

L,
VI, 88.

L. VI 88

DE LIBERTATE ECCLESIAE

IN CONFERENDO ECCLESIASTICA BENEFICIA
NON MODO CLERICIS INDIGENIS, VERUM ETIAM EXTRANEIS,

A C

DE IMMUNITATE
BENEFICIARIORUM MERE SIMPLICIUM
A PERSONALIS DEBITO RESIDENTIAE.

O P U S

Nunc primò editum, in quatuor Tomos distinctum, & Sacrà Eruditione
plene refertum; in quo adversùs modernos Impugnatores

I P S A R V M

LIBERTATIS, ET IMMUNITATIS,

Rationibus Scripturalibus, Theologicis, Petitis ex SS. Patribus, & ex Sac. Conciliis,
Legalibus tandem, Historicis, & Politicis, claro, & eleganti eloquio, probatur,

*Quod liberum, & licitum est Ecclesie illiusq; Ministris, atque in primis Romano Pontifici ejusdem Ecclesie Capiti,
ne non Episcopis, aliisque omnibus, idem Ordinariis, tam Delegatis Beneficiorum Collatoribus, atque ad ea
Nominatores, ipsa Beneficia, non modo Clericis Indigenis, veram eisdem Extraneis imperiri.
Et quòd Beneficarii mere simplices à Residentia personalis debito sunt immunes.*

UNIVERSIS EPISCOPIS, ET ORDINARIIS LOCORUM,

Eorumque Vicariis, Praefulis, Abbatibus, Ministris, & Consiliariis Principum, Senatoribus, Judicibus,
Theologis, Jurisconsultis, Causidicis, Politicis, Historicis, & Eruditis, cunctis demum
Beneficiorum Collatoribus, & Patronis, tam Ecclesiasticis, quam Laicis,
valde utile, & respectivè necessarium.

AUCTORE ILLUSTR. ET REVERENDISS. DOMINO

JOANNE BAPTISTA BRASCHIO
CAESENATEN. EPISCOPO SARSINÆ, COMITE BOBII.

T O M U S IV.

CONTINENS RATIONES, PROBANTES PRÆFATAM IMMUNITATEM
Beneficiorum mere simplicium à personalis debito residentiae. Ac dissolutionem Objectionum,
quibus Contradictores eam conantur evertere.

ILLUSTRISSIMIS, ET REVERENDISSIMIS DOMINIS

EPISCOPIIS.

ARCHIEPISCOPIIS, PRIMATIBUS, ET PATRIARCHIS,

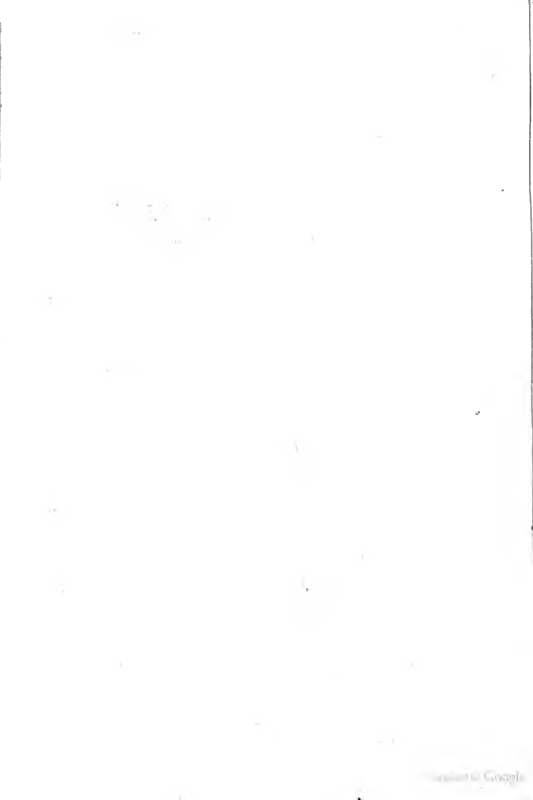
*Ineiusum Ordinem Catholicorum Antistitem Ecclesie Dei componentibus, Praeconibus Evangelii, Columnis Fidei,
ac Sacre Hierarchiae Laminaribus splendentissimis, Obsequiosissime Dedicatus.*

LUGDUNI, MDCCXVIII.

Superiorum permissu, & privilegio.

iij

ILLUSTRISSIMI,

A C

REVERENDISSIMI DOMINI.

Solis ortu, & occasu, ab aquilone, & mari (a), longè, latèque patens Ecclesia, sub sacrorum Antistitum regimine, tam eminet, quam elucet: eo uberiùs in dies, Domino largiente proficiens, quò magis ipsimet Antistites cum Summo Pontifice strictioribus obedientiæ, atque communionis vinculis colligantur: quos, in quatuor diversorum nominum gradus, ad cœlestis Hierarchiæ similitudinem, distributos (b), non minùs ac cœteros Christianos, Auctor fidei nostræ Vicario suo, Romano Præfuli, generali subordinavit obsequio (c), cùm dixit Petro: *pasce agnos meos: pasce oves meas* (d). Christus namque priùs agnos, deindè oves Petro commisit, quia non solum pastorem, sed & pastorem pastorum eum constituit (e). Coherrentibus itaque membris cum suo capite, Præfulis cum Pontifice; ipsamet Ecclesia super immobilem petram, quæ Petrus est, firmissimè convalescit, stat, perseverat (f). Indèque fit, ut intèr utrosque, cum

(a) Psalm. 106. n. 3.

(b) Albert. Pignus de Hierarch. lib. 3. c. 1. Desbos sur Bechem. lib. 3. c. 6 n. 6.

(c) S. Bernard. de Consid. lib. 2. c. 8. (d) Joan. c. 1. n. 16.

(e) Eu'seb. Gallien. serm. de S. Joan.

(f) Matthæi c. 16. n. 18.

(g) Julius Pape in
Concl. Rem. tom. 2.
Concilior.

(h) S. Gregor. lib. 11.
epist. 44.

(i) S. Bernard. epi.
lib. 2. cap. 42.

(l) Galat. 3. 4. n. 12.
S. Anselm. epist. 1. 1.
Petr. Blesens. ep. 114.
(m) Gessul. Pontec.
epist. 6. 1. 4. 4.

(n) Hildeber. Tur.
nec. ep. 55.

quoque omnium rerum eventus: & sicut diu mem-
bra vexantur, caput reliquum pacem, aut quietem
minimè habere potest (g); sic & cum capiti vulnus in-
fligitur, membra sentiant de illatâ cicatrice discri-
men: nec nisi tunc status membrorum integer perse-
veret, cum caput fidei nulla pulsât injuria (h). Au-
distis Illustrissimi Patres, & Coantistites præclaris-
simi, profanam novitatem, quam nupèr quorundam
hominum audax nimium verboritas per universâ
terrarum spatia suis scriptis evomuit: illuc directâ,
ut non possint sacræ præbendæ viris, secundum car-
nem extraneis à locis beneficiorum, prout antea di-
spensari; & nè gaudeant Beneficiarii merè simpli-
ces pristinâ exemptione à personalis debito residen-
tiæ. Novitas hæc Libertatem, & Immunitatem Ec-
clesiæ immanitèr fauciat, ac notabiliter dehonestat.
Et pro eo quod utramque Romani Pontificis nititur
subtrahere potestati; pervenit profectò usque ad nos
dolor maximus iste, qui cum sit capitis, non potest
non esse corporis (i). Pro eo verò, quod easdem etiam
nobis affectat abripere; nimiam patimur in sacrâ ju-
risdictione jacturam: & heu quod captivam duci
cernimus, tùm Ecclesiam universalem, tùm Eccle-
sias quasque particulares: ac sub oculis nostris into-
lerabili subiici servituti sponfas, quas liberas accepi-
mus (l), & quæ à Christo libertatis chirographum,
scriptum suo sanguine receperunt (m). Perit nam-
que, solis Pontificibus collata à Domino, beneficia di-
spensandi potestas; si substituendi Beneficiarios hæ-
reditas alicui facultatem acquirat. Quid enim Epi-
scopo in commissâ licebit Ecclesiâ, in quâ Clericus ar-
bitrio assignetur alieno? Ubi plus nuptiis debetur, quàm
meritis: plus genituræ, quàm gratiæ &c. Ubi Sa-
cerdotium natales despondent, non mores: patria, non
scientia: laicus generans, non Præsul adoptans (n)?
Ut quid etiam Concilia, ut quid Patres, atque Pon-
tifices, titulis eximii honoris dignitatem nostri Ordinis

jx

RESPONSIO OBJECTIONIBUS
EX JURE DIVINO, ET NATURALI PROPOSITIS ADVERSUS
IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XXI. *In quo respondetur PRIMÆ OBJECTIONI SCRIPTURALI, adversus præfatam Immunitatem propositæ, ac petitæ ex Actibus Apostolorum, & ex Epistolâ ad Titum.* f. 196.

CAPUT XXII. *In quo diluitur SECUNDA OBJECTIO, petitæ ex primâ Epistolâ B. Pauli Apostoli ad Corinthios, & ex secundâ ad Thessalonicenses, adversus immunitatem Beneficiorum merè simplicium ab onere Residentiæ.* f. 205.

CAPUT XXIII. *In quo dissolvitur TERTIA OBJECTIO, petitæ ex Epistolâ D. Pauli Apostoli ad Romanos adversus exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere Residentiæ.* fol. 214.

CAPUT XXIV. *In quo enodatur QUARTA OBJECTIO, ex Jure Naturali proposita; ad involvendo Beneficiarios merè simplices debito personalis Residentiæ.* f. 224.

CAPUT XXV. *In quo evacuatur QUINTA OBJECTIO, pariter ex Jure Naturali proposita, ad obligandos residentiæ personalis onere, merè simplices Beneficiarios.* f. 234.

CAPUT XXVI. *In quo expenditur SEXTA OBJECTIO, proposita ex quibusdam Auctoribus, contendentibus, esse de Jure Naturali, quod Beneficiarii merè simplices Residentiæ, & Servitii personalis onere constringantur.* f. 244.

RESPONSIO OBJECTIONIBUS.
EX JURE CANONICO, ET EX ALIIS MOTIVIS CONTRA PRÆFATAM.
IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XXVII. *In quo examinatur SEPTIMA OBJECTIO, desumpta ex Jure Canonico, adversus exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere Residentiæ.* f. 258.

CAPUT XXVIII. *In quo perpenditur OCTAVA OBJECTIO, pariter petitæ ex Jure Canonico, ad probandum, Beneficiarios merè simplices Residentiæ personalis onere adstrictos esse.* fol. 269.

CAPUT XXIX. *In quo dispungitur NONA OBJECTIO, petitæ ex eo quod olim esses idem, ad Ordinem, & Beneficium promoveri: unde inferatur, quod Beneficiarii merè simplices ad residentiæ teneantur.* f. 279.

CAPUT XXX. *In quo proponitur DECIMA OBJECTIO, petitæ ex relatione, quam habens Beneficia Ecclesiastica, ad Titulum, usurpatione Clerici ad Ordinem promovenitur: Unde inferatur, quod Beneficiarii merè simplices ad residentiæ debitum obligantur.* f. 286.

RESPONSIO OBJECTIONIBUS.
EX ALIIS VARIIS MOTIVIS CONTRA PRÆFATAM
IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XXXI. *In quo occurritur OBJECTIONI UNDECIMÆ, desumptæ ex adserptione Clericorum servitio alicujus peculiaris Ecclesiæ. Unde Beneficiorum merè simplicium residentiæ personaliter debitum inferatur.* f. 296.

CA-

CAPUT XXXII. *In quo datur congrua DUODECIMA OBJECTIONI Responsio, petita ex spirituali conjugio, quod contrahitur inter Clericum, Beneficio Ecclesiastico insignitum, & Ecclesiam, in qua erectum est Beneficium.* l. 331.

CAPUT XXXIII. *In quo expeditur TERTIADECIMA OBJECTIONI postulata ex interdicto pluralitatis Beneficiorum, in uno, eodemque Clerico conglobata, quatenus hujusmodi prohibitionis ratio sit onus residentie personalis, a singulis Beneficiariis indistinctum.* l. 332.

CAPUT XXXIV. *In quo refellitur QUARTADECIMA OBJECTIO, illuc directæ, ut ostendat Clericos, Romane Ecclesie deferentes, Ecclesie Universali non deferre, ac proinde teneri apud Ecclesias, in quibus beneficia simplicia obtinent, personaliter residere.* l. 332.

**RESPONSIO ULTIMÆ OBJECTIONIBUS,
IMPUGNANTIBUS EX DIVERSIS MOTIVIS MEMORATAM
IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ,**

CAPUT XXXV. *In quo discutitur vti QUINTODECIMA OBJECTIONIS, ad id propicientis, ut velut inanem, & illicitam, Consuetudinem, ejus vigore Beneficarii mere simplices eximantur ab onere personalis Residentie.* l. 332.

CAPUT XXXVI. *In quo corruiæ SEXTADECIMAM OBJECTIONEM ostenditur, deductam ex Sacris Conciliis, quæ decernant Beneficiarios mere simplices ad residentiam personalem debitum obligari.* l. 342.

CAPUT XXXVII. *In quo demonstratur DECIMASEPTIMÆ OBJECTIONIS insufficiens contentio doctrinam Patrum, ex qua probetur, Beneficiarios quoque mere simplices ad residentiam obligari.* l. 358.

CAPUT XXXVIII. *In quo diluitur DECIMOCTAVA OBJECTIO, contendens Beneficiarios mere simplices non posse suo debito per alium satisfacere, adeoque teneri personaliter in loco Beneficii residere, ut propriam manus valeant ex se ipsis obire.* l. 367.

CAPUT XXXIX. *In quo coartitur DECIMANONA OBJECTIO, quod Beneficarii mere simplices, non residendo, Ecclesie non deserviant: ideoque nec redditus suorum Beneficiorum percipere valeant.* l. 376.

CAPUT XL. *In quo diruitur VIGESIMA, & ultima OBJECTIO, de Inconvenientibus, quæ supponuntur ex non impentia per Beneficiarios mere simplices residentia, & servitio personali Ecclesie, profluere.* l. 383.

QVID TENTATIS DEVM ,
IMPONERE IUGVM SVPER CERVICES
DISCIPVLORVM ,
QVOD NEQVE PATRES NOSTRI ,
NEQVE NOS PORTARE POTVIMVS ?
Act. Apost. cap. 15. n. 10.

DE

DE BENEFICIIS MERÈ SIMPLICIBUS.

C A P U T I.

*In quo agitur de Significatione Nominis BENEFICIUM.
De Quidditate, ac definitione Beneficii Ecclesiastici
merè simplicis. Et an Bona Ecclesię modò regu-
landa sint eà formā, quā regulabantur primis
eiusdem Ecclesię Sęculis.*

S U M M A R I U M.

- 1 *Sermonem ad aliquā rē habiturus, debet à Divini nominis invocatione sumere initium, & idē hīc facit Auctōr.*
- 2 *Cum reprehensibile sit rei, de quā agendum est, proprietatem vocis ignorare; investiganda est significatio, & definitio beneficii.*
- 3 *Vox beneficium significat actum benevolam, vel actionem benefaciendi. Apud Jurisconsultos significat privilegium.*
- 4 *Apud Historicos significat feudum. Contentio super hāc voce orta est inter Hadrianum Papam IV. & Fridericum I. Imperatorem.*
- 5 *Beneficium, ut ad rem Ecclesiasticam refertur, significat prębendam Clerico in titulum attributam, vel in commendam perpetuam.*
- 6 *Ponitur definitio beneficii merè simplicis. Qualitèr ab eā distingui debeat definitio beneficii residentialis.*
- 7 *An Beneficiario sufficiat Divinum Officium recitare, vel aliud etiā personale opus exercere debeat in loco beneficii.*
- 8 *Possidentes beneficia curata, vel choralia &c. ad alia personalia debita tenentur, præter Officii recitationem.*

Brasch. de libris. Eccl. Tom. IV.

A

9 Be-

- 9 Beneficiarius simplex, si ad *Missas*, vel aliud simile teneatur, potest illas adimplere per alium, quid in eo non est electa industria persone.
- 10 Si verò ad nullum personale servitium teneatur, sufficit quod officium recites: nec potest beneficium gravare onere indebito.
- 11 Clerici in etate 14. annorum de jure: & de fundatoris voluntate etiam in minori etate possunt consequi beneficia merè simplicia.
- 12 Non possunt cogi Beneficarii merè simplices ad aliquod personale officium, nequè arctari ad residendum in loco beneficii.
- 13 Officium Divinum persolvere, est Ecclesie deservire. Publica, & choralis psalmodia quandondum inceperit exerceri.
- 14 Antequàm choralis psalmodia institueretur, Clerici etiam animarum curà carentes, adhuc sacra stipendia percipiebant.
- 15 Quamvis beneficia succedant in locum dictorum stipendiorum, tamèn de beneficiis nunc loqui non possumus æquè, ac de illis bonis.
- 16 Beneficia merè simplicia an fuerint fundata ex bonis Deo Apostolorum tempore dedicatis, vel primis illis temporibus Ecclesie delatis.
- 17 Tempore S. Gregorii fuit opinio, quod bona per Ecclesiam noviter acquisita, diversam ab antiquis secumferrent rationem.
- 18 Si bona beneficiorum merè simplicium ad Ecclesiam pervenerunt postremis seculis, non sunt regulanda more priorum temporum.
- 19 Tamen si per partitionem bonorum Ecclesie non sit immutata eorum natura, hoc nihil officit contrà beneficia merè simplicia.
- 20 Beneficiis non est ingerendum onus, quod non habent: nec sunt eo modo regulanda, ac antiquissima Ecclesie bona.

(a) Jacobi cap. 1.
num. 17.

(b) Rememor. cap. 10
num. 13. Epist. cap. 3
num. 2.

(c) S. Gregor. Naz.
Orat. 1. f. 20.

(d) Psalm. 87. v. 11.
(e) Sapientia cap. 10
num. 11.

1. **O** MNE datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est, descendens à Patre luminum, apud quem non est transigratio, nec visitudinis obumbratio, inquit Sanctus Apostolus Jacobus, frater Domini, Justus cognomine nuncupatus (a). Quod memorabile dictum sicut ipse inter initia suæ Epistolæ catholicæ, quæ Ecclesiam est allocutus, religiosissimè collocavit, sic & nos illud ipsum huic nostræ qualicumque lucubrationi, tamquàm Caput corpori superponimus, ut hisce verbis initialibus fateamur, nos talitèr, ac tam demissè de nostrâ exiguitate sentire, quod nihil boni calamus, nihil vox, nihil nostra oratio personabit, nisi quantum, *divos in miserationibus Dominus*, dabit nobis posse profari (b). Porro est optimus agendi ordo, ait S. Gregorius Nazianzenus (c), ut qui sermonem de re aliquâ est habiturus, à Deo initiumumat, illoque Duce locutionem suam incipiat: Quid enim non prosperèaget, quid non utilitèr pronuntiabit, qui Domino invocato eloquium suum inchoat, componit verba, instituit orationem?

2. Sub ejus ergo præsidio, & invocatione, atquè in eo unicè confidentes, qui dat verbum evangelizantibus virtute multa (d): Qui aperit os mutorum, & linguas infantium facit esse disertas (e), operi manum apponimus: & de Beneficiis Ecclesiasticis merè simplicibus, atquè de illorum possessoribus ab actualis residentiz, ac servitii personalis debito exemptis, hic ex proposito peracturi, primo loco significationem nominis *Beneficium*, ejusdemque tamquàm merè simplicis definitionem, & quidditatem, pro imbecillitate nostrâ, aggredimur ventilandam: præstat etenim hæc omnia diligentissimè perscrutari, & ipsius vocis, de quâ agitur, significationem inquirere; uti præstat Nautæ iter per æquora facturo, Præsidi provinciam resturo, Duci aciem instructuro, ipsius aciei, ipsius provinciz, ipsius pelagi notitiam integram possidere. Ideoque etiam lex suggerit oportu-

portunè, quod nam etià ait lex, reprehensibile est in loquente, si rei, de quâ effatur, proprietatem vocis ignoret (a). Antè omnia ergò ad indagandam significationem vocis *Beneficium*, elocutionem nostram aptamus: ut ab illâ ad definitionem Beneficii merè simplicis recto ordine procedamus.

3. Beneficii vocabulum, ut sic, in suâ propriâ, & naturali acceptione, significat actum benevolum, seu actionem beneficiendi, de quâ D. Augustinus, *beneficium est benevola actio sribuens, capiensque gaudium sribuendo id, quod agit* (b). De ratione namque beneficii est quod alicui prodest; undè Cassiodorus: *Beneficium dici non potest, quod nullâ utilitate sentitur* (c): Et ita beneficium pro benevolâ actione, & pro benefico, atque utili factò sumitur ab Antiquis, nedum profanis, uti videre est apud Cæsarem (d), Senecam (e), Terentium (f), Vegetium, & alios (g); sed etiam sacris, uti legitur apud D. Hieronymum (h). In Concilio Teleptensi (i), & alibi, quod & in decursu quoque huius operis observabitur. Verùm apud *Juriconsultos* voto beneficium significat privilegium, vel favorem, alicui à jure, vel à Principe concessum; siquæ immunitas data Clericis à susceptione tutelæ, dicitur beneficium (l). Admissio ad restitutionem in integrum dicitur beneficium (m). Beneficium dicitur liberatio patris, habentis multos filios, à muneribus publicis sustinendis (n). Beneficium Inventarii (o), Beneficium deducto, negeat aliquibus concessum (p), & alia per multa privilegia legalia dicuntur Beneficia, de quibus leges uberius, & Legittæ (q).

4. Apud *Historicos* Voto beneficium significat feudum; in quâ tamèn significatione sumitur etiam apud *Juriconsultos*: Feudum etenim dicitur beneficium Principis; quod datur ex ejusdem benevolentia (r). Et ita in sensu feudi vocem hanc beneficium fuisse acceptam à Friderico I. Imperatore memorant Sigebertus (s), Otho Frisingensis, & alii (t), quando Hadrianus Papa IV. illi scripsit, se Cæsares Coronæ insignia ei libentissimè contulisse, ac quod si maiora *beneficia* ipsimet contulisset, magis adhuc gauderet, quâ voce beneficii excitatus ad iracundiam Imperator, tamquàm si per eam significaretur, quod ipse Imperium à Romano Pontifice feudali titulo suscepisset; infremuit, indoluit, exclamavit: eratque magnam in Ecclesiâ turbulentiam producturus, nisi prudens Pontifex, novis ad eum datis literis declarasset, se per verbum *beneficium*, non feudum, sed bonum factum significasse, eo modo, quo in Sacris Scripturis beneficia Dei, non feudum, sed bona facta significant, quæ nobis Dominus misericorditèr elargitur (u).

5. Proutè ad rem Ecclesiasticam refertur, voto *beneficium* vulgaritèr, & jam per quamdam antonomasiam, significat Sacerdotium, sive præbendam, vel quicquid aliud est, ex quo Clerici, & Sacerdotes, apud Christianos, accipiunt proventus Ecclesiasticos, sibi in titulum attributos (x), vel alio legali modo concessos: beneficia enim Ecclesiastica interdum alicui non in titulum conferuntur, sed in commendam (y). Sed si Commendatarii sint perpetui, habentur pro Titularibus (z). In quo sensu, Beneficii appellatione, vocabulum largè sumendo, cuncta comprehenduntur beneficia, tam maiora, quàm minora: tam curata, quàm simplicia: tam dignitates, quàm præbendæ: nam ex dignitate iunctâ beneficio, non eius natura immutatur, sed solum illi adiungitur prærogativa (aa). In hac ultimâ acceptione, de verbo beneficium nos effamur: & de infimâ ipsius specie, tractamus, nempe de beneficiis merè simplicibus, quæ debito personalis oneris careant, & nec jurisdictionem, neque administrationem, neque dignitatem Ecclesiasticam tenent, neque curam Animarum, neque officium chorale, vel aliud ministerium personale habent, sed solum titulum, & proventus perpetuos ei assignatos, & à Titulari percipiendos cum onere Divinum Officium recitandi. Quæ beneficia vocamus merè simplicia, ad differentiam illorum, quæ non sunt, vel dicuntur merè talia. Nam aliqui Doctores nominant beneficia simplicia omnia illa, quæ non sunt duplicia, nempe quæ non sunt prædita curâ Animarum, vel Dignitate, vel

(a) Leg. Domitius ff. de Testum.

(b) S. August. de doctr. trinit.

(c) Cassiodor. lib. 1. cap. 12.

(d) Cæsar. de Bello Civil. lib. 1.

(e) Seneca de benef. lib. 1. c. 6.

(f) Terent. Eunuch. 1. 1. c. 5.

(g) Veget. 1. 1. cap. 7.

(h) Hieron. 1. 1. in epist. ad Tit.

(i) Concil. Teleptens. 1. 1. c. 6.

(l) L. 1. de Episc. Cler.

(m) L. 1. C. de præd. l. 1. c. 12.

(n) L. 1. ff. de exco. c. 1. l. 1. ff. de vac. mun.

(o) L. 1. ff. de iur. delib.

(p) De Luc. de exco. c. 1. l. 1. ff. de exco. c. 1. l. 1. ff. de vac. mun.

(q) Fidei-Calcin. L. 1. c. 1. ff. de iur. delib.

(r) Cordes Luca de Feud. disc. 19 n. 6.

(s) Sigeb. 10 C. brou. 1. 1. c. 10.

(t) Otho Frisingens. 1. 1. c. 12.

(u) Radevic. in Frider. 1. 1. c. 1. l. 1. c. 12.

(x) Garcia de benef. 1. 1. c. 1. n. 6.

(y) Azor. iust. mor. 1. 1. c. 1. n. 1. l. 1. c. 1. n. 1.

(z) Garcia de benef. 1. 1. c. 1. n. 1. l. 1. c. 1. n. 1.

(aa) Barboz. iur. Eccl. 1. 1. c. 1. n. 1. l. 1. c. 1. n. 1.

(bb) Glof. in c. benef. de Reg. iur. in 6. l. 1. c. 1. n. 1.

(cc) Barboz. iur. Eccl. 1. 1. c. 1. n. 1. l. 1. c. 1. n. 1.

(dd) Barboz. iur. Eccl. 1. 1. c. 1. n. 1. l. 1. c. 1. n. 1.

(a) *Colloq. p. 2.*
tr. 1.3. disp. 1. p. 2.
n. 2.

Officio, vel Personatu (a), qualia sunt Canonicatus, Mansionariæ, & similia, quæ re verâ, tamquam residentialia, & ad personale officium adstricta, non sunt simplicia: vel si sunt simplicia, non sunt merè simplicia, prout illa de quibus nos loquimur. Inter ista autem beneficia merè simplicia sunt aliqua, quibus inest titulus Abbatiz, Præposituræ, Prioratus &c. titulus, inquam, non verò res significata per nomen saltem vt in pluribus; raro quippè insignia, cæterasque prerogativas, & potestatem Ecclesiasticam, alioquin illi titulo correspondentes, obtinent: vel si fortè aliqua ex eis alicubi easdem obtinent; adhuc tamèn salvis ipsis prerogativis ad honorem, in reliquis, quoad substantiam redacta sunt ad statum beneficiorum merè simplicium; nec nisi pro beneficiis merè simplicibus considerantur. Itaque nos loquimur de beneficiis merè simplicibus, prout contradistinguuntur à *residentialibus*: ad differentiam eorum, qui loquuntur de beneficiis simplicibus, prout contradistinguuntur ab illis, quæ ipsi vocant, *duplicita*, & si sunt simplicia, non sunt merè simplicia.

(b) *Cicero de Officiis*
lib. 1.

6. Quia verò, teste Cicerone, *omnis, quæ à ratione suscipitur de aliquâ re, insituitio debes à definitione proficisci, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputatur* (b). Oportet hic definitionem Beneficii merè simplicis allegare; propositâ prius definitione beneficii ut sic, tamquam generis despectu ad speciem eadem subalternam. Itaque Beneficium Ecclesiasticum, generalitèr sumptum, definitur à Canonistis, quod sit *jus perpetuum ad percipiendos redditus Ecclesiasticos, ratione Spiritualis Officii, personæ Ecclesiasticæ ab Ecclesiasticâ personâ collatum* (c).

(c) *End. Engel. Col*
leg. fur. p. 2. l. 2. tit. 12.
§ 1. Garcia de benef.
p. 1. c. 2. n. 2. Leger. l. 2.
§ 1. n. 2.

Definitio optima est; constans ex genere, & differentia, continens substantiam definiti, ejusque naturam, & quidditatem explicans; ac quæ convertitur cum ipsomet definito. Beneficium verò Ecclesiasticum strictè consideratum, vt merè simplex, ita potest optimè definiri, *est jus percipiendi fructus ex bonis Deo datis, Clerico competens, propter Divinum Officium* (d). Hæc definitione utuntur Theologi, loquendo de beneficiis Ecclesiasticis, in totâ latitudine sumptis (e). Rê verâ tamèn ex eo, quod dicit *propter Divinum Officium*, potius convenit solis Beneficiis merè simplicibus: cum ad connotandum alia Beneficia residentialia debeat dicere, *propter Officium Spirituale, sed propter Ecclesiasticum munus personalitèr adimplendum*. Sed quia usquè ad nostram ætatem nemo in dubium posuit exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere personalis residentiz; idèo Auctores non ita definitionem Beneficii Ecclesiastici posuerunt, ut beneficia merè simplicia à residentialibus ipso verborum sono distinguat.

(d) *Toler. Instr. Sac.*
l. 4. c. 77. Filius tr. 2.
de benef. c. 1. q. 4. n. 1.
 (e) *Vide Sylvester,*
verb. beneficium n. 1.
Reginaldus super sec. 2. c. 2.

7. Recentiores verò illi, quorum doctrinam impugnamus, ut cunctos Beneficiarios, etiam beneficia merè simplicia possidentes, personalis residentiz vinculis valeant implicare; contendunt, quod non sufficiat Beneficiario Divinum Officium recitare, nisi simul, & semel, aliud ministerium sacrum exhibeat Ecclesiz; vel Altari, in quo erectum est beneficium. Undè postea deductivè subinferunt, quod nullus beneficia etiam merè simplicia licitè possit Clericis extraneis, vtpotè non residentibus apud ipsas Ecclesias, nec eis personale ministerium exhibentibus, elargiri. Uerùm non minùs nova, quàm vana est huiusmodi ratiocinatio, totius Ecclesiz praxi, ac inolitæ disciplinæ contraria, constantissimè asseveranti, ad beneficii fructus legitimè percipiendos, satis esse Beneficiario vel solum Divinum Officium persolvere, vel aliud insuper ministerium Ecclesiasticum exercere, in foundationis, seu erectionis limine oppositum; itaut utrumque coniunctum locum non habeat in beneficiis merè simplicibus, sed in illis solis, quæ Beneficium residentiz personalis debito involvunt.

8. Nam si beneficium est Curatum, vel Chorale, vel alio personali onere gravatum, in loco beneficii exercendo, non sufficit Beneficiario solum Divinum Officium apud se recitare, sed etiam debet in præfato loco respectivè Sacramenta administrare, Verbum Dei prædicare, Missas celebrare, Divina Officia canere, Choro assistere, Processionibus, aliisque Sacris functionibus interesse, at-

que

quæ alia munia ecclesiastica obire, quæ lex possessi beneficii præscribit: Et de his beneficiis intelligendi sunt loqui Auctores quotquot in oppositum congeruntur, cum dicunt, non sufficere Beneficiariis solam Breviarum recitationem; sed insuper debere Sacramenta administrare, Missas celebrare, Conciones ad populum habere, in Ecclesiâ beneficii psallere &c. (a), & alia respectivè adimplere, quæ illorum beneficii ratio deposcit. Intelligendi sunt, inquam, loqui de beneficiis, & Beneficiariis Curatis, Choralibus, & Residentialibus, peculiari, & personali onere adstrictis, non verò de merè simplicibus, quæ numquam à sæculo auditum est alicujus servitii personalis debito adstringi, nec unquam Clericos eorumdem possessores, tametsi pios, ac illibata conscientia, aut jam sanctorum albo conscriptos, in eisdem personaliter ministrasse.

(a) Natal ab Alex.
Théol. 2. c. 6.

9. Sanè si beneficium non sit Curatum, neque Chorale, neque aliàs Residentialiale, sed merè simplex; vel est onere alicujus servitii peculiaris adstrictum (uti Missas celebrandi, elemosynas largiendi, aut aliud opus Ecclesiasticum exercendi) vel non: Si est onere alicujus servitii peculiaris gravatum, non tenetur Beneficiarius illud onus personaliter exercere, quippe in eo non est electa industria personæ, (cùm de hoc nihil constet, neque in fundatione, neque in erectione beneficii), sed sufficit, ut Beneficiarius determinato illi oneri per alium satisficiat, eà legali, ac trita ratione, communi praxi omnium sæculorum, cunctorumque Clericorum observantiâ generaliter roboratâ, quod qui alium facit, per se ipsum facere censetur (b): Non quidem per quandam fictionem, sed per realem, & legitimam methodum agendi, à Juribus, & Doctoribus approbatam (c). Quæ tamen locum non habent in iis, quæ requirunt servitium personale actû, prout est residentia in beneficio Choralis, ad effectum consequendi quotidianas distributiones, & visitatio ad effectum recipiendi procuracionem, ac generaliter in iis omnibus, in quibus est electa industria personæ (d).

(b) Cœpi per aliq.
de reg. jur. à c. mu
lato 4. ill. v. de fruct.
excom. lib. 1. § de jure
ss. de vi. vi. arm. ita
§ quod ff. de adjuv.
tot.

(c) L. 1. h. a. ff. de
proc. Benef. ital.
per axiom. 91. n. 1.
(d) Tuncus de F.
Concl. 4. à n. 25. tom. 3.
Benef. inc. c. 1. n. 1.

(e) Letter de re be-
nef. l. 1. qu. 6. n. 18. Cœ
94. 7. n. 10.

10. Si verò beneficium merè simplex, nullius peculiaris servitii debito sit oneratum, tunc sufficit, quod Beneficiarius Divinum Officium recitet, atque sic Ecclesiæ generali, sacrâ illâ psalmodiâ, & precibus, coram Deo effusus, deferat (e). Et nedum non debet Sacramenta in Ecclesiâ beneficii ministrare, prædicare, & similia facere; sed imò non potest sinè expressâ Episcopi, vel Parochi localis auctoritate, id efficere, ne videatur mittere falcem in messem alienam, & si id faciat, ut in pluribus est punibilis. Pariter expelleretur à Choro per Canonicos, & Beneficiarios Chorales, si vellet ibi tamquam ex debito interesse, & in eo locum habere. Præterquamquod non id potest efficere, quia salvâ conscientia, non ei est licitum novum onus suæ præbendæ superinducere (f), cujus juravit jura, & libertatem tueri: non tueretur autem, sed proderet; ac eius libertatem fauciret, atque perjurium incurreret, si suâ privatâ auctoritate, possessum beneficium indebitis functionibus oneraret. Nam ubi nec fundator beneficii, neque Ecclesiâ, illius erectrix, Beneficiarium ad munia personalia coarctat, quomodo quæso potest ipse, sinè gravi reatu, possessam præbendam indebitis obligationibus subjungere? satisfacit ergo suæ obligationi, si Divino Officio privatim persolvendo incumbat, & elemosynas pro modo suæ facultatis indigentibus exhibeat. Cœtera opera pia, si quæ ulterius exercet, beneficium, laudabiliter agit, commendabilis est: at adea, tamquam ex debito, adstringi non potest, quia nullo jure ad ipsa tenetur, quæ etenim super erogationis sunt, obligationem non inducunt.

(f) Letter de re be-
nef. l. 1. qu. 11. num. 10.
Cœ 111.

11. Ad hæc, ut Clericus beneficii simplicis valeat esse capax, sufficit quod annum agat quartumdecimum, jam inceptum (g). Imò si in fundatione ipsius beneficii cautum sit, quod Clericus, etiam quartodecimo anno minor, illud valeat adipisci, licet illud ipsum consequitur (h). Et ita Clericus, vel ex speciali lege fundatoris, vel ex generali Ecclesiæ lege, beneficium merè simplex ritè, & licet consequitur in ætate, in quâ nec Sacramenta ministrare potest, nec prædicare, neque alias functiones Ecclesiasticas exercere. Non ergo ad has tenetur

(g) Concil. Trid. sess.
23. c. 6. de reform. Bene-
ficii. Summ. Ret. dec. 9.
Cœl. 1. 1. n. 6.
(h) Barbos. Summ.
Appl. de q. Collat. 1.
191. n. 1.

Be-

Beneficiarius merè simplex, tamquam ex debito, sed solum ad Officiū Divinū perfolvendum; alioquin dicendum esset, quod Sacri Canones, & Concilia, ac Ecclesia, admittentes Clericos ad eò imbecillis ætatis ad beneficia merè simplicia, errassent nique modò, & in dies magis errarent, utpotè præteritis ipsa beneficia personis inhabilibus, & ineptis ad exercenda officia, quæ ipsismet beneficiis supponuntur esse connexa. Dicere autem quod Ecclesia in re tanti momenti, per totum Orbem ita se gerens, erraverit, & erret, non est sapienter loqui, sed delirare.

12. Rursus jam est in Ecclesiā definitum, non posse Episcopum cogere Beneficiarios merè simplices ad aliquod personale officium, cuius debito careant, suis beneficiis impendendum (a). Neque illos arctare ad residendum in loco, ubi beneficium est erectum; sed solummodò compellere ad ei deservendum per idoneum substitutum, si aliquam peculiarem obligationem habeant, inibi adimplendam, quam nolint ex se ipsis obire (b). Beneficiarius ergò merè simplex personaliter non tenetur ad aliud, quam ad Divinū Officiū recitandum (c). Quatenus beneficium datur propter officium (d), idest propter officium legationis, quam Beneficiarius exercet apud Deum, illum deprecando pro culpis hominum, uti exponit Navarrus (e). Quod optimè tunc facit Beneficiarius merè simplex, cum preces, in Divino Officio, juxta Breviarii ritum, contentas, persolvit, & eas Domino pro peccatis hominum offert. Tenetur etiā ad eleemosynas pauperibus exhibendas juxta vires sui status, & reddituum beneficii, sed hæc non pertinent ad præsentem questionem, nec magis incumbunt Beneficiariis, merè simplicibus, quam aliis quibuslibet viris Ecclesiasticis; imò & Laicis etiam, congruā semper proportionem servatā: nam non solis Beneficiariis, sed cunctis quoque aliis Clericis, & Laicis injunctum est: *Frangere esurienti panem tuum* (f): *Ex substantiā tuā fac eleemosynam* (g): *Honora Dominum de tuā substantiā* (h). Ideoque D. Thomas ait, quod res, quas Christiani *superabundantèr habent, ex naturali jure debentur pauperum sustentationi* (i). Et D. Basilii (l), & D. Ambrosius (m), & plures alii Patres (n), in eo sensu fuerunt, quod quicumque opes habent, & eas in pauperes non impendunt, nedum suo debito non satisfaciunt, sed imò rerum alienarum censentur esse raptores.

13. Certè Officiū Divinū persolvere, est Ecclesiæ deservire, & preces Deo effundere, seu orare: ob solum autem munus orandi, Sacerdotes, & Clerici, quibus non alia ulteriora munia commissā sunt, stipendia ecclesiastica promerentur: imò idcirco stipendia ecclesiastica promerentur, quia orant: eo modo, quo in primis Ecclesiæ Sæculis, eatenus de obventionibus Ecclesiæ oblatis participabant, quatenus orationes Deo persolvebant; Undè D. Hieronymus in epistola ad Damasum, *quia Sacerdotes pro omnibus orare debent, & oblationes accipiunt* (o). Prò quā actione orandi hic non intelligimus illam solemnem, & publicam psalmodiam, quæ alter nativè in Choro, à Ministris Ecclesiæ publicè decantatur: quandoquidem hæc non nisi quarto Ecclesiæ Sæculo in Oriente sumptissime dicitur exordium, sub Constantio Imperatore, Auctoribus Flaviano, & Diodoro tunc Monachis, & postea Episcopis, altero Antiocheno, & altero Tarfensi (p), uti referunt Theodoretus, & Cassiodorus (q). In Occidente verò initium habuisse à B. Ambrosio Mediolanensi, tempore Theodosii Senioris, uti memorant S. Isidorus (r), Rabanus Maurus (s), Radulphus Turgrensis, & alii (t). Tamen usque ab initio Ecclesiæ Fideles insimul convenirent, ut Hymnos, & Psalmos, ac Laudes Deo celebrarent, cultumque Domino suis orationibus exhiberent, quibus non tantum Clerici, verum etiam Laici operam dabant, pro mensurā eorum pietatis, ac fervoris in hoc laudabili opere se exercentes.

14. Antè quæ tempora quarti Sæculi, cum plures, ac diversorum ordinum, in Ecclesiā essent Clerici, & Sacerdotes, qui nec animarum curam exercebant, neque in Choro Divina Officia ut suprà solemniter persolvebant, & tamen pro-

(a) Sac. Congr. ap. Bar. def. inc. cit. c. ult. d. 4. n. 5.

(b) Sac. Congr. apud Bar. loc. cit. d. 6.

(c) Leo X. constit. 7. S. Pius V. constit. 135.

(d) Cult. des. resp. la d. cap. cum statu de præben.

(e) Novar. in relect. cap. quando in 7. constit. 3. de re scriptis.

(f) N. 1. c. 1. n. 7.

(g) Tob. 4. n. 7.

(h) Prov. 3. d. 9.

(i) S. Thomas 2. 2. qu. 66. art. 2.

(l) S. Basilii Oratio ad Divinos.

(m) S. Ambrosii 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(n) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(o) Cap. quia 13. 10. q. 1.

(p) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(q) Theodoret. in ill. la. c. 24. Cassiodorus in part. 1. c. 12.

(r) S. Isidor. 1. 1. de Eccles. Officiis c. 9.

(s) Rabanus 1. 1. in lit. Cler. c. 90.

(t) Radulphus Turg. de Canon. obj. 1. 1. p. 105. Thoma. loc. cit. Franc. de hor. Canon. 1. 1. d. 1.

(u) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(v) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(w) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(x) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(y) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(z) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(aa) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ab) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ac) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ad) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ae) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(af) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ag) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ah) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ai) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(aj) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ak) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(al) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(am) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(an) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ao) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ap) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(aq) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ar) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(as) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(at) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(au) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(av) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(aw) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ax) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ay) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(az) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(ba) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(bb) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(bc) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(bd) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

(be) S. Hieron. 1. 1. de Cord. Bellar. Opus. de arte bene n. 10.

ventus Ecclesiasticos percipiebant; oportet ex necessitate concludere, quod ipsi non nisi ob privatam actionem orandi, de stipendiis Ecclesiasticis participabant: & sic quod hæc stipendia, sive quod Ecclesiastica beneficia in eorum locum succedentia, & primævâ ipsorum origine, & praxi, per quadringentos annos tunc productâ, debeantur Clericis, & Sacerdotibus, etiâ propter solum munus orandi privatim, sive ex se horas Canonicas recitandi, quoties beneficia, quæ possident, sunt merè simplicia, & nec ex eorum fundatione, vel dotatione, nequè ex alio quopiam peculiari titulo ad ullum personale servitium destinata esse noscuntur: quemadmodum stipendia præfata Clericis illis antiquis debebantur, nihil ampliùs tunc agentibus, quàm agant modò Clerici obtinentes beneficia merè simplicia: est enim regula magistralis (a), quod subrogatum sapit naturam eius, in cuius locum subrogatur (b). Nec dicatur, quod illi antiqui Clerici, ultra privatam recitationem Officii (quæ etiam de rigore, vix privata dicenda esse videtur, sed potius publica, patres sit à Clerico Ministro Ecclesiæ, nomine Ecclesiæ, & juxta ritum ab Ecclesiâ præscriptum, quantumlibet non fiat in Choro, atquè solemniter in Ecclesiâ) alia quoquè munia sacra in Ecclesiâ personaliter exercebant, & propterea percipiebant de ipsis stipendiis; Nam hoc non supponendum est, sed probandum: & quidem probandum, quod omnes Clerici, nemine excepto, ea munia indispensabiliter exercerent, & exercere tenerentur, non pro eorum libito, sed ex necessitate, si volebant ad Ecclesiasticos proveniunt participandos admitti: taliter ut non illis sufficeret Clericalem statum assumpsisse, ac officium ut suprà ex se ipsis recitare, nisi simul, & semel etiâ aliqua alia munia in Ecclesiâ personaliter exercerent. Hoc est probandum.

15. Quamvis autem generali voce dicatur, quod beneficia Ecclesiastica, quæ nunc sunt, succedant in locum stipendiorum ecclesiasticorum, sive aliorum reddituum Ecclesiæ, quæ antiquis temporibus, Clericis majoris, & minoris ordinis, pro differentiâ graduum, & meritorum porrigebantur; attamen quidquid sit de huius rei formalis, ac rigorosæ veritate (non nisi fortè, similitudinariè, exemplariter, & æquivocè locum habente) certè de beneficiis Ecclesiasticis nostri temporis, & nostræ ætate, non possumus, nec debemus sub eo præciso æquilibrio loqui, sub quo de antiquis rebus Ecclesiasticis, ad pedes Apostolorum positis, vel per proxima illa tempora Ecclesiæ collatis, sub specioso antiquitatis sono fit sermo. Nam tam illa bona quidem, quàm bona, ex quibus nunc reperiuntur constituta Ecclesiastica beneficia, erant, & sunt bona Ecclesiæ, bona Deo dicata, & patrimonium Crucifixi (c). At nihilominus prima à secundis longè differebant, quippè omissis aliis rationibus, successivè alibi memorandis, antiqua illa bona non conferebantur in titulum, prout ista, nec solis Clericis præbebantur, sed etiam quibusdam Laicis, quod non fit de beneficiis. Et sicut nunc beneficia longè differunt à bonis Hospitalium, locorumque piorum, quæ sunt ad usus pauperum destinata; ità, imò & longius differunt à bonis, quæ ad pedes Apostolorum, vel Ministris Ecclesiæ sub primis illis temporibus præbebantur.

16. Præsertim cum in sententiâ Contradictorum, beneficia merè simplicia non nisi post Sæculum Christi undecimum, vel duodecimum apparuerint: adeoque de illis non debet, nequè potest æqualis haberi ratio, ac de bonis Ecclesiæ præfatis primi, vel secundi Sæculi Æræ Christianæ. Tantò magis quod Civitates, & loca, de quorum beneficiis merè simplicibus nunc questio ventilatur, prius illis temporibus, vel non erant Civitates, & Oppida, saltem qualia nunc sunt: Vel si fuerunt loca habitata, longè tamen post illam ætatem ibi fides Christi radices profundas egit, & sese generaliter diffudit: Quidquid sit an aliqui ex Apostolis, vel eorum discipulis, illuc appulerint, & transeundo aliquos homines Baptismo collato converterint in Christianos. Quo etiâ posito, adhuc tamen non statim post fidem ibi plantatam, sacra illic coaluere divitiæ, nequè tot Ecclesiæ fundatæ sunt, & dicatæ, quot ibi sunt modò, sed hæc fuerunt diù post,

vel

(a) *Craves. cons. 77.*
De can. cons. 42.
n. 14. 15.

(b) *Leg. 6. em. 1.*
ibi Bart. 1. 2. Bald. ff. si quis caus. 1. §. 1. Titul. ff. de condic. 1. 2. de monast.

(c) *S. August. de op. m. serv. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

vel successivo tempore pedetentim editæ. Quare sicuti nunc probari non poterit, quod beneficia illa particularia, de quibus sit controversia, excitata est, & nutritur, fuerint erecta ex bonis Deo, Apostolorum tempore dedicatis; ita neque de ipsis beneficiis est nunc sub eâ lineâ, & amussi ratiocinandum, quâ de antiquissimis illis bonis à Sanctis Patribus, & Conciliis, Canonibus, & Pontificibus est secutum: diversa enim sunt, & ex notissimis, à diversis non sit illatio (a).

(a) *Regulatio* in *Scipio*
ibid. Bartoli, ff. de colu-
mnator. Benef. tr.
ver. d. l. c. 14.
(b) *S. Gregor. lib. 10.*
epist. 11. cap. c. 1.
mon. 12. trans. 12. qu. 2.

17. Certè ad finem ruente Sæculo Christi sexto fuit opinio, de quâ D. Gregorius ad Maximianum Episcopum Syracusanum literas dedit (b), nimirum, quod bona Ecclesiæ noviter acquisita, diversam ab antiquis secumferrent rationem; ita ut ubi vetustiorum Ecclesiæ bonorum reditus debebant sub quadruplici dispensatione distribui; proventus recentiorum solis usibus Antistitis integraliter deberentur: quam opinionem quidè D. Gregorius non probavit, præsertim pro locis, ubi nondum fundorum ecclesiasticorum divisio facta fuerat: sed sufficit nobis, quod Patres tunc habuerunt justum titulum de ipsâ opinione disceptandi; quodque S. Pontifex non eam improbavit, nisi quatenus noluit bona illa recentiora, ad solos Præsules pervenire, illuc prospiciens, ut ceteri quoque Clerici, & pauperes, illorum essent participes. In reliquis quod bona ipsa dissimilis essent naturæ ab antiquis D. Gregorius non negavit. Quare indè nobis datur justa ratio asserendi, quod nunc post ipsam fundorum partitionem, tam effusè, & post tot alia Sæcula solidatam, non debet de beneficiis ecclesiasticis nostri temporis, noviter Ecclesiæ à Fidelium recentiorum pietate collatis, eo modo, ac sub æquali prorsus regulâ ratiocinium haberi, ac de antiquissimis illis bonis, quæ Deo fuerunt Apostolorum ætate, vel sub primis Ecclesiæ temporibus dedicata.

18. Profectò si bona beneficiorum merè simplicium, de quibus questio est, non nisi serò, & postremis Sæculis ad Ecclesiam pervenerunt; sinè dubio ad illam profecta sunt, & in beneficia Ecclesiastica sunt erecta, sub illis legibus, & juxta illam disciplinam, quâ jam ab ipsis posterioribus Sæculis Ecclesiæ bona, & beneficia regulantur; non verò juxta aliam, quæ dudum præcedentè sexdecim, vel septemdecim ab hinc Sæculis effloreat, & quæ jam prorsus dici potest antiquata quodammodo, & scholæ: ideoque non possunt nunc alienari, & si antiquitus vendi possent, ac distrahi: non possunt à solo Præsule immediatè ministrari, & si olim id fieret: hæc etenim, & plures aliæ res mutatae sunt justis ex causis; varique mores, & observationes ab Ecclesiâ sub primis ejus temporibus custoditi, jam in defuetudinem abiire. Alioquin si cuncta nunc essent agenda, quæ sub primis Sæculis agebantur; nimis confusiones nascerentur, & quoad plurimas res tota everteretur ecclesiastica disciplina, sub quâ nunc vivitur, & pacificè Christi Clerus, ac Populus regulatur. Undè benè quoad hæc prævalet celebris illud D. Augustini Antistitis aphorismus, *si quid tota per orbem frequentat Ecclesia, quin ita faciendum sit disputare, insolentissime insanie est* (c).

(c) *S. August. epist.*
112.

19. Hanc observationem cupimus attentè à Lectore nostro notari, quandoquidem per illam plura Contradictorum argumenta facillimè dissolvuntur, atque totaliter evertuntur: In primisque resonans illud sophisma enervatur, at illa evertitur cantilena, quâ dicitur, quod per partitionem bonorum Ecclesiæ non est immutata eorumdem natura, ut indè subinferatur, quod si antè ipsam partitionem proventus ecclesiastici non nisi ad illos Clericos perveniebant, qui Ecclesiæ ipsi, à quâ reditus accipiebant, servitium aliquod materiale personaliter exhibebant; nec etiâ nunc alio modo, neque sub aliâ lege valebant à Clericis beneficia ecclesiastica possideri. Nam quatenus etiâ hæc posset conclusio ritè, rectè, ac legitime subinferri, quod negamus; corrui suppositum, cui insatur, nempe quod beneficia in controversiam posita, sint erecta ex bonis illis, quæ fuerunt Apostolorum tempore, vel antè fundorum partitionem Ecclesiæ delata. Et si hoc de singulis beneficiis individualiter non probatur; quomodo questio exigi potest, ut ipsa regulentur sub illâ amussi, sub quâ primèva illa bona regulabantur?

10. Negatur quoque aliud suppositum, nimirum quod beneficia, de quibus controversia fovetur, erecta sint ex illis bonis, quæ ab initio Fidei Christianæ præbebantur primariæ Urbis Ecclesiæ, Præsul verò illius eadem ministrabat, & proventus ipsorum distribuebat Clericis pro ratione servitii, & meritum: hoc etenim non subsistit, quoniam erecta sunt ex bonis recentioribus, non delatis Ecclesiæ primariæ præfatæ, sed alteri Ecclesiæ particulari, vel Altari, aut Capellæ, in tempore, quo jam bona unius Ecclesiæ nihil habent commune cum bonis alterius: Neque Præsul Ecclesiæ primariæ illis se ingerit ministrandis: adeoque non sunt regulanda sub illâ formâ, quâ priscorum temporum bona ecclesiastica regulabantur, cum sint ab illis diversa, diverso tempore acquisita, diversis Ecclesiis attributa, demùm rationis Ecclesiasticæ effecta tempore, quo diversâ Ecclesiæ disciplina vigeat, & viget. Præterquàmquod beneficiis non est novum onus ingendum, quod de sui naturâ non habent (a). Nec obest, quod aliqui canones jubeant, ut bona noviter per Ecclesiam acquisita, in eisdem usus, ac illa antiqua, erogentur (b). Nam si canones isti loquuntur de locis, & tempore, quo non erat facta memorata partitio, nihil afficiunt, quia involvunt petitionem principij, & suppositum continent, quod superius est negatum. Si verò loquuntur post factam partitionem, intelligendi sunt de obligatione impendendi fructus ipsorum bonorum in pios usus, quemadmodum & ita impendendi tunc erant, & nunc quoque idem fieri debet: non verò quod quantum spectat ad collationem beneficiorum, ex novis bonis erectorum, debeant hæc sub eâ præcisâ methodo regulari, quâ ab initio regulabantur antiqua,

(a) *Letter. de re benefic. lib. 2. c. 32. n. 10. 11.*
(b) *Cap. c. 1. c. 1. Conc. 29. caus. 12. q. 1. Conc. Paris. d. ann. 1210. c. 15.*

C A P U T II.

In quo discutitur, ex quâ Origine profluxerint Ecclesiastica Beneficia merè Simplicia. An essent quando proventus Ecclesiastici in solis primitiis, oblationibus, & decimis consistebant. An essent pariter, quando in Ecclesiâ vigeat Sportularum usus: & eo tempore, quo incæperunt bona immobilia ab Ecclesiâ possideri.

S U M M A R I U M.

- 1 Origo beneficiorum merè simplicium est illa ipsa, quæ est caterorum Ecclesiæ beneficiorum, quorum ipsa sunt species.
- 2 Deus colendus est, & honorandus, quod fit per sacrificia, hæc verò Sacerdotes sacrificantes prærequirunt, quibus debetur merces.
- 3 Nulla Natio fuit, quæ suis Sacerdotibus alimenta non tribuerit: Nè debeant esse Christiani deteriores infidelibus in honorem Sacerdotum.
- 4 Sacerdotes, & Levitæ antiquæ Legis habebant primitias, oblationes, & decimas, quarum copia erat major, quàm sint nunc redditus Sacerdotes.
- 5 Quid veteris testamentum fuit figura novi, decimarum, & oblationum jus ad Sacerdotes Evangelicos transiit. Christus etiam habuit oculos.
- 6 D. Paulus ostendit multipliciter, alimenta Sacerdotibus deberi, non ex mero titulo pietatis, sed ex debito, & obligatione.

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

B

7 Ab

- 7 *Ab initio Ecclesia non possidebat prædia, sed solum presium eorum, quod Fideles offerebant. Clerici simul, & Laici communem vitam ducebant.*
- 8 *Clerici alii in commune vivebant, alii separatim cum propriis consanguineis: & utrique participabant de bonis Ecclesie.*
- 9 *Res Ecclesie ab initio erant in Episcopi potestate. Canonici Nicæni vigesimum excedentes quantæ sine auctoritate.*
- 10 *Canonici Apostolorum jubent res Ecclesie in potestate Episcopi esse. Canonici istos præfati Patres citant, habentque auctoritatem.*
- 11 *Progressu temporis Ecclesia censuit expedire, quod res ineres prædia, & de illorum fructibus Clericis subsidia ministraret.*
- 12 *Clericis habentibus unde viverent, tamen si Ecclesie deservirent, non debent stipendia ecclesiastica, censuit D. Prosper.*
- 13 *Si tunc Clerici pauperes, etiam non ministrantes in Ecclesia, provensibus ecclesiasticis digni erant, oportet adfuisse Beneficiarios merè simplices.*
- 14 *Quare cum Ecclesia ab initio non possideret bona immobilia, mutato consilio, incipit eadem retinere. Refertur doctrina Urbani P. P. I.*
- 15 *Quod antea fuerat contra regulam, postea transiit in canonem: gravesque penas incurrunt alienantes prædia ecclesiastica.*
- 16 *D. Hieronymus monet non esse danda bona ecclesiastica Clericis habentibus bona patrimonialia. Tunc non erat idem Clericatu, & beneficio insigniri.*
- 17 *Ad orandum tenebantur Clerici independentè à stipendiis ecclesiasticis: adedque etiam sine his Ecclesie servitio erant adstricti.*
- 18 *Portio reddituum data Clericis Ecclesie famulantibus, dicebatur Matricula, vel Propensa diurna, sive Diarium, ad Sportulæ.*
- 19 *Voci sportularum usus erat in profanis, unde inciperunt stipendia ecclesiastica dici Sportulæ, & eorum participes, dici Sportulantes.*
- 20 *Opes ecclesiasticæ in quatuor partes dividende una Episcopo, altera Clero, tertio pauperibus, & quarta ornatus, & reparationi Ecclesiarum.*
- 21 *Dè hac divisione decretum edidit Gelasius P. P. I. Eam antea memorat Simplicius Papa, & alii tamquam rem usitatissimam.*
- 22 *Hec divisio non in tota Ecclesia locum habuit, nec ubique fuit æqualis. In Oriente fuit incognita.*
- 23 *Partitio hæc in Italiâ, & Galliâ fuit quadruplex. In Hispaniâ, & Lusitaniâ triplex. In Germaniâ qualis fuerit? Et quid in Angliâ?*
- 24 *Demum partitio illa obsolevit, & singulis ministeriis, ac locis piis assignati sunt proprii redditus; eujus novæ mutationis quæ causa fuerit?*

Ratio Beneficiorum merè simplicium est illa ipsa, quæ est cæterorum Ecclesie beneficiorum. Siquidem beneficia merè simplicia sunt species, quæ sub suo genere continentur: Species beneficiorum, cujus genus sunt ecclesiastica beneficia, in totâ suâ latitudine considerata. Et ideo par eorum cum cæteris beneficiis debet esse origo, quorum & causa communis est, & res eadem, & consimilis institutio. Porro origo beneficiorum ut sic, communi Doctorem voto radicaliter ad illas res refertur, quas ab initio Ecclesie, fideles Deo, & ministris ejus pietatis titulo offerebant, prout sunt decimæ, primitiæ, oblationes, & dona. Etiam notum est in primitivâ Ecclesia Christianos fuisse solitos bona, & prædia, quæ possidebant, libenter distrahere, ac illorum pretia ad pedes Apostolorum, tamquam Ecclesie prælatorum afferre, ut exinde ab unicujusque loci Præsule, per manus Diaconorum singulis distribuerentur, prout recta ratio suggerebat, & cujuslibet benemerentia, vel indigentia deprecabatur (a). Offerebant hæc Christiani libenti animo, ex propriâ devotione, ac nullo ad id eos cogente. Interdum tamen id agebant etiam ex voto, & promissione Deo factâ, impendendi bona,

(a) *Act. Apostol. c. 4.*
& 5.

bona, quæ possidebant in illius cultum, & in usum ministrorum ipsius, quemadmodum contigisse censetur in Ananiâ, & Saphirâ (a), qui postea quoniam fœdissimi Sponsionem editam fidelitèr, ut debebant, non adimpleverunt, sed potius fraudare Dominum de bonis illi dedicatis, ausi sunt; morte fuerunt repentino ictu percussi (b).

2. Ab his oblationibus, necnon à primitiis, & decimis Deo, ac ministris ejus per fideles porrectis, initium sumpsisse censetur ecclesiastica beneficia, tamen non valde dilucidum, sed potius turbidum, & confusum, analogicum, & remotum. Porro est per se notum, ut inquit D. Thomas, quod Deus est (c). Ipsa namque natura dicitur supremum dari Rectorem, & Opificem totius mundi, ipsumque esse honorandum, atque colendum (d), quem certè honorari, & coli nostra magis interest, quàm ipsius (e). Quippe ipse sive colatur, & honoretur ab hominibus, sive non; semper in se ipso est gloriosus: & si quam gloriam ex cultu, ac honore hominum adipiscitur, totum hæc refunditur in utilitatem eorum, qui honorant, & colunt eum. Honoratur autem, & colitur per exteriora signa, & potissimè per Sancta Sacrificia (f). Sacrificia verò Sacerdotes sacrificantes prærequirunt: sine quibus etiam juxta Aristotelem nulla res publica potest diu salva consistere (g). At Sacerdotibus, eorumque adiutoribus, & ministris debentur, sive stipendia pro labore, sive alimenta pro victu: hocque de jure naturæ esse idem D. Thomas insinuat, dicens, quod eis, qui Divino cultui ministrabant ad salutem populi socii, populus necessaria victus ministraret, rationaturalis dicitur: sicut & his, qui communi utilitati invigilant, scilicet Principibus, & Militibus, & aliis buxusmodi, stipendia victus debentur à populo (h).

3. Hinc sicuti nunquam fuit adeo efferata, Gens, & Natio, tam inculta, quæ Sacrificia non habuerit (i), sic nulla fuit, quæ caruerit Sacerdotibus, eisquæ alimenta, & subsidia pro victu congruo non tribuerit. Romanis Sacerdotibus, quos Flamines vocitabant, stipendia, & victualia fuerunt ære publico contributa, uti memorat Dionysius Halicarnæus (l). Druidæ apud Gallos (m), Brachmani apud Indos (n), Gymnosophistæ apud Ethiopes (o), Agrippei apud Scythos (p), Mathematici apud Ægyptios (q), & Magi apud Persas, Sacerdotium tenuerunt (r), quibus omnibus, congrua eorum Statui, subsidia fuisse à populis contributa, non est indubium revocandum. Et quamquàm antiqua illa sustentatio Sacerdotum apud Ethnicos, valde tenebrosa esset, atque decolor imago, in verissimâ nostrâ religione Evangelii imitanda (s), nihilominus quia in ea utcumque vox naturæ exaudiret, ne essent Christiani deserviores Infidelibus, qui propter errorem Idolorum, tantum cultum exhibent eorum Sacerdotibus (t), utique ab initio Ecclesiæ incæptum est sacris Ministris erogationes, & stipendia ministrare.

4. Sumptum etiam est exemplum à Sacerdotibus, & Levitis Antiquæ legis, de quibus locutus est Dominus ad Aaron, omnis oblatio, & sacrificium, & quidquid pro peccato, atque delicto redditur tibi, & cedis in Sanctâ Sanctorum, tuum erit &c. Primitias, quas novimus, & obuleris filiis Israël tibi, dedi & filiis tuis, & filiabus tuis jure perpetuo &c. Filiis autem Levi dedi omnes decimas Israël in possessionem pro Assignerio, quo serviunt tibi in Tabernaculo fœderis &c. (u). Tantaque erat oblationum, & primitiarum copia, quæ per filios Israël Sacerdotibus, & Levitis Moisaicæ legis porrigebantur, ut si tantundem, proportionem servatâ, nunc viri ecclesiastici à laicis Christianis, & Summus Pontifex, à Sacerdotibus, & Clericis obtinerent; Ecclesia longè ditior esset, ac sit (x), consuetaque erubesceret prolocutio, sive eorum ambitio, quæ dicere soles, nimis verum habere Ecclesias Christi &c. Astra namque res: Ambitio mundialis fasis non habet, & Ecclesia Christi nimium habet (y)?

5. Profecò quia Testamentum Vetus fuit figura novi fœderis Christi (z): Jus quoque decimarum, primitiarum, & oblationum à fidelibus factarum, ad evangelicos Sacerdotes, & Clericos transmigravit, & Christus caput, & apex Sacer-

(a) Act. cap. 5. v. 3.

(b) Vid. 5. 7. act. 5. v. 1. & 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.

(c) S. Thom. 2. 2. par. 2. q. 1. art. 1.

(d) Alphons. à Castro. de Heret. V. Missæ, ref. 2.

(e) S. Thom. 2. 2. q. 1. art. 1. ad 1.

(f) S. Thom. 2. 2. q. 1. art. 1. ad 1.

(g) Aristot. in Politic.

(h) S. Thom. 2. 2. q. 1. art. 1. ad 1.

(i) Alphons. à Castro. loc. cit.

(l) Dionys. Halicarn.

(m) Caesar de Bel. Gall. 1. 6. P. 1. lib. 1. 6. c. 1.

(n) Eusebius præp. Evangel. 4. 8. Strab. 1. 15.

(o) Philo lib. de Abraham Philo lib. 1. 2. c. 1. & 2. c. 4.

(p) Herodot. lib. 4. c. 1.

(q) Pto. Geog. 2. 1. c. 1.

(r) Justin. 1. 1. c. 1.

(s) Thomass. vet. l. 1. c. 1.

(t) S. Jo. Chrys. hom. 6. in Genes.

(u) Numer. cap. 18.

(x) Jo. Steph. Merardi tract. erudit. cont. 1. cap. 30.

(y) Conc. Paris. P. 1. c. 1. 1. 2.

(z) S. Thom. Quæst. 7. q. 2. art. 1. 1. 2.

dotum novæ legis, oblata sibi à fidelibus acceptavit, ea in loculis conservans, ut exinde suis, ac suorum necessitatibus opitaretur, *tuncque primum ecclesiasticæ pecuniæ forma est instituta*, uti graphicè insinuat D. Augustinus (a). Ex oblationibus ergo, decimisque, ac primitiis, quas ufque ab initio Ecclesiæ incaperunt Christiani Deo in Sacerdotibus elargiri, origo beneficiorum à longè profluxit (b), de quibus in Concilio Aquisgranensi: *Res Ecclesiæ sicut à Sanctis Patribus traditur; vota sunt fidelium, precia peccatorum, & patrimonium pauperum. Fideles namque fidei ardore, & Christi amore succensi, ob animarum suarum remedia, & Ecclesiis patrii desiderium, suis propriis facultatibus Sanctam locupletem fecerunt Ecclesiam, ut his & milites Christi alerentur, & Ecclesiæ ornarentur* (c).

6. Has rerum oblationes, quæ in alimentum cederent Sacerdotum, censuit Apostolus deberi Ecclesiæ ministris, non ex mero pietatistitulo, sed ex debito, & obligatione; scribit enim ad Timotheum: *qui bene presunt presbyteri, duplèti honore digni sunt* (d). Et ad Corinthios: *quis militat suis stipendiis unquam? quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit? quis possidet gregem, & de lacte gregis non manducat? debet in spè qui arat arare, & qui trituras, in spè fructus percipiendi. Si nos vobis spiritualia seminamus, magnum est si nos carnalia vestra metamus? &c. Qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt edamus, & qui altari deserviunt, cum altari participant: idè & Dominus ordinavit illi, qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere* (e). Dominus inquam, qui mittens discipulos suos ad Evangelium diffundendum, hoc illis dedit in mandatis: *In quancumque domum intraveritis &c. in eadem domo manentes, edentes, & libentes, quæ apud illos sunt; dignus est enim operarius mercede sua* (f).

7. In ipsi nascentis Ecclesiæ primordiis non ei offerebantur agri, aut prædia, aut alia bona immobilia, sed solum eorum pretium, quod ad pedes Apostolorum religiosissimè deponeretur, prout fecisse Barnabam constat (g), & Ananiam, atque Saphiram (h), necnon alios, quorum nomina conticecit Auctor libri Actuum Apostolorum, dicens: *quotquot possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes offerebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum &c. Dividebatur autem singulis, prout cuique opus erat* (i). Tunc autem omnium Christianorum erat *cor unum, & anima una &c. nê quisquam egens erat inter illos* (l): Clerici simul, atque Laicos, qui Christo nomen dabant, collatis opibus in commune vixisse, insinuat Urbanus Papa I. (m). Sed citò abscedentibus à communione vitæ Laicis, soli Clerici eum vitæ modum sectati sunt (n), non tamquam de præcepto, sed ut ex consilio, juxta monitum Clementis Papæ I. *consilium dantes vestram prudentiam hortamur, ut ab Apostolicis regulis non recedatis, sed communem vitam ducentes &c. quæ Domino voluisti, adimplere satagatis* (o).

8. Nullo ergo urgente debito viros ecclesiasticos ad vitæ communionem, sed solâ libertate totum agente, pro ratione majoris, & minoris religiositatis, atque fervoris; alii in commune, alii separatim vivebant: & sic duo erant ordines Clericorum, unus eorum, qui simul communem vitam agebant, & in Africâ quidem eos abundasse testatur D. Augustinus (p): In Galliâ, S. Prosper (q): In Italiâ, & alibi, S. Gregorius (r). Alter verò eorum, qui separatim cum propriis confanguineis, & in suis domibus permanebant. Primos, communi mensâ, loci Presul aiebat: Secundos verò Ecclesiâ, pro ratione ordinis, & meritum, subsidii congruis confovebat. Hæc vitæ communio in Clericis secularibus per aliqua tempora vixit, ut constat ex pluribus canonibus, per Gratianum in sua collectione canonum allegatis (s). Sed postmodum paulatim elanguit, & ad Monachos tandem commigrans, à Clero seculari prorsus abivit: coeperuntque distingui Clerici Sæculares à Regularibus.

9. Tàm autem durante stylo vitæ communis, quàm illo jam obsoleto, res ecclesiasticæ in potestate Episcoporum erant, à quibus Clerici dependebant (t).

Sed

(a) S. August. 1. 1. de civ. dei. c. 20.

(b) Reginald. 1. 1. de sac. 2. c. 20. & 21. de sac. 2. c. 22.

(c) Conc. Aquisgr. 1. 1. c. 116.

(d) 1. ad Timotheum cap. 5.

(e) 1. Corinth. cap. 9.

(f) Luc. cap. 10.

(g) Act. 4. c. 36.

(h) Act. 5. c. 1.

(i) Act. 4. c. 34.

(l) Act. 4. c. 34.

(m) Urban. 1. c. 1.

(n) Reginald. 1. 1. c. 20.

(o) Clement. 1. c. 5.

(p) S. August. 1. 1. de civ. dei. c. 20.

(q) S. Prosper. de vitæ exemplis. l. 1. c. 20.

(r) S. Greg. epistol. ad August. 1. 1. c. 1.

(s) Gratian. 1. 1. c. 1.

(t) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(u) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(v) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(w) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(x) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(y) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(z) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(aa) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(ab) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(ac) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(ad) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

(ae) S. Cyprian. 1. 1. c. 1.

Sed quia earum administratio impedimentum præbebat predicationi Evangelii, aliisque sacris functionibus exercendis, cogitatum est expedire, quod eo modo, quo Apostoli septem Diaconos elegerunt, qui opes ecclesiasticas ministrarent (a), ita etiam Episcopi, in propria quique Ecclesia, virum pium, & prudentem, pro hoc eodem munere deputarent: quem S. Justinus Martyr *Propositum* (b): Tertullianus *Seniorem* (c): Alii *Defensorem* (d): Alii *Oeconomum*, appellarunt (e): & Concilium generale Nicenum primus canone sexagesimotertio eum *Procuratoris* nomine decoravit (f). Quem Canonem genuinum esse, vel saltem gravissimæ auctoritatis, omnino certum est; quippe Canones Nicæni, excedentes numerum viginti, tametsi de incertitudine ab aliquibus imputeantur, magnam tamen habent auctoritatem ex omnium Orientalium Nationum consensione (g), quibus & favent usus, atque commemoratio eorum, quam faciunt & veteres Pontifices (h), & antiqua Concilia (i), necnon & Patres Ecclesiæ (l), Historici demum, atque Polemici (m). Nosque de hac re alibi supra locuti sumus.

10. Res inquam Ecclesiæ prorsus erant in Sacrorum Antistitum potestate, qui eas cum reverentiâ, & timore Domini, facerent ministrare (n), juxta preceptum, de quo in Canone Apostolorum quadragesimo primo, in potestate suâ Episcopus Ecclesiæ res habeat: si enim animæ hominum pretiosiores illi sunt credite, multo magis oportet eum eam pecuniarum agere. Cui quoque Canoni plenariam deberi fidem non est dubium, quandoquidem Canones Apostolorum citantur à Sanctis Patribus, & præsertim ab Augustino (o), Hieronymo (p), Athanasio (q), Basilio, & aliis (r): ac quidquid de illis cogitent severiores rerum ecclesiasticarum discussores; omnino dicendum est, Canones ipsos, vel sub ipsis Ecclesiæ initiis, vel saltem valde antiquis temporibus emerisse, jamque illis ex ipsâ antiquitate, ingens eis est auctoritas conciliata: ideoque satis nobis est ad intentum, quod dum eosdem producimus, allegasse dicamur functiones, quarum usus est in Ecclesiâ multis ab hinc sæculis, & in quâ vim obtinent legis, parum relevante, quod citius, aut ferius, hic, aut ibi originem habuerint, & initium.

11. Tametsi autem sub primis Ecclesiæ temporibus non prædia, non immobilia bona Ecclesiâ possideret, sed solummodo illorum pretia, & pecunias, indigentibus distribuendas; progressu tamen temporis judicatum est expedire, prædia ipsa accipere, nec ea distrahere, sed servare, ut ex eorum redditibus ministris Ecclesiasticis, & pauperibus subsidia congrua præberentur (s). Tunc autem quando proventus Sacerdotales, & Clericales in solis illis redditibus consistebant, quæ Episcopus, vel alter ejus nutu distribuerebat, locum habuisse beneficia merè simplicia, sive id, cui beneficia ipsa merè simplicia successerunt; indicio est Doctrina Patrum, qui propè antiqua illa tempora floruerunt, inter quos S. Hieronymus, inferius memorandus (t), & S. Prosper, sive ut aliis placet, Julianus Pomerius, qui altis eloquiis declamavit, proventus Ecclesiasticos esse dando Clericis, non uti laborantibus, & personaliter ministrantibus in Ecclesiâ, sed uti egentibus, & redditibus propriis, quibus viverent, vacuatis (u): ita ut aliqui Clerici tunc essent personalia officia in Ecclesiâ juxta gradum suorum ordinum exercentes, qui tamen de redditibus Ecclesiæ non vivebant, quia propriis bonis, & patrimonialibus abundabant; alii verò è contrâ Clerici egentes, ab Ecclesiâ proventus congruos acciperent, tametsi in eâ personaliter non ministrarent, sed solum privatim Orationes funderent apud Deum.

12. Audiatur ipse D. Prosper, sive Julianus, ita perorans, de Clericis dicit: Spiritus Sanctus: peccata populi mei comedunt. Sed sicut nihil habentes proprium, non peccata, sed alimenta, quibus indigere videntur, accipiunt; ita possessores, non alimenta, quibus abundant, sed aliena peccata suscipiunt. Et. Qui autem Ecclesiæ serviunt, & labori suo velut debita reddi oportere credentes, ea quibus opus non habent, aut accipiunt libenter, aut exigunt; nimis carnaliter sapiunt; si putant, quod Ecclesiæ fideliter serviientes, stipendia terrena, & non positi præmia

(a) *Astorum cap. 6.*

(b) *S. Justina. Apolog. 2.*

(c) *Tertull. in Apolog. 2.*

(d) *Thomassin. vob. 2. p. 1. c. 2. c. 2. c. 2. c. 2.*

(e) *Conc. Chalcedon. cap. 26.*

(f) *Conc. Nicæ. l. cap. 6. 2.*

(g) *Abraham Ebeling. de Rom. Pontif. Basil. Sum. Conc. tom. 1. de Can. Apost. Branc. appar. ad Epist. Canon. Notal. ab Alexand. Boller. Jac. 4. differ. 2. d. f. 23.*

(h) *Juli. epist. ad Epist. Basil. tom. 4. epist. ad Victor. Rom. 2. p. 23. ad Synod. Tolosan. Leo hept. 2. 4. ad Theodoret. Nict. 1. ad Episcop. Galilæ.*

(i) *Conc. Carth. sub Sirice. 2. Conc. Arelan. 11.*

(j) *S. Athan. epist. ad Alex. Papam.*

(k) *Ambr. de epist. ad Ezech. Perce.*

(l) *S. Hieron. Præfat. in Judith.*

(m) *S. Cyril. Alex. epist. ad Alex. Const. p.*

(n) *S. Petrus. Dom. epist. ad Capet. Duc. Leithon.*

(o) *Ruffin. Boller. lib. 1. c. 6.*

(p) *Theodoret. bist. l. 2. cap. 14.*

(q) *Gregor. Turon. lib. 9. cap. 21.*

(r) *E. Boller. loc. cit.*

(s) *Franc. Taurin. de Canon. Apostol.*

(t) *Conc. Arelan. cap. 25.*

(u) *S. August. epist. ad Casulan.*

(v) *S. Hieron. epist. ad Damas. Ep. ad Marcellinum.*

(w) *S. Athanas. epist. ad Oribedon.*

(x) *S. Basil. ad Amphiloch. S. Cyril. homil. 10. S. Bonif. ep. 11. ad Gulbert. Anglon.*

(y) *Cap. futurum, l. 2. p. 1. c. 2. c. 2. c. 2.*

(z) *Vid. infr. in hoc cap. 16.*

(a) *Vide. postor. 7. 1. quæ. 2. ill. autem 25. 12. quæ. 1.*

æterna accipiant &c. Unde satis indignum est, si fidelis, & operosa devotio Clericorum, propter stipendium temporale, præmia sempiterna contemnat. Quod si quilibet Minister Ecclesiæ non habet unde vivat, non ei præmium reddit dicitur, sed necessaria præstas Ecclesiæ, ut in futuro præmium laboris sui recipiat, quod in hac vita jam spe Dominiæ promissionis certus expectat &c. (a). Prosequitur indè D. Prosper, sive Pomgerius: illi quoque, qui velut idonei, nihil quidem sibi dari velut debitum possent, sed tamèn Ecclesiæ sumptibus vivunt, non est meum dicere, quali peccato eibos pauperum præsumendo suscipiant, qui Ecclesiæ, quam juvare de propriis facultatibus debuerunt, suis expensis insuper gravant &c.

13. Et infra prosequitur idem Auctor: Qui iam infirmi sunt, ut possessionibus suis renunciare non possint; si ea, quæ accipiendi erant, dispensatori relinquunt, nihil habentibus conferenda, sine peccato possidenti sua; quia & ipsi quodammodò sua relinquunt, quando proprii consenti rebus, nihil eorum, quæ labori, vel ordini suo deberi arbitrantur, accipiunt. Quod si putant idè accipi debere, eorum, quæ conferuntur Ecclesiæ portionem, ne eam videantur abicere; id verò non posse sua relinquere, quod eis deforme sit inter suos pauperes reddi: noverint esse deformius, possessores de elemosynis pauperum pasci (b). Distinguit ergò D. Prosper, sive Julianus Pomgerius inter Clericos simplices, & Clericos, qui Ecclesiæ servientes, labori suo mercedem debere de redditibus Ecclesiasticis cogitabant: distinguit quoque intèr ea, quæ labori, & ea quæ debita esse eorum ordini reputabant, & dicendo quod Clerici pauperes, etiàm non ministrantes in Ecclesiâ, portione dictorum proventuum digni erant, proculdubio Beneficiarios merè simplices, vel eos, quibus nunc Beneficarii merè simplices succedunt, manifestissime designavit. Et ita patet, quod etiam illà floreute ætate, in quâ bona Ecclesiastica in solis manualibus erogationibus consistebant: dabantur in Ecclesiâ beneficia merè simplicia: sive illorum imagines, & schemata quantum ratio ipsorum temporum, & disciplina illius ætatis, distingui posse permittit.

14. Porro primis Ecclesiæ temporibus, ut innuimus, non prædia, non domus, non fundi, non agri, non demùm bona immobilia, sed solæ res immobiles ab Ecclesiâ possidebantur (c), quæ ipso earum usu citissimè consumebantur. Successivè autem fuit à Patribus cogitatum, quod opportunus esset Ecclesiæ utilitatibus bona immobilia, semel acquisita non distrahere, sed illa in perpetuum retinere, ut non jam unicus, & transiens esset eorum usus, sed permanens, & perennis, nec pretium bonorum erogaretur, sed potius ex eis fructus annui perciperentur, ecclesiasticis usibus deputandi (d). Quà de re Urbanus PP. I. Videntes Summi Sacerdotes, & alii, atque Levitæ, & reliqui fideles plus utilitatis posse conferre, si hereditates, & agros, quos vendebant, Ecclesiis, quibus præsidebant Episcopi, traderent, eo quod ex sumptibus eorum, idè præsentibus, quàm futuris temporibus plura, & elegantiora ministrare possent fidelibus communem vitam ducentibus, quàm ex pretio ipsorum; ceperunt prædia, & agros, quos vendere solebant, matricibus Ecclesiis tradere, & ex sumptibus eorum vivere. Ipse verò res in ditione singularum Parochiarum Episcoporum, qui locum tenent Apostolorum, erant, & sunt usque adhuc, & futuris semper debent esse temporibus (e).

15. Ità id quod antè fuerat contrà regulam ecclesiasticam, nempe bona immobilia, & latifundia retinere, transiit in canonem: & mutatà rationabiliter Ecclesiæ disciplinâ, mutata est quoque moralitas actionis, ita ut ex tunc evaserit contrà regulam ecclesiastica prædia in posterum alienare: taliter quod adversus alienatores fundorum, per Ecclesiæ adeptorum, per plures canones emerere, quos referre onerosum esset, pariterque superfluum (f). Omnibus enim notum est, alienantes prædia ecclesiastica, suspensionis, excommunicationis, & etiam depositionis respectivè poenâ percelli (g). Cujus alienationis prohibitio ut sciatur quàm sit antiqua, & observantia, ejus constans; ita sit innuisse, quod Polichronius Episcopus Hierosolymitanus fuit apud Sixtum Papam III. in Concilio Romano,

à Pri-

(a) S. Prosper de vita contemplativa c. 10

(b) Idem S. Prosper. lib. 2. cap. 10. & 12.

(c) Can. futuram 17 can. 1. 2. 3. 4. 5.

(d) S. Petr. Dam. l. 1. epist. 13. & l. 4. ep. 11.

(e) Can. Videntes 16. can. 1. 2. 3. 4.

(f) Vid. in Jur. tot. tit. de reb. Eccl. non alien.

(g) Vid. plur. canones in jure tot. de reb. Eccl. non alienam. Barboz. in Eccl. lib. 3. c. 30. & 46.

à Prisco ejus Diacono gravi accusatione pulsatus, eo quod prædia quædam suæ Ecclesiæ vendidisset (a). Sancto quoque Cæsario Arelatensis, facultatem petenti quædam bona ecclesiastica vendendi, Agapitus Papa I. eam constantissime denegavit (b).

(a) Concil. Rem. sub Sixt. III. cap. 10. apud Bening. & Conc. f. 581
(b) Cæsarius. Barad. an. 735. n. 108.

16. Sanè ex fructibus hujusmodi bonorum ecclesiasticorum una pars Clericis, & Sacerdotibus, pro alimentis, sive pro quotidiano eorum victu porrigebatur: non tamén omnibus, sed illis tantum, qui bona propria non habebant: Undè S. Hieronymus ad Damasum Papam: *Clericos illos convenit Ecclesiæ stipendiis sustentari, quibus parentum, & propinquorum nulla suffragantur bona: qui autem bonis parentum, & opibus suis sustentari possunt, si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium profectò committunt, & per abusionem salium, judicium sibi manducant, & bibunt* (c). Similia superius attulimus ex Divo Prospero (d). Ex quo patet, quod non idem tunc erat Clericatu, & beneficio, sive stipendiis ecclesiasticis munerari, uti contendunt Contradiçtores, qui Beneficiarios merè simplices residentia onere involvere gestiunt: cum enim Clerici divites, Clerici quidem essent, sed tamen beneficio carerent; profectò non erat idem Clericatu, & beneficiis ecclesiasticis munerari. Sicut etiam idem olim non erat beneficium, sive stipendia ecclesiastica promereri, & Ecclesiæ personalitèr deservire, prout ipsimet Contradiçtores autumant, quippè aliqui Clerici eadem obtinebant, quamquam Ecclesiæ actualitèr non servirent; modò seorsim orationi incumbenter, & horis canonicis privatim persolvendis operam darent (e), uti superius ostendimus.

(c) Cap. Clerici. 6. cap. 109.
(d) Vid. hic Prosper. ann. 11. c. 19.
(e) Vide Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. part. 1. l. 1. c. 73. num. 11.

17. Cæterùm Ecclesiæ servitium, & præsertim solemnis, ac publica psalmodia, seu choralis recitatio Divini Officii, talis ab initio non erat, ut propter illam deberentur sic orantibus ecclesiastica stipendia, sive beneficia, cum etiam sine istis Clerici orandi debito tenerentur. Audiatur doctissimus Thomassinus. *Non ex distributionibus, aut qualibetque beneficii redditibus lex illa recitandi officii oriebatur, quam imposuim accipere mobilissimæ, & clarissimæ semine Demetrias, Eustochium &c. & in numeri Monachi, qui opere manuum victitabant. Vi appareat eandem prorsus esse, & Clericorum orationem. Cum enim sit illorum fors, ut participet sint Christi Sacerdotis, atque ad eò mediatoris quidèr hominum, & Dei, ad eos multò magis pertinet orandi, & jugiter orandi obligatio; ergò & borat eandemque, nulla temporalium provencuum ratione habitâ recitandi* (f). Vides quod servitium publicum Ecclesiæ de sui naturâ stipendia ecclesiastica non exposcit: Adeoque stat benè, quod sub primis temporibus aliqui Clerici essent Ordine, non vero stipendio, sive beneficio ecclesiastico insigniti: seu quod aliqui Ecclesiæ deservirent, & tamén stipendia ecclesiastica non susciperent. Et è contrâ alii Clerici aliqua stipendia ecclesiastica obtinerent, & ideò Ecclesiæ publicè non servirent. Cujus etiâ postremæ rei documentum aliquod eruitur ex Concilio Agathensi (g).

(f) Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. part. 1. l. 1. c. 71. n. 11.
(g) Concil. Agath. cap. 2. c. 1. ibi Cabasut.

18. Portio autèr illa, quæ ex fructibus bonorum Ecclesiæ singulis Clericis, ad illam participandam admissis, porrigebatur, per Metonymiam dicebatur *Matricula*, de qua fit sermo in Conciliis Agathensi (b), Antiochodorense (i), Aurelianensi IV. (l), & alibi: quatenus de portione illâ participabant illi Clerici, qui erant Catalogo Ecclesiæ famulantium inscripti. Tabellam enim illam, seu Elenchum, Canonem, sive Seriem nominum, cui erant adscripti Clerici, vocant Canones Apostolorum Catalogum (m), S. Basilii Inscriptionem (n), Sidonius Apollinaris Album (o), Concilium Agathense, ac alia mox præfata, *Matriculam*. Et Dudo S. Quintini Decanus portionem antedictam appellat *Propensu diurnam*. Refert enim Richardum Normanniæ Ducem Ecclesiam ædificasse, & quod ibi *Clericorum numerosa multiplicavit, propensu diurna quotidie recipientem* &c. *Christo deservire coegit* (p). Dicebatur etiâ *Diarium*, vel *Stipendium*, vel antiquiori nomine *Sportula* vocabatur: nomine antiquissimo, quo usus est S. Perpetuus Episcopus

(h) Concil. Agath. cap. 2.
(i) Concil. Antiochodoren. cap. 1.
(l) Concil. Aurelian. IV. cap. 13.
(m) Canon. Apostol. 12. c. 11.
(n) S. Basilii epist. ad Cæsarop.
(o) Sidonius Apollinaris l. 6. epist. 15.
(p) Dudo S. Quintini de norm. &c. ad. Norman. lib. 1. f. 111. in fin. ep. Darbese in bibl. Normen.

(a) *Spicilg. tom. 5. fol. 107.*

scopus Turonensis in suo testamento relinquens duobus Presbyteris, quos à suo gradu deiecerat, *Sportulam quamdiù vixerint* (a). Et diutius etiam antè ipsum S. Cyprianus in epistolà ad Presbyteros, & Diaconos Carthaginenses, est identidem usus, de Celerino, & Aurelio loquens, à sè ad Lectoratum promotis: *Pro Lectores interim constitutos, sciatis, quid oportebat lucernam super candelabrum poni; unde omnibus luceat. Et ceteram Presbyterii honorem designasse nos illi jam sciatis, ut ex sportulis iisdem cum presbyteris honorentur, & divisiones mensurnans æquatis quantitatibus partiantur, sessuri nobiscum proœtiti, & corroboratis annis suis, quamvis in nullo minor possit videri etatis indole, qui consummavit ætatem gloriæ dignitate* (b).

(b) *S. Cyprian. lib. 4. epist. 3. alias epist. 14.*

(c) *Martial. lib. 8. 46. Juvenal. Satyr. 1.*

(d) *Plin. lib. 10. Epist. 104. in Claud. Nero. & Domitian.*

(e) *Leg. 2. §. ult. ff. de decur. inter. Pro. l. 2. §. 1. ff. de decur. & aliis.*

(f) *S. Cyprian. epist. 14.*

19. Sportularum voce utebatur tunc Ecclesiæ, ad significandas erogationes de fructibus, & pecuniis sacris, quas Clericis conferebat, quia vocabulum Sportularum ad significandas erogationes manuales, etiam in profanis communiter fuit antiquitus usurpatum: & ita reperitur apud Poetas (c), apud Historicos, & Oratores (d), & apud Legistas (e), hæc vox adhibita reperitur. Ideoque portiones illæ de bonis ecclesiasticis, quæ erant Clericis destinatæ, *Sportule* nuncupabantur; Clericique ipsi earundem participes, communi vocabulo *Sportulanti*um fratrum nominabantur; prout eos appellavit S. Cyprianus dicens: *Hec nunc ratio, & forma in Clero tenetur, ut qui in Ecclesiâ Domini ordinatione Clerici, promoveantur, in nullo ab administratione Divinâ avocentur, nec molestiis, vel negotiis secularibus alligentur, sed in honore Sportulanti*um fratrum, tamquam decimas ex fructibus accipientes, ab Altari, & Sacrificiis non recedant, sed diè, ac nocte caelestibus rebus, & spiritualibus serviant (f). Præfatus uniuscujusque loci erat, indigentiam, & merita, gradusque quorumlibet Clericorum perfectam habere, singulique illorum portionem congruam de Ecclesiæ redditibus impertiri: æquitate servatâ, viribus proventuum attentis, omnibus tandem pro ratione loci, temporis, & personarum, providè, ac prudenter consideratis.

(g) *1. Corinthiorum cap. 11. v. 21.*

(h) *Ab Apostol. 1. c. 6. v. 10.*

(i) *Cyprian. Par. lib. 1. epist. 4.*

20. Verùm quia cum opum acquisitione, alicubi discordia quoque in Ecclesiâ se ingessit, citò crebræ querimoniæ audiri cœperunt super hujusmodi fructuum, erogatione, dolentibus multis, quod huic plus, illi minus: alteri lautius, alteri parcius conferretur, quam iustitia, & æquitas postulare: *unus tandem esuriret, alius ebrius esset* (g). Ac sicuti ab ipsis Apostolorum temporibus inchoata est super hac re seditio, quando crescente numero discipulorum, factum est murmur Græcorum adversus Hebræos, eo quod despicerentur in Ministerio quotidiano viduas eorum (h). Itâ successivo tempore crescentibus opibus Ecclesiæ, creverunt quoque super earum erogatione querelæ tam Episcopos, qui earundem administrandarum potestatem tenebant, quam Oeconomos, & Præfectos, qui eismet dispensandis incumbabant, de non rectâ fide, & iustitiâ in ipsarum distributione culpantes. Ea est enim hominum quandoque procacia, ut etiam super spontè sibi datis lamentationes instituant, & autem quodammodo sibi subtrahi quiddam, vel aliis contribuitur, vel sibi minus traditur, quam optatur. Et forte etiam alicubi æquitas integra à dispensatoribus proventuum ecclesiasticorum non servabatur. Ad propulsandas igitur hujusmodi querimonias, & omnem suspensionis notam cum ipsis Clericorum dicaciam vocibus comprimendam, atque ad elidendas calumnias eorum, qui sunt faciles ad querelam, ubi solitâ consuetudine possint Judices etiam de suspitione accusare (i); cogitatum est publicæ quieti, & Ecclesiæ incolumitati expedire, quod opes Ecclesiasticæ in quatuor partes dividerentur, quarum una Episcopo loci, altera Clero, tertia Pauperibus, & quarta in reparationibus, & ornatu Ecclesiarum impenderetur.

21. Extat hæc de re antiquum decretum, à Gelasio Papâ I. in epistolâ ad Episcopos per Lucaniam, & Brutios, intimatum, apud Gratianum, resonans hoc eloquio: *quatuor tam de redditu, quàm de oblatione fidelium, prout cuiuslibet Ecclesiæ facultas admittit (sicut dudum rationabiliter est decretum) conventis fieri portiones,*

siones, quarum sit una Pontificis, altera Clericorum, tertia pauperum, quarta fabricis applicanda (a). De qua etiam divisione Simplicius Papa Severo Episcopo antea scripserat, tamquam de re usitatissima, & inconcussa, atque à Gaudenzio Episcopo Aulinensi, ejusdem prevaricatoris, in posterum observandâ (b). Cujus quoque divisionis memoriam facit Concilium Tarracouense, illam vocans antiquam traditionem (c), & Synodus illa, quam Gratianus raphodiz suæ, sive Canonum collectioni inseruit, sub nomine Concilii Toletani, divisionem ipsam nuncupans præceptum Apostolorum (d), quod tamen minus propriè dici videtur, cum post Apostolorum tempora divisio hæc emerferit in Ecclesiâ.

(a) Cap. quatuor. 17. cap. 12. q. 1.

(b) Simplic. Pap.

cap. 12.

(c) Concil. Tarraco.

cap. 8.

(d) Cap. Sanctorum

31. c. 65. q. 2.

(e) Thomas vet.

q. 109. Eccl. discipl.

par. 3. l. 4. c. 11. num. 7.

q. 8.

(f) S. Cyrill. Alex.

Epist. 4. ad. 5. par. 2.

fol. 112.

(g) S. Gregorius 11.

epist. 31.

(h) Capitul. Carol.

Magni. 7. c. 190.

(i) Concil. Tarraco.

cap. 8.

(l) Concil. Tolet. IV.

cap. 32.

(m) Concil. Eborac.

sess. cap. 14.

(n) Concil. Bracar. II.

cap. 15.

(o) Concil. Aquigr.

an. 516. cap. 116.

(p) Concil. Poorm.

an. 568. c. 7.

(q) S. Gregor. 11.

epist. 31.

(r) Cap. 1. de Eccl.

edificand.

(s) Concil. Meldens.

cap. 62.

22. Profecto ista divisio nec in totâ Ecclesiâ locum habuit, nec ubi locum habuit, ubique fuit æqualis, sed varia, prò varietate temporum, & locorum. Nam in Oriente, fuit inaudita, & incognita (e), nec in Conciliis, neque in Patribus Orientalibus, de illâ sit mentio: quinimò videtur, quod inibi fuisset repudiata, si fuisset proposita; Ideo cum Episcopi scirent, ad se jus disponendi de redditibus ecclesiasticis pertinere; novam illam legem de quadruplici, vel aliâ fructuum partitione, non nisi ægrè, & reluctanter audissent, quemadmodum S. Cyrillus Episcopus Alexandrinus, qui initio quinti sæculi vixit, valde conquestus est, quod ab Episcopis repeteretur ratio distributionis bonorum Ecclesiæ, quam soli Deo ab illis deberi cogitabat; ait enim; *malè habet, magnique tristitia affecti Sanctissimi Episcopi, qui sunt ubique terrarum, quod sumptuum, qui illis eveniunt, dispensationis ratio ab eis exigatur: sive ex ecclesiasticis redditibus, sive ex fructu aliunde percepto. Unusquisque enim nostrum dabit suorum malorum rationem omnium iudici* (f).

23. Hæc eadem divisio tum in Italiâ (g), tum in Galliâ quadruplex olim fuit (h). In Hispaniâ verò triplex, ut ex Concilio Tarracouensi (i), & Toletano IV. deducitur (l): Totidem quoque scissiones habuit in Lusitaniâ, ut ex Concilio Emeritensi (m), & Bracarensi intescit (n). In Germaniâ, si Concilium Aquigranense attendamus, fuit triplex (o): Si Vormaciense, fuit quadruplex (p). In Angliâ demum, nec tres, nec quatuor partes habuit, seu eam non habere comprobavit S. Gregorius scribens Augustino illius gentis Episcopo, quippè maluisset omnia inibi communiter possideri, eo modo, quo nascentis Ecclesiæ initio fiebat (q). Sed an præfata rerum divisio, sive triplex, sive quadruplex, juxta pragmaticam semel introductam, semper constiterit; semelque definita, semper fuerit imprevaricabiliter observata, in dubio esse videtur. Nam quoad Germaniam in Concilio Moguntiaci, non quarta pars, sed nona, & decima, prò Ecclesiarum reparationibus assignatur (r). Quod & identidem respectu Galliæ, in Meldensi Synodo definitur (s). Idem in aliis Regionibus discernere est. Hoc autem prò certo habeatur, quod hujusmodi proventuum Ecclesiæ divisio, sive in tres, sive in quatuor, sive in plures partes distincta, processu temporis obsolevit.

24. Et ita cuilibet ecclesiastico ministerio proprii sui redditus assignati fuerunt & prædia, & corpora bonorum, seu latifundia; ita ut Mensa Episcopalis propria bona possideret, quemadmodum & nunc habet; Parochiæ, Dignitates, Canonici, Mensonarie, & cætera Beneficia sua pariter bona peculiariter haberent: Nosocomia ubi infirmi; Xenodochia ubi peregrinantes; Orphanotrophia ubi orphanæ; Proctotrophia ubi inopes; Berphotrophia ubi infantes; Gerontocomia ubi senes, & debiles sustentantur: Asceteria demum Monialium, Cœnobîa Monachorum, & alia loca pia, propria agnoscerent latifundia: & jam non redditus ecclesiastici universaliter dividerentur, sed prædia quibuslibet locis, & piis operibus destinata, inter ea permanent incommixtibiliter separata: eo modo quo nostris quoque temporibus perseverant. Cui novæ mutationi causam ut putamus, dedere, vel æquitas alicubi à reditione distributoribus, ut inuimus, non servata; vel querulositas eorum, qui de redditibus ipsis participabant, indefinenter clamantium proventus non omnibus æquâ lance distribui, sibi diminutas portiones tradi,

(a) *Ca. 1. de her. Ver.
lib. 2. cap. 7.*

aliis ultrà mensuram debitam dispensari, & iniquum esse, ut de unâ substantiâ, quibus compebat æqua successio, alii abundantiè affluerent, alii paupertatis incommodis ingemiscerent (a). En origo tota beneficiorum ecclesiasticorum, quæ retrotracta ad suum initium profluunt, seu in locum succedere videntur, sportularum, & proventuum manualium, qui antiquo tempore, de bonis Ecclesiæ Clericis præbebantur: ità ut beneficia residentialia subrogata intelligantur portionibus illis, quæ Clericis personalitèr, & publicè in Ecclesiâ ministrantibus, porrigebantur; beneficia verò merè simplicia locum teneant sportularum, seu portionum illarum, quæ Clericis indigentibus tradebantur, non ratione personalis, & publici Ministerii, sed ratione Clericatus, & privatæ actionis orandi Deum, quæ nihilominus eo ipso, quo fit de mandato Ecclesiæ, à Clerico ministro Ecclesiæ, & juxtà ritum ab Ecclesiâ præscriptum, servitium Ecclesiæ ipsi præstitum dici debet.

C A P U T III.

In quo discutitur, quandonàm incæperint in Ecclesiâ Dei Beneficia merè Simplicia expressè distingui, & quid circa hoc, tum ex ipso BENEFICII nomine deducatur, tum ex re significatâ, per illud nomen? Ac ex antiquitate minorum Ecclesiarum, quæ in qualibet Dicecesi erant.

S U M M A R I U M.

- 1 Beneficia merè simplicia incæperunt eo tempore, quo incæperunt cætera beneficia ex fundorum partitione emergere.
- 2 Vox Beneficium apud S. Dionysium Corinthiùm, apud S. Hieronymum reperitur, & apud alios Patres, ac apud Innocentium I. & Simplicium Papas.
- 3 Idem Innocentius memorat alibi vocem beneficii, agens de Monachis, qui sunt totidem beneficiati: alluditque beneficiis merè simplicibus.
- 4 Concilium Aurelianense I. mentionem facit verbi beneficium, vetans ne Clerici ad petenda beneficia Principes temporales adirent.
- 5 In variis Conciliis vox beneficium est, ut significans beneficia ecclesiastica, de quibus loquimur, eisdem merè simplicia.
- 6 Longè antè id, quod legitur in Decretalibus, reperitur apud Patres, & Concilia vox beneficium, comprehendens etiam beneficia merè simplicia.
- 7 Oratoria, & Abbatie in epistolâ D. Gregorii nominate, erant beneficia simplicia, sicque tempore ipsius Pontificis beneficia hæc erant.
- 8 Distinctio beneficiorum in compatiblea, & incompatiblea: & in residentialia, & non residentialia, an esset antiquitatis cognita.
- 9 Ecclesiæ, Oratoria, Tituli, Altaria, Martyria, Capellæ præfatis Ecclesiæ temporibus constitutæ, non erant nisi totidem beneficia.
- 10 Olim in qualibet Dicecesi unica erat Ecclesiæ Cathedralis, & Parochialis totius Dicecesis. Episcopus est Parochus Parochorum.
- 11 Incæperunt postea erigi minores Ecclesiæ, ubi erant Presbyteri, Diaconi, & Clerici. In aliquibus jamdè Ecclesiis nullus ex his erat.

- 12 Si Presbyter vegebat curam, beneficium erat parochiale. Si ei alia functio personalis incumberebat, erat beneficium residentiale. Si ad nullum opus personale tenebatur, erat beneficium merè simplex.
- 13 Ex Divo Paulo constat, quod Corinthi, præter Cathedralē, erat alia Ecclesia distans in Cenebris. In aliis etiam Diocesis, præter Cathedralē, erant alie Ecclesie.
- 14 Evaristus, qui anno 110. præfesse incæpit Ecclesie, divisi Romę Titulos. Quid essent Tituli? S. Gregorius Thaumaturgus edificavit Ecclesiam ruri.
- 15 S. Cyprianus epistolam scribit ad Felicem, & Paulum, & plebem ipsi commissam. Dionysius quoque Papa divisi parochias, & Presbyteris commisit.
- 16 Concilium Anegranum memorat parochias, in quibus non se ingererent Presbyteri Civitatis. Earum quoque, ac Martyriorum sit mentio in Concilio Laodiceno.
- 17 Concilium Antiochenum vetas, ne ledantur ceterę Ecclesie. S. Epiphanius in Ecclesia velle ordinavit quemdam reluctantem. In aliis Conciliis memorantur parochie.
- 18 Concilium Hyponense, S. Augustinus, S. Joannes Chrysostomus loquuntur de minoribus Ecclesiis in variis occasionebus.
- 19 Ex distis inferitur usque ab illo tempore fuisse beneficia merè simplicia. Concilium Chalcedonense sermonem habet de Ecclesiis diversis.
- 20 S. Gennadius Constantinopolitanus mandavit unicuique Ecclesie suos redditus dari, non verò ab Oeconomo Cathedrali, ut antea ministrari.
- 21 Cum usque ab initio Ecclesie essent Capellę, Tituli, Oratoria, Sacella suis instructa redditibus, jam tunc erant beneficia merè simplicia.

Uic incæperunt in Ecclesia Dei beneficia merè simplicia, expressè distingui, quando incæperunt fundi, & prædia sacra dividi, atque cuilibet Ecclesie, Oratorio, Capellę, Tituloque, aut Altari, sua propria latifundia peculiariter assignari: quippè illa sic assignata in beneficii titulum, ab aliquo Clerico possidendum, partim beneficia residentialia evaserunt, partim merè simplicia, prout ratio, & qualitas ipsius beneficii deposcebat. Quandoquā autem inchoata fuerit huiusmodi fundorum partitio, non est facile definire, tum propter magnam ejus antiquitatem, tum propter variam, & multimodam disciplinę diversitatem, variis in Locis, & Regionibus observatam: non enim ubique eodem tempore initium habuit, sed alicubi citius, alicubi ferius, pro locorum, personarum, atque temporum diversitatibus, & circumstantiis. Attamen si nomen hoc *Beneficium* attendamus, si rem, significatam per illud; partitio ipsa videtur omnino ad antiqua Ecclesie sæcula referenda: & ita etiam beneficia merè simplicia sunt ad eadem tempora referenda. Siquidem si de nomine *Beneficii* loquamur, ejus est memoria apud S. Dionysium Corinthium, qui floruit circā annum Christi 180. & in epistolā ad Ecclesiam Romanam hæc habet: *Apud vos jam mos inveteravit, ut omnes fratres variis officiorum beneficiis* (a). Est etiam apud D. Hieronymum, in epistolā ad Nepotianum, ita scribentem, *multas anus nutrit Ecclesia, quę & officium præbeant, & beneficium accipiant ministrando* (b).

2. Sed quamvis ibi tam D. Dionysius, quam D. Hieronymus beneficii nomine utantur ad significandam perceptionem reddituum ecclesiasticorum, tamen ibi de sportulis potius, vel muneribus, vel stipendiis manualibus eloquuntur, per Ecclesiam distributis, quę *beneficentie dispensatio* in Gangrensi Synodo vocantur (c), quàm de fundis ad perfrueundum perpetuò Clericis in titulum veracis beneficii, collatis. Melius ergo est alibi reperire antiquitatem vocis *beneficium*, (uti significat

(a) S. Dionys. Corinth. ap. Rufin. l. 4. c. 23.

(b) S. Hieron. ad Nepotian. de vit. Clerici cap. 1.

(c) Conc. Gangren. cap. 7. b. 8.

centemque percipiendi fructus ex fundis ecclesiasticis alicui in titulum attributis), Siricius Papa ipsam vocem beneficii memorat, loquendo de Episcopatu, cum decernit, ut saltem tres, non verò unus tantum *Episcopus Episcopum ordinare presumat, ne furtivum beneficium prestitum videatur* (a). Et antè illum in eodem sensu vocem hanc adhibuit Innocentius Papa I. in epistola ad Victricium Rotomagensem (b). Reperitur quoque hæc ipsamet dictio, apud S. Joannem Chrysostomum, qui floruit anno Christi 398. & sequentibus; nam præter ea, quæ ex illo supra retulimus (c), scribens ipse libros de Sacerdotio, ita profatur: *plerique non constituant sibi Oeconomus, nisi fideles homines, & eos, qui divitias suas maximè prudentià regant, cum interim Ecclesiæ beneficia, & animarum curas hominibus minis optimis consentiæ, minis prudentibus, & denique pueris sepe committunt* (d). En itaque hæc memorata beneficia Ecclesiæ, tum simplicia, tum curata, hæcque ab illis distincta, atque omnino divulgata, taliter ut beneficia animarum curæ carentiâ, ipsis pueris conferrentur: quod quidem improbat S. Chrysostomus, non quia puris Clericis etiam adolescentibus dari non possent beneficia eadem, quibus animarum cura, non inhærebat, sed quia ineptum erat pueris elargiri beneficia ipsa, tamet si merè simplicia, quemadmodum etiam nunc vetitum est antè quatuordecimum annum cuiquam simplicia beneficia largiri (e).

3. Rursus hujusce dictionis *Beneficium* sit peculiaris mentio in epistola præfati Innocentii Papæ I. cujus fragmen Gratianus suæ compilationi Canonum interferevit: ait enim: *Si Monachus ad Clericatum promoveatur, beneficia ei plenitè, & anno n. & decimè donentur, absque ullâ minoratione, ut quandò meliù possit juxta possibilitatem suam, quandò necessitas extiterit, ad opera ecclesiastica, & ipsam restaurandam Ecclesiam adiutorium faciat* (f). Monachi fuerunt semper, & adhuc sunt totidem beneficiarii (g). Carebant autem ab initio ut plurimum Clericatu (h). Et ideò in vitâ S. Pachomii legitur, quod non *partiebat inter eos, idest Monachos, esse quempiam, qui Clericatus honore fungeretur: dicebat enim, multò meliù esse, atque commodiù Monachis non solum nullius prioris honoris querere primatus, & gloriæ, verùm etiam occasiones hujusmodi de canobis amputare* etc. Hincque fiebat, ut cum solemnitas ex more deposceret, ut mysteriorum celestium participes fierent, ex proximis viculis presbyteros convocabant, qui eis festivitatem lætitiæ spiritualis implerent (i). Verùm et si Monachi sacris ordinibus insigniti non essent; eos tamèn ex causâ poterant adipisci: & ità idem S. Pachomius cuidam Monacho, ut ordinaretur, permittendum esse consuluit (l). Itaque cum Monachi possent è Laicali, ad Clericalem statum transire, quoties id ad effectum perducebatur, assignandum eis erant reditus, & proventus, ac vivendum, sive aliquod beneficium regulare, de bonis Ecclesiæ, quo nedum vivere possent, sed etiam ad opera ecclesiastica, & ad restorationem Ecclesiæ contribuere. Jam igitur tempore Innocentii Papæ I. qui sedit anno Christi 400. erant beneficia ecclesiastica, & quidem merè simplicia; non enim curata, neque residentialia fuisse videntur ea, de quibus apud Innocentium est sermo.

4. Paritèr in Concilio Aurelianensi I. quod celebratum est anno Christi 511. vocis *beneficii* in hac ipsâ significatione, fit mentio; ait enim: *Abbasibus, Presbyteris, omnique Clero, vel in religionis professione viventibus, sine discussione, vel commendatione Episcoporum, pro petendis beneficiis, ad Dominos venire non liceat* (m). Interdicti ne Monachi, vel Clerici, pro adipiscendis ecclesiasticis beneficiis officia Childberti, Clodomiri, Clotharii, & Theodomiri, qui tamquam Reges, & Domini in Regno Galliæ Clodoveo patri successerant, sine Antistitis approbatione interponerent, ne beneficia, regie commendationis intuitu, sed solum ratione meriti conferrentur. Sermo autem ibi est nedum de beneficiis residentialibus, aut curatis, quorum Abbates, & Presbyteri esse possent secundum juracapaces; sed etiam de merè simplicibus, ad quæ cæteri de Clero inferiori, & in minoribus constituti, possent aspirare.

(a) Siric. Pap. ep. 4.

(b) Capit. extr. 1. dist. 64.

(c) Vid. supr. tom. 1. Sacer. c. 2. & 3. in fin.

(d) S. Joann. Chrys. de Sacerdot. lib. 2.

(e) Conc. Trid. sess. 23. c. 6. de reform. Barthol. jur. Eccl. univ. l. 2. c. 11. num. 163.

(f) Cap. 6. Monachus 23. caus. 16. qu. 1.

(g) Theophylact. lxxv. Eccl. dist. 1. c. 1. l. 1.

(h) Cap. generaliter 40. caus. 16. qu. 1. Barthol. jur. Eccl. univ. l. 1. cap. 42. n. 99. l. c. 41. num. 10.

(i) Vita S. Pachomii cap. 14.

(l) Ex eadem vita Pachomii. Hist. Mis. c. 1. p. 2. § 69.

(m) Conc. Aurel. I. an. 511. c. 10.

5. De eademmet dictione *Beneficii*, uti significante jus percipiendi fructus, ex bonis ecclesiasticis Clerico in titulum attributis, memoria habetur in Concilio Francfordiensi 300. circiter Episcoporum, habito anno Christi 794. ubi decernit: *Ut decimas, & nonas, sive census omnes generaliter donent, qui debitores sunt ex beneficiis, & rebus Ecclesiarum*. Et infra: *Ut Domus Ecclesiarum, & tegumenta ab eis fiant emendata, vel restaurata, qui beneficia exinde habent* (a). Pariter eadem vox habetur in Concilio Moguntino, congregato anno Christi 813. ubi præceptum est, ut habentes beneficium ecclesiasticum, ad resta Ecclesie restauranda, & pro necessitate emendanda concurrerent. En textus: *quicumque ecclesiasticum beneficium habent, omnino adjuvent ad resta Ecclesie restauranda, vel ipsi Ecclesias emendandas* (b). Nota hic verbum esse non de beneficiis Curatis, & residentialibus, quippe de quibus nulla poterat esse ambiguitas, an ad restaurationem Ecclesie, cui præerant, vel personaliter deserviebant, concurrere tenerentur (c). Sed de beneficiis merè simplicibus, qui hoc à se onus excutiebant. Memorantur quoque ipsamet vox *beneficii*, circa hæc eadem tempora ab Hincmaro Remensi, scribente de Hincmaro Laudunensi Nepote suo, *quasdam res predictus Episcopus filio Nortmanni sibi commendato, in beneficium dedis, quas ab eo receptas senes* (d). Similiter in Concilio Meldensi, celebrato anno Christi 845. ubi est acriter constitutum inter Episcopos, & Proceres Gallie, ob repetendas res Ecclesiarum, quas Rex Carolus laicis dederat in beneficium (e). Uberiùsque vox illa postmodum reperitur in subsequente temporum Patribus, & Conciliis (f), quæ de re nulla potest esse rationabilis difficultas.

6. Et ita quantumvis in corpore Decretalium, nulla fiat vetustior commemoratio nominis *Beneficium* (in sensu de quo hic agimus, beneficii, tum residentialis, tum merè simplicis) eâ quam exhibet Concilium Moguntinum anni 813. (g). Apud Concilia tamen trecentis annis antiquior est illa, quam supra ex Concilio Aurelianensi I. allegavimus; & apud Patres, illa, quam ex D. Joanne Chrysostomo, quadringentis annis, & ultra, antè mentionem Moguntinam, attulimus: Et quidem significando, ut advertimus, per illam vocem, nedum beneficium ecclesiastica curata, & residentialia, sed etiam merè simplicia. Verum quidquid sit de nomine, *Beneficii*; res certè per illud significata est ad remotiora Ecclesie secula referenda, prout fusiùs paulò infra ostendemus, interimque allegamus epistolam S. Gregorii, quâ scripsit Candido Presbytero Gallie, commendans ei quemdam Candidum, & monens, ut *seubi in possessionibus B. Petri Apostolorum Principis, Oratorium, aut locum, qui Presbytero, vel Abbate indiget, inveniri potuerit, ei debeas committi, quatenus ipse subsidium vite presentis invenias &c.* (h). Hic non exprimitur vox *beneficium*, sed connotatur tamen res per illud significata, & quidem non in sensu beneficii residentialis, sed in qualitate merè simplicis beneficii.

7. Nam præterquamquod non est credibile Oratoria illa, & Abbatis, de quibus loquitur D. Gregorius, fuisse parochias, vel beneficia curata, sive residentialia, cum à simplici Presbytero dispensarentur; & idcirco alicui conferrentur, ut provifus ex eis posset subsidium vite, sive proventus beneficiales percipere; Expendit hoc factum Thomassinus, & illud ita declarat: *Quasparonatus sacri in illa præclarè emicet Gregorii epistolâ, quâ declarat conferri à se beneficia, quæ essent in patrimonio B. Petri, quomodo in Gallicanorum Episcoporum Ecclesiis illa sita essent. His quidem verbis non satis exprimuntur parochie &c. Abbatiales, solum ille Ecclesia, & beneficia simplicia terrarum patrimonialium S. Petri, ad nominationem, vel collationem Papæ spectabant* (i). Tametsi ergò præcis illis temporibus non fuisset in usu vox *beneficium*; erat tamen in usu res per illam significata, nempe jus percipiendi fructus de rebus Ecclesie, Clerico concessum, & ab ecclesiastica potestate collatum: non beneficia curata, & residentialia, sed beneficia simplicia: qualia erant Oratoria illa, & Abbatis, de quibus D. Gregorius effatur.

8. An autem beneficia illa simplicia exigerent à Beneficiario debitum residentialit;

(a) Conc. Francford.
an. 794. c. 31. & 36.

(b) Concil. Mogunt.
an. 813. c. 4. c. 5. de Eccl. edificand.

(c) Berthol. de Paroch.
p. 1. c. 13. de Luca M.
scilicet d. 13. n. 2.

(d) Hincmar. Remens.
ep. ad Hadr. Pap. f. 583.

(e) Vide Basil. sum.
Cano. 12. in Conc. Remens.
an. 845. c. 31.

(f) Concil. Mogunt.
an. 813. c. 31. Hincmar.
Rem. tom. 3. f. 317.

(g) Cap. 1. de Eccl.
edificand.

(h) S. Greg. l. 9. ep. 81.

(i) Thomass. p. 1. l. 1.
c. 30. n. 1.

alii Presbyteri, vel Diaconi, aut Clerici, vel per se, vel per alios, prouti fundatorum lex, mos locorum, & Episcopi Dioecēsani eis jussio committebat. Ad quas profecto Ecclesiæ populi, pro suo libito, confluebant, ut orationes Deo persolverent, & alia pia opera exercerent, juxta quod eis, vel ministrantium pietas, vel propria devotio suggererat. Aliquibus tamē ex ipsismet Ecclesiis nullus erat Presbyter, neque Diaconus, neque Clericus assignatus, qui easdem regeret, & custodiret, tamquā cum eis desponsatus, incardinatus, & intitulatus. Sed, si nullus alius erat ad eas custodiendas peculiaritē à Præsule deputatus; Oeconomus, vel Thesaurarius Ecclesiæ Cathedralis illarum habebat curam, non tamquā titularis specificus, & individualis, sed uti generalis omnium Ecclesiarum in Dioecesi existentium Superintendens, & Curator. Itaque, *vela*, inquit D. Isidorus, & ornamenta Basilicarum, que in urbe sunt, & non habens presbyterum ipse custodit (a). Ergo etiā tunc dabantur Ecclesiæ inter se dissimiles, & quarum aliæ habebant proprium Rectorem, possidentem eas in titulum, & velut ecclesiasticum beneficium. Aliæ verò proprio Rectore titulari carebant, quarum bona ministrabat generalis illius Dioecesis Oeconomus.

(a) S. Isidor. Hist. eccles. ad Laudefr. inst. ejus opera f. 697. B.

12. Si Presbyteris, apud Ecclesias illas minores famulantibus, commissæ erant portio gregis, in viâ Domini dirigenda; Ecclesiæ ipsæ, illarumque beneficia erant parochialia, vel aliâs rectoralia, & residentialia. Si Presbyteris ipsis, & Clericis inibi ministrantibus, nulla erat portio gregis commissæ, sed solæ aliæ functiones sacrę personalitē exercendę, uti missas, & officia sacræ, per se sollemniter celebrare &c. erant beneficia Choralia, vel Canonicalia, vel hisce similia, adeoque residentialia. Si verò nullum opus personale ministris ipsis erat injunctum, sed solâ privata recitatio divini officii; vel elemosinæ, aut missę, aut alia opera, per se, vel per substitutum adimplenda; tunc Ecclesiæ illæ, Oratoria, Capellę &c. in titulum beneficii merē simplicis præbebantur. Et en ex hac minorum Ecclesiarum erectione patefactum, emeruisse cum illis in Ecclesiâ Dei, tunc beneficia residentialia, quā beneficia merē simplicia, nempe illa, quę nequē curam animarum habent, nequē dignitatem ecclesiasticam, nequē administrationem, sed solū titulum, & proventus perpetuos, ab omni personalis functionis ministerii, & residentię debito immunes.

13. Quandonā autē incæperint edificari hujusmodi minores Ecclesię, Capellę, Oratoria, Martyria &c. ecce quidquid nobis notum est, ordine chronologico subsignatum. Apostolus D. Paulus anno Christi 58. scripsit epistolam ad Romanos (b), in quā memorat Phæben, operam dantem ministerio Ecclesiæ, quę est in Cenchris (c). Cenchris erat portus, vel pagus, aut suburbium Corinthi (d), vel ut illud vocat Ferrarius, erat Navale Corinthiorum in ora Sinus Saronici ad Isthmum (e). Et cum jam cretā esset Ecclesiā Corinthiensis, ad quam Apostolus binas direxit epistolas; patet quod inibi, præter Cathedralē, jam ex tunc aderant alię minores Ecclesię, propriis præditæ Nominibus, & Ministris: Phæben etenim erat Diaconissa dictæ Ecclesię in Cenchris cretę, uti exponit D. Joannes Chrysostomus (f). An in aliis quoquē Dioecesibus, ultrā Cathedralē, alię tunc temporis essent Ecclesię, quemadmodum erant Corinthi, quis audeat affirmare? Sed & quis audeat negare? Certē nulla lex erat, quę prohiberet pluralitatem Ecclesiarum. In Cenchris erat hæc minor Ecclesiā. Cernimus ulterius, quod paulō post in Urbibus, & pagis, frequentes erant minores Ecclesię. Benē igitur, & prudenter judicabimus, si dicamus, quod usquē à temporibus Apostolorum, ac quę illis fuerunt proxima, incæperunt per orbem, præter Cathedralēs, construi etiā alię minores Ecclesię, Parochiales, Oratoria, Martyria, & qdes similes Deo Sacrę, ad commodum Christianorum, quibus omnibus non erat sufficiens, vel satis commoda Cathedralis. Eusebius ex Philone refert, quod D. Marcus totam Ægyptum in Episcopatus, & Parochias divisit (g).

(b) Cornel. à Lapide epistol. Paulin. argum. ante eos §. notat.

(c) Romanor. c. 16. num. 1.

(d) Cornel. à Lapide in Romanor. c. 16. n. 1.

(e) Phil. Ferrar. Lexic. Geograph. F. Cenchris.

(f) S. Joan. Chrys. in epistol. ad Romanos.

(g) Christian. Lupus in con. d. Chelied.

14. Anno Christi 110. Summum Pontificatum adeptus est Evaristus, qui Titulos

(a) *Cardin. Baron.*
ad. 111. A. 45.

(b) *Anall. d. Babil.*
in *Vit. Marcell.*

(c) *Thomassin. v. r.*
in *nov. Eccl. discipl.*
p. 2. l. 1. c. 1. 3. 1. 2.

(d) *Alph. Ciaccon. in*
Vit. Pontif. post Vit.
Hugini.

(e) *Eusebius hist.*
lib. 7. c. 13.

(f) *S. Hier. de Scrip.*
Eccl. in Cypr. c. 67.
Mem. Augustod. ord.
Verb. c. 67.

(g) *S. Cypr. lib. 1.*
ep. 1. 4.

(h) *S. Cypr. jun. Jan.*
cels. Pamelop. 68.

(i) *Cap. Eccles. all.*
c. 1. c. 1. 3. q. 2.

(l) *Concil. Ancyr.*
ann. 314. c. 12.

(m) *Freng. Hallier.*
de sac. Ord. p. 5. c. 2.
p. 2. l. 1.

(n) *Petron. not. in*
S. Epiph. h. 63.

(o) *Concil. Neocæs.*
ann. 314. c. 1. 3.

(p) *Concil. Laodic.*
ann. 340. c. 1. 4. c. 57.

tulos in Urbe distribuit (a). Hi autem tituli erant idem ac Ecclesiarum minores, seu Parochiarum intrâ Urbis mœnia constitutæ, de quibus in Vitâ S. Marcelli Papæ I. *Hic viginis quinque titulos in Urbe Româ constituit, quasi Diœceses, propter Baptisimum, & panitentiam multorum, qui conuerterebantur ex Paganis* &c. (b) Dicebantur Tituli eo quod Presbyteri, apud quos Ecclesiarum illarum inferiorum cura erat, Titulum inde ducebant & nomen (c). De illis tandem ita loquitur Ciacconius, Tituli erant reditus, & proventus ex villis, prædiis, fundis, adi agris, ad pils, sive viris, sive feminis, ad alendos Ecclesiarum ministros relictis; in quâ significatione dicitur quemquam ad titulum, sive beneficium, sive patrimonium ordinari; hoc est ad reditus, qui vel ex beneficio, vel ex patrimonio percipiuntur in sustentationem Ordinandi (d). Non multò post, nempe circa annum Christi 230. vixit S. Gregorius Cappadox, cognomine Thaumaturgus, de quo refert Eusebius, quod cum in quodam loco ruris angusti res posceret Ecclesiam construere, rupes quædam vicini montis ex parte Orientis obiecta, ex aliâ verò præterfluens fluvius spatium, quantum ad Ecclesiam sufficeret, denegabat; idè Sanctum Orestem ut mons loco cederet, ad locum Ecclesiarum structuræ præbendum, & ita factum esse ut optabat (e). Erant ergo tunc temporis Ecclesiarum rurales, Ecclesiarum minores à Cathedrali distinctæ, Diœcesani Episcopi auctoritate fundatæ, ac ad populorum commodum ædificatæ.

15. Pariter circa vicina illa tempora, nempe ætate S. Cypriani, qui floruit anno Christi 250. (f), præter Cathedralem aderant aliæ Ecclesiarum minores, & Parochiales: ipse namque D. Cypranus Epistolam scripsit, hoc titulo prænotatam: *ad Felicem Presbyterum, & Paulum Diaconum, & plebem ipsi commissam* (g). Erant ergo & Presbyteri, & Diaconi, quibus peculiare plebes inveniebantur commissæ, & consequenter etiam Ecclesiarum, ad illarum plebium regimen constitutæ. Diffonat aliquantulum Pamelius in titulo huius Epistolæ præfixo (h). Verùm cum eam non Episcopis Asturicensi, & Emeritensi, sed Presbytero, & Diacono plebium ad illas Civitates pertinentium inscribat; signum est apud Asturicam, & Emeritam fuisse Ecclesias minores, in quibus Presbyter ille, & Diaconus ministrabant. D. Dionysius Papa, qui in Cathedrâ S. Petri sedere cœpit anno Christi 261., Parochias se divisisse profitetur; scribit enim Severo Episcopo: *Ecclesias singulas, singulis presbyteris dedimus; parochias, & ex æmetria eis divisimus, & unicuique jus proprium habere statimus: ita videlicet, ut nullus alius parochie terminos, ad jus invadat, sed sit unusquisque suis terminis contentus, & salubriter Ecclesiam, & plebem sibi commissam custodiat, ut ante tribunal æterni Judicis ex omnibus sibi commissis rationem reddat* (i). Si ergo tot aderant Parochiarum singulis Presbyteris commissæ, qui Ecclesias, & plebes sibi respectivè commissas regerent, & custodirent; patet, quod eo tempore in unoquoque territorio Episcopali, seu Diœcesi, non una tantum, sed plures erant Ecclesiarum.

16. Parochias pariter, intèr se divisas, memorat Concilium Ancyranum, habitum anno Christi 314., ubi jubet, ne Presbyteri Civitatis valeant sine auctoritate litterarum Episcopi in unaquaque Parochiâ aliquid agere (l). Si etenim hoc illis erat interdictum, patet quod Parochiæ tunc fuerant intèr se talitèr dispartitæ, ut non liceret Presbyteris Urbanis se in earum sive curâ, sive aliâ administratione miscere, sine auctoritate Episcopi, expressis litteris declaratâ. Hunc canonem genuinum esse tuetur Hallier de Sacra Ordinatione (m), tametsi Petavius eum, censcat aliquando perpetui eclipsim (n), & certè nullam patitur difficultatem circa id, quod causam nostram concernit. Pariter in Concilio Neocæsariensi, celebrato eodem anno Christi 314. memorantur Presbyteri *corregionales*, ut contradistincti à Presbyteris Civitatis (o). Itidè in Concilio Laodicensi, quod convocatum est anno Christi 320. mentio fit Parochiarum, nec non & Martyriorum, quæ in idem recidunt ac Sacella, Oratoria, & Capellas, seu minores Ecclesias (p). Provit etiam in Concilio Romano, cujus convocationem S. Silvester Pa-

pa I. habuit anno Christi 324. de Parochiis reperitur facta locutio, vetitumque est, ne in singulis earum plusquam duo Diaconi ponerentur (a). Qui sanè Diaconi, non Rectores earum, sed Communitatores erant Parochorum, à quibus ipse Parochie regebantur.

17. Coaluit quoque anno Christi 340. Concilium Antiochenum, præcipiens inter cætera, ut Episcopus rerum ecclesiasticarum habeat potestatem, non eas tamè ita ministret, ut *extera ledantur Ecclesiæ* (b). Quibus verbis plusquam clarè indicatur, eo tempore, præter Cathedralè, in vnaquaque Diocesi, alias quoque minores Ecclesias adfuisse. Vixit paulò post, nempe anno Christi 370. S. Epiphanius, qui Ecclesias memorat in pagis, & Villis constitutas: recensens enim provectionem Clerici, à se in Diaconum ordinati, ait; *cum celebraretur collecta in Ecclesià Villæ, quæ est juxta Monasterium nostrum, ignorantem eum, & nullam panis habentem suspicionem, per multos Diaconos apprehendijissimus, & teneri ei ejus, ne forte liberari se cupiens, adjuraret nos per nomen Christi; & primùm Diaconum ordinavimus &c.* (c). De Parochis Campestribus, seu Diocesanis, sit memoria in Concilio Valentino, habito anno Christi 374. (d), & in Concilio Carthaginensi IV., quod celebratum est anno Christi 398. (e). Provit etiam in Concilio Carthaginensi V, paulò post convocato (f). Et est notabile id, quod tamquam ex Concilio Carthaginensi, in Decreto Gratiani refertur: *Presbyteri non vendant rem Ecclesiæ, ubi sunt constituti, nescientibus Episcopis suis* (g).

18. Ex his patet, Ecclesias minores tunc fuisse, in quibus erant Presbyteri constituti, sive intitulati, aut beneficiati; quorum alii erant parochiales, & personali onere adstricti, alii merè simplices, & ad nullam functionem personalitèr obligati: propriis fuisse ditatis prædiis, & latifundiis illas Ecclesias, quorum fructus ipsi Presbyteri percipiebant. Circa eadem tempora coaluit Concilium Hippense, quod Synodalitèr definivit: *Episcopus mairieis non usurpet quidquid fuerit donatum Ecclesiis, quæ in Diocesi constitutæ sunt* (h). Paulò post, nempe ruente Sæculo quarto, & quinto inuente, floruit S. Joannes Chrysostomus, qui Ecclesias in Villis edificari à Magatribus deposedbat, & ibi Diaconos, & Presbyteros deputari, per quos sacrificia offerrentur, & alia pia opera exercerentur; ait enim aliquandò: *Oro, ac supplico, & gratiam peto, imò & legem pono, ut nullus, qui habet villam, appareat carere Ecclesià. Nè mihi dixeris propè est: in vicinia est: magnus est sumptus, non magnum commodum: si quid habet insumentum in pauperes, illud insumo: melius illuc, quàm ibi. Educa Magistrum, educa Diaconum, & Sacerdotalem ordinem &c.* Preces illæ perpetuæ propter id, laudem, & synaxes propter id, oblatio per singulos dies dominicis &c. (i). Circa annum Christi 420. S. Augustinus inter Sacros Antistites corruscavit, qui Ecclesias per populum fundatas commemorat (j). Et alibi sermonem habens Auditorio denuntiat, quosdam Clericos prædia quædam Ecclesiis, & Monasteriis contulisse (m).

19. Non ergò dubium est, quin eà græte plurimæ in qualibet Diocesi, Ecclesiæ fuerint, in quibus, vel parochialia officia, vel alia sacra ministeria exercerentur per Clericos, Diaconos, & Presbyteros, qui ex prædiis earumdem Ecclesiarum proveniunt congruos percipiebant suo labori, & operi, respondentes, illa exercendo, vel personalitèr, & per se ipsos, vel respectivè per alios, à se legitime substitutos: juxta diversitatem operum piorum ibidem adimplendorum. Et ita usque ab eo tempore in Ecclesià Dei vigeabant beneficia tùm residentialia, tùm merè simplicia: Sermonem quoque facit Ecclesiarum, tàm in urbe, quàm in pagis erectarum, aliorumque piorum locorum, Concilium Chalcedonense, actum anno Christi 451., distinguens titulos, ad quos voluit posse Clericos ordinari, vel respectivè provehi administrandum: talitèrque idcirco decrevit: *Nulum absolutè ordinari, nec Presbyterum, nec Diaconum, nec omnino aliquem eorum, qui sunt in ordine Ecclesiastico, nisi specialitèr in Ecclesià Civitatis, vel pagi, vel Martyrio, vel Monasterio is, qui ordinatur, designetur* (n). Et intra;

Brafeb. de libert. Eccl. Tom. IV.

D

Cle-

(a) Concil. Rom. ann. 324 & 6.

(b) Concil. Antioch. c. 15.

(c) S. Epiph. ep. ad Joann. Hierosol ep 60. inbr ep. D. Hier.

(d) Concil. Valent. an. 374. in fin.

(e) Concil. Carthag. IV. c. 36.

(f) Concil. Carthag. V. c. 1.

(g) Cap. pleacis 12. can. 12 & 3.

(h) Concil. Hippense, apud Ferrand. Diacon. Breuier c. 12.

(i) S. Joan. Chrysost. hom. 12. in Act. Apoll.

(j) Cap. veterum 2. dist. 71.

(m) S. August. serm. 50 de divers. ep. 10. f. 522

(n) Concil. Chalced. can. 6.

Clerici Ptochotrophiorum Monasteriorum, & Templorum Martyrum sub potestate Episcoporum, qui sunt in unaquaque Civitate, ex Sanctorum Patrum traditione permanent. Et adhuc inferius: Non licere Clerico in duarum Civitatum Ecclesiis eodem tempore in Catalogum referri &c. Pariter: Si quispiam ex aliâ in aliam Ecclesiam translatus est, nihil prioris Ecclesie, vel eorum, quæ sub eâ sunt Martyrium, vel Ptochotrophiorum, vel Xenodochorum rebus communicare (a).

(a) Concil. Chalced.
c. 8. & 10.

20. Ex quibus patet, quod tempore Concilii Chalcedonenſis erant Ecclesie minores, & loca pia, urbana, & ruralia, Clericique illis addicti; qui cum in aliis quoque Ecclesiis eodem tempore ministrare aggredierentur (b); signum est, quod in eâ versabantur opinione, non teneri inibi ex se ipsis actualiter operari

(b) Ibidem c. 10. & 20.

eos, qui non tenebantur personaliter famulari Ecclesiis, in quibus erant intitulati: Neque Concilium vetuit Clericis ipsis, ne Ecclesiis, in quibus titulum simplicem, sive beneficium merè simplex, habebant, per substitutos idoneos deservirent; sed ne id facerent in duabus, in quibus tenerentur personaliter famulari. Currente anno Christi 458. Cathedram Patriarchalem Constantinopolitanam ascendit S. Gennadius, Acacii successor (c), qui officium Oeconomi cuidam Marciano commisit; sed ubi auctè omnes oblationes, redditus, & proventus faceri solebant ad majorem Ecclesiam deferri, in alias Ecclesias, & loca pia prout congruè disperſiendos; voluit ut uniuscujusque Ecclesie redditus propriis illius Clericis conferrentur: *Constituit, ut Ecclesie cujusque Clerici, & Beneficarii oblationes ejus reciperent, cum antea deferri solite fuissent ad Ecclesiam majorem (d).* Erant ergo Ecclesie minores propriis proventus ditatae, quos Clerici debebant consequi Ecclesiis ipsis addicti. Concilium Arvernenſe, celebratum anno Christi 541., memorat Presbyteros, & Diaconos habitantes in Villulis apud Oratoria, & ut contradistinctos à Presbyteris, ac Diaconis Canonici in Civitate, vel Parochiis (e).

(c) Concil. Narn. an.
458. c. 12.

(d) Thomassin. vet.
& nov. Eccl. disc. p. 3.
l. 2. c. 2. & 4.

(e) Concil. Arvernen.
an. 541. c. 14.

21. Ultrâ hæc tempora progredi non est necesse, cum post Sæculum Christi quintum facillè sit reperire ecclesiastica beneficia, dilucidius indicata. Satis ergo sint ea, quæ jam retulimus; nam cum Ecclesie, Oratoria, Capellæ, Martyria, Tituli, Sacella &c. usque à primis Christianæ Fidei Sæculis, essent erecta, & ab Ecclesia Cathedrali diversa, propriis redditibus instructa, ministros peculiares habentia, nempe Clericos, Diaconos, & Presbyteros inibi intitulatos, & de redditibus ipsis viventes, vel alio modo participantes, hæcque participatio nihil aliud sit, quàm idem ac ecclesiastica beneficia; evidens est, quod usque ab illâ remotiori ætate fuerunt ecclesiastica beneficia. Et quia ex deductis in hoc ipso Capitulo, & uberius ex infrâ deducendis, demonstratur, quod Clerici, reddituum illorum participes, quibus Ecclesie illæ minores instructæ erant, non omnes

personalis obsequii ministerio adstricti erant, sed alii personaliter inibi famulari tenebantur, alii id exequi poterant per idoneum substitutum; patet quod jam ex tunc fuerunt in Ecclesia Dei nedum beneficia residentia, sed etiã merè simplicia.

C A P U T IV.

In quo quæritur, quandonam incæperint prædia Ecclesiastica in Beneficiarios dividi: Undè fluxerunt Ecclesiastica Beneficia, tam Residentialia, quàm merè Simplicia.

S U M M A R I U M:

- 1 Beneficia sunt introducta de jure positivo. Dionysius P.P. divisit parochias. Baronius censet beneficia incæpisse initio sæculi sexti.
- 2 Videtur præcessisse sæculum, hoc verò tempore factam fuisse magis universalem, nec verisimile est, quod ubilibet idem initium habuerit.
- 3 Satis liquet, quod eodem tempore initium sumpserunt, nedam beneficia residentia debito adstricta, sed eisdem merè simplicia.
- 4 Ex Concilio Agathensi deducitur, quod beneficia circa tertium Christi sæculum initium habuerunt, & quod tunc erant Beneficia simplicia.
- 5 Concilium Aurelianense I., & alia Concilia de sacris ædibus disponentia, indicant tunc adfuisse Beneficia merè simplicia.
- 6 Beneficia erant sæculo sexto, & perrexerunt amplius dilatari. Dicebantur interdam Agelli Ecclesiæ, vel res Ecclesiæ, aut munificentia Ecclesiæ.
- 7 S. Gregorius consultat cuidam Ecclesiæ, in Diocesi Insuperanti Episcopi sitam, quo videtur fuisse beneficium merè simplex.
- 8 Ex aliâ epistolâ D. Gregorii habetur beneficium merè simplex, quod Rectori patrimonii Gallie mandavit, ut cuidam Aurelio conferret.
- 9 In Conciliis antiquis memorantur beneficia ecclesiastica sub nomine Tituli, vel Stipendii, aut Præcariz.
- 10 Concilium Eberitense decernit posse Episcopum traducere Parochos rurales ad Ecclesiæ Cathedralis, & in eâ præbendatos facere.
- 11 Presbyteri illi sic traducti, erant veri Canonici, simul resinentes in titulum, vel commendam perpetuam beneficia illa ruralia.
- 12 Ex dictis patet non esse novam distinctionem inter beneficia residentia, & merè simplicia: quippe utraque simul innoverunt.
- 13 Ab initio bona stabilia non servabantur, sed alienabantur, & eorum pretium in Clericis alendis, & in aliis piis usibus impendebatur.
- 14 Postea servatis prædiis, introductum est eorum redditus in Clericos, & usus pios distribuere, vel per porciones mensurnas, vel diurnas.
- 15 Deinde divisa fuerunt prædia, & partim locis piis assignata, partim Ecclesiis, Oratoriis, Capellis &c. addita, pro sacris ministris alendis.
- 16 Nomina beneficii, & præbende tametsi promiscue sumantur, tamen sunt inter se diversa: & quomodo.
- 17 Choralia beneficia alicubi habent massam grossam, in quâ consistunt. Alii habent prædia propria, & ulterius distributiones ex massa minori.
- 18 Ostenditur quod saltim non gentis ab hinc annis erat distinctio inter beneficia, & præbendas, inter Clericos Canonicos, & non Canonicos.
- 19 Usque à remotioribus sæculis introducta est bonorum divisio, ut qualibet Ecclesiæ, Oratoriæ, Beneficia, Capelle propriam haberent dotem.

- 20 *Præfata prædiorum assignationi datus est titulus Beneficii, sumptâ metaphora à beneficiis militariibus.*
 21 *Etiâ Clerici sunt milites Christi, Concilium Frænfordienſe anno 794. memorat beneficia eccleſiaſtica Clericis dari ſolita.*
 22 *Ad promerenda beneficia eccleſiaſtica, vel reſert, an quis miles in Eccleſiâ ut Beneficiarius ſimplex, vel uſi reſidentialis.*

(a) *Azer. inſt. mir.*
per 2. l. 9. c. 1. qu. 1.
 (b) *Barthol. Jur. Eccl.*
Dist. 1. 3. c. 4. n. 7.

(c) *Dionys. l. epist. 1.*
et in cap. 4. l. 1. qu. 1.
non DD.

(d) *Card. Baron. an.*
501. n. 16.
 (e) *Binius in not. ad*
epist. 1. Symmachi in
tom. 1. Conc. fol. 877.

(f) *Cap. illud de*
conſ. 16. qu. 6.

(g) *Concil. Roman.*
ſub Sixto III. cap. 9.
an. 881. tom. 1. Con-
cil. fol. 881.

ECCLĒSIASTICA Beneficia eſſe introducta à jure poſitivo in conſeſſo eſt apud omnes, tum Theologos (a), tum Canoniſtas (b). Cum etenim non ſint nequẽ de jure Divino, nequẽ de naturali; neceſſariò debent à poſitivo jure deſcendere. Quo tempore autem hoc fieri incœperit; non ſatis videtur eſſe dilucidum. Nãm S. Dionyſius Papa ſcripſit quidẽ Severo Epifcopo Cordubenſi, ſe parochias, & cœmeteria diviſiſſe, & Eccleſias ſingulas ſingulis Presbyteris commiſiſſe (c). Verũ hinc tota noſtra quæſtio non diſſolvitur. Eruditiffimus ergò, nec tam dignitate, quàm doctriñâ Eminentiffimus Cardinalis Baronius, in ſuis pretioſis Annalibus, præſentem cauſam attingens, in eâ ſuit opinione, quod ſolo initio ſexti ſæculi latifundia eccleſiaſtica incœperint Clericis assignari, undẽ profluxerint beneficia ſacra, ſolita Viris eccleſiaſticis in titulum conſerri. Ait enim: *Cum ſolerens Clerici ab Eccleſiâ per Epifcopum menſibus ſingulis, viſitus cauſâ, meritis ſlipem accipere &c. poſtea verò factum eſt, ut aliquibus ex his Eccleſiæ poſſeſſiones quodã dicerent, ab Epifcopo concederentur, quæ beneficia diu cæperunt, eo quod, ut habet Symmachus in eâ epistolâ, benemeritis tantummodò concedi liceat* (d). Idipſum cenſet Severinus Binius (e).

2. Sed rê verâ quemadmodũ longẽ anterior fuit Eccleſiarum, Titulorum, Martyriorum &c. erectio, ita valdẽ præcedens fuit beneficiorum eccleſiaſticorum exordium; & ſine dubio ſatis prior tempore fuit diviſio prædiorum eccleſiaſticorum, quæ incœperunt Clericis in titulum assignari, ut ex his, quæ deduximus, in præcedentibus capitibus eniteſcit: niſi fortẽ Baronius, & qui cum eo ſentiunt, ſignificare velint, quod eodem initio ſexti Sæculi, præfate bonorum eccleſiaſticorum diviſiones incœperint latiũ ſe diffundere, invaleſcere, & quodammodò effuſũ dilatari: quippẽ rê verâ tunc illæ fundorum diviſiones, & assignationes, curſum univerſaliorem ſumpſere, & factæ ſunt per totam Chriſtianitatem, communiores, atque magis domeſticæ: non enim verofiſime eſt, quod ubilibet, ac eodem tempore diviſio hæc initium ſumpſerit, & progreſſum, cum nulla lex generalis de hac rê fuerit edita per Eccleſiam. Potius ergò cenſendum eſſe videtur, eandem fuiſſe paulatim introductam, modò hic, modò ibi, donẽ totum ſuum curſum implevit. Dudũ tamẽ ante Gelafii I. PP. tempora exordium ſumpſerat, qui Pontificatum inivit anno Chriſti 492. & mediãtẽ præceſſit Symmachum: jubet enim Gelafius, *ut quæcumque munificentia (quæ ſunt idem, ac prædia, in beneficium collata) Clericis de rebus Eccleſiæ præcedentes dederint Sacerdotes (ideſt Epifcopi), ſubſequentes Pontifices nullatenus auferre præſumant* (f). Sed & præcedentia adhuc tempora rei ſimilis dant memoriam, nempe ſub regimeine Sixti Papæ III. qui ſedere in D. Petri Cathedram inchoavit anno Chriſti 434. In Concilio nempe Romano, per eum celebrato, in cauſâ Polychronii Epifcopi Hieroſolymitani Pontifex cum Patribus coaſſidentibus judicium ferens ſuper eo, quod *ad decem libras auri Eccleſias conferabas, damnaverunt eum exrã Civitatem, & dederunt ei, vel conſtituerunt prædia tria Eccleſiæ; itã tamẽ, ut locus ejus inſtitutus ſervaretur in gremio Urbis Hieroſolæm. Et dam ceſſiſſent ei uſufructuaria prædia ſubſcripſerunt omnes Epifcopi &c.* (g). Quid ſunt hæc uſufructuaria prædia, niſi totidem bona Eccleſiæ Hieroſolymitanæ, Polychronio in beneficium collata?

3. Porrò decretum Symmachi Papæ, à Baronio enunciatum, inter cœtera hæc

huc habet: possessione Ecclesie sub quocumque titulo, vel argumento, alienari non possumus, nisi forte aut Clericis, bonorum meritorum, aut monasteriis, religionis intuitu, aut certe peregrinis, si necessitas largiri suaserit &c. (a). Prædia ergo Ecclesiarum ad perficiendum, sive in beneficium, dari posse decrevit Pontifex, Clericis, Monasteriis, & Peregrinis. Certè Monasteria huc, vel illuc erecta, & Monachi in eis vitam degentes, qui, ut alibi notavimus, sunt totidem beneficiarii (b): Peregrini quoque perfunctorie advenientes, & alicubi temporaliter tantummodo commorantes, non inserviebant Ecclesie, de cujus proventus beneficium ecclesiasticum percipiebant, & neque Clericos omnes prædiorum ipsorum participes, ibidem personaliter ministrasse, vel saltè debuisse necessariò personaliter ministrare, ullum documentum habemus: idèdque si vis verborum decreti illius Pontificii attendatur, assignatio bonorum inibi approbata, non tantum beneficiis residentialibus, quantum etiam merè simplicibus est communis: & sic admissio etiam, quod beneficia non nisi tempore Symmachi Papæ initium sumpserint; satis tamen liquet, quod tunc non tantum beneficia residentialia, verum, etiam beneficia merè simplicia suum exordium habuerunt.

4. Circà eadem tempora, nempe anno Christi 505. convocatum est Concilium Agathense, cui præfuit S. Cæsarius Arelatenfis (c), & in eo hujusmodi est edita constitutio: *Esti superfluum sis de re notā, & antiquis Canonibus prohibita aliquid iteratè definire, attamen &c. statuimus, ut Civitatenfes, sive Diocesani Presbyteri, vel Clerici, salvo jure Ecclesie, rem Ecclesie, sicut permisissent Episcopi teneant, vendere autem, aut donare penitus non presumant* (d). Ecclesie igitur bona in beneficium concedebantur Clericis tanto tempore ante initium sæculi sexti, ut illà ætate concessio beneficiorum esset res antiqua, & de quâ antiqui canones notissimas ediderant sanctiones: quare Concilium Agathense supponit, quod jam per aliqua sæcula beneficiorum introductio præcessisset: siquæ referenda videtur saltè ad tertium circitèr sæculum. Rursus beneficia ipsa concedebantur, non minus Presbyteris ruri commemorantibus, quàm degentibus in Urbe: nec minus Clericis, quàm Presbyteris. Memorat quoque Concilium præter Parochias, etiam Oratoria ruralia, ubi poterant missæ sacrificia celebrari (e). Mentionem demùm facit beneficiorum sub alio nomine remunerationis Ecclesie (f), quæ si singula singulis congruè referantur; non obscurè indicant, Synodum loqui non tantum de beneficiis residentialibus, quàm etiam de beneficiis merè simplicibus, qualia sunt Oratoria campestria, & prædia sacra, ad fruendum Clericis inferiorum ordinum attributa.

5. Anno Christi 511. coaluit Concilium Aurelianensè I. in quo disponitur de Basilicis, quæ per diversa loca constructæ sunt, vel quotidie construuntur &c. ut in ejus Episcopi, in cujus territorio sitæ sunt, potestate consistant (g), per quas non nisi Oratoria, Sacella, & Capellæ intelliguntur, à privatis viris erectæ ad eorum commodum, vel ex peculiari devotione, quæ cum preventivè ambigeretur, an essent sub potestate Episcopi Diocesani; patet fuisse beneficia merè simplicia, quæ Constructores, & Fundatores censebant posse ex se prò suo nutu quibilibet impertiri. Nàm si fuissent Edes, sive Beneficia parochialia, nullus dubitandi locus fuisset, quod eorum dispositio ad Episcopum Diocesanium pertinuisset. Paritèr Concilium Epauonensè, habitum anno 517. beneficia ecclesiastica memorat, eaque vocat *municipentiam Ecclesie* (h). Quo paritèr nomine illa nuncupat Concilium Aurelianensè III. in annum Christi decidens 540. memoratque parochias, atque Basilicas, tam in pagis, quàm in Civitatibus existentes, propriis honestas substantiis (i). Concilium quoque Arvernensè anni 541. verba facit de Presbyteris, & Diaconibus, qui erant in Civitate, & in Parochiis, Canonici, nempe intitulati, beneficia in titulum ibi habentes: & de aliis, qui in Villis Oratoris deserviebant (j), & his postremi, ut à prioribus Contradistincti, non nisi beneficiarii merè simplices fuisse videntur.

(a) Symmach. epist. ad Cæsar. Arel. cap. 1. cap. possessiones 61. cap. 16. quæ.

(b) Thomas. 2. 2. q. 107. in nov. Eccl. discipl. par. 1. d. 3. c. 13. n. 1.

(c) Card. Baron. an. 508. n. 1.

(d) Concil. Agathens. can. 23.

(e) Mem. Concil. Agath. c. 15.
(f) Ibidem canon. 19.

(g) Conc. Aurelian. I. cap. 17.

(h) Concil. Epauonens. c. 7. in 16.

(i) Concil. Aurelian. III. cap. 5. in 17.

(j) Concil. Arvernens. c. 2. an. 541. d. 17.

6. Concilium Aurelianense III. habitum est anno Christi 540. in quo sic Patres decreverunt: *Si quis Sacerdos rei Ecclesie debitas, vel proprias (id est ipsius Ecclesie) horrenda cupiditate occupaverit, retinuerit, aut de Potestate (id est Principe, vel Potente viro) ex competitione perciperit &c. Si agnito jure ecclesiastico non statim Ecclesie, vel Sacerdoti reformaverit &c. tandum à communione ecclesiastica suspendatur, quamdiu restitutus rebus, tam Ecclesiam, quam Sacerdotem reddat indemnem (a).* En beneficia ecclesiastica, quæ nolit Concilium à Mag-natibus peti, vel proprio arbitratu à Sacerdotibus occupari, sed peti, & implorari ab Episcopis. Paulò suprà idem Concilium memoraverat beneficia, sub titulo *munificentis Sacerdotum (b)*. Paritèr anno sequenti Concilium Aurelianense IV. celebratum est, quod de beneficiis ecclesiasticis mentionem facit, sub nomine *Agelli Ecclesie (c)*. Concilium quoque Lugdunense anni 570. de iisdem loquitur, sub nomine *Munificentis Ecclesiasticis (d)*. Concilii demùm Turonensis habiti anno ipso 570. celebris est dispositio, definiens, ut consuleretur indemnitati rerum Ecclesie, Episcopi, Abbatum, Monasteriorum, & Presbyterorum: jubensque, ut contra earum directores invocentur maledictiones in Psalmo 118. contra Judam propheticalitèr pronunciatæ (e). Ex quibus enitescit, quod per idem sæculum Christi sextum, beneficia, & divisio prædiorum in particulares Ecclesias, & beneficiarios erat, & perrexit ampliùs dilatari, invalescere, ac solidari, atque tum beneficiariis residentialibus, tum aliis merè simplicibus prædia ipsa ad perfruemum concedi.

(a) Conc. Aurel. III. ann. 540. c. 22.

(b) Concil. Aurel. III. cap. 17.

(c) Concil. Aurel. IV. cap. 13.

(d) Concil. Lugdunense ann. 570. c. 5.

(e) Conc. Turon. ann. 570. c. 34. & 35.

7. Cathedram Pontificalem conscendit S. Gregorius Magnus anno Christi 590. qui intèr cœtera Ecclesiam S. Marie Campionis, in diœcesi Importuni Episcopi sitam, contulit Dominico Presbytero, monuitque Importunum ipsum, ut ei emolumenta ejusdem Ecclesie faceret sine constitutione præstari (f). Ecclesiam hanc beneficalem fuisse patet, sed non nisi in beneficium merè simplex concedi consuevisse censemus; quippè si curam Animarum, vel aliud opus personale, junctum habuisset, vix est credibile, quod S. Gregorius, in tantà distantia positus, viro, quem fortè nesciebat; an esset illi loco, & maneri aptus contulisset: præsertim cum Presbyterum illum non illuc dirigat ad aliquod opus spirituale personalitèr exercendum, sed solum ad percipiendâ emolumenta, quibus vitam posset ducere competenter.

(f) S. Gregorius' l. 2. c. 23.

8. Sed clariùs adhuc beneficia merè simplicia ex D. Gregorii Magni epistolis enitescunt. Aurelius quidam Gallus Pontifici supplicavit, ut aliquod ei beneficium conferret, ex iis, quæ in Galliâ ad Sedem Apostolicam pertinebant: scripsit ergò Gregorius Candido Presbytero Rectori Patrimonii Pontificii per Gallias constituti, ut Aurelii votis satisfacere: *Lator presentium filius noster Aurelius presbyter, à Galliarum partibus veniens, petiit, ut sibi in possessionibus B. Petri Apostolorum Principis Oratorium, aut locus, qui Presbytero, vel Abbate indiget, inveniri potuerit, ei debeat committi: quatenus & ipse subsidium oia præsentis innocentis, & nos inveniamur petitionibus illius paruisse &c. (g).* Hæc beneficia Abbatia, vel Presbyteralia, fuisse beneficia merè simplicia innuat Thomassinus, dicens: *Mandavit ergò Pontifex Candido, ut cum id daret occasio, Aurelio conferret ejusmodi aliquod simplex beneficium; in quo haberet ille & paupertatis levamentum, aliquod sue, & Pontificis largitatu beneficium (h).* Vides hic & Ecclesias minores propriis ditatas proventibus, & latifundia beneficiariis dispersita, & beneficia merè simplicia non obscuris characteribus indicata.

(g) Hic S. Gregorius lib. 9. epist. 69.

(h) Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. part. 2. c. 25. n. 12.

9. In Concilio V. Parisiensi, ad quod Antistites convenerunt anno Christi 615. de beneficiis ecclesiasticis verba sunt sub nomine *Titulorum*, interdiciturque, nè deficiente Abbate, vel Presbytero, vel his, qui per Titulos deferunt, eorum ædes diripiantur (i). In Concilio Toletano VI. celebrato sub anno Christi 638. de iisdem pariter beneficiis mentio fit sub denominatione *Stipendiis, & Præcaris*: ait etenim: *Decernimus, ut si quis Clericorum stipendium de rebus Ecclesie cujusquam*

(i) Concil. Parisiens. l. 1. cap. 3.

Epi-

Episcopi percipis largitate, sub præfarij nomine, debeat professionem scribere, ne per retentionem diuturnam præjudicium afferat Ecclesiæ &c. (a). Hic evidentè sit sermo, non de erogationibus manualibus, sed de prædiis. Ejusdem verbi præfarij memoria in pluribus Conciliis habetur, ut in Concilio Carthaginensi, Belovacensi, Mediomatricis (b), & alibi quoquæ (c), licet alicubi significationem diversam præferat ab ecclesiastica beneficiis. Unum est ergò, quod ex hisce documentis constat per ea tempora valde invaluisse divisionem bonorum, ex quibus beneficia sacra coaluerunt, tam residentialia, quàm merè simplicia.

10. Anno Christi 666. convenerunt Episcopi ad Concilium Emeritense, ubi actum est inter cætera de Clericis, quod simul esse possent Canonici Cathedralium, & Ecclesias per diocesim retinere, deputato in eis idoneo substituto. En Canon: *Si priorum Canonum sententia hunc rēdē tenet ordinem, ut Episcopus ab alio Episcopo, si indigentiam habuerit, Clericum ad ordinandum petat, & accipiat; cur qui in diocesi suā habet eos, quos prò Dei officio, & suo juramine, dignos repererit, ad suam principalem Ecclesiam non perducatur, & habeat? Prò hujus rei causā, hoc elegit unanimis nostra, ut omnes Episcopi Provinciæ nostræ, si voluerint de Parochianis presbyteris, atquē Diaconibus Cathedralē sibi in principali Ecclesiā sacre, maneat per omnia licentia. Hi tamēn, qui fuerint traducti humilitatem dignam Episcopo suo sentiant, & eo honore, & reverentiā habeantur, & venerentur in Cathedrali Ecclesiā, sicuti quos constat fuisse ordinatos in eā. Et quomodo ab Episcopo suo stipendiū causā, per bonam obedientiam, aliquid accipiant; ab Ecclesiā tamen, in quibus prius consecrati sunt, vel à rebus earum, extranei non maneant; sed Pontificali electione, Presbyteri ipsius ordinatione, Presbyter alius insituetur, qui sanctum officium peragat, & discretionē prioris Presbyteri visum, & vestitum, rationabiliter illi ministrat, ut non egeat &c. (d).*

11. Habemus hic Presbyteros, & Diaconos, per Dioceses beneficiis parochialibus, in Cathedralibus insignitos, & simul ad Canonicatus Ecclesiarum Cathedralium assumptos, talitèr ut Canonicatus præfatos retinendo, Ecclesias etiā illas Diocesanas non dimitterent, sed eas in titulum retinerent, deputato idoneo Presbytero, vel Diacono, quorum loco sacra munera obirent. Canonicatus autem ipsi citrà dubium erant beneficia residentialia, quippè Canonici illi dimissis Ecclesiis Diocesanis ad ministrandum in Cathedrali se transferant. Ecclesiæ verò illæ Diocesane, quæ ab iisdem fuerant dimissæ, velerant, ex sui naturā, beneficia merè simplicia, opus personale non exigentia, vel si ex sui naturā erant beneficia Parochialia, & Curata, sive alio titulo residentialia; versā fuerant in merè simplicia, auctoritate Synodi decernentis, ut assignatā competentī mercede Presbytero, aut Diacono inibi ministranti; cuncti proventus Ecclesiæ ad Canonicum pervenirent, qui erat ipse Ecclesiæ, sive beneficii, titularis, & quodammodò commendatarius. Adeoque ex Concilii Emeritensis decreto evidentissimè comprobatur bonorum ecclesiasticorum divisio in beneficia nedum residentialia, sed etiā merè simplicia.

12. Ulteriora documenta de hujusmodi rē non conferimus, quippè post hæc tempora facile est reperire divisā bona ecclesiastica, in Beneficia, & Beneficiarios, atque Præbendarios: & beneficia ipsa residentialia à merè simplicibus distincta: Satque sit ostendisse distinctionem hanc emicuisse sub ipsis initiis, in quibus beneficia ecclesiastica prodire; ut pateat, eandem distinctionem non esse novam, vel recentius adinventam, sed antiquam, antiquissimam, & suā ipsā vetustate honorabilem, ut non sine administratione audiri possit, quomodo Contradictores audeant affirmare, novam esse, ac recentem in Ecclesiā Dei denominationem beneficiorum simplicium, sive merè simplicium, ac eorum distinctionem à beneficiis residentialibus, quando ex relatis constat eadem illo prorsus tempore illuxisse, quo primum apparuerunt, & omnibus nota facta sunt, cætera beneficia.

13. Supputando ergò totam rationem institutionis beneficiorum, tum residentialium

(a) Concil. Tolet. VI. cap. 1.

(b) Capreneris 44. ep. 5. cap. de præfariis 6. 10. qu. 1. cap. præfariis 44. caus. 1. 1. qu. 1.

(c) Concil. Agathens. cap. 59. Conc. Epas. cap. 11. Conc. Aurel. I. cap. 13. Conc. Melden. cap. 11. Conc. Remens. cap. 36. 37.

(d) Concil. Emerit. cap. 11.

tialium, tùm merè simplicium, hoc evidentèr inferitur, quod ab initio bona per fideles Ecclesiis collata (quibus nunc beneficia ipsa succedant) non servabantur, sed integralitèr distrahebantur, & pretium eorum in usus ecclesiasticos erogabatur, nempe in pauperibus orphanis, invalidis, & personis miserabilibus subveniendis, in peregrinis hospitio confovendis, in redimendis captivis, in adjuvando illis, qui erant ad metalla damnati, in liberandis aliis, qui reperiebantur carceribus mancipati: in fabricis Ecclesiarum reparandis, vel orandis: in vasis demùm, paramentis, & luminaribus comparandis, pro cultu Dei, & sacrificiis honorificè peragendis, & in aliis sacris usibus, prout Antistiti Dioecetano videbatur meliùs expedire: præcipuè autèm in Clericis majorum, & minorum ordinum sustentandis, quibus portionem congruam pro alimentis conferri voluit Ecclesia, ut de altari viverent, qui altari deserviebant, vel illi actualitèr in loco peculiari famulando, vel ejusdem famularui se addicendo per ordinum susceptionem, & per officii recitationem quocumque in loco, pro suo arbitrio expletam.

14. Successivè introductum est prædia, & latifundia servare, solosque illorum fructus, & proventus, in alimoniam Clericorum impendere, atque aliis sacris usibus prout suprà, arbitrio, & juxtà prudentiam Antistitis, applicare. Ità beneficia ecclesiastica, seu eorum schemata, & imagines, antiquis illis temporibus, in solis sportulis, distributionibus, & erogationibus manualibus consistebant, quæ si quolibet mense consueverant Clericis, aliisve illarum participibus, dispensari, *divisiones mensuræ* dicebantur (a): si verò diem porrigebantur, vocabantur *propensæ diurnæ* (b): Et hæc alicubi singulis Clericis seorsim viventibus exhibebantur: alicubi cunctis insimul, & in commune viventibus, juxtà laudabilem morem, de quo Possidius in vitâ S. Augustini (c), Honoratus Massiliensis in vitâ S. Hilarii Arelatensis (d), & plura Concilia, atque præsertim Aquigranensè (e), Aurelianensè II. (f), Turonensè III. (g), & alia, quæ loquuntur de Clericis secularibus, communem vitam sub Antistitis directione ducentibus, non ex obligatione, ut suprà innuimus, sed ex propriâ devotione, & studio perfectionis: nisi ubi fortè lex aliqua, & ratio peculiaris aliud exposceret.

15. Postmodùm paulatim inceptum est non ampliùs fructus bonorum, tamquàm sportulas, in partes congruas distribuire, sed ipsa prædia, & fundos in usus ecclesiasticos dispartiri: talitèr ut alios Xenodochiis, Hospitalibus, Orphanotrophiis, aliisque locis piis addicerent, pro infirmis, peregrinis, orphanis, & pauperibus sublevandis. Alios fabricis, & Ecclesiis applicarent, pro paramentis, luminaribus, ornatibus, & restorationibus earundem Ecclesiarum; Alios demùm adhiberent quibuslibet separatim Ecclesiis, majoribus, vel minoribus, Capellis, Oratoriis, Sacellis, Martyriis, vel quocumque alio nomine nuncuparentur: Nam quocumque nomine nuncupentur beneficia, parum refert (b), pro sacris ministris alendis, adeoque in titulum Episcopalem, Parochialem, Canonicalem, aut aliter Beneficialem, Clericis conferendos: hac distinctione servatâ, ut si prædia in titulum Clerico perfruenda concederentur, essent beneficia: si verò fructus prædiorum eis manualitèr erogarentur, essent præbendæ.

16. Quæ nomina Beneficii, & Præbendæ, tametsi promiscuè aliquandò sumantur, in rei tamen veritate intèr se sunt valdè distincta, nec unum venit appellatione alterius (i). Nam Beneficium est illud, quod in titulum est erectum ab ecclesiasticâ potestate, & in titulum datur Clericis propter officium divinum, & respectivè propter alias sacras functiones: itaut ratione præfati tituli Clericus beneficio insignitus, jus habeat strictum, & rigorosum ad percipiendos illius fructus. Præbendæ verò est erogatio manualis, portionem aliquam fructuum ecclesiasticorum continens, ab Ecclesiæ Præsidente, de sui naturâ liberalitèr distributam, sive Clerico, sive Laico, vel ob servitium Ecclesiæ præstitum, vel ob pauperatèr, vel ob aliam honestam causam (j): dicta præbendâ à præbendo, & uti talis nullum jus de sui naturâ in recipiente supponens, sed prorsus pendens à liberalitate præbentis: nisi aliud

(a) S. Caprian. lib. 1. ep. 1. alias 34.

(b) Diale. Decan. S. Quintini de moribus Nymman i. 2. ep. 2. Diale. Hist. Nymman. fol. 117.

(c) Possid. Vit. S. August. c. 32.

(d) Honorius Massil. ca. 10. 10.

(e) Conc. Aquigran. sub Ludov. Pio. c. 121. 122. 124.

(f) Conc. Aurelian. II. cap. 9.

(g) Conc. Turonens. III. cap. 13.

(h) Barbes. Jur. Eccl. canon. 3. c. 4. n. 30.

(i) Februa c. post. l. 1. m. 4. de rescript. Barbes. tract. de rescript. ap. p. 133 n. 11.

(j) Tolosa Just. Sa. c. 1. 2. c. 1. 2. n. 11.

aliud ratio beneficii, cuius sit confectrix exposcit, prout sunt erogationes illæ manuales, sive distributiones quotidiane, quæ dantur Canonicis, habentibus aliquando prædia propria in beneficiis Canonice: quæ erogationes, sive præbende dicuntur, quid à Canonicatu distinctum (a).

17. Et ita prębenda, quatenus refertur ad Clericos Ecclesię defervientes, habet aliquam similitudinem, & analogiam magis propriam cum antiquis sportulis, & cum illis etiám emolumentis, quę nunc quoque sunt in usu, & dicuntur distributiones quotidianę, appellatione beneficii non contentę, quę percipi solent à Clericis officio aliquo personalitęr defungentibus, differuntque, ut innuimus, à beneficiis (b), quamquám aliquatenus cum illis conveniant, eo quod debentur de jure Clericis, ad quos spectant ratione beneficiorum, vel tamquam ipsorum beneficiorum portio, sive appendix; vel tamquam totum id, in quo beneficia ipsa consistunt. Alicubi enim beneficia Choralia consistunt in distributionibus majoribus, quę dicuntur usualitęr Massa groffa, & non habent alia peculiaria prędia, sive fundos proprios, quales sunt Canoniciatus Basilicarum Urbis (c). Alicubi, & ut plurimum, habent sua prędia particularia, & insupęr parvam Massam reddituam, quę di die in diem distribuuntur personalitęr intererentibus Choro (d).

18. Hæc autem differentia inter beneficia, & præbendas, non est nova in Ecclesiâ Dei, sed antiquissima, & nongentis saltem circiter ab hinc annis omnibus nota. Nam in Capitalariis Caroli Magni fit utriusque mentio, sub histerminis: *Canonicis, Clerici, qui in Civitatibus, vel in Monasteriis degunt, qui beneficia habent, unde victum, & vestitum habere possunt, ut his juxta Apostolum consenti sint, & stipendia fratrum, unde pauperiores vitam sustinent, nequaquam abstinent. Si quis hæc statuta contempnerit, utriusque careat, id est beneficio, & præbenda, atque si gradibus fruitur ecclesiasticis, his privetur (e)*. Distinguntur igitur hic Beneficia à Præbendis; Clerici Canonici, à non Canonici: Et ex his, alii gradibus ecclesiasticis fruebantur, alii non: aliqui demùm Beneficia, alii Præbendas, alii neutrum habebant, quales erant illi, qui ad alios, quàm ad beneficiales titulos ordinati erant, de quibus in Concilio Chalcedonensi (f): Sicque non erat idem, antiquitus Clericatu, & beneficio insigniri, ut aliqui perperam comminiscuntur.

19. Usque à remotioribus ergò sæculis incœperunt prædia ecclesiastica singulis Capellis, Oratoriis, Ecclesiis, Martyriis, locisque piis assignari: necnon Clericis ad usufructuandum concedi, undè beneficia, tum residentialia, tum merè simplicia profluere, hæcque divisio, quæ, ut inuimus, nec ubilibet, nec eodem tempore, initium sumpsit, postquam introduci incœpit, successivè postea tamquam utilis, & proficua, atque ad pacem in Ecclesiâ servandam valdè opportuna, paulatim ubique invaluit, & est latius dilatata, donec tandem hæc ipsa prædiorum ecclesiasticorum divisio, appropriatio, & distinctio, generalis ubilibet facta est, seu integrum suum habuit complementum (g). Adeo ut jam ex tunc quælibet Ecclesia, locus pius, & beneficium bona sua propria, & pecuniaria possideat, cum alterius prædii impermixta; propriamque agnoscat dotem, ab alterius dote prorsus alienam.

20. Cui prædiorum assignationi, Clericis in titulum tradendorum, nomen beneficii appositum est, sumptâ metaphora à seculari militiâ (b), in quâ olim, ex indulgentiâ Principis, quædam prædia, & possessiones militibus de Republica benemerentibus, tradebantur, ad tempus, vel ad vitam usufructuariæ possidenda, de quibus in Jure (i). Proût & nunc fit à Magnis Magistris Ordinum militarium, qui Equitibus suarum Religionum, strenuis, & in armorum exercitio probatis, Commendas militares conferunt, ut earum fructibus, donec vixerint, perfruantur. Id alicubi quoque fieri contingit apud aliquos magnos Principes, spê talis retributionis alli- cientes homines ad virtutem: *nihil enim non aggressuri sunt homines, si magna con- sistibus, magna præmia proponantur* (l). Et ita apud Turcas Magnus Sultanus

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

E

haben

⁹ (2) *Card. de Luca de*
Profumib. discuf. 76.

(b) *Gemin. conf. Lf.*
and Eriof. Lf. var.
sp. Lf. Lf.

(c) *De Luca de canon disc.* 2. n. 6. l. 7. l. 7. ad Conc. disc. 2. 5. n. 2. 9. l. 10.

(c) Capit. Carol. M.
L. 25, 76.

(f) Conc. Chalced.
c. 6 c. minimum, In ibi
Glasdell 70.

(g) *Thomaff.net*. In
new *Ecol.disc* p.14b.2
c.68.a.1. In p.3.4b.2
c.31.0.1. In 3.

(b) *Ann.* p. 263-8; 1907.
Ann. p. 263-8; 1907.
Ann. p. 263-8; 1907.

(i) *In Codic. lib. II.*
lib. 10.

(1) *Titus Livius* des. 1
15 *lib. 4.*

habet Timarros, quos strenuis, & benemeritis de se militibus impertitur. Itaque beneficii ecclesiastici nomen, metaphoricè, uti diximus, à beneficiis militaribus est desumptum (a), quâ de re audiatur opportunè Ludovicus Thomassinus loquens, ut sequitur.

(a) *Agr. Ep. Reginald. loc. cit. Politic. to. 1. pp. de benef. 1. qu. 1. n. 1.*

21. Beneficia, inquit, dicuntur eo sensu, quo ea vox usurpatur apud *historiae Augustae* Scriptores. Agri erant, & prædia, quibus ab Imperatore duces, militesque donabantur, ut suo deinceps sumptu stipendia facerent. Ubi agros, & fundos Ecclesia laici usurparunt, eosque illis Princeps, & Ecclesia ipsa fruendos concessit, eadem conditione merendi, & stipendia faciendi ad Regni, & Ecclesiae tuitionem, ea dici tam capere beneficia. Postquam denique ab Imperatoribus, & Regibus illi ipsi agri Ecclesiarum, laicis adempti, Clericis, Monachisque restitui capere, inhaesi hinc usque ea vox beneficii, quæ & deinceps latius patere capis, omnes prorsus titulos, & dignitates, sive Regularium, sive Secularium Ecclesiarum complexa. Eo nimirum sensu capienda vox ea in Concilio Francfordiensi, quo jubentur beneficiarii omnes officio fungi in reparationibus Ecclesiarum, in decimis, & nonis exsolvendis: Qui debitores sunt ex beneficiis, & rebus Ecclesiarum (b); Et infra: qui beneficia exinde habent. Hucusque Auctor (c). Benè autem, & congruè à beneficiis militaribus translatum est nomen ad beneficia ecclesiastica; quippe etiam Clerici sunt Christi milites, quemadmodum eos vocat Gelasius Papa I. (d), & post eum Synodus Aquisgranensis (e), militant etenim ipsi quoque, ut Deum colant, fidem, honoremque illius promoveant, ac tueantur, iratum orationibus placent, propitium laudibus prosequantur, animas quoque fidelium, illi nomen dantium, & eorum corpora respectivè protegant, ac defendant.

(b) Conc. Francford. an. 794. c. 15. §. 16.

(c) *Thomass. loc. cit. n. 1. Ecclesiæ. p. 1. §. 1.*

(d) *Gelas. Pap. in cap. Constantiensis 12. can. 11. §. 1.*

(e) Conc. Aquisgr. 1. cap. 116.

22. Absquē eo quod quidquam referat, an militent uti Beneficiarii residentiales, Curati, Chorales, Prælati locorum &c. vel uti Beneficiarii merè simplices, nullo servitii localis, & simul personalis debito adstricti; sicuti nihil refert ad promerenda beneficia militaria, bello nomen dedisse, vel in officio ducis, vel in munere directoris, aut tamquam signifer, aut veluti decurio, seu in esse viri simplicissimi militaris, aut quod quis manu, aut consilio, sive in patriâ, sive foris, sive alio quocumque modo militiæ nomen dederit, vel Reipublicæ utilitati suam

sedulitatem impenderit. Ubi cumque igitur, & utcumque in ecclesiastico ordine militent Clerici, quia Deo servientibus beneficium negare non convenit (f), beneficia ecclesiastica eos decet adipisci, quibus munerati discant, in militiâ Clericali fortius decertare: & aliis etiam exemplum strenuitatis exhibeant, hæc enim causa, ut ait Concilium Emeritense, & majoribus majorem præstas gratiam, & minores excitat, ut ad melius tendant (g).

(f) *Gelas. Pap. loco cit.*

(g) Concil. Emerit. cap. 1.

DE QUALITATIBUS BENEFICIORUM SIMPLICIUM:

EORUMQUE DIVISIONE:

Et de differentiâ, quam habent à Beneficiis
Residentialibus.

C A P U T V.

*In quo consideratur quænam sint Qualitates de essentiâ,
& quænam de solâ honestate Beneficiorum merè
Simplicium? Et an hæc Beneficia sint necessariò Cle-
ricis magis dignis conferenda.*

S U M M A R I U M.

- 1 *Eadem Qualitates sunt de essentiâ beneficiorum merè simplicium, quæ sunt de essentiâ residentialium. Prima est, quod sint perpetua.*
- 2 *Perpetua debent esse beneficia secularia. Regularia verd de sui naturâ sunt immobilia, qualia sunt etiam commende Melitenses.*
- 3 *Tametsi beneficia de sui naturâ debeant esse perpetua, tamèn ex speciali jure aliqua possunt esse non perpetua.*
- 4 *Beneficia debent esse auctoritate Episcopi erecta, alioquin sunt legata pia. Cappellanie non collative non sunt beneficia.*
- 5 *De naturâ etiam cujuslibet beneficii est, ut habeat aliquid spiritualitatis adnexum, & saltem onus recitandi officium.*
- 6 *Debent quoque beneficia à solo viro ecclesiastico conferri. Laici enim de se est incapax talis juris sine privilegio Apostolico.*
- 7 *De substantiâ beneficiorum est, quod Collator non ea sibi valeat impertiri: debet enim esse distinctus dâns à recipiente.*

Bresch. de libert. Eccl. Tom. IV.

E 2

8 De:

- 8 *Debent beneficia merè simplicia solis Clericis concedi. Ex Papa dispensatione etiam laici; imò & feminae sunt eorum capaces.*
- 9 *Alias qualitates adiacere potest beneficio illius fundator, dummodò licitas, & honestas, etiam si juri communi contrariae sint.*
- 10 *Libertum de sui naturâ presumitur beneficium, & in dubio reputatur esse merè simplicia, nec aliud onus habet, quàm recitationis officii.*
- 11 *Beneficiario simplici, si apposta sit obligatio celebrandi tot missas, adduc est liber ab onere personali, nisi fundator aliter declaraverit.*
- 12 *Alia conditio de honestate est, quod Beneficiarius merè simplex non debeat habere etatem Sacerdotii, cum ad illa sufficiant 14. anni.*
- 13 *Beneficarii merè simplices non tenentur ordines suscipere nec majores, neque minores, sufficit in eis enim prima tonsura.*
- 14 *Debere beneficia etiam merè simplicia Clericis dignis concedi, Canones clamant. Tamèn si fecerit fiat, non est invalida collatio.*
- 15 *De honestate est quod singula singulis præbeantur. Etiam quando sportulis in usu erant, non omnes Clerici de illis participabant.*
- 16 *Præter titulum beneficii, Concilium Chalcedonense alios titulos assignavit, ad quos posset aliquis ordinari, & præterea titulum patrimonii.*
- 17 *Prædica, & fructus beneficiorum exemptione gaudent ab oneribus fiscalibus: nec obest distinctio beneficii, & prædiorum ab illorum fructibus.*
- 18 *Reditus beneficiorum debent in pios usus impendi: de quibus beneficiarius habeat nedàm arcta, sed etiam congrua alimenta.*
- 19 *Præter ea, quæ congruo suo victui, & stipendio respondent, cætera in usus pios infumat, & de altari vivot, non de eo superbiat.*
- 20 *Beneficia primariò instituta sunt in utilitatem Ecclesie, conferenda digno ex justitiâ commutativâ: digniori verò ex justitiâ distributivâ.*
- 21 *Dignioritas respectu ad beneficia non desinitur à majori sanctitate, vel doctrinâ, sed à majori aptitudine ad regendum beneficium.*
- 22 *Quatuor conditiones ponderandæ sunt in judicio de dignioritate faciendò, & quænam ille sint. Et quis eas habens sit dignior.*
- 23 *In scrutinio super dictis qualitatibus attendenda est ratio Ecclesie generalis, & sufficit ut Collator mediocrem adhibeat diligentiam.*
- 24 *Beneficia curata conferenda sunt dignioribus: Nulla verò est lex, quæ ad id obliget Collatores beneficiorum merè simplicium.*
- 25 *Bona data præ fundando beneficio evadunt bona ecclesiastica, & illis legibus subsunt, quibus cætera bona Ecclesie subiecta sunt.*
- 26 *Consent aliqui, quod patronus beneficii etiam Curati, non teneatur presentare magis dignum, sed sufficiat, quod presentes dignum.*
- 27 *Si Collatores beneficiorum curatorum non tenentur præferre digno digniorem, multò minus tenebantur ad id Collatores beneficiorum merè simplicium.*
- 28 *Ad beneficia animarum curâ carentia, ut sunt Canoniciatus, Mansionariæ &c. Constant opinio est, quod satis sit eligere dignum, omisso digniore.*
- 29 *Si licitum est Canoniciatus, Mansionariæ &c. conferre digno, omisso digniore: multò magis id erit licitum de beneficiis merè simplicibus.*
- 30 *Idque Collatores beneficiorum merè simplicium illa possunt liberè Clericis, etiam non dignioribus, dignis tamèn conferre.*

PLURIMÆ sunt Qualitates, tam de essentiâ, quàm de honestate, quæ requiruntur ad constitutionem Beneficiorum merè simplicium, & sunt eædem, quæ requiruntur ad constituenda Beneficia residentialia; quippe ex dignitate, & ex debito servitii personalis, inhærente beneficio, non mutatur ejus natura, sed solummodò adicitur prærogativa, & onus (a). Adeoque tam est beneficium Ecclesiasticum, beneficium merè simplex, quàm quodcumque

aliud beneficium residentiale. Quæ autem qualitates requirantur ad hoc, ut beneficium Ecclesiasticum dicatur tale, videre est apud Doctores (b). Nos hic strictim earum magis præcipuas adnotabimus. Et in primis de essentiâ beneficiorum merè simplicium, est quod sint perpetua, nempe in perpetuum, quoad vitam recipientis concessa (c). Cum etenim beneficium merè simplex detur, vel propter solum Officium, quod in Laudibus Divinis consistit (d), vel propter aliquod aliud munus, ei aliquandò adjectum, quod æquè possit à Beneficiario, vel per se ipsum, vel per alium adimpleri, hoc autem onus, & respectivè officium, debeant à Beneficiario totâ durante illius vitâ compleri; sequitur, quod etiam beneficia merè simplicia debeant esse perpetua, saltè ad vitam ipsius Beneficiarii.

2. Sed quidquid sit de hac ratione; quia beneficia, tametsi aliquam analogiam, & remotam relationem habeant ad præstationes jure Divino debitas Sacerdotibus, & Levitis, tamèn rè verâ inducta sunt à solo Jure positivo (e), ideo dicimus, Beneficia merè simplicia necessariò debere esse perpetua, quia sic plerumque Ecclesiastica statuerunt. Et præter alios recentiores textus (f), Gelasius Papa I. decrevit, ut quascumque munificentias Clericis, aut sibi servientibus de rebus Ecclesiæ in usum &c. præcedentes dederint Sacerdotes, subsequentes Pontifices nullatenus auferre præsumant (g). Concilium quoque Aurelianense III. mandavit, de munificentis Sacerdotum id observandum, ut si quid præfenti tempore à Clericis, de decedentium munificentis habetur, vel possidetur; deinceps à successoribus nullatenus auferatur (h). Hæc tamèn perpetuitas intelligenda est de Beneficiis Ecclesiasticis Sæcularibus, quæ Sæcularium Clericorum sunt usus deputata, non verò de Regularibus, quæ solis Monachis, vel Religiosis, in Claustro commorantibus, conferuntur: hujusmodi etenim Beneficia Regularia, non sunt perpetua, nequè ad suscipientis vitam porriguntur; sed manualia sunt, & ad tempus traduntur, ac semper, & quodcumquè possunt ad Superioris arbitrium amovere (i). Sunt tamèn veraciter beneficia, quia si non actu; saltè aptitudine, sunt perpetua (l). Ipsæ Commendæ inclity Ordinis militaris Hierosolymitani, quæ beneficia Regularia sunt, amovibilitatis legibus non se subtrahunt (m): Nihil attempto, quod strenuissimi ejusdem Equites ipsasmet consequantur Commendas propter meritum exercitiæ generoso inodo virtutis, vitæque periculis multiformiter expositæ, ac magnanimæ fortitudinis pluries, atquè pluries ostensæ; dùm in præliis maritimis, atquè terrestribus, actionibusque in bellicis, sibi ab Ordine designatis, gladio poterent accincti, atquè Cruce candida nobiliter insigniti, inimicos Crucis Christi in brachio forti prosternunt. Non enim pro terreno, sed pro cœlesti premio, & viros Deo dicatos decet (n), præliantur prælia Domini: pro cuius honore dicunt in communi, jueunda, & sobria conversatione, absque uxoriis, & absque liberis. Intus fide, fortis ferro se munim: præcedunt ad bella pacisfæi: & ubi ventum fuerit ad certamen, irruunt in adversarios: hostes velut oves reputant: nequaquam, estis paucissimi, vel secum barbariem, vel numerosam multitudinem formidantes. Quod frequentissimè experti sunt, ita illorumquè quasi persecutus sis unus mille, & duo superaverint decem millia (o). Ipsorum, inquam, Commendæ manuales sunt, etsi amovibilitas ipsa, nec sine causâ, nec vix unquam ad effectum redigi dignoscatur (p).

3. Beneficia itaque sæcularia debent esse perpetua (g): Sed nihilominus nihil

(a) Barboz. 1703 var. Appell. 32 num. 1. cum aliis.

(b) Aloys. Ric. præx. aur. ref. 35. Gonzal. ad reg. 3. Cane. 2. §. 1. d. n. 6. Barboz. de Off. Episc. lib. 17. c. 141. & 102. §. 1. (c) Cap. Sanctorum 2. dist. 70.

(d) Barboz. Jur. Eccl. 2. dist. 2. c. 4. n. 14.

(e) Sælo de Benef. p. 1. q. 4. Azor. p. 2. §. 9. c. 1. q. 1. Barboz. Jur. Eccl. 2. dist. 2. c. 4. n. 7.

(f) Cap. Abbat. vers. præbendis de præbend. cap. ex parte de concess. præb. cap. postulat. de rector. (g) Cap. Abbat. vers. 16. q. 6.

(h) Concil. Aurelian. III. c. 17.

(i) Garcia de benef. p. 1. c. 2. n. 66. Mandat. ad reg. Cane. q. 100. §. 1. Pivon de Jurpatron. p. 1. d. 1. c. 1. n. 6. c.

(l) Barboz. Jur. Eccl. 2. dist. 2. c. 4. n. 70. (m) Consil. de Luc. de Reguar. dist. 4. n. 7.

(n) S. Thomas citat. suprad. 2. c. 1. d. 2. §. 1.

(o) S. Bernard. 10. 2. ferm. ad Milites Templi cap. 4.

(p) Consil. de Luca de Jurisd. dist. 2. n. 11.

(q) Privilegiis suprad. Barboz. loc. cit. num. 1. c. 1. §. 1. c. 1. §. 1.

(a) *Cap. si gratia de rescrip. in 6. Garcia de benef. §. 4. n. 57.*

(b) *Barbof. loc. citat. n. 12.*

(c) *Fagnan. in cap. consultationis de Cier. apud a. 159. §. 76. l. 3. (d) Litter. de re benef. §. 5. n. 40. Carval. dec. 549. n. 1. Barbof. loc. cit. n. 17.*

(e) *Litter. l. 1. q. 1. n. 16. Barbof. loc. citat. n. 17.*

(f) *Cap. ad hoc de relig. domib. cap. 10. §. 5. de iurepatr. a. quod §. 1. n. 1.*

(g) *Garcia de benef. par. 1. c. 1. Litter. de re benef. l. 1. q. 1. Enclit. Collig. Jur. c. 1. §. 4. l. 1. tit. 15. §. 3. Pison. p. 1. l. 1. c. 1. n. 1. (h) Polyn. conf. 49. n. 3. Barbof. loc. cit. n. 17.*

(i) *Litter. de re benef. l. 1. q. 1. n. 10. Barbof. loc. cit. n. 17. l. 1. q. 1. n. 10. l. 1. q. 1. n. 10.*

(j) *De Luca de Jur. sep. §. 15. n. 4. (m) Barbof. loc. cit. n. 17.*

(n) *Cap. si de rescrip. in 6. Aib. conf. 47. n. 1. Ryt. par. 4. c. 1. tit. 104. Barbof. loc. cit. n. 17.*

(o) *Garc. de benef. §. 1. c. 1. n. 10. §. 1. c. 1. n. 10. §. 1. c. 1. n. 10. §. 1. c. 1. n. 10. §. 1. c. 1. n. 10. §. 1. c. 1. n. 10.*

(p) *Cap. si quis de rescrip. cap. per Litter. 16 q. 1. Aib. conf. 47. Barbof. loc. cit. n. 17.*

(q) *Barbof. loc. cit. n. 17.*

repugnat, quin speciali jure, velex privilegio, vel aliâ simili de causâ, aliqua beneficia possint esse non perpetua (a), quia cum beneficia sint de jure positivo, alterationem, & modificationem omnem justam, & rationabilem suscipere possunt, quam illis inferre valet Ecclesiastica potestas, jura sanciens, & pro locorum, personarum, ac temporum opportunitate jura relaxans. Quarè ait Augustinus Barbofa: *Est advertendum quod licet perpetuitas de jure sit de essentia beneficii &c. non tamen repugnat, ut speciali jure, & privilegio aliqua beneficia possint non esse perpetua (b)*. Citatque plures Doctores, & Rotam Romanam in Gerunden. Personatus 17. Maii 1630. coram Verosp. Nèc defunt sentientes, quod cuncta beneficia etiâ secularia, sive merè simplicia, sive residentialia, respectu Papæ sint manualia, itaut possit semper, & quodcumque illamet provisis auferre: cujus opinionis quanta sit vis, agunt magis ex proposito Canonistæ (c).

4. Ad substantiam quoque beneficiorum merè simplicium pertinet secundò, quod sint auctoritate Episcopi constituta (d). Nam quæcumque bona, per Christianos Ecclesie contributa sunt, etiam in æternum possidenda, in piam largitionem, sive in legatum pium resolvuntur (e), nec induunt rationem Ecclesiastici beneficii, sive residentialis, sive merè simplicis, nisi auctoritas Episcopalis accedat, quæ eadem bona in beneficium erigat, & beneficii titulo afficiat (f): Quà de re latius Doctores (g). Adeoque bona, ad beneficium erigendum destinata, non sunt beneficium, nisi de facto in beneficium ab Ordinario actualiter erigantur (h), sicut & Capellaniæ amovibiles, vel etiam perpetuæ, tametsi obligatione Missarum, vel aliorum piorum operum onerate, non collativæ, nec in beneficium erectæ; beneficium non sunt, sed sunt aliquid pium opus beneficio distinctum (i). Hanc esse conclusionem certam asserit Cardinalis de Luca dicens, quod *Capellania, quæ formalem erectionem in beneficium cum Ordinarii, vel alterius superioris auctoritate non habet, regulanda non est cum terminis spiritualibus, sed beneficiis, sed cum profanis, tamquam simplex legatum celebratorium Missarum, quod heredi injunctum sit faciendi per quemcumque Presbyterum ejus libito eligendum, juxta magistralem decisionem in Alesstien. Legati Pii coram Dumozet. (j)*.

5. Tertio, de naturâ, & essentia beneficiorum merè simplicium est, quod habeant aliquid spiritualitatis adnexum (m). Nam beneficium Ecclesiasticum est quid spirituale, ergò habere debet aliquid spiritualitatis adnexum, aliàs non erit beneficium Ecclesiasticum, sed Laicale. Ideoque si beneficium merè simplex nihil aliud habeat spiritualitatis, hoc saltem habere debet, quod Beneficiarius ad recitandas horas canonicas teneatur: In quo sensu communiter dicitur, quod beneficium datur propter Officium (n), nempe propter horas canonicas persolvendas (o). Jam enim generali lege cunctis beneficia ecclesiastica possidentibus, tametsi merè simplicia, injunctum est onus recitandi quotidie horas canonicas juxta ritum ab Ecclesiâ statutum, indispensabiliter, (nisi aliqua gravis causa infirmitatis, vel impossibilitatis excuset) sub poenâ lethalis culpe, ac obligationis restituendi fructus ipsius beneficii, omissionis vicibus respondentes: quâ de re Morales Theologi magis ex proposito, atque fusiùs eloquantur.

6. Quartò, ad naturam beneficii merè simplicis, ut & aliorum beneficiorum residentialium, spectat, quod non possint conferri, nisi à viro Ecclesiastico (p). Laicus etenim est incapax potestatis conferendi rem spirituales, sive jus ad eam: Tria siquidem considerentur in beneficio, primum est obligatio in eo existens, quæ est quid spirituale: Secundum est jus percipiendi redditus ex bonis Ecclesiasticis, & hoc etiâ est quid spirituale: Tertium est sive sunt ipsi fructus, qui temporales quodammodo dici possunt (q). Quia autem spirituale non valet legitime à Laico dimanare, qui nihil spiritualitatis in se habet, hinc fit, quod de essentia beneficiorum, etiâ merè simplicium, est, quod non valeant ab ullâ potestate laicali, sed à solo ecclesiastico Superiore conferri. Ex hac radice fluxerunt fun-

ne-

neſtæ illæ concertationes, pluriſ memoratæ, quæ intèr Bonifacium Papam VIII. & Philippum IV. cognominæ Pulchrum Regem Galliæ acciderunt, inſiſtente Papâ adverſus Regem, beneficia eccleſiaſtica conferentem: *omnia jura clamant, collationem beneficiorum non poſſe cadere in Laicum; ita quod habeat jus, & poteſtatem ſpiritualem conferendi* (a). Ex privilegio tamèn Apoſtolico Laicis permiſſum eſſe poteſt beneficia ſacra, præſertim merè ſimplicia, conferre (b), quippè hi tunc nihil ſpiritualitatis impertiant, ſed eſt Eccleſiaſticus Superior, qui eorundem Laicorum ope, beneficia ipſa confert (c). Et ità de quibuſdam Regibus legitur in hiſtoriis, quod præditi fuerint poteſtate conferendi eccleſiaſtica, beneficia (d). Imò & foeminae ex conſimili privilegio poſſe beneficia conferre, tenent Doctores (e), beneficia enim conferre non eſt actus ordinis, ſed juridiſtictionis, cujuſtàm Laici, quàm Foeminae ex Privilegio Apoſtolico ſunt capaces. Quo caſu Reges ipſi Laici, aut Foeminae præbendas illas, & beneficia conferendo, ſunt organum voluntatis Pontificis (f), adeò nō collatio non tantùm ipſis, quantum Papæ, privilegium impartienti, congruè referatur.

7. Quintò, de ſubſtantiâ beneficiorum merè ſimplicium eſt, quod illorum diſpenſator non ea poſſit ſibiſmetipſi conferre (g). Quippè cum collatio ſit actus rem in trà receptus, ſed extrâ immiſſus, neceſſariò requirit terminum extraneum, in quem feratur: ergò collatio beneficiorum à nullo poteſt fieri ſibi ipſi, quia nemo à ſemetipſo eſt extraneus. Ideòque ſapientiſſimè jura ſanxerunt, neminem poſſe beneficia ſibiſmetipſi conferre, debereque eſſe diſtinctionem perſonalem intèr dantem, & recipientem (h). Opus eſt enim ut intèr ſe differunt dans, & accipiens, ſed et eligens, & electus: inſtituens, & inſtitutus: vendens, & emens: locans, & conducent: imperans, & ſubditus: reſtituens, & reſtitutus (i). Ità ut nec etiàm procurator poſſit præſentare ad beneficium Patronum, qui illum conſtituit procuratorem ad præſentandum ſemetipſum (l). Nec ſolùm alteri debet collator beneficia largiri, ſed etiàm liberè tenetur ſine ullâ conditione, & ſine aliquâ diminutione conferre (m).

8. Sextò, natura beneficiorum merè ſimplicium hoc expoſcit, quod ſolis Clericis, non verò Laicis conferantur (n). Laici enim ex naturâ ſuâ ſunt incapaces beneficiorum, & tales eos uſquè ab anno Chriſti 650. Cabilonenſis Synodus pronuntiavit (o). Notaque eſt eruditis declamatio S. Fulberti Epilcopi Carnotenſis, quâ de hujusmodi rē Fulconem Pariſienſem Epilcopum objurgavit: *Doleo ſuper te chariſſimè, cum te à priſtinâ virtute apoſtatare video. Olim apud me conquerebaris de tuo Anteceſſore; qui ſacrilegâ temeritate Altaria Laicis in beneficium dederat; nunc mihi ſuades, ut ego ſimilitèr faciem. O Cælum! O Terra! quid clament! aut quo tui meritis digno modo te objurgare poſſim! ſed compeſco nunc frementes animi mei motus, donè te præſentialitèr exquiſitis inreparationum tormentis cruciem. Vale* (p). Olim Laicos conſueviſſe obtinere eccleſiaſtica beneficia non ſemèl legitur in hiſtoriis (q); ſed factò magis, quàm jure, & invaſione potiùs, quàm legitimâ acquiſitione. Accedente nihilominus Apoſtolica diſpenſatione, gravibus, & urgentibus de cauſis conceſſa, poſſe etiàm Laicos beneficia conferri, ſentiunt ſine ambiguitate Doctores (r). Imò non ſolùm Laicos, ſed etiàm Foeminas eſſe poſſent ſub pari diſpenſatione capaces beneficiorum, currit etenim, utrobique par ratio, vel ſaltem in eſſentialibus non diſformis (s). Et ità reperiuntur alicubi in jure memoratæ Canoniciſſæ, tùm regulares, tùm ſæculares (t). Atque in literis Hadriani Papæ II. legitur injunctum Lothario Regi, ut vel Theutbergam Reginam, à ſe repudiatam, ad regalem thalamum revocaret, vel ei Abbatis, quas ſponſonderat ad vitam ſuſtentandam contradederet: *habeas, inquit, in poſſeſſate ſuâ Abbatis, quas ei dare ipſo ore proprio promiſiſti, de quarum ſumptibus, atque redditibus neceſſaria poſſis habere ſtipendia, & dignaque ſubſidia* (u). In tali tamèn caſu committerentur quidem beneficia Laicis, aut Foeminis, ſed eis non conferrentur in titulum: jus nempe haberent ad percipiendos fructus beneficii,

(a) Spondan. ad ann.

1301.

(b) Decius in cap. de

erroneis de judicis

n. 54. Seroaph. dicit. 133.

(c) Mart. de Juriſd.

p. 2. c. 40. n. 1. l. 2. c. 46.

n. 11. l. 13.

(d) Alex. IV. vol.

conf. 74. in 3 col. Ger-

man. de Verbal. Card.

4. in quibuſcumq; n. 5.

(e) Bellius. diſquiſ.

Cler. par. 1. de diſcipl.

Cler. 4. n. 17. Privileg.

de Jurepat. par. 1. 6.

c. 3. n. 1.

(f) De Luca de be-

nef. diſc. 9. n. 12.

(g) Gonzal. ad reg. 8.

Caus. 6. c. 5. n. 14. Bar-

boſus. Eccl. univ. 3.

c. 9. n. 10.

(h) Cap. ſine inſti-

tutione.

(i) Barboſus in cap. de

adveſum n. 2. de in-

ſtit. l. 1. c. 1. D. D.

(l) Bellus. diſquiſ.

Cler. de bonis Clericis.

6. 11. n. 13. 14.

(m) Can. ex parte

1. c. de Off. de leg. c. 2.

de elect. in 6. Barboſ.

loc. cit. n. 10.

(n) Cap. cum eſſet,

l. 1. c. 1. c. 1. c. 1. c. 1.

Chriſti de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

c. 2. de reſcript. de reſcript.

cij, non verò jus ad exercendas functiones spirituales ipsi beneficio adne-
xas (a).

9. Hæ sunt potissimæ qualitates, quæ spectant ad essentiam Beneficiorum me-
re simplicium. Aliæ tamén adhuc in limine foundationis adici possunt, tamquàm
substantiales, quia unusquisque bona sua tradere valet Ecclesiæ, in beneficium
erigenda, illis conditionibus, quæ sunt illi magis acceptæ, dummodò licitis, &
honestis (b). Spectatque ad Superiorem Ecclesiasticum examinare ipsas condi-
tiones in actu erectionis beneficii, licitas admittere, incongruas verò refutare, cum
alioquin etiã si essent conditiones contrà jus, conclusio est certa apud Juriscon-
sultos, quod in *limine foundationis de explicito, vel implicito Ordinarii consensu*,
patronus adicere potest leges, & condiciones etiã juri contrarias (c). Prout
etiã ejusdem Ordinarii est, dùm erigit beneficium, attentâ consideratione per-
pendere sufficientiam dotis illi assignatæ, convenientiam loci, cui assignitur, &
quidquid aliud pertinere debebit ad futurum illius regimen (d).

10. Præter qualitates verò, & condiciones, quæ sunt de substantiâ benefi-
ciorum mere simplicium, de quibus hucusque dictum est, aliæ quoquæ sunt, quæ
ad solam eorum pertinent honestatem: harumque una in primis est, quod ex sui
naturâ sint libera, & libera esse præsumantur ab omni onere, nisi de contrario
constet, ex fundatione, vel statuto, vel privilegio, vel alio legitimo documen-
to: tùm quia omnia beneficia, ex sui naturâ præsumuntur esse libera (e). Tùm
quia si aliquibus beneficiis libertas inesse debet, maximè hoc beneficiis mere sim-
plicibus competit, quæ de se aliud onus, quàm recitationis Divini Officii non ha-
bent (f). Ideoque sicuti beneficia, in dubio, mere simplicia esse præsumun-
tur (g), & beneficii nomine strictè loquendo, sola beneficia mere simplicia intelli-
guntur (h). Ità in dubio beneficia mere simplicia ab omni onere esse libera repu-
tantur.

11. Et idcò si præter onus Officii Divini adjecta sit Beneficiario mere simplici,
quod Missam celebret, tot vicibus per annum, vel per mensem, vel per hebdo-
madam (i), nisi expressè dicatur, quod Beneficiarius per se ipsum celebrare te-
neatur, in dubio liber est ab hoc onere personali (j), tùm quia potest ipsi oneri
satisfacere per idoneum substitutum (m). Tùm quia si Fundator voluisset hoc onus
personale Beneficiario injungere, illud expressisset, utpotè necessariò exprimen-
dum, cò quod libertatem beneficii sacri coarctet. Tùm demùm, quia repugnat
in terminis, quod beneficium sit mere simplex, & quod Beneficiarius ad perso-
nalia onera sit adstrictus; alterum etenim non est cum altero compatibile: & be-
neficium esse quidem poterit simplex, sed non mere simplex, si Beneficiarius sit
personali aliquo gravamine oneratum, præter recitationem Divini Officii. Re-
gula igitur est, inquit Cardinalis de Luca, quod beneficia non sint Sacerdotalia,
quomvis annexum habeant onus celebrationis Missarum, cum illi relictè satisfieri va-
leat per alium, juxta allegationem Lopi 35. num. 3. & 4. communiter receptam &c.
& hanc tenet sine dubio Rosa (n).

12. Secunda qualitas beneficiorum mere simplicium est, quod non exigant in
Beneficiario ætatem ad Sacerdotium requisitam, nisi de honestate, non verò de
necessitate; nam liberè confertur valent cuicumque Clerico in ætate quatuorde-
cim annorum constituto (o), talitè ut sufficiat quatuordecim annos esse inceptos,
tamen non adhuc expletos (p). Ad differentiam aliorum beneficiorum, curam
Animarum habentium, vel Choralium in Cathedrali, quæ requirunt ætatem ad
illos ordines necessariam, quos ipsa beneficia deponunt: vel saltè talem, ut
infra annum ad eosdem ordines Beneficiarii valeant promoveri (q): Quidquid sit
de Canonicatibus Collegiatæ, pro quibus etiã sufficiunt quatuordecim anni, si
nullum sacrum ordinem in Canonico expofcant (r). Isti etenim Canonicatus,
tamen non sint, habent tamen quandam speciem beneficiorum mere simplici-
um (i). Imò si Fundator beneficii mere simplicis disponat, ut beneficii ipsius sit

ca-

(a) Vid. Petr. Mur-
gani de benef. q. 1. sect.
1. n. 116. Barbof. de Of-
f. Ep. p. 100. l. 1. p. 43
alioq. 71. n. 75.

(b) Card. de Luca de
Juris d. diff. 40. n. 9.

(c) Mem. de Luca de
Juris d. diff. 41. n. 9.

(d) Letter. de r. l. l. 1.
n. 1. q. 1. n. 1. Bar-
bof. Jur. Eccl. contr. 3.
c. 4. n. 116.

(e) Ferrall. det. 1. 30.
n. 2. p. 2. Mant. de
c. 1. 1. n. 1. Barbof. Jur.
Eccl. nov. 2. c. 4. n. 4.
Card. de Luca de be-
nef. diff. 71. n. 75.

(f) Garcia de benef.
p. 1. c. 2. n. 6. l. 1. p. 7.
c. 1. v. n. 1. Barbof. det. c. 1.
n. 14.

(g) Ludov. det. 185.
num. 1. Barbof. loc. cu-
m. 1. Card. de Luca ad
Concil. diff. 4. n. 11.

(h) Barbof. Jur. Eccl.
nov. 2. c. 4. n. 1. 2.
c. 1. n. 1.

(i) Garcia loc. citat.
num. 57. Barbof. Sum.
Apos. dec. loc. citat.
n. 11. l. 1.

(j) Garcia de benef.
p. 7. c. 2. num. 17. l. 1. p. 3.
Barbof. Sum. Apos. de-
c. Collat. 1. n. 1.

(k) Garcia ad reg. 2.
c. 1. n. 1. l. 1. p. 7. 80.
l. 1. n. 1. l. 1. p. 7. 80.
l. 1. n. 1. l. 1. p. 7. 80.

(l) De Luca de be-
nef. diff. 96. n. 4.

(m) Concil. Trid. sess.
13. c. 6.

(n) S. Georg. Episc. l. 1.
Regul. 10. ad r. l. 1. 2.
Novemb. 1624. Bar-
bof. Sum. Apos. dec. 1.
Collat. 1. n. 1.

(o) Concil. Trid. sess. 14.
c. 1. Barbof. de Canon.
Ep. Dign. c. 1. n. 9.

(p) Cap. super inno-
centio, l. 1. n. 1. l. 1. p. 7.
Relat. prae benef. de
dign. etat. 1. n. 1. Bar-
bof. loc. cit. n. 14.

(q) Navar. conf. 97.
n. 9. Gratian. diff. 1.
fer. 10. c. 1. n. 1. num. 1.
Barbof. loc. cit. n. 2.

capax puer septem annorum, eidebet sine controversiâ concedi, propter legem à fundatore præscriptam (a), quæ alioquin est consentanea juri communi, requirenti in suscepcptore beneficium septennium (b). Ex quo fit, quod non laxior est nunc Ecclesiæ disciplina in dispensatione beneficiorum, sed strictior, cum olim beneficia ipsa conferri possent agentibus, septimum ætatis annum; nunc verò non nisi habentibus quartumdecimum valeant de jure concedi.

13. Tertia qualitas est, quod beneficia merè simplicia nullum ordinem Ecclesiasticum, nec majorem, nec minorem in Beneficiario deposcunt; sufficitque ut hic sit solâ Tonsurâ Clericali insignitus (c), nec tenetur nisi de honestate ipsos ordines adipisci. Nequæ ad eos capiendos potest ab Episcopo, sive ab aliâ auctoritate compelli, donèc beneficia remanent merè simplicia: Si verò justâ de causâ, vel principaliter, vel per viam unionis, converterentur in beneficia residentialia, uti sunt Canonici Cathedralium, Dignitates &c. tunc in Beneficio requirent ordines ipsi beneficio, tamquam residentiali assignatos, prout in cunctis beneficiis residentialibus accidit, ad quæ nulli dubium est Sacros Ordines requiri, & posse Beneficiarios ad eosdem Ordines adipiscendos impelli (d). Quarta qualitas est, ut beneficia merè simplicia nullam incompatibilitatem producant; ita ut non nisi de honestate sit, quod unus unum retineat. Et ideò Beneficiarius merè simplex potest vnâ cum suo beneficio merè simplici etiâ aliud beneficium Curatum, Chorale, vel quocumque alio nomine residentiale adipisci; imò etiâ Episcopatum titularum: cum hoc etenim beneficium merè simplex non est incompatible (e). Multo magis alia beneficia merè simplicia consequi potest, & quidem duo de assensu Episcopi (f), ac etiâ tria, & ultra ex dispensatione Apostolicâ, servatâ semper æquitatis ratione, habituque respectu ad benemerentiam suscipientis, & ad valorem beneficiorum, congruæ Beneficarii sustentationi correspondentem.

14. Quinta qualitas beneficiorum merè simplicium, ad eorum honestatem pertinere, est ut ipsa non quibuscumque, nequæ indistinctè cunctis Clericis conferantur, sed solùm doctis, & morigeratis, ac de Ecclesiâ benemerentibus, seu, ut ait Symmachus Papa in epistola ad S. Cæsarium Arelatensem, dentur Clericis honorum meritis (g). Quâ in rē adeò insistentes sunt Sacri Canonones, ut hoc in eis reperitur sæpe sæpius inculcatum. Nam Concilium Emeritense præcipit, ut beneficia, seu emolumenta Ecclesiastica, dentur iis Clericis, quos Episcopus ad bonum profectum viderit crescere &c. & juxta quod in officio præstitit esse intentos (h). Alibi præcipiunt Leges Sacræ, ut ea sua Pontificis ordinatione distribuatur, prout cujusque locum, meritumque cognoscit (i). Item alibi, Clericis pro officiorum suorum sedulitate distribuatur (j). Verum hæc, ut innuimus, non strictam necessitatem, sed solam honestatem concernunt, nec ex contrario successu derogatur validitati collationis: sed solùm conscientia conferentis oneratur, qui providæ, vel improvidæ distributionis bonorum Ecclesiæ rationem Deo æterno, & justo Judici reddet.

15. An verò beneficia merè simplicia, nedùm dignis, & benemerentibus Clericis sint conferenda, sed etiâ magis dignis; quæstio est apud aliquos valde implexa, de quâ paulò infra redibit sermo: patebitque hoc quoque non nisi ad honestatem pertinere: quæ est sexta qualitas in beneficiis merè simplicibus desiderata, nempe quod ipsa de congruo, & honestate, Clericis magis dignis conferantur; quidquid sit de aliis beneficiis ordinis superioris, quæ nedùm ex honestate, verum etiâ ex justitiâ, Clericis magis dignis, & idoneis conferenda sunt, & præsertim curata. Prò septimâ qualitate habeatur, ad solam honestatem spectare, non verò ad necessitatem, quod beneficia merè simplicia conferantur Clericis non habentibus alia beneficia residentialia, ad hoc ut singuli Clerici, singula obtineant beneficia: Siquidem nec etiam eo tempore, quo beneficia ipsa in manualibus erogationibus, sive sportulis, confi-

(a) De Luca de Jur. repat. dist. 2. c. 1.
(b) Idem de Luca de Fidei. dist. 2. c. 16.

(c) Gratian. loc. cit. m. 1. Lotter. de re benef. l. 1. q. 1. m. 1. Barbos. loc. cit. m. 2. de off. Episc. alleg. c. 2. m. 71.

(d) Concil. Trid. sess. 23. c. 14. Grati. Barbos.

(e) S. Cong. Conc. in Braccan. 22. Octobr. 1640. Barbos. Summa. Apost. de off. Collat. c. 1. m. 11.
(f) Barbos. loc. citat. m. 9. ad 15.

(g) Symmachus PP. ep. 5.

(h) Concil. Emerit. c. 13. l. 14.
(i) Cap. Fulvianus 15. c. 11. q. 1.
(j) Cap. Cessato 26. c. 12. q. 2.

dicavit diceos: *habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti finis* (a): quippè Apollolus non de præcepto ibi loquitur, sed de couillo: nec tantum. Clericos commonet, quantum etiã Laicos: & utrique suadet, quod perfectum est, non regulam constituit imprævaricabiliter observandam. Beneficiarius ergo, atqueo statu, ætate, ac dignitate, in quibus reperitur; necoon consideratis loco, in quo degit; oneribus, quæ sustinet; dispendiis, quæ patitur; acservitio tandem, quod Ecclesiæ inferit; debet de rebus beneficii tantum emolumenti pro suo usu percipere, quantum nedum suo congruo victui, & vestitui sufficiat, sed etiã statui, labori, ac dignitati suæ congruâ ratione respondeat (b); ne sint deterioris conditionis Clerici, & Sacerdotes, beneficiis ecclesiasticis infiguiti, & sæpè sacris dignitatibus decorati, quam sint milites, bajuli, rusticolæ, & servi, quibus præter alimenta, & vestitum convenientem, etiã aliqua merces, mechanicorum eorum muneri correspondens, debetur cui plus, cui minus, pro ratione personæ, operis, loci, & ministerii, quod exercet.

(a) *red Tamarindus*
esp. f. n. R.

(b) *Sanchez Confl.*
Moral J. 2. c. 1. d. 41.
NUM. 1. d. 2.

19. Et ita præter ea, quæ ad victum, & vestitum, ac ad decorem statui, atque labori suo, retributionem debentur, potest quandoque alicui amico moderata exhibere convivia, vel alia religioſæ recreationis officia (c), potest ſervitia ſibi ab amicis, vel confanguineis præſtita, congruâ aliquâ remuneratione proſequi (d): potest famulis, præ acceptis obſequiis, & fideli ſervitute, remuneratoriis aliquas donationes elargiri (e): potest quidquid ex ſummâ ſuo concedente ſtatui reſpondente, vivendo parçè detrahit, præ ſuo libito diſpenſare (f). Alia tandem potest, quæ iudicio docti, & diſcreti viri licitè fieri poſſe cognoverit, & fieri poſſe communiter reputatur. Itaque habeat Beneficiarius alimenta, victum, & veſtitum, atque inſuper aliquid aliud emolumentum de fructibus beneficii, quod labori ſuo, & dignitati reſpondeat, tamquam ſtipendium ſibi debitum, præ ſervitute, quæ ſamulatur Eccleſiæ, & de illis præ ſua voluntate diſponat: cætera, quæ ſuperfluum in pios uſus impendat, ſive pauperibus alendis, ſive puellis indigentibus dotandis, ſive Eccleſiis orandis, ſive Miſſis, & Sacrificiis celebrandis, ſive aliis pietatis operibus exercendis: non verò illa in luxuriæ, aut gulæ irritamentis profundat; non ſuperbiæ, avaritiæ, vindictæ, ludis, luxibus, aliſive vitiiſ ſerviendo peſſumdat; memor aurei illius proloquii D. Bernardi: *conceditur ſibi, ut ſi bene deſervieris, de altari vivas, non autem ut de altari luxurieris, aut de altari ſuperbias* (g). Sed ad alia tranſeamus.

(c) *S. Thomsen* quail.
6. art. 12-adult. Toffint.
subarr. 6-9-74. 5 each.
loc. cu.

(d) *Namar de redit.*
q. 1. n. 67-Silve II. Verb.
Clericus 4- q. 3. San-
chez-de-cit n. 4.

(c) *Nayar, nbi sup.*
num. 90-91. Sanchez,
loc. cit. n. 5.

(F) *Vide S. Thomas*
2.2 q. 185. art. 7. *Nu-*
merale redit. q. 2. m. 50.
Cover. in eadem in offi-
ciis de regram. 2. Sac-
chez. loc. cit. dub. 43.
Dian. p. 447. a. ref. 17.

(g) *S. Bernardus*
epil. ad Fulgentium.

20. An beneficia ecclesiastica mere simplicia sint necessariò conferenda Clericis nedum dignis, sed etià magis dignis: hoc est de quo modo sermonem instituitur. Ad cuius claritatem, sciendum est, quod beneficia sacra in Religione Christianà primariò, & principalitèr instituta sunt ad utilitatem Ecclesie, ut sint *bona communia, distribuenda secundum dignitatem eorumquecumque, in ordine ad gubernationem* (b): adeoque ut sint suorum stipendia Ministrorum, ad hoc, ut Respublica Ecclesiastica idoneos habeat Ministros, qui ei congrue famulentur. Secundariò verò, & minus principalitèr instituta sunt, ut sint pramia, retributio, & merces Clericorum, qui de ipsà Ecclesiasticà Republicà sunt, laboribus, doctrinà, & probitate, benemerentes (i). Stipendia, inquam, & non remuneratio, nisi secundariò Clericorum; quippè hi remunerationem suam primariam expectare debent in Cœlis, & non expetere in terris (j). Hoc huiusmodi beneficiorum distributor primò attendere debet, ut in eorum dispensatione accedat utilitas Ecclesie, illum videlicet eligendo, qui aptus sit exercere munera, ad quæ vi beneficii suscepti tenebitur, ad hocque prefatus distributor obligatur ex iustitià commutativà. Secundò attendere debet merita illorum, ex quibus eligitur is, qui est beneficio munerandus, ut primum conferat illi, cui res verè debetur, nempe digniori, ad hocque obligatur ex iustitià distributivà (m).

(h) Gabriel Páez
Opusc. de benef. cap. 2
lib. 1. § 3. vers. Sed.

(1) *Ex S. Thomas vid.*
supra tom. 2. c. 16. §. 2. c.

(m) *Dragon*. 2.3
q 62. art. 2. 1. q. 61
art. 2. *Solo de juf.* 1.
jur. 1.3. q. 6. art. 2. 1.
L. 4. q. 6. art. 2. *Sancio*
loc. cit. n. 3.

21. Dignioritas autem Beneficiarii est illa, quæ unus Clericus præponderat in meritis super alium, sive in qualitatibus, quæ reddant unum Clericum alio magis dignum in ordine ad tale beneficium, cujus tunc individualiter est facienda provisio: Hæcque dignioritas profectò non à majori sanctitate, vel doctrinâ, desumitur, sed à majori aptitudine, atque idoneitate ad regendum beneficium, de quo agitur, & ad ministerium illi adnexum aptius exercendum; Potest namque, & de facto sæpè contingit, ut qui minus est sanctus, vel qui minus est doctus, sit magis idoneus, & dignus beneficio vacante, quàm vir pietate, atque doctrinâ excellentior, quia hic sit minus aptus ad illius regimen beneficii, ex eo quod, vel ratione spiritualis officii, vel ratione bonorum temporalium, vel ratione loci, temporis, & personarum, rationabiliter prævideatur aptiorem futurum esse ad illud beneficium, talem virum minus sanctum, & doctum, quàm sanctiorem, atque doctiorem (a).

(a) *Palquez Opuscl.
Mor. de benef. cap. 3.
dub. 1. n. 43. § 3.*

22. Sanè quatuor conditiones attendendæ sunt in judicio de dignioritate, formando, nempe primò habilitas, seu capacitas juridica, idest conditiones, quæ de jure in Beneficiario postulantur, quemadmodum sunt ætas legitima, Clericatus, sexus virilitas, natalium puritas, exemptio ab omni vitio, & defectu corporis, & animæ, quod irregularitatem producat, & similia, de quibus Doctores (b). Secundò probitas, atque morum honestas, nimirum quod eligendus ad beneficium, vir sit benè morigeratus, & inter probos, honestos, atque homines laudabiles computatus. Tertiò scientia, nempe quod beneficio munerandus competenti doctrinâ polleat, talique, ac tantâ, quæ sufficiat ad exercendum ministerium, quod vi beneficii teneretur. Quartò demum prudentia, & industria in rebus agendis, videlicet, quod ita providus, & idoneus sit in rebus humanis, ut de illo rationabiliter valeat judicari, quod tam quidquid est spirituale, quàm quidquid temporale in beneficio, laudabiliter exercebit (c), *qui enim domus sue præesse nescit, quomodo Ecclesie Dei diligentiam habebit?* inquit Apostolus (d). Hinc quò magis aliquis de hisce quatuor conditionibus participat, eò magis ad beneficia est idoneus, seu dignior: nec sufficit, quod in unâ earum tantum prævaleat, sed opus est, ut cunctas in se collectas contineat, ad hoc ut dignior sit cæteris reputandus. Ut bene proinde dignioritatem judicet, ac discernat, non debet largitor beneficii unam tantum ex dictis conditionibus attendere, sed illas omnes insimul ponderare in ordine ad finem præcipuum beneficii (e).

(b) *Vid. Morgan de
benef. q. 3. art. 4. § 1.
sect. 2. c. 1. alii sequent.*

(c) *S. Thom. 2. 2. q. 63. art. 2.
Sors de just. l. 1. q. 6.
art. 1. Sanchez, loc. cit.
lib. 1. c. 1. dub. 3. n. 4. de
benef.*
(d) *Ad Timotheum
cap. 3. n. 5.*

(e) *Thomas, Sanchez
loc. cit.*

23. In quo pariter scrutinio agendo, non tantum attendæ sunt qualitates promovendorum ad beneficia, & ratio habenda est Ecclesiarum, in quibus hæc erecta sunt, quantum etiam Ecclesie generalis, quippe cujus opportunitas, & servitium debet rebus aliis prævalere. Hincque fit, ut quamvis interdum in aliquo petente beneficium sint qualitates omnes in illo desiderabiles, habituque respectu, sive ad beneficium ipsum, sive ad Ecclesiam, in qua illud erectum est, iste talis videatur esse dignissimus; tamen considerata opportunitate, & servitio Ecclesie generalis, cui alter alicubi famulatur; hic illo magis dignus, magisque idoneus reputatur; ideoque ad beneficium est præferendus. Ad hæc in perscrutandis qualitatibus, quæ digniorem, & magis idoneum reddunt Clericos ad beneficia, Collator beneficiorum, atque ad ea Nominator non omnem possibilem, & metaphisicè excogitabilem diligentiam adhibere teneretur, sed congruam, & providam, & mediocrem, ac talem, quæ moraliter, judicio prudentis viri, sufficiens judicaretur (f). Quo facto si aliquem eligat ad beneficium, quem digniorem putabat, & postmodum comperit, eum magis dignum non esse; sicuti in electione non peccavit, sic & post electionem non debet hac de causâ se anxiare (g).

(f) *Astruc. 2. 2. q. 63. art. 2. Capellan.
cod. loc. de var. de
rit. l. 1. c. 1. n. 174. Sanchez.
Opuscl. l. 1. c. 1.
dub. 1. n. 1.*
(g) *Sors de just. 2. 2.
q. 3. q. 6. art. 1. post
9 conclusante 1. argum.
Sanchez. loc. cit. n. 5.*

24. Nulli autem dubium est, quod beneficia, curam animarum habentia, conferenda sunt magis idoneis, seu dignis, prætermisissis iis, qui minus sunt digni, & idonei

argumenti à majori ad minus, quod suprà valere ostendimus. Tùm etiam, quia rationes, quæ dignioritatem non exigunt in beneficiis simplicibus, multò magis eam in iisdem merè simplicibus non deposcunt. Quare Cardinalis de Luca doctus Regnicola, tamquam inconcussam ponit hanc doctrinam, quod *beneficia simplicia, saltem de consuetudine, quæ hanc opinionem recepit, sufficiat conferre digno, absque restrictivâ dignioris* (a).

30. Stat igitur vera, & tuta sententia, quod Collatores beneficiorum merè simplicium liberè possunt eadem conferre Clericis etiam minùs dignis, idoneis tamen, & dignis, dignioribus prætermisiss. Aliàs cum valeat argumentum à beneficio ad officium (b); Si per Prælatum beneficia merè simplicia danda essent Clerico digniori, omissio minùs digno; etiam officia Reipublicæ, tametsi merè politica, conferenda essent à Principe laicis magis dignis, prætermisiss minus dignis, quod absolutè in theoricâ verum non est (c), & in praxi nec observatur; nec ut executioni mandetur, prudenti potest interpellatione deposci. Quinimò ad hæc officia secularia, nedum Principes laici digniorem eligere non tenentur, sed nec etiam Prælati, respectu locorum, in quibus ditione temporali potiuntur; quippè in eis non minùs ipsi sunt Principes, quàm sint Principes laici in locis suæ temporalis jurisdictionis (d). Cesset itaque nova hæc doctrina Contradictorum suggerens omninò debere beneficia merè simplicia, eo modo, quo alia majoris ordinis, solis dignioribus, & magis idoneis, & quidem localibus de necessitate conferri; doctrina enim hæc non minùs captiosa est, quam insubsistens.

Insubsistens propter rationes hucusque allegatas. Captiosa verò, quia non recto, & prudenti zelo proposita est, sed transverso, intemperanti, ac inani; nempe, ut indè inferatur, quod indigenæ sunt digniores extraneis, idèquæ beneficia merè simplicia non sit licitum extraneis impertiri, uti minus dignis respectu indigenarum: & quod possidentes beneficia merè simplicia, in loco beneficii residere teneantur, ac ibi personalitè ministrare, ut sic beneficia merè simplicia non nisi ad nationales, & indigenas valeant pervenire.

(a) Card. de Luca de Benef. dist. 67. n. 3.

(b) Mandos. ad reg. 32. Canon. q. 2. n. 2. Barbof. trad. var. loc. 19. num. 1.

(c) Sanchez Opus. tom. 1. lib. 2. c. 1. dub. 36. num. 15. Dian. p. 4. tit. 4. res. 17.

(d) Sanchez Opus. lib. cit. dub. 39.

C A P U T VI

In quo quæritur, quotuplicia sint Ecclesiastica Beneficia merè simplicia, ubi & de Beneficiis Commendatis, ac de Beneficiis Sæcularibus, ut distinctis à Beneficiis Regularibus.

S U M M A R I U M.

- 1 Beneficia merè simplicia vel sunt talia per se, vel sunt talia per accidens, quando ex residentialibus versa sunt in merè simplicia.
- 2 Cuncta beneficia presumuntur esse simplicia, & possunt à primatibus eorum conditione desicere, sic ut Sæcularia mutantur in regularia, & è contra.
- 3 Beneficia de residentialibus evadere possunt simplicia; præsertim per viam Commendæ. Omnia commendari possunt, excepto summo Pontificatu.
- 4 Cardinalatus est beneficium, & quare, cujus magna est antiquitas. Dari potest, & pluries datum est in Commendam.
- 5 Episcopatus est beneficium, quod potest in Commendam concedi. Etiam in epistolis D. Gregorii reperitur Episcopatum ab eo fuisse datum in Commendam.
- 6 Abbatia est beneficium, cujus officium describit Pelagius P.P. Abbatem alii sunt Sæculares, alii Regulares. Deus in scripturis dicitur Abba Pater.
- 7 Ab initio Præpositus Monachorum vocabatur Archimandrita. Deinde dictus est Abbas, & etiam Hegumenus, vel Major Monasterii.
- 8 Crevit cum tempore Dignitas Abbatii, sic ut adepta sit potestatem Ordines minores Monachis conferendi, & Pontificalibus insigniis utendi.
- 9 Multæ Abbatie de regularibus factæ sunt sæculares. Commendata est titulus Canonici, faciens in Commendatario id, quod facit beneficium in Beneficiario.
- 10 Etiam Prioratus à Monasteriis ad Clerum sæcularem fluxit. Præposituræ quoque, ac Decenatus suam originem à Cænobii habuerunt.
- 11 Commendarum usus non est novus, nam tempore D. Gregorii erant in more. Alia documenta referuntur, antiquitatem ipsam declarantia.
- 12 Rationes afferuntur, propter quas introductæ fuerunt Commendæ Ecclesiarum: quæ à Cardinali Papiensi reducuntur ad duas; & quænam sint.
- 13 Commendæ aliquandò improbatæ fuerunt, aliquandò probatæ, variæ expertæ vicissitudines, donec rei ad eum statum pervenit, in quo nunc est.
- 14 Præter beneficia hæc usque relata, etiam cuncta alia beneficia sæcularia residentialia commendari possunt, vel ad tempus, vel in perpetuum.
- 15 Sicut beneficia regularia per viam Commendæ reduci possunt ad statum merè simplicium; ita etiam de beneficiis sæcularibus residentialibus id ipsum fieri potest.
- 16 Archidiaconatus est beneficium, cujus memoriam fasium antiqui Patres, & Concilia. Dicitur oculus Episcopi, & Vicarius ejus natus.

- 17 Archipresbyteratus quoque est antiqua dignitas, quam Patres, & Concilia antiqua commemorant. Archipresbyteri alii sunt Urbani, alii Rurales.
- 18 Pariter Primiceriatus est antiqua dignitas, à Conciliis, & Patribus memorata, cuius officium describit S. Isidorus. Possit hoc quoque beneficium in Commendam concedi.
- 19 Thesaurarius isdem est beneficium, & dignitas, quam tenens apud Græcos dicitur Cimeliarca. Confundi videtur cum Sacrista.
- 20 Item Scholasteriatus est dignitas, & beneficium, quam tenens habet munus docendi Clerum, & dicitur Scholasticus, debetque esse Doctor.
- 21 Cantoratus beneficium est, & dignitas, quam tenens dicitur etiam Precensor, & Primicerius. Mansionaria quoque est beneficium Chorale.
- 22 Canoniciatus est beneficium. Canonici isdè dicti vel quidà catalogo, & canonis ferientium Ecclesiæ adscripti: vel quidà magis observantes Canonum esse debent.
- 23 Antiquis temporibus Canonici communem vitam agebant cum Episcopo, quam normam observari pluries Ecclesia in votis habuit.
- 24 Parochia beneficium est antiquissimum in Ecclesiâ, quod memorant Patres, & Concilia. Et incipit à Dionysio Papâ, vel à temporibus Apostolorum.
- 25 Ab initio una erat Ecclesia in qualibet Civitate, deindè inciperunt erigi parochiæ. Ex his aliquæ sunt concessæ Monachis in perpetuum.
- 26 Demùm Capellaniz collativæ, quæ de sui naturâ non sunt residentiæ, si tamen tales sint ob adjectum eis onus personale, possunt in Commendam concedi.

1. ENEFICIA merè simplicia sunt in duplici differentiâ, alia sunt merè simplicia per se, alia merè simplicia per accidens. Beneficia merè simplicia per se sunt illa, quæ ex propriâ, & peculiari eorum naturâ, non sunt aliquâ qualitate, juris affectu: nempe aliquâ in Clerum jurisdictione, vel administratione rerum Ecclesiasticarum, vel locali aliquâ præminentiâ, qualia sunt beneficia, quæ vocantur duplicia (a). Nequè onus habent residentiæ personalis, qualia sunt beneficia residentialia; sed solum instituta sunt principaliter in utilitatem Ecclesiæ: secundariò verò, ut sint premium, sive stipendium Clericorum, Deo in vitâ ecclesiasticâ, famulantium, & cum Divini Officii recitatione contentium (b), illâ generali ratione, quâ beneficium datur propter Officium (c). Beneficia verò merè simplicia per accidens sunt illa, quæ licet de sui naturâ instituta sint, ut habeant adnexam curam Animarum, vel servitium chorale, aut aliud onus personale, vel administrationem, vel præminentiâ, vel officium; tamen per accidens vel evaserunt simplicia, vel induerunt quamdam proprietatem merè simplicis beneficii; ut est beneficium residentiale, quando non in titulum, sed in Commendam alicui confertur, vel ad tempus, vel in perpetuum possidendum.

2. Generalitèr loquendo, cuncta beneficia sunt simplicia, sive talia præsumuntur, donec probetur oppositum (d). Etsi res dubia sit, perpendendæ sunt qualitates illis adnexæ; nam si Erector, sive Fundator ipsius beneficii nullum in Beneficiario sacrum ordinem postulavit: si illud voluit posse cum alio beneficio retinere: si nullum possessori onus adiecit præter Divinum Officium: vel si adiecit, non personam individuum adstrinxit, sed onus ipsum voluit posse per substitutum impleri: si cum tandem residentiæ debito non submisit, signum

Brasch. de lib. Eccl. Tom. IV.

G

est

(a) *Marga de benef. quest. 1. d. 11. art. 1. num. 110.*

(b) *Cap. 2. de renunc. soluc. 100. 2. d. p. 11. c. 1. n. 14.*

(c) *Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 40. l. p. 7. c. 11. n. 1. Barb. tit. 1. var. Extrem. 36. n. 7.*

(d) *Mollæ Sum. Moral. p. 1. ar. 4. c. 1. n. 10. Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 1.*

est beneficium esse merè simplex, utpotè quod qualitates retinet merè simplicis beneficii, nec ullà præditus est qualitate, quam beneficia Curata, Choralia, aut aliter residentialia, solent habere. Advertendum est autem, quod cuncta ecclesiastica beneficia, præsertim ordinis inferioris, possunt ab eorum primariâ, & naturali conditione descire. Sic quantumvis beneficia Regularia à Sæcularibus differant (a), attamen si beneficia Regularia per 40. annos à Clericis Sæcularibus regi, & possideri contigerit, efficiuntur Sæcularia (b): Et viceversâ beneficia Sæcularia, si per totidem spatium temporis à Regularibus possideantur, in Regularia transformantur (c). Cursus namque quadraginta annorum requiritur ad mutandum, & firmandum statum in beneficiis (d), cum aliis conditionibus, quas videre est apud Auctores (e).

3. Quemadmodum autem beneficia ecclesiastica naturam, sive statum mutare possunt, Regularia de Sæcularibus evadendo, & è contrâ, ita etiam statum mutare possunt, in merè simplicia de residentialibus transendo, & è contrâ. Nulla enim major est ratio, cur mutatio status beneficii contingere possit magis uno modo, quàm alio. Hoc autem accidit plurimis beneficiis, quæ prius erant Curata, vel Choralia, vel alio modo residentialia, & successu temporum facta sunt merè simplicia, vel per unionem cum aliis, vel per divisionem eorum in plures partes, vel, & potissimè, per Commendam, sive temporaneam, sive perpetuam. Porro nullum est beneficium, quantumvis Curatum, vel Chorale, vel alio modo residentiale, quod non possit ex causis ipsis, atque legitimis in Commendam poni, & concedi, excepto Summo Pontificatu, quod est primum, ac præcipuum beneficium (f), tamen in proprio sic vocatum (g). Beneficium cum ipsâ Ecclesiâ Dei Catholicâ exortum, tuncque primo designatum, cum Christus ait Petro. *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalerunt adversus eam. Et tibi dabo claves Regni Cælorum, & quodcumque ligaveris super terram, eris ligatus & in Cælis, & quodcumque solueris super terram, eris solutus & in Cælis* (h).

4. Post Papatum sequitur Cardinalatus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui pariter est ecclesiasticum beneficium, quippe Cardinales percipiunt redditus ecclesiasticos ratione officii spiritualis, quod exercent (i). Jurisdictionem habent similem Episcopali in Ecclesiis, quibus præsunt (l), per eorum promotionem vacante beneficia, quæ præventivè possidebant (m): Adeoque ex his omnibus constat, quod Cardinalatus est Ecclesiasticum Beneficium (n). Cujus quantitas sit antiquitas, non est facillè definire, cum antiquissimum sit ejus nomen, atque potestas, quæ tunc magnum incrementum recepisse videtur, cum in Concilio Romano sub Nicolao Papâ II. data est Cardinalibus facultas Summum Pontificem eligendi (o). Hoc beneficium dari posse in Commendam, non videtur dubitandum, cum Cardinales in eorum Ecclesiis se habeant tamquam Parochi, vel jura parochialia possidentes (p), reputentur in iisdem veluti totidem Episcopi, quippe inibi tenent jurisdictionem quasi Episcopalem, ut diximus, & ideo sicuti parochiæ, atque Episcopatus in Commendam dari possunt, ita etiam idipsum fieri potest de titulis Cardinalitibus. Et de facto aliquandò contigit, aliquos Cardinales Vicecancellarios Sanctæ Romanæ Ecclesiæ insimul retinere titulum, & jurisdictionem S. Laurentii in Damaso, atque alios titulos Cardinalitios Presbyterales, vel Episcopales; quo casu oportet, quod præfatus titulus S. Laurentii in Damaso eisdem fuerit traditus in Commendam. Sed & in aliis titulis id aliquandò contigisse legitur in historiis, & præsertim de Cardinalibus Presbyteris, qui accipientes Episcopatus Cardinalitios, insimul retinebant in Commendam præcedentes titulos Presbyterales pariter Cardinalitios, quibus erant antea decorati, cui rei moderationem quandam adhibuit Paulus Papa III. (q).

(a) Cap. cum de beneficiis. ap. cap. cum de beneficiis. de preb. in 6. c. l. m. a. de elect. Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 10. Ator. l. 2. r. 1. q. 4. Gratian. dist. 19. c. 1. r. 1. q. 15. Barbof. jur. Eccl. l. 2. c. 4. n. 30.

(b) Felguin. c. 10. n. 1. c. 4. de refer. Barbof. Eccl. l. 2. c. 4. n. 30. Barbof. ibi num. 47.

(c) Emman. Rodriguez. q. regul. 10. l. 1. q. 96. art. 2. Barbof. ibi n. 47.

(d) Falseda Piffi. l. 2. c. 6. m. 4. Sanchez. in precep. Dotal. l. 2. c. 1. n. 16. Barbof. l. 2. c. 4. n. 46.

(e) Sanchez loc. cit. m. 1. q. 96. art. 2. Barbof. l. 2. c. 4. n. 46.

(f) Cap. 1. de Mathe. Mart. de jur. l. 2. c. 30. num. 1. Barbof. præf. benef. p. 1. tit. 1. c. 1. m. 1. Barbof. l. 2. c. 4. n. 46. de benef. n. 49.

(g) Barbof. jur. Eccl. m. 1. c. 4. n. 46.

(h) Matthiæ cap. 16. num. 18.

(i) Barbof. loc. cit. n. 12. Moysen. ubi supra num. 16.

(l) Diana p. 5. r. 2. ref. 12. Thomass. vet. et nov. Eccl. dist. p. 1. l. 2. c. 2. n. 6. Card. de Luca de jur. dist. 36. n. 11. c. 12.

(m) Diana p. 4. r. 2. ref. 12. Barbof. loc. cit. m. 1. c. 4. n. 46.

(n) Sævus de benef. p. 1. q. 2. m. 1. Mart. de jur. l. 2. c. 30. m. 1. Barbof. loc. cit. Diana p. 4. r. 2. ref. 12.

(o) Vide Thomass. vet. et nov. Eccl. dist. l. 2. c. 12. c. 12.

(p) Card. Allu. de preb. Card. in Eccl. sacrosanct. dist. 1. num. 64. c. 67.

(q) Thaur. vit. hum. verbi. p. 1. c. 1. p. 1. c. 1.

5. Primum beneficium post Summum Pontificatum esse censent aliqui *Episcopatum* (a), & olim Episcopos destituisse accipere Cardinalatum (b). Sed quidquid fuerit hæc de re antiquis temporibus; nunc certe ordo Cardinalium Episcopis undequaque præponitur, & jam beneficium Cardinalatus beneficium Episcopali præfertur (c). Nec ulli dubium est quin Episcopatus verè, & propriè sit Ecclesiasticum beneficium (d). Hocque posse in Commendam concedi cum continuata praxis id doceat, tum in Cardinalibus Episcopis, qui si præter Episcopatum Cardinalitium, alium quoque præventivè possidebant, priorem illum in Commendam retinent, ut audivimus, cum secundo. Tum quotidie in Germania ubi contingit interdum aliquos Præsules unum Episcopatum, in titulum adipisci, & alium, ac aliquando duos, in Commendam tenere, iustis causis ita exigentibus, & jam per plura sæcula ita faciendum esse deposcentibus. Quod sanè etiam à D. Gregorio fuisse factum legimus in ejus epistolis, & signanter in eâ, quæ directâ est ad Episcopum Fundanum, cui commendavit Episcopatum Terracinentem, insertaque est corpori juris, & in ea S. Pontifex decernit; quidquid verò de prædictâ rebus Ecclesie, vel ejus patrimonio, seu Cleri ordinatione, promotione, & omnibus generaliter ad eum pertinentibus, soleriter, atque canonicè ordinare faceres: provideris, liberam habebis (quæ ut sacerdos proprius) modis omnibus facultatem (e).

6. Abbatia quoque est Ecclesiasticum beneficium, & communi sensu inter dignitates ecclesiasticas computatur (f), quæ majoritatem quamdam, & excellentiam gradus sacri significat, infra Pontificalis ordinis dignitatem, ejusque officium describit Pelagius Papa Opilioni Defensori hæc inter cætera scribens: fideliter, & studio universa, quæ ad Divini cultus reverentiam, vel ad utilitatem monasterii pertinent, Abbatibus sollicitudo, ad quem potestas tota pertinere convenit, debeat adimplere (g). Duplicis speciei sunt Abbatie pro duplicitate Abbatum illas regentium, quorum alii sunt Abbates Sæculares, & alii Regulares. Abbatia Regularis est pervetusta dignitas in Eremito primum nata, & inde ad Monachos Cœnobitas transgressa, cujus vocis honor, & decus inde colligitur, quod nomen Abbatister Deo attribuitur in Scripturis, ubi vocatur *Abba Pater* (h). Abba namque vox est Syriaca, sive Hebraica, latine resonans Pater, uti dicit D. Thomas (i), & longè antè illum D. Augustinus his verbis: *Paulus dicit Romanis scribens, in quo clamamus Abba Pater: in uno nomine duabus utitur linguis: dicit enim Abba hebreo vocabulo Patrem, & latine nominis idem idem Patrem* (j).

7. Eo tempore præsertim, quo Monachi in solitudinibus, & eremis commorantes, anacoreticam vitam agebant, eorum caput, & superior vocabatur *Archimandrita*, eoque nomine appellatus reperitur in jure (m). In Concilio Chalcedonensi Archimandritæ quidam Ægyptii epistolam Synodo porrexerunt pro Dioforo (n). In Concilio Constantinopolitano quidam Archimandritæ Constantinopoleos Agapitum Papam I. Patriarchæ Universalis titulo nominarunt (o), quo etiam titulo Papam Hormisdam alii quidam Archimandritæ Syriæ affecerunt (p). Sed postea hoc nomen verum est in illud *Abbas*. Et ex quo Monachi translati sunt ad convivendum in Claustris, atque à vitâ Eremiticâ ad Cœnobiticam transmigrarunt, eorum superiori passim indidere nomen Abbatibus. Quem etiam Hegumenum Græci vocarunt, & ita S. Theodorus Studita nominatur à Paulo Diacono *Hegumenus Studii* (q). S. Euthymius dictus fuit *Hegumenus Universalis* (r). Et Hegumenarchium idem, ac primariam Abbatiam significat (s). Alicubi Superiores Monasteriorum, non Archimandritæ, neque Hegumeni, neque Abbates, sed *Majores* Monasterii vocati sunt, & ita in Concilio Carthaginensi IV. decretum est: *Si quis de alterius Monasterio repertum, vel ad Clericatum promovere volueris, vel in suo Monasterio Majorem Monasterii constituere &c.* (t). Imprefentiarum quoque Superior sacra Eremiti Calauda

Brahe. de libris. Eccl. Tom. IV.

G 2

len

(a) *Moris. Atque de conc. Episcopatus p. 1 c. 3. n. 3. Dicitur loc. citando.*

(b) *Theatr. vit. hum. loc. cit. f. 141. B.*

(c) *Diana lat. par. 1. 2. c. 1. f. 1.*

(d) *Cap. felices 8. quod si de parva in 6. Martia de jurisd. p. 2. c. 39. a. 7. Barbo. jur. Eccl. l. 1. c. 4. n. 69.*

(e) *Capit. relatio 1. c. 1. f. 1. n. 1.*

(f) *Tambur. de Jur. Abbat. 1. 2. c. 1. d. 1. p. 1. q. 1. a. 2. cum alibi ibi.*

(g) *Cap. exultum 1. c. 1. q. 1.*

(h) *Marc. c. 14. Roman. c. 1. Galat. cap. 4.*

(i) *S. Thomas in epist. ad Galatas.*

(j) *S. August. epist. 177.*

(m) *Leg. 1. de reddenda 1. c. 1. n. 1. Cole. Joan. Trinit. p. 1. f. 1. c. 1. n. 1.*

(n) *Concil. Chalced. act. 4.*

(o) *Concil. Constantinopol. 1. 3. c. 1. f. 1. n. 1.*

(p) *Epistol. Archimandrite 1. p. 1. ep. 1. n. 1. Hormisd.*

(q) *De Moribus Etymol. Græciat. 7. Hegumenus. 1. p. 1. Hegumenus.*

(r) *Augustus Cæsar. in epist. 1. c. 1. f. 1. n. 1.*

(s) *De Moribus 1. c. 1. f. 1. n. 1.*

(t) *Concil. Carth. 2. IV. cap. 15.*

lensis Majoris titulo nuncupatur, Porro Abbatibus tituli introductioni, usque à sua ætate reluctans est S. Hieronymus in epistola à Galatas, sic exclamans: *Cum autem Abba Pater Hebræo, Syroque sermone dicatur; & Dominus noster in Evangelio præcipiat, nullum vocandum Patrem, nisi Deum; nescio quâ licentiâ in Monasteriis, vel vocemus hoc nomine alios, vel nos vocari acquiescamus* (a).

(a) S. Hieron. in ep. ad Galatas. 4.

(b) Conc. Agathens.

(c) Conc. Epaoensis.

(d) Poth. Thomass. vet.

(e) Pet. de Benef. l. 3. q. 1. 7. n. 3.

(f) Leo Ostiens. lib. 4. c. 11. Vide etiam Mogi. Vocab. Eccl. Abbat.

(g) Petrus Blefensis.

ep. 90.

8. Abbatibus dignitas progressu temporis valde excrevit: ejusque sit memoria in Concilio Agathensi (b), prout etiam in Epaoensi (c). Septima Synodus generalis potestatem indulgit Abbatibus, ut possent minores Ordines suis Monachis elargiri (d), & S. Leo Papa IX. vel ut aliis placet, Urbanus II. aut Silvester II. eidem Abbatibus usum insignium Pontificalium concessit (e), quem Petrus Blefensis Guillelmo Abbati scribens, non modice est detestatus: *retulit mihi quidam nuntius vester, qualiter Dominus Papa vos Mitra proprii capitis, & alius ornamentis Episcopalibus insignivisset. De benedictione gaudeo, sed insignia Episcopalis emineniæ in Abbate nec approbo, nec accepto. Mitra enim, & annulus, & sandalia in alio, quàm in Episcopo, quædam superba elatio est* (f). Ex his Abbatibus Regularibus, Abbates Sæculares profluxerunt: nam cum Monasteria amplissimis divitiis excrevisset, & Monachorum numerus, atque disciplina Monachalis in eis notabiliter declinasset; inceperunt Monasteria Sæcularibus Clericis commendari; alicubi sublati prorsus Monachis, alicubi verò iis relicti, cum portione congruâ prædiorum, & reddituum, eorum victui sufficientium; cæteris autem prædiis, & proventus in Commendam alicui, ut supra concessis. Et ita Clerici Sæculares, Abbatum emolumenta ad perfrundum sortiti, eorum quoque titulum nacti sunt, undè ingens Abbatum Sæcularium copia manavit, quæ adhuc nostrâ ætate subsistit.

9. Hoc modo Abbatibus, quæ prius Regulares erant factæ, sunt Sæculares; & quæ residentiæ erant, evaserunt beneficia merè simplicia: Jamque Commenda est titulus Canonicus, & Legalis (g), eundem penè effectum in Commendatario producens, ac beneficium in Beneficiario (h), dummodò tamen Commenda sit perpetua. Dupliciter etenim Abbatibus (idemque de Episcopatibus contingit, atque de aliis beneficiis, ex naturâ suâ residentiæ) commendantur; vel ad tempus, & tunc non sunt beneficia, sed mera depositio, sive custodia illorum (i). Vel in perpetuum, nempe ad vitam Commendatarii, & tunc Commenda est beneficium, in titulum, seu æquivalenter, ac in titulum Commendatario attributum (j). Estque Commenda quodammodo virtualis quædam dispensatio, collata Commendatario, ut possit beneficium illud obtinere, quod alioquin de sui naturâ, uti incompatible cum aliis, veluti residentiale, non posset ab eo, inibi non residente, teneri (m). Sed jam ex his Abbatibus, aliisque beneficiis Monasterialibus, de quibus infra, perplura sunt, quæ redacta reperiuntur in Commendam, nedum perpetuam ad vitam Clerici Sæcularis Provisi, sed etiam totaliter perpetuam, & æternam: ita ut cum morte ipsius Provisi non esset, sed perenniter perseveret: seu verius loquendo, transferunt omnimodè in beneficia Sæcularia perpetua, merè simplicia.

10. Aliæ quoque dignitates, & beneficia perplura è Monasteriis ad Clerum Sæcularem fluxerunt (n), & vel per viam Commendæ perpetuæ, vel per viam formalis erectionis, aut alterius determinationis, evaserunt beneficia merè simplicia. Talia sunt varii Prioratus, huc illuc per provincias constituti, ac soliti conferri Clericis Sæcularibus in titulum ecclesiastici beneficii. Prioratus etenim à suo initio erat beneficium, & dignitas Monasterialis, de quâ mentionem facit S. Gregorius (o), necnon in pluribus Conciliis de eadem sit memoria (p). In dupliciter erant differentiâ Priores Conventuales: Alii Abbatibus subjecti, & sub eorum obedientiâ in Monasteriis viventes: Alii verò ab ipsorum jurisdictione soluti, ut plurimum Superiores Cellarum, parvulorumque Monasteriorum (g),

ex qui-

(a) Cap. adum. u. s. de elect. c. si plures 21. qu. 1. Later. de benef. l. 3. q. 1. n. 127. Barbof. jur. Eccl. l. 3. c. 9. n. 16.

(b) Barbof. jur. Eccl. n. 10. l. 3. c. 9. n. 127.

(c) Barbof. loc. citate. n. 1. c. 9. n. 3.

(d) Barbof. loc. cit. n. 17.

(e) Barbof. loc. cit. n. 17.

(f) Barbof. loc. cit. n. 17.

(g) Barbof. loc. cit. n. 17.

(h) Barbof. loc. cit. n. 17.

(i) Barbof. loc. cit. n. 17.

(j) Barbof. loc. cit. n. 17.

(k) Barbof. loc. cit. n. 17.

(l) Barbof. loc. cit. n. 17.

(m) Barbof. loc. cit. n. 17.

(n) Barbof. loc. cit. n. 17.

(o) Barbof. loc. cit. n. 17.

(p) Barbof. loc. cit. n. 17.

(q) Barbof. loc. cit. n. 17.

(r) Barbof. loc. cit. n. 17.

(s) Barbof. loc. cit. n. 17.

(t) Barbof. loc. cit. n. 17.

(u) Barbof. loc. cit. n. 17.

(v) Barbof. loc. cit. n. 17.

(w) Barbof. loc. cit. n. 17.

(x) Barbof. loc. cit. n. 17.

(y) Barbof. loc. cit. n. 17.

(z) Barbof. loc. cit. n. 17.

ex quibus emerferunt Prioratus, de quibus loquimur, in beneficia merè simplicia converſi. Conſimilis qualitatis eſſe cenſentur *Præpoſiturse*, ac *Decanaſus*, qui aliquibus in locis ſunt, & vel per viam Commendæ, vel alio legali modo in beneficia merè ſimplicia converſi. Ab initio namque fuerunt utplurimum beneficia, & dignitates Regulares, in Monaſteriis exortæ, ac diu inibi continuatę. Memorant huiusmodi *Præpoſituras*, & Præpoſitos S. Iſidorus Hiſpalenſis (a), S. Benedictus Abbas in ſua Regulâ (b), Conciliaque Moguntinum, Aquigranenſe, & alia (c). *Decanaſus* quoque, ac Decanos ſæpè memorant S. Hieronymus, & Caſſianus (d), Sanctus inſuper Auguſtinus (e), atque Benedictus in ſua Regulâ (f), Vvallafridus, & alii (g).

11. Porro huiusmodi Commendarum uſus novus non eſt; ſed valdè antiquus, de quo loquens Vincentius Filliuccius, affirmat, quod à Clerico haberi poſſunt plura beneficia multis in caſibus, quorum *quartus eſt, ſi unum ſis in ſitu- lum, aliud in Commendam. cap. qui plures 21. queſt. 1. cap. illud quoque ibidem, & alibi. Fuit autem Commenda primam inventa tempore Leonis IV. ex cap. qui plures cit. ſed utrumque ſis ſimplex ſed unum ſimplex, aliud curatum: ſive utrumque curatum, ſed ſint due Abbatię, ſed etiam duo Episcopatus: ſed Papa commendaverit, ſed Ordinarius: ſed ſis Commenda temporalis, ſed perpetua. Unde etiam Cardinalibus Episcopis poſſet concedi Abbatia in Commendam, ſeu in adminiſtrationem, imò etiam plures, ſi non excedant congruam ſuſtentationem (h). Hæc Filliuccius, optimè loquens: tamen quoad antiquitatem Commendarum, nos advertimus eas uſque à temporibus S. Gregorii Magni in Eccleſiâ reperiri. Ipſe namque S. Pontifex aliquandò Episcopatus, aliquandò Abbatis Episcopis commendavit (i). S. Audoenus Rotomagenſis, qui floruit anno 647. Monaſterium Guimeſienſe S. Aicardo Pictaviendi contulit, qui alteri præerat Monaſterio (l). Concilium Toletanum X. habitum anno 656. interdicit Episcopis, nè Monaſteria, & parochias ſuis conſanguineis commendent (m). Concilium Emeritenſe, anno 666. celebratum, traducens Parochos rurales ad Cathedralē, ut Canonici, eiſque priores redditus parochiarum relinquens, has eis vel expreſſe, vel tacite commendavit (n). S. Anſbertus Episcopus Rotomagenſis Abbatiam Fontanellenſem habuit in Commendam (o). Leo Papa IV. qui Eccleſiæ præſuit anno 847. decrevit, ut qui plures Eccleſias retinet, unam qui dem titulatam, aliam verò ſub commendatione retinere debeat (p). Sub Nicolao PP. I. qui federe cepit anno 858. Episcopus Anagninus cuidam præerat Monaſterio (q). Concilium Saleguſtadienſe anno 1022. ſtatuit, poſſe Eccleſias commendari, dummodò id non fieret à laicis, ſine Episcopii facultate (r). Exinde ſubſequentibus temporibus, tùm dantium, tùm accipientium Commendas, ſit memoria crebrior in hiſtoriis, etiam quoad alia beneficia Regularia, de quibus dictum eſt. Nàm in Concilio Arvernienſi ſub Urbano Papâ II. (s), & in Romano ſub Innocentio II. (t), agitur de Præpoſituris, & Decanatibus, uti per Clericos ſeculares poſſeſſis; indicium, quod jam invaluerant eorum Commendæ; ac de Regularibus beneficiis facta erant beneficia ſecularia. Alexander PP. III. in ſuis epistolis agit de Eccleſiarum Commendis (u), Theodorus Balfamon, qui eadē ætate vixit, expendens Canonem 33. Trullanum Monaſteria poſita in Commendam commemorat.*

12. Ex his pater, quæ, & quanta ſit antiquitas Commendarum, jam ſaltem à duodecim, & ultra ſæculis in Eccleſiâ ſubſiſtens, quibus, ſi omnis ratio deeſſet; ipſa tam ingens antiquitas poſſet ſufficere prò ratione. Sanè alicubi neceſſitas obſtitendi adverſariis fidei, alicubi neceſſitas providendi eccleſiaſticis redditibus Clericos benemeritos, cauſe fuerunt, cur Episcopatus, Abbatie, Prioratus, Præpoſiturse, Decanaſus &c. Clericis ſecularibus traderentur antiquis temporibus in Commendam: aliasque hujus rei cauſas videre eſt apud Doctores (x), noſtrum namque non eſt hic eaſdem ex propoſito proſequi. Unam tamen attingere non

(a) S. Iſidor. Hiſpal. Regul. Monach. c. 10. fol. 90r.

(b) S. Benedict. Regul. cap. 64.

(c) Concil. Mogunt. ann. 813. c. 11. Concil. Aquigran. 817. c. 31.

(d) Ludoſici. Thomiſſi p. 1. l. 1. cap. 61. non. 4.

(e) S. Auguſt. de mor. Eccleſ. c. 31.

(f) S. Benedict. Regul. c. 1.

(g) Vvallafr. de reb. Eccl. c. 3.

(h) Vinc. Filliuc. 1. 2. ad ſum. 4. c. 7. n. 16.

(i) Vid. ſupr. in hoc cap. n. 5. S. Greg. lib. 6. epist. 10. Jo. Diacon. l. 3. c. 22.

(l) Surin in Viſ. S. Audoen. 10. die 15. Septembris.

(m) Conc. Tolet. X. cap. 3.

(n) Concil. Emerit. cap. 12.

(o) Surin M. 3. in Viſ. B. Vulfrani 10. Martii.

(p) Cap. qui plures 21. queſt. 1.

(q) Thomassin. ver. de nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 10. n. 13.

(r) Concil. Saleguſtadienſ. 1022. c. 13.

(s) Cap. nullus diſting. 60.

(t) Cap. innovamus 3. diſt. 60.

(u) Alex. III. ep. 14. de 15. poſt. enſi. Petr. Ceſſenſ. Bibliotheca. trum.

(x) Thomassin. ver. de nov. Eccl. diſcipl. p. 2. l. 1. c. 13. n. 6. p. 11. 12. de 14. n. 5. p. 7. 15. de 15. n. 1. p. 10. 11. 12. 13. 14.

omitemus, nempe invasionem Ecclesiarum, & Monasteriorum, factam per
seculares, eorum bona sibi ad usufructuandum affluentes, & toto propriæ vitæ
tempore retinentes (a). Ad redimendam namque de ipsorum laicorum manibus
bona ipsa, & cavendum, ne ab eisdem inposterum occuparentur, multum con-
tulit Ecclesias illas Clericis secularibus sapientiâ, vel potentiâ, vel favore apud
Principes prævalentibus, impetiri in Commendam, quod idem est ac in patro-
cinium, & custodiam. Declarat brevier finem, propter quem introductæ fue-
runt Commendæ, Jacobus Cardinalis Papiensis dicens, id factum esse, *ut fide,*
& studio Majoris alicujus, quæ occupata à secularibus essent, redimerentur, &
neglectus divinus cultus in pristinum revocaretur (b).

13. Varias autem, pro diversorum temporum contingentiis, habuerunt vi-
ces hujusmodi Commendæ; nam aliquando improbare, aliquando tolerare,
aliquando probare fuerunt. Sub Gregorio VII. valde invaluerunt, & postmo-
dum intermissæ sunt. Rursus sub Clemente V. effusius revixerunt, & successivè
parcius concessæ fuerunt; aliasque successivè habuerunt varietates, donec res
ad eum statum pervenit, in quo nostris temporibus reperitur. Jamque Com-
menda, ut innimus, est titulus legalis, & Canonicus (e), vi cujus beneficia,
tametsi ex naturâ suâ essent residentialia, fiunt merè simplicia, & non secus ac
merè simplicia, à Prelatis Ecclesiasticis per viam collationis, & respective à
Principibus laicis per viam præsentationis, dispensantur, Clericis secularibus be-
merentibus, qui ea, & jure, & licite, & laudabiliter tenent: & ita fert praxis
totius Christianitatis, & Ecclesie, quam non est credibile in errore universaliter
versari. Qui plura de hac rê desiderat, consulat Doctores, tam Theologos (d),
quàm Jurisconsultos (e), ad quos Lectorem remittimus.

14. Præter beneficia Episcopalia, & Abbatialia, Prioratus, Præposituras &c. hucusque recensitas, quæ possunt, & respectivè solent in Commendam concedi, alia sunt itidem beneficia secularia, quæ alicubi commendantur, & ubilibet valent, vel ad tempus, vel in perpetuum tradi Clericis secularibus in Commendam. Hujusmodi sunt Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Primiceriatus, Thesaurarius, Scholasterius, Mansionarius, Capellani, Canonici, & Parochie, ac generaliter omnia beneficia residentialia. Commendare ad tempus beneficia potest quilibet Episcopus in sua Diocesi, & alius quicumque Prælati, jurisdictione quasi Episcopali stiparus (f), taliter tamen quod commendatio sex mensium spatium non excedat (g). Nihilominus si elapso sexmestri eadem causa necessitatis, vel utilitatis, ex qua fuit ab initio facta commendatio, adhuc perleveret; Commenda poterit protrahi ad alios sex menses (h). Aff hæc theoria non habet locum in parochiis, quippe cum vigore Concilii Tridentini (i), contingente illarum vacatione, debeat per Ordinarium deputari Oeconomus, & Vicarius, qui vacantis Ecclesiæ curam habeat, jam non est licitum easdem etiam temporariè commendare, prout jam decrevisse sacram Congregationem reperitur (j).

15. In perpetuum verò commandare tùm parochias, tùm alia beneficia præfata, poteit folus Romanus Pontifex (m), & ut innuimus, aliqua ex eis reperiuntur alicubi in perpetuum commendata, & fic veluti per accidens jam redacta ad ftatum beneficiorum merè fimplicium. De pluribus hujusmodi beneficiorum speciebus bonum erit generaliter hic effari, tàm ad ornatum hujus Operis, quàm ad pleniorẽ præfentis materiæ notiitiã: nec enim in individuo notari poffunt, quenam, & ubi fint beneficia ex hifce speciebus ab initio conftituta, quæ poftmodum per viam commendæ in beneficia merè fimplicia transferuntur, & nunc præ talibus reputantur; fed fufficit ea alicubi dari de facto, & quodubi- bet dari poffunt. Retenetoque themate fatis noto, quod ficuti dantur beneficia Regularia, nempe illa, quæ ex primævã eorum inftitutione, vel ex legitimo præfcriptionis jure, per 40. annos continuato, vel ex eorum incorporatione cum

(a) *Vide* *Thomaffin*,
loc.cit p.2 L.1 cap 10
11.16, 17, 21-25 &c.

(b) Jacob Card, Pa-
sawamut 25.

(c) *Barbetsfur, Et-
elef, Uwe, J. g. a. p. m. 26*

(d) *Thomomys talpae*
gn. p. 11. 3. d. c. 10. ad
11. 3. d. c. 10. 11. 3. d. c. 10.
p. 11. 6. c. 11.

(c) Card. de Luca
Miscel. disc. 54. per
totum Barbos. Jur. Et-
ales. Univ. 3. c. 3. per
tot.

(f) *Tambur. de jur.*
Abbat. 1000 l. d. p. 4.
qu. 1. n. 2. c. 9. *Carde de*
benef. p. 4. l. 4. n. 12. (p.
12. Barbof. jur. Eccl.
Univ. l. 1. c. 9. mto.

(i) *Cone. Trid. f. 219.*

(1) *Garcia*, cit. n. 14

(m) Tambora, Inc.
1000 S. 1st St., Ste. 100
Tomball, Texas 77480

1990年 中国出版集团 (北京出版)

1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 26

cum bonis Regularium, sunt, & respectivè erant ab initio viris claustralibus destinata (a), de quibus etiam sit sermo in jure (b); Ità danur beneficia ecclesiastica secularia (c), nempe illa, quæ vel à suâ origine pro Clericis secularibus fuerunt fundata, vel ex præscriptione, ob plures collationes, per 40. annos repetitas, solis Clericis secularibus conferuntur (d): Et generaliter omnia beneficia, quæ non sunt regularia, sunt ex consequenti secularia, & secularia de sui natura quælibet præsumuntur (e). Sicuti autem beneficia regularia per viam Commendæ ad statum beneficiorum merè simplicium reduci valent, ità & idem fieri potest de beneficiis secularibus, tametsi Choralibus, vel Curatis, vel alio modo residentialibus.

16. Primoque loco occurrit *Archidiaconatus*, à prioritate dictus, quam Archidiaconus super Diaconos tenet: antiqua dignitas, & beneficium sæculare, de quo ex Sanctis Patribus S. Hieronymus mentionem facit per hæc verba, de Archidiacono Alexandrino prolata, *quemadmodum si exercitus Imperatorem facias, aut Diaconi eligant de tè quem industrius noverunt, & Archidiaconum vocitent* (f). Ejus etiam memoriam faciunt S. Optatus Milevitanus, de Cæciliario Carthaginensi: S. Sidonius Apollinaris, de Joanne Cabilonensi: & S. Severus Sulpitius, de S. Martino Turonensi, loquentes (g). Ex Conciliis Concilium Chalcedonense Archidiaconum Alexandrinum; Concilium Biterrense Archidiaconum Edesennum; & Concilium Antiochenum Archidiaconum illius Ecclesiæ commemorant (h). De Jure hoc beneficium est prima post Pontificalem dignitas (i). Sedetque ad dexteram Episcopi (l), cujus oculus esse dicitur (m), & Vicarius illius natus: quatenus absente Episcopo, ac ejusdem Vicario, succedit in Officio Vicarii (n). Pluraque munia ad illum spectant, de quibus Canones, & Canonistæ (o). Archidiaconatus autem, non minus ac alia beneficia secularia in Commendam concedi potest, & alicubi est concessus, ac sic per accidens ad statum beneficii merè simplicis redactus pro illo loco, ubi sic se habet: ut interdum accidit in Germaniâ, cum aliquis habet plures Canonatus, & Dignitates in variis Cathedralibus.

17. *Archipresbyteratus* pariter est beneficium Cleri secularis, antiqua dignitas in Ecclesiâ, notior tamén apud Latinos, quam apud Græcos, nisi quatenus eorum Protospresbyteri nostris Archipresbyteris correspondent. Illius antiquitatem commendat memoria, quam facit Concilium Chalcedonense S. Proterii Episcopi Alexandrini tamquam prius ejusdem Ecclesiæ Archipresbyteri (p). Sed & Concilium Nicænum I. (q), & S. Hieronymus hujusce dignitatis mentionem faciunt (r). Ordine Archipresbyter super omnes Diaconos, & Presbyteros eminet, officio tamen Archidiacono subest (s). Cujus munera varia sunt (t), eaque sic complectitur S. Ildorus Hispalensis: *quod specialiter ad ejus ministerium pertinet supra omnes presbyteros in ordine positos curam agere, & assidue in Ecclesiâ stare, & quando Episcopi sui absentia contigerit, ipse vice ejus missarum solemnia celebres, & collectas dicat &c.* (u). In duplici differentiâ sunt Archipresbyteri (w), alii nempe sunt *Urbani*, qui in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, erecti sunt; de iisque usque nunc habitus est sermo: alii *Rurales*, quorum officium prolixè antiquitatis honorificentia decoratur. Concilia namque Agathense, Nannetense, & Turonense II. memoriam eorum faciunt (y). Quodnam sit eorundem munus, in Jure taliter denotatur: *singule plebes Archipresbyterum habeant, propter assiduum erga populum Dei curam, qui non solum imperiis valgi sollicitudinem gerant, verum etiam presbyterorum, qui per minores titulos habitant, vitam jugi circumspectione custodiant, & quâ unusquisque industriâ Divinus opus exerceat, Episcopo suo renuntiens* (z). Itaque ad eos spectat graviora, quæ in eorum plebanatu succedunt Episcopo referre, ministeria brevi manu componere (aa), nulla tamén eis competit jurisdictio, nisi quanta illis à proprio Antistite dispensatur (bb). Ex his autem Archipresbyteratibus,

(a) Engel. Collig. Jur. Can. p. 2. §. 3. tit. 14. n. 1.

(b) Cap. 1. de prebendis in 6. cap. nemo 1. conf. 16. qu. 1. Concil. Trid. sess. 24. cap. 7.

(c) Engel. loc. cit. l. 1. tit. 1. de re benef. lib. 1. qu. 34. n. 7.

(d) D. cap. 5. de prebendis in 6.

(e) Barbof. jur. Eccl. Univ. L. 2. c. 6. n. 1.

(f) S. Hier. ep. 55. ad Evangelium.

(g) S. Optatus l. 1. S. Sidon. lib. 4. ep. 14. Sever. Sulpit. Dial. 32.

(h) P. d. Thom. Sum. v. 1. q. 100. Eccl. disp. 1. p. 1. §. 2. n. 12.

(i) Barbof. de Canon. & Dign. c. 1. n. 4.

(j) Concil. Nicæm. I. c. 57. ep. 18. ex. Antioch.

(k) Concil. Trid. sess. 24. c. 23. S. Ildor. P. d. l. 1. ep. 15. S. Fulbert. Carnot. ep. 134.

(l) Tost. 104. lib. 4. eccl. l. 1. n. 10. Barbof. de Canon. c. 5. n. 12.

(m) P. d. Thom. Sum. v. 1. q. 100. Eccl. disp. 1. p. 1. §. 2. n. 12.

(n) Concil. Chalcedon. cap. 14.

(o) Conc. Nicæm. I. c. 57. ep. 18. ex. Antioch.

(p) Conc. Chalcedon. cap. 14.

(q) Conc. Nicæm. I. c. 57. ep. 18.

(r) S. Hier. ep. 55. ad Evangelium.

(s) Concil. Trid. sess. 24. c. 23. S. Ildor. P. d. l. 1. ep. 15. S. Fulbert. Carnot. ep. 134.

(t) S. Ildor. Hispal. ep. 134. ad Laurent. in c. presbyteri 1. d. 11. §. 1.

(u) Concil. Chalcedon. cap. 14.

(v) Concil. Nicæm. I. c. 57. ep. 18.

(w) Concil. Chalcedon. cap. 14.

(x) Concil. Nicæm. I. c. 57. ep. 18.

(y) Concil. Chalcedon. cap. 14.

(z) Concil. Chalcedon. cap. 14.

(aa) Concil. Chalcedon. cap. 14.

(bb) Barbof. de Canon. & Dign. c. 6. n. 1.

tibus, tam Urbanis, quam Ruralibus, plures sunt in Commendam concessi, & respectivè concedi possunt, adeoque per accidens statum beneficiorum merè simplicium induerunt.

18. *Primiceriatu*s itidem est beneficium, & ecclesiastica dignitas, ad Clerum secularem ex naturâ suâ pertinens, quam qui possidet, dicitur *Primicerius*, vel *Prætor* (a), vel etiam alicubi *Primicerius* (b). Redundat in ejus gloriam, quod memoretur à Concilio Constantinopolitano sub Mennâ (c), & ab Antiocheno sub Domino (d). Memoratur etiam in Synodis Emeritensi, & Toletanâ VIII. (e): Illiusque officium S. Isidorus Hispalensis per hæc præcisâ pandit eloquia: *ad Primicerium pertinet Acolyti, Exorciste, Psalmiste, atque Lectores. Signum quoque dandum præ officio Clericorum, præ vite honestate, & officii meditandâ, & peragendâ sollicitè: lectiones, benedictiones, psalmum, laudes, offertorium, & responsoria quæ Clericorum dicere debeat. Ordo quoque, & modus psallendi in Choro præ solemnitate temporum: Ordinatio quoque præ luminaribus deportandis. Si quid etiam necessarium est præ reparatione Basilicarum, quæ sunt in urbe, ipse denuntiat Sacerdoti. Epistolæ Episcopi præ diebus jejuniorum, parochianis per Osiarios ipse dirigat. Clericos, quos delinquere cognoscit, ipse distringat: quos verò emendare non valet, eorum excessus ad agnitionem Episcopi deferat: Basilicarios ipse constituat, & matriculam ipse disponat* (f). Agitur quoque in Jure de *Primiceriorum officio* (g): Eorum tamen potestas à solâ consuetudinis, & proprii Episcopi largitate dependet. Ex his autem *Primiceriatibus*, qui alioquin sunt beneficia residentialia, & Choralia, aliqui alicubi sunt commendati, & cuncti possunt auctoritate Apostolicâ, & præ libito Papæ Clericis secularibus in Commendam concedi, sique fieri per accidens beneficia merè simplicia, & in eodem statu postmodum perdurare, vel in perpetuum, vel ad tempus, præ libito Commendantis.

19. *Thesaurarius* insuper inter beneficia secularia, & dignitates ecclesiasticas computatur, tametii antiquitus neutro potiretur honore (h). Apud Græcos appellatur nomine *Cimeliarchæ* (i), & alicubi cum Sacellario confunditur (j). Sacellarii autem meminit S. Gregorius (m), & *Cimeliarchæ* mentionem facit Synodus Mopsuestena (n). Sed vocis *Thesaurarii*, prout ecclesiasticum officium est, antiquiorem notitiam nostra mediocritas non invenit eâ, quam S. Isidorus Hispalensis suggerit, ex quo per Gratianum in *Decretorum* compilatione est inserta (o). In *Decretalibus* concludi videtur sub denominatione *Sacristæ*, de quo ibi agitur integro titulo peculiariter (p). Porro *Thesaurario* in Concilio Mediolanensi l. committitur, distributiones unicuique de Clero, præ servitii benemerentiâ, partiri (q), & in Concilio Colonienâ III. ei quorundam reddituum ecclesiasticorum cura confertur, cum onere reddendi Capitulo rationem introitus, & exitus eorum (r). Tandem de munere *Thesaurarii* præfatus S. Isidorus Hispalensis hæc habet: *Ad Thesaurarium pertinet Basilicarii, & Ordinarii ordinatio, incensi cura, chrismatis cura conficiendâ, baptisterii ordinandâ, preparatio luminariorum in sacrario, preparatio sacrificii de his quæ involanda sunt: ad eum veniunt de parochiis præ chrismate: cereos, & oblationes altaris ipse accipit à populo: ipse colligit per Ecclesias cereos in festivitatis. Ad eum pertinent ornamenta, & vestimenta altaris: quicquid in usu templi est, sub ejus ordinatione existit: Vela, & ornamenta Basilicarum, quæ in Urbe sunt, & non habent presbyterum, ipse custodit. De Candelis autem, & cereolis quotidianis quicquid superest in Basilicis, Basilicarius per singulos menses huic deportat* (s). *Thesaurarius* autem iste, non secus ac alia supradicta beneficia, potest in Commendam concedi, & alicubi fortè reperitur commendatum, atque ad statum beneficii merè simplicis redactum.

20. Ulterius etiam *Scholasteriatu*s in aliquâ Ecclesiâ est beneficium, & dignitas ecclesiastica, cui munus incumbit sacras scientias docendi, prouti Episcopo

(a) Barbof. *loc. cit.*
cap. p. n. v. *Regula*
c. i. par. 1. §. 1. n. 1.

(b) Concil. Emerit.
cap. 10.

(c) Concil. Constantinopol.
sub Mennâ
Al. 1.

(d) Conc. Antioch.
lectum in Conc. Chalced.

(e) Concil. Emerit.
c. 10. Conc. Tolet. VIII.
ubi subscribitur *Siculus Primicerius*.

(f) S. Isid. *epist. ad Laudefrid.* c. perit. 1. §. 1. n. 1.

(g) Cap. *Unic. de off. Primicerii*.

(h) Barbof. *de Canon. Dig.* c. 7. n. 1.

(i) Mem. Barbof. *loc. cit.* n. 1.

(j) Item ubi supra
nom. 2.

(m) S. Gregor. *lib. 4. epist. 14.*

(n) Apud Concil. Constantinop. II. Al. 1.

(o) Cap. *perit. 1. §. 1. n. 1.*

(p) Cap. *Unic. de off. Sacristæ*.

(q) Al. *Ecl. Mediol.* lib. 1. de off. *Theaur.* c. 1. *sec. off. Theaur.* l. 1. p. 1. *lib. de off. Theaur.*

(r) Concil. Colon. III. *lib. Causarum* cap. 10.

(s) S. Isid. *lib. 1. de Ecc. off. c. 1. n. 1.*

scopo videbitur expedire; illeque, qui hoc beneficium possidet, dicitur Scholarcha, tamquam scholæ caput, & princeps (a). Frequens est hoc beneficium præsertim in Cathedralibus Hispaniæ, ac inter dignitates chorales computatur (b). Qui illud obtinet, debet omnino esse gradu doctoratus ornatus, ibique nuncupatur communi voce scholasticus, seu scholæ magister, à scholâ, quâ Clerum docet, ac quam Concilium IV. Lateranense in unâquaque Cathedrali iussit haberi, atque scholasticum de præbendâ provideri (c). Hujus beneficii verò ullum reperimus monumentum in antiquioribus Ecclesiæ tabulis. Veruntamen in Conciliis Bituricensi, & Elanensi, habitis undecimo Ecclesiæ seculo, ejus aliqua legitur indicatio (d). Novissimè autem Concilium Tridentinum, de illo dilucidius est locutum (e): & hoc quod potest in Commendam tradi, deputato aliquo, qui lectiones habeat, & scholasteriale officium exerceat.

21. Cantoratus quoque, olim merum officium ecclesiasticum, nunc alicubi est beneficium peculiare, alicubi cum Primiceriatu confunditur; estque dignitas Choralis, quam qui possidet, dicitur aliquandò Præcentor (f): Et ordinariè Cantor, Præcentor, & Primicerius, trinâ voce, unâ tamen significatione sunt idem (g). Ubi tamén Cantoratus est distincta dignitas, illi incumbit distribuisse lectiones, antiphonas, & prophetias, Chorum regere, ordinare tabellas, & functiones ecclesiasticas ordine congruenti dirigere (h). Hocque pariter beneficium potest præ Papæ arbitrio commendari, & sic in beneficium merè simplex converti. Insupèr *Mansionaria* est beneficium ecclesiasticum, inter minora computatum, sed chorale, vel aliàs residentiale. Mansionarium olim idem fuisse, ac Ecclesiæ Custodem, opinio est Panvini (i). Ordinariè significat Clericum in servitio Chori impensius permanentem: Cujus vocis recordatio est apud S. Gregorium in Dialogis (l), & in Concilio Chalcedonensi (m). Ad Mansionarium olim pertinebat Ecclesiæ fores aperire, & claudere: lampadas accendere, & extinguere: ac alia facere, quæ nunc Ostiarii potius, & Sacristæ sunt propria (n). Sed posteaquam nomen hoc inferioribus Chori ministris est inditum, Mansionarii munus est, præcipuum pondus in servitio Chori subire, uti latè in Concilio I. Mediolanensi notatur (o). Et hoc quoque beneficium, tametsi residentiale, atque Chorale, potest in Commendam tradi, & ad statum beneficii merè simplicis revocari.

22. Ad hæc etiam *Canonicatus* est ecclesiasticum beneficium, ubilibet notissimum, cujus nomen primò emeruisse videtur in Concilio Laodicensi anno 395. celebrato (p). Concilium quoque Arvernense habitum anno 541. individuum memorat Presbyteros, & Diaconos, Canonicos (q). Canonicorum origo inde probabiliter provenit, quod olim Clerici Ecclesiæ deservientes, ejusdem tabellæ, sive Canonis reperiebantur inscripti (r), quam Canones Apostolorum vocant *Catalogum* (s), S. Basilii *Inscriptionem* nominat (t), S. Sidonius Apollinaris *Album* (u), & Concilium Agathense *Matriculam* (x), cujus vi sportulas, & stipendia ab Ecclesiâ percipiebant, unde à Canone Canonici dicti sunt: alluditque Concilium Aurelianense III. dicens: *inter reliquos Canonicos Clericos, ne hæc licentiâ alii vitentur, nullatenus habeantur, neque ex rebus ecclesiasticis, cum Canonicis stipendia, aut munera ulla percipiant* (y). Profectò Clerici, Ecclesiæ servitio peculiariter mancianti, de Canone illius esse censentur, & tamquam de Canone, seu in Canone nominantur à Concilio Chalcedonensi (z), atque à Synodis Antiochenâ, & Nicænâ (aa). Undè Canonici, à Canone dicti sunt. Vel forte melius, taliter sunt appellati, quia magis observantes Canonum esse debent, & profiteri se velle secundum Canones vitam ducere, quâ de re Ivo Carnotensis, *Canonici appellati estis, quod Canonice regulas vos velle observare arctius decessistis* (bb).

23. Usque à tempore namque primitivæ Ecclesiæ, & præsertim S. Augustini Clerici religiosiores, Canonum observantiores erant; & junctim in communi

Brulib. de libert. Eccl. Tom. IV.

H

Clau-

(a) Du Martier *Eymol. Græcolat. Verb. Scholastica*.
(b) *Historia de Canon. cap. 10.*

(c) *Concil. IV. Lateran. cap. 11.*

(d) *Concil. Bitur. ann. 529. c. 7. Concil. Elan. c. 9.*

(e) *Concil. Trident. sess. 23. c. 12. de reform. 9. deinde.*

(f) *Cap. cum olim de Confessio.*

(g) *Barb. de Canon. c. 9. n. 10.*

(h) *S. Congreg. in Florent. & Decret. 1613. Barb. loc. cit. n. 13.*

(i) *Panvin. de interpret. voc. obscur. Eccl.*

(l) *S. Gregor. lib. 3. Dialog. c. 23.*

(m) *Concil. Chalced. cap. 2.*

(n) *Thomas. 2. 2. q. 1. c. 1. de nov. Eccl. discipl. p. 1. c. 2. n. 1.*

(o) *Concil. Mediol. I. Panvin. de Off. Mansionarii.*

(p) *Conc. Laodice. ann. 395. n. 1.*

(q) *Conc. Arvern. ann. 541. c. 14.*

(r) *Cap. Sanctorum 2. de off. 7. q. 1. c. 2. n. 1.*

(s) *Canon. Apostolor. 17. c. 1.*

(t) *S. Basil. epist. ad Cæsarop. cap. 2.*

(u) *Sidonius Apol. lib. 6. epist. 8.*

(x) *Concil. Agathens. can. 2.*

(y) *Concil. Aurelian. III. c. 11.*

(z) *Concil. Chalced. cap. 2.*

(aa) *Concil. Antiochen. 2. c. 6. Concil. Nicæn. 1. c. 16.*

(bb) *Ivo Carnotens. epist. 203.*

(a) S. August. Serm. de civ. dei l. 1. c. 1.

(b) Concil. Mogunt.

c. 9. Conc. Roman. sub

Eugen. II. c. 7. Ep. Iob

Leon. IV. relatus in cap.

necessaria 2. cap. 11.

qu. 1. Conc. Nymen. ann.

1059. sub. Decretis II.

Ep. num. 1263. sub. Adm.

nam. II. Greg. VII. h. 6.

ep. 11.

(c) Vid. Berhof. de

Canon. cap. 1. n. 1. 3.

(d) Concil. Claramont.

1013. c. 9.

(c) Berhof. de Pa-
roch. p. 1. c. 1. n. 15.

(f) Lupus in Conc.
Conc. Chalcedon.

(g) Cap. Ecclie.

sub. 1. can. 2. q. 1.

(h) Dominus. Magri

Vocab. Ecclie. Verb.

Sacerdos.

(i) Du-Mortier Ety

mol. Græc. Verb. Pa-

rochia. Ep. I. Diacelsi

(l) Leg. Flav. Dece.

Cornutus. 259. Ep. ibi

Brav. j. 2. lib. 2. Quod.

(m) Concil. Ancy-

ran. ann. 314. c. 11.

(n) S. August. de Ci-

vi. dei lib. 1. c. 1.

(o) S. Epiphanius. har-

et. 69. lib. 2. 10. 2. Vid.

supra. can. 1. fecul. 4.

cap. 8. n. 1. 4.

(p) Thomassin. q. 2.

Ep. 1. Ecclie. Ep. 1.

p. 3. 1. c. 1. n. 1.

(q) Idem. p. 3. 1. c. 1.

num. 1.

(r) Thomassin. loco

cit. p. 3. 1. c. 1. n. 9.

(s) Suarez de Relig.

tema. de Decem. 1. 1.

cap. 31. 1. 4. Lettere de

18. Aug. 1. 1. q. 3. n. 1. 1.

(t) Thomassin. p. 1.

h. 2. 1. 4. m. 4.

(u) Berhof. de Pa-

roch. p. 1. c. 1. n. 1. 1.

fin.

Claustro, ad communem mensam cum Episcopo convivebant (a): Quam vendi normam à Canonis ubilibet observari, crebrò fategit Ecclesia, Canones in pluribus Conciliis hæc de re faciendis (b): Unde Canonici ab observantiâ Canonum, & à Canonica vivendi formâ dicti esse videntur (c). Utrumque res se habeat, Canonatus est beneficium ecclesiasticum Cleri secularis: & ex Concilio Claramontano Canoniam habere idem est ac beneficium ecclesiasticum possidere (d). Canonatus autem, tametsi onus præferant pascendi in Choro, aliasque sacras functiones in Ecclesiis Collegiatis, vel Cathedralibus exercendi personaliter, adeoque sint beneficia residentialia; nihilominus necdum antiquis temporibus, sed etiam nostrâ ætate in pluribus locis commendantur, & præsertim in Germaniâ, ubi aliqui sunt Clerici plures insimul Canonici in diversis Cathedralibus retinentes, quorum alios in titulum, alios possident in Commendam, Ecclesiæ utilitate sic fieri deponente: quapropter in dubium revocari non potest quin Canonici ipsi, prout suprà commendati, eorundem Commendâ durante, sint redacti ad statum beneficiorum merè simplicium, & pro talibus reputentur. Servatâ nihilominus, tam in ipsis Canonici, quam in suprà memoratis dignitatibus, se quas commendari contingat, peculiari uniuscuique Ecclesiæ stylo, vel statutis legitimis, aut formula verborum, sub quibus commendatæ sunt, ut sciatur quot, & qualibus iuribus, & prærogativis Commendatarius frui debeat: non enim hac de re dari potest regula generalis.

24. Parochia tandem, seu Cura Animarum, est beneficium ecclesiasticum, Clericis secularibus dari solitum à Paraciâ dictum, qua significatur accolarum conventus, seu habitatio, aut cura (e). Quondam inæperint in Ecclesiâ humilissimâ parochia, non est facile definire. Christianus Lupus, hanc rem attingens, ait; quod S. Mareus Evangelista omnem Aegyptum in Episcopatus, ac parochias diviserit, & quod in agro Ecclesiam ad celebranda Divina creaverit, testatur ex Philone Judeo Eusebius Episcopus Cæsariensis. Quod semper in Civitatibus Episcopi: Presbyteri, ac Diaconi Ecclesias in agris rexerint, liquet ex literis Synodi Antiochena adversus Paulum Samosatensem (f). Dionysius Papa de se scribens proficitur, Ecclesias singulas singulis presbyteris dedimus, parochias, & eameteria eis divisimus &c. (g): ubi cum non voce Sacerdotum utatur, quæ tam Episcopis, quam Presbyteris est communis (h), tametsi de parochiis loquatur, quæ aliquandò dioceses significant (i), patet quod non de diocesis intelligit, sed de inferioribus parochiis: nec enim dioceses Presbyteris assignasset. Parochias, seu plebes earum memorat Chironicon Flavii Dextri sub anno Christi 255. quod genuinum esse totis nervis contendit Franciscus Bivarus (l). Parochiarum quoque sit mentio in Concilio Ancyrano anno Christi 314. (m). Et D. Augustinus nominat Præteriam Calamensis Ecclesiæ (n). Arium, notissimum Hæreticum fuisse parochum, & rectorem Ecclesiæ Baccalensis apud Alexandriam D. Epiphanius indigitat (o). Adeo antiqua est origo, distinctio, & denominatio parochialium Ecclesiarum: tametsi parochia in antiquis non semel Diocesim significet.

25. Certè ut plurimum, & universaliter loquendo, ab initio in totâ diocesi una tantum erat Ecclesia, nempe Cathedralis, ad quam omnes conveniebant pro Sacramentis sumendis, & sacris Mysteriis peragendis (p), & ibi non solum Civitas incolæ, sed etiam alii per agros commorantes, festis diebus confluebant (q). Verum successivè pro commoditate populorum, latè invaluit institutio parochiarum (r), quæ multiplicari cœperunt, tam in ipsis Civitatibus juxta congruentiam numeri Animarum, quam in oppidis, & pagis, atque villis (s), ibi præsertim ubi Magnates, & divites habebant Oratoria, atque minores Ecclesias (t), in quibus sacra Mysteria celebrari, Sacramenta ministrari, & sacre functiones exerceri consueverunt. Alii censent hanc Parochiarum divisionem fuisse factam tempore Apostolorum (u). Ex his autem Ecclesiis Parochialibus,

quæ

quæ ex sui naturâ à Clericis secularibus regi debent, per varios rerum casus plurimæ, cum earum redditibus, ad Monachos pervenerunt (a) iis commendatæ, vel aliter in perpetuum traditæ, factæque sunt beneficia regularia (b). Quemadmodum verò Monachis commendari, ita & Clericis secularibus in Commendam etiam perpetuam dari potuisse, ac in dies posse nulli dubium est, & ita in beneficia merè simplicia transire, deputato Vicario, sive Capellano perpetuo, vel ammovibili, qui regimini Ecclesiæ, ac animarum curæ incumbat, & in Ecclesiis ipsis sacras functiones exerceat. Hujusmodi tamén Commendis sacri Canones enixè resistunt (c). Undè non nisi ex urgentissimâ causâ fieri debere, certò certius habeantur.

26. Superfunt *Capellaniæ*, quæ quoties sunt Præfulis ecclesiastici auctoritate fundatæ, ac in titulum, & essentiam beneficii collativi erectæ, inter beneficia ecclesiastica computantur (d). Et si possessoribus earum incumbat onus celebrandi per se aliquas missas, vel choro interessendi, vel alias functiones pias personalitèr in aliquâ locali Ecclesiâ exercendi, vel adjutorium parcho præbendi in ministerio curæ animarum &c. sunt beneficia residentialia (e). Extrâ hos casus, etiam si Capellanus habeat onus missarum, & in fundatione dicatur, quod Rector Capellanæ tot missas celebrat; adhuc beneficium illud non est residentiale, sed merè simplex, potestque Capellanus illi oneri satisfacere per alium (f). Nèc valet Antistes illum compellere ad residentiam ratione ipsius

Capellanæ, neque ad personalitèr celebrandum (g). Sed quatenus ipsæ

Capellanæ alicubi sint onere personali affectæ, ac residentiales

possunt & ipsæ in Commendam, sive perpetuam, sive

temporaneam à Papâ concedi, subrogato Clerico

seculari, qui earum onera, & munera

exequatur. Et ita hæc quoque, non

secus ac cœtera beneficia

residentialia,

cujuscumque nominis nuncupentur,

verti possunt, per viam Com-

mendæ, in beneficia merè

simplicia.

(a) Cap. in Ecclesiis
1. de Capel. Monach.
cap. 1. de cap. 10.
q. 2. de monach. p. 1. de
cap. 1. de cap. 1. de
cap. 1. de cap. 1. de
cap. 1. de cap. 1. de

(b) Engel. Colleg. jur.
Comm. 2. l. 2. tit. 1. q. 4. p. 4.

(c) Thomassin. loc. cit.
p. 1. l. 2. c. 19. n. 1. q. 9.

(d) Perez de Lara
de Capellanis, Barbo.
jur. Eccl. Univ. l. 2. c. 5.
num. 20. cum pluribus
ab eo allegatis.

(e) Zerbis. prae.
Episcop. par. 1. Per.
beneficia p. 1. vers. 3.
Barbo. ubi sup. n. 25.
(f) Gressal. ad reg. 2.
Canc. Glor. 5. n. 72. de
cap. 1. p. 1.

(g) Barbo. de off.
Episcop. p. 2. alleg. 24.
n. 29. Ep. jur. Eccl. l. 2.
cap. 5. n. 30.

C A P U T VII.

In quo ponderatur, an res verâ dari debeat, & detur differentia inter beneficia Residentialia, & merè simplicia. Eamque dari ostenditur Rationibus Scripturalibus, ac Theologicis, atquè Legalibus.

S U M M A R I U M.

- 1 Beneficia vel sunt Curata, vel simplicia. Curata vel habent jurisdictionem in solo foro interno, vel etiam in externo. Simplicia vel sunt servitoria, vel non.
- 2 Omnis tot divisionibus, & subdivisionibus, nos probamus dari à parte rei beneficia merè simplicia, à residentialibus distincta.
- 3 Ecclesia Synagoge successit. Beneficia succedunt oblationibus, & decimis antiquæ legis, ex quibus Sacerdotes, & Levitæ vivebant. Quodnam esset eorum officium.
- 4 Levitæ, ac Sacerdotes erant per totum Orbem dispersi, poterantque omnes ministrare in Templo per suas vices, non tamen tenebantur.
- 5 Ex D. Paulo, & Gregorio Ecclesia est ad modum humani corporis, in quo multa membra sunt ejusdem nature, sed non ejusdem conditionis.
- 6 Sicut ex membris humanis alia pertinent ad necessitatem, alia ad integritatem; ita idem est de beneficiis in corpore mystico Ecclesie.
- 7 S. Thomas querens, an liceat tenere duas prebendas, beneficia merè simplicia dari soletur, à residentialibus distincta.
- 8 Consuetudo leges abrogat, & præ lege deservit. Ad consuetudinem autem refertur, quod beneficia merè simplicia non exigant onus residentie.
- 9 Alibi D. Thomas verbis disertissimis distinguit inter prebendam, quæ exigit residentiam, & eam cujus onus potest adimpleri per alium.
- 10 Differunt etiam beneficia merè simplicia à residentialibus, quod hæc, & præsertim curata debent conferri digniori, non verò illa.
- 11 Theologi exigentes dignioritatem in suscepcuro beneficium, fatentur differentiam verentem inter beneficia residentialia, & merè simplicia.
- 12 Possidens alibi beneficium sit ibi Civis. Si beneficium est residentiale, contrahit ibi etiam domicilium. Si habet beneficium merè simplex, sortitur ibi forum.
- 13 Ex cap. gratia de re scriptis in 6. sit manifestum, dari beneficia merè simplicia, distincta à residentialibus, estque antiqua hæc distinctio.
- 14 Item ex cap. quid per ambrosianum de re scriptis in 6. habetur distinctio inter exemptionem ab onere residentie concessam beneficio, & concessam Clerico.
- 15 Pariter ex cap. Clericos de Cleric. non resident. deducitur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia.
- 16 Collectio Canonum facta à Dionysio Exiguo, à Barchardo, Joane, & aliis non habet vim Juris: multo minus illa quam fecit Justellus.
- 17 Cum ex Decretalibus probata sit distinctio beneficiorum merè simplicium à residentialibus, perperam dicitur eam antiquo Juri fuisse ignotam.
- 18 Velle antiqua Jura integrè restituere, & nova abolere, est omnia confundere. Dicta distinctio suis cognita etiam antiquis Conciliis.

- 19 Si beneficia merè simplicia non erant antè Gregorium IX., ergò fundata sunt post ejus etatem; potuitque illis tolli omni residentiæ.
- 20 Olim erant solè Regule S. Basilii, & Benedicti præ Monachis: postea super-
venerunt alii Ordines Mendicantium: inde alii Clericorum Regularium.
- 21 Potuit Ecclesia influere novam speciem beneficiorum merè simplicium, si an-
te non fuissent. Næ est alligata manus Papæ, quâ possit beneficia com-
mendare.
- 22 Si erant antè Gregorium IX. beneficia merè simplicia, sed decrat eorum vox;
lis erit de nomine. Olim Homousion, & Theotocon, erant voces ignotæ.
- 23 Idem evenit in Distinctionibus Theandrica, & Transubstantiatio. Aliæ quoque
voces Theologicæ nunc satis usuales, aliquandò erant ignotæ.
- 24 Olim Antipodes esse negabant gravissimi Auctores, & Patres, tamèn post de-
tectas Indias à Columbo, quit eos negare audeat.
- 25 Testum Conceptionis B. Virginis olim celebrabatur sub nomine Sanctificatio-
nis. D. Bernardus Canonici Lugdunenses inerepavit, quod uterentur
voce Conceptionis.

1. **I**DIVI solent à Doctoribus Ecclesiastica Beneficia, quod alia
sunt *Secularia*, & alia *Regularia*: de quâ divisione jam suprà
sermo habitus est. *Secularia* deindè sic subdividuntur, quod
alia sint *Curata*, alia verò *Simplicia*. Beneficia *Curata* illa,
esse dicuntur, quæ habent populum, curamque animarum,
quibus spiritalitèr præstunt. Beneficia verò *Simplicia* esse illa,

quæ neutrum habent, & carent utroque. Rursus Beneficia *Curata* subdividun-
tur, quod alia curam habeant animarum cum potestate coactivâ quoddam forum
externum (a), qualia sunt beneficia jurisdictionalia, nempe Papatus, Cardina-
latus, Episcopatus, Abbatia, & alia quocumque nomine nuncupentur, benefi-
cia ecclesiastica, jurisdictionem in foro fori exercentia. Alia verò curam habent
animarum cum solâ jurisdictione quoddam forum internum, & sunt Parochiæ,
Plebanatus, Vicariæ perpetuæ &c. habentes populum, quoddam animam dirigen-
dum (b). Itidem Beneficia *Simplicia*, Populo, Clero, & animarum curâ caren-
tia, quas regant (c), bifariam dividuntur; alia sunt *Simplicia servitoria*, alia
verò *merè simplicia*. Illa, quæ dicuntur *Simplicia servitoria*, sunt ea, quæ perso-
nalem servitutem secum ferunt, uti Missas per se celebrandi, Choro personalitèr
deserviendi &c. (d), sub hisque comprehenduntur Canonicatus, & Dignitates in
Collegiatis, vel Cathedralibus existentes, Mansionarie, Capellaniæ, Portiones,
& alia si quæ sunt beneficia, quocumque titulo nuncupata, personali onere ad-
stricta. Beneficia verò *merè simplicia* sunt illa, quæ omni personalis obsequii
debito carcent, & sunt vel omninò libera, vel taliservitii pondere advinctæ,
quod possit per alium facultativè suppleri.

2. Has Beneficiorum divisiones nos optimas judicamus; Veruntamen ad
evitandam confusionem, quam tot divisiones, & subdivisiones secum asferre pos-
sent intentui nostro; pro eo quod concernit hunc tractatum, unicâ divisione,
hucusque usi sumus, & per totum decursum præsentis Operis utemur; nempe
quod beneficia ecclesiastica alia sunt *Residentialia*, alia verò *merè Simplicia*. Et
cum, ut ab initio adnotavimus, Contradictores contendant nullum dari benefi-
cium merè simplex, omni personali onere denudatum, adeoque cuncta beneficia
esse residentialia, nullaque esse merè simplicia; nunc probandum est, utraque
verè dari à parte rei, ac re verâ intercedere differentiam inter beneficia residen-
tialia, & merè simplicia. Hoc autem multis rationibus probabimus, ut eluce-
scat, hanc differentiam non esse acream, neque captiosam, sed subsistentem, ac
realem, perperamque ab eisdem Contradictoribus illam impugnavi, ut Cardi-
nales,

(a) Reginald. Praem
for. par. 1. lib. 19. n. 12.

(b) Engel. Colleg.
jur. Canon. p. 1. l. 3. tit.
15. n. 1.

(c) Perez de Lara
de Capellanis l. 1. c. 7.
num. 8.

(d) Idem loc. cit. n. 9.
c. 10.

nales, & Prælatos, atque alios, in servitio Romanæ Ecclesiæ laborantes¹, (idemque dicas de aliis in obsequio Principum, aut alibi commorantibus), vel ab iisdem beneficiis merè simplicibus excludant, vel non exclusos, ad residendum, adigant apud Ecclesias, in quibus erecta sunt ipsamet beneficia. De immunitate illorum, qui huiusmodi beneficia possident, ab onere personalis residentie, inferius ex proposito differemus; nunc, ut innuimus, de solâ tractamus differentia, quæ inter ipsa beneficia merè simplicia, & alia residentialia intercedit, eamque re verâ dari contendimus.

3. Et primò eandem differentiam debere dari, probamus Rationibus *Scripturalibus*, hoc modo: Sacerdotes, & Levitæ antiquæ legis, tropologicè statum Clericorum novæ legis signabant (a), & Synagogæ, ac Templo Judæorum, Ecclesia Christianorum successit (b). Supràque ostendimus originem beneficiorum ad oblationes, decimas, & primitias referri, quas lex Mosaica viris Leviticæ Tribus porrigendas esse sanciebat (c). Porro in veteri Testamento Ministris Synagogæ fuerunt trifariam distributi, nempe in Pontificem, Sacerdotes, & Levitas (d): omnes de Leviticâ Tribu, omnes speciali ritu consecratos, ac Dei servitio deputatos (e): omnesque instructos præbendis, seu beneficiis, ut ità dicamus, ecclesiasticis, quatenus omnes vivebant de proventibus, quos eis lex Mosaica destinaverat. Sacerdotum officium erat offerre victimas, & sacrificia (f). Levitarum munus erat Sacerdotibus sacrificantibus ministrare (g). Pontificis verò partes, præter id, quod commune habebat cum aliis Sacerdotibus, in potestate offerendi victimas, & sacrificia super altari holocausti; erat ingredi semel in anno in Sanctâ Sanctorum: In controversiis fidei proferre sententiam: In rebus majoris momenti Deum consulere: Sacerdotes tandem, & Levitas ritu descripto in Exodo consecrare (h). Verum Sacerdotes ipsi, ac Levitæ non omnes, sed perpauci in Templo actualitèr ministrabant: quinimò & nec eis poterant ibi commodè ministrare; quandoquidem inter se vivebant longè divulsi, & à Templo valdè distantes: nam ex 48. Civitatibus, quæ Tribui Leviticæ à Josué jussu Dei ad habitandum sunt datæ (i), solæ tredecim sunt Sacerdotibus consignatæ, & reliquæ trigintaquinque traditæ fuerunt Levitis (l). Separatim igitur, & in longè distantibus Urbibus vivebant Sacerdotes, ac habitarent Levitæ: ergò ipsimet Sacerdotes, & Levitæ, non omnes, (saltem ex debito, sed illi soli, qui erant propiores Urbi Hierusalem, vel in eâ actualitèr permanebant, de facto in Templo Domini ministrabant, & ministrare obligati erant, ut semper adessent aliqui huic officio exercendo actualitèr incumbentes. Alii verò longè morantes, poterant, si volebant, ad Templum accedere, ac ibidem ipsi quoquè ministrare; non semper tamen, sed determinatis temporibus, & vicibus, ut omnis confusio excluderetur, & ne contingeret, quod aliquando nimia eorum copia vellent ibidem Levitali, aut Sacerdotali officio perfungi.

4. Sanè viri ordinis Levitici per totam Palestinam distributi erant (m), ac etiam alibi per Europam, Asiam, & alia loca, mercaturæ, atque aliis lucris incumbentes, cum cæteris Hebræis, qui per varias orbis partes consistebant, & ut ait Philo, totum penè orbem passim incolebant (n). Ipsi verò Levitici ordinis viri ad numerum 120. millium ascendebant, qui erant distributi in 24. Ephemerias, seu Classes, & Turmas, quarum unaquæque continebat quinque millia hominum (o), & distribuebantur per hebdomadas quantum ad ministerium Templi (p). Adeoque quotidie, ac qualibet hebdomadâ saltè 2300. Sacerdotes, & Levitæ, in Templo poterant ministrare, præter illos, qui habebant larem in Hierusalem, vel qui etiam extrâ tempus vicissim volebant ad uberiorem devotionem ministrare (q). Videtur autem improbabile, quod adeò immensus numerus Sacerdotum, & Levitarum quotidie in Templo ministrarent. Præterea Levitæ illi, ac Sacerdotes, qui longè à Hierusalem distabant, & qui huic illic per Asiam, Europam, & alibi, consistebant (r), improbabile est, quod

Tem-

(a) *Hog. Cord. in Deut. 10. 18. §. excepta.*

(b) *S. Thom. 1. 2. q. 101. art. 4. ad 2.*

(c) *Psalm. 134. v. 2. & 135. v. 1. & 136. v. 1.*

(d) *Vide Beccan. Analog. vet. Test. c. 7.*

(e) *Exodi 29. Levit. 8. Num. 1.*

(f) *Martin. Beccan. Analog. vet. Test. c. 7. n. 2.*

(g) *Ibidem loco citat.*

(h) *Beccan. Analog. vet. Test. c. 7. q. 4.*

(i) *Numeri c. 35. n. 1. Josue c. 11. n. 19.*

(l) *Josue 14. citata Beccan. ubi supra 10. 3. opus 7. 4. 6. 1. n. 1. citat. cap. 7. n. 6.*

(m) *Hugo Card. in Deuter. c. 1. n. 6.*

(n) *Phebe de Legatione ad Cajum.*

(o) *Paralip. c. 24. Jo. sepul. c. 1. n. 1. Appond.*

(p) *Psalm. 134. v. 2. & 135. v. 1. & 136. v. 1. n. 1.*

(q) *Vide supra 10. 3. c. 2. n. 1.*

(r) *Villalpand. in Exod. c. 2. n. 1. cap. 5. n.*

Templum adirent in ordine vicis suæ, ut ibi Domino ministrarent, propter magnam distantiam. Quare dicendum videtur, quod omnes quidem Sacerdotes, & Levitæ possent, si vellent, ad Templum properare, & ibi ordinatim juxta suas ephemerias ministrare; tamèn si nollent, ad id non tenerentur. Multi ergò ex his Levitici ordinis viris Templum non adibant, nequè ibi personalitèr ministrabant, & tamen Levitici ministerii fructum, & beneficium sui officii possidebant, preces Deo effundentes, elemosynas erogantes &c. in locis, ubi actualitèr permanebant. Quid nos colligimus ex his? Colligimus primò, quod in lege Moisaicà fuit differentia inter Sacerdotes, & Levitæ, ac inter ministerium utrorumque; ac per consequens fuit etiàm differentia inter præbendas eorum, sic ut præbendæ Sacerdotum, qui sacrificiis operam dabant, differrent à præbendis Levitarum, & præsertim illorum, qui tametis possent Sacerdotibus in Templo ministrare (a), tamèn de factò id non agebant. Colligimus secundò, quod cum Synagoga fuerit, uti diximus, figura Ecclesiæ, tam in sensu Scripturalium (b), quam in opinione Theologorum (c). Ministeria quoquè sacra illius fuerunt figura ipsius. Et sicut in veteri Testamento dabantur præbendæ Levitarum, & Sacerdotum, nec Templo, à quo longè morabantur, nequè sacrificiis actualitèr ministrantium, quæ per consequens non erant præbendæ servitorie, nequè residentiales, nec ullà personalis servitii obligatione gravatæ, sed merè simplices, ac pertinentes ad eos ex ipsà solâ professione, statu, & conditione suæ dignitatis, & ordinis, tamquàm Deo in officio Levitico dedicatos, tametis ob distantiam Templo non actualitèr ministrarent; adeoque illorum præbendæ erant aliquo modo differentes, atque diversæ à præbendis Sacerdotalibus, ac Leviticis, & à beneficiis eorum, qui sacrificiis, & victimis offerendis actualitèr incumbabant; sic & in novo Testamento dari debent, atque dantur de factò præbendæ, ac beneficia merè simplicia, nullà personalis servitii obligatione onerata. Sed de hac re infra fusiùs redibit sermo (d).

5. Alià quoquè ratione id ipsum suaderi potest, petita ex textu D. Pauli ad Romanos scribentis, sicut in uno corpore multa membra habemus, omnia autèm membra non eundem actum habent, ità multi unum corpus sumus in Christo, singuli autèm alter alterius membra (e). Quà analogià corporis humani Apostolus describit Ecclesiam, & ex diversitate membrorum corporis humani, diversitatem Ministrorum Ecclesiæ peregrege representat: huncque textum expressissimis verbis S. Gregorius adaptat eidem Ecclesiæ, sic dicens: *Singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim committi jubemus. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autèm membra non eundem actum habent; ità in Ecclesiæ corpore secundum veridicam Pauli sententiam, in uno, eodemque spiritu, alii conferendum est hoc officium, alii committendum est illud &c.* (f). Corpus ergò mysticum Ecclesiæ, ex pluribus membris compactum est. Veruntamen adnotetur, quod licèt cuncta hominis membra sint membra corporis sui, non tamen omnia sunt ejusdem necessitatis, nequè dignitatis. Et ità caput, pectus, cor, venter, os, oculi, manus, brachia, crura, & similia, sunt vel omnia, vel ferè omnia humano corpori necessaria: Non sic autèm pedum digitum, unguens, cartilagines, palpebræ &c. quippè qui non sunt ipsius corporis necessarie partes, sed integrales. Itaque membra humana alia pertinent ad necessitatem corporis, alia ad illius integritatem: seu, ut ait Sanctus Gregorius, alia ad robur corporis, alia ad illius pulchritudinem spectant: *Sicut enim varietas membrorum per diversa officia, & robur corporis servat, & pulchritudinem representat; ità varietas personarum per diversa nihilominus officia distributa, & fortitudinem, & venustatem Sanctæ Dei Ecclesiæ manifestat* (g).

6. Ergò, inherendo analogiæ præfatæ D. Gregorii, Beneficiarii, & beneficia ecclesiastica, quæ sunt veluti membra corporis Ecclesiæ, alia pertinent ad necessitatem, alia ad integritatem ipsius corporis: sive alia ad robur corporis eccle-

(a) Deuter. c. 18. n. 6.
(b) Cornel. à Lapid. in Ezech. 1. 9. 8. Aquila.
(c) S. Thomas 1. 2. q. 102. art. 4. Recan. analog. vet. Test. cap. 6. q. 3.
(d) Vid. infra in hoc tem. cap. 4. v. 1. ad 1. 2.

(e) Romanorum cap. 12. n. 4.

(f) S. Greg. relat in cap. singula 1. dist. 39.

(g) S. Greg. loc. cit.

ecclesiastici spectant, alia ad ejusdem pulchritudinem. Beneficia Curata, Servitoria, & Residentialia, pertinent ad necessitatem, & robur corporis Ecclesie, quia Ecclesia sine illis stare non posset, vel respectivè non posset nisi aëre consistere. Beneficia verò merè simplicia spectant ad Ecclesie integritatem, quia hæc sine ipsis adhuc posset consistere, sed nihilominus bonum est illa adesse, quia Ecclesia Beneficiariis, & beneficiis merè simplicibus decorata, valde coruscet, splendescit, & honore rutilat integrali. Datur ergo, & debet dari differentia, inter beneficia residentialia, & merè simplicia, talis, ac tanta, quanta intercedit inter membra corporis necessaria, & integralia. Super hac ratione vini ulteriorem non facimus, quia tamquam similitudinaria, & analogica ex se efficaciter non concludit: Juncta nihilominus aliis suum sufficienter producit effectum.

7. Probatur itidem idem assumptum Rationibus Theologicis hoc modo. Querit Angelicus Divus Thomas, an sit licitum habere plures præbendas, cursu animarum carentes, absque dispensatione: & re argumentis hinc inde propositis discussa, atque attentius ventilata; concludit, id esse licitum, hac præsertim ratione, quod licet retinere plures præbendas, aliquas inordinatione contineat; tamen alie circumstantie possunt supervenire, id honestanter alium, quod prædictæ inordinationes totaliter evadantur (a). Ex quo patet, quod sanctus Doctor optimè distinxit inter beneficia Curata, & beneficia merè simplicia, hæcque ab illis valde differre cognovit: Movet enim illam quæstionem directè ad beneficia merè simplicia, nullam obligationem residentie involventia, & nullius personalis servitii onere adstricta: non verò agit ibi de beneficiis simplicibus residentialibus, nempe de Canonicatibus, Mansionariis &c. Siquidem in Argumento, sed contra, adducit præ ratione suæ responsionis hæc periodos: *illud, quod vergit in commune periculum, non est ab Ecclesia sustinendum; sed Ecclesia sustinet, ut aliqui communiter habeant duas præbendas, ergo in hoc non est periculum peccati mortalis* (b). Igitur D. Thomas loquitur de illis beneficiis, quorum pluralitatem Ecclesia sustinet posse insimul retineri: hæc autem sunt beneficia merè simplicia. Ulterius ipse S. Thomas in titulo articulis, querit de beneficiis non curatis, quæ retineri valent insimul absque dispensatione. Sed beneficia non curata, quæ insimul retineri possunt absque dispensatione, sunt beneficia merè simplicia: item beneficia, quorum pluralitatem Ecclesia sustinet posse retineri, sunt beneficia merè simplicia, ergo D. Thomas agnovit utraque beneficia, tum Curata, & Residentialia, tum merè Simplicia: & inter ea differentiam ostendit notabilem intercedere.

8. Præterea D. Thomas allegat præ ratione retinendi plures præbendas, consuetudinem, per quam Jura prohibentia illarum pluralitatem, sunt abrogata: cujus quidem consuetudinis quanta sit vis, nemini non est notum: eamque certum est licitè posse leges abrogare (c), cum sit altera natura (d), & altera lex, seu jus non scriptum, inductum ex tacito usu illorum, qui habent facultatem condendi legem (e). Hæc autem ratio consuetudinis, si probat pro beneficiis simplicibus, residentialibus, & servitoriis, quemadmodum sunt Canonicatus, Mansionarii &c. multò magis probat pro beneficiis merè simplicibus. Prout de facto plures Theologi, & præsertim Valentia, Sotus, Navarrus, & alii (f), ad probandum, quod aliquis possit possidere plura beneficia merè simplicia, utuntur prædictâ ratione, ex D. Thomâ desumptâ; ergo tam ipse S. Doctor, quam Theologi cum illo, fatentur verè dari differentiam inter beneficia curata, & residentialia, ac beneficia merè simplicia.

9. Clarius adhuc hanc distinctionem patefacit alibi D. Thomas, docens, quod Beneficiarius, præter obligationem, quam debet Deo, laudes divinas persolvendi, debet etiam aliquid Ecclesie, & hoc debet exsolvere, vel per se ipsum, si sit præbenda, que requirat residuum: vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundum

(a) S. Thom. quæst. 9. art. 15.

(b) S. Thom. loco cit.

(c) Fagnan. in cap. utrum n. 3. de Cognitione Spirituum 4.

(d) Sord. de alim. n. 1. tit. 1. m. 7. Barb. q. repert. præf. Conclus. P. Consecratio.

(e) Card. de Luc. de Dist. de f. n. 25. l. 4. de Jur. q. 4. dist. 34. n. 29.

(f) Valen. de Jur. disp. 1. q. 7. p. 1. n. 6. 4. Perf. quarto. Sot. de Just. l. 4. Jur. l. 2. q. 6. art. 1. Nav. de Mensal. cap. 15. m. 12.

dum Ecclesiæ statum, ac consuetudinem (a). Vide ergo quam dilucidè distinguat D. Thomas beneficia residentialia, à merè simplicibus, quorum onus potest per Vicarium, sive Substitutum adimpleri. Ex hisque patet quam insubstans sit Contradictorum locutio, quâ impavidè affirmant, quod distinctiones inter beneficia compatibilia, & incompatibilia: residentialia, & simplicia, seu merè simplicia, sunt nova theologia, & distinctiones antiquitati prorsus incognitæ, atque inauditæ, solumque delicato præsentium temporum palato, & luxui accommodatæ. Hæc sunt distinctiones antiquæ, & antiquissimæ, Theologorum. Apici Sancto Thomæ cognitæ, & à Theologorum ingenti profluvio approbatæ, quas temerarium est carpere, & vel improvido rigore, vel affectu politico vellere, subobtentu observantiæ sacrorum Canonum, si qui sunt ad hoc facientes, qui contrariâ Ecclesiæ praxi, & legitimâ, ac plusquam præscriptâ consuetudine sunt abrogati. Quinimò cum communis Theologorum opinio, constanti Ecclesiæ praxi coherens, defendat distinctionem, sive differentiam, vertentem inter beneficia compatibilia, & incompatibilia; inter simplicia residentialia, & merè simplicia; velle nunc istas differentias impugnare idem est ac Ecclesiam de errore notabilissimo criminari, quod comminisci est quid impertinens, ac temerarium; & pertinaciter proferre, est evidentèr hæreticum.

10. Aliâ ratione Theologica idipsum probatur: Quæstio est satis notabilis inter Theologos, de quâ etiam supra locuti sumus (b). An in dispensatione, beneficiorum ecclesiasticorum detur acceptio personarum, acceptatorem lethali crimine involvens. Et Doctores passim, cum D. Thomâ, affirmativè respondent (c), hæcque sententia consona est Doctrinæ S. Augustini, ubi ait, *quis se-rat, si quis divitem eligas ad sedem honoris Ecclesiæ, contempro paupere illustratore, & sanctiore* (d)? Sed & cogruit cum sensu sacri illius textus, *eligite meliorem, & cum, qui vobis placueris de filiis Domini vestri, & cum ponite super solum pa-tris sui* (e). Ista autem dignioritas non est consideranda in eo, qui perceptorus est beneficium, simpliciter, ac prout est in se, sed secundum quid, & prout refer-tur ad bonum commune (f). *Contingis enim quandoque quod ille, qui est minis sanctus, & minis sciens, potest magis conferre ad bonum commune, propter poten-tiam, vel industriam, vel propter aliquid hujusmodi* (g). Itaque ad evitandam culpam acceptionis personarum, eligendus est semper ad beneficia dignior (b), & in hoc cum D. Thomâ consentiunt passim Theologi, Alensis, Major, Sotus, Valentia, & alii (i). Verùm hujusmodi doctrina non habet locum in beneficiis merè simplicibus, quia hæc sufficit conferre digno, utcumque dignus sit, etiam si non sit dignior (i), prouti fufius hic supra ostendimus (m). Alioquin non solum Collatores, sed etiam Patroni beneficiorum merè simplicium de Jure pa-tronatus (n), deberent ad ea præsentare digniorem, quod nullus Theologus affirmabit. Dignior ergo debet eligi necessariò in beneficiis Curatis, & admi-nistrationem habentibus, non verò in merè simplicibus, & sic ex hoc capite agnoscitur esse differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia.

11. Quodque hæc sit mens D. Thomæ patet, quia ipse dignioritatem exi-gendo in eo, qui beneficium accepturus est; loquitur de beneficiis curam ani-marum habentibus, vel de præditi administratione, quæ involvat respectum ad bonum commune: undè ait: *non oportet, quod semper eligatur ille, qui est melior simpliciter: possibile est enim, quod illi, qui est in charitate perfectior, de-ficiant multa, quæ requiruntur ad hoc, quod aliquis sit pretius idoneus, quæ in alio, qui est minoris charitatis inveniuntur, & sunt scientia, industria, potentia, & alia hujusmodi: undè non oportet semper eligere meliorem simpliciter, sed eum, qui sit melior ad hoc officium* (o). Ergo dum D. Thomas, & cum eo Theologi, culpam acceptionis personarum non agnoscunt, nisi in distributione beneficiorum habentium curam animarum, vel administrationem, quæ habeat respectum ad bonum commune, proculdubio distinguunt hujusmodi beneficia à beneficiis

(a) 5. Thom. quæst. 16. art. 2. ad 1. 2.

(b) Vide hic supra c. 5. art. 2.

(c) 5. Thom. 2. 2. q. 2. art. 2. q. 2. ad 1. 2. q. 2. ad 1. 2.

(d) 5. August. ep. 129.

(e) 4. Regum 10. 1.

(f) 5. Thom. 2. 2. quæst. 10. art. 2.

(g) Idem 2. 2. quæst. 10. art. 2. in corp.

(h) 5. Thom. quæst. 8. art. 6.

(i) Alensis 2. 2. q. 126. articulus 2. Major. in 4. dist. 15. Sotus de Justit. 2. q. 4. ubi. art. 2. Valent. tom. 2. disp. 50. quæst. 1. 2. 3.

(j) Garcia de benef. p. 2. c. 6. n. 16.

(m) Vide hic supra cap. 5.

(n) Garcia loc. citat. num. 12.

(o) 5. Thom. quæst. 6. quæst. 1. art. 2. q. 2. ad 1. 2. q. 2. ad 1. 2.

lueris retinere. Notentur verba illa, *si talia sint beneficia, quæ simul nequeant de jure teneri*, quæ exceptiva sunt; & exceptio ex notissimis firmat regulam in contrarium (a). Ergo lex, tametsi in hujusmodi canone prohibeat bina illa beneficia, de quibus loquitur, ab uno, & eodem Clerico retineri, supponit tamen alia dari beneficia, quæ valent simul de jure teneri. Hujusmodi autem beneficia, quæ insimul valent de jure teneri, sunt beneficia merè simplicia, ut de se patet; & glossa inibi, verba illa exponens, adjungit: *habere plura beneficia non curata, & quæ de consuetudine, vel statuto residentiam non requirunt, non est peccatum, nec contra jura* (b). Igitur nedum jam de jure est, sed & Pontifex in hoc canone supponit, quod dudum antè sua tempora de jure esset, aliqua dari beneficia merè simplicia, omnis incompatibilitatis onere destituta, & talia, quæ insimul possint sine dispensatione ab uno, & eodem Clerico possideri. Jus ergo differentiam approbat, & agnoscit inter beneficia residentialia, & merè simplicia verentem, & insipienter loqui demonstrat eos, qui contendunt, differentiam ipsam inter beneficia compatiblea, & incompatiblea; residentialia, & merè simplicia, esse novam, atque sanctionibus antiqui Juris ignotam.

14. Pariter in *capitulo quid per ambiciosum 15. de rescriptis in 6.* Postquam Pontifex narravit, se, aliisque Papas Antecessores suos, licentiam percipiendi fructus aliquibus Clericis contulisse, tametsi apud Ecclesias, in quibus beneficia possidebant, nullatenus resident, sic statuit: *Nos volentes emendare præterita, & quantum possumus adversus futura cavere omnes hujusmodi, & similes indulgentias, personis, non Ecclesiis, vel dignitatibus datas, penitus revocamus, & eorum concessionem nostris volumus exulare temporibus. Quodque nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus.* Ubi Glossa opportunè adnotat hujusmodi indulgentias concessas Ecclesiis non revocari (c). Deinde addit, quod, si dignitati, vel Ecclesie datum esset tale privilegium, per hanc decretalem revocatum non est (d). Deinde examinat articulum, an postquam Pontifex indulgentias illas revocaverat, easdem valeret de novo concedere; & affirmativè respondet (e). In quam sententiam Doctores quoque descendant, ex eo quod Pontifex nec se, nec successores suos ligare valet: cum auctoritatem suam habeant non ab hominibus, sed à Christo (f). Patet ergo ex his, quod Pontifex, jus condens, distinguit inter personas, & Ecclesias; atque inter immunitatem, ab honore residenti, sive personaliter deservendi, concessam personis, & concessam Ecclesiis: primam revocavit, quia noxiam, plura mala propagantem, & bono publico perniciosam. Secundam reliquit intactam: prout & intactam reliquit suam, suorumque successorum auctoritatem, si easdem licentias voluissent de novo ex justis causis concedere. Tàm Canon ergo, quàm Pontifex supponunt dari Ecclesias, sive beneficia, privilegio donata, per quod eorum possessores à servitio personali sint exempti, ad differentiam beneficiorum tali privilegio carentium: ergo agnoscunt, & fatentur, dari beneficia residentialia, tali privilegio carentia, & beneficia merè simplicia eodem privilegio constipata, quod sive sit privilegium à Pontifice, sive à Canone aliquo, sive à consuetudine inductum, parum refert. Jus igitur in hoc Canone differentiam esse affirmat inter beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia.

15. Demum in *capitulo Clericos 17. de Clericis non residentibus*, sanctio hæc generalitèr evulgatur, ad quemdam Ordinarium directa: *Clericos in Ecclesiis tue jurisdictionis beneficia, quæ residentiam exigunt ascensos, si ad alterius discessionem absque licentia tua morandi eorum transferas, liceat tibi, si moniti non rederint, dissimulatis beneficiis, nisi excusationem rationabilem ostenderint, spoliare.* Nulli dubium est, quod exceptio firmat regulam in contrarium, uti paulò antè indicavimus (g). Loquendo ergo canon de beneficiis, quæ residentiam exigunt, alia cognoscit adesse, quæ servitutis personalisonere non arctantur: & ita fateatur, approbatque differentiam, quæ inter beneficia residentialia, & beneficia

(a) L. questus §. de. inque ff. de h. h. iust. Dec. in c. cum dilecti n. d. l. 7. de consensu. Barbo. ar. var. Anton. §. num. 4.

(b) Glossa in c. Gratia Verbo de jure de rescriptis in 6.

(c) Glossa in cap. quid per ambiciosum 15. ff. Ecclesiis de rescriptis in 6.

(d) Glossa ibidem ff. vel dignitatibus.

(e) Glossa eodem loco Per temporibus.

(f) Passer. in d. c. quid per ambiciosum 15. de rescriptis §. 4. n. 4. l. 15.

(g) L. ex firmo h. de inque ff. de h. h. iust.

merè simplicia intercedit: undè nescimus quâ veritate Contradictores (sive politice, sive in sensu propriæ mentis quis navit?) quâ, inquam, veritate audeant affirmare, jure veteri nullam fuisse simplicium beneficiorum à cæteris distinctionem; cum ex hucusque allatis textibus, utrumque differentia, vel ipsi cœcis oculis enitescat.

16. Et sanè quodnam est huc jus vetus, cui fuisse ignota contenditur beneficia merè simplicia? Si per jus vetus intelligantur, vel cunctæ, vel aliqua ex illis aggregationibus Canonum, quas compilarunt Dionysius Exiguus, Martinus Bracarensis, Isidorus Mercator, Burcardus Vormaciensis, Anselmus Lucensis, Ivo Carnotensis (a), & alii quoque, qui Canones collegerunt (b). Nos dicimus hæc collectiones fuisse privatas, & nunquam Juris publici, adeptas titulum, vel effectum (c), nisi quatenus Canones, ab eis aggregati, propriâ stipati sunt auctoritate, prout sunt Canones in Conciliis, vel à Pontificibus editi. Si verò furtè intelligatur illa, quam Christophorus Justellus edidit, cum titulo Cœdicis Canonum universæ Ecclesiæ; dicimus quod hæc multo minus aliis meretur titulum publici juris antiqui, quoniam infinitis mendis scætet, ac tot habuit impugnantes, quæ sunt veritatis amantes (d). Titulus ergo Juris publici illis solis collectionibus Canonum competit, quæ sunt Romanorum Pontificum auctoritate, & Ecclesiæ usu firmata, quemadmodum sunt decretum Gratiani: Libri quinque decretalium à S. Raymundo de Pennafort, jussu Gregorii Papæ IX. compacti; Necnon liber sextus decretalium Bonifacii Papæ VIII. Clementinæ, à Clemente Papâ V. editæ. Extravagantes Joannis Papæ XXII. ac quædam aliæ Extravagantes communes, ex quibus coaluit Corpus Juris Canonici (e). Hæc omnes componunt non jus novum, sed jus vetus. Undè Petrus Annatus, querens quodnam sit jus novum, ait: *Præter hæc juris Canonici Corpus ex quinque libris illis præfatis, videlicet ex Decreto, Decretalibus, Sexto, Clementinis, & Extravagantibus constatum, accessit jus novum aliud, à tempore Clementis V. ad nostra usque tempora inductum, per Concilia Generalia, vel per novas Summarum Pontificum Constitutiones in Bullario collectas, vel in Regulis Cancellariæ &c.* (f).

17. Cum ergo ex præfatis decretalibus, & corpore Juris Canonici, (quæ faciunt jus antiquum, ad differentiam recentioris) produxerimus differentiam agnitam, & approbatam, inter beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia, patet, quod gratis asseritur, hanc distinctionem, sive differentiam, fuisse juri veteri ignitam. Præterea Gratianus, qui Decretum conpexit, floruit anno 1127. in Cœnobio S. Felicis Bononiæ monasticam vitam agens (g). Gregorius Papa IX. cujus jussu S. Raymundus decretales collegit, sedere coepit in Cathedrâ D. Petri anno 1227. (h). Bonifacius Papa VIII. quoniam Auctore prodidit Sextus Decretalium, Pontificatum inivit anno 1294. (i). Et sic jam quingentis, & sexcentis ab hinc annis jura hujusmodi prædiere, quæ nunquam antiqui juris titulum non merentur? Nunquid modernum est, quod jam à quingentis, & sexcentis annis est conditum? Non potest igitur dici antiquo juri prorsus ignota differentia præfata beneficiorum, in beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia, quando hæc ex Decretalibus, & Sexto Decretalium verbis distinctissimis indicatur. Et quatenus in oppositum contendatur, quod per jus vetus intelligitur jus, Decreto, & Decretalibus perantiquius, nos negamus suppositum, nempe quod hujusmodi jus perantiquius detur à parte rei.

18. Cœterum tametsi hoc jus daretur, quod aliquandò juris publici auctoritatem, & titulum habuisset, nec in ea memoria fieret differentia inter beneficia residentialia, & merè simplicia, non respondemus, quod non antiquis, & obsoletis, sed nostris moribus vivimus: *Et si quis de absolutâ, & integrâ restitutione juris antiqui, & novi oblatione, contendat, perinde agat, ac si Imperatorum inveteratam administrationem ad eam formam revocare velit, quæ in ipsis regnorum initiis obtinebat* (j). Dicit hic aliquis, quod Gregorius PP. IX.

furt

(a) Schellicke Anti-
quæ libror. differ. 1. c.
p. 10. 11. 12.

(b) Natalis Alex.
biller. Sæc. 1. Append.
ad differ. 10. Bellarm.
de script. Eccl. in Gra-
tiana.

(c) Bellarm. de scrip-
tu Eccl. in Gratiana.

(d) Schellicke loc.
citat. 5. 12.

(e) Engel. Collig. jur.
Cœ par. 1. in præfata
n. 3. ad 10.

(f) Petr. Annatus
Appar. ad post. Titul.
l. 6. art. 5. f. 15.

(g) Jo. Trithem. de
emulsa in Gratian.
Bellarm. de script. Ec-
cl. in Gratiana.

(h) Platina Claccen.
Greg. in Gregorio IX.

(i) Platina Claccen. Greg.
in Bonif. VIII.

(j) Petr. de Marca
de Concord. Sacror. Ec-
cles. l. 3. d. 6.

fuit primus, qui, edito capitulo *Clericor. 17. de Cler. non resid.* dedit locum controversæ distinctioni, antea incognitæ, & sic illa est nova, & antiquo juri prorsus incognita: Hos ad hoc bifariam respondemus primò, quod non est nova hujusmodi distinctio, quæ jam, ut innuimus, à quingentis annis, & ultrà in textu juris publici, quo utitur Ecclesia, enitescit. Secundò, quod hæc distinctio fuit cognita, & usitata saltem quo ad rem per illam significatam, usque à tempore Concilii III. Aurelianensis, quod actum est anno Christi 540. ut inferius ostendetur (a). Deinde ad exuberantiam stricte hoc modo argumentamur, vel beneficia merè simplicia erant à parte rei ante Gregorium IX. vel non: si non, ergò quid mirum, quod incognita esset eorum differentia, & distinctio, quando ipsamet beneficia non erant in rerum naturâ? Debebant ne memorari in corpore Juris publici distinctio rei, quæ nullatenus existeretis?

(a) *Vid. hic infra c. 25. de leg. 1. §. 1. ad 7.*

19. Paritèr si ante Gregorium IX. beneficia merè simplicia non erant à parte rei; ergò signum est, quod fuerunt de novo fundata post tempora, quibus Gregorius ipse Romanæ Cathedræ insedit: & si fuerunt post illam ætatem, de novo fundata, certè potuit Papa, potuerunt Episcopi, in erectionis, & foundationis limine, beneficiis ipsis, leges, titulum, & libertates, sibi magis gratas ingerere, & præsertim id potuerunt fundatores beneficiorum, ex eà generali ratione, quod quilibet in concessione rei suæ potest apponere legem, quam velit (b). Quare sicut ab initio potuit per Pontificem, & Episcopos primis illis, & antiquis beneficiis diversitas titulorum, & officiorum apponi; sicut aliis inesset titulus, & officium Parochiæ cum onere pascendi populos: aliis nomen, & munus Archidiaconatus, Decanatus, Canonatus &c. cum obligatione in Choro psallendi; ita potuit tunc, & potuit postea, & poterunt semper institui novæ species beneficiorum, & signanter potuerunt institui beneficia merè simplicia, quæ onere personalitèr deservendi careant. Quis enim in hoc alligavit manus Ecclesiæ?

(b) *L. 1. §. 1. conveniunt ff. de pign. l. legem de pign. l. legem C. de donat.*

20. Olim non erant in Ecclesiâ nisi Regulæ Monachales S. Basilii in Oriente (c), & S. Benedicti in Occidente (d), vitæ contemplativæ applicatæ. Postea verò, approbante Honorio Papâ III. instituti sunt Ordines fratrum Mendicantium, Sanctis Dominico, & Francisco auctoribus (e). Aliæque subsequenter subintroductæ sunt familiæ Augustinianorum, Carmelitarum, Servitarum &c. omnes vitæ activæ simul, & contemplativæ incumbentes (f). Nunquid hæc ordines, & familiæ Mendicantium, sunt novæ in Ecclesiâ Dei, quæ jam in eâ à quingentis annis florescunt? Nunquid ipsi ordines, & familiæ Mendicantium sunt improbandæ, quia priscis Ecclesiæ sæculis fuerunt prorsus ignotæ. Nunquid Ecclesia, post approbatos ordines, & familias Monachales, non potuit approbare illas Mendicantium? Et post approbatas utrasque, nunquid non potuit etiam Clericales admittere, à Sanctis Ignatio, Cajetano, aliisque piis Institutoribus excitatas (g), quæ aliis viis, aliisque principiis à Monachalibus, & Mendicantibus, pergunt? Certè qui hoc diceret, non saperet, sed insaniret.

(c) *Barb. jur. Eccl. num. 1. c. 1. num. 10. c. 11.*

(d) *Mem. loc. cit. num. 35.*

(e) *Ordin. Regni. num. 1116. num. 43. 49.*

(f) *Barb. loc. cit. num. 17.*

(g) *Barb. loc. cit. num. 173. 174. 175. 176.*

21. Eodem ergò modo, eademque ratione, Ecclesia, post instituta beneficia Curata, & alia residentialia, potuit noviore beneficiorum speciem adungere, à quibus residentia, & servitii personalis leges abscent: hæcque beneficia sunt illa, quæ vocantur merè simplicia, & uti talia, & uti noviter instituta, non subjacent oneri residentia, ac servitii personalis, cui subsunt beneficia residentialia, antè Gregorii IX. sæculum instituta. Quod si dicatur beneficia illa, quæ nunc dicuntur merè simplicia, non esse noviter instituta, sed esse illa eadem, quæ antè Gregorii IX. tempora dicebantur residentialia, injusteque fuisse illis detractum onus residentia, & de suâ specie residentialium fuisse indebitè traducta ad aliam speciem beneficiorum merè simplicium; respondemus hoc non esse dicendum, sed probandum: probetur rem ita esse, & postea redibimus ad sermonem. Potuerunt enim quidem antè Gregorii IX. tempora esse bene-

beneficia merè simplicia; & illamet adfuisse quantum ad speciem, satis jam ostendimus: at quod in individuo hæc, vel illa, de quibus nunc fit quæstio, essent illa ipsa, quæ aotè Gregorium præveotivè fuerat erecta, hoc est probandum. Probetur ergo rem ita esse, & postea redibimus ad sermonem, ac postulabimus à Contradictoribus, quis alligavit manus Ecclesiæ, & præsertim Summi Pontificis supremi administratoris omnium booorum ipsius Ecclesiæ (a), ut oon valeat ex unâ Ecclesiâ suscipere, & alteri subsidium præbere (b), oec valeat beoficia in Commendam concedere (c): demum beneficia residentialia vertere oon valeat in merè simplicia?

22. Si verò beneficia merè simplicia erant à parte rei antè Gregorium Papam IX. sed eorum vocabulum non erat io Juris corpore designatum, versabimur in lite dè oomine: nihilque imputandum erit culpe Gregorio Papæ IX. quod nomioaverit sub vocabulo beneficiorum non residentialium beneficia merè simplicia, quæ dudum antè illum erant à parte rei, libera, & à munere resideodi, atque ab alio personali onere exempta. Habet hoc Philosophia, habet Theologia, habet Jus, habent omnes humanæ facultates, & scientiæ, ut possint oovas voces edere, & veritatem rerum ad se spectantium oovis verbis exprimere. Habet autem hoc in suâ potestate etiam Ecclesia, quæ de facto prò temporum opportunitate, toties, quoties opus fuit, oovis vocibus rerum præexistentium veritatem explicare consuevit. Si licet antè tempora Magni Concilii Nicæni, famosum oomen *Homoianism* ignotum esset, nisi quatenus apud Eusebium Nicomedienfem à quibusdam fuerat observatum (d); tameo quâ confubstantialitas Filii Dei cum Patre suo, semper, & ab æterno realiter fuerat, atque erat Ecclesia, ad Arrium, & Arrianos confundendos, totis viribus, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (e). Nomen *Theodeon*, ante tempora Concilii Ephesini fuit ignotum; sed quia maternitas Dei realiter fuerat, eratque in beatissimâ Virgine Mariâ Ecclesia, ut Nestorium, & Nestorianos confunderet, contrarium sentientes, toto evisu, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (f).

23. Nomen *Theandrica*, antè tempora Concilii III. Constantinopolitani fuit ignotum, nisi quatenus io D. Dionysii Areopagitæ voluminibus opportunè fuerat adnotata (g); Sed quia io Christo fuerant divina, & humana voluntas; ejusque operationes Deiviriles dictæ sunt; ideò Ecclesia, ad Macharium, & Monothelitas expugnandos, contrarium effutientes, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (h). Demum oomen *Transubstantiatio* aotè Concilii IV. Lateranensis temporibus, fuit ignotum, sed quia conversio substantiæ panis, & vini in substantiam Corporis, & Sanguinis Christi in Sacramento Eucharistiæ realiter fuerat, atque erat, Ecclesia ut tunc Almaricum, & Berengarium, ac postea Lutherum retunderet, oppositam blasphemantes, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (i). Quid plura! Dictiones Trinitas, Substantia, Persona, Hypostasis, Personæ notio, Actus notionales, Relatio &c. in Scripturâ Sacrà sub expressis terminis non leguntur, & aliquadò fuerunt incognitæ (l). Sed quia earum significatio à parte rei semper fuit; Ecclesia, vocabula illa paulatim, atque occasione datâ depromptit, & prò eorum introductione, atque usualitate pugnavit.

24. Pergamus ulterius, nomen *Antipodum* antiquitus non erat, nisi quatenus prò fabuloso habebatur: undè ipsorum Antipodum existentiam memoravit quidam narrativè Tullius (m): At impugnavit Lactantius Firmianus (n): derisit Beda (o); Procopius Gazæus negavit: & inter alios Patres, de illâ, tamquàm de rê commentitiâ sentientes, S. Augustinus talitèr declamavit. *Quod verò, & Antipodar esse fabulantur, id est homines à contrariâ parte terre, ubi sol oritur quando occidit nobis, adversa pedibus nostris calcare vestigia, nullâ ratione erendum est &c.* Cum divina Scriptura testetur, homines ex uno Adam in hoc nostro emisphærio pro-

(a) S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 1.

(b) S. Thom. in Pbilosophiæ. 4. lect. 2. c. 1. c. 2.

(c) Barbof. Jur. Eccl. Quæst. 1. 3. c. 9. m. 22.

(d) S. Amb. de fid. ad Gratian. lib. 3. cap. 10.

(e) Concil. Nicæn. l. 5. Athan. in epistola Decret. Nicæn. cont. Arrii hæres.

(f) Vid. Conc. Ephesin. 5. Cyril. Anathematism. h.

(g) S. Dionys. Areop. epistola ad Corin.

(h) S. Thom. 2. 2. q. 19. art. 1. ad prim. ibi S. Hieron. Cappoc.

(i) Conc. Later. IV. cap. 1. de fid. Cathol. Conc. Trid. sess. 13. c. 4.

(l) Valens. tom 1. Prologus de Trinit. cap. 3.

(m) Cicero. 4. de Acad.

(n) Leont. 1. 3. de div. lib. 1. c. 24.

(o) Beda de rebus, temporibus, 1. 1.

progenis; nimis absurdum est dicere, aliquos homines ex hoc in aliud emisphaerium, impertransibilis Oceani immensitate trajectâ, navigare potuisse, ut etiam ille humanum genus propagaret (a). Et tamen Antipodum nomen, & res per illud significata, à duobus, & ultra sæculis, ex quo Christophorus Columbus, & alii successively incomparabiles Cosmographi, Americus Vesputius, Ferdinandus Magallanus, Franciscus Dracus, & alii, Oceano pertransito, totum Orbem terrarum circumlustrarunt, est adeo verum, certum, & usuale, ut pro fluito haberetur, si quis & nomen Antipodum, & rem per illud significatam, auderet contumaciter denegare.

(a) S. Augst. 15. 16.
de Civit. c. 9.

25. Itēn olim festum Conceptæ Virginis Mariæ sub nomine Sanctificationis celebrabatur (b); Et quia Canonici Lugdunenses, pro verbo Sanctificationis, urebantur voce *Conceptionis*, Divus Bernardus acrem illis epistolam scripsit, inter cœtera exclamans: *Unde ergo Conceptionis Sanctitas? An dicitur Sanctificatione præventa, quatenus jam Sancta conceperetur, ac per hoc sanctus fuerit & conceptus: quemadmodum Sanctificata jam in utero dicitur, ut sanctus consequeretur & Orius. Sed non valuit antè sancta esse, quam esse Ede. Si igitur antè conceptum sui sanctificari minime potuit, quoniam non erat, sed nec in ipso quidam conceptus, propter peccatum, quod inerat; restat ut post conceptum in utero jam existens, Sanctificationem acceperit credatur, quæ excluso peccato, sanctam fecerit natiuitatem, non tamē & conceptionem (c). Veruntamen Ecclesia successu temporis Vocem Conceptionis taliter est amplectata, ut Sanctificationis Vocabulum ē sacris Dypticis abrogaverit, & jam pro reprehensibili haberetur, si quis in hoc festo celebrando, loco verbi Conceptionis, Sanctificationis vocabulum adhiberet. Alia exempla vocum in medio noviter editarum adduci possent, sed jam hucusque propostis satis sint, ut pateat, quod sicut in punctis fidei, pietatis, & veritatis, potuit semper, potest, & poterit in futurum Ecclesia novis verbis rerum existentiam patefacere; ita semper tanrūdem potuit, potestque, ac poterit in negotiis juridicis, & Ecclesiasticæ disciplinæ. Quare si antè sæculum Gregorii Papæ IX. erant à parte rei beneficia merè simplicia, deatè verò dictis eadem specificans, & à beneficiis residentialibus expressâ voce distinguens; potuit Ecclesia, potuitque Gregorius IX. vocabulum adhibere, quo beneficia merè simplicia, à residentialibus discernenterentur. Statque semper vis argumenti nostri, quod rationibus Scripturalibus, Theologicis, & Legalibus comprobatur, intercedere differentiam inter Beneficia residentialia, & Beneficia merè simplicia, quam negant Contradictores.*

(b) *Cajet. epus* sp. n.
trall. J. C. F. n. 40.

(c) *S. Bernardus*
coll. 174.

C A P U T VIII.

*In quo eadem differentia inter Beneficia Residentia-
talia, & Beneficia merè Simplicia, suadetur
aliis Rationibus, præsertim petitis ex
Sacris Conciliis.*

S U M M A R I U M:

- 1 *Auctoritas Conciliorum magni ponderis est. Concilium Tridentinum expresse distinguit beneficia residentialia à merè simplicibus.*
- 2 *Perperam censetur ex Claudio la Place, quod Concilium non approbando, sed tolerando, beneficia merè simplicia nominaverit.*
- 3 *Non occulta mens Legislatorum, sed eorum verba sunt attendenda. Et donde mens eorum dubia est, à verborum proprietate non est recedendum.*
- 4 *Afferuntur plura decreta Conciliorum Mediolanensium, & Colonienfis, exprimentia differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia.*
- 5 *Concilium Lateranense III. admisit Clericos conjugatos posse beneficia simplicia obtinere: hæcque ostendit proinde à residentialibus differre.*
- 6 *Sublatus est usus, quod conjugati Clerici obtineant beneficia: potest tamen Papa cum eis dispensare. Dantur alicubi Canonici laici, & Canonice.*
- 7 *Consonant plura antiqua Concilia, quæ imponunt onus residendi Beneficiariis Curatis, & Choralibus, nil verò disponunt de merè simplicibus.*
- 8 *Si hæc tunc erant, & Concilia non illa obligarunt; eadem per consequentiam exemerunt. Casus omissus remanet sub dispositione Juris communis.*
- 9 *Refertur doctrina D. Antonini distinguens inter beneficia residentialia, & merè simplicia. Aliæ rationes id ipsum probantes infra referentur.*
- 10 *Cardinalis Pallavicinus adversus Paulum Suavem in historia Concilii Tridentini, ponit differentiam beneficiorum residentialium à merè simplicibus.*
- 11 *Sequitur idem Auctor, & ostendit, nihil detrabere justitiæ beneficiorum merè simplicium, quod non juxta merita, sed interdum incongruè dispensentur.*
- 12 *Idem patefacit utilitates hinc provenientes, & quod nullus Princeps assensiretur, simplicibus beneficiis regii patronatus adjungi onus residentie.*
- 13 *Tametsi Beneficarii merè simplices non resideant, habent tamen onus Divini Officii, Castitatis, atque alias obligationes Missarum &c.*
- 14 *Contradiçtores ergò habent Auctorem suæ disputationis Paulum Suavem, virum tantis viruperiis affectum, ut eos padere debeas talem Antesignanum sequi.*

x. **P**ost exhibitas plures Rationes, ex Sacra Scriptura, ex Sacris Canonibus, & ex Sacra Theologia depromptas, ad probandum dari differentiam inter beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia, quasdam alias adhuc ad ubertatem deponamus, idipsum probantes, & præsertim ex Sacris Conciliis petitas, quorum auctoritas, talis, ac tanta est, ut de illis Magnus

Constantinus Imperator fiducialiter affirmaverit: *quidquid in Sanctis Episcoporum Conciliis decernitur, id universim divina voluntati debet attribui* (a). Ergo Concilium Tridentinum generale ultimum de iisdem beneficiis agens, hoc modo decrevit: *In posterum unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem, si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandum non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri* (b). Alia decreta huc facientia referentur inferius (c). En quomodo Concilium Tridentinum disertis verbis agnovit, & approbat differentiam inter beneficia residentialia, & non residentialia, seu merè simplicia; disponitque, ut ex primis nonnisi unicuique à singulis Clericis in titulum recipiatur; & secundis verò nedum unum, sed etiam duo liberè percipi, & juxta valeant retineri. Si omnis alia ratio deesset, distinctionis hujusmodi inter præfata beneficia, hæc una posset sufficere, Concilii generalis auctoritate, atque definitione subnixæ.

2. Veruntamen Contradictores, de quibus loquimur, eam eludere nituntur captiosâ expositione Claudii de la Place, dicentis Concilium Tridentinum non approbasse distinctionem inter beneficia residentialia, & non residentialia, seu merè simplicia, utpote supponens, omnibus beneficiis, etiam simplicibus, residendi onus inesse; sed eam tolerasse propter iniquitatem temporum, & duritiam cordis plurimorum (d). At quomodo Claudius de la Place, hanc fuisse Concilii Tridentini mentem, agnovit, an somnando, an ariolando, an divinando, quis intelligat? est adeo justum, & rationi consonum, quod quicumque beneficium possidet, suæ honestæ sustentationi non sufficiens, aliud, ex quo defectus congruæ sustentationis suppleatur, valeat adipisci, ut nonnisi temere quis affirmet Concilium duplicatam illam beneficiorum non residentialium, tolerantis, non approbantis modo suis decretis admiserit: Lex etenim quod non dicit non est ab hominibus præsumendum fuisse ab illâ volitum (e), nec illud voluisse censendum est, quod non expressit, potuisset autem exprimere (f). Quare cum in potestate Concilii esset decretum illud edere, vel non; & edere, ac magis, vel minus significativis verbis in eouti, atque vel beneficiorum merè simplicium memoriam reticere, vel illa prorsus reprobare, non illa autem reproboverit; sed imò expressè ipsamet beneficia designaverit, & in uno, atque eodem Clerico illorum duplicationem admiserit, nimium audax est velle contondere, quod non approbando, sed merè tolerando hoc effecerit.

3. Sed demus, non autem concedamus, rem ita esse; nos dicimus, quod tam regimen Ecclesiæ politicum, quam recta hominum operatio exposcunt, ut non occulta Legislatorum mens, sed manifesta significatio verborum attendatur, quibus ipsi leges, & canones ediderunt: Verba etenim sunt signa mentis, & testimonium animi parefaciunt (g). Quare quidquid sit de intentione Patrum Concilii Tridentini, certè supponendum est, illam fuisse optimam, & eorum verbis consentaneam. Sed adhuc tamen, si per hypotheseim fuisset ab eisdem verbis difformis, nos, quorum humanæ aures verba, quæ audiunt alia judicant, qualia foris sonant (h), dum in decreto Conciliari legimus expressè distingui beneficia residentialia à non residentialibus, sive merè simplicibus; proculdubio utrorumque differentiam certam, veram, & juridicam esse sustinemus: & tam Ecclesiæ juxta dictam distinctionem in beneficiorum distributione se gerens, quam Clerici in eorumdem susceptione, & retentione se regulantes, rectè, prudentèr, *Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.*

(a) *Epist. in vita Constant. l. 3. c. 8.*

(b) *Concil. Trid. sess. 24. c. 17.*
(c) *Vide infra c. 11. d. n. 13 ad 17.*

(d) *Claud. de la Place c. 1. c. 1. c. 1. c. 1. c. 1.*

(e) *L. differentia. C. de repud. d. 11. §. 1. sed. vac. Barbos. trad. var. Azim. 176. n. 9.*
(f) *L. un. §. fin. C. de ead. vel. cop. ad am. ditionem 1. de decur. c. 2. de translat. Men. arch. conf. 150. n. 8.*

(g) *L. Labro & idem ff. de supplicat. l. 1. §. 1. ff. de tutor. Barbos. re. var. Azim. 176. n. 9.*

(h) *S. Greg. Moral. l. 1. c. 7. s. humane 11 conf. 12. qu. 1.*

atque inculpabiliter operantur. Nec enim rationabiliter sibi debent persuadere, quod Concilium mente cogitaverit id, quod verbis non expressit, sive divinusmodè expressit (a). Et quatenus etiam de mente Concilii dubitari posset, adhuc donec dubium fuerit expunctum, nunquam est à proprietate verborum recedendum (b). Cumque verba Concilii distinctionem ipsam admittant, nostrum est verba ipsa sequi, clara, & aperta, non mentem Concilii dubiam, & ignotam aliunde inutiliter expiscare, alias si commentitia hæc sanctionis Tridentini interpretatio locum haberet, quolibet Canonice, ac Civiles leges possent laudificari, & inutiles reddi, totaque Jurium dispositio convelli.

4. Pariter Concilia Mediolanensia hæc de beneficiis merè simplicibus decrevere: *Beneficium etiam simplex obtinenti &c. si alterum simplex, aut Ecclesia etiam parochialis, aliudve beneficium cujusvis generis conferatur &c.* (c). Et alibi: *simplex beneficium habens alterum etiam ejusdem generis, quod personalis residentia munus non requirit, ob honestam illius vite sustentationem conferri, id id locum habeat, ut ne tamen eo pretextu &c. plura quam duo beneficia simplicia uni, eisdemque conferri liceat &c.* (d). Et rursus alibi: *Examen sine concursu adhibeatur de eo, qui beneficium simplex commutat cum alio, quod curam animarum habeat* (e). Itidem in Concilio Colonienfi de hujusmodi materiâ taliter definitur: *Sancimus, ut beneficiatus quisque, si beneficia habet à curis libera, aut beneficium curatum unum, & aliud simplex, satisfaciatur officio, cuius gratia beneficium accepit &c.* (f). Vides quàm dierte hæc Concilia differentiam ponant inter beneficia residentialia, & merè simplicia; istaque ab illis toto cœlo distinguant? Quæ Concilia si nolimus dicere vel errasse, vel falsa, & erronea docuisse, proculdubio negari non potest veritas distinctionis, quæ inter beneficia merè simplicia, atque residentialia intercedit. Absque eo quod quidquam referat, quod præfata Concilia fuerint posterioribus sæculis celebrata; quippe veritas à Conciliis edita, & eorum auctoritas nullum pondus accipit à prioritate, vel posterioritate temporum; nec minus adsistit Spiritus Domini novioribus Synodis, quàm adfuerit vetustioribus (g).

5. Sed & à vetustioribus Synodis hæc eadem differentia non obscurè declaratur, ut innuimus capit. præcedenti num. 18. & signanter à Concilio Lateranensi III. quod in appendice sic loquitur: *Simplex beneficium Clerico potest concedi conjugato* (h), priscorum etenim illorum temporum disciplina ferebat, ut etiam Clerici conjugati possent beneficia ecclesiastica retinere: quâ de re textus est in Decretalibus præcipiens, ne Clericus conjugatus cogatur ferre tonsuram, dummodò nullum percipias beneficium ecclesiasticum, cuius ratione teneatur Clericali deferre tonsuram (i): poterat ergo Clericus conjugatus beneficium ecclesiasticum possidere, & quidem non in sensu diviso divortii cum uxore quoad sacrum, & retentionis beneficii, sed in sensu composito retentionis utriusque simul, nempe & uxoris, & beneficii. Ista autem beneficia, quorum lex capaces facit Clericos conjugatos, sunt beneficia merè simplicia; quis dicat enim, potuisse retinere Episcopatus, Parochias, Dignitates, Canonicatus, & Præbendas Chorales, animarum curam, vel servitium Chorale personale potentes? Præsertim obistente Canone, in quo decernitur, eos, qui sunt publicè uxorati, non admittatis de cetero ad ecclesiasticas dignitates, dimissis ab eis, quas non possunt sine pravo exemplo, & gravi scandalo retinere (j).

6. Quæ ergo ratione Concilium Lateranense III. voluit posse à Clericis conjugatis retineri beneficia merè simplicia, & non alterius speciei; eadem ratione agnovit simul, & patefacit, esse differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia. Sublatum est postea prorsus ab Ecclesiâ hujusmodi usus, habendi simul & uxorem, & beneficia, etiam merè simplicia: jamque uxoratus est incapax beneficii; & beneficium possidens, si uxorem ducat, beneficium illicò vacat (m). Sed tamèn adhuc Pontifex cum laico uxorato ex causâ dispensare potest,

(a) Cap. ius inf. 26. in ibi Barb. n. 4. de Spanal.

(b) Leg. non aliter de p. in princ. de Legatis.

(c) Añ. Eccl. Mediol. l. 3. tit. 4. de p. bened. cap. 8.

(d) Añ. Eccl. Mediol. l. 3. tit. 5. de iust. cap. 1.

(e) Añ. Eccl. Mediol. l. 3. tit. 2. de r. p. p. m. c. 1.

(f) Concil. II. Colon. sub Adolph. an. 1545. de 3. Medis. 4. O. Ave.

(g) Mail. Sam. Conc. t. 2. in Appar. post quæst. 72. & Quod.

(h) Append. post Concil. Later. III. tit. de Cler. matrim. copulationis n. 2. ap. Bullam 10. 7. fol. 67.

(i) Cap. Joannes 7. de Cler. conjug.

(j) Cap. cum decernem 2. de Cler. conjug.

(m) Sanchez de Matr. l. 1. de disp. an. 1. Novor. c. 25. m. 1. Fabur. t. 2. de benef. c. 2. n. 4.

teſt, ut beneficium mere ſimplex retineat (a). Alicubi etiam dicuntur dari Canonici laici (b). Verum hi non ſunt uxorati, & ſi etiam uxorati eſſent, juſ quidem & honorẽ Canonicealem quoid aliquos reſpectus tenent, ſed non habent Canoniceatum, uti beneficium eccleſiaſticum, & in titulum: Unde improprie, ſive lato modo tantum ſunt Canonici: Hocque modo nedum laici mere alicubi ſunt Canonici, ſed etiam in aliquibus locis dantur ſœmine Canonizæ (c). Itaque ex præſato Concilii Lateranenſis ſtatuto, admittente Clericos conjugatos ad beneficia ſimplicia, non verò ad alia; patet, quod Synodus optimè diſtinxit beneficia reſidentialia à mere ſimplicibus.

7. Ad hæc allegari possent alia plura Concilia, & præsertim Sardicense (d), necnon Meldense (e), atque Aurelianense primum (f), Londinense secundum (g), Lateranense tertium (h), Moguntinum &c. (i). Quæ Beneficiariis imponunt onus residendi, & ne Ecclesias suas deferant interdictum. Cumque in eis fiat mentio tantummodo Episcoporum, Abbatum, Parochorum, & eorum, qui prebendas possident personali onere gravatas; altum verò silentium habeatur de beneficiis merè simplicibus, oportet necessariò sic arguere, vel tempore dictorum Conciliorum beneficia merè simplicia erant crecta, vel non: Si non erant crecta, recurrit argumentum, quod Capitulo præcedenti profectui sumus, & causam nostram ineluctabiliter contrahetur. Nam si beneficia merè simplicia nondum erant crecta, quæ non potest ab illis exigì primæ illa obligatio residentie, & personalis servitii, quæ connaturalis esse, contenditur beneficiis jam tunc crectis, & fundatis ex bonis, Deo, ab ipso initio Ecclesiæ, dicatis; nam beneficia simplicia, ut nova, & ex post fundata, novissime legibus innixa, eximentibus illa ab onere residentie, huic oneri subesse omnino non debent.

8. Si verò tempore illorum Conciliorum erant erecta; ergò ipsa Concilia obligando cœtera beneficia ad residentiam, & personale servitium, non autem hæc; per istorum reticentiam ostenderunt, quod inter beneficia residentialia, & merè simplicia magnam differentiam agnoscebant. Argumentum hoc est negativum, non ideo tamén viribus caret, quia uti fert commune proloquium, casus omisus remanet sub dispositione Juris communis (1), undè Concilia præfata solum arctando beneficia residentialia ad onus servitii personalis, & non merè simplicia, reliquerunt hæc sub dispositione Juris communis, quod eadem ad hujusmodi debito absoluit. Præterea hoc argumento reticentiæ utitur S. Antoninus ad probandum quod quis possit plures præbendas licitè possidere; quia cum legibus interdicitur solum retinere plura beneficia curata, & nihil prohibitive disponatur de aliis; horum pluralitas videtur ex consequenti esse concessa, cum de illis, inquit, specialiter prohibetur, videtur hodie concessa pluralitas præbendarum (m). Hoc eodem ergò argumento proportionalitèr beneficiis merè simplicibus applicato, eorum diversitas à beneficiis residentialibus compro-

9. Et quia Sancti Anthonini memoriam fecimus, audiat quid ipse proferat, opportune confers ad probandum differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia vertentem: Ait enim loquens de Clericis non residentibus in beneficio suo: *Nota quod huiusmodi, si moniti, iussu causâ cessante, non redeant, possunt beneficii spoliari, ut in cap. ult. de Cleric. non resid. & dicit idem Ioan. Andre. quod intelligitur de beneficiis curatis, vel etiam simplicibus, si residentiam exigunt ex privilegio, vel statuto, vel consuetudine. Veram si essent beneficia, quæ residentiam non exigunt, tunc nisi esset necessitas, vel utilitas Ecclesiæ de novo suborta, non possent eorum beneficii ad residentiam trahi. Et de talibus potest intelligi, quod unus potest habere plura beneficia (n). Quæ verba sunt adeò clara, ut neque glossa, neque explicatio indigeant, ad eorum sensum prò differentia inter beneficia compatibilia, & incompatibilia, inter residentialia, & merè simplicia, medullitus percipiendum. Alia possent superaddi argumenta,*

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

K 2

& ra-

(a) *Glaucis cap. Juss.*
 var. *7. Pet. b. brachyceras*
de Cler. c. c. c.

(b) *Pad. Tormosia*
var. (n. nov. Eccles.) di-
scip. p. n. l. 3. c. 64. per
tatum (n. nov. Eccles.)

(c) Cap. dieffla de
mojer, 2^a obed. cap. in-
demonstratibus de stoff.
in 6. Filius. loc. cit. c. 9.
n. 1. Barhof. de Camp.
c. 1. 1. 1.

(d) *Cercil. Sardinia*.
 1907-1908.

(c) *Cocc. Maldenif.*
cap. 2 R.

(f) *Cone. Aurel.*
cap. u. r. m.

(g) *Concil. Lodi*, II
cap. 14.

(h) *Concil. Later. III*
cap. 13.

(i) *Concil. Megunt*
cap. 71.

1

(1) *Givrb.docif.111*
 num.3-Kalernal.com

Barbey

FRANK, CARL ALFRED, JR.
MAYOR, N.

(m) *S. Aeternus*;

11/11/1999

(n) *S. aureus*-*S. aureus*
non-*L. lactis*-*L. lactis*

par. 3.1.1 5-4-1-9 3^a

& rationes, idipsum probantes; sed quia illas infra referre oportebit, dum de puncto residentiae agemus, à Beneficiariis merè simplicibus postulatæ, earundem nunc parcius productioni, nè unam, & ipsam rem inutiliter pluribus vicibus refricemus. Satis sint motiva usque nunc allegata. Cui namque non sufficiunt hæc, ad probandum, verè dari differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia, nullum quaruncumque aliarum rationum agmen posse sufficere cogitamus.

10. Attamen hic bonum esse reputamus inferere locutionem, quam de hac re præclarissimè habet Cardinalis Pallavicinus, adversus Paulum Suavem egregiè sic perorans. *Passa il Soave à detestare come un intollerabile abuso la distinzione de Beneficii di residenza, e di non residenza. Non mi maraviglio, perché ehi odia un fine, odia specialmente quei mezzi, che sono più opportuni a tal fine. In verità frà i mezzi per conservar lo splendore dell'Ordine Clericale, e della Reggia Ecclesiastica; un de' più efficaci è la copia de quei benefici, i quali non obbligano à residenza. E per conoscerne da' suoi principii l'istituzione, e l'utilità, conviene avvertire, che quando manca il necessario, non si può pensare al giovevole: e che però insegna il Filosofo, prima essersi ritrovate le arti, che sono venute alle necessità della vita, e di poi rivolto l'ingegno all'invenzion di quelle, che servono alla felicità della vita. Ora il necessario ne ministerii Ecclesiastici è, che i popoli habbiano gl'amministratori de' Sacramenti, gl'insegnatori della Dottrina, e i culti del Tempio. FINECHE QUESTI MANCASSERO, SAREBBE GRAVISSIMO ABUSO distrarre in altro le rendite delle Chiese. Qui haurei domandato il Soave, se di questi l'età presente è più scarsa, che quelle, tanto da lui commendate. Certo non erano così provvedute allora, e tutte le Città de' Vescovi, e tutte le Ville de' Curati, e tutte le Contrade de' Parocchiani come al presente. Quanto era minore la copia delle Chiese affiduamente officiate, e de' Religiosi per ogni parte, che predicassero, che confessassero, che sacrificassero, che salmeggiassero con assidua frequenza? Onde più tosto è convenuto di mettere argini al torrente della pietà, e di limitar l'abbondanza degl'Ordini Regolari. Ma dapoiché s'è supplito sì ampiamente al bisogno de' luoghi particolari, non era forse opportuno di provveder anche ad una Corte, & ad una Reggia universale, la quale potesse alimentare, e remunerare gran numero d'uomini scienziati, nobili, e benemeriti, i quali servissero di questa Repubblica, e si dedicassero à Dio specialmente in questa vita? Nel vero il più dannoso, e il più irrimediabile mancamento delle Comunità, è la scarsità de' guiderdoni, non potendosi dar questi senza impoverire il pubblico. Che se i premi fossero così pronti come i castighi, non meno sarebbe agevole il far germogliare le insigni virtù, che il diradicare l'empie sceleratezze. Posto ciò nella Gierarchia Ecclesiastica l'unico errario di tali alimenti, e di tali guiderdoni sono i benefici semplici. Adunque l'abbondanza di questi è la mammella per nutrir la virtù nella Chiesa (a).*

(a) Pallavicin. Illustr. del Conc. 1.4. cap. 2.3.

11. Mi si risponderà, che sarebbe così, quando la distribuzione si facesse à proporzione del merito. Ed io replico, che non trattasi qui di lodar, è di biasimar i distributori, i quali in varii tempi sono varii, or buoni, or mediocri, or cattivi, come in tutte le Repubbliche, nelle quali non si è giudicato però mai, che sia nociva la deputazione de' premi, per la mala amministrazione de' premiatori. Quello difetto, come quello, che di più, è meno è inseparabile dalla condizione humana, si biasima in Roma ogni dì da' Predicatori in i pulpiti, da' Teologi nelle Stampe. Ma io domando, se quantunque, non ostante tutte le buone leggi, si erri poi, ora per ignoranza, ora per affetto, nel dispensare i guiderdoni, riesca profittevole, che sia nella Chiesa questo errario di premi, è che non ci sia, come vorrebbe il Soave? Chi può dubitare della risposta? Essendoci avviene il concedo, che alcuni indegni sono arricchiti, alcuni degni scarsamente provveduti, ma togliendosi, seguirebbe, che niun d'igno conseguirebbe nulla, non ci sarebbe Patria comune, Reggia

COMUN-

comune. Or non uno converrebbe, che se volesse vivere di quella Chiesa, stesse a confessare, & a salmeggiare nelle Terre particolari, senza affinarsi in dottrina, e in senno nell'eccellente scuola della frequenza. E ciò, che sarebbe peggio mancherebbe il Principato Ecclesiastico, che mantiene in unità, in regola, & in decoro tutta la Chiesa, come da noi più volte si è dimostrato. Non può negarsi, che con tutte le imperfezioni della Corte Romana, ella sola non allievi, e mantenga un gran numero d'uomini letterati, massimamente in lettere Sacre, e dove in molte dell'altre son salariati per lo più Cortigiani di presenza, e di spalliera; ella ricerca, e remunera ne suoi quelle doti, che sono proprie della natura ragionevole, e della Religion Christiana, che rendono felice la Repubblica in terra, ed agevolano à suoi Cittadini il felicitarsi in Cielo.

12. Aggiungo, che i medesimi eccelsi dell'ensrate Ecclesiastiche, i quali attendono talora quivi in una persona istessa, con offesa della giustizia distribuita, conversioni in beneficio d'immumerabili. Percioche gli stimoli uniti, e della coscienza, e della riputazione, spingono quei doviziosi Prelati à far opera di magnifica pietà in grandissimo honor di Dio, sollevamento de' poveri, nutrimento degl'operarii, ornamento della Reggia Ecclesiastica. Tantoche tali opere pie fatte in Roma solo in due secoli bastarebbono per render venerabile, & ammirabile la nostra Religione agli sguardi di tutti i Monarchi Maomettani, e Gentili. E pur ciò non si vede à gran lontananza usarsi dagl'arrebisi nel favore dell'altre Corti: ed è un bene, che succede etandio posta la disordinata dispensazione de' beneficii non obbligati à residenza. In fine vogliamo chiarirci, se il parere del Soave sia buono. Domandiamone il voto à tutti i Principi, ed à tutte le Signorie Castoliche. Proponga il Papa una Legge, che tutti i beneficii diventino di residenza, e vedremo se alcun Potentato sia per approvarla, & se ciascuno giudicarà necessario pel buon governo, che molti di que' beneficii, de quali compete à lui la prefinitazione, possano darsi à chi non rispegga, ma sia impiegato ne' ministerii della Repubblica. Ne in ciò dobbiamo dolerci de' Principi. Allora più tosto le doglianze sarebbero giuste, quando escludessero dal maneggio gl'Ecclesiastici, i quali più ordinariamente faranno inchinati à consylli pii, e religiosi, che i secolari.

13. Ne perche tali Prebendati sieno liberi dal risiedere, & di leggiera importanza l'obbligo, che loro s'impone (e che deride il Soave, perche egli forse non l'osservava) cioè di recitarsi intorno ad un ora, e mezza d'orazione quotidiana, sotto pena di peccato mortale, e con debito in coscienza di rendere i frutti: Ed oltre à ciò l'inabilità per la vita matrimoniale: il che risiede di tanto più ad applicar gl'buomini alla contemplazione celeste, à fissarli negli studii, à mantenere lo splendore della nobiltà nelle famiglie; ed è peso tanto grave, macebiando l'anima, la riputazione, la prole di chi non osserva il consiglio difficilissimo della continenza. Le istanze perpetue della Germania pel matrimonio de' Sacerdoti, testificano, se anche tolia la residenza, resti una gravissima pensione à Beneficiati. Hucusque Cardinalis Pallavicinus, qui & præfatis oneribus alia potuisset adungere, Beneficiariis merè simplicibus inhærentia, ut elemosynas distribuendi, & missas per interpositam personam celebrandi, & festum in anniversario Sancti titularis agendi, & Ecclesiam, illiusque domos, ac prædiorum aedes, reparandi, & variis ministris, vel operariis, Ecclesie servitio deputatis, congruum porrigendi stipendium, & alia hujusmodi, quæ crumenam Beneficiarii non implent, sed proventus ejus exhauriunt.

14. Habent ex eloquio ejusdem Pallavicini Contradictores Auctorem disputationis, quam ipsi promovent. Centum ab hinc annis, & ultra illam posuit in propatulo Paulus Suavis, sive Marcus Antonius de Dominis, celeberrimus Ecclesiasticæ potestatis impugnator, cujus paralogismata audisse, confutasse est. Certè talem Parentem habere, nulli decus affert, sed multum infert opprobrii: ignis etenim qui eundem publicè adussit, aer, qui ejusdem cineres dispersos à

Car.

Carnifice exceptis, sunt testes depravatæ illius conscientiæ, falsæ doctrinæ, pessimorum morum, ac detestatæ memoriæ. Quem ergo non pudeat, talem Antesignanum sequi, ac tantis vituperiis notatis Directoris vestigia calcare? Profecto ipsius prava, & importuna effata prosequi, in medium ponere, refricare, quæ Scriptores, quæ Accademix, quæ Theologi primæ notæ jam à tempore adeò prolixo dispecuerunt, non est sapienter loqui, sed veritatem agnitam impugnare: non virum doctum, & literatum agere; sed insipientis omnino scioli figuram representare: non lyceum demùm aperire, sed ad platagen Architz decidere. Parcimus tamén in hâc parte Contradictoribus, quia mitius de illis opinantes censemus, eos ita scripsisse ad opportunitatem suæ causæ, ut aliis placerent potius, quàm ut verum eorum sensum orbi literario denuntiarent. Sed de his satis.

PROBATIONES VARIÆ IMMVNITATIS BENEFICIORVM

MERÈ SIMPLICIUM

AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T IX.

In quo SCRIPTURALITER, ex analogiâ Sacerdotum, & Levitarum Legis Mosaycæ ad Beneficiarios novæ Legis, probatur quod Clerici possidentes Beneficia merè simplicia, quantum est in se, nullo servitii personalis, & residentiæ onere sunt adstricti, præter Divini Officii recitationem.

S U M M A R I U M.

- 1 Onus residentiæ personalis Beneficarii merè simplices, vel nunquam habuerunt, vel si habuerunt, jam suis justis de causis sublatum.
- 2 Cum tota frequenter Ecclesia, quod Beneficarii merè simplices exempti sint ab onere personalis residentiæ, ut quid hoc onus eis ingerere?
- 3 Origo beneficiorum refertur ad decimas, & oblationes veteris testamenti, quarum erant participes Sacerdotes, & Levitæ: eorumque recensentur officia.
- 4 Sacerdotes, & Levitæ non omnes poterant quotidie, neque crebrè eorum officium exercere apud Tabernaculum, & Arcam fœderis, ac in Templo Hierusalem.
- 5 Arca fœderis Domini, & Tabernaculum non habebant suum immutabilem sed ordinariè manebant, ubi Pontifex morabatur. Variis in locis mansit Arca, & in variis Tabernaculum.
- 6 Templum Hierusalem in tali loco erat, ut non possent omnes Levitæ, ac Sacerdotes per Palestinam, Asiam, & Europam distributi, crebrè illuc accedere ad ministrandum.
- 7 In Synagogis tria fieri poterant, orare, docere, & plectere delinquentes. In eis verò Sacerdotale, ac Levitale officium non exercebatur.
- 8 Sacrificia veteris legis in unico loco offerebantur, ad differentiam sacrificii novæ legis. Esse autem non poterat, quod tot Levitæ simul ibi ministrarent.
- 9 Sacerdotes, & Levitæ non quotidie sacrificabant, & ministrabant omnes in

Tem-

Templo, sed per turnum, secundum vias suas.

- 10 Omnes Sacerdotes, & Levitæ in Templo poterant, sed non omnes tenebantur ministrare; & tamén proventus Levitales percipiebant.
- 11 Pontifex, ac Sacerdotes, & Levitæ in Hierusalem, dei eiret eam commemorantes, tenebantur ibidem ministrare. Ceteri longe distantes poterant, sed non debebant.
- 12 Sicut dictum est de Sacerdotibus, & Levitis Mosaycis; ita etiam non omnes Beneficarii tenentur in Ecclesiis designatis ministrare, & apud ipsos residere.
- 13 Si Levitæ prefati, & Sacerdotes non ministrabant in Templo Decimas, & proventus suo ordinis debitis percipiebant: ministrantes verò etiam sportulas obinebant.
- 14 Erant in lege Moysi præbenda Levitales distinctæ à diurnis distributionibus: Beneficii merè simplicibus licitè gaudens Clerici, etiam si Ecclesie non deserviant.

QUID tentatis Deum imponere jugum super cervicem discipulorum, quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus. Sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salvari, quædammodum Et illi, ait Princeps Apostolorum Petrus in Concilio Hierosolymitano, adversus quosdam perorans, qui zelo improvido, & intemperante onus observandi legales cærimonias Christianis fidelibus ingerere satagebant (a). Id ipsum innui per nos potest non

(a) Actuum c. 15. num. 2.

inopportunè Contradictoribus, qui Beneficiarios merè simplices residentie, ac servitii personalis obligatione involvere collabrant, quæ vel nunquàm fuit, vel si unquàm ejus exitit ulla ratio; jam justitiâ, & æquitate sic deponente, prorsus evanuit: tale quippe jugum præferebat, ut illud neque Patres nostri, neque nos portare potuerimus. Itaque sine causâ, sine ulla necessitate, sine debito, sine consilio, Contradictores ipsi, Sacris Scripturis vim facere; Patrum sententias extrâ propriam orbitam trahere; praxim Ecclesie intervertere; Doctorum tandem dicta convellere connituntur; ut tempori serviant, ac politica illi rationi lenocientur, quâ Prælatos, Cardinales, & Aulicos Romanæ Curie, aliorumque locorum Clericos, Episcopos, Regibus, & Principibus obsequia sua præstantes, à beneficiis merè simplicibus gestiunt ablegare.

2. Nèc minùs mirandum, quàm sanè ridendum est, quantâ verbositate, quantâque oris clamorositate coaxent, ut pro dogmate Christianæ veritatis constituant, debitum residentie, atque personalis servitii, à Beneficiariis merè simplicibus, exhibendam Ecclesiis illis, in quibus earum beneficia sunt erecta: non secus ac, si tota summa perfectionis ecclesiasticæ, totaque vis discipline Clericalis esset in hoc minuto articulo collocata. Ad istorum igitur os totalitè obstruendum, si omnes rationes deficerent; si cuncta jura decesent, justificantia exemptionem ipsorum Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie, & personalis servitii, Ecclesie beneficii, exhibendi; illud solùm Sancti Augustini posset adagium satis esse: *Si quid per universum orbem frequentat Ecclesia, de eo quin rectè fiat, disputare insolentissima insania est* (b). Vidimus in universâ Italiâ, Galliâ, Hispaniâ, Lusitaniâ, Germaniâ, Poloniâ, Hungariâ, Siciliâ, & generalitèr in cunctis Regnis, & Provinciis Christianitatis, Clericos, qui beneficia merè simplicia possident, personale servitium Ecclesiis suorum beneficiorum nullatenus exhibere, atque apud illas ex obligatione non residere: velle, ergò disputare quin legitima, & justa sit eorum exemptio ab hujusmodi onere servitii personalis, & residentie, insolentissima insania est, diceret Augustinus. Nos autèm aliam illationem inde deducimus, nempe quod si Beneficarii merè simplices à residentie debito salvâ conscientia non possent eximi, sequeretur, totam

(b) S. August. epist. 118.

totam Ecclesiam, per totum universum orbem positam, in errore versari, ac jam à multis seculis errare: quod asserere, non est sapere, sed elleboro veracius indigere.

3. Verum quia rationes multæ non desunt, exemptionem ipsam justificantes; easdem jam in propatulo nunc ponamus. Et quoniam origo beneficiorum refertur ad præbendas, quas Sacerdotes, & Levitæ veteris Testamenti possidebant in proventibus, oblationibus, decimis, & primitiis Constitutas, quas à duodecim Tribus Israel percipiebant; videamus, an huic aliquid causæ nostræ proficuum deducatur præter ea, quæ suprà usque ab initio totius nostri Operis allegavimus (a). Sacerdotes, & Levitæ propter proventus, oblationes, decimas, & primitias præfatas, Deo dicatas, & de quibus ipsi participabant; erant veluti totidem beneficiati. Sacerdotum autem tamquam à Pontifice distinctorum, officia erant offerre victimas, & sacrificia super altare holocausti (b); Ignem in ipso altari, subiciendo quotidie ligna, nutrire (c); Bis quotidie inceptum super altare thymiamatis adolere (d); Bis pariter quotidie lucernas super candelabro aureo concinnare (e); Singulis Sabbatis duodecim panes calidos mensæ propositionis apponere (f); Vaccam rufam imolare (g); Mulieres in casu Zelotypiæ adjuvare (h); Inter lepram, & lepram discernere (i); & alia facere, de quibus apud Doctores (j).

4. Levitarum pariter officium erat Sacerdotibus sacrificantibus deservire (m); In Tabernaculo foederis Domini ministrare (n); Ipsumque Tabernaculum, ac ejus Arcam de loco ad locum transferre (o); Tametsi in transitu Jordanis, & in circuitu murorum Jerico, delata fuerit, non à Levitis, sed à Sacerdotibus (p); Et alia facere, de quibus Doctores (q); & ipse sacer textus in libris Paralipomenon (r). Porro cuncti viride Tribu Levi, Sacerdotes unà cum Levitis complescente erant centum viginti millia (s); non omnes in Hierusalem, neque omnes in uno loco morantes, sed huc illuc per totum Regnum Israeliticum residentes, & incolentes quadraginta octo Urbes, quæ illis ad inhabitandum fuerunt jussu Moysis destinatæ (t). Insuper infinitus numerus Hebræorum per varias Regiones Europæ, Asiæ &c. morabatur (u); adeo ut Philo de illis scriberet: *Judeos unagens non capit propter hominum multitudinem, quapropter plurimas, ac fortunatissimas Urbes in Europæ, Asiæque provinciis, ac insulis colant* (v). Inter hos autem quis dubitet fuisse quoque viros ordinis Levitici? Moraliter verò inverisimile videtur, ne impossibile fuisse dicamus, quod hi omnes Sacerdotes, & Levitæ, in tam diffitis locis habitantes, possent assidue, atque quotidie, vel crebrò Sacerdotale, ac Leviticum exercere munus in loco, ubi erant Tabernaculum, & Arca foederis Domini, & successivè apud Hierosolymas ministrare in Templo, quod ibi à Salomone fuerat constitutum.

5. Porro quoad Arcam, & Tabernaculum, hæc situm immutabilem non habebant, sed de loco ad locum movebantur, etià postquam Israelitæ ad terram promissionis pervenerant; & ordinariè in illo loco manebant, ubi Pontifex morabatur (y). *Tabernaculum* primò fuit in Galgalis, tempore Josue (z). Secundò fuit in Silo, tempore Samuelis (aa). Tertiò fuit in Nobæ, tempore Davidis (bb). Quartò fuit in Gabaon, tempore Salomonis (cc). Quintò fuit in Hierusalem, ipso Salomone regnante (dd). *Arca* quoque foederis Domini primò fuit cum Tabernaculo in Galgalis, & in Silo. Deindè fuit in Castris Israel, pugnantis contra Philistæos (ee). Postea fuit in Azoto in Templo Dagon (ff). Indè fuit in Accaron (gg). Postmodùm in agrum Josue Bethsamitæ (bb). Deindè in Cariathiarim in domum Abinadab (ii). Successivè in domum Obbededom Gethæi (ll). Demùm in Civitate David (mm). Quis dicat autem 120. millia Sacerdotum; & Levitarum, per tot, ac tam remota loca totius Palæstinæ, Asiæ, Europæ, aliarumque Regionum, & Provinciarum fuisse Arcam, & Tabernaculum profecutos, talitèr ut apud utrumque, vel alterutrum residerent, atque personalitèr ministrarent.

Brasch. de Libert. Eccl. Tom. IV.

L

6. Quoad

- (a) Vide suprà p. 1.
 (b) Levitic. cap. 6.
 (c) Exod. cap. 30.
 (d) Exod. cap. 35.
 (e) Exod. cap. 35.
 (f) Numer. cap. 19.
 (g) Numer. cap. 5.
 (h) Levitic. cap. 13.
 (i) Terribiliter 1. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

6. Quoad Templum verò Salomonis, hoc fuit edificatum in Hierufalem urbe præcipua Palæftinæ, in extremâ parte Tribus Benjamin, loco valdè diftante ab Urbibus Leviticalibus, è quibus non eft probabile, quod poffent jugiter Sacerdotes, & Levitæ profluere, ut affiduè in Templo perfonaliter miniſtrarent. Ipſaque Urbs multò magis diftabat ab aliis Regionibus Europæ, Afie, atque Infularum Maris, in quibus Judæi, negotii, & mercaturæ gratiâ, vel aliis de cauſis commorabantur, à quibus non eft credibile, quod ſe Hieroſolymam conferrent, ut ibidem in Templo jugiter miniſtrarent. Et ſi dicatur, quod licet adefſet unicum Tabernaculum in Judæâ, cui poſteâ ſucceſſit Templum, à Salomone conſtructum, unicum pariter in Hierufalem; tamén plures aderant Synagogæ per totam Palæſtinam, ubi poterant Sacerdotes, & Levitæ proprio officio deſungi; hoc nihil afficit; quippe tamenſi adefſet antiquiſſima Synagoga in Maſphâ, ubi Samuel populum congregavit (a), aliæ adefſent Antiochiæ, Damafci, Athenis, Salaminæ, Corinthi, de quibus in Actibus Apoſtolorum (b), nec deefſent alia in totâ Judæâ (c). In ipſâque ſolâ Urbe Hierufalem; tempore excidii, quod paſſæ eſt 480. Synagogæ publicæ adefſent (d): Imò in ſingulis Civitatibus videatur adfuiffe Synagogas Judæorum: Legitur enim in Scripturis: *à temporibus antiquis habet in ſingulis Civitatibus Moſes, qui cum prædicent in Synagogis, ubi per omne Sabbatum legitur* (e). Attamenſi advertendum eſt, quod Synagogæ non erant loca, in quibus Sacerdotes, & Levitæ poſſent officia proprii ordinis exercere.

7. Sanè Synagogæ ad triplicem tantum uſum erant erectæ, nempe primò ad orandum (f), undè dicitur apud S. Matthæum: *qui amant in Synagogis orare* (g). Secundò ad prædicandam, & docendam Dei legem (h). Ideò dicitur de Chriſto: *eras prædicans in Synagogis Galilee* (i). Tertiò ad puniendos delinquentes (l): Undè clamabat Dominus: *in Synagogis ſuis flagellabunt vos* (m): *Et ex illis flagellabit in Synagogis veſtris &c.* (n). Quæ tria fuſius explicant Franciſcus Toletus (o), Auguſtinus Torniellus (p), & alii: Primum autem officium orandi non erat proprium Sacerdotum, & Levitarum, ſed commune omnium. Tertium plectendi delinquentes, ad Miniſtros pertinebat, à Sacerdotum Principe deputatos (q). Secundum, docendi, ac prædicandi legem, erat munus Scribarum, & Pharifeorum (r), qui non omnes ex Tribu Levi, ſed ex cunctis aliis Tribus indiſtinctè promoti erant (s), de quibus ait D. Jo: Chryſoſtomus: *per omnes Tribus in duodecim partes diſſeminati erant Pharifei* (t). Et ità docere legem in Synagogis, non erat Levitale, vel Sacerdotale munus implere, ſed Legiſdoctoris officio perſungi: adeoque Levitæ ipſi, ac Sacerdotes non poterant ordines ſuos implere, niſi in Templo, & non in Synagogis.

8. Imò docet D. Thomas, quod in veteri lege noluit Deus, ut ei in pluribus locis, ſed in uno tantum, ſacrificia exhiberentur, ad differentiam legis novæ, ac propterea fuit diſtinctus apud Judæos locus ſacrificii à locis doctrine, ſive à Synagogis: *ut firmaretur in animis hominum fides unitatis divinæ, voluit Deus, ut in uno loco tantum ſibi ſacrificium offerretur: & iterum, ut per hoc offenderet; quod corporalis cultus non propter ſe erat ei acceptus: & ideo compeſcebantur, ne paſſim, & ubique ſacrificia offerrent. Sed cultus novæ legis, in cujus ſacrificio ſpirituali gratia continetur, eſt ſecundum ſe Deo acceptus; & ideo multiplicatio Altarium, & Templorum acceptatur in novâ lege* (a). Hæc Angelicus Doctor. Si ergo in unico tantum loco, in uno ſolo Templo Hierufalem erant oblationes ſacrificiorum, ex conſequenti eſt, quod Levitæ, ac Sacerdotes legis Moſaycæ non poſſent munera Sacerdotalia, & Levitica exercere, niſi in eodem unico Templo. Id autem quomodo credibile eſt, quod exercuerint 120. millia virorum. ordinis Levitici, & quod longè diſtantes à Hierufalem, per totum orbem diſſeminati, poſſent idipſum competentem modo, & facilitate exercere?

(a) 1. Regum cap. 7.
num. 9.
(b) Act. Apoſt. c. 9.
n. 2. c. 13. n. 5. c. 14. n. 2.
c. 17. n. 1. c. 18. n. 4.
(c) Matthæi c. 4. n. 23.
Lucæ c. 4. n. 15.
(d) Martini, Bezan.
Analog. vet. c. 10.
Teff. c. 12. art. 12. n. 41.
(e) Act. Apoſt. c. 13
num. 41.

(f) Judithæ 6. n. 13.
1. Sam. 15. n. 12. art. 17.
67. n. 23. Matth. cap. 6.
num. 9.
(g) Matth. c. 6. n. 5.
(h) Act. Apoſt. c. 13
n. 2. Martini c. 10. n. 23.
Lucæ c. 4. n. 15.
(i) Lucæ c. 4. n. 44.
Marci c. 10. 39. Matth.
cap. 4. n. 23.
(l) Joannis c. 9. n. 21.
Matth. c. 10. n. 17. c. 23
n. 34. Act. 13. n. 41.
19. 20. 26. n. 13.
(m) Matth. cap. 10.
num. 17.
(n) Matth. cap. 23.
num. 34.
(o) Toletus in Joas.
cap. 16. annot. 1.
(p) Aug. 8. Torniell.
de Mund. 1594. n. 14.
Bezan loc. cit. num. 34.
& ſequ.
(q) Act. Apoſt. c. 9.
num. 1.
(r) Matth. cap. 23.
num. 2.
(s) Bezan, loc. cit.
cap. 10. n. 23.
(t) 3. Joan. Chryſoſt.
in c. 15. Matthæi.

(u) S. Thom. 1. 2. q. 90.
102. art. 4. ad 3.

9. Si dicatur, quod licet Sacerdotes, & Levitæ non quotidie sacrificarent, vel respective ministrarent in Templo, aut aliud eorum officium exercerent; id attamen efficiebant per vices suas; Nam de Levitis dicitur in libris Paralipomenon; *distribuit eos David per vices filiorum Levi* (a): Et de Sacerdotibus in Evangelio Lucæ notatur: *factum est cum Sacerdotioungeretur, Zacharias, in ordine vicis sue ante Deum, secundam consuetudinem Sacerdotis Esæ*. (b). Quare tametsi non residerent quotidie, residebant tamen prout tempore vicis suæ; Si hoc dicatur; nos respondemus, quod nisi probetur, refluxum huiusmodi vicis suæ fuisse crebro per interstitia congrua frequentatum, & quod hæc alternatio vicis ad omnes 120. mille viros de Tribu Leviticâ se porrigeret, tamquam ex debito; respondemus, inquam, illam vicissitudinem ad solos filios Levi, intrâ, & propè Hierusalem commorantes, se protendisse, ut ex debito servandam: alios verò longè morantes, nonnisi ex devotione attigisse. Patet hoc ex Deuteronomio, ubi decernitur: *Si exieris Levites ex unâ Urbium tuarum ex omni Israel, in quâ habitas, & volueris venire, desiderans locum, quem elegeris Dominus, ministrabis in nomine Domini Dei sui, sicut omnes fratres ejus Levites, qui stabunt eo tempore coram Domino, partem ciborum eandem accipiet, quàm ceteri, excepto eo, quod in Urbe sua, ex paternâ ei successione debetur* (c).

10. Vides quod viri Levitici generis, huc illuc per Regnum Israel commorantes, & multo magis alii longius permanentes, disseminati per Europam, & Asiam, atque Infulas Maris, quos Hugo Cardinalis vocat *Levitas Forenses* (d), non ex debito, sed ex solâ devotione se in Hierusalem conserebant, ut ministrarent in Templo, si vellent: quod ne pareret confusionem, cum aliis Levitis, ex debito ministrantibus, ordo erat, ut non possent semper, sed quod regulatè deberent methodo id adimplere, ac juxta vices suas obire, ne venientes administrandum in Templo ex devotione, simul omnes in immenso numero convenirent, & se alter alterum impedirent: vel ne perturbationem ingererent aliis, qui ex obligatione debebant ibi officia Levitalia, & Sacerdotalia exercere. Itaque Levitæ, ac Sacerdotes Incolæ aliarum Civitatum longè distantium poterant, sed non debebant: Incolæ verò Hierusalem, & vicinorum locorum, nedum poterant, sed etiam debebant in Templo statim temporibus ministrare. Præterea ille ordo ministrandi per turnum, sive per vices determinatas, à Moyse usque ad David, per quingentos fere annos non fuit: neque fuit eo tempore, quo ministerium Leviticum exhibebatur Tabernaculo, & Arcæ, sed incœpit, quando David designavit Templum, in Hierusalem construendum. Rex enim ad tollendas confusiones, quæ oriri poterant, vicissitudines ministerii distribuit (e). Toto ergo illo intermedio tempore, quo huiusmodi vicium distributio non erat, Sacerdotes, & Levitæ poterant, sed non debebant personalitè ministrare. Rursus post factam vicium distributionem viri Levitici generis, longè permanentes, poterant, sed non debebant apud Arcam, & Tabernaculum, ac respectivè apud Templum residere, atque ministrare: Et tamèn, proventus Levitalis ordinis in prædiis, decimis &c. consistentes accipiebant, quantumlibet non residerent, nec ministrarent.

11. E contra verò Princeps Sacerdonum, qui pastor erat, & Pontifex Hebræorum, tenebatur jugiter apud Sanctuarium residere, & ita legitur, quod Heli ad portam Templi sedebat (f). De Zachariâ dicitur, quod fuit jussu Joas Regis, in atrio domus Domini lapidatus (g). Azarias impedivit, ne Ozias Rex adoleret incensum super Altare thimiamatis (h). Josue filius Josedec reedificando Templo cum Zerobabel animum applicavit (i). Jeddo, seu Jaddus Alexandro Regi Macedonum ingredienti Templum Hierosolymitanum occurrat (j), & sic de aliis; ac sicut jam supra diximus, Arca Domini stabat in eo loco, in quo morabatur Summus Sacerdos: tanta erat colligatio inter utrumque, ut hic ab illâ non discederet, ac secum ipsam, alio peragrando, transferret.

Brasib. de libris. Eccl. Tom. IV.

L 2

Qui-

(a) Paralip. cap. 2. num. 6.

(b) Lucæ cap. 1. n. 8.

(c) Deuter. 33. n. 6.

(d) Carden. Hugo in Deuter. 33. c. 6. §. 1. cap. 10.

(e) Torniell. Monach. 200. n. 1. Josph. Antiquit. 7. c. 11.

(f) 1. Regum cap. 1.

(g) 2. Paralip. c. 24. num. 10.

(h) 2. Paralip. c. 26. num. 27.

(i) 1. Esdræ c. 3. n. 1.

(j) Josph. Antiquit. 13. cap. ult.

Quibus ita se habentibus, manifestum restat, quod Princeps Sacerdotum, uti Pastor, & Rector Judæorum tenebatur apud Sanctuarium Dei residere, atque ibi personaliter ministrare: Sacerdotes autem, ac Levitæ non omnes ad id tenebantur, sed illi solum, qui propter propinquitatem incolatus Templo magis proximè juncti commorabantur, vel aliâ speciali ratione adfuit erant servitio ipsius Templi: cæteri verò poterant quidem, sed non id facere, renebantur.

(a) 5. Thom. 1. 2. 9.
103. art. 4 ad 3.

12. Et cum teste D. Thomâ, *Ecclesia nostra succedat in locum Templi* (a), hinc fit, ut ministri quoque Ecclesiæ nostræ succedant ministris Sanctuarii. Quare analogando Beneficiarios Legis Mosaycæ cum Beneficiariis Ecclesiæ Christianæ, inferitur, quod sicut in lege Mosaycâ non tenebantur ad residentiam, & personale servitium, nisi Summus Pontifex, & aliqui alii Sacerdotes, & Levitæ, propè Sanctuarium habitantes, ac ministerio Tabernaculi, & Templi specialiter applicati; reliqui verò Sacerdotes, ac Levitæ, & quidem numero majores, tamen possent per vices suas deservire, non tamen ad residentiam illam, & servitium personale tenebantur, quantumvis arva, decimas, & proventus perciperent, ad Sacerdotale, & Leviticum officium pertinentes; itâ in lege Evangelicâ non tenentur ad residentiam, & personale servitium, omnes Clerici beneficia ecclesiastica retinentes, sed soli Pastores animarum, & alii ministri, Ecclesiæ servitio personaliter deputati, quorum personæ industria electa est; cæteri verò ab hujusmodi onere exempti sunt: quod idem est ac dicere, non teneri ad residentiam Beneficiarios merè simplices, sed illos tantum, qui sunt beneficiis residentiis insigniti.

13. Percipiebant, inquam, Sacerdotes, & Levitæ Forenses, ac longè ab Urbe Hierusalem commorantes, redditus eorum ordini debitos, & præsertim decimas, quæ erant nervus præcipuus proventuum Levitium, quantumlibet non residerent, nec personaliter ministrarent in Sanctuario Domini. Veruntamen si devotione acti, ad idem Sanctuarium se conferbant, & secundum ordinem vicis suæ, inibi residebant, & ministrabant, adhuc alios fructus percipiebant, veluti sportulas, & manuales præstantiones de his, quæ pertinebant ad jura Sanctuarii. *Levite*, ait Abulensis, *qui ministrabant, præter jus decimarum, quod habebant, adhuc accipiebant alias partes de his, quæ pertinebant ad jura Sanctuarii: Decimæ autem, sive tempore, quo serviebant, sive quo non serviebant, dabantur, ut sustentarentur inde ipsi, & familie sue in Civitatibus suis* (b): Et infra subjungit: *Decimæ non debebantur Levitæ solum quando ministrabat, ut patet de aliis partibus ciborum, quæ eis dabantur, cum starent in loco Sanctuarii; nam ubicumque starent ista dabantur; sive ministrarent, sive non, sive in Sanctuario, sive in Urbe sua, vel ubicumque alibi* (c).

(b) Alphons. Tostat.
sive Abulensis in Deu-
ter. 18. qu. 4.

(c) Idem Tostat. loco
citato.

14. Patet ex his, quod duæ species bonorum ad Sacerdotes, & Levitas legis Mosaycæ pertinebant, nempe primò primitiæ, oblationes, & decimæ, de quibus omnes, ubicumque manerent, in suo quique loco participabant, erantque velut eorum præbenda propria, & personalis. Secundò stipendia manualia, & præstantiones diurnæ communes, quæ tantum deservientibus Templo debebantur, & harum non erant participes, nisi actualiter in Sanctuario ministrarent: eo prorsus modo, quo Canonici Cathedralium, & alicubi alia quoque Beneficarii residentiales, habent quædam prædia, & redditus constituentes propriam præbendam, ac beneficium: & insuper habent quosdam proventus communes, quos vocant massam distributionum, & de hæc non gaudent, nisi qui de die in diem Ecclesiæ deserviunt, solentque vocari distributiones quotidianæ; redditus verò præbendæ, quam habent in titulum, percipiunt, etiam si desint Ecclesiæ servitio, quâ de re passim Jurisconsulti (d). Quemadmodum ergo viri generis Levitici, seu illorum numerosa pars, præbendis suis Levitalibus potiebantur, tamen non resi-

(d) Barbof. de Canon.
6. 22. in aliis ab eo cit.

residerent personalitèr apud Sanctuarium Domini, atque in eo actualitèr deferrent, quia redditum illorum digni erant stipendio aliundè: ut quia Levitico statui erant specialitèr dedicati: quia religioni tuendæ honori Dei promovendo, & Deo laudibus colendo ex officio tenebantur incumbere; ita etiàm in Ecclesià Clerici aliqui præbendis, ultimæ speciei perfrui valent, quantumvis nulli Adi sacræ peculiaritèr simulentur: quippè tales præbendas aliundè merentur, ut ex eo quod statui Clericali mancipati sunt, quod Christianæ religioni tuendæ, honori Dei promovendo, laudibus divinis persolvendis, celibatui observando &c. sunt adstricti: & hæc præbendæ sunt illæ, quas beneficia merè simplicia nuncupamus.

C A P U T X.

In quo eadem exemptio Beneficiariorum merè Simplicium, ab onere personalis residentiae, probatur Rationibus LEGALIBUS, & ex Consuetudine, ac Præscriptione desumptis.

S U M M A R I U M.

- 1 *Ultimæ voluntates hominum sunt observandæ, tamquàm res de jure gentium, non de jure naturali, nequè divino, sed positivo.*
- 2 *Eorum, qui fundarunt beneficia merè simplicia, voluntas est, quod hæc sine residentia onere conferantur.*
- 3 *Si constet Fundatorem voluisse, ut beneficium simplex careat onere residentie, vel est fundatum postremis sæculis, & eodem onere caret.*
- 4 *Est beneficium fuisse erectum tamquàm residentiale, addidit saltem remanet potestas Ecclesiæ, quæ potuit illud vertere in simplex.*
- 5 *Qui per alium facit per se ipsum facere censetur, non fictione juris, sed verè, ac propriè: hocque ceteris conatum Contradictorum.*
- 6 *Si Beneficarii merè simplices onus missæ celebrandi, vel quid simile agendi habent, sufficit, quod illud adimpleant per interpositam personam.*
- 7 *Beneficarii merè simplicibus iusta causa non residendi, est generalis praxis totius Ecclesiæ: nec enim erendum est, totam Ecclesiam errare.*
- 8 *Auctoritatem Ecclesiæ allegavit B. Petrus Cluniacensis pro possessione beneficiorum parochialium, quæ ab ejus Monasterio possidebantur.*
- 9 *Si onera beneficiorum residentialium interdum possunt per alium adimpleri, multo magis adimpleri possunt onera merè simplicium.*
- 10 *In jure decernitur, quod Canonici, tamen si residentiales: redditus sue præbende accipiant, si actuali servitio Pape incumbant.*
- 11 *Hi enim habentur pro præsentibus, non fictione juris, sed veritate rationis, quod & contingit in duobus Canoniceis, Episcopo assistentibus.*
- 12 *Si dicti Canonicei licitè percipiunt fructus sui beneficii, multo magis id faciunt Beneficarii merè simplices.*
- 13 *Doctores improbanes fictionem juris in Beneficiariis, loquuntur de Curatis, & Canoniceis, non verè de merè simplicibus.*

14. *Omnia Doctorum voce Beneficarii merè simplices à residentia debito sunt exempti, & contrarium asserenti onus incumbat id probandi.*
15. *Consuetudinis vim Sancti Patres, Pontifices, & Concilia commendans. Infiniti Canones eam admittunt, Et ut observetur insistant.*
16. *Plura jara clamant in materia beneficiorum consuetudinem esse attendendam. Refertur Sanctio Concilii Ephesini ad hoc facient.*
17. *Consuetudo facit de non licito licitum, & quidquid per pactum, privilegium, vel prescriptionem acquiritur, dare potest.*
18. *Consensio omnium gentium in re aliqua est juri naturæ. Ecclesiasticæ consuetudines ex D. Augustino servandæ sunt.*
19. *Prescriptio cunctis rerum, & jurium possessoribus suffragatur. Jurisconsulti, Theologi, Concilia, Canones, Juraque civilia vim ejus attendunt.*
20. *In politicis vi prescriptionis multa salvantur. Ipsa Regna per latrocinium acquisita, prescriptione sunt legitima.*
21. *Cunctis Ecclesiis est sufficiens prescriptio quadragenaria, & ad excludendum onus residentie sufficit, quod res su dubia.*
22. *Conditiones necessarie ad prescriptionem concurrunt in beneficiis merè simplicibus præ excludendo mere residentie. Beneficia in dubio presumuntur libera.*

1. N distributione beneficiorum est observanda fideliter voluntas Institutorum, sive illorum, quorum bonis fundata fuerunt: Unusquisque etenim imponere potest rebus suis legem, quam vult (a): Et in utroque jure præscribitur, ultimam voluntatem hominis ratam habendam esse, atque imprevaricabiliter observandam (b). Ad eam ut observantia ultimæ voluntatis hominum, ob necessitatem fidei publicæ, & commercii politici conservandam, censetur medium de jure positivo, sed etiam de jure gentium (c): Nè dicamus eam esse quodammodo de jure Divino, quatenus Apostolus ait: *hominis confirmatum Testamentum nemo spernit, aut saperordinat* (d), id est nemo immutat, aut aliter ordinat, quàm à testatore fuerit constitutum (e). Quod tamen est ita congruè intelligendum, ut alioquin re verà debitum observandi ultimas hominum voluntates non proveniat à jure Divino, cui derogari non valeat, nec super eo dispensari possit, sed potius pertineat ad jus positivum: quare tam Principes in temporalibus, quàm Ecclesia in spiritualibus, iustis ex causis potest voluntates ipsas commutare, vel eis derogare, aut super ipsis dispensare (f). Tamen ipsas voluntates ipsæ, quantum res in se est, omnino sint observandæ, & executioni mandandæ.

2. Hincque D. Gregorius monitum hoc dedit Januario Episcopo Calaritano, corpori juris infertum: *admonere te volumus, ne pæ vivorum, aut defunctorum voluntates, tuas, quod abiit, remissione censesur* (g): Quod quidem verum est, nedum de dispositionibus testamentariis, sed etiam de cunctis aliis pactionibus: ad quas prospiciens Arias Montanus inquit: *humana pacta legitimè inita, sancta sunt; ita ut præter apertam declarationem contrahentium, vel consensionem, nemo adrogare possit* (h). Sive ergo actio eorum, qui bona propria, ad fundanda beneficia tradiderunt, sit dispositio testamentaria; sive sit pactio inter illos, & Ecclesiam inita; in omnibus, & per omnia est punctualiter exequenda, ideoque de illa decrevit Concilium Colonienſe *Fundatorum Sacrosancta, & inviolabilis debet haberi suprema voluntas* (i), & communiter infuso dicitur, quod beneficia legem recipiunt à voluntate Fundatorum (l). Sed voluntas eorum, qui beneficia merè simplicia fundaverunt, est quod hæc sine

refi-

(a) *Leg. 1. de i. c. de donat. quæ sub mod. c. Verum de Condit. ap. post.*

(b) *Calixtus volut. 4. c. 1. qu. 2. l. 1. C. de Sac. Eccl.*

(c) *Monet. de Comm. ultim. vol. cap. 3. mon. 2. 6.*

(d) *Ad Galatas c. 3. ult. 19.*

(e) *Cornel. à Lapid. in Galat. 3. 15.*

(f) *Cardin. de Luca Relat. Rom. Cur. dist. 20. tit. 14.*

(g) *Capit. admonere 14. c. 1. qu. 1.*

(h) *Arias. Montan. vinct. in Galat. 3. 15.*

(i) *Concil. Colonienſ. ann. 1549. de reſtring. p. 10. benef. B. h. sum. Conc. 10. 2. f. 408. 2. c.*

(l) *De Luca de jurisd. d. 12. 4. 2. 6. 9.*

residentiæ onere conferantur; ergo Clerici, qui beneficia merè simplicia possident, ad residentiam personalem non tenentur. Tota vis hujusmodi argumenti, sive Syllogismi, in minoris propositionis verificatione consistit; nempe quod voluntas eorum, qui beneficia merè simplicia fundaverunt, fuerit, quod eadem sine obligatione residentiæ conferantur. Illam autem ad hominem sic probamus, loquendo individué de singulis beneficiis.

3. Vel expresse constat de voluntate illius, qui fundavit beneficium merè simplex; vel non. Si constat, & hic fundavit beneficium eà lege, ut esset beneficium merè simplex, ac legibus merè simplicis beneficii subjectum, juxta praxim Ecclesiæ, & stylum, quo ab Ecclesiâ regulantur beneficia merè simplicia; & ejusdem Fundatoris voluntas est observanda, & Beneficiarius à residentiæ onere immunis est, quia leges, & praxis Ecclesiæ, ac stylus, quo per Ecclesiam regulantur beneficia merè simplicia, est, quod eorum possessores à residentiæ debito sint immunes (a). Si verò de fundatoris voluntate expresse non constat; subdistinguendum est: vel beneficium, de quo questio instituitur, fuit fundatum intra ultima quinque sæcula Ecclesiæ, vel antè illa. Si intra ultima quinque sæcula, nempe à temporibus Gregorii Pape IX. vel circiter; certè beneficium tale est, ut Beneficiarius sit à residentiæ debito exemptus; quippe Canones, ab ipso Gregorio, & successoribus Pontificibus editi, talem eisdem beneficio, & Beneficiario conferunt immunitatem (b). Quà de re fusius egimus supra Cap. 7. ad quod Lectorem remittimus, veritatem hanc penè manibus attestaturum (c).

4. Vel beneficium supponitur fundatum antè præfata quinque ultima Ecclesiæ sæcula, & hoc est probandum strictè, atque individualitèr ab illis, qui contendunt, beneficium ipsum onus personalis residentiæ secum ferre, alias præsumitur pro libertate beneficii (d). Et sanè si præteudunt, quod antè tempora Gregorii Pape IX. omnia beneficia servitutem residentiæ personalis involverent; adhuc superest omnino probandum, quod tale, & tale beneficium, de quo in individuo questio fiat, fuerit antè illa tempora erectum: aliàs sicut in dubio præsumitur pro libertate hominis, jumenti, prædii, & omnium aliarum rerum, nisi probetur, eas esse aliquà servitute gravatas; sic præsumitur pro libertate beneficii, nisi probetur oppositum (e). Tanto magis quod plures conditiones, & majores specificationes necessariæ sunt, ut beneficium sit Curatum, vel Chorale, aut alià ratione residentiale, quàm requirantur in merè simplici beneficio (f). Dato autem postea, non verò concessio, quod in oppositum probaretur, tale, ac tale beneficium tamquàm residentiale, fuisse primis Ecclesiæ sæculis institutum; adhuc nihil probaretur, quia sufficit, quod Papa, & Ecclesia successivè potuerint idem beneficium, vel per viam unionis, vel per viam perpetuæ commendæ, vel alio modo canonico redigere ad statum merè simplicis beneficii exempti ab onere residentiæ: quoties enim id fieri potuit, & factum est, jam Clericus tale beneficium possidens, à debito residendi, & personalis servitii est prorsus immunis. Quod si quis hanc potestatem Summo Pontifici, & Ecclesiæ denegaret, Anticyras eum navigare oporteret: vel si adhuc delirio non afficeretur, penis condignis plectendus esset, non rationibus convincendus.

5. Alia legalis ratio desumitur ex trito illo proloquio, quod qui per alium facit, per se ipsum facere videtur (g). Proloquium, sive axioma, tam à jure civili admissum (h), quàm à jure canonico confirmatum (i), & ideo certum in utroque ipso jure, quod contradictionem non admitat, nisi in iis, in quibus electa est specialitèr industria personæ (j), vel ubi certè, & expresse requiritur servitium personale (m). Extrà quos casus, qui per alium facit, per se ipsum facere censetur, & quidem non per fictionem juris, sed propriè, atque verè (n), quandoquidem qui præcipit, ut aliquid fiat, & non specificat illud debere fieri à tali, vel tali homine personalitèr; is contempsit actum cognoscitur, non personam

(a) *Beneficium de off. con. l. 1. tit. 22. no. 247. Letter de ré benef. l. 3. §. 27. n. 9.*

(b) *Cap. Clericos 17. de Cler. non resit cap. gratia. 7. c. quia per ambrosium 15. de rescriptis in 6.*

(c) *Vid. hic supra cap. 7. à n. 18.*

(d) *Verbal. dec. 170. num. 1. par. 2. Mauri. dec. 178. n. 7. Barbof. Jur. Eccl. Univ. lib. 3. cap. 4. n. 42.*

(e) *De Luca de benef. dist. 71. no. 18 (in Annot. ad Cons. dist. 40. n. 12).*

(f) *Sum. Diana P. Beneficium n. 2.*

(g) *Barbof. cons. 122. num. 4. lib. 1. Barbof. trakt. de res. decon. 92. num. 1.*

(h) *Lib. 1. §. De reff. ff. de vi. l. 1. c. ut arm. l. 1. §. quod si ff. de adm. l. 1. §. si per alium ff. de quest. l. 1. §. si per alium ff. de quest. l. 1. §. 1.*

(i) *Cap. mulieres 6. de non de sent. Excom. cap. 1. per alium 71. de reg. juris in 6.*

(j) *Tufo. de 3. lib. 8. Cens. 7. n. 217. Barbof. loc. cit. n. 2.*

(m) *Calderin. cons. 211. num. 2. Barbof. loc. cit.*

(n) *Placent. Correc. in singulari. l. 1. §. 1. 402. l. 1. §. 1. in com. 1.*

nam, & ideo à quocumque homine fiat actus ipse, sive per se, sive per alium, satisfat intentioni ejus, qui actum præcepit. Hinc quia Contradictores, dum Beneficiarios merè simplices ad residendum arctare nituntur, in hoc assumpto magnam vim faciunt, quod cum ipsi Beneficiarii teneantur in loco beneficii ministrare, fiat ex consequenti, ut teneantur etiam inibi residere; apparet quam falsum sit eorum assumptum, & aerea cavillatio: quæ quatenus etiam aliquam umbram veritatis haberet, præfato legali axiomate penitus dissipatur, quod qui per alium facit, per se ipsum facere censetur.

6. Ideò si fortè contingat, quod Beneficiarii ad aliquod opus adimplendum teneantur, eorum beneficio connexum, utpotè celebrandi tot missas, vel quid aliud simile agendi; sufficit ut illud per interpositam personam adimpleant, nisi expressè illorum propria, & personalis actio fuerit expetita, & substituti subrogatio discretis verbis exclusa. Tuncque adhuc hujusmodi exclusio non habet locum, quando iusta subest causa, Beneficium ab illo personali onere liberandi. Siquidem Beneficiarii majores merè simplicibus, prout sunt Curati, Canonici, & Dignitates, qui tenentur per se ipsos personaliter propria munia exercere, & in loco sui beneficii residere, quemadmodum plurimi sacri Canones decrevere (a), adhuc tamen aliquandò, iustà intercedente causà, valent per substitutum supplere, juxtà id, quod docet D. Thomas his verbis: *Si subditorum salutis possit sufficienter in absentia pastoris per alium provideri, tunc licet pastori, vel propter aliquod commodum Ecclesie, vel personæ periculum, corporaliter gregem deferere* (b). Et infra: *ille, qui spondet pro aliquo, si per se implere non possit, sufficit, ut per alium impleat. Unde Prelatus, si habet impedimentum, propter quod non possit personaliter cura subditorum interdere, sua sponsione satisfacit, si per alium provideat* (c).

7. Si ergò ex iustà causà Beneficiarii, etiam Curati, & Chorales, in quibus est specialiter electa industria personæ, adhuc possunt per substitutum sua munera implere, multò magis id possunt Beneficiarii merè simplices, in quibus (præterquamquod electa non est industria personæ) iusta causa non residendi est generalis, & inconcussa praxis totius Ecclesiæ, ipsos à personali munere absolvens: totius enim Orbis in hanc partem consensus, instar præcepti obtinet (d). Nunquid enim credendum est Ecclesiam Catholicam, per totum Orbem diffusam, hoc generaliter permittendo, errare: vel non agnoscere, an sit peccatum: vel id agnoscendo, & permittendo, fovere peccatum, & tot peccata autorizare, quot sunt Beneficiarii merè simplices, non residentes apud Ecclesias, ubi erecta sunt eorum beneficia? Nunquid Romana Ecclesia, cujus Pontifici, in personà B. Petri, Christus contulit privilegium infallibilitatis, & indefectibilitatis in fide (e), erravit in hoc puncto, & errat, aliosque illam imitantes, trahit perpetuum in errorem, quando potius, ut ait Vvalafridus: *Romanorum morem ideo in sacris rebus idem vultus gentes imitantur, quia & tanti magistris ex apice Apostolico primordiis clarens, & nulla per Orbem Ecclesia eque ut Romana, ab omni fæce erroris cunctis retrò temporibus pura permansit* (f).

8. Adeò validam, & efficacem reputabat Beatus Petrus Cluniacensis, vir Doctrinâ, & Sanctitate conspicuus, auctoritatem Ecclesiæ in hujusmodi rebus, ut Clarevallensibus Monachis, sibi exprobrantibus, quâ ratione Cluniacenses possiderent beneficia Parochialia ad sæculares Clericos pertinentia, responderit: *Non in istis Catholicæ Ecclesiæ auctoritatem præstendimus: atque ipsius sanctionibus nos parochiales Ecclesias, & ideo ipsarum primitias, & decimas, legitime possidere confirmamus* &c. Et infra: *Quid ergò Monachi ex maxima parte fidei salutis incogitant, licet Sacramenti minime ministrant, æstimamus ipsarum primitias, decimas, & oblationes & queque beneficia eos dignè posse suscipere: quoniam reliqua populo Christiano necessaria, à Presbyteris, & Clericis faciunt exhiberi* (g). Hæc Petrus Cluniacensis, in Contradictorio cum Clareval-

(a) Concil. Trid. sess. 24. cap. 2. & sess. 25. c. 4. sess. 23. c. 1. sess. 24. c. 13. Conc. London. c. 14. Conc. Moguet 17. c. 79.

(b) S. Thomas 2. 2. quæst. 18. art. 5. in corp.

(c) Item ibidem ad 1.

(d) S. Hieron. in Dialog. advers. Lurserianos c. 4.

(e) Luca cap. 22. num. 32.

(f) Vvalafrid. de rebus Eccles. cap. 2.

(g) Petrus Cluniac. epist. 21.

lenſibus, & cum D. Bernardo illorum Abbate. Itaque auctoritas Eccleſiæ uſque adeo prævalet, ut poſſit beneficia eccleſiaſtica, etiam parochialia, monaſteriis per viam unionis adneſcere; quo caſu nedum amputat à Beneficiariis onus perſonalis reſidentię, ſed imò ipſum titulum beneficii prout exſtinguit (a). Ruſus ipſamet Eccleſia poteſt eadem beneficia in titulum vel temporalis, vel perpetuę Commendę, alicui concedere, uti ſuprà uberiùs demonſtravimus (b). Et utroque caſu ſatis eſt, quod onus perſonale Beneficiario incumbens per ſubſtitutum Clericum impleatur.

9. Si autem auctoritate Eccleſiæ intercedente, in præſatis unionis, & Commendę caſibus, poſſunt onera beneficiorum reſidentialium per interpoſitam perſonam adimpleri; multò magis per ſubſtitutum adimpleri valent onera beneficiorum merè ſimplicium; quando Eccleſiæ auctoritas id concedit. Eccleſiæ autem auctoritas concedit, ut Beneficiarii merè ſimplices onera proprii beneficii per ſubſtitutum valeant adimplere (niſi fundator, ut ſuprà notatum eſt, clauſulas appoſuerit perſonę induſtriam beneficium poſſidentis, individue poſtulantibus). Et ità communi ſententiã Doctorem, tametiſi fundator diſponat, quod Beneficiarius teneatur tot miſſas celebrare, vel alia pia opera exercere (niſi apponat clauſulam *per ſe ipſum, Et non per interpoſitam perſonam*, vel alia verba æquivalentia) Beneficiarius ipſe ad reſidentiam non tenetur, nec illa onera per ſe ipſum obire adſtrictus eſt, ſed ea cuncta implere poteſt per interpoſitam perſonam (c), ex eã generali ratione, de quã loquimur, quia qui per alium facit, per ſe ipſum facere cenſetur (d).

10. Itidẽ alia ratio Legalis depromitur ex capitulo *cum dilectus 14. de Cleric. non reſid.* valdè proficiens Dominis Cardinalibus, & Prælatiſ, Aulicis, & Curialibus, qui beneficia merè ſimplicia retinent, in Romanã Curiam commorantes, vel alibi conſiſtentes, in officiis Nuntii, aut Collectoris Apoſtolici, ſive in aliis muneribus, Romanę Eccleſiæ actualiter deſervientes. In illo, inquam, canone Honorius Papa III. Capitulo Metenſi ſcribens decernit: *Mandamus quatenus, non obſtante conſtitutione, que contrã abſentes Canonicos inter vos dicitur emanaviſſe fruſtus præbende ſue, aſſignetis eidem in noſtro ſervitio commorantii. Cum familiares noſtri, qui circa nos ſe obſequiales exhibent univerſi, minori non debeant prærogativã gaudere, quam veſtrum ſinguli, quorum negotia per ipſos ſapiẽs promoventur.* Locum habet iſte canon favore omnium, qui ſunt Papę familiares, quique in Romanã Curiam morantur de illius præcepto: & procedit poſſimè in Canonicis, tam Cathedralium, quàm Collegiatarum, ut etiam in abſentiã valeant proventus ſuarum præbendarum adipiſci (e). Igitur huius Canonis vi definitur, quod Beneficiarius, licet ex ſua naturã reſidentialis, tamẽn ſi abſit à loco, in quo erectum eſt beneficium, ut ſervitio Papę, ſive Sedis Apoſtolice incumbat, habetur pro præſenti in Eccleſiã ſui beneficii.

11. Hęc autem præſentia talis non reputatur fictione juris, ſed veritate rationis: quippè uti loquitur Cajetanus, *bonum partiſ ordinatur ad bonum totius, ut ſinem, & debet parti exponi pro totius bono, & ſi oportet etiam deriventur partiſ, ut paſet, cum inciditur quandoque manus, ut ſalvetur perſona* (f). Summus autem Pontifex, & Sedes Apoſtolica rationem habent totius, cœteræ verò Eccleſiæ, atque Beneficiarii, rationem habent partiſ; ideoque iſtarum commodum illius debet commoditati poſtponi. Quã etiam ratione ſi Canonicis Cathedralis, vel Collegiatę ſint abſentes in ſervitio ſui Episcopopi, reputantur pro præſentibus in propriis Eccleſiis, quia Episcopopus totam Eccleſiam ſuę Diœceſis in ſe continet, vel præſentat, ipſeque Episcopopus eſt in Eccleſiã, & Eccleſia eſt in Episcopopo (g): Unde idem Pontifex Episcopopo Meldenſi perſcripſit: *Decernimus, ut duo ex Canonicis Eccleſia memorata, in tuo ſervitio exiſtentes, ſuarum fruſtus integre percipiant præbendarum: cum abſentes dici non debeant, ſed præſentes, qui tecum pro tuo, & ipſius Eccleſiæ ſervitio commorantur* (h). Quã de

(a) D.D. de eorum acceſſibus de Conſtit. Beneficia ex portis. de Offic. Picar. n. 6 l. 1.
(b) Vid. hic ſuprà cap. 6.
(c) Borel. tom. 1. tit. 10. n. 6. l. 1. n. 10. n. 91. l. 1. n. 113. Perrez de Lara de Capellanis lib. 2. cap. 7. n. 7.
(d) Vid. Borel. Sum. Apoſt. de Perb. Benefic. ſimplex. collect. 64. num. 1. l. 1. n. 6. l. 1. collect. 112. a. 2. l. 1. n. 15.

(e) Vid. Borel. in cap. cum dilectus n. 2. l. 1. n. 3. de Cler. non reſid.

(f) Cajet. in 1. 2. q. 181. art. 5. verſ. quãdã ſecundum.

(g) Cap. Scire debet 7. q. 2.
(h) Cap. Ad audire. num. 15. de Cler. non reſid.

(a) *Barb. de Canon. Dig. c. 1. §. 5. 6. 7. In cap. de extra tract. cap. ad audientiam 15. de Cler. non resident.*

(b) *L. in suo fin. ff. de liber. p. post. l. nec in ea 12. ff. de Adult. si ergo §. qui. c. si Panis 31. qu. 1. cap. per venerabilem qui sibi legu.*

(c) *Tulius tom. 1. lib. 4. profl. concl. concl. 101. nu 10 Barb. de off. tra. var. loc. 67. num. 61.*

(d) *Gassius de res. sident. qu. 10. a 6. Barb. de off. tra. n. 9.*

(e) *Idem infra cap. 34 per totum.*

(f) *Cajet. in 1. 2. qu. 187. art. 5. Sum de Jur. Jur. 410 qu. 3. art. 4. Notat. ab Alu. in 1. Titul. 1. reg. 16.*

(g) *Fagnan. cap. ex parte de Cleric. non resident. 95.*

(h) *Barb. de cap. cum Ecclesiis. n. 3 de exceptis lib. 1.*

(i) *1. Corin. cap. 2. num. 27.*

(l) *Berel tom. 1. tit. 10. n. 7. §. 1. 1. §. 11. n. 10. n. 147. Lotter. 1. 3. q. 17. nu. 9. Garcia p. 3. c. 1. num. 1.*

(m) *Marg de benef. qu. 13. art. 3. n. 169.*

(n) *S. Isidor. L. 1. R. 19. mol. 1. 2. c. consuetudo de div. 1.*

(o) *S. August. 1. 6. de Trin.*

rè fusiùs Doctores (a), & hujus Canonis Interpretes, necnon capituli *de cetero* 7. eodem *situlo*, de *Clericis non residentibus*.

12. Notum est in Jure, quod argumentum à majori ad minus validum est (b), præsertim quando majus, & minus sunt ejusdem qualitatis (c), & quando agitur de Statutis aliquà de rê decernentibus (d). Itaque Beneficarii residentiales, quod majus est, si absint, ut servitio proprii Episcopi incumbant, licet percipiunt redditus suæ præbendæ, non secus ac si personaliter residerent. Non liceret autem salvâ conscientia talibus Beneficiariis sic abesse, neque superiori- bus Ecclesiasticis, torique Ecclesiæ illam permittere, si exhibitio servitii personalis in loco beneficii esset de jure divino, vel naturali, quippe in istis non datur dispensatio. Prætere si Beneficarii servitio Sedis Apostolicæ incumbant, se habent perinde, ac si in propriis Ecclesiis actualiter residerent (e). Et servitus impensa Ecclesiæ Romanæ illos, alioquin ad residendum obligatos, ab onere personalis eximit residentie. Multo magis ergo Beneficarii merè simplices, quod minus est, exempti sunt à debito residentie, quoties servitio Sedis Apostolicæ, vel sui Antistitis sunt addicti; eo vel maxime, quod ipsi alioquin suapte naturâ sunt à residendi onere immunes.

13. Nèc obest dicere, hujusmodi exemptionem à debito residendi petitam ex servitio Sedis Apostolicæ, esse fictionem Juris, improbatam à Cajetano cum aliis Theologis (f), atque à Fagnano cum aliis Canonistis (g); Quippe hujusmodi Doctores loquuntur de Beneficiariis Curatis, & Choralibus, atque residentialibus, & in casu, in quo tales Beneficarii non sint Ecclesiæ universali necessarij, vel non sint ex numero illorum, quos Papa vult tali perfrui privilegio, tametsi lato modo dicantur ejus familiares: tunc enim verum est, residentiam illam, ex servitio Sedis Apostolicæ petitam, esse fictionem juris, parum, vel nihil proficientem. At verò non loquuntur de Beneficiariis merè simplicibus, & in Romanâ Curia, vel alibi, Sedi Apostolicæ verè deservientibus; quippe hi, cum ex se sint à residentie onere exempti, non egent fictione juris. Nèc alia potuit esse, mens Cajetani, & Fagnani, quippe & ipsi fuerunt Prælati Romanæ Curie, & pluribus beneficiis merè simplicibus insigniti, quos non est credibile impugnasse eandem beneficiorum pluralitatem, atque ipsorum exemptionem ab onere residentie (b), ne cum alijs prædicabant, ut inquit Apostolus, ipsi reprobj efficerentur (i).

14. Legalibus rationibus, hucusque adductis, illam adnectimus, quæ à Consuetudinis jure inferitur. Si quidem omnium Doctorum consona voce, Beneficarii merè simplices, sunt à munere ministrandi personaliter, & ab actualis residentie debito generali consuetudine exempti (l). Consuetudine, inquam, generali totius Ecclesiæ, tam communi, & constanti, ut nullibi observetur oppositum: tamque antiqua, & immemorabili, ut nedum excedat memoriam hominum, & centenariam vetustatem transliat, sed etiam trecentenariam, quingen- tenariam, & ultrâ, utpotè quæ ab ipsis Contradictoribus ad Gregorii Papæ IX. tempora retrahitur. Si igitur generali totius Ecclesiæ Consuetudine Beneficarii merè simplices à residentie debito eximuntur, æquis poterit illos ad residendum, & personaliter ministrandum arctare? Beneficarii merè simplices, inquit Murga, de generali consuetudine *non obligantur ad residentiam, nisi consuetudine particulari, statuto, privilegio, aut consimili ratione specifice talis obligatio introducta reperitur &c. Atque idè possident beneficia simplicia, regulam præ se habet, quod residere non teneatur, & onus probandi contrarium incumbit asserenti, ut in confesso est apud omnes, & sepissime sensus Rosa (m).*

15. Quanta sit vis Consuetudinis, non est qui penitus notum non habeat. Illam Sancti Patres apprimè commendant; inter quos S. Isidorus eandem vocat Jus quoddam moribus constitutum (n): S. Augustinus ipsam appellat quasi secundam, & quasi affabricatam naturam (o): & S. Basilus ei parem quodammodo

dò cum Scripturis pietatis deberi dicit effectum (a). Illam antiqui Summi Pontifices uberrimè commendarunt, inter quos Pius Papa I. eam laudat (b): Leo I. non intermittendam denuntiat (c): Innocentius I. observandam præcipit (d): Callistus I. attendendam decernit (e): Gregorius I. immotam servari jubet (f): Leo tandè Papa IX. nullatenus prævaricandam esse disponit (g). Illam ipsa Sacra Concilia & approbant, & collaudant, ac præcipue Colonienſe II. (h), Lateranenſe IV. (i), & alia plura, prò quibus omnibus ſufficiat Synodus Tridentina, ceuties penè deferens conſuetudinem, præſertim antiquè, & immemorabili (l). Illam tandè inſiniti ſacri Canones prò laudabili admittunt, ſervandam docent, & nè quiſquam ipſius tranſgreſſor ſit, interdiciunt (m).

16. Quod ſi verum eſt de conſuetudine in abſtracto, & generalitèr ſumptà, verum proculdubio eſt etiam in materià beneficiorum, & præbendarum Eccleſiaſticarum, in quibus conſuetudinem eſſe attendendam plurima jura clamant (n). Quare quod conſuetudo conſtans, & communis, per totam Chriſtianitatem diſfuſa, talitèr invaluerit, ut jam ubilibet Beneficarii merè ſimplices ſint à reſidentia onere exempti, non poſſet ullum in ſe vitii ſcrupulum continere: non enim dubitetur Divino judicio, & diſpoſitione firmatum, quod ab Eccleſià Dei ſancto ordine, & legitiſſimè obſervantià, ubilibet obſervatur (o). Et quod multum valeat conſuetudo, ubi agitur de beneficiis eccleſiaſticis, audiat definitio Concilii Ephèſini generalis III. Expoſuerunt Synodo Euprepius Episcopus Byzenſis, & Cyrillus Episcopus Calenſis, veterem eſſe morem in quibuſdam Europæ Provinciis, ut unus Episcopus binos, ternosque regeret Episcopatus, qui tametſi ab initio proprios haberent Episcopos, jam tamèn à longo tempore illos non habuerant. Et quia periculum ſuberat, ne novatores quidam antiquam illam conſuetudinem evterere niterentur, ſupplicarunt Synodo, nè id fieri aſſentiretur, ut, inquit, *neque nos Eccleſiis noſtris privemur, in quibus plurimùm laboravimus, neque mos jam longo tempore confirmatus, à quoſiam præmemoratorum commoveatur* &c. auditis, ac re mature perpenſà, Synodus pronuntiat: *Et ſanctis Canonibus, & externis legibus, quæ veterem conſuetudinem jubent vim legis habere, nihil innovandum in Europæ Civitatibus, ſed juxta veterem conſuetudinem gubernentur ab Episcopis, à quibus & olim* (p).

17. Conſuetudo ergò tanti ponderis fuit ab Ephèſinis Patribus reputata, ut ea ſola ſufficeret ad exuendum alterum ex duobus Episcopatibus reſidentia onere, quod ſinguli habebant, quando erant diſuncti. Si autem conſuetudo vim poſſidet abſcindiſſendi beneficiis etiam Episcopaliſibus, debitum reſidentie in caſu, vel eorum unionis, vel quod concedantur in commendam, aut quod alitèr uni, & eidem Præfuli conferantur; multò magis reſidentia onere privare poterit beneficia, & Beneficiarios merè ſimplices. Profectò Conſuetudo facit de non licito licitum (q): Ipſa poſſet introducere quidquid poſſet privilegio concedi (r): quidquid pariter per pactum poſſet; idipſum poſſet conſuetudine definiri (s): Demum nihil minùs conſuetudo prævaleat, quam prævaleat præſcriptio (t). Sed ſine dubio per privilegium, & per pactum ſtabili poſſet, quod beneficia merè ſimplicia careant onere reſidentia: idipſumque poſſet præſcriptione firmari, ergò etiam conſuetudine. Demum tametſi illicita fuiſſet ab initio exemptio Beneficiorum merè ſimplicium à debito reſidenti, non tamen talitèr fuit illicita, quin poterit fieri licita: non enim fuit illicita jure Divino: quippè cum beneficio non ſint de jure divino, ſed humano (u), illorum quoque reſidentia de jure divino eſſe non poſſet, ſed ſolummodò de humano (x), ſicque exemptio ab onere reſidentia fieri potuit de illicità licita: præſertim quoad beneficia animarum curà carentia.

18. Itaque ſi omnis alia ratio deſceſſet, eximens Beneficiarios merè ſimplices à debito reſidentia, & perſonalis miniſterii, hæc una ſuperabundat, de qua loquimur, nempe Conſuetudo generalis totius Eccleſiæ, ita tenentis, & in praxi

Bruléb. de libris. Eccl. Tom. IV.

M 2

ſer-

(a) Cap. Reſcriptiſſimum c. 1. d. 11.

(b) Cap. conſuetudinem c. 1. d. 11.

(c) S. Leo epist. 4. cap. 6. can. inc. vultis d. 10. d. 11.

(d) Inno. 1. epist. 1. cap. 1. quiſque ſciat d. 11. d. 11.

(e) Greg. 1. epist. 1. cap. 1. quiſque ſciat d. 11. d. 11.

(f) Leo 9. cap. 1. d. 11. d. 11.

(g) S. Gregor. lib. 1. epist. 1. cap. 1. d. 11. d. 11.

(h) Concil. Colon. II. p. 9. c. 1.

(i) Concil. Lateran. IV. cap. 66.

(l) Cap. Triſteſſimum cap. 1. d. 11. c. 1.

(m) Concil. Colon. II. p. 9. c. 1.

(n) Concil. Lateran. IV. cap. 66.

(o) Cap. Triſteſſimum cap. 1. d. 11. c. 1.

(p) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(q) Decret. Gratiani d. 11. c. 1. d. 11. c. 1.

(r) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(s) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(t) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(u) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(x) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(y) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(z) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(aa) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ab) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ac) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ad) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ae) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(af) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ag) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ah) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ai) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(aj) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ak) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(al) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(am) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(an) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ao) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ap) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(aq) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ar) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(as) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(at) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(au) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(av) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(aw) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ax) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ay) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(az) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(ba) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bb) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bc) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bd) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(be) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bf) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bg) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bh) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bi) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bj) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bk) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bl) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bm) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bn) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bo) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bp) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bq) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(br) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(bs) Concil. Ephèſ. III. p. 9. c. 1.

(a) *Cicer. Tuscul.*

(b) *Barb. in c. Ecclesiasticarum 1. §. quibus diff. 11.*

(c) *S. August. ep. 88. ad Celsianum. in bus 7. diff. 11.*

(d) *C. de terra de priv. c. sacrorum cum plur. §. de prescript. cap. placuit 16. q. 3.*

(e) *Fagnan. in lib. 2. Decretal. tit. de prescript. Barb. repert. pract. conc. 1. per. prescriptio de Luca de benef. diff. 32. m. 1. c. 4. c. diff. 49. n. 14.*

(f) *Pr. S. Thom. Quodlibet. 2. q. 1. 2. 3. Melan. Laffum, c. de Lago de Just. c. 7. Bonac. de restit. tom. 1. Sum. Duan. P. prescriptio.*

(g) *Concil. Hispal. II. cap. 3.*

(h) *Concil. Tolet. III. cap. 14.*

(i) *Tertull. de prescriptio.*

(l) *Pr. in Decretal. tit. de prescriptio. c. 10. §.*

(m) *Leg. hoc iure §. duabus aquae ff. de aqua. c. 1. §.*

(n) *Concil. Hispal. II. cap. 1.*

(o) *L. Florus. l. 1. c. 7.*

(p) *Bellarmin. de Reman. Pontif. lib. 5. c. 9.*

(q) *Cap. nolumus. arg. decretal. 16. q. 4. c. §. de terra de priv. par. causa 10. tit. de prescriptio.*

(r) *Barb. in cap. de quarta §. de prescriptio. lib. 2.*

(s) *De Luca de benef. diff. 14. n. 14.*

(t) *Idem de c. 58. n. 6. c. 7.*

(u) *De Flores in cap. §. de Cler. non resid. Gonzal. ad reg. 8. Canon. gl. 15. n. 19 et 21.*

servantis. Consensio etenim omnium gentium in aliquâ re, lex naturæ putanda est, inquit Tullius (a), est lex moribus observata, lexque universalis, & universaliter ab omnibus observanda (b), præsertim in casu nostro; in quo agitur de consuetudine stabili, constante, inconcussa, & introducta, non à recenti tempore, sed saltem quingentis ab hinc annis: *In his enim rebus*, inquit D. Augustinus, *in quibus nihil certi statuit Divina Scriptura, mos populi Dei, & instituta majorum, præ lege tenenda sunt. Et sicut prævaricatores Divinarum legum, ita contemptores Ecclesiasticarum Consuetudinum coercendi sunt* (c). Si ergo Consuetudo eximit Beneficiarios merè simplices ab onere residentie, quis illos justè, & prudenter ad eandem residentiam arcebit?

19. Et quoniam de præscriptione mox verba fecimus, alia legalem, & quidem efficacissimam rationem, faventem exemptioni Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie, deducimus ex præscriptione. Præscriptio cunctis bonorum, & iurium, atque libertatum possessoribus optimè suffragatur, tum de Jure (d), tum secundum doctrinam omnium communiter Juristarum (e): quibus accedunt Theologia, & Theologi, secundum quos præscriptio, præfata, possessorum jura tuetur, redditque illa licita, atque juridica (f). Sed & Sacrorum Conciliorum decreta præscriptionis titulum præ legitimo admittunt, ut ex Concilio Hispalensi II. (g), Toletano IV. (h), atque aliis laurè enitescet. Quanti sit ponderis præscriptio, videre est apud Tertullianum, qui de illà integrum edidit opusculum (i). Jus Canonicum peculiarem continet titulum de Præscriptionibus (l). Jura Civilia æqualem ei dant vim cum privilegio: ita ut qui eandem, præ se habet, nullum teneatur titulum allegare (m): Silet tandem omnis actio, ubi *longi temporis probatur objecta præscriptio* (n).

20. Ne quidquam loquamur de politicis rebus, in quibus vi præscriptionis salvantur multa, quæ subtractio hujusmodi titulo, totaliter diruerentur. Ipsa etenim Regna ut plurimum ab initio fuerunt, vel parum justè, vel malis artibus acquisita: & fortè illà solâ ratione invasâ, quam de Romanis, Regnum Creticum invadentibus, expressit Florus: *Creteum bellum, si vera volumus noscere, nos scimus solâ vincendi nobilem insulam cupiditate* (o). Hincque optimè Cardinalis Bellarminus ait: *Etsiam Regna, & Imperia per latrocinium acquisita, tandem longo tempore fiunt legitima. Alioquin enim quo jure Julius Cæsar occupavit Romanum Imperium? Et tamen tempore Tiberii Christus ait Matth. 21. reddite quo sunt Cæsaris Cæsari? Quo jure Franci Galliam, Saxones Britanniam, Goti Hispaniam invaserunt: Et tamen quis hoc tempore Regna ab illis constituta, illegitima esse diceret* (p)? Præscriptio ergo usque adeò prævalet, ut & ipsa Regna, & Imperia, ab initio illegitimè introducta, licita faciat, & legitima: multò magis igitur licitas reddit res inferiores, in quibus non adeò fortis ratio est necessaria.

21. Porro cunctis Ecclesiis jus præscriptionis competere, certò certius est; & quidem sufficere possessionem quadragenariam apud omnes, est generaliter in consensu (q): quæ imò in rebus Ecclesiasticis dicitur præscriptio legitima (r). Hæc autem præscriptio quadraginta annorum multò fortius prævalet in beneficiis Ecclesiasticis, adeò ut hujusmodi temporis curriculo firmetur status eorum (s), etiam quoad qualitatem residentialem (r): pro quâ excludendâ sufficit, quod res sit dubia (u). Undè cum tam Pontifex, quam Episcopus, omnesque alii beneficiorum collatores, vel respectivè ad ea nominatores, necnon Clerici eorundem beneficiorum susceutores, jus conferendi, & respectivè suscipiendi beneficia merè simplicia, sine onere residentie præscripsierint, præscriptione, fixâ immobili, & constante, nedum quadragenariâ, & centenariâ, sed etiam plusquam quingentenariâ; nescimus videre quâ fiduciâ valeant Contradictores in sensu veritatis, hujusmodi præscriptionis vim, ex se fortissimam, & ineluctabilem impugnare: præsertim cum sit præscriptio cunctis illis conditionibus con-

constipata, quæ possunt præscriptionem fundatissimam suffulcire: nimirum *primò*, quod inhæreat continuatæ possessioni (a). *Secundò*, quod possidens sit capax rei possessæ (b). *Tertiò*, quod possideat bonâ fide (c). *Quartò*, quod concurrat titulus præsumptus (d). Et *quintò*, quod tempus à Jure definitum ad præscribendum, excurret (e).

22. Quæ conditiones sine dubio concurrunt in præscriptione, vi cujus Beneficiarii merè simplices à residentia debito sunt exempti, prout seriò consideranti singulis enitescit. Et sicut præscribi potest servitus rei alioquin liberæ (f), sic & præscribi potest libertas rei alioquin servitutem involventis: contrariorum enim eadem est lex, & disciplina (g). Multòque fortius præscribi potest libertas rei suapte naturâ liberæ, qualia sunt beneficia merè simplicia, semper pro liberis reputata, nedum à centenaria, sed etiâ à tempore, cujus initium ignoratur à residentia servitute. Et quia præscriptionem centum annorum, atque immemorabilem allegans, habet pro se meliorem titulum de mundo, juxta loquendi phrasim, qua utuntur Jurisconsulti (h); hinc fit, quod Beneficiarii merè simplices residentia jugum à se fortiter excutientes, justissimo titulo id faciunt; & ducto argumento à contrario sensu, quod validissimum est in jure (i); sequitur quod injustissimè operantur quicumque nituntur libertatem, atque immunitatem ipsorum beneficiariorum residentia, ac personalis servitii debito subjugare: quippe beneficia cum de sui naturâ sint libera, & libera in dubio præsumantur (j); non debent intelligi oneris jugo subiaci, & indebitæ servitutis laqueis implicari (m).

(a) Cap. cum dilectus de confirm. iur. Regal. 3. de reg. jur. in 6.

(b) Cap. causam de præscriptio.

(c) Cap. vigilanti ed. de titulo.

(d) Cap. si diligenter in 6. supra.

(e) Bonacin. tom. 2. de rebus disp. 1. quæst. p. 2. § 1. n. 13.

(f) Item Bonacin. cum aliis ab eo alleg. loc. cit. n. 21.

(g) Leg. 1. de lit. quæ sunt sui.

(h) De Luc. de fruct. disp. 3. l. 1. de emptor. d. 1. c. 60. n. 3. de benef. disp. 3. n. 2. l. 1. de d. 49. n. 14.

(i) Legi testamentis & mulier. ff. de test. con. lib. 1. l. 1. de iur. rei. ff. de off. ejus cui mandat. ff. de iur. d. 1. quæst. dist. 25. c. quæquam de Conf. Bonos. de var. loc. 17.

(j) De Luca de benef. disp. 3. n. 18.

(m) Loster. de re benef. l. 1. quæ. 32. n. 10.

C A P U T XI

*In quo ipsamet Beneficiarium merè simplicium Im-
munitas ab onere residentiae, probatur Rationi-
bus, & auctoritatibus deductis ex sacris Ecclesiae
CONCILIIS, Generalibus, Nationalibus,
& Provincialibus,*

S U M M A R I U M.

- 1 Sacris Conciliis promissa est Celestis assistentia. Concilia autem favent exem-
ptioni, de qua loquimur.
- 2 Concilium Sardicense, variis encomiis à Patribus celebratum, non fuit Uni-
versale, sed appendix Concilii primi Niceni.
- 3 Idem Concilium decrevit de Presbyteris, Thessalonicam confluentibus (cujus
Urbis Antistes erat Vicarius Papæ) ut ad eos se extenderent constituta
de Episcopis.
- 4 Presbyteri illi, & Diaconi in sensu Contradictorum erant beneficiati; sed
tamquàm simplici beneficio præditi, se cognoscebant à residentia debito
immune.
- 5 Canon Sardicensis non mandavit Episcopis residentiam beneficalem. Episco-
pus in quolibet loco suæ Diocesis permanere potest, & præ tribunali
sedere.
- 6 Editus fuit Canon Sardicensis contra Presbyteris, & Diaconos, instante
Alio Thessalonicense, cujus Ecclesia non sufficiebat pro illis subveniendis.
- 7 Concilium Nicænum II. prohibet, nè Clericus habeat duo beneficia Constanti-
nopolim, extra verò illam Urbem duo beneficia teneri posse permittit.
- 8 Erat Constantinopoli commodum comparandi vicium variis modis, & indu-
striis, idè ibi non fuerunt permessa duo beneficia ut alibi.
- 9 Residentiae onere careant beneficia merè simplicia, vel ob dispensationem Eccle-
siae, vel ob sublatum illis tale debitum, vel ob aliam causam, hoc parum
refert.
- 10 Concilium Lateranense IV. prohibet, nè quis plura beneficia curata, persona-
tus, & dignitates ecclesiasticas valeat retinere.
- 11 Loquitur Concilium de beneficiis residentialibus, remanetque præservata po-
testas Ecclesiae, dispensandi super residentia ipsorum.
- 12 Idem Concilium decernit literatis, & nobilibus viris posse dari plura benefi-
cia: Ecclesia favet literatis, ac nobilibus, ac quibus?
- 13 Concilium Tridentinum decernit, ad residentiam non teneri nisi eos, qui bene-
ficia obtinent, residentiam exigentia, vel de jure, vel de consuetudine.
- 14 Sicut consuetudo excitare potest onus residendi in Beneficiis carentibus tali
onere; ita etiam illud habentibus detrabere potest.
- 15 Concilium ipsum admittit dispensationes de non residendo ad tempus concessas:
ergò dari possunt etiam perpetuae. Residentia est de jure positivo.
- 16 Mandat Concilium uniri Seminario, si opus est, aliqua beneficia, non qualia-
cumque, sed solummodò simplicia: quæ supponit residentiae debito carere.

- 17 *Alibi Concilium Tridentinum prohibet retineri plusquam duo beneficia simplicia : qui tamen numerus excedi potest .*
- 18 *Verba ista Tridentini sunt adeò clara, ut non possint salvari , nisi salva exemptione Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie .*
- 19 *Concilia Nationalia , & Provincialia extra eorum Regna , & Provincias non obligant , nisi aliud Pontifex decernat . Agitur de Concilio Londinensi .*
- 20 *Mandavit istud Concilium, ut Vicarie, curam animarum habentes , non possent retineri unà cum aliis beneficiis curatis : sunt enim beneficia residentialia .*
- 21 *Cum in Anglià solius essent Clerici plura beneficia curata , & choralia retinere, Papa id tollere gessit quoddam beneficia curata, relictis in primò esse choralibus .*
- 22 *Ubi viget consuetudo excludens debitum residentie , in beneficiis residentialibus , permittenda est : Multò magis permittenda est in simplicibus .*
- 23 *Concilium Aurelianense III. canonem edidit , cuius vi exemptio beneficiorum merè simplicium à residentia debito comprobatur .*
- 24 *Ex Concilio Nannetensi ostenditur differre beneficia residentialia à merè simplicibus , necque carere debito residentie personalis .*
- 25 *Concilium Colonienfe II. prolixum edidit decretum de beneficiis ecclesiasticis , & de eorum obligationibus fidelitèr adimplendis .*
- 26 *Distinguit Concilium residentie onus ab alijs beneficiorum obligationibus , & residentiam exigit ab alijs Beneficiariis , quàm à merè simplicibus .*
- 27 *Facetur Concilium inesse Papæ facultatem dispensandi super residentia beneficiorum etiam residentialium , bancque agnosci esse de jure .*
- 28 *Refertur Decretum Concilii Moguntini circa residentiam Clericorum possidentium ecclesiastica beneficia , & ex eo inferitur immunitas , de qua est sermo .*
- 29 *Allegantur aliæ sanctiones ipsius Concilii Moguntini , de residentia Clericorum possidentium ecclesiastica beneficia .*
- 30 *Validum est argumentum à sufficienti partium enumeratione , Concilium autem enumeratis aliarum specierum beneficiis , merè simplicia retices .*
- 31 *Concilium Emeritenfe admissens , aliquem simul canonicatum in Cathedrali , & Parochiam ruri retinere ; uni ex his beneficiis residentiam tollit .*
- 32 *Concilium Bituricense mandat uniri canonicatibus , paupertate laborantibus , beneficia simplicia , ut fecit Concilium Tridentinum .*
- 33 *Vetat idem Concilium , nè beneficia curata versantur in simplicia . In omnibus Decretis Conciliaribus salva intelligitur semper potestas Papæ .*
- 34 *Ex Conciliis Medolanensibus , editis à S. Carolo , liquet , non exigendam esse residentiam à Beneficiariis merè simplicibus .*
- 35 *Generalia , Nationalia , & Provincialia Concilia favent exemptioni beneficiorum merè simplicium à debito residentie . Nè sola ratio valet pro multis .*

1.

VENERANDA probatio libertatis Beneficiorum merè simplicium ab onere residendi, defumitur ex Sacris Conciliis; quorum definitionibus cum fuerit promissa cælestis auctoritas, & divinus afflatus (a), omnino credendum est quicquid in eis definitum legitur, sub Spiritus Sancti præsentia, & regimine fuisse decretum (b). Et ut benè scripsit Cælestinus Papa I.

Synodo apud Ephesum congregatæ: *Si numero tam exiguo, quot sunt duo, vel tres, in nomine Domini congregati, Spiritus Sanctus non deest; quanto magis par est credere ibi illum minimè defuturum, ubi tanta Sanctorum multitudo convenit? Etenim confessus ipse suapte naturâ facer, ac venerandus est: in quo utique magna illius, augustæque Apostolorum Synodi, de quâ in Actis legimus, reverentiam, gravitatemque quodammodo cernere licet* (c). *Ut is ergo nullo unquam tempore Apostolos deserebat &c.* ita neque ceteros Domini Sacerdotes deseret (d). Quoties ergo verba alicujus Concilii habeamus, in unitatem ab onere personalis servitii, & residentia, Beneficariis merè simplicibus elargientia; hanc Dei mentem, esse hanc Spiritus Sancti esse voluntatem omnibus innotescet, quod Beneficarii merè simplices non debeant residere, neque teneantur Ecclesiis suorum beneficiorum præsentialiter ministrare.

2. Non unicum autem Concilium, sed plura, vel directè, vel deductivè hoc effautur, & in primis Concilium *Sardicense*, ex triginta sex Provinciis Orbis Christiani congregatum (e), *Magna Synodus* à D. Athanasio nuncupatum (f), *Plenarium universæ Ecclesiæ Concilium*, à D. Augustino (g); A Sulpitio Severo, *Concilium ex toto orbe convocatum* (h), & à Socrate, *Generale Concilium* appellatum (i): Quod sanè Concilium non aliâ ratione prædicatum Synodi Universalis totalitèr non est adeptum, nisi ex eo quod, actis in illo rursus de iisdem rebus, de quibus paulò antea fuerat in primâ Nicenâ Synodo pertractatum; nihil novum Decretum est de fide, sed sola quædam de disciplina tractata sunt, confirmatis quoad fidem Nicenis Decretis: ideoque hujusmodi Synodus reputata est, non Concilium generale ex se, sed potius appendix Concilii generalis primâ Niceni (j). Et de factò Canones Sardicenses Concilio Nicenno adscripti sunt à Zosimo Papâ, ut ex Concilio VI. Carthaginensi liquet (m). Quâ de causâ etiam neque S. Gregorius Magnus (n), neque S. Isidorus Hispalensis (o), neque Venerabilis Beda (p), Concilia Generalia recensentes; Sardicensem Synodum inter illa connumerarunt.

3. Itaque Concilium Sardicense anno Christi 341. celebratum, postquam interdixerat, ne quis laicus, neque Episcopus ultra tres hebdomadas à propriâ Ecclesiâ posset abesse (q): ac nè quis Episcopus alterius Episcopi Clericum in suâ Ecclesiâ ordinaret (r); hoc tandem exaravit Decretum: *Non ignoratis qualis, quantaque sit Thessalonicensium Alesopolis. Septè itaque ad eam ex Provinciis Presbyteri, & Diaconi accedunt, & brevis temporis morâ non consenti permanent, & omne tempus illic agentes transigunt, aut viâ tandem post plurimum tempus in suas Ecclesias reversi coguntur. De iis ergo definiendum est. Osius Episcopus dixit: ea decreta, quæ de Episcopis constituta sunt, servantur etiam in hujusmodi personis* (s). Ex quâ Conciliari ordinatione innotescit, quod usque ab antiquis illis temporibus Diaconi, & Presbyteri, animarum curâ carentes, non residebant in eorum Ecclesiis, sed aliò pro eorum libito se recipiebant, & præsertim Thessalonicam pergebant, ibique diuturno tempore, pro suo arbitrio morabantur: eo quod Thessalonica tunc esset opporium nobilissimum, & Urbis celeberrima Macedoniæ (t), ubi quæstui, vel propriis utilitatibus indulgebant eo modo, quo nunc plurimi Romam petunt, Venetias, Neapolim, aliasque celeberrimas Orbis Civitates: vel fortè illuc ibant, ut causas, & lites Ecclesiasticas prosequerentur: Archiepiscopus namque Thessalonicensis Vicariatu Summi Pontificisungebatur, ut ex S. Leone Papâ I. liquet (u), exercebatque

juris-

(a) *Matthæi cap. 18*
num. 10.

(b) *Vigil. Pap. I. ep. 9*
cap. 11.

(c) *Athanas. c. 15.*
num. 6, 7.

(d) *S. Cælestin. ep. 8.*
ad synod. Ephes.

(e) *Bezan. ann. 347.*
n. 7. & 8. *Epoc. Bellarm. de*
Rem. Pontif. l. 2. c. 21.
(f) *S. Athanas.*
apolog. 2.

(g) *S. August. ep. 163.*
(h) *Sulpic. Sever.*
l. 2. dial. 9. c.

(i) *Socrates hist. l. 3.*
cap. 6.

(j) *Vid. Bin. in notis*
ad Conc. Sardic. de D.
Co. Co. in eodem
Concilio.

(m) *Conc. Sardic.*
c. 2. ann. 4. 9.

(n) *S. Greg. l. 3. ep. 10.*

(o) *S. Isidor. Etym.*
cap. 16.

(p) *Beda de temp.*
6. 3. c. 2. c. 1. c.

(q) *Conc. Sardic.*
cap. 14.

(r) *Conc. Sardic.*
cap. 19.

(s) *Idem Conc. Sar-*
dic. l. 6. c. 1. c.

(t) *Vid. Bail. & Ca-*
binet ad Conc. Sardic.
cap. 20.

(u) *S. Leo. l. 3. ep. 34.*

jurisdictionem super omnes Ecclesias Macedoniæ, Daciæ, Myfiæ, & partis Illyrici, uti refert Theodoretus (a).

4. Theſſaloniciæ, inquam, plurimi Diaconi, & Presbyteri morabantur, tametsi essent beneficiati simplices in propriis Ecclesiis: vel ex eo quod sportulas in eisdem percipiebant, aut percipiendi jus habebant: antiquis enim temporibus, in sententiâ Contradictorum, omnes Clerici ab Ecclesiâ sportulas accipiebant, nec dividebatur tunc ordo à beneficio: quippè sportulantes habebantur, prò totidem Beneficiatis. Vel ex eo quod omnes Clerici tunc temporis ordinabantur ad solum titulum alicujus Ecclesiæ, nec adhuc fuerat adinventus titulus proprii patrimonii, cujus prima sanctio emerſit ſucceſſivè in Concilio Chalcedonenſi (b). Et ità vel primo, vel ſecundo modo, in ipſorum ſenſu Contradictorum illi Diaconi, ac Presbyteri erant Beneficiarii, pro ratione illorum temporum. Sed quoniàm animarum curà carebant, nec aliud munus obibant, quod ab eis reſidentiam, & perſonale exigeret miniſterium, unoque verbo erant Beneficiarii merè ſimplices; ideò non in propriis Eccleſiis debere reſidere, ſed ſe poſſe cognoſcebant, vel Theſſaloniciæ, vel alibi pro eorum libito permanere. Nec obſtat, quod Concilium Sardicenſe Diaconos illos, & Presbyteros juſſerit ad proprias Eccleſias reverti, quemadmodum de Episcopis paulò antea conſtituerat; quippè Concilium non eos compulſit redire ad ipſas Eccleſias, tamquàm Beneficiarios, & in eis intitulos, ut ibidem perſonalitèr miniſtrarent; ſed tamquàm Chriſtianos, & Catholicos, ut juxtà diſciplinam illorum temporum, quæ cunctis aliis quoque communis erat, ſive viris, ſive ſœminis; ſive Laicis, ſive Clericis, ad proprias Eccleſias frequentes eſſent, ut ubi fidem acceperant, ibi quoque aſſidue ſacra myſteria frequentarent (c): hæcque ratio fuit, propter quam etiam Episcopis injunctum eſt à Patribus Sardicenſibus, ut apud ſuas Eccleſias permanerent, quemadmodum & Laicis fuerat poſitum in præcepto (d), & ab Episcoporum exemplo extenſa eſt ſanctio ad Diaconos, & Presbyteros.

5. Nàm tametsi Episcopi, vigore aliarum legum Eccleſiaſticarum, tamquàm animarum curam habentes, tenerentur ad reſidentiam; tamen in Canone Sardicenſi non ſunt juſſi morari apud ſuas Eccleſias, velut Beneficiarii, ſed tamquàm Chriſtiani, ut patet ex lecturâ textus edicentis: *Ofini dixit &c. Memini ſuperiore Concilio fratres noſtros conſtituiſſe; ut ſi quis Laicus in eâ, in quâ commoratur Civitate, tres ſeptimanas non celebraret conventum, communionem privaretur. Si ergo hæc circa Laicos conſtituta ſunt; multò magis Episcopo non licet, nec decet, ſi nulla ſit tangravitas, quæ detineat, ut amplius à ſupraſcripto tempore abſens ſit ab Eccleſiâ ſua. Univerſi dixerunt ſibi placere* (e). Sequiturque immediate alius Canon, in quo decernitur, quod ſi Episcopus extralocum ſuæ ſedis poſſideat pradia, quorum culturæ velit ſollicitudinem habere, ibidem commorando; id faciat: tamen diebus Dominicis proximam aliquam Eccleſiam adeat, nè ſine Eccleſiâ videlicet ſuæ diei Dominicum (f). Qui Canon ſi loquitur de prædiis extradiocceſim conſtitutis; jam nihil concludit pro debito reſidentia. Si loquitur de poſitis in Diocceſi; cum poſſit Episcopus in quacumque ſuæ Diocceſis parte conſiſtere, ibique pro tribunali ſedere (g), tametsi congruum ſit, ut apud Cathedralem reſideat (h); jam patet, quod Canon Sardicenſis, urgendo Episcopum, ut ad Eccleſiam diebus Dominicis prout ſuprà ſe conſerat; non loquitur de reſidentia beneficiati, ſed de conſiſtentia, omnibus Chriſtianiſ communis, nè ſine Eccleſiâ faceret diem Dominicum. Alioquin duo ſequerentur inconvenientia. Primum, quod Episcopi nihil magis tenerentur ad reſidentiam, quam Beneficiarii merè ſimplices, Presbyteri, vel Diaconi. Secundum, quod nedum Diaconi, & Presbyteri, ac Episcopi, verum etiam Laici fuiſſent per Sardicenſem Synodum ad reſidentiam obligati; quod quis dicat, niſi deſipiat?

6. Præterquamquod Canon Sardicenſis, de quo eſt ſermo, editus fuit in *Braſeb. de liberi. Eccl. Tom. 1°.* N ſtante

(a) Theodoret. hift. l. 5. cap. 17.

(b) Conſtatinnienſ. Syn. ibi gl'oſ. Verò poſſibile eſt illud po.

(c) Conc. Agathenſ. c. 10. 6. 4.

(d) Conc. Sardic. c. 14

(e) Conc. Sardic. c. 14 ap. Baſil. c. 1.

(f) Idem Conc. c. 15

(g) Cap. cum Episcopus de off. ord. in 6. B. b. ſi de off. Episcopi c. 10. m. 1. 6. Nemo de in Sum. Apol. de off. cap. 1. 10. m. 1. 6. (h) Gl'oſ. in c. Episcopus de off. ord. in 6. B. b. ſi de off. Episcopi c. 10. m. 1. 6.

(a) *Cebasius. ad con-
s. Conc. Sardic.*

stante Altio Episcopo Thessalonicensi, ut propriæ Ecclesiæ indemnitati contuleret (a), quia tam immensus erat confluxus Presbyterorum, & Diaconorum, aliunde Thessalonicam properantium, & subsidia ab illâ Ecclesiâ petentium, ut hæc non posset omnibus satis esse: Idcirco sanctione Concilii fuerunt cuncti ad Ecclesias proprias amandati, non ut ibi personaliter residerent, nisi quatenus ita eis commodum videretur; sed ut alibi quam Thessalonice pro eorum libito morarentur, nec illam fatigaret Ecclesiâ, quæ cunctis ipsis advenis, unâ cum Diocesanis suis Clericis non poterant satisfacere. Et ita quia hujusmodi Presbyteri, atque Diaconi, tamquam qui ex rationibus indicatis erant Beneficarii merè simplices, & aut Concilium Sardicense residere non tenebantur, ad id coacti non sunt post Concilium ratione beneficiorum. Quare ex ipsius canone benè deducitur, sensum Ecclesiæ tunc fuisse, prout & nunc est, quod Beneficarii merè simplices non teneantur ad residentiam, neque ullius personalis ministerii onere sint adstricti. Quod totum sit dictum per transsumam, & ad ostendendum, quod etiam juxta principia Contradictorum, si ratiocinium instituat super Canonibus Sardicensibus, non obscura occurrit ratio, siue illario, abscondens onus residentie à Beneficiariis merè simplicibus. Clariorem, verò adhuc decisionem Concilii *Ephesini*, Generalis III. capitulo præcedente, allegavimus, quam nē sine necessitate hic repetamus, poterit benignus Lector ibi de novo perquirari. Ei addimus nunc ea, quæ suggerit Concilium *Chalcedonense*, Generale IV. illiusve Acta, in quibus lecta sunt gesta in Concilio habito Constantinopoli à S. Flaviano illius Urbis Episcopo, ubi memorantur Presbyteri diversis Ecclesiis, Martyriis, Oratoriis, seu Sanctorum Monumentis prepositi. *Abramius Presbyter Martyrii, quod est in Septimo Ec. Elpidius monumentorum Procopium custos Ec. Enthyebius in Martyrio Celerina Ec. Hyppes in monumentis habitans, habens duo, vel tria nomina in Chylocirco Ec. Gaudentius habens quinque nomina in Monumentis Ec. (b).* Quid quæso sibi vult hoc habere duo, tria, & quinque nomina, nisi totidem Ecclesiis, vel Oratoriis præesse, siue retribuis, & beneficiis earundem sacrarum Aedium potiri(c)? Quibus omnibus Ecclesiasticis locis, cum non posset unus eodem tempore famulari, nisi Corpus idem esset in pluribus locis, quod naturaliter nec Philosophia, neque Theologia contingere posse assentitur; oportet, quod beneficia illa, vel saltem aliqua ipsorum essent à residentie personalis debito exempta.

(b) *Conc. Chalcedon.
Act. 1. l. 4.*

(c) *Thomas in. vii. l. 1.
de Eccle. discipl. p. 2.
l. 2. c. 90. n. 4.*

(d) *Labbe, Rivius,
Baili, Cebasius in
Conc. II. N. 20.*

7. Pariter Concilium *Nicaenum II.* Generale VII. convocatum anno Christi 787. Hadriano Papâ I. in Apostolicâ Cathedrâ confidente, & Constantino VI. cum Irene illius matre Imperium Orientale tenente(d), hoc inter cetera designavit: *Clericus ab hoc deinceps tempore in duabus Ecclesiis non colloctur: hoc enim est negotiationis, & turpis lucri proprium, & ab Ecclesiasticâ consuetudine alienum. Ab ipsâ enim Domini voce audivimus, non posse quempiam Domini duobus servire, velenim unum odio habebis, & alterum diliges, vel unum sustinebis, & alterum contemnet. Unusquisque ergo, ut vox est Apostolica, in eo, in quo vocatus est, debet manere, & in unâ Ecclesiâ assidere. Quæ enim propter turpe lucrum sunt in Ecclesiasticis negotiis, ea à Deo sunt aliena. Ad hujus autem vitæ usum sunt diversa studia. Ex iis ergo si quis velit, ad cæque sunt corpori ad usum necessaria, comparet. Dixit enim Apostolus, usui meo, & iis, qui mecum sunt, ministraverunt manus meæ. Et hoc quidem in hac custodiâ à Deo Civitate. In iis autem quæ extrâ sunt locis, propter hominum inopiam permittatur (e). Concilium ergo præcepit, nē quis Clericus in duabus Ecclesiis collocaretur, quod idem est ac dicere, nē duobus beneficiis ecclesiasticis donaretur, sed uno contentus esset: quod si unus non eis sufficeret, sed adhuc aliis proventibus indigeret, ad ea studia, siue officia, siue opificia, sē volveret, intellectualia, manualia, vel alio modo industrialia, quibus posset sibi optatos redditus comparare,*

(e) *Conc. Nicaen. II.
can. 19.*

8. Sanè, Constantinopoli facile eras Clericis, citrà plurima præbendarum possessionem, vitam honestè tueri, sive apud Procerum familias sacra ministeria, domi, vel in agro, ex Episcopi venià celebrando, sive filiorum, aut famulorum institutioni, tum ad bonas literas, tum ad pietatem operam navando (exclusi tamen omnino secularibus Præfectoris, aut villioribus obsequiis) sive de mhm, aut publicè, aut privatim, honestas scientias, & disciplinas edocendo; sive Xenodochiis, aliisque piis domibus, aut etiam sanctimonialium Canobiis sacram Præfectorum exercendo; sive deniquè Apostolico Pauli exemplo, propriis manibus honestè laborando (a). Itaque, præcepit Concilium, nè quisquam intrà Urbem Constantinopoleos, binas posset simul adipisci præbendas, quia sive hac geminatione beneficiorum quisque Clericus poterat sibi aliter providere: At extrà illam Urbem Regiam, ubi præbendæ tenues, & Clerici erant inopes, nec obviis eis patebat modus conquirendi ex officiis, & opificiis, aliisque industrialibus mediis, competentes proventus; Concilium duplicata beneficia uni, & eidem Clerico, permittenda esse sancivit, ibi: *in iis autem, quæ extrà sunt locis, propter dominum inopiam, permittatur* (b). Bina, inquam, permittenda esse beneficia sancivit: non ambo residentialia, quia onus personalis ministerii, & præfentialis utrobique residentie obfitebat; ergò vel ambo merè simplicia, vel saltem unum, quod uti merè simplex nullam impossibilitatem cum altero retinebat: ergò juxta sanctionem hujusmodi Concilii beneficia merè simplicia poterant cum residentialibus retineri, & sic etiam nunc poterunt, adeoque Beneficiarii merè simplices sunt à residentie debito exempti.

(a) Cælofut. ad can. 11 Conc. Nican. 11.

(b) Idem Conc. Nicæan. II. cap. 11.

9. Si dicatur, bina illa beneficia fuisse ambo residentialia, Concilium tamen permisit retentionem utriusque, per dispensationem, juxta de causâ inopie interpositam; hoc nihil officit, quinimò magis probat intentum nostrum. Nam negatur in primis, quod hæc geminatio præbendarum fuerit Clericis indulta per viam dispensationis, in casibus particularibus interpositæ. Vel si adfuit dispensatio; oportet, quod hæc fuerit dispensatio generalis, Concilii Canonis innixa, in idemque resonat, ac sub aliis verbis dicere, fuisse de jure generali statutum, quod beneficia merè simplicia immunitatem à residentie debito haberent. Cæterum si Concilium potuit juxta ex causâ inopie, dispensare super pluralitate beneficiorum residentialium; eccur non poterit idem facere aliâ juxta de causâ? Eccur non idem potest facere Summus Pontifex? Eccur non potest idipsum facere super beneficiis non residentialibus? Accipe ergò beneficia, & Beneficiarios merè simplices, & sive dicas, hos non teneri ad residentiam, ob dispensationem Ecclesiæ super illis, juxta de causâ generaliter interpositam; sive ob sublatum ipsis aliter onus personalis residentie; sive ob exemptionem eisdem alio modo indultam à debito residendi; hoc parum refert, nam nihil curamus de modo, dummodo fateri cogaris, Beneficiarios ipsos esse à residentie debito exemptos.

10. Item Concilium Lateranense IV. Generale XII. anno Christi 1215. celebratum, Innocentio III. Pontificatum, & Friderico I. Imperium Occidentale tenentibus, repetens vim decreti, aliàs editi in Concilio Lateranensi III. nè quis plures præbendas posset simul Ecclesiasticas adipisci (c); novo Canone sic decrevit: *De multâ providentiâ fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales reciperet contra sacrorum Canonum instituta, alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conferendi privaretur. Quia verò propter præsumptiones, & quorundam cupiditates, nullus habentis, aut rarus de prædicto statu fructus pervenit; nos evidenter, & expressè occurrere cupientes, præfati Decreto statuimus, ut quicumque receperit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus.* & Brasch. de lib. Eccl. Tom. IV.

(c) Concil. Later. III. cap. 13.

(a) Concil. Later. IV.
cap. 19.

(b) Concil. Later. III.
cap. 13.

(c) Concil. Later. IV.
cap. 19.

(d) Cap. dominus 6.
cap. 32. qu. 7. Glof. in
Clem. Exco. 6. Audient
de Verb. Signif. Barbof.
trad. var. notiom. 25.
nom. 4.

(e) L. si vero 9. de
vera ff. solut. matrim.
l. commo. iussu ff. de
liberis Barbof. loc. cit.
notiom. 35. n. 6. qu. 7.

(f) Glof. in cap.
de multa 28. de pre-
bend.

(g) Concil. Later. IV.
cap. 19 in fin.

(h) DD ap. Barbof.
in de cap. de multa n. 16

(i) Idem Barbof. loc.
cit. n. 14.

(l) Audient. multa
negus C. de Sacros.
Ecc. cap. 6. ergo 2. qu. 1

si forte illud retinere contenderit, etiam alio spoliatur &c. (a): sanctioni ergo Concilii Lateranensis III. Concilium Lateranense IV. adiungit poenam privationis ipso iure primi beneficii post adeptum secundum. Et cum in ipso Concilio Lateranensi III. non fuerit interdicta pluralitas nisi Dignitatum, & Parochiarum (b), Concilium Lateranense IV. extendit prohibitionem etiam ad personatus, adiungens. *Hoc idem in personatibus esse decernimus observandum: ad dentes, ut in eadem Ecclesia nullus plures dignitates, aut personatus habere presumat, etiam si curam non habeant animarum* (c).

11. Nota hic, quod Concilium loquitur non generaliter, sed solum de obtinentibus plures dignitates, plures parochias, & plures personatus, seu quod idem est uno verbo, de obtinentibus plura beneficia residentialia, & incompatibilia. Quare attento, quod Concilium nullum verbum facit de beneficii merè simplicibus, clarum remanet, quod ista non cadunt sub præfata prohibitionem per tritum axioma, quod exceptio firmat regulam in contrarium (d), vel per aliud, quod casus omissus à novâ dispositione, remanet sub dispositione juris antiqui (e). Præterea vi hujus Decreti sublata non est potestas Papæ dispensandi, ut plura beneficia tametsi residentialia, per unum, & eundem Clericum teneantur. Salva quoque remanet facultas Episcoporum dispensandi super pluralitate beneficiorum merè simplicium, ut exprimit ibi Glof. fa (f), sed ne quoad beneficia residentialia intentionem Concilii deberet posteritas divinare, Decretum Synodale in fine Capituli hoc adiungit; *Circa sublimes tamen, & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honorande, cum ratio postulaverit, per sedem Apostolicam poterit dispensari* (g).

12. En quomodo 400. Patres, Concilium illud Lateranense IV. & Generale XII. componentes, decreverunt, pluralitatem beneficiorum, iustâ causâ concurrente (uti literaturæ, vel sublimitatis personæ) posse in eodem Clerico cumulari, abique eo quod Beneficiarius teneatur in utroque residere, cum non nisi in uno sigillatim possit consistere. Favet enim libenter Ecclesia viris literatis, per quos mundus illuminatur, & Ecclesia Dei regitur, ac sustinetur (h). Favet quoque viris nobilibus, qui tales sunt, non simplici nomine, vel solâ inani aurâ progenitorum; sed qui ex propriâ virtute, iunctâ meritis Majorum sunt verè nobiles, & eximii (i). Plura inquam beneficia, per quæ si Concilium intellexit beneficia merè simplicia, textus probat apertissime intentum nostrum, nempe quod ipsa beneficia merè simplicia personalem residentiam debitum non involvunt. Si verò intellexit beneficia Curata, & Choralia, sive quocumque modo residentialia; textus in fortioribus terminis (nempe à majori ad minus, quod est argumentum validissimum in jure (l)), probat nostrum assumptum: Nam si iustâ concurrente causâ potest Sedes Apostolica dispensare Beneficiarios residentiales ab onere residentie, multò magis dispensare posset Beneficiarios merè simplices, si hi tali oneri subderentur. Et sic ex hujusmodi sanctione Concilii probatum remanet, quod Beneficarii merè simplices sunt ab onere residentie, & servitii personalis debito immunes.

13. Demùm Concilium Tridentinum, Generale ultimum, ita decrevit: *Episcopis inferiores, quævis beneficia ecclesiastica, personalem residentiam de jure, sive consuetudine exigentia, in titulum, sive commendam obtinentes, ab eorum Ordinarii, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, divini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensatâ, expediens videatur, oportunitati juris remedium residere cogantur; nullique privilegia, sive indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis suffragentur. Indulgentiis verò, & dispensationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & eorum Ordinario legitime probandis, in suo robore permaniscent: quibus casibus nihilominus officium erit Episcoporum, iamquid in hac parte à Sede Apostolica delegatorum, providere, ut per deputationem idoneo-*

rum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur (a). Attendat benignus Lector, quod Concilium hic de residentiâ Beneficiorum ex proposito tractat, & distinguens obligatos, à non obligatis ad residentiam; decernit, primò, quod ad illam non teneantur nisi illi, qui obtinent beneficia, quæ de jure, vel consuetudine personalem exigunt residentiam: undè quia ex notissimis exceptio firmat regulam in contrarium (b), sequitur, quod quantum ad illa beneficia, quæ nec de jure, neque de consuetudine residentiam exposcunt, eorum possessores de facto à Concilio ad ipsam non adstringuntur: hæc autem beneficia sunt beneficia merè simplicia: ergò quicumque illa possident, justè non valent ad onus personalis residentie coartari.

14. Hinc Barbosa expendens idem Conciliare decretum, dicit sic: *beneficia simplicia obtinentem non posse Episcopum cogere personale aliquod servitium impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesie consuetudine non teneantur, refert decisum Placet. in prax. Episc. p. 2. c. 3. n. 32.* (c). Secundò Concilium, ad residentie debitum adstringens Beneficiarios, possidentes beneficia, quæ de jure, sive consuetudine residentiam exigunt, per dictionem illam *sive*, quæ est alterнатива (d), & etiam augmentativa (e), ostendit, posse onus residentie à beneficiis exigi, non solum de jure, sed etiam de consuetudine: si ergò de consuetudine potest excitari obligatio residendi in beneficiis, quæ alioquin de jure tale onus non haberent; etiam à contrario sensu fit, quod ex consuetudine detrahi potest obligatio residendi ab illis beneficiis, quæ alioquin de jure tale onus haberent: argumentum etenim à contrario sensu validissimum est (f). Ergò tametsi beneficia merè simplicia de jure exigere debitum residentie, attamen potuerunt ex præfata antiquissima totius Ecclesie consuetudine hujusmodi debito dequidari: & sic saltè vigore istius consuetudinis, Beneficarii merè simplices sunt à residentie onere exempti.

15. Tertiò Concilium Tridentinum clarè disponit, quod indulgentiæ, & dispensationes de non residendo, ad tempus concessæ, justis de causis, coram Ordinario verificandis, suum integrum effectum obtineant eximendi Beneficiarios, etiam residentiales, ab onere residentie: si autem hujusmodi dispensationes indulgeri possunt ad tempus; occur non poterunt in perpetuum concedi: & si ad tempus, vel in perpetuum concedi possunt prò beneficiis residentialibus, occur concedi non poterunt prò beneficiis merè simplicibus? Profectò si Ecclesiâ suam interponente auctoritatem, fieri potest, ut ab onere personalis residentie immunes reddantur Clerici obtinentes beneficia ipsomet onere alioquin implicatas; in terminis fortioribus eximi possant possidentes beneficia merè simplicia. Hinc Barbosa idem Caput Concilii commentans, ita loquitur: *Papa poterit dare facultatem non residendi ad biennium, quinquennium, vel in perpetuum, ex quilibet justâ causâ: cap. licet canon de election. in 6. Rebuff. in prax. benef. tit. de dispens. de non resid. num. 19. & 53. Et infra: Pontifex potest dispensare, & dispensando veniam dare, nè quis personalitèr cogatur residere in altero beneficio incompatibili, quod habet; est enim juris positivi necessitas residendi* (g). Multò magis ergò potest, & potuit hoc fieri generalitèr prò beneficiis merè simplicibus, idèoque Clerici eadem retinentes, sunt à residentie debito immunes.

16. Paritèr idem Concilium, alibi jubens erigi Seminarium Clericorum in unâquaque Diocesi, mandat, ut eidem valeant uniri beneficia aliquot simplicia, *cujuscunque qualitatis, & dignitatis fuerint &c. etiam si beneficia sint reservata, vel affecta* (h). Supponit igitur, quod beneficia merè simplicia sint à residentie legibus absoluta: alioquin illa uniri Seminario non præcepisset: quippè unio facta, non alteri beneficio, sed loco pio, vel domui religiose, ut est Seminarium, aut Collegium Clericorum, sive Cœnobium Regularium, aut quid simile, non est composibilis cum residentiâ personali: non enim potest Rector Collegii, vel Abbas Cœnobii, aut Monachi, & Alumni, eorundem subditi regimini, personali-

(a) Conc. Trid. sess. 6. cap. 1.

(b) Seraph. de reg. num. 7. Tit. 1. c. 1. l. 2. c. 1. l. 2.

(c) Barbos. ad Conc. Trid. sess. 6. c. 2. n. 32.

(d) Socin. Jus. conf. 41. n. 14. vol. 1. Barbos. tract. var. dist. 100. 375. nu. 2.

(e) Membr. conf. 263. n. 18. Tusc. lit. D. c. 1. n. 1. l. 2. c. 1. n. 1.

(f) L. qu. testament. 6. mulier. l. in glo. ff. de testam. cap. qualis dist. 15. Marten. de prob. conclus. 1. 146. n. 3.

(g) Barbos. ad Conc. Trid. sess. 6. c. 2. n. 6.

(h) Concil. Trid. sess. 23. c. 1.

palterè residere, ac per se ipsos ministrare apud Ecclesias campestris, & solitarias, hucque, illucque positas, in quibus erecta sunt beneficia, eorum religiosi domibus unita. Quo praterè Concilium, si supposuisset beneficia merè simplicia onus residentie involvere, non iussisset uniri Seminario limitatè beneficia simplicia, sed generalitèr aliqua beneficia, non distinguendo de residentialibus, vel de simplicibus, quatenus omnia idem onus involverent residentie. Quia ergo Concilium dispositionem suam limitavit ad beneficia simplicia, satis declaravit, Beneficiarios merè simplices esse à residentie debito immunes.

17. Tandem ipsum Concilium Tridentinum alibi generali lege interdicat, nè plura beneficia uni, & idem Clerico valeant indulgeri, hoc modo: *Sancta Synodus &c. statuit, ut in posterum unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur: quod quidem si ad vitam ejus, cui conferitur, honestè sustentandum non sufficiens, liceat nibilominus aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non regulat, eidem conferri (a).* Dudum antè plurimi Canones, per Ecclesiam fuerant constituti, pluralitatem beneficiorum in uno, eodemque Clerico reprobantes: & ita in variis Conciliis (b), & ita in diversis sanctionibus, corpori Juris insertis (c), idipsum fuit prohibitum. Sed Canones, & Concilia præfata loquebantur, vel saltem debent intelligi de beneficiis Curatis, atque Choralibus, aut alio modo residentialibus. Concilium verò Tridentinum in hoc decreto nedum vetuit pluralitatem beneficiorum residentialium, quam in alijs quoque decretis prohibuerat, individuas beneficia incompatibilia (d); verum etiam interdixit pluralitatem beneficiorum merè simplicium, quæ numerum duorum excedunt. Porro si tria, vel ulterius beneficia simplicia quisquam Clericus peroptabat, olim opus erat dispensatione Apostolica (e), hodie tamen, inquit Barboza, de consuetudine non datur dispensatio ad plura beneficia simplicia: sed Prælati inferiores Summo Pontifici videtur, quod conferre possint, & de facto conferunt, nullâ habitâ ratione, an sint pinguis, vel tenuis (f). Hocque multo magis si beneficia illa simplicia sunt de jure patronatus: tunc enim ait idem Auctor, universalem observantiam, & praxim esse, ut Episcopi instituunt præsentati à patronis, tamen si tertium, & quartum habeant beneficia (g).

18. Itaque si Concilium Tridentinum decernit, posse aliquem plura beneficia retinere, dummodò ambo, sive cœtera, præter unum, non requirant residentiam personalem; quomodò quæso, bone Deus, & quâ fiduciâ possunt ejus verba intervolvi, ejusque sanctiones tali violentiâ contorqueri, ut vel ad significandum contrarium sensum trahantur, vel omnino negetur, esse Beneficiarios merè simplices à residentie debito immunes? Ad id postea quod in oppositum judicatur, mentem Concilii Tridentini non fuisse approbandi. Sed lolumodò permittendi merè toleranter exemptionem prælatorum Beneficiarium ab obligatione residendi, & personalitèr ministrandi in Ecclesiis suorum Beneficiorum; jam frustra responsum est, & infra iterum respondebitur, totalitèr evertendo hujusmodi ludificationem verborum Tridentini: quare superfluum est hic eidem rei diluendæ prolixius immorari. Post igitur jam hucusque recensita Concilia generalia, sventia exemptioni, quâ potiuntur Beneficarii merè simplices ab onere residentie: Nunc ad aliarum specierum Concilia, nempe Nationalia, & Provincialia est opportuno tempore descendendum.

19. Tamen si autem eademmet Concilia Nationalia, & Provincialia, extrâ illorum Nationes, & Provincias, nullatenus afficiant (h), nec extrâ ipsa loca, vim legis habeant, necessariò à Fidelibus observandæ (i): atamen eorum decreta, velut à Prælati edita, non sine magnâ maturitate, atque concordâ fieri, nec non sub Spiritu Sancti regimine, illoque ipsismet lumen infundente, qui in Sacris Evangeliiis pollicitus est: *ubi sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum (j)*, magnam ubilibet merentur venerationem, & idcirco

(a) Concil. Trid. sess. 24. c. 17.

(b) Concil. Chalced. cap. 10. Conc. Nicaen. II. cap. 15. Concil. Agath. cap. 17. Conc. Epoca. cap. 2. Concil. Autoc. cap. 2. Conc. Arel. I. cap. 3. & 22.

(c) Cap. Quam Abbatem 21. qu. 1. c. quia instantum cap. cum non ignoret. cap. referre. cap. multa de p. b. end. cap. quæ veniale de Cler. non resit.

(d) Concil. Trid. sess. 24. c. 17.

(e) Barboza Sum. Apostolic. Decis. collat. 64. num. 14.

(f) Idem ad Concil. sess. 24. c. 17. n. 2.

(g) Idem Barboza loc. cit. num. 3.

(h) Cap. 1. caus. 3. qu. 1. c. de decimis 3. qu. 2. Fagnan. in c. canonum 1. de consil. l. 1. num. 14. Alphon. de Ca. Br. l. 1. c. 3.

(i) Barboza Sum. Apostolic. Decis. collat. 109. n. 3. & in c. canonum 1. de consil. l. 1. n. 7. dist. 15.

(j) Matth. c. 18. n. 20. Etiam Concil. à Lap.

cirò quidquid ab eis est Synodaliè definitum, omni honore, atque obsequio colandum est, præsertim si fuerunt à Summo Pontifice approbata, decernente ab omnibus observandas esse functiones ibidem editas: tunc enim ratione Pontificij approbationis, Concilia illa se habent non secus ac si essent universalia, de quâ re Jacobatius, Albertus Pighius, & alij (a). Inter Concilia autem Nationalia unum, quod de rê, ad nostrum propositum faciente, loquitur, est Concilium *Londinense*, Londini habitum apud Anglos anno Christi 1268. ex Angliæ, Scotiæ, atque Hiberniæ Episcopis, præside Cardinali Ottobono de Fliſco, Legato de Latere Clementis Papæ IV. Concilium magnum à Matthæo Vvestmonasteriensi appellatum, & quod totius magnæ Britanniæ incolæ, tamquam summæ auctoritatis Synodum impensè coluere, usque ad ea infelicia tempora, in quibus Henricus VIII. Rex, à fide Catholica, quam præcedentè & calamo, & ensè viriliter defensus erat, ex motivis Orbi universo notissimis, desilivit.

20. In hoc inquam Concilio, sequens Canon, inter alios est statutus: *Nul-
lum de cetero ad Vicariam admittendum, nisi in Presbyterum jam ordinatum, vel
vel saltem in Diaconum proximis temporibus ordinandum: qui renuncians aliis
beneficiis, si qua habet, Curam animarum habentia; juret ibi residentiam facere
corporalem: aliqui institutionem ipsius nullam fore deinceps, & Vicariam alii
conferendam. De iis autem, qui tunc jam fuerant constituti, nos tamen in Pre-
sbyteros ordinari, statuit, & precepit, ut ex tunc infra annum ad minus re-
ficerent in Presbyteros ordinari: alioquin privatos ipsos ex tunc Vicariis fore
deinceps: quod de residentia circa influendus preceptum erat, statuens etiam circa
ipsos &c. (b). Loquitur Concilium de Vicariis perpetuis, curam animarum ha-
bentibus, quæ sine dubio inter beneficia ecclesiastica computantur (c): dispo-
nitque, ut hujusmodi Vicariæ, sive beneficia, non nisi Presbyteris traderentur,
vel saltem Clericis, qui possent intrā annum ad Sacerdotium promoveri. San-
civit quoque, ut hujusmodi Vicarii jurejurando adigerent, personalem resi-
dentiam polliceri; demumque voluit, ut non possent unā cum aliis beneficiis
curam animarum habentibus retineri: & quidem justè quandoquidem cum Vi-
cariorum perpetui verum habeant titulum beneficii (d), quinimò & nec possint
constitui absque erectione tituli Vicariæ (e), dicanturque verè, & non fictè ha-
bere beneficia Curatæ (f), incompatibiles erant, & sunt ipsæmet Vicariæ cum
aliis beneficiis Curatis.*

21. Recolendum est hic autem ex historiâ, quod in Angliâ prava quædam inoleverat introductio, retinendi plura beneficia, etiam Choralia, & Curata, five alio titulo refidentialia: quem abusum radicitus evellere gestiens Gregorius Papa IX. misit illic quendam Legatum suum anno 1237. ut congregato in Urbe Londini Concilio, pluralitatem beneficiorum refidentialium, ex totius Regionis illius finibus amputaret. Sed quia Clerici jam binis, ac ternis beneficiis insigniti, ad hæc audita, fremere inceperunt, & penè ad arma impugnan- da proruerunt; Vvalterus de Cantelupo Episcopus Vvigornienfis exurgens in Concilio, Legatum Pontificum viriliter est adhortatus, nè contrâ morem, hunc, profundis nimium radicibus Angliæ infixum, quidquam constitueret, sed de illo tolerando, donec melior adestet opportunitas, Pontificem commone- ret, quem ipsum quoque Concilium, de hoc suis literis obfcescavit: ne ex re- medio tunc tentato, majora mala profluere (g). Ità ergo res infecta reman- sit, de quâ fufius Matthæus Parisius (h), Polydorus Virgilius (i), Genebrar- dus, & alii (j). Quod ergo Gregorius Papa IX. per Legatum suum eradicare non potuerat, Clemens Papa IV. triginta post annos, per alium Legatum evellere procuravit: nec toti malo repugla ponere valens, prò eo quod potuit, re- medium adaptavit: nimirum arcepit pluralitatem beneficiorum, Curam anima- rum habentium, toleratâ pluralitate Choralium, five alio titulo refidentialium.

(2) *Card. Jarchib. de Conc. L. 1. art. 1. §. 4. quod. Pignus de Eccl. hier. l. 6. c. 1. V. m. d. i. Bar. de an. c. 1. n. 2. diff. 15.*

(b) *Council, London.*
 400.1168.c.2.

(c) *Barbier, Jur. Ecclésiast. Univ. l. 3. cap. 6. num. 18. 19. 1901.*

(d) Cap.ad hoc de
offic. Vicar. Garcia de
benef. p. 7. c. 2. n. 289.
(e) Garcia de benef.
p. 11. c. 2. n. 194.

(f) Barbof. Jur. Eccl. Vair. p. 7. t. 2. num. 28 p. Campanil. divers. Jur. Canon. rubr. 74. c. 6. n. 14.

(g) *Vid. Bail. Sum. Conc. in Council. Lond. ann. 1363.*

(h) *Marth. Parif. ed*
ann. 1268.

(i) *Phidolus*. Virgil.
Georg. 1.16.

(1) Genebrard, in *Chronicle* lib. 4.

22. Ex quibus duo nobis innotescunt, primum, quod ubi aliqua consuetudo super residentia beneficiorum alicubi taliter est infixa, ut non possit sine magna Ecclesie perturbatione divelli, est pacifice permittenda: & ita quantumlibet per hypothesein beneficia merè simplicia de sui natura exigenter residentiam; tamen quia consuetudo contraria, illam eximens ab illo onere, non potest sine totius Ecclesie conturbatione extirpari, ideo toleranda est potius, quam cum scandalo, ac multa confusione rerum, atque hominum evellatur. Si enim permitti tunc potuit in beneficiis residentialibus; multò magis permitti nunc potest, & debet in beneficiis merè simplicibus. Alterum quod nobis innotescit, est, quod beneficia residentialia cum non residentialibus sunt compatibilia; nam quia incompatibilitas in isto Concilio est restricta ad sola beneficia Curata, ex consequenti cetera beneficia compatibilia remanserunt: hæcque compatibilitas, si tunc nedum beneficia merè simplicia complexa est, sed etiam se ad beneficia Choralia, sive alio titulo residentialia dilatavit, consuetudine sic statuente; multò magis nunc se valet ad ipsa sola beneficia merè simplicia coarctare. Posita autem compatibilitate in beneficiis merè simplicibus, fit ex consequenti, quod Beneficarii merè simplices à residentie onere, & servitii personalis debito sunt immunes.

23. Ex Conciliis verò Provincialibus, primò nobis occurrit Concilium Aurelianense III. convocatum anno Christi 540. in quo Patres decreverunt: *de his verò Clericorum personis, quæ de Civitatis Ecclesie officio, Monasterio, Diocesi, vel Basilica, in quibuscumque locis positis, idest, sive in territorii, sive in ipsi Civitatibus suscipiant ordinandos, in potestate sit Episcopi, si de eo quod ante de ecclesiastico munere habebant, eos aliquid, aut nihil exinde habere voluerit; quò unigenique facultas suscepi Monasterii, Diocesis, vel Basilicæ debet plenà ratione sufficere* (a). Loquitur iste canon de beneficiis, quæ ibi vocat Ecclesie officia: illà etenim ætate promiscuè sumebantur verba officii, & beneficii: ac nostris etiam temporibus beneficii æquiparantur officiis (b). Verbum quoque *Dixeris* in isto canone significat parochiam, sic etenim interdum resonare solet in Canonibus priorum temporum (c). Demum *habere de ecclesiastico munere* idem est ac beneficium ecclesiasticum possidere juxta phrasim illorum temporum, quod idem Concilium canone præcedente vocat *Monasticam Sacerdotum*. Igitur decernit Concilium Aurelianense III. quod si Clericus habens beneficium; Abbatiam quoque, vel Parochiam, vel Ecclesiam obtineret, posset illud retinere cum eà, si consentiret Episcopus. Illud autem primum beneficium, vel erat merè simplex, & habemus intentum: vel erat residentiale, & argumentum in fortioribus terminis probat. Nam si poterat consensus Episcopi abscondere onus residentie primo beneficio, ut retineretur ab uno, & eodem Clerico cum alio beneficio residentiali; multò magis ab Ecclesia potest idem onus auferri beneficio merè simplici, si onus ipsum haberet.

24. Paritèr Concilium Nannetense, quod coaluit anno Christi 1264. edidit hoc decretum; *Si verò quisquam Capellaniam adeptus fuerit, quæ residentiali debeat personalia; ipsi jure valet primum beneficium, quod finalitèr residentiam requirebat* (d). Loquitur Concilium de Capellaniis, non utcumque, quoniam hæc sæpè sapies nec etiam solent esse ecclesiastica beneficia, tamen in dubio prò beneficiis reputantur (e). Sed de illis Capellaniis, quæ vel onus habent adjuvandi parochum in exercitio curæ animarum, vel intercessendi Choro, vel aliud opus personaliter exercendi (f). Et quia istæ sunt residentiales; prohibet Synodus, nè cum alio priori beneficio, itidem residentiam requirente, possint unà simul retineri. Ergo argumentum ducendo à contrario sensu (quod est optimum, & efficax, uti pluries ostendimus) si primum beneficium residentia debitum non exponat, unà cum aliquà ex præfatis retineri potest. Beneficia autem talis speciei sunt beneficia merè simplicia; ergò in sensu Concilii Nannetensis beneficia merè simplicia sunt à residentie debito immunia.

(a) Concil. Aurel. III. ann. 540. c. 13.

(b) Cord de Luca de Regalibus dist. 11. n. 10.

(c) Cap. Presbyter. 12. q. 4.

(d) Concil. Nannet. ann. 1264. cap. 6.

(e) Perez de Lara de Capellan. cap. 1. num. 39. General. ad reg. de Luca. q. 1. n. 9.

(f) Binsfeldus. Eccles. Univ. l. 1. cap. 5. num. 15. q. 18.

25. Sequitur Concilium Colonienſe II. celebratum anno Chriſti 1549. in quo introducto tractatu de tertio medio inſtaurandi eccleſiaſticam diſciplinam, huiusmodi ſanctio ſuit communibus Patrum ſuffragiis conſtituta: *Cupiētes ex animo, quantum in nobis eſt, prohibere, ac tollere, odioſum illud, & inſatiabile (quod Patrum Canones deſtantur) ſtudioſum eoacervandi plura beneficia, curam animarum habentia, unde populus fidelis graviter ſcandalizatur, & optimorum quorumcumque animi à Clero alienantur &c. Donec Caeſarea Maieſtas proviſionem meliorem aduerſus licentiam hanc à Summo Pontifice impetret, id quod ab Eccleſiaſticis Imperii Statibus rogatus in ſe recepit à ſanctitate ejus emitti, ac ſtaſigare velle; ſtatimur, & communi, maturaque deliberatione cum Concilio prehabita, quod juſtiſſimum eſt, & ad Eccleſie edificationem pertinet, ſancimus. Ut beneficiatus quiſque, ſi beneficia habet à Curis libera, aut beneficium Curatum unum, aliud ſimplex, ſatisſacias officio, cujus gratia beneficiarius accepiſt, ſecundum intentionem fundatoris, ſacros Canones, & Patrum decreta: & ab Eccleſiâ, ubi beneficium negligit, non participet. Etenim divini juris eſt, ut qui ſervit altari, de altari vivat: nec bono jure is, qui non ſervit altari, vivit de altari; ſicut ſtipendium non debetur niſi militanti: ſi verò curatum habet beneficium, apud Eccleſiam, ubi beneficium habet, reſideat, & officio ſatisſacias, alioqui nihil percipietur &c. Quod ſi quis juxta Caput de multa, de Prebend. qualiſcunque jam impetravit à Sede Apoſtolica facultatem plura quam unum beneficia retinendi, mandamus, ut hanc Epifcopo ſuo, aut ejus Viſitatoribus, ſecundum diſpoſitionem cap. Ordinarii de offic. ordin. in 6. præſentet, atque exhibeat. Quæ ſi appareat ſufficientem, curet Epifcopus, ut beneficia debitis officiis non fraudentur: alioquin Beneficiatus uno, quod maluerit, retento, reliqua liberè reſignat, aut remiſſat viris idoneis perſonalitè reſidere volentibus &c. (a).*

(a) Concil. Colon.
anno 1549. de 3. medijs
§. 6. ubi not.

26. Diſtinguit ſatis clarè Concilium hoc in Beneficiario, reſidentiam ab aliis obligationibus, diſcretiveque de utraque re diſponens, edicit; quod ſive beneficia ſint Curata, ſive ſimplicia, Beneficiarius omninò obligationes beneficio adnexas adimpleat, nimirum ſive per ſe, ſive reſpectivè per alium: per ſe, ſi beneficia ſint Curata, vel reſidentialia: per alium verò, ſi beneficia ſint merè ſimplicia. Quoad reſidentiam autem jubet ad illam teneri eos, qui beneficia curata poſſident, vel reſidentialia, ſine diſpenſatione. Alit de beneficiis merè ſimplicibus alium ſilentium ſynodus habet, comprehenſura certè hæc ipſa quoque ſimplicia, ſi cognoviſſet, quod eadem eſſent reſidentie debito adſtricta. Quæ omiſſio in loco, & tempore, quo de reſidentiâ Beneficiorum agebatur, benè oſtendit non fuiſſe à Concilio nominata beneficia merè ſimplicia, quia nonuit ea reſidentie vinculis alligare (b).

(b) L. Si Pro §. de
viro ſi ſoluto matrim.
Barboſ. tradi. var.
loc. 76.

(c) Cap. de multa
de prebend.

27. Præterea notetur, quod Concilium Colonienſe admittit, in Summo Pontifice auctoritatem diſpenſandi, ut quis valeat plura beneficia reſidentialia inſimul retinere, agnoſcens etiam hanc facultatem eſſe de jure (c): quo caſu poſſito jam ab uno ex dictis beneficiis onus reſidentie amputatur, quippè Beneficiarius non valet uno, eodemque tempore in duobus Eccleſiis longe diſſitis reſidere: cum unum, & idem corpus, eodem temporis momento, eſſe non poſſit circumſcriptivè in pluribus locis (d). Si autem reperitur in Eccleſiâ hæc facultas ſubtrahendi à beneficiis reſidentialibus debitum reſidentie, vel ad tempus, vel in perpetuum, occur non reperietur pro eodem debito à beneficiis merè ſimplicibus auferendo; cum imò hæc facultas potiùs debeat pro beneficiis merè ſimplicibus prævalere, ob majoritatem rationis, à quâ ſine dubio validum eſt argumentum (e). Eccleſia autem huiusmodi onus beneficiis merè ſimplicibus abſcidit, prout hucusque probavimus, & patet ex conſuetudine generali, per totam Eccleſiam ipſam diſſuſa: ergò Beneficarii merè ſimplices ſunt à reſidentie debito exempti.

(d) S. Thom. in 4.
diſt. 10. art. 1. ad 5. 6.
7. 8. q. 2. art. 2. q. 3. ad 4.
q. 4. art. 1. art. 2. ad 1.
q. 4. art. 2. art. 3.

(e) Barboſ. tradi. var.
loc. 64. n. 1.

28. Paritè Concilium Moguntinum eodem anno 1549. convocatum, inter
Bræſch. de Lib. Eccl. Tom. IV. O ter

ter 57. Canones, ad ecclesiasticam disciplinam pertinentes, hæc, quæ sequuntur, decrevit: *Rei ipsa loquitur, plura beneficia, potissimum quibus animarum cura submissa est, non sine gravi Ecclesiarum damno, ab uno obtineri: cum unus in pluribus Ecclesiis ritè officia persolvere, aut rebus earum necessariam curam impendere nequeat. Nos igitur Eccl. singulos ejusmodi curatorum beneficiorum detentores monemus, Et districte eis precipiendo injungimus, ut intra trimestre tempus post hujus synodi Provincialis exitum, nobis, aut Comprovincialibus nostris, locorum Ordinariis, dispensationes, quarum prætextu ejusmodi beneficia obtinent, exhibeant. Quod si fecerint, talia beneficia, quasi eo ipso illicitè obtineri convincantur, post trimestre tempus elapsum, per eos, ad quos collatio eorum pertinet, aliis personis idoneis conferri debeant. Quod si dispensatio alicujus legitima, Et sufficiens videbitur, in beneficia sine molestiâ retinebit Eccl. Sin dispensationes invalide, aut non satis legitime visæ fuerint, si ii, qui earum prætextu plura beneficia curata obtinuit, uno retento, cætera liberè resignare recusaverint: causa illius ad Sedem Apostolicam referatur, ejusdemque judicium expectetur, quem sui beneficii modum esse velit. Quod si quis in diversis Diocesium ejusmodi beneficia curata obtineat, à quolibet Ordinario ad talem exhibitionem compelli debet; Et si legitimâ dispensatione munitus non fuerit, ultimo quod accepit beneficio retento, cætera resignet Eccl. (a). Ex quibus verbis recurrit argumentum, paulò antè ex Concilio Colonienſi deductum (b), quod hic parcimus explicare, nè nupèr dicta videamur sine necessitate repetere: faveat Lector illud ibi denud suis oculis perlustrare, & videbit quantâ efficacîâ Concilium Moguntinum pro sententiâ nostrâ peroret.*

29. Sequitur ipsâ synodus, & decernit: *Statuimus, ut post hæc omnes, qui vel Præpositorum, vel Decanorum, vel Scholasticorum, vel Custodum, vel Cantorum dignitatibus (quatenus hæc ad nostram, aut Comprovincialium nostrorum dispositionem pertinent) jam præfulgent, aut porro ornandi erunt, presentes suis Ecclesiis, utiles, & nomine dignam operam præstent: Non absentes, fructus tantum auferant: neque liceat cuiquam absenti nullam harum dignitatum genere, sed quisque soli titulo insignitus suæ Ecclesiæ non absens, neque conductû aliorum operâ, sed residendo præsentem ipse inseruiat (c). Ad hæc Concilium adjungit: nè beneficia, per Ecclesias debitis obsequiis fraudentur, omnibus beneficiorum possessoribus, sub amissione beneficiorum injungimus, ut ordines, quos eorum beneficia requirunt, si nondum habent, proximis temporibus à jure statui recipiant. Ad quod etiam Canonicos Ecclesiarum pro suo quemque ordine teneri volumus, ut obsequium, quod quisque pro officii sui exigentiâ Ecclesiæ debet, cum res postulat, per id præstare queat (d). Successivè idem Concilium aliam sanctionem edidit, tenoris ut sequitur: *Pastoribus etiam, & iis, qui Curata beneficia obtinent, injungimus, ut Ecclesiis, in quibus per consensum Diocesani instituti sunt, nec tamen eisdem per id præsumunt, Vicarios idoneos, & Canonicè institutos præficiant, eisque pro sufficienti victu portionem congruam de proveniendis Ecclesiæ assignent: nec sic de se institutos Vicarios, ab eadem Vicariâ amoveant, nisi ipsi jam actû Sacerdotes Ecclesias suas per se ipsos regere velint, aut aliquam rationabilem amotionis causam contrâ Vicarium eorundem Diocesano, aut ejus officiali probaverint (e).**

30. Totam ergò hujusmodi Canonum Moguntinorum colligando substantiam habemus, teneri ad residentiam personalem Pastores, Parochos, Præpositos, Decanos, Scholasticos, Custodes, Cantores, Canonicos, & alios Beneficiarios, quorum præbendæ sacrum aliquem ordinem prærequirunt: de Beneficiariis verò merè simplicibus nè verbum quidem ibi fieri reperimus. Ut quid autem hæc, non secus ac illa, eisdem residentie vinculis non innexuit, nisi quia illa, tamquam curata, & respectivè choralia, sive alio titulo residentialia, tum ex jure, tum ex totius Ecclesiæ praxi, servitium exigent personale;

merè

(a) Concil. Mogunt.
ann. 1545. cap. 54.
(b) Vid. in hoc Com-
putulo paulò antè n. 25.

(c) Concil. Mogunt.
loc. cit. cap. 71.

(d) Concil. Mogunt.
loc. cit. cap. 72.

(e) Idem Concil.
Mogunt. loc. cit. c. 70.

merè simplicia verò à talis servitutis onere sunt immunia. Et sanè argumentum, à sufficienti partium enumeratione desumptum, validum est (a), cumque in hac Synodo enumerentur sufficienter beneficia quoad eorum partes, residentiam involventes, nec includantur in eis beneficia merè simplicia; patet quod illorum omisio, seu non nominatio, à quâ pariter in jure optimum sumitur argumentum (b), ostendit, Beneficiarios merè simplices esse à residentie debito exemptos. Pariter Concilium admittit posse Clericos, etiam non actu Sacerdotes, Curata beneficia adipisci, apud quæ ipsi non resideant, sed per Vicarios deserviant: posse quoque unum Clericum duo beneficia Curata nancisci, etiam in duabus Dioccesibus constituta, hæcque ex dispensatione Apostolicâ, quam vult omnino suam efficaciam habere. Si autem Pontifex potest concedere privilegium dispensationis, ut beneficia Curata, sive aliâs residentialia, residentiam non exposcant; occur interponere non potest approbationem consuetudinis, quæ generaliter cuncta beneficia merè simplicia à residentie debito exsolvit, cum consuetudine valeat introduci quicquid potest privilegio concedi (c)?

31. Posset hic interferri Concilium *Emeritense*, antiqua Synodus Provincialis decernens, posse Clericos binum residentiale beneficium in simul retinere, Canonatum nimirum Cathedralis, & Parochiam ruralem, dummodò in hac per Vicarium officia pastoralia compleant (d). Sed quia textum hujus Concilii suprà per extensum retulimus, inutile reputamus hic illum denuò replicare (e). Solum advertimus, quod Concilium rem optimam censuit, & omni præconio dignam, quod iustâ concurrente causâ unus, & idem Clericus, duo beneficia residentialia, & incompatibilia posset in simul retinere, alteri ex eis subtrahendo debitum residentie: multo magis ergò hoc iustum, & optimum fuit, ac est, admitti in beneficiis merè simplicibus, quæ de sui naturâ, nec residentialia, neque incompatibilia sunt; neque pro talibus à totâ Ecclesiâ reputantur; & in quibus minor ratio concurrit, quam in illis, exposcendi debitum residentie: argumentum etenim à majori ad minus validum est (f). Quid egerit Concilium *Compostellanum*.

32. Concilium *Bituricense* anno 1584. apud Bituricas convocatum, inter 46. titulos, quos complectitur (g), in titulo de Canonicis talia decernit: *Si non sit sufficiens redditus Canonici, provideat Episcopus, sive per suppressionem præbendarum, ubi magnus erit earum numerus: sive per unionem beneficiorum simplicium, non regularium, ut iis proventus compensentur augeatur* (h). Distinguit ergò Concilium inter beneficia merè simplicia, & Canonicatus, vultque illis istis, tenuitate laborantibus, copulari. Supponit igitur beneficia illa merè simplicia esse à residentie debito immunia, alioquin ea non mandasset Canonicatibus uniri: quemadmodum non mandavit uniri Curata, quia sciebat illa esse residentie debito adstricta. Idipsum antè decreverat Concilium Tridentinum, penè totidem verbis, ut tenuitati Canonicatum provideret (i): mandansque illis uniri beneficia simplicia, de merè simplicibus intellexit, non de simplicibus servitoriis, qualia dicuntur ab aliquibus Canonicatus, & Præbendæ Choralis; cum Canonicatus exuberantes jussit supprimi, non uniri. Voluitque ut beneficia, etiam à viventibus possessa, sine tamen illorum præjudicio, uniri possent (l), singulisque præbendis singula possent beneficia copulari (m): Nec quidquam obstat hujusmodi unioni ius patronatus, beneficiis illis merè simplicibus colligatum, quippe adhuc & uniri posse voluit Canonicatibus ipsis, salvo patronorum consensu (n).

33. Pergit Concilium *Bituricense*, & decernit, quod *beneficia curata in simplici non convertantur* (o). Sed jam illud confirmari, atque fusiori determinatione præterat Concilium Tridentinum, tantundem interdicens his verbis: *Statuit. S. Synodus ut ecclesiastica beneficia secularia, quorumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primâ eorum institutione, aut aliter quomodo-*

Bjalsch. de libert. Eccl. Tom. IV.

O 2

docum.

(a) L. ex maleficiis §. heres l. obligatio nem ff. de Alim. & aliis de iurepatr. c. per suas de sent. exco. c. quanto de jurejur.

(b) *Archer. conf. 180. l. i. ff. de iur. & lit. Di. Can. 1517. n. 30. 31.*

(c) *Bald. conf. 49. lib. 2. Anacur. conf. 50. Oldrad. conf. 172. l. 2. n. 25. a. 8.*

(d) *Vid. C. de Unitat. Can. 12. Concil. Emeritense. l. 2.*

(e) *Vid. supra hic cap. 4. n. 10.*

(f) *Sanchez de Ministris. lib. 2. disp. 2. n. 214. Farinac. præf. Crim. par. 4. conf. 60. n. 1099. Barbos. tra. var. lit. 67. n. 1000.*

(g) *Vid. Bail. Rom. Contem. 2. ad Concil. Bituric. l. 2. 66.*

(h) *Conc. Bituric. an. 1584. tit. de Canonicis.*

(i) *Conc. Trid. sess. 44. cap. 15.*

(l) *Garcia de Benef. p. 2. c. 4. n. 312. Barbosa ad Concil. 107. n. 11. n. 14.*

(m) *Constit. de Preb. for. 174. n. 32. in fin.*

(n) *Almonda de curat. vir. vol. cap. 12. n. 126. Barbos. loc. cit. num. 21.*

(o) *Conc. Bituric. an. 1584. tit. de Beneficiis.*

(a) Conc. Trid. sess. 15.
cap. 16.

(b) Cap. Significasti
4. de elec. Conc. Trid.
sess. 15 de app. 16.

(c) Vid. supr. cap. 16.
num. 4.

(d) Conc. Mediol. 7.
part. 1. 10. de resident.

(e) Conc. Mediol.
lat. de Semv. 10.
(f) Vid. supr. hic
cap. 11 n. 16.

documque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congruâ porzione, non convertantur (a). Cur autem tam Concilium Tridentinum, quam Bituricense, venerunt hujusmodi transitum beneficiorum de Curatis in merè simplicia? nisi quia Curata obligant Beneficiarios ad residendum apud eorum Ecclesias, & ad munus parochiale inibi personaliter exercendum; merè simplicia verò proprios possessores ab onere hujusmodi personalis obligationis absolunt? Cœterum Concilium Tridentinum, & multò magis Concilium Bituricense salvam reliquerunt Summo Pontifici potestatem, quam arctare non potuerunt, ut liberum illi semper esset iustis de causis beneficia, etiam Curata in merè simplicia convertendi. In omnibus namque Conciliorum decretis intelligitur semper salva Papæ potestas (b).

34. Tandem Concilia Mediolanensia, à S. Carolo Borromæo pastoralis sollicitudine convocata, Beneficiarios merè simplices immunes esse à residentie debito satis apertè declarant, prout patefaciunt decreta, quæ jam superius, & hisce sacris Synodis allegavimus (c), quibus optimùm erit alia hic adjungere, quæ inibi reperiuntur sub hujusmodi sensibus exarata: *Personalis residentie munus, ut res verà per eos præstetur, qui illius generis beneficia ecclesiastica obtinent, omnem rationem, Canonum jure, Tridentinisque Sanctionibus præscripam, Episcopus ineat (d)*. Vide quàm clarè Concilium Mediolanense V. non exigit residentie munus à cunctis Beneficiariis, sed ab illis tantum, qui obtinent beneficia talis generis, quod Beneficiarios ipsos obligat ad residentiam. Supponit ergò Concilium dari alterius generis beneficia, quæ ad residentiam non obligant; hæc autem sunt beneficia merè simplicia. Rursus agendo de Seminario Clericorum, Concilium Mediolanense I. ità determinat: *Decernimus, ut Episcopi ex auctoritate Concilii Tridentini, intra sex menses ecclesiastica aliquot simplicia beneficia, cujuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præsimonia, vel præsimoniales portiones nuncupatas, etiam nondum vacantes, Seminario applicent, & incorporent, ea videlicet, quæ illi Seminario magis opportuna, & idonea videbuntur, sine tamen cultus divini detrimento, & beneficia obtinentium præjudicio (e)*.

35. Recurrit hic sermo, quem Capitulo præcedenti allegavimus (f), nimirum quod Concilium fanciendo unienda esse Clericorum Seminario, non beneficia Curata, vel Choralia, aut alio modo residentialia, sed simplicia, declaravit hæc esse à residentie debito exempta, alioquin ad hæc sola unionis facultatem non coarctasset. Habemus ergò Concilia Generalia, tam in Oriente, quàm in Occidente convocata: habemus Concilia Nationalia: habemus Provinciaria, quæ uno ore, uno eloquio, totiusque Ecclesiæ sensu conclamant, vel clavis verbis, vel deductivo sermone, non debere Beneficiarios merè simplices, residentie personalis vinculis irretiri, ipsosque esse à personalis servitutis onere immunes. Quid ultra desiderari potest? Si alia cuncta argumenta deessent, nonnè hoc solum sufficiens esset, ad salvandos Beneficiarios merè simplices ab omni debito residenti, & personaliter ministrandi in illis Ecclesiis, in quibus eorum erecta sunt beneficia? Conquiescant itaque novi Residentiarii, qui eosdem gestiunt residentie loris involvere, calamumque non arbitrio, sed ratione temperantes, veritati tandem cedant, quam cognitam impugnare, peccatum est contra Spiritum Sanctum, ipsis parvulis cum elementis fidei dictitatum.

C A P U T XII.

In quo ex variis Rationibus THEOLOGICIS probatur, Beneficiarios merè simplices esse à Residentiæ, & Servitii personalis debito immunes, præstando in loco, in quo Ecclesiasticum obtinent Beneficium.

S U M M A R I U M.

- 1 *Volentes propter novitatem opinionum in admiratione esse, decipiuntur. Qualis sit error contendere, Beneficiarios merè simplices teneri debito residentiæ.*
- 2 *In Ecclesiâ non potest esse error ab illâ approbatus. Christus infallibilitatem obtinuit, quem Patres variis epistolis prosequuntur, ipsam infallibilitatem prædicantibus.*
- 3 *Tota per obtem Ecclesiæ exemptionem ad proximæ redigis Beneficiarios merè simplices ab onere residentiæ.*
- 4 *Cum Concilia generalia approbant exemptionem prædictam; si hæc est de jure Divino, & Naturali; oportet quod tota Ecclesiâ erraverit, & erret.*
- 5 *Quid exemptio præfata in sensu Contradictorum incipit à tempore Gregorii Pape IX. Ecclesiâ jam à quadringentis annis erit in errore.*
- 6 *Dicere, quod Ecclesiâ sit fallibilis, & erraverit, est heresi non semel damnata. In hanc verò impingit Contradictorum conatus.*
- 7 *Reperitur in Ecclesiâ potestas dispensandi, & canonici temperandi, hæcque id extendit ad illa, quæ Christus Ecclesiasticæ potestati submisit.*
- 8 *Dispensatio est juris relaxatio. Papa dispensare potest in omnibus, quæ sunt juris positivi, & dispensando non facit contrà, sed juxta statuentium intentionem.*
- 9 *Dispensatio duplex est, tacita, vel expressa. Residentiæ debitum est de jure humano, sicuti de jure humano sunt beneficia.*
- 10 *In Scripturis nihil habetur, quod præcipiat præfata residentiam: unde hæc non est de jure Divino, neque est de jure Naturali in Beneficiarii simplicibus.*
- 11 *Potest Pontifex interdum etiam in jure Divino, & Naturali dispensare, indirectè declarando jus Divinum, & Naturale in tali casu locum non habere.*
- 12 *Papa dispensare potest super residentiâ, & pluralitate beneficiorum, tamen residentialium. Episcopi quod possint eire hæc?*
- 13 *Pontifex potest Papa super residentiâ beneficiorum etiam residentialium ad vitam Beneficiati: Episcopi verò id facere possunt ad tempus.*
- 14 *Pontifex, & Ecclesiâ de facto eximunt Beneficiarios merè simplices à debito residentiæ, dispensando super illâ, tam tacite, quàm expresse.*
- 15 *Tamen Beneficarii residentiæ teneantur ad residentiam, dantur tamèn aliquæ causæ, ob quas à tali debito eximuntur.*

- 16 *Dispensatio non residendi licitè conceditur ab Ecclesiâ, si iustæ causæ concurrant dispensandi, quarum quatuor adnumerantur.*
- 17 *Si Ecclesia dispensare valet cum Beneficiariis residentialibus super onere residentie; multò magis id facere potest cum Beneficiariis merè simplicibus.*
- 18 *Probabilitas opinionis vel est ab intrinseco, vel ab extrinseco. Utraque affi palatur opinioni immunitatis Beneficiariorum simplicium à debitore residentie.*

(a) *Convincitur etiam in Proem. l. de generat. de corruptione.*

1. CONTINGERE non raro solet, ut qui sententias, atque doctrinam Patrum, ac Scriptorum eruditione sublimium, qui nos præcesserunt, impugnant, vel ab eâ recedunt, novas invehendo opiniones; dñm propter novitatem in admiratione esse volunt, despiciantur (a). Hoc autem, ut cernimus, accidit in Contradictoribus, quos cum non lateat constantes, ac uniformes esse Patres, & Doctores in asseverandâ Immunitate Beneficiariorum merè simplicium à residentia, ac servitii personalis onere, in loco beneficii exhibendo: ipsi tamen adhuc, adversus communem omnium sensum, novam doctrinam, oppositum suggerentem, Ecclesiæ intrudere conantur. Sed quam inani consilio; tota professio præsentis Operis series manifestat. Varias hucusque scientias percurramus, eandem immunitatem suadentes: nunc Theologiam perscrutemur, atque doctrinam Patrum, & videamus, an istæ quoque cum aliis facultatibus in ipsam consentiant, ut Immunitatem ipsam stabiliant. Et sane, Theologice loquendo, non potest quis pertinaciter affirmare Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalis debitum obligari, quin saltem indirectè in hujus, quæ sequitur, suspensionem hæresis probabatur, nempe quod Ecclesia in errore versetur.

(b) *S. Thom. Quæst. 9. q. 7. art. 16. in arg. sed Contr.*

(c) *Luce cap. 22. num. 32.*

(d) *Bellarmin. tom. 2. de Rom. Pontif. l. 46. § 9. q. 2.*

(e) *S. Leo serm. 3. de Assumpt. juv.*

(f) *S. Petrus Chris. 56. serm. 107.*

(g) *S. Hieron. ap. 17. ad Damasum.*

(h) *S. Jo. Chrysost. ad cor. quæstio 12. sunt lib. 4. de 5. fo 28.*

(i) *S. Bonif. Magunt.*

(j) *Hincmar. Rom. Galila. Pontif. l. 489.*

(k) *S. Theodorus Studit. de adæ. prag.*

(l) *Barnabas de Rom. Pontif. l. 6. l. 14. Bellarm. de eccl. c. 1.*

2. Etenim citrà controversiam est, quod in Ecclesiâ esse non potest error ab ipsâmet approbatus (b). Nam inter fidei articulos unus est, infallibilitatem ejusdem Ecclesiæ concernens, talitèr ut hæc infallibilitas nec unquam defecerit, nec ullo sit unquam tempore defectura: quippè illam contulit Christus Vicario suo Summo Pontifici tamquam Ecclesiæ Capiti, supremoque ipsius Rectori, ac Doctori, cui in personâ Petri hæc fuit exhibita pollicitatio: *Rogavi pro id Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos* (c). Quibus verbis Christus pro eo infallibilitatem omnis erroris exclusivam, ab Æterno Patre rogavit, cui dixit: *& tu aliquando conversus*: hoc autem dixit Petro Ecclesiæ Capiti. Pro eo quoque rogavit, ne deficeret ejus fides, sed infallibilitas perennitèr permaneret, cui dixit: *confirma fratres tuos*, quod proculdubio dixit Petro Ecclesiæ Capiti, qui fratres habebat, quos confirmaret (d). In Petro ergo omniuna fortitudo munitur, & Divine grætiæ id ordinatur auxilium, ut firmitas, quæ per Christum Petro irribuitur, per Petrum Apostolis cæteris conferatur, inquit optimè D. Leo Magnus (e). Hinc D. Petrum Apostolorum Principem vocarunt meritò Custodem Fidei Christianæ D. Petrus Chryzologus (f): *Portum tutissimum communionis Catholicæ* D. Hieronymus (g): S. Joannes Chrysostus *Fundamentum Ecclesiæ* (h): *Magistrum universalem* S. Bonifacius (i): Hincmarus Remensis Doctorem omnium Ecclesiarum (j): *Facem divinitus Ecclesiæ lucentem* S. Theodorus Studita (k): & alii Patres, Concilia, Principes, & Doctores, variis epithetis, infallibilitate prædicantibus, Summum Pontificem prosequuntur (l).

3. Itaque infallibilitatis dono Ecclesia cœlitus est munita, quæ admissionem cujuscumque erroris excludit, ex privilegio, quod principalitèr competit illi Sedi, apud quam *Fidei non possit sentire defectum, cui plenitudo potestatis super*

super universas Orbis Ecclesias singulari prerogativa donata est (a). Unde uni-
 tas Sacerdotalis exorta est, & ad quam perfidia accessum habere non potest (b).
 Quam tandem non vincunt superbia inferorum portæ, & in qua semper Apostoli-
 ce Cathedre viguit principatus (c). Tota autem Ecclesia, ulquequaque per uni-
 versum Orbem diffusa, admittit, & ad praxim redigit, exemptionem Benefi-
 ciariorum merè simplicium ab onere residentie: Etenim & Papa, & Episco-
 pi, & Ordinarii locorum, & omnes generaliter beneficiariorum Collatores: nec
 non Reges, & Principes, & Laici, cunctique demum beneficiariorum Patroni,
 atque ad ea Nominatores ipsamet Clericis impertiuntur quotidianè, sine onere
 residendi. Uidemus, quod Cardinales, Prælati, Abbates, Episcopi, Archie-
 piscopi, Parochi, Sacerdotes, & Clerici, ex quacumque Christianitatis Re-
 gione progeniti beneficia merè simplicia & suscipiunt, & retinent, sine ullo
 onere residentie.

(a) Bernard. ep. 131
 l. 1. c. 100.

(b) S. Cyprian. lib. 1.
 ep. 2. l. 1. c. 11.

(c) S. August. epist.
 117. ep. 162. et in Ps.
 cont. part. Donat.

(d) Alphons. à Castro, Ecclesiam
 adu. hæres. lib. 4. v. 1. h.
 Concilium in medio.

(e) Martin. V. in
 Bulla, in fin. Concil.
 Constantien.

(f) Karlos. in cap.
 Concilia 6. n. 4. in fin.
 dist. 17.

(g) Alphons. à Cas-
 tro loc. cit.

(h) Vid. supra c. 7.
 num. 17.

(i) S. Hieron. ep. 85.
 ad Damasum. l. 1. c. 1.
 an. cap. 1.

(j) Epiphanius. c. 7.
 num. 17.

(m) Alphons. à Cas-
 tro adu. hæres. lib. 1. c. 6.
 v. 1. h. c. 1. error.

4. Accedit, quod Concilium generale, ut ait Alphonsus à Castro, Ecclesiam
 universalem representat (d): quod innuere videtur etiam Martinus Papa V. in
 Bullâ, in qua agit de Concilio Constantien. dicens: *Sacrum Concilium, &
 universalem Ecclesiam* (e): nempe Concilium generale, cui Pontifex presens est,
 vel Legatus ipsius plenam habent instructionem (f). Quod sanè Concilium generale
 non potest infide, & moribus, quia Ecclesia, que per Concilium generale re-
 presentatur, non potest errare in fide, aut moribus (g). Plura autem Concilia
 generalia, & præteritum Tridentinum, locis superius recensitis, immunitatem
 Beneficiariorum merè simplicium à debito residentie, ac servitii personalis ap-
 probant, confovent, & admittunt. Hæc verò quomodo subsistere possunt cum
 infallibilitate Ecclesie, & cum necessitate residentie? Certè si exemptio à de-
 bito residentie, de qua loquimur, non est iusta, sed iniusta; si non est licita,
 sed illicita; si est execrabilis, atque Juribus Divino, & Naturali contraria,
 prout supponunt Contradictores; si tandem in eorum sententiâ, debitum resi-
 dentie, à beneficiis merè simplicibus est indivisum: estque articulus discipline
 immobilis, & invariabilis; necessariò consequitur, quod Ecclesia, servans con-
 trariam praxim, & exemptionem prædictam approbans, fuerit hucusque falli-
 bilis, & quidem nedum fallibilis in potentiâ, sed etiam fallibilis in actu, ac
 quod de facto erraverit, & erret, atque adhuc esset in posterum erratura, nisi
 Contradictores errorem tunc detegendo, illam à fallibilitate retraherent; quod
 quis dicere sine dementia, & quis audire poterit sine risu?

5. Demum contententibus ipsis Contradictoribus, quod exemptio præfata
 incæperit circa tempora Gregorii Papæ IX. prout superius indicavimus (h); fiet,
 quod Ecclesia nedum erraverit in aliquo casu particulari, & perfunctorie, sed
 etiam stabiliter, permanentè, & incorrectè, jamque à quadringentis annis, &
 ultrâ, permaneant in errore; hæc autem audiendo, nos opportunè iurgium
 cum D. Hieronymo, vocemque attollimus adversus Contradictorum quem-
 libet, asserentes: *quisquis es assertor novorum dogmatum, que sicut parcas
 Romanis auribus: parcas fidei, que Apostoli voce laudata est. Cur post quadrin-
 gentos annos docere nos niteris, quod ante nescivimus* (i)? Itaque impugnata ex-
 emptione Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie, salvari non
 potest infallibilis Ecclesia, per totum Orbem usquequaque diffusa, immuni-
 tatem ipsam, & exemptionem probantis, servantis, admittentis, & ad praxim
 communiter perducantis, adeo ut ipsamet Ecclesia hæc agendo, de facto & er-
 rare potuerit, & erraverit, & in diuturno errore perenniter perseveret.

6. Dicere autem, quod Ecclesia, quam Christus ita fundavit, ut eam exhi-
 beret ipse sibi gloriosam, non habentem maculam, aut rugam (j), sit fallibilis, &
 erraverit; est hæresis, quam impudentè effudit Joannes de Vossio, tem-
 pore Friderici huius nominis tertii, qui propter hunc errorem, & alios Mo-
 gamie damnatus fuit, & ejus libri combusti (m). Est & hæresis damnata indi-
 vidua.

vidualiter à Pio Papâ IV. in Odetto de Coligni, Cardinali de Castilion, qui asserbat, *Ecclesiam usque ad tempora Hugonottorum errasse*: propter quam propositionem, cum aliis temerariè prolatis, & pertinaciter defenſatis, fuit Romanâ purpurâ, beneficiis, & Clericali honore privatus, ac tamquam hæreticus, blasphemus, apostata, devotusq; à fide, solemniter excommunicatione perculsus (a). Si ergo nullus potest pro residentiâ Beneficiariorum merè simplicium, tamquam pro re necessariò faciendâ, obstinatè contendere, absque eo quod Ecclesiæ Dei fallibilitatis notam incurrare; sequitur, quod Contradictores, nisi velint in hæresim impingere, debeant omninò, iustitiâ deposcente, fateri, quod Beneficarij merè simplices sunt à personalis servitij, & residentiæ debito immunes.

7. Rursus Theologicè, præfata immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ, probatur hac formâ. Inest Ecclesiæ potestas dispensandi in omni jure humano (b): Et primariò hæc potestas competit Papæ Reſtori Ecclesiæ, ipsiusque supremo Capiti (c): de quo Gelasius Papa I. ait: *necessariâ rerum dispositione constringimur; Et Apostolicæ Sedis moderamine condecimur, sic Canonum paternorum decreta librare, & retrò Præſulum, decessorumque nostrorum præcepta metiri, ut quæ præsentium necessitas temporum, restaurandis Ecclesiis relaxanda deposcit, adhibita consideratione diligenti, quantum potest fieri, temperemus (d)*. Hæc sanè potestas dispensativa, quâ Canones temperentur, & relaxentur, juxta rerum, personarum, & temporum opportunitates, in Ecclesiâ necessariâ est, de quâ Ivo Carnotensis: *dispensationis modus, qui nulli sapienti displicuit, ad sedandas perturbationes in aliquibus admittendus est (e)*. Inest autem ipsa potestas primariò Papæ, cui cum Summo Pontificatu cœlestis est concessa. Non quod Papæ liceat in omnibus dispensare juxta sensum eorum, qui *Romanæ Ecclesiæ omnia licere putant, & quasi quædam dispensatione aliter quam Divina Scriptura præcipit, eam facere possit. Nam quicumque sic sapit, desipit (f)*; Sed quod iustis causis exigentibus, adhibita maturitate, consilio, ac prudentiâ, potest Summus Pontifex *jura nova condere, vetera abrogare, eadem temperare, vel relaxare, aut super illis dispensare*: illa tandem facere, *quæ de jure divino Ecclesiasticæ concessa sunt potestati (g)*.

8. Relidet, inquam, potestas dispensativa primariò in Papâ, ut innuimus, quia cum dispensatio sit juris relaxatio (b), pertinet ut plurimum ad plenitudinem potestatis; plenitudinem autem potestatis in regimine Ecclesiastico, Christus Petro contulit per Clavium traditionem (i), per potestatem pascendi agnos (l), per facultatem solvendi, atque ligandi, ei attributam (m). Et ita D. Gregoriusse dispensasse proficitur cum Anglis circa matrimonia in gradibus prohibitis contrahenda (n): Item Siculis dispensativè indoluisse, ut semel tantum in anno Synodum celebrarent (o), quæ fuit dispensatio contra Canonem Concilii universalis Nicœni aliter decernentis (p). Et sicuti generalitè verum est, quod Papa dispensare potest in omnibus illis rebus, quæ sunt juris positivi (q); Ità verum est, quod potest dispensare in cunctis Ecclesiæ legibus, etiam à Concilio Generali statutis (r). Illa enim, *quæ Sancti Patres determinaverunt esse de jure positivo, sunt relicta sub dispositione Papæ, ut possit ea mutare, vel dispensare, secundum opportunitates temporum, vel negotiorum. Nec tamen Papa quando aliquid facit aliter quam à S. Patribus statutum sit, contra eorum statuta facit, quia servatur intentio statuendum, etiam si non serventur verba statutorum, quæ non possunt in omnibus casibus, & omnibus temporibus observari (s)*. Præterquamquod, ut alibi pluries notavimus, in decretis Conciliorum, etiam generalium, semper excepta intelligitur Summi Pontificis auctoritas, & potestas.

9. Videmus autem quod ubi libet, quocumque latè sè diffundit Ecclesia, immu-

(a) Pius. *W. de off. 86*
83 & 4.

(b) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(c) Greg. Papa I. *epist. 11.*

(d) Ivo Carnotens. *epist. 114.*

(e) Gessid. *Vindicta in epist. 114.*

(f) S. S. *Wisdom. 1. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(g) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(h) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(i) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(j) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(k) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(l) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(m) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(n) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(o) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(p) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(q) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(r) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

(s) S. Thom. 2. 2. q. 97. art. 4. *Quæst. 22. 2. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

immunes sunt Beneficarii merè simplices ab onere residentie. Quod si fit abque dispensatione; jam clarè inferitur, nullam esse legem eos ad residentiam obligantem. Si verò contingit ex dispensatione; sive dispensatio hæc fiat ab Ecclesiâ sine Papâ, sive à Papâ sine Ecclesiâ, vel ab alterutro, vel ab utroque junctim, vel divisim; hoc unum est, quod dispensatio hæc fieri potest, & fit (a), ac per totum orbem universaliter sic servatur, praxi hac pro dispensatione serviente: nam uti notum est apud Theologos, dispensatio duobus modis fit, vel expressâ relaxatione legis, vel tacitâ tolerantia inobservantiae ipsius (b), seu per consuetudinem in contrarium vigentem (c). Et sive uno, sive altero modo fiat, semper dispensatio est, & pro dispensatione censetur. Notum est etiam, quod obligatio residentie, ac personalis servitii, quâ Contradictores gestiunt Beneficarii merè simplices onerare, est sine dubio de jure humano, sive positivo (d): Nam cum beneficia ipsa sint de jure humano, & solo positivo jure introducta (e), profectò etiam eorum residentia non poterit nisi ex humano jure esse debita.

10. Præterea cum neque in vereri, neque in novo Testamento, quidquam de hujusmodi residentiâ legatur, illa certè de divino jure esse non potest: argumento, quo utitur D. Thomas ad probandum non esse vetitum jure divino plures habere præbendas, quippè de hæc *re in sacra Scripturâ expressa mentio non fit (f)*. Quinimò si onus residentiæ, & ministerii personalis in animarum Rectoris, Parochis, & Episcopis, non est de jure divino, ut latè probant Ambrosius Catharinus, Campeggius, Salmeron, Gerunda, & alii apud Dianam (g); multò minùs potest esse de jure divino in Beneficiariis merè simplicibus. Nequè prædictum onus residentiæ, & personalis servitii in memoratis Beneficiariis merè simplicibus, esse potest de jure naturali; tum quia potius naturale jus pro libertate uniuscujusque perorat: tum etiam, quia natura inclinat ad exemptionem ab hoc onere, nec illius contrarium unquam induxit (h). Et licet fortè reductivè, aut radicaliter, sive aliquà verborum circumlocutione, præfatum onus ad jus naturale, vel divinum pertrahi possit; rē verà tamen, rigorosè, ac Theologicè, non verificatur hanc rem ità se habere: adeoque totus vigor hujusmodi obligationis soli humano juri dignoscitur inhærere, nec obligatio ipsa vires positivi juris excedit.

11. Ultra quod Pontifex, licet non possit directè (f), potest tamen interpretative, & indirectè in jure divino, & naturali dispensare, declarando quod in tali casu jus divinum, vel naturale locum non habent (f). Eniteni etiam, Apostolus ad Corinthios scribens, ait : *nam & ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in persona Christi (m)*, quippe, ut inquit D. Thomas, *omnis dispensatio debet fieri ad honorem Christi, in cujus persona dispensatio fit (n)*. Si namque deficeret hæc potestas in Ecclesiâ, videretur Christum non reliquisse in terris sufficientem potestatem ad suæ Ecclesiæ gubernationem, quod impium est affirmare (o). Hocque posito sequitur, quod vel exercitium talis potestatis possit dici dispensatio, ut aliqui contendunt : vel dici debeat interpretatio, declarans in tali casu obligationem legis cessare, ut alii sistent : in quocumque autem sensu res accipitur, nihil, vel parum, cum sit lis de nomine, non de substantiâ rei, nam hoc unum est, quod Ecclesia in utroque jure dispensativè se potest ingerere (p). Et tunc *dispensatio fit juris vincula laxas in aliquo, quod in aliis non dissolvit : & sic beneficium gratiæ specialiter inducis, quod vigore constitutionis non perimit generalis (q)*.

12. Itaque Ecclesia, ejusque Caput Summus Pontifex potest dispensare super residentia beneficiorum, & super pluralitate ipsorum, tamen residentia-
 lium, uti docet D. Thomas (r). Adde quod Concilium Salmurien-
 se potestatem dispensandi super residentia videtur conferre etiam Episcopis in eo Ca-
 none, in quo interdicit, ne Monachus in duobus monasteriis intituletur, nisi
Brales, de libert. Eccl. Tom. IV. P Episco-

Brasil, de libert. Eccl. Tom. IV.

P

Episco-

(2) *Idem* S. Thomas
Quodl. 1-7.7. art. 3. in
corp.

(b) *Summa Digna P.*
Dispensation 31.f.287
 (c) *S. Antonin. 3. par.*
lib. 15. c. 1.4. de c. 262.

(d) Fagnan in c. ex-
tirpanda §. quod vero
n. 28 de prabend. Bar-
bof ad Conc. Trid. fef. 6
cap. 2. n. 6.

(e) Aur. p. 2. l. 9. c. 1
q. 1. Later de rē benef.
l. 1 §. 4. Barbos Jour. Ec-
cles. univ. l. 3. c. 4. n. 7.

(F) *S. Thom. Quodlib.*
art. 15 in corpore.

(g) *Dienp.10-47.14*
ref.66.

(h) 5. Flow: 1-2 gal.
ca. 100 ft. and 100 ft.

(i) *S. Thom Quail*—
att. 13 in corp.

(1) *Vid. S. Thom.* 2.2.2.
9.94.27.3 *Valent. 10.2.2.*
dispos. 7. quod. 4. p. 1. 5.
6. quod. 10. 7. 2. p. 1. 4.
(m) 2. *Corinth. cap. 2.*
p. 1. 10.

(n) *S. Thoma* 1.1-9.44
t. *ar. in corp.*

5 (c) Berber, Jan. E.
 11.11.11.

(p) *S. Thom.* 2.2. q. 14.
art. 1. *S. Antonin.* p. 2.
tit. 179. 20. *S. Jo. V. Pp.*
qu. 16. in fin. *Mart. de*
Jurisdic. 2. c. 37. n. 1. c.

(a) *Amor. III. reg. II.*

(r) *S. Thom.* Quodlib. 2
art. 12. & Quodlib. 9
art. 11.

Episcopo permittente (a). Ex lege namque contrarium, quoties id permittat Episcopus, intitulari valeat utroque in loco: quod idem est ac duo beneficia regularia retinere, à quorum alterutro Monachus, ut supra intitulatus, necessarii debet abesse (b). Concilium quoque Tolosanum, editum anno 1590. eandem facultatem Episcopis impertitur, prohibens, nè licentias non residenti concedant, nisi id persone meritum in utilitatem Ecclesiæ cessurum, exigere comprobetur (c). Sed & nedum Episcopi (d), verum etiam cuncti alii Prælati, territorium, & jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, hæc facultate præditi sunt, ex declaratione S. Congregationis Concilii apud Fagnanum (e): intelligendo de dispensatione temporaneâ ex causis, & in casibus à jure permixtis.

13. Ecclesia inquam, ejusque Caput Summus Pontifex potest dispensare super residentiâ Beneficiorum in perpetuum, sive ad vitam eorum, qui eadem beneficia possident, tamen alioquin residentialia. Ordinarii verò locorum id facere valent ad tempus, ut innuimus, & in casibus à jure permixtis. Quæ facultas dispensativa multum confert ad commodum Ecclesiarum particularium: imò & Ecclesiæ universalis regimen, prout quilibet regiminis ecclesiastici bene perito satis innotescere non ambigimus. Possunt quoque respective dispensare super pluralitate beneficiorum: & hæc quoque facultas multum confert ad commodum Ecclesiæ regimen, propter multas rationes, ob quas non raro dignoscitur expedire, quod in uno, & eodem Clerico plura insimul cumulentur ecclesiastica beneficia. Et tamen licentiâ non residenti, & beneficiorum pluralitas, in uno, & eodem Clerico adunata, directè se opponunt debito residentiæ. Quinimò Contradictores asseverant, in tantum beneficiorum pluralitatem in uno, & eodem Clerico à sacris Canonibus prohiberi, quia Clericus non potest in utroque residere: quæ ratio tamen vera est pro ablegandâ pluralitate beneficiorum incompatibilium, juxta sensum Concilii III. Lateranensis (f), non verò respectu beneficiorum merè simplicium.

14. Igitur ad summum Beneficiarii merè simplices tenerentur ad residentiam, & personale ministerium Ecclesiis suorum beneficiorum exhibendum, si Pontifex, & Ecclesiæ illos per dispensationem ab hujusmodi onere non absolveret. Sed de facto Pontifex, & Ecclesiæ ipsos ab eodem onere absolvent, tum expressè in Concilio Tridentino, & in pluribus Canonibus Juris communis, atque aliorum Conciliorum, necnon in Constitutionibus Apostolicis, obligando ad residentiam solos Beneficiarios Curatos, & Chorales, sive alio modo residentiales, & per consequens Beneficiarios merè simplices eximendo, quippè exceptio ex notissimis firmat regulam in contrarium. Tum tacitè admittendo, ratam habendo, frequentando, & approbando consuetudinem generalem eximentem Beneficiarios merè simplices à debito residentiæ: quæ est tacita dispensatio (g). Ergo vel oportet negare Summo Pontifici, & Ecclesiæ potestatem dispensandi super residentiâ beneficiorum, & eorundem pluralitate, vel necessario fatendum est Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ vinculis absolutos, Primum sine magnâ temeritate asseri non potest, quam ipsa continua Ecclesiæ praxis convincit; ergo est operæ pretium affirmare secundum.

15. Pariter certò certius est, quod licet Episcopis, Curatis, aliisque Beneficiariis residentialibus, adsit onus personalitè residenti; tamen dantur aliquæ causæ, quæ illos ab adimplemento hujusmodi obligationis absolvant (h), inter quas enumerantur inimicitia, lis, studium Theologiæ, utilitas Ecclesiæ (i). Ac si quæ aliæ causæ sunt licitæ, atque honestæ, de quibus Alexander PP. Archiepiscopo Eboracensi scripsit: poterunt amoveri, nisi fortè licentiâ Prælatorum suorum, vel studio literarum, vel pro aliis honestis causis, contigerit eos abesse (l). Ergo licitum est Papæ, & Ecclesiæ dispensare Episcopum, Parochum, Canonicos, & Dignitates, & alios Beneficiarios residentiales ab onere personalis servitii, & residentiæ, vel perpetuò, vel ad tempus, prout etiam statuit Concilium

(a) Conc. Salurnian. an. 1276. c. 7.

(b) Thomassin vet. et. nov. Eccl. discipl. par. 2. lib. 3. c. 67. n. 19. in fin.

(c) Concil. Colon. an. 1592. c. 11. Thomassin. loc. cit. par. 2. lib. 3. c. 67. n. 19.

(d) Cap. licet canon. in fin. de elect. in 6.

(e) Fagnan. in cap. velatum 4. de Cleric. non resid. n. 6. in 7. l. 3.

(f) Concil. Lateran. III. can. 14.

(g) S. Antonin. Sum. p. 2. l. 15. c. 1. § 9.

(h) S. Thom. 2. 2. qu. 85. ad 1. §. 2. in Canon.

(i) Barhele ad Canon. de elect. c. 2. ad 4. per 101.

(l) Cap. 4. in 5. de Cler. non resident.

cilium Tridentinum his verbis: *nulli privilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragentur. Indulgentiis verò, & dispensationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis &c. in suo robore permanentibus* (a).

16. Ex quibus patet, quod privilegium non residendi Beneficiariis, de naturâ suâ residentialibus, potest ab Ecclesiâ concedi. Et licet, justâ deficiente causâ, talia privilegia, sive dispensationes concedi non debeant, & fortè etiam sine aliquâ culpâ, majori, vel minori, prò ratione excessus, & injustè interpositæ dispensationis, non valeant indulgeri; tamen si justa causa interveniat, benè, providè, utilitèr super ipsius residentiz debito per superiorem ecclesiasticum, dispensatur: & ut ait Ivo Carnotensis, nunquàm *dispensatio ulli sapienti dispensatus* (b): Nullus demùm Theologorum, nullus Canonistarum unquàm negavit id fieri posse; sed potius cuncti Doctores, unâ voce fatentur, similia indulta concedi posse: hocque expressè Concilium Tridentinum disponit habere locum, quoties una ex hiis quatuor causis concurrat, nempe *Christiana charitas, urgentes necessitates, debita obedientia, at evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas* (c). Quas causas fusiùs explicant, & prosequuntur Doctores (d).

17. Si Ecclesiâ igitur, & si Pontifex à residentiz, & personalis ministerii onere dispensare valent Beneficiarios etiam Curatos, Chorales, & ex naturâ suâ residentiales; multò magis dispensare possunt à consimili onere Beneficiarios merè simplices, residentiz obligatione carentes, seu tales qui hucusque censiti sunt obligatione illâ carere. Sed de factò Pontifex, & Ecclesiâ Beneficiarios merè simplices à præfatâ residentiz obligatione dispensant, vel tacitè, vel expressè, prout paulò superius patefecimus, & quotidiana praxis evincit; ergò vel neganda est Ecclesiæ facultas dispensandi super debito residentiz, Beneficiariis injunctæ, vel fatendum est Beneficiarios merè simplices esse à residentiz debito exemptos: Papæ, & Ecclesiæ facultatem ipsam negare, sine integritatis fidei dispendio, vel sine delirii manifesto indicio, nemo potest, ac sine memoratâ gravissimâ contumeliâ Ecclesiæ illatâ, quod eadem usque modo versata fuerit in errore, ac quod adhuc in dies jugitèr in errore permaneat; ergò restat ut Beneficiarii merè simplices ritè, ac rectè potiantur immunitate à sæpefato onere residentiz personalis in loco, ubi simplex obtinet beneficium.

18. Demùm Theologicè sic probatur exemptio prænarrata. Duplex probabilitas in qualibet opinione, de cujus veritate tractatur, solet, ac debet etiam considerari, nempe probabilitas intrinseca, & probabilitas ab extrinseco. Probabilitas intrinseca est illa, quæ intima est opinioni, uti proveniens à rationibus topicis, intrinsecis, & radicalibus, quibus nititur ipsa opinio. Probabilitas verò extrinseca est illa, quæ forinsecus accedit opinioni ab auctoritate Doctorum ipsi faventium (e), quorum si numerus sit notabilis cum famâ ingentis doctrinæ, sit ut opinio ab illis defensâ, post congruam rei discussionem, non solum sit tuta, sed etiam sit communis, & aliquando etiam communior (f); nam sine dubio ad hæc plurimum Doctorum alicui opinioni, qui perpenis perpendendis, eidem adherendum esse determinant; magnam illi probabilitatem ab extrinseco affert. Sed si ve probabilitas opinioni accedat ab intrinseco, si ve ab extrinseco, actus juxta ipsam opinionem regulatus est licitus, atque justus. Multò magis autem actus est justificatus, ubi utraque probabilitas opinionem conspiciat. Ast opinio, tenens, quod Beneficiarii merè simplices sint à residentiz debito immunes, gaudet probabilitate, tam intrinsecâ propter multas rationes hucusque allatas, & successivè afferendas; quàm extrinsecâ propter infinitos propemodum Auctores illam docentes: Ergò Theologicè loquendo, Beneficiarii merè simplices sunt ab onere personalis servitii, & præfentialis residentiz debito immunes.

(a) Conc. Trid. sess. 6. de reform. cap. 21.

(b) Ivo Carnotens. epist. 214.

(c) Concil. Trid. sess. 21 de rege. c. 1.

(d) Barbos. ad Concil. loc. cit.

(e) Filliuc. tom. 2. lib. 21. c. 1. n. 134. Sane ibid. Sum. tom. 1. lib. 1. cap. 9. n. 27. Quæ p. 4. tr. 4. resolutio. Mirella tom. 1. disp. 3. cap. 4. dub. 1. n. 4.

(f) Beneficentia. de Dec. disp. 2. qu. 4. p. 9. n. 12. Filliuc. tr. 21. c. 4. qu. 5. n. 122.

CAPUT XIII.

In quo ex SANCTIS PATRIBUS, & SCRIPTORIBUS ECCLESIASTICIS proferuntur Rationes, probantes exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere servitii personalis, & residentie.

SUMMARIUM.

- 1 S. Augustinus provocavit quosdam ad Sanctorum Patrum testimonia. Idipsum hic fit. Apud S. Gregorium sunt quedam faventia cause nostre.
- 2 Jubei D. Gregorius Visitatori Capuane Ecclesie, ut stipendia præberi Clericis Capuanis Neapoli commorantibus, velut Beneficariis simplicibus.
- 3 Ex D. Isidoro Hispanensi, & ex Hincmaro Remensi ostenditur, quod illorum etate erant beneficia simplicia, à residentie debito exempta.
- 4 D. Bernardus improbat, quod beneficia parvulis infantibus conferantur. Parvulorum ab uno, & eodem obtineri posse facit per dispensationem.
- 5 Doctrinam S. Bernardi S. Bonaventura sue Pharetræ inseruit, ubi de Beneficariis sermonem habet: utriusque autem sermo favet intentui nostro.
- 6 B. Petrus Cluniacensis exprobrantibus illi, quod suus Ordo beneficia possideret, respondit id licite fieri Catholica Ecclesie auctoritate.
- 7 Si Petrus de parochialibus loquebatur, argumentum à majori ad minus afficit pro exemptione Beneficiariorum simplicium ab onere residentie.
- 8 S. Anselmus Cantuariensis sua officia interposuit, ut Beneficarius absenti redditus præbende sine adipisceretur, quamvis non resideret.
- 9 Ecclesia sicut valet ad tempus, residentie onus beneficii, aliis residentialibus detrachere, ità eam auferre potest in perpetuum.
- 10 D. Thomas de Aquino sermonem habet de beneficiis residentialibus, & de aliis, quorum onera possunt adimpleri per substitutum.
- 11 Supponit D. Thomas posse aliquem tenere duo beneficia residentialia, & dari beneficia, quorum onera possunt per alium adimpleri, nempe simplicia.
- 12 Idem D. Thomas ad questionem an liceat plures habere præbendas sine curâ, respondet affirmative, quia hoc habere non est intrinsecè malum.
- 13 Aliqui censent esse rem indifferentem tenere plures præbendas, sed quia hoc aliquas inordinationes continet, non subsistere videtur.
- 14 Tenere plures præbendas est actio, quæ licet aliquas inordinationes contineat, tamen justis accedentibus causis licita est.
- 15 Habere plures præbendas est prohibitum per antiqua jura, quæ tamen consuetudinè sunt abrogata; ultra quod jurebus derogari potest per dispensationem.
- 16 Juxta D. Thomam sunt beneficia merè simplicia, non exigentia residentiam. Residentialia quoque plura haberi possunt ex dispensatione.
- 17 Canonici, quos sibi obicit D. Thomas, admittunt beneficia merè simplicia. Positâ pluralitate residentialium, cessat in alterutro onus residentie.
- 18 S. Raymundus de Pennafort docet per Sedem Apostolicam dispensari cum sublimibus personis super pluralitate Beneficiorum residentialium.
- 19 Joannes de Triburgo ejus glossator D. Raymundi exponit posse sublimibus personis plura etiam curata beneficia conferri, & personarum.

- 20 Si interponitur dispensatio super pluribus beneficiis residentialibus, multo magis locum habet in merè simplicibus.
- 21 B. Dionysius Carthusianus admittit sex casus, in quibus unus potest plura beneficia retinere: quâ stante pluralitate cessat onus residentie.
- 22 Joannes Gersonius admittit ut licitam in pluribus casibus pluralitatem Beneficiorum. Indè dicit esse beneficia, quorum oneribus potest per alium satisfieri.
- 23 D. Antoninus ait ad residentiam cogi posse solos Beneficiarios habentes præbendas exigentes residentiam, non verò carentes tali onere.
- 24 Beneficiarius merè simplex servis altari, quoties bene dicit, & bene expendas redditus sui beneficii.
- 25 B. Augustinus Triumphus quis fuerit? Cum exemplo præfata antiquis temporibus non fuerit in dubium revocata, plures Patres de illâ non egerunt.
- 26 In beneficiis est de jure divino, & naturali, ut possessor eorum administret aliquod officium. Est verò de jure positivo singularitas, vel pluralitas eorum.
- 27 Potest Beneficiarius administrare officium vel per se, vel per alium. Papa potest dispensare in iis, quæ ex jure naturali eliciuntur.
- 28 Non tenetur Beneficiarius per se deservire, si traditio Ecclesiæ habeat, quod servas per substitutum, ut accidit in beneficiis merè simplicibus.
- 29 Si beneficiis residentialibus interdum detrahatur onus residentie; multo magis illo nudata sunt beneficia merè simplicia.

1. OSTUAM aliis argumentis retulerat D. Augustinus novas quasdam propositiones, à quibusdam viris suorum temporum irregulariter pronunciatas; eos ad Sanctorum Patrum testimonia provocavit, dicens: *Commenta vestra eloquiis sunt redarguenda Sanctorum, quos oportet, ut populi Christiani vestris profanis novitatibus anteposant, ejusque potius eligant ad hæc, quam vobis* (a). Totidem verbis conveniri à nobis possunt Contradictores, qui onus residentie Beneficiariis merè simplicibus ingerere conantur, eos nempe ad Sanctorum Patrum testimonia provocando, ut discant ab istis, inane esse ipsorum conatum, incongruam disceptationem, insubsistens propositum, dum Sancti Patres suis Scriptis, & auctoritatibus, eorundem novitati resistunt. Vidimus suprâ D. Gregorium habere sermonem de Joanne Syracusano Episcopo; qui simul erat Archidiaconus Catanensis (b). Apud Archidiaconatum autem hic non residebat, quippe vel dispensationem non residendi obtinuerat, vel præbendam illam assecutus fuerat in Commendam; Alterutro verò modo res accidisset, certè onus personalis residentie fuerat Archidiacono illi, vel Archidiaconatui adeptum. At si onus hujusmodi detrahi potest beneficiis residentialibus, vertendo ipsa, sive per viam commendæ, vel in perpetuum, vel ad tempus; vertendo inquam ipsa quodammodo in beneficia merè simplicia; occur quæso ipsam onus abscindi non poterit à beneficiis, de sui naturâ merè simplicibus?

2. Rursus idem S. Gregorius alibi verba facit de Clericis Capuanis Neapoli permanentibus, jubetque Visitatori Ecclesiæ Capuanæ tunc vacantis, ut eisdem stipendia solita de rebus ecclesiasticis elargiatur (c). Quæ sanè stipendia, vel erant beneficia, vel id, cui beneficia succedunt. Si autem Clericis præfatis beneficia, seu stipendia ipsa debebantur, quantumvis non Capuæ, sed Neapoli morarentur; jam patet, quod ibi agebatur de beneficiis merè simplicibus, nullo servitii personalis onere adstrictis, exhibendi Ecclesiæ Capuanæ; sed aliud folummodo ministerium, orandi vel quid simile agendi habentibus, quod posset ubili-

(a) Ignatius Cardinalis disc. var. Concil. lib. 1. c. 11. disc. 7. n. 6.

(b) Vid. supr. tom. 1. fascic. 7. c. 14. n. 15.

(c) S. Gregor. lib. 4. epist. 16.

ubilibet exerceri. Et sic quantum rei ratio patitur, & investigandæ ex antiquis sanctis Patribus veritatis, jam usque à tempore D. Gregorii habemus beneficia merè simplicia, sive talia, quæ muneris servitii personalis, & residentie, possesores ipsorum non coarctabant: improvidèque valde se gerunt Contradictores audentes impugnare id, quod usque à tempore D. Gregorii in eorum ipso Regno, Provinciâ, & Civitate erat in usu.

3. Pariter D. Isidorus Hispalensis in epistolâ ad Laudefredum, recenset Ecclesias Urbis, non habentes Presbyterum (a). Cum verò inhibitu esset Ecclesias excitare, non assignatâ illis dote, censemus, Ecclesias ipsas fuisse suis redditibus instructas, quos aliqui Presbyteri non ibi residentes perciperent, tamquam beneficia merè simplicia. Insupèr alibi de officiis ecclesiasticis idem Auctor sic effatur: *Duo sunt genera Clericorum, unum ecclesiasticorum sub regimine Episcoporum degentium. Alterum accephalorum, idest sine capite, quem sequantur ignorantium. Nos neque inter laicos secularium officiorum studia, neque inter Clericos religio detentat divina: sed solutos, atque oberrantes, sola vaga vita complectitur &c.* (b). Improbatur quidem D. Isidorus errabundam vitam Clericorum, sine direttore vagantium, sed tamen ostendit, quod etiam suâ ætate aliqui Clerici erant Ecclesiis non affixi, nec in eis erat reprehensibile huc illuc pergere, vel morari, si sub obedientiâ sui Præsulis circuirent; qui Clerici cum de bonis ecclesiasticis viverent, & in sententiâ Contradictorum idem esset antiquis temporibus ordines, & beneficium ecclesiasticum adipisci; jam patet, quod ipsimet Clerici ex proventibus Ecclesiarum vivebant, apud quas nullatenus residebant. Ex doctrinâ quoque *Hincmari Remensis* constat, quod suâ ætate dabantur Beneficiarii merè simplices, à residentie debito immunes: ait enim: *quidam Presbyteri præter Ecclesiam, in qua titulati sunt, etiam Capellas habent* (c). Loquitur de Parochis habentibus Ecclesias parochiales in titulum, & alias insimul minores Ecclesias, seu Capellas, quod idem est ac beneficia merè simplicia, apud quæ proculdubio non residebant, sed apud suas parochias.

4. Præterea S. Bernardus Abbas Claravallensis, Doctor mellissimus, vir doctrinâ, & sanctitate nulli secundus, improbens pravam illum abusum suo tempore alicubi grassantem, quo ephebis adhuc, & imò parvulis, ac forsitan nondum natis ecclesiastica jam beneficia, provida parentum sollicitudo parabat (d): abusum usque adeo tunc effusum, ut non diu antea nisi fuerint imberbes homines rectoribus Ecclesiarum præfici, & Hugo quinquennis, filius Heriberti Comitiss Aquitanie, sacris taniis Remensis Archiepiscopatus errari, Sculpho antecessore per venenum subdito (e); improbens inquam D. Bernardus abusum ipsum, in responsione ad Comitem Theobaldum, optantem quod Vvillelmus filius suus quasdam posset præbendas ecclesiasticas adipisci; satagit illum ab hoc proposito dehortari. Scribit ergo ad ipsum: *Honores, & dignitates ecclesiasticas non ignoro deberi his, qui eas dignè, ac secundum Deum administrare & velint, & possint. Porro eas acquiri parvulo filio vestro precibus meis, vel destrictis, nec debet justum, nec mihi tutum esse noverunt. Nam nec cuiquam vel adulto, plures in pluribus Ecclesiis habere licet, nisi dispensatoriè quidem ob magnam, vel Ecclesiæ necessitatem, vel personarum utilitatem* (f). Docet ergo D. Bernardus, quod legitimâ interveniente dispensatione, potest Clericus in diversis Ecclesiis, plures præbendas acquirere: hocque posito, stat immunitas alterutarius præbendæ ab onere personalis servitii, & residentie: quippe non potest unus, & idem, Clericus eodem tempore in dissitis Ecclesiis ministrare.

5. Tantæque auctoritatis est hujusmodi elocutio Mellissui Doctoris, ut eam S. Bonaventura Doctor Seraphicus, aureo suo inseruerit Opusculo, cui nomen dedit *Pharetra*, ad omnes omnium conditionum homines erudiendos directo in loco, ubi agit ex proposito de Beneficiis (g). Quò Lectorem remittimus, ut rem in suo fonte perscipiat. Sancti autem Bernardus, & Bonaventura, vel

(a) S. Isidor. epist. ad Laudefredum f. 193.

(b) S. Isidor. de Eccl. Officiis lib. 2. f. 3. fol. 196.

(c) Hincmar. Remensis. c. 9. Simplicio de Concil. Gall. f. 636.

(d) S. Bernard. in Declam. f. 999. G.

(e) Card. Eugen. p. 1015. n. 1.

(f) S. Bernard. epist. 171. ad Com. Theobald.

(g) S. Bonav. 2. tom. 6. Pharetra p. 3. c. 236.

de beneficiis merè simplicibus sunt locuti, & jam habemus intentum, nec Beneficiarii merè simplices erunt residentie debito adstricti, quippè Ecclesie eodem dispensative à tali onere absolvit. Si verò de beneficiis Curatis, & Choralibus, vel alio modo residentialibus, sermonem habuerunt; eorum doctrina in terminis fortioribus, arguendo à majori ad minus, probat intentum nostrum. Quoniam si positi dispensatione non tenentur Beneficarii alioquin residentiales ad onus residentie personalis, multò minus ad illam obligabuntur Beneficarii merè simplices, qui sunt ex generali Ecclesie consuetudine, à residentie debito dispensati.

6. *B. Petrus Cluniacensis*, Vir venerabilis, doctrinà, & sanctitate præclarissimus, ac D. Bernardi còntaneus, uti testantur epistolæ inter eos ultro, citroque missæ, respondens aliquandò epistolæ Monachorum Claravallensium, exprobrantium Cluniacensibus, quod beneficia ecclesiastica possiderent, in quibus non residebant, neque illis personalitèr, sed per sæculares Clericos ministrabant, ait: *Deinde subjungitis interrogando, quæ ratio possessorum Ecclesiarum parochialium, primitiarum, & decimarum nobis consulerit, cum hæc non ad Monachos, sed ad Clericos canonicè sanctione pertineant. Nos verò sicut in prædictis sic & in istis, Catholice Ecclesie auctoritatem prætendimus: atque ipsius sanctionibus nos parochiales Ecclesias, & idcirco ipsarum primitias, & decimas legitimè possidere confirmamus* (a). Et post pauca: *Quid ergò Monachi ex maxima parte fidelium salutis invigilant, licet Sacramenta minimè ministrent, assistuntque ipsorum primitias, decimas, & oblationes, ac quæque beneficia eos dignè posse suscipere: quoniam & reliqua, populo Christiano necessaria, à Presbyteris, & Clericis faciunt exhiberi*. En quomodò Petrus Cluniacensis, tametsi non explicitè, implicitè tamen docet Monachos suos posse beneficia merè simplicia legitimè retinere absque onere residentie, non solas enim memorat parochias, sed *quæque beneficia*, in quibus non Monachos residere ait, & personalitèr ministrare, sed Presbyteros, & Clericos sæculares, tamquam ipsorum Monachorum locumtenentes.

(a) *Petr. Cluniac. l.c. epist. 16.*

7. Qui Petrus quantumvis etiam de solis beneficiis parochialibus locutus fuisset, adhuc ejus auctoritas proculdubio ad intentum nostrum optimè deserviret, arguendo à majori ad minus, quæ est efficacissima species argumentandi (b): quippè si licitum est, justè de causâ, & interveniente legitimâ Ecclesie auctoritate, onus personalis residentie beneficiis curatis, & parochialibus (quæ aliàs ex naturâ suâ sunt residentialia) subtrahere; occur idipsum licitum non erit in beneficiis merè simplicibus? Et si ex auctoritate Ecclesie Catholice beneficia parochialia, unita monasteriis, inducunt rationem Beneficiorum merè simplicium, talitèr ut eorum possessores personalis ministerii, & residentie onus excutiant; multò minus beneficia merè simplicia eadem immunitate à debito residentie carebunt, quando jam Ecclesie Catholice universalis consuetudo, per totum Orbem diffusa, eandem immunitatem formalitèr approbat, & suffulcit. Quare his ità se habentibus, jam patet, quod Beneficarii merè simplices sunt à residentie onere immunes.

(b) *Barb. strac. nov. Luc. 67. n. 1.*

8. *S. Anselmus Cantuariensis*, Doctor splendidissimus, cui nihil desuit ad plenitudinem, nihil ad integritatem doctrinæ (c): *Vir ingenio acerrimo, & sanctitate admirandâ, cum maximâ prudentiâ, & humilitate conjunctâ* (d); Scribens lre Comitissæ, inter cœtera sic eloquitur: *Dominus Lambertus Capellanus vester, qui moratur in Angliâ pro vestro servitio, rogat, & ego cum illo rogo, nè aliquâ occasione, donec ad vos redeat, perdat aliquid de præbende sue beneficio. Precamur etiam, ut hoc ipsam confratres ejus Canonicos precando moveant: quos simul nos ambò in hac schedulâ salutamus, & ut petitionem vestram adivertant, etiam atque etiam rogamus* (e). Aberat Lambertus à loco sui beneficii, & consequenter in eo non residebat, nec ei personalitèr deserviebat,

(c) *Hildebert. Turon. epist. 11. ad Anselm. Cantuar.*
(d) *Relat. de Scrip. Eccles. S. Anselm. Cant.*

(e) *S. Anselm. Cantuar. lib. 1. epist. 16.*

tamen

tamen S. Anselmus censuit defectum residentie illi nequaquam obviare debere, quin licet posset sui beneficii fructus integraliter adipisci, quinimò & ipse sua officia efficaciter interposuisset, nè prenotatus Lambertus recentissos fructus amitteret. Si dicatur S. Anselmum de Canonicatu loqui, non de merè simplici beneficio; attende quod Canonicatus, quantum est de se, est beneficium simplex (a). Et ideo Canonicus Ecclesie Collegiatæ regulatur sub formâ beneficiorum simplicium; ita ut sicut ad hæc sufficit ætas 14. annorum, sic & eadem sufficiat ad illa (b). Quare sepositâ dispositione novorum iurum, vel peculiari Ecclesiarum consuetudine, aut statuto, Canonicatus ut sic de naturâ suâ, & attento antiquo jure, non exigit residentiam: adeoque præbenda, de qua loquitur S. Anselmus, eo tempore non erat residentialis. Quod si adhuc eam fuisse residentialem contendatur; recurrit iterum argumentum paulò superius allatum, à majori ad minus: quippè non minus licere poterit residentie onus à beneficiis merè simplicibus amputare, quàm liceat illud demere Canonicatui residentiali.

9. Et si replicetur absentiam Lamberti fuisse ad tempus, non perpetuam; respondemus, quod auctoritas Ecclesie, valens detrahre beneficii onus residentie ad aliquod tempus, non est iræ certè alligata, ut non valeat illud ad longius tempus, & etiam in perpetuum amputare: magis enim, & minus ex tristissimo prologo, & etiam secundum jura, non variant naturam rei (e). Quare si legitima causa Lamberto favens, illum licitè exemit ad tempus à munere personalis residentie, aliàs debet beneficio residentiali, multò magis consuetudo universalis Ecclesie, quæ est causa plusquam legitima, licitè eximit Beneficiarios merè simplices in perpetuum, ab onere personalis residentie, alioquin neque solitè, neque debet. Ex doctrinâ igitur D. Anselmi, satis patet, quod Beneficarii merè simplices sunt à residentie, ac personalis servitij debito immunes.

10. S. Thomas de Aquino Doctor Angelicus, lux, fons, & abyſſus ſcientiæ: ipſoque ſole clarior (d), ac univerſi terrarum orbis preconitiſ celebratus propoſens in ſuis Quidlibetis articulum, *Utrum habens duas Eccleſias, teneatur utrinſque officium dicere* (e), ita illum ſuo more ſapientiſſimè reſolvit: *Dicendum, quod ſuppoſito, quod aliquis licitè ſit præbendatus in duabus Eccleſiis et diſpenſatione, conſiderandum eſt, quod ille, qui in aliquâ Eccleſiâ præbendam accepit, duobus obligatur, ſcilicet Deo, ut ei debitas laudes exhibeat pro ejus beneficiis; & Eccleſiæ, de qua accepit ſumptus. Ea verò, quæ ad Eccleſiam pertinent, ſubjacent diſpenſationi Prælatorum Eccleſiæ: & idè hoc debuit, quod debet Eccleſiæ, debet exhibere ſecundum quod ſtatutum eſt, vel per ſe ipſum, ſi ſit præbenda, quæ requirat reſidentiam, vel per Vicarium, ſi hoc ſufficiat ſecundum Eccleſiæ ſtatum, ac conſuetudinem. Sed debuit, quod debet Deo, per ſe ipſum debet exhibere. Non reſert autem quantum ad Deum, quibus pſalmis, & hymnis Deum laudet, ut puta, utrum dicat in Veſperis. Dixit Dominus, vel Laudate pueri Dominum, niſi quantum ad hoc, quod homo debet ſequi majorum traditiones: & quid laudet Deo debet quæſi unus homo, ſufficit, quod ſemel Officium dicat, ſecundum conſuetudinem alterius Eccleſiarum, quarum eſt Clericus Sed de electione Officii, rationabiliter videtur, quod debeas dicere Officium illius Eccleſiæ, in qua majorem gradum habet: puta, ſi in unâ ſit Decanus, & in aliâ ſimplex Canonicus, debet dicere Officium Eccleſiæ, in qua eſt Decanus. Quod ſi in utrâque Eccleſiâ fuerit ſimplex Canonicus, debet dicere Officium dignioriſ Eccleſiæ, quomodiſ forè in minori Eccleſiâ habeat opulentiorem præbendam, quia temporalia nullius momenti ſunt ſpiritualibus comparata. Si verò ambæ Eccleſiæ ſint equalis dignitatis, poſſet eligere quodcumque officium magis voluerit, ſi fuerit ab utraque Eccleſiâ abſens. Si autem fuerit in aliquâ earum præſens, debet ſe conformare illi, cum quibus converſatur (f).*

(a) *Novar.confli.* 97
num. 5. de Simon. Bor-
hof. de Canon. c. 13 n. 2.
(b) *Gratian. de sep.*
for. cap. 591. num. 32.
Gonzalez reg. 3. Can-
cel. glof. 5. in princ.
num. 26.

(c) *L. fr. ff. defud.*
instr. Barbef. trac. par.
Axiom. 140, n. 6.

(d) *Bellermiens de
Script. Eccles. Thom.
Aoumet.*

(c) *S. Thom. Quodlibet* 1. qu. 7. art. 13. in corp.

(f) S. Tom. Quadl.
+ 527-arr. 13, incorp.
fol. 48.

11. Loquitur D. Thomas de habente plura beneficia residentialia, quæ sitæ in duabus Ecclesiis, ope dispensationis, posse ab uno, & eodem Clerico retineri, pro certo ponit, exemplum proferens de habente simul Decanatum in unâ Ecclesiâ, & in aliâ Canonicatum: vel duos in duabus Ecclesiis Canonicatus: in quorum utrâque cum non valeat eodem tempore residere, clarum refert, quod vi legitimæ dispensationis, abscinditur alterutri ex dictis beneficiis, alioquin residentialibus, onus residentie personalis. Quod onus si potest ad tempus tolli; ecurr tolli non poterit in perpetuum? Et, si potest ad tempus, vel in perpetuum; beneficiis residentialibus amputari; certè arguendo à minori ad minus, quod, ut pluries diximus, est optimum argumentum in jure (a), multò magis demi potest beneficiis merè simplicibus, à quibus de factò Ecclesia per generalem dispensationem, universali consuetudine explicatam onus servitii personalis abscindit. Paritèr ipsè D. Thomas in eodem loco distinguit beneficia residentialia à merè simplicibus, & dicit, quod Beneficiarius debet, quod debet Ecclesie, debet exsolvere secundum quod status est, vel per se ipsum, si sit præbenda, quæ requirit residentiam, vel per Vicarium, si hoc sufficiat, secundum Ecclesie statum, ac consuetudinem. Supponit ergò pro certo, quod dentur beneficia non residentialia, & alia, cujus obligationes possint per substitutum Vicarium à Beneficiario adimpleri: beneficia autem hujusmodi qualitatis sunt beneficia merè simplicia: igitur secundum inconcussam D. Thomæ Doctrinam, Beneficiarii merè simplices sunt à residentie debito immunes.

(a) Auth. multà magis. C. de Sacros. Eccl. Benefic. var. loc. 73, num. 1.

12. Rursum idem D. Thomas movet alibi difficultatem: *Utrum habere plures præbendas, sine curâ animarum, absque dispensatione, sit peccatum mortale* (b): & rē accuratè perpensâ, resolvit, nullum esse peccatum, si hoc fiat iustis concurrentibus causis. Longiusculus est sermo Sancti Doctoris, sed tamen bonum erit hic illum integraliter adnotare. Ait ergò: Cum hæc questio ad Theologos pertineat, inquantum dependet ex jure divino, vel ex jure naturali: & ad Juristas, inquantum dependet ex jure positivo, inveniuntur in ea Theologi Theologi, & Juristi Juristas contrariè sentire. In jure namque divino non invenitur determinata expressè, cum in Sacra Scripturâ expressa mentio de eâ non fiat, quamvis ad eam argumenta ex aliquibus Auctoribus Scripturæ foris adduci possint, quæ tamen non lucidè veritatem ostendunt. Determinando verdè eam secundum jus naturale, sic videtur ad præsens de eâ dicendum, quod actionum humanarum multiplex est differentia. Quædam enim sunt, quæ habent deformitatem inseparabiliter annexam, ut fornicatio, adulterium, & alia hujusmodi, quæ nullo modo bene fieri possunt; De numero salium non est, habere plures præbendas, aliàs in nullo casu dispensationem recipere posset, quod nullus dicit.

(b) S. Thom. quæst. 9, qu. 7, art. 15.

13. Quædam vera sunt actiones, quæ de id indifferentes sunt ad bonum, vel malum, ut levare festucam de terrâ, vel aliquid hujusmodi, inter quarum numerum quidam computans habere plures præbendas, dicentes: Id licitum est habere plures præbendas, sicut habere plura poma. Sed hoc non videtur esse verum, cum hoc, quod est habere plures præbendas, plurimas in se inordinationes contineat, utpote, quid non est possibile aliquem in pluribus Ecclesiis deservire, in quibus est præbendus, cum præbende videantur esse ordinate quasi quædam stipendia Deo ibidem ministrantium. Sequitur etiam in aliquibus defraudatio voluntatum testatorum, qui ad hoc aliqua bona Ecclesiis contulerunt, ut certus numerus Deo deservienti ibi esset. Sequitur etiam inequalitas, dum unus pluribus beneficiis abundat, & alius nec unum habere potest, & multa alia hujusmodi, quæ de facili patens: unde non potest continere inter indifferentes actiones, & multò minus inter eas, quæ sunt secundum id bonæ, ut dare elemosynam, & hujusmodi.

14. Hæc posita rerum serie, prosequitur S. Doctor, dicens: Sunt verdè quædam actiones, quæ absoluit considerate deformitatem, vel inordinationem quam
Brosch. de Libris. Eccl. Tom. IV. Q. dam

dam importat, quæ tamen aliquibus circumstantiis accedentibus bonæ efficiuntur, sicut occidere hominem, vel percutere, in se deformitatem quandam importat: sed si addatur, occidere malefactorem propter justitiam, vel percutere delinquentem causâ disciplinæ, non erit peccatum, sed virtuosum. In numero harum actionum videtur esse habere plures præbendas. Quamvis enim aliquas inordinationes contineat, tamen aliæ circumstantiæ possunt supervenire, ita honestantes, quod prædictæ inordinationes totaliter evacuantur, ut puta si sit necessitas in pluribus Ecclesiis ejus obsequio, & possit plus servire Ecclesiæ, vel tantumdem absenti, quam alius præsens, & si quæ alia sunt hujusmodi: & tunc istis conditionibus supervenientibus, cum rectâ intentione, non erit peccatum, etiam nullâ dispensatione interveniente, si consideretur tantum secundum jus naturale, quia dispensatio ad jus naturale non pertinet, sed solum ad positivum.

15. Si verò aliquis hac intentione plura beneficia habeat, ut sit ditior, ut latius vivat, & ut facilius ad Episcopatum perveniat in aliqua Ecclesiâ, ubi est præbendatus, non tolluntur prædictæ deformitates, sed augentur, quia cum tali intentione, & unum beneficium habere, quod nullam inordinationem importat, esset illicitum: & sic quidem esset dicendum secundum jus naturale, etiam nullo jure positivo superveniente. Nunc autem certum est per antiqua jura hoc esse prohibitum: patet etiam huic prohibitioni consuetudinem esse contrariam, per quam quidam dicunt illa jura esse abrogata. Nam per contrariam consuetudinem jura humana abrogantur. Quidam verò dicunt per hanc consuetudinem antiqua jura non abrogari, eo quod quædam Decretalis Est. Multa per patientiam tolerantur, quæ si in iudicium fuerint deducta, justitiâ cogente cassarentur, & hæc controversia juris est relinquenda, quamvis hoc videatur esse probabile, quantum ad hoc, quod jura illa antiqua continent jus naturale, abrogari non possunt per contrariam consuetudinem, usque irrationalem. Quantum autem ad hoc, quod solum de jure positivo continent, possunt esse abrogata, præcipue si simulantes hanc contrariam consuetudinem, in quorum potestate est jus positivum mutare, intendunt per talem dissimulationem antiqua jura mutare. Si ergo antiqua jura, quæ hoc prohibent, in suo robore maneant, contrariâ consuetudine non obstante, certum est non posse aliquem plures præbendas habere absque dispensatione, etiam illis circumstantiis supervenientibus, quæ secundum considerationem juris naturalis actum poterant honestare. Si autem antiqua jura sunt per consuetudinem abrogata, tunc prædictis circumstantiis supervenientibus, etiam sine dispensatione licitum est plures præbendas habere, sine quibus circumstantiis licitum non est, quantumcumque dispensatio interveniat: eo quod dispensatio humana non aufert ligamen juris naturalis, sed solum ligamen juris positivi, quod per hominem statuitur, & per hominem dispensari potest (a).

(a) S. Thom. quod. 9.
q. 7. art. 15. in corp.

16. Sentit ergo D. Thomas, quod dantur beneficia, quorum onera possunt adimpleri per alium, nempe merè simplicia, & ad habendum plura ex istis, non opus est dispensatione, quia non exigunt servitium personale, & residentiam. Quoad reliqua verò beneficia residentialia, tametsi de jure naturali dentur aliquæ inordinationes, si unus plura ex illis obtineat, tamen interdum illa potest licite adipisci, quia quandoque concurrunt rationes, quæ tales deformitates cessare faciunt, & in eo casu alterum ex quibus beneficiis destitutum remanet onere residentie. Pro eo verò, quod spectat ad jus positivum, prohibens pluralitatem beneficiorum; hoc tollitur per dispensationem à superiore interpositam, si jus istud viget: vel si consuetudo abrogavit canones pluralitati ipsi obstrictos, jam jus positivum non afficit. Et sanè canones, quos circa hoc sibi metipso obicit S. Thomas in eodem articulo sunt Cap. Clericus 21. q. 1. (b), & cap. sanctorum Canonum 2. dist. 70. (c). Sed hi Canones, vel de beneficiis choralibus loquuntur, vel pro eo quod concernere possent beneficia merè simplicia, si censentur esse per contrariam consuetudinem abrogati tempore D. Thomæ, nimium qua-

(b) Ex Concil. Nicæno II. c. 16.

(c) Ex Concil. Plo-centino c. 11.

quingentis jam ab hinc annis, multò magis nunc pro abrogatis habentur, quodd ipsa merè simplicia beneficia tum à Theologis (a), cum à Jurisconsultis (b).

17. Præterquamquod ipsimet Canones pluralitatem beneficiorum merè simplicium admittunt: nempe *cap. Clericus 21. qu. 1.* prohibet ipsam pluralitatem in Urbe Constantinopoleos, in aliis verò locis illam admittit, uti legenti patet. Pariter *Cap. sanctorum Canonum 2. dist. 70.* disertè ita disponit, *licet Episcopi dispositione, unus diversis præesse possit Ecclesiis, Canonici tamen præbendarii, nisi unius Ecclesiæ, in qua conscriptus est, esse non debet. Si quis tamen Capellæ sunt, quæ suis redditibus Clericos sustentare non possunt, ea cura, ac dispositio Præposito majoris Ecclesiæ, cui Capellæ subditæ esse videntur, imminet; Et tam de possessionibus, quàm de ecclesiasticis Capellarum officiis ipse provideat.* Per istum Canonem ergò admittitur, pluralitas beneficiorum, & Capellarum, quæ non sint Canonicatus, vel Curæ animarum: beneficia autem illa sunt beneficia merè simplicia; quorum admissa pluralitate, venit ex consequenti, quod exemptionem proferant Beneficiario merè simplici ab onere residentie: quandoquidem ille, qui plura insimul retinet beneficia, in utrique non valet eodem momento temporis residere, adeoque in illis cessat obligatio residentie: quæ cessante beneficium, redigitur ad statum beneficii merè simplicis. Et sic ex doctrinâ Doctoris Angelici Divi Thomæ satis clarè distinguuntur beneficia residentialia à non residentialibus: constatque per eam, quod Beneficiarii merè simplices sunt ab onere servitii personalis, ac præsentialis residentie debito immunes.

18. S. Raymundus de Pennafort, illustris vitæ sanctitate, & miraculorum gloriâ (c), nec minus doctrinâ celebris: quippe præter compilatos libros Decretalium, jussu Gregorii Papæ IX. Summam quoque scripsit de Casibus poenentialibus, quam *audientibus confessionem, valde necessariam*, appellavit Henricus de Gandavo (d). In eadem autem Summâ de beneficiis Ecclesiasticis agens, ita proloquitur: *Nons quod si Episcopus conferat uni persone duas dignitates, vel personatus, etiam si curam non habeant animarum; vel Ecclesias Parochiales duas, vel plures, peccant ambo, & conferent, & recipient (e). Circa sublimis tamen, & liberatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honorandæ, cum ratio postulaverit, poterit per sedem Apostolicam dispensari (f). Deinde subiungit: sunt tamen quinque casus, in quibus de jure communi, potest una persona duas, vel plures Ecclesias habere. Primus quando Ecclesiæ tenues sunt, ita quod neutra per se sufficiat ad sustentandam personam (g). Secundus si una pendet ex alterâ (h). Tertius propter caritatem Clericorum (i). Quartus si Ecclesia est annexa præbendæ, vel dignitati, in quo casu cum ipse senatur in majori Ecclesiâ personaliter deservire, in ipsâ Ecclesiâ parochiali idoneum, & perpetuum habeat Vicarium canonicè constitutum, qui congruentem habeat de ipsius Ecclesiæ proventibus portionem (l). Quintus si habet unam inuitulatum, & aliam commendatam (m). Hoc intelligo si subest justa causa, quare debeat fieri commendatio (n).*

19. Ad quæ verba D. Raymundi Joannes de Friburgo ejus Glossator, perpendens illam propositionem, quod circa sublimes, & literatas personas potest per Sedem Apostolicam dispensari, ut plures habeant Ecclesias, siue præbendas (o); adjungit posse dispensari, ut habeant simul plura beneficia, curam animarum habentia, & plures dignitates, siue in eadem Ecclesiâ, siue in diversis (p). Et postquam ait, hanc dispensandi potestatem non competere Episcopo quoad plures curas animarum, vel dignitates uni conferendas; subsequitur: *sed numquid Episcopus potest dispensare, quod habeat aliquis plures præbendas, aut plura beneficia sine curâ animarum, & sine personatu? R. credo, quod sic, non tamen de jure scripto potest hoc, sed de consuetudine solâ, quam Papa fecit, & non reprobavit, & ideo præsumitur eam approbare (q).* Ista autem beneficia, de-

Brasb. de lib. Eccl. Tom. IV.

Q 2

qui:

(a) Jn de Friburgo
Gloss. in 2. Raymundi
Sum. lib. 2. tit. 2. §. 2.
(b) Sublatum Bencin-
tem 2. de benef. dist. 70.
qu. 4. p. 2. m. 1. Regi-
nald. lib. 2. m. 50.
(c) Lector. 1. 2. qu. 27
m. 9. Garcia. p. 3. c. 2.
m. 1. Borch. 2. tit. 2.
20. d. 2. 167.

(e) Bertramin de
Scriptor. Eccles. in
S. Raymund.

(d) Henr. de Gano-
davo de Illust. Eccles.
Script. 4. 48.

(f) Cap. de multa
de præbend.

(l) S. Raym. Sum-
m. lib. 2. tit. 2. §. 2.

(g) Cap. unius 20.
qu. 2.

(h) Cap. cum 12. de
arbit. ex quo.

(i) Cap. Clericus 25
qu. 1.

(l) Cap. eximian-
da de præbend.

(m) Cap. qui plures
21. qu. 2.

(n) S. Raymund. loc.
cit. §. 3.

(o) Cap. de multa de
præbend.

(p) Jn de Friburgo
Gloss. in verbis præfati
lib. 2. tit. 2. §. 2. S. Ray-
mundi.

(q) Item loc. cit. §. 2.
V. Sublatum.

quibus hic ultimo loco sit sermo, sunt beneficia merè simplicia, quæ de generali consuetudine, immunitate gaudent à quolibet residentie onere, ac servitii personalis ministerio.

20. Itaque tam D. Raymundus, quam ejus Commendator in ea sunt sententia, quod in pluribus casibus possit per Papam, & respectivè per Episcopum dispensari, ut unus habeat plures Ecclesias, præsertim circa *sublimes*, & *litteratas personas cum ratio postulaverit*: Spectatque ad dispensatorem, non ad alios judicium ferre, an is, cum quo dispensat super pluralitate beneficiorum, sit persona sublimis, vel non; & an ratio in casibus practicis postulet, quod dispensetur, vel non. Quoties ergo hæc dispensatio interponitur, necessariò fit, quod dispensatus in alterutro beneficiorum non debeat residere. Hæcque dispensatio cum juxta D. Raymundum interponi possit super beneficiis Curatis, & Choralibus, ac de naturâ suâ residentialibus; multò magis valet interponi super beneficiis merè simplicibus. Sed de facto Ecclesia dispensat super residentia beneficiorum merè simplicium per consuetudinem generalitèr approbatam; ergò Beneficarii merè simplices sunt à residentie debito immunes.

21. *Dionysius Carthusianus*, vir Sanctissimus, & Doctissimus à Bellarmino appellatus (a): ac tot librorum auctor, ut cum D. Augustino, Alphonso Toftato, & similibus, valeat comparari (b); pluribus in locis de beneficiis ecclesiasticis agens, totus est in eorum pluralitate improbandâ (c). Nihilominus admittit illam posse in quinque casibus licitè habere locum (d), nempe in illis ipsis, quos approbat D. Raymundus mox allegatus. Nèc abnuat adjungere sextum casum, dicens: *Potest autem & sextus casus adjungi, ut cum quis Clericus de servis communi bono Ecclesie in Legatione &c. non tamen negandum est, quia sublimiori personæ, de pinguiori sit beneficio providendum* (e). Igitur sublimis hic Doctor admittit sex casus, in quibus plura beneficia Ecclesiastica licitè possunt infirmaliter retineri: quo posito recurrit ratio paulò superius ex Doctrinâ D. Raymundi deductâ: nimirum quod spectat ad solum Collatorem, & Dispensatorem beneficiorum judicare, an in casibus particularibus licita sit, nec ne pluralitas ipsa beneficiorum, & quatenus ita sit; certè retinens plura beneficia, cum non valeat omnibus ipsis personalitèr deservire: ab alterutro eorum remanet exemptus, ne præsentialitèr administret: hæcque exemptio, si accedente legitimâ dispensatione cadit etiam super beneficiis Curatis, & Choralibus, ac de naturâ suâ residentialibus; multò magis cadere potest super beneficiis merè simplicibus, quæ videmus ubilibet per totum orbem ex generali consuetudine ipsâ exemptione potiri; adeoque certum remanet, quod Beneficarii merè simplices sunt à personalis residentie debito immunes.

22. *Joannes Gersonius* inter Sanctos Patres non habet locum: attamen inter doctos, & pios viros, ac inter Scriptores ecclesiasticos, absque ambiguitate computatur (f), ideòque ab orbitâ nostrâ non declinabimus, si ejus doctrinam hic apponemus. In suis igitur Regulis moralibus, de beneficiis verba instituens, hæc præsertim effatur: *si teneas quis plura beneficia, ex dono Superioris, in casibus non excusantibus hanc pluralitatem, peccare potest uterque, conferens per indiscretionem, recipiens per ambitionem: nihilominus occupans resistere percepta non tenetur* (g). Vides quod etiam Gersonius admittit uti licitam in casibus congruentibus pluralitatem beneficiorum, & ita recurrit semper argumentum præcedentibus numeris allegatum, quod hæc pluralitas, si licita est in beneficiis residentialibus, multò magis est licita in merè simplicibus; cumque hæc eximat Beneficiarios, alioquin residentie debito adstrictos ab onere servitii personalis; multò magis eximit ab eodem Beneficiarios merè simplices. Prosequitur inde idem Gersonius, & ait: *Quantumcumque multa beneficia aliqui teneat auctoritate superioris, illa possunt dici unum beneficium (sicut plures tunicæ in magnis frigoribus, una tunica) & hoc unitate morali, si illa omnia*

non

(a) Bellarm. de Scrip. Eccl. in Dives. Carth.

(b) Petr. Annat. Appar. post. Theo. leg. 4. art. 3. in fin.

(c) Dives. Carth. Episc. de regim. Episc. l. 1. art. 13. de ref. Canon. l. 1. art. 22. de contr. plural. benef. lib. 1. per tot.

(d) Idem contr. plural. benef. l. 1. art. 13.

(e) Idem de reform. Canon. l. 1. art. 22.

(f) Bellarm. de Scrip. Eccl. in Jo. Gers.

(g) Jo. Gers. de 10. in Regul. Mor. 6. de abstin. fol. 100.

non sint nisi ad sufficientem decemiam status occupantis, secluse scandalo: & impossibilitate officiandi per se, vel per alium non existente (a). Quibus verbis ostendit hic Doctōr posse obligationibus beneficio adiectis opportūe, ac licite satisfieri vel à Beneficiario per se, vel ab alio ejus vice: & certē satisfactio per alium excludit onus personalis residentię, ac præsentialis servitii: quod si accedente auctoritate superioris licite potest per alium adimpleri à Beneficiariis curatis, & choralibus, sive residentialibus, multò magis adimpleri potest per alium à Beneficiariis merè simplicibus, & ita semper est verum, quod Beneficiarii merè simplices sunt à residentię debito immunes.

(a) Joan. Gersonius loco cit.

23. S. Antoninus, Ordinis Prædicatorum, Archiepiscopus Florentinus, vir doctissimus, & sanctissimus (b), in eleganti suā Summā, de beneficiis ecclesiasticis agens, ad eorum residentiam sub hūc verbis descendit: *De Clericis non residentibus in beneficio suo, nota quod hujusmodi si moniti iustā causā cessante non redeant, possunt beneficiis spoliari, ut in cap. ult. de Cler. non resident. Et dicit idem Joan. Andr. quod intelligitur de beneficiis curatis, vel etiam simplicibus, si residentiam exigant ex privilegio, vel statuto, vel consuetudine. Verūm si essent beneficia, quæ residentiam non exigunt, tunc nisi esset necessitas, vel utilitas Ecclesie de novo suborta, non possent cogi beneficiarii ad residentiam, quā tunc hoc residentiam non spectat ad superiorem officium art. 17. qu. 1. quid frater. Et de talibus potest intelligi, quod unus potest habere plura beneficia. Nec obstat, si dicat, quod unus non potest servire duabus Ecclesiis, quid omnes Ecclesie sunt una, secundum Innoc. 21. distin. quomodo. Dicit Hosti: melius respondendum, si sciet quod ubi agimus de beneficio, quod non exigit residentiam, nec de residentibus, sed officio est quærendum, & potest quis præsentialitèr, & aliter in absentia deservire.*

(b) Bellarm de Scrip. Eccl. in S. Antonin.

24. Nec obstat secundum Innoc. infra eap. cum secundum, de Præbend. & Dign. ubi à contrario innuitur, quod qui non servit altari, non debet vivere de altari. Nam absens, & præsens servit intelligitur, dummodo bene vivat, & bene expendat, quod inde percipit, hoc tamen dicit Hosti: reprobari potest. 1. qu. 3. ex multis. Igitur, qui male accepit, ut bene dispense, gravatur potius, quam juvetur. Unde dicit capitulum: cum secundum intelligendum de beneficiis, quæ exigunt residentiam, scilicet de collatione obtinuit persona, causā pietatis, & elemosynę tantum. Unde si debili confertur beneficium ad sustentationem, percipies etiam non servias: nec habes conqueri Ecclesie, cum quicquid habet, tū deputatum pietati 12. quest. 2. aurum. Putas tamen Innoc. omne beneficium requirere residentiam, nisi probetur contrarium (c). Adeo claris verbis, & rutilanti eloquio D. Antoninus beneficia residentialia, à non residentialibus, sive à merè simplicibus, distinguit, ut nihil haberi valeat dilucidius, nec minùs disertè pronuntiat Beneficiarios merè simplices esse à residentię debito immunes: quare attentā illius opinione, ac doctrinā, ipsamet immunitas, & exemptio nullatenus potest in controversiam deduci.

(c) S. Antoninus sum. p. 1. tit. 1. de 1. 1. fol. 167.

25. Beatus Augustinus de Triumphis Anconitanus, Ordinis Sancti Augustini, vir doctrinā, & vite integritate celeberrimus (d), qui Regibus Neapolitanis Carolo, & Roberto carissimus fuit (e), & Beati titulo decoratur (f), in aureā suā Summā de potestate ecclesiastica monet quæstionem: *Utrum Papa possit dispensare in pluralitate beneficiorum*: ex cujus resolutione optimum argumentum deducitur immunitatis, & exemptionis Beneficiorum merè simplicium ab onere residentię. Nec miretur Lector, nos ex hac pluralitate beneficiorum argumenta pro causæ nostræ defensione suscipere, quippè etiam Contradictores argumenta favore illorum opinionis, ex beneficiorum pluralitate, deposcunt: & cum alioquin antiquis temporibus non fuerit in controversiam posita hujusmodi exemptio, & immunitas Beneficiorum merè simplicium à debito residentię, plures ex Patribus, doctrinā, & sanctitate conspicuis, qui nos præcesserunt, de illā ex proposito non egerunt, sed eandem tamquam certam,

(d) Jacob. Philip. Berzoni. in Circa. Ep. abbasio eper. D. Augusti Triumph.

(e) Joseph. Pampaloni in Chron. Ord. S. Aug.

(f) Ejus Epitaph. Neapoli in Eccl. S. Augusti. Ep. Hier. Servandus Committ. Ord. S. Augusti.

&

& indubitabilem supposuerunt. Ex aliis ergo questionibus, per ipsosmet agitat, oportet eorum sensum colligere, & deductivè, sive in obbligo percipere, quod parentèr, & in recto non protulerunt. Estque hic optimus modus procedendi in probandis propositionibus; arguendo ex unà re ad aliam, respectum congruum ad illam habentem: sive per analogiam paris ad parem: sive per æqualitatem similis ad simile: sive per relationem majoris ad minùs, aut minoris ad majus: vel à majoritate, aut paritate rationis; vel ab oppositis, vel à connexis, vel ab æquiparatis, vel à correlativis, aut ab aliis motivis, justam rationem arguendi præbentibus: Quà de re videri potest Barbosa, qui peculiari tractatu totus incumbit colligendis legibus, & auctoritatibus, hujusmodi modum arguendi comprobantibus (a).

(a) Barbosa. *tr. de
in. locis com. argum.
philos.*

26. Igitur B. Augustinus Triumphus præfatæ questioni hoc modo respondet: Respondeo dicendum, quod in collatione beneficiorum aliquid est de jure Divino, & naturali, & aliquid est de jure positivo. De jure namque naturali, & Divino est, ut beneficium detur propter administrationem officii. Sic enim mandatum est Num. 18. Filiis autem Levi dedi decimas Israel in possessionem pro ministerio, quo serviunt mihi in Tabernaculo fœderis, ut nihil aliud possideant, decimarum oblatione contenti. Et Apostolus 1. Corinth. 9. dicit: Sic Christus ordinavit, ut qui evangelium annunciant, de evangelio vivant, juxta illud Lucæ 10. Dignus est operarius mercede sua. De jure verò positivo est paucitas, vel pluralitas beneficiorum. Non enim possunt talia cadere sub unâ regulâ, quâ consideratâ quandocumque Ecclesiæ necessitate, vel personæ dignitate, plura beneficia conferenda sunt uni, quàm alteri. Cum igitur Papa non solum possit illa, quæ sunt juris positivi, veràm etiam suprà ipsum jus potest dispensare, ut suprà allegatum est; Idèò dicendum est, quod sicut de jure positivo communi, cujus Papa est conditor, facta est talis restrictio, ut nulli liceat plura beneficia habere, sed quicumque recipit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habeat, est eo ipso jure privatus, sicut scribitur extrâ de præben. & dignit. cap. de malis. Sic Papa, qui est suprà ejus, potest talem restrictionem relaxare, & in pluralitate beneficiorum universalitèr dispensare: consideratâ tamen Ecclesiæ utilitate, & justitiæ equitate. Alièr, ut dicit Bernardus, magis dicenda est dispensatio, quàm dispensatio, indè comid. l. 3.

27. His positis respondet B. Augustinus ad ea, quæ sibi objecerat in contrarium, hoc modo. Ad primum ergo est dicendum, quod non est ibi privatio finis; potest enim Beneficiatus administrare officium, vel per se, vel per alium auctoritate Superioris. Non enim Paulus administrabat officium personalitèr in Ecclesiâ Philippinensi, sed per suos ministros: & tamen residens ipse præsentialitèr apud Ecclesiam Thessalonicam, beneficium procuratoris à Philippinensibus recepit, ut ipse testatur Philip. 4. Ad secundum est dicendum, quod Papa non potest dispensare suprà jus naturale communitèr sumptum, sed bene potest dispensare in jure naturali, quantum ad illa, quæ ex jure naturali eliciuntur, & explicantur. Nèc tollitur justitia distributiva in collatione beneficiorum, dummodò justâ causâ fiat: quâ si unum beneficium detur uni, vel plura dentur alteri pro eodem servitio, possunt alia negotia occurrere, in quibus consideratâ Ecclesiæ utilitate, vel personæ dignitate unus meretur plura recipere, quàm alius: Ad tertium dicitur verum esse, quod Papa est rerum ecclesiasticarum dispensator: in dispensatione tamen non solum requiritur fidelitas, sed etiam prudentia, quæ cum iis recta ratio agibilium, fidelitèr dispensat Papa ecclesiastica beneficia, conferendo plura uni, quàm alteri, consideratâ pro loco, & tempore Ecclesiæ utilitate, vel personarum dignitate (b).

(b) B. Aug. Triumph.
de preb. Eccl. quæ 68.
art. 1.

28. Inferius quoque movens difficultatem, an Beneficiatus toties horas canonicas recitare teneatur, quot beneficia habet, ita eam resolvit: Si traditio Ecclesiæ habet, quod per se serviat, per se teneatur: si verò per vicarium, per vicarium

earum tenetur. Idem puto, quod habens plura beneficia, nisi consuetudo, vel statutum ecclesiasticum requirat, ut per se deserviat, non tenetur per se plura officia dicere (a). Ex utroque igitur B. Augustini Triumphi discursu patet, quod pius, ac cruditus hic doctor sensit dari aliqua beneficia; in quibus Beneficiarius non tenetur personaliter deservire, sed famulari potest per substitutum, nisi consuetudo, vel statutum ecclesiasticum requirat, ut per se deserviat; hæc autem beneficia sunt beneficia merè simplicia, quæ, uti pluries ostendimus, de generali consuetudine, per totum orbem frequentatâ, onus residentię personalis Beneficiario non inferunt (b). Et cum consuetudo generalis habeat vim, & rationem legis (c), & ab eâ ad statutum valeat argumentatio (d); optimè dici potest, quod & de consuetudine, & de statuto ecclesiastico est, quod Beneficiarii merè simplices sint à residentię debito exempti.

29. Rursus hic idem Doctor admittit, tamquàm incontrovertibile jus Ecclesię in dispensando, ut unus, & idem Clericus plura valeat beneficia ecclesiastica retinere. Quâ pluralitate admissâ, ex necessitate consequitur, quod alterum ex beneficiis residentię obligatione careat, vel quia onus illud non habeat, vel quia idem onus tunc cesset. Hisque ita se habentibus, si Auctor loquitur de beneficiis curatis, & choralis, atque residentialibus, multò fortius ejus doctrina locum habet in beneficiis merè simplicibus: quare cum Beneficiarii

residentiales, vi legitimæ dispensationis, eximi valeant ab onere servitii

personalis, & residentię; multò magis eadem possunt exemptione potiri Beneficiarii merè simplices, quibus consue-

tudo universalis Ecclesię, ubilibet frequentata,

pro legitimâ dispensatione deservit,

etque freti non tenentur Ec-

clesiis suorum beneficio.

rum personaliter

deservire.

(a) Idem Triumphus qu. 69. art. 11.

(b) Letter de r. de benef. l. 3. qu. 17. n. 9. Bon. sum. deserv. tit. 10. d. n. 247. C. tit. 10. n. 2. l. 1.

(c) De Luc. de benef. dist. 13. n. 11. Barbosa tract. var. Appel. 129 num. 4.

(d) Barbosa. tr. var. Loc. 15. n. 2. Mant. prol. Caus. in. A. Caus. 507. n. 20. Menoch. de arbit. l. 1. qu. 71. n. 3.

C A P U T XIV.

*In quo ipsamet immunitas Beneficiariorum merè
Simplicium ab onere Servitii personalis, & Re-
sidentię in loco Beneficii, Rationibus HISTORICIS
probatur.*

S U M M A R I U M.

- 1 *Historię honor, & fides habenda est. Divus Gregorius Nazianzenus vix ordinibus insignitus, in solitudinem Ponti secessit, patre illius reclamante.*
- 2 *S. Joannes Chrysostomus Lector factus, abiit in solitudinem. S. Paulinus, S. Hieronymus, & Paulinianus nulli Ecclesię affixi fuerunt.*
- 3 *Referuntur verba D. Hieronymi de se, & de Pauliniano ejus fratre. Hi, ac alii voluerunt esse liberi ab onere residentię.*
- 4 *Cum juxta doctrinam Contradictorum, olim idem esset ordinis, ac beneficia nancisci, oportet, quod presorum sanctorum beneficia immunita essent à residentia.*
- 5 *D. Gregorius scribit Maximiano Syracusano, ut beneficium conferat in suā Ecclesiā Felici, habenti aliud beneficium in Romanā Ecclesiā.*
- 6 *Iste Felix non poterat simul in Romanā, & Syracusanā Ecclesiā deservire: undè oportet, quod alterutrum ex his beneficiis debito residentię careret.*
- 7 *Quid nimirum gravosum esset multas historias, hęc de re loquentes, per extensum referre stricim eandem innuimus.*
- 8 *In cunctis Orbis regionibus, aliqui sancti viri plura Beneficia, Abbatis, & Episcopatus, respectivè inuicem, & eodem tempore retinebant.*
- 9 *Alii referantur pietate celebres viri, qui pluribus unā simul præerant ecclesiasticis beneficiis.*
- 10 *Recensentur multi Presules celeberrimi, qui unā simul plura beneficia Episcopalia tenuerunt.*
- 11 *Alii similiter Presules innuuntur, qui cum Episcopali, unum etiam, & plura Abbatialia beneficia possidebant.*
- 12 *Fit sermo de aliis habentibus plures Abbatis. S. Gregorius VII. mandat, ut Abbas S. Remigii Remensis præis quoque Abbatie Monasterii Alentensis.*
- 13 *Leges post illa tempora promulgatę vetant plura beneficia residentialia, non verò merè simplicia, & præservant possessionem Ecclesię dispensandā.*
- 14 *Memorantur quidam, retinentes plures Episcopatus, auctoritate Concilii Provincialis: multò magis licita est retentio ipsa auctoritate Papę.*
- 15 *Quod si collatio plurium beneficiariorum residentialium uni, & eidem cum dispensatione; subtrahitur onus residentię alicui ex ipsis.*
- 16 *Post historias antiquiores, jam alias recentiores afferamus, exemptioni Beneficiariorum merè simplicium faventes.*
- 17 *Carolus IX. Rex Franciæ suis Oratoribus ad Concilium Tridentinum intulit, ut procurarent edi decretum, quo residentię debito adstringerentur Beneficarii.*

- 18 Si *Ren* locutus est de beneficiis residentialibus; nihil ad not. Si de merè simplicibus; & nonobtinuit votum suum, hoc ostendit illum rem indebitam popoſuisse.
- 19 Inaniter dicitur Concilium Regis votis adhaerisse, cum iussit beneficia simplicia uniri Parochiis, Seminario &c. Tunc enim Concilium ad alia perpexit.
- 20 De facto Concilium Tridentinum beneficia merè simplicia à residentiis debito exemiſit. Nunc est probabile Regem Franciæ voluisse quid diverſum.
- 21 S. Pius V., & Marcellus II. eſſi ad austeritatem propensi, nunquam sibi ſcrupulum fecerant de non impendi beneficiis merè simplicibus residentia.
- 22 S. Carolus diu retinuit plures Abbatis absque residentia: in suisque Conciliis beneficia simplicia immunia à residentiis onere declaravit.
- 23 Dispensatores beneficiorum simplicium, eorumque suscepiſores, usque modo residentie debitum non officere cognoverunt.
- 24 Plurimi Sancti Praefules recentiores, alique Ecclesie Proceres, & Clerici, vel tenuerunt, vel contulerunt beneficia merè simplicia sine debito residentie.
- 25 Recensentur varii Sancti Romane Ecclesie Cardinales Imperiali, Regali, & Ducali sanguine nati, ex cunctis Christianis regionibus.
- 26 Hi omnes autem possederunt beneficia merè simplicia absque residentia: Numquid autem propter hoc damnati sunt ad tartara?

ERMULTAS probationes, quas hucusque adduximus, augeat nunc historia: Testis temporum, lux veritatis, vita memoria; magistra vite, nuntia vestraſtis, ut eam Tullius appellavit (a): quæ cum plura nobis præbeat argumenta exemptionis Beneficiarium merè simplicium ab onere residentie, atque servitii personalis; factò, & factis justificata ostendetur ipsa exemptio, quam hucusque jure, & juriſus justificatam esse monstravimus: Honor enim, & fides in rebus humanis est historiis adhibenda, quæ sibi existimationem ex ipsa rerum antiquitate conciliarunt (b). Primoque loco huc facit historia S. Gregorii Nazianzeni, qui aliquandò à Patre suo, itidem Nazianzi Episcopo, tamen renuens, ac magnà humilitate reluctans, fuit sacris ordinibus insignitus: quibus ipse susceptis, citò procul in Ponti solitudinem, patre reclamante, secessit: Nam genitor, inquit, per vim secundis collocat me in sedibus, quæ mihi tyrannis tam gravis meuti fuit, ut mox sodales, mox parentes, & meos, mox & propinquos deferens, patrium & larem, ut sevo asili spiculo puncti boves, in Pontum abirem &c. (c). Videbitur fortè parergon, & extrà negotii seriem, hoc eloquium de secessu Divi Nazianzeni: At legat Anagnostes ea, quæ sequuntur, & postea judicium dabit.

2. Eodem prorsus modo S. Joannes Chrysostomus à forensibus negotiis, qui bus incumberebat, ad vitam ecclesiasticam evocatus, ad usque Lectoratum ascendit; mox in invias solitudines longius se recepit, & ibi delituit per sexennium (d). Sanctus quoque Paulinus Episcopus Nolanus, Romà oriundus, Burgundiae in Aquitania, sive Hebrornagi prope Burgundiam exortus (e), & à Delphino illius Urbis Episcopo in maturâ etate undis baptismalibus madefactus (f), à Lampio tandem Barcinonensi ad Sacerdotium proventus (g), & à S. Ambrosio Mediolanensi suo Clero conscriptus (h); nullibi ex hisce locis conſtitit, sed huc illuc pro suo arbitrio permeavit, in Sacerdotium tantum Domini, non etiam in locum Ecclesie dedicatus (i). Itidem S. Hieronymus apud Stridonem natus, in Hungariæ, atque Dalmatiæ confinibus (l). Romæque baptizatus (m); Antiochiæ à Paulino Episcopo ad Sacerdotium proventus est, eâ intentione, ut noller Ecclesie Antiochenæ personaliter famulari (n). Proût & Paulinianus

Braſſb. de libert. Eccl. Tom. IV.

R

ejus

(a) Cicero lib. 2. de nat. ad q. fratrem.

(b) Barheſ. jur. Eccl. li. 4. c. 20. n. 21.

(c) S. Greg. Nazian. in Carm. de vita sua.

(d) Pelled. in vit. S. Jo. Chryſt.

(e) Vita S. Paulini. post ejus oper. part. 1. fol. 853.

(f) Idem lib. 2. Paulini. ep. 16. ad Delphon.

(g) S. Paulini. ep. 6. ad Sever. lib. 2. ad Ammon.

(h) S. Paulini. ep. 45. ad Alip.

(i) Idem S. Paulini. ep. 6.

(l) In vit. S. Hieron. Card. Baron. ann. 172. num. 40.

(m) S. Hieron. ep. 57.

(n) S. Hieron. ep. 61. ad Pamacium.

ejus frater fuit Presbyter ordinatus apud Monasterium Bethlehemitanum. Cæsariensis Dioecesis à S. Epiphanio Cypri Episcopo (a), eà præditus libertate, ut posset ubicumque sibi esset in arbitrio commeari.

3. Utramque rem describit S. Hieronymus adversus Joannem Hierosolymitanum scribens: *Si de Pauliniano tibi sermo est: vides eum Episcopo suo esse subiectum, versari Cypri, ad visitationem nostram interdum venire, non ut suum, sed ut alienum, ejus videlicet, à quo ordinatus est. Quod si hic etiam esse voluerit, & in exilio nostro quietus in solitudine vivere, quid tibi debet, nisi honorem, quem omnibus debemus Episcopis (b).* Prosequitur inde sermonem, & ait, se Paulinum Antiochenum Ordinatorem suum ita esse allocutum: *Si sic presbyterium iribuit, ut monachum nobis non auferas, tu videris de judicio tuo. Sin autem sub nomine presbyteri tollis mihi, propter quod seculum dereliqui; ego habeo, quod semper habui (c).* Itaque & S. Hieronymus, & Paulinianus ejus frater, & S. Gregorius Nazianzenus, & S. Joannes Chrysostomus, & S. Paulinus &c.

(b) Mem S. Hieron. epist. 61.

(c) Idem loc. cit. vid. etiam ibid. Hieron. Pl. Roman. not. n. 73 (p. 74).

Presbyteratu, aliusve Ordinibus insigniti, apud Ecclesias, in quibus sacros Ordines adepti sunt, nullatenus residerent, poterant non residere: Et sicut hi præcipui, doctioresque Ecclesie Catholice magistri se gesserunt; nulli dubium est, quod etiam alii Clerici, vel se gerere poterant, vel se gerebant.

4. Sed inquit; quid ex hinc infertur ad residentiam Beneficiorum merè simplicium? Quid infertur? Optimum, & notabilissimum argumentum. Nam in sententiâ Contradictorum, remotioribus illis Ecclesie sæculis, idem fuit ordinibus, & beneficiis ecclesiasticis insigniri: Statim ac enim Clericus ordinem recipiebat, matriculæ Ecclesie inscribebatur, & partem de ecclesiasticis redditibus obtinebat, quod idem est ac beneficia sacra adipisci, seu id assequi, in cujus locum beneficia ecclesiastica successerunt. Igitur in eorum sensu, & S. Hieronymus, & Paulinianus ejus frater; & S. Gregorius Nazianzenus, & S. Joannes Chrysostomus, & S. Paulinus, tametsi cum ordinibus sacris, proventus, sive beneficia ecclesiastica consecuti; nihilominus non residebant apud illas Ecclesias, in quibus fuerant ordinati; quia in eis nullam administrationem personalem habebant, ab ipsis præfentialiter exercendum, sed solum ordinis gradum, & portionem reddituum eidem ordini respondentem, quod in idem tunc resonabat, ac nunc significant beneficia merè simplicia. Ergo juxta principia Contradictorum, ex hujusmodi sanctorum factis patet, quod Beneficarii merè simplices sunt à residentie personalis debito exempti. Sed si hæc argumentatio non placet, ad alia transeamus.

5. Perpulchra probatio huiusmodi veritatis, ex D. Gregorii Papæ factis infertur; ex illoque præsertim, cum pro Felice Diacono, ad Maximianum Episcopum Syracusanum hæc aliquando literas dedit: *Presentium labor Felice Diaconus, cum nullatenus in hæreticorum dogmata lapsus sit &c. imbecillitati ejus, atque necessitatibus consulentes, maximeque intuitu pietatis sustentationi ejus providentes, in tua Ecclesia Syracusana, eum prævidimus cardinandum: sive ut officium Diaconatus expleat, sed certe, ut solâ ejusdem officii, pro sustentandâ paupertate suâ, commodò consequatur, in tue fraternitatis volumus hoc pendere judicio. Quod hortamur, ut tua fraternitas implere festinet: Commendantes etiam personam ejus, quatenus nulli eum patiaris molestiis, aut necessitatibus subiacere, ne vel nostræ commendationis inveniaris tramitem neglexisse, vel minus exhibuisse, quam tuus exigit ordo pauperibus: quid & nos ei annum, quid de nostra Ecclesia dari fecimus, ut ejusdem operis, quod se hortamur exhibere, participes esse possimus (d).* Discutit hanc epistolam D. Gregorii Ludovicus Thomassinus, & Felicem illum, de quo est sermo, asserit fuisse simul in Ecclesiis Romanâ, & Syracusanâ beneficiis ecclesiasticis insignitum; & quod D. Gregorius, hunc Diaconum suæ jam exfundit Ecclesie pensionem assignaverat, cum in Ecclesia Syracusanâ parcm illi gratiam conciliare satagebat (e). Et infra: *Add*

(d) S. Gregor. lib. 3. epist. 14.

(e) Thomass. vet. &c. not. Eccl. dyoc. syrac. lib. 2. c. 41. & 42.

quod

quod, quæ vocantur beneficia, ea tunc non erant nisi distributiones, pensionesque ceteræ &c. (a).

(a) Mem. loc. cit. a. 9.

6. Habemus ergo Felicem hunc Diaconum beneficiis in binâ Ecclesiâ insignitum, in quarum alterâ cum residebat, protectio non poterat in alterâ ministrare: nimium etenim distat Romana Ecclesia ab eâ, quæ Syracusis est. Vel igitur Syracusanum, vel Romanum beneficium debito residentis personalis carebat, vel fortè utrumque: & sive alterutrum, sive utrumque; satis apertè hinc probatur exemptio Beneficiarium merè simplicium ab onere residentie. Accedit, quod D. Gregorius Maximianum Episcopum Syracusanum interpellando, ut Felici proventum, sive beneficium aliquod ecclesiasticum impertiat, in ejusdem optione ponit illum præbendâ Diaconali munerare, & incardinare ipsi Ecclesiæ, sive illi eum intularet, in alterutro ex hisce modis, nempe, *sive ut officium Diaconatus expleat*, quod idem est ac Canoniatum Diaconalem, adeoque residentialem consequi: seu *ceterè ut solâ ejusdem officii pro sustentando paupertate sua commoda consequatur*, quod idem est ac beneficium simplex fortiri, in participatione illâ consistens, quâ cuncti Clerici, tametsi ad officium, aliquod exercendum nullatenus addicti, proventus aliquos de bonis ecclesiasticis ratione adepti ordinis, accipiebant. Et itâ duplici modo historicum hoc Divi Gregorii factum probat, Beneficiarios merè simplices esse à residentie debito immunes.

7. Plurimas alias historias in promptu habemus idipsum comprobantes; Sed quia nimium profusa res esset, atque Lectori nimium onerosa, eas omnes hic per extensum inferere; opportuniùs judicamus easdem strictim, & veluti per epilogum conglobare; illas præcipuè, quæ pluralitatem beneficiorum, ab uno, & eodem Clerico possessorum, concernunt: quippe, ut alibi non semel patefecimus, ex pluralitate ipsâ rectè exemptio Beneficiarium merè simplicium à residentie onere subinfertur, vel arguendo à majori ad minus, quod est optimum argumentandi genus (b), vel à pari ad par, seu à simili ad simile consequentiam deducendo, quod similiter in jure optimum locum habet (c). Et quidem pluralitas ista non in uno tantum loco, sed per omnes Ecclesiæ Provincias: neque à viris laicis, & Ecclesiasticæ disciplinæ minus observantibus, sed ab optimis Clericis, Presbyteris, & Episcopis, pietate, ac respectivè sanctitate conspicuis, ad praxim perducta est.

8. Nam in *Africâ* S. Fulgentius fuit insimul Ruspensis Episcopus, & binæ Abbatiæ præfex, quarum ex alterâ fuit ad Episcopatum provectus, alteram ipse intrâ suæ Diocesis fines erexit, & utriusque Monachi fuerunt *Beati Fulgentii Episcopi provisionibus communiter gubernati* (d). In *Germaniâ* S. Udalricus Augustanus Episcopus Præfatus Ecclesiæ suæ Adalberoni Abbati, suo secundum carnem Nepoti, resignare aggressus est (e): quâ re propter Nepotis mortem, ad effectum non perductâ, ipse S. Udalricus Abbatiam Nepotis conferri sibi obtinuit, & aliquandiu retentam, ad Rudungum pervenire consensit (f). In *Italiâ* S. Petrus Damiani Cardinalis, & Episcopus Ostiensis, simul in unum possedit cum Cathedrâ Episcopali, binas infulas Abbatiales, quarum ipse meminit, cum amore solitudinis Episcopatu ipso, atque Abbatii exuere se peroptans, Nicolao Papæ II. inter cetera scripsit: *Cedo juris Episcopatus. Utrumque etiam monasterium reddo* (g). Fulradus quoque Abbas duo beneficia Romæ obtinuit, cum plura alia, & quidem opulentissima in Galliâ possidere (h). In Regno, seu ex Regno *Neapolitano* S. Ludovicus Caroli II. Andegavensis secundogenitus, uno, & eodem tempore Archiepiscopatum Tolosanum, & Episcopatum Apamiensem tenuit, atque administravit (i). In *Angliâ* S. Dunstanus Episcopus Vigorniensis, ad Londinensem Sedem provectus, utramque Ecclesiam insimul gubernavit. *Es utraq; Ecclesia, Vigorniensis videlicet, & Londoniensis, eo præside gloriabatur* (j).

Brasile de Libert. Eccl. Tom. IV.

R. 2

9. Iri.

(b) L. in suis in foro de liber. & post. Barbof. trac. par. loc. 47. num. 1. l. 9.

(c) L. non possunt, & l. seq. ff. de leg. Barbof. trac. vide loc. 101. d. 2. l. 2.

(d) Vita S. Fulgent. cap. 19.

(e) Cerd. Baron. an. 971. num. 9.

(f) Surin in Vita S. Udalrici die 31. Octobr.

(g) S. Petrus Damiani lib. 1. epist. 9. 10.

(h) Vide supr. 10. 2. facul. 8. cap. 18. m. 7. l. 18.

(i) Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. p. 1. l. 1. r. 57. n. 11. (j) Surin Vit. S. Dunstan die 19. Martii.

- (a) *Duchiesse* 10. 1. fol. 118.
- (b) *Bergu. an. 1177.* num. 92.
- (c) *Urbanus II.* epist. 7.
- (d) *Thomas. Sin. loc. cit. h. eadem.*
- (e) *S. Basil. epist. 190.*
- (f) *Congius Cenobio. epist. Christian. lib. 4. f. 189. n. 40.*
- (g) *Sorius in Vita S. Audeni die 19. Septembris.*
- (h) *Cap. cum nobis 19. de electione.*
- (i) *Sorius tom. 5. die 15. Octobr.*
- (l) *Reynold. ann. 1113. num. 100.*
- (m) *Card. Beron. ann. 1157. n. 75.*
- (n) *Spicilleg. tom. 3. an. 1133. f. 106.*
- (o) *Pid. sup. tom. 1. fecul. 1. cap. 15. n. 7.*
- (p) *Ud. lib. sup. tom. 1. cap. 6. n. 49.*
- (q) *Cicero. Gemmatum. Thomas. Sin. lib. 1. c. 1. n. 16.*
- (r) *Duchiesse tom. 3. fol. 118. l. 1. n. 1.*
- (s) *Fulbert. Carnot. epist. 19. l. 44.*
- (t) *Helgodus in Vita Roberti Regis.*
- (u) *Thomas. Sin. loc. cit. nov. Eccl. Hist. p. 1. f. 1. n. 11.*
- (v) *Idem loc. cit.*
- (w) *Hincmar. Remens. tom. 1. f. 190. l. 1.*
- (x) *Hincmar. loc. cit. fol. 104.*
- (y) *Thomas. Sin. loc. cit. n. 7. §. 1. n. 1.*
- (bb) *Le Coq. ad an. 1174. n. 61.*
- (cc) *Flodoard. Hist. Remens. 1. c. 1.*
9. Itidem in Gallia S. Leodegarius Episcopus Augustodunensis; aliquandò Archidiaconatus, & Abbatiam S. Maxentii possedit (a). In Dania vir piissimus Absalon Episcopus Roschildensis, Archiepiscopatum Lundensem unà simul tenuit, alterum assumere iussus, alterum administrare permixtus (b). In Aragonia sub Urbano II. Archiepiscopus Tarraconensis, Ansoensem simul retinebat Ecclesiam (c). In Castelle Regno sub Paschali II. Archiepiscopus Toleranensis uno, & eodem tempore Segobienensis infulis erat ornatus (d). In Oriente Euphronius Episcopus Colonienfens, Metropolis Nicopolitane honore peractus, primam Ecclesiam una cum secundà retinuit, & utramque ab eo simul possideri D. Basilii Magnus, literis ad Colonienfens datis, efficacissimè propugnavit (e). Constantinopoli S. Theodorus Studita duorum Imperialium, insigniumque Cenobiorum, Studii scilicet, ac Secundiorum constitutus est Abbas (f). Alibi S. Aicardus Pictaviensis, cuiusdam Monasterii Abbas, Cenobio Guimenesi datus est Abbas à D. Audoen Episcopo Rotomagensi (g). Unum qui erat eodem tempore in duabus Ecclesiis Canonicus, expressè habemus in Jure (h).
10. Alias historias suppeditat antiquitas Episcoporum, qui unà simul tamen pastoralibus in pluribus Ecclesiis circumdati rutilarunt, & ita S. Osualdus Archiepiscopatum Eboracensem cum Episcopatu Vorcestrensi retinuit (i). Humbertus Delphinus Viennensis Alexandrino Patriarchatu, & Archiepiscopatu Remensi eodem tempore præsuit (l). Conradus antea Metropolitanus Moguntinus, Sabinenfens Episcopus, & Salisburgensis Archiepiscopus Præful emicuit (m). Hugonem Drogonis filius Pipini de Enistallo n. p. tem, Ecclesia Parisiensis, Rotomagensis, & Bajocensis, Episcopum, necnon Abbatia Gemmeticensis, & Fontanellensis, Abbatem, eodem intervallo temporis habuere (n). Et quidem illum virum pium, & optimum fuisse, in suis ætatis memoriæ refertur (o). Felix subscriptis Concilio Toletano sextodecimo, titulo Episcopi Bracarenfens, & Portugalensis (p). Teutboldus fuit simul Episcopus Lugdunensis, & Lingoniensis (q). Pluresque alii pietate clari Antistites referri possent, qui antiquis temporibus binis simul Ecclesiis præsuerunt: sed brevitati studentes, calamus temperamus.
11. Aliquos referamus, qui Episcopali, & Abbatiali beneficiis unà insigniti antiquitus emicarunt. Memoratur à Duchesno: Hatto Moguntinus Archiepiscopus, quem cor Regis nominabant, cum ipse, ut ajunt, duodecim Abbatibus præsuerit: quem exuberantem Abbatiarum numerum paucos alios legitur attigisse (r). De Gauzelino Roberti Francie Regis notho, apud sui evi Scriptores laudatissimo (s), refert Helgodus, quod Rex attribuit illi honores non modicos; Abbatiam S. Benedicti, quæ est caput totius Ordinis Monastici, & Episcopatum Bituricensem (t). Angilramus Episcopus Metensis, rexit Abbatiam Senonenfem (u). Rainfredus Archiepiscopus Rotomagensis Abbatia Fontanellensi præsuit (x). Hincmarus Laudunensis Abbatiam tenuit in tertiâ Provinciâ ultrâ Metropolim Remensem (y). Ebbo Episcopus Hildesheimensis duabus Abbatibus fuit à Lothario Cæsare decoratus (z). Alios sileamus, nè oneri Lectori simus.
12. Denum nonnullos hic memorabimus (præter superius recensitos) in quibus fuit Abbatiarum pluralitas aggregata. Inter eos est Lupus Ferrariensis vir doctrinâ, & probitate celeberrimus, qui binis præsuit Abbatibus (aa). Alcuinus Flaccus cognomento Levita, & Britanniâ sub Carolo Magno ad Aulam Cæsaream accersitus, quinque Abbatiarum fuit moderator, & pastor, nempe S. Martini apud Turonenses; Ferrariensis apud Senonenses. S. Judochi in Diocesi Ambianensi; S. Lupi in Diocesi Tricassinâ; & Commericensis (bb). Hilduinus Archiepiscopus Ludovici, irâ Principis in se contractâ, Saxoniam relegatus adivit: Donce ab exilio revocatus duarum fuerit Abbatiarum prelationi restitutus (cc). Carolomanni, Carolo Calvo geniti, casum recenset Aimoinus, cum plurimarum Monasteriorum Abbas reputatus, quâ infidias ergâ patrem suum infudit.

fideliſſimè uolueretur, Abbatii priuatus, Siluaneſis eſt cuſtodire mancipatus (a). S. Gregorius Papa VII. in epiſtolis ad Manaſten Archiepiſcopum Remenſem, declarat ſe optare, ut Abbas ab eo electus pro Abbatia S. Remigii Remenſis, præficeretur quoque Abbatia Monafterii Metenſis (b): & ſic de aliis, quos breuitatis titulo reticemus.

13. Nèc dicatur, quod poſt illa tempora leges plurimæ procuſæ fuerunt, coacervationes beneficiorum in uno, eodemque Clerico interdicentes. Nam primò, hæ leges beneficia quidem Choralia, & Curata, ſive aliàs reſidentialia concernunt, non verò beneficia merè ſimplicia. Secundariò, leges ipſæ tamquàm ab Eccleſiâ ſancitæ, Eccleſiæ ipſius auctoritatem excipiunt; ita ut Eccleſiæ valeat juſtis de cauſis oppoſitum exercere illius ordinis, quem in præſatis legibus præſcripſit. Et ita materiam hanc individualiter intellexit D. Baſilius, cum conquerentibus Coloniienſibus, quod Euphronius eorum Epicoſcopus, inſimul Nicopolitanaſ Cathedram retineret, reſpondit, ut conqueſcerent, & Eccleſiæ pluralitatem illam Epicoſcopatum legitimis ex rationibus, admiſſenti, deferrent; quippe ad eam pertinet ſuper Canonum Sanctionibus, pro opportunitate temporum, diſpenſare: ait enim: *diſpenſatum eſt quam optime de fratre noſtro dilectiſſimo Euphronio per eos, quibus rerum Eccleſiaſticarum concredita eſt diſpenſatio, prout tempora exigebant &c.* Nolite hoc humano conſilio factum arbitrarî, non conſiliis hominum, qui terrena ſapiunt: ſed eos, quibus ſollicitudo Eccleſiarum Dei, & cura incumbit, Spiritu ipſiſ Sancto cooperante, hoc procuraffe arbitramini &c. (c).

14. Hoc modo S. Medardus Noviodunenſem, ac Fornacenſem Epicoſcopatus unâ tenuit, *Metropolitani ſeſſieds, & Comprouincialium ſuorum coſtitus auctoritate (d).* Sanctus quoque Oſuualdus eodem tempore beneficia, Epicoſcopale urbis Vorceſtreſis, & Archiepiſcopale Metropolis Eboracenſis obtinuit, ſectus auctoritate S. Dunſtani Archiepiſcopi Cantuarienſis, atque Angliæ Primatis: De quo in ipſius S. Oſuualdi vitâ ſcribitur: *auctoritate S. Dunſtani Epicoſcopatum Vigornienſem, unâ cum Eboracenſi ſollicitè gubernauit (e).* Quod ſi auctoritate Concilii Provincialis, vel Metropolitani cum ſuis Suffraganeis: aut Primatis, licitum olim ſuit decernere, ut aliquis bina ſimul beneficia Epicoſcopalia, vel Archiepiſcopalia, poſſet legitimè retinere; neſcimus videre, cur idipſum non potuerit, atque adhuc non poſſit fieri auctoritate Summi Eccleſiæ Pontificis, cum præter id, quod velut de jure dici poſſet, certè tamquàm de praxi habeamus, quod Hadrianus Papa II. indulſit Agardo Naunetenſem ſimul, & Turonenſem Eccleſias poſſidere (f). Alexander Papa III. Abſalonem Roſchildenſem, unâ cum Lundenſi Cathedra præſſe permifit (g). Paſchalis Papa II. Archiepiſcopum Toletanum Segonienſi Epicoſcopatu perauxit, ſuperadditâ quadam aliâ Abbatia (h). Urbanus Papa II. Auſonenſes inſulas Tarraconenſi Metropolitano conceſſit (i). Et ut unum, valens per multis, exemplum afferamus; Eduardus I. Angliæ Rex aſſenſum præbens Decano Burgenſis Capellæ in Belgio, jam ad Epicoſcopatum, Conuentrenſem promotò, ut Decanatum ipſum adhuc poſſet inſimul retinere, adjecit: *Si diſpenſationem ab Apoſtolice Sede accipias (l).*

15. Omittimus infinita alia exempla, tum antiqua, tum recentiora, duorum, & trium Epicoſcopatum, uni, & eidem Clerico collatorum, ac in eis cumulatorum cum Abbatibus, aliarumque ſpecierum beneficiis. Nam hoc frequens jam eſſe cernimus, & præſertim in Germaniâ, necnon in ſex Cardinalibus antiquioribus, qui Epicoſcopatus Cardinalitios circa Romam poſitos, cum aliis Epicoſcopatibus alibi exiſtentibus conſequuntur, obtinguntque modò Italis, modò Gallis, modò Hiſpanis, modò aliarumque Nationum proceribus. Quibus ita ſe habentibus, ræque hæc jam curſum obuium habente, à nullo ſani conſilii non laudatum, & approbatum; hic tandem ad concludendum argumentum deſcendimus hoc modo: Si potuit olim, ſi poteſt nunc, & ſi ſemper poterit fieri largitio

(a) *Almonis lib. 5. cap. 24.*

(b) *Gregor. VII. lib. 1. ep. 13.*

(c) *S. Baſilius epiſt. 293.*

(d) *Surius die 8 Junii cap. 18.*

(e) *Surius die 15. Octobris ſæc. 5.*

(f) *Thomæſſen ver. &c. ver. Eccl. diſpoſ. p. 2. l. 1. c. 3. n. 6.*

(g) *Card. Baron. Ann. 1177. n. 92.*

(h) *Thomæſſen. loc. cit. p. 2. l. 1. c. 5. n. 5.*

(i) *Idem loc. cit.*

(l) *Conſtit. Reg. Angliæ f. 799.*

gitio duorum, atque plurium beneficiorum Episcopatum uni, & eidem Clerico; certè si, talitèr, ac talibus beneficiis insignitus, in aliquo ex eis necessariò exemptus erit, & immunis, nè debeat residere; cum vir unus non possit esse divisus, nec valeat in uno loco presentie sue copiam facere, quando in alio loco agens, stans, vel residens, reperitur. Si autem ex Apostolica dispensatione, plura beneficia Episcopalia infimul alicui permittente, onus residentie personalis subtrahitur ipsis Episcopatibus, adeoque beneficiis, de naturà suà residentialibus; multò magis subtrahi potest beneficiis merè simplicibus onus residentie prefatæ: siquidem beneficia residentialia, in uno Clerico, dispensatione stipato, coacervata sunt, saltem respectu illius Clerici, de residentialibus quodammodò merè simplicia: cum hac solà differentià, quod pro beneficiis residentialibus, sive incompatibilibus, dispensatio residentie datur in casibus singularibus, dispensatio verò residentie pro beneficiis merè simplicibus datur generalitèr per Ecclesiam, sive per Papam, approbantem jura, & consuetudinem universalem, à beneficiis ipsis merè simplicibus residentie personalis debitum abscondentem. Et ità spectatis historiis usque modo recensitis, arguendo à majori ad minus, & à simili ad simile; convincitur evidentissimè, quod Beneficarii merè simplices sunt à residentie debito immunes.

16. Et hæc sunt satis dicta de exemplis pluralitatis beneficiorum in uno, eodemque Clerico cumulatorum. Si quis adhuc alia desiderat, consulat præfens Opus in toto ejus decursu, & præsertim in locis, quos notatos inveniet in margine (a). Nos etenim ad normam illius providi patris familias, de quo dicitur in Evangelio, quod *proferet de thesauro suo nova, & vetera* (b); post adductas in præfenti Capitulo historias plurimas antiquiores, probantes immunitatem, & exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie, nunc recentiores aliquas afferemus, id ipsum valide comprobantes: ut novà, & veteri serie historiarum in unum concurrentibus, enitescat, præfata immunitatis, & exemptionis veritatem, non posse fortius constipari: perperamque per Adversarios ipsam impuguari, quam præter jura, & rationes theoreticas, etiam facta, & rationes practicæ, ex historiis, tum vetustioribus, tum recentioribus deductæ extrà difficultatis aleam ponunt. *Historia* siquidem, ut inquit D. Gregorius Nazianzenus, *conglobata quedam, & coacervata sapientia est, hominumque multorum mens in unum collecta* (c). Tantà ergò sapientià, menteq; tot hominum comprobatur nostra sententia, quot historias in hac nostrà lucubratione duximus referendas.

17. Et quidè, ex plurimis aliis, hic locum damus historie instructionis, quam Carolus IX. Rex Galliarum Oratoribus suis, ad sacrum Concilium Generale directis, quod in Urbe Tridentinà celebrabatur, commisit. Eis namque seriò injunxit, ut pro residentià beneficiis ecclesiasticis adnectendà, sive restituendà, insistentèr agerent apud Concilium, & ut eà de re decretum synodale sanciretur, assiduè perurgerent. Ait enim: *Cumque plura sint beneficia, in quibus contra beneficiorum omnium institutionem invaluit depravata consuetudo, ut qui ea possident, nullo teneantur concionandi, Sacramenta ministrandi, aut alio onere ecclesiastico; Episcopus eum consilio Capituli his beneficiis curam aliquam spiritualem imponat, aut si utilius videatur, ea beneficia vicinioribus parochialibus Ecclesiis uniat; beneficium enim sine officio esse, neque debet, neque potest* (d). Hæc verba satis clarè loquuntur de beneficiis curam animarum habentibus, quibus concionandi, Sacramenta ministrandi &c. inerat obligatio, ex pravo abusu tunc intermissa: non enim loqui poterant de beneficiis merè simplicibus; quippè Beneficarii eadem possidentes, nedum non tenebantur, nequè tenebantur predicare, & Sacramenta ministrare, sed imò non id possunt sine Episcopi, & respectivè sine Parochi localis quoque licentià. Et ità si Rex instructionem præ residentie onere procurando, ad sola beneficia curata, sive residen-

tialia

(a) Vid. supr. tom. 1.
secul. 11. c. 31 n. 39. &
tom. 1. cap. 9. n. 8. & 9. &
c. 10. n. 17.

(b) Matth. cap. 13.
v. 12.

(c) S. Gregor. Naz.
Orat. ad Nicænum.

(d) Van. Elpen. Jur.
Ecc. Univ. p. 11. n. 18.
v. 11.

tialia coarctavit; omittendo beneficia merè simplicia, ostendit, quod ea censuit esse à residentiz debito exempta. Argumentum enim à casu omisso, sive cum cæteris non nominato, quando poterat, & rationabiliter debebat explicari, si loquens voluisset illum comprehendere; optimum est (a).

18. Verumtamen, quia Contradiçtores hujusmodi facti historico vim inferentes, illud ad significanda beneficia merè simplicia detorquent; Nos ad hominem eosdem constringendo, sic bicipiti appetimus argumentum. Vel Rex loquebatur de beneficiis Curatis, aut aliter residentialibus, vel loquebatur de beneficiis merè simplicibus. Si primum, nihil ad nos: nam ultrò concedimus, quod beneficia Curata, Choralia, aut aliter residentialia, onus residentiz à Beneficiariis exposcunt. Si secundum; ergò eo ipso quod tantus Princeps, tam avidà anxietate sategit, ut à Concilio imponeretur Beneficiariis merè simplicibus debitum servitii personalis, & residentiz, nec id tamen potuit obtinere; signum est, quod hæc erat petitio injusta, à legibus, & praxi Ecclesiz diffona, talisque demum, quæ non meruit exaudiri: sicque ex ipsorum Contradiçtorum documentis evidenter apparet, Beneficiarios merè simplices esse à residentiz, & servitii personalis debito exemptos; Si enim ab illà exempti non essent, Concilium non negasset assensum tam justæ petitioni: tanti Regis desiderio: ac tam opportune occasionis proposito. Quare tota series facti nedum non favet, sed imo retorquetur adversus Contradiçtores.

19. Néc quidquam prævalet depravatio hujusmodi historiz, sive divinatio illa, quam super eâ comminiscuntur Contradiçtores, dicendo cum Van Espen, quod Synodus Tridentina hisce æquissimis postulatis aliquatenus satisfecit, dum unionem hujusmodi beneficiorum, tanquam primum medium, quo Ecclesiis parochialibus tenuioribus provideri posset, assignavit *ses. 21. cap. 25. & ses. 23. cap. 18. de reform.* Item beneficia simplicia Seminariis applicari, & incorporari voluit, *aque ses. 24. cap. 15. de reform. ad augendas tenues prebendas in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, declaravit, quod liceret Episcopis, cum consensu Capituli, aliquos simplicia beneficia, non tamèn regularia illis unire &c.* (b). Non inquam id ullatenus prævalet, quandoquidem Concilium Tridentinum, præfata edendo decreta, id providè agendum duxit, & egit, quod Ecclesiz universalis utilitati tunc censuit expedire: non verò sua regulavit decreta ad suppositam illam petitionem Caroli IX. Regis Gallorum, postulantis, ut beneficia merè simplicia residentiz personalis onere gravarentur. Solam itaque, ut putamus, commoditatem Ecclesiarum, locorumque piorum, quibus beneficia ipsa simplicia uniri posse disposuit.

20. Et sanè cum Concilium ipsum Tridentinum de factò beneficia merè simplicia à residentiz, & servitii personalis onere exemerit, hocque onus non nisi beneficiis Curatis, Choralibus, aut alio titulo residentialibus, & servitoriis, injunxerit, prout latè suprà probatum est (c); patet, quod Concilium decreta edendo per Van Espen recensita, nihil prorsus de insistentia Regis Galliz cogitavit, sed de solo consilio opitulandi necessitatibus Ecclesiarum. Ceterum, valde à verisimili abest, quod Carolus IX. Rex unquam in mente habuerit satagere, ut residentiz, ac servitii personalis onere gravarentur beneficia merè simplicia; quippè cum Rex Galliarum infinita propemodum beneficia in suo Regno contineat, ad ejus nominationem liberam conferenda, Clericis sibi bene visis, undecumque venientibus, & ubicumque commorantibus, vix credibile est, quod voluerit sibi manus alligare, nè beneficia, quæ usque tunc poterat, pro suo libito, Clericis, de se benemerentibus, etiam nullibi residentibus, impertiri non posset in posterum nisi Sacerdotibus distribuere, insignitis illis qualitatibus, quas residentiz onus exposcit; & sic tam sibi manus implicare; quam Clericis beneficio augendis nunquam antea consuetum onus iniicere. Itaque ex toto hujusce historiz successu satis opportunè convincitur, quod Beneficiarii merè

(a) L. 5. verso 6. de viro ff. soluta matrim. Cravet. consil. 90. a. 1.

(b) Van Espen Jur. Eccl. par. 2. tit. 18. num. 37.

(c) Vid. hic suprà cap. 17. à n. 33.

merè simplices, sunt à servitii personalis, & residentię debito immunes.

21. Paulò antè Caroli IX. tempora fedit in Romanâ Cathedrâ Marcellus Papa II. vir summę probitatis, parique austeritatis, ac tantę, ut & consanguineorum à se affectum arcuerit, & omnem fastum ablegare, & stationarios milites abicere, & cunctam penè pompam externam Pontifici majestatis à se cogitaverit elongare (a): Qui tamquàm Legatus Apostolicus Concilio Tridentino interfuerat: qui severiorem disciplinam in omnibus solebat amplecti: qui tandèm sub primis Pontificatus sui diebus animum in Beneficiarios intendit, ut eos ad residendum apud proprias Ecclesias impelleret (b). Nihilominus ad hoc onus Beneficiarios merè simplices non adegit. Et quemadmodùm ipse, dum antea Cardinalatus fungebatur honore, beneficia merè simplicia sine scrupulo ponderis residentię possedit; ita Pontifex factus, aliis beneficia similia retinere permisit, & respectivè de novo concessit, nullà hujusce oneris adjuncta lege. Non longo temporis intervallo post Marcellum II. successit in Pontificatu Sanctus Pius V. doctrinā, probitate, zelo ecclesiasticę disciplinę, ac severioris observantię spiritu celeberrimus: qui dum adhuc in minoribus, Cardinalatus purpurā præfulgeret, plura ecclesiastica beneficia merè simplicia possedit. Pontifex factus, multas Abbatis, & beneficia similia Michaeli Bonello Cardinali, ejusdem Pronepoti concessit. Viginti & ultrā Cardinales creavit, innumerosque Prælatos, quibus, non minus ac aliis infinitis propemodum Clericis, Romanę Aulę sequacibus, simplicia contulit beneficia: nec unquàm sibi scrupulum fecit, vel quod ipse aliquandò talia sibi beneficia retinisset, vel quod, ad Summum Pontificatus apicem sublimatus, consimilia beneficia, cæteris absque personalis servitii, & residentię legibus tradidisset.

(a) B. Platon Vir. Pontificis Marcelli. II.

(b) Idem Platon loc. cit.

(c) Giusse, Vit. S. Caroli. 1. 2. c. 22.

(d) Vid. hic supr. p. 135. n. 14.

22. Subsequentè floruit in Ecclesiā S. Carolus Borromæus, Præsul inclytus, doctus, pius, zelator ecclesiasticę disciplinę, ac omnibus numeris gloriosissimus, qui inter cæteros redditus ecclesiasticos, ultrā Archiepiscopatum Mediolanensem, duodecim Abbatis possedit (c), ac diu retinuit: donec sub fine vitę plurimas earum abiecit, resignans tamen ipsas, non quia deberet, ac non posset apud eas residere, sed quia sibi, aliundè diviti, & proventus, tum ecclesiasticis, tum patrimonialibus, lautè ditato, erant superflui. Tamquàm ergo Cardinalis plura beneficia merè simplicia tenuit, absque eo, quod in eis resideret. Uti Metropoli Provincię Ecclesiasticę Mediolanensis, in suis Synodis Provincialibus, beneficia ipsa sine residentię onere possideri posse decrevit, prout ex functionibus suprā suo loco relatis (d). Uti demùm Archiepiscopus, & Præsul Ecclesię Mediolanensis, sub eadem libertate à residentię debito, beneficia merè simplicia & contulit, & conferenda esse sancivit: Edictum etenim de residentia proponens, noluit illius debito esse adstrictos nisi Beneficiarios curatos, & chorales, aut alio titulo residentiales, excipiendo eos, qui de jure, vel consuetudine ab hujusmodi onere exempti essent; hæc inter cætera edicens: *Jubeamus omnibus quicumque ecclesiastica beneficia curata, vel non curata in titulum, aut commendam obtinent, quę tamen personalem residentiam jure, vel consuetudine requirunt, si quā non residendi studiū causā præmissā facultate tueri, ac defendere se posse arbitrantur, quominus ipsi in suis residentiam beneficiis, ut eam ad idem tempus, suprā respectivè præscriptum nobis, aut Vicario nostro exhibeant; alioquin sciant nos de eis penas esse sumpturos, quę contrā non residentes constitutę sunt* (e).

(e) S. Caroli in Edict. de resid. 10. Januarii 1567. in Act. Ecclesię Mediol. par. 1. f. 450.

23. Idipsum alii permulti Pontifices, Cardinales, & Episcopi, sanctitate, doctrinā, & zelo ecclesiasticę disciplinę percelebres, & generalitèr cuncti Pape, cuncti Cardinales, & cuncti Episcopi, usque ad præsens observarunt: necnon Prælati, & Abbates: Clerici, & Sacerdotes: Regulares, & Sæculares: omnes tandem viri ecclesiastici, quinimò & laici, nedum privati, sed etiam Principes, & Monarchę, Imperatores nimirum, Regesque Gallię, Castellę, Aragonię,

Lust-

Lusitaniz, Hungariæ, Poloniæ, & quotquot in orbe sunt, ad quos hucusque, pertinuunt beneficia ecclesiastica vel conferre, vel suscipere, vel respectivè ad ea præsentare; omnes inquam beneficia ipsa sine personalis residentiz debito contulerunt respectivè, aut susceperunt, vel retinuerunt, sive ad ea nominarunt, nec unquam per 18. sæcula, ex quo Christus suam fundavit Ecclesiam, ullus in dubium vocavit exemptionem ipsam. Nullus conscientie scrupulis actus est propter præfatæ residentiz defectum. Nullus tandem illuc pervenit, ut sciret hanc novam Contradictoriam Theologiam, obligantem Beneficiarios merè simplices ad personalis residentiz officia in locis, in quibus propria beneficia possident, exhibenda.

24. Nemò ignorat quantà integritate inter recentiores floruerint S. Franciscus de Sales, Episcopus Genevensis; S. Thomas de Villanova, Archiepiscopus Valentinus; S. Laurentius Justinianus, Patriarcha Venetiarum, alique plures, piissimi, ac doctissimi Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi, qui in Ecclesiâ postremis hisce sæculis emicarunt. Roberti Bellarmini, ac Cæsaris Baronii Cardinalium, doctissimorum æquè, ac piissimorum, memoria in benedictione est; quibus adnumerandi sunt, Franciscus de Ximenez, Petrus Berullius, Robertus de Nobilibus, & nudius tertius Marcellus de Aste, ac Joseph Maria Tommasius, Cardinales, doctrinâ, & probitate notissimi; Innocentius demùm Papa XI. vir piissimus, ac zelantissimus: atque innumeri alii Cardinales, & Papæ: Preglari quoque, atque Abbates: Sacerdotes, & Clerici, vitæ integritate laudabiles. Hi omnes & contulerunt, & respectivè tenuerunt beneficia merè simplicia, nullo in eis exhibitio personalis servitio: nec ideo tamen quisquam ausus est illos hinc impetere de prævaricatione naturalis, vel divinæ legis: & ex hac omissione, ipsosmet pro peccatoribus reputare, ac in statu damnationis reponere. Sed potius de illis ita operantibus; accommodè ad causam nostram, opere pretium est cum D. Prospero effari: *Isti tam sancti, & tam perfecti viri, suis factis evidenter clamant, posse, & debere fieri, quod fecerunt. Qui utique homines, tam secularium, quam divinarum rerum, sine ambiguitate doctissimi, si sibi visis, beneficia merè simplicia debito servitii personalis obstringi, nunquam ea debuissent sine tali onere, vel aliis conferre, vel sibi taliter sine scrupulo retinere (a).*

(a) S. Prosper de Vit. Contempl. lib. 2. c. 9. ret. lat. in cap. 22. c. 110. quælibet.

25. Omitimus, pluries Romanam Purpuram à magnis, maximisque Principibus fuisse cum Cardinalatus honore susceptam, vixque ullam esse Regionem, sive Regnum, & Principatum Catholicum, ubi aliquis ex Regali, vel Ducali familiâ Vaticanum muricem non induerit. Ex Augustissimâ familiâ Austriacâ in Germaniâ imperante, fuit Andreas Cardinalis Maximiliani II. Imperatoris ex fratre Nepos: & ex eadem in Hispaniâ regnante, fuit Ferdinandus Cardinalis, Philippi tertii Hispaniarum Regis filius. Christianissima Burbonia soboles, in Galliâ regnans, dedit Ecclesiæ Cardinales Carolum, & Ludovicum. Regalis prosapiæ Regum Lusitaniz germina fuerunt Jacobus à Calisto III. & Henricus à Paulo III. in Cardinalium numerum cooptrati. Regiam Navarræ stirpem sui productricem habuit Ludovicus Cardinalis Alibretanus sub Pio II. Ex generoso sanguine Regum Poloniæ Cardinales fuere Andreas Batorius sub Gregorio XIII. & Joannes Albertus sub Urbano Papâ VIII. Pariter inclyta propago Regum Cypri genuit Hugonem Cardinalem de Lusignano: Regum Siciliæ stirps possedit Joannem Cardinalem de Aragoniâ, Reges Angliæ inter suos agnatos habuerunt Henricum de Lancastro, Robertum de Arluno, & Reginaldum Polum. Cardinales amplissimos. Demùm Amedeus, & Mauritius è Ducibus Sabaudiz: Conradus ex Palatinis Rheni: Philippus ex Ducibus Bavariz: Simon, Ludovicus, Carolus, & Nicolaus ex Ducibus Lotharingiz: Albertus Brandemburgicus, plurimique alii proceres ex Medicâ, Estensi, & Farnesiâ familiis in Italiâ dominantibus, nostra tempora præcessere, qui ostro Cardinalitio rutilarunt.

26. Hi omnes autem, cum Cardinalatus honore, beneficia simul Archiepiscopalia, Abbatia, Episcopalia, Preposituras, Decanatus, aliisque titulis decoratas præbendas habuerunt, absque eo, quod unquam resederint, neque personaliter ministraverint in Ecclesiis, in quibus erecta erant beneficia à se possessa, quæ merè simplicia esse agnoverunt. Isti omnes verò, dum viverent, fuerunt prævaricatores legis Dei, contemptores sacrorum canonum, legis naturalis violatores; in continuo demum statu peccati mortalis, & morientes ad tartara sunt damnati, quia beneficiis illis merè simplicibus, earumque Ecclesiis personaliter non servierunt? Tot Regiæ, tot Ducales stirpes, tot Principes, Imperatores, ac Reges, pro trabem Cardinalitiæ, quæ suos filios, aut fratres, aut agnatos, indui fatigerunt, sese unà cum illis, ignis æterni voluminibus, sicuti stultus esset, involverunt? Absit: Et tamen res ita se habere videretur, si opinio Contradictorum subsisteret. Nam quoties sine gravi culpa personale opus, & residentia non posset à beneficiis merè simplicibus separari; præfati Principes, Cardinalatus honore fulgentes, fuissent jugiter in peccato mortali, & in eo mortui essent, ac per consequens ad Tartara damnati, retinendo ut supra beneficia merè simplicia, nec apud eadem residendo, sive illis personaliter deserviendo. Reges quoque talem dignitatem suis agnatis procurantes, quos prævidebant, apud beneficia simplicia non residendo, culpam, & quidem, ut supponitur, gravissimam, incursum, à peccato immanes fuisse non viderentur. Verum stultus nimium esset, si quis talia serio auderet effari: hocque sufficiat, ut inferatur quid sentiendum sit de opinione Contradictorum, in id incumbendum, ut Beneficiarios merè simplices onere residentie personalis involvant.

§ § §

ALIAE PROBATIONES IMMUNITATIS BENEFICIORVM

MERÈ SIMPLICIUM

AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T XV.

In quo afferuntur variae Rationes POLITICÆ ; probantes, quod Beneficarii merè simplices immunes sunt, & esse debent à debito Residentiæ, & Servitii personalis in loco beneficii exhibendo.

S U M M A R I U M.

- 1 Adjectio oneris residentiæ Beneficariis merè simplicibus omnibus est pernicioſa, politice ergò ab Eccleſiæ liminibus eſt arcenda.
- 2 Si diſtributio beneficiorum merè ſimplicium ſit à ſuperioribus eccleſiaſticis pleno jure, attenuatur illorum poſſetas novo hoc onere residentiæ.
- 3 Si in præſatis beneficiis habent Principes juſſuſſonatus, redandus in illorum detrimentum, quod beneficia ex liberis fiant reſidentia.
- 4 Hæc novitas non jura Principum tuetur, ſed everſit. Tam ipſi, quàm Prælati egent adjuutoribus, & modo illis præmia præbendi.
- 5 Durandus oſtendit, Episcopos egrè ſuas Eccleſias poſſe regere, ſi non habens quid ſibi deſervientibus elargiantur. Idem eſt de Principibus.
- 6 Si beneficia ſimplicia ſpectant ad patronatus laicorum, valde illis pernicioſum eſt eadem reſidentiæ debito ſuperonerare, & eor.
- 7 Gravioſum eſt Clericis poſſidentibus beneficia ſimplicia reſidentiæ onus, quod nec citiùs Regnicola in id ſuſciperent.
- 8 Videmus, quod omnes conferunt, & reſpectivè ſuſcipiunt beneficia ſimplicia, vel ad ea nominant, abſquè quod in eis fiat reſidentia.
- 9 Iſti autem omnes, vel conferendo, vel nominando, vel ſuſcipiendo beneficia illa, damnantur. Hoc autem non eſt dicendum.

Bræſch. de lib. Eccleſ. Tom. IV.

452

10 Va.

- 10 *Valeat argumentum ab officio ad beneficium. Officia politica multa sunt, quæ dantur non residentibus. Ipsa Regna tenentur à non ibi residentibus, prout Imperator, & Rex Hispaniæ habent diversa Regna.*
- 11 *Cur Princeps præesse potest Regionibus, in quibus non residet; Clericus autem non potest beneficiorum simplex sine residentia possidere.*
- 12 *Interdum officia Politica, Judicialia, Militaria, & Aulica possidet, qui ibi non residet. Non debent Clerici deterius esse conditionis, quàm laici.*
- 13 *Lex compatibilitatis, seu immunitatis ab onere residentie sicut stare potest officiis secularibus, idè etiam stare potest in beneficiis simplicibus.*
- 14 *Cur ecclesiasticis beneficiis merè simplicibus hoc pondus addendum est servitii personalis, quod officio politico nullatenus adderetur?*
- 15 *Pastori non permittunt Beneficiarii simplicibus baptizare, prædicare &c. Quid faciant ergò apud Ecclesias campesitres? Varii homines rebus inutilibus incumbunt.*
- 16 *Consuetudo eximendi Beneficiarios merè simplices, tam valet, ac si hæc immunitas res esset jure naturæ, lege scripta, pacto, & statuto definita.*
- 17 *Consuetudo hæc non est nova, sed antiqua, & in cunctis orbis partibus observata: quam tollere nihil confert ad essentiam pietatis, sed ad turbandam Ecclesiam.*
- 18 *Politice non expedit consuetudinem latè diffusam, etiam si aliquatitèr noxiâ, abrogare: quansò magis tollere consuetudinem præfatæ immunitatis.*
- 19 *Consuetudo hæc tolli non potest nisi à Papâ ex publicâ necessitate, quæ non adest. Comitia Regni Neapolitani non convenerunt, ut pro illâ tollendâ agatur.*
- 20 *Novitas hæc est damnosa Regibus, Episcopis, Clericis, & Magnatibus, quia coarctat libertatem Ecclesiæ, de quâ ipsi participant.*
- 21 *Damnosa tandem est etiam viris ordinis inferioris, & cur? Idè quæ onus residentie beneficiis merè simplicibus non inest.*
- 22 *Ei quatenus alicubi, novitas hæc esset introducenda, id agendum esset supplicando Papæ, ut immunitatem à debito residentie abrogaret.*

1. E M O sapiens, intentum Contradictorum, satagentium arctare Beneficiarios merè simplices ad onus residentie, perpendet, quin agnoscat eorum conatum à cunctis recte politicis regulis aberrare. Quandoquidem si id, quod verum est, & palpabile, velimus attendere, necessariò fatendum erit, novi hujus oneris adjectionem, five excitationem esse cunctis, qui in beneficiis interesse habent, multipliciter perniciosam. Perniciosam dispensatoribus beneficiorum; perniciosam susceptoribus eorundem: perniciosam clericis: perniciosam laicis: perniciosam superioribus: perniciosam subditis: omnibus demùm perniciosam: quia præter perniciem, nihil est boni, quod ab eâ valeat expectari: adeoque laudabilis politicæ leges deposcunt, ut ipsa ab Ecclesiæ limitibus arceatur: quis enim amplectatur malum, foveat malum, det locum malo? A malo, quæ Respublica, qui cæteris hominum, aliquid boni potest excerpere? Malum esse abiiciendum, dogma est, quod probatione non eget: cum experientia rerum magistra, eo probationis loco deserviat.

2. Et quidem tam distributoribus, quàm susceptoribus beneficiorum, perniciosum est Beneficiarios merè simplices personalis residentie debito urgere. Quippè distributio beneficiorum, vel fit à superioribus ecclesiasticis per liberam collationem, vel à Principibus, aut à Privatis per viam nominationis, aut presentationis. Si beneficiorum merè simplicium distributio fit à superioribus ecclesiasticis, qualis sunt Papa, Episcopi, & alii Ordinarii collatores, certè valdè

illorum interest posse Clericos, sibi bene viſos, ad ſimplicia beneficia provehere, quod facere non valerent, ſi beneficia ipſa oneri perſonalis reſidentię ſubſeſſent: beneficiorum enim, quibus non eſt adjectum onus reſidentię, omnes Clerici, dummodò ſolà primà tonſurà Clericali initiati, & modò quartumdecimū, agant ætatis annum, ſunt capaces: ad illa verò, quæ debito reſidentię adſtringuntur, neque ſola tonſura, neque ſola ætas præſtatæ ſufficiunt, ſed alii ordines, alię qualitates, & alię prærogativæ requiruntur, quæ libertatem Collatorum attenuant, nè illa poſſint ſibi bene viſis Clericis impertiri. Uno verbo, ſi quibus uſque modò ſe gratos exhibuerunt, vel remuneratores obſequii Eccleſię præſtiti, vel ſibi ſervitutis impenſæ, porrectiōne alicujus ſimplicis beneficii; non id ampliùs facere poterunt in futurum, niſi Clericus beneficium ſuſcepturus illis fuerit qualitatibus inſignitus, quæ neceſſariæ ſunt ad beneficia reſidentialia: hoc autem in illorum ingens præjudiciū evidentèr noſcitur redundare.

3. Si quoque diſpenſatores beneficiorum merè ſimplicium ſint Principes, Magnates, & Reges, juſpatronatus in eis, aut juſ nominationis habentes; proculdubio in magnum detrimentum vergit eorum Regiæ poteſtatis, novum hoc onus reſidentię, Beneficiariis merè ſimplicibus ſuperadjectum: nàm promovendos ad beneficia eccleſiaſtica, præſertim ad Episcopalia, vel Abbatialia, magnosque redditus fructificantia, præſentare, ſive de illis reſpectivè alià ratione diſponere; poteſtas eſt conſpicua in Principe, honor magnus, prærogativa præclara, quàm Philippus Pulcher Rex Gallorum in diſſidiis illis notiſſimis, quæ habuit cum Bonifacio Papà VIII. aſſerebat eſſe juſ ſuæ Coronæ Regiæ connexum: & Rodolphus quoque I. Imperator juſpatronatus, quod habebat ſuper quibuſdam beneficiis, ſeu poteſtatem de illis diſponendi, contendebat eſſe juſ ex antiquâ, & approbatâ conſuetudine Cæſaræ ſuę dignitati condebitum (a): tanti ponderis eſt, tantique meriti apud Principes reputatur poſſe de ſacris præbendis, & beneficiis eccleſiaſticis ex Eccleſię conſeſſione diſponere. Quâ igitur ratione Principes magnificiant poteſtatem, & libertatem præſentandi, ſive aliter nominandi Clericos ſibi bene viſos ad beneficia ſui Regii patronatus, vel de liſdem beneficiis liberè alio titulo diſponendi; eadẽ etiam ratione pro quadam ſpecie regalis juris habebunt, ipſamet beneficia, ab eorum largitiōne, dependentia, quæ à reſidentię debito hucusque immunia, & exempta fuere, ab ipſius reſidentię onere præſervare: nec poteſt ipſorum beneficiorum natura, immutari, quin vulnrentur prærogativæ illorum Principatus: immutatur autem proculdubio natura beneficiorum merè ſimplicium Regii patronatus; ſi eiſdem uſque nunc reſidentię onere denudatis, nova ſervitus reſidentię, atque ſervitii perſonalis ſuperaddatur.

(a) Goldſt. Conſ. Imper. tom. 3. fol. 446. poſt ann. 1286.

4. Quare quicumque pro hac novitate introducendâ depugnant, non jura Principum tuerunt, ſed violant: non majeſtatem cuſtodiant, ſed deſtruunt; non regias prærogativas propugnant, ſed impugnant; attenuant demum, & imminuunt libertatem, quâ uſque nunc Principes ſunt potiſſi: nec dubium eſt quin contrà rectę politię regulas operentur. Sed ſive beneficia conferantur pleno jure ab eccleſiaſtico Superiore, ſive à Principibus jure patronatus, ſive nominationis titulo diſpenſentur, utrorumque nimium intereſt, quod liberè valeant ea ſine reſidentię perſonalis debito diſpenſare. Nàm neque Papa, neque Prælati eccleſiaſtici; neque Reges, neque Principes temporales, omnia per ſe ipſos facere valent, nec debent; ſed egent adjutoribus, & miniſtris, quorum operâ & Provincias, & Dioceſes, & Regna, & Principatus regant, & conſilia incant, & legationes obeant, & alia munia ſibi neceſſaria exequantur. Si hoc enim humana conditio, & terrenus vivendi modus inevitabiliter poſcit, ut nullus ſibi ſufficiat, ſed unusquiſque aliorum hominum indigeat adjutorio: quâ de re Tullius, *omnis ratio, & inſtitutiō vitę adjumenta hominum deſiderat* (b); quid queſo de Principibus dicemus, qui nec minimam agendorum partem per ſe

(b) Juglaris Scula della Verità. Verit. 2. §. 6.

ſe

se ipsos valent facere, ac interdum non ea debent obire?

(a) *Vid. Bation sum.
Conc. anno 5. in Concil.
Viennens. 1519. n. 6.*

5. Insinuat hanc veritatem Durandus Episcopus Mimatensis in voto, quod exhibuit Patribus Concilii Generalis Viennensis, ostendens, quod Episcopi non habentes quid possint sibi deservientibus impertiri, egrę suas Ecclesias, quibus pręsunt, regere valent (a). Idipsūque proportionalitęr habet locum in Principibus indigentibus adjutorio mioistrorum, quorum operę valent statum politicum sui Principatus opportunę moderari. Nam sive Pręlati, sive Principes opus habeant operę Clericorum, pro regimine suę ditionis; quid istis dant, ut eorum servitia, & labores, in obsequium sibi, & Ecclesię, aut reipublicę, impenso, aliquali retributione compensent? Nummos? non semper habeat. Officia militaria? Dedecet Clericos. Beneficia residueotialia? Hęc non tam lucrum, quām grave oous pręferunt; neque cunctis Clericis indistinctę coocedi possunt, sed illis tantum, quibus inest aptitudo, etas, & pręrogativę ad illa necessarię. Restat ergo, ut si habeant beoficia merę simplicia, liberum illis sit ea posse sive persoalis residentię onere Clericis sibi deservientibus, vel alitęr de se benemerentibus, impertiri. At quoties residentię onere graventur etiam beneficia merę simplicia; en Pręsules Ecclesię, ac respectivę Principes Christianos nudatos emolumento illo, quod liberum habebant ad mercedem, aliquam retribuendam Clericis de se beocmerentibus, collatione alicujus beneficii simplicis, vel nominatione ad illud.

6. Si demum beneficia merę simplicia ad juspatronatus Laicorum inferioris ordinis pertineant; expedit, quod a residentię onere sint exempta, tūm quia cum ab initio fundata fuerint absque hujusmodi onere; justum est, ut in primęv eorum libertate serventur. Tūm etiam quia donec beneficia sunt novo illo pondere destituta, possunt ad illa Patroni pręsentare Clericos quoscumque, minorum ordinum, inferioris etatis, valentes ubique liberę commorari, sive pro literis ediscendis; sive pro ministeriis æconomicis suę domus exercendis: sive pro famulatu alicui Pręsuli ecclesiastico utilitęr exhibendo; sive pro aliis actionibus obundis, quę Clericus liber implere potest; sępiusque habebunt ipsimet Patrooi filium, oepotem, consanguineum &c. etate, literaturę, & moribus sufficientem ad beneficium, residentię debito carens, quem ad illud poterunt pręsentare; oec verō fortę habebunt idoneum ad beneficium residentiale: proindeque patronis laicis non est utile, sed peroiciosum, quod Beneficiarii merę simplices residentię onere pręgraventur. Sanę si legem ederet Pontifex, beneficia merę simplicia residentię vinculis implicantem; quid oon clamarent Patroni beneficiorum? Quibus ululatus noo obstreperent Principes, & privati beneficiorum ipsorum per viam pręsentationis distributores? Fidem publicam lędi assenserent, onus indebitum excitari, jugum insolitum beneficiis appoi: nec vociferare cessarent, donec lex abrogaretur (b).

(b) *Card. Pallavic.
Hic. del. Concil. lib. 8.
c. 17 d. 12.*

7. Respectu quoque suscipieotium, sive Clericorum, qui beneficia merę simplicia sunt in posterum susceoturi, aut illa jam adepti sunt; nimium pręjudiciale est eos ad servitium personale, atque ad residentiam apud Ecclesias, ubi erecta sunt beneficia, coarctari: tamque grave illis est hoc io insolito superonerari pondere, quām grave, & intolerabile est viro libero, catenę qualicumque innecti, aliterque vinculis alligari. *Omnibus grave servitutis jugum esse debet, in libertate educatis*, inquit Cicero (c): proinde cum Beneficiarii merę simplices cernent se, alioquin liberos, ad vitam in locis campestribus transigendam adigi, vel longę a proprię patrię, vel omnino in mootibus, aut planis, aerive acuti, crassi, vel corrupti, ubi sitę sunt Ecclesię, in quibus erecta sunt eorum beneficia merę simplicia; quis non audiet eos de hujusmodi superadditę servitute dolere, & oimium perniciosum hoc onus sibi esse clamare? Profecto petimus a Contradictoribus, au Clericis, Presbyteri, Abbates, Pręlati, Antistites, & Cardinales illius Regionis, cujus beneficiis asserunt, sive nugaotur debere

(c) *Polihemo. V. Ser.
vitas sumatibus.*

bere personaliter deserviri; an inquam illi beneficia merè simplicia ibidem possidentes, velint residere apud Ecclesias in saltibus, & locis campestribus, vel in angustiis villis, & oppidis constitutas, in quibus eorum erecta sunt beneficia? Certè vix unum reperient inter mille, qui assensu præbeat, Ut quid ergo contra extraneos hanc residentiam inculcare, si eandem & ipsi indigenæ renuunt adimplere?

8. Inter rationes pariter politicas nullatenus incongruum judicamus hanc asserere, quod si Beneficiarii merè simplices ad onus servitii personalis, & residentiae, prout contendunt Contradiçtores, adstringuntur; necessàrio dicere oportebat, quod infinita hominum multitudo damneretur: hoc autem dicere, atque in populis divulgare, ac tamquam verum, & certum asserere, proculdubio contra leges laudabilis politiæ est, quippè hoc posset nimium validam in gentibus commotionem, & in Ecclesiâ scandalum excitare. Nàm supposito, quod vigeat præfatum debitum, cum ex praxi quotidianâ videamus, quod quantum spectat ad Collatores beneficiorum, vel Nominatores ad eam omnes Papæ, omnes Episcopi, omnes Ordinarii, vel delegati, ad quos pertinet beneficia ipsa merè simplicia conferre; omnes demùm Principes, & privati Clerici, & Laici, quorum est Clericos ad beneficia ipsa nominare, vel præsentare; omnes, inquam, sine onere personalis residentiae beneficia merè simplicia dispensant. Sic & quantum spectat ad susceptores beneficiorum, diutim cernimus Episcopos, Archiepiscopos, Cardinales, & Patriarchas, Abbates, Præpositos, Parochos, Canonicos, omniumque ordinum Clericos, beneficia merè simplicia suscipere, suscepta possidere, possessa non dimittere, & nunquam in eis residere, vel personaliter operari.

9. Isti omnes autem damnabuntur, vel beneficia ipsa sic retinendo, vel retinentibus respectivè cooperando: Quod nemo non videt quantum in ipsis, & in cunctis quoque aliis possit parere commotionem: quantum sit ecclesiastico statui contumeliosum, Collatoribusque, ac Patronis beneficiorum, eorumque susceptoribus injuriosum. Nèc parvi esse momenti hanc rationem esse putemus, quandoquidem illà utitur S. Antoninus ad probandum, quod sit licitum pluram beneficia ecclesiastica possidere, quia, inquit, *nimiam multitudo damnabitur, si dicatur esse mortale* (a). Sicut ergo laudabili politiæ obest asseverare, quod illicita sit pluralitas beneficiorum, quia infereretur in opinione hominum perniciofa persuasio, quod infinita personarum quantitas perpetuis inferni ignibus damneretur; ita rectæ politiæ legibus adversatur contendere, quod Clerici possidentes beneficia merè simplicia, ad onus personalis residentiae teneantur, quia ex eo quod nec ullus eorum, nec ullibi, residentiae operam dant; oporteret, quod infinita ipsorum congeries perpetualiter damneretur: Argumentum etenim à pari procedit, & de similibus idem est judicium (b). Igitur politicâ hac ratione satis probatur, Beneficiarios merè simplices esse à residentiae personalis debito exemptos.

10. Aliam rationem politicam deducimus ex proportionem beneficiorum ecclesiasticorum ad officia publica: sicut enim à beneficiis ad officia valet argumentum (c); sic & ab officiis ad beneficia identidem valet (d). Itaque omnis humana Respublica, sive sub Monarchico regimine subsistens, sive sub Aristocratico, sive sub Democratico, quæ sunt præcipuæ, ac perfectiores species humani regiminis, ab imperfectioribus distinctæ, quales sunt Oclocratia, Oligarchia, Pnecocratia, Poliarchia &c. (e); hoc habet jus, ut sua officia, tam singularia, quam geminata, cum stipendiis, & proventibus eorum, libere valeat uni, vel pluribus judicibus, & officialibus, non modò residentibus, sed etiam nullatenus residentibus in loco muneris, impertiri (f), quod adeo certum est, ut id negare, sit veritatem agnitam impugnare, & experientie quotidianæ obniti. Longum esset per singula Regna vagari, & notare, quot, &

(a) S. Antonin. p. 3. tit. 4. c. 2. §. 9. f. 162.

(b) L. non possunt. c. 1. §. ff. de legibus Barbof. tr. par. loc. 104. num. 3.

(c) Mandos ad Reg. 32. c. 2. §. 1. n. 2. Barbof. ubi supra loc. 14. cum alijs.

(d) Oliben de jure Fisci c. 12. n. 61.

(e) Puz. R. G. de Civitatibus lib. 1. c. 1. §. 17.

(f) Vid. Barbof. Jur. Comm. tom. 6. c. 10. §. 1. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.

quotiè, ac quibus plures insimul præfecturæ, sive militares, sive judiciales, sive œconomicæ, sive aliter politicæ à Principibus conceduntur, absque eo, quod hoc in eis reprehendatur, ac de peccato damnetur. Sed quid loquimur de Præfecturis inferioribus? Ipsa Regna, & Imperia, Ducatus, & Dynastiz in uno, & eodem Principe cumulantur, ideoque cernimus, quod *Romanorum Imperator*, præter Imperium, cui præest, simul est Rex Germaniæ, Hungariæ, Boemiæ, Croatia, Dalmatiæ, & Sclavoniæ, Archidux Austriæ, Dux Transilvaniæ, Stiriz, Carinthiæ, Carniolæ, Vvirtembergæ, Mantuæ, ac Mediolani, Comes Tyrolis, & aliarum ditionum supremus est Princeps. *Rex Gallorum*, Navarræ, atque Galliarum Rex est: Armonicæ quoque, sive Britanniz minori, quæ olim proprium Regem habebat: necnon Delphinatui, cui proprius quandoque Princeps inerat, aliisque Dominiis, & Principatibus præest.

11. *Rex Hispaniarum*, est simul Rex Castellæ, & Aragoniz: Legionis, & Galliciæ: Murcia, ac Valentiz: Majoricæ, ac Indiarum: & plurium aliarum Regionum, quæ in diversis orbis partibus reperiuntur. *Rex Portugalliæ*, est simul Rex Lusitaniz, & Algarbii, Brasiliæ, ac multarum ditionum, quæ in Asiâ, Africâ, & Americâ, illius regimini parent. *Rex Poloniæ*, est insimul Magnus Dux Lituaniæ, Dux Volyniæ, Russiæ, Prussiz, Podoliz, aliarumque Dynastiæ, quas Corona Polonica moderatur. Idem dicendum est de aliis Regibus, Ducibus, & Principibus Christianis, qui pluribus Provinciis, & Principatibus præstant, in quibus non resident, quorum vix interdum numerum sciunt: quos nunquam viderunt, & nec fortè unquam poterunt personaliter intrucri. Cur autem quæso liberè, & licitè potest unus Princeps plura Regna, & vasta Imperia tenere, in eis præfentialiter non consistens; non potest verò unus Clericus unum, vel plura beneficia merè simplicia retinere, absque eo, quod apud illa præfentialiter commoretur? Si dicatur, hæc esse beneficia ecclesiastica, illa verò officia politica; jam prævenimus instantiam, ostendendo, quod ab officiis ad beneficia optime valet argumentum. Si addatur, posse plura officia Regia, vel Ducalia, in uno Principe cumulari, quia ubi per se non residet, præest per alios; id ipsum & nos dicimus, quod Beneficiarii merè simplices, ubi per se ipsos non ministrant, suppleunt per alios: ergo viget utrobique par ratio.

12. Et quoad officia inferiora: quis ignorat, quantæ præfecturæ sunt, Judiciales, Militares, Consulares, Maritimæ, Oeconomice, Aulicæ, alteriusve speciei, quæ à Principibus conferuntur viris sibi magis acceptis, & gratis, unde cumque accesseritis, ubicumque consistentibus, tamquam congiaria, munera, virtutis præmio affectæ signa, benemerentiæ remuneratæ indicia, retributionis emblemata: mensurata interdum beneficentiâ magis à magnanimitate Collatoris, quam à merito susceptoris; conferuntur, inquam, viris non eadem officia per se actualiter exercentibus, neque morantibus in locis, undè illorum officiorum proventus accipiunt, atque ubi officia ipsa, quantum est de se, essent alioquin exercenda. Dicant qui rerum politicarum notitiam habent: quibus negotia Principum sunt perspecta: quorum indoles arcana Principatum persequatur; dicant quot, & quotiè officia secularia conferuntur non residentibus apud ea. Hisque ita se habentibus, petimus cur quæso in solâ Republicâ Ecclesiasticâ hic modus deesse debeat munerandi Clericos benemerentes? Cur carebit Ecclesiæ facultate, sua præmia tradendi, tam illis Clericis, qui actualiter in loco, ubi resident, vel animas regendo, vel choraliter psallendo, Deo, ac ipsi Ecclesiæ deserviunt; quam aliis quoque, qui alibi commorando, tamen non animas regant, neque choraliter psallant, alio tamen modo, beneficiorum merè simplicium proprio, ipsis Deo, & Ecclesiæ famulantur? Clamant jura, clamant Doctores, non debere Clericos esse inferioris conditionis, quam sint laici: Et tamen si laicis patet accessus ad officia politica, licet in eis non resident: Clericis verò aditus iste non patet ad beneficia merè simplicia sine onere residentiz;

pro-

profectò deterioris conditionis erunt Clerici, quàm sint Laici :

13. Adhuc politicè sic ratiocinamus. Beneficia ecclesiastica alia sunt incompatibilia, nempe curata, & choralia, sive aliter residentia, & alia sunt compatibilia, nempe merè simplicia; quà de re latè Jura (a), & Doctores (b). Per hocque differunt inter se, quod incompatibilia de jure possideri non valent insimul ab eodem Clerico, quatenus ambo præferunt onus residentie personalis, nec potest ipse Clericus uno, & eodem tempore in locis dissitis residere. Compatibilia verò ideò sic dicuntur, quia compati simul possunt in uno, & eodem Clerico, quatenus nullum residentie onus involvunt. Ista autem ratio compatibilitatis, seu immunitatis, & exemptionis ab onere residentie, sicuti stare potest in regimine magnorum Regnorum, aliorumque officiorum, quæ in seculari Republica dispensantur, (uti paulò antea demonstravimus, & quotidiana praxis evincit), ita etiam stare potest in regimine parvulorum beneficiorum, quæ sunt officia per Republicam Ecclesiasticam distributa. Et quemadmodum contrà rectæ politie leges esset velle cunctos Principes, & Præfectos ad residendum, & personalitè ministrandum, in singulis quibusque locis, ubi eorum Principatus, & munera sunt constituta, quia subverterentur mores, & praxis, ac ordo politicus compatibilitatis ibidem usque nunc observatus; ita contrà rectæ politie leges est velle cunctos Beneficiarios merè simplices residentie laqueis implicare, quia subverterentur mores, & praxis, atque ordo ecclesiasticus compatibilitatis, usque nunc in iisdem beneficiis universalitè observatus.

14. Rursus si lex communis ecclesiastica, possessores beneficiorum merè simplicium eximit ab onere residentie; cur isti Beneficarii sunt ad residentiam personalem urgendi? In ipsis Ecclesiis beneficiorum adsunt interdum, & sæpè signa, & adminicula ostendentia, quod Beneficiarius ad nullum officium personale tenetur, (uti si fundator beneficii nullum onus misarum, vel alterius operis ecclesiastici inunxit; si beneficium est erectum in Ecclesia solitaria, & campestri, sine domo, quam inhabitat rector; vel sine campanà, quæ possit populus convocari; aut sine alio onere, quàm aliquoties in anno, aut semel in mense sacrum faciendi); si hæc, vel similia concurrant adminicula, vel indicia voluntatis Fundatoris, quæ satis clarè demonstrant ejus intentionem fuisse constituendi beneficium liberum, & immune à servitute ministerii personalis; cur quæso nunc est ejus immutanda natura, mens Fundatoris movenda, prisca libertas beneficio detrahenda: ipsumque demùm beneficium, ac ejus possessor est servituti residentie personalis improvidè subiiciendum. Possentne hoc onus Præstare, & Officiis politicis injungi, ex naturâ suâ liberis, & à tali debito exemptis? Certè nequaquàm! Ecce ergò iniici potest, aut debet Beneficariis merè simplicibus?

15. Et ut res ponatur in praxi, perpendamus quæso, quid facere debeant Beneficarii merè simplices toto anno apud Altaria, & Oratoria, Ecclesiasticasque, ut plurimum campestres, & solitarias, in quibus erecta esse solent hujusmodi beneficia? Si ex istorum fundacione nullam habent adjectam obligationem, quid ibi facere debent? Si ad celebrandum tenentur semel, vel bis, aut aliquoties in anno, aut in mense &c. celebratione peractâ, quid ibi facere debent, ubi nec etiam, ut in pluribus, domus adest, in quâ refectionem fument, vel ab imbris se defendant. Si eos verbis D. Bernardi pulsemus, dicentes: *quo pacto ibi exigitis, ubi nihil exhibetis? Ecce. Baptizate natescentes, sepelite morientes, visitate jaecentes, copulate nubentes, instruite rudes, corripite delinquentes, reconciliate punitentes* &c. (c). Ad quid hæc declamatio? Statim occurrent Parochi locales, talibus actibus obstrictos, quippè cum hæc facere sit officia parochialia exercere, nolunt Parochi ea fieri à Beneficariis merè simplicibus, quibus jura parochialia non competunt. Quid ergò ibi facere debent toto anni tempore ipsimet Beneficarii? Cælum, dic, ac nocte, non secus ac

(a) *Com. Trid. sess. 4. cap. de militib. de præbend. c. quia nullus de Clerico non resid.*

(b) *Garcia de benef. p. 11. c. 5. Letter de re benef. l. 3. c. 13. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 2. c. 43. n. 173. l. 6. c. 14. num. 20. l. 9.*

(c) *S. Bernard. ad Odonem ep. 197.*

(a) *Ex vita Tycho-
nis Brahe Menoch.
trium. erud. 1700. 7.
cap. 77.*

(b) *Laetius l. 9. c. 17
Pinarib. l. 1. qu. Con-
vival.*

(c) *Eutrop. l. 9. c. 1.
Sueton. in Domitian.
Sabellus l. 1. c. 9.*

(d) *Sueton. Tranquil.
in August.*

(e) *Compridius in
Heliogabalis.*

(f) *Herodot. lib. 7.
Elian. l. 4. var. lib.*

(g) *Adm. ab Adm.
consul. l. 3. c. 11.*

(h) *Plutarchus in
Demetrio.*

(i) *Sueton. Tranquil.
in Nerva.*

(j) *Elian. l. 12. Pila-
tus in Lacum. Apo-
phlegm.*

(m) *Sueton. in vit.
S. Simon. Styl. die 1.
Januar.*

(n) *Metaphrasi. in
vit. S. Spirid. Lipsian.
1600. 1. Sueton. 100. 6.*

(o) *Setosius p. 1. Ora-
tion. 12. de S. Rosalia.*

(p) *Barb. Sum. decif.
10. 1. 11. 10. § n. 147. Sa-
raph. decif. 129. n. 1.*

(q) *L. 1. ff. de servit.
Bald. conf. 189. lib. 4.
Barb. 17. nov. Azim.
96. num. 2.*

(r) *L. de quibus ff. de
legib. C. de consuet.
Gentian. disp. for. 2.
101. n. 11. d. 12. Bellus.
disquis. Cler. de serv.
Cler. pers. § 1. n. 10.*

(s) *Sordide olim tit. 1
n. 7. Tule. pract. Concl.
10. 1. lib. C. Concl. 10. 6.
num. 16.*

(t) *Gutier. pract. l. 3.
q. 19. n. 22. Barb. 160
et. n. 3.*

(u) *Bald. conf. 349.
lib. 5. Gemin. conf. 1130.
n. 11. in fin.*

(x) *Barb. ubi super.
tratt. nov. Azim. 56.
num. 11.*

(y) *Leg. de quibus ff.
de legibus Inoc. 10. c.
ex parte n. 1. de 101.
fact.*

(z) *Inoc. de tit. de
consuetud. rubr. n. 3.*

Tycho Brahe, telescopii inventori (a)? Vel uti Democritus faciebat, terram, ubi
tychores enascantur cucumeres perfrutari (b)? Quid? Muscas aculeis confu-
gere, quemadmodum consueverat Domitianus (c)? Vel eo modo, quo se re-
laxabat Augustus, talis, oscillis, atque nucibus lustrare (d)? Quid? Araneum
telas, uti Heliogabalus ponderare (e)? Vel arbores patulas, prout sole-
bat Xerxes, coloratis tænis perornare (f)? Quid ibi quæso debent facere toto
anni decursu? Plaustris depingendis operam dare, uti faciebat Dionysius Ju-
nior (g)? Vel construendis lucernulis incumbere, ut agebat Æropus Macedo (h)?
Ludere cytharâ, prout desipiebat Nero (i)? Vel quemadmodum Agesilaus te-
rebat tempus; super arundinem equitare (j)? Et ut sacros etiam homines hic
appositè memoremus; Quid ibi debent facere Beneficarii merè simplices? Sub
dio semper immobiles permanere, uti Sanctum Simeonem Srylitam (m); Vel
armata circumducere, uti Sanctum Spiridionem Trimitantensem (n); Vel
cum volucribus canentibus cantitare, uti Sanctam Rosaliam Catanensem, legi-
mus facere consuevisse (o)? Perpendat benignus Lector, & judicet.

16. Demùm politicę hæc subjungimus. Quidquid sit, an de jure beneficia
merè simplicia residentiam Beneficarii deposcant necnè; certum est, quod de
consuetudine oppositum servatur (p): Consuetudo autem æquipollet veritati (q):
Consuetudo habet vim parem cum lege (r): Consuetudo dicitur alterum jus
naturę (s): Consuetudo facit de non licito licitum (t): Consuetudo potest,
quidquid potest expressum pactum (u): Consuetudo demùm iisdem viribus pol-
let, quibus pollet statutum (x): Et generaliter consuetudo prævalet super jus,
quâ ejusdem abrogandi vim habet (y): Estque communis vox Canonistarum,
quod consuetudo semper præjudicat juri, prout latius docet Innocentius pluri-
bus inductionibus ex ipso jure desumptis (z): Ergo immunitas Beneficiorum
merè simplicium consuetudini innixa, ejusdem ponderis est, ac si jure naturę,
lege scripta, pacto, & statuto definita esset. Sicut autem contrâ rectę politię
ordinem ageretur, si quis vellet abolere omnes alias res, quæ solius consuetu-
dini vi subsistunt: quippè eam consuetudo habet vim quandam legis natura-
lis, & scriptę, pactique expressi, ac statuti; sic & contrâ rectę politię ordinem
est velle abolere exemptionem Beneficiorum merè simplicium à debito resi-
dentie, quippè generalis consuetudo subverteretur, conscripta eâ efficaciam, quam
diximus, & talis, quę jam radices egit inconcussibilis.

17. Perfectò consuetudo hæc non est recens, non de novo emergens, non
paucis ab hinc diebus excogitata, sed est antiqua, immemorabilis, centenaria,
& plusquàm centenaria; imò quingentenaria, & sexcentenariam transcendit
ætatem. Nullaque pars est orbis Christiani; non Oriens; non Occidens; non
Aquila; non Meridies, in quo locum universalitèr non obtingat. Eam admittit
Italia, observat Germania, retinet Gallia, tuetur Hispania, approbant Portu-
gallia, colit Polonia, frequentant Hungaria, Boemia, Dalmatia, Croatia, &
quotquot Regiones, ac Regna sunt, quæ fidei Christianæ dant nomen. Adeo-
que illam nunc velle destruerè, est idem, ac velle disciplinam ubique diffusam
improbare, & totam Ecclesiam subvertere. Nec sine nausæ legi potest, quanto
côuatu, & quam præcipitosè in hac exemptione carpendâ se gerant Contradi-
ctores, non fecus ac si totam summam Christianæ perfectionis, totamque quin-
tescentiam ecclesiasticę disciplinæ in hoc articulo collocarent; arcândi Bene-
ficiarii merè simplices ad onus personale in beneficii loco exercendum; & co-
hærenter eisdem subtrahendi exemptionem, atque immunitatem, quâ usque-
modò potiti sunt ab onere residentie. Article sanè despiciabili, parvipensione
digno, penè nullius momenti, ac tali, quod velle præstatos Beneficiarios merè
simplices personalis residentie vinculis implicare, non est aliud, quàm ex unâ
parte nihil, vel vix quiddam conferre ad essentiam pietatis, & ad nervum ec-
clesiasticę disciplinæ, Ex alterâ verò parte magnas turbulentias in Ecclesiâ
exci-

excitare, ac generalem convellere morem, quo Christianus Clerus vivit ubique.

18. Quare stante irrelevantia materiæ, periculoque imminente, ac vi consuetudinis præfatæ, ubilibet, atque apud omnes Nationes profundissime radicatæ; omnino desistendum est ab hoc onere residentie promovendo. Si etenim politicè non expedit, & contra studium servandæ publicæ pacis est, consuetudinem, late diffusam, & profundius radicatam, etiam aliqua ex parte noxiam abrogare: undè scripsit D. Augustinus: *ipsa mutatio consuetudinis, etiam que utilitate adjuvatur, tamen novitate perturbatur: quapropter quæ utilis non est, perturbatio infructuosa, consequens noxia est* (a); Quid dicemus de consuetudine fovente immunitatem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie? Consuetudine antiqua, inconcussa, constante, à cunctis Nationibus approbatæ: ex sua naturâ laudabili: nulli noxiâ: omnibus fructuosâ? Itaque totam præsentis controversiæ summam insimul conglobando, & eam ad rectæ politiæ verum ordinem dirigendo; patet, necessariò fatendum esse, omnibusque nervis, ac viribus defendendum, quod Beneficarii merè simplices sunt, & esse debent à residentie personalis, in loco beneficii agendæ, obligatione, ac debito immunes.

(a) S. August. ep. 118 ad Januar.

19. Nèc omittenda est pro ratione politicâ hæc ponderatio, quod eum consuetudo, præsertim centenaria, & immemorabilis, habent vim privilegii ecclesiastici (b), valeatque idcirco argumentum à privilegio ad consuetudinem (c); non potest tolli Beneficariis merè simplicibus præfatæ immunitatis privilegium, nisi à Summo Pontifice, cujus est consuetudines abrogare, eo modo, quo privilegia quoque ipsa tollere valet: Sed hoc non nisi de plenitudine potestatis, & solâ ratione publicæ utilitatis facere solet (d). Istam autem plenitudinem potestatis nullus Papa hucusque interposuit, quod sciatur, ad tollendam consuetudinem, existentem Beneficariis merè simplicibus ac onere residentie. Hæc quoque publica necessitas, exposcens tolli præfatam consuetudinem non adest: Imò, si verum dicere volumus, potius publica necessitas exposcit oppositum. Et quatenus etiam aliqua Natio peroptaret, quod Beneficarii merè simplices in sua Regione personaliter residerent, oporteret, quod Princeps, vel Rex, cum cunctis Ordinibus ejus Regni, ubi simul Ecclesiasticorum, Nobilium, & inferioris populi, delegati convenirent, rematurè discussâ, deliberarent de abrogatione hujusce privilegii, sive consuetudinis, à Summo Pontifice postulandâ. Hæc autem Comitia Regni nullibi celebrata sunt: Nullus Rex, nulla Natio, nullibi Ordines Ecclesiasticorum, Nobilium, atque Populi alicujus Regni apud Romanum Pontificem infletere, ut præfatæ immunitatis lex è sua Regione tollatur: seu saltem de hujusmodi petitione nulla hucusque habita fuit notitia. Et signanter in Regno Neapolis celebrata non sunt Comitia, neque Ordines Regni ullibi convenirent, ut agerent de hoc onere introducendo, & exemptione præfatâ totaliter abrogandâ. Et quia quod alicujus Regni universaliter negotium tangit, nec debet, neque potest arbitrio unius, vel alterius particularis Urbis, vel melius aliquorum Civium unius, vel alterius Urbis arbitrio regulari; pars Contradictorum est docere, quâ auctoritate ipsi & exemptionem præfatam tollere, & servituti personalis residentie Beneficarios merè simplices subicere conintuerunt?

(b) Oldradus conf. 172. Ancheran. conf. 150.
(c) Oldradus conf. 146 in fin.

(d) Menoch. com. 311 n. 31. Sord. consil. 109. num. 16.

20. Porro nedum Rex, & Regni Ordines, illiusque Comitia non conveniunt, nec ulli mandatum dederunt, pro præfatæ immunitatis abrogatione promovendâ, sed & nec unquam illam postulatueros esse credibile est. Nam illis omnibus nimium hujusmodi novitas est damnoza. Damnoza est Regi, qui ubi nunc ad beneficia merè simplicia sui Regii patronatus, quoslibet Clericos, ubilibet commorantes, illiusve famulantes, nominare valet; in posterum hæc libertate minuetur. Damnoza quoque est ecclesiasticis Superioris Ordinis, nempe Epi-

scopis, & Præsulibus, eadē ex causā libertatis, quam perdent, beneficia conferendi Clericis sibi benè visis, hūc, vel illūc permanentibus, quā usque adhuc potiti sunt. Damnosa pariter est Clericis inferioris ordinis, quā si beneficia, merè simplicia, ubilibet consistentes retinere possunt, quis credat eos adeo demerentes, ut se localis residentię velint laqueis irretire? Damnosa est insuper Nobilibus, & Magnatibus, quā admissā abolitione prænaratæ exemptionis, oportebit, quod eorum fratres, & filii, aut agnati, Clericalem vitam amplexi, exilium longē à Civitatibus, & nativā domo suscipiant, rurique commorentur, aut in locis campestribus, & solitariis, ubi ut plurimum sitę sunt Ecclesię, in quibus erecta sunt beneficia merè simplicia, si ea voluerint adipisci.

21. Tandē damnosa est viris inferioris ordinis arctatio Beneficiariorum, merè simplicium ad residentię personalis onus: quippē nec ipsi, nec respectivē illorum filii, fratres, nepotes, agnati &c. plusquā unum beneficiolum obtinere poterunt, eoque obtento cogentur longē à nativā domo consistere: nec eis licebit ad Romanam Curiam, ad Aulam Regiam, ad Urbes principales, pro fortunā tentandā, sive utilitatibus promovendis, in posterum proficisci: Aliaque ulterius & Principibus, & Privatis, & Clericis, & Laicis: Et Superioribus, & inferioribus obvenient præjudicia, quę secundum leges laudabilis politicę credendum non esse posse, nec debere ab illis desiderari. Igitur politicę loquendo, nedūm politicę non subsistit onus residentię personalis in Beneficiariis merè simplicibus; sed imō potius expedire dignoscitur, ut non subsistat: Et pro eo, quod sit credibile dari manus ab Ordinibus Regni huiusmodi oneris introductioni; magis prudens est, & rationabilis cogitare, quod ipsimet ordines alieno prorsus animo sint ab hac novitate, illi obſint, ipsi resistent; cum superadjectio servitiū personalis, & residentię Beneficiariis merè simplicibus evidenter sit res omnium hominum speciebus notabiliter pernicioſa.

22. Et quatenus etiam in aliquo Regno, calcatis omnibus prudentię, ac rectę politicę rationibus; hæc novitas introducenda esset; repetimus, & centies repetemus, quod hoc nonnisi favorabiliter potest ab Apostolicā Sede obtineri; proindeque ipsā, rogando, & supplicando adiri debet: ipsam oportet semel, bis, ac tertio, interpellationibus humillimis exorare: ipsius benignitas imploranda est: ab ipsa demū petendum est ex gratiā, quod ex iustitiā non potest ullatenus obtineri. Quę supplicatio, quā usque nunc à nullo fuit apud Romanum, Pontificem interposita, (nec quod unquā interponatur, probabile est à Regno Neapolis, atque ab ejus Ordinibus, ad Comitia generalia convocatis, & itā supplicandum esse deliberantibus, re mature persensā, ac diligentius trutinatā) propter ingentia præjudicia, quę cunctis generaliter infert, quemadmodum hucusque memoravimus; restat, ut politicę loquendo, hoc unum sit finaliter concludendum, quod Beneficiarii merè simplices sunt, & esse debent à servitiū personalis, & residentię debito immunes.

C A P U T XVI.

In quo prenotata immunitas, & exemptio Beneficiarios merè simplicium ab onere Servitii personalis, & Residentiæ apud suas Ecclesias, probatur DECRETIS SACRÆ CONGREGATIONIS DD. Cardinalium Romanæ Curiae.

S U M M A R I U M.

- 1 *Problematicum videtur, an Decreta Sacrarum Congregationum, quæ Romæ celebrantur, habeant vim legis: Alii affirmant, alii negant.*
- 2 *Quibus rationibus utantur, qui negativam partem tenent. Nihilominus potius adhaerendum videtur affirmativæ cum Emanuele Rodríguez.*
- 3 *Allegatur Doctrina Nicolai García celeberrimi Jurisconsulti, sententis, declarationes Sacrarum Congregationum habere vim legis.*
- 4 *De quâ etiamrè quidquid sit, certum est eadem decreta magnam habere auctoritatem, nec ab illis esse recedendum sine ingenti fundamento.*
- 5 *Definitum est pluries per Sacram Congregationem, decretis ab illâ editis esse dandam executionem sine contradictione.*
- 6 *Referuntur tria decreta Sacræ Congregationis exclusivæ oneris residentiæ à Beneficiariis merè simplicibus.*
- 7 *Non exigunt residentiam Capellani, nisi ubi cautum est, ut Capellanus celebret per se ipsum: potest enim satisfacere per alium.*
- 8 *Innuuntur decreta favore Abbatum, Parochorum, & Canonicorum, quibus ex consuetudine abscessum est debitam residentiæ personalis.*
- 9 *Simplex beneficium obtineri potest ab agente annuæ ætatis quatuordecimum: imò etiam à decenni, si Fundator beneficii sic præscripserit.*
- 10 *Beneficiati non sunt togendi ad onera, quæ non fuerunt in erectione apposita, vel ad quæ ex consuetudine non tenentur.*
- 11 *Duo difformia beneficia sub eodem scilicet, uni conferre potest Episcopus, & uniformia quoque, si id admittat consuetudo.*
- 12 *Vetitum est beneficia simplicia convertere in curata: vel illa omnia Seminaria unire: aut illis novum onus imponere.*
- 13 *Beneficia simplicia sunt compatibilia cum Episcopatu titulari. Eadem à Fundatore destinata, ut sint simplicia, veris non debent in Canonicatus.*
- 14 *Afferitur amplum Decretum Sacræ Congregationis vetanti, ne Beneficarii merè simplices ad residentiam cogantur, etiam stante penuriâ Sacerdotum.*
- 15 *Beneficarii merè simplices non tenentur ad aliquod servitium personale, sed ad solum Officium Divinum: multàmque pro hæc immunitate prævalens consuetudo.*
- 16 *Receperunt plura decreta pro immunitate Beneficiorum simplicium à residentiâ, nisi hæc in fundatione posita fuerit in præcepto.*
- 17 *Aliæ quoque decreta referuntur iustificantiæ præsumptam exemptionem à debito residentiæ, & servitii personalis.*
- 18 *Cum ergo hoc habeamus decreta consonâ voce onus residentiæ excludentia; velle ipsam intrudere, est contrâ omnem iustitiam operari.*

Axi-

1.

ARTICULUM apud aliquos est iudicium, ancepsque opinio, num Declarationes, & Decreta Sacrarum Congregationum, quas Romæ celebrant Eminentissimi Cardinales, iuxta Constitutionem Sixti Papæ V. (a): aliorumque Pontificum; habeant vim legis (b). Et quodammodo problematice de hoc articuloratiocinari quilibet posset: quippè & rationes, & auctores hinc

indè adfunt, utramque partem viriliter propugnantes. Affirmativam tenent Emanuel Rodericus in suis quaestionibus Regularibus (c): Philibertus Marchinus in Tractatu de Sacramento Ordinis (d): Ludovicus Miranda in Manuali Prælatorum (e): Homobonus de Bonis in Tractatu de Examine Ecclesiastico (f): & alii plures, quos videre est apud Barbosam ex Jurisconsultis (g): & ex Theologicis apud Dianam (h): atque apud præfatum Rodericum: qui omnes rem ventiliant ex professo, & rationes ponderant utrique parti ardentibus. Porro idem Homobonus sine ambiguitate pronuntiat: *Declarationes Sacre Congregationis Cardinalium super Concilio Tridentino, sunt, ut loquuntur Doctores, decisivæ, vim legis habent, & ut leges recipiendæ, utpote lætæ ex Pontificiâ commissione*. Et quod dicitur de Decretis Congregationis DD. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, locum habere quoque videtur in Declarationibus aliarum Congregationum, cum inter unam, & aliam non appareat discrimen, quod vim addat, vel detrahat illarum Decretis. Verum pro negativâ opinione, stant Andreas Molfesius in suo Promptuario triplicis legis (i): Basilius Pontius in Tractatu de Matrimonio (l): Hurtadus de Mendoza in Divum Thomam (m): Paulus Layman in Theologia Morali (n): Martinus Bonacina in Tractatu de legibus (o): & alii plures, quos singulariter recensere onerosum esset (p).

2. Hi Doctores in eâ opinione versantur, quod præfata Decreta sint Declarationes merè doctrinales, non secus ac Declarationes editæ ab egregiis Viris, super aliquo puncto in dubium vocato; deficereque in eis vim legis scriptæ, quia non sint solemniter publicata, cum promulgatio sit de intrinsecâ ratione legis: Necessarias demùm esse plures condiciones, quarum unâ cessante, præfata decreta pro authenticis non habentur, idèdque hinc de causis illa vim legis sentiunt non habere (q). Nihilominus re verâ illis inesse vim legis opinandum esse videtur, & irâ sentiunt Doctores optimæ notæ (r), inter quos præfatus Emanuel Rodericus, excellens Theologus, materiâ funditus examinâtâ, concludit, quod quando Cardinales proferant supradictas Declarationes, commissione Papali eadem lege, quâ obligamur recipere declarationem Papalem, tamquàm veram, cum ad Legislatorem pertineat vera suarum legum intelligentia, prout dicitur in *Jure* (s), eadememur obligamur recipere declarationes horum Patrum, tamquàm veras, & verdè mentem ipsius Legislatoris assignantes. Ex quibus patet, quod tales declarationes authenticæ, dicendæ sunt declarationes definitivæ, quæ usi tales imponunt necessitatem, & in scriptis rediguntur, sicut declarationes ipsius Principis Legislatoris, secundum eâ, quæ tradunt canones, & leges (t), quæ juri faciunt quodam omnes (u).

3. Ex Canonistis quoque hæc de re peregre tractat Fagnanus (x), qui sic loquitur: Nicolaus Garcias in suo tractatu de Beneficiis, dicit: *Quod attinet ad declarationes Sacre Congregationis, certum est, eas non esse declarationes doctrinales, sicut lætæ à Doctores, & Jurisperitis, ut aliqui Theologi peperam dicunt, sed esse declarationes diffinitivas, seu decisivas, vim legis habentes, & ut leges recipiendæ, utpote lætæ ex commissione Papæ, & de Personis habentibus interpretandi, & respondendi facultatem à Principe, ut apparet ex Bullâ Sixti V. &c. Et eadem Sac. Congregatio cuidam Abbati Messanen, sic respondit. Eadem ratio habenda est de his, quæ scribuntur à Cardinalibus Sac. Congreg. Concilii Tridentini, nomine ipsius Congregationis, ac si à Papâ scripta essent. Et alii se censuit: Decreta, & litteræ Congregationis Concilii, semel*

liti-

(a) Sixti Pape V.

(b) Vid. supradictum cap. p. 2.

(c) Roder. qu. regu.

(d) Marchin. de Or-

(e) Miranda. tom. 2.

(f) Homob. de Bonis.

(g) Barbof. jur. Eccl.

(h) Dian. p. 1. q. 10.

(i) Molfes. in 2. 2.

(l) Hurtad. de Mendoza.

(m) Layman. in Theologia.

(n) Bonacina. in Tractatu.

(o) Pontius. in Tractatu.

(p) Pontius. in Tractatu.

(q) Pontius. in Tractatu.

(r) Pontius. in Tractatu.

(s) Pontius. in Tractatu.

(t) Pontius. in Tractatu.

(u) Pontius. in Tractatu.

(x) Fagnanus. in 2. 2.

litibus sunt executioni demandanda, nec super his sententia, nec decretum aliquod est faciendum. Et ita super declarationibus Sac. Congregationis, Papa statim das Breve, & Auditor Camera monitorium in earum executionem, & Rota absque ulla controversia, & disputatione amplectitur &c. Ea quomvis declaratio sui facta ad instantiam alieuius, seu in casu particulari; tamen facit jus quoddam omnes, & in universum. Ita Fagnanus (a).

4. Sed quidquid sit etiam de doctrina Theologorum, & Canonistarum circa huiusmodi articulum; certe omnes in hoc conveniunt, quod decreta Sacrarum Congregationum magnam habent auctoritatem, ut inquit Sanchez (b). Maximeque ponderis sunt, & ab illis non est recedendum sine firmissimo fundamento, uti prescribitur Diana (c). Ipsi demum ea auctoritas data est, quae olim in Republica Romana Prudentibus, quorum responsa accipiebantur pro Jure (d). Aliis honoris, & estimationis notis vim huiusmodi decretorum Sacrarum Congregationum prosequuntur Joannes de Sylveira excellens Theologus (e); Prosper Fagnanus celeberrimus Canonista (f); Ludovicus Engel (g); & alii, hac de re agentes; ad quos Lectorem remittimus. Itaque nulli dubium est, quod quoties Sacra Congregatio semel, atque iterum in re aliqua pronuntiavit, (propti paulo infra videbimus fecisse in puncto exemptionis Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie) sine magna temeritate à decisis per eam non est licitum diffidere.

5. Praefertim cum circa hac legatur universaliter definitum: *Decretis, & literis Sacrae Congregationis Concilii, semotis litibus, sunt executioni demandanda, nec super his sententia, aut decretum faciendum* (b). Item: *Decretis Congregationis, & literis Apostolicis de super expeditis, parendum esse declaratur, antequam contradicentes partes audiantur* (i). Rursus: *Decretis Congregationis, qui voluerit obtemperare, animadversione dignus judicatur, & cogendus est obedire ab Auditors Camera* (l). Et ita Romana Rota huiusmodi decretis plurimum deferret, nec ullo modo eorum auctoritatem in dubium revocat (m). Et ita in foro est observandum, & juxta ea judicandum (n): Adeoque per hac satis probatam remanet vis, & auctoritas, quae inest decretis Sacrarum Congregationum, ut pro ratione inconcussa valeant deferre. Quare si faciant legem, sive non, hoc parum refert, dum constat illorum seriem esse sine contradictione ad effectum ab iis, ad quos pertinet, perducendam; nec in praxi esse ab eorumdem sanctionibus recedendum.

6. Itaque proposito pluries in Sacra Congregatione articulo, an Beneficarii merè simplices ad servitium personale teneantur, & ad residendum personaliter cogi possint in loco, ubi erecta sunt eorum beneficia; semper decisio prodit negativa. Hincque circumfertur apud Doctores huiusmodi decretum: *Beneficia simplicia obtinentes cogere non potest Episcopus ad aliquod personale servitium suis beneficiis impendendum, cum ex antiquissima totius Ecclesiae consuetudine non teneantur nisi ad officium recitandum* (o). Circumfertur quoque aliud, sub hoc tenore conceptum: *Abbate Abbacie carentis cura, & Conventu, non sunt cogendi residere* (p). Tales namque Abbates sunt Beneficarii merè simplices, ideoque à residentia, & servitii personalis debito immunes. Aliud quoque Decretum habetur, ita perorans: *Beneficium obtinens, quod sit simplex, & sine cura, animarum, & extrà Ecclesiam Collegiatam, nec personalem residentiam ob aliam causam requirens, non tenetur in eo residere, sed ad interfendum illi per alium, qui probatus sit ab Ordinario* (q). Decretum hoc refertur quoque ab Augustino Barbosa in suis Collectaneis, ubi statim adjungit: *Nec fuit mens Pii V. in Bulla de residentia edita 8. Julii 1569. incipientis, Cupientes cogere habentes beneficia simplicia in eis residere* (r). Scimus declarationibus Sac. Congregationis non adhibendam esse fidem, nec in iudicio, nec extrà, nisi quoties sint in authentica forma, sigillo, & subscriptionibus debitis communita (s), sed illis decretis, de qui-

(a) Goria de benef. in praefat. tom. 1. Barbof. jur. Eccl. univ. lib. 1. c. 4. n. 81.

(b) Sanchez de matrim. to. 3 lib. 8. disp. 1. num. 10.

(c) Diana part. 2. tract. 10. resp. 3. in fin. (d) Zip in acaid. potest. jur. Eccl. univ. in epist. ad lect. Barbof. loc. cit.

(e) Joas de Sphocira Opus. eccl. 15. n. 5. fol. 181.

(f) Fagnanus de cap. canonum de censib. per tot. lib.

(g) Lentr. Engel. Collig. juris. part. 1. in proem. n. 154. 19.

(h) Sac. Congr. apud Gerciam de benef. in Praefat.

(i) Sac. Congr. Rit. in Termino. 21. Jul. 1677. Barbof. sum. App. deq. coll. 2. 443. n. 2.

(l) Sac. Congr. in Brundis. 15. Jan. 1603. Barbof. loc. cit. n. 1.

(m) Rot. eorum Bonae det. 479. 16. coram Cavalier. det. 617. n. 8. Ep. alibi pluries. Barbof. jur. Eccl. univ. l. 1. cap. 4. n. 81.

(n) Zip. loc. supra citato.

(o) Sac. Congr. apud Barbof. sum. deq. App. Collect. 64. n. 1.

(p) Sac. Congr. de Cave apud Gerciam de benef. loc. cit. coll. 2. 473.

(q) Sac. Congr. apud Gerciam de benef. p. 3. c. 1. num. 9.

(r) Barbof. loc. cit. Collect. 64. n. 6.

(s) Sac. Congr. de det. 1671. apud Mart. de benef. p. 1. c. 1.

quibus loquimur, supponimus has qualitates non deesse.

7. Item aliud reperitur decretum sic disponens: *Capellania instituta à testatore cum verbis, ut beneficiatus ipsius Capellæ, omni die, seu saltem quinquies in hebdomada celebrare teneatur, & si negligens fuerit, ipse beneficiarius incurrat penam duorum solidorum, non censetur requirere personalem residentiam, nec exigit, ut personaliter missam dicat* (a). De quibus etiam Capellanis, quæ sunt beneficia merè simplicia, reperiuntur alia decreta, tenoris ut sequitur: *Capellaniam habens non tenetur promoveri ad sacerdotiam, nisi in fundatione cautum sit, ut Capellanus per se ipsum missam in Ecclesiâ celebret, sed debet curare, ut per alium missæ in illâ celebretur, neque erit satisfactum oneri, si missæ in aliâ Ecclesiâ celebrabuntur: nec personalem residentiam requirit, nisi aliter in fundatione cautum esset* (b). Item: *Capellaniam obtinens non potest compelli ab Episcopo, ut ipse celebret, licet in ejus fundatione disponatur, quod Capellani celebrent, quod illis oneribus, rectè per substitutos satisfiat* (c). Rursus: *Capellanæ fundatione stante cum dispositione testatoris, quotiescumque vocaret, provideretur Capellanus, qui celebret, vel dicat tot missas quilibet hebdomadæ, non est necessarium præsentare Presbyterum, sed sufficit, quod missas dicat per substitutum* (d). Pariter: *Capella habens onus celebrandi missas, potest conferri simpliciter Clerico, nisi in fundatione cautum sit, ut per se ipsum celebret* (e). Ex iterum: *Capellania habens onus duarum missarum quilibet hebdomadæ, non expresso, quod Capellanus per se ipsum celebret, non est sacerdotalis* (f).

8. Sermo est hic primo loco de Capellis, secundo verò de Capellanis, inter quas licet aliqua intercedat differentia, quod Capellæ sunt illæ, quæ habent Ecclesiâ propriam, & peculiarem; Capellanix verò non habent propriam Ecclesiâ, sed solummodo proprium Altare (g); tamen hic promiscue sumuntur, & pro beneficiis merè simplicibus considerantur: ideòque illis uti talibus non est necessarium præesse viros, in Presbyteratus ordine constitutos, (nisi aliud per fundatorem cautum sit), sed sufficit eas Clericis conferri, qui cum per se ipsos celebrare non teneantur, onere quoque personalis residentix non adstringuntur. Hocque verum est non solum in Capellanis, & Capellis, sed etiam in Abbatibus, & Canonicis, atque Parochiis alioquin residentialibus, quando ex privilegio, vel ex consuetudine legitime præscriptâ, non tenentur Parochi ipsi, Abbates, vel Canonici in Ecclesiis suorum beneficiorum personaliter ministrare: Et ita definitum reperitur, quod *Abbas Commendatarius Sanctorum Vincentii, & Anastasii Amandula Firmanæ Diocesis, Ordinis S. Benedicti, non tenetur residere in Abbatia: quomodo illa curam habeat animarum secularium, cum illa sit exercenda per Vicarium Presbyterum secularem, ab Ordinario approbandum* (b). Ita pariter decretum legitur quoad Parochos: *Parochus Ecclesiæ, in qua suis constitutus Capellanus, cui ex institutione Capellanig impressa fuit tota animarum cura, seu perpetua Vicaria, quoad Capellanus venerit, non tenetur in eâ residere* (i). Denum quoad Canonicos: *Residere tenentur provisi de Canonicatibus in Collegiatis Ecclesiis, præterquam in duobus casibus, primò quod Collegiata sit ruralis, & propter ruinam in eâ amplius non residatur ex consuetudine. Secundo quando reditus sunt ita tenuis, quod non sufficiant ad sustentationem vidualium, & ad hanc consuetudo immemorabilis non residentium* (l). Vide quantum prævalet consuetudo in eximendo Beneficiarios ab onere residentix.

9. His addi possunt alia decreta, ad rem, si non in recto, saltem in obliquo, facientia: quorum unum sub hisce terminis est conceptum: *Beneficium simplex obtinens non tenetur esse constitutus in decimoquarto anno completo, quia sufficit incæptus* (m): Et quamquam ut antè hanc ætatem obtineatur beneficium, Episcopus nullatenus valeat dispensare (n), id præscribere tamen potest, siue dispopere, ejusmet beneficij fundator, præsertim si erectio Concilium Tridentinum

(a) Sac. Congr. Conc. apud Garcia in addit. p. 7. c. 1. n. 87. Barbof. loc. cit. Collect. 111. num. 15.

(b) Sac. Congr. Conc. apud Garcia de benef. p. 7. c. 1. n. 87. & p. 91. Barbof. loc. cit. Collect. 111. num. 15.

(c) Sac. Congr. Conc. apud Prajce. prax. Episcopalis p. 2. c. 31. num. 31.

(d) Sac. Congr. Conc. apud Gonzal. ad rig. 1. c. 1. §. 1. n. 71. & 83.

(e) Sac. Congr. apud Alphonf. de Leone de off. Capellani p. 1. qu. 4. prax. 6. n. 213. Barbof. loc. cit. Collect. 120. n. 3.

(f) Sac. Congr. apud Barbof. Sum. ap. H. decr. Collect. 121. n. 9.

(g) Barbof. jur. Eccl. sum. l. 3. c. 5. n. 15.

(h) Sac. Congr. Conc. apud Barbof. Sum. Alphonf. decr. Collect. 120. n. 10.

(i) Sac. Congr. Conc. apud Barbof. loc. cit. Collect. 120. n. 9.

(l) Sac. Congr. Conc. apud Garcia. Barbof. Collect. 120. n. 15.

(m) Sac. Congr. apud Barbof. loc. cit. Collect. 120. n. 1.

(n) Idem Barbof. loc. cit. n. 2.

num præcessit (a): cum de jure antiquo ætas septem annorum sufficeret ad beneficia (b). Et ideo Sac. Congregatio decrevit, quod si fundator eligi possit, voluit aliquem de suâ progenie in rectorem beneficii, etiam si non esset nisi in minoribus, & purus Clericus; post patrum præsentem filium suum, qui Clericus, in aliquo saltém ex minoribus ordinibus constitutus, & aliquo idemque reperitur, etiam si suæ ætatis annum decimum non exceperit (c). Quare autem utrumque decretum sic ut supra disponit, nisi quia Beneficarius merè simplices sunt à residentia, & personalis ministerii debito immunes? Si enim Beneficiarius deberet personalitèr ministrare, missas ex se celebrare, & alia beneficii onera per se ipsum adimplere; in tam exigua ætate non admitteretur ad beneficium: sed admittitur, quia onera ipsa potest per substitutum obire.

10. Alterum decretum legitimus sub sequenti formulâ dictitatum: *Beneficiarii non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statuto non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissimâ consuetudine non teneantur* (d). Hæc declaratio Sacra Congregatio generaliter loquens, generaliter quoquæ de cunctis beneficia ecclesiastica possidentibus, est intelligenda, & consequenter etiam beneficiatos merè simplices complectitur, tum quia beneficiati merè simplices, tamquàm species, sub beneficiatorum genere continentur, tum etiam quia à genere ad speciem in Jure optimè ducitur argumentum (e). Ad excutiendum ergò novum onus, sufficit verum ex his, vel quod illud in fundatione, sive institutione, aut statuto non reperiatur appositum, vel quod Beneficiarius ad illud ex antiquissimâ consuetudine non teneatur. At nedum ex uno ex his capitibus, sed imò ex utroque, non est residentia onus adjectum Beneficiariis merè simplicibus; ergò hi ad personalem residentiam in loco beneficii exhibendam nullatenus obligantur.

11. Insuper aliud aliquando prodidit decretum, in registris habetur, hisce præcis verbis conceptum: *Beneficia duo simplicia difforma sub eodem tecto, ut quis obtinere possit, dispensare valet Episcopus, dummodo quolibet per se non sit sufficiens ad sustentationem provisi (f)*. E contra verò de beneficiis uniformibus Sacra Congregatio definitivè: *Beneficia duo uniformia sub eodem tecto absque provisione Sedis Apostolicæ obtinere non potest Clericus, nisi id dilectissimum, vel Ecclesiæ consuetudo (g)*. Alibi quoquè decretum est: *Beneficium unum simplex habenti, quod non sufficiat ad ejus sustentationem, potest Episcopus aliud simile conferre absque dispensatione Apostolicâ: sed non potest plura simplicia ultra duo usque ad sufficientem ejus sustentationem conferre, citra dispensationem Apostolicam (h)*: quæ omnia si funditus pendendantur, invenietur, vel totaliter, vel penè omnimodò procedere ab exemptione, quàm beneficia merè simplicia secum ferunt ab onere residentie. Si enim hæc tali immunitate non fruerentur, Episcopus careret potestate conferendi eadem beneficia, tam uniformia, quàm difforma, uni, & eidem Clerico.

12. Sub oculis etiam habuimus aliud decretum Sacre Congregationis, hæc continens, quæ sequuntur. *Beneficia simplicia in curata converti ab Ordinario non possunt (i)*. Et alterum: *Beneficiorum omnium simplicium sacra Seminariorum unio non valet (f)*. Item aliud: *Episcopus beneficiis simplicibus non potest novum onus imponere (m)*. Cur autem beneficia simplicia in curata verti non possunt, vel Seminario uniri cuncta non valent, nisi quia non sunt de liberis in residentialia vertenda; nec tollendus est modus conferendi aliqua beneficia merè simplicia Clericis etiam aliibi commorantibus, vel causâ studii, vel pro Episcopi, aut Principis, aut Ecclesiæ servitio, aut aliâ rationabili ex causâ? Demùm si Episcopus non potest beneficiis merè simplicibus novum onus imponere; ergò nec etiam onus residentie personalis illis potest adiciere, nullum enim forte onus hoc gravius reperitur. Et si hoc non potest facere Episcopus, multò magis id facere non valent alii Episcopo inferiores. Alia tandem decreta, per Sac. Con-

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

V

grec4-

(2) Card. de Luca
de Jurepatronatdisc. 30
num. 3.

1(b) Mrs. Carl de
Lucas de Fideicomiso
del R.N. 16.

(c) *Sac. Congr. and Adm. in prom. bond-concur. requir.*, sub-13-a-7.

(J) Sac. Congr. Conc.
ap Barbef. Sam. Apo-
Nat. Arch. Coll. B. & C.
man 6.

(c) L.v. ff. Si cert.
proit Evaradua apli.
cis local loc. 6.

(f) *Sac. Congr. Conc.*
op. Carr. de bœuf p. 11
et s. n. 177.

(p) *Sac. Long. apud*
Seilams in feict. Co-
nos. 2. 21. n. 11. Barbo-
loc. cit. Cell. 61. n. 21.

(h) *Sac. Congr. apu.
Armadillo. In Barbos
loc-cit. Coll. B. 64. n. 1
In Coll. B. 196. n. 1
14-196.*

(i) *Sec. Congr. apud*
Garcia 2-11-5, 5-5-3.

(1) *Sac. Congr. Conc.*
ap. Alf. Rec. prax
for. Eccl. dec. 491. (9
710-5127051. 183-m.
dm 610 2.10.

(m) *Sac. Comp. Conc.*
ap. *Aldon. in Comp.*
Comp. ref. l. 3. m. 9
m. 49. Barb. Collis
206. m. 17.

gregationes edita sunt, de beneficiis merè simplicibus agentia, quæ brevitate gratia intermittimus; videat ea Lector apud Auctores, qui variis hujusmodi decretis colligendis operam dederunt, præsertim apud Augustinum Barbosam in sua Summâ Apostolicarum decisionum (a), & apud Hieronymum Nicolium in suis Flosculis (b).

(a) Barbos. Sum. Apostol. decr. Collect. 62. 64. 65. 121.
(b) Hieron. Nicos. Veris. Beneficium.

13. Unum non est prætereundum, sub hac phrasi conceptum, quod licet primò intuitu aliorum tendere videatur, optimè tamen consecutivâ suâ significatione respectum habet ad causam nostram: ait ergo: *Beneficia obtenta, eorum animarum, seu residentiam non requirentia, non vacans per promotionem ad Episcopatum titularem, nec refusat incapacitas ad similia obtinenda* (c). Per quod decretum patet, à Sacra Congregatione Concilii admitti beneficia merè simplicia, hæcque esse à residentia debito exempta, alioquin ut suprà retineri non possent. Aliud itidè est decretum ejusdem Sacre Congregationis fanciens, quod si Testator mandet, ex bonis à se destinatis erigi in aliquo Ecclesiæ loco Capellaniam cum designato onere missarum, ac reservationem juris patronatus, non potest ab Episcopo erigi ad altare majus, & statim sic erecta Capellania commutari in titulum Canoniciatus, ejusque dos, sive fructus illius in massam Canoniorum conferri. Et si fiat; commutatio illa sic facta est nulla, etiam si consensus Patroni accesserit, atque Capellani à Testatore nominati, & etiam sub pretextu, quod Capella non possit construi in loco per ipsum Testatorem deputato (d). Cujus ex decreti serie satis patet, quod beneficia, quæ à fundatoribus destinata sunt, ut sint merè simplicia, & non possint in residentialia converti, adeoque ipsa beneficia simplicia & sunt, & esse debent à residentia debito immunita.

(c) Sac. Congr. in Brera. 22. Dec. 1640.
Barbos. loc. cit. Collect. 61. 62. 121.

(d) Sac. Congr. Conc. in Aretia. 17. Febr. 1649. Barbos. loc. cit. Collect. 121. 122. 123.

14. Demùm affert Prosper Fagnanus præclarissimum decretum ab eadem Sacra Congregatione Concilii editum, ab ipso sub hisce terminis expressum: *Episcopo Viniimiliensi, alijs patenti, ut ob Sacerdotum Parochorum penuriam, ac populi frequentiam, posset revocare presbyteros absentes, habentes in Diocesi unde diverti, asque in primis obtinentes Capellanias, ac beneficia simplicia, eosque cogere in Diocesi permanere: Sacra Congregatio Concilii censuit non concedendum* (e). Nil clarius legi potest pro exemptione Beneficiorum merè simplicium ab onere personalis residentie. Si enim nedùm ex se redire ad Diocesim propriam non tenentur, ut ibi operentur, & ministrent, sed imò nec etiam possunt licitè ad redeundum compelli, tametsi adsit penuria operantium in viâ domini, cui penurie alio modo est occurrendum, quàm coactione Beneficiorum merè simplicium ad residentiam; patet evidentèr hanc nullatenus cadere sub præcepto ex definitione Sacre Congregationis: cujus decreta, vim legis habere, & in utroque foro obligare, latè probat ipse Fagnanus (f), ab omnibus legendus, qui de hujusmodi potestate velit ambigere.

(e) Fagnan. in cap. cum omnes 6. de Coor. lib. 1. 12. 13.

(f) Fagnan. in cap. quoniam de Constit. d. num. 3 per tot. 1.

15. Relata quoque inveniuntur apud Jacobum Pignatellium, Auctorem Neapolitanum, sive Regicolana satis notum, quædam alia decreta Sac. Congregationis Concilii, ad negotium nostrum facientia, quæ sub istis terminis concepta sunt. *In Mediolanensi: Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia ad aliquod personale servitium, eorum beneficiis impendendum, cum ex antiquissimâ totius Ecclesiæ consuetudine isti non teneantur nisi ad divinum officium vocandum. Item in eadem: Collegiata non insigne non requirant residentiam, quando in eis suprà hominum memoriam solitum sit non residere. Et propterea non potest Ordinarius separare tertiam partem, & convertere in distributiones quotidianas* (g). Successivè addit. *In Parmensi: Non potest cogi obtinens Capellaniam, ut ipsemet celebret, licet in sui fundatione disponatur, quod rectores celebrent. Nam istis oneribus per substitutum satisfi. Rursus: In Cremonensi: Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statuto non reperiuntur, & ad quæ ex antiquâ consuetudine*

(g) Pignatell. tom. 9. Crisul. 134. n. 13. 14.

non tenentur. Et iterum: In Legionensi: Beneficiarius Ecclesie ruralis, cui neque ex fundatione, neque ex legitimis Constitutionibus, aut ex præscripta consuetudine, onus celebrandi missas injunctum esse apparuerit, per Ordinarium cogi non debet, nisi ad solitum (a).

(a) Pignatelli in c. 11.
num. 18. 19. 20. 21.

16. Nonnulla alia decreta de hac ipsamet re videre est apud Fagnanum, quorum unum ita concinit. Sacra Congregatio censuit, dummodò in fundatione cautum non sit, ut Capellanus per se ipsum celebret, non teneri ipsum sacros ordines suscipere, sed per alium missarum oneri satisfacere posse. Et in quadam Compostellanà: Sac. Congr. censuit, missas celebrandas esse in Capellà, sive per ipsum Capellanum, sive per alium, nisi secus in fundatione cautum sit. Item in alià: cum Fundator statuisset, ut Capellani Rector quinquies in hebdomadà celebrare teneretur, & si negligens esset, poenam duorum solidorum incurreret; Sac. Congr. respondit, obtinentem hanc Capellaniam non teneri residere, nec personaliter missas dicere (b). Alia decreta idem Auctor in eodem loco recenset, ad quem Lectorem nostrum remittimus. Unum est ergò, quod nisi beneficium de sui naturà sit residentiale, vel in ejus fundatione posita sint verba servitium personale expressè postulantis; rector ipsius ad residendum in loco ejusdem beneficii nullatenus obligatur.

(b) Fagnan. in cap.
De Abbates de quat.
c. quatuor. 6. 7. 8. 9. 10. 11.

17. Aliud decretum recenset Barbosa sub his verbis extensum. Episcopum non posse anò ordinationem exigere ab Ordinandis promissionem de inseriendò certà Ecclesie, etiam post obtentum beneficium simplex, residentiam non requirere (c). Alia pariter decreta recenset Nicolaus Garcia, sub his terminis loquens, Sacra Congregatio &c. decrevit &c. obtinens beneficium, quod sit simplex, & sine curà animarum, & extrà Ecclesiam Collegiatam, nec personalem residentiam ob aliam causam requirenti, non tenetur in eo residere, sed ad inseriendum illi per alium, qui probatus sit ab Ordinario &c. Non fuit mens Pii V. in Bullà de residentia edità 8. Julii 1569. incipiens. Cupientes, cogere habentes beneficia simplicia, in eis residere &c. In unà Calaguritanà: Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio simplici residere &c. Obtinent beneficium, licet id sit titulus alicujus Sancti, dummodò sit simplex, non tenetur in eo residere, nec ad residendum cum cogere potest Episcopus &c. Congregatio censuit nihil innovandum in beneficiis simplicibus, quæ etiam Clericatus nuncupantur, in Ecclesiis parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum servitium nec per id, nec per substitutos præstando, ut possint cogi vel per id ipsos, vel per substitutos interviire, si tanto tempore possessores non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet, quod ad certum sint obligati onus, satis si dicunt horas Canonicas (d).

(c) Barbosa in Congr.
Trid. sess. 24. c. 11.

(d) Garcia de benef.
par. 1. c. 1.

18. Jam ergò non unum, sed multa, & quidem in terminis terminantibus loquentia, decreta, & declarationes Sacre Congregationis habemus, quæ consonà voce definiunt, Beneficiarios merè simplices esse à residentia debito exemptos; & cum uniuscujusque ex ipsis decretis ingens sit auctoritas, constansque sit multorum opinio Doctorum, quod in se habeant vim publicæ legis, adeò ut de illis asserimet Joannes de Sylveira: quo verò ad dicta decreta, ac declarationes editas à Sacra Congregatione, jussu Sanctissimi Papæ, vel ipso consulto, res est extrà dubium, quod obtineant vim legis, & esse sanctiones decisivas, & auctoritativas. Et ratio est manifesta, quia factæ sunt auctoritate Papæ; ergo habent eandem auctoritatem, quam haberent, ac si immediatè emanassent ab eo: in moralibus enim idem est facere per alium, ac facere per se. Salas de leg. tract. 14. disp. 21. sec. 12. Peirinus tom. 1. de subd. qu. 1. de obedi. c. 25. Lezana tom. 3. in Sum. Ver. Sacra Congregatio (e). Cum, inquam, res ità se habeat; certè præfata immunitas, & exemptio sine notà maximæ temeritatis impugnari non valet, & nunc velle Beneficiarios simplices residentia laqueis irretire, est contrà legem agere, auctoritati obniti, & rationi irrationabiliter obviare.

(e) Salveira Opus.
2. ref. 15. n. 2.

C A P U T XVII.

In quo, ex DECISIONIBUS SACRÆ ROMANÆ ROTÆ, probatur eadem immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ in loco beneficii exhibendæ.

S U M M A R I U M.

- 1 Rotam Romanam laudibus prosequuntur varii Scriptores: Estque tribunal inclitum, cuius decisionibus honor habendus est.
- 2 Decisiones Rotæ faciunt opinionem communem. Sententia data contrà eas, est ipso jure nulla. Decisiones ipsas vim legis habere aliqui tenent.
- 3 Ex Fagnano Rotæ decisiones non habent vim juris: sed faciunt jus in Curia ad instar styli. Extra eam verò id habent ut responsa prudentum.
- 4 Alii quoque censent eas non habere vim legis. Satis tamen est, quod sint magni ponderis, & auctoritate obtineant per cuncta Prætoria.
- 5 Faciant styliam in Curia, qui habet vim legis. Congruum est, ut tota Ecclesia uniformiter se habeat ad Ecclesiam Romanam.
- 6 Plurimæ Rotæ decisit beneficia simplicia carere debito residentiæ, nec esse iustificandam hujusmodi immunitatem.
- 7 Juxta plures Rotæ decisiones beneficia de jure præsumuntur simplicia, & uti talia residentiæ debitum non requirant.
- 8 Onus probandi, quod beneficia non sint simplicia, & libera ab onere residentiæ, incumbit id neganti, cum de jure utrumque præsumatur.
- 9 Rotæ semper constans fuit in asserendâ præfatâ præsumptione, atque immunitate beneficiorum simplicium à debito residentiæ.
- 10 Qui non tenetur residere, servire potest per alium. Consuetudo sicut potest obligare Beneficiarios ad residentiam, sic eos eximere valet.
- 11 Beneficia simplicia de jure non requirunt sacerdotium, & missa illis adjectæ celebrari possunt per alium.
- 12 Consuetudo immunes reddens Beneficiarios simplices à residentiâ, cessat in locis, in quibus est consuetudo eisdem ad residentiam onus adstringens.
- 13 Igitur consuetudo, ubi favet immunitati præfatæ, illam fundat: ubi verò ei resistit, eandem destruit, & expandit.
- 14 Sola consuetudo specialis, vel statuta peculiare, derogare valent consuetudini generali, cui innuitur immunitas, de qua loquimur.
- 15 De jure beneficia præsumuntur esse simplicia, & uti talia personalem residentiam non requirunt.
- 16 Non semel idque, sed pene centies Rotæ decrevit pro immunitate Beneficiariorum simplicium à debito residentiæ.

1.

U^lz est ignotum quanta sit auctoritas Decisionum Sacrae Romanae Rotae, quae utpotè Tribunal, inquit Barbosa, in quo oculatissima semper cognitione, & pleno examine Causae decidentur, per duodecim Patres, Juris nostri laeternas, qui continuis laboribus, studiis, & vigiliis insudantes, iustitiae cultoribus, ex variis, confusisque nostrorum scribentium opinionibus, uel & solum, & aquam limpidissimam distillant (a); absque ambiguitate meretur, ut illius omnis honor ubilibet deferatur; tum etiam ex rationibus, quas hi exponunt suarum decisionum, in quibus videre est per modum illius figurae, quae dicitur Aetologia (b), quid, quomodo, & quid de causa factum sit, sive cur in eo sensu fuerint Auditores. Ad differentiam enim aliorum Judicum, qui nullam reddant rationem suarum sententiarum; Rota in decisionibus, quas reddit, eam reddit, & cunctos certiorat facit de motivis, quibus inducta est ad taliter, atque taliter decidendum (c). Harum decisionum laudes videre est apud Lotterium (d), Theodosium de Rubeis (e), Martinum Andream (f), & Tanagliam de Sacrae Rotae Romanae Auditorio (g). Ad cuius praeconium sat erit innuisse, quod Rota ipsa est omnium Tribunalum Orbis Auriga, & Magistra (h).

(a) Barbosa de dec. lib. 1. tit. 1. §. 1.

(b) S. Pagnin. Hae ad fac. Liter. 1. 17. Meritor. P. Aetologia

(c) Cardin. de Luca Rel. Rom. Curiae. 1. 1. nam. 8. 1.

(d) Lotter. de Rebus in Apparatu.

(e) Theod. de Rubeis in Singularibus Liter. 1. in penes.

(f) Martin. Andre. dec. 1. 1. §. 1. dec. 1. 1. §. 1.

(g) Tanaglia de S. Rot. Auditor. 1. 1. §. 1.

(h) Rubeis ad dec. 1. 1. §. 1. §. 1. §. 1.

(i) Idem Cardin. Al. huius loc. cit. 1. 1. §. 1.

(j) Idem Cardin. Al. huius loc. cit. 1. 1. §. 1.

(k) Idem Cardin. Al. huius loc. cit. 1. 1. §. 1.

(l) Idem Cardin. Al. huius loc. cit. 1. 1. §. 1.

(m) Barbosa de dec. lib. 1. tit. 1. §. 1.

2. Et praeterquamquod intra limites ditionis temporalis Pontificis, sive in Statu Ecclesiastico, Auditoris Rotae necessitatem inducit in decisione causam (i); Non desunt, qui censent eandem Rotam Romanam, ejusque decisiones, universaliter vim legis habere (l). Quae de re idem quoque Barbosa dicit; Rotae Romanae decisio facit communem opinionem, cum ejus decisiones sint magistras, & superius ceteros Doctores, licet numero plures, ut ex Imol. & Barbato. Gradus Ludovicus Gomez, in proem. ad Regulas Cancell. qu. 2. vers. quarto. Vani de nullis. tit. de nullis. ex defectu juris. de leg. num. 20. Surd. conf. 403. n. 83. Et quod Rotae Romanae decisio ita sit sequenda, & amplectenda, ut ab ea in absolendo, & condemnando nullo modo discedi possit, ex Hicron. Gabr. conf. 42. num. 13. l. 2. &c. Ideoque sententia lata contra decisionem Rotae est ipso jure nulla, sanquam lata contra legem. Ripa in leg. cum prolatis 32. sub num. 106. &c. de re judic. Nam & decisiones Rotae habere vim legis ajunt Afflic. dec. 96. n. 11. &c. & dec. 169. num. 9. Corraf. trafl. commun. l. 2. tom. 9. caus. 10. num. 66. ubi plures refert (m). In qua opinione tantus deberi videtur honor decisionibus Rotae, quantus ipsi textui legum debitus esse dignoscitur.

3. Contrarium tamen verius esse alii censent, & ita de illis tenendum esse, docet Fagnanus ex confessione quatuor ipsius Rotae Auditorum, dicens: Quamvis Rotae Romanae decisiones sint probabiles tantum, seu Magistrales secundum Gemin. in cap. duobus col. 5. nam. 9. & ibi etiam Franc. num. 10. de refer. in 6. & sciuntur quatuor insignes Rotae Auditores, nempe Felyn. in cap. pastoralis col. fin. num. 10. vers. & idem est de decisionibus Rotae. De fid. instrument. Prepositus in cap. neque 9. dist. dicens: Decisiones nostrae non sunt iura, & ideo possum reprobari. Bellamer. dec. 42. Si in causa. De lite contestat. Cassad. dec. 17. num. 7. de prebend. Magnum tamen habent pondus auctoritatis, ut per Christophorum Castil. comit. 7. Pius prius. col. fin. num. 20. & 21. Et praevaleat communis opinionem, secundum Imolam in cap. 1. de lite contestat. Quidquid ibi contra scripserit Barbosa. col. 15. Quinimo Joannes Franciscus Pavinus similiter Rotae Auditor in praescriptis Extradogans. Joannis 13. col. 3. vers. decisiones Rotae, affirmat eas facere jus in Curia ad instar styli, saltem si secundum eas fuerint scriptae iudicium; cum ad Rotam spectet interpretari verba, & mentem Papae in rescriptis, & in hac quasi possessione existat, sciens, & patiente, imdolente, & mandante Summo Pontifice &c. Extra Curiam vero dici eas fidem facere sicut Responsa prudentum &c. Quamobrem Rotae interpretatio in suis decisionibus videtur auctoritativa &c. (n).

(n) Fagnan. in cap. cum venisset. n. 11. de Judic. l. 2. §. 1.

4. Alii

4. Alii nihilominus in eo voto sunt, quod Rotæ decisiones vim legis non habeant, uti procedentes à Judicibus auctoritatem ad leges constituendas, sine quâ nulla lex subsistere potest (a). Ut ex multis probant Suarez, Vasquez, & alii (b). Sed quidquid sit, an Rotæ decisiones habeant vim legis nec ne; hoc parum refert, nec in hujusmodi disputatione per nos est immorandum. Sufficit igitur nobis ad præsens intentum, quod ipsius Rotæ decisiones magni ponderis sunt, magnamque præseferunt auctoritatem in judiciis sequendam (c), quàm à nullo sanæ mentis eis censemus esse negandam: hacque de re ita peregre Cardinalis de Luca: *Hujusmodi decisionum, in Curia magna est auctoritas: non quidem ut faciant auctoritatem necessariam apud inferiores Magistratus, tamquam decisiones Papales, ut (loquendo solum exemplificativè) opinantur Regnicolæ, quod faciant decisiones illius Sacri Concilii, usque nomine Regio editæ: Aded ut quandòque fiant decreta generalia per viam legis &c.* Hæc enim auctoritas Rotæ non tribuitur, neque ipsa tam sibi assumit, dum solis declarationibus Sac. Congregationum Cardinalitiorum ista prærogativa conceditur, quod eadem Rota, multo verò magis alia inferiora Tribunalia reverentè illas suscipiunt. Benè verum, quod illius, usque magni Tribunalis, resolutiones per inferiores Judices, ac Magistratus, quinimò etiam per ipsas superiores Sacras Congregationes, habentur in veneratione, magnamque faciunt auctoritatem, ut ubique magnorum Collegiatorum Tribunalium resolutiones facere debent, tamquam doctrinæ Magistrales plurium judiciorum in idem tendens, præviâ causæ cognitione: Undè propterea etiam aliarum Regionum Professores, gravesque Scriptores agnoscunt hujus Tribunalis, ejusque decisionum magnam, ac venerabilem esse auctoritatem (d).

5. Indè quoque ingens conciliatur auctoritas Decisionibus Rotæ Romanæ, quod, teste Ludovico Engel, ejusdem Decisiones factius juri inter ipsas partes litigantes, tamen non faciant juri universale, nec alii Judices præcise secundum eas tenentur judicare, nisi quatenus meliora juris fundamenta aliunde adduci non possunt &c. Tamen si super eadem juris questione faciant, & sepius repetitis sint &c. faciunt consuetudinem, & stylum in Curia Romanâ (e). Qui stylus est maximè venerandus (f), cum vim legis habeat, secundum communem Doctorum sententiam (g), ita quo nefas est in judiciis deviare; *faisi enim indignum est*, inquit Julius Papa I. quemquam hanc regulam refutare, quàm B. Petri Sedem, & sequi videat, & docere. Multum enim convenis, ut totum corpus Ecclesiæ in hac sibiimet observatione concordet, quæ in dæ auctoritatem habet, ubi Dominus Ecclesiæ totius posuit principatum (h). De facto autem Rota Romana pluribus, & repetitis, atque uniformibus Decisionibus declaravit, Beneficiarios merè simplices esse à servitii personalis, & residentie debito immunes. Quod, ut ad evidentiâ conset; en ejus verba in pluribus Decisionibus per illam editis super articulo, de quo loquimur.

6. Porrò multas ex istis Decisionibus Rotalibus, infimul conglobatis memorat Nicolaus García, in suo Tractatu de beneficiis, asseverans, quod ex generali consuetudine beneficia simplicia residentiam non requirunt &c. Mandos. in Regnl. 1. Cancell. qu. 4. num. 8. &c. Menoch. de arbit. l. 2. cas. 202. num. 75. &c. Flamin. Paris. qu. 10. num. 366. &c. Rota decis. 483. num. 2. part. 1. divers. Cesar de Grassis decis. 115. num. 3. Gonzalez ad Regul. Menf. Glos. 5. num. 80. & Glos. 15. num. 26. Et in unâ Conchen. Beneficii de Valent. 30. Martii 1582. coram Ill. Card. Lancelotto suis resolutum, istam qualisatem, quod non requirant personalem residentiam, non esse verificandam. Et in unâ Virdunen. Canonicius 23. Febr. 1587 coram D. Giffro suis dictum, non esse opus probare, quod Capellania obtenta narrata in gratia non requirat residentiam, cum beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam personalem non possulent. Alex. consil. 1. num. 2. l. 7. Felyn. in cap. dilectus il 2. num. 1. de rescript. Et in unâ Segobien. Canonicius 24. No-

(a) Jo. Sylvester opus. de. 2. c. 1. q. 2. n. 12.

(b) Suarez in de legibus c. 5. circ. forem. 1. Vofqu. in l. 3. d. 1. 177 c. n. 77. Sanchez lib. 8. de matr. d. 1. n. 10. ad fin. Castropal. tr. 3. d. 1. 3. p. 10. 1. 3. n. 7. (c) Del Bene de immunc. 1. 4. d. 1. 3. p. 10. 1. 3. n. 7.

(d) Cardin. de Luca Rel. in Regn. d. 1. 3. num. 66.

(e) Engel Colleg. Juris. p. 1. n. 17. (f) Jo. de Sylvester opus. de. 2. c. 1. q. 2. n. 12.

(g) Letter. de 17. benef. in appar. num. 63. Card. de Luca de judic. d. 1. 3. n. 11. d. 1. 3. n. 11. d. 1. 3. n. 11. d. 1. 3. n. 11.

(h) Capitul. notis 3. d. 1. 17.

Novembris 1588. coram Ill. Card. Plato fuit dictum non obflare, quod non fuerit iustificatum beneficium obtenta personalem residentiam non requirere, ut fuit expressum, quia hæc qualitas non est verificanda, ut fuit resolutum in dicta Coneben. (a).

(a) Garcia de benef. p. 3 cap. 2.

7. Pariter in unâ Maceraten: Parochialis die 14. Martii 1575. coram Lancelotto Rota inconcusse dixit, beneficium simplicia non requirere residentiam (b). Et in Nucerinâ Beneficiorum die 30. Octobris 1592. coram Pamphilio, de beneficiis merè simplicibus, inquit: quod huiusmodi beneficia non requirant residentiam, satis probatur ex eo, quod testes dicunt esse simplicia, prout etiam de jure præsumuntur. Aegid. decis. 676. Staphil. tit. de stat. & qualis. benef. in princip. Que de generali consuetudine residentiam non requirunt, ut post Card. & alios tradit Imola in cap. fin. num. 9. de Cleric. non resid. Felyn. in cap. dilectus il 2. num. 1. de refeript. Alex. conf. 1. num. 2. l. 7. & fuit resolutum 3. Martii 1582. in causâ Coneben. &c. Beneficii de Vallen. coram D. Lancelotto, & aliis sapient. &c. (c). Totidem penè verbis utitur Rota in unâ Legionen: Præfimoniorum die 27. Novembris 1592. coram eodem Pamphilio, asserens beneficium de jure præsumi, quod sint simplicia, quodque uti talia servitium personale, & residentie debitum non exposcant. Quod sæpius resolutum fuisse affirmat (d).

(b) Rot. p. 1. divers. dec. 123.

(c) Garcia de benef. p. 54. s. n. 699.

(d) Garcia p. 6. c. 4. num. 42.

8. Similiter Rota in Abulen: Beneficii die 30. Octobris 1595. coram Blanchetto, ita resolvit: Quod beneficium, de quo agitur, non requirit residentiam, satis ex eo probatum videtur, quod testes dicunt esse beneficium simplex, quia omnia beneficia præsumuntur simplicia &c. ut fuit resolutum in unâ Calaguritana Congruarum coram bon. mem. Oradino, & per consequens de consuetudine personalem residentiam non requirit. Doctores in cap. final. de Cler. non resident. (e). Satis est ergo, quod beneficia sint simplicia. Nam hac qualitate posita, statim ex consequenti resultat, quod secum ferant exemptionem à debito residentie. Taliter ut in controversiis, & litibus, quæ interdum super beneficiis emergunt, non sit necesse iustificare, quod beneficium residentie debitum non exquirat, quippe habet præsumptionem pro se: quæ de re loquitur decisio ipsius Rotæ in eadem Abulen: Beneficii die 26. Junii 1596. coram Littâ (f). Sicque onus probandi, quod beneficium secum ferat debitum residentie personalis, refunditur in illum, qui exemptionem à præstatæ residentie debito impugnât.

(e) Garcia de benef. p. 116. s. n. 299.

(f) Garcia de benef. p. 64. s. dub. 4. n. 97.

9. In aliâ quoque Decisione, Nullius, Beneficii die 28. Maii 1604. à Rotâ resolutum fuit, quod de generali consuetudine in beneficiis simplicibus residentia personalis non exigitur: quodque de jure unumquodque beneficium præsumitur esse simplex. Ad quem effectum allegat resolutionem editam in Calaguritana Congruarum die 16. Novembris 1571. coram Oradino (g). Et in aliâ Alexandrinâ Beneficii die 18. Aprilis 1625. coram Merlino, ipsa Rota repetit, quod præsumptio juris fiat pro beneficio, quod sit simplex, citatque plures Decisiones Rotaes: Indè concludit, quod ex generali, & approbatâ consuetudine, dicendum est non requirere residentiam: idque probat auctoritate Innocentii, Felyni, Alexandri, Rubuffi, Garcia &c. necnon Rotæ in Calaguritana beneficii de Arnedo die 22. Januarii 1622. coram ipso Merlino (h). Semper ergo firma, & constans in hoc articulo, penè centies discussio, fuit Rota, quod beneficia merè simplicia sint à residentie debito exempta.

(g) Rot. in 4. divers. dec. 11. collectâ à Parisiis.

(h) Rot. coram Merlino dec. 169.

10. Adeâ alia solemnî Decisio in unâ Hispalen: Juris nominandi sub die 10. Octobris 1581. coram Seraphino, in qua dicitur nullibicaveri, quod ubi quis non tenetur per se residere, subsistit, qui pro eo deserviat, consiliare non possit &c. Næ obstat, quod de jure communi requiratur residentia in omnibus Beneficiis, quia consuetudo est in contrarium (i). Sanè consuetudo valeat oneri residentie personalis Beneficiarios merè simplices, qui alioquin essent ab hoc debito exempti, ac liberi subjugare, taliter ut, ubi talis consuetudo viget, beneficia simplicia non valeant à non residentibus possideri, uti declaravit pluriq. eadem

(i) Rot. coram Seraphino dec. 17.

eadem Rota, & præsertim in Calaguritana beneficii de Navarrette die 20. Junii 1588. coram Pamphilio, & in Cæsaraugustana fructuum die 4. Junii 1600. coram Cordubâ (a). Si autem consuetudo imponere potest onus residentie beneficii, & Beneficiariis illud alioquin non habentibus; ecurr quæso non illud ipsum amputare potest habentibus: Præsertim consuetudo, quæ jam est generalis per totum Orbem, quàm omnes Ecclesiæ amplexæ sunt, & quam nulla Christianitatis Regio, nullumque genus hominum non frequentat?

11. Notabilis quoque est Rotæ Decisio in unâ Sarzanen: die 10. Junii 1615. coram Damasceno. Agebatur in eâ de quodam beneficio simplici erecto noviter ex bonis testatoris, qui præceperat idem beneficium conferri cuidam, postquam suam missam novam cantasset, onere adjecto bis in hebdomadâ celebrandi. Dubitatum ergo fuit: *an prædictum beneficium esset Sacerdotale, & pro negativâ fuit resolutum, quid beneficia simplicia de jure non requirant Sacerdotium, etiam si habeant annexam celebrationem missarum, quid potest suppleri per alium, nisi aliâ expresse fuerit cautum in fundatione.* Lapsus alleg. 35. num. 3. & 4. quem sequuta fuit Rota in Romana Capellanie 23. Januarii 1589. coram bon. mem. Card. Pamphilio, & in Lucana Capellanie 17. Decembr. 1593. coram Gipsio, & in Tirasien. Capellanie 9. Julii 1603. coram mæ (b). Pronuntiatum ergo fuit hoc beneficium, sive capellania pro non Sacerdotali. Quare? quia beneficia simplicia de jure non requirunt Sacerdotium: & quia celebratio missarum illis adjecta potest suppleri per alium. Sed hæc ratio sicut concludit pro exclusionem Sacerdotis, ita etiam concludit pro exclusionem oneris residentie: ergo residentie onus procul abest à beneficiis merè simplicibus.

12. Notabilior adhuc est alia Tribunalis Rotæ decisio in unâ Calaguritana residentie 17. Februarii 1612. coram Manzanedo, in qua cum ageretur de arctando quemdam Beneficiarium ad residentiam personalem, tali se oneri subtrahentem, eo quod ejus beneficium esset simplex; *fuit resolutum pro confirmatione sententie Ordinarii Calaguritani: certi enim juris est, quod omnia beneficia ecclesiastica data in titulum, quantumcumque simplicia, inspecto jure communi, requirant personalem residentiam: cap. sanctorum 70. dist. cap. quia nonnulli, cap. relatum, cap. conquerente, cap. inter quatuor, cap. final. & ibi Innoc. num. 1. &c. & alii, de Cleric. non resid. Et quamvis beneficia simplicia ex generali consuetudine non requirant distam residentiam, juxta Innoc. ubi sup. &c. & alios; ista tamen generalis consuetudo cessat, & revertimur ad jus commune, stante aliâ speciali consuetudine, vel statuto talem residentiam requirente, juxta Innocent. & alios suprà relatos in dist. cap. final. prædicta fuerunt firmata per Rotam in unâ Calaguritana de Navarrette 20. Junii 1598. coram Pamphilio. Sed sic est, quod in vostro casu &c. adest prædicta specialis consuetudo de residentia personali, quin & statutum ejusdem Ecclesiæ &c. quo expresse disponitur, quod beneficiati teneantur personaliter in dista Ecclesiâ residere &c. (c).*

13. Adactus ergo fuit Beneficiarius iste ad residendum, non quia beneficia simplicia immunitate non potiantur ab obligatione personalis residentie, sed quia consuetudo, & statutum Ecclesiæ, in qua beneficium illud erat erectum, residentiam personalem specificè requirebatur. Vides igitur, quod consuetudo in hac materia tanti est roboris, & virtutis, ut ubi faver exemptioni Beneficiorum merè simplicium ab onere personalis residentie, hi eo in loco ad residentiam nullatenus obligentur. E contra verò, ubi consuetudo eisdem Beneficiariis resistit; ibi ipsimet ad residentiam personalem inevitabiliter obligantur. Et ita cum de generali consuetudine beneficia merè simplicia residentie onus excutiant; oportet, quod Contradictores probent, in eorum Regno, seu quolibet alio in loco, de quo ipsi intendunt effari; extare consuetudinem particularem exigentem à Beneficiariis merè simplicibus residentiam personalem, & destruentem præfatam consuetudinem generalem. Si hoc probant, causam

vi-

(a) *Garcia de benef. par. 2. c. 12.*

(b) *Rota p. 4. divers. decis. 719. item 2. ap. Farinac.*

(c) *Rot. p. 3. divers. decis. 370. ubi idem 2. ap. Farinac.*

vicerunt. Si ab ejus probatione deficiunt, à causâ quoque deiciuntur præcipies.

14. Consuetudinem, inquam, generalem non residendi, opus est exinaniri à consuetudine particulari contraria, sive à statuto peculiari Ecclesie, quod Beneficiarios etiam simplices coarctet ad residentiam: ubi enim talis consuetudo, vel tale statutum est, ibi quoque prævalet obligatio residentie. Ubi verò neque statutum inique consuetudo particularis viget, ut supra; ibi corruius onus residentie personalis. Et ita Rota in unâ Casaleni: Canonatus 29. Novembr. 1613. coram Manzanedo, inquit: *cum dicta Capellania sit simplex beneficium, ex generali consuetudine potius presumitur libera à residentia. Innoc. in cap. fin. & ibi Card. num. 16. Imol. num. 9. Alex. de Nevo num. 10. de Cler. non resid. Felyn in cap. dilectus lib. 2. num. 1. de rescript. Alex. conf. 1. num. 2. lib. 7. Rebuff. in prax. ff. de dispens. de non resid. num. 3. Et licet talis consuetudo cesset, & revertamur ad just commune, stante statuto talem residentiam requirente &c. tamen in casu nostro non docetur de aliquo statuto, quod inducat residentiam in dictâ capellania (a). Similia continentur in Calaguritana Beneficii 22. Januarii 1621. coram Merlino (b). Sola ergo consuetudo particularis, vel eâ deficiente, statutum, peculiare cujuslibet Ecclesie abolere valet consuetudinem generalem, eximentem Beneficiarios merè simplices ab onere personalis residentie: quæ consuetudo particularis, quod statutum peculiare, cum non adsit apud Ecclesias, & in regione, à quâ Contradictores conantur abigere præfatam exemptionem; restat ut Beneficiariis merè simplicibus sartatecta servanda sit immunitas ab obligatione residentie in loco beneficii obdundæ.*

15. Possent addi Rota in Firmanâ Altaris 9. Decembris 1596. coram Littâ, decidens de Capellâ, seu Altari: *Quod non requiratur personalem residentiam, satis iustificatur ex eo, quod est simplex beneficium &c. cum ex generali consuetudine simplicia residentiam non requirant, ut sepids fuit resolutum (c). Item Rota in Tirasonen Capellæ 28. Novembris 1605. coram Pamphilio, dicens: Quod Capellania &c. non requiratur residentiam, probatur ex concessione Michaelis &c. Ultra quod talis presumitur, ex quo de jure beneficia omnia presumuntur simplicia. Aegid. decif. 676. Staphil. in tit. de stat. & qualis benef. in princ. quæ ex generali consuetudine residentiam non requirunt, ut post Card. & alios trad. Imol. in cap. fin. num. 9. de Cleric. non resid. Felyn. in cap. dilectus lib. 2. num. 1. de rescript. Alex. conf. 1. num. 2. lib. 7. & fuit resolutum in causâ Conehen: Beneficii de Velz. coram Lancellotto, & aliis sepids (d). Rursus Rota in Bergomen: Capellanie 9. Decembr. 1624. coram Manzanedo, firmavit, ut sequitur: *Quod autem dicta Capellania sit simplex, & non requiratur residentiam, ultra generalem presumptionem, secundum quam omnia beneficia censentur simplicia. Abb. in cap. recedentes circ. fin. de stat. Monach. Bellam: decif. 676. Rebuff. in prax. tit. fac. beneficium quod duplex num. 11. Rot. dec. 17. n. 1. p. 1. divers. bene probatur etiam ex testibus (e).**

16. Adde possent pariter Rota in Firmanâ Jurispatronatus 23. Martii 1609. coram Cavalerio, decidens: *Quod Capella &c. personalem residentiam non requiratur, ultra quod presumitur de jure, & fuit dictum in unâ Placentinâ Canoniceatus 1. Martii 1599. coram Orano, & aliis sepids in Rotâ resolutum; probatur etiam ex dicto &c. (f). He, atque alie Rotæ Decisiones afferri possent, posterioribus temporibus editæ; sed jam innuisse antiquiores sit satis. Vide autem Lector, quàm fortiter, & inconcusse, non semel, sed penè centies hoc Tribunal; nec uno, sed multis modis decedit pro immunitate Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie. Quodque sine magnâ ponderatione in his transire non oportet, est hoc, quod Rota pro tam certâ, & ineluctabili habet hanc ipsam immunitatem, ut eam supponat, velut incontrovertibilem, & inconcussam: censentque hanc rem esse taliter extrâ omnem difficultatis aleam, ut dubium non*

(a) Rota p. 1. divers. decif. 489. ubi 1. l. p. 1. item n. ap. Farinac.
(b) Rota p. 4. rec. de a. dec. 137. n. 6. l. p. 7.

(c) Rota p. 1. divers. dec. 101. n. 3. ap. Farinac. tom. 1.

(d) Rota p. 1. divers. dec. 101. n. 3. ap. Farinac. tom. 1.

(e) Rot. p. 4. rec. 101. dec. 581. n. 9.

(f) Rota ap. Cavalier. dec. 55. n. 5.

admittat, neque indigeat probatione, sed potius præsumatur tamquam de jure, de generali nempe consuetudine in jus versâ, quod est ab omnibus observandum. Perpendant ergo Contradictores, quàm vasto itinere distet nova eorum opinio, sive conatus à limine veritatis; ad hæcque audita tandem acquiescant.

C A P U T XVIII.

In quo proponitur, quod sentiant THEOLOGICI SCHOLASTICI de Exemptione Beneficiariorum merè simplicium ab onere Residentiæ.

S U M M A R I U M.

- 1 *Utilis est in Ecclesiâ Dei Theologia Scholastica. Profuntque Ecclesiæ viri literati ad refellendos adversarios, & ad instruendos infirmos.*
- 2 *Ornamentum est Ecclesiæ, quod Beneficarii merè simplices à residentiâ sint exempti. Petri Aragonii verba de residentiâ beneficiorum.*
- 3 *Distinguit Aragonius beneficia curata à non curatis, & inter non curata distinguit choralia, sive residentialia à merè simplicibus.*
- 4 *Beneficia merè simplicia possunt ab uno simul haberi. Hæcque beneficiorum pluralitas necessariò supponit exemptionem illorum à debito residentiâ.*
- 5 *Refertur doctrina Domini Soti. Jus humanum per contrariam consuetudinem abrogatur, Habere plura beneficia non est contrà jus naturale, neque divinum.*
- 6 *Pluralitas beneficiorum, quoties licita est, involvit necessariò eorum exemptionem ab onere residentiæ. Nec ledit Ecclesiâ hæc exemptio.*
- 7 *Afferitur doctrina Gregorii Valentini de pluralitate beneficiorum incompensabilem, e quâ deducitur admissio beneficiorum compensabilem, ut sunt merè simplicia.*
- 8 *In jure divino Papa dispensat ministerialitèr, declarando adesse causas, propter quas cessat ejus obligatio.*
- 9 *Ad plura beneficia incompatibilia necessaria est dispensatio cum legitimâ causâ. Ad plura beneficia verò compatibilia non est necessaria.*
- 10 *Ubi jus humanum non esset sublatum per consuetudinem, etiam ad plura beneficia simplicia consequenda, necessaria esset dispensatio.*
- 11 *Si absque dispensatione potest quis plura beneficia merè simplicia consequi, certè non tenetur in eis personalitèr residere.*
- 12 *Doctrina Antonii Cordubensis recensetur, afferentis non esse contrà jus naturale, vel divinum plura beneficia simplicia uni conferre.*
- 13 *Nec jura divinum, aut naturale, neque Ecclesiâ leduntur per exemptionem beneficiorum merè simplicium ab onere residentiæ.*
- 14 *Innuirur doctrina Gabrielis Vasquez dicentis non esse contrà jus naturale, neque contrà voluntatem testatorum habere plura beneficia simplicia.*
- 15 *Interdum est culpa plura consequi beneficia, iniquâ viâ, vel cum scandalo populi ad luxum fovendum: ut hoc inferi onus residentiæ.*
- 16 *Eadem turpitudine cessat ob dignitatem personæ, cui plura beneficia necessaria sint. Consuetudo quoddà merè simplicia tollit necessitatem dispensationis.*

17 Sicut non est contrà jus naturale, neque positivum habere cum causâ plura beneficia simplicia; sic non est contrà alterutrum exemptio eorum à residentia.

18 In eundem sensum cum alijs ait Alexander Pelantius docens, beneficia merè simplicia esse à residentis debito immunia.

1. **A**ltissima utilis, & proficua est in Ecclesiâ Dei Theologia Scholastica, & coherentèr methodus, quo Theologi Scholastici utuntur prò veritatibus defendendis, quæ vel ad fidem pertinent, vel ad ecclesiasticam disciplinam (a). Tàm per ipsam scientiam etenim, quàm per ejusdem Professores, firmissimis principiis, ac fortissimis ratiociniis, retunduntur tela, quibus

(a) *Præf. Chrysost. Gilius Commentat. Theolog. lib. 1. tit. 1. c. 1. & seq.*

& hostes fidei, & impugnatores Ecclesiæ, & Sedis Apostolicæ detractores impetus facere, atque confusiones in populo Christiano sæpè sæpius producere conantur. Quare, declamabat D. Bernardus: non ignoro quantum Ecclesiæ profuerint literati sui, sive ad refellendos eos, qui ex adverso sunt, sive ad simplices instruendos (b). Et cum triplex sit utilitas Theologiæ: videlicet ad robur fidei, & Ecclesiæ firmitatem: Ad propagationem ejusdem fidei, & Ecclesiæ incrementum: Deniquè ad ipsius fidei, & Ecclesiæ ornamentum (c); Triplex quoque est utilitas Doctrinæ Theologorum, quam in scriptis redactam, posteritati universæ, ac præsertim Orbi Literatorum, ad cunctorum commodum reliquerunt. Horum nos hic præsidium invocamus: quo tamen non egeamus ad causam fidei sustinendam; utimur tamen opportunè, ad rem firmandam, quæ ad Ecclesiæ pertinet ornamentum.

(b) *S. Bernard. serm. 36. in Cant.*

(c) *Mem. Gilius loc. cit. d. 1. c. 1.*

2. Ornamentum etenim est Ecclesiæ militantis, quod, ad instar triumphantis, officiorum, & ministrorum diversitate decoretur (d): Et sicut habet Beneficarii residentis debito adstrictos, ita etiam Beneficiarios habeat eodem onere destitutos: adeoque quod Beneficarii merè simplices eâ in posterum libertate, ac exemptione potiantur, quâ usque ad præsens tempus gavisi sunt. Atque ideo non sine ineffabili providentiâ Deus Ecclesiam suam, ne hoc amitteret ornamentum, per piæ doctos, & verè spiritaliter viros, copiosissimis apparatus etiam invictissimæ rationis armavit, ut scribebat Beatissimus Augustinus in epistolâ ad Dioscorum (e). Audivimus ergò quid Theologi Scholastici de præfata libertate loquantur: & primo loco aures præbeamus doctissimo viro Petro Aragonio Ordinis D. Augustini, celeberrimæ Academiæ Salmanticensis publico Professore, qui in suis commentariis ad Summam D. Thomæ, occasione acceptâ de beneficiis ecclesiasticis eloquendi; talitèr effatur: *Adversandum est, quod ex beneficiis ecclesiasticis quedam sunt, quæ habent annexam curam animarum, ut Episcopatus, beneficia curata, aliæque dignitates similes. Et hæc omnia ex jure divino requirunt personalem residentiam, ut latè docet D. Thomas in 4.ª quest. 185. art. 5. (f).* De quibus tamen beneficiis hic non est sermo, quippe de illis extrâ difficultatem est, quod eorum Beneficarii ad residentie personalis debitum sunt adstricti.

(d) *Cap. ad hoc regula dist. 19.*

(e) *S. August. ep. 16. ad Dioscor. circ. factum.*

(f) *Aragon. in 2.ª. D. Thom. q. 63. art. 1. 5. secundo ad advertendum f. 117.*

3. Prosequitur Auctor, & dicit. *Alia beneficia sunt, quæ licet non habeant annexam curam animarum; requirunt tamen personalem residentiam, sicut ex jure canonico, cujusmodi sunt Canoniciatus, & aliæ Dignitates Ecclesiarum Cathedralium, & Collegialium, & etiam illa beneficia, quæ vulgò appellantur Beneficios Servideros. Et quoniam quantum ad obligationem personalem residentie in hujusmodi beneficiis non potest assignari regula generalis; standum erit statutis, & consuetudinibus receptis uniuscujusque Ecclesiæ. Alia demùm beneficia sunt, quæ nec habent curam animarum annexam, nec aliquam requirunt residentiam: qualia sunt simplicia Sacerdotia, quæ vulgò Præbendæ dicuntur. Sub quo*

Brasch. de Libert. Eccl. Tom. IV.

X 2

etiam

etiam nomine comprehenduntur Capellani & sub certo titulo solemniter ab Episcopo collati, ut bene notat Sylvester in verb. beneficium 4. §. fin. cum Gloss. in Clementin. 2. de decimis, & aliis (a). Distinguit ergo Aragonius beneficia curata à non curatis, & rursus non curata dicit, alia onus residentie preferre, qualia sunt choralia, cisque similia; Alia neque curæ, neque chori, vel alterius personalis oneris debitum habere, & hæc sunt beneficia merè simplicia, de quibus loquimur, Nediumque non revocat in dubium hic Auctor, sed imò supponit tamquam omnino certum, quod beneficia merè simplicia secumferant exemptionem Beneficiarii ab onere residentie.

4. Deinde quibusdam interpositis subiungit: *Tertia conclusio. In beneficiis simplicibus, nec habentibus curam, nec residentiam exigentibus, qualia sunt Præstamere, nulla est necessaria dispensatio, ut eadem persona plura obtineat. Hanc conclusionem ponit Soto lib. 3. de iust. qu. 6. art. 3. concl. 4. quam tenent communiter omnes DD. Et probatur manifestè, quia istorum pluralitas nullo jure est prohibita. Ex quo inferitur, quod qui plura haberes per se loquendo, nullam peccatum committeret, Dico per se loquendo, nam per accidens consingere poteris, ut hoc sit illicitum, tunc scilicet quando eos coacerarentur beneficia simplicia, ut congruenter Beneficiarii sustentationem, juxta qualitatem personæ, longè excederent (b). Pluralitas beneficiorum, ut alibi non semel advertimus, secumferant indivisibilem exemptionem beneficiorum ab onere residentie: qui etenim plura ex illis possidet, cum non valeat eodem tempore se in plures homines, & in plura corpora multiplicare, ut simul in diversis locis eisdem beneficiis famuletur; necessariò consequitur, quod omnia beneficia illa, si sint merè simplicia, obligatione careant residentie.*

5. Audiamus secundo loco eximium Theologum Dominicum Soto, sacri Ordinis Prædicatorum, qui Concilio Tridentino interfuit, ac toti actioni, in qua ibi de residentia Beneficiariorum tractatum est; verbis, & doctrinâ præfens adhæsit. Aitenim: *In beneficiis simplicibus, scilicet neque habentibus curam, neque residentiam exigentibus, qualia sunt Præstamere, nulla est necessaria dispensatio, ut plura eadem persona obtineat. Scio Glossas Sacrorum canonum in contrarium ire: Sed tamen non solum jam receptus usus, verum & ratio nostram conclusionem edocet. Est enim adnotandum fundamentum, quod ex S. Thomâ supra desumpsimus: videlicet in his spectandum esse trinum jus, scilicet divinum, naturale, & humanum: quorum hoc ultimum per desuetudinem legis, aut contrariam consuetudinem abrogatur. Quod autem quis dico habeat simplicia beneficia, non est usque adeò contrà naturale jus, & divinum, ut consuetudo illud nequeat abrogare. Hoc patet, quoniam licet habendus etiam oculus in istis sit ad iustitiam distributivam, potissimum tamen ad commutativam, per quam Ecclesiis de ministris providendum est: ubi autem residentia non est requisita, ibi Ecclesia non læditur ob præbendarum pluralitatem. Perum est Adrianum mitigare verbum dicendo, hæc non esse propriè abrogationem, sed derogationem, propterea quod talis provisio non potest fieri absque ullâ prorsus causâ, sed aliquâ interveniente. At verò jam nunc profectò licet nulla interveniat ratio, conscruntur ab inferioribus Prelatis sine ullâ dispensatione (c).*

6. Agit Soto in hoc loco directè de pluralitate beneficiorum, an licita sit, nec ne: sed indirectè agit quoque de immunitate Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie: quippe tantum non est licitum alicui plures Parochias, Episcopatus, Canonicatus, Dignitates, & alia Beneficia curata, vel choralia retinere, inquantum eorum singula exigunt onus residentie personalis, quo cessante, cessat prohibitio pluralitatis. Quare correctivè subsequitur, quod quia beneficia merè simplicia non secumferunt onus residentie; ideo plura simul possunt sine dispensatione retineri: & quia plura possunt sine dispensatione insimul retineri; ideo Beneficiarii merè simplices sunt à residentie debito exempti.

(a) Idem Aragonius loc. cit.

(b) Aragon. ubi supra lib. 3. Conclusio f. 219.

(c) Soto de iust. lib. 4. §. 2. q. 6. ar. 3. c. 6. q. 1.

pti. Corruit quoque ex doctrinâ Soti suppositum illud jus naturale, & divinum, ac Ecclesię lęſio, quę multum exaggerantur ex adverso, profluere ex non impensâ beneficii merę simplicibus residentiâ: nullum etenim jus divinum est, nullum jus naturale, quod hanc residentiã exposcat: nulla lęſio infertur Ecclesię subtractione hujus residentię. Imò ipsa lęditur adjectione hujusmodi oneris, ubi non est per illud enim spoliatur Ecclesia libertate, quã prędita erat, & liberâ sit captiva.

7. Accedat tertio loco nominatissimus Theologus Gregorius de Valentia Societatis Jesu Academię primũ Dilingensis, deindẽ Ingolſtadiensis publicus Professor (a), qui eandem materiam pluralitatis beneficiorum pertractans, ita proloquitur. *Prima assertio; Pluralitas beneficiorum quorumcumque jure canonico est prohibita: & quidẽ pluralitas beneficiorum requirentium residentiã, & impossibile jure etiam divina prohibita est, eo ipso quod jure divino est præcepta residentiã* (b). Nota quod, secundum hunc magnum Theologum, onus residentię Beneficiariis est ingestum, vel jure divino, prout infrã explicando, si beneficia sint incompatibilia, ideòque exigant residentiã: vel jure canonico: Sed beneficia merę simplicia non sunt incompatibilia, ideòque jure divino non exigunt residentiã; neque illam exigunt jure canonico, quã generalis consuetudo, cuncta hæc jura, si quę erant, abrogavit: ergò Clerici, & plura ex eis possunt insimul retinere, & ad serviendum illis personalitẽ non adstringuntur. Porro non aliam pluralitatem recognoscit hic Auctor esse prohibitam jure divino, quam beneficiorum residentialium, & cum exceptio firmet regulam in contrarium; sequitur, quod beneficiorum merę simplicium, quę residentiã non exigunt, pluralitas non est prohibita. Eãque admissã pluralitate, corruit profecto residentię onus: non enim potest Beneficiarius in pluribus locis eodem tempore residere,

(a) Anton. Baldesar Compend. videret. de lre Vice Greg. de Valentia fol. 98.

(b) Valent. tom. 3. disp. 1. quæst. 7. p. 2. 4. 4. v. 1. primũ assertio fol. 1133.

8. Sequitur inde Valentia subiungens. *Sed dices, si residentiã est de jure Divino, quomodo potest Papa dispensare eirẽd pluralitatem beneficiorum impossibile quoddã residentiã. R. In jure Divino, quod non est simul naturale in omni casu, & omni circumstantiã (quale non est hoc ut disputat. de statibus) non dispensat Papa, ut agens principale, tollendo videlicet obligationem, sicut facit in mero jure humano. Ea enim modo ille solus, qui tulit Legem, potest dispensare, vel is, cui ille dederit ad id potestatem. Potest tamen Papa in tali jure Divino dispensare ministerialitẽ, hoc est ex officio, & cum auctoritate declarando, jam esse causas, propter quas equum sit, iisã Deo ipso relaxetur talis prius obligatio. Quod cum facit Pontifex; Deus, ut agens principale, tollit obligationem (c). Sed quæret aliquis alteriũ, an etiã sine dispensatione Pontificis possint extrã prædictos casus alieni conferri licitẽ plura beneficia. Ad hoc sit ordine tertia assertio. Plura beneficia, requirentia residentiã, nullo modo possunt conferri, vel obtineri sine Summi Pontificis dispensatione, & causã legitimã: adeoũ, si causã legitimã dispensationis desit; qui obtinet, non sibi utitur in conscientiã. Probatur: nã hujusmodi pluralitas est prohibita; & quidẽ si habeat curam animarum, iure Divino, & nulla consuetudo obstat tali prohibitioni. Ergo requiritur dispensatio, cum præceptum non sit abrogatum.*

(c) Valent. loco citat. ver. sed disp. fol. 1135.

9. Subdit postea immediatẽ ipsemet Auctor. Quos autem requiratur causã legitimã, ut qui intã conscientiã obtineat; probatur: nam ut communiter, & rectẽ dicitur: Papa non habet potestatem conferendi beneficia cum detrimento Ecclesię, sed in utilitatẽ ejus. Nequẽ enim est planẽ dominus beneficiorum, quippẽ cum non possit illa convertere licitẽ in proprios usus, ut docent D. Thomas, & Cajetanus hic in responsione ad 3. sed est dispensatio eorum, utposẽ quę sunt bona communia Ecclesię; juxta illud Apostoli 1. Corinth. 4. Sic nos exstinet homo, ut ministros Dei &c. Et itã jubentur ubi suprà in Conc. Triid. causę dispensationum hujusmodi diligentissimẽ examinari. Quarta Assertio: Plura benefi-

cia

et simplicia casendi potest quis licite habere, quatenus id fuerit usu rationabili, & probata consuetudine receptum, dummodò tamen ea beneficiorum pluralitas ob aliquam concurrentem circumstantiam non sit prava: ut esset, si indigne obveniret, aut alii dignitate negligenter, cum boni communis detrimento &c. juxta supradicta. Nunc enim solam asserimus per consuetudinem rationabilem, & approbatam, posse licite haberi plura beneficia simplicia, spectando præcise hoc solam, quod plura sunt. Ita asserit D. Thom. Quodlib. 9. art. 15. & Sotus lib. 3. de iust. qu. 6. art. 3. & Navarrus in Manual. cap. 25. n. 128. Probatur: nam cum solo jure humano hujusmodi beneficiorum pluralitas videatur prohibita; ubi probata consuetudo obtinuisse, ut plura ejusmodi beneficia, uni sine aliqua dispensatione Superioris conferantur; merito censeri posset illud jus humanum per consuetudinem contrariam esse abrogatum, ut etiam Navarrus adnotavit in Manual. cap. 25. n. 128. post D. Thom. Quodlibet. 9. art. 15. Et ita probabilissimè sentit Sotus lib. 3. de iustitiâ qu. 6. art. 3. in hujusmodi communiter non esse opus aliquâ dispensatione.

10. Pergit Valentia, & addit: ubi autem illud jus humanum vigeret, dispensatio est necessaria, quæ quidem adhuc potest habere locum post peculiarem prohibitionem Conc. Trid. sess. 7. c. 4. & sess. 24. c. 17. ut suprà notavimus ex sententiâ Navarrus c. 25. n. 127. Et quidem ubi ejusmodi pluralitas beneficiorum simplicium careret per id omni viro contrà jus naturale, ac proinde esset tanquam contrà jus humanum; dispensatio Summi Pontificis in hujusmodi beneficiis simplicibus securum redderet à peccato, contrà jus humanum eum, & ut plura darentur, quamvis non subesses legitima causa dispensandi. Nam ut ex communi doctrinâ disputavimus tomo 2. qu. 5. de legibus p. 9. Superior dispensans sine causâ legitimâ in jure humano, quod ipso condidit, quamvis peccet, tamen verò reddit alterum securum in conscientia à peccato contrà id jus humanum, eo quod id habet tunc ut agens principale, cujus potestate potest tolli vinculum juris humani, etiam causâ legitimâ deficiente. Nam præter causam legitimam obligationis, ut lex obligaret ipsum, requiritur, ut volens Superioris obligandi illum perseveret, sicut etiam eadem fuit necessaria, ut initio obligaretur. Hoc tamen intelligi debet tanquam quoddam peccatum (ut dixi) contrà jus humanum, & quoddam penam ei juri fortè annexam. Nam aliunde peccaret qui tunc, dispensatione injustâ utens (nisi fortè ignorantia eum excusaret) contrà legem naturæ quatenus turpis est pari, quæ sine causâ justâ est difformis toti, hoc est aliis de eadem communitate, qui jure illo, ac lege communi tenentur, à quâ ipsi sine ratione eximuntur, juxta ea, quæ de hoc differuimus tomo 2. qu. 5. de Legibus p. 9. (a)

(a) Greg. de Valentia ubi supra.

11. Vide quàm profundè, ac luculentè Valentia probat beneficiorum diversitatem, & quod ex eis alia residentiam requirunt, alia verò non: sive alia sunt compatible, alia verò incompatible, propter debitum residentiam. Quo debito posito, adhuc intrat potestas Summi Pontificis dispensandi super eo, quoties justa causa concurrat interponendi dispensationem. In reliquis quæ parte loquitur de beneficiis merè simplicibus, argumentum de plano procedit: Nam si licitum est uni Clerico absque dispensatione plura obtinere beneficia merè simplicia; sine dubio etiam in illis residere non tenetur. Non enim potest pluribus in locis eodem tempore commorari. Ex quâ parte verò loquitur de beneficiis residentialibus; argumentum à maiori ad minus in fortioribus terminis locum habet: nam si vigore dispensationis Clericus, habens plura beneficia ex sui naturâ residentialia, non tenetur in eorum singulis residere; Multò fortius residere non tenetur, qui plura obtinet beneficia ex suo genere à residentig onere exempta.

12. Adest quarto loco Antonius Cordubensis egregius Theologus Ordinis Minorum, qui pariter de beneficiis instituit sermone, ita proloquitur: Tertia propositio quoddam beneficia non curata, quæ nequid residentiam ullam requirunt, est, quod talia, utpote præstamere, & hujusmodi, possunt ex causâ rationabili plura

plura haberi, eisdem sine ullâ dispensatione. Tamquam sic habet usus, qui quatenus oppositum est de jure humano, derogare sufficit illud. Tam quia hoc non est contrarium naturale, vel divinum; quia licet in his sit oculus habendus ad justitiam distributivam; potissimum tamen ad commutativam, per quam Ecclesius de ministris providendum est. Vbi autem nec residentia requiritur, nec cura animarum est, ibi Ecclesia non leditur, nec aliæ deformitates ob talium præbendarum pluralitatem notabiliter consequuntur. Quamvis Adrianus hoc semper, dicens non esse plenam juris abrogationem, sed derogationem, quatenus sine ullâ causâ talis provisio fieri non potest. Sed ut dixi jam sine ullâ causâ conferuntur à Prelatis Pape inferioribus absque aliâ dispensatione, ut de hoc latius Gloss. in dict. Extravag. Joan. 22. Execrabilis de præbendis &c. (a)

(a) Corduba quæ-
situr. Theol. lib. 1.
quæso. prop. 13. 133.

13. Recurrit hic argumentum paulò superius indicatum, procedens à licità pluralitate beneficiorum merè simplicium, ad eorum exemptionem ab onere, residentie. Docet enim Corduba, quod pluralitas hujusmodi beneficiorum nullum habet obstaculum, nisi à jure humano, cui jam per usum contrarium est totaliter derogatum. Additque, non esse contrarium jus naturale, neque divinum, plura ex hisce beneficiis possidere, nec Ecclesiam lædi propter præfatam pluralitatem, quia beneficia illa non exigunt residentiam. Eadem ergo ratione nihil urget Beneficiarios merè simplices ad debitum residentie, quia si quid est in contrarium, totum est de jure humano, cui jam per contrarium usum est generaliter derogatum. Et sicut non leditur Ecclesia, nec violatur jus naturale, vel divinum per pluralitatem beneficiorum merè simplicium, sic & nullum istorum sequitur per exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie. Si autem nec jus divinum, neque naturale violatur, neque Ecclesia læditur per exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie. Si demum jus humanum, residentiam ipsam exigens, est jam ubilibet per contrariam consuetudinem abrogatum; quanam quæso de causâ: quoniam jure subjugari possunt Beneficarii simplices præfato oneri, ac in eis captiva reddi Ecclesia, quæ utque modo libera fuit?

14. Occurrit quinto loco Gabriel Vasquez Theologus profundissimus Societatis Jesu, qui propositâ questione: *Utrum liceat habere sine causâ, & dispensatione, plura beneficia, adde simplicia, ut residentiam, & servitium non postulent, ut sunt præfatorie (b);* Respondet: *De iis beneficiis in particulari solam disputavit ex citatis Auctoribus Sotus, & Corduba, qui asserunt, quod licet plures habere præfatorias portiones sine dispensatione, & sine causâ aliâ excusante. Primum sine dispensatione, quoniam id, inquit, usus habet, qui derogare potuit juri humanum, quo universaliter prohibetur pluralitas Beneficiorum quorumcumque. Et quamvis consuetudo derogare non possit, sine causâ excusante, jus naturale, quo prohibetur pluralitas beneficiorum; tamen quid pluralitas præfatorum non est contrarium jus naturale; idcirco sola consuetudo excusat à turpitudine, quæ est in pluralitate, quid illa solam est à jure positivo. Quod ergo non sit contrarium jus naturale pluralitas præfatorum, isti Auctores ex eo probant, quid idcirco naturali jure prohibetur pluralitas, quid ex illâ sequitur, quod Beneficarii non resident in alio beneficio. Insuper sequitur diminutio cultus divini, & defraudatio voluntatum Testatorum. Sed in præfatorum nullum istorum inconveniens sequitur, cum illa nec residentiam, nec servitium requirant aliud, quam horarum recitationem, quæ ubique per solvi potest. Ergo plura ex his merè simplicibus beneficiis licitè possunt insimul possideri, Datâ autem hac simultaneâ pluralitate ipsorum beneficiorum, sequitur ex consequenti exemptio, & immunitas Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie.*

(b) Vasquez Opus de
benef. c. 4. h. 2. dub. 8.
num. 2045. 458.

15. Prosequitur deinde Vasquez. *Addunt tamen isti Auctores, quod ut plurimum ista beneficia in unum coarctare, non caret culpâ veniali gravi, & aliquando mortali, propter quod iniquâ viâ, aut saltem cum scandalo populi illa poss-*

possidentur, & aliquando ad maiorem luxum, & superfluentiam. Navarrus in Summâ Latinâ cap. 25. num. 125. & 129. universalitèr videtur docere, quod si alterum beneficium sufficiat congruæ sustentationi, non potest quis aliud habere, nisi ex rationabili causâ, & dispensatione. Idem sentire videtur Sylvester. Verbo Beneficium 4. q. 2. quando alterum congruæ sustentationi est sufficiens. Sed Sylvester, ni fallor, loquitur de beneficii servitoriis. In hac questione mihi videtur aliter dicendum, quod jure naturali hæc Præstimoniorum pluralitas, solum eam turpitudinem habet, quod si uni plura conferantur, justitiæ distributivæ proportio non servetur, dum uni conferuntur, quæ in pluribus erant distribuenda. Cetera enim, ut bene Sotus, & Cordaba probavit, non habent locum in iis beneficiis, siquidem nullum servitium postulans, nec residentiam. Hæc autem turpitudinis contra justitiâ distributivam tollitur: primò, si uno duo conferantur, quorum alterum non sufficiat sustentationi, illud enim, quod tenue est, non est dandum alicui per se, sed simul cum alio; saltem in hoc non erit acceptio personarum (a).

(a) Gabriel Vasquez
loc. citat.

16. Pergit idem Auctor subdens. Secundò tollitur hæc turpitudinis, ratione personæ, cui conferantur, si personæ dignitas exposulet plura beneficia, ut congruè alatur, & quid maxime utilis speratur esse Reipublice Christianæ, ut Doctor; aut alius magnæ auctoritatis. Hoc autem non debet esse occasio conferendi plura beneficia ad luxum, & superfluitatem vitæ. Si ergo aliqua ex iis, vel alia simili causa intercedat, licet potest quis accipere plura beneficia hujusmodi, & illa petere, nec erit injustitia aliqua in hoc. Quod si similis causa non adsit, existimo nec consuetudine, nec dispensatione Papæ, posse aliquem plura sic beneficiis acquirere. Et hoc dictum puta de pluralitate beneficiorum, quorum alterum tantum residentiam requirit, alia verò non, tunc enim idem est, ac si omnia essent sine curâ, & obligatione residentii. Quantum verò ad dispensationem in pluribus beneficiis, existimo, quod etiam causâ interveniente prædictâ, requiritur dispensatio post Concilium: quod universalitèr docet esse tenendum Navar. ubi supra, quia Concilium sess. 24. decreto de reformatione cap. 17. universalitèr, quorumcumque beneficiorum cujuscumque qualitatis, pluralitatem prohibet; ergo licet causa interveniat excusans, quoddam obligationem juris naturalis, tamen requiritur juris positivi etiam dispensatio, & ita sola causa non est sufficiens, nisi decretum Concilii, consuetudine esset abrogatum quoddam hoc, quid vim haberet in hoc consuetudo. Unum verum est, quod docet Navar. cap. illo 25. num. 127. quod sine dispensatione licitum esset habere duo beneficia, quorum alterum congruæ sustentationi non sufficeret, modò alterum residentiam saltem non requirat, ut decernitur ex eo capite, ibi enim conceditur, quod duo beneficia, quorum utrumque non requirat residentiam, & alterum non sufficiat, possunt uni conferri (b).

(b) Item Gabriel Vasquez
ubi suprà.

17. Ex quo toto discursu patet, quod Vasquez expressè supponit velut certum, & inconcussum, beneficia merè simplicia nullum involvere debitum residentie. Et imò illa per hoc distingui ab aliis, quod Curata, & Choralia, seu habeant debitum personalis ministerii, exigunt residentiam: simplicia verò isto onere carent. Traducendo postea, ut alibi factum est, argumentum à licetè permissâ pluralitate beneficiorum merè simplicium, ad eorum exemptionem à debito residentie; patet ex doctrinâ Vasquez, quod sicut non est contra jus naturale habere plura beneficia merè simplicia: sublatumque est jus positivum, eandem pluralitatem interdicens, ac tota tollitur turpitudinis, deformem reddens ipsam pluralitatem, quoties iusta causa eorum retentionis concurrat; ita etiam non est contra jus naturale exemptio Beneficiarios merè simplicium à debito residentie: sublatumque est jus positivum illam deposcens: Quia tandem iustæ causæ concurrunt, ipsam exemptionem promoventes, idèò re totâ ritè, & rectè perpensa; nil aliud est veracitèr concludendum, nisi quod Beneficarii merè simplices sunt à personalis residentie debito exempti,

18. Fusè loquentibus hæc de re Theologis, unum addimus *Alexandrum Pefantium*, breviusculè de rebus Theologicis perorantem, & appositè ad materiam nostram dicentem. *Simplex beneficium aliquandò opponitur curato, & hoc modo continet omne beneficium non curatum. Sed sumitur etiam strictè, & tunc significat beneficium non curatum, quod nec est prælatura, nec dignitas, nec ullus canonicatus. Ex hujusmodi beneficium simplex aliquandò dicitur esse sine servitio, quando scilicet Beneficiarius nihil aliud tenetur facere, quàm recitare horas; hujusmodi sunt beneficia, quæ vocantur præstimeria. Aliquandò dicitur esse cum servitio, ut quando Beneficiarius præter horas debet aliud facere, verbi gratia facere sacrum, cantare &c. (a).* Sentit ergò Pefantius, quod beneficia simplicia, sunt à residentiæ personalis debito exempta. Quod verum est, nedùm si carent quocumque alio onere, præterquàm officii divini, verùm etiam si onus alicujus alterius servitii habeant, uti missas celebrandi &c. quotiès fundator expressè non intenderit personam Beneficiarii obligare: cum extrà hunc casum, hujusmodi onera satis possint per substitutum impleri. Alios Theologos adjungere facile esset, sed nostrum non est hic omnes, qui de præsentì negotio sunt locuti, congerere. Sufficiant jam allegati: nam quibus isti non sufficiunt; nec etiam illorum uberior numerus esset satis. Nos intentum nostrum habemus, quotiès ostendimus, quod etiam Theologi Scholastici exemptionem, & immunitatem Beneficiariorum simplicium tuerentur ab onere servitii personalis, & residentiæ: hoc etenim est scopus, & propositum præsentis Capituli, quo jam ad subsequens pertransimus.

(a) Pefantius Comment. in D. Thom. 2. 2. qu. 61. art. 2. disp. 2. solutio.

C A P U T XIX.

*In quo affertur doctrina THEOLOGORUM MORALIUM
probens, quod Beneficarii merè simplices sunt
à Servitii personalis, & Residentiæ debito
immunes.*

S U M M A R I U M.

- 1 *Affuit copia Moralistarum eximentium Beneficiarios merè simplices à debito residentiæ. Primus allegatur Joannes Azorius Lusitanus.*
- 2 *Omne beneficium de jure communi an exigat residentiæ. Canones non excludunt servitiæ Ecclesiæ per alios præstitum, quàm per Beneficiarium.*
- 3 *Præsimonia, & beneficia simplicia ex consuetudine residentiæ non exigunt, & satis est, si eisdem per alium deferriatur.*
- 4 *Cum Beneficarii merè simplices, divino, & naturali jure apud suas Ecclesias morari non teneantur, potuit consuetudo introduci, exclusivæ eorum residentiæ.*
- 5 *Canones dicentes, aliqua beneficia non exigere debitum residentiæ, intelliguntur de illis, quæ consuetudine, vel privilegio, aut statuto, non eam requirunt.*
- 6 *Aligua beneficia simplicia sunt quibus Beneficarii, nec per seipso, neque per alios debent deferre.*
- 7 *Quod Ecclesiæ debito servitio non destituatur, hoc est juris naturalis: quod verò ei servietur à Beneficiario per se, vel per alium, hoc est juris canonici.*
- 8 *Sequitur Valerius Reginaldus Burgundus, asserens priùs, quod omnia beneficia curam habentia, & Choralia, residentiæ debito coarctantur.*
- 9 *Quoddà beneficium simplicia ex canonibus non concluditur, debere Beneficiarios per se ipsos Ecclesiæ deferre, stante contrariâ consuetudine.*
- 10 *Refertur doctrina Pauli Layman Thentonicæ, explicantis quid sit residere, & quomodo differat ab interesse. Ad neutrum tenentur Beneficarii simplices.*
- 11 *Beneficia Choralia exigunt residentiæ ex Concilio Tridentino. Residentia alia est præcisa ad præstandum servitium, alia causativa ad fructus lucrandos.*
- 12 *Quænam sint beneficia compatibilia, & incompatibilia. Plura compatibilia sunt haberi possunt: quod excludit ab eis onus residentiæ personalis.*
- 13 *Plura beneficia merè simplicia uni Clerico sine dispensatione conferri possunt: à quo valet argumentum ad eorum exemptionem ab onere residentiæ.*
- 14 *Consuetudine an solli possit obligatio residendi in beneficii curatis, ut in aliis, quæ de sui naturâ sunt incompatibilia?*
- 15 *Super residentiâ in curatis ex causâ Papa dispensat. Consuetudine autem induci potest quidquid privilegio, vel dispensatione vales obtineri.*
- 16 *Si consuetudo valet beneficia alioquin exempta, ad residentiæ arctare: cur hanc immunitatem non poteris beneficiis merè simplicibus impertiri?*

- 17 Ex Thomá Sanchez Hispano . Clericum fortitur domicilium in loco , ubi habet beneficium residentiale . Beneficia simplicia non exigunt residentiam .
- 18 In Concilio Compostellano proposita fuit archiasio Beneficiorum merè simplicium ad residentiam , sed rò seriò examinata deslitum est à conatu .
- 19 Andream Molisium ingenti elogio affectit Collaterale Consilium Neapolitanum . Sentis autem beneficia simplicia non exigere onus residentie . Contrarià tamèn consuetudine posse introduci oppositum .
- 20 Episcopos cogere non potest Beneficiarios simplices ad residentiam . Contrarià tamèn consuetudine posse introduci oppositum .
- 21 Beneficia merè simplicia non sunt incompatibilia , quòd non requirunt debitum residentie personalis .
- 22 Refertur doctrina Martini Bonacinæ celeberrimi Moraliste , plures rationes adducentis pro antequàm exemptione , quare nec posse cogi , nec peccare , si non resideant memoratos Beneficiarios merè simplices .
- 23 Vincentius Filliuccius asserit potuisse exemptionem prænoscitam consuetudine introduci , cum solo juri canonico inniteretur contrariam onus residentie .
- 24 Jam ergò Moraliste omnium penè Nationum favent exemptioni beneficiorum simplicium ab onere personalis residentie .
- 25 In rebus humanis non vi , sed justitia est agendum . Bonumque est referre multa motiva immunitatis presatæ tam à ratione , quàm ab auctoritate petita .

AD 20 exuberans est numerus Theologorum Moralium , qui de immunitate Beneficiorum merè simplicium à residentia debito sunt locuti , ut eorum copia potius , quàm inopia difficultatem ingerat procedendi in hoc Capitulo ad normam , quam in præteritis observavimus . Intèr numerosam ergò ubertatem Moralistarum , hic multis prætermisissis , aliquos tantummodò seligemus , ac successivè notabimus , viros doctos , pios , & æquanimis , qui nec nimium laxas , neque nimium rigorosas sententias amant , sed medià quadam viâ procedunt , auream mediocritatem tenentes , & reddentes quæ sunt Cæsaris Cæsari , & quæ sunt Dei Deo (a) : ut ex eorum doctrinâ uniformi , constantè assertâ , & rationibus , atque aliorum Doctorum testificationibus roboratâ , pateat , quid de quæstione , quam habemus præ manibus , sit dicendum . Et in primis Joannes Azorius Lusitanus Societatis Jesu , egregius Theologus (quem laudant Anthonius Baldassarius (b) , & alii) quæstione motâ ex proposito de residentia eorum , qui obtinent ecclesiastica beneficia : & firmatâ velut rè certissimâ , & inconcusâ , quod Episcopi , Abbates , Parochi , alique curam animarum habentes , necnon alii dignitatem , administrationem , vel officium tenentes , & sic ad psallendum in choro , vel ad serviendum Ecclesiæ mancipati , onere assidue præsentie , sive residentie personalis debito sunt addicti ; descendit ad inferiora beneficia sic dicens .

2. „ Sed dubitatur an singula alia beneficia simplicia assiduam Beneficiorum præsentiam jure postulent ? Communis est intèr Juris Canonici peritos sententia , omne beneficium , quamvis simplex , eam jure communi requirere . Sic Innocentius , Hostiensis , Joannes Andreas , Panormitanus , & alii . cap. ult. & cap. quia nonnulli , de Cler. non resid. Itèm Glossa in cap. quia nonnulli , cap. conquirente , cap. relatum eod. tit. quos omnes Auctores citat , & sequitur Joann. Selva de benef. par. 4. quæst. 1. & Rebuff. in loco præallegato (c) . Nec dissentiant ab illis Angelus Rosella , Sylvester , Tabien. in iisdem quoque locis suprà productis . Navar. in Manuali cap. 25. num. 121 . Idque colligitur ex iis locis , quos subiciam , ex cap. ult. cap. conquirente , cap. quia nonnulli de Cler. non resid. & cap. ult. de rescript. in sexto , ubi dicitur , beneficium pro-

Basilic. de libert. Eccl. Tom. IV.

Y 2

pter

(a) Martini. cap. 114. num. 21. Lucæ cap. 10. num. 25.

(b) Anton. Baldassari. Compend. ribret. de re Pite l. 1. c. 10. in fine. s. 75.

(c) Jo. Azor. Instit. Mor. par. 1. lib. 7. cap. 10. fol. 494.

» pter officium dari, & ex cap. super inordinatâ, de præbend. ubi habetur,
 » pueros non esse idoneos ad beneficia, cum illis inservire non possint, videli-
 » cèt per seipfos, nàm per alium possent. Et quamvis quibuscumque videatur id
 » apertè non colligi ex iis, quos attulimus juris canonici locis, nec ex aliis,
 » quos Glossa commendat: eo quod solum in iis canonibus habeatur, mini-
 » stros in Ecclesiis constitui, ut in illis inserviant, & suum munus, & officium
 » exequantur, quod potest intelligi ita, ut vel per seipfos, vel per alios, in
 » sui locum suffectos, id faciant; Ego tamèn magis cum jure communi puto
 » congruere, omne beneficium quodcumque illud sit, assiduam in Ecclesiâ
 » Beneficiarii præsentiam canonico jure deposcere. Idem colligi videtur ex
 » cap. sanctorum dist. 70. cap. Clericos, dist. 71. cap. Eleutherius, dist. 91. cap. 1.
 » 21. quæst. 1. Item in cap. quia nonnulli, de Cler. non resid. ex Concilio Late-
 » ranensi illud assertur. Cum igitur Ecclesia, vel ecclesiasticum ministerium
 » committi debuerit, talis ad hoc persona queratur, quæ residere in loco, &
 » curam ejus valeat per seipsum exercere. Sic ibi.

3. Descendit postea ad aliam quæstionem dicens. » Quærat aliquis, an
 » Præstimoniales portiones habeant onus annexum, ut qui eas habet, residere
 » jure cogatur? Quidam sentiunt, eos habere, quando quis ea habet jure, &
 » nomine, ac titulo beneficii. Id probant non aliâ ratione, nisi quia sunt be-
 » neficia ecclesiastica, & omne beneficium, etiam simplex, jure communi
 » tale onus secum affert. Menochius in tract. de arbit. Judic. lib. 2. Centur. 3.
 » cap. 102. num. 55. dicit, idem juris esse de his beneficiis, quod de cæteris be-
 » neficiis ecclesiasticis simplicibus. Meo judicio, eo ipso, quod sunt beneficia
 » ecclesiastica, habent jure communi hujusmodi onus annexum; sed consuetu-
 » dine in Hispaniâ, ubi sunt multa hujusmodi beneficia, receptum est, ut ta-
 » les Beneficiarii abesse queant à suis Ecclesiis, & nihilominus fructus acqui-
 » rant: nec per alias inservire in Ecclesiis cogantur. Sic etiam usu, & con-
 » suetudine videtur receptum fuisse, ut Clerici alia simplicia beneficia, à Cano-
 » nicatibus, & portionibus distincta, habentes, à suis Ecclesiis licitè abesse,
 » possint, dummodo tamen alias substituunt, qui in ipsis inserviant. Non sine
 » difficultate est, ut alibi per nos in hoc opere ponderatur, an verè de jure bene-
 » ficia merè simplicia exigant residentiam, & num dentur jura, de illis præcisè
 » loquentia. Sed in suppositione quod dentur, docet Azorius eadem nec obitare,
 » quandoquidem generalis consuetudo in contrarium ipsamet jura penitus abroga-
 » vit. Inde ad aliam quæstionem descendit dicens.

4. » Quæres itidem; An potuerit hæc consuetudo introduci, & jus cano-
 » nicum abrogari? Respondeo cum Gloss. communi, ut ait Mandos. in regu-
 » lã 1. Concell. quæst. 13. num. 8. omnium consensu recepta in cap. cum omnes
 » de constit. & cap. dudum 2. de Elect. hanc consuetudinem licitè introduci
 » potuisse, quia jus scriptum sive civile, sive canonicum, potest consuetudine,
 » vel ex toto, vel ex parte aboleri. At Clerici simplicia beneficia obtinentes,
 » jure tantum canonico, non naturali, vel divino in suis Ecclesiis commorari,
 » & adesse coguntur, tametsi negari non possit, jure naturali eos debere ita suis
 » Ecclesiis consulere, ut debito non careant ministerio, nec suis debitis mini-
 » stris, & necessariis fraudentur, aut destituantur. Glossam sequuntur Hostien.
 » Joan. Andr. Anton. in cap. ex parte de concess. præben. Panormit. in cap. tunc,
 » de Cler. non resid. Profectò ingens est vis consuetudinis, quâ fieri licitum,
 » quod ratione constas esse prohibitum, » suggerebat D. Gregorius (a). Eam
 » esse, » jus quoddam moribus institutum, » docebat D. Isidorus (b). Illam tan-
 » dem tantâ exultatione colendam esse clamabat D. Augustinus, ut, » sicut præ-
 » varicatores legum divinarum; ita contemptores consuetudinem ecclesiastica-
 » rum coercendi sunt (c). Quis ergo in dubium valeat revocare, pro veritate
 » loquendo, quod generalis consuetudo potuerit ritè, & rectè onus residentiz

Bene-

(a) S. Gregor. lib. 2.
indist. 2. cap. 11.
(b) S. Isidor. Etymo-
log. lib. 10.

(c) S. August. epist.
ad Celsurum.

Beneficariis merè simplicibus omninò subtrahere, & jura humana, si quæ unquam fuerunt contrarium decernentia, totalitèr abrogare?

5. Sequitur Azorius. „ At dicens: si generatim singuli Beneficarii jure „ communi præsentès esse debent, cur Canones aliquandò dicunt, beneficia „ alia esse, quæ Beneficarii præsentiam assiduum requirant, alia non item? „ Quod si verum est, consequitur, ut eam non omnia beneficia jure communi „ deposcant? Respondeo, cum canones, & decreta dicunt, nonnulla benefi- „ cia præsentiam Beneficarii non poscere: id locum habere in multis beneficiis, „ non quod Clerici ea habentes jure communi in suis Ecclesiis adesse non de- „ beant, sed quod Beneficarii præsentiam talia beneficia non postulent statu- „ to, privilegio, vel consuetudine, vel jure speciali: ac proinde hæc sunt be- „ neficia, quæ Canones aliqui dicunt Beneficarii præsentiam non requirere, „ usu videlicet, ac consuetudine, speciali jure, vel statuto, vel privilegio, cæ- „ tera verò juris communis regulam retinent, ac servant, ità ut nullà consue- „ tudine Clerici ea habentes possint ab Ecclesiis abesse. „ Optimam est hæc res- „ ponsio: sed nihilominus vis argumenti satis patefacit, quod quamvis aliqua „ jura trahi possint ad oneranda cujuscumque speciei beneficia, etiam simplicia, „ debito residentie personalis; tamen ipsa jura non clarè loquuntur de beneficiis „ merè simplicibus. Et in hypothese etiam quod clarè de his paritèr loquerentur, „ opponi eis possunt alia jura Beneficarii præsentiam assiduum non requirentia. „ Factaque collatione inter utrimque sic opposita jura, resultat, quod rigorosè „ dici non potest, de jure communi beneficia merè simplicia onus involvere per- „ sonalis residentie, sed potius esse à tali debito immunia.

6. Deinde quaerit Azorius: „ An consuetudine introduci queat, ut simpli- „ ces Beneficarii, qui nec sunt Canonici, nec Portionarii, absint à suis Ecclesiis, „ ità ut nec per se ipsos, nec per alios, in suum locum suppositos, inserviant? „ Archidiaconus in cap. Sacerdotibus, dist. 31. & Jo: Lignanum in cap. cum „ omnes, de constit. negant, talem consuetudinem, vim, & locum habere: „ quia esset oneri Ecclesiis? Respondeo, inter simplices Beneficiarios plerof- „ que esse, qui consuetudine à suis Ecclesiis licitè absint: ità tamen, ut alios sibi „ sufficient ad inserviendum Ecclesiis: alios verò esse, qui licitè absint, nec „ ullos in sui locum substituunt: cujus generis Beneficarii sunt, qui in Hispa- „ nià, præstimoniam, sive *præstimoniales* portiones obtinent, hi etenim ità licitè „ à suis Ecclesiis, etiam in perpetuum absint, ut nec etiam per alios in sui lo- „ cum subrogatos inserviant. Undè quidam in eà sunt opinione, ut putent „ hujusmodi præstimoniam, sive præstimoniales portiones, beneficia non esse: „ nam beneficium propter officium confertur: sed qui hæc habent beneficia, „ liberi sunt, & immunes ab omni onere, & ab omni alio munere, & officio, „ præterquam ab obligatione recitandi preces horarias, ità ut nullo jure co- „ gantur in Ecclesiis, sive per se, sive per alios inservire; ut propterea arbi- „ trentur, præstimoniam esse instituta tanquam portiones quasdam ex beneficiis „ ecclesiasticis detractas ad juvenes litterarum studiosos juvandos. „ Vera, & to- „ talis ratio, cur Beneficarii merè simplices neque per se, neque per alium deservire „ debeant in loco beneficii, non est, quia illa non sunt beneficia, sed quia be- „ neficia merè simplicia, ut sic, nullum exigunt servitium personale, præter offi- „ cii divini recitationem, quæ ubique fieri potest. Quod si aliqua ex his benefi- „ ciis onus ulterius habent alicujus operis, exercendi in loco beneficii, ut est mis- „ sas ibi celebrare, festum aliquod solemnizzare, eleemosynas dispensare, & si- „ milia; tunc Beneficarii non per se, sed per accidens, teneantur, si ipsi absint, „ aliquem alium substituere, qui talia opera exerceat: extrà quem casum substitutio hæc, quantum ratio beneficiorum merè simplicium de se poscit, necessaria non est.

7. Subdit proinde Azorius: „ Ego autem supra suo loco dixi, probabile „ esse

esse, hæc præstimoniam talem originem habuisse. Sed quidquid sit de eorum initio, & institutione; modò dubitari non potest, esse verè, & propriè beneficium ecclesiasticum: quoniam Ecclesia potuit efficere, ut ejusmodi præstimoniam, præstimoniale sive portiones essent beneficia, quamvis ab origine suâ non fuerint talia: aut si talia erant, certè erant ad Canonicos, & alios Beneficiarios superiores, subsidio aliquo sublevandos, & usu, & consuetudine introduci potuit, ut Clerici hujusmodi beneficia obtinentes, & licitè à suis Ecclesiis absint, & nullos sibi subrogent, qui in Ecclesiis inserviant. Nam etiam more, & usu in posterum introduci poterit, ut reliqui etiam Beneficarii simplices, præsertim Canonicis inferiores, à suis Ecclesiis absint, nec ullos sibi sufficiant, dummodò tamen Ecclesiæ aliis debitæ ministris non careant, & Beneficiorum absentia non præbeat liberam otiosè vagandi facultatem: quod enim dicti Beneficarii per se, vel per alios debeant Ecclesiis inservire, partim est, ut dixi, juris naturalis, partim Canonici dumtaxat. Juris naturalis est, Ecclesiam debito sibi ministro, & necessariò non destitui, hoc est, cum indiget, eo non fraudari: sed canonici juris est, ut Beneficiarius quisque per se, vel per alium inserviat, etiam cum aliundè Ecclesiæ commodè inservitur. Sic Joannes Selva de beneficiis par. 4. quæst. 2. num. 2. &c. (a). Adeò clarè Azorius firmat immunitatem Beneficiorum merè simplicium ab onere personalis residentie, ut sit superfluum hinc quidquam ulteriùs de ipsius mente proponere.

8. *Valerius Reginaldus* egregius, & ipse Theologus Societatis Jesu, natione Burgundus, in suâ praxi fori poenitentialis, agit de obligatione residentie, qua Beneficarii adstringuntur, & pro certò ponit, quod omne beneficium, cui animarum cura commissæ est (sive in foro interiori tantum, ut est parochia; sive in exteriori tantum, ut est Archidiaconatus, cum jurisdictione absque pastoralis curâ; sive in utroque foro simul, ut est Episcopatus, ea quodlibet aliud beneficium, cui jurisdictio, & pastoralis cura insimul est adnexa) tenetur ad residentiam, per cap. ad hæc, & cap. extirpanda §. qui verò de præbend. & cap. quid nonnulli de Cler. non resid. & cap. licet de elect. in 6. & Concil. Trid. sess. 6. c. 23. cap. 1. de reform. Idipsum statuit de beneficiis habentibus ecclesiasticam dignitatem, institutam ad conservandam, vel augendam ecclesiasticam disciplinam, ut est Præpositura, Decanatus, Præcentoria &c. ex dicto cap. ad hæc, & cap. ex parte vestra, cap. inier quatuor. cap. ex parte una de Cler. non resid. Concil. Trid. sess. 24. cap. 12. de reform. (b). Indèque gradatim descendendo ad Canonicatus, horum quovè possessores ad personale residentiam arctari docet, nixus citato capitulo 12. sess. 24. Concil. Trid. & cap. de ceteris: cap. tunc: cap. cum dilectus: cap. cum ad hoc, de Cler. non resid. quod & habere locum ait in Assisiis, aut Mansionariis, vel habentibus præbendam, sive portionem, aut aliud beneficium, canonicali inferius, ad servitium Ecclesiæ personale obligans, ex dicto capitulo cum ad hoc de Cler. non resid. Prout etiam locum habere asserit, in Vicariatu perpetuo Ecclesiæ parochialis: qui in substantiâ non est aliud, quàm beneficium parochiale, ac uti tale, onus exigit personalis residentie per cap. finale de offic. Vicarii (c).

9. Tandem ad beneficia merè simplicia perveniens, hæc, quæ subsequuntur, proponit. De cæteris autem beneficiis non est id certum: nam essi Doctores (quos satis magno numero Azorius &c. refert, & sequitur) communiter asserant omne beneficium jure communi residentiam requirere, quid ex cap. quid nonnulli cap. relictum, cap. conquereute de Cleric. non resid. cap. final. de rescript. in 6. beneficium datur propter officium, quod quidem requirit præsentiam personæ in loco, quo ipsum debet exerceri; Nibilonius indè nihil amplius videtur colligi de necessitate, quam quod Beneficarii in Ecclesiis constituantur, ut serviant officium in eis exercendo, non autem statui aperit, quod debeant personaliter servire per se ipsos, sicut de parochiis, ac aliis prius memoratis particulariter statuitur.

(a) Joann. Azor. lib. 3. de op. 2.7. c. 3 f. 494

(b) Reginald. lib. 3. de op. 3.4.5. n. 49.

(c) Reginald. lib. 3. de op. 3.4.5. n. 49.

initur. Quidquid autem sit de jure communi; constat apud omnes dari quendam beneficia simplicia ultra antememorata (ut Capellanias) quae per consuetudinem receptam, nec tamquam illicitam reprobari solitam, libera sint à residentiâ personali (excepto quod interdum aliqua eorum, ex statuto speciali, vel fundatione illam requirant) non verò ab obligatione officium, quod eis annexum est præstandi, saltem per alium (a). Similia dicit inferius, quod beneficia simplicia non sunt incompatibilia inter se, quoniam licet omne beneficium requirat residentiam, tamen juri derogatum est per consuetudinem, cujus vi receptum est, ut in illis beneficiis serviat per substitutos (b).

(a) Reginald. lib. 30. c. 5. n. 10. tract. 3.

(b) Reginald. lib. 30. tract. 3. c. 20. n. 294.

10. Simili modo Paulus Layman excellens Theologus Societatis Jesu, Natione Teutonicus, in sua Theologia Morali, de residentiâ tractans eorum, qui possident Ecclesiastica beneficia, ita proloquitur: „Residentia dicitur assidue, tas-commorationis in loco beneficii, causa servitii ecclesiastici personaliter præstandi. Ex quo collige cum Sylvestro Verb. residentia princip. si Clericus in loco sui beneficii commoretur quidem, sed officium nunquam præstet, verbi gratia Canonicus nunquam adchorum, ad Capitulum veniat, non esse censendum residere, quia frustranea est ejus residentia, quippe sine, & effectu suo destituta. Nihilominus rectè ait Navarrus lib. 3. cons. 13. de Cleric. non resid. &c. aliud esse residere: aliud interesse &c. Spectato communi jure omnia beneficia ad residentiam obligant, sicut colligitur ex cap. conquerente, ubi Abbas n. 3. & toto ferme titulo, de Clericis non residentibus &c. Consuetudo tamen obtinuit, ut in simplicibus quibusdam beneficiis non resideatur. Imò præstimoniam licet ex constitutione Pii V, vel Ecclesiae alicujus consuetudine, annexam habeant obligationem officii Canonici privatim recitandi; quia tamen nullum aliud postulant, ideo qui ea obtinent, neque per se, neque per Vicarium Ecclesiae deservire teuentur. Azor. to. 2. lib. 7. c. 3. qu. 2. Garcia p. 3. c. 2. n. 1.

11. „De obtinentibus verò in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis Dignitates, Canonicatus, Præbendas, decretum est in Trident. sess. 24. c. 12. ut non liceat eis &c. ultra tres menses ab Ecclesiis suis abesse &c. omnes verò divina per se, & non per substitutos compellantur obire officia &c. Quæ tamen constitutio in multis Ecclesiis præsertim nostræ Germaniæ recepta non est. Nam alicubi tantum medio anno: alicubi tribus tantum mensibus residere coguntur. Imò tunc Ecclesiae, in quibus Canonici, qui uno certo verbo grat. S. Michaelis die resident, & divinis interfunt, totius anni redditus lucrantur &c. Porro notandum est &c. duplicem esse necessitatem residentiae. Vna est ad præstandum servitium; expedit enim magis Ecclesiae, ut beneficiati officia, ad quæ ratione reddituum suorum obligantur, per se ipsos, & personaliter, non per Vicarios exequantur; Altera est solum ad fructus lucrandos. Nam in multis Ecclesiis Canonici, sive Capitulares residere simpliciter non tenentur, sed sub conditione, si fructus percipere velint: Interim verò licet non resideant, suffragium electionis, tam passivum, quam activum obtinent. Quod neque à ratione, neque à jure alienum esse testatur Innocentius in capit. ultim. de Cleric. non resid. (c). Hæc bina species residentiae sub alijs terminis distinguitur à Doctoribus, quod alia sit residentia vera, & præcisa, nempe illa, quæ incumbit beneficiario propter onus, quod habet alicui Ecclesiae personaliter deservendi. Alia sit residentia causativa, nempe illa, ad quam quis tenetur, non ratione oneris, quod habeat serviendi illi Ecclesiae, sed solum ad effectum adipiscendi tales redditus solis præsentibus destinatos. Prima die se causat incompatibilitatem beneficiorum. Secunda verò non (d).

(c) Layman. lib. 4. tract. 3. cap. 6. n. 11. fol. 15.

(d) Card. de Luca Aversani enchirid. dist. 4. d. n. 12.

12. Successivè progreditur Paulus Layman ad pluralitatem beneficiorum, & post quendam præmissa, inter cætera sic effatur: „Assertio quinta: licet aliquis obtinere potest plura beneficia secularia compatibilia, si ita necesse sit

„ sit ad necessariam vitæ sustentationem, quæ est communis sententia, & colligitur ex Trident. sess. 24. cap. 17. de reform. Compatibilia autem beneficia in diversis quidam Ecclesiis censentur ea, quæ vel nullam, vel non iam compossibilem residentiam exigunt &c. In eadem autem Ecclesiâ compatibilia beneficia dicuntur, quæ difformia sunt: verb. grat. Dignitas, & simplex Canonicatus, quæ proinde simul retineri possunt, nisi alicuius Ecclesiæ specialis constitutio, vel consuetudo repugnat &c. Probabile item est, quod doctet Navarrus consil. 16. de Præbendis &c. communi jure concessum esse, ut duo altaria, quibus unus Capellanus satisfacere potest, eidem conferantur, quia difformia beneficia censeri debent, cum distincta onera, seu officia, habeant: verbi gratia, ut in uno altari bis in hebdomadâ; in altero, aliis tribus, vel quatuor diebus sacrificetur: Saltè ubi consuetudo est ita consensendi, dubitari non potest, quin sit licita &c. Imò Navarrus consil. 22. de Præbendis docet, vigore consuetudinis immemorialis, duas Capellanas, sub eodem tecto existentes, conferri posse ejusdem Ecclesiæ Thesaurario, vel aliud officium, dignitatem, aut personatum obtinenti &c. (a). Pluralitas ista beneficiorum, uti multoties advertimus, omnino subsistere non potest, sine præsuppositâ certitudine, quod unum saltè ex illis pluribus beneficiis careat onere residentie, vel omnia. Istud autem unum, vel omnia, sunt beneficia merè simplicia, de quibus loquimur, quæ non causant incompatibilitatem, ideoque plura ex illis possunt simul retineri, absque ullo onere residentie personalis.

13. Pergit postmodum Layman, & querit, quis possit in pluralitate beneficiorum dispensare: Quibusdamque alijs interpositis, quæ ad nos, vel nihil, vel parum pertinent; respondet: „ Dico secundo; si sint beneficia compatibilia, tunc duo, vel etiam plura (secundum quosdam) eidem conferri possunt sine ullâ dispensatione, quia jus, vel saltè consuetudo id permittit &c. „ (b). Recolat Lector id, quod superius non semel locuti sumus, nimirum quod optimè ducitur argumentum à licità permissione plurium beneficiorum, merè simplicium ad eorum exemptionem ab onere residentie; quippe tota, vel saltè principalis ratio præfatæ permissionis à prædictâ immunitate dependet. Vnde non sit mirum Lectori, si à præfatâ pluralitate repetitis vicibus deducimus argumentum, quia per hanc viam optimè ad terminum nostri itineris pervenitur. Præterquamquod, ut ritè dignosci possit, quanam sit Doctorum in aliquâ re sententia; oportet illam, ex eâ doctrinâ postulare, quam fusius, & magis ex proposito pertractarunt. Magis autem ex proposito, & uberius Theologi Morales pertractarunt de pluralitate beneficiorum, quia hæc dudum fuit in controversiam posita: Partius verò egerunt de exemptione Beneficiorum merè simplicium à debito residentie, quia nullus hucusque ita desipuit, ut illam impugnaret. Imò Doctores hanc exemptionem pro re certâ, & inconcusâ habuerunt, ideoque non multum operis, & laboris ad eam probandam impenderunt.

14. Sequitur Layman, & proloquitur: „ Quæstio secunda: utrum consuetudine obtineri possit, ut plura beneficia, jure communi incompatibilia, fiant compatibilia, eidemque conferantur. Resp. & dico 1. Nullâ consuetudine introduci posse videtur, ut plures dignitates, vel personatus, aut officia ejusdem Ecclesiæ uni, eidemque conferantur. Ità habetur in cap. 1. de consuetudine in 6. ubi talis consuetudo etiam immemorialis, reprobatur, quia per eam, ut Glossa ibidem ait, inducitur in Ecclesiam paucitas ministrorum, & diminutio cultus Divini, quod planè repugnat beneficiorum fundationi, seu institutioni. Quare eadem quoque ratio esse videtur de simplicibus Canonicatibus, sive Præbendis, quarum cum pluralitatem in eadem Ecclesiâ quam maximè canones detestantur &c. Dico 2. de pluralitate beneficiorum in diversis Ecclesiis incompatibilium, eo quod utrumque personale residentiam

(a) *Paulus Layman*.
4. tr. 26 c. 8. n. 7.

(b) *Idem Layman*
ib. cit. et. 99.

» tiam requirit; Plerumque distinguunt DD. hanc incompatibilitatem, sive
 » obligationem (residendi in simplicibus, per consuetudinem tolli posse; non
 » item in beneficiis curatis, dignitatibus, ac personatibus, sicut docet Rebuffus
 » in prax. tit. de dispens. ad plur. benef. n. 66. &c. » (a). Contradistinguit hic
 Layman beneficia curata à non curatis, & non curata (ut sunt Canoniciatus, Man-
 » fionarij, & alia beneficia choralia) vocat simplicia: quæ deinde contradistin-
 » guuntur à merè simplicibus, quæ nec onus habent curæ animarum, neque cho-
 » ro deservendi, neque aliud onus personaliter obeundi.

(a) Layman l. 4. c. 1.
c. 1. n. 10.

15. Tunc subjungit: » Nihilominus Navar. conf. 21. de Cler. non resid.
 » juncto conf. 24. de præbend. affirmat per consuetudinem immemorabilem,
 » obtineri posse, ut beneficia etiam curata, personalem residentiam non re-
 » quirant, sed per idoneum Vicarium administrari possint. Nam quidquid pri-
 » vilegio, aut dispensatione Summi Pontificis induci potest, idem ex consue-
 » tudine immemorabili. At qui constat, tum ex cap. de multa, tum ex praxi,
 » quod Summus Pontifex justà de causâ dispensare possit super residentia in-
 » curatis, aut personatibus: ergo etiam consuetudine immemorabili id obti-
 » neri potest, modò interim provideatur, ut Ecclesiæ detrimentum non patian-
 » tur, sed nihilominus officium, & administratio præstetur saltè per Vica-
 » rios. Talis in quibusdam Ecclesiis, tum Cathedralibus, tum Collegiatis
 » adhuc viget consuetudo, ut personatus, verb. gr. præpositura, residentiam
 » non requirat &c. Consuetudo item passim in Germaniâ viget, ut beneficia cu-
 » rata conferantur Ecclesiarum Cathedralium Canonici, & Decanis: itaut ea
 » per Vicarium perpetuum administrantur, relicta ipsi competente susten-
 » tatione &c. Id verò si passim sine causâ justâ, aut cum detrimento Ecclesiarum
 » fiat, nullâ consuetudine, excusari posse certum est, cum juri divino adversetur.
 » Sin verò causa subit &c. tunc non tam faciliè damnari potest collatio nixa
 » consuetudine immemorabili: quandoquidem inter justas causas à residentia
 » excusantes, numerari etiam solet consuetudo rationabilis &c. (b).

(b) Mem. Paul. Lay-
man l. 4. c. 1. n. 11.

16. Attendant benignus Lector quantâ firmitate Layman asserat, & beneficia
 merè simplicia exemptionem Beneficiario inferre à debito residentia; & plura
 ex eis posse ab uno Clerico insimul possideri, quia exemptionem ipsam præsefer-
 runt: Et demùm vi consuetudinis posse abscindi onus residentia; non solum à
 beneficiis merè simplicibus, sed etiam à beneficiis alioquin residentialibus. Pro-
 fectò si consuetudo tantæ virtutis est, ut beneficia alioquin exempta, residentia;
 debito adstringat, ut alibi diximus; Etè contrà tantæ virtutis est, ut beneficia
 etiam curata, & multò magis choralia, vel alio titulo residentialia possint à resi-
 dentia laqueis extricare; nescimus videre, cur hanc immunitatem non valeat
 beneficiis merè simplicibus impertiri. Cum autem cunctorum Theologorum,
 ac etiam Canonistarum consensu, generalis omnium Nationum consuetudo ferat,
 quod beneficia præfata merè simplicia totalem habeant exemptionem ab onere
 residentia; negari certè sano intellectu non potest, quin Beneficiarii merè
 simplices sint à servitii personalis, & residentia; onere exempti.

17. Eandem sententiam tenet eximius Theologus Societatis Jesu Thomas
 Sanchez Hispanus in suis Consiliis Moralibus, sive Opusculis, movens questio-
 nem, qualiter ratione beneficii ecclesiastici contrahat aliquis domicilium, ait
 enim hac inter cetera: Si beneficium requiras residentiam, forsitan Clericus
 ratione illius domicilium. Ratio, quia residentia, seu residendi necessitas, est, quæ
 facit sortiri domicilium, ut notas Innocentius Felinus &c. Tertiò nota, quod licet
 de jure omne beneficium petas residentiam, at ex generali consuetudine beneficia
 simplicia eam non exigunt (excipe Canoniciatus, & portiones, ut tradit Felyn. d.
 cap. dilectus, al 2. num. 1. Rebuff. prax. benef. tit. de dispens. de non resid. num. 8.
 unde in præfenti tantùm illa, quæ ex consuetudine requirunt residentiam, dicun-
 » tur illam requirere Etè. (c). Alio in loco proponit dubium: An jure humano

(c) Sanchez opuscul. Mo-
ral. l. 7. c. 1. dub. 1. n. 6.
fol. 195.

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

Z

inter-

interdicta sit beneficiorum pluralitas, & in responsione pluribus adductis, hoc quoque opportunè probatur. Tertia sententia dicit, licitam esse absque dispensatione beneficiorum simplicium, non requirentiam residentiam, pluralitatem: Sicut verò de iis, quæ residentiam postulant. Ratio, quid quoddam priora beneficia consuetudo prevaluit contrà jus. Sic tenet Glos. cap. gratia de rescript. in 6. vers. de jure. Innocentius, Soto, Corduba &c. Nota, beneficia simplicia in duplici esse differentiâ. Quedam requirunt residentiam, ut Canonici, portiones, juxta Trid. sess. 24. cap. 12. alia non requirunt residentiam, ut beneficia simplicia his inferiora: reliqua enim beneficia simplicia, servitium requirentia, quæ vocantur Servideros, quomodo jure dicantur evigere residentiam: consuetudo tamenduxit contrà jus positivum, ut sufficiat servire congruè per idoneum substitutum (a).

(a) Sanchez. episc.
mor. 2. c. 2. dub. 6. n. 4.

18. Successive addit Sanchez: In Concilio Compostellano, habito Salmoniticæ anno 1566. 'cum actum esset expedire, ut si qui habent hujusmodi beneficia simplicia, compellerentur ad residentiam, quid Tridentinum sess. 6. cap. 2. dicit, ut habentes quæcumque beneficia, requirentia residentiam, cogantur à Prælo reside-re; rē utrumque controversiâ, & collatâ cum doctissimis ejus Accademici viris, nil statutum est, sed relicta est antiqua consuetudo &c. Et quod hujusmodi beneficia simplicia ex generali consuetudine residentiam non requirant, docet Rebuff. in prax. benef. cap. de dispens. ad non residendum num. 2. Alexander Pelym (b). Itaque Sanchez, tam directè de residentiâ loquens, à Beneficiariis debitâ; quàm indirectè agens de pluralitate beneficiorum, impediens Beneficiarios ipsos, ne in suis beneficiis valeant residere; rutilantibus verbis edocet, quod Beneficiarii merè simplices sunt ab onere actualis servitii, & personalis residentie debito immunes; sicque duplicato modo, & geminatâ ratione illius sensum habemus, doctrinæ, quam exponimus, efficaciter faventem. Undè pro eo, quod pertinet ad hunc Auctorem, nil clariùs haberi potest, firmans, totam seriem prælatorum Beneficiorum merè simplicium esse à residentie personalis onere immunem.

(b) Idem Sanchez.
loc. cit. n. 5.

19. Concurrit in eandem sententiam Andreas Molfesius Clericus Regularis, in suo Promptuario triplicis Juris, Divini, Canonici, & Civilis, pro cuius impressione Collaterale Consilium Neapolitanum hoc ei texuit elogium, quod non minorem Theologum in hac Summâ se præbeat, quàm eximium 'Jurisconsultum, in explanandis consuetudinibus hujus fidelissimæ Civitatis Neapolitanæ se exhibuerit &c. Et nullam repugnantiam moralem, neque jurisdictionalem contineat &c. (c). Vi hujus elogii, atque in eo contentorum, Contradictores, ne reprobare videantur id, quod eorum Antenati tanto plausu probarunt, manus victas dare cogentur, quoties ex isto Auctore, illorum Concive, ac cujus doctrina egregie explicat consuetudines Urbis Neapolitanæ, nullamque continet repugnantiam, neque jurisdictionalem, neque moralem, probabimus exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie. Molfesius, inquam, de residentiâ Clericorum possidentium ecclesiastica beneficia pertractans, ita suam sententiam exponit, ut nedum sentiat Beneficiarios merè simplices immunes à residentie debito esse, vi consuetudinis ita ferentis, sed etiam posse plura hujusce generis beneficia insimul ab uno, & eodem Clerico retineri, quâ Beneficiarii eorum possessores sunt à dictæ servitutis onere exempti.

(c) Vide in print. p.
prompt. summæ Molfesii.

20. En Molfesii verba: Quarta responsio est Innocentii, & aliorum plurimum, quos probant Avor. d. lib. 7. cap. 3. 1010. Garcia d. par. 3. cap. 2. num. 3. & seq. ubi varias decisiones, & declarationes Sac. Congregationis citat, & innumeros DD. Plura etiam notat Vasquez cap. 4. de benef. §. 2. art. 2. num. 175. cum seq. Nunc Episcopus potest cogere obviennes beneficia simplicia ad personalem residentiam, quid ex antiquissimâ totius Ecclesiæ consuetudine non tenentur ad aliud, quàm ad Divinam Officium recitandum, & hoc declaravit Sacra Congregatio pluribus, ut refert Garcia d. l. cit. cap. 2. num. 8. & seq. Et licet possit consuetudine contrariâ, vel jure speciali introduci, ut Beneficiarii simplices teneantur ad residentiam, & cum dicto

dicto onere Beneficiarii accipians beneficium, ut post Felyn. in cap. dilectus lo. 2. num. 1. de rescript. Graff. & Zerola notas Garcia d. cap. 2. num. 11. & seq. ubi sic pluries decisum refert; Nihilominus dicenti adesse hanc obligationem residentis, incumbit onus probandi, & ita bis decisum refert Garcia d. cap. 2. num. 5. & 6. Et ibi: non esse opus probare, quod Capellania obiecta, narrata in gratia, non requiratur residentiam; cum beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam personalem non possulent; & similia verba refert num. 6. in alia decisione (a). In primis ergo consuetudo praevalet, ad immunitatem istam fundandam, & ulterius recentiora iura in sententia huius Auctoris, aliorumque, quos ipse refert, & sequitur eidem immunitati praebent efficax fundamentum.

(a) Molles. sum. p. 3.
n. 6. de benef. cap. 11.
n. 18 & 19.

21. Quaesierat praecedenter Mollesius, an beneficia simplicia sint incompatabilia, & responderat negative, siquidem beneficia simplicia ex se non sunt incompatibilia, quia potest unus habere plura beneficia simplicia, quae non requirunt residentiam. Et hoc passim Romani Pontifices observant, etiam post Concilium Tridentinum. Ita Navarrius in Summa cap. 25. num. 129. Hofeda, Parisius, Garcia, Reginaldus &c. (b). Itaque Mollesius duo docet, nimirum & beneficia simplicia non exigere debitum residentiae personalis: & plura ex eis ab uno, atque eodem Clerico posse licite possideri, quia neutrum ex ipsis residentiae debito adstringitur: imò & idem verum esse, ait, si alterutrum ex beneficiis sit simplex, hoc enim quia debito residentiae caret cum beneficio curato, vel chorali, aut aliis residentiali, potest licite retineri (c). Binis ergo modis Mollesius pro exemptione Beneficiarium merè simplicium ab onere residentiae perorat. Et cum ejus doctrina, teste Collaterali Consilio Neapolitano, eximia sit in explicandis consuetudinibus illius Civitatis, nullamque repugnantiam contineat, neque moralem, neque jurisdictionalem; quid in oppositum dicunt, contentundumve Contradictores?

(b) Molles. in sum.
p. 1. r. 6. de benef. c. 9.
num. 2.

(c) Idem Molles.
loc. cit. n. 36.

22. Nè volumen crescat in immensum, cunctos Moralistas cum eorum scriptis hic referendo, allegabimus postremo loco doctrinam Martini Bonacinae Mediolanensis celeberrimi Theologi, quem inter ceteros laudat Antonius Baldassarius (d). Nam quaerens, an Beneficiarii simplices ad residentiam teneantur, hoc dat responsum: *Respondeo habentes beneficia simplicia, quae nullam obligationem habent, praeter onus recitandi privatim Divinum Officium, non teneri in loco beneficii reside.* Ratio est, quia ubique possunt beneficii sui onera persolvere, Divinum Officium privatim recitando. Tàm quia nullo jure, vel sufficienti ratione probari potest, hujusmodi Beneficiarios ad residentiam obligari. Tàm quia communi fidelium consuetudine receptum est, ut hujusmodi Beneficiarii nullum sibi conscientiae scrupulum circa residentiam faciant. Tàm quia sic declaravit Sacra Cardinalium Congregatio, siquae sepe Rota Romana decidit &c. Imò neque Episcopum posse hujusmodi Beneficiariis residentiam precipere, declaravit Sacra Congregatio, nisi obstes consuetudo (e). Subsequentèr idem Auctor secundo colligit: Capellanum, cui ex fundatione Capellaniae simpliciter impositum est onus celebrandi, non peccare graviter, non residendo in loco Capellaniae, sed posse alibi manere, & satisfacere celebrando per aliam, etiam si in fundatione dicatur, ut certis missis in hebdomada celebret &c. sed dicendum est, si in fundatione caveatur, ut per se ipsum celebret: tunc enim Capellanus non potest per aliam celebrare, sed per se ipsum, consequenter in loco beneficii residere tenetur, ut satisfaciatur oneri sui beneficii (f). Idem docuerat paulò antè generalitèr de cunctis beneficiis simplicibus, quod Beneficiarium ad residentiae debitum non adstringunt, dicens, *habentes presimonia, aliaque simplicia beneficia, non teneri in loco beneficii reside* (g). Non soli ergo generalis consuetudini, quae de se aliquin magna esset ratio, sed aliis quoque tribus rationibus refert Bonacina immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à debito residentiae.

(d) Ant. Baldassari.
Compend. rit. et oblig.
Vite Ep. in Martino
Bonac. f. 126.

(e) Bonacin. tom. 1.
ad finem oner. et oblig.
benef. d. p. 5. punct. 3.
num. 115 & 116.

(f) Idem Bonacin.
loc. cit. n. 13.

(g) Martin Bonacin.
ubi supra d. p. 5. punct. 3.
num. 2.

23. Nè displiceat alterius adhuc praedicti Auctoris allegare sententiam, Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

Z 2

nimi

nimirum *Vincenſij Filiucci Senenſis*, qui in ſuis quæſtionibus moralibus, dubium proponit de reſidentia in Beneficiariis requiſita, & reſpondet hoc modo: in omnibus Beneficiariis etiam ſimplicibus, jure communi exigitur reſidentia; probant id. DD. communiter ex multis capitulis, ut videri poſſit apud *Innocent. Hoſſienſem*, *Joannem Andre.* & *Abbatem cap.* quid nonnulli de Cleric. non reſid. & cap. fin. de reſer. in 6. ubi dicitur omne beneficium dari propter officium. Idem *Azor. lib. 7. cap. 3. qu. 1. Garc. 3. p. cap. 2. num. 1.* Ratio ea erat, quid omne beneficium habebat annexum aliquod miniſterium, & ſervitium Eccleſiæ, quod exerceri debebas in propria perſonâ, unde requirebatur reſidentia. Exciipiuntur à multis preſimoniam, quia eorum inſtitutio non fuit ad ſervitium faciendum in Eccleſiâ, ſed ad alia, ut diximus. Aliquibus tamèn placet, ut *Azor. hoc cit. verſ. quæres etiam hæc*, quatenus beneficia requirere eandem reſidentiam ob rationem diſtam; ſed etiam ſic excipiuntur; utpoſt recentia beneficia, olim enim non erant, ut cum de preſimoniis manet regula univerſalis vera, omnia beneficia, etiam ſimplicia, quæ ſervitium habent adjunctum, ut omnia antiquiora, requiſiſſe reſidentiam. Dixi jure communi, quid de conſuetudine jam introductâ, idem preſimoniam, quàm beneficia ſimplicia in Eccleſiis non Collegiatis, non habent adnexam hanc obligationem, ut ex reſponſionibus Sacre Congregationis, & multis DD. docet *Garcia cap. 2. à num. 4.* potuit autem id introduci contrâ juſt communi, quid jure tantum poſſitudo canonice, id erat præceptum: & alioquin jure naturali ſemper tenemur ſuis Eccleſiis conſulere, ne debito miniſterio ſaudentur, ſed per alios id muneris exerceant (a). Loquitur hic Auctor ſub illo ſuppoſito generali, quod etiam beneficia ſimplicia depoſcant onus reſidentie: cum tamèn iſtud ſuppoſitum ex reſatis nullatenus ſubſiſtere videatur. Sed quatenus etiam ſubſiſteret; jam ſatis eſt, quod conſuetudo, quæ poſſet injungere beneficiis, alioquin exemptis à reſidentie onere, debitum reſidendi; hoc ipſum viceverſa tollere valeat à beneficiis merè ſimplicibus, in hypotheſi, quod hæc alioquin reſidentie debitum præſeferrent.

24. Habemus ergò hic Doctores primè note, Sacre Theologiæ moralis Profeſſores, Luſitanos, Burgundos, Germanos, Hiſpanos, Neapolitanos, Mediolanenſes, Etruſcos (& ex aliis quoque Nationibus haberemus, ſi ſas eſſet omnes, de hæc rē tractantes, huic operi inferere) qui uno ore, uno eloquio, unâ ſententiâ tenent, fatentur, libros eſſe Beneficiarios merè ſimplices ab onere reſidentie: taliter ut oppoſitum ſentire, non ſit ſapere, ſed deſipere, atque adverſus conſonam omnium Moralistarum doctrinam improvidè commutare; nec veritatem ignotam inquirere, ſed cognitam declinare; co pruritu, quo agunt nonnulli, quaſi ad diſcordiam nati, qui tunc optime diſſeruiſſe ſe putant, cum contrâ Doctiores dixerint: Nec tunc verum inveniriſſe velle videntur, quam concertationibus, rixiſque totas ebaras implere (b). Hæc de Theologiſtâ Scholaſticâ, tum Moralibus immunitatem Beneficiorum merè ſimplicium à reſidentie perſonalis debito ſtatuentium dixiſſe ſatis. Nè autem ratio ab auctoritate petita in præſidium ipſius immunitatis, ad ſolos Theologos ſit reſtricta, in ſequenti capitulo ſenſum Juriconſultorum quoque, ſive Canonistarum, opportune ducimus requirendum, nè ulla ſpecies Doctorum ſit, quæ cauſæ noſtræ ſuum calculum non exhibeat.

25. Tum autem à ratione, tum ab auctoritate, multiplicibus motivis, intentum cauſæ noſtræ munimus, quia cenſemus Contradiçtores, illorumve Auctores, tam rationi, quàm auctoritati velle deſerre, prout doctum quemque, honoratum, ac rationabilem virum ſe gerere oportet. Turcarum etenim, & Barbarorum eſt velle præpotentè agere quidquid libet, ſive adſit, ſive non adſit ratio ſic agendi. At Chriſtianorum, & præcipuè Catholicorum eſt operari, non quod libet, ſed quod licet, atque intentionem, actusque ſuos, de ratione mæjiri, juſtitia inter illos prævalente, non vi, Quod ſi aliquis ex iſdem aliena jura

(a) Filius. tom. 1.
tr. 41. de benef. c. 6. qu.
6. n. 15 f. 4.

(b) Vincen. Conven-
ſon. Theolog. incant. 1.
cond. tom. 1. diſſer. præ-
ambuli. c. 1. ſpeculati. 1.
fol. 6.

invadere, aliorum res rapere, Ecclesias & rebus, & juribus propriis denudare, justitiâ conculcatâ, nitatur; hic inter latrones quidem computabitur, Deo, & hominibus odiosos, abominabiles, & despectos, non verò inter homines civiliter viventes, honorem profitentes, & nobilitatis lumine præfulgentes. Itaque ratione utendum est, non præpotentiâ, & uti; alioquin actum erit de rebus humanis. Cum ergo Contradictores profiteantur se intendere, quod beneficium merè simplicia oneri residentiæ personalis debeant esse subjecta, non quia ita ipsi velint; sed quia sic justitia deponat; nostrum est in præsentî opere motiva quæque possumus aggregare, tum à ratione, tum ab auctoritate susceptâ, quibus innotescat, quod justitia onus præfatum excutit, non deponit: & exemptionem Beneficiariorum merè simplicium à residentiæ debito non diruit, sed tuetur. Igitur post auditos Theologos, tum Scholasticos, tum Morales, sæpèfatæ immunitati faventes, operæ pretium est hic quoque Canonistas audire, in idipsum æquis vocibus consonantes.

C A P U T XX.

*In quo congeritur allegationes plurium CANONISTARUM,
faventes Immunitati Beneficiariorum merè simplicium ab onere Servitii personalis, &
Residentiæ.*

S U M M A R I U M.

- 1 *Disciplina Sacrorum Canonum est subalternata Sacre Theologiæ. In materiâ Beneficiali standum est dispositionibus Juris Canonici.*
- 2 *Sensus Augustini Barbolæ est, quod Beneficarii simplices ad solum officium recitandum teneantur. Née Bulla S. Pii V. de residendo eos comprehendit.*
- 3 *De generali consuetudine beneficia simplicia residentiam non deponunt: Et in dubio beneficium præsumitur simplex.*
- 4 *Pluræ Decisiones pro antedictâ exemptione prodierunt. Beneficarii simplices ad residentiam compellendi non sunt: nec eorum beneficii novum onus addendum.*
- 5 *Ex Jacobo Pignatello, Beneficarii simplices à residentiâ sunt immunes, Et possunt suis muneribus per alium fungi, nisi aliud obstat.*
- 6 *Possidentes beneficia simplicia non sunt cogendi ad ullum ministerium personale, aliudve insolitum onus, cum satis sit, si recitent Officium Divinum.*
- 7 *Sunt qui optarent gravia onera Clero imponere, cujus tamen onus non à quantitate proventus, sed à naturâ beneficii debet regulari.*
- 8 *Non est leve onus sola officii recitatio, cum Beneficiarius alia quoque habeat onera. Bajulorum stipendia mensurantur à labore, non Clericorum.*
- 9 *Jura ecclesiastica decernunt Clericis sublimibus plures proventus conferri, & cum eis super pluralitate beneficiorum dispensari.*
- 10 *Ex Joanne Aloysio Riccio, habetur, & theorica, & praxis exemptionis Beneficiariorum simplicium à residentiâ in Regno Neapolit.*

- 11 Beneficia simplicia non exigunt residentiam; nec opus est id probare. Illa possidentes, solum ad officium recitandum tenentur.
- 12 Opinio Camilli Borelli est eadem cum aliis de immunitate, quæ præditi sunt Beneficarii merè simplices à debito residentia.
- 13 Nicolaus Garcia probat Beneficarios merè simplices ad residentiam non teneri, nec esse iustificandam illorum immunitatem à tali onere.
- 14 Idipsum probat decretis Sacre Congregationis. Nte S. Pii V. in Bullâ de residentia eos comprehendit.
- 15 Nihil innovandum in beneficiis simplicibus. Ndc Synodus Provincialis potest eorum statum immutare, nec Episcopus eis novum onus addere.
- 16 Quid sentias hæc ipsa de rd Prosper Fagnanus? Beneficia simplicia non exigunt residentiam de generali consuetudine in iure approbatâ.
- 17 Etiam ob Sacerdotum penuriam, & in Collegiatis ruralibus, Beneficarii simplices ad residentiam arctari non possunt.
- 18 In beneficiis simplicibus non est electa industria personæ: idè Beneficarii non tenentur residere, Et onera possunt adimplere per alium.
- 19 S. Carolo Archiepiscopo Mediolanensi, & Episcopo Aseulano, permissum non fuit onus novum Beneficariis imponere merè simplicibus.
- 20 Magni momenti est Prosperi Fagnani auctoritas propter diutinam experientiam, quam habuit in rebus, beneficia ista respicientibus.
- 21 Rosa, & Doctores opinionem Lapi de Castiglionchio sequuntur, qui exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie tucur.
- 22 Si testator mandavit in Ecclesiâ celebrari missas, id facere potest Beneficarius per alium. Clericus maior quatuordecim annis consequi potest beneficium simplex.
- 23 Satis est, quod qui habet beneficium simplex, illi deserviat per Vicarium, nisi aliud ex lege particulari sit cautum.
- 24 Ponis Lapi casum de Presbytero habente simul parochiale beneficium, Et Capellam: queriturque, an utramque præbendam retinere valeat.
- 25 Causa cur unus non valeat simul duo beneficia residentialia retinere, est, quia non potest in utroque personaliter permanere.
- 26 Clericus de iure potest retinere plura beneficia compasibilia. Tenens beneficium residentiale, si accipias aliud simile, vacat primum.
- 27 Beneficium simplex non requirit residentiam, sed sufficit ejus onera exerceat per alium. Capellanus in Cathedrali non est pars corporis Capituli.
- 28 Non prohibetur quis habere beneficium curatum, Et simplex, quia simplex potest per alium discurrere. Duos Canonatus non potest quis retinere.
- 29 Permissum est Clerico plura beneficia simplicia in titulum obtinere, quæ pluralitas excludit debitum residentie personalis.
- 30 Exemptio Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie omnibus numeris est probata, tam ratione, tam auctoritate.

1. **U**TMADMODUM Sacrorum Canonum disciplina est Sacre Theologie subalternata (a); sic & Canonistarum doctrina subalternationem aliquam dicit doctrinæ Theologorum. Ideo cum in præcedentibus Capitulis auctoritates tum Scholasticorum, tum Moralium Theologorum aggregaverimus, faventes exemptioni Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie; bonum hic erit auctoritatibus Canonistarum coacervandis incumbere, ut concurrentibus in unum votis Canonistarum, atque Theologorum, pateat, nullum deesse fulcrum exemptioni præfatæ, quæ alioquin pluribus aliis fundamentis superabundanter innititur: Accedit, quod ex Contradictoribus, aliqui, ut audivimus, forensi professioni operam navant, & quia in materiis forensibus plus faciliè deferatur Canonistis, quam aliarum scientiarum Professoribus (b); idcirco gratum, futurum illis esse putamus à Canonistis audire, quod ipsi aggressi sunt impugnare. Insuper, quia materia beneficiorum regulari debet præcipuè juxta dispositiones Juris Canonici (c); quid potest hic opportunius agi, quam post superiores productos Canones, ad rem facientes, nunc quoque sensus Canonistarum afferre, atque Contradictoribus seriò perpendendos sub oculis exhibere?

2. Atque *Augustinus Barbosa* celeberrimus Canonista, Episcopus Ugentinus, in Regno Neapolitano, pluriès de materiâ, quam ventilamus, tractatum habuit, & semper immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à residentie onere tuitus est. In suo tractatu etenim de officio, & potestate Episcopi, residentie materiâ tractans, ait: *Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia aliquod personale servitium suis beneficiis impendere; cum ex antiquissimâ Ecclesiæ consuetudine nonnisi ad officium recitandum teneantur.* Ità decisum refert *Nicolaus Garcia Oe. Armendar Oe. Alzedo Oe.* Tenentur verò ad inferendum illi per alios, qui approbati sint ab Ordinariis, cum mens non fuerit *Pii V.* in Bullâ de residendo, editâ 8. Julii 1569. incipien. *Cupientes, cogere habentes beneficia simplicia in eis residere Oe.* Nihil tamen innovandum in hujusmodi beneficiis, quæ etiam Clericatus nuncupantur in Ecclesiis parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum servitium, nec per se, nec per substitutos præstando, ut possint cogi, vel per se ipsos, vel per substitutos infervere, si tanto tempore possessores non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet, quod ad certum sint obligati, satis esse, si dicant horas canonicas. Decisum refert *Garcia, Armendar Oe. (d).*

3. Et antè dudum sub testificatione *Aloysii Riccii* celeberrimi Canonistæ Neapolitani scripserat, ampliando sermonem ad Clericum obtinentem simplex beneficium, qui etiam non poterit cogi residere in Diocesi, ubi illud habet, sed poterit ire quo velis, & ità dicit in *Rota* decisum in unâ Nullius beneficii 28. Maii 1604. coram Ill. Dom. *Ludovico* nunc S. D. N. *Gregorio XV.* inter ejus impressas decif. 175. (e). Et in suis Collectaneis super Jus Canonicum, postquam de mente plurium Doctorum, quos recenset, firmavit, quod beneficia, etiam merè simplicia, de jure possunt residentiam; adjungit: *Ex generali tamèn consuetudine beneficia simplicia residentiam non requirunt, ut testantur Flaminius, Gonzalez Oe. Rota in Calaguitanâ Beneficii, de Armado 22. Januarii 1622. coram Merlino, & in Alexandrinâ Beneficii 18. Aprilis 1625. coram eodem. Et in dubio beneficium non censetur curatum, sed simplex. Gonzalez, Garcia, Tufesi Oe. Rota in Ripandâ Beneficii 27. Junii 1612. coram Merlino, & in Alexandrinâ Beneficii 18. Aprilis coram eodem. Et in Benzoventanâ Beneficiorum 9. Mali 1625. coram Pirovano: observante hujusmodi qualitatem (quod beneficium sit simplex) narratam in gratiâ, non esse justificandam, & contrarium asserenti incumbere onus probandi (f).*

4. Qui paritèr *Barbosa* in Summâ Apostolicarum Decisionum pluriès idipsum repetit, multa congregans decreta Sacrarum Congregationum, id statuen-

(a) *Fagnan. in c. cum venerit 22. de judic. no. 1. l. 1.*

(b) *Card. de Luca ultor. dif. 1. num. 6. de cens. dif. 16. n. 2. de jur. dif. 1. n. 1. n. 1.*
(c) *De Luca de benef. dif. 16. n. 13.*

(d) *Barbos. de off. Ep. potest. Episc. p. 1. alleg. 51. n. 11. f. 101.*

(e) *Barbos. de off. Ep. potest. Episc. p. 1. alleg. 21. n. 6.*

(f) *Barbos. in c. quid novum 1. de Cler. non residendo 1. l. 1. in 4. fol. 19.*

(a) *lib. Barbof. sum.*
apud de res. cap. 11. §. 1.
de 111. 196.

(b) *Ipsius Barbof.*
Colloq. in Conc. Trid.
§. 6. c. 2. de res. n. 2.

(c) *Memo loc. cit. §.*
27. de res. c. 5. n. 10.

(d) *Barbof. in Conc.*
Trid. §. 25. de res. c. 5.
n. 7. §. 2.

(e) *Jacob. Pignatelli.*
tom. 7. Consult. 4. n. 39.
§. 7.

(f) *Pignatelli. tom. 10.*
Consult. 117. n. 6. §. 179.

tia, & superius per nos relata, cum variis quoque Doctoribus in eandem sententiam convenientibus (a). Et in Collectaneis ad Concilium Tridentinum ait: Beneficia simplicia obtinentem non posse Episcopum cogere personale aliquod servitium impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesie consuetudine non teneatur, refert deessum Piasse. in prax. Episcoporum par. 2. cap. 3. num. 32. (b). Et in eodem tractatu inferius asseverat: Non posse ab Episcopo beneficiis simplicibus novum onus imponi, asserit Aldan. in comp. Canon. resol. tit. 26. num. 17. asseverans, ita decisum sub die 2. Julii 1597. (c). Et in eodem loco paulo ante firmaverat: Beneficiarii non sunt cogendi ad sustinenda onera, que in fundatione, vel institutione, aut statuto non reperiuntur, vel ad que ex antiquissima consuetudine non teneantur, prout refert deessum in una Cremonens. Aldan. in comp. Canon. resol. lib. 2. tit. 25. num. 16. Capellania instituta a reflatore cum his verbis, ut Beneficiarius ipsius Capelle omni die, seu saltem quinquies in hebdomada celebrare teneatur, Et si negligent fuerit, ipse Beneficiarius incurrat penam solidorum duorum, non censetur requirere personalem residentiam, nec exigat, ut personaliter missam dicat, ut attestat deessum Nicol. Garcia in addit. ad par. 7. cap. 1. num. 87. (d). En quomodo, & quoties, ac quantis cum auctoritatibus Barbofa & profitetur, & docet, & decilum esse recenset, Beneficiarios merere simplices esse à residentia debito exemptos. Quà sanè doctrinà idem Auctor non suam nudè opinionem, profert, sed eam, & auctoritatibus aliorum Canonistarum coherere ostendit, & rationibus quoque idipsum suadentibus esse innixam.

5. Eandem sententiam tenet Jacobus Pignatelli è Cryptaleis in Salentinis Regni Neapolitani, modernus Scriptor, & Canonista, qui de residentia Beneficiorum sermone instituto, ita suum aperit sensum: Esi omnia beneficia, etiam simplicia de jure residenciam requirant, eap. quid nonnulli de Cler. non resid. c. cap. præterea de præb. tamèn generali consuetudine illam non exigunt, ut per Lap. alleg. 36. & not. alibi. Et in eis, sicut in altaribus potest quis per alium deferre præ Missa, & aliis Divinis Officiis, Sacerd. in eap. super inordinata de præb. Lap. alleg. 5. num. 8. alleg. 35. num. 2. & alleg. 116. nu. 2. Nisi in fundatione expresse electa sit industria persone, ut per eundem Lap. ibidem. Et quod hic dicitur de consuetudine, ad ea beneficia referri potest, que licet de sui naturâ residentiam non requirant, nihilominus consuetudine inductum est, ut requirant, juxta Glof. in eap. Cum satis, V. consuetudinis, de offic. Archid. Quando autem ex qualitate beneficii propter conditionem in fundatione appositam, vel de jure, aut consuetudine, vel statuto teneatur quis residere, vide tractata per Lapum dicti, allegat. 116. (e).

6. Et alibi in ipsamet subjectâ materiâ sic effatur: Nihil innovandum in beneficiis simplicibus, que Clericatus nonnunquam consueverunt nuncupari, quorum fructibus possessores gaudent, nullam servitium per se ipsos, neque per substitutos prestando eis Ecclesiis, in quibus dicti Clericatus existunt, ut nequeant cogi, vel per se ipsos, vel per substitutos in habitu Clericali, quod illis Ecclesiis inferriant, licet eap. 3. sess. 21. de reformat. præ certo habeatur, omnia beneficia ad cultum Divinum, atque Ecclesiastica munia obeunda instituta esse, juxta capit. ult. de rescript. in 6. Si jam pridem possessores talium beneficiorum non sunt coacti ad aliquid istorum, nec appareat quid certum, ad quod obligati sint, cum etiam his nostris temporibus satis erit, si dicant horas canonicas: Unde si beneficia ista non requirunt residentiam, non debent cogi per substitutum exemplo illius Canonici, qui studiorum causâ non residet, nec etiam teneatur per substitutum inferri, ut per Doctores in eap. licet de præbend. (f). En iensus Pignatelli adeo rutilans, & coruscum, ut nihil eo clarius in præsentî materiâ valeat reperiri.

7. Porro sunt aliqui, quibus placeret, si possent, onerare Clericos ponderibus gravissimis, velut equos, & mulos, quibus non est intellectus: Et pro ratione redditum, quos percipiunt ex beneficiis, optarent illis sarcinam gravio-

rem,

rem, vel leviozem imponere, missarum, residentię personalis; chori, officii divini, assiduitatis, in Ecclesiis, ubi erecta sunt beneficia, & si quid aliud excogitabile est, laboris, fatigationis oneris, & obsequii: buccisque tumentibus effluunt, parum, & exile onus esse Beneficiario merē simplici, fructus interdum ditissimos percipienti, solum divinum officium recitare. Oh! stupidi, & insensati, atque in Clerum nimia forte invidia, vel animositate commoti: Numquid exiguum onus est se Deo ad quotidianas horas devotē recitandas obligare sub pānā aeternę maledictionis? Numquid est onus tenue se libertate nudare agendi multa, quę laicis permittuntur, Clericis verō sunt secundum canones interdicta? Numquid est parum, se perpetuę castitatis vinculis coercere, quā nulli laicorum Apostolus voluit ponere sub pcepto? Debitum erogandi in pios usus quiddid congruę superest sustentationi, pusillanē inter onera computatur (a)? Profecto ubi nām, quando, quo Auctore statutum est in Ecclesiā, quod prefinita, vel taxa debeat esse merces, & mensura servitii Ecclesię pręstandi, plus, vel minus, juxtā majoritatem, vel minoritatem redditus beneficii? Nulla sanē est merces, nulla taxa, nulla mensura proventus, quā regulanda sit majoritas, vel minoritas servitii Ecclesię pręstandi, à quantitate reddituum: adeo ut sicuti tam tenetur ad residentiam, & personale, ac jure ministerium Beneficiarius residentialis, cujus beneficium fructificat mille aureos, quā ille, qui prębendam residentialem retinet, non nisi triginta, vel minus etiā redentem (b): tam Archiepiscopus Tolertanus in Hispaniā ditissimus, quā Episcopus Minorienfis in Campaniā pauperrimus, quā utrobique onus residentię, ac servitii non à proventu dependet, sed à naturā, & conditione beneficii, quod parochiale est, vel Episcopale, vel Canoniale, aut Chorale; Itā est tam exemptus ab onere residentię Beneficiarius simplex, cujus Capella, vel Abbatia, sive Prębenda fructificat mille aureos, quā ille, cujus beneficium non pervenit ad mille obolos, quā equalis est natura, atque conditio utriusque beneficii quoad rationem residentię. Diversitas postmodum inter pinguiores, & tenuiores Beneficiarios, aliorum quā à residentię onere venit repetenda, & repetetur ab eo, qui peregrē proficiscens, vocatis seruos suos, & tradidit illis bona sua: Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii verd unum, unicuique secundum propriam virtutem (c), Super quo textu egregiē, suo more, Sanctissimus Pontifex Gregorius monuit cunctos, & pręsertim Beneficiarios cavere, nē qui plūs ceteris in hoc mundo accepisse aliquid cernitur, ab auctore mundi gravius inde judicetur (d).

8. Hinc non leve onus videatur sola Divini Officii recitatio in Beneficiario, optimum beneficium simplex possidente, quā totum illius pondus in solā ipsā psalmodiæ sacrę exhibitione non consistit, cum alia plura superius recensita onera secum habeat. Pręterquā quod stipendia Clericorum non mensuranda sunt à corporali labore, sed à merito, à doctrinā, à munere, à dignitate, quā excellent, & ab aliis hujusce generis causis, & motivis, per Sacros Canones approbatis. Merces rucularum, agasorum, & artificum inferiorum, est illa, quę à quantitate laboris, atque corporalis operis definitur. At Clericorum, Nobilium, Equitum, Judicum, Ducum, & Artificum etiā altioris notę merces sub aliā methodo regulatur. Videmus Pictores, Sculptores, & his similes intrā breve tempus opus aliquod sue artis complere, ac centum, bis centum, & interdum nullos aureos in pretium postulare. Videmus urbium, & provinciarum Judices, ac Rectores, arcium, & militię Prefectos, Moderatores Cathedralium Doctoralium in publicis Academicis, & alios, ministeriis publicis applicatos, paucis interdum anni diebus, paucissimisque dierum horis, lectioni, exercitiis militaribus, vel politicis, curę sibi iniunctę, incumbere, & tamen stipendia luculentissima percipere. Ut quid ergo mercedem Clericorum, ad redditus exiguos coarctabimus? Clericorum, qui majore

(a) Vide infr. cap. 25. n. 9. 10. 11.

(b) Reginald. lib. 10. tit. 3. c. 5. n. 11. Fagnan. in cap. conquirentes. n. 2. c. 12. de Clericis resid. l. 3.

(c) Matthæi c. 15. n. 13.

(d) S. Greg. homil. 9. in Evangel.

(a) Cap. 1. in fin. dist. 17. cap. quis dubitet dist. 96. 4. c. Bellet. dist. 4. c. l. r. part. 2. de diff. c. l. c. l. r. 4. 1.

(b) Barbof. jur. Eccl. dist. 1. l. 1. cap. 12. n. 13.

(c) Cap. de multa 23. de prebend.

(d) S. Thom. quodlibet. 9. art. 1.

(e) Barbof. in 7. cap. de multa 23. de preb. l. 3. tit. 5. d. n. 11. cum alia ab eo alleg.

res sunt quolibet laico (a), & majoribus privilegiis, atque prerogativis, quam habeant laici, sunt donandi (b).

9. Jura Ecclesiastica de beneficiis etiam residentialibus, disponentia, inter causas dispensandi super eorum pluralitate, allegant doctrinam, nobilitatem, excellentiam, & dignitatem, quæ in aliquibus Clericis reperitur (c). Consonaque voce tum Theologi (d), tum Canonistæ consentiunt (e), quod Clericis doctrinâ, virtutibus, nobilitate notabili, & dignitate sublimibus, major debetur opulentia reddituum Ecclesiasticorum, ideoque illis nedum beneficia pinguiâ licitè coacervantur, sed etiam conservantur; Et non solum beneficia merè simplicia, sed etiam residentialia geminari, licitè possunt sublato eis onere residentie. Vide ergo quod non labor, sed meritum, doctrina, & personæ dignitas, ac similia, sunt rationes, propter quas majoritas, vel minoritas proventuum ecclesiasticorum decet à Clericis obtineri. Quæ dicta fiat, ut capaces veritatis, & æquitatis eos reddemus, qui fortè non benè affecti in viros Ecclesiasticos; nodum in scirpo quærent, ut de illis obloquantur; & adversus Clericos, beneficiis lautioribus insignitos, buccis concrepantibus debacchantur: obtangentes eos, si possent, ponderibus enormissimis, quæ nunquam habuerunt, contra omne fas onerare.

10. Allegabimus nunc doctrinam superius memorati Joannis Aloysii Riccii, Canonici, ac Patritij Neapolitani, de Sedili Nidi, quem Joannes Longus ejus Concanonicus, vocat *Patriæ lumen*, & decus (f). Ipse, inquam, Riccius in suis doctissimis collectaneis materiam, quam manu terimus tractans, de illâ sic proloquitur: „Beneficia simplicia requirunt residentiam de jure, licet secus de consuetudine, circa quam doctrinam fuit mihi quæsitum, num beneficium cum onere celebrandi missam requirat personalem residentiam: Ego negativè respondi, & adduxi duas decis. Prima est Grat. Ro. March. in decis. 155, ubi fuit decusum, quod per onus celebrandi non est effectum beneficium residentiale, cum sufficiat, quod in tali Ecclesiâ missæ, & divina officia celebrentur per alium, undè Maynard. in decis. 90. lib. 2. dicit, quod neque ob id censetur electa industria personæ Sacerdotis, cum possit per quemlibet Sacerdotem explicari. Adduxi secundò, decisionem Monald. in cons. dec. 89. ubi pariter decusum fuit, quod Capellania simplex non requirit residentiam (g). Hunc Auctorem nemo ciedet mentiri: Sed quilibet veritatis indigator pro certo habebit, illum ingenuè loqui: & cum suos libros exaraverit ad ostendendam praxim fori Ecclesiastici Neapolitani, in eo uno habemus & theoreticam, & praxim, ostendentes, exemptionem beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie in regno Neapolitano non esse in dubium revocandum: undèque à suorum Antecessorum, & concivium, doctrinâ, & stilo deviare Contradictores, dum eandem exemptionem nunc ponunt talitèr in questione.

11. Alibi dilucidius adhuc, & univèrsaliùs idem Auctor sententiam suam in hunc explicat modum: „Omnia beneficia simplicia de jure residentiam requirunt h. d. & ita refert decusum Card. Put. in decis. 311. lib. 3. Balb. in decis. 95. & Rot. Collect. in decis. 12. At secus est ex generali consuetudine, quoniam beneficia simplicia nunquam residentiam postulant. Balb. in decis. 22. Rot. divers. in dec. 432. p. 1. Cæsar de Grass. in dec. 155. hinc est, quod Rot. in unâ Conchen. beneficii de Valen. 30. Martii 1582. coram Ill. Lancellotto, resolvit, istam qualitatem, quod non requirant personalem residentiam, nec esse verificandam, & iterum eadem Rot. in unâ Viridunen. Canoniciatus 23. Februarii 1587. coram Gipsio, iudicavit non esse opus probare, quod Capellania obtenta, narrata in gratiâ, non requirat residentiam, cum beneficiis simplicia de generali consuetudine residentiam principalem non postulant (h). Et Rota in unâ Segobien. &c. Canoniciatus 24. Novembris 1588.

coram

(f) Vid. in princip. Oper. Jo. Aloys. Riccii.

(g) Jo. Aloys. Riccii. collect. 871. prima impress. f. 122.

(h) Idem Collect. 661. fol. 130.

coram Plato tenuit, non obftare, quod non fuerit iuftificatum beneficia fimplicia obtenta, perfonalem refidentiam non requirere, ut fuit expreffum, quia hæc qualitas non eft verificanda, ut fuit refolutum in d. Conchen. quod etiam fuit refolutum in unâ Legionen. præfimoniorum 27. Novembris 1592. coram Pamphilio, & in unâ Abulen. beneficii 30. Octobris 1595. coram Blanchetto, & in unâ Mediolanen. Congregatio Concilii ita cenfuit, Epifcopus non poteft cogere obtinentes beneficia fimplicia, & aliquod perfonale fervitium fuis beneficiis imponere, cum ex antiquiffimâ totius Ecclefiæ confuetudine, niſi ad officium recitandum teneantur (a).

(a) Idem Riccius loc. citat.

12. Poſt Riccium Neapolitanum occurrit Camillus Borrellus, egregius, & ipſe Jurifconfultus, ex eodem Regno progenitus, atque inſubjectâ materiâ ſcribens ut ſequitur : Beneficium habens onus celebrandi miſſam, refidentiam non requirit, ex quo poteſt impleri per ſubſtitutum, quoniam eſt ſimplex curam animarum non habens. Panor. in cap. cum ad hoc num. 5. de Cleric. non reſid. Felyn. in cap. dilectio cl. 2. col. 1. de reſcript. Ubi dicit de generali confuetudine mundi obtinent beneficia ſimplicia non teneri ad refidentiam. Alex. in conſil. 4. vol. 1. Stephan. Gratian. in deciſ. Marchie 155. num. 1. cum pluribus ſeq. (b). Et alibi: Simplicia beneficia de totius mundi confuetudine, refidentiam non requirunt, ut ſcribit Stephanus Gratianus in deciſ. Marchie 155. num. 2. Diſpoſitio tamen juris communis eſt, omne beneficium, quomodo tenue ſit, refidentiam requirere, ut tenebant Innocent. Hoſienſ. & Joan. Andr. &c. Declara tamen poſſe per ſtatutum Eccleſiæ, vel confuetudinem refidentiam in ſimplicibus beneficiis requiri, ut noviffimè diſpoſitione cavetur Concilii Tridentini ſeſſ. 6. cap. 2. in princ. & voluit idem Steph. Gratian. in d. deciſ. Marchie 155. num. 22. ex Lapo allegas. 35. Contrariam ſententiam, quod talis confuetudo non valeat, tenuit Archidiaconus in c. Sacerdotibus 38. diſt. quem ſecutus eſt Joannes de Lign. in cap. cum omnes de conſil. & Lapus in Alleg. 42. incip. An refidenti tamen longam diſtinctionem facit Hoſienſ. in d. cap. cum omnes, quem ſequitur Benediſt. Capra in regul. 2. n. 31. 32. 33. quem reſert, & ſequitur Hojeda in dicta cap. 17. ſub numero 26. ſequenda tamen eſt Sacri Concilii Tridentini auctoritas, à quo ſimilis confuetudo non improbat (c).

(b) Borrellus, deciſ. tom. 1. tit. 10. n. 7.

(c) Idem Borrellus, loc. cit. tit. 10. n. 147.

13. Sequitur Nicolauſus Garcia Hiſpanus eruditiffimus beneficialis materie Tractator, & Canonum Profeſſor, quem in ſuo tractatu de beneficiis reperimus ita docuiſſe. „Ex generali confuetudine beneficia ſimplicia refidentiam non requirunt. „Citaturque longa ſeriem doctorum: tum ſubdit: „Et ita in unâ Conchen. Beneficium de Valen. 30. Martii 1582. coram Ill. Card. Lancellotto fuit refolutum iſtam qualitatem, quod non requirant perfonalem refidentiam non eſſe verificandam. Et in unâ Virdunen. Canonicatus 23. Februarii 1587. coram D. Giſpio fuit dictum, non eſſe opus probare, quod Capellania obtenta narrata in gratiâ non requirat refidentiam, cum beneficia ſimplicia de generali confuetudine refidentiam perfonalem non poſtulent. Alex. conſil. 1. num. 2. lib. 7. Felyn. in cap. dilectus 2. num. 1. de reſcript. & in unâ Secobien. Canonicatus 24. Novemb. 1588. cor. Ill. Card. Plato, fuit dictum non obſtare, quod non fuerit iuftificatum, beneficia obtenta perfonalem refidentiam non requirere, ut fuit expreffum, quia hæc qualitas non eſt verificanda, ut fuit refolutum in d. Conchen. Quod etiam fuit dictum in unâ Nucerinâ Beneficiorum 30. Octob. 1592. infra adducta. 5. par. cap. 5. num. 64. & in unâ Legionen. Præfimoniorum 17. Novemb. 1592. cor. Ill. Card. Pamphilio infra adducta 6. par. cap. 4. num. 42. & in unâ Abulen. Beneficii 30. Octob. 1595. cor. Ill. Card. Blanchetto infra adducta 11. part. cap. 3. num. 299. & in eadem 26. Junii 1596. cor. D. Littà adducta d. 6. par. cap. 2. dub. 4. num. 47. Et in Placentinâ Canonicatus 31. Maii 1602. cor. Pamphilio, & in Aquinaten. Beneficii 2. Maii 1603. cor. D. Ludoviſio, & in d. nullius Beneficii 28. Maii 1604. Braſch. de Libert. Eccl. Tom. IV.

(a) Garcia de benef.
par. 3. et 4. et 5. f. 16.

„ cor, eod. apud Farin, decis. 12. novissimarum, & in Placentinâ beneficiorum
23. Martii 1609. cor, D. Pamphilio Juniore „ (a), Vide quoties, & quantoperè
Romana Rota iudicium de quæstione nostrâ formiter dans, multiplici defini-
tione decrevit, immunia esse beneficia merè simplicia, illorumque possessores
ab onere servitii personalis, & residentiæ agendæ in loco, ubi erectum est be-
neficium.

14. Sequitur Garcia dicens: „ Et in unâ Mediolanen. Sac. Congregatio Con-
cilio ita censuit: Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia
„ aliquod personale servitium suis beneficiis impendere, cum ex antiquissimâ
totius Ecclesiæ consuetudine non nisi ad officium recitandum teneantur. Et
„ Card. Burgen. sic respondit eadem Sac. Congregatio: Obtinentes beneficium,
„ quod sit simplex, & sine curâ animarum, & extra Ecclesiam Collegiatam, nec
personalem residentiam ob aliam causam requirens, non tenetur in eo resi-
dere, sed ad inserviendum illi per alium, qui probatus sit ab Ordinario &c.
„ Non fuit mens Pii V. in Bullâ de residentiâ, editâ 8. Julii 1569. incipien. Cu-
pientes, cogere habentes beneficia simplicia in eis residere &c. Et in unâ Ca-
laguritanâ: Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio simplici resi-
dere &c. Et, obtinens beneficium, licet id sit titulus alicujus Sancti, dum-
„ modò sit simplex, non tenetur in eo residere, nec ad residendum eum co-
gere potest Episcopus. Quasi satis non fuisset, Romanam Rotam, ex do-
ctis Prælati præcipuarum totius Christianitatis Nationum compositam, & iudi-
cium ferrè solitam de causis beneficalibus universi orbis, pluries, ac repetitè
judicasse pro immunitate Beneficiariorum merè simplicium à debito residentiæ
personalis; agglomerat hîc Garcia sensum quoque Sac. Congregationis, multi-
plicitatis vicibus explicatum, in judicando de eadem immunitate; ut agnoscas
prima Urbis, & Orbis Tribunalia ecclesiastica talitèr, benè perpenſis rebus, esse
solita judicare.

(b) Nicol. Garcia
libro citat.

15. Pergit in suo eloquio idem Auctor, dicens: „ Sac. Congregatio censuit
„ nihil innovandum in beneficiis simplicibus, quæ etiam Clericatus nuncupa-
tur, in Ecclesiis Parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus posses-
sores gaudent, nullum servitium, nec per se, nec per substitutos præstando,
„ ut possint cogi, vel per se ipsos, vel per substitutos inservire, si tanto tem-
pore possessores non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet, quia ad cer-
tum sint obligati, satis si dicant horas Canonicas, Nec Synodus provincialis
potuit obligare ad residentiam, aut immutare statum beneficiorum. Et 1. Ju-
lii 1597. Congregatio Concilii censuit, non posse ab Episcopo beneficiis sim-
plicibus novum onus imponi. Faciunt etiam aliæ declarationes adductæ in-
frâ 7. par. cap. 1. „ Itâ Garcia (b), quo suggerente, ac rationibus probante, nec
etiam Concilium Provinciale posse ad residentiam constringere Beneficiarios
merè simplices: nec eo usque se protendere auctoritatem Episcopalem, ut va-
leat novum onus beneficiis per eos possessis apponere; nescimus quid clarius,
quid fortius desiderabile sit, ad præfatam exemptionem asserendam, firmam-
dam, & ineluctabiliter concludendam, nisi velimus immunitatem ipsam, contra
omne fas, per vim, & præpotentiam comprimere, atque jura quæque rati-
ones, & auctoritates oppositum probantes iratis pedibus conculcare,

16. Hoc tandem Capitulum cumulanus doctrinâ Prosperi Fagnanij excel-
lentissimi Sacrorum Canonum interpretis, cujus fauna omni jam est major en-
comio. Quærit ipse, an beneficia simplicia exigant residentiam, & per hæc
sententiam exponit: „ Quamvis de jure communi scripto beneficia omnia
„ residentiam requirant, ut in cap. super ordinata, de præb. Et in cap. conque-
rente, de Cler. non resident. & not. Innoc. in cap. fin. in fine, & ibi Abb. n. 3.
„ eod. tit. & Abb. in cap. extirpandæ, §. qui verò, num. 30. vers. Nam benefi-
cium quantumcumque minimum de jure communi requirit residentiam, de
præb.

preb. Oldrad. conf. 140. In Ecclesiâ Calaguritan. num. 3. vers. Etsi dicatur. Rebuff. in praxi titul. Dispensatio de non residendo, num. 7. & seq. Quia propter officium datur beneficium, cap. fin. de rescriptis lib. 6. Feder. de Senis conf. 246. in princip. & beneficia omnia ad divinum cultum, atque ecclesiastica munia obeunda sunt instituta, in decreto Concilii Trid. cap. 3. sess. 21. Abb. ut supr. num. 32. ad finem (a). Tamen generalis consuetudo inolevit, ut beneficia simplicia personale residentiam non requirant, ut testantur Lap. allegat. 118. num. 1. propè fin. vers. Sed nec etiam. Oldrad. loco cit. Abb. hic in 1. notab. & conf. 47. in princ. lib. 2. Rebuff. ubi supr. num. 8. Et Rota apud Card. Seraph. dec. 639. num. 5. Sed satis est eis deservire per substitutum. Anchar. conf. 233. num. 3. Quæ quidem consuetudo hodie videtur approbata in cap. gratia. de rescript. lib. 6. & in Clem. gratiæ eod. tituleamq. validam esse tenent utrobique glossæ & DD. & est communis opinio, ut testatur Abb. in d. 6. qui verò, num. 31. de præbend.

(a) Fagnan. cap. cum muniti 6. n. 11. in seq. de Cons. lib. 2. f. 91.

17. Sentit Fagnanus id, quod communiter sentiunt alij Theologi, & Canonistæ, nempe immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à residentiæ personalis debito inniti consuetudini: verum nos supra ostendimus immunitatem ipsam non soli consuetudini hæere, sed etiam juri sic statuenti. Cumque Fagnanus ex se ipso adverterit, consuetudinem præfatam approbari in cap. gratia de rescriptis in 6. & in Clement. gratiæ eodem titulo; jam patet, quod non consuetudo, saltem de se sumpta, sed jus evidentèr decernit sæpefatam immunitatem. Addit deinde idem Auctor: „ Hinc Episcopo Vintimilien. alias petenti, ut ob Sacerdotum parochorum penuriam, ac populi frequentiam, posset revocare presbyteros absentes, habentes in Dioecesi undè viverent, atque in primis obtinentes capellanas, ac beneficia simplicia, eosque cogere in Dioecesi permanere; Sac. Congregatio Concilii censuit non concedendum, licet Anton. de Buttr. cap. fin. num. 4. vers. secundus casus, infra de Cler. non resid. post Innoc. dicat absentes revocari posse ob Clericorum penuriam, etiam si obtineant beneficia personalem residentiam non requirentia, argum. cap. quia Frater. 7. qu. 1. &c. Quo vero ad Collegiatas cum Episcopus Comensis, habens in suâ Dioecesi plures Collegiatas Ecclesias, non tamen insignes, consulisset Sacram Congregationem Concilii, an si in eis à tempore immemorabili nunquam consueverit residere, posset compellere Canonicos ad residendum, juxta cap. 12. vers. præterea, sess. 24. Sacra Congregatio censuit cap. 12. vers. præterea supradictum intelligi de omnibus Collegiatis etiam non insignibus, nisi tamen istæ non insignes Collegiatæ essent rurales prorsus destitute, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solum esset residere; aut quæ adeo tenuis reditus essent, ut Canonicos, non habentes undè vivant, alere non possent.

18. Deinde subjungit Fagnanus: „ Sed postea cum subdubitatum esset, an decisio Sacræ Congregationis, ut immemorabilis excuset à residentiâ, procederet in Collegiatâ non insigni rurali, tantum, an verò etiam in urbanâ, ita ut illa verba, aut in quibus, non repeterent distinctionem, rurales. Cum autem quidam dicerent Gregorium XIII. in unâ Patavin. de immemorabili in non insignibus aliter sensisse, relatum est ad eum decretum Congregationis: Sanctitas Sua probavit, quod visum est Congregationi, ut scilicet quando Ecclesiæ non sunt insignes, sola immemorabilis consuetudo non residendi excuset Canonicos à residentiâ, sed in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus immemorabilis nullo modo excuset (b). Tertiò nota ibi per se ipsum in beneficiis ecclesiasticis Clericos teneri per se ipsos deservire, nec posse muneri suo satisfacere per substitutum, quia hic est actus, in quo censetur electa industria personæ leg. inter artifices ff. de solut. cap. quoniam Apostolica de offic. Legat. & hanc regulam ex hoc textu eliciunt Butr. & Imola ambo n. 3.

(b) Propter. Fagnan. ubi supra num. 31.

» & Alex. de Nevo num. 5. Contrariam regulam in beneficiis simplicibus con-
 » stituit Lapis in pluribus allegationibus, quia cum de generali consuetudine
 » personalem residentiam non requirant, oneri deservendi divinis potest per
 » alium satisfieri; nisi secus in eorum fundatione cautum requiratur, & illius
 » allegationes Rota multoties sequuta est. Quinimo & Sac. Congregatio Con-
 » ciliis, ut plenè scripsi in cap. Ut Abbates num. 62. &c. de stat. &c. Nec obstat
 » hæc Decretalis, quia loquitur in dignitatibus, & Ecclesiis parochialibus, aut
 » etiam in beneficiis simplicibus, ex consuetudine, vel statuto, aut alio jure,
 » speciali requirentibus personalem residentiam, ut dictum est in præcedenti
 » Notabili, & in his salvari potest opinio Antonii de Butrio, & sequa-
 » cium (a).

(a) Fagnan. in cap.
 quia nonnulli 2. n. 5.
 de Clericorum rescriptis lib. 1.
 fol. 29.

19. Rursus alio in loco ait: » Præbendæ jam erectæ auctoritate ordinariâ
 » novum onus annexi non potest, quia obstat cap. cum dilectus supr. de con-
 » suetud. Conc. Lateranense in cap. prohibemus infra de Censibus, & Concil.
 » Tridentinum cap. 5. sess. 25. de reform. Unde Sac. Congregatio ejusdem
 » Concilii interpres, sæpius declaravit Episcopum non posse novum beneficiis
 » onus imponere, sed tantum curare debere, ut quæ illis ex fundatione, vel
 » consuetudine incumbunt, exactè adimpleantur, & in specie alias censuit no-
 » vum onus missæ in hebdomadâ non potuisse Episcopum imponere beneficio
 » habenti onus Anniversarii tantum. Non igitur potuit iste Præpositus cum
 » Capitulo annexere præbendæ vacanti novum onus celebrationis missarum,
 » vel personalis residentie, ut habet communis lectura, & ideo fuit necessaria
 » confirmatio Apostolica. Hinc cum beatæ memoriæ Cardinalis Borromæus
 » vellet cogere obtinentes simplicia beneficia in parochialibus, ut per se, vel
 » substitutos deservirent, cum cap. 3. sess. 21. præsupponat omnia beneficia de-
 » stinata esse ad cultum divinum, & ecclesiastica munia obeunda, juxta cap.
 » final. de rescript. lib. 6. Sacra Congregatio, ab eo consultata, respondit, non
 » esse cogendos ad aliud, quàm ad dicendos horas Canonicas: nec teneri, si
 » beneficia simplicia sint deservire per se, nec per substitutum, exemplo Cano-
 » nici, qui cum non teneatur residere causâ studii, non tenetur etiam ad sub-
 » stitutum. Abbas in cap. licet de præbend. Rursus cum Episcopus Afculanus
 » imposuisset onus paucæ elemosynæ cuidam Prioratui, quod est beneficium
 » simplex pro missis bis in hebdomadâ celebrandis in Cathedrali Ecclesiâ, id-
 » que quia licet dictos Prioratus actu Ecclesiâ non haberet, cum tamen ha-
 » beret redditus, & adessent vestigia veteris Ecclesiæ, non erat verisimile illam
 » sine onere missarum celebrandarum erectam fuisse; Sac. Congregatio con-
 » sulta, an id potuisset Episcopus; respondit, nullum onus novum imponendum
 » ex conjecturis verisimilibus. Sed nec Visitatorem Apostolicum, cui facultas
 » attributa non fuerit in literis Apostolicis, censuit potuisse onerare benefi-
 » cium simplex novo onere celebrationis missarum (b).

(b) Idem Fagnan. in
 cap. significatum 11.
 nom. 3. de præbend.
 lib. 3. fol. 11.

(c) Fagnan. in cap.
 convocante num. 4. de
 Clericorum rescriptis lib. 3.
 (d) Idem Fagnan.
 in cap. ut Abbates 2.
 num. 62. de stat. &c.
 qual. 1. 1. & in cap.
 super interdictis n. 5.
 de præbend. lib. 3. & in
 cap. exposuisti n. 11.
 eod. tit. & in lib. 6. in
 cap. admoneo. n. 34. &
 37. de rescriptis.

20. Constans est Fagnanus ubicumque loquitur de exclusionem oneris resi-
 » dentis respectu ad beneficia merè simplicia, ut videre illum est in cap. ut Abba-
 » tes 2. num. 63. de stat. & qualis. lib. 1. & in cap. super ordinatâ num. 5. de præ-
 » bend. lib. 3. & in cap. exposuisti num. 21. eod. tit. & in cap. admoneo num. 34.
 » & 37. de rescriptis. lib. 1. Demùm alibi redeunte sermone de hujusmodi re, inquit:
 » Ex generali consuetudine beneficia simplicia residentiam non requirunt, nisi aliud
 » sit inditum de jure speciali, ut notat gloss. in cap. gratia in verb. de jure teneri
 » de rescriptis. lib. 6. Ubi & alios refert Auctores (e). Quem pariter sensum habet
 » aliis in locis (d). Unde hic Doctor eximius, nec firmior, neque uberior esse
 » potest in hujusmodi sententiâ magistraliter sustinenda: ponderando etiam, quod
 » in eo leguntur non solum rationes magni momenti, & Doctores, ac Textus cano-
 » nicos, quos cumulatim super eadem re coarcebat; verùm etiam praxis in ju-
 » dicando super tali re solita frequentari à præcipuis Tribunalibus Ecclesiasticis,
 » quanta

qualia sunt Sacra Congregatio, & Rota Romana. Cujus sanè praxis Fagnanus peritissimus fuit, tum propter longam experientiam, quam habuit, forensibus negotiis in Urbe incumbendo: tum etiam propter munus Secretarii Congregationis DD. Cardinalium interpretum Concilii Tridentini, quod per longum tempus laudabiliter exercuit: juncta doctrina Juris Canonici, in qua nulli Canonistæ sui temporis fuit secundus.

21. Vidimus, quod magnificat Rota Romana, simulque magnificiunt Doctores opinionem *Lapi de Castiglione Florentini*, in decidendo quaestione, de qua peragimus: illiusque auctoritati valde deferunt, & merito: quippe Socinius eum vocat Doctorem illustrem (a): Auctoritatis maximæ Lambertinus (b): Virum, à cujus auctoritate non est in judicando recedendum, Ludovicus Romanus (c): ac tandem Mandosius, de ipsius allegationibus hoc pronuntiat, quod inter omnes libros Pontificios, & Legales, nullus eo melior est, & magis proficiuus (d): Bis autem Lapis de præfata controversiâ pertractat, nempe allegatione 35. & 116. atque utroque immunitatem tuetur Beneficiorum simplicium ab onere residentie, utens etiam consuetudine pro ratione, quæ consuetudo, si erat immemorabilis, & antiqua, suo tempore, nempe tempore Benedicti Papæ XII. sub quo ipse floruit (e): & qui sedere cœpit in Cathedrâ D. Petri anno 1334. (f), oportet, quod ista consuetudo jam quingentos ad minus annos transcendat: quæ quæ major dari potest ratio? Ipsi verò tam antiquæ consuetudini, si addatur pondus tot Doctorum, Canonistarum, & Moralistarum, atque Scholasticorum, qui præfatæ immunitati subscribunt: necnon jura, decreta, & Decisiones Rotæ Romanæ, ac Sacræ Congregationis, id ipsum folemniter definitientia, quinam locus rationabiliter dari potest, ambigendi de justitiâ ipsiusmet immunitatis?

22. Sed jam ipsum Lapis ex se perorantem audiamus: „ Utrum absque dispensatione quis possit in simul habere Ecclesiam, & Canoniciam in Ecclesiâ Collegiatâ; & simplex altare in plebe rurali, in quo testator mandavit ibidem divina celebrari pro animâ suâ, & suorum præmortuorum, & in quo mandavit dimidiam bonorum suorum presbytero eligendo pro missis ibidem celebrandis dari: & videtur, quod possit absque dispensatione illa tenere, & fructus inde percipere: quia habere plura simplicia beneficia non videtur à jure prohibitum; de elect. dudum, de præben. cum jam dudum not. Innoc. & Gloss. de rescript. gratiæ lib. 6. quæ dicit, quod hanc opi. sequitur generalis consuetudo, quam Papa scit, & tollerat, ut not. Joan. And. post alios, de etat. & qualit. præb. & hoc quia consuetudo est legum interpret&c. de consuetudine cum dilectis, ad hoc ff. de leg. l. minimè. Non obest, si dicatur, quod altare exigit personalem residentiam, quia fuit jussu ædificari pro divinis celebrandis, quia satisfit testatori, si ibi per alium divina celebrantur, nec jure expressum est, quod hoc casu per se deservire debeat: alleg. not. Joan. Cal. de præben. super inordinata, ubi expressè dicit, quod major 14. annis, licet minor 25. potest habere Ecclesiam non curatam, seu beneficium in Ecclesiâ non curatam (g).

23. „ Non obstat opin. glo. quæ habet, quod minor 25. annis Ecclesiæ rectoriam habere non potest, eâ ratione secundum eos, quia Ecclesiâ dedicatur, ut in illâ missam celebret, & alia Divina Officia, de consec. dist. 1. cap. 1. & talis missam celebrari non potest, nisi sit Sacerdos, de Summâ Tri. cap. 1. in fin. & minor 25. annis non potest esse Sacerdos, de etat. & qualit. generalem, quam opin. dicit Calde. esse contrâ multa jura, quia in Ecclesiis jura distinguunt inter curatam, & non curatam; & volunt, quod major ætas requiratur in curata, quam in simplici, de decif. cum in cunctis §. inferiora, de elect. licet canon. lib. 6. de etat. & qualit. eamte. ad hoc allegat, quia ubi non exigitur à jure personalis residentia, sufficit deservire per Vicarium, ad hoc Gloss. non

(a) Socin. conf. 118. n. 6. v. 4.

(b) Lambert. de juris patr. art. 9. q. 1. par. 2. l. 2. post n. 26.

(c) Ludovic. Roman. conf. 116 n. 6.

(d) Quenil. Mandos. præfatio in alleg. Lapi in fin.

(e) Mandos. loco cit. in princ.

(f) Platin. in aliis in Bend. XII.

(g) Lapis alleg. 35.

„ non obviat, de præb. c. super eo lib. 6. in novel. Nisi beneficium non curatum
 „ requirat Sacerdotium ex privilegio, vel statuto, ad hoc quod not. Gloss. cum
 „ omnes, de const. extirpandæ in fin. de præbend. & in capit. dudum de elect.
 „ lib. 6. in penul. Gloss. quod in absentia quis potest absque peccato recipere
 „ redditus. Dum tamen in beneficio teneat Vicarium, vel per alium beneficio de-
 „ ferveat, si consuetudo hoc habeat. Imò quod plus est, ex consuetudine in-
 „ Civitate Florentiæ Canonici Ecclesiæ Cathedralis dictæ Civitatis percipiunt
 „ redditus in absentia, licet non percipiant minutas obventiones de funeralibus,
 „ & aliis, esto etiam quod aliis beneficiis non deferviant ad hoc dictum Innoc.
 „ & Hostiensis, de præb. cap. extirpandæ, & Gloss. de præb. super eo lib. 6. di-
 „ cunt, quod potest esse casus, in quo quis de jure communi potest habere plu-
 „ res curatas, ut dicta de cr. super eo. & no. Gen. in Cle. literis, de præb. super
 „ verb. hospitalia, quod quis potest habere plura hospitalia, & si quodlibet ho-
 „ spitale haberet Ecclesiam curatam annexam, plures curatas Ecclesias potest
 „ de jure possidere (a).

(a) Idem Lapsus loci
 citato.

24. Consonat huic doctrinæ alia, quam inferius prolixiori dictatu ponit,
 eamque præstat hic integram, ac per extensum inferere propter rationes, quas
 numero 21. tetigimus: Ait ergo: „ Philippus in suo testamento jussit per ejus
 „ fidei Commissarios construi quandam capellam in quadam parochiali Eccle-
 „ siâ, & mandavit per dictos Commissarios eligi unum presbyterum, qui debeat
 „ officiare ad dictam capellam. Item reliquit dicto presbytero, qui resideret in
 „ dictâ Ecclesiâ, vel officiaret, certa bona, quo testatore obeunte, prædicti fidei
 „ Commissarii fecerunt construere dictam capellam in dictâ Ecclesiâ, ut of-
 „ ficiant in illâ quandam presbyterum, scilicet Rectorem dictæ Ecclesiæ paro-
 „ chialis, in quâ erat dicta capella, qui acceptavit, & institutus fuit per pleba-
 „ num dicti loci, ad quem de consuetudine spectabat, & pluribus annis dictam
 „ capellam simul cum dictâ parochiali Ecclesiâ possedit, & retinuit, & retinet,
 „ quibus sic se habentibus, Ordinarius per Inquisitionem ex officio procedit ad-
 „ versus dictum presbyterum, pro eo, quia ut dictus Ordinarius asseruit dictam
 „ capellam cum dictis parochialibus Ecclesiis de facto, & sine canonico titulo
 „ possedit, & fructus percepit, & occupavit, & quod de jure utramque retinere
 „ non potest. Queritur, utrum ille presbyter veniat puniendus aliquo non
 „ probato, & videtur primò quod sic, nam ex prædictis apparet, quod mi-
 „ nus canonicè dictam capellam retinuit cum dictis parochialibus Ecclesiis,
 „ quia erant beneficia incompatibilia, eâ ratione, quia parochialis requirit per-
 „ sonalem, & continuam residentiam, de præb. extirpandæ, & cap. licet canon.
 „ eod. tit. lib. 6. & quia curam habet animarum, aliud simile habere non potest,
 „ de præb. de multa, & in Extravag. Joann. 22. execrabilis §. qui verò. Sed
 „ prædicta capella, licet non sit propriè curata, quia animarum curam propriè
 „ non habet, est in hoc similis curatæ, quia personalem residentiam requirit:
 „ ad hoc enim construi mandavit ipsam testator, & presbyterum eligi, ut in
 „ illâ officiaret pro animâ suâ, & ad hoc reliquit dotes, ut presbyter exindè
 „ posset vivere, & sic voluit, ut singulis diebus sic faceret, hæc autem sine per-
 „ sonali, & continuâ residentiâ fieri non posset (b).

(b) Lapsus alleg. 116
 fol. 136.

25. Ex toto hoc discursu, de more illius temporis factò priùs super motivis,
 & objectis in conerarium facientibus; deducit Lapsus suam conclusionem, dicens:
 quod si capella igitur, de qua loquitur „ residentiam personalem, & conti-
 „ nuam requirit, patet, quod est incompatibilis cum beneficio curato, quod actu
 „ personalem residentiam requirit, & ista videtur esse ratio, quare duo benefi-
 „ cia curata retineri non possunt, quia utrumque personalem residentiam requi-
 „ rit, quod per unum hominem fieri non potest: quia unicuique corpus pluribus
 „ in locis continuè, & personalitè residere non potest, & istâ ratione motus
 „ post Innoc. in cap. Clericos de Cleric. non resid. videtur hoc idem dicere ex-
 „ pres-

preſſius poſt eum Dominus meus Joann. Calde. in eod. cap. Clericos, ſive requiratur reſidentia de jure communi, puta quia curata, ſive non curata, ſi ſtatuto, conſuetudine, vel inſtitutione factâ in ipſius ordinatione, propter idempnitatem rationis, ſcilicet incompatibilem, ut in Cler. gratia de reſcript. ſecundum ipſum Dominum meum Joann. Cald. & hoc procedit quantum ad utramque Eccleſiam parochialem, cum quibus dictus preſbyter dictam capellam retinuit. Sed quantum ad primam parochialem Eccleſiam, prædicta Eccleſia, in quâ dicta capella erat conſtructa, & cum quâ prior retinuit dictam capellam, videtur etiam aliâ ratione hæc canonicè fieri non potuiſſe: nam in Eccleſiâ, in quâ quis eſt rector principalis, non poteſt eſſe rector, & canonicus, vel aliud inferius beneficium retinere, quia rector, ſive prælatus principalis dicitur caput, & canonici, & alii inferiores clerici dicuntur filii, & membra, de iis, quæ ſin. à major. par. cap. novit. & cap. quanto: quia ergo pater non eſt filius, & caput non eſt membrum, iſta enim ſunt correlativa, quorum ea eſt natura, ut unum non ſit reliquum, & hoc placuit Domino meo Joann. Cald. in cap. poſtulaſti, de conceſ. præb. in 4. qu. ubi hoc plenè tractat; ad prædicta facit decreta, prima de cenſ. præbendæ lib. 6. melius de cr. uti de præb. Si igitur non potuit de jure retinere, canonicum non habuit titulum, & ſic de facto retinuit, & occupavit dictam capellam, & ejus fructus, & ſurtum commiſſit quodammodo, vel rapinam extra. de elect. dudum, & ſic merito Curia Episcopalis inquiri, & punire poteſt hos, & alios exceſſus, de offic. ordin. cap. 1. Hæc objectivè ſibi oppoſuit Lapis, quidquid potuit in oppoſitum congerendo; ut hiſcè poſtea motivis è medio ſucceſſivè ſublatis, fortiùs innotefceret viſ doctrinæ, quâ ſubindè ſuum ſenſum explicat, dicens,

26. In contrarium arguitur. Et primò videtur, quod dictus preſbyter dictam capellam canonicè tenuerit cum dictis parochialibus Eccleſiis, & earum quilibet, nam illud conſtat verum eſſe, aliquem poſſe de jure retinere, plura beneficia 1. ſimplicia, vel unum curatum cum uno ſimplici ſine aliquâ diſpenſatione arg. eorum, quæ not. Gloſ. 1. cap. gratioſæ, de reſcript. lib. 6. Sed ita eſt in caſu noſtro, quia dictus preſbyter retinuit unum curatum beneficium, videlicet Eccleſiam parochialem, & unum ſimplex, & non curatum, videlicet dictam capellam, igitur de jure retinuit. Quod dicta capella non ſit curata, patet in themate, quia nec preſbyterum, nec parochiam, nec juridiſtinctionem, vel poteſtatem ligandi, vel ſolvendi præſumitur habere: extra de elect. dudum, nec etiam requirit continuam reſidentiam, vel perſonalem, de juris conſuetudine, vel ſtatuto, vel modo appoſito in fundatione, ut patet per verba teſtamenti ſuprà in themate reliſta, & ſic effugitur opin. Innoc. & Domini mei Joann. Cald. quam ſuprà retuli. Et tamèn ſi requireret perſonalem reſidentiam ſecundum opi. Innoc. & Domini mei Joann. Cald. vacaſſet parochialis Eccleſia, & non dicta capella, unum ſecundo loco habuit, quia habens unum beneficium curatum, recipiens unum ſimile, vacat primum ipſo jure, & non ſecundum, de præb. cap. de multâ. Nec etiam capellam vacare diceretur per Extra vag. Joann. 22. execrabilis §. qui verò, quia parochialem Eccleſiam inſrà meſem de jure, & de facto non dimiſit in manibus Ordinarii. Sed certè prædicta opin. Innoc. & Joann. Cald. non videtur vera, etiam ut prædixi, ſi dicta capella perſonalem reſidentiam exigeret, quia poena de cr. de multa, & cap. execrabilis, ſpecialitèr in certo caſu eſt ſtatuta, ſcilicet in tenement duo curata: in aliis ergo incompatibilibus remaneant jura antiqua, quæ dabant optionem, de præb. referente, & cap. prætereà. Pro hac ratione facit ff. ſolut. matrim. l. ſi verò negotium §. de viro de elect. ſtatutum, lib. 6. hoc etiam placet Jo. And. in ſpec. de Cler. non reſid. §. primo mandet, ubi arguendo pro, & contrà, dicit hoc, quod proximè dixi verius, & quicquid Innoc. not. in d. cap. tux, de Clericis non reſid. tamèn idem Innoc. not. contrarium in cap. ſin. de Clericis

„ non resid. dicens, quod eo casu necessaria est motio, & hominis privatio. In-
 „ tellige igitur secundum Joan. Andr. Gloss. Innoc. de curatis dignitatibus, &
 „ personatibus, in quibus est speciale, de præb. cap. de multâ.

27. Subjungit Lapus, dicens: „ Stabitur igitur juri antiquo, per quod
 „ dabatur optio. de præb. ad hoc, & cap. Ipræterea, & d. cap. relatum: Non-
 „ obstat secundum eum illa clausula alioquin &c. quæ solum habet vim admo-
 „ nitionis excommunicationis, simile de præb. non potest, lib. 6. in commento
 „ cum suâ remiss. & licet prædicta sic examinaverim, tamen non faciunt ad ca-
 „ sum nostrum, quia, ut prædixi, dicta capella non requirit personalem, & con-
 „ tinuam residentiam, de jure, consuetudine, vel statuto, vel modo in funda-
 „ tione apposto, ut patet in verbis testamenti contra relationem. Nec forsitan
 „ dicat aliquis satis requirit personalem residentiam, ex quo ad hoc modificata
 „ fuit, ut ibi Divinum Officium pro animâ testatoris celebretur, quod nisi per
 „ presbyterum residentem fieri non potest; nam hoc idem esset in qualibet Ec-
 „ clesiâ non curatâ, quæ ad alium finem non construitur, nisi ut illic Divina Of-
 „ ficia celebrantur, hæc tamen jura tali casu non arctant Rectorem talis Eccle-
 „ siæ ad residentiam continuam, vel ad Sacerdotium. Sufficit enim, quod in
 „ tali Ecclesiâ Divina Officia per alium idoneum celebrari faciat, ut no. etiam
 „ ipse Jo. Cald. de præb. cap. superinordinata. Eodem modo, & pari ratione
 „ dicendum est de d. capella, videlicet sufficere, si per alium deserviri faciat,
 „ & missam celebrari. Nec obstat huic conclusioni, quod dicta capella simul
 „ cum dictâ parochiali Ecclesiâ, in quâ sita erat, retineri non potuerit, per ra-
 „ tiones superius assignatas, quia illæ rationes, etiam si veræ essent, procedunt
 „ in prælaturâ principali, & canonicatu, sed non est tanta convenientia inter
 „ prælaturam, seu rectorem principalem, & capellam ejusdem Ecclesiæ, quanta
 „ est inter ipsam prælaturam, & capitulum, nam paternitas, &
 „ filiatio, & caput, & membrum, correlativa sunt, & procedunt inter prælatos,
 „ & canonicos, ut supra dictum est; sed non inter prælatum, ut rectorem, &
 „ capellanum: nam capellanus non est de collegio, nec pars corporis, sed pars
 „ de per se, habens certum ministerium ad missam celebrandus, sicut si esset
 „ extrâ ipsam Ecclesiâ, & in aliâ Ecclesiâ. Et eadem ratione aliud est in dua-
 „ bus canoniis ejusdem Ecclesiæ, quam in canonicatu, & capellâ. Nam in
 „ duabus canoniis est patens ratio, quia tollitur suffragium Ecclesiæ, quia ubi
 „ duo canonici, ibi duo consilia, & duo suffragia, si duo reducuntur ad unum,
 „ diminuantur consilia, quia unius hominis unicum est os, & unica vox, &
 „ unicum consilium, secundum not. in cap. cum olim de re judic. in Gloss. 1. su-
 „ per ea in novellâ, quæ cessant in canonicatu, & capellâ, quæ, ut præfertur, vo-
 „ cem in capitulo non habet, & non est pars collegii.

28. Vide quot verbis, quotque motivis, Lapus immunitatem Beneficiarii
 „ simplicis ad residentiam personalem debito probat, & rationes dispefit, quæ sunt
 „ excogitabiles in adversum, eas evertens non solis vocibus, sed vocibus, quas
 „ jura per ipsum allegata communiunt. Sequitur: „ Nec obest si dicatur, dum
 „ deservit capellæ, subtrahit suffragium curato, tamen hoc non obstante dici-
 „ mus, quod potest cum curato simplex licite retineri, ratio est, quia in simplici
 „ potest per alium deservire, & idem in dictâ capellâ, ut supra probatum est,
 „ imò etiam in tali capellâ multò melius posset sine præjudicio Ecclesiæ, in quâ
 „ sita est deservire, quam si esset apud aliam Ecclesiâ, ut de se patet. Nam di-
 „ citur capellæ deservit ex dispositione testatoris, si unica missa celebratur ibidem
 „ in die. Sed constat, quod canonicus in eadem Ecclesiâ summo manè posset di-
 „ cere ibi missam, & statim esse in choro ad Officia Divina, celebranda postmo-
 „ dum cum aliis. Item principalis prælatus Ecclesiæ posset etiam summo manè ta-
 „ lem missam dicere in tali capellâ, & postea ad chorum se convertere, & aliâ
 „ oportuna tractare. Et si dicas, non posse missam celebrari pro Ecclesiâ prin-
 „ cipali,

capali, quia duas miffas &c. Refpondeo, quod etiam in curatâ non arctatur ad miffam perfonalitèr, fufficit quod per alium faciat dici, hæc autem facultas non efferet in beneficio, vel capellâ, quæ efferet in capellâ aliâ remota à principali Ecclefîâ. Et quod in eadem Ecclefîâ quis poffit efferre duplex, fcilicet prælatus, & canonicus, placet Joan. Andr. in decr. cum in Ecclefîâ de præb. lib. 6. & dicit nil relevare id, quod ibi dicit Archid. quod poteft habere vocem ut canonicus, fed non efferre canonicus. Sed quicquid fit de prælaturâ, & canonicatu, & duabus canoniis, tamen de prælaturâ, & capellâ, vel de canonicatu, & capellâ, maxime in capellâ, ubi non requirit perfonalem, & continuam refidentiam, non videtur dubitandum, quod illa fimul, ficut unum curatum, & aliud fimplex detineri poffunt. Sed fi non faciunt in altero eorum congruè deferviri, Epifcopus providebit per privationem alterius, vel per fructuum fubtractionem, feu dabitur optio ipfi Clerico, ut alterum, quod maluerit, accipiat, altero dimiffio, ut in c. referente præall. (a).

(a) *Ipfemet Lepus alleg. 116.*

29. En igitur utraque Allegatio Lapi, utraque magiftralis, & magnæ authoritatis, quam velle impugnare, efferre velle ifthum fodere, vel clavâ manum Herculis denudare, quippe hanc doctrinam fequuntur confonâ voce Doctores, eamque amplectitur Rota, nec ab eâ recedendum efferre in iudicio ferendo, nè contrâ communem fenfum omnium Doctorum eatur. Utrique autem huic Allegationi optimas additiones facit *Quintilianus Mandofius* perexcellens Jurifconfultus, quas hic adnectere fupervacuum judicamus: Memorandum tamen ducimus Gloffam notabilem, ab eo allegatam ex cap. dudum de election. quæ admittit Clerico poffe plura beneficia minora, five non refidentia in titulum obtinere, & hanc efferre confuetudinem per totum orbem diffufam (b). Quæ beneficiorum pluralitas, quia non efferre compatibilis cum fervitio perfonali, & cum actuali Clerici refidentia, ut alibi pluries oftendimus in præfentis operis decurfu; patet hinc quoque immunitas Beneficiariorum merè fimplicium ab onere refidentie.

(b) *Gloffa cap. dudum 1. 4. Per institutionem de elect.*

30. Porro veritas uniuscujusque propofitionis nonnifi elici poteft, & probari, vel ratione, vel auctoritate, vel utraque fimul conjunctâ: quæ quanto magis propofitioni favent, tantò magis ipfius propofitionis veritas elucefcit. Nos igitur proponentes propofitionem, quod Beneficiarii merè fimplices funt à refidentia debito immunes, eam probavimus multiplicibus rationibus, & Scripturalibus, & Theologicis, & petitis ex Sanctis Patribus, atque ex Sacris Conciliis, Generalibus, Nationalibus, & Provincialibus: Rationibus pariter Legalibus, Historicis, & Politicis: necnon Decretis Sacrarum Congregationum: Decisionibus Romanæ Rotæ: Auctoritate demum Theologorum, tam Scholafticorum, quam Moralium, atque Canoniftarum: Jam ergò munus noftrum omnibus numeris adimplevimus, nec reftat quid amplius defiderari valeat ad uberiorem hujus fententie probationem. Quia nihilominus Contradiçtores quoque multas pro fe rationes adducunt; fupereft ut easdem examinemus, perpendamus, diluamus, & tamquam effimeras ad nihilum redigamus, prout Domino adjutore in refponfione ad fequentes Objectiones, nos fautores efferre fperamus. Ad illas ergò alacri animo jam descendimus,

RESPONSIO. OBJECTIONIBUS

EX JURE DIVINO, ET NATURALI PROPOSITIS ADVERSUS

IMMUNITATEM BENEFICIORVM MERÈ SIMPLICIUM AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T XXI.

*In quo respondetur primæ Objectioni SCRIPTURALI ;
adversus præfatam Immunitatem propositæ , ac
petitæ ex Actibus Apostolorum, & ex Epistolâ
ad Titum .*

S U M M A R I U M.

- 1 Rectus ordo procedendi in controversiis est , ut probata aliqua Doctrinâ congruis rationibus ; dissolutione quoque Objectionum ejus veritas confirmetur .
- 2 Prima Obiectio petitur ex eo , quod Apostolus Ephesius scribit , & ad Titum ; Unde inferatur esse de jure divino , quod Beneficarii residentis apud suas Ecclesias .
- 3 Præfata Obiectio ad summum probat Clericos alicui Ecclesiæ esse assignandos & ne affixi ab eâ discedant ; quod Canones quoque sanciant .
- 4 Nèdè antiqui , sed etiam recentes Canones jubent affixionem Clerici alicui Ecclesiæ . Quæ tamèn affixio non potest fieri post ordinationem .
- 5 Quæ concernunt ordinationem , nihil probant quoad residentiam in beneficio : Ab unâ enim ad aliam , consequentia non tenet .
- 6 Apostolus loquitur non de Beneficariis merè simplicibus , sed de Episcopis : qui interdum vocè Presbyteri connotantur .

- 7 *Episcopalis dignitas non erigenda eſt in parvis locis. Episcopatus dignitas exigit onus reſidentie, ab eoque non valet argumentum ad beneficia merè ſimplicia.*
- 8 *Sicut etiam ex debito reſidentie perſonalis inherente Curatis, non bene inferitur eodem onere arctari Beneficiarios merè ſimplices.*
- 9 *Retorquatur argumentum, ſi uterque textus completitur beneficia merè ſimplicia eo modo, quo Apoſtolus de Episcopaliſibus, & de Curatis diſpoſuit.*
- 10 *D. Paulus nullibi reſedit localiter apud Gentiles, quorum eſt ordinatus Aniſtes. Quid feceris Titus à Paulo deputatus in Cretâ.*
- 11 *Beneficiarii curati tenentur reſidere de jure divino: non expreſſè, ac ſtriçtè, ſed ſolùm analogicè, ac deductivè, ſed lato modo.*
- 12 *In Concilio Tridentino rei hæc fuit valde agitata. Non poſſes Papa diſpenſare ſuper reſidentia Curatorum, ſi hæc eſſet ſtriçtè de jure divino.*
- 13 *Videatur tandem, quod Curati reſidere teneantur de jure divino, ſi non expreſſo in Sacris Scripturis, deducto tamen ex iis, quæ Sacre literæ tradunt.*
- 14 *Curati non ſolùm tenentur ſacrificium offerre, & ſimilia facere, quæ fortaſſis poſſes per ſubſtitutum præſtare, ſed etiam alia facere, quæ exigunt ejus præſentiam.*
- 15 *Poteſt autem ſuper Curatorum reſidentia diſpenſare Pontifex ob bonum publicum, ſicut facit ſuper voto, & jramento, jſtiſſi ex cauſis.*
- 16 *In quo diſſenſi ant Canoniſtæ, ac Theologi, circa obligationem reſidentie Rectoris animarum, & poſſeſſasem Pape diſpenſandi ſuper ipſa reſidentia?*
- 17 *Beneficiarii, qui ſolam curam exteriorẽ habent animarum, ad reſidentiam tenentur ſaltem vi Bullæ Pi PP. IV.*
- 18 *Mulſi Doctores ſenſiſſe eſſe de jure divino reſidentiam Curatorum. Concilium Tridentinum quid hæc de re decreverit?*
- 19 *Concilium decreviſſe eſſe de præcepto divino in curatis paſcere ſuas oves. Siluiſi autem, quod reſidentia perſonalis in eis ſit de jure divino.*
- 20 *Canonici, Mamonarii, Dignitateſ chorales &c. non tenentur ad reſidentiam de jure divino, nec etiam lato modo, ſed ſolùm de jure Eccleſiaſtico.*
- 21 *Si non niſi lato modo Rectores animarum, & nullatenus Canonici tenentur ad reſidentiam de jure divino: multò minùs ad illam de eodem jure ſunt adſtriçti Beneficiarii merè ſimplices.*

1. **R**ECTUS ordo procedendi in controverſiſ, hoc poſtulat, quemadmodum inuimus capitulo præcedenti, ut nedum rationibus probetur ſententia, ſive doctrina, ſive propoſitio, pro cujus ſcribitur veritate, ſed etiam Obiectionum diſſolutione firmetur, ut & illis in medium propoſitiſ, & hiſ è medio ſublatis, nihil ſuperſit, quò melius poſſit veritas ipſa probari. Poſtquam igitur jam per varias rerum categoriſ collegimus, & in propatulo poſuimus infinitas propemodum rationes, Scripturales, Theologiſ, Legales, Hiſtoricas, Politicas, ex Sanctis Patribus, & Sacris Conciliis depromptas, aliſque demum ſuperius indicatas uniſonè conclamantes pro exemptione Beneficiariorum merè ſimplicium ab onere ſerviti perſonalis, & reſidentie; nihil aliud reſtat, niſi ut in eandem exemptionem diſſolutione Obiectionum, quæ proponuntur in oppoſitum, confirmemus. Ad illas igitur examinandas nunc opportunè manum apponimus, in Domino confidentes, quod ipſis citò dabimus exinanitas, exinanitas uſque ad fundamentum in eis (a).

2. Obiiciunt itaque primo loco Contradiçtores, eſſe de jure divino, quod Benefi-

(a) Tyſalm. 116. 23.

beneficarii etiam merè simplices actualiter resideant, & personaliter administrent in Ecclesiis, ubi eorum erecta sunt beneficia: hoc eque deducunt ex bicipi sermone Divi Pauli Apostoli ad Ephesios, & ad Titum. In primo etenim Apostolus, mittens Ephesum vocavit majores natu Ecclesie, illisque inter cætera salutis monita, hoc quoque largitus est: *Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo* (a). In secundo quoque ita sensum suum Tito Discipulo communicavit: *Reliqui te Crete, ut ea, qua desunt, corrigas, & constituas per civitates presbyteros, sicut & ego disposui tibi* (b). Per hoc ergo, inquit, quod Apostolus iussit apponi in locis ibi designatis Presbyteros, & Majores natu Ecclesie regere Ecclesias sibi commissas; patet, quod omnes Beneficarii, etiam merè simplices, in eisdem Presbyteris, & Majoribus natu expressi, debent de jure Divino in Ecclesiis, in quibus beneficium obtinent, residere, atque personaliter ministrare.

g. Respondetur primò negando suppositum, nempe quod in utroque textu Apostolus loquatur de Beneficiariis, vel de Ecclesiasticis beneficiis: neutrum etenim ex istis est verborum ejus obiectum; & quatenus etiam ex hinc aliqua norma deduci posset, disciplinæ à Clericis in rebus Ecclesiasticis observandæ; nulla fortè aptior significatio reputanda esset, quam ista, quod Apostolus utrobique loquatur non de beneficiis, neque de Beneficiariis, sed potius de affixione Clericorum alicui determinatæ Ecclesie, quam nos nedum non impugnamus, sed imò eam ultrò admittimus, & fatemur nullum esse ad sacros ordines promovendum, qui non sit alicujus Ecclesie servitio mancipatus, id clarè disponenc Concilio Chalcedonenſe, sub his terminis. Nullum absolute ordinari ne presbyterum, nec diaconum: *nec omninò aliquem eorum, qui sunt in Ecclesiasticò ordine, nisi specialitèr in Ecclesia civitatis, vel pagi, vel Martyrio, vel Monasterio* it; qui ordinatur, designetur (c): Ad hæc Concilium Valentinum in Hispanià decrevit: *Non sit Clericus, qui non spondeat locum, ubi sit delegatur* (d). Alia quoque Concilia mandassent Clericos alicui Ecclesie semper affigui quorum etiam plura faciunt, ne Clericus ab Ecclesia, cujus servitio destinatus est, discedat (e): Et si discedat, à nullo alio Episcopo suscipiatur (f).

4. Quam observantiam affixionis, sive designationis Clerici ordinati, ad aliquam determinatam Ecclesiam, nedum antiqui Canones, ut univimus, poposcerunt (g), sed etiam recentiores exigunt (h): Et signantèr Concilium Tridentinum disponens: *Cum nullus debeat ordinari, qui judicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis; Sancta Synodus vestigiis sancti Canonis Concilii Chalcedonenſis inherendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesie, aut loco, pro cujus necessitate, aut utilitate assumitur, non ascribitur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus* (i). Quæ tamèn adscriptio facienda est in actu ipsius ordinationis, alioquin, si intermitteretur, non potest post ordinationem suppleri (j). Semelque tandem facta, non ita Clericum adscriptum ad residendum alligat, ut ab Ecclesia suâ iustus ex causis non valeat elongari: quæ de re Doctores (m), tametsi contra Clericos gyrovagos Pontificum, Patrum, & Conciliorum interdicta, vocibus intonent non exiguis (n).

5. In hoc autem sensu præfatæ affixionis, congruè accipi posse utrumque textum Apostoli, testatur Christianus Lupus, in contrarium perperam allegatus, dicens: *nullum autem Episcopum, aut Clericum absolute, sed ad certum titulum, aut cardinem ordinari, est omninò Canon Apostolicus*. Etenim Titum Cretensium Metropolitæ mandat Apostolus, ut constituat Episcopos, Presbyteros, aliosque Ministros, non vagos, sed liberos, sed per civitates, aliæque loca certa, & fixa. Et Alia Episcopos hortatur idem Apostolus, ut attendant gregi, seu populo, in quo illos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei.

Et quod

(a) *Ad. Apostol.*
cap. 10. v. 12.

(b) *Ad Titum cap.*
1. v. 5.

(c) *Concil. Chalced.*
cap. 6.

(d) *Conc. Valentin.*
an. 514. cap. 6.

(e) *Conc. Rem. an.*
504. & ordinationes.
Conc. Gall. 10. v. 10.
150. 11.

(f) *Conc. Tolos. XIII.*
c. 11. *Conc. Hispan. II.*
c. 4. *Conc. Laufen. c. 13.*
(g) *Conc. Arel. c. 1.*
12. *Conc. Hispan. II.*
c. 13. *Conc. Clarem.*
c. 13. *Capitul. Caroli.*
M. l. 1. c. 16.

(h) *Concil. Agrenſ.*
an. 1581. tit. de ordin.

(i) *Concilium Trid.*
ſeſ. 23. cap. 16.

(j) *Benedict. ad Cos.*
Trid. ſeſ. 23. c. 6. n.

(k) *Barb. ad Cos.*
ſeſ. 23. cap. 16. n. 2.

(l) *Zachar. PP. 1.*
ep. 11. *Conc. Gall. ſeſ.*
172. an. 5. v. 10. de

Ecc. offic. l. 1. c. 3.
Conc. Valenc. an. 514.
c. 5.

Ex quo videt Clericorum ad certos titulos, & locos affixionem esse dictatum Spiritus Sancti &c. (a). Si ergo Apostolus in textibus, ex quibus compacta est Obiectio, non loquitur de beneficiis, neque de Beneficiariis, sed de solâ affixione Clericorum ad servitium alicujus Ecclesiæ, facienda in actu ordinationis; patet, quod argumentum nihil probat adversus exemptionem Beneficiariorum merè simplicibus ab onere residentie. Aliud enim est, quod Clericus alicui assignatur Ecclesiæ, ne sit gyrovagus, & ne incertis Sedibus vagetur, ut sit demùm illi affixus ratione ordinationis: aliud verò est, quod ad residentiam personalem teneatur ratione beneficii: ab ordine namque ad beneficium, consequentia, quoad hanc partem, non tenet.

6. Respondetur secundò, Apostolum in utroque textu exadverso allegato, loqui non de Beneficiariis simplicibus, sed de Episcopis. In Actibus enim Apostolorum convocavit plures Episcopos civitatum provincie Ecclesiæ, uti sentit D. Irenæus (b), eosque commonuit, ut primo attendèrent sibi, & deinde ipsorum gregi (c), atque illi benè regendo incubarent, in quo Spiritus Sanctus eos Episcopos constituerat. In epistolâ quoque ad Titum, eum commonuit, ut constitueret per civitates presbyteros, idest Episcopos, quatenus antiquitus, vox presbyteri erat communis etiam Episcopis (d): *Et cum essent plures civitates in insulâ Cretæ, centum numero, volebat, ut singula urbi proprium haberet Presbiterum: tum ut labor esset tolerabilior apud unicuiquemque vigilam Cnissatis: tum ut diligentius populi cura administraretur* (e). Et quod in eâ epistolâ ad Titum nomen presbyteros significet Episcopos, convincitur ex subsequentibus verbis, ubi ait, oportet enim Episcopum sine crimine esse (f): quæ verba non possent coherere prioribus, si Apostolus pro presbyteris non intellexisset Episcopos (g).

7. Idipsum deducitur ex ratione Dignitatis Episcopalis, quæ usque ab initio non potuit constitui nisi in urbibus (h): Undè Concilium Sardicense: *licentia non sit Episcopi passim ordinandi, aut in vico, aut in civitate modicâ, cui satis esse possit unus presbyter: nec enim necesse est ibi Episcopum fieri, nè Episcopi vilescat nomen, & honoris summi auctoritas* (i), quod & Concilium Laodicenum statuit (l), & alii Canones apud Gratianum in suo Decreto (m). Itaque cum Apostolus utroque in loco de Episcopis eloquatur; nil mirum si verbis utitur eos ad residentiam urgentibus, quippè sine dubio Episcopi personalis residentie debito arctantur. Sed hoc nihil facit ad rem pro eodem debito Beneficiariis merè simplicibus inferendo: hi etenim Beneficarii non sunt Episcopi, nec habent dignitatem, neque officium, neque ordinem, neque onera Episcopalia: Imò unum ex oneribus Episcopilibus quale est onus residentie, facit ut etiam, ex hoc capite beneficia merè simplicia à beneficiis Episcopalibus distinguantur: adeoque ab uno ad aliud eorum non benè deducitur argumentum.

8. Respondetur tertio, quod si de facto Apostolus nedùm de Episcopis, verùm etiam de presbyteris inferioribus locutus fuisset; adhuc tamen ejus verba ad summum extendi non possent, nisi ad significandos quoque presbyteros, curam animarum habentes, & ita Bartholomæus Petrus Lintrensis expendens versiculum illum, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, asserit hoc loco, non eos solos nomine Episcoporum intelligi, qui stricte, & propriè sic appellantur, sed etiam qui sunt iis inferiores, curam animarum habentes, parochi nuncupati. Et nihilominus verum est etiam de talibus, quod Spiritus Sanctus eos posuit unicuiquemque in grege suo rectores, inspectores, preceptos ad regendam Dei Ecclesiam: quoniam neque ordinis, neque jurisdictionis potestas Sacerdotalis cuiquam confertur, nisi virtute, & auctoritate Sancti Spiritus, tamen per hominis ministerium (n). Pariter in epistolâ ad Titum, ubi Apostolus ei committit, ut constituat per civitates presbyteros, qui ministeria pastoralia exercent, ut evincitur ex contextu, si pro presbyteris rê verâ intel-

(a) Cyprianus Lupus
Scol. in can. 6. Conc.
Chicqd.

(b) S. Irenæus lib. 3.
cap. 14.
(c) Dionys. Carthuf.
in Act. 10. 25.

(d) Corneil. à Lepin
Tit. 1. 5. 9. Et. Dionys.
Carthuf. in Tit. 1. 5.
Larin. Act. 10. 19.
(e) Arsenius Scap-
tus Salsburgensis in
Tit. 1. 5. 11.
(f) Ad Titum c. 1.
non. 7.

(g) Dionys. Carthuf.
loc. cit.

(h) S. Leo epist. 87.
ad Episc. Afric. c. 1.

(i) Conc. Sardicenf.
can. 6.

(l) Concil. Laodicen.
cap. 15.

(m) Gratian. dist. 11.
no. per tot.

(n) Barthol. Petrus
Lintrensis in Act. 10
25. 6. in quo.

ligit sacerdotes, Episcopis inferiores, tertè non nisi parochos, & animarum rectores potuit connotasse; in quo sensu bene Cornelius à Lapide exponit: *jubez ergò Paulus, ut in singulis oppidis Titus constituas presbyteros, puta in majoribus Episcopos, in minoribus sacerdotes, sive pastores (a)*. Dato igitur etiam ex abundantia, quod uterque textus Apostoli, nobis objectus, minoris quoque ordinis presbyteros complectatur; non nisi presbyteros curatos significabit, quos non negamus, sed ultrò concedimus teneri ad onus residentie personalis. Verum ex hinc nihil penitus infertur, ad implicandos Beneficiarios merè simplices debito actualis servitii, & residentie personalis.

9. Respondetur *quartò* retorquendo argumentum. Nam si uterque textus, de quo est sermo, nedum beneficia Episcopalia, & curata significat, sed etiam alia inferiora merè simplicia: ergò beneficia hæc inferiora eo modo regulanda sunt, ac regulata fuerunt per Paulum beneficia Episcopalia, & curata: quoad onera enim non esse debent, neque possunt deterioris conditionis beneficia merè simplicia, quàm sint Episcopalia, & curata. Sed beneficia Episcopalia, & curata fuerunt ità per Apostolum regulata, ut Beneficiarius posset nedum per se ipsum, verum etiam per substitutum, munus sibi injunctum implere; ergò Beneficiarii quoque merè simplices poterunt suo munere defungi per alium à se pro libito substitutum: hicque admissio jam obtinemus intentum nostrum, quod est tuendi libertatem Beneficiariorum merè simplicium ab onere personalis officii, & residentie, relicto illis tamèn debito adimplendi onus beneficii, si quod habent, per alium à se ipsis congruè deputatum.

10. Totà vis retorisionis argumenti consistit in verificatione minoris propositionis, quæ sic probatur. Divus Paulus ordinatus est *Apostolus Gentium (b)*, idest Episcopale beneficium sortitus est, apud Gentiles peculiaritèr exercendum: & tamèn nullibi apud Gentiles resedit, sed huc illuc excurrit, & alios vice sui pluribus in locis constituit, ut ibi Episcopale ministerium exerceant; nam ut alios omitteremus, Ephesi collocavit Timotheum in pastorem (c), & Crete Titum præposuit in Episcopum (d), cum potestate alios subdelegandi, atque in populorum Rectores, & Antistites destinandi: Scribit etiamque: *Hujus rei gratià reliqui te Crete, ut ea, quæ desunt, corrigas, & constituas per civitates presbyteros, sicut & ego disposui tibi (e)*. Itaque D. Paulus, tametsi Gentium ordinatus Episcopus, eas tamèn sive illarum particulares Ecclesias, per alios à se deputatos regebat, uti etiam memorat S. Joannes Chrysostomus (f). Titus quoque, licet Crete deputatus Antistes, Ecclesias tamen illius insulæ per alios rexit à se delectos. Ergò si Paulus, ac Titus licet potuerunt beneficia Episcopalia, & curata per alios ministrare; multò magis ministrari posse voluerunt per alios beneficia merè simplicia: loquendo in supposito, non tamèn concedendo, quod hæc quoque per præfata verba significantur. Tantum abest ergò, quod ex doctrinà D. Pauli arctentur Beneficiarii merè simplices ad personale servitium Ecclesiis suorum beneficiorum exhibendum teneantur; ut potius ex eà ponantur in libertate ministerium proprium exequendi, vel per se ipsos, vel per alios à se deputatos: & ità ex objectione non obruitur, sed roboratur immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie. Sed hanc responsionem, qualiscumque illa sit roboris, relinquamus, & ad alia transeamus.

11. Respondetur *quintò* ad id, quod ex utroque textu, in objectione posito, subinfertur, nimirum esse *de jure divino*, quod Beneficiarii resident apud Ecclesias sibi commissas; hoc ad summum verificari posse de solis Beneficiariis, animarum curà præditis; & quo ad hos etiam, non esse de jure divino expresso, directè, & strictè concepto, sed de illo solum analogicè, deductivè, ac lato modo considerato. Quod ut evidentius enitescat, placeat audire Joannem Azorium, doctum, & pium Theologum (g), in suis Institutionibus Moralibus sic loquentem: *primo queritur, an Episcopi, & parochi, Ecclesias parochiales habentes,*

(a) Corneli. à Lapide, in *Ad Rom. 10. 2.*

(b) *Romanor. cap. 11. num. 13.*

(c) 1. *Ad Timoth. cap. 1. v. 3.*

(d) *Ad Titum cap. 1. num. 5.*

(e) *Ad Titum c. 1. num. 5.*

(f) *S. Joann. Chrysost. in ead.*

(g) *Azor. in Baldeph. in c. prædix. refertur in G. A. 1710 f. 76.*

non solum canonico jure, sed etiam divino, in suis Ecclesiis residere cogantur: Tota questio in eo versatur, an Episcopi, & parochi, quibus imposita est animarum cura, propriè, & strictè sumpta, hoc est, cum onere, & obligatione administrandi Sacramenta, & verbum divinum annuntiandi, & sacrificium offerendi pro omnibus; jure divino residere compellantur (a). Notabilis profectò difficultas, de qua multi multa loquuntur, bonumque hic erit eandem enodatam audire. Ad illam ergo respondet Azorius, ut sequitur.

(a) Jo. Azor. in B.
Moral. p. 3. l. 7. cap. 4.
fol. 495.

12. In Tridentinà Synodo inter Theologos, & Juris Pontificii Doctores fuit hæc controversia diu, multumque agitata. Dux olim fuerunt sententiæ ante Concilium Tridentinum, quarum prima negabat: fuitque Ambrosii Catharini in opusculo de residentià, & Albiniani in tractatu de residentià: hisque isti Auctores rationibus permovebantur. Primum quid Diceses, & parochie non sunt à Christo Domino erectæ, constitutæ, & divisæ, sed solum ab Ecclesià, & Pontificibus Romanis. Deinde quid nullum extat in sacris literis divinum jussum, quo precipitur Episcopis, & parochis, ut suis Ecclesiis per se ipsos inserviant, sed tantum, ut commissum sibi populum pascant: at pascere, vel per se ipsos, vel per alios commode possunt. Item si tale quippiam à Christo Domino esset mandatum, non posset Romanus Pontifex, ejus laxato rigore, facultatem concedere, ut Episcopi, & parochi ab Ecclesiis absint: at multe sunt causæ, ob quas Papa, Episcopi, & parochi hac lege solvit. Quid item impedit quominus Episcopi, & parochi absint, per Vicarios, in sui locum suffectos, Ecclesiis inserviant? Nam sæpè contingit, ut Diceses sit amplissima, itant ab uno pastore gubernari, & regi commode nequeat. Postremò alicubi est usu receptum, ut Episcopus habeat aliquas sue ditioni, & curæ subiectas parochiales Ecclesias, quæ sunt ipsius mensæ perpetuo conjunctæ, quibusque propter servit per Vicarios perpetuos, vel etiam ad nutum revocabiles in ipsis parochialibus Ecclesiis constitutos. Hæc sunt rationes, & quidem non levis momenti, suadentes, quod onus residentiæ personalis apud proprias Ecclesias insit quidem Episcopis, & parochis, sed non ex jure divino.

13. Sequitur Azorius. Secunda sententia affirmat Episcopos, & parochos in suis Ecclesiis jure divino ad residendum compelli. Ita Cajetanus 2. 2. quest. 185. art. 5. Sotus lib. de Justitià 1. par. quest. 3. art. 1. Covarr. lib. 3. Variarum resol. cap. 13. & Navar. in Manuali cap. 25. num. 121. Atque hæc sententia vera, & certa mihi videtur. Et id dicendum omnino est, quod habet Concil. Trident. sess. 23. cap. 1. de reformat. ubi sic legitur: Cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissæ est, oves suas agnoscere, præ his sacrificium offerre, & reliqua. Et postea subiicit idem Concilium: Quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non indigunt, neque assunt, sed mercenariorum more deserunt. Sciendum verò est, in hac questione, Juris Divini appellatione, ut docet Sot. loc. cit. intelligi id, quod licet in sacris literis expressè constitutum non sit; necessariò tamen, & evidentè colligitur ex his, quæ sacre literæ tradiderunt. Quare in eo tota hæc controversia sita est, an eo ipso Episcopi, & parochi Ecclesiarum pastores creati sunt, in suis Ecclesiis perpetuo commorari, & adesse cogantur? Item, an ex illa Christi Domini mandato, quo dictum est Petro: Pæce oves meas, & agnos meos, & in Petro dictum est omnibus Ecclesiarum pastoribus: necessariò, & apertè concludatur, eos in suis Ecclesiis presentes esse debere.

14. Ad utramque difficultatem affirmativè respondet hic Auctor subdens: profectò ita concludi videtur. In pastore enim propria cura, labor, opera, & industria persone requiritur: pastor enim suas oves cognoscit, & deducit ad pascua, & ipse oves sui pastoris vocem audiunt. Pastor itidem præire debet gregem suum, pecoris sui vultum agnoscere, oves suas nominatim vocare, inoiscere, aspicere. Mercenarius autem, & qui non est pastor, cujus non sunt oves propriæ, Brelch. de libert. Eccl. Tom. IV.

Cc

videt

videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit, & lupus rapit, & dispergit oves. Nec pastoris tantum est sacrificia pro ovibus offerre, divinum verbum annuntiare, Sacramenta conferre: quæ forsassis omnia possit per alium prestare: sed gregi suo invigilare, assistere, evetendum invigilare, eorum vultum agnoscere, eas nominatim vocare, eas suâ præsentia consolari bonorum operum, vitæque exemplo, ad virtutis officium promoveri: quod infirmum est, consolidare (ut Dominus dixit apud Ezechielem) quod confractum est, alligare, & quod abjectum, reducere, & quod perierat, requirere: quæ munera, & officia prestari per alium commodè nequeunt. Instituitur miles, ut per se militet, persone enim industria queritur. Instituitur navis gubernator, gregis pastor, domus janitor, quid in his persone fides, cura, diligentia, auctoritas exigitur restit Salomon: diligenter, inquit, agnosce vultum pecoris tui, tuosque greges considera. Optimæ rationes, & motiva ista sunt, suadentia, quod onus servitii personalis, & residentia in Episcopo, & paracho sit de jure divino. Veruntamen ad hærentes opinioni contrariæ habent sua responsa, quæ his præbeant: & onus ipsum ad solum jus canonicum referre pro viribus connituntur.

15. Aliis deinde rationibus, & motivis eoadjuvat doctrinam suam Azorius immediatè subiungens: Liber quoque Ecclesiastici: pecora tibi sunt? attende illis: & vulgò proverbio dicitur: Oculis Domini impingat equum. Item Episcopi, dicit Apostolus. Pascite qui in vobis est gregem Dei: In vobis, inquit, idest, quoniam vos estis. Undè consequens est, ut consuetudine fieri non possit, ut Beneficiarius propriè, & stricte curam habens, absit à suâ Ecclesiâ, & nihilominus lucrificius fructus sui beneficii. Hostien. Panormis. & alii in cap. cum omnes de consensu. Cajet in summ. Verbo Beneficium Ecclesiasticum. Et id ratione convincitur, quid consuetudo, quæ est contra jus divinum, vel naturale, est corruptela, & eo est gravius peccatum, quo diuturnior. Hinc autem non continendū sit, ut rectè docet Sol. lib. 10. de Just. q. 3. ar. 4. ut Papa non possit iustus ex causis potestatem facere Episcopo, & paracho, ut à suâ absint Ecclesiâ. Nam jurî divini est, ut votum, vel promissum exolvat, iurjurandum servet, depositum reddat: & tamen in his potest Romanus Pontifex certis ex causis aliquos hoc jure solvere. Paulus Apostolus Timotheum certæ Ecclesiæ Episcopum à se delectum, & creatum, communis boni causâ, ad alias interdum mittendas Ecclesias: hoc enim restat ratio, & ordo charitatis expositi, ut communis salus privatis præferatur. Et cum ambigitur, potiorne sit boni communis ratio, an privati, tunc ad Romanum Pontificem pertinet, quod dubium est declarare, & in causâ aliquâ dubiâ, & controversiâ, commune bonum privato anteferre. Hæc Azorius, qui firmatâ hæc rationibus opinione suâ, transit ad videndum: quid sentire oporteat de dispensatione, quam super Antistitum, & parochorum residentia potest Summus Pontifex interponere.

16. Sibi ergo Auctor iste obiicit, addens. Dices, si juris divini est, ut Episcopi, & parochi suâ Ecclesiâ per se ipsos inserviant; ergò, cum Papa facultatem concedit, ut absint ab Ecclesiâ; juris vigorem non relaxat, sed declarat, ac proinde nulla est in hac parte indulgentia, quæ vulgò dicitur dispensatio Pontificis, sed juris tantum interpretatio. Respondeo, in hoc totum esse inter nos, & primæ sententiæ Auctores, controversiam. Illi enim tantum juris Canonici esse contendunt, ut parochi, & Episcopi per se ipsi in Ecclesiâ inserviant, ex quâ re duo deinde colligunt: unum, posse Papam suo nutu juris Canonici rigorem remittere: alterum; facultatem alicui Episcopo, vel paracho, Papa auctoritate absque iustâ, & debita causâ concessam, ne in suâ Ecclesiâ commoretur, ratam, & firmam esse, quantum in dando Papa peccaverit. Nos verò longè aliâ duo volumus. Alterum, non posse Papam suo arbitratu huius legis rigorem, gratiâ alicujus laxare: posse tamen iustis de causis, his videlicet, quas recta ratio, & ita claritatis præscripsit, hunc, vel illum hæc lege solvere,

vere. Alterum, si absque iustis causis hanc legem gratiâ alicuius laxaveris, non solum peccare, sed indulgentiam, & facultatem contra jus sustinere, nullius momenti esse secundum conscientiam; tanetsi in foro judiciali vim habeas; quia sine iustis causis jus divinum, Papæ auctoritate solvi, & laxari non potest; quemadmodum dici solet de voti, & de iurijurandâ vinculo, ut est communis omnium opinio, quam habet Sosus lib. 10. de iustit. q. 3. ar. 4. Iustis tamén de causis laxari potest hoc jus divinum, & dispensari per materię mutationem, sicut in votis, & juramentis fit (a).

17. Flectit demum iter Azorius ad quæstionem, quæ sequitur, dicens, Secundo queritur, an omnes Beneficarii, qui curam animarum exteriorem habent; dumtaxat, quæ nimirum possunt visitare, corrigere, excommunicare, suspendere, interdicare, quæ cura dicitur jurisdictionis, citrà administrationem Sacramentorum, juxta id, quod habetur in cap. Dudum 2. de electione, jure divino debeant in suis Ecclesiis residere. Alio judicio, eo ipso, quo est illis commissâ, & tradita cura Ecclesiarum, coguntur in eis presentes adesse, sicut Governor nauti in navi, & Dux bellî in bello, & Præfeti, sive Præfictus provincie, vel domus, in provincia, vel domo, unde ratione muneris, & officii sui residere debent; ac proinde jure naturali, quod ipsa officii ratio præscribit. Si roget, an decreto Concilii Tridentini sess. 23. cap. 1. cogantur ii, qui talem curam jurisdictionis habent in suis Ecclesiis residere non videntur, in illo decreto comprehendî: quoniam in eo decreto, & sess. 6. cap. 1. ait, hoc jus etiam Anglicis humeris esse formidandum, & mandas, ut pastores attendant, vigilent, assistant, pastant Sacramentorum administratione, verbi divini predicatione, & bonorum operum exemplo: & ne per tempus Advenius, Quadragesimæ, & ceterarum quarundam aliarum celebritatum solemnium, absint, item quid sess. 23. cap. 1. pernam diversam irrogas Beneficariis curam animarum habentibus, ab ea, quam constituit sess. 24. cap. 12. Archidiaconis, & alii dignitatibus jurisdictionem habentibus. Quicquid sit de Concilio, saltem in Constitutione Pii quartii editâ de residentia Pastorum comprehenduntur (b).

18. Itaque non desunt Doctores, qui opinantur, quod onus residentie ab Episcopis, & curatis debitum, non sit de jure divino, prout sentiunt Ambrosius Catharinus (c), Philippus Maria Campegius (d), Andreas Gunda (e), Alphonsus Salmeronius, & alii. Nihilominus communis Theologorum sententia sentit oppositum (f). Rebusque ita se habentibus, videtur posse dici, quod animarum rectores teneantur ad suas Ecclesias per se moderandas, & populos sibi commissos personaliter pascendos de jure divino, non quidem rigorosè, & strictè sumpto, sed lato modo tantum, & analogicè accepto (g), in quo sensu intelligendi erunt Doctores, quos in margine citamus (h), cum pluribus aliis debitum præfatæ residentie dicentibus esse de jure divino. Veruntamen est notabile, quod acriter disputatâ præsentî quæstione in Concilio Tridentino, Theologi, & Canonistæ ibidem existentes non parum inter se colluctantur, doctrinis, & rationibus, utrimque fusè allegatis. Quarè Concilium super hac re suum edidit sub hac formâ decretam: Cum præcepto divino mandatam sit omnibus, quibus animarum cura commissâ est vocis suæ agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique Divini predicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cetera munia pastoralia recumbere: quæ omnia nequaquàm ab eis præstari, & impleri possunt, qui gregei sui non invigilant, neque assistunt &c. (i). Super hoc verbo assistunt, notat. Card. Palavicinus in historia Concilii fuisse longo contrasto, parendo à sui contradiçtori, et illa quivi importasse personalē residentiam imposita da Dio (j). Contradixit quoque fortiter ipsi decreto inter alios Campegius Feltrensis (m), acerrimus defensor exclusionis juris divini à debito residentie. Nèc hanc esse de jure

Brasile. de libris. Eccl. Tom. IV.

Cc 2

divi-

(a) Azor. loc. cit. p. 2. l. 7. c. 4. §. 495.

(b) Item Azor. loc. cit. p. 2. l. 7. c. 4. §. 495.

(c) Catharin. in quæst. de resid. Episcop.

(d) Campegius de resid. pastorum.

(e) Gunda de Episcop. l. 2. disp. 1. c. 4. n. 12.

(f) Diana p. 10. tr. 14. res. 66. vel 68.

(g) in concord. tom. 2. tr. 2. res. 70. n. 2.

(h) Corduba lib. 1. quæstionum. qu. 19. §. 1. infra hoc tom. cap. 23. num. 10.

(i) Cæter. l. 2. quæst. 2. art. 1. Soto de iust. l. 1. qu. 1. art. 1. Regim. l. 30. tr. 3. m. 12. Bonac. tom. 1. de mœr. benef. disp. 1. quæ. 3. n. 2. Barbo. de offic. Episcop. p. 1. alibi §. 1. m. 2. in fine.

(j) Trid. sess. 23. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(k) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(l) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(m) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(n) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(o) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(p) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(q) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(r) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(s) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(t) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(u) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(v) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(w) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

(x) Palavicinus in hist. Concilii l. 1. c. 1. m. 2. §. 1. in fine.

divino definit Concilium, ut advertit idem Cardinalis in refutatione Pauli Suavis, dicens; *Come poteva stendersi la diffinizione più innanzi, quanto è alla ragion divina, quando il Soave medesimo altrove ha detto in questa materia: L'autorità delle Scritture, e de Padri sono esortazioni alla perfezione, e non v'è di sodo se non i canoni, che sono leggi ecclesiastiche* (a).

(a) Mem. Pallavic. lib. 21 cap. 13. n. 18.

(b) Card. Pallav. hist. del Concilio 21. c. 21. n. 28. post med.

19. Igitur mens Concilii non fuit agendi la diffinizione d'un articolo di speccolativa, il qual nulla nuoce, che rimanga fra l'incertezza d'opinioni, come tanti altri; *Ma che si togliesse il reo, e nocuolissimo uso di non riflettere* (b), Dixit proinde esse de præcepto divino in fito cunctis, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium exemplo pacificare, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam gerere &c. Quæ omnia licet impleri non possint ab eis, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt; hi tamen assistere satis, & invigilare illis possent per electos, & idoneos Vicarios, nisi leges canonice personale opus ab eisdem exigent. At quo, residentia curatorum strictè sumpta, & ut sic fit de jure divino; Concilium sinit. Sciebant Patres ejusdem Synodi utrumque textum Divi Pauli, positum in Objectione superius allegatà: Illorumque verborum vim egregie intelligebant, & penetrabant. Verùm his non obstantibus, noluerunt dehiare, esse de præcepto divino, propriè, ac formalitèr sumpto, onus residendi personalitèr, quod per alium fieri non potest, sicut est onus pascendi subiectas oves, quod etià per alium potest compleri. Neuter igitur istorum textuum probat, residentie debitum in Beneficariis curatis esse de jure divino, stricto, & formali. Multò minus verò id probat pro aliis Beneficariis: & prò merè simplicibus nihil probat.

20. Idem sentiendum est de aliis textibus Scripturalibus, quicumque, & quantumque in medium proferantur: hi non nisi de jure divino intelligendi sunt, lato modo, reductivè, & analogicè sumpto, non verò propriè, & strictè: neque verificantur de beneficiis merè simplicibus, sed ad summum de Episcopalibus, & curatis tantum, quod onus residentie personalis involvant de præfato jure divino: Quippè nec etiam Beneficarii residentiales à curatis distincti, prout sunt Canonici, Mansionarii, Dignitates chorales, & alii similes alioquin residentie debito adstricti; hi, inquam, non tenentur ad residentiam, & ad personale servitium, de jure divino, sed solum de jure Ecclesiastico positivo: quà de re idem Azorius: *Si iterum queras quo jure Canonici, Portionarii, & alii Beneficarii, nullam curam animarum habentes, residere in suis Ecclesiis cogantur? Respondeo; quicquid sit de jure divino, debens jure canonico residere: ut constat ex multis Ecclesie decretis in toto titulo, de Clero non resid. & ratio naturalis non nihil id suadet. Nam beneficium datur propter officium, saltè si Ecclesia ministerio, & operà, & industrià, ac diligentia indiget Beneficarii; ratio naturalis præcipit, ut Beneficarius residat, & in Ecclesia inferviat* (c).

(c) Azorius toll. moral. par. 2. l. 7. c. 4. §. Si servium.

21. Si igitur neque Episcopi, neque curati, populorum rectores, tenentur ad residentiam personalem, & personale servitium ex se ipsis de jure divino, præcisò, & formali, sed tantummodo analogico, & lato modo: adeoque nervus eorum obligationis potissimè refunditur in jus positivum ecclesiasticum; Et multò fortius ad eandem residentiam, & personale servitium non tenentur itidem de jure divino, sed solum de positivo Canonici, Mansionarii, Dignitates, & Capellani chorales, tametsi alioquin residentiales, & particularitèr deputati ad officia sacra in Ecclesiis peculiaribus persolvenda; certè in terminis efficacioribus verum erit, quod Beneficarii merè simplices ad onus residentie, & personalis servitii non tenentur de jure divino, impendendi Ecclesiis, in quibus propria possident beneficia. Et ideo textus Scripturales in

Objec.

Objectione allegati nec quidquam præficiunt caufæ Contradictorum, nec quidquam offiunt immunitati, qua perfruntur illi, qui Beneficia merè simplicia poffident ab onere fervitii perfonalis, & refidentiz agendæ apud Ecclefias fuorum Beneficiorum.

C A P U T XXII.

In quo diluitur SECUNDA OBJECTIO, petita ex primâ Epiftolâ B. Pauli Apoftoli ad Corinthios, & ex secundâ ad Theffalonicenfes adverfus immunitatem Beneficiariorum merè simplicium ab onere Refidentiz,

S U M M A R I U M:

- 1 Secunda Objeftio deducitur ex Apoftolo dicente: qui in facratio operantur, que de facratio funt, edunt: Es qui non vult operari, non manducet.
- 2 Præcepta juris divini non funt fundanda in verbis Scripturæ tranfpofitè le-
Ellis, fed directè. Scriptura admittit figuram Anastrophæ, que coïncidit cum Hyfterologiâ.
- 3 Argumentum à contrario fenfu non habet locum in Sacrà Scripturâ ad for-
mandas propofitiones de jure divino. Locum tamèn habet in jure inter-
dum, Es quando.
- 4 Concilium Coloniense de jure divino effe dicit, ut qui altari fervit, de altari
vivat, Contrarium tamèn non vocat de jure divino, fed de bono jure.
- 5 Uterque textus Apoftoli vel nihil habet commune cum beneficiis, vel ad sum-
mum percutit fola beneficia refidentia, quorum aliqua dicuntur sim-
plicia.
- 6 Negatur fuppositum, quod Beneficarii merè simplices non laborent in Eccle-
fiâ Dei: laborant enim optimè, prout debent: Beneficia funt de jure hu-
mano.
- 7 Præter officium, potest Beneficiarius habere alia onera, à beneficii fundatore
ftatuta, qui tamen, nifi aliud obest; poffunt à Beneficiario per alium
adimpleri.
- 8 In concernentibus forum externum magis attendendū funt Canonistæ, quàm
Theologi: Doctorem assertiones tantùm valent, quantum auctoritates,
quas allegant.
- 9 D. Genesius loquitur de generibus singulorum, non de singulis generum:
Nam aliqua beneficia, præter onus recitandū officium, aliis oneribus ad-
stringuntur.
- 10 Si quis multa narraret ad milites spectantia, benè diceret genericè loquendo,
sed illa non ad cunctos specificè, atque individua milites pertinerent.
- 11 Factâ collatione Doctrinæ D. Genesii, liquet, quod per illam nihil de bene-
ficiis merè simplicibus definioit: sed quod hæc solius divini officii onus
habent.
- 12 Auctor præfatus non utitur particula &, que est conjunctiva, sed vel, que
est

est distinctiva, & significat merè simplicia beneficia solum onus divini officii habere.

- 13 *Per jura est satis provisum, quod, qui non laboras, non manduces. Beneficarii simplices, si officium divinum non recitant, restituere teneantur fructus beneficii.*
- 14 *D. Genettus allegat Canonem, qui vel non percussit beneficia merè simplicia, vel si eā percussit, retorquetur adversus Contradictores, & quare.*
- 15 *Isdem responsionibus dissolvitur doctrina P. Natalis ab Alexandro, cujus verba non de Beneficariis merè simplicibus, sed de residentialibus loquantur.*
- 16 *Ex contextu deprehenditur, quod hic Auctor non loquitur de beneficiis merè simplicibus. Concilia Provincialia extra propriam provinciam non obligant.*
- 17 *Inhibitum est Episcopo novum onus beneficiis simplicibus apponere, præter debitum officii divini: super quā re Congregatio Concilii oblixiit S. Carolo.*
- 18 *Et quævis Beneficariis simplicibus aliquod onus posses apponi; adhuc possesores eorum non arguerentur ad residentiam; cum possint per alios illis oneribus satisfecere.*
- 19 *P. Natalis admittit dari casus, in quo uni Clerico possunt plura beneficia conferri; quo posito excluditur onus residentie à Beneficariis merè simplicibus.*
- 20 *Inquirens P. Natalis, quenam sint beneficia residentiam exigentia, inter illa non enumerat beneficia merè simplicia.*

3. **UIRUNT** secundo loco Contradictores ex textu Apostoli ad Corinthios, scribentis: *qui in Sacratio operantur, quæ de Sacratio sunt, edunt: Et qui altari deserviunt, cum altari participant* (a). Quæ verba in contrario sensu allegantur, tum à P. Natali ab Alexandro (b): tum à Reverendis. D. Francisco Genetto (c), ad probandum debitum, quo Beneficariis quoque Colonienſe in eodem sensu verba ipsa pertrahit ad præfati oneris debitum comprobandum (d). Item ex textu ejusdem Apostoli ad Thessalonicenses dicentis, *si quis non vult operari; non manduces* (e). Quibus pariter verbis idem Genettus utitur ad ostendendum præfatum onus simplicibus Beneficariis inesse, & quidem *jure divino*; sed Beneficarii simplices, non residendo, & non ministrando apud suas Ecclesias, non operantur in sacratio, nec operari volunt, contra visionem utriusque textus, adeoque juris divini; ergo nec etiam beneficia possidere debent. Et ideo oportet, quod, vel beneficia non retineant, vel apud illa, jure divino sic exigente, resideant.

2. Respondetur *primò*, præsertim respectu primi textus epistolæ ad Corinthios, præcepta, juris divini non esse fundanda in verbis Sacre Scripturæ, indirectè, retrogradè, transposito, ac inverso ordine lectis: sed in ejus verbis directè, naturaliter, obviè, ac recto ordine ponderatis. Quamquam etenim Biblici libri, interdum figuratè loquantur, & inter alias tropicas locutiones, etiam figuram dictam Anastrophe admittant, quæ est inversio sententiarum, sive illarum positio ordine converso (f), & cum Hysterologiâ coincidit, quæ est figura, sive locutio enarrans posteriori loco id, quod priori debuerat enuntiari (g): seu est sententia ordine debito commutata, ut eam vocat S. Isidorus in libro Originum (h): Tamèn quia ubi permutas præpostetionem, sive inversionem illam naturaliter non exposcit, retorsio, & alteratio versiculorum non est aliud, quam illorum perversio, & ultra, vel contra germanum eorum sensum pertra-

ctio;

(a) 1. Corinth. c. 9. num. 17.

(b) Natalis Alex. Theol. c. 6.

(c) Franc. Genet. Theol. to. 3. tit. 1. de beneficiis. c. 10.

(d) Conc. Colon. an. 1549. tit. 9. c. 7.

(e) 2. Thessal. cap. 3. num. 10.

(f) Sancti Pagnini. Regg. ad Sac. Literas c. 16. f. 18.

(g) Du Montier. Element. Sac. Græcæ. l. 1. Hieroglyph.

(h) S. Hieron. Orig. lib. 2. c. 36.

Alio; ideo nec poteft, nec debet fuper tranfpofitis, & retrogradis, atque alteratis Scripturę lectionibus vis alicujus argumenti fundari. Alioquin fi hujufmodi modus arguendi valeret, plurima traherentur, & fubjugarentur legi præcepti divini, propter periodos retortę, five alteratę confertas, quę neque à Spiritu Sancto dictante, neque à Prophetâ, vel Apoftolo, five Scriptore calamum regente, fuerunt unquam intentæ. Verum eft, quod argumentum fumptum à contrario fenfu, locum habet in jure (a); At in Sacra Scripturâ, præfertim ad efformandas propofitiones de jure divino, locum æquę non habet, niſi alia concurrant, quę illi vim fuperaddant. Imò & nec etiam in jure fēper prævalet argumentum à contrario fenſu propter multas reſtriſtiones, quas patitur hæc conclusio, apud Auctores videndas. Et ſignanter non eſt validum argumentum à contrario fenſu, in rebus odioſis, uti eſt in caſu noſtro (b). Neque in materiâ ſtricti juris, & poenali, uti pariter eſt noſtra (c). Neque tandem quando contrarium eſt in jure expreſſum (d), uti contingit in beneficiis merè ſimplicibus, quę jam centies eſt definitum onus reſidentię perſonalis nullatenus poſtulare (e). Et ſicuti ex dictis Doctorem nequit ſumi argumentum à contrario fenſu (f); ita non de facili ſumi debet ex textibus, niſi aliud inverſionem illam ſuſtineat. Ideoque quidquid colligant alii ab inverſâ, & alteratâ ſignificatione verborum illorum; qui in ſacrario operantur, quę de ſacrario ſunt, edum &c. Certe ex illis obruē, naturaliter, & prout ſcripta ſunt, ponderatis; nihil omnino rationabiliter deducitur, quod immunitati præjudicet Beneficiorum merè ſimplicium ab onere perſonalis ſervitiĩ, & reſidentię faciendę apud Eccleſias, & altaria, in quibus eorum erecta ſunt beneficia.

4. Et quod res ita ſe habeat, convincitur ex ipſâ inductione Concilii Coloniensis, in oppoſitum allegati, quod ita eſſatur: *Sancimus ut beneficiatus quiſque, ſi beneficia habeat à curiſ libera, aut unum curatum, & aliud ſimplex ſaſſificatus officio, cujus gratia beneficium accepit, ſecundum intentionem fundatoris, ſacros Canones, & Patrum decreta: & ab Eccleſiâ, ubi beneficium negligit, non participet: etenim divini juris eſt, ut qui ſervit altari, de altari vivat, nec bono jure it, qui non ſervit altari, vivit de altari: ſic ut ſtipendium non debeat niſi militant (g).* Vide quod Concilium dicit quidem eſſe de jure divino, ut qui altari ſervit, de altari vivat: verum id, quod contrarium eſt huic propoſitioni, non vocat de jure divino, ſed de bono jure: ideſt de æquitatē, & de jure poſitivo reſpectu ad beneficia reſidentialia: quę dicta ſunt ſolummodo ad ostendendum, ex præfato Apoftoli textu nullatenus probari, quod Beneficiariis merè ſimplicibus inſit onus perſonalis reſidentię: cum aliis quantum ad Concilium Coloniense ſuprà oſtenderimus, illud nedum non obſeſſe, verum imò favere exemptioni prælatorum Beneficiorum merè ſimplicium ab onere reſidentię (h).

5. Reſpondetur ſecundū utrumque textum in Objectione allegatum, vel re verâ nihil commune habere cum Beneficiariis, & beneficiis: vel ſi quidquam ad ea ſignificanda prævalere poſſe conſentiendum eſt, per figuram Synchoreſis, five conſonionis; intelligendum non eſſe niſi de Beneficiariis curatis, & choralibus, five aliâ ratione reſidentialibus, quatenus electa eſt, induſtria illorum, ut in ſacrario operentur, & ibi perſonaliter adminiſtrent. Certe iſti ſi actualiter non reſident; in ſacrario eis assignato non operantur: operarique nolunt, & conſequenter, quę altaris ibi ſunt, manducare non debent, nec edere quę ſunt de illo ſacrario. At hæc locutio non eſt extendenda ad Beneficiarios merè ſimplices, & ad eorum induſtriam perſonalem: quia hi perſonaliter operare non debent in ſacrario illo, in quo eorum erecta ſunt beneficia: nec eſt electa induſtria perſonę ipſorum, ut in loco beneficii, per ſe ipſos eccleſiaſtica compleant miniſteria. Sufficit ergo quod alicubi Deo ſerviant, vitam Clericalem ducendo, & horas Canonicas perſolvendo: altari verò, ubi eorum erectum eſt bene-

(a) Cap. qualiſ. diſt. 25. cap. quomquam. l. 1. ibi D.D. de Cereſi. 6. cap. cum Apollonia de hiſ que ſunt à Preſ. Barboſ. ex. var. l. 1. 27. num. 1. cum aliis mult.

(b) Tullench. in præceptual. l. 1. c. 2. d. 1. 2. m. 4. Barboſ. ibi mon. 27.

(c) Jo. Griſol. Deſa. na det. 143. n. 10. 56. rap. deſ. 1446. n. 3.

(d) Cap. 8. deſ. 2. de ſent. ex. 8. Mench. de præſ. l. 2. præſ. 23. num. 3. l. 4. præſ. 83. num. 11. Seneb. de Maſ. trum l. 6. diſp. 31. m. 20.

(e) Sac. Cong. p. n. v. apud Barboſ. Sum. dec. Apell. celſiſ. 64. num. 1. c. 4. 2. 2.

(f) De Luca de Ju. riſd. diſt. 70. n. 11. l. 1. de ſubſtit. diſt. 248. num. 5.

(g) Conc. Colon. an. 1540. ſeſ. 3. de 3. medio n. 11.

(h) Vid. hic ſuprad. 11. num. 25. 26.

nefium, deferviant adimplendo opera, si quæ sunt, vel per se, vel per substitutum. Nèc alio modo præfatam Apostoli jussionem intellexit Concilium Colonienſe, in oppositum allegatum, quod alioquin, ubi nominat *beneficium simplex* dici posset, non significare beneficia merè simplicia, de quibus nos agimus, sed beneficia choralia, sive aliàs residentialia, ut sunt Canonatus, Mansionariæ, Præposituræ, & alia similia, à beneficiis curatis distincta, quatenus illa quoque vocatur aliquandò beneficia simplicia (a); sed non sunt merè simplicia. Tamen admittamus cum Claudio de la Place, Concilium ipsum de iisdem beneficiis merè simplicibus sanctionem suam protulisse (b); Verùm si serio attendantur ejus verba, inveniemus, quod textum Apostoli adhibuit quidè ad significandum, quod Beneficiarii merè simplices tenentur satisfacere oneribus eorum beneficio connexis, sed non tenentur ea per se ipsos propriè obire, seu inibi personalitèr residere, cum illa valeant, etiàm per substitutum adimplere.

6. Respondetur *tertio* negando suppositum, nimirum quod Beneficiarii merè simplices non laborent in Ecclesià Dei: non operentur in Sacrario: & non altari deferviant, idè quod redditus beneficiorum licitè non percipiant: quos providè, si percipere volunt, debeant quoque personalitèr residere, & per se ipsos actualitèr in sacrario ministrare. Negatur, inquam, hoc suppositum, quod non laborent, non operentur, non deferviant: optimè siquidè laborant, operantur, & deferviunt, non quidè ut animalia, & jumenta, neque ut rusticola, & agasones, sed ut debent Clerici laborare, operari, & defervire. Jam de hac rè suprà locuti sumus, & infra iterum eloquemur (c). Nunc dicimus, quod labor à Clericis debitus ratione beneficii Ecclesiastici, per eos possit, est sequela ipsius beneficii, & consequenter est illius naturæ, cujus sequela est. Sed beneficia Ecclesiastica, tum secundum Theologos (d), tum secundum Canonistas, sunt de jure humano (e); ergò etiàm labor à Clericis debitus ratione beneficiorum, est de jure humano. Jus autem humanum disponit, quod beneficium datur propter officium (f): Verùm hujusmodi officium consistit in divinis laudibus persolvendis, prout sentiunt communitèr Doctores (g): loquendo tamen de beneficio ut sic, ac strictè sumpto, per quod solum beneficium merè simplex significatur (h). Si verò sit sermo de beneficiis Curatis, Episcopalibus, Choralibus &c. certè illorum officium in solâ recitatione privatâ divinorum laudum non consistit, sed in alijs quoque muneribus, ad Episcopale, parochiale, chorale &c. officium pertinentibus.

7. Itaque si beneficia merè simplicia dantur propter officium, & eorum officium in divinis psalmodiæ recitatione consistit; quoties Beneficiarii merè simplices recitant horas Canonicas, proculdubio in Ecclesià Dei laborant, & laborantèr modo, quo de universalî totius Christianitatî stylo præscriptum est, à Beneficiariis merè simplicibus laborare debere: nèc alius labor præter istum, injunctus est illis de jure: De consuetudine tamen, vel ex dispositione manifestâ fundatoris alia insuper onera eidem inesse possunt uti residentiæ personalis (i), vel tot missas, aut festa celebrandi, seu elemosynas tali die distribuendi: Litaniæ canendi, rosarium recitandi, aliudve opus, aut ministerium Ecclesiasticum exercendi: quatenus fundator beneficii potest apponere tempore foundationis quæcumque pacta, & conditiones voluerit (l), dummodò Episcopi assensus accedat, & conditiones honestæ sint, ac rationabiles, atque spiritalia concernant (m). Sed tunc hæc onera non sunt de jure: & quatenus hæc adstint, nisi expressè imponantur personæ individua Clerici beneficium possidentis; non sunt personalia, sed liberè valent per alium adimpleri (n); quare semper verum restat, quod officium Beneficiarii merè simplicibus injunctum, quantum est in se, in solâ sacræ Psalmodiæ recitatione consistit, quam quoties Clericus adimplet, satis benè in sacrario laborat, operatur, & servit: laborat in Ecclesià Dei, quantum, & qualitèr tenetur, ac per consequenter debet,

quæ

(a) *Reynaldus l. 19. cap. ult. sect. 254. n. 82. Rôluc. 10. 2. 27. 410. 1. quon. 6.*

(b) *De la Place c. 2. §. 4. argum. 1.*

(c) *Id. ibi supr. c. 10. n. 17. §. 1. n. 10. §. 2. n. 10.*

(d) *Reynaldus l. 19. cap. ult. sect. 2. §. 1. n. 75. Rôluc. 10. 2. 27. 410. 1. quon. 6.*

(e) *Later. de r. b. n. l. 1. qu. 4. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. num. 7.*

(f) *Cap. quæ per apostolicum 15. de re script. in 6. Mânet. de distr. quædam p. 2. 3. n. 40. Barbos. tr. 2. c. 1. c. 1. n. 1. c. 1. n. 1.*

(g) *Garr. de benef. par. 1. c. 1. n. 6. c. 2. p. 7. cap. 1. n. 1. c. 2. ad reg. 3. Cane. p. 1. c. 1. n. 1. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n. 1.*

(h) *Barbos. loc. cit. jur. Eccl. univ. n. 1.*

(i) *Missus. jur. tr. 6. de benef. cap. 1. n. 1. n. 1. n. 1.*

(l) *Can. præterea 2. de jur. pat. Cane. Trid. sess. 15. c. 5. de reform. Sanctæ Concil. 1562. l. 1. c. 1. n. 1. c. 1. n. 1.*

(m) *Reynaldus l. 19. cap. ult. sect. 2. §. 1. n. 75. Rôluc. 10. 2. 27. 410. 1. quon. 6. Cane. p. 1. c. 1. n. 1. c. 1. n. 1.*

(n) *Sac. l. 1. c. 1. apud Barbos. Sum. Apostol. Decret. c. 1. n. 1. n. 1. n. 1. Sanctæ Concil. Trid. sess. 15. c. 5. de reform. per totum.*

quæ de facrario sunt manducare, tamen in loco, ubi erectum est beneficium, non refideat, nec aliud præter id, quod dictum est, operetur, quia hoc non ad officium, ex debito, sed ad supererogationem, & ex abundanti nofcitur pertinere.

8. Respondetur *quarè* explicando Auctores in oppositum alligatos, & eos retorquendo adverfus Contradictores. A quorum Auctorum doctrinâ possemus alioquin nos facilitè expedire, dicendo, quod in materiis ad forum externum pertinentibus; magis deferendum est Canonistis, quàm Theologis, si ve Scolasticis, si ve Moralibus (a). Aut respondendo, quod eorum assertiores vim non habent, nisi quantam eis dant auctoritates per illos allegatæ (b). Canonistæ autem, uno ore, imò & Scolastici, atque Morales, Theologi, superius recensiti, solum onus divini officii Beneficiariis merè simplicibus inesse consentiunt. Jura quoque idipsum sanciant, & Concilia, & Decisiones Rotæ, ac Decreta Sacra Congregationis: Quarè his auctoritatibus nudata opinio contradicentium Auctorum parum prævalet. Nihilominus nos bonore congruo prosequentes tantos viros, exponimus eorum dicta hoc modo: Reverendissimus Dominus Franciscus Genettus Episcopus Vastonenfis, dicit; *nomine vero officii, non solum intelligitur horarum Canonicarum recitatio, quæ vulgò vocari solet officium divinum, juxta decretum Concilii generalis Lateranensis sub Innocentio tertio celebrati, verum etiam intelliguntur cætera munia singulis beneficiis annexa, Et præterea obligatio, quâ bona Ecclesiastica obtinentes tenentur operari juxta vires, & facultatem, & Ecclesie inservire: Ii enim apti applicari possunt verba S. Pauli, si quis non vult operari, nec manducet, & si quis altari deservit, cum altari participans: sed non videtur æquum, ut ii, qui nullum munus obtinent, de altari quicquam recipiant &c.* (c).

9. Profectò quicumque verba ipsa legit, si sanæ mentis est, proculdubio intelligit, quod D. Genettus hic eo modo differendi utitur, qui apud Philosophos vocatur, loqui de generibus singulorum, non de singulis generum. Sermonem namque habens de beneficiis in totâ illorum latitudine; de ipsis loquitur, ut genericè sumptis, non ut in specie consideratis. Et sic in suo conceptu infimul comprehensis cunctis beneficiorum speciebus, quæ junctim, & collectivè unum genus constant beneficiorum; optime dixit, quod nomine officii spiritualis, propter quod datur Clericis beneficium, non intelligitur sola Canonicarum horarum recitatio, sed etiam cætera munia singulis beneficiis annexa, & obligatio, quâ Beneficiarii tenentur juxta vires, & facultatem, debitumque suum Ecclesie deservire: quia cum sub genere beneficiorum multæ sint species eorum, diversis diverso modo habentes obligationes; alii ex Beneficiariis ad onera Episcopalia, alii ad onera parochialia, alii ad canonicalia, & choralia, alii demum, ad alia onera, quæ sunt propria suorum beneficiorum, tenentur. Non tamen ideo significare voluit, quod singulæ Beneficiariorum species, cuncta illa onera genericè indicata tenent, sed quod aliquæ ex dictis speciebus unum tenent ex enunciatis oneribus, & aliæ respectivè secumferunt aliud.

10. Eâ formâ, quâ si, de militibus loquendo, quis diceret, officium militis est acies dirigere, stipendia ministrare, arma præparare, foveas, & cuniculos effodere, terram elevare, scablas muris admove, ad prælium signa dare, machinas aptare, equos, & eorum ephippia custodire, ac adhibere, bombardas onerare, & explodere, mania hostium diruere, excubias facere, hastas vibrare, ictus inferre, insidias hostibus tendere, illorum consilia penetrare, ac similia exercere, quæ ad milites pertinent; optimè diceret: sed non ideo lector concipere deberet, quod quilibet ex his officiis ad cunctos milites pertineant, cum generatim, non specificè sint narrata: ideoque sunt singula singulis congruè referenda, itaut ex cunctis hujusmodi oneribus, vel ministeriis militaribus, aliæ spectent ad duces, alia ad subjectos, alia ad equites, alia ad pedites, alia ad

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

D d

offi-

(a) De Luca de Usu. vii. dist. 26. n. 5. de Juris. dist. 12. n. 2. de Usu. dist. 1. n. 2. de Usu. dist. 1. n. 2.

(b) De Luca de Usu. vii. dist. 26. n. 5. de Juris. dist. 12. n. 2. de Usu. dist. 1. n. 2. de Usu. dist. 1. n. 2.

(c) Genet. Theol. nov. tom. 1. tr. 2. de benef. cap. 1. q. 1. l. 1. de ben.

Declarantes, praesimonia, praesimoniales portiones, & qualiacumque alia beneficia, etiam nullum omnino servitium habentia obviuentes, cum praedictis (nempe beneficiis cum curâ, & sine curâ) pariter conveniri (a). En ergo verificata, etiam quoad Beneficiarios merè simplices doctrina Apostoli, & conclusio inde deducta à Genetto, quod Beneficiarii, qui nullum munus obeunt, de altari quidquam non recipiunt: quippè hi de facto non faciunt fructus suos, sed ad eorum restitutionem tenentur. Itaque laborant, satis in Sacrario operantur Beneficiarii merè simplices, dum tamen si qualibet aliâ peculiari obligatione careant, recipient nihilominus Divinum Officium. Hoc enim recitando faciunt opus pretio estimabile: opus quod non est exercendum sub poenâ peccati mortalis à Clericis sine congruenti mercede: opus quod nullus laicus exercendum gratis assumeret: opus tandem, à quo si deficiunt; & culpam mortalem incurrunt, & poenam subeunt pecuniariam, ob portionem fructuum beneficii, ad quam restituendam tenentur.

14. Accedit onus eleemosynas pauperibus elargiendi, & in pios usus erogandi ipsos fructus beneficiorum, magis, vel minus, pro quantitate reddituum, pro qualitate suæ personæ, & pro egentium locorum, atque temporum conditione (b), quibus eleemosynis, & piis usibus operam dantes, profectò Beneficiarii, & benè laborant, & sanctissimè in sacrario operantur: adeoque digni sunt beneficia ipsa possidere. Omitimus alia onera superius indicata, quæ non sunt pauca (c). Demùm attentâ regulâ prænotatâ, quod placita Doctorum, si vel illorum assertiones, tantam vim habent, quantum eis tribuunt auctoritates per illos allegatæ (d); observemus, quod D. Genettus allegat *cap. significatum de praebendis*, & ex eo probat inesse Beneficiariis onus exercendi officia spiritalia, uti Missas celebrandi, Verbum Dei prædicandi, & Officium Divinum celebrandi. Sed hoc capitulum vel nihil probat adversus Beneficiarios merè simplices, vel retorquetur adversus Contradiçtores. Nam nihil probat adversus Beneficiarios merè simplices, quia loquitur de præbendâ Capitulari, siue residentiâ, ex quâ nihil infertur ad beneficia merè simplicia, utpotè, quæ residentiæ onere carent, & à diversis non sit illatio (e), cum diversorum diversum etiam debeat esse iudicium (f). Retorquetur postea adversus Contradiçtores, quia si sermo est ibi de beneficio simplici, & opus fuit speciali auctoritate Papæ, ut posset injungi Beneficiario onus residendi, Missam ex se celebrandi, & non alteri, præbendæ illius anniversarium delegandi, idest officium suum, ut explicat Glossa (g); oportet inferre, quod Beneficiarii merè simplices, de jure, & seclusâ peculiari lege per superiorem approbatâ, nec adstringuntur onere personalis residentiæ, nec illo valent licitè adstringi, sed quælibet alia onera, si quæ habent, suo beneficio simplici adjecta, liberè valent, siue per se, siue per substitutum implere (h). Adeoque satis benè laborant, & in sacrario operantur, si horas canonicas recitent, eleemosynas, ac pia opera faciant pro eorum viribus; etiam si ulterius apud Ecclesias, & Altaria, ubi eorum erecta sunt beneficia, nec resideant, nec personalitè administrant.

15. Quæ hucusque allata ad explicandam doctrinam Reverend. Genetti, si congruè applicentur, & approprientur, proculdubio æquè prævalent ad enodandam etiam doctrinam aliorum Auctorum, qui ad hoc propositum allegantur, vel valeant allegari. Et ita per hæc patet responsio ad ea, quæ ex P. Natali ab Alexandro in oppositum sunt relata; ad quæ tamen adhuc ex abundanti adjungimus, quod quando ipse exposuit finem, propter quem erecta sunt beneficia, scripsit hoc modo: dicitur denique propter sacrum ministerium, quid beneficia ad Divinum cultum, atque ecclesiasticam munia obeunda sunt constituta, loquitur Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 3. de ref. unde beneficium ecclesiasticum ministerium appellatur: cap. quid nonnulli extr. de Cler. non resid. ut meritò beneficium propter officium dari deatur: cap. quid per ambitionem sit. de rescript. in 6. (i).

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

D d 2

Indè

(a) S. Pius V. const. 115. in Bullar. Later. Cænob.

(b) Bouc. to. 1. disp. 4. de oblig. benef. pu. 2. à no. 496. f. 747. cum plur. alijs ibi.

(c) Vid. sup. in hoc tom. c. 10. no. 7.

(d) Bartol. in l. non solum s. liberationis ff. de liber. legat. De Luc. de jurisdisp. l. 9. n. 7.

(e) L. ult. in fin. l. 1. ibi Bartol. ff. de Column. Gratian. disp. for. 10. 3. c. 11. d. n. 6. l. 6. c. 114. nu. 16. Brasch. de rescript. l. 1. c. 114. l. 2. alijs.

(f) Lister stipulam. tom. ff. de Verb. obi. Brasch. ibi Accion. 74. num. 6.

(g) Gloss. c. significatum 11. ff. de legat. de præb.

(h) Vide Fagnan. in d. cap. significatum 11. n. 3. de præb. l. 1.

(i) Natal. ab Alex. Theol. 1. d. 6. tom. 6. in princ.

Indè subdit : officium autem illud non sola canonicarum horarum, seu breviarii recitatio intelligenda est, ad quam omnes Beneficarii tenentur, sed Sacramentorum administratio, Missarum celebratio, Evangelii predicatio, alique functiones sacrae, quibus ex institutione, & ordine Ecclesiae Beneficarii sunt obstricti, uti colligitur ex cap. significatum extr. de prevend. &c. Quando autem F. Natalis ab Alexandro hae allertur, certe locutus est de Beneficariis curatis, choralibus, & residentialibus, non verò de merè simplicibus : Et sic ejus doctrina, perperam in oppositum allegatur, cum nostra quaestio non sit de beneficiis, & Beneficariis residentialibus, sed de merè simplicibus.

16. Et quod intentio istius Auctoris non fuerit comprehendendi sub illis verbis beneficia merè simplicia; patet ex contextu: quia perplures ex illis functionibus à se memoratis, cum sint officia, & munera parochialia, nedum non debent, sed imò non possunt à Beneficiariis merè simplicibus exerceri; ut alibi ostendimus. Nèc enim fas est Clerico Beneficiario merè simplici Sacramenta administrare, Evangelium prædicare, Processiones facere, catechizare infantes, vel adultos; & alia facere, quæ ad parochos spectant, sine speciali, & individuâ facultate Ordinarii: alioquin nedum non benè operatur talia exercendo; sed imò tamquam ponens falcem in messem alienam, punibilis est. Patet idem ex alio contextu: quia paulò inferius afferit: *quamobrem si nullum speciale munus beneficii sit annexum; iis ecclesiasticum aliquod ministerium, ut annuatim Episcopus, conveniens est Ecclesiæ discipline, ut statuit Concilium Mediolanense I. confil. p. 2. tit. 26. &c. Idem statuit Concilium Burdigalense anno 1624. cap. 18. num. 1. (a).* Hæc Natalis: qui posterioribus hujus verbis ostendit, se in prioribus non esse locutum de beneficiis merè simplicibus. Quæ de rê etiam quidquid sit; certum est, quod corruente Antesignano, in quo se fundant Doctores, corruit etiam ipsorum Doctorum opinio (b). Natalis autem se fundat in Conciliis Mediolanensi, & Burdigalensi, facientibus, ut beneficiis merè simplicibus aliquod aliud onus, præter horas canonicas, imponatur. Sed hæc Concilia, tamquam Provincialia, extrâ propriam provinciam non afficiunt (c), etiam si sint per Sedem Apostolicam confirmata, quia confirmatio dat quidem robor, sed non extendit actum confirmatum (d), ut in specie de Conciliis Mediolanensibus testatur Fagnanus (e); ergò &c. Præterquamquod Concilia illa non dicunt inesse Beneficiariis merè simplicibus aliud onus præter Divini Officii recitationem; sed quod Episcopus valeat aliquod aliud ministerium illis adungere: de quâ rê quidquid sit, benè ex illorum decretis infertur, quod donec, & quousque per Episcopum talis ministerii adjunctio non est facta; Beneficarii merè simplices ad solam Divini officii recitationem tenentur.

17. Cæterum non parum ambigi posset de vi præfatorum decretorum utriusque Concilii Mediolanensis, & Burdigalensis; quippè non esse fas Episcopis, & Ordinariis locorum nova onera superaddere beneficiis merè simplicibus, postquam jam semel ritè fuerint erecta, tradit Prosper Fagnanus, dicens: *præbende jam erectæ auctoritate ordinari novum onus annelli non possent, quia obhas cap. cum dilectus suprà. de consecrat. Concilium Lascranense in cap. probibemus, infra de cens. & Conc. Tridentinum cap. 5. s. 25. de ref. Undè Sac. Congregatio ejusdem Concilii interpret, sepiù declaravit, Episcopum non posse novum beneficiis onus imponere, sed tantum curare debere, ut que illis ex fundatione, vel consuetudine incumbent, exactè adimpleantur, & in specie alias censuisti novum onus Missæ in hebdomada non possuille Episcopum imponere beneficio habenti annis anniversarii tantum &c. Et cum beate memoria Cardinalis Borromeus vellet cogere obtinentes simplicita beneficii in parochialibus, ut per se, vel substitutos de ferrirent, cum cap. 3. s. 21. præsupponat, omnia beneficia destinata esse ad cultum Divinum, & ecclesiastica munia obunda, juxta cap. fin. de rescript. lib. 6. Sac. Congregatio ab eo consultà, respondit, non esse cogendos ad aliud, quàm ad dicenda*

(2) Narcosis, Chem.
Inc. exp.

(b) De Luc de Pen-
non, d'éc. 81 au. 19-
conf. obier. 14.

(c) *C. A. Conf.* 7, qu. 2.
r. decernimus 3 qu. 9.
Fagnan. in c. Canon. 2.
n. 24. de conf. lib. 1.

D(d) L. Aurelius p. testamento i. ff. de lib. legat. § Fagnan loco cit. n. 17. eam aliq.

(c) *Fagnus in decap.*
Canonum ubi sup.

das bonas canonicas, nec teneri, si beneficia simplicia sint, deferre per se, nec per substitutum, exemplo Canonici, qui cum non teneatur residere causâ studii, non tenetur etiam ad substitutum (a). Non ergo potest Concilium Provinciale onus aliquod beneficii merè simplicibus apponere, per quod residentie personalis debito coarctentur.

(a) Fagnan in c. signi-
ficatum 11. n. 2. & seq.
de prob. lib. 3.

18. Supponimus, Dominos Contradictores non esse negaturos clarissimo huic decreto Sacre Congregationis honorem debitum: nec esse attributuros Ordinariis locorum auctoritatem majorem, quam sibi competere posse rarus est S. Carolus Borromeus; neque tamen ausus est exercere, donec ipsam Sacram Congregationem consulere: cujus oraculo audito, pro eâ, quâ præditus erat integritate animi, reverenter acquievit. Quia ergo corrui vis Conciliorum Burdigalensis, & Mediolanensis, in hac parte, quibus P. Natalis ab Alexandro innixus est, corrui quoque Scriptoris hujus auctoritas, & doctrina de onere superaddendo beneficiis merè simplicibus: & sic hujusmodi beneficia, & eorum possesores, remanent in sua libertate, & immunitate à quolibet alio onere, quam Officii Divini persolvendi (nisi aliud consuetudo, aut statum peculiare, vel voluntas Fundatoris exposcat). Sed quatenus etiam plenarie subsisteret doctrina P. Natalis, perperam ex eâ colligunt Contradictores, hujusce Auctoris intentionem ingerendi Beneficiariis merè simplicibus onus residentie personalis: quippe superaddito his etiam onere missarum, vel alterius obsequii, adhuc illa poscent per alium adimplere: siquidem quantumvis aliqua Fundatoris dispositione, vel statuto dicatur, quod Beneficiarius teneatur ad Missas celebrandas &c. non ideo censetur electa industria personæ (b), nisi expressis verbis dicatur, Missas esse personaliter celebrandas ab ipsomet Beneficiario, & non per interpositam personam: quæ clausula individualis quoties, & ubi deest, potest Beneficiarius Missas illas oper alterius presbyteri celebrare, nullo sibi assumpto onere residentie (c).

(b) Barbos. in c. si-
gnificatum 1. n. 4. de
prob. com. 2.

(c) Sac. Congr. ep.
Barbos. sum. Appell. de
c. colat. 127. num. 1.

(d) S. Thomas quodl.

10. qu. 7. ar. 1.

(e) Cap. de multa de
prob. lib. 3.

19. In reliquis de intentione P. Natalis alibi satis dilucide constat, cum ipse, præter ea, quæ attulimus, proponat hanc regulam, quod licitum est ex dispensatione canonicâ uni Clerico plura beneficia possidere, juxta doctrinam D. Thomæ (d), qui eam sumpsit ex decreto Concilii tertii Lateranensis (e), ita sanciens: circa sublimis tamen, & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam dispensetur. Quando scilicet, inquit Natalis, viri nobilitate sublimis, aut doctrinâ nimis, plus Ecclesiæ, quàm plures alii, quibus beneficia conferrentur, magisque laborant in verbo, & doctrinâ: & cum unum beneficium sublimibus istis, literatisque viris non sufficit, ut ex eorum operâ, studiisque, ac laboribus utilitatem maximam reportet Ecclesiæ (f). Igitur dari possunt, & dantur casus, in quibus secundum Natalem, cum ratio postulaverit, uni, & eidem Clerico plura conferenda sunt beneficia: tuncque certè Clericus ille cum non sit divisibilis in se, non poterit simul, & semel eodem tempore in cunctis Ecclesiis personaliter ministrare, in quibus ipsa beneficia sunt erecta, non posset verò iste casus unquam succedere, si cuncta beneficia exigerent onus residentie personalis de jure divino, quia divino juri dispensari non potest. Quare vel sermo P. Natalis prospicit beneficia merè simplicia, sentitque, quod plura ex his uni, & eidem Clerico, cum ratio postulaverit, conferantur; & jam videmus, quod P. Natalis manifestè consentit beneficia merè simplicia non exigere onus residentie personalis. Si verò prospicit, beneficia residentialia, super quorum pluralitate, & incompatibilitate solus Papa dispensat (g): super pluralitate verò compatibilium, & merè simplicium, etiam Ordinarius dispensat (h); & itidem patet, quod Natalis admittendo exemptionem residentie in beneficiis residentialibus, accumulatis in uno, & eodem Clerico, vi Apostolicæ dispensationis (i); multò magis admittit exemptionem ipsam in beneficiis merè simplicibus, eâ ratione, quæ prævalere facit argumentum à majori ad minus deductum (j).

(f) Natal. ab Alex.
Theol. dogm. 1. n. cap. 6.
reg. 3. §. de c. 1. c. 1. §. 1.

(g) Act. inl. m. 1.
p. 2. l. 1. c. 11. qu. 1. Fil-
lus. com. 2. tr. 41. c. 7.
n. 37. Fagnan. in c. ex
parte m. 1. §. 6. de
Cler. non resid. lib. 3.

(h) Jo. Act. loc. cit.
qu. 4. Filus. ubi super.
n. 39. Fagnan. in c. cum
jam ductum m. 46. §. 1.
de prob. lib. 3. Barbos.
sum. Appell. de c. 1.
colat. 64. n. 14. §. 1.

(i) Fagnan. in c. du-
dum 1. n. 21. de elec.
lib. 1. §. 1. §. 1.

(j) Cap. si ergo 2. q. 2.
c. 1. Paulatim ubi g. 1.
§. 1. Barbos. tr. var.
de c. 67. m. 1. cum aliis.

(a) Natalis Alex.
Theol. dogm. lib. 1. c. 6.
112. 13. 14. 15. 16.

(b) L. Ferrarii de
eius ff. de iur. iur.
hered. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6.
cum alijs.

20. Demum idem P. Natalis ab Alexandro subsequeñter disquirir: quænam sint beneficia, & qui Beneficarii, personalis servitii, & residentie onere affecti: annumeratque inter eos, Episcopos, Parochialium Ecclesiarum Rectores, ac illos, qui possident Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones in Ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis (a), juxta id, quod præscribitur in Concilio Tridentino sess. 6. cap. 1. de reform. & sess. 24. cap. 1. pariter de reform. Nupquam autem inibi memorat beneficia merè simplicia: quæ quis credat, illum voluisse omittere in loco, ubi cuncta beneficia, residentiam deposcentia, conquirebat, si scivisset, quod etiam beneficia merè simplicia residentie debitum exegissent. Non nominasse illa ergò est idem ac declarasse, suam opinionem in eâ sententiâ, omnibus communi, versari, quod beneficia merè simplicia immunitate potiantur ab onere servitii personalis, & residentie. Notumque est, quod argumentum à re, sive casu, sive negotio non nominato, in loco, & tempore, quo debebat rationabiliter nominari, validum est, & efficax (b). Igitur perperam per Contradiçtores trahitur doctrina P. Natalis ad ingerenda Beneficariis merè simplicibus onera mansionis, ministerii, servitii, & residentie personalis, & quidem de jure divino, quando constat hunc Doctorem sententiam oppositam retinere. Sicque soluto undequæque argumento, ex epistolis Divi Pauli ad Corinthios, & ad Thessalonicenses petito, atque ex doctrinâ Reverendissimi Genetti, ac dicti P. Natalis; corrui tota objectio, remanetque in suâ veritate sententia, quam tuemur, nimirum Beneficarios merè simplices integrâ libertate, & immunitate potiri ab onere residentie.

C A P U T XXIII.

In quo dissolvitur TERTIA OBJECTIO, petita ex Epistolâ Divi Pauli Apostoli ad Romanos adversus exemptionem Beneficiorum merè simplicium ab onere Residentie.

S U M M A R I U M.

- 1 Tertia Objectio ex D. Paulo dicente, in quolibet corpore distincta esse membra, eorumque munia: id ipsum ergò debet esse in corpore mystico Ecclesie.
- 2 Bene fiat, quod Beneficarii simplices sint membra distincta, & quod exerceant sua officia, tamen non resident.
- 3 Si quidquam valet metaphorâ corporis humani ad significanda beneficia, retorquetur adversus Contradiçtores, & quomodo.
- 4 Ex sensu accommodatio Scripturæ deductum argumentum languidum est, & infirmum. Improbatur D. Hieronymus trahere Scripturam repugnantem extrâ suum sensum.
- 5 Thomassinus non utitur hoc textu ad significandum debitum residentie in Beneficariis merè simplicibus, sed ad excludendam pluralitatem beneficiorum.
- 6 Perperam colligitur aliundè mens Thomassini, quando alibi aperit loquitur de exemptione beneficiorum simplicium ab onere residentie.

7 Per-

- 7 Pertinet ad rationem corporis mystici Ecclesie, ut in eo sint beneficia tum residentia, tum merè simplicia exempta ab onere residentie.
- 8 D. Gregorius in Objectione allegatus decernit, quod singulis personis, singula officia ecclesiastica committantur: cuius verba referuntur.
- 9 Sicut vult D. Gregorius, quod inter Beneficiarios distincta sint munera; ita etiam voluit, quod alii habeant onus residentie, alii non.
- 10 Residentia in beneficiis merè simplicibus non est de jure divino, cum aliqui negant eam esse de jure divino in Beneficiariis curatis.
- 11 Recenset Vasquez plures Doctores, sentientes, quod Rectores animarum ad residentiam personalem teneantur de jure divino.
- 12 Probat id ipsum ex eo, quod juxta Scripturas tenentur pascere oves, cognoscere vultum earum &c. que facere non possunt, nisi resident.
- 13 Episcopus, & idem dic proportionaliter de Parocho, non potest predicare, ministrare, ut dispensator, & doctor, nisi assistat personaliter suo populo.
- 14 Reditus beneficiarum curam habentium, sunt stipendia Rectoribus illorum debita, quomodo autem illa consequi valent, si non resident?
- 15 Negantes obligationem residentie in Rectoribus animarum, tamquam de jure divino dicunt Rectores ipsos non habere potestatem à Deo, sed à Pontifice.
- 16 In beneficiis curatis uniis Monasterio, vel Dignitati, & rectis per Vicarium amovibilem, quis sit proprius pastor.
- 17 Licet valeas quis interdum per alium se meliorem suum populum pascere: tamen non indè à residentie debito excluditur.
- 18 Si residentia Curatorum esset de jure divino, Pontifex non posset super eà dispensare. Qui tamen super eà ex causâ dispensat.
- 19 Esotericum su, quod pastor animarum de jure divino tenetur eas pascere; rem sine contradictione transit, an de jure divino debeat id facere per se ipsum.
- 20 Multi Theologi in voto sunt, quod Episcopi, & Parochi Rectores animarum ad residentiam teneantur de jure divino.
- 21 Non obstantibus tot Doctoribus, adducuntur plures Auctores affirmantes residentiam in pastoribus esse solum de jure canonico.
- 22 Beneficia choralia non exigunt residentiam de jure divino, sed solum de jure ecclesiastico: multò fortius id verum erit de beneficiis merè simplicibus.

1. **Q**UIBUUS tertio loco Contradictores ex epistola B. Pauli Apostoli ad Romanos scribentes; quod in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent (a): ex quo inferunt ipsi, quod sicut in corpore naturali, cum sint distincta membra, debent etiam esse distincta eorum officia, & unum alterius, vel plurium officium occupare non debet; ita quoque in corpore mystico Ecclesie, distincta esse debent membra, nempe ministri, & distincta eorum officia, nempe munia, ad Beneficiarios spectantia, & unum alterius, vel plurium officium, nempe unum, vel plura beneficia ecclesiastica, occupare non debet. Hinc ex ipsis verbis Apostoli, S. Gregorius deducit, quod singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulim sunt committenda (b). Et Thomassinus non uno in loco affirmat, peregrinè enim in simplicibus, & minoribus beneficiis valet humani illa, diviniq; juris conspirans auctoritas, quæ vetat, ne unum membrum plurium locum, muniaque invadat (c). Adeoque de jure divino est, ut quilibet Beneficiarius in loco sui beneficii resideat, & munia ad se pertinentia, per se ipsum, non per substitutum, sed personaliter exequatur.

(a) Romanor. cap. 12. num. 4.

(b) Capis. 1. d. 11. 99

(c) Thomassin. not. 1. nov. Eccl. dist. p. 4. 43. c. 7. n. 5. 6. Et ill.

2. Respondetur *primò*, concessio toto antecedenti, negando consequentiam, quippè hæc ex illo non inferitur: ubi autem consequentia non deducitur ex præmissis, argumentum secundum Logicos evanescit, irritumque est, & inane. Profectò non magis ex præfato antecedenti probatur, quod Beneficarii merè simplices teneantur ad residentiam personalem, quam ex eo, quod quis currat, probetur, ipsum volare. Nimirum distant hæc duo inter se: debere esse distincta tum officia ecclesiastica, tum ministros ea possidentes; & debere Beneficiarios officia ad se pertinentia, non hic, vel illic pro eorum libito, neque per alios, sed debere in loco determinato, & per se ipsos personalitèr exercere. Unum ex his non inferitur ex alio: Stantque benè simul, & unum sine altero, quod Beneficarii merè simplices sint membra Ecclesiæ, ab aliis membris distincta, & quod exercent officia ad se pertinentia, tametsi non resideant in loco sui beneficii: adeoque nec illi aliorum, nec alii ipsorum occupant officia, cum aliqua ex suis muneribus, si quæ habent præter divinum officium; faciunt per alios adimplere.

3. Præsertim quia Apostolus immediatè subjungit: *Singuli autem alter alterius membra* (a): quo denotat, membra se debere vicissim juvare, non occupando per vim alterius functiones, sed subsidia ex honestate, & charitate unum alteri opportunè suppeditando: pulchrè inquit Ambrosius Catharinus, proponit Apostolus *Ecclesiam quasi quoddam humanum, & organicum corpus, in quo turpe esset, si pes vellet manus officium exercere, aut oculus aurium, aut naris os, & è converso* (b). Sed æquè turpe esset, si alterum ex ipsis membris nollet alteri deservire. *Pes manus subservit, dum portat manum ad regendum quod cupit: manus pedis, dum pedem servit* &c. (c), & sic de aliis membris, quæ quantumlibet ex sui naturâ diversos actus habeant, & officia; suis tamen quoque commembris opitulantur, atque subserviunt. Igitur si quidquam prævalet hæc metaphora corporis humani ad corpus mysticum Ecclesiæ configurat, pro significandis beneficiis ecclesiasticis; probat quidem, quod unus Beneficiarius non debet sibi arrogare officia alterius Beneficarii inviti; sed probat etiam, quod unus accommodare debet vices suas alteri deposcenti, supplendo charitativè, & urbanè illius officia, quia *singuli sunt alter alterius membra*. Et ita nedùm Objectio non probat, quod Beneficarii merè simplices non valeant officia sua adimplere per alios; Sed imò probat totum oppositum; nempe probat, quod alii Beneficarii, à Beneficiario merè simplici interpellati, ut vices suas in opportunitatibus suppleant; debent eas obire, quia *singuli sunt alter alterius membra*. Quare, vel argumentum nihil probat, quia ex naturâ suâ languidum, & infirmum est: vel si quidquam probat, retorquetur adversus eos, qui illud proponunt.

4. Respondetur *secundò*, Argumentum in Objectione propositum valdè languidum esse, & infirmum ex alio capite, nimirum quia fundator *in sensu accommodato*, quo pertrahuntur ad significanda beneficia ecclesiastica, periodi illi Apostoli ad Romanos, *sicuti in uno corpore multa membra habemus* &c. Quibus verbis D. Pauli scopus non fuit de ecclesiasticis beneficiis effari. Notum est autem Scripturalibus, & eruditissimis, miserum esse hunc arguendi modum per verba Sacræ Scripturæ in sensu accommodatio adhibita: quippè hujusmodi accommodatio, tametsi quandoquæ aliquem leporem, & venustatem habeant, vel rarò tamen, vel serè nunquam vim habet quidquam probandi. Proinde cum Divo Hieronymo, talia excogitantibus, dici possit: *nec scire dignantur, quid Prophetæ, quid Apostoli senserint, sed ad sensum suum incongrua aptant testimonia, quasi grande sit, & non vitiosissimum dicendi genus, depravare sententias, & ad voluntatem suam scripturam trahere repugnantem* (d). Quare quidquid sit de illis Apostoli verbis, & de ipsorum tractione ad significanda ecclesiastica beneficia; negari potest totum antecedens argumenti, utpotè in solo sensu accom-

moda.

(a) Romanorum
cap. 12. v. 5.

(b) Ambrosii Cathari-
ni in Rom. 12. v. 5. sicur.

(c) S. Bruno tom. 1.
p. 125. c. 2. 4.

(d) S. Hieron. ep. 103.
ad Paulin in mediop.

modatitio fundati, qui nullius est roboris, & efficaciæ: quippè *sensus ille accommodatitius nihil est aliud, quam verborum Scripturæ significatio extensa, & accommodata ad rei alias à Spiritu Sancto non intentas* (a): quâ de re suprâ sumus fufius elocuti (b).

5. Néc obstat, quod Thomassinus verbis ipsius utatur in proposito beneficiorum merè simplicium, quippe pro eo, quod spectat ad eum sensum accommodatum, si in mente habuisset eo tamquam fundamento utendi, ad probandum intentum suum; frustra laborasset: Nam dici posset cum D. Hieronymo: *pueritia sunt hæc, & circulatorum ludo similis* (c). Lepidè, festivè, ingeniosè adaptantur, sed theologicè nihil probant. Quoad reliqua Thomassinus, loco, in objectione allegato, non loquitur de residentià à Beneficiariis merè simplicibus exhibendâ, sed de re longè diversâ, nimirum de pluralitate beneficiorum merè simplicium, ab Ecclesiâ, & Clericis protelandâ, in quo nos quoque, & Romana Curia, & tota Ecclesia cum eo coincidit. Dicimus etenim plura beneficia, etiam merè simplicia, non esse uni, & eidem Clerico conferenda, quando unum ad ejus congruum statum sufficit (d). Attamen si unum ad eundem congruum statum non sufficiat aliud beneficium, sive residentiale, sive simplex, addi potest, dummodò utrumque personalem residentiâ non requirat (e). Sicut etiam si iusta, & Canonica dispensatio Papæ, vel respectivè Ordinarii accedat, interposita ex iustâ causâ, optimè valet duo, vel plura beneficia uni, & eidem Clerico tradi (f). Sed hæc nihil probant pro arcendis Beneficiariis merè simplicibus ad residentiâ personalem, quia pluralitas beneficiorum merè simplicium non est interdicta ratione debiti residentiæ, sed ratione avaritiæ, & inordinationis, quæ pluralitati beneficiorum inhæret (g).

6. Ceterum improvidè satis, & perperam colligitur mens Thomassini ex fragmine doctrinæ illius, in objectione allegatæ, quando de ipsius mente dilucidius constat aliundè, ubi apertè inquit, quod antiquis temporibus non vigeat distinctio inter beneficia residentialia, & non residentialia, sed cuncta etiam merè simplicia, residentiam exigebant, quamquàm id non probet nisi documentis, loquentibus de beneficiis residentialibus, choralibus, & curatis (b). Postmodumque laudat Concilium Tridentinum, quod plura decreta ediderit residentiam Beneficiorum concernentia, inter quæ hoc indigitat: *Platum sit rursum à Tridentino quodammodo approbati distinctionem beneficiorum, tam liberæ, tam necessarie residentie, adeoque compatibilium, & incompatibilium. Denique platum est ex Concilio residendi necessitatem oriri, vel ex jure, vel ex consuetudine (i)*. Ut quid ergo inquirere sententiam Thomassini quoad residentiam beneficiorum merè simplicium ex iis, quæ ille scripsit agens de pluralitate beneficiorum, quando ejus mentem claram, & dilucidam circa hoc habemus ex iis, quæ dictavit, de ipsamet eorum residentia tractando? Laudat Concilium Tridentinum, quod inter cætera disciplinæ decreta, ediderit illud etiam, per quod beneficia residentialia, à non residentialibus distinguuntur: namquid ergo non fuit in voto subsciendi sensum suum illi determinationi Concilii, & quod beneficia merè simplicia onus non exigant residentie personalis, cum præter beneficia merè simplicia nulla alia sint non residentialia. Rursus colligit ex doctrinâ Concilii, necessitatem residendi oriri, vel ex jure, vel ex consuetudine. Nunquid ergo non censuit Beneficiarios merè simplices immunes esse ab onere residentie, cum uno ore omnes Doctores affirmet, eosdem Beneficiarios de consuetudine dictâ immunitate gaudere (l).

7. Respondetur *tertiò* retorquendo argumentum ex iis, quæ suprà posuimus in hoc Tomo cap. 7. n. 5. & sequen. Nam sicuti pertinet ad rationem corporis humani, quod sint in eo varia membra, partium necessaria, ut est caput, pedes, brachia, &c. & partim integralia, ut ungues, capilli, cartilaginee, articuli digitorum, & similia; ita pertinet ad rationem corporis mystici Ecclesie, quod variis constet membris, nempe Beneficariis, & ministris, partium necessariis,

(a) Petr. Annot.
Annotat. ad post.
Theol. I. 1. ar. 7. Objec. 3.
(b) Vid. supr. 10. 3.
(cap. 1. m. 17. (p. 14.

(c) S. Hieron. in pre-
fat. ep. 17. 103.

(d) *Vid. Natal. Alem. rom. d. l. 2. d. 6. regul. 27. Fagnan. in cap. super coordinata 39. de Præbend. n. 6. 7. 8. l. 9. c. 1. b. 3. d. 10. n. 2. d. 6. 12.*

(c) *Concil. Trident.*
sess. 24 c. 27 de reform.
vid. ibi Barboz *Concil.*
Avenion. ann. 1594.
c. 16. *Aper. loc. citat.*
c. 2.

(f) *Vid. Natal. loc. cit. Fagnan. in cap. ex parte a. 13 de Cler. no refid. lib. 2. in cap. nō dum 2 d. a. 17. de re lib. 2. cap. de multa num 30. de prabend. loc. iuridum d. a. 16 de prabend. l. 3. Agr. inf. mor. p. 2 d. 6. c. 12.*

(g) *Foguang* 41.8.4. du-
du 1. 2. 3. 4. de 10. 11.
After p 1. 6. 2. 10. Fil.
du. 41. 8. 7. 11. 14.

(h) *Thomomys* sp.
 6 nov. *Had. discip.*

(1) *Thomaffia lac-cit.*
BMM-11.

(1) *Bevel Sum. Derif.*
10.1.11.12.13.7. (p. 15)
(p. 21.20. 2 num. 147.
ad 150-Garc.p.3. 6.2.
num. 1. *Letter A.* 1. 20.17
num.9. *Regional* 1. 30
num. 10.

uti sunt Episcopi, Parochi, & Beneficarii chorales: & partim integralibus, uti sunt Beneficarii merè simplices. Et quemadmodum ungues, capilli, cartilagine &c. in corpore humano exercere non debent functiones illas principales, quas exercet caput, pectus, brachia &c. sic etiã Beneficarii merè simplices obire non tenentur opera illa præcipua, quæ exercent Beneficarii curati, chorales, & residentiales, quorum operum unum, & valde præcipuum est residere, ac personalitèr ministrare in suis Ecclesiis. Vide quam longè à disco jacentur verba in Objectione conferta, quæ prò eo quod probent intentum contradictorium; si quid afficiant, probant potiùs oppositum.

8. Et per hæc remanet explicata, totalitèrque dispuncta vis auctoritatis D. Gregorii, in objectione allegati: dicit enim: *Singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim committit jubemus.* Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; ità in Ecclesia corpore, secundum veridicam Pauli sententiam in uno, eodemque spiritu alii conferendum est hoc officium, alii committendum est illud, neque uni quantumlibet exercitatur: *perfonæ uno tempore duarum rerum officia committenda sunt: quid si totum corpus est oculus; ubi auditus?* Sicut enim varietas membrorum per diversa officia, & robur corporis servat, & pulchritudinem representat; ità varietas personarum per diversa nihilominus officia distributa, & fortitudinem, & vniuersitatem Sanctæ Dei Ecclesiæ manifestat. Et sicut indecorum est, ut in corpore humano alterum membrum alterius fungatur officio: ità nimirum noxium, simulque turpissimum, si singula rerum ministeria personis eisdem non fuerint distributa (a).

(a). Ex consonantiâ, quam habent inter se membra humana, infert D. Gregorius consonantiam, quæ seruari debet inter officia ecclesiastica. Et sicut actus membrorum corporis humani sunt inter se ordinati, & distincti, sic ordinatos, & distinctos esse debere dicit actus officiorum ecclesiasticorum, quæ sunt totidem membra corporis mystici Ecclesiæ. Sed hoc quid proficit ad probandum inesse Beneficariis merè simplicibus onus residentiarum personalis?

9. Si vera profari volumus, hoc potiùs probat oppositum: & sensui D. Gregorii Pontificis inhærebimus, si dicamus, quod mens illius fuit, quod sicut inter Beneficiarios Ecclesiæ distincta esse debent munera, talitèr ut unus non inter Beneficiarios distincta sint, occupat functiones alterius eo modo, quo in corpore humano distincta sunt membra, & unum non surripit actus alterius; ità etiam vult, quod ex Beneficariis ecclesiasticis, alii onus habeant personalitèr residendi, alii verò hoc sint onere destituti. Et ut ex abundanti responsiones responsionibus cumulemus; possumus aliâ viâ nos à verbis præfati Sancti Pontificis expedire, dicendo, quod ipse D. Gregorius, ejusque doctrina non percurit beneficia merè simplicia, sed solùm residentialia: ne alitèr intelligendus erit secundum principia Contradictorum. Nam cum ipsi dicant, quod non nisi postremis sæculis emerfit distinctio inter beneficia residentialia, & non residentialia; profectò hæc distinctio tempore D. Gregorii Papæ non vigeat: etsi eo tempore non vigeat; ex consequenti Sanctus iste Pontifex in loco superius enuntiato, non potuit loqui de beneficiis merè simplicibus. Adeoque si de illis non est locutus, inutilitèr nobis præfata ipsius doctrina obiicitur.

10. In reliquis quoad id, quod ex objectione deduci contenditur, nimirum esse de jure divino, quod Beneficarii merè simplices ad residentiam personalem teneantur; dicimus id gratis asseri. Et ut rem ità se habere ostendamus, præter ea, quæ superius attulimus, hic nunc adjungimus egregiam disputationem, ad hæc facientem, prædocti Theologi Gabrielis Vasquez, quæ talitèr se habet. *Utrum residentia in Episcopatu, & beneficio, cui cura inest animarum, sit de jure naturali, & divino: id est an non tantum ex naturâ rei, sed etiam in Evangelio id reseruiatur expressum?* Immediatèque respondet. *In quo dubio Castharinus in Apo-*

(a) Cap. Singula 1.
d. 3. 19.

logiā quadam contrā Sotum, & Alirandam asseruit, residentiam in iis beneficiis, & Episcopatibus, solam esse de jure positivā: Ipse tamen Sanchez opinatur præceptum residentie in præfatis Rectoribus animarum esse de jure divino. Nam, inquit, licet non sit divinum præceptum positivum, hoc est, solam ex divina institutione habens originem, sicut confessionis præceptum; est tamen divinum naturale. Primum, quia supponit divinum positivum, scilicet esse beneficia, & Episcopatus, in Ecclesiā, eo autem supposito ex naturā rei sequitur officium, ad quod tenentur, sicut suppositā confessione jure naturali sequitur, quod nulla fiat irreverentia ipsi Sacramento. Dicitur etiam aliā ratione divinum præceptum de residentia, quia ex Scripturā colligitur aliquo modo, saltem ratione naturali simul adjuvante. Et ideo Corduba asserit, quod residentia prædictorum est de jure divino largē sumpto, quid non est expressum, eum aliqui impudē contrarium fuerint opinati: nec liquida constat traditione, aut Doctorum omnium consensu dogmatizata fuerit: sic enim esset strictē juris divini, sed quia ex Scripturā ratione naturalis non evidenti adjuvree deductur, ideo dicitur juri naturale divinum largē à Cordubā. Tādem etiam divinum largē dicitur, quid in eo potest rationabili ex causā dispensare Pontifex, inquit Corduba &c. (a). Quem sententia, & exiguitas, quæ nostra superius tenuit, ubi doctum lectorem remittimus (b).

11. Prosequitur Vasquez eloquium suum, & probans hanc opinionem ab auctoritate Doctorum illam sequentium, dicens: Quod residentia sit juris divini, & naturalis, multi doctissimi viri asserunt, Cajet. 2.2. qu. 185. art. 5. Sot. lib. 10. de institutis, quest. 3. art. 1. & 2. (Nam in tertio probat, quod sit de jure positivo imposita) idem docet Franciscus Torrensis in speciali de hac re tractatu, & Aliranda Archiepiscopus Toletanus in alio opusculo de residentia, Covarr. lib. 3. variat. cap. 13. num. 9. Sylvest. Verbo Residentia, quest. 1. 2. & 6. Corduba lib. 1. questionarii, quest. 19. quæ de hac re est, & colligitur hæc sententia ex Gabriel. in 4. d. 15. quest. 8. art. 3. dub. 2. & ex Adriano in 4. in materia de restitutione, questione de pluralitate beneficiorum, quæ incipit, quid in præmissis, Gensson alphabeto 24. littera Q. & 40. lit. E. & l. & 44. lit. I. imò ex S. Thom. quodlibet. 9. art. 15. & 2. 2. quest. 185. art. 5. Idem etiam docet Navar. in Summa latine cap. 25. num. 121. Et sanè hæc opinio aperte est approbata in Concilio Tridentino. sess. 23. decreto de Reformatione, cap. 1. ubi aperte dicitur in principio, quod sit residentia pastorum de jure divino. Alios Auctores idipsum sentientes nos supra retulimus (c): Et alios adhuc infra uberiori calamo referemus (d).

12. Prosequitur Vasquez: hæc sententia tam abundanter ab omnibus probatur præcipuè Alirandā, Soto, Cordubā, & Cajet. ut omnium probationes referre esset molestissimum, & inutile: ideo, quā parvo brevitate, quæ magis proderunt, in medium adducam, omitti Pastum in hac re testimonio, quæ locupletissimè adduxit Aliranda: omitti etiam Albanasi Episcopi, quas adducit Franciscus Torrensis, & Sotus, quibus hæc sententia maxime confirmatur. Primum quoniam Joannes cap. 10. Bonus pastor animam suam ponit pro ovibus suis, & eas pascit verbo doctrinæ, juxta illud Joan. 10. Pasce oves meas, quod dictum Petro, omnibus etiam pastoribus dictum fuit: insuper eas cognoscis: sed hæc, & alia munia familia non potest quis exercere sine residentia, nisi, inquam, presens sit, ergo eum illi incumbat officia pastoris exercere, necessarium presens esse tenetur: omnes enim tenentur facere, quod pastor spiritualis tenetur jure divino, & ex ipsā naturā sui officii, & dignitatis, & animas subditorum regere, & curam illarum gerere, eis verbum Domini predicare, & Sacramenta ministrare: sed qui tenetur ad hunc finem, tenetur ad media necessaria, qualis est residentia: qui enim non residet, impossibile est officium suum erga oves fideliter exequatur. Tota vis difficultatis restringitur ad minorem propositionem, nempe quod, qui non residet, non possit pascere ovile sibi commissum, vultumque agnoscere ovium suarū sollicitudini creditarum, nec illas regere, illarum curam gerere, illis ver-

(a) Velq. Opus. Moral. de benef. cap. 4. §. 2. dub. 2. n. 121. f. 406.
(b) Vid. supr. in hoc Tom. cap. 21. n. 11.

(c) Vid. supr. in hoc Tom. cap. 21. n. 11.
(d) Vid. infr. in hoc Cap. 22. & 23.

bum Domini predicare, & Sacramenta ministrare. Sequentes etenim contrariam opinionem contendunt, hæc omnia exerceri posse per alium: adeoque hinc non probari debitum residentie personalis in pastore animarum, tamquam de jure divino. Addit Vasquez alias rationes, subdens.

13. *Secundò, quia Pastores animarum non sunt Domini ipsarum, sed pastores verè, quibus ovium cura demandata est: sed ministri, & dispensatores juxta illud Petri 5. Pascite, qui in vobis est gregem Dei non dominantes in Cleris &c. Et illud 1. Corinth. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores &c. Sed quo pacto dici potest minister, aut pastor, qui gregem deferis alteri Vicario commissum. Ille neque dispensatoris, neque ministri, nec pastoris officium præstabit: præstaret sanè absens Officium Domini, quid Dominus absens esse potest, sed officium pastoris, aut ministri nullatenus exequitur. Tertiò, si attendas formam, quæ quis in Episcopum conferatur, dicitur: vade, & prædica, & non dicitur, vade mitte qui prædicent. Et Paulus ad Titum, & Timotheum: Oportet, inquit, Episcopum Doctorem esse. Infer ex his Vasquez, quod cum non possit Episcopus prædicare, docere, pascere, ministrare, ac dispensare, nisi personaliter suo populo assistat; ad residentiam teneatur de jure divino. Quæ ratio, quia proportionaliter habet locum etiam pro parochis; sit, quod parochi quoque ad idem onus eodem jure teneantur. Difficultas hic quoque apud sequaces oppositæ sententiæ reducitur ad minorem propositionem: contendunt etenim, quod pastor, præsertim ad aliquod determinatum tempus, committens ovile suum alicui fido, & idoneo substituto regendum, non desinat esse minister, & pastor ipsiusmet ovilis: nec cesset esse prædicator, & doctor sue plebis, si per alium eam doceat, & benè instruat: hocque faciens, non transgrediatur jus divinum, sed ecclesiasticum, residentiam strictè præcipiens.*

14. *Prosequitur Vasquez. Quartò tandem probatur ex stipendio: qui enim absens est, non laborat: quæ ergò ratione stipendium decimarum accipere potest? Qui enim non servit altari, non videt ex illo: qui non triturat, non comedit. Quo ergò modo ille, qui pastor est, stipendio, & sudore ovium vivit, si non vult in illas officium pastoris exercere, nam beneficium datur propter officium. Neque sufficit restituere fructus, aut illos non facere suos, quia etsi hoc fiat, à peccato non erit immunis, qui beneficium acceptans, & sibi assumens officium, & obligationem ministrandi animabus, illam non explet. Ultimò: si verò absurda consideret, quæ in omnes ex absentia pastorum sequi consueverunt, ea sola sufficienter indicabunt pastorem sub reatu mortali teneri ad residentiam, nisi vellet ea omnia inconvenientia sibi imputari: quæ omnia optimè enumerat Asiranda, opere illo de residentia cap. 12. Constat ergò, residentiam ex jure divino colligi, & ex ipsa institutione beneficiorum, quibus cura animarum incumbit. Et de Episcopatibus, aliisque beneficiis curatis, idem dixit tenendum esse Concil. Trid. sess. illa 23. decreto de reformatione cap. 1. Contrà hoc tamen sunt aliqua argumenta opposita opinionis, quæ tamen optima diluuntur à Torrensi, Asirandi, & Soto, atque Cordubæ (a).*

(a) Gabriel Vasquez
Opus. Moral. de benef.
cap. 4. §. 2. dub. 1. in 12.

15. *Hucusque Vasquez rationibus persuasit sententiam de residentia pastorum, quod sit de jure divino. Nunc argumentis respondet eorum, qui oppositam opinionem sequuntur, dicens. Primum argumentum est, quod Episcopi, & Curati habent potestatem suam, non immediatè à Deo, sed à Pontifice, ergò ab illo tantam habent obligationem residentis. Hic innovatur Torrensis, ut probet Episcopos habere potestatem immediatè à Deo: sed non est hujus disputationis, licet verius sit, quod à Deo illam habeant. Ut tamen argumentum diluatur, sufficit dicamus, quod licet à Pontifice Summo ceteri pastores potestatem accipiant, & illam retineant ex naturâ rei, & jure ipso naturæ docente, sequitur, quod teneantur officio fungi, ut supra explicuimus: ex officio enim accepto cum stipendio, naturalis sequitur obligatio munus exequendi fidelitèr. Sicut pastor ovium con-*
stitutus

stitutus est rusticus quidam ex contractu inter ipsum, & dominum ovium, inde tamen manet naturaliter adstrictus, ut fideliter, & non per Vicarium officium exequatur: aliis dominus conquereretur. Et licet dominus ovium cum illo possit dispensare, ut vellet, & concedere, quod absit à grege; hoc tamen non possit efficere Oeconomus, & dispensator, si ipsum conduxisset, sine causâ rationabili, & præsumptâ voluntate domini. Sic etiam nec Pontifex tollere potest obligationem semel electi in pastorem, nisi rationabili ex causâ, ut infra dicemus. Verum hæc responsio tanti ponderis non reputatur ab Auctoribus oppositæ sententiæ, ut evacuet totam vim argumenti: adeoque probet residentiam esse de jure divino: sicut in aliis pactis inter contrahentes initis, eorum observantia non est de jure divino.

16. *Secundò arguitur ex cap. exiurpandæ, de præbendis, ubi conceditur, quod beneficia curata sint perpetuè unita, & connexa alicui dignitati, modò per Vicarium illa beneficia administrantur. Respondetur, quod ea concessio est licita, & sancta, nec contrâ jus divinum, aut ea, quæ divinus, quid ille Vicarius, qui in hujusmodi beneficiis constituitur, non est mercenarius, sed verus pastor, eo quod fit perpetuus: unde ille, ut proprias habes oves. Quod verò est contrâ jus divinum, & naturale, est, quod uni incumbat officium, & obligatio ministerii in beneficio, & quod illud officium per conductitium exequatur. Hæc quoque responsio non evacuat vim argumenti apud sequeces opinionis contrariæ, quippe multis Vicarius, in parochiis unitis deputatus, non est perpetuus, sed amovibilis, ut contingit in multis parochiis, quæ unitæ sunt monasteriis: adeoque rector ille non est proprius pastor, sed mercenarius: tuncque proprius pastor qui est Abbas, vel Conventus fratrum componentium monasterium, non residet, neque pascit populum illius loci.*

17. *Tertiò, quid aliquandò per alium doctiorem, & sanctiorem, potest officium suum melius supplere, ergò eo casu non tenebitur ad residendum. Respondet, quod lex id, quod ut plurimum est, præcipit: & licet aliquandò deficiat ratio legis in particulari, non deficit in communi, & idè lex residentie, quæ naturalis est, obligat adhuc in eo casu, sicut lex de non fornicando etiam obligat, licet ratio legis, quæ prohibetur fornicatio, aliquandò cesset in particulari: præsertim quod amor proprii pastoris vix potest suppleri: imò licet suppleatur, illa tamen ratio non cessat, quæ quoniam tenetur residere, quid, qui stipendio frui ut, laborare debet, nec jure aliquo stipendium accipit, qui non laborat per se: si enim per alium laborat, sufficit, quod per alium vivat, & comedat, stipendiumque serviens tantum pro servitio desur. Hæc autem ratio nunquàm cessat, licet cessans aliquandò inconvenientia, quæ ex non residentia sequuntur. Hæc itidem responsio non paucas patitur difficultates apud sectatores oppositæ sententiæ: transitum enim facit ab actione morali, qualis est pascere populum in spiritualibus rebus, ad actionem physicam, qualis est comedere ad vitam sustentandam. Et eam probare quidem censent quantum est de jure canonico residentie onus; non verò quantum est de jure divino.*

18. *Quartò arguitur, si residentia est de jure divino, & naturali, ergò Pontifex non potest in illâ dispensare: sed aliquandò dispensat; ergò videtur, quod sit de jure humano. Respondet tamen, quod in residentia locum non habet dispensatio, sed sola interpretatio juris, quid interpretatur Pontifex Summus, aut Episcopus, in casibus, quibus potest, quod in eo casu, ob instantem aliam necessitatem, præceptum non obligat ad residendam, quia cum tanto stipendio non obligat: hæc autem non est juris relaxatio, sed illius interpretatio (a). Alii non diffidentur asserere, quod verè in isto casu Papa dispenset: quippe Pontifex dispensare valeat in iis, quæ licet sint de jure divino, vel naturali, quantum est in se; radicaliter tamen, & fundamentaliter pendent ab Ecclesiæ institutione, ut est quod talis sit hic, vel ibi Episcopus, vel Curatus (b). Utcumque res se habeat, & sive*

(a) Gabriel, p. 4, quæst. lxxviii.

(b) Bonacin. tom. v. tract. de over. & obli. disp. 4. quæst. 1. n. 1.

dispen-

dispensando, sive declarando, Pontifex procedat; parum refert. Nam licet dispensare, quantum ad sonum vocis importet aliquid diversum ab interpretari: tamen quantum ad effectum, & respectu ad negotium, de quo agimus, sive Pontifex dispenset cum Rectore animarum super residentia personali, sive interpretetur, quod in tali, ac tali casu lex non obliget Rectorem illum ad residentiam; res recidit in idem, & videtur esse differentia plus quoad nomen, quam quoad rem significatam per ipsum: quippe tam in primâ, quam in secundâ acceptione, summa negotii est, quod Rector ille auctoritate Summi Pontificis liberatur ab obligatione residentie: hancque ad aliud jus referendam esse, quam ad jus divinum, contendunt illi, qui opinantur præfatam residentiam Curatorum non esse de jure divino, sed solum de Pontificio.

19. Hæc Vasquez de beneficiis Episcopalibus, & curatis, ut de jure divino exigentibus residentiam. Quid autem dicendum sit de merè simplicibus; subinferat benignus lector, à majori ad minus deducendo argumentum. Ingenitornatu satagit hic Theologus probare, quod residentie onus Beneficiariis Episcopalibus, & curatis insit de jure divino. Hæcque sententia communis est inter Theologos (a). Attamen res non transit sine contradictione plurimum Doctorum, assentientium onus residentie in præfatis, non esse de jure divino, sed solummodo de ecclesiastico. Et quamvis Concilium Tridentinum decreverit, debere animarum rectores oves suas pascere, agnoscere, ac illis Sacramenta administrare &c. (b). Nihilominus præfati Doctores opinantur hæc fieri posse per substitutum, ad eaque personaliter adimplenda curatos non teneri de jure divino, sed de ecclesiastico (c), prout etiam superius diximus, ubi lectorem remittimus (d). Porro sententiam affirmativam obligantem Beneficiarios Curatos ad residendum de jure divino tenent infiniti Doctores, nempe ex Canonistis *Fagnan.* in cap. ex parte de cler. non resid. num. 25. *Gonzal.* ad reg. 8. *Cane.* *Glof.* 24. m. 139. & *Glof.* 41. n. 8. & *Glof.* 43. n. 163. *Aloyf. Rice.* prax. rer. for. *Ecel.* ref. 393. num. 5. *Garc.* de benef. p. 3. cap. 2. num. 16. *Barbosi.* de off. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 53. num. 2. & *Collect.* in *Conc. Trid.* *ses.* 23. cap. 1. num. 3. & de off. *Paroch.* cap. 1. num. 1. *Ferrei.* conf. 32. à num. 14. *Letter.* de re benef. l. 3. qu. 27. num. 37. cum aliis, à Vasquez allegatis.

20. Et ex Theologis. *Barthol.* de Martyr. in simul Pastor. par. 2. fol. 51. *Valent.* 10.3. disp. 10. qu. 3. pun. 5. vers. altera sententia. *Less.* de just. & jur. l. 2. cap. 34. dub. 29. num. 153. *Genet.* theol. moral. 10. 2. tr. 1. de benef. num. 7. *Thomas.* in vet. & nov. *Ecel.* discipl. p. 2. l. 3. cap. 34. num. 3. & 4. *Hurt.* de resid. *ses.* 7. num. 12. *Suarez.* 10. 4. in 3. par. disp. 44. sec. 4. num. 8. *Filline.* in append. de benef. to. 2. tr. 41. cap. 6. num. 27. *Castrop.* tr. 13. disp. 5. *Basse.* in flor. *Theol.* verb. resid. num. 4. *Layman.* 10. 3. *Theol.* mor. tract. 1. c. 6. qu. 2. num. 3. *Natal.* Alex. *Theol.* doz. l. 2. cap. 6. reg. 33. *Charlas.* de libert. *Ecel.* Gall. lib. 10. cap. 7. num. 4. *Reginal.* prax. for. penit. l. 30. tract. 3. num. 53. *Navar.* in *Man.* cap. 25. num. 121. *Saneb.* de matrim. l. 8. disp. 6. num. 5. & in precept. decal. tom. 1. l. 4. cap. 37. num. 15. *Trullench.* in decal. lib. 4. cap. 1. dub. 8. n. 2. *Molles.* in sum. *Theol.* moral. tract. 6. cap. 11. num. 13. *Vivald.* in candelab. aur. in append. cap. 9. num. 6. & 7. *Posssein.* de off. Curat. cap. 1. num. 1. *Hombon.* de Bonis in resp. quæst. moral. par. 3. resp. 28. *Paul.* Comit. resp. moral. lib. 1. quæst. 59. num. 1. *Eman.* Sd in aphorism. Verb. residentia. Jo. Bapt. *Conrad.* in resp. cas. conf. quæst. 317. *Sanctarel.* rar. resol. lib. 1. qu. 1. per tot; cum aliis pluribus, & quidem prima notæ Theologis, per Vasquez memoratis.

21. Non obstantè tamen tot Doctorum unisonâ voce, adhuc pro negativâ stant per plures Doctores, formiter contententes, debitum residentie non inesse Beneficiariis curatis de jure divino, sed de solo jure positivo. Videatur *Diana*, rem ex proposito discutiens, & dicens: Residentiam non esse de jure divi-
p. no docent *Ambrosius Catharinus Dominicanus*, *Archiepiscopus Campensis in*
tralia.

(a) *Diana* per. 10. tr. 2. resol. 68. n. 166. *Vel* *Conrad.* tom. 9. tr. 1. ref. 70. n. 2.

(b) *Conc. Trid.* *ses.* 1. cap. 2. de refor. (c) *Vel.* *Alois.* per. 1. lib. 7. c. 4. § 499. (d) *Vel.* *supra* cap. 13. num. 48.

tractatione questionis, quo jure Episcoporum residentia debeat: Et Thomas Campegius Episcopus Feltrensis, in tractatu de Residentia Pastorum: hic est ille, quem Card. Pallavicinus vocat, Philippum Mariam Campegium, dicitque, quod aucto decreto Concilii Tridentini (a), professus est contrarium quanto potius, sicuti habere fatto per l' addietro (b). Prosequitur Diana dicens: Idem docuit Alphonsus Salmeronius ex Societate lesu, & hanc opinionem novissimè ex eadem Societate docet Pater Andreæ Gerardo, de Episcopatu, lib. 2. disp. 1. cap. 4. num. 12. ubi sic ait. Dispensatio autem in residentia Episcopi, licet proprium sibi benedictura sit locum infra, nèc breviter accendenda non est de jure divino, sed de humano: nam tametsi indissolubilitas radicalis ad jurisdictionem poriter aliquo pacto radicalè subsequens cum aliqua Ecclesiâ vagè, sit juris divini, ut lib. 1. disp. 1. cap. 4. num. 12. Et 14. demonstravimus; actualis tamèn connexio cum hac certâ Ecclesiâ hujus Episcopi, canonici, atque humani est juris, ad inflar matrimonii rati vinculum, imò potest à Pontifice facilius dispensari, ut loco citato diximus, num. 11. juxta nostram tertiam præsentem capituli conclusionem (c). Profectò magna dignum est perpendere, quod passim DD. Cardinales, & Episcopi abesse cernunt, ut officio Legati, vel Nuntiis Apostolicis perfungantur, & quidem per longum tempus: vel in Romanâ Curia commorentur, aut apud Principes consistant, sive negotiis Reipublicæ operam dent (d). Hæc autem difficultatem ingerunt iudicio, quod residentia debet in rectoribus animarum sit de jure divino.

22. Itaque suas oppositiones, & opposcentes habet sententia, quod beneficium, curam animarum habentia, onus refidentie personalis involvant de jure divino. Quoad alia verò beneficia, onus quidem refidentie habentia, prout sunt Canonici, Dignitates, Mansionarie, & alia beneficia choralia, non verò curata, citrà difficultatem esse videtur, quod eorum possessores non teneant ad personale refidentiam *de jure divino*, sed solummodò de positivo, (& secundum aliquos etiam de jure naturali, quã de re infra redibit sermo). Conveniunt in hoc Doctores (e), ex quibus Natalis Alexander, alioquin solitius ad rigorem propendere, statuit obligationem refidentie in prefatis Beneficiariis esse de jure ecclesiastico (f), idque colligit ex Concilio Tridentino, faciente, nè Beneficarii ipsi à suis Ecclesiis absint quolibet anno ultrà tres menses, alioquin fructibus priventur, & alias poenas successivè incurrant, ibi statutas (g). Quibus ità se habentibus, dicimus, quod si onus refidentie, & ministerii, sive servitii personalis, in Beneficiariis curatis, non sine contradictione asseritur esse de jure divino; Rursus si idem onus in Beneficiariis choralibus, & refidentialibus non curatis, communi opinione censetur, quod non sit de jure divino; quomodò quæstio contenti potest esse de jure divino in Beneficiariis merè simplicibus, qui ex generali consuetudine totius Ecclesiæ sunt à refidentie vinculis absoluti? Numquid major, strictior, rigorosior erit obligatio personalis refidentie in Beneficiariis merè simplicibus, quàm in Choralibus, & Curatis? Consideret benignus Lector, & judicet. Igitur prò certo statui debet, Beneficiarios merè simplices de jure divino ad nullum servitii, & refidentie personalis debitum obligari, perperamque à Contradictoribus prò hâc vanitate probandâ defudari, cum in eâ evidentèr oleum, & operam perdere dignoscantur.

(a) Concil Trid *sess. 23*
cap. 12 de reform.

(b) Card. Pollen.
 Sec. del Concilio N.º 21.
 CEB-11-28.

(c) Dia. p-10-11-14
ref. 44 fol. 280.

(d) *Bosc. loc. cit.*
punil. s. n. p. (p. 10)

(c) *Aster. infl. mor.*
p. 2. l. 7 c. 4 g. *fl. irruent.*
Vafq. opusc. mor. c. 4
g. 2. art. 1. dub. 1. n. 179
d. 6 versè.

(f) Natal. Afr.
Thom. Dogue. On Mor.
from 2. L. 2, 6. 6. reg. 47.
fol. 24.

(g) Concil. Trid.
Sess. 24 c. 1, de refer.

C A P U T XXIV.

In quo enodatur QUARTA OBJECTIO, ex Jure Naturali proposita, ad involvendo Beneficiarios merè simplices debito personalis Residentiæ.

S U M M A R I U M:

- 1 Quarta Objectio ex jure naturali, quod dictas pacta esse servanda: Ecclesiam autem vel tacite, vel expresse pollicita sit residentiam omnium Beneficiorum.
- 2 Ecclesia non promittit id, quod supponitur ex adverso. Promissio est quid facti, quod non supponitur, sed est probandum.
- 3 Donatio fidelium ad pias causas de se est merè lucrativa, & libera: nec Deo, & Ecclesia deterioris conditionis esse debent in donationibus, quàm sint homines privati.
- 4 Beneficia omnia presumuntur simplicia, & ex ipsa solà juris presumptione sunt libera ab onere residentiæ. Omne quod Deo offertur liberè offertur.
- 5 Etiam si in donatione bonorum facta Ecclesiæ appositum esset aliquod onus, adimpleri potest per alium, nisi conceptum sit cum clausulis adstringentibus personam.
- 6 Si aliqui Beneficarii simplices onus habent peculiare, possunt id explere per alium, nisi in fundatione dicatur expresse, quod illud debeant per se ipsa adimplere.
- 7 Hanc sententiam docent passim Theologi, & Canonistæ, quid in Beneficiariis merè simplicibus non esse electa industria personæ, prout in residentiis.
- 8 Claudius de la Place volens implicare vinculis residentiæ personalem beneficia merè simplicia, debet probare, quod in illis electa sit industria personæ.
- 9 Ecclesia nunquàm spondit præ Beneficiario de residentiâ in loco beneficii merè simplici. Sponsiones, & obligationes non sunt supponende.
- 10 In personis privatis promissiones non censentur editæ, nisi de illis constet expresse. Quomodo ergò censeri debent editæ ab Ecclesiâ?
- 11 Vel si sponso Ecclesiæ attendenda est, lex naturalis ejusdem exigens observantiam, feret, non quod ipsi Beneficarii resideant, sed quod non reideant.
- 12 Vult Claudius de la Place, quod si non constet de voluntate fundatoris beneficii, hæc deducatur ex signis indicantibus onus residentiæ.
- 13 Multa beneficia merè simplicia talia signa habent, ex quibus dignoscitur, voluntatem fundatorum fuisse, quod Beneficarii non ibi resideant.
- 14 Aliqua beneficia merè simplicia habent signa functionum in suis Ecclesiis exercendarum, potius tamèn pro arbitrio, quàm ex obligatione.
- 15 Etiam si beneficia illa ab initio fuissent alterius speciei, sufficit, quod à multis annorum centuriis naturam beneficiorum merè simplicium adepti sint.
- 16 Nullus in sensu veritatis asseverat, Beneficiarios merè simplices ad residentiam obligari, de jure naturali. Quid de Curatis, & Choralibus?

- 17 Si non iine difficultate affirmatur, quod obligatio residentie personalis in Beneficiariis Choralibus iis de jure naturali.
- 18 *Questio est, an Beneficiarii teneantur de jure natura ad recitandum officium.* An verò de solo jure ecclesiastico.
- 19 Refertur doctrina Sanchez indicanti Doctores, & motiva, seu sententia opinionum affirmantium esse de jure natura.
- 20 Probabilior est sententia negantium. Quod beneficium detur præter officium, non est conditio, sed modus: datur enim etiam ob alias causas.
- 21 Si non est de jure naturali, quod Beneficiarius officium recitet, quomodo erit de jure naturali residere in beneficii simplicibus?
- 22 Qui non recitat officium divinum, non debet omnes fructus beneficii respondentes dici omissionis restituere, si teneatur etiam ad alia onera.
- 23 Teneatur non omnes fructus illius dici, quo non recitat officium restituere. Sed solum partem fructuum, quæ correspondet dicte omissioni.
- 24 Beneficiarii simplices, si teneantur ad residentiam; omittendo officium, non deberent restituere omnes fructus, sed partem solum.
- 25 Idem si non assistantur ad restitutionem fructum de jure naturali; nec etiam teneantur ad residentiam de eodem jure.

1. BICIUNT quarto loco Contradictores ex jure naturali hoc modo. Si non ex divino jure, saltè ex lege naturali, Beneficiarii merè simplices ad residentiam personalis debitum obligantur; quippè lex naturalis dicit id, quod sub aliquâ conditione susceptum est, debere conditionis complemen tum obtinere; & quod illi, qui dat aliquid sub determinato pacto, pactum est naturaliter observandum. Sed bona per fideles donata sunt Ecclesiis sub conditione, quod sint, & esse debeant stipendium Ministrorum, Deo apud eas deservientium; ipsæque Ecclesiæ, si ve Ecclesia recipiens præfata bona, si non expresse, saltè tacite, pollicita est, Beneficiarios id, quod supra dictum est, præstituros, vel saltè ex conjecturis, & signis, quæ in Ecclesiis observantur, ita rem esse conici potest. Ergò naturaliter Beneficiarii, proventus ipsorum bonorum, sub fide Ecclesiæ perfruentes, tenentur personaliter ministrare, deservire, residere in Ecclesiis, apud quas sua retinent beneficia, uti fassus tuer Claudius de là Place (a).

2. Respondetur primò, negando suppositum, nimirum quod bona per fideles donata sint Ecclesiæ, cum pacto, & conditione, quod Clerici, eisdem perfruentes, debeant apud Ecclesias donatarias residere, & ibi personaliter deservire; quodque Ecclesia promiserit, vel sponderit sic implere. Nam quòd suppositum promissionem Ecclesiæ, tametsi detestabilis sit in Sacris Scripturis, qui promissa non compler (b); atque in profanis quoque dicatur, quod promissa non servans, Deos sibi reddit adversos (c); tamen quia promissio est quid facti, onus præferens adimplendum, non est supponenda, sed probanda: idèque, nisi expresse probetur, quod ipsa Ecclesia, Beneficiarios merè simplicium residentiam, & servitium personale promiserit, non illaqueata est verbi oris sui, & capta propriis sermonibus (d), ut Beneficiarios ipsos residere, servire, & personaliter ministrare compellat. Probandum est igitur primo loco istud suppositum, & postea super ipso fundari poterit argumentum, ex quo deducatur consequentia per Contradictores intentà.

3. Pro eo quoque, quod spectat ad fideles donantes propria bona Ecclesiæ, nisi de opposito expresse constet, eorum donatio censetur merè lucrativa libera, atque ab omni pacto, & conditione nudata. Donatio enim vera, & propriè dicta est illa, quæ non ob aliquam causam, & pactum fit, sed quæ ex solâ libera

(a) *Claud. de là Place de fignificac. c. 30 §. 2. argum. 1.*

(b) *Proverb. cap. 15. num. 14.*

(c) *Plutarch. in Agathis.*

(d) *Proverbiorum cap. 6. num. 1.*

(a) *Barbosa de ver. Appel. 32. m. 1. Pagan. in c. praeferentia de Donat. 1.*
 (b) *Gratian. dist. 2. c. 2. m. 31. Barbos. de ver. Appel. 32. m. 1. Pagan. in c. praeferentia de Donat. 1.*
 (c) *De Luca de Donat. dist. 32. m. 1.*

titate completur (a), quantumvis re verâ Donans, in principio contractus, antequam jus quæsitum sit Donatario, conditiones, quas voluerit, apponere possit (b). Sed ea semel peractâ, nullum aliud novum gravamen ei apponere potest (c). Quare sicuti bona per fideles alicui privato donata, nisi evidentè constet de vinculo per donantes adjecto; libera ab omni pacto, & onere reputantur; ita etiam libera censenda sunt bona per ipsos fideles Ecclesiæ donata; nisi expressè doceatur de pacto, & conditione, sive vinculo superadjuncto, & nisi contrâ omnia jura velimus, quod Deus, & Ecclesiæ, quibus sit donatio ad pias causas, sint deterioris conditionis, quam simplices homines, & privati; quod asserere non est sapienter loqui, sed delirare.

(d) *Leser de re benef. 1. c. 4. m. 40.*
 (e) *Pet. de ver. Appel. 32. m. 1. Pagan. in c. praeferentia de Donat. 1.*
 (f) *Gratian. dist. 2. c. 2. m. 31. Barbos. de ver. Appel. 32. m. 1. Pagan. in c. praeferentia de Donat. 1.*
 (g) *De Luca de Donat. dist. 32. m. 1.*

4. Hoc sanè si verum est generalitèr de cunctis vinculis, & conditionibus; multò magis verum est de onere residentie, à quâ secundum Doctores beneficia merè simplicia ex solâ juris presumptione justificantur esse libera (d), cum etiam cuncta beneficia in dubio esse libera præsumantur (e), & reputentur esse simplicia, nisi oppositum demonstretur (f). Quinimò nedum beneficia, sed etiam quælibet aliæ res, Deo dicatæ, sive donatæ, libera sunt, & ab omni prorsus immunes onere servitutis, de quibus in canone scriptum est: *omne, quod Domino consecratur, sive fuerit homo, sive animal, sive ager, vel quicquid semel fuerit consecratum; Sanctum Sanctorum Domino eris, & ad jus pertinebis sacerdotum* (g). Ideo nisi expressè constet esse donata cum aliquo onere; præsumptionem pro se habent integræ libertatis. Legat qui vult Formulæ Marculsi, aliasque illi adjunctas: legat amplum Codicem Monasterii Acutiani, in quibus continentur infinita exemplaria donationum, & testamentorum, per quæ fideles bona sua Ecclesiis concesserunt, & modum quem in talibus concessionibus observarunt; nec inveniet ibi appositionem alicujus pacti: sed cognoscat bona, liberè, liberalitèr, ac merè lucrative, sine ullo demum onere, vel gravamine fuisse Ecclesiis concessa (h). Ubinam ergò fundandum est onus personalis residentie, tamquam ex pacto, si pactum nullum fuit appositum.

(h) *Vide supra 10. p. 130. 14. 15. 16. 17.*

(i) *De Luca de Donat. dist. 32. m. 1. Pagan. in c. praeferentia de Donat. 1.*

5. Respondetur secundò, iterum negando aliud suppositum, nempe, quod dato etiam, sed non concessio, quod fideles donantes bona Ecclesiis, injunctis essent onus aliquod pium, apud Ecclesias ipsas exercendum; teneantur Beneficarii onus illud adeò strictè per se ipsos implere, ut non id facere valeant per substitutum. Nam donatio facta Ecclesiis, continet quidem virtualitèr onus orandi, ac pia opera exercendi pro anima benefactoris (i): sed quod contineat hoc, vel illud determinatum onus, nisi sit expressum, & quod hoc onus sit per Beneficiarium Ecclesiæ personalitèr adimplendum; hoc non subsistit, Et si non subsistit quoad onus tacitum, & virtuale, profectò nec etiam subsistit quoad onus expressum, & actuale (si de facto in aliquibus casibus, & beneficiis esset adjectum) quatenus taciti, & expressi idem est judicium (j). Omnino igitur est necessarium, quod onus sit expressum, & quod sit conceptum cum clausulis adstringentibus personam, si debet esse personale; alioquin adimpleri potest per alium.

(j) *Leser quod ff. de legat. 1. l. ult. ff. de legat. 2. l. 1. m. 1. Pagan. in c. praeferentia de Donat. 1.*

6. Addeoque tamen aliqui Beneficarii merè simplices, ex pacto expresso, per Fundatorem appposito, tenerentur ad missas aliquas celebrandas, vel ad anniversaria persolvenda, festa solemnizanda, elemosynas dispensandas, vel alia pia opera exequenda; quoties in fundatione, sive pacto convento non est apposta clausula *per se ipsum*, seu alia dictio æquivalens, personalitatem concernens, nunquam Beneficiarius ex justitiâ, & æquitate adstringi potest ad onus illud ex se personalitèr adimplendum (m); cum illud valeat pro suo arbitrio per alium à se substitutum obire: prouti declaravit pluries Sacra Congregatio, & præsertim hoc decreto: *Capellaniam habens non tenetur promoveri ad Sacerdotium, nisi in fundatione casum sit, ut Capellanus per se ipsum missas in Ecclesiâ celebret, sed debet curare, ut per alium Missæ in illâ celebrentur* (n). Et alibi: *Capellaniam obtinens non potest compelli ab Episcopo, ut ipsemet celebret, licet in eas* sunt.

(m) *Vid. Barbos. de ver. Appel. 32. m. 1. Pagan. in c. praeferentia de Donat. 1.*

(n) *Sac. Cong. apud Curiam de benef. p. 7. c. 1. m. 1. et 2. Barbos. de ver. Appel. 32. m. 1. Pagan. in c. praeferentia de Donat. 1.*

fundatione difponatur, quod Capellani celebrent: quod illis oneribus reftit per fubftitutos fatiſſit (a). Alia decreta fimilis tenoris ſuprà retulimus; unde illic benignum Lectorem remittimus (b).

7. Hancque ſententiam inconcuſſè tucntur paſſim Theologi, & Canoniſtæ, & præfertim Tabienna, Armilla, Selva, Lapus, Innocentius, Gratianus, Borellus, & alii apud Peiez de Larà, de Capellaniis, qui quæſtionem hanc ex propoſito pertractat (c), eidem rationi innixi, quod onera hæc optimè valent per ſubſtitutum adimpleri. Et ratio hujus rationis eſt, quia ad hæc onera adimplenda non eſt electa induſtria perſonæ, cum ſufficiat ea per alium impleri, quaſi utroque modo ſatiſſiat menti, & animæ diſponentis (d). Ubi ex oppoſito id non habet locum in beneficiis reſidentialibus, & curatis, qui tenentur propria officia per ſe ipſos perſonalitèr exercere, quia in illis electa eſt induſtria perſonæ, prouti decrevit Concilium Pariſienſe hæc ſanctione: *Reſtores Eccleſiarum, quorum ſingularis electa eſt induſtria, compellantur per ſuffraganeos noſtros, quod à ſeri poſſet ad perſonalem reſidentiam: neque cum illis de non reſidendo, niſi cauſa probabiliter intercedente, diſpenſetur &c.* (e). Et ità Argumentum in objectione poſitum ad ſummum probat pro beneficiis, & Beneficiariis curatis, choralibus, aliove titulo reſidentialibus, quorum electa eſt induſtria, ut perſonalitèr adminiſtrent, atque deſerviant Ecclèſiis, in quibus eorum electa ſunt beneficia.

8. Per quod etiam corruiſit opinio Claudii de là Place ex adverſo allegata, dicentis: *exiſſima autem, dato mihi quovis iudice idoneo, nec præjudicati quicquam in contrarium afferente, idem planè convinci, & comprobari poſſe, de beneficiis omnibus, curam animarum non habentibus, ſive ut vocant ſimplicibus, puta Abbatii in commendam perpetuam dati, Prioratibus, Capellaniis, & aliis ſimilibus, quod de Canonicatibus, & beneficiis duplicibus eſt demonſtratum, eadè nimirum ratione, & lege naturæ pro utriſque militante, quam ex paſſi, conventiſque fundationum, & ſide, & munere neceſſariò beneficiorum repetiſſimus, ſtatuente, nemine reclamante, beneficium dari propter officium (f).* Petità venià dicimus, quod errat, ſive hallucinatur ſupponendo in beneficiis merè ſimplicibus pacta, & onera, quæ non ſunt: & ſiquæ adſunt, non ſunt perſonalia, niſi expreſſè talis perſonæ induſtria requiratur. Itè ſupponendo, quod officium, propter quod eis datum eſt beneficium, conſiſtat in operibus perſonalibus præciſè apud Eccleſias ſuas exercendis, & non in recitatione Divini Officii ubilibet complenda, prouti ſuprà fuſius oſtendimus. Errat, inquam, hæc ſupponendo, quæ ſunt probanda, ſed nunquàm probari poterunt. Neque currit paritas inter Beneficiarios curatos, chorales, & reſidentiales, cum Beneficiariis merè ſimplicibus, quia in illis electa eſt induſtria perſonæ, ut ex ſe perſonalitèr, & non per interpoſitam perſonam debeant munera propria adimplere: in iſtis verò induſtria perſonæ non eſt electa; ideoque illi tenentur ad reſidentiam, & perſonale ſervitium, non verò iſti.

9. Reſpondetur tertii, denudò negando aliud ſuppoſitum, quod eſt tertium, & retorquendo argumentum, ſupponitur enim (prout ſuprà tetigimus in primà reſponſione) quod Eccleſia ſponderit pro Beneficiario de ſerviendo, reſidendo, & perſonalitèr miniſtrando in loco, ubi erectum eſt beneficium; quod non eſt: nec Eccleſia upquàm hoc ſpondit, neque id ſpondere fortè ſomniavit. Proſectò ad hoc ut promiſſio ſit obligatoria, non ſufficit, quod ſit ſolo animo concepta, ſed debet etiam verbo, aut nutu, aut alio externo ſigno eſſe declarata (g): quia homines non obſtrungunt ſe aliquà obligatione, niſi humano modo, qui eſt per conſenſum alteri declaratum verbo, vel nutu, vel alio ſigno externo, vel intervenſu alicujus rei. Homines enim, qui tantum vident ea, quæ parent (h), non agunt inter ſe ſolis conſenſibus internis, qui natura ſua latent, ſed conſenſibus exterius declaratis (i). Quapropter niſi intervenerint ſigna exteriora, quæ pateſceant mentem Eccleſiæ obligandi Beneficiarios ad reſidentiam, præſc. de liberi. Eccl. Tom. IV.

(a) Sac. Congr. apud Grævinaud reg. 3. Conc. gloſ. 4. n. 84. Barboſ. de. 22. 11.

(b) Vide ſuprà in hoc tom. cap. 16.

(c) Peiez de Lara de Capellaniis fol. 198. non. 7.

(d) Lapus alleg. 15. Gratian. diſc. for. c. 23. n. 10. & c. 13. non. 2. Barboſ. in c. ſignificatio. 114. q. de prob. tom. 2.

(e) Conc. Pariſ. ann. 1528. can. 21.

(f) Claud. de là Place de ſingul. benef. c. 1. §. 6. argum. 3.

(g) Vid. Thom. 2. 2. q. 88. art. 1. Sanchez de matrim. l. 2. diſp. 3. non. 5.

(h) 1. Regum c. 16. non. 7.

(i) Regim. l. 17. c. 6. ſed. 3. n. 74.

& personale servitium in locis, in quibus erecta sunt beneficia, in vanum laboratur pro hac promissione fundandâ. Nâm si promissio, sponso, fidejussio in rebus civilibus, & profanis non supponuntur: quomodo ergo supponi possunt in rebus Ecclesiasticis, atque sacris?

10. Rursus ipsę promissiones à personis privatis non censentur editę, nisi de illis constet expressę: quomodo igitur censendę sunt editę ab Ecclesiâ, si de illis nullum documentum detur expressum? Admitterentne Contradictores hanc suppositam sponsonem Ecclesię in præjudicium beneficiorum suorum, si ipsi eadem possiderent? Submitterentne se oneri personalis servitii, & residentię, solo fundamento præfatę somniatę sponsonis, si ipsi beneficia merę simplicia, & libera retinerent? Nęc facit ad rem, si fortę scriptum ab aliquo reperitur, quod Ecclesiâ recipiendo bona, se tacitę adstrinxerit tali sponsonem, & virtualitę promiserit servitium personale Beneficiariorum merę simplicium; nâm hęc sunt cantilenę gratis pronuntiatę, quę vel resolvuntur in cavillosas speculationes; vel in politicas adinventiones, ad impetendam libertatem ecclesiasticam excitatas. Vel fortę erunt pię meditationes ab aliquo viro simplici excoGITatę ad compungendos Beneficiarios, non verò ad juris, & rei veritatem sinceris terminis exponendam. Ecclesiâ etenim, bona Deo dedicata suscipiens, nihil donatori spondet, nihil benefactori promittit, nisi ad summum virtualitę, pro benefactore Deum orare (a). Nęc pollicetur bona ipsa applicare juxtâ intentionem in mente dantis latentem, sed juxtâ patentem illius voluntatem, si eam expressit: si verò non expressit, solum pollicetur eademmet bona applicare juxtâ regulas, ab ipsâ Ecclesiâ statutas, & observatas.

11. Quo posito retorquetur argumentum adversus Contradictores: Nâm, si attendi debet promissio facta ab Ecclesiâ in acceptione bonorum, Deo à fidelibus oblaturum; cum tota Ecclesiâ, per totum orbem diffusa, ita recipiat præfata bona, in beneficiis merę simplicibus convertenda, ut (nisi aliud expressę à donatore caveatur in contrarium) Beneficiarii merę simplices isdem perfrui valeant sine ullo onere servitii personalis, & residentię, Ecclesiis exhibendę, ubi erecta sunt beneficia: & ita decernant Canones, ita Concilia, ita Sacrę Congregationes: ita de muni ferat usus generalis, & stylus, quo Ecclesiâ se regit, quem frequentat, cui inhięret, cujus observantiam custodit; Sequitur, quod Ecclesiâ, suscipiendo ipsa bona, non spondit onus residentię Beneficiarii, sed potius ejusdem exemptionem ab onere residentię. Et cum lex naturalis exposcat, ut pacta, & sponsones editę observentur, evenit, quod ex lege naturali, Beneficiarii merę simplices sunt à residentię, & servitii personalis debito immunes.

12. Respondetur *quartò*, rursus retorquendo argumentum adversus Contradictores, respectu ad signa, & conjecturas, quibus utuntur: nimirum quod si desunt publica instrumenta erectionis beneficiorum simplicium, quę residentię Beneficiariorum specificent; perpendatur, an ad sint basilicę, ades sacrę, altaria, nolę, æneę, cœmeteria, domus, ædificia, eorumve ruinę, alizque, notę, sumptę ex Claudio de là Place, qui hac apostrophe simplices Beneficiarios effatur: *Hæc sunt signa jam, & monumenta certa, quod Fundatores illde se beneficiarię simplex sacris operari, ministeria tua prestare, stipendia tua mereri poluerunt, non in urbibus primariis, in aulâ, in alienis ejusmodi occupationibus, gratioribus, commodioribusque, quibus certe nemo anquid affingit, impueteque, quod voluerint illi se suis stipendiis servare, aut comitatum præbere, & de suo luxuriari, & superbire, aut suis certe commodis, aut privatis negotiis (nâm minima de malis prescribo) spretâ, & violatâ tuâ voluntate sufficere: de suo, inquam, quod illi pię ad sacros usus Divini cultus, precum, auxiliorum spiritualium, bonę conversationis, exempli, vel ædificationis suorum, vel civium, vel subditorum, ac vicinorum, Deo voverunt, ac dedicaverunt* (b).

(a) Claudio de là Place de singular. benefic. c. 1. §. 3. argum. 3.

(b) Claudio de là Place de singular. benefic. c. 1. §. 3. argum. 3.

13. Retorquetur inquam argumentum. Nam de facto major pars beneficiorum merè simplicium erecta sunt non in Ecclesiâ suâ peculiari, sed in aliquo ex pluribus altaribus alicujus Ecclesiæ, vel in aliquâ Ecclesiâ campestrî, & solitaria, non habente domum adjacentem, non coemeterium, non campanam, non sepulturas, non baptisterium, non tabernaculum, non pulpitum, & similia; neque ut plurimum beneficium tot redditus fructificat, quot sufficiunt ad alendum congruè Sacerdotem, aut Clericum illius possessorem, juxta sui status convenientem rationem: Rursus, quantitas ministerii ibi præstandi, vel nullum esse, constat, vel satis exiguum, uti est celebratio unius missæ quolibet anno, vel singulis mensibus; solemnizatio unius anni festi &c. Si hæc ergo signa, & notæ sunt attendendæ; profectò inferendum est, quod Fundatores noluerunt, ut Beneficarii personalitèr inibi ministrarent. Et si Fundatores id noluerunt; non est contrà legem ullam, quod Beneficarii non resideant; Sed potius quod urgeantur ad residendum, id est contrà legem naturæ deponentis pullum onerandum esse pondere, quod non habet.

14. Et licet è contrario aliqua etiam beneficia merè simplicia sint, quæ habent propriam Ecclesiâ, urbanam, vel ruralem, commodam, & decentem, cum ædibus adjacentibus, campanâ; & fortè cum sepulturis, etiam vel tabernaculo, aut pulpito, notisque similibus; tamèn hæc non sunt signa onus residentie, & servitii personalis convincentia, sed solum, quod ibi munera, per illas notas indicata, possint, vel debeant pro arbitrio, vel ex obligatione, cum debitâ respectivè licentiâ, exerceri. Vix attamèn plura ex his fient ex obligatione, quippè eo ipso, quod Ecclesiæ illæ subsint alicuj Parochiali, in quâ Sacramenta ministrantur, Verbum Dei prædicatur, Christianorum cadavera tumulantur, & aliæ sacræ functiones adimplentur; non est necessarium, quod hæc eadem in propriâ Ecclesiâ per Beneficiarios quoque merè simplices exercentur; quinimò per plura ex præfatis muneribus, quæ spectant ad officium parochiale, liberè non valent sine ipsius parochiæ, vel illius superioris, auctoritate compleri. Et utcumque sacræ istæ functiones ibi debeant exerceri, non sunt tales, quæ à Beneficiario ita personalitèr sint adimplendæ, ut non possint per alium ab eo delegatum obiri. Etenim ex tristissimâ regulâ, qui per alium facit, per se ipsum facere censetur (a); cur autèm Axioma istud, legale, theologicum, ethicum, morale, ac politicum, in præfatis functionibus locum non habeat?

15. Præterquàmquod siue beneficia illa ab initio fuerint erecta in beneficia merè simplicia, siue in alterius speciei; hoc unum est, quod jam ab immemorable, & à multis annorum centuriis, vel transferunt, vel alio modo pervenisse, noscuntur ad naturam beneficiorum merè simplicium: eorum conditionem induerunt, adeoque ipsorum etiam legibus subiiciuntur, quæ Beneficiarios merè simplices ab onere ministrandi personalitèr, & residentie personalis debito prorsus absolvent, dummodò Divinum Officium recitent, & si quas alias obligationes habeant, vel exequantur ex se ipsis, vel faciant per substitutum fidelitèr adimplere. Spatium quadraginta annorum sufficit ad præscribendum statum beneficii (b); talitèr ut de unâ ad aliam transeat conditionem (c). Cur autèm non sufficiant nedùm quadraginta, sed imò centum, ducentum, trecentum anni, & ultrâ, ad præscribendum statum beneficiorum merè simplicium cum suis qualitatibus, tamen si fortè ab initio talia non fuissent? Corruit ergò totalitèr vis argumenti, contendens esse de jure naturali, quod Beneficarii merè simplices, residentie personalis vinculis implicentur. Non sine difficultate transit, an Beneficarii curam animarum exercentes teneantur ad residentiam personalem ex præcepto juris naturalis: Nam Paulo Suavi obloquenti de Concilii Tridentini decreto, edito circa residentiam Curatorum, & dicenti, quod Synodus, *promovendo solo quel, ch'era chiaro, essendo evidente per legge naturale, che niuno può assentare dal suo ufficio, se non per legittima cagione*; Cardinalis Pallavicinus ita

(a) Vide infra, l. 10. D.D. ap. Barbos. tract. 1.º. de iur. 91. n. 1.

(b) *Fu'nt de v'is. l. 1. cap. 16. n. 4. Sancb. in præcept. Decal. l. 1. 9. l. 29. n. 16. Barbos. iur. Eccl. nov. l. 3. c. 4. n. 46. (c) *Letter. de benef. l. 3. qu. 4. n. 110. Barbos. locut. meq. cum aliis.**

ità respondet: *dove hà trovato egli quel sì chiaro divieto della legge naturale, che njuno s'assenti dal suo officio senza legittima cagione? Quanti ufficii sono, che s'amministrano bene anco in assenza, soprintendendo con le informazioni, e con le*

(a) Card. Pallavic.
Mor. del C. con. lib. 3.
cap. 3. n. 18.

16. Non plenà ergo facilitate, nec sine aliquà ambiguitate statuendum erit, quod Beneficarii curam animarum habentes, ad residentiam personalem obligentur ex praecepto juris naturalis. Multò minus id ponendum est de Beneficariis merè simplicibus. Et sanè vix ullus ex Doctores (nisi fortè aliqui nimio zelo raptus) eo usque in verbo progressus est, ut doctrinalitèr, ac partes veri Theologi, vel Canonistæ, seriò scribentis agens, in sensu veritatis affirmaverit, Beneficarios merè simplices, ex jure naturali, ad personalitèr servendum, ministrandum, & residendum apud Ecclesiam beneficiorum, quæ possident, obligari. Aliqui quoc dixerunt habere locum in beneficiis Episcopalibus, Parochialibus, & quocumque nomine nuncupentur, curam animarum habentibus; contententes eorum retentores, & Beneficarios ad residentiam, & servitium personale jure naturali obligari (b). Alii hoc idem onus ingerunt etiam beneficiis choralibus, sive alià ratione residentialibus, adeò ut nedum Curati, verum etiam Canonici, Archidiaconi, Prepositi, Mansionarii, Capellani &c. choro addicti, vel alio personali onere adstricti (c), teneantur ad residentiam de jure naturali. Verum hæc ultima pars sine difficultate magnà non transit, ut ex ipsà lecturà Gabrielis Vasquez, in margine citati, eniteat; cum Beneficarii chorales non ex jure naturali, sed ex solo jure canonico videantur ad residentiam personalis debitum obligari.

(b) Vasquez episc.
mor. de benef. c. 4. §. 1.
art. 2. dub. 1. §. 4. r.
alii supra relati in bene-
ficio. c. 3. m. 9. §. 20.
(c) Natal ab Allen.
Theol. dogmet. tom. 6.
lib. 4. c. 10. §. 33.

17. Nam si Beneficarii chorales ad residentiam personalem tenerentur ex praecepto juris naturalis; non posset Pontifex cum illis dispensare, prout facit interdum. Imò illum nec etiam dispensare in precepto naturali dicunt Doctores, quando cum Beneficario curato super debito residentie personalis dispensat (d). Rebusque ita se habentibus, nos ponderamus, quod si de jure naturali, sive lato modo, sive strictè considerato, vel non est, vel ægrè, ac non sine difficultate dicitur, quod sit obligatio residentie personalis in Beneficariis choralibus: hique propterea non valent arctari ad onus ministerii, ac servitii, & residentie personalis, ex lege naturali; quomodo quæso ex eadem lege ad id arctare poterimus Beneficarios merè simplices, qui de naturà suà, & de more per totam Ecclesiam observato, ab omni residentie debito sunt exempti? Nunquid majus est onus Beneficiorum merè simplicium, quam choralium, & residentialium? Nunquid strictius, onerosius, & efficacius est jus naturæ quoad illos, quàm quoad istos? Pendeat benignus lector, & judicet.

(d) Dionys. p. 10. tr.
1. 4. c. 1. §. 1. vel 66. §. 1.
cond. 1. 3. tr. 3. c. 1. §. 20.

18. Nec pigeat attendere indictioni, quam hic opportunè subjungimus. Quæstio est inter Theologos, an Beneficarii teneantur de jure naturæ ad recitandas horas canonicas, & non eas recitando, ad restitutionem fructuum obligentur, stando in solo jure naturæ, antè decretum Concilii Lateranensis V. quod sic præcipit: *statuimus, quod quilibet habens beneficium cum curà, vel sine illà, si post sex menses ab obtento beneficio Officium Divinum non dixerit, legittimo cessante impedimento, beneficiorum suorum fructus suos non faciant pro ratà omissionis recitationis officii, & temporis, sed eos, tamquàm injustè perceptos, in subricas hujusmodi beneficiorum, vel pauperum elemosinas erogare teneatur &c.* (e). Et quia in dubium vocabatur, an sanctio ista esset usu recepta (f): Dubium sustulit S. Pius Papa V. suà expressà constitutione super hoc edità (g). Veruntamen utraque sanctio Lateranensis, & Diana obligant quidem ad id Beneficarios, tamquàm leges ecclesiasticæ, non verò ut de jure naturali statuere id videntur. Itaque ad quæstionem divisà est sententia Doctorum, aliis affirmativam, aliis verò tuentibus negativam: quæ de re sic habet ex proposito Sanchez.

(e) Concil. Later. V.
sess. 5. c. 1. §. 1.
(f) S. Pius de juss. &
jur. l. 6. q. 3. ar. 6. ad 1.
Sanchez episcopus. lib. 2.
c. 2. dub. 31. n. 2. c. 2.
(g) S. Pius P. Papa
C. 1. §. 1. §. 1.

19. Duplex est sententia. Prima dicit teneri restituere etiam si iure naturali. Probatur, quia beneficium datur propter officium cap. fin. de rescript. in 6. Sed officium maxime proprium Clerici est rectare horas canonicas, ergo qui id non prestat, teneri iure naturali restituere quod illi datum est propter hoc. Sic Sotus lib. 10. de iust. qu. 5. art. 6. Covarruvias lib. 3. var. cap. 131. num. 10. Jul. Clar. pract. crim. lib. 5. §. fin. qu. 73. verisimiliter etiam. Calderin. cap. 1. de celebrat. Missarum, Dominicus cap. fin. de rescript. in 6. Et ibi Franciscus num. 4. Baldus l. 1. C. de his, quibus ut indig. in 1. Jason. l. 1. sermarios C. de testam. millis, num. 6. Decius cap. cum omnes de consil. Ripa l. fin. C. de revoc. donat. qu. 66. Angelus Verb. Hora num. 11. Adu. 4. materia de restit. qu. an Clericus teneatur restituere, quod ultimum dictum de rebus beneficii consumpsit. Vers. Præ responsione, Et hanc sententiam tutiorem glossa pragmat. sanction. sis. qualiter hoc canonice sint dicende. Licet enim ferè omnes hi Doctores non expliceant, quod iure naturali teneatur Beneficiarius non recitans restituere; at dicunt teneri restituere, Et non meminerunt decreti Concilii Lateranensis: Unde videntur sentire ante tale decretum, stando in iure naturali, teneri restituere, Idem tenere quidam docti Neoterici in suis scriptis. Idem de habentibus beneficium simplex tenet Navarra l. 2. de restit. c. 2. num. 137. Secus de Curatis, quia habent alia ministeria. Et cum naturā tenet Aragonius 2. 2. qu. 33. art. 13. §. 867. (a).

20. Itā Sanchez, referens opinionem affirmativam. Deinde prosequitur, Secunda sententia dicit, quod stando in iure naturali, Et scilicet decreto Concilii Lateranensis, non teneatur restituere fructus Beneficiarius non recitans. Probatur, quia nullus tenetur id præstare, Et nulla est ratio id convincens: quod enim beneficium datur propter officium, id non convincit, quia respondet optimè Sylvester ubi infra, primum quod beneficium non datur simpliciter, Et omnino propter officium, sed etiam ut Clericus assumptus in partem Domini, de patrimonio Domini vivat, Et non mendicet cap. Diaconi 93. dist. c. 1. de preb. Item quia non solum hoc canonice sunt officium, propter quod datur beneficium, sed ministerio Sacramentorum, Consiliorum, Et Verbi Dei, Et decanatus divinarum, tempore quo populus consultit, Et denique ut Beneficiarius celebret, Et faciat cuncta ordinis Sacerdotalis. Item beneficium non datur propter officium, ita ut propter imperitiam conditionem, sed imperitiam modum, Et sic illo non adimpleto, non sunt restituendi fructus. Hanc sententiam Præpositus in Summa 44. Driedo l. 2. de libert. Christi. cap. 4. paulo post princip. Navar. cap. quando cap. 7. num. 31. Escap. 10. Hisp. num. 37. Et Las. cap. 21. num. 58. Sylvester. verb. Hora in fin. Et verb. Clericus 4. qu. 23. Panor. Et Cardin. cap. 1. de celebr. Miss. Felyn. cap. postulasti de rescript. num. 7. Roset. Clericus 4. num. 23. Tabien. beneficium 3. num. 11. Et V. restitutio nam. 19. Arm. V. beneficium num. 69. Et V. Clericus num. 27. D. Antonin. 2. p. tit. 2. cap. 4. sine Et plures alii DD. quos refert Sylvester. ubi supra dicens, esse ferè omnium. Et hæc est communis sententia, ut docet Covar. ubi supra. Item tenere nonnulli valde docti recitantes. Et hæc sententia est probabilior (b).

21. Igitur communis sententia, & probabilior, ac ferè omnium est, quod Beneficiarii non teneantur ad horas canonicas persolvendas, & restituendos fructus omissioni respondentes, de iure naturali, sed solum de iure ecclesiastico, per Concilium Lateranense V. & S. Pium Papam V. præfatos edito, sive declarato, cum hoc antea in iure expressum non esset (c). Si autem res ita se habet, quomodo quæso firmari potest, quod sit de iure naturali residere, & servire personaliter in Ecclesiis beneficiorum? Principaliter onus Beneficiarii est Divinum Officium persolvere, quam residere, quia ab hoc aliqui eximuntur; ab illo verò nullus. Ergo si illud, quod est principaliter, de iure naturæ non est; nec etiam erit hoc, quod est minus principale. Et si res ita se habet quoad beneficia residentialia, quid amabo dicemus de Beneficiariis merè simplicibus? Profecto ceteris paribus videretur magis contendendum, esse de iure naturali in Beneficiariis

(a) Sanchez opus. mor. l. 1. cap. 2. dub. 83. num. 1.

(b) Thomas 21. Sav. fore. l. 4. c. 1. n. 2.

(c) Sanchez opus. mor. l. 1. cap. 2. dub. 52. num. 1.

(a) Capenda refer.
in 6. Barbosa jur. Ec.
clis. univ. lib. 3. Cap. 4.
n. 24. cum aliis ibi.

(b) Garc. de benef.
p. 1. d. 2. m. 60. l. p. 7.
c. 11. m. 2. Barbosa loco
cit. l. p. 4. l. p. sum. Conf.
Apoll. Call. d. 4. n. 5.

(c) Suar. de Reliq.
l. 4. de bon. auct. c. 70.
p. 6. Novus in sum.
c. 15. m. 151.

(d) Sanchez ordi.
mor. l. 2. c. 2. d. 2.
m. 2. f. 140.

(e) Thomas Sanchez
loco cit. m. 3. f. 141.

ciariis merè simplicibus Officium Divinum persolvere, & non persolvendo; fructus restituere, quam residere, & servire personaliter, quia beneficium semper, & indispensabiliter datur propter officium (a), quod præcipue in sacra psalmodia consistit (b); residere verò, & servire personaliter in loco determinato, non semper injungitur, sed solum ubi, & quoties est electa industria personæ, quod non accidit in Beneficiariis merè simplicibus. Ergo si de jure naturali non est, quod Beneficiarii merè simplices horas canonicas recitent &c. multò minus erit, quod personaliter resideant, & ministrent.

22. Et quia de fructuum restitutione sermonem habuimus; ponderemus nunc aliam disputationem, quæ fieri solet inter Doctores: an Beneficiarius non recitans Divinum Officium, teneatur fructus beneficii restituere integros, an verò pro illà solà parte, quæ correspondet præfatæ recitationis, deductà alià parte, vel partibus, quæ correspondent aliis obligationibus, si quas habeat ipse Beneficiarius. Et quamquam pauci quidam ad restitutionem integram, ac totalem, proventuum inclinare videantur (c); Tamen melius, probabilius, & communius, docent Auctores, ut inquit Sanchez, quod non teneatur restituere omnes fructus Beneficiarius non recitans, quando beneficium habet aliud ministerium, ut residentiam, vel obligat ad aliquos sacra faciendâ, vel ad curam animarum &c. Sed deducenda est illa pars, quæ iudicio prudentis correspondet aliis ministeriis, & ceteri fructus sunt restituendi pro ratâ omissionis. Probat, quia cum beneficium illud detur non tantum propter officium illud recitandâ bonis canonicis, sed etiam propter alia ministeria; ratio ipsa postulare videtur, ut ob id, quod non recitat, non teneatur omnes fructus restituere, sed tantum qui arbitrio prudentis correspondent illi ministerio recitandâ: ergo Concilium Lateranense sic est intelligendum (d).

23. Itâ pronegativâ suggerit, & quidem fundatissimè Sanchez: deinde roborat sententiam ipsam his, quæ sequuntur, validissimis rationibus. Confirmatur, quia ipsummet decretum Concilii Lateranensis asserti hanc rationem ad obligandum Beneficiarium non recitantem ad restituendum fructus, quod beneficium datur propter officium: ergo quando est aliud officium, debet deduci, quod correspondet illi. Item quid pæne sunt restringenda juxta eap. odia de reg. jur. in 6. Sed ista est pæna; ergo restituenda est ad modum dictum: maxime quia talis restrictio est nimis conformis juri naturali. Item probatur, quia nemo militas suis stipendiis unquam, & jura natura postulat, ut laboranti detur merces. Item probatur, quia Concilium dicti, quod amittat fructus non recitans: sed fructus intelliguntur in jure, qui remanent deductis expensis, ut dicunt, omnes jaris periti ex l. 1. C. de fruct. & litium expens. Navar. sum. cap. 17. num. 25. 215. 216. Sybess. & Summis. l. 1. fructus. Covar. alios referens l. 1. var. cap. 3. num. 3. Pinellus l. 1. C. de bonis mater. 2. p. num. 14. ergo fructus, quos parochus tenetur restituere ob omissionem horarum, non comprehendunt illos, qui propter alias impensas, & ministeria debentur. Idem tenet Nerina in sum. l. 1. cap. 14. §. 11. Idem Enriquez de excommunicatione cap. 13. num. 2. Manuel. i. tom. Summe c. 143. n. 4. Idem Aragomus 2. 2. qu. 83. art. 12. & alii.

24. Quibus relatis, & seriò ponderatis, Sanchez pronuntiat sententiam suam sub hac formâ: *Sit conclusio. Hæc secunda sententia est multò probabilior, & amplectenda, ut patet ex ejus rationibus, & Auctoribus.* Nec obstat motus proprius Pii V. quia licet ille obliget ad restituendum etiam pro una die, jura etiam pro qualibet hora, quæ omittatur post sex menses à collatione beneficii, ut restit. probat Suar. supra num. 10. 11. & 12. non tamen est receptus in hoc rigore, ut obliget ad restituendos omnes fructus beneficii, seu beneficiorum: Sed solum ad eos, qui correspondent recitationi, & qui propter illam dantur, ut testantur multi viri docti, & praxi timoratorum (e). Hæc Sanchez, non arbitrarie loquens, sed fundamentis innixus tam rationis, quam auctoritatis Doctorum, quæ probabi-

lite.

litatem opinionibus inferunt , tùm intrinfecam , tùm extrinfecam . Beneficarii ergò fimplices , horas canonicas non recitantes , tenebuntur ad integram reftitutionem fructuum , quia præter Divinum Officium ad aliud non adftringuntur , per feloquendo , nifi fortè per accidens , ad aliquod aliud opus pium , ex particulari pacto in erectione , vel aliter legitime appofito , teneantur . Si autem velimus , quod etiam teneantur ad refidentiam perfonalem ; fequitur , quod , intermittendo Divinum Officium , non tenebuntur ad reftituendos cunctos fructus , fed partem tantùm illorum . Hoc autem non videtur adeò de facili concedendum .

25. Qui fanè Beneficarii , fi ad reftitutionem fructuum non arctantur ex jure naturali , tametsi teneantur de jure ecclefiaftico , uti fuperiùs oftendimus ; fequitur , quod nec etiam de jure naturali teneantur ad onus refidentie , fervitii , & minifterii , perfonalitè exhibendi Ecclefiis , five altaribus , five locis , in quibus eorum erecta funt beneficia . Si igitur volumus fincero animo veritatem fateri , fupervacaneus , & inanis eft conatus ContradiCTORUM , volentium , quod

de jure naturali Beneficarii merè fimplices ad refidentie debitum coarctentur , quos tot rationes , in præfenti Capitulo congefce-
ntur , & illa præfertim , quod nec etiam ipfi Beneficia-

rrii , alioquin refidentiales , ad refidendum , fer-
viendum , & miniftrandum perfonalitè
adftringuntur , tamquàm de

jure naturali . De quo

jure cum plura alia

superfint fequenti Capitulo differenda ;

subftitimus jam nunc , & calamum

temperamus , ac paufam

aliquam facimus , ut ea , quæ

superfunt , breve poft in-

tervallum temporis

profequamur .

§ § §

§ §

§

C A P U T XXV.

In quo evacuatur QUINTA OBJECTIO, paritèr ex Jure Naturali proposita, ad obligandos residentie personalis onere, merè simplices Beneficiarios.

S U M M A R I U M.

- 1 Quinta Objectio, quod fructus beneficii sunt merces, quæ de jure naturali non debetur nisi operanti: hoc autem non faciunt Beneficarii simplices.
- 2 Reditus Beneficiorum merè simplicium sunt merces operantium personalitèr quoddam recitationem Divini Officii, & per id, vel per alium quoddam alia onera.
- 3 Sunt merces diverso respectu quoddam onera beneficii debita operanti, vel personalitèr, vel per substitutum.
- 4 Populi tribuunt Regi Veltigalia, tamquàm regimini mercedem, & tamèn Rex non semper populos ex se regit, sed etiam interdum per suos substitutos.
- 5 Multi Reges, & Principes, habent Regna, & Provincias, nunquàm ab illis visas, & tamèn inde percipiunt exactiones, tamquàm mercedem sui regimini.
- 6 Reditus beneficii merè simplici sunt merces Beneficarii, non tamquàm servientis Ecclesie beneficii, sed Ecclesie ut sic, generalitèr sumptæ.
- 7 Beneficiarius simplex potest ordinari pro servitio aliarum Ecclesiarum, diversarum ab illà, in quà erectum est ipsum beneficium.
- 8 Ad fruendum privilegio fori sufficit, quod Clericus alicui Ecclesie deferuiat, etiam non designatè ab Episcopo, quid omnes Ecclesie sunt una Ecclesia.
- 9 Negatur suppositum suppositi, nempe quod reditus beneficii dentur Beneficario propter solum laborem personalem, quem exerceant.
- 10 Satis laborans Beneficarius simplices, quosidè laudabilitèr vivunt, studiū litterarum incumbunt, elemosinas faciunt, Ecclesias frequentant, orationi operam dant &c.
- 11 Satis quoquè laborant, si Floras Canonicas vundo quo debent persolvere: hoc enim est opus laboriosum, mercedeque dignum.
- 12 Quantitas mercedis debite Clericis non est commensuranda stipendii bajulorum, sed meriti, & officio, quod exercent.
- 13 Habenda est quoque ratio præbendarum, & dotis, ac loci earum. Episcopi non sunt majores, vel minores, pro diversitate reddituum.
- 14 Non subtrahendi sunt redditus pingues Ecclesie diviti, quid Ecclesie magis tenui minores redditus sufficiant. Episcopus ditior super pauperiorem quid habeat.
- 15 Idipsum dic de Beneficariis merè simplicibus, habentibus redditus magis lautos, vel magis tenues: differentia inser eos in qua sit.
- 16 Non omnibus equalis quantitas reddituum sufficit ad congruum ejus statum. Scientià, & insigni nobilitate præditi, majores proventus necessarii sunt. Idem dic respectu ad loca.
- 17 Dicta quantitas regulanda est arbitrio boni viri, nec est indivisibilis, sed reci-

- recipit latitudinem. Ex eaque si quid parce vivendo detrahatur, Beneficarii est.
- 18 Una est Ecclesia per totum orbem distributa. Satis operantur Beneficarii merè simplices, si in aliqua Ecclesia opera bona exercent, & præsertim si Romane Curie deserviant.
- 19 Cum Beneficarii merè simplices multiformitèr operentur, etiam si non resident, debent posse ipsos redditus adipisci.
- 20 Jus naturale est conceptio indita homini, quæ dirigitur ad agenda ea, quæ recta sunt, & ad fugienda ea, quæ rationi dissentanea sunt.
- 21 Si obligatio oritur à naturâ rei; præceptio, aut prohibitio ejus spectat ad jus naturale. Si verò oritur à voluntate jacentis: tunc spectat ad jus positivum.
- 22 Ea quæ juris naturalis sunt, seu aliqua ex eis, interdum ita mutari possunt, ut definant esse juris naturalis: aliqua verò non.
- 23 Quodnam discrimen sit inter ea, quæ cum sint de jure naturali, variationem non admittunt: & inter ea quæ eandem pariter admittunt.
- 24 Residere apud Ecclesias suas non incumbit Beneficariis tamquam de jure naturali; Etsi esset de jure naturali, esset de illis rebus juris naturalis, quæ variationem admittunt.
- 25 Vel est de illâ specie rerum juris naturalis, quæ jus positivum facere potest ut liceant, prout est præscriptio in rebus civilibus.

1. **O**BJICIUNT quinto loco denuò Contradictores ex jure naturali, hoc modo: Fructus beneficiorum merè simplicium, sunt merces, & stipendium Beneficiorum. Sed merces de jure naturali non debetur nisi operantibus, nec stipendia debentur nisi laborantibus: Beneficarii autem non residentes non operantur, neque laborant; ergò vel eis non debentur beneficia, eorumque redditus, vel ipsi tenentur in eisdem beneficiis residere, ac personalitèr deservire. Ità de jure naturali Beneficarios simplices ad residendum teneri firmat Claudius de là Place (a). Consonatque textus in Decretalibus sanciens: Cum secundum Apostolum qui altari servit, vivere debet de altari, & qui ad onus eligitur, repelli non debeat à mercede: pater à simili, ut Clerici vivere debeant de patrimonio Jesu Christi, cujus obsequio deputantur, ut ipsa nominis ratio persuadet, eum Cleros, quod est fortè, vel hereditas, Clerici appellemur; quid in sui ordinatione, vel assumuntur in hereditatem Domini, vel assumuntur hereditatem in ipso, ut verè possint psallere cum Prophetâ dicente: Dominus pars hereditatis meæ: dignum est, ut Ecclesiæ stipendii sustententur, in quâ, & per quam, divinis obsequiis adscribuntur (b).

2. Respondetur primò negando suppositum, nimirum quod fructus beneficiorum merè simplicium sunt merces, & stipendium Beneficiorum personalitèr operantium aliquid aliud, quàm recitationem ecclesiasticæ psalmodiæ. Nam Clerici, beneficia præfata possidentes, vel tenentur ad solum divinum officium persolvendum, vel ad aliquid aliud ulterius, ut est celebratio missarum, aut quid simile. Si primùm, fructus beneficiorum sunt merces, & stipendium totale solum recitationis divini officii. Si secundùm, ipsi fructus sunt merces, & stipendium parziale tam recitationis divini officii, quàm celebrationis missarum, & si quod aliud onus habent: ità ut merces illa, & stipendium considerari debeat, proportionalitèr, distributivè, & relativè ad cuncta illa onera (c). Ipso namque rectè rationis lumine distante, merces, & stipendium debent oneri correspondere. Itaque redditus beneficii sunt merces operantium diverso modo, secundum diversa: nempe operantium personalitèr quoad ea, quæ personalitèr sunt

Brasch. de Ligens. Eccl. Tom. IV.

G g 2

adim-

(a) Claud. de là Place. de singul. benef. cap. 1. §. 1. argum. 1. in 4.

(b) Cop. cum secundum 16. de proband.

(c) Sanchez. Opuscul. moral. lib. 1. c. 1. d. 2. §. 1. num. 1. Bonacin. 1700. 1. de Hor. Canon. d. 1. §. 1. quæ. par. 1. 2. 3.

adimplenda : & operantur vel per se, vel substitutum quoad ea, quæ possunt etiam per alterutrum adimpleri.

3. Prò eâ ergò parte, quæ respicit recitationem divini officii, cum hoc sit onus personale, proculdubio Beneficiarii merè simplices non valent licite percipere mercedem, & stipendium, sive redditus beneficiorum, nisi personaliter operentur, nempe personaliter officium divinum persolvant (a); deficiendoque ab hoc opere, non faciunt fructus suos, & ad eorum restitutionem tenentur (b): quia recipiunt mercedem operis, quod non exercent: injustum est autem quod præmium, & mercedem recipiat, qui opera mercedi respondentia non adimplet. At pro eâ parte, quæ respicit celebrationem missarum, & alia onera, si quæ adfunt (nisi expressè sit electa industria eorum personæ, quæ in dubio non supponitur, nisi clarè de illâ constet, atque in erectione beneficii sit cautum) fructus beneficiorum sunt quidèmerces, & stipendium servitii: sed non personalis servitii, cum onera illa valeat Beneficiarius per alium, pro suo libito, & libertate adimplere, uti pluriès in hoc opere demonstravimus.

4. Eo modo, quo Principi, aut Regi tribuantur à populis vestigialia, & tributa, velut merces, & stipendium regiminis, quod illis præstat, & nihilominus non est necessarium, quod Rex, & Princeps populos sibi subiectos personaliter regat, cum id facere valeat, & solitus sit etiam per Vicereges, Præsides, Propriuncipales, Gubernatores &c. Imò ecquod Regna sunt, quæ proprius Rex nunquam personaliter visitavit? Regnum Neapolitanum post Fridericum, Ferdinandi I. filium, nullus Regum, qui eidem præfuerunt, usque ad hæc postrema tempora invisit, præter Carolum V. Imperatorem, & Ferdinandum V. ejus Avum, qui per exiguum tempus ad Regnum ipsum, sive ad urbem Neapolis appulerunt, prout & nupèr fecit Catholicus Philippus V. dum eidem Regno præfuit. Regnum Siciliæ ultra Pharus, quinsam ex ejus Regibus post Alphonsum I. personaliter, & non potius per Proregem gubernavit, vix aliquibus eorum illuc accedentibus, & per paucos dies consistentibus. Reges Hispaniæ à tempore præfati Ferdinandi V. Catholici usque ad hanc diem, vastissimis Regnis in Americâ imperarunt, & adhuc ea moderantur, absque eo quod quisquam eorum illuc fuerit commoratus. Reges Lusitanæ amplissimis Regnis, & Provinciis dominantur in utràque Indiâ Orientali, & Occidentali: citrà lineam Alexandrinam (c), de quâ Geographi (d): nec tamen quisquam eorum illuc resedit, imò & nec fuit, & nequè probabiliter unquam est ibi personaliter, saltem ad longum tempus, commoraturus.

5. Idem dici potest de aliis Regibus, & Principibus, qui varias Provincias, Principatus, & Regna possident, nunquam ab illis oculariter visa, nedum non personaliter habitata, & tamèn ab illis percipiunt vestigialia, tributa, & exactiões, sibi velut stipendium, & mercedem regiminis debitas. Quarè? Quia regimen non est officium personale, sed tale, quod potest optimè per ministros, & personas interpositas adimpleri. Eodem ergò modo tametì redditus beneficiorum merè simplicium pro eâ parte, quæ respicit debitum celebrandi missas, vel alia similia onera complendi (à divino officio diversa) sint merces, & stipendium ipsorum onerum; tamèn quia ipsamet onera non sunt personalia, idèò Beneficiarii ad illa personaliter exercenda, & ad residentiam non tenentur, sed optimè valent eadem per alium exercere. Multoque fortius ad residentiam non tenentur, si præfatis oneribus careant. Argumentum igitur deficit in supposito: itaque corrueat, illius quoque vis corruit, & hebescit.

6. Respondetur *secundò*, iterum negando aliud suppositum, nempe quod redditus cujusque beneficii merè simplicis sint merces, & stipendium Beneficiarii, tamquam servientis illi Ecclesiæ particulari, ubi erectum est beneficium. Nam nulla lex, nullus canon id præcepit, nullaquè sanctio ecclesiastica hoc præscribit, loquendo de beneficiis merè simplicibus, tametì aliud sit de beneficiis

Cura-

(a) *Meliss. Sam. p. 1. tractat. 1. c. 1. h. 11. c. 1. ubi passim de bonis Canon.*

(b) *Concil. Later. 7. sess. 9. c. 6. finimus S. Plas. 7. Constit. 117. 12. Kal. Octobr. 1571. Novor. manual. c. 15. num. 13. Bonac. 169. 1. de Her. Canon. di. p. 1. qu. 1. p. 2. n. 1.*

(c) *Astr. PP. Pl. Constit. 1. c. 6. de De id Mot. Scula de Princip. in Catalog. della Geografia*

Curatis, quorum Restoribus injunctum est onus pascendi, & regendi populos (a): Ac de Beneficiariis choralibus, vel alia ratione residentialibus, quibus injunctum est Horas Canonicas, aliave officia solemniter persolvere per se ipsos, in locis individue designatis (b), quatenus in eis est electa peculiariter industria illorum personarum. Hæc ratione cessante, ac extrâ casum beneficiorum, de sui naturâ residentialium, res aliter se habet, proventusque beneficiorum merè simplicium non sunt merces, & stipendium servitium personaliter ex debito præcisò, alicui determinatæ Ecclesiæ, sed Ecclesiæ ut sic in generali, seu Ecclesiis universaliter consideratis. Et ita in Concilio Generali III. Lateranensi, dicitur, *eorum, qui Ecclesiis dignè valeant deferre, volumus ecclesiasticis beneficiis indigentiam sublevare* (c), ubi nota, quod sanctio non asserit, *qui Ecclesiæ, sed qui Ecclesiis*, ut innueret sufficere, quod Beneficiarius alicubi, & alicui ex Ecclesiis famuletur, etiam si non ei Ecclesiæ deserviat, in quâ erectum est simplex illud, quod possidet beneficium.

7. Ità se habet res de generali praxi totius Christianitatis, quam sequentes, si velimus dicere, quod suo debito non satisfaciunt; oportebit etiam concedere, quod major pars Clericorum in statu damnationis vivat, & post obitum ad tartara condemnatur, cum interim circâ hoc se gerat eo modo, quo tota se gerit Ecclesiæ: sicque Clerici ad inferos damnabuntur sub fide publicâ: quod asserere, non est sapere, sed delirare. Quis enim condemnet Clericos agentes, quod agendum esse universalis Doctorum cohors indigitat: quod ipsi Clerici timorata conscientia peragunt: quod tota demùm per totum orbem frequenter Ecclesiæ? Et quod res etiam ità se habere debent, patet aliundè ex factò, quia de factò Clerici beneficiis simplicibus insigniti, possunt ordinari ad titulum ipsorum beneficiorum, pro servitio aliarum Ecclesiarum, diversarum ab illis, in quibus eadem erecta sunt beneficia; ergò non est necessarium, quod resideant, & personaliter ministrent apud Ecclesias suorum beneficiorum, sed sufficit, ut alicubi, & alicui Ecclesiæ serviant; pro ut eorum qualitas, & conditio possit, vel est eis superiorum auctoritate commissum.

8. Quod & similiter patet aliâ inductione, sive paritate. Concilium Tridentinum præscribit, quod ad hoc ut Clericus valeat privilegio fori ecclesiastici potiri, debeat *clericalem habitum, & tonsuram deferre*, alicui Ecclesiæ *ex mandato Episcopi inferre* (d): Nihilominus si Clericus non fuerit per Episcopum alicui Ecclesiæ adscriptus (e): vel si alicui Ecclesiæ inferviat, sed non de mandato Episcopi (f): aut si demùm alteri famulatur Ecclesiæ, diversæ ab eâ, quam illi Episcopus præfinit (g): imò & si nulli Ecclesiæ prorsus deserviat, concurrantque aliquin aliæ circumstantiæ Clerico faventes; optimè fruitur fori privilegio (h). Quare? Quia omnes Ecclesiæ materialiter sunt una Ecclesiæ formaliter (i): Ideoque sufficit, quod Clericus alicubi, & alicui Ecclesiæ quomodocumque deserviat, & vitam ecclesiasticam in Clericali habitu agat. Eodem ergò modo etiam ad fruendum proventus beneficii sufficit, quod Clericus alicui Ecclesiæ quomodocumque deserviat, & vitam ecclesiasticam agat, tametsi determinatè illi Ecclesiæ nullatenus famuletur, in quâ ecclesiasticum possidet beneficium: dummodo faciat adimplere per alium Missas, Anniversaria, & si quæ alia sunt onera, intrâ illius Ecclesiæ limites adimplenda.

9. Respondetur *tertiò*, denuò negando aliud suppositum; Imò negando etiam suppositum hujus suppositi, & retorquendo argumentum, suppositum est, quod Beneficiarii merè simplices, non residendo apud Ecclesias suorum beneficiorum, non operentur, neque laborent, adeoque percipere non valeant proventus beneficiorum, qui naturaliter jure solis operantibus, & laborantibus debiti sunt, uti merces, & stipendium suorum operum. Suppositum postea suppositi est, quod reditus beneficiorum dentur Beneficiariis propter solum laborem personalem (extrâ divinum officium) quem in loco beneficii exercent. Falsum autem

(a) *Bonar. tom. 1. de cur. benef. disp. 1. §. 1. num. 1.*

(b) *Idem loc. cit. §. 3. de cler. Canon. disp. 1. §. 1. par. 1.*

(c) *Conc. Later. III. can. 14.*

(d) *Conc. Trid. sess. 23. cap. 6.*

(e) *Sac. Congr. in Pa. Decret. 19. Jan. 1612.*

(f) *Riccius p. 4. dec. 171. num. 1. dec. 174. m. 4.*

(g) *Barbof. ad Conc. loc. cit. n. 31.*

(h) *Sac. Congr. in Pal. Decret. 19. Jan. 1612.*

(i) *Generat. prax. Archiep. Neapol. c. 7. num. 1. cum alibi Barbof. Sum. Apoll. decis. collect. 177. n. 11.*

(j) *Vid. Decret. Sac. Congr. ap. Barbof. Sum. Decis. Apoll. collect. 177. n. 1. §. 9.*

(k) *Idem. in cap. quibus dist. 21. S. Antonin. Sum. par. 2. c. 13. §. 1. et 15. f. 163.*

tem est utrumque: Nam falsum est suppositum suppositi propter ea, quæ diximus capitulo præcedenti (a). Falsum quoque est suppositum, nempe quod Beneficiarii merè simplices non laborent, neque operentur, quippe satis laborant quoties albo Clericorum adscripti, habitu ecclesiastico induti procedunt. Sicut aliqui famuli Principum, tametsi penè nunquam Dominum suum perambulantes comitentur, nec in Aula se recipiant, ibique cum suis Coaulicis operentur; Si albo tamen Aulicorum adscripti sunt, & habitu sui Domini, quo circumamicti permancant, ab aliis se distinguant, satis laborare dicuntur, ut stipendium percipiant, sibi ab ipso Domino designatum.

10. Satis quoque Clerici, beneficii merè simplicibus insigniti, laborant quoties landabiliter vivendo, modestè se gerendo, studiis honestis, & utilibus incumbendo, fructus superfluos congruo suo statui, in usus pios, vel pauperes impendendo; Deo serviunt, & in Ecclesiâ Dei operantur, tametsi apud Ecclesias illas particulares, in quibus eorum erecta sunt beneficia, personaliter non resideant. Undè benè D. Antoninus, postquam firmavit, Beneficiarios merè simplices immunes esse ab onere residentiæ; respondens Objecto, quod isti non deserviant, ait: *absens, Et præsens servire intelligitur, dummodò benè vivat, & benè expendat quod inde percipit* (b): Si autem hoc non faciant, cogi possunt ad id fidelitè exequendum, juxta canonicas sanctiones, non ideo tamen licitè arctari valent ad residentiam personalem, quam eorum beneficii non exigunt.

11. Inter labores quoque Clericorum, beneficia merè simplicia possidentium, hic posset non incongruè computari debitum servandi calibatum, & ab ipsis etiam nuptiis alioquin justissimis abstinendi, quas nulli laicorum sacra lex voluit esse prohibitas. Ad hæc nonnè labor est, vel pars, aut species laboris, obligatio multa peragendi, ad ecclesiasticam disciplinam spectantia, & à multis aliis abstinendi, ad quæ laici non tenentur, & quæ in eis respectivè tolerantur, vel permittuntur, in Clericis verò puniuntur. Hæc, inquam, inter horum labores posset non incongruè computari, sed quia communia sunt cunctis Clericis, tum beneficia merè simplicia possidentibus, tum eisdem carentibus; sufficiat ipsam attigisse. Addentes quod demùm satis laborant Clerici beneficiis merè simplicibus decorati, si Horas Canonicas piè, ac devotè recitent; quippe hoc ipsum opus psallendi est opus laboriosum, congruè mercede dignum, sine quâ nemo tenetur ad hujusmodi psalmodiam, prout de sacro Clericus carens ordine sacro, vel beneficium habens, sed relictus denudatus, ad Horas Canonicas persolvendas nullatenus obligatur (c), quia beneficium datur propter officium (d): quia obligatio recitandi præfatas horas confurgit ex accepto stipendio (e): quia justum non est, quod onus sustineat is, cui mercedis utilitas denegatur (f): quia non est alligandum os bovi trituranti (g): quia tandem qui altari servit, de altari vivere debet (h). Et ita Beneficiarii merè simplices satis laborant, si Horas Canonicas, modo, & tempore per Ecclesiam designato, persolvant.

12. Quod si dicas nimium lautam esse mercedem, & stipendium, centum, ducentum, trecentum, & plurium aureorum pro solâ recitatione divini officii; repetimus, quod hæc pro solâ recitatione divini officii non dantur, sed pro aliis quoque oneribus, quæ mox tetigimus. Deinde dicimus, quod labores, & stipendia Clericorum non sunt commensuranda eodem cubito, & ultra, quâ mensurantur labores, & stipendia famulorum (i), sed eâ proportionem, quâ inter se configurantur merita, & officia Clericorum, atque opportunitas præbendarum. Videmus duos famulos æquè laborantes, & tamèn unum vix quolibet mense tres, aut quatuor aureos acquirerent, quia servit homini privatæ fortunæ, vel in officio humili: alterum verò adipiscerent singulis mensibus triginta aureos, & ultra, quia servit Principi, vel in officio insigni: nunquid

(a) *Vid. hic cap. præced. n. 10. c. 15. n. 10. 11. 12. 13.*

(b) *S. Antonin. Sum. par. 3 tit. 14. c. 1. lit. 1.*

(c) *Concord. ad reg. 8. Causæ glof. 15. n. 17. Garcia p. 14. c. 1. n. 44. Bovec p. 14. de Hec. Canon. disp. 2. q. 6. p. 3. n. 6.*

(d) *Cap. qui per ambulationem 15. de re scripte.*

(e) *Sacrosæ Ordin. mor. l. 1. c. 1. dub. 66. §. secundo n. 1.*

(f) *Idem loc. citat. dub. 71. n. 4.*

(g) *1. Corinth. cap. 9. n. 10.*

(h) *1. Corinth. c. 9. n. 11.*

(i) *Vid. cap. in hoc Tom. 1. n. 7. §.*

quid est nīmīum triginta aureorum stipendium pro secundo; quā primī merces quatuor aureos non excedit? Non quare. Quā si habeatur ratio sortis, quæ obtingit secundo, serviendi in officio insigni, vel Principi, cujus servitus viginti a ieros mensuales fructificat: invenietur hoc stipendium esse pro illo famulo iustum, qui pro alio famulo, serviente in viliori officio, vel apud alium dominum, esset profusissimē exuberans. Perpendamus alia. Videmus, quod singulus totā die laborans, vix lucratur duos julios. Pictor verō excellens unā diei horā laborat, & lucratur viginti aureos. Miles gregarius portat pondus diei, & æstus, vixque paucos asses lucratur. Dux verō exercitus in papilionē sedens, lucratur qualibet die multos aureos. Numquid sunt incongruæ mercedes istæ adeo dissimiles, personis præmemoratis? Non. Quare? Quia præmium, & merces non est commensuranda labori materiali, sed exercitio, & personis utrobique operantibus.

13. Itidē habenda est ratio præbendarum, & dotis earum, dignitatis quoque Ecclesiarum, & locorum, ac regionum, in quibus sunt. Sunt enim, alicubi Beneficia merē simplicia, Canonicatus, Parochiæ, Capellanæ, Dignitates &c. magis abundantes: alicubi magis inopes. Quid plura. Hæc diversitas occurrit in ipsis Episcopatibus: cernitur enim pauperculum Episcopum vix redditus quingentorum ducatorum quolibet anno percipientem, prout alicubi succedere dicitur in Regno Neapolitano, ubi Episcopatum nīmiam frequentiam conjunctam esse cum paupertate affirmat Cardinalis de Luca (a). Alterum vero Episcopum percipientem triginta, & quadraginta mille aureos, & ultrā, ut in Sicilia, Hispaniā, Germaniā, & etiam alibi contingit, dignitas autem Episcopalis in utroque est eadem; officium, & onus Episcopale in utroque est idem, & ut optime declarabat S. Hieronymus ad Evagriū scribens: *Ubiūque fuerit Episcopus, sive Romæ, sibi Eugubii; sive Constantinopoli, sive Rhegi; sive Alexandriæ, sive Tanti, ejusdem meriti, ejusdem est & Sacerdotii. Potentia divitiarum, & paupertatis humilitas, vel sublimiorum, vel inferiorum Episcopum non facit. Ceteram omnes Apostolorum successores sunt* (b).

14. Nunquid ergo subtrahenda sunt tot aureorum millia redditus annui Episcopis Siciliæ, Hispaniæ, Germaniæ &c. quia pauperculo Episcopo Regni Neapolitani non fructificat Ecclesia plusquam quingentos ducatos; & quia congrua portio proventus Episcopo assignanda, sufficit quod ad mille perveniat? (c). Non certē. Quare? Quia redditus Episcopatum non mensurandi sunt à solā quantitate laboris Episcopalis, sed etiam à dotatione jam diu factā Ecclesiarum, quibus sua jura, sui proventus, sui redditus servari debent intacti. Et cum inter utrumque Episcopum divitem, & pauperem, æqualis debeat esse sollicitudo, & labor Episcopalis; hoc ampliū habebit ditior Episcopus supra pauperiorem, quod ditior plus tenebitur de superfluis congruo suo statui in usus pios, atque in subsidium pauperum erogare (d). Ac uti declamabat è Vaticano throno S. Pontifex Gregorius: *qui plūs ceteris in hoc mundo accepisse aliud quid cernitur ab auctore mundi; gravius inde judicabitur* (e).

15. Totus autem hic sermo congruē adaptetur Beneficiariis merē simplicibus, & argumenti habebitur dissolutio. Nam siue beneficia, quæ ab his possidentur, quinquaginta aureos, exempli gratia, fructificent, siue mille; Beneficiarii præter ea, quæ diximus num. 9. 10. & 11. ad nullum alium adstringuntur labore, quam ad solas Horas Canonicas persolvendas; pro quibus tamen congruum stipendium sint quinquaginta auri in Clerico mediocri conditionis, qui tantundem solummodo percipit, in alio tamen altioris ordinis, qui mille percipit, non sunt congruum stipendium quinquaginta, sed mille, tum ratione dignitatis, ac meriti personæ, illo beneficio insignitæ, tum ratione præbendæ; quæ cum sit ditioribus redditibus decorata, non ei debent detrahi proventus, quos à suā fundatione est sortita. Hæc nihilominus differentia inter utrumque Beneficiarium

(a) Card. de Luca, annot. ad Conc. Trid. cap. 3. n. 13.

(b) S. Hier. epist. 81. ad Evagriū, tom. 1.

(c) Conc. Trid. sess. 4. cap. 13. de reformatione.

(d) Conc. Trid. sess. 18. cap. 1. de reformatione. quæ auct. 3. Bonar. 10. de obliq. benef. disp. 4. par. 1. n. 2.

(e) S. Gregorius, homil. 9. in Evangel.

rium intercedit, quod qui habet tantummodò quinquaginta aureos, ad suum victum necessarios, ad nihil aliud præter sacram psalmodiam tenebitur; qui vero mille percipit; præter Horas Canonicas, ad multas etiam tenebitur elemosynas, & opera pia exercenda de iisdem beneficii fructibus, qui congruo suo statui sunt superflui (a). Hæcque si adimplet, satisfacit obligationi suæ: Si vero non adimplet; rationem Deo reddet suæ omissionis: non tamen adeò superaddendum est illi onus residentie, quod non habet: nec est gravandum beneficium onere insolito, quia Beneficiarius illius fructibus abutatur.

16. In quâ congruitate, & superfluitate assignandâ, non potest quantitas imprevaticabilis assignari, quippe habenda est ratio qualitatis, & dignitatis personæ, loci quoque, temporis, & earum contingentiarum, quæ occurrere possunt, & differentiam exigere. Scientiâ namque, & insigni nobilitate fulgentibus, major quantitas debetur (b): huiusmodi etenim conditionis viri non sunt cogendi vivere cibo pauperum (c). Major quoque portio necessaria est in Civitate, quàm in villâ: uberior in Civitate præcipuâ, quàm in mediocri: Lautior in loco, ubi est aula Regis, quàm ubi deest. Opulentior demùm, ubi est annonæ inopia, quàm ubi est ejus ubertas (d). Sicut enim non est par omnium conditio; Itâ iustum non est, ut æqua sit omnium in expertis sibi occurrentibus modificatio, & mensura.

17. Porro aliqui, & quidè optimæ notæ Doctores (e), in assignandâ quantitate, culibet Beneficiario sufficiente, ait Bonacina: hanc rationem habuerunt, ut videlicet pro Beneficiario infimæ sortis ea quantitas sufficiat, quâ ipse, famulus unus, coquus, & equus alii possit. Prò Beneficiario Doctore, aut simili, ea quantitas sat sit, quâ ipse, famuli duo, coquus, & equus, juxta patrici morem, sustentari queat. Prò Beneficiario nobiliori ea quantitas ad victum assignetur, quâ ipse famuli tres, vel quatuor, equi duo, cum curru, coquo, & rbedario alii possit, & sic de cæteris, habitis ratione qualitatis persone, aliarumque circumstantiarum nomine victus, & sustentationis accipitur id, quo Beneficiarius indiget, ad id, familiamque suam honeste sustentandam, ut sunt cibus, vestitus, habitatio, & medicinæ Cardinalibus vero aliqui Doctores mille aureos in singulos menses sufficere arbitrantur, exceptis Cardinalibus Principibus, & Nepotibus Summorum Pontificum, à quibus mille aureos in singulas hebdomadas ad sui, & familie sustentationem tutâ conscientiâ infusum posse nonnulli Doctores arbitrantur. Ego verò hanc rem arbitrio boni, & prudentis viri definiendam censeo; spectatis circumstantiis &c. Observandum tamèn censeo, partem, seu quosdam, quæ cuicunque assignari potest; ad congruam viæ sustentationem, non consistere in indivisibili, sed latitudinem habere: Sicut enim pro re vendibili triplex pretium constituitur, infimum, medium, & supremum, quorum quodlibet est iustum, ita eadem fere proportione in constituendâ fructuum parte pro congruâ Beneficiarii sustentatione ratioçinari possumus: quamobrem si trecenti nummi aurei, exempli gratia, sunt infima quantitas ad congruam Beneficiarii, & ipsius familie sustentationem; trecentos, & quinquaginta diem esse mediam, quadringentos supremam quantitatem: consequenter Beneficiarius possit quadringentos nummos ad sui, suæque familie sustentationem expendere, & si aliquid parce vivendo ex quadringentis subtrahat, & trecentos ex: gr. in se, familiamque sustentandâ solam infumat, reliquos centum ad sui libitum disponere potest, quia liberam illorum habet administrationem, & dominium. Idè si Beneficiarius ex beneficio mille nummos aureos ex: gr. colligit, & quadringenti solam sufficiens ad ipsum, & ad ipsius familiam alendam, non possit sexcentos, qui congrue sustentationi supersunt, pro suo arbitratu distribuere, cum illam tantummodò partem ad libitum expendere possit, quæ congrue sue sustentationi respondet, reliquam verò &c. in pios usus erogare debet (f).

18. Serviant insuper satis Beneficiarii, si in aliquâ orbis parte opera bona

exerc-

(a) Axiom. p. 2.
lib. 2. c. 8. q. 10. l. 1.
lib. 4. tra. 2. c. 3. q. 1. N. o.
var. de reddit. mont. q.
q. 3. Bonac. loc. cit.

(b) Cap. de malis
de prebenda.
(c) Cap. non cogat.
dist. 41.

(d) Bonac. loc. citat.
num. 3. cum aliis ab eo
allegatis

(e) N. o. de Orat.
in Miscel. 16. num. 7.
Axiom. p. 2. l. 1. c. 10. q.
9. Filius. 10. l. 1. 17. q. 1.
cap. 7. q. 4. l. 1. 20.

(f) Bonac. 10. l. 1. de
obig. benef. dist. 4. p. 2.
num. 5. f. 74.

exerceant in servitio alicujus Ecclesiæ, quippe ut suprà tetigimus, omnes Ecclesiæ una Ecclesia sunt, nec altera Romanæ urbis Ecclesia, altera totius orbis existimanda est, inquit D. Hieronymus. *Et Gallia, & Britannia, & Africa, & Persis, & Orienti, & India, & omnes Barbaræ Nationes, unum Christum adorant, unam observant regulam veritatis* (a). Hocque magis verum est si Beneficarii Romæ morentur, officiis Aulæ Curia, vel Sedis Apostolicæ incumbentes, quippe hi servire dicuntur Ecclesiis universis, quatenus ad Romanam Curiam ex omnibus Orbis partibus fit recursus: & ibi negotia ad totum Orbem pertinentia tractantur, ac expediuntur. Ideo pro ipsius Curia servitio interdum etiam Beneficarii Curati, & Chorales à residentia debito dispensantur (b). Undè inibi famulantes Beneficarii merè simplices satis laborant, atque Ecclesiæ suæ deservire cognoscantur, dum Ecclesiæ universali deferunt (c).

(a) S. Hier. epist. 82. ad Evagr. cap. 12. innot. dist. 92.

(b) Cap. cum dilectus 24. de Cler. non rescript.

(c) Abb. Pascent. in d. cap. cum dilectus non 2. not. 1. Beroald. ibid. m. 2.

19. Quibus ita se habentibus, jam retorquetur argumentum adversus Contradictores. Nam si de jure naturali est, ut mercedem, & stipendium ecclesiasticum, sive beneficia, & eorum redditus percipiant ii, qui in Ecclesiâ operantur, & laborant; cum ex firmatis, multiformiter laborent, & operentur Beneficarii merè simplices, divinas laudes debito modo, & tempore perfolventes, ac respectivè apud Sedem Apostolicam, vel alibi, officia laudabilia, exercentes, ecclesiastice viventes, studiis literarum incumbentes; & alia, quæ diximus numero 9. 10. & 11. adimplentes; sequitur, esse de jure naturali, quod redditus ipsos assequantur, & suos faciant, quantumvis apud peculiares illas Ecclesias nullatenus allaborent, in quibus eorum erecta sunt beneficia; Et ita intelligendus est textus Canonis, ex adverso, in Objectione allegatus (d), si ad significanda beneficia merè simplicia pertrahatur, quamquam rê verà non de hujusmodi speciei beneficiis sermonem habeat, sed de Choralibus, & Curatis, aliisque titulo residentialibus.

(d) Cap. cum secundo 26. de prescript.

20. Cæterum quantum ad id quod dicitur, esse de jure naturali, ut Beneficarii merè simplices resideant personaliter, & ministrent apud Ecclesias suorum beneficiorum, attendendum est, quod jus naturale est conceptio, naturaliter indita homini, quâ ipse dirigitur ad convenienter agendum in propriis actionibus (e), seu ad ea agenda, quæ rationi consentanea sunt, ad eaque vitanda, & prætermittenda, quæ sunt rationi dissentanea (f): hæc conceptio provenit à lumine illo divino, intellectui cujuslibet hominis impresso, de quo in psalmis: *signatum est super nos lumen vultus tui Domine &c.* (g). Et in hujusmodi acceptione jus naturale, secundum S. Ildorū, est commune omnium Nationum, eo quod ubique instinctu naturæ, non aliquâ constitutione habeatur (h). At quia multimodè solet à multis equivocari, in eis statuendis, quæ rê verà juris positivi sunt, cum tamen exaggerentur esse juris naturalis, operæ pretium ducimus hic inserere quædam, à Ludovico Molinâ, prout sequitur, exarata.

(e) S. Thom. 1. 2. q. 92. art. 2. & q. 96. art. 2. ad 1. et dist.

(f) Nat. Alex. Theol. Dogm. tom. 2. l. 4. c. 1. art. 2. §. 11.

(g) Psalm. 138. v. 7.

(h) S. Ildor. lib. Origin. c. 6.

21. Regula, inquit, generalis ad dignoscendum, nam aliquid ad jus naturale, an ad positivum pertineat, hæc est. Si obligatio oritur à natura rei, quæ præcipitur, aut prohibetur, quia videlicet in se est necessaria ut fiat, ut est subvenire extremè indigenti: vel quia in se est illicita, & mala, ut furari, adulterari, mentiri; tunc præceptio, aut prohibitio pertinet ad jus naturale. Si verò obligatio non oritur à natura rei, quæ præcipitur, aut prohibetur, sed à præcepto, & voluntate prohibentis, esto ex parte rei sit congruita, & exigentia quædam, ut præcipiatur, aut prohibeatur; pertinet ad jus positivum. Ejusmodi sunt jejuniū quadragesimæ, confessio annua, susceptio baptismi &c. (i). Quid ergo jus naturale à rerum ipsarum naturis, quæ præcipiunt, aut prohibent sunt, oritur, eo quod in se illicitæ, aut necessarie sint ut fiant, si virtus salutis debeat consistere: natura verò quemadmodum indidit nobis semina quædam libalib. de libris. Eccl. Tom. IV.

(i) Ludovic. Molinâ de iust. & jur. tom. 2. l. 2. dist. 2. §. 1.

ad

ad cognoscendum ex rerum ipsarum naturæ veritates speculativas non solum principiorum sed etiam conclusionum, quæ ex ipsis deducuntur; sic quoque dedit igniculos ad cognoscendas ex naturis earundem rerum veritates practicas, non solum principiorum, sed etiam conclusionum, quæ ex eis deducuntur; inde oritur, ut dici consueveris juri naturale esse, quod natura ipsa nos docet. Adverte tamen naturam non ita distinctè nos docere ea quæ juri sunt naturalia, quin in deducendis aliquibus conclusionibus ex principiis, facile error surrepat, præsertim quando conclusiones ejusmodi remotæ, obscuræque ex primis principiis colliguntur: quo fit, ut circa ea, quæ juri sunt naturalia, error possit aliquandò evenire.

22. Prosequitur Molina eloquium suum, dicens: Dubium tamen est circa rem præsentem, an ea, quæ juri sunt naturalia, possint aliquando ita mutari, ut esse definiant de jure naturali. At quod respondent Aristoteles 5. Ethic. cap. 7. Et D. Thomas 2. 2. qu. 57. art. 2. ad primum posse interdum mutari: non tamen omnia, sed aliqua. Ut enim inter res naturales quædam sunt necessarie omnino, quæ variationem non patiuntur, ut ignis ita est calidus, ut esse nequeat frigidus, & homo sapientia naturæ ita vim habet ad intelligendum, ut nequeas ea privari: & quædam sunt ita suprà naturales, ut possint aliquandò aliter se habere, sicut licet dextera manus naturaliter fortior sit quàm sinistra; interdum tamen sinistra evadit fortior, quàm dextera; ita in rebus moralibus; quædam sunt de jure naturali ejus conditionis, ut nequeant non esse, ejusmodi sunt, quæ in Decalogo præcipiuntur, eo modo quo præcipiuntur, in quæ sic spectata non divini quidem potentia cadit dispensatio, ut 1. 2. qu. 100. art. 8. latè ostendimus. Alia verò ita sunt de jure naturali, ut possint aliquandò deficere, & non esse de jure naturali. Hoc modo licet reddere depositum sit de jure naturali, si tamen rei depositæ dominus in furiam incidat, periculumque sit, ne id, vel aliud eà interficiat, de jure naturali est contrariam, nempe dum periculum illud imminet, rem depositam ei non reddere.

23. Est tamen notandum latissimum discrimen inter variationem eorum, quæ sunt de jure naturali, & eorum, quæ sunt de jure positivo. Variatio namque eorum, quæ sunt de jure naturali, non evenit propter variationem, aut mutationem, & in lege naturali fit, sed propter aduentum circumstantiæ, quæ extrahit objectum à numero eorum, quæ lex ea comprehendebat: quare fit sine ulla dispensatione, aut mutatione legis, imminne intellectu dii dilante, & interpretante, quod persistente lege in se, ut antea erat, non intelligatur in eo evenire, talique superveniente circumstantia. Neque enim unquam de jure naturali facti ut ens depositus redderetur sario illam petenti, quin positi contrariam semper naturale juri præcepit. Undè efficitur, ut noster sim verum sit id quod est de jure naturali eo posito, quo objectum censetur esse juris naturalis, ubique, & apud omnes habere eandem vim, ut Aristoteles 5. Ethic. cap. 7. definitis. Variatio autem eorum, quæ sunt de jure positivo, evenire potest non solum facta variatione ex parte objecti, ut si in, qui die Veneris à carnibus abstinere tenebatur, in febrim incidat; Sed etiam facta mutatione, & variatione in ipsa lege, eam abrogando omnino, aut in eà dispensando. Cum enim obligatio illius non ex natura objecti, sed ex voluntate pendeat legislatoris; pro illius arbitrio eam abrogant, aut in eà dispensant; definit vel omnino, vel ex parte obligare. Quo fit ut meritis Aristoteles loco citato ea quæ juri sunt positivi mensuri vini, aut iritici comparaveris, quæ pro hominum arbitrio mutantur, neque sunt eadem apud omnes. Prædicti si adjungas positum juri, hominumque voluntatem posse interdum proponere ex parte objecti circumstantiam, quæ id quod seclusa tali circumstantia esset juris naturalis, definit ad juri naturale pertinere: intelliges multa, quæ aliquibus solent multis negotiis facessere &c. Exemplum accommodatum habemus in lege præscriptionis, quæ ei qui bona fide possedit aliquod alienum tanto tempore dato ad præscribendum, facti est transactio eo tempore recitare illud, esto

fiat

fiat fuiſſe alienum, quod tamen ſeclufa lege præſcriptionis, eſſet contrà jus naturale &c. Nam Princeps poſſeſſatē habens jure naturali ſpogliandū ſubditos dominio rerum ſuarum, illudque in alios transferendū, quando id bono Reipublice videris expedire; eo ipſo quod ad reſcindendas lites, & quaſi in penam negligentie priorum dominorum, nō id impoſſerā publicam tranquillitatem turbare, legem juſtam præſcriptionis condidit, quā ſtatuit, ut qui bonā fide rem aliquam certō quodam tempore poſſideret, compararet dominium illius, priorque dominus illud amitteret; appoſuit circumſtantiā ex parte objecti, quā id quod ſeclufa eā lege eſſet alienum, ac proinde cujus retentio eſſet contrà jus naturale, ſtante eā lege, neque alienum ſi, neque illius retentio ſi contrà jus naturale (a).

(a) Luthero, Molina ubi ſuprà uſque ad n. 7.

24. Ex toto ergo ratiocinio Molinæ patet, quod reſidere perſonalitèr apud Eccleſias, in quibus erecta ſunt beneficia merè ſimplicia, non incumbit de jure naturali Beneficiariis, tūm quia ex naturā rei reſidentia non eſt neceſſaria ut ibi fiat: tūm etiam quia ejus omiſſio naturalitèr non eſt illicita: cum de facto per multa ſæcula, & chiliadas annorum, hæc reſidentia nullibi fiat, nullibi per totam Eccleſiam obſervetur, à nullo tandē ejus omiſſio pro rē illicitā reputetur. Et quatenus etiam per hypothefim ipſa reſidentia in præſatis Beneficiariis eſſet de jure naturali, tamen eſſet de illo genere rerum juris naturalis, quæ variationem admittant, & itā à ſua conditione deficere poſſunt, ut ceſſaret eſſe de jure naturali, propter circumſtantiā extrahentes ipſam reſidentiam à numero earum rerum, quas lex naturalis comprehendit, uti Molina exemplificat de depoliſito (b).

(b) Idem Molina loco cit. n. 3. in fin.

25. Vel eſſet de illo genere rerum juris naturalis, quæ jus poſſitivum humanum efficere poteſt, uti liceant ob aliquam circumſtantiā appoſitam ex parte objecti, quantumlibet ſecluſo tali humano jure, & circumſtantiā, eſſet contrà jus naturale: uti ſuccedit in præſcriptione, quā poſſeſſor bonæ fidei retinere poteſt rem alienam, quam retinere, ſeclufa dictā præſcriptione per tempus à lege definitum productā, eſſet contrà jus naturale (c). Cujus præſcriptionis indulto ſine dubio gaudet immunitas Beneficiariorum merè ſimplicium ab onere ſervitii perſonalis & reſidentię: cum nedūm per tempus ad præſcriptionem neceſſarium, ſed etiam per tempus decies, & quindecies prolixius, bonā fide, atque obſervantiā per totum orbem jugitèr frequentatā, eādem immunitate, & exemptione potiū ſint: quare toto negotio ſincero intuitu conſiderato eniteſcit, quod reſidentia, & perſonale ſervitium in præſatis Beneficiariis merè ſimplicibus, nec eſt, nec eſſe dici debet de jure naturali, uti perperam contenditur ex adverſo.

(c) Ipſemet. Molina loco cit. n. 7.

C A P U T XXVI.

In quo expenditur SEXTA OBJECTIO, proposita ex quibusdam Auctoribus, contendentibus esse de Jure Naturali, quod Beneficarii merè simplices Residentiæ, & Servitii personalis onere constringantur.

S U M M A R I U M.

- 1 SEXTA OBJECTIO ex Auctoribus contendentibus esse de jure naturali residentiæ Beneficiorum merè simplicium.
- 2 Adens Auctorem haberi non potest ex frustulo illorum doctrinæ, sed ex totâ summâ eorum, quæ scripserunt. Claudius de la Place quid verè sentiat de hâc exemptione Beneficiorum merè simplicium.
- 3 Ubi Auctor hic favere videtur Contradictoribus, loquitur non ut Theologus, sed ut Declamator, ea, quæ majorem perfectionem continent, proponens.
- 4 Etiam Sancti Patres interdum talia declamatoriè protulerunt, quæ in rigore Theologico non subsistunt. Ponitur exemplum Sancti Joannis Chrysostomi. De la Place declamatoriè loquitur.
- 5 Claudius de la Place vult Beneficarios simplices ad residentiæ teneri eâ ipsâ lege naturæ, quâ tenentur possidentes beneficia duplicia, & curata.
- 6 Ex instrumentis fundationum colligendum censet onus residentiæ: quod si instrumenta sum perditâ, ad conjecturâ recurratur.
- 7 Conjecturâ indigit hic Auctor, cu quibus deduci debeat mentem Fundatorum fuisse, ut Beneficarii merè simplices in tallo loco resident.
- 8 Ex titulis Abbatum, Prioratum &c. deducitur beneficia illa exigere residentiæ. Sunt tamen causæ legitimæ justificantes abscentiam.
- 9 Se proficitur idem Claudius non esse primum Auctorem hujus opinionis, excludentis immunitatem Beneficiorum merè simplicium à debito residentiæ.
- 10 Consuetudinem non residendi asserit nullatenus excusare, quid contrâ jus divinum, & naturale non potest consuetudo prevailere.
- 11 Consuetudinem hanc ait esse corruptelam, frustrâque rationi opponi consuetudinem, & Beneficarios simplices non residendo esse in peccato.
- 12 Eos contrâ jus naturale, ait peccare in materiâ gravi. Ille tamen Auctor non theologicè, sed emphaticè, ac declamatoriè loquitur.
- 13 Doctori dubitanti loquenti non desertur: vel qui sibi contradicit, vel cum suppositis falsis effatur, nullatenus est attendendus.
- 14 De rebus ille semper meliùs judicat, qui est in illis expertus. Agesilai responso Philosopho eum carpenti de quadam re.
- 15 Quid de Cardinali Bator, militaria tractante, dixerit armorum Dux, Judicium de rebus dandum est à viris, in ipsis rebus expertis.
- 16 Semper in Ecclesiâ fuerunt Clerici probi, veritatis, & justitiæ, proprium interesse postponentes. Trajanusensem Tribunal præbens, quid dixeris?
- 17 Claudius de la Place, fuit etiam in sensu, quod habens de proprio patrimonio, non possit de redditibus ecclesiasticis vivere, contrâ omnia jura id admittentia.

- 18 *Tantum valent dicta Doctorum, quantum rationes, quibus inniuntur. Quid sibi velit hoc, quod beneficium datur propter officium?*
- 19 *Voluntas Fundatorum non spernitur, sed servatur à Beneficiariis merè simplicibus, qui non resident. Nōe jus naturæ in hoc violatur.*
- 20 *Claudius de la Place exilibus inniit fundamentis, supponit quod probandum est, tollisque differentiam, quæ est inter beneficia diversa.*
- 21 *Opinio dicti Claudii caret probabilitate tam intrinsicâ, tam extrinsicâ, estque singularis.*
- 22 *Est demum illius opinio contrâ communem. Cur autem omnium doctrina illius opinioni est postponenda?*
- 23 *Non omni opinioni adhaerendum est, sed illi, quæ habet pro se legem, & consuetudinem. Ab opinione communi recedere non licet.*
- 24 *Opinio Claudii de la Place non est magis iusta: Et quasens etiam esset magis iusta, non idem est necesse illam sequi.*
- 25 *Censuris D. Bonaventura debere eum, qui peccavit, statim confiteri, & hoc est iustus: non tamen idem sit facere necesse est.*
- 26 *Si non est certum, quod Beneficarii curati, & chorales sentiantur ad residentiam de jure naturali, minus certum est de Beneficariis simplicibus.*
- 27 *Bernardus Van-Espen ex adverso allegatus dubitativè loquitur, & consultivè: illiusque verba alioquin parùm ad rem faciunt.*
- 28 *Non nisi conjecturalitè loquitur Van-Espen, & satisis ejus doctrinæ per Beneficarios merè simplices etiam non residendo.*
- 29 *Beneficia simplicia, id est choralia, vel similia, prout contradistinguuntur à duplicibus, alia exigunt residentiam præcisam, alia causativam.*
- 30 *Innuis Van-Espen beneficia merè simplicia esse à residentie debito exempta. Non standum est iis, quæ Concilium in vobis habuit, sed quæ decrevit.*
- 31 *Van-Espen admittens distinctionem inser beneficia residentialia, & merè simplicia, non favesit propositis Contradictoribus.*
- 32 *Doctrinæ Du-Hamel ex dictis est satisfactum. In Beneficariis merè simplicibus non est electa industria persona, ut in residentialibus.*

1. **RE**UUNT sexto loco Contradictores ex pluribus Auctoribus, contententibus, esse de jure naturali, quod Beneficarii merè simplices, onus habeant servitii personalis, & residentie apud Ecclesias, in quibus eorum erecta sunt beneficia. Et præsertim Claudius de la Place, verbis plenis stomachi, & quærelarum excandescit, quod quasi jure publico contrâ jus naturæ, justitiam, & religionem testamentorum putetur fraudem impune coram Deo fieri pie, & sacrosanctæ illorum voluntati, ut doceatur, in beneficiis, per corruptionem discipulæ ecclesiasticæ, & violatam fidelibus defunctis fidem, dum ignavia, & cupiditas nostræ mos geritur, ex duplicibus, novâ nomenclaturâ, simplicibus factis, nullam residentiam requiri, sed tantum ut ubique brevitarium Beneficarii utcumque recitet, esse satis. Id verò nemo dicit bonum, & sapiens, spectatis superioribus tabulis, & juris naturæ argumentis, æquo animo ferre potest. (a), In eandem sententiam it Zegerus Bernardus Van-Espen (b), Du-Hamel (c), & alii. Ergo, inquit Contradictores, de jure naturali est, quod Beneficarii merè simplices sint residentie personalis onere adstricti.

2. Respondetur primò, opinionem Doctorum non esse desumendam ex frustulis, & fragmentis earum rerum, quas scripserunt, sed ex toto simul complexu illorum doctrinæ, conferendo prius scripta cum posterius dictatis, & alterum eorum cum altero concordando: alioquin nedum vera mens Auctorum nunquam habebitur, sed & Auctores ad id firmasse pertrahentur, quod rē verā nunquam seu-

(a) Claud. la Place de singul. benef. c. 3. §. 3. argum. 1.

(b) Van-Espen. jur. Eccl. univ. p. 2. tit. 5. h. mem. 13.

(c) Du-Hamel. de præcept. decal. lib. 1. mem. 1.

senferunt. Porro Claudius de là Place ex adverso allegatus, rotundis literis contrarium docet eorum, quæ dixisse proponuntur, dum paulo antea taliter est locutus: *Ex ejusdem conditionis necessitate sequitur 2. omnia beneficia sub gravi peccato ad residentiam obligare* (exceptis foris quibusdam beneficiis simplicibus, de quâ exceptione mox dicemus) quosquos videlicet onus impossibile habent, quod per se ipsos Beneficarii exercere debeant, in loco, ut idè dicam majoram, hoc est in suo quisque beneficio (a). Vides quod Auctor loco in Objectione posito, non loquitur de beneficiis merè simplicibus, sed de curatis, & choralibus, sive aliâ ratione residentialibus; quâ de re ne dubium oriri posset, subjungit immediatè: *Talia sunt beneficia curata &c. Canoniciatus, & Præbende omnes in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis constitutæ &c.* (b). Quæ beneficia, utpote residentialia, id exposcunt, ut eorum possessores ad servitium personale, & residentiam teneantur; declaratque ipse Auctor diserte, quod ab hoc onere excipiuntur beneficia simplicia.

3. Undè patet eum optimè agnovisse veritatem, & justitiam ipsius exceptionis, & quod in eâ fuit, vel rationabiliter in eâ debuit esse opinione, quæ immunitati Beneficiorum merè simplicium favet ab onere residentie, dum de beneficiis agentis, ad eam obligatis, beneficia simplicia exceptit expressissimè à talis debiti servitute, quod non faceret, si res ita non esset. Nihil relevante quod successivè, introducto de ipsis beneficiis merè simplicibus ratiocinio, multa cumulet, plura exaggeret, nihil non introducat, utcumque suo intentui favens, ut si possit, velit etiam Beneficiarios merè simplices residentie personalis laqueis implicare. Nam ex toto illius eloquio, si equanimiter ponderetur, liquet, quod ibi severiore quodam spiritu ductus, ac uberrimo zelo incitatus, per excessum quodammodo locutus est, more declamatoris, prædicatoris, fermocinatoris, emphaticè perorantis, nec talia proferentis, quæ pondus, & nervum contineant Theologicæ veritatis, in præxi necessariò sequendæ, sed quæ majorem perfectionem insinuant, ab iis observandam, qui ferventiori spiritu ad rigorem propendunt. Quâ in re honoranda est sic agentium devotio, laudanda pietas, celebrandus animi fervor: sed neque illorum facta, neque scripta, dant regulam ab universis Christifidelibus imprevaricabiliter observandam.

4. Accidit hoc non solum in Doctoribus nostræ ætatis, sed etiam in Sanctis Patribus, qui, ut observat Vincentius Lirinensis, talia quandoque in suis scriptis, declamatoriè, atque concionatoriè protulerunt, quæ in rigore non subsistunt, nec sunt in eo sensu emphatico intelligenda, quem præferant, uti tamquam ex zelo quodam, & hyperbolicè dicta: *Sic verbi gratia dicit S. Joannes Chrysostomus. sum concionando hortatur populum ad assiduam Sacre Scripture lectionem; non est valuisse censendus, sicut eum voluisse perperam censeri nostri temporis Heretici, ut omnes indiscriminatim etiam indocti, & instabiles, etiam rudēs, & ignare muliercula, Divina Scriptura vacarent, sub penâ salutis &c.* Sed eam legendam voluit à sapientibus, & peritis, audiendam verò ab aliis rudibus, & indoctis: vel si legendam, cum debitis licentiâ legendam (c). Abbi alios Patres, qui aliquando per excessum locuti sunt, notavimus (d): Illuc Lectorem remittimus. Itaque dicimus, quod Claudius de là Place non Theologicè, neque Legalitèr, & Doctrinalitèr locutus est, sed declamatoriè, & per excessum, quando gestit onus residentie merè simplicibus Beneficiariis ingerere: Quod inferius etiam cernemus alio in loco Auctorem hunc peregrisse (e). Interim verò ne videamur illi perperam imputare; audiat benignus lector illius verba, fortè aliquantò prolata, sed hic per extensum necessariò referenda.

5. De beneficiis simplicibus videndum modò est, quorum exceptionem diximus foris faciendam à generali sententiâ de obligatione sub gravi peccato ad residentiam, & officium personale omnium Beneficiorum. Hic verò interpello fidem, & equitatem lectorum sapientium, modò non sint ex eorum numero, qui simplicia

(a) Claud de là Place.
loc. cit. c. 2. §. 2. arg. 1.
num. 4.

(b) Idem loco citat.

(c) Petrus Anselmi
Appar. ad post. Titul.
lib. 4. art. 4. n. 4. f. 56.
(d) Vid. supr. tom. 3.
cap. 40. §. 2. cap. 11.
n. 1. & 2.

(e) Vid. infra in hoc
tom. cap. 38. à n. 17.

huiusmodi beneficia habeant, & hoc ipso quod vulgò ad residentiam nullam, & ad aliud nullum præterquam, Breviarii privasim recitandi munus pro fructibus, & bonis perceptis obligari possunt, in eorum vel ambitione, & cupiditate adhuc avidè inhiant, vel beatà possessione mollitè, & delicate incubant; Stulti, illius divitiis in morem, qui dixerat anima sue, anima habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare. Tales enim Judices recuso; qui in reatu eodem sunt: qui nolunt ad residendum, & Deo, atque Ecclesie beneficiis suis serejendum, ratione ullà, sermone ullo adigi. Existimo autem, dato mihi quovis Iudice idoneo, nec præjudicati quidquam in contrarium adferente, idem planè convinci, & comprobari posse de beneficiis omnibus curam animarum non habentibus, sive ut vocant simplicibus, puta Abbatibus in commendam perpetuam datis, Prioratibus, Capellanis, & aliis similibus: quod de Canonicis, & beneficiis duplicibus, & curatis est demonstratum, eadem nimirum ratione, & lege naturæ pro utrisque militante, quàm ex pactis, conventisque fundationum, & fide, & munere necessario Beneficiarios repetivimus, statuentes, nemine reclamante beneficium dari propter officium, quale cuiuscumque esse debeat, non solum lege illà, sive consuetudine ecclesiasticà Breviarii rectandi definitum, contineturque, ad quam Pius V. Bullà suà 138. quam suprà citavimus, Præstimonialia, Præstimonialisque portiones (cuiusmodi multa esse in Hispanià Scriptores testantur, & conferuntur, ut plurimum Clericis adolescentibus ad proseguenda studia litterarum, vel in subsidium Terræ Sanctæ, ut ait Rebuffus, & sicut portiones quædam fructuum ab ecclesiasticis redditibus abstractæ) & quallacumque alia beneficia, etiam nullum omnino (tale videlicet) habentia; cum aliis omnibus beneficiis obligari voluit, obligatisque; verùm etiam altero, eoque primario statuto conventionum, & conditionum, quibus ipsa beneficia fundata sunt: & Ecclesie, præ Beneficiariis stipulanti, ex pacto, conventoque donatione, vel legato, data, atque accepta fuerunt (a).

6. Perquirantur itaque, & exhibeantur instrumenta ipsa fundationum beneficiorum cuiuscumque simplicis: recitentur illa, & perscrutentur. Quis dubitas in his talibus, ac monumentis publicis, aperit constitutum esse de voluntate Fundatorum, & certo ministerio ecclesiastico Beneficiariis ipsis præscripto, & constituto: certisque in locis, aut illis certè ipsis locis præstando, fidelitèr explendo; ubi prædicta bona pii Fundatorum in stipendium huius muneris, atque ministerii juxta se, & in ædificationem regionis sue, urbis, aut pagi, perpetuè assignata, atque attributa voluerunt? Sed est, deperdita nonnulla, aut combusta sint instrumenta illa, & tabule fundationis beneficiorum simplicium (quod pro asserendâ quidem residentiâ, muneribusque ecclesiasticis per se ipsos exercentis, vellent Beneficiariis fortè non pauci ubique idè esse: præ enumeratione prædiorum, bonorumque recuperandorum, si quæ fuerint adempta, præstet nollent) utamur eadem viâ, ad illam voluntatis Fundatorum notitiam, munerisque sui, ac ministerii legem, & conditionem investigandam; quâ Jurisconsulti iradunt perveniri ad internotandum in dubio de quibusdam bonis Ecclesie, an Ecclesiastica sint, atque ad Clericos, tamquàm beneficia pertineant, an solum ad laicos homines, quibus fruenda concedantur, ob munera, laboresque certos ab ipsis exequendos, puta ob nolarum ancorarum pulsationem, & alia hinc similia ministeria, quæ non dicuntur propriè beneficia ecclesiastica.

7. Quotidè dubitatur (inquit Duarenius) an redditus illi ad spirituale, sacrumque ministerium constituti, destinatique sint, nec ne? quid facti questio est magis, quàm juris, vulgò traditum est, ad signa, notas, & conjecturas recurrendum esse. Idque si Basilica, hoc ædes sacra, altare, tinnibulum, cometerium, & alia id genus, in eo, de quo quaritur, loco reperiantur. Sacrum, ac spirituale beneficium esse iudicabimus, nisi contrarium appareat. Perspiciamus videri a prædictis ipsius ecclesiastici (de quo nullo jàm modo dubitatur, quin sit beneficium) sacri-

(a) *Clend. de la Plac. de Clericor. Sanctimonialia episc. 1. de necess. unius uni Clerico ecclesiastici benef. longior. c. 1. §. 2. argum. 1.*

erique ministerii fundus, & possessio) an non ibi ades sacra fueris, vel sacellum, & vicina domus, quam incalendam sacro istius adis, ac beneficii ministro Fundatores construi curarint: aut siquidem in urbe, in oppido, in vico, vel pago aliquo celebrandi in ade sacra, & Ecclesiâ Parochiali, Collegiatâ, vel huiusmodi aliquo loci illius, alteriusve. Hæc sunt enim signa jam, & monumenta certa, quod Fundatores ille te (beneficiarius simplex) sacris operari, ministeria tua prestare, stipendia tua mereri voluerint: non in urbibus primariis, in aula, in alienis ejusmodi occupationibus gratioribus, commodioribusque: quibus certè nemo unquam assignat, impuleritque, quod voluerint illi te suis stipendiis servire, aut committatum præbere, & de suo luxuriari, & superhirc, aut tui ceteri commodi, ac privatis negotiis (nam minima de malis perstringo) spreâ, & violatâ suâ voluntate sufficere. De suo, inquam, quod illi pîd ad sacros usus Divini cultus, precum, auxiliorum spiritualium, bonæ conversationis, exempli, atque edificationis suorum, vel civium, vel subditorum, ac vicinorum Deo voverunt, ac dederunt: Ecclesiâ acceptavit, & fore semper spondit. Furibus semper aliquid excidit ad iudicium dixit alicubi Tertullianus; id semper ex raderibus ipsi prædiorum ecclesiasticorum, simplicibus illis Beneficiariis, velint, nolint, relictum est plausum satis figurarum, conjecturarum, monumentorum, voluntatis, & consilii suorum Fundatorum, ut in suis beneficiis fidem præsent sacri sui ministerii, atque in id operis assidue reideant, incumbantque.

8. Quid argebo nomina, titulosque Abbatum, Prioratum, & huiusmodi, quorum manifesta sunt insinista priâ, pia, religiosa, & residentia, fidelitatisque maxime: unde ad hodiernam eandem licentiam, abusum, abominationem detiora sunt, deslexeruntque, non sunt in melius, atque ad publicam Ecclesiâ utilitatem, & necessarium gloriæ divini bonum, aut studiosiorem curam obiam Christi, & pauperum rusticorum, quibus non est, qui frangat panem! Non enim addè morosi sumus, ac difficiles, quin ut iustâ, eâque validè necessariâ de causâ, nonnihil interdum de voluntate Fundatorum in meliùs commutari agnoscamus convenire: quin ut etiam fateamur, à residentia a fideliâ, perpetuâque repetiri excusationes, quas Patres Tridentini agnovērunt, habere locum posse, & occurrere: Cum, videlicet, Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, evident Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas, aliqui nonnunquam abesse possunt. Verùm ut impane, palam, & publicè voluntati Fundatorum præscribatur, illudaturque, ut quasi juri publico contrâ sui naturæ, iustitiam, & religionem testamentorum pascitur fraudem impudè coram Deo fieri piæ, & sacrosanctæ ipsorum voluntati: ut doceatur in beneficiis, per corruptionem disciplinæ ecclesiasticæ, & violatam fidelibus defunctis fidem; dè ignaviæ, & cupiditati nostræ mori geritur, ex duplicibus novâ nomenclaturâ simplicibus factis, nullam residentiam requiri; sed tantum ut ubivis Breviariarum Beneficiarius utcumque recites, esse satis: Id verò nemo vir bonus, & sapiens, spectatis superioribus sabbis, & juri naturæ argumentis, equo animo ferre potest: Beneficium enim datur propter officium, & (ex Paulo quoque Apostolo) hominis confirmatum Testamentum, nemo spernit, aut superordinat. Vultu scè lædatur pietas, quemadmodum proverbiali sententiâ dè sapientibus celebratum est: quid de isto ingrati animi scelere, atque injuriâ Beneficiariarum in pios benefactores suos vita sanctos? Aut ibi, aut excurrè; inelamias (ingratis) tibi profana antiquitas: aut si non abis, sportam natum, hanc exorna; & esto vir.

9. Nè itâ statim debere dicimus de necessariâ jure naturæ in loco beneficii residentia, onerisque, ac ministerii per seipsum persolvendi obligatione, omnibus Beneficiariis, coram animarum non habentibus, quasi huius sententiæ Auctores sinus, solique Doctores etiam inter modernos. Omnino enim præfatis Patribus, & veteri Jure Canonico inauditum fuit, ut quisquam unquam esset ordinatus ad aliquod ministerium in Ecclesiâ, deque bonis, alicui ministerio attributis, desereretur, aut

sufficiantur: qui nequē in ipfo degeret, aut refideret, nequē per id miniftraret, & officio fuo fungereitur. Non itā fufcinavit omnes Doctores hujus Sæculi Theologu accomodant, atque affentant, quin viri magni nominis idipfam docuerint: Vafquez id tradidit: Navarrus tradidit: Azor tradidit: cum Angelo, Sylveftro, & aliis à Vafquezio citatis, ilique nobifcum rationibus, eodēque fundamento, ac principio naturali, Beneficium datur propter officium. Ntē autē Doctores valdē difcrepant; dum dicunt quidem naturalitēr, & fundamentalitēr teneri ad refidentiam, & onus beneficii fui per fe ipfos perfolvendum ex jure pofitivo, humano, atque ecclefiaftico ob institutionem (verbi gratia) recitandi in Choro, & perfolvendi divina officia in tali Ecclefia, quemadmodum ex difpofitione Juris Canonici, atque aded etiam Concilii Tridentini definitum, & conftitutum habetur. Veruntamen refidentiam, perfonalemque miniftrii fui functionem in fuis beneficii teneri, atque obligari facientur, ac docent, quia pofitā illā institutione, ac difciplinā ecclefiafticā, naturali (inquit) confequutione confurgit obligatio refidentis in loco beneficii, ut officio fatisfaciant, ficut famulus facit laborandi cum Domino conventionē, jure naturæ tenetur laborare, quandois primaria obligatio ex humanā conventionē confurgat.

10. Ntē in eo diverfam effe rationem Capellanorum, fimpliciumque Beneficiariorum, Canoncorum item, Dignitatumque ab habentibus beneficia Curata, nifi quod bi ftrictiū obligentur, nempe propter obligationem ex jure divino accedentem naturali, illi tantum propter obligationem ex jure naturali confurgentem, quodque in his nulla difpenfatio, nifi juftā, gravique de caufā, à Summo Pontifice concedi poffit, ut illis poffe putent: quæ fententiā Bonacina fuit, Et eorum, quos ipfe citat: quamquādam argumento Beneficiariorum fimplicium respondent, excufationem fuo peccato pretextentem ex confuetudine communi, quæ omni memoriā veftitior fit, quā dicunt itā in ufu effe, ut etiam finē ftimulo confcientie omnes beneficia fimplicia habentes in illis non refideant; Nobifcum ille cogitur sentire contrā confuetudinem ipsam, fundē pravā, & dammandā, quod minime excufet, quid juri naturali (inquit) faltem fecundariū adverfat: non poteft autem induci confuetudo contrā juri naturæ, nifi adfus jufta, gravit, & fufficiens caufa, cujus gratiā, & pondere neglectus, & obmiffio refidentie compenfetur, & honeftetur. Denique Juri pofitivo, humano, longā confuetudine derogari poteft; Divino, naturalique non poteft. Quare? Quid non folam humano jure pofitivo, fed etiam naturali beneficia fimplicia refidentium (ut vidimus) requirunt. Pace tamen Bonacina dixerim, Et Auctorem ejus, non magis videri difpenfationem dari poffe in beneficiis fimplicibus, quam duplicibus, finē juftā, & gravi caufā: nimisrā ex eā parte, quæ juris eſt naturalis, & ex virtute Juſtitia obligat, ficut in onere Breviarii, quod non nemo videt.

11. Adde verō idem ſentiendam effe de hac confuetudine, quod Concilio Tridentino viſum eſt de ſimili confuetudine immemoriali ſentiendum, prò non refidentia in gratiam Beneficiariorum Curatorum. Nam Decreto de refidentia edito, ubi prohibuit excufationem illam ab Epifcopo admitti quovis privilegio, ſtatuto, auctoritate, & confuetudine immemorable confirmatam: illam potius cenſendam eſſe corruptelam declaravit, quam confuetudinem. Si quis objecerit nobis (inquit Guillelmus Parisienſis) de Eccleſiis, in quibus non compellitur fieri refidentia; dicimus quod non eſt libertas ex conſtitutione, & fundatione, ſed ex longā confuetudine, & uſurpatā Clericorum malitiā. Inobduratam autem iſtorum Beneficiariorum conſcientiam, qui nulla metu tremendorum Dei judiciorum terrentur, rationiſque ſibi oculum, ac mentem in hac re, non propter Chriſtum, & charitatem Fundatorum ſui beneficii, ſed ſui dumtaxat commodi gratia excæcaverunt; eum B. Cypriano exclamare libet. Conſenfere jura peccatis, & capiti licitum eſſe quod publicum eſt. Rationem tamen confuetudo impedire non debet (ait idem Martyr) Et Dei veritatem, non hominum confuetudinem ſequi oportet.

Græſeb. de Libert. Eccl. Tom. IV.

li

De-

Denique consuetudo frustra rationi opponitur, quemadmodum dixit B. Augustinus: multo minus salis corruptela! Discant tandem se, infideles isti, atque ingrati Beneficarii plurales, in gravi peccato esse, quod non resideant, nec personali functione ministerium suum præstent, qui stipendia illius per se accipere, & absumere nihil verentur; perisate revelata, consuetudinem sibi egdere oportet ex B. Augustino,

12. Subductis igitur exactè rationibus omnibus de residentia, & functione Beneficiorum simplicium: quid parum nostra hic interest, utrum primario, an secundario tantum jure naturæ, ad eam obligentur; alterutro autem aded strictè obligantur, ut sine iustà, gravique causâ, dispensatio ab eâ nulla valeat; nec ulla quantumcumque longa consuetudo ipsi præscribere possit. Denique tam simplices isti, quàm duplices Beneficarii ex hac parte, graviter peccant non residendo, quid faciunt utrique contra præceptum juris naturalis in materia gravi: propterea comprobata habemus generalem istam propositionem, omnia beneficia, nequidem simplicibus excipit, sub gravi ex naturâ suâ peccato, obligare ad residentiam, personalemque ministerii sui functionem, ex eo quod beneficium axiomate juris, luminisque naturalis evidentissimo, detur propter officium: *Æquè, certè, ac obligantur ad quotidianam recitationem officii ecclesiastici, sicut Beneficarii, generali sententiâ, & propositione, ex eodem axiomate confessoria, quemadmodum exploratum, constatque à nobis abunde est &c.* Hi sunt sensus, hæc verba Claudii de la Place, Contradictorum Achillis; quis autem cordatus vir, ea legens, non deprehendit, Auctorem hunc, severiore quodam raptu spiritû, non theologicè, non legalitèr, non doctrinalitèr, sed emphaticè, declamatoriè, ac piâ quadam exaggeratione per excessum esse locutum, adeoque illius theoreticam nihil prorsus efficere ad revolvendam praxim totius Christianitatis, contrarium docentis, & oppositum sine ullo peccati scrupulo ubilibet observantis? Illius motiva per totum præsens opus abundè disposcimus; undè superfluum erit eisdem hic minutatim ex sussidatis iterum incubare: Nihilominus,

13. Respondetur *secundò*, quod si Claudius de la Place in mente habuit loqui theologicè, non verò declamatoriè, illius doctrina deficit in pluribus, multisque patitur exceptiones, quæ ipsi omnem detrahunt firmitatem. Nam in primis loquitur non constanter, & absolute, sed modo ancipiti, ac dubitativo, ut ex lecturâ pater eorum, quæ ex illius scriptis toto huic Capitulo inferuimus. Doctori autem dubitative loquenti proculdubio non defertur (a). Nec potest ejus doctrina prævalere adversus sententiam plurimorum aliorum firmitèr, & assertive contrarium edocentium. Secundario Auctor hic sibi per diametrum contradicit: nam in primo loco excipit Beneficiarios simplices ab onere residentie (b), & in secundo, totus est, ut eos, non minùs ac residentiales, ad servitium personale, ac ad residentiam coarctet (c). Doctorem autem qui sibi contradicit, nullatenus est attendendus (d). Præterea loquitur cum suppositis valde insubsistentibus, de quibus in sequenti responsione diffusius. Doctorem autem cum falsis, & insubsistentibus suppositis procedentem, nullus providus, & sapiens sequi tenetur (e).

14. Omitimus insulam illam protestationem, quam Innestit, se nolle pro JUDGE habere ullum, qui possideat beneficia merè simplicia: quo brevi eloquio excludit iudicium Cardinalium, Episcoporum, Abbatum, & Clericorum majoris, & minoris categoriæ, & ferè omnium illorum, quibus utitur Ecclesia ad iudicandas causas beneficiales, cum isti omnes ut plurimum beneficiis merè simplicibus sint instructi. Quid ergò? Standum ne erit iudicio Astrologorum, vel Ruricolarum, aut Militum, vel Artificum? Absit. In iudiciis ferendis, semper eligendi sunt homines de re, quàm iudicare debent experti: Undè Poeta: *Natura de venis, de bobus narrat arator, enumerat Miles vulnere, Pastor oves.*

Equi-

(a) Card. de Luca de Denot. disc. 15. n. 5. & 9.

(b) Claud de la Place de simp. benef. ap. 1. § 2. art. 3. n. 4.

(c) Idem ibi num. 5.

(d) Ref. al. art. 3. num. 11. apud Card. de Luca.

(e) De Luca de Testam. disc. 1. §. n. 11. de Servit. disc. 103. n. 9. de Emph. disc. 9. n. 4.

Equitabat Agefilaus intrâ spatia fuæ domus, more puerorum, super arundinem, ut morem gereret filioliis fuïs eadem formâ equitantibus, & patrem ad id faciendum urgentibus: Hoc videns Philofophus quidem feuerioris obfervantiæ, ac gravitatis eum carpsit, quafi sè in rebus puerilibus exerceret Dux tanti nominis, Agefilaus verò interrogans Philofophum, an filios haberet, à quibus unquam fuiffet ad tales fivè condefcentiones, fivè ineptias incitatus, auditâ negativâ refponfione, fubjunxit: Vade, & quando fimiles habebis filiolos, te ad talia follicitantes, de hoc actu meo judicabis (a).

15. Cum Jacobus de Balve Cardinalis, & Epifcopus Andegavenfis prævaleret in gratiâ Ludovici XI. Galliarum Regis, omnibusque rebus pro fuo libito manum apponeret, ac militaribus quoque negotiis fe miferet; Comes Damarini Militiæ Dux Generalis, Regem oravit, ut fibi facultatem faceret Clerum Andegavensem congruè reformandi: cui petitioni, non fine rifu auditæ, Rege non annuente, quia nefciret laicus, & miles de rebus ecclefiafticis judicare; Comes fubjunxit: At quomodò militaria pertractat Cardinalis de Balve Epifcopus Andegavenfis, qui nefcit de militaribus judicare (b)? Illorum ergò femper judicium eft petendum, qui de illâ rê, quæ judicanda eft, magis inftructi funt, & in illâ experti. Quare de contractibus melius judicant negotiatores bonæ mentis, & confcientiæ, quam Monachi, & Eremitæ, tametfi docti. De votis, & rebus Clauftralibus melius judicant Regulares, quàm Laici, & Clerici Sæculares tametfi docti. In rebus forenfibus melius judicant Juris periti, quàm Theologi (c), & fic de aliis rebus. Non benè igitur Claudius de là Place excludit judicium omnium, beneficia merè fimplicia poffidentium, cum potiùs illorum deberet judicium poftulare, illorum tamen, qui funt candidæ, & illibatæ confcientiæ, tamquàm rei benè peritorum, & iuftitiæ, ac veritatis aman- tium.

16. Numquid enim inter tot Ecclefie Proceres, & Prælatos, Presbyteros, & Clericos, non multos inveniffet, qui contrâ exemptionem Beneficiorum merè fimplicium fententiam protuliffent, fi eos tali exemptione potiri non debere agnoviffent? Nos qui hæc fcribimus, nullum poffidemus beneficium merè fimplex, & tamen pro memoratâ exemptione pugnamus, quia iuftitiam, & veritatem fit depofcere cogitamus. E contrâ cenfemus, quod multi effent Ecclefie Prælati, aliique beneficia merè fimplicia tenentes, qui reddendo quæ funt Cæfaris Cæfari, & quæ funt Dei Deo (d), ingenuè fupradictam exemptionem condemnarent, fi condemnandam effe judicarent, nec lucrum reddituum, integritati propriæ præferrent: Imò ipfi, confcientiæ ftimulis agitati effent primi in hæc rê proferendâ, condemnandâ, evellendâ, & fententiâ contrâ sè proferendâ, eâ puritate iuftitiæ, quâ Trajanus Imperator, Tribunum deputans, ei enfem porrexerat, & ait. Cape ferrum hoc, & fi quidem rectè Imperium geffere pro mè, fin aliter, contrâ mè eo utere (e). In Ecclefia Dei nunquàm defuerunt, & nunquàm deerunt Clerici probi, atque fancti, qui veritati, & iuftitiæ proprium etiam intereffe poftponant.

17. Cæterum perpendendum eft, quod Claudius de là Place alibi in fuo opere animum fuum illuc inclinat, ut cenfeat, non licere de beneficiis, & redditibus ecclefiafticis vivere, illi qui fufficiens patrimonium habet, quo de proprio poffit vivere. Doctrina perfectionem quidem promovens, & laudem concilians cuicumque velit ita fe gerere; fed doctrina talis, quæ theologicè non fubfiftit, & fub conceptu formali obligationis pofta, potiùs videtur effe contrâ jus divinum, præfcribens, non effe alligandum os bovi trituranti (f): nec debere quemquam ftipendiis propriis militare (g): Omninoque contrâ communem fenfum eft, tam Theologorum (h), quàm Canoniftarum (i), unâ voce afferentium, licitum effe cuilibet, etiam proprium patrimonium habenti, beneficium, de quo vivat, accipere, atque retinere. Undè fi Claudius de là Place

Brafab. de libert. Eccl. Tom. IV.

I i 2

rem

(a) Monnus in Apologem.

(b) Parf. Map. Bibr. in Loder. II. Reg. Franc.

(c) Pignat. tom. 1. Confult. 181. n. 28. Cor. din de Luca de Jurid. diff. 1. n. 3.

(d) Matthæi cap. 22. num. 20.

(e) Dio. in Trejens.

(f) Deuter. cap. 22. num. 4. 1. Corinth. c. 9. num. 9.

(g) 1. Corinth. c. 9. num. 9.

(h) Molin de Juff. l. 1. par. 2. a diff. 145. Bo. tom. 2. diff. 4. de oblig. benef. par. 1. n. 6.

(i) Covar. c. 1. de regem n. 2. Menar. de reddit. qu. 1. mon. 22.

rem adeo tritam, & evidentem, atque passim per totam Ecclesiam ubilibet frequentatam, non expavit in dubium revocare; quid mirum si asseruit, Beneficiarios merè simplices teneri ad onus residentie personalis, sub poenâ gravis culpæ, quam ipse tantoperè exaggerat, esse juri divino, ac naturali contrariam: cum nos contrâ multiformiter usque nunc patefecerimus, in hac re nullam prorsus esse culpam, & nec divinum, neque naturale jus hanc residentie intermissione violari?

18. Respondetur *tertio*, Doctores ex regulâ generali tantum in eorum asserioribus prævalere, quantum sonant rationes, quibus inniuntur, & auctoritates, quas allegant (a), Claudius autem de là Place inniuntur rationibus, quæ ad rem non faciunt, uti mox demonstrabimus, & consequenter attendendus non est (b): Et nedum non allegat auctoritates intentum suum probantes, sed imò loquitur contrâ textum juris expressum, tum Concilii Tridentini (c), tum Decretalium (d), in materiâ clarâ, & rutilante, quæ non admittit interpretationem oppositam, adeoque illius assertio nullius est ponderis, & momenti (e). Et quidem allegat pro auctoritate juridicâ illud proloquium, quod beneficium datur propter officium: auctoritas vaga, generalis, & vel ad rem non faciens, vel alia concernens diversâ ab onere residentie, uti centies in hoc opere demonstratur. Verum est, quod beneficium datur propter officium, sed non datur propter solum officium divinum. Datur enim etiâ ut Clericus assumptus in partem Domini, de patrimonio Domini vivat (f): Et datur propter alias causas, ac labores, quibus ad se adstringit, incumbens vitæ clericali, prout suprà tetigimus (g). Quare divini officii recitatio non est causâ totalis, sed partialis exhibitionis beneficii. Imò secundum plures Doctores ipsa officii recitatio non importat conditionem, sed modum in collatione beneficii (h), adeoque ipsamet non erit causâ finalis, sed modalis. Et utrumque res se habeat; etiâ si beneficium daretur propter solum Breviarii recitationem; non inde bene deducitur obligatio residendi apud Ecclesiam beneficii, quippe divinum officium optimè recitari potest, non solum apud illam Ecclesiam, sed etiâ alibi: substantia namque actus præcepti consistit in recitatione. Quod autem hec fiat hic, vel illic, in unâ, vel in aliâ Ecclesiâ, nil refert, nisi respectu ad illos, quorum electa est industria personæ, & quibus assignata est per Superiorem Basilica, in quâ fiat recitatio, ut contingit in Canonicis.

19. Allegat quoque pro auctoritate versiculum Apostoli ad Galatas, *boni-nes confirmatum testamentum, nemo spernit, aut superordinat* (i), quasi violetur voluntas fundatorum, dum per Beneficiarios non exhibetur residentia personalis: in quo supposito etiâ unam ex suis rationibus fundat, cum re verâ hoc non subsistat, nec per defectum residentie lædatur ullo modo præfata voluntas: De quâ si non constat; certè illam lædi dici non potest, cum pro libertate beneficiorum sit præsumendum (j). Si verò constat, & residentiam non exigit, profectò Beneficiarii simplices hanc omittendo, non sunt prævaricatores voluntatis fundatoris, sed eam servant. Et in dubio præsumendum est fundatorem voluisse voluntatem suam uniformare dispositioni juris, quæ Beneficiarios ipsos eximit ab onere residentie, præsertim accedente observantiâ centenariâ, & plusquam quingentenariâ. Similiter allegat pro ratione, quod non residendo, ingrati animi scelere, injuria piis benefactoribus fiat; justitia lædatur; & alia committantur, per quæ jus naturæ lædatur; cum tamen cuncta gratis asserantur, sine fundamento asserantur, exaggerativè asserantur, fuerintque per totum hoc opus non semel, & bis, sed centies confutata. Nèc hic habet quid faciat jus naturæ, quod est lex à naturâ mentibus hominum indita (m), & lex immobilis, ac immutabilis (n). Quippe lex residentie mutari potest, ac super eâ dispensari; nec natura, id est Deus, seu natura naturans (o), quidquam iudicidit menti hominum, quod Beneficiarii resident, vel non resident. Sed po-

tius

(a) Card. de Luca de jure patro. diff. 10. m. 7. de Usur. diff. 19. nu. 1249. de fidei. diff. 96. n. 1.

(b) De Luca de fidei. diff. 17. n. 11.

(c) Conc. Trid. sess. 6. cap. 1. sess. 24. cap. 4.

(d) Cap. C. de jure. de l. r. non res. cap. gratia 7. de res. 1. in 6.

(e) De Luca de Em. p. m. diff. 15. sub n. 1.

(f) Vid. hic sup. c. 2. n. 10.

(g) Vid. hic sup. cap. 15. n. 9. 10. 11. 12.

(h) Driedo de lib. Coroll. c. 4. Novar. in cap. quando cap. 7. nu. 17. Vid. alia sup. h. c. 1. n. 20.

(i) Galat. cap. 3. v. 13.

(j) Martie. dec. 118. m. 9. Barbos. q. 2. de fidei. 1. 2. c. 4. n. 41.

(m) Barbos. in cap. jus naturale 2. n. 1. d. 11.

(n) In l. 1. de jur. nat. 1. 2. c. 1. n. 1. cap. 1. d. 11.

(o) August. Barbos. loc. cit. n. 8.

rius lumen cunctis impreffit dictans non effe fine caufâ tollendam libertatem illi, qui libertate potitur, nec effe alicui onus ingerendum, quod non habet.

20. Mirum eft, oportune hic dici poteft cum Antonio Charlas, quomodo *leuiffimæ rationes fenfus*, Claudii de là Place *faventes, argumenta inviffiffima videantur. Demonftrationes contrariæ argumenta probabilia non exiftimantur, quâ earum vis non percipitur, neque etiâ ad eam attenditur. Miferet me virorum æfteroqui gravium, cum eos video aliquandâ in fenfentia, aut ceris falſu, aut plurimâ dubiis itâ defixos, ut veritatem fe deſcendere jurarent &c. Alii levioribus, alii minùs levibus argumētis cedunt, proût minùs, magifque inflammatis cupiditatibus incitantur, aut minoribus, majoribusque pollenti ingenii viribus &c.*

(a). Uno verbo Claudius de là Place (petitâ illius veniâ fit dictum) non rationibus, fed ratiunculis pugnat: non motivis veris, & fundamentalibus innititur, fed apparentibus, & nullius momenti. Supponit quod probandum eſt: urget Beneficiarios ſimplices iſdem inductionibus, argumentationibus, & fundamentis, quibus Beneficarii curati, & chorales appetuntur: quaſi nulla faciendâ fit diſtinctio inter beneficia reſidentialia, & non reſidentialia, quamquâ à praxi à veritate, atque à Juribus approbata: plurima tandem commiſcet, exaggerat, coacervat ad rem non facientia, ut ſuam, ſuaſueat opinionem, ſed perperam: cum nec audientium aures, nec legentium mentem in ſuum ſenſum captivet: quippè non veritati ſervit, ſed novitati. Percendendum eſt nihilominus ſerventi ejus zelo, quo Beneficiarios merè ſimplices declamatoriè ad perfectionem allicere cogitavit. Sed non omnes ei deſerre tenentur, quia nullus ad id ſequendum adſtrictus eſt, quod eſt magis perfectum: unusquifque enim proprium donum habet ex Deo, alius quidem ſic, alius verò ſic (b).

(a) Anton. Charlas de Opin. deſcit. cap. 20. in princip.

(b) 1. Corinthe. 7. num. 7.

21. Reſpondetur quartò, Opinionem Claudii de là Place eſſe opinionem improbabilem, & ſingularem, contrâ communem aliorum Doctòrum ſenſum, adeòque nec attendendam, nec neceſſariò ſequendam. Eſt improbabilis, quia caret probabilitate, tum extrinſecâ, tum intrinſecâ. Caret probabilitate extrinſecâ, quia non habet Doctores, à quibus inconcuſe, atque ſeris defendatur, nec opinionem probabilem reddit ſola authoritas unius Doctòris, ſi in contrarium ſit communis opinio (c), imò & neque authoritas duorum, vel trium: quippè vox communis præfertur dictis paucorum (d). Valetque in eorum reſutatione id, quod ſapientiffimè quondam D. Auguſtinus aſſeruit: Scriptores non Canonicos itâ lego, ut quàm à libet ſanſiſſitate, doctrinâque polleant, non idcò verum pusem, quâ ipſi itâ ſenſerunt, ſed quâ mihi per alios Auctores, vel canonicos, vel probabiles rationes, quod à vero non abborreat, perſuadere poſuerunt (e). Caret quoque probabilitate intrinſecâ, quia innititur falſis fundamentis, ac ſuppoſitis ſubſiſtentibus, de quibus paulò ſuperius, numeris præcedentibus, actum eſt. Paritèr eſt opinio ſingularis, quia præter ipſum Claudium de là Place, nemo, quia d noſtram notiâ venerit, aſſertivè illam defendit.

(c) Fagnan. in cap. de reſcriptis num. 431.

(d) Preſb. Fagnan. loc. cit. n. 431.

(e) S. Auguſt. ep. 19. ad Theron. cap. 20. ſolus 5. dicit 5.

22. Eſt tandè contrâ communem, quia tam Theologi, quàm Canonice, quorum notabilem numerum ſuperius recensuimus, unſonâ voce pro libertate Beneficiariorum merè ſimplicium decertant: adeò ut pro unico Claudio de là Place ſic ſentiente (qui adhuc fluctuat, ut in reſponſione primâ præſentis Capituli patefecimus) inveniantur infiniti alii Doctores optimæ notæ, contrarium ſuſtinentes, quorum doctrina ſine ambiguitate eſt communis; inherens manifeſtis Scripturæ testimoniis, iurisque ſanctionibus, ac naturalis rationis principiis, immemorabilique Conſuetudini, de quibus nos in toto præſenti Tomo. Nè hi ſunt Scriptores levis momenti, ac qui rem delibaverint perfunctoriè, atque ſuperficialitèr, quippè ſic mutaret eorum fides (f): opinio enim communis non eſt dijudicanda à numero, ſed à pondere Auctorum (g): Alioquin ſi unus alium

(f) Fagnan. loc. cit. num. 432. & alii ibi.

(g) Item Fagnan. num. 348.

cucâ

(b) De Luca de Pen.
sua. diff. 81. sub n. 19.
(c) Casp. B. obj. 14.

cæcâ mente sequatur; corrueunte Antesignano cuncti simul diruuntur (a). Sed sunt Doctores Classici, Theologi, Scolastici, & Morales, Canonistæ, ac Jurisperiti, uti dicebamus optimæ notæ, qui quæstionem seriò examinarunt, & fundamenta, tum favorabilia, tum opposita, maturius discussurunt, quorum omnium auctoritatem quis adeò deſicipiat, ut postponat opinioni unici Claudii de la Place? Quis constituit hunc Auctorem Judicem totius Christianitatis, ut ea faciendâ sint, quæ ille solus docuit, & alia contemnenda, quæ infiniti alii docuerunt? Quare illius solius opinio, omnium aliorum est opinioni præferenda? Quoddam est illius privilegium, ut nihil attentis infinitis Doctoribus, contrarium sentientibus, neque Scripturæ, neque Canones, neque Decreta Sacræ Congregationis, neque Rotæ Decisiones, nec quidquam aliud sit attendendum, sed cuncta novæ illius opinionationi sint postponenda?

(b) Fagnan. in cap.
per suos n. 6. de sen-
tentia. l. 4.

(c) Idem in cap. ad
inventaris n. 3. de Con-
stit. l. 1.

(d) Idem Fagnan.
loc. cit. n. 375.

(e) Fagnan. loc. cit.
num. 441.

(f) Idem Fagnan.
ibid. super. n. 2.

(g) P. Prop. Fagnan.
loc. cit. n. 2.

23. Legimus centies, quod opinioni, vel magistro culibet non est credendum (b). Quod opinio illa semper est præferenda, quæ habet pro se legem, vel probatam consuetudinem (c). Quod in judicando, & consulendo, amplectenda est opinio probabilis, & communis (d). Quod ab opinione communi recedere non licet, nisi habenti pro se rationem certam, & convincentem, quæ in casu nostro nec per umbram occurrit (e). Quod opiniones singulares non sunt iurium, & Decretorum constitutionibus præferendæ (f). Quod demum opinionem alicujus Magistri eligens contrâ manifestum Scripturæ testimonium, sive contrâ id, quod publicè tenetur secundum Ecclesiæ auctoritatem non potest ab erroris vitio excusari (g). Quomodo ergo Claudii de la Place opinio, exemptionem Beneficiorum simplicium à residentiæ onere diruendi, adhibere poterimus, si hæc Scripturis, Canonibus, Consuetudini; sensui Ecclesiæ, communi tandem Doctorum consensui obſistit, & si, ut veritatem fateamur, non est nisi opinio infubſistens, ac singularis, & ex nimis severitate animi, aut zelo, aut quadam velut levitate dimanans (h).

(h) Fagnan. ubi su-
pra n. 11. (i) n. 169.

24. Nec dicatur, quod opinio Claudii de la Place est tutior, quatenus tutius est, quod Beneficiarius merè simplex resideat, & personalitèr operetur in loco sui beneficii, quam ut alibi consistat; adeoque hæc opinio potius sit sequenda, quàm contraria oppositum docens; Nam respondemus, quod tunc opinio tutior est sequenda, quandores dubia est, non verò quando est certa, & inconcussa (i). Talis autem est illa, de quâ loquimur, non est enim dubium, an Beneficarii simplices teneantur residere nec nò, sed est certum, quod non tenentur; & sic non habet locum debitum eligendi tutiorem opinionem; Vel si eligenda est tutior opinio, sequenda est illa, quæ eximit Beneficiarios ipsos ab onere residentiæ; quippè rē verā hæc est tutior, utpotè Scripturæ, Canonum, Conciliorum, Consuetudinis, praxis generalis Ecclesiæ, & communis sensus Doctorum Auctoritati subnixæ, quibus tantis, ac talibus fundamentis in hærens, proculdubio tutior est, quàm contraria, iisdem fundamentis opposita. Præterquamquod non semper opinio tutior est sequenda, nisi ubi periculum est animæ manifestum, quod in casu nostro non adest. Et licet laudabile sit semper id sequi, quod magis perfectum est, non tamen ad id homines sunt ex necessitate obligandi, cum satis sit quod ab illis fieri, & exerceri, quod bonum est, ac tutum, atque in praxi communitèr observatum (j).

(i) Idem loc. cit. n. 57.

(j) Fagnan. in cap. ad
inventaris num. 557 de
Constit. l. 1.

(m) S. Roman. in 6.
dist. 17 q. 1. n. 1.

(n) S. Thom. in 4.
dist. 17 q. 1. n. 1. que-
ſtione. 4. in corp. (o)
quodlibet. 2. dist. 11. in
corp.

25. Nota est opinio Sancti Bonaventuræ, sentientis, quod, qui mortalitèr peccavit, præsertim si Religiosus sit, teneatur statim ac potest, de commisso crimine confiteri (m). Quæ sine dubio est opinio tutior, ac id quod perfectius est promovens, quia tutius, & perfectius est citò à se mortale crimen excutere, quàm diutius in animâ retinere. Nihilominus S. Thomas contrariam tenuit opinionem, tametsi minùs tutam, atque minùs perfectam (n): ac eum secuta est communis Doctorum consensio: jamque hæc opinio nullam difficultatem admittit. Non ergo eo ipso, quod opinio est tutior, oportet eam sequi, sed

licet.

licitum est ab eâ declinare, atque contrariam sectari, quando hæc tuta est, & communis. Itâ igitur judicandum est de opinione Claudii de là Place, sententis, quod Beneficarii merè simplices teneantur personaliter residere: hujusmodi opinio demus, quod fortè tutior (sed non sine difficultate, ex supra relatis) dici possit & perfectior, non tamen ideò est de necesse illam sequi, tum quia contrariæ opinioni, fortissimis, ac firmissimis fundamentis innixæ, adhærent unanimiter Doctores, quos non est credibile velle & se, & totam Ecclesiam in discrimen perpetuæ damnationis innicere; tum etiâ, quia uti superius innuimus, nemo tenetur, sub pœnâ peccati gravis, id facere, quod est tutius, & perfectius, sed sufficit si faciat quod satis tutum est, & bonum, atque communiter frequentatum; alioquin nimia inconvenientia sequerentur, & anxietates, ac scrupuli, atque perturbationes, quæ totam inquietarent Ecclesiam.

26. Itaque per ea, quæ usquè nunc allegata sunt, ad confutandam doctrinam Claudii de là Place, patet quod totus ejus conatus nihil prævalet ad probandum, quod Beneficarii merè simplices ministerii, ac residentiæ personalis vinculis alligentur, ut sic: multò minùs autem prævalet ad id probandum, tamquam ex jure naturali, tum propter rationes in hoc præsentî capitulo recensitas, tum propter allatas in aliis duobus capitulis præcedentibus, quibus breviter addimus non esse sine perplexitate, quod Beneficarii Curati teneantur ad personale ministerium, & residentiam de jure naturali, cum possint populo deſervire per substitutum. Esse verò probabilius, quod Beneficarii Chorales non adstringantur opere setvitiî personalis, & residentia, de eodem jure naturali, sed solum de jure ecclesiastico (a), quippè aliàs non posset Ecclesia cum utrisque dispensare ad tempus, vel in perpetuum, ne resident: Ecclesia siquidè non valet in jure naturali dispensare (b). Si autem residentia non est de jure naturali alioquin residentialibus; multò minùs de jure naturali erit, quod ad illam teneantur Beneficarii merè simplices. Et hæc dicta sufficiunt quoad Claudium de là Place.

27. Quoad Bernardum Van-Elſpen, respectu ad loca ex adverso allegata, in Objectione præſenti, dicimus, illum non firmiter, sed dubitative profari; non præceptivè, sed consultivè; nequè rigorem veritatis insinuando, sed quod magis perfectum esse cogitat proponendo, ut ex lecturâ ipsius verborum patet, quæ sic se habent, & si benè considerentur vix, vel parum ad rem faciunt eo, quâ nimum vagè loquantur: *Cum dubitari nequeat, quid Ecclesiæ, atque fundatorum intentio sit, ut hujusmodi beneficia conferantur iis, qui id tamquam ministros Ecclesiæ exhibeant, nec proventus ecclesiasticos osiando consumant; indubie potiori, & Collatores similium beneficiorum allaborare debent, ut hujusmodi Clericis conferantur, de quibus verisimilis saltem spes apparet, quod operam suam utiliter Ecclesiæ impendant, & digni erant, qui de proventibus Ecclesiæ vivant* (c). Et infra: *Uterius observandum est, admodum verisimile esse Capellanias hæc primis fundatis, & in titulos beneficiorum erectas, ut earum possessores tamquam veri titulares hujus, illiusve Ecclesiæ, perpetuò ibidem residentes, atque ibidem officia beneficii annexa per se experient* &c. *Sicut enim primis seculis ordinatio ordinatum Ecclesiæ alicui particulari adstringebat; itâ juxta recentiorè disciplinam beneficium adstringit, & incorporat possessorem Ecclesiæ, in quâ beneficium illud est fundatum, eâ nimiam ratione, ut hæc Ecclesiæ tamquam ejus minister, juxta officium beneficio annexum deſervios* (d).

28. Vides quod Auctor loquitur verisimilitudinariè, conjecturalitèr, divinando, dubitando, nec demùm exigendo, nisi quod Beneficarii Ecclesiæ deſerviant juxta officium beneficio annexum, quod satis exequuntur recitando divinas horas, & alia officia, si quæ sunt, adimplendo, vel per se, vel per alios.

Illè

(a) Vid. Ambrosii Catib. de resid. Bonac. in 1. de oblig. deſess. disp. 1. par. 3. n. 3. l. 9. Aſcor. infl. mor. par. 2. lib. 7. c. 4. Dicitur par. 1. c. 117.

(b) Fagnan. in cap. in parte a d. de Clero. non resid. l. 9. in cap. quid in tantum na. 11. de probend. lib. 3.

(c) Van-Elſpen Jur. Eccl. nov. p. 3. tit. 8. nam 53.

(d) Item loc. citat. nam 57.

Ille quoque responsiones, quas in præsentī Capitulo produximus ad confutandam opinionem Claudii de la Place, congruè adaptatæ diruunt mox relatas allegationes Bernardi Van-Espen, si quidquam sit in eis, quod rê verâ exemptioni Beneficiariorum merè simplicium derogat à debito residentiæ personæ: Sed nè ullatenus dubitari possit de hujusce Auctoris mente; audiat quid ipse verbis disertissimis proloquatur: *Itaque, inquit, ex decretis Concilii Tridentini concludendum est beneficia esse incompatibilia, si residentiam personalem requirant; Idque sive residentia ratione cure animarum, sive ratione servitii requiratur, mittit ergo beneficia compatibilia, residentiam non requirentia ex mente Concilii Tridentini: quæ autem sunt hujusmodi beneficia, nisi illa quæ vocantur merè simplicia?*

(a) Van-Espen Jur. uti notat Fagnanus ad cap. cum jam dudum 10. de præbend. num. 39. (a).
Eccles. univ. p. 2. tit. 10.
num. 32.

29. Sequitur idem Bernardus Van-Espen: *Hæc tamèn dicta de incompatibilitate Beneficiariorum simplicium residentiam requirentium, intelliguntur communiter, quando requiritur residentia præcisæ, & simplex, non autem de casu, quo residentia non est præcisæ, & simpliciter obligatoria, sed causativa, ita post alios Canonistas Gonzales ad regulam 8. Cancell. glossa 15. num. 20. vocatque residentiam præcisam, & simplicem, quando requiritur sub penâ privationis tituli: Non simpliciter autem, sed causativè requiri dicit, quando solum requiritur respectu privationis fructuum; ni miram, ut, non residendo, privetur quidam fructibus, sed nequaquam privetur titulo. Deindè num. 23. scilicet, scriptum judicatum fuisse, quoddam incompatibilitatem beneficiorum simplicium, inspicendum esse residentiam præcisam, & non sufficere causativam, quod & præcisæ communis declaravit. Exemplum occurrit in Capellanius Ecclesiæ Collegiæ S. Petri ble Lovanii, quæ residentiam ratione servitii in choro requirunt, sed tantum causativam, id est privationis fructuum, non autem tituli: quod & Theologi pluries hujusmodi Capellaniæ obtinentes, & earum titulo ad ordines promossi, postmodum ad Ecclesiæ parochiales assumpti, eas undè cum parochiali, tamquam simplex beneficium residentiam non requirenti retinent; licet nullos, non residentes, fructus percipiant.*

30. Beneficia omnia, etiam simplicia de jure communi requirere personalem residentiam supra notatum suis, unaque observatum posterioribus seculis sentim quædam simplicia beneficia à residentia fuisse absoluta, atque ita tandem invaluisse distinctionem inter beneficia residentiam requirentia, & non requirentia. Hanc distinctionem quamvis nonnulli Patribus Concilii Tridentini, tamquam antiquis Ecclesiæ decretis incognitam, abolitam vellent, tamen eam penitus abolere Concilium conveniens, præ temporum conditione, non judicavit, sed eam aperte in suo decreto supposuit, atque in declarandis beneficiorum incompatibilitate, & pluralitatis proscriptioe usa est, atque eandem, ob stabilitatem per consuetudinem disciplinam, à jure communi non nihil recepit (b). Supponit hic Auctor, quod Concilium Tridentinum in animo habuerit exemptionem beneficiorum merè simplicium à residentiæ debito abolere, quod non supponendum est, sed probandum. Et quatenus etiam probaretur, id nihil afficeret, quia non judicandum est per ea, quæ Concilium in votis habuit, sed per illa, quæ in suis decretis expressit; Expressit autem satis, & abundè, atque approbavit exemptionem præfatam. Imò non Concilium, sed solum nonnulli Patribus Concilii sensum aliquem de abolitione distinctionis inter beneficia residentialia, & merè simplicia, habuerunt. Et eo ipso quod reliqui Patres in multo majori numero, totumque Concilium eam abolere decretavit, quinimò eandem synodaliter approbavit, & in suis decretis supposuit; jam patet, quod ex Concilio nihil habetur quod diruat, sed potius quod adstruat distinctionem ipsam, & consequenter immunitatem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie.

(b) Idem loc. citat.
num. 14. 15. 16.

31. Ut autem ad Bernardum Van-Eſpen redeamus, occurrit ponderandum, quod ſi Auctor hic promptè deſert, ut deſerre omninò tenetur Concilio Tridentino, quod apertè admittit diſtinctionem inter beneficia reſidentia, & merè ſimplicia: Et in quo (tameſi à nonnullis optaretur, ut abolitio fieret diſtinctionis inter beneficia reſidentiam requirentia, & non requirentia, per quod expungeretur immunitas beneficiorum merè ſimplicium à debito reſidentia) Patres id ſancire omni modo recuſarunt; quis integrà mente præditus audeat contendere, Zegerum Bernardum Van-Eſpen exemptioni reſiſtere Beneficiariorum merè ſimplicium à debito reſidentia, niſi velit ejus verbis ita vim facere, ut illa diſtorqueat ad ſentiendum oppoſitum ejus, quod exterius maniſeſtiſſimè ſonant. Profectò ſi nova methodus noſtris temporibus non emerſit, intelligendi in ſenſu negativo diſtinctiones affirmativas, velè contrà; Si non ſupponimus, quod hic Auctor in ſuo libro per Antiphrasim ſit locutus; Si demùm ex ſolo ſragmine ſermonis ejus, aliorum tendentis, non eſt intelligenda ſubſtantia totius ejusdem locutionis; nùmquàm pertrahi poterit ad reſiſtendum præſatæ exemptioni.

32. Superreſſet aliquid reſpondere authoritati Du-Hamel ex adverſo allegati (a), ſentientis paſtores *jure naturali* teneri ad reſidendum, quia dignus eſt operarius cibo ſuo; Et qui non vult operari, non manducat, quæ ratio eandem vim habent in omnibus beneficiis juxta Sotum (b), & Salzedum (c). Sed cum ad hæc ex prædictis jam pateat reſponſio: iſque Doctör, ſive Doctöres, loquantur de Beneficiariis curatis, in quibus electa eſt induſtria perſonæ, quod non ſuccedit in Beneficiariis merè ſimplicibus (d), ſuperfluum cenſemus hiſce allegationibus, ad rem non facientibus, & extrà caſum, de quo agimus, proloquentibus, conſutandis diutiùs immorari: Lectorem remittentes ad ea, quæ in reſponſionibus ad Objectiones hucusquæ propoſitas uberrimè peroravimus.

(a) Du-Hamel. de præcept. Decret. l. 2. c. 2. num. 1. l. 2. c. 17. n. 120.

(b) Sotus de juſt. & j. lib. 10. qu. 1. art. 2.

(c) Salzed. de leg. poſit. l. 2. c. 17. n. 11.

(d) Barbeſa in cap. ſignificati 22. de præbend. n. 41. 3.

RESPONSIO OBJECTIONIBUS

EX JURE CANONICO, ET EX ALIIS MOTIVIS
CONTRA PRÆFATAM

IMMVNITATEM BENEFICIORVM

MERÈ SIMPLICIVM

AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T XXVII

*In quo examinatur SEPTIMA OBJECTIO, desumpta
ex Jure Canonico, adversus exemptionem Benefi-
ciariorum merè simplicium ab onere Residentiæ.*

S U M M A R I U M.

- 1 Septima Objectio ex pluribus Canonibus jubentibus, vel explicitè, vel implicite residentiæ Beneficariis merè simplicibus.
- 2 Isti Canones non loquuntur de Beneficariis, & beneficiis merè simplicibus, sed ad summum de beneficiis residentialibus.
- 3 Ergo excluduntur merè simplicita: quâ responsione utitur D. Ansoninus, dicent, excepta censeri beneficia in prohibitione non expressa.
- 4 Exceptio est de regulâ, debetque aliquid operari. Canones residentiæ exigunt à solis Beneficariis Choralibus, & Curatis.
- 5 Objectio ex utroque latere claudicat, & parum probat, ubi loquitur de beneficiis residentialibus, nimium verò probat, ubi loquitur de officiis, vel Clericis, quorum duplicem speciem enumerat Isidorus.
- 6 Inutile est velle ex Canonibus obscuris residentiâ ingerere Beneficariis simplicibus, quos Canones clari eximunt ab hoc debito.

- 7 Quando Canoncs sunt contrarii, debent jura juribus concordari, si possunt inter se antinomial: & posterioribus sanctionibus standum est.
- 8 Canon obiectus non loquitur de Beneficiis merè simplicibus, sed de Dignitatibus, & Personatibus. Nec semper valet argumentum ab officio ad beneficium.
- 9 Personatus est beneficium duplex, non tamèn Dignitas, Concilium Tridentinum ad residentiam non adstrinxit Beneficiarios merè simplices.
- 10 Alius Canon ex aduerso allegatus, loquitur de Prælatiis, si moniti non redeant ad suas Ecclesias. Prælatorum nomine qui veniunt,
- 11 Canon hic non completitur beneficia merè simplicia, quæ de jure non exigunt residentiam, ut Choralis, in quibus electa est industria persone.
- 12 Tertius Canon loquitur de Canonicis, & Præbendariis Choralibus, quos non excusat à debito residentiæ tenuitas redditus sui beneficii.
- 13 Exiguitas reddituum eximere potest Beneficiarios merè simplices à recitatione divini officii, non verò Beneficiarios residentiales.
- 14 Quartus Canon loquitur de Dignitatibus, & Animarum Curis, Canonicatibus, & Beneficiis residentialibus, quæ pueris non sunt danda, sed viris idoneis ad residendum, & ministrandum.
- 15 Septennium satis erat olim ad beneficium: nunc vi Concilii Tridentini exiguntur 14. anni, nisi fundator minorem ætatem sufficere admittat, vel Papa super defectu ætatis dispensat.
- 16 Duo beneficia residentialia obtinere non est satis in duabus Ecclesiis disjunctis, quia unus homo non potest utrique servire.
- 17 Quintus Canon in Objectione notatus loquitur de adscriptis servitio alicujus Ecclesiæ, & ad patrimonii titulum ordinatis: Estque intelligendus secundum sua tempora.
- 18 Probat nimum, quid laici quoque, & mulieres tenerentur ad residentiam, Clerici non erant injunctum Ecclesiam adire ratione beneficii, sed ratione ordinis Clericali.
- 19 Satis conveniunt ad Ecclesiam Beneficarii merè simplices, si aliquam Ecclesiam frequentent, tametsi non tam, in qua erectum est beneficium.
- 20 Sufficit ut Beneficarii simplices aliquando ad aliquam Ecclesiam conveniant, Chorales tamèn Beneficarii habent Ecclesiam sibi assignatam.
- 21 Alii Canoncs Objectionis, partim loquuntur de beneficiis curatis, & hoc nihil ad nos, qui loquimur de beneficiis merè simplicibus. Partim de Clericis beneficio carentibus, & nimum probant.
- 22 Unus ex præfatis Canonibus jubet ne Clerici, festis præcipuis ab Ecclesiâ discedant, quod plura Concilia decernunt etiam de Laicis.
- 23 Ceterum hi Canoncs non agunt de residentiâ Beneficiorum, sed de illorum fixatione in Ecclesiâ, ubi residentialia possident beneficia.
- 24 Argumento, quod beneficium detur propter officium, satis est, vel negare suppositum, vel illud retorquere aduersus Contradiçtores.
- 25 Alia ex aduerso exaggerata, succedunt etiam in Beneficariis residentialibus, ergò residere, mala ista non tollit.
- 26 Corrigitur itaque abusus, si qui sunt in beneficiis merè simplicibus: tollatur error si adest. At non exigatur residentia à Beneficariis merè simplicibus, qui ab ejus onere sunt exempti.

1. RGUUNT *septimo loco* Contradictores adversus exemptionem Beneficiorum merè simplicium à debito residentiæ personalis, ex *Jur. Canonico*, hoc modo. Sacri Canones præcipiunt personalem residentiam, & ministerium, vel explicitè, vel implicitè Beneficiariis merè simplicibus, ergò isti ad illam tenentur. Probatum antecessens. Sacri Canones alicubi dicunt, quod singula officia in Ecclesiis assiduitatem exigunt personalem (a).

(a) Cap. cum ad hoc
12. de proband.

(b) Cap. in tua 11.
de Cler. non resd.

(c) Cap. concurrentes
6. de Cler. non resd.

(d) Cap. super inno-
centia de prob.

(e) Cap. si quis 9.
de leg.

(f) Cap. non oportet
19. c. si quis 21. c. si
quis 20. c. si quis 19.
c. 7. q. 1.

(g) Cap. aliam de
resd. in 6.

(h) Extrinsec. Euro-
crabulis de prob.

Alicubi, quod qui deserunt Ecclesias, vel præbendas suas, nisi ad illas redierint, eisdem priventur (b). Alicubi, quod Clerici Beneficiati residere tenentur, etiam si ex beneficio vix viginti solidos percipiant (c). Alibi dicunt, non esse idoneos ad præbendas pueros, & Beneficiarios illos, qui non possunt in Ecclesiâ deservire (d). Decernunt alibi, quod Clerici deponatur, qui quotidie ad psallendum non conveniunt in Ecclesiâ, horis matutinis, & vespertinis (e). Item alibi jubent; ne Clerici ad aliam Ecclesiam transeant, & à propriâ Ecclesiâ non desint (f). Alibi profitentur, quod beneficium ecclesiasticum datur propter officium (g). Alibi tandem exaggerant mala, quæ ex defectu residentiæ Beneficiorum oriuntur (h). Hæc autem quid sibi volunt, nisi vel implicitè, vel expresse, residentiam à Beneficiariis etiam merè simplicibus postulare?

2. Respondetur *primò*, negando suppositum, nempe quod Canones, in Objectione allegati, decernant, disponant, vel quidquam loquantur de beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, cum de neutris, neque expresse, neque implicitè sermonem habeant. Quod ut manifestè comprehendatur, sufficit ipsos Canones aliquantò attentius oculis perlustrare, quippe illorum elocutio diſerta est. Aliquos ex eis nos superius memoravimus, cunctosque paulo inferius singulariter percurramus, unde piget hic eosdem sigillatim recensere, ne unam, & eandem rem sine necessitate repetere videamur. Dicimus ergò, quod nullus ex dictis Canonibus de Beneficiariis merè simplicibus loquitur: & si qui loquuntur de Beneficiariis, non nisi de residentialibus eloquuntur. Quidquid ergò sit, aut Beneficarii curati, & chorales, sive quocumque alio titulo residentiales, ad ministerii, & residentiæ personalis debitum teneantur ex jure canonico (quod nos ultrò concedimus) hoc nihil facit ad rem, cum questio nostra non sit de Beneficariis residentialibus, sed de merè simplicibus: ab his autem ad istos non currit paritas propter maximam diversitatem, quæ inter utrosque reperitur: A diversis autem, ut notissimum est apud omnes, non fit illatio.

3. Respondetur *secundò*, ex Canonibus, in Objectione positus, nedum non concludi, quod Beneficarii merè simplices residentiæ personalis debito coarctentur, sed imò potius inferri totum oppositum, signatim in ipsos signitarios reſortà. Nam uti mox innuimus, quicumque ex præfatis Canonibus de beneficiis, & Beneficiariis eloquuntur, non loquuntur nisi de Beneficiariis residentialibus: ergò eo ipso quod de solis Beneficiariis residentialibus disponunt, nihilque decernunt de Beneficiariis merè simplicibus, hos consequenter excipiunt à sanctione quam edunt, cumque ex notissimis, exceptio firmet regulam in contrarium (i), sequitur, quod etiam in rigore juris, & vi objectionis, ex eo concinnate, Beneficarii merè simplices ad residentiæ, ac ministerii personalis debitum non adstringuntur, tametsi ad illam teneantur Beneficarii residentiales. Nec impropria, neque à recti themate aliena est hujusmodi enodatio argumenti ex opposito allati, quippe in hac eadem beneficiaria materiâ taliter se gessit D. Antoninus, dum ait pluralitatem beneficiorum merè simplicium non esse interdictam, quia Canones pluralitatem beneficiorum prohibentes exprimunt quidem beneficia Choralia, & Curata, sive alio titulo residentialia, non verò specificant merè simplicia.

(i) L. quæstion 4. de
sigillatim 8. de fide instr.
decisum c. cum dilectis
m. 6. q. 7. de confirm.
wil. Barboſ. tr. var.
acionum. 11. n. 4.

4. En ejus verba: *De jure communi*, inquit, *potest quis habere plures præben-*

bendas, cum pluralitas dignitatum, beneficiorum cum curâ tantum prohibetur hodie: infra cap. de multa. Unde cum de illis specialiter prohibetur, videtur hodie concessa pluralitas præbendarum: arg. suprà de præsumpt. cap. nonne, cum suis concord. Si enim Papa aliud de præbendis non intellexisset, hoc idem de ipsis cunctis: infra de decimis cap. ad audiendam (a). Et quidem optimè suo more circa hoc loquitur D. Antoninus, quippe cum exceptio sit de regulâ, debet aliquid operari, ne videatur elusoria (b), & sic prohibendo pluralitatem beneficiorum residentialium tantum; pluralitatem non residentialium permittit: Retento igitur themate huiusmodi sermonis, nos quoque dicimus, quod cum Canones ex adverso allegati, exigant quidem residentie personalis debitum à Beneficiariis curatis, & choralibus, sine aliâ ratione residentialibus, nihil verò disponant de Beneficiariis merè simplicibus; hi consecutivè probuantur exempti ab illo residentie, & ministerii personalis onere, quàm à Beneficiariis residentialibus exposcere dignoscuntur; alioquin iura, si voluissent merè simplicia quoque beneficia comprehendere, illa expressissent, sicut expresserunt residentialia.

5. Respondetur *tertiò*, quod Canones in Obiectione propofiti, vel parum probant, vel nimium probant, & sic argumentum ab eis deductum, ex altero latere claudicat, nihilque omnimodè probat. Enim verò aliqui ex præfatis Canonibus evidenter de solis beneficiis residentialibus eloquantur, ut ex eorum lecturâ patet, ex hacque parte deductum argumentum parum probat, quâ probat quidem residentiam exhibendam esse à Beneficiariis residentialibus; at non probat eam esse exhibendam à Beneficiariis merè simplicibus, uti nostra quæstio probandum esse deposcit. Alii verò ex præfatis Canonibus non de beneficiis, sed de officiis ecclesiasticis eloquantur, seu de Clericis ut sic, etiam nullo beneficio insignitis: & hæc præ argumentum nimium probat, quia probat, quod nedom Beneficarii simplices, sed quoque etiam alii Clerici, tametsi nullum possidentes beneficium, ad residentiam tenentur, quod falsum est (c). Nisi fortè agatur de Clericis gyrovagis, & acephalis, quos describit sub hisce terminis S. Isidorus Hispalensis: *Duo sunt genera Clericorum; unum ecclesiasticorum, sub regimine Episcopali degentium: Alterum acephalorum, idest, sine capite, quod sequantur, ignorantium. Hos neque inter Laicos secularium officiorum studia, neque inter Clericos religionis decessat divina: sed solutos, æque oberrantes sola vagâ viâ complectitur: quique dñm nullam metuentes, explende voluntatis sue licentiam consecantur, quasi animalia bruta, libertate, ac desiderio suo fruuntur, habentes signum religionis, non religionis officium: Hippo centauris similes, neque equi, neque homines, mixtumque, ut ait Poeta, genus hominis prolisque biformis. Quorum quidem sordida, æque infami numerositate satis superque nostra pars occidua polluitur* (d). Hos alicuius Ecclesie servitio mancipari, & alicui Episcopo subesse iustum est, quantumvis non habeant beneficia residentiam deponentia (e). Verum ad illos controversia nostra non est directa; neque Canones allegati de huiusce generis Clericis eloquantur.

6. Respondetur *quartò*, ridiculum, & omninò improprium esse conatum, velle explicare hinc inde motiva, colligere technas, & exhaustire quisquilias, à Sacris Canonibus, confusè loquentibus, ad extorquendam ex eis obligationem Beneficiorum merè simplicium pro onere residentie personalis; quando habemus alios Canones, clarè, dilucidè, atque expressè loquentes, ac sine ullâ perplexitate affirmantes, prælatos Beneficiarios ad residentie debitum non teneri. Sanè inutili labori dant operam, qui sic agunt, digni, ut comparentur eis, qui subtili telescopio quærant nodum in scirpo. Rident Astrologi de illis, qui gliscunt intueri minutissimam stellam, in Coelis existentem, dictam Alchor, & non advertunt lunarem discum, dum in quintadecimâ totus patet: undè adagium: vidisti Alchor, & non vidisti lunam plenam (f). Ridere nos quoque possemus de iis, qui laborarunt ex obscuris textibus Canonicis obligationem residentie.

(a) S. Antonin. sum. p. 3. tit. 1. cap. 1. §. 2. §. 1. 261.

(b) Cæstrus. conf. 70 n. 3. 1. Gemio. conf. 65 mon. 1.

(c) Barbof. de off. Ep. p. 1. tit. 1. alleg. 21. num. 1.

(d) S. Isidor. de off. Eccles. n. 2. §. 1. 106.

(e) Fagund. in cap. cum omni n. 19. de cons. 1.

(f) Hieron. Presb. Eric. mathemat. Per. 4. lib. 1.

residentiæ à Beneficiariis merè simplicibus præstandæ detegere; & non attendentes clarissimos Canones eosdem à tali onere declarantes immunes. Videtur de illis posse dici cum D. Augustino, quod *malum clausi oculis in montem impingere, quam in eum ascendere* (a). Superfluum est ipsos Canones hic absque necessitate congerere, cum eosdem superius attulerimus ex professo (b). Redeat illuc Lector benignus; eosque attentè consideret, ac postmodum disjudget, an oporteat veritatem in eisdem clarè propositam, ex aliis Canonibus turbidè proloquentibus, expiscare.

7. Nèc quidquam proficit, si dicatur, quod Canones in Objectione allegati, diversimodè disponunt ab eo, quod per Canones nobis faventes fuerit definitum. Nam cum de aliâ re, de aliis negotiis agent, quid mirum si diversimodè disponunt? Sed demus, quod in eodem subjecto conveniant, & de eadem profus materiâ pertractent: quid? Nomen notum est apud omnes, quod ubicunque in verbis Sacrorum Canonum diversitas invenitur, *expedit jura juribus concordare* (c). Ubi autem contraria decernuntur, (quippe aliquandò ad bonum publicum necesse est autè definita mutare (d). Standum est ultimæ sanctioni, quippè posteriora derogant prioribus (e). Hinc si *duæ leges ecclesiasticæ ab eodem superiore, vel à superioribus ejusdem dignitatis sibi succedentibus, antimoniam patiantur; nisi aliud obstat, ultima, ipsas prioris retractatoria, erit observanda* (f). Ergo vel Canones ex adverso allegati, cum nostris Canonibus sunt concordandi, vel sunt novioribus à nobis propositis submittendi: Et quocumque modo res sumatur, cum in corpore juris, & in sanctionibus Concilii Tridentini clarè imminus pronuntientur Beneficiarii merè simplices ab onere personalis residentie; insulsum est velle ex turbidis, anterioribusque dispositionibus, contrarium, ipsâ rei evidentiâ repugnante, concludere.

8. Respondetur *quintò*, expendendo sigillatim singulos Canones in oppositum allegatos, quorum primus ita se habet, *illud est omni rationi contrarium, ut unus Clericus in unâ, vel diversis Ecclesiis plures dignitates, vel personatus obtineat; cum singula officia in Ecclesiis assidue autem exigant personarum* (g). Iste canon evidentiissimè loquitur de Dignitatibus, & Personatibus, necum ubi expresse nominat Personatus, & Dignitates; sed etiam ubi memorat *singula officia*, quippè per hæc intelliguntur ipsæmet Dignitates, & lato modo etiam Personatus, ut ponit ibidem individualitèr Glossa (h). Citrà difficultatem autem est, quod Personatus, & Dignitates Cathedralium, & Collegiatarum omnes residentie à Beneficiariis exposcunt, quia utrisque injunctum est debitum solemniter in Choro, Deo laudes, & horas canonicas recitandi, quod est officium personale, adeoque personalem exigit residentiam. Et licet ab officio ad beneficium valeat argumentum (i); Hoc tamen non est verum quoad omnia, sed quoad illa tantum, in quibus possunt congruè convenire paritates enim omnes aliquot pedibus claudicare solent, & maxime illa claudicat, quæ inter officium, ac beneficium occurrit, ut de se patet. Quantum ergo ad residentiam, quidquid sit de officiis, nihil ex his bene inferitur, vel arguitur ad beneficia merè simplicia: sumus etenim in premissis, & odiosis, in quibus non datur extensio de uno ad aliud.

9. Porro *Personatus* est beneficium duplex, quia præter onus Officium Divinum recitandi, habet etiam honorificum gradum in Choro antè Canonicos, & jus suffragii ferendi in Collegio. Non est autem dignitas, quia non habet jurisdictionem in foro externo, neque habet administrationem rei ecclesiasticæ (j). *Dignitas* quoque est præminencia in Capitulo, & Choro cum jurisdictione in foro externo (k): comprehenditque sub se Personatum, & Officium, ac se habet ad hos, tamquam genus ad species (l): Sed in jure passim Dignitas, Personatus, & Officium confunduntur, unumque pro altero sumitur (m). Cum verò Concilium Tridentinum eos, qui Dignitates, & Personatus obtinent, ad residentie personalis debitum coarctet (p); nil mirum si hi ad eandem residentiam

(a) S. August. lib. de civ. Eccl. c. 16.

(b) Vid. supr. c. 9. §. 12. & c. 12. c. 16.

(c) Cap. cum expedit 19 de elect. c. 6.

(d) Cap. aliquo modo 24 de sent. excom. in 6.

(e) L. sed ipse prætor 1 ff. de leg. 2. l. 1 in plures & locum ff. de ac. c. 1. l. 12 l. 4. Barboz. 1100 var. p. 100. v. 13.

(f) D. Martini Regum. Civil. V. Antimonium.

(g) Cap. ad hoc 13 de personat.

(h) Glossa b. V. singula officia.

(i) Barboz. 11. var. loc. 17.

(j) Fillius. tom. 2. c. 42. c. 1. m. 14. Respon. lit. servare beneficii nom. 8.

(k) Abbas in cap. cum de tribus de prebend. Fillius. loc. citato nom. 16.

(l) Barboz. in decret. tit. 1. de preb. c. 12 lib. 1.

(m) Cap. cum accipiet de cons. 2. l. 1. l. 1. c. 12.

(n) Concil. Trid. sess. 24. c. 12. & ibi Barboz.

tiam tenentur. Sed quia sub illâ dispositione non comprehendit beneficia merè simplicia, cum ea posset complecti si voluisset; bene inferitur eâdem obligatione residentiam non teneri Beneficiarios merè simplices, quia valdè diverſi ſunt à Beneficiariis duplicibus, ſive in dignitate, & perſonatu conſtitutis. A diverſis autem, ut mox inuimus, non fit illatio (a).

10. Similiter ſecundus Canon, in Objectione allegatus, ita diſponit: *In Eccleſiis eorum, qui ſe fraudulentè abſentant, nec ad ipſos valet citatio pervenire; trius citationis edictum facias publicari, Et ſi nec ſe curaverint obedire, & ultra ſex meſes ſuas deſerverint Eccleſias, juxta ſanctiones canonicas, eis debent meritis ſpoliari* (b). Diſponit inquam ſpoliari beneficiis eos, qui moniti, non reſident apud ſuas Eccleſias, ſed loquitur de Prælatiſ, non de Beneficiariis merè ſimplicibus, ut exponit gloſſa in caſu, quem ſuper præſenti canone eſſormat, & inferius rationem adducit hujus intelligentiæ, hoc modo: *loquitur liſera de Prælatiſ tantum, Et eo quod dicit ab adminiſtratione removet, & quibus præſens Eccleſia* (c). Quorum Prælatorum nomine licet proprie, & rigoroſe veniant ſoli Episcopos (d); nihilominus, largius acceptâ hac voce, veniunt etiam Abbates, loci Nullius Dioceſis (e): Ac alii quoque ordinarii jurisdiccionem exercentes (f): & largiſſimè veniunt quilibet præſbyteri, curam animarum habentes (g). Itaque ſanctio hujusſce Canonis ad ſolos Episcopos, Abbates, Ordinarios, & Parochos eſt reſtriſta, quos ultra admittimus ad reſidentiam teneri, quoties curam habeant animarum, per ſe ipſos perſonaliter exercendam.

11. Quoad quos etiam ipſe Canon eſt notabiliter immutatus per Concilium Tridentinum (b), juxta ea, quæ hic adnotat Fagnanus (l). Quod autem Episcopos, Parochos, & quilibet alii curata beneficia poſſidentes, adigi poſſint ad reſidentiam perſonalem, & ſi eam non faciant, beneficiis valeant denudari; hoc nihil reſert ad nos, qui hic non diſputamus de beneficiis curatis; ſed de merè ſimplicibus, & hæc contendimus reſidentiam non exigere prout illa. Nec reſert ſi dicatur, quod iſte Canon complecti poſſit ſaltem ſimilitudinariè, & analogicè etiam beneficia choralia, & ſucceſſivè alia quoque merè ſimplicia, eo quod in his omnibus vigeat eadem ratio ac in curatis; nam quidquid fit an lato modo, & analogicè ut ſuprà ſanctio ipſius canonis ad beneficia choralia, ſive alio titulo reſidentia, valeat dilatari, ob ſimilitudinem rationis utrobique reſidentiam exigentis; certè tamen ad beneficia merè ſimplicia extendi non poteſt. Tùm quia onus reſidentiæ iſtis non eſt appoſitum expreſſè in jure, prout eſt beneficiis choralibus, & curatis, tùm etiam quia, uti ſæpè diximus, in Beneficiariis choralibus, & curatis, ſive alio titulo reſidentia, electa eſt induſtria perſonæ: quæ non eſt electa in Beneficiariis merè ſimplicibus. Tùm demùm quia ſumus in materiâ odioſâ, & poſuali, quæ non debet extendi de re ad rem, neque de caſu ad caſum. Et ſic præſens Decretalis non poteſt complecti beneficia ſimplicia, niſi talia ſint, quæ ex aliquâ peculiari ratione fundationis, vel conſuetudinis perſonalem exigunt reſidentiam (l).

12. Pariter tertius Canon, in præſenti Objectione propoſitus, decernit, quod ſi Clericus non deſerviat Eccleſiæ, à quâ exigit viginti ſolidos, perpetuam ei ſilentium imponatur ſuper dictâ exactione (m). Undè inferitur quod quilibet Beneficiarius tametiſ tenues de beneficio fructus percipiat, adhuc reſidentiam perſonalem debito coarſctatur (n). Verùm Canon iſte loquitur de beneficiis, ſive præbendis ſuapte naturâ reſidentia, qualia ſunt Canonicatus, & Dignitates in Cathedralibus, vel Collegiatis erectæ, uti deducitur ex gloſſ. ibidem verb. *deſerviat*: quas præbendas qui poſſident, à reſidentiæ debito eximere ſe non valent ratione tenuitatis reddituum, maximè poſt beneficium ipſum acceptum: ſibi enim imputare debet Beneficiarius, quod præbendam ita tenuem acceptaverit, ideoque ſuper ipſum tenuitate non eſt audiendus, quantacumque indi-

(a) *Lut. Ep. iſti Bori. ff. columnar. Lancel. de Jure per. c. 2. c. 2. l. m. s. u. s. Barb. trac. nov. num. 114. Ep. ali. ibi.*

(b) *Cap. ex tua l. 1. de Cler. non reſid.*

(c) *Gloſ. in d. cap. ex tua verb. ut ipſos. et de Cler. non reſid.*

(d) *Fagnan. in cap. cum contingat nu. 24. de ſir. comp. l. 2. Ep. ali. ibi.*

(e) *Item in cap. acc. c. iſtis nu. 2. de excep. p. al. l. 5.*

(f) *Item in cap. reſatum n. 2. de Cler. non reſid. l. 1. Ep. in c. cum ab Eccleſiarum num. 2. de Offic. Ordin. lib. 1.*

(g) *Item in d. c. reſatum n. 9. Ep. in d. cap. cum ab Eccleſia n. 2.*

(h) *Conc. Trid. ſeſſ. 6. cap. 1. l. 1. p. 1. c. 1.*

(i) *Fagnan. in d. cap. ex tua. n. 2. p. ſeq. de Cler. non reſid. l. 1.*

(l) *Fagnan. ibidem num. 11. et ſu.*

(m) *Cap. concurrentes 6. de Cler. non reſid.*

(n) *Fagnan. in h. l. b. in d. cap. concurrentes.*

(a) *Preter. Fagnan.*
idem n. 7. l. 4.

(b) *Cajacius in d.*
cap. congruentie.

indigentia, & paupertate laboret (a). Si reductus enim oneri non respondent, excutiat à se onus dimittendo beneficium in manibus Prælati, cujus erit alium residentem eligere. In hocque sensu est vera doctrina Cajacii ex adverso allegati (b), quod uni Ecclesiæ semel adscriptus, idest in eâ beneficio residentiali donatus, debet ipsi deservire, quantumlibet tenues percipiat redditus: De quibus si vivere non valeat, & beneficio cedere nolit; aliud pinguius beneficium alibi satagat adipisci, si non vult aliquâ industriâ, vel operibus manuum suarum sibi comparare alimenta: omnino etenim cogitur ad serviendum suæ Ecclesiæ, atque apud illam personaliter residendum.

13. Est vera, inquam, illius doctrina, de obligatione residentie, quoad Beneficiarios, & sola beneficia residentialia, non verò quoad merè simplicia. Quam videmus etiam in praxi servari in pluribus Cathedralibus, & Collegiatis, ubi præbendæ non sunt æquales, sed aliæ ditiores, aliæ mediocriter sufficientes, aliæ pauperrimæ, & exigui redditus, apud quas tamen omnes præbendati tenentur æqualiter deservire, & deserviunt, vel quia inferioribus insigniti præbendis sperant de paupere ad ditiores in casu vacationis ascendere; vel quia sibi satis habent, honore Canonicali potiri, vel alicujus dignitatis denominatione præ ceteris eminere. Nec alio modo intelligi potest, vel saltim intelligi rationabiliter debet, canon præfatus, quam de solis beneficiis residentialibus respectu ad quæ notandum, quod arctior est obligatio recitandi divini officii, quam personaliter residendi; & consequenter si exiguitas beneficii non eximit à residentia; multò minùs eximet à recitatione divini officii Beneficiarios residentiales (c). Nihilominus contrarium succedit in Beneficiariis merè simplicibus, hos etenim tenuitas reddituum ab horis Canonice persolvendis excusat, ut late probat Sanchez, & alii cum eo (d), docens hanc sententiam esse probabiliorē in praxi: tametsi etiam contraria speculativè probabilitate non careat (e). Si igitur exiguitas reddituum eximit Beneficiarios merè simplices ab onere sacræ psalmodiæ recitandæ, multò magis eos reddit immunes à debito residentie. Itaque Canon præfatus, nihil prorsus officit nobis, quia de Beneficiis residentialibus disponit, non de merè simplicibus, ad quæ controversia nostra est directæ.

14. Rursus Canon quarto loco in Objectione, quam expendimus, allegatus, prout sequitur, cantat: *Cum illi sint in Ecclesiis idonei repugnandi, qui servire possunt, & volunt in ipsis &c.* Respondemus, quod pueri, & Beneficiati, qui non possunt in eadem Ecclesiâ deservire, in eâ non debent idonei repugnari (f). Canon autem iste loquitur de beneficiis residentialibus, sive ut ait glossa, de Dignitatibus, & Curâ animarum (g), & ex identitate rationis, intelligitur quoque de Canonatibus, Mansionariis, aliisque beneficiis residentiam personalem exigentibus, non verò de beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, de quibus nostra difficultas est introducta. Concedimus autem, quod beneficia curata, choralia, & alio quocumque titulo residentialia, non sunt conferenda pueris, vel aliis Clericis, qui nolint apud Ecclesiâ, in quâ ea erecta sunt, ministrare, & personaliter residere, sed non inde sequitur, quod etiam Beneficarii simplices teneantur & ipsi personaliter residere, quia isti nullo personali onere sunt adstricti, illi verò personale onus, & servitium habent, ad quod exercendum electa est industria illorum personæ, quæ non potest per alium suppleri.

15. Adde quod quantum ad pueros, quorum nomine propriè significantur illi, qui sunt septennio majores, & minores quarto decimo anno (h), isti nedum non sunt idonei ad beneficia curata, choralia, & residentialia, sed nec etiam ad merè simplicia, ex dispositione Concilii Tridentini etatem quatuordecim annorum ad ipsa beneficia præscribentis (i), nisi fundator minorem etatem sufficere vellet (j): Antiquiori namque jure sufficiebat etas septennali ma-

jo

(c) *Fagnan. in d. llo*
cap. congruentie d. de
Cler. non resid. nu. 8. l. 4.
Et lib. 6.

(d) *Sanchez Opus.*
lib. 2. c. 2. d. 66. l. 1. de
Just. l. 1. Jur. qu. 10
art. 4. l. 1. de d. an.
trou.

(e) *Suarez tom. 2. de*
relig. l. 4. de Hm. Can.
cap. 11. n. 9. l. 1. de
quor. sup. l. 1. num. 3.
Synod. Verbi gratia d. 1.
dist. 4.

(f) *Cap. super inord.*
nota 17. de præben.
(g) l. 1. de Verbi
grati.

(h) *Fagnan in d. cap.*
super inord. nota 17.

(i) *Can. 1. l. 1. de sc.*
17. c. 6. de res. l. 1. de
Just. l. 1. de Fagnan.

(j) *Bidos. l. 1. de*
nu. 7. Fagnan. idem
num. 18.

jor (a), & nunc etiam ipfamet fufficit in eo, cum quo Summus Pontifex fuper ipfamet etate difpenfat (b). Si enim poteft Fundator puerum quartodecimo anno minore habilem reddere ad beneficia; ecur non poterit Summus Pontifex eundem difpenfativè ad ipfamet idoneum pronuntiare? Quarè Canon præfatus ex adverfo allegatus, quantum ad pueros, nihil afficit adverfas nos. Imo retorquetur adverfus Contradiçtores. Nam cum pueri fint capaces beneficiorum merè fimplicium, non verò refidentialium, patet quod Canon, ab ipsis allegatus, arcens pueros à beneficiis, in quibus ipsi non valent perfonaliter miniftrare, loquitur de beneficiis refidentialibus, non verò de merè fimplicibus, & magnam ponit diverfitatem inter beneficia refidentialia, & merè fimplicia, adeoque nobis favet, non illis.

16. Quantum quoque ad ly Beneficiatos, Canon præfatus non afficit, quia per hos, ut innuimus, in præfenti Canone fignificantur Clerici poffidentes beneficia refidentialia, quæ tametsi modici valoris, funt incompatibilia, & refidentiam exponunt (c), adeoque qui jam beneficium unum ex iftis poffidet, non poteft aliud fimile in aliâ Ecclefia adipifci, quia ut ait idem Canon, qui non poffunt in eadem Ecclefia defervire, in eâ non debent idonei reputari ad beneficia. Præventivè autem poffidens beneficium ut fuprà in primâ Ecclefia, cui debent perfonaliter defervire, profectò non fe fe valet in plures dividere, & fervire perfonaliter etiam in fecundâ. Sed hoc nihil facit ad negotium noftrum, qui hic agimus de beneficiis merè fimplicibus, non verò de refidentiæ debito adfcriptis. Itaque Canon præfatus, ex quacumque parte fumatur, nullatenus nobis obefit: itaque fempèr inconcuffa fententia, quam tuemur, nimirum Beneficiarios merè fimplicis effe à refidentiæ perfonalis debito immunes.

17. Quintus poftèa Canon in Objectione allegatus, continet hanc fignificationem: Si quis Presbyter, aut Diaconus, vel quilibet Clericus Ecclefie deputatus, fi intrâ Civitatem fuerit, aut in quolibet loco, in quo Ecclefia eft, & ad quotidianum pfallendum officium matutinis, vel vefpertinis horis ad Ecclefiam non commoverit, deponatur à Clero (d). Verùm hujusmodi Canon primò non loquitur de Clericis beneficiatis, fed de iisdem Ecclefie fervitio adfcriptis, nempe de illis, qui ad aliquam Ecclefiam defervendum funt deputati, cui deputationis, five adfcriptioni cum fubiiciantur nedùm Clerici beneficia poffidentes, verùm etiam alii, qui ad ordines promoventur, juxta decretum Concilii Tridentini (e), inharerentis Concilio generali Chalcedonenfi, quod admittit Clericos ordinari non folum ad titulum Ecclefiarum, fed etiam proprii patrimonii vocati ibi poffeffionis (f), jam canon præfatus nobis objeçtus nimium probaret, quia probaret, quod nedùm Clerici beneficiis fimplicibus, five refidentialibus infigniti, fed etiam Clerici nullum tenentes beneficium, refidentiæ debito coarçtarentur, quod falſum eft. Secundariò Canon præfatus, uti de aliis antiquis Canonibus loquitur D. Antoninus, intelligendus eft fecundum ſua tempora (g). Multa enim fieri disponebant olim antiqui Canones, quæ nunc non funt, & multa fieri disponunt pofteriores Canones, quæ olim non fiebant, & fic illorum ordo non eft invertendus, fed in illis quoque, prout & in aliis rebus ratio temporum eſt habenda, ut illi ferventur Canones, qui hoc tempore ſervari jubentur; alii non obſerventur, quorum obligatio jam obſolevit: alias tota confundere retur Ecclefia: ſicut & totus Regnorum, ac provinciarum ſtatus politicus confunderetur, ſi nunc eſſent obſervandæ leges Civiles, quæ olim editæ fuerunt, & modo funt totaliter antiquatæ.

18. Probaret etiam nimium Canon objeçtus ex alio capite, quia cum ſecundùm difciplinam priorum ſeculorum, ad matutinas, & vefpertinas horas convenire deberent, non ſolum Clerici, fed etiam laici, & mulieres (h), fequeretur, quod ad refidentiam tenerentur nedùm Clerici beneficiis inſtructi, fed etiam laici, & mulieres, quod prorsus falſum eſt. Rursùs vi canonis præfati,

Braſſb. de Libris. Eccl. Tom. IV.

LI

in

(a) Barof. in c. ex ratione 1. de atar. l. p. qual. 4. Genc. p. 134. 4. num. 4. l. p. alii.

(b) Ator. p. 1. l. 6. cap. 1. q. 3. Barof. loc. cit. n. 6.

(c) Fagnanubi fup. num. 8.

(d) Cap. 6. qui 19. d. 21.

(e) Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 6.

(f) Cap. novum 1. l. p. ibi ſic: P. poffeffionis d. 70.

(g) S. Antoninus Sum. p. 1. tit. 11. cap. 1. § 9.

(h) Conſtit. Apoſt. d. 6. c. 14.

in Objectione positi, supponitur, quod Clerici tenerentur convenire ad matutinas, & vespertinas laudes in Ecclesiâ perfolvendas, ratione beneficiorum. Sed hoc non subsistit: nam ad illas urgebantur non quia de proventibus ecclesiasticis quidquam perciperent, sed quia statum Clericalem amplecti erant; Cum enim, inquit Thomassinus, *sui illorum fors, ut participes sint Christi sacerdotii, atque adeo mediatores quiddam hominum, & Dei, ad eos multò magis pertinet orandi, & jugiter orandi obligatio: ergo & horas canonicas nullâ temporalium proventuum ratione habita, recitandi. Quamquàm & illud pro summa sua equitate, & sapientiâ ad disciplinam suam pertinere judicaveris Ecclesiâ, cùm suppeditare necessaria Clericis, ut liberes vacarent Dei ministerio: tam eadem subtrahere cum officio defuisse, ut ne otiosi, & nomine solo Clericis pauperum patrimonia abluenda conferrentur (a).*

19. Demum verba illa in Canone objecto posita, *ad Ecclesiam*, non sunt ibi taxative, sed demonstrative: ideoque sufficit, quod Clerici (tametsi de Clericis, beneficia simplicia possidentibus, canon loqueretur, quod non de facili admittendum est) alicui Ecclesiæ deserviant, seu in illa officiis divinis perfolvendis conveniant, quamvis non id faciant in ipsâ Ecclesiâ, in qua retinent beneficia. Sic etenim etiam insinuat glossa his verbis: *tâ die cum, & quemlibet Clericum teneri ad hoc, licet non teneatur specialiter ad hanc, vel illam Ecclesiam (b).* Eo modo quo Clericus, quamvis servire Ecclesiæ jubeatur, sibi ab Episcopo deputatæ, ut privilegiis Clericalibus potiri valeat (c); tamén optimè isdem gaudet, si alteri Ecclesiæ famuletur diversè ab illâ, quam sibi Episcopus assignavit (d). In hisce namque actionibus obsequendi, non est præfixitus locus, sed simpliciter indicatus, adeoque, sive servitium in unâ, sive in aliâ Ecclesiâ compleatur; sufficienter impletur, & sic ad Objectionem quoad hanc partem, negatur suppositum, nempe quod Clerici beneficia merè simplicia possidentes, non conveniant ad Ecclesiam, tametsi apud illam præcisam Ecclesiam non resideant, in qua erectum est beneficium. Optimè namque conveniunt ad Ecclesiam, si aliquam alicubi sitam frequentent.

20. Nec dicas, quod aliquando Beneficiarii merè simplices ad nullam conveniunt Ecclesiam, ut horas canonicas recitent; nam quamvis non id faciant quotidianè, sufficit, ut illud faciant aliquibus festis, & determinatis temporibus, juxta eorum commoditatem, statum, dignitatem, & munera, quibus incumbunt. Præterquamquod satis ad Ecclesiam convenire dicuntur, dum congruo diei tempore se colligunt, & applicant ad sacram psalmodiam recitandam, nomine Ecclesiæ, ac secundum ritum, ab eadem præscriptum: non tam enim Ecclesia materialis est in hisce attendenda, quam formalis. Imò hinc notatur differentia inter Beneficiarios residentiales, & merè simplices; quod his postremis assignata est sola Ecclesia formalis: primis verò, nedum formalis, sed etiam materialis deputata est, ubi ministrent. Usque à primis Ecclesiæ sæculis fuit introductum, quod quibus non esset commodum, vel non placeret ad Ecclesiam convenire, ut ibi divinas laudes perfolverent; illi easdem ex se recitarent (e): locus enim, in quo id faciebant, & faciunt, respectu ad eos, & ad hujusmodi actionem, potest Ecclesiâ quodammodo nuncupari: eo modo quo Sanctus Gregorius Nyssenus, in Arabiam cum quibusdam aliis pergens, quadrigâ vectus, & in itinere horas canonicas perfolvens, ait: *Vehiculum nobis pro Ecclesiâ eras.* Quæ tamen locum non habent in Canonicis, & aliis Beneficiariis choralibus, quippe illis Ecclesiâ determinata, & materialis, est peculiaritè prætaxata, & expressè assignata, ut in illâ ipsâ horas divinas decantent.

21. Sextus Canon in Objectione allegatus, sive plures Canones, inibi ad idem congesti, per ea, quæ toto præsentī capitulo diximus, explicantur. Piget eos integralitèr hic inserere, ne præsens Tractatus nimium excresecat. Sufficit igitur breviter affirmare, in hisce Canonibus non esse sermonem de Beneficiariis

merè

(a) Thomassin. vet. ex nov. Eccl. discipl. p. 1. l. 2. c. 73. n. 11. in med.

(b) Glos. in cap. 6. quæ P. deputatus g. 10. §. 1.

(c) Conc. Trid. sess. 23. cap. 6.

(d) Rerum par. 4. dec. 111. num. 1. & 2. de eccl. 15. n. 3. Dion. p. 1. tr. 2. ref. 14. Barbos. in Conc. Trid. sess. 23. c. 6. num. 30.

(e) Thomassin. vet. ex nov. Eccl. discipl. par. 1. lib. 2. c. 73. n. 11. cap. 73. n. 1. c. 74. n. 1. 4. 5. 6. 7. 10. 11. 12.

merè simplicibus, fed de Epifcopis, Presbyteris, & Diaconibus, & quandòque etiam de aliis Clericis. Quà parte autem ipfi Canones loquuntur de Epifcopis, & ex identitate rationis etiam de Parochis curatis, & rectoribus animarum, nihil faciunt ad rem, quia parùm probant: non enim probant onus refidentie pro beneficiis simplicibus, quæ non memorant, fed pro folis curatis. Quà parte verò loquuntur de Presbyteris, Diaconibus, aliisque Clericis, nihil afficiunt, quia nimium probant; nam cum Presbyteri illi, Diaconi, & Clerici, nullo beneficiarii titulo inibi diftinguantur, fed in folà qualitate proprii ordinis connotentur; fequeretur, quod non folùm Beneficiarii merè fimplices, fed etiam fimplices Presbyteri, Diaconi, & Clerici, tamen nullo beneficio præditi, ad refidentiam tenerentur, quod quis audebit afferere? Arguementum ergò claudicat ex utroque latere, & ex nullo concludit intentum ContradiCTORUM.

22. Itidem inter diftos Canones unus eft Canon, *Si quis*, ex Concilio Agathenfi deceptus, iubens ne Clerici, præcipuis anni diebus feftis ab Ecclefia fuà difcedant (a). Sed cum idem Concilium paulò antè idipfum decreverit de Laicis (b), conſonante Concilio Aurelianenſi l. (c), necnon Synodus Arvernensis (d), & Concilium Sardiſenſe (e), ac antè omnia Concilium Eliberitanum (f), quæ confimilia decreverunt non minùs pro Laicis, quàm pro Clericis; redit ſermo antecedenti numero deductus, quod Obſectio quoad hoc nihil probat, quia nimium probat: probat etenim, quod non folùm Clerici Beneficiarii, fed etiam beneficiis deſtituti: & non folùm Presbyteri, Diaconi, atque Clerici, fed etiam Laici ad refidentiam obligentur: quod quis non metuet affirmare? Præterquàm quod iſti ſunt Canones antiquati, & continentes methodum jam abrogatam, quæ ſuo tẽpore laudabilis fuit, fed nunc, poſtquàm eorum obſervantia ceſſavit, nimium eſſet incongruum velle illam ad uſum priſtinum revocare, ut de ſeparet.

23. Notetur adhuc, quod Canones hoc ſexto loco allegati, in eorum germano, & naturali ſenſu concepti, non agunt de refidentia Clericorum, fed de illorum fixatione in eà Eccleſia, in quã ſemel ad beneficium aliquod refidentiale ſunt aſſumpti; quia etenim pravus invaleſcebat abuſus, quod Epifcopi, Presbyteri, Diaconi, & Clerici, propriam Eccleſiam, quam regendam acceperant, inſalutato hoſpiti dereliquerent, ut pinguiorẽ alibi vacantem acciperent; fieretque, ut nullo petito ſuperiorum aſſenſu, vacuas Eccleſias quiſque pro ſuo libito dimitteret, ac ſe à viuculo, quod cum propriã Eccleſia contraxerat, propriã auctoritate diſſolveret: Ordines tandẽm, quos aliqui in primã Eccleſia ſuſcipere inceperant, vel à quibus in eã retinebantur, in aliã completivè ſatagerent adipiſci; ſapientiſſimè Sancti Patres in præſatis, aliisque Canonibus, huiusmodi clandestinos, arbitrarios, vel inconfultos tranſitus fieri interdixerunt (g), quod etiam hodiẽ, tũm quoad ordinationes, tũm quoad diſceſſum Beneficiariorum, refidentialium, privatã auctoritate factum, ſervatur. Sed hoc eſt quid valde diverſum à refidentie debito per ſimplices Beneficiarios explendo, de quo nobis in præſenti non eſt ſermo.

24. Canonem ſeptimo loco in Obſectione allegatum, in quo dicitur, quod *propter officium beneficium eccleſiaſticum datur* (h), jam ſatis, & abundè ſuperius explicavimus, oſtendendo, quod etiam Beneficiarii merè ſimplices exercent officium, laborant, & ſerviunt Eccleſiæ, horas canonicas perſolvendo, & alia, ſi quæ habent onera, vel per ſeipſos, vel per alios adimplendo, quantumlibet in Eccleſia, ubi erectum eſt beneficium, perſonalitèr non refideant, neque miniſtrent (i). Undè ſuperfluum eſt ibi ſemel, & bis, ac pluries dicta, hic nullã exigentia ceſſitate repetere. Ad loca in margine notata redeat benignus lector, & hunc textum, obſectionemque ex illo conſarcinatam intuebitur totalitèr diſſolutam, ſatiſque erit breviter, vel negare ſuppoſitum, nempe, quod Beneficiarii merè ſimplices non exercent officium, tamen nō refideant. Vel retor-

Braſiliæ de libert. Eccl. Tom. IV.

L I 2

quere

(a) *Capit. 6. qui in Clero 29. can. 7. quæ.*

(b) *Conc. Agath. c. 44.*

(c) *Concil. Aurel. l. cap. 25.*

(d) *Concil. Arvern. ann. 475. c. 19.*

(e) *Concil. Sardiæ. c. 1. an. 474.*

(f) *Concil. Eliberic. cap. 10.*

(g) *Cap. non oportet 29. c. 8. qui 23. c. 1. qui 24. c. 1. Conc. Nicen. c. 13. Ep. 18. Conc. Sard. c. 1. cap. 1. Syn. Concil. Chalced. c. 1. Conc. Aſſo. c. 1. Ep. 1. 5. Hieron. ep. 53. ad O. con. S. Leo. ep. 56. ad Simplicium.*

(h) *Capit. 7. de reſcript. in 6.*

(i) *Vide hic ſuprà c. 10. ad n. 7. c. 25. à n. 9.*

quare argumentum adversus Contradictores, Nàm cum beneficium detur propter officium, & Beneficarii merè simplices recipient Officium Divinum, & exercent suum officium, recitando Officium Divinum, jam sufficienter satisfaciunt debito sui beneficii, etiam si alio residentie opere non se involvant.

25. Tandem quoad ultimum Canonem, in presenti Objectione allegatum (a), non improprium esset dicere, quod mala in eo proposita, communiter in ore hominum magis exaggerantur quam sint; & si casus individualiter examinarentur; invenirentur longe minora esse mala, quæ altisonè conclamantur, quam res verè esse repèrantur. Nihilominus demus vera esse, & crebrò evenire, omnia illa inconvenientia, quæ Papa in eodem Canone impropèr, & si pauca sunt, quæ ipse percenset, addimus ea, quæ Concilium Colonienſe, identidem narrat (b): quæ Joannes Gerſonius (c): quæ Dionysius Carthusianus (d): & quæ alii feviorius genſi declamant: quid indè? nonnè Papa, & Concilium præfati, ipsique recensiti Auctores hæc eadem exaggerant etiam de beneficiis residentialibus solis? Vel saltem, nonnè hæc æquè succedunt in beneficiis residentialibus, ac in merè simplicibus? Si hæc inconvenientia æqualiter utrobique succedunt, jam Objectio indè petita, vel nihil, vel ferè nihil concludit; quippe ipsa inconvenientia adhuc succederent, etiam si Beneficiarii merè simplices residerent.

26. Ceterum si rerum omnium sistema esset abolendum, vel mutandum, ex quibus aliqua inconvenientia succedunt; quidam remaneret intactum? Quænam res, tametsi sanctæ, ac sanctissimæ, tutæ essent. Ex matrimonio plura, adulteria eveniunt: Ex sacra Communione plura sacrilegia: Ex Conviviis plures ebrietates: Ex mutuis plures usuræ: Ex mercaturâ plures fraudes: Ex Curia plures iniustitiæ: Ex Aula plures invidiæ: Ex frequentâ Ecclesiarum plures irreverentiæ, vanitates, concupiscentiæ, & sic de aliis rebus. Numquid hæc omnia mutanda sunt, corumque disciplina varianda? Absit. Corrigendi sunt abusus, non res alterandæ. Itâ ergo si plura inconvenientia succedunt in beneficiis merè simplicibus, corrigendi sunt abusus, non residentia necessariò exigenda est: quemadmodum ob non impleta onera donationis, non rescindenda est donatio, sed agendum est pro onerum implemento (e).

Itaque tota Objectione hac exactius ventilata, nullatenus probari ostenditur, quod *de Jure Canonico* Beneficarii merè simplices residentie personalis onere constringantur.

C A P U T XXVIII.

*In quo perpenditur OCTAVA OBJECTIO, paritèr petita
ex Jure Canonico, ad probandum, Beneficiarios
merè simplices Residentiæ personalis onere
adstrictos esse.*

S U M M A R I U M.

- 1 OCTAVA OBJECTIO, quod Jure Canonico veteri nulla daretur distinctio inter beneficia compatibilia, & incompatibilia per 1200. annos.
- 2 Ex suprâ relatis optimè patet præfata distinctio. De qua etiam fit sermo in Canone Concilii Placentini apud Gratianum.
- 3 Canon iste sano modo intellectus satis exprimit beneficia incompatibilia, & compatibilia: nec non beneficia merè simplicia.
- 4 Ex Hincmaro Remensi cognoscitur, quod illius ætate vigeat distinctio inter beneficia compatibilia, & incompatibilia.
- 5 Continuat idem sermo, & clare ostenditur, quod dñc præfata distinctio erat nota, & usualis in Ecclesiâ.
- 6 Concilium Aurelianense III. sermonem habet de Munificentis sacerdotum: memoratque Monasteria, Dioceses, & Basilicas, & quid intelligat per hæc.
- 7 Decernunt Concilium priorum munificentias retineri posse cum Abbatibus, Patriarchis, & Basilicis, satis designat beneficia compatibilia.
- 8 Si beneficia merè simplicia erant antè illud JUS antiquum; ergò jam dabantur. Si non erant; ergò creta sunt tempore, quo eximuntur à residentiâ.
- 9 Sportule, quæ olim fervientibus Ecclesiæ dabantur, non erant beneficia, sicut modò distributiones sunt quid à beneficio distinctum.
- 10 Canonicus, absens ex iustâ causâ, percipit redditus beneficii sui, non verò distributiones. Sæculo nono nota erat, & vigeat ista distinctio.
- 11 Sicut nunc non sunt idem beneficium, & distributiones quotidianæ; ita non erant olim idem sportule, & beneficia ecclesiastica.
- 12 Sportule antiquitatis non omnibus Clericis præbebantur, sed solis indigentibus: indebita proinde erant habentibus de proprio, ex quo viverent.
- 13 Sportule non solis dabantur Clericis, sed etiam laicis pauperibus, peregrinis, captivis &c. Unde pauperes vocabantur Beneficiarii Ecclesiæ.
- 14 Igitur sportule nec dabantur omnibus Clericis: nec solis Clericis, Ecclesiæ illi deservientibus, sed etiam viris alibi morantibus.
- 15 Licet beneficia, quæ nunc sunt, habeant aliquam conformitatem cum antiquis sportulis, adduc tamen in multis dissimilia sunt ab istis.
- 16 Sicut licita sunt mutatio sportularum in beneficia: ita licita sunt mutatio servitii personalis in servitium, quod possit exerceri per alium.
- 17 Differunt beneficia simplicia, ut contradistinguantur à duplicibus; à merè simplicibus, ut contradistinguantur à residentiâlibus.
- 18 Jura dicunt, quod beneficia exigunt residentiâ, quid loquuntur ut in pluribus: tamen beneficia merè simplicia ab illâ generalitate excludantur.

- 19 Etiam si Canonici dicant beneficium dari propter officium, non bene inferatur Beneficiarios simplices ad residentiam teneri.
- 20 Si aliqui Canonici possint residentiam à Beneficiariis merè simplicibus; hi veri sunt secundum sua tempora. Leges mutationi subsunt.
- 21 Potestatem mutandi leges habet Ecclesia, quæ dàm illà usà est, veteribus iuribus noviora derogant. Nosque stare debemus iuribus nunc vigentibus.
- 22 Olim Sacerdotes plurimi in die celebrabant. Non licebat in Quadragesimà vinum bibere. Interdicebatur Monachis ad Presbyteratum ascendere &c.
- 23 Illa bonum erat tunc observari, non verò nunc, quid supervenerunt cause mutationem hanc iustificantes. Lex naturalis an mutationem admittat.
- 24 In antiquum nil obstat, quando alii Canonici & generalis observantia residentie debitum abrogarunt Beneficiariis simplicibus.

1. BIKIUNT Octavo loco Contradictores adversus immunitatem ab onere residentie, quæ potuerunt Beneficiarii merè simplices, hoc modo. Jure Canonico veteri nulla dabatur distinctio inter beneficia servitoria, sive servitium personale exigentia, & beneficia, quæ nunc dicuntur merè simplicia, quandoquidem beneficia ecclesiastica per mille, & amplius annos in solis distributionibus, seu sportulis consistebant, nec ulla fuit, mille ducentis annis, umbra quidem distinctionis beneficiorum in Compatibilia, & Incompatibilia, quemadmodum testatur Thomassinus (a). Distributiones autem, sive sportule prælatæ, non debebantur nisi præsentibus, & consequenter servantibus personaliter, ac residentibus. Ergo etiam beneficia merè simplicia residentiam personalem exigebant. Et ideo passim dicitur à Doctoribus, quod, spectato jure communi, etiam beneficia merè simplicia exigunt residentiam; Si ergo secundum jus commune beneficia merè simplicia exigunt residentiam, sequitur, quod Beneficiarii merè simplices non sunt à residentie personalis debito immunes.

2. Respondetur primò negando antecedens: nempe quod jure canonico veteri nulla daretur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia: quodque per mille, & ducentos annos nè umbra quidem fuerit distinctionis beneficiorum in Compatibilia, & Incompatibilia. Nam ex superius allegatis patet, quod antiquo jure canonico dabatur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia, & inter Compatibilia, & Incompatibilia (b). Redeat Lector ad Caput septimum hujus Tomi, & veritati satisfactum inveniet. Post quæ si ad uberiores probationem alia ulterius audire desiderat, det intuitum Concilio Placentino, celebrato tempore Urbani PP. II. anno Christi 1095. in quo editus fuit iste canon, à Gratiano corpori Juris in suà Collectione confectus (c). *In quâ Ecclesiâ quislibet titularis est, in eâ perpetuo perseveret. Omnino autem in duabus aliquem titulari non liceat, sed unusquisque, in quâ titularis est, in eâ tantum Canonicus habeatur. Licet enim Episcopi dispositione unus diversis præesse possit Ecclesiis, Canonicus tamen præbendarius, nisi unius Ecclesiæ, in quâ conscriptus est, esse non debet. Si quæ tamen Capelle sunt, quæ suis redditibus Clericos sustentare non possunt, ea cura, ac dispositio Præpositi majoris Ecclesiæ, cui Capelle subditæ esse videntur, immineat, & tunc de possessionibus, quàm de ecclesiasticis Capellarum officiis, ipse provideat (d).*

3. Notentur Verba hujusce canonis, & invenietur, quod illà etate optimè dabatur inter beneficia residentialia, & merè simplicia, sive inter beneficia, compatibilia, & incompatibilia distinctio; nam quotiescumque Concilium, sive Pontifex in eo decernit, nullum posse titulari in duabus Ecclesiis, neque

in

(a) Thomassin. vet. leg. nov. Eccl. dist. 61. par. 2. l. 3. c. 1. §. 1. c. 14. num. 10.

(b) Pithæus supra c. 7. num. 10. l. 3. c. 1. §. 1.

(c) Cap. Sacellarum. c. 1. §. 1. c. 1. §. 1.

(d) Ex Concilio Placentino. Gratianus loco citat.

in eis præbendam Canonicam adipisci, taliter ut in utrâque sit Canonicus, pro-
fecto docet, duos Canonicatus esse beneficia incompatibilia. Similiter dum
dicit, quod Episcopi dispositione unus diversis præesse potest Ecclesiis, pro-
culdubio intelligit de Ecclesiis, sive beneficiis compatilibus, ad differentiam
eorum, quæ incompatibilia esse præmiserat. Demum cum memorat Capellas,
quæ proprios redditus tenuiores habebant; & earum possessiones, & offi-
cia ecclesiastica illis adnexa, disponi mandat à Præposito Ecclesiæ majo-
ris; quid nisi beneficia merè simplicia intelligit, & Compatibilia; distincta ab
Incompatilibus, per illud adverbium *samen*, quod est restrictivum & excep-
tivum eorum, quæ supra dixerat (a)? Si omnes alii deessent Canoneshic unus, &
se solo posset sufficere ad ostendendum, quod etiam jure canonico antiquo ple-
num locum habebat distinctio, quam Contradictores impugnant beneficiorum
compatibilium ab incompatilibus, sive residentialium à merè simplicibus.

(a) Barbof. trac. var.
dist. 401. n. 1.

4. Rursus ad antiquiora tempora procedendo, reperitur Hincmarus, qui an-
no Christi 845. Archiepiscopatum Remensem adeptus est (b), & duodecimo an-
no sui Episcopatus, qui incidit in annum Christi 847. quædam Capitula suis
Coepiscopis misit, Conciliis Galliarum inserta (c): In quorum tertio sic effa-
tur: *Quid quidem presbyteri præter Ecclesiam, in qua titulari sunt, etiam
Capellas habent, & quidem etiam veteres Ecclesias restaurant, aut altaria
nova construunt &c.* Subetque ut quis eorum celebret in altari per Episcopum
non consecrato. Illa ergo ætate Presbyteri habebant Ecclesias (in quibus titu-
lati erant, nempe ad parochiale munus assumpti, ut ex ejus verbis, quæ sub-
sequentè referemus, elucet) ac simul Capellas, nempe beneficia merè simpli-
cia: Sicque tunc etiam distinguebantur prima beneficia, uti residentialia, à
secundis, uti non residentialibus, & hæc cum illis compatibilia fuisse reputata
demonstrat Hincmarus, dum ea dimitti non mandat. Successivè idem Hincma-
rus anno 874. in Synodo Remensi, quam Universalem appellat, alia dedit
Capitula (d), in quorum primo talia pronuntiat: *quid non solum illiis, sed
etiam perniciosâ sibi, ac commissæ plebi præsumptione, contra Sacros Canones
Presbyteri nostræ Parochiæ dicuntur Ecclesias suas negligere, & præbendam
in Monasterio Montis Falconis oblinere: Sed & Canonici ipsius Monasterii Ec-
clesiarum rusticarum parochiarum occupare: necesse nobis est non solum quid inde
sacri canonici definiant demonstrare, sed & vigorem, ac censuram eorundem
sacrorum canonum, si se non correxerint, in contemptores exerceere &c.* Itaque,
eos qui ausi fuerint post definitionem magnæ, & universali hujus Synodi,
quidquam ex his, quæ sunt prohibita, perpetrare, decrevis Sancta Synodus à
proprio hujusmodi gradu recedere (e).

(b) Flodoard. Hist.
Remens. l. 1. c. 1.
(c) Conc. Galliar. 3.
fol. 635.

(d) Concil. Galliar. 3.
fol. 637.

(e) Conc. Galliar. loco
citati.

5. Et quibusdam aliis interjectis decernit, quod nullus Presbyter plebem
suam deferere, & ad Monasterii quasi tuitionem confugere: Vel Canonicus ordi-
natus in Monasterio, obsequia monasterialia derelinquens, turpis lucri cupidita-
te ob emolumentum decimæ rusticarum parochiarum Ecclesias studet inno-
dere &c. Et quod si presbyter plebis rector vult canonicalem præbendam in
Monasterio adipisci, professionis suæ libello ad ordinem, & titulum, atque regimen
plebis &c. se exuat &c. Erant tunc Canonicatus Monasteriales, seu regulares etiam
in Cathedralibus, prout & nunc sunt in pluribus locis. Vide autem, quod hic
vetatur uni, & eidem Presbytero beneficium Parochiale, & Canonicale insimul
retinere, sicut & Canonicale cum Parochiali. Cur? Quia tunc incompatibi-
lia. Constat enim, inquit Canon præfatus, & certum est, quid & claustra Mo-
nasterii, atque obsequia debita, & quæ sunt necessaria plebi in rusticanti paro-
chis insimul exequi nemo valebit (f). En clarè indicata compatibilitas, & in-
compatibilitas beneficiorum, non verbis, sed factis: prima inter parochias, &
capellas; secunda inter ipsas parochias, & præbendas canonicas; sic ut ex his
postremis alteram tantum retineri mandetur: duarum verò priorum nullam.

(f) Concil. Galliar.
cit. f. 638.

ju-

jubeatur dimitti, quia illæ erant incompatibiles, hæ autem compatibles. Satis ergo nota erat, & usualis, ætate illâ, distinctio inter beneficia comparibilia, & incompatibilia, nec subsistit, quod per mille, & ducentos annos Ecclesiæ fuerit ignota.

6. Pergamus ulterius ad ætatem adhuc antiquiorem. Concilium Aurelianense III. celebratum anno Christi 540. inter alia de beneficiis merè simplicibus, (munificentis Sacerdotum, ab eo dictis; quia ex merâ munificentia Sacerdotum, idest Episcoporum Clericis conferuntur) ita decernit: *de munificentis verò Sacerdotum id observandum, quod si quid præsentis tempore decedentium munificentis habetur, vel possidetur, deinceps à successoribus nullatenus auferatur* (a). Quibus munificentis intelligi beneficia ecclesiastica supra lautius patefecimus (b). Successive Concilium ipsum edicit: *De his verò Clericorum personis, quæ de Civitatis Ecclesiæ officio, Monasteriis, vel Diocesibus, vel Basilicis in quibuscumque locis possint, idest sive in Territoriis, sive in ipsi Civitatibus, suscipiuntur ordinande; in potestate sit Episcopi, si de eo, quod antè de Ecclesiâ habebant, eos aliquid, vel nihil habere voluerit, quid unicuique facultas suscepti Monasterii, Diocesis, vel Basilicæ debet plenâ ratione sufficere* (c). Per ly *Monasteriis* hic naturalitèr significari agnoscuntur, vel Abbatie monasteriales, vel Præbendæ canonicales in Monasteriis. Per ly *Diocesibus* evidentèr significantur Parochiæ, quæ aliquandò Diocesis nomine designantur (d). Per ly *Basilicis* intelliguntur Ecclesiæ aliquæ principales, aliquid prærogativæ majoris habentes super ordinaris Ecclesias, uti sunt Cathedralis, vel Collegiatæ, vel aliæ similes, quarum, quadraginta fuisse Romæ narrat Optatus Milevitanus (e), intelligens probabilitèr titulos Cardinalitios (f), aut significat sacras gædes aliquibus Sanctis peculiaritèr dedicatas, ad differentiam Templorum, quæ destinata sunt ad sacrificia (g).

7. Decernit ergo Concilium, quod si Clericus aliquis jam munificentie Ecclesiæ possessor, idest beneficium ecclesiasticum tenens, ad Abbatiam, sive Præbendam Canonicalem, vel Parochiam, aut Basilicam, in Civitate, vel Territorio Episcopali positas, promoveatur, sit in libertate Episcopus, an à promotio munificentiam ipsam prius obtentam, voluerit cum recentèr adepto Canonicatu, Abbatia, Parochia, vel Basilicâ, insimul retineri: vel non. Quoties autem decernit in potestate Episcopi esse permittere munificentiam, sive Beneficiis prioris retentionem, cum Præbendâ, Parochiâ, vel Ecclesiâ posteriori; satis ostendit, quod munificentie ipsius nomine nonnisi beneficium simplex, & compatibile intellexit: alioquin non ejus retentionem permisisset. Ex quibus patet, hallucinari eos, qui existimant, quod jure veteri nulla dabatur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia; quodque per mille ducentos annos ne umbra quidem fuit distinctionis beneficiorum in Compatibilia, & Incompatibilia: nam ex textu Concilii Placentini, Decreto Gratiani inserti, habitique anno Christi 1097. necnon ex textu Concilii Remensis, sive Hincmari in eologuentis, & ex se alia Capitula edentis, sub annis Christi 877. & 874. Demum ex textu Concilii Aurelianensis III. habiti anno Christi 540. contrarium enitescit: Et licet in hisce textibus non legantur voces illæ *residentialia*, & *simplicia*, sive *compatibilia*, & *incompatibilia*; hoc parum refert, cum sufficiat inibi contineri per voces illas significatas, estque lis de nomine disputare de dictionibus, quando res habetur per dictiones significatas: de quâ rê fufius dictum est supra, cum aliis ibidem prolatis (b), ubi Lectorem remittimus.

8. Respondetur *secundò*, retorquendo argumentum hoc dilemmate. Vel beneficia merè simplicia erant tempore suppositi antiqui juris, sive antè annos mille ducentos; vel non. Si erant, ergo jam dabantur à parte rei, tempore juris antiqui, & antè illos annos mille ducentos; ac per consequens etiam debebant dari voces, & dictiones connotantes, ac distinguentes beneficia residentialia

(a) Conc. Aurel. III. c. 12. apud Coriolen. fol. 45.

(b) Vide hic supra cap. 4 d. n. 1. & c.

(c) Conc. Aurel. III. cap. 13.

(d) Sydon. l. 9. ep. 16. Magni Vocab. Eccl. lib. 7. Diocesis.

(e) Optat. Milevit. lib. 1. Vide etiam Roman. 2. ad Mart. cap. 1. August. b.

(f) Theatr. Pit. human. P. Religio.

(g) Theatr. Pit. human. P. Templum.

(h) Vide hic supra c. 7 d. n. 11. & seq. 2. q. ad finem.

lia à merè simplicibus, & compatible ab incompatiblebus, ne præbendæ illæ essent innominatæ: & hæc beneficia merè simplicia tunc existentia sunt eadem ac illa, quæ nunc sunt, & pro merè simplicibus considerantur. Si verò antiquo illo tempore beneficia merè simplicia non erant; ergò beneficia illa, quæ nunc vocamus merè simplicia, & pro merè simplicibus reputamus, fuerunt erecta post illud tempus, sive post annos Christi mille ducentos. Ergò fuerunt erecta sub illâ formâ, & legibus, quibus tempore illorum erectionis vivebatur in Ecclesiâ. Sed forma, leges, & disciplina vigens in Ecclesiâ Dei post ducentos annos mille, ducentos, absolvit Beneficiarios merè simplices ab onere residentie; ergò isti ad residentiam nullatenus obligantur. Vide quæ dicta sunt superius (a).

9. Respondetur *tertiò*, negando causalem antecedentis, nempe quod quia beneficia ecclesiastica per mille, & amplius annos in solis distributionibus, seu sportulis consistebant, ideo non distinguerentur beneficia merè simplicia à residentialibus. Falsa est ista causalis; nam verum est, quod lato modo dicitur quod beneficia ecclesiastica nostri temporis succedunt antiquis sportulis Clericorum. Sed magis propriè dicendum est, quod sportulis, quæ olim deservientibus actus, & personaliter Ecclesiæ, dabantur, & quæ in erogationibus mensuris, seu diurnis, vel alio modo distributis, consistebant, de quibus videre est S. Cyprinum (*b*), nunc succedunt distributiones, quæ dantur Canonicis, Dignitatibus, Mansionariis, aliisque Clericis, choro personaliter deservientibus, dicunturque distributiones quotidianæ, vel quia quotidie illis distribuuntur, vel quia determinato tempore dispensantur eisdem Clericis, qui quotidie Divinis Officiis in Ecclesiâ perfolvendis intersunt (*c*). Sportulæ autem illæ non erant beneficia, nisi lato modo sic denominate, sicut & nunc ipsæ distributiones non sunt beneficia, saltem de rigore sumpta. Etenim distributiones ipsæ tamen lato modo, analogicè, & similitudinariè dici valeant beneficia manualia (*d*); nihilominus non sunt verè, & propriè beneficia, velut pro ecclesiastico titulo sumpta (*e*), sed sunt quidquam à corpore beneficii distinctum (*f*): & magis propriè sunt dicenda stipendia (*g*), utpote data propter solam intercessionem Divinis Officiis, tamquam propter micram causam formalem (*h*). Quia etiam dantur ultra, vel supra beneficium in titulum assignatum; appellatione reddituum beneficii non veniunt (*i*), nisi ubi omnes fructus beneficii in solis distributionibus quotidianis consistunt (*l*).

10. Hinc fit, quod si cui Canonico licentia conceditur, ut ab Ecclesiâ suâ possit abesse, ratione studii, vel aliâ iustâ de causâ; competunt ei quidem alii redditus sui beneficii Canonicali, sed non distributiones quotidianæ (m): quæ tandem uti traditæ propter ministerium personale, tamquàm merces operis, & veluti stipendium laboris, inter bona quæsi patrimonialia computantur, de quibus Beneficiarius, tamquàm absolutus eorum dominus, potest pro suo arbitrio, etiam per ultimam voluntatem disponere (n). Sunt, inquam, distributiones quotidianæ quidquam à beneficio distinctum, non distinctione recentèr excogitata, sed antiquis quoque temporibus observatâ: nam in iure disponitur ab Innocentio Papâ III. qui Ecclesiæ præfæcit anno 1198. quod Canonico, qui præbendâ caret (sumptâ hic præbendâ pro beneficio Canonicali) distributiones quotidianæ interim non negentur (o). Et antiquiori adhuc tempore, in Capitularibus Caroli Magni, qui regnare cepit anno Christi 868. legitur: *Canonici, Clerici, qui in Civitatibus, vel in Monasteriis degunt, qui beneficia habent, unde victum, & victum habere possunt; ut his juxta Apostolum contenti sint, & stipendia fratrum, unde pauperiores vitam sustinent, nequaquàm absumant. Si quis hæc statuta contempserit, utriusque careas, idest beneficii, & præbendæ* (p). Vides hic distingui beneficia à distributionibus quotidianis, quæ hoc loco dicuntur *præbenda*, ut cognoscas, eo tempore inter utraque distinctionem vicissile.

(2) *Vid. bic superius*
c. 7 m. 14. 15/eq.

(b) *Sauv. Cyprien*
c. 14.

(c) *Moues. de diff.*
quid. p. 1. qu. 1. mu. p.
Apr. p. 2. d. 7. cap. 7. in
prim. Barboj. de Ca-
ma. 2. 5. 1.

(d) *C. olim de Verb.*
signif. cum de Cler. non
resid. n. 6 Barbof. loco
cit. n. 4. & cum alijs ibi.

(f) *Boreljum. id. 1.*
tit. 10. n. 178.

(g) *Barbed-wire*.
 1. 21-4-4.

(h) *Movers de diff.*
guarir p-1-24 + m-1 5

(i) C. livres de pèche

e. a. de prae. in 6. Bar-
bof lae. et. n. 6.

- *Nesop. prax. & call.*

24 [7] *Adapt. p. 2. 1. 7. 1. 1.*
 25 *2. 7. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.*
 26 *(m) 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.*

Canc. 67. proct. m.
129. Barbel. lac. citat.

(n) *Silver Park, Cleveland*

factus 4-gm. 4-m. 1-Ce-
war. c. curv in officii.

n. 4. de reffam. Barbof
inc. cit. n. 32.

(c) Cash received 19
depr. acc.

2

(p) Capin'ar. Ca
vol. M.L. 2. c. 26.

11. Quemadmodum autem non sunt idem nunc beneficium, & distributio-
nes quotidianæ; ita non erant olim semper idem sportulæ, & beneficia ecclesia-
stica, optimèque contingebat, ut quis haberet Ecclesiam, seu Oratorium, aut
Capellam propriam, & separatam ab aliis, non verò sportulas; vel haberet
sportulas, & non Ecclesiam, sive Capellam, vel beneficium proprium: aut ha-
beret insimul & beneficium, & sportulas, primum ut in titulum, secundas ut
in stipendium interessentis personalis: adeoque non est verum, quod per mille
annos beneficia ecclesiastica in solis sportulis consisterebant, saltè omnia bene-
ficia, & semper, & ubique: cum priscis etiam sæculis inveniatur, quod Clerici,
præter sportulas, habebant propria beneficia, ut ex Capitulari Caroli Magni mox
allegato patet, necnon ex valde antiquiori sanctione Innocentii Papæ I. de qua
superius (a): Et ex ipsâ beneficiorum origine, quæ cum erectione Ecclesiarum,
Oratoriorum, Capellarum &c. usque à primis Christi sæculis incæpit, uti supra
potatum est (b). Clerici etenim ipsis Capellis, Ecclesiis, & Oratoriis præ-
fecti, eorum beneficia, sive redditus in titulum obtinebant, non verò sportulas
percipiebant, vel si has quoque alicubi percipiebant, erant quid ab ipsis bene-
ficiis distinctum.

12. Respondetur *quarto*, negando suppositum, nempe quod, dato etiam,
sed non concessio, fuisse idem olim sportulas, sive distributiones, & beneficia, he
sportulæ darentur solis Clericis, & quidem præsentibus, sive personaliter de-
servientibus Ecclesiæ, à quâ præbebantur. Nam tametsi ordinariè Clericis Ec-
clesiæ deservientibus porrigerentur; attamen nec omnibus Clericis, neque solis
Clericis tradebantur. Non tradebantur omnibus Clericis, quia sub ipsis primis
Ecclesiæ sæculis, quando sportulæ in Clericis dividebantur, plures Clerici, Dia-
coni, & Presbyteri erant, etiam curam animarum exercentes, qui de proprio
patrimonio vivebant; Jam inde, inquit Thomassinus, à primis incunis Ecce-
lesiæ sæculi, tam multi Clerici sanctissimi, & parochiis præerant, & Decanatus,
atque Archidiaconatus administrabant, alique ecclesiastica beneficia, qui se suo
tamen sumptu, & patrimonio censualebant (c). Hi ergo erant Clerici, Ecclesiæ
famulabantur, & ecclesiastica officia exercebant, qui tamen non beneficiis, quæ
in sportulis consistebant, potiebantur; sed de proprio patrimonio vivebant, &
sic sportulæ non omnibus Clericis tradebantur, imò non semel alibi ostendimus,
ex Sanctis Hieronymo, ac Prospero Aquitanico, quod Clerici habentes bona
patrimonialia, quibus viverent, non poterant ecclesiasticos redditus adipisci (d).
Non ergo tunc dabantur sportulæ cunctis Clericis, sed solis indigentibus eccle-
siastico subsidio.

13. Neque pariter tradebantur solis Clericis, quia dabantur etiam paupe-
ribus, egenis, infirmis, damnatis ad metalla, captivis, constitutis in carce-
ribus, peregrinis, masculis, & feminis; ac quotquot sui nomine pauperum
nuncupantur: qui propterea Beneficiarii Ecclesiæ censiti sunt, ut alibi notavi-
mus (e), & ab eodem Thomassino ita considerati: Elucescit &c., quam verè
pauperes inscribendi sint albo Beneficiarium ab Ecclesiâ alendum (f).
Hinc apud Flodoardum (g), & adhuc antiquius apud Concilium Antihodo-
rense, anno 590. celebratum, pauperes dicuntur *Matricularii Ecclesiæ* (h),
quia scripti matriculæ, albo, elencho, sive catalogo eorum, qui sportulas ab
Ecclesiâ percipiebant, & qui si erant Clerici, dicebantur *Clerici, vel Cano-
nici matricularii* (i), si verò laici egentes, vocabantur *pauperes matricula-
rii Ecclesiæ*. Ulterius cum tota potestas ministrandi, & dispensandi bona ec-
clesiastica apud Episcopum resideret, in illius erat arbitrio augere, vel mi-
nuere numerum Clericorum, numerumque portionum, sportularum, &
eorum, qui de hisce participabant. Nullibique reperitur fuisse Episcopis inter-
dictum dispensare partem reddituum ecclesiasticorum viris extræ eorum diges-
ses commorantibus; imò potius constat illos consuevisse loculentas erogatio-
nes

(a) Vid. hic sup. c. 3.
num. 3.

(b) Vid. sup. cap. 3.
à num. 9.

(c) Thom. sup. cit. in
not. Eccl. di. c. 2. h. 3.
c. 34. n. 34. §. 100.

(d) Vid. infr. c. 3.
num. 4.

(e) Vid. sup. à tom. 3.
cap. 3. n. 4. §. 19.
(f) Thom. sup. cit.
p. 34. c. 2. n. 100.

(g) Flodoard. lib. 3.
c. 16. h. 1. Regens.
(h) Conc. Antihod.
anno 590. cap. 3. & ibi
Rozas.

(i) Dominie. Maggi
Pecab. Eccl. P. Mat-
ricularia.

nes huc illuc mittere, uti fufius alibi demonftravimus (a). Et fic fi de fportulis, & redditibus ecclefiafticis participabant etiam extranei; proculdubio ifte non erant debita folis Clericis Ecclefie illi defervientibus, fed etiam aliis.

14. Itaque dum nulla lex prohibebat Epifcopis admittere ad fportulas, five ad pias erogationes, fuarum Ecclefiarum etiam pauperes, & Clericos alienos, jam in arbitrio erat cujuslibet Epifcopi participes facere fportularum fuarum Ecclefie quofcumque Clericos, etiam non prefentes, dummodo benemeritos, vel quia indigentes, vel quia piis operibus alibi de mandato ipfius Epifcopi mancipatos, vel quia aliter eisdem fportulis dignos. Et ita fi fportulae non porrigebantur, vel faltem poterant non porrigi omnibus Clericis: neque dabantur folis Clericis, neque illis folis, qui actualiter in illa Ecclefia miniftrabant, cujus reddituum fportulae diftribuebantur; jam pater, quod ficuti tunc fportulae faltem aliquando licite tradi poterant viris, vel alibi commorantibus, vel actualiter non miniftrantibus in Ecclefia fportulas elargiente; ita etiam nunc beneficia mere fimplicia, iufdem fportulis fuccedentia, licite valent Clericis, etiam perfonaliter non residentibus, conferri. Adeoque argumentum non probat adverfus nos, fed potius adverfus Contradictores.

15. Refpondetur *quinto*, quod quamvis beneficia ecclefiaftica, quae nunc funt, fuccedant aliquo modo in lata acceptione antiquis fportulis, & habeant aliquam conformitatem (quae tamen rigorofa non eft, ut innuimus, fed folam fimilitudinaria, & æquivoca) cum ipsis antiquis Ecclefie fportulis; adhuc tamen argumentum ab illis petitum ad beneficia non ambulat pari paffu, fed claudicat valde, quippe in pluribus beneficia ecclefiaftica funt à fportulis diffimilia: omnis autem parva diffimilitudo fufficit, ut argumentum deductum à fimili ad fimile non afficiat (b). Ideoque dicitur communiter, hoc argumentum effe fragile, infirmum, ac leve (c). Cumque diverfa fit juris difpofitio inter diftributiones quotidianas, & beneficia; diverfa quoque eft proculdubio inter fportulas, & beneficia; ubi autem inter fimilia inequalis eft juris difpofitio; argumentum ex uno deductum ad aliud nihil afficit (d). Et ita quidquid fuerit olim de fportulis Clericalibus, an deberentur folis perfonaliter miniftrantibus, nec ne; hoc non concludit, quod idem fit nunc in beneficiis ecclefiafticis de neceffitate observandum: ficuti non idem fit nunc, quod olim fiebat de *fportulis confularibus* (e).

16. Præterquamquod fi, mutata Ecclefie difciplinâ, diftributiones, & fportulae, verfae funt in beneficia; mutata eft quoque obligatio affiduitatis perfonalis, quae fupponitur debita pro ipsis fportulis confequendis: ergo fi licita fuit prima mutatio fportularum in beneficia, jam à totius Ecclefie praxi observata, & à jure communi approbata; licita eft etiam fecunda mutatio, quae affiduitatis perfonalis debitum tollit, jam generaliter per totam Ecclefiam observata, & à jure communi pariter approbata, ita ut quæ tunc debebant fieri perfonaliter, nunc poffint fieri per fubstitutum: non eft enim ratio, cur fieri poffet mutatio quoad unam rem, & non quoad aliam. Ergo ftante iuftitia utriusque ipfius mutationis, beneficia mere fimplicia, fimilitudinem, five fuccelfionem fportulis habentia, exemptionem præbeant Beneficiariis mere fimplicibus ab onere residentiae: tametsi non eam præbeant beneficia refidentia, quia in eis electa eft induftria perfonae fpecialiter ad onus chorale, vel curatum, perfonaliter obendum: quæ induftria non eft electa in Beneficiariis mere fimplicibus, utpotè qui cum nullum habeant opus perfonaliter adimplendum; nihil fuit opus in eis inquirere, ac deligere induftriam perfonae.

17. Cæterum quod fpectato jure communi, beneficia quoque mere fimplicia exigant refidentiam, ut ex adverfo ponitur in Objectione; ingenuè contineamur hoc paffim à Doctores affirmari, & ita Theologos (f), atque ita Canoniftas tenere (g). Sed an de rigore propositio hæc fit vera, judicet quifque vis observavit, quod aliqui Doctores, dum memorant beneficia fimplicia, non

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

M m 2

intel-

(a) Vide fupr. Tom. 1. cap. 2. n. 9. c. 2. n. 7. 8. Tom. 2. c. 14. n. 6. Tom. 3. cap. 4. n. 11.

(b) Bertac. in repert. h. q. quæ mov. c. de tranf. n. 76.

(c) Menoch. conf. 77. num. 177. l. p. conf. 75. num. 62. Berbol. in aff. per dec. 101. n. 8.

(d) Bald. conf. 320. in fin. lib. 1.

(e) Alex. Politimius comment. ad Digeftionem Leodicef. c. 4.

(f) Aser. de h. m. lib. 7. c. 1. q. 1. Filliac. tom. 2. tr. 4. c. 6. n. 25. l. p. ali.

(g) Fagnan. in cap. fupr. ordinata 25. num. 5. de proband. l. 2. l. p. in c. congreffus 6. num. 1. l. p. 12. de Cler. non refid. lib. 2. Berol. Sum. dec. 101. n. 10. num. 143. Gort. de benef. p. 52. n. 1.

intelligent de beneficiis merè simplicibus, quorum hic sermo est, sed de beneficiis servitoris, non duplicibus, qualia sunt Canonicatus, Mansionarie, Capellanie chorales &c. quæ ab eis dicuntur beneficia simplicia, habito respectu ad beneficia curata, & dignitates ecclesiasticas, quæ vocant beneficia duplicia, Itaque accipiunt beneficia simplicia, non ut merè simplicia, & prout contradistinguuntur à residentialibus, sed ut simplicia tantum, prout contradistinguuntur à duplicibus, adeoque in sensu valde diverso ab eo in quo noshic effatur. Quare tamen Auctores dicant, quod beneficia simplicia de jure communi exigunt residentiam; non bene inferitur ad hanc Beneficiarios merè simplices coarctari, quia illi loquuntur, vel saltim exponi possunt, quod loquuntur de beneficiis choralibus, non verò de merè simplicibus. Equivocatio ergo est in verbo *simplicia*, quod quoties potest referri ad aliam significationem, nihil concludit pro debito residentie contra beneficia merè simplicia. Actus enim referibiles ad alium titulum, non tribuunt jus eisdem alleganti (a).

18. Ad hæc notetur, nullibi in Jure, quod nobis innotescat, disponi, quod Beneficarii merè simplices ad residentiam obligentur. Decernunt quidem Canones, quod Clerici obtinentes beneficia, residere teneantur, seu aliquod ministerium personale debeant exercere, sed loquuntur de beneficiis generaliter, & prout in pluribus, adeoque de beneficiis residentialibus tantum: quippe beneficia ut in pluribus sunt residentialia: & sic propositio illa regulari debet, prout exigit subiecta materia, idest quod residentiam exigant beneficia residentialia, non verò merè simplicia. Et sanè quemadmodum leges generales non corrigunt leges speciales (b); Sic & propositiones, sive conclusiones generales, quamvis generaliter veræ sint, non tamen earum veritas quoad omnia particularia verificatur. Ità generaliter dicitur, quod omne animal habens aures audit, & verum est, quia ut in pluribus ita est: Sed tamen hoc non verificatur de surdis. Dicitur etiam generaliter, quod omnis homo matrimonium contrahere valet, & verum est, quia ut in pluribus ita est, sed tamen hoc non verificatur de Presbyteris, Monachis, & Monialibus: Ità dic de aliis rebus. Eodemque modo licet jura dicant, quod beneficia exigunt residentiam, quia ut in pluribus res ita se habet, Juraque semper se adaptant ad id, quod solet frequentius evenire (c); Non tamen hinc inferitur, quod beneficia merè simplicia ab illà generali dispositione non excludantur, propter speciales qualitates in eis concurrentes, quæ in Beneficiariis residentialibus non inveniuntur.

19. Nequæ ex eo quod Canones dicant, beneficia exigere aliquod ministerium (d), vel quod beneficium datur propter officium (e); ritè inferitur Beneficiarios merè simplices residentie onere adstringi, quippe, uti alibi ostendimus, ministerium, si quod injunctum est talibus beneficiis, satis adimpletur, cum per substitutum impletur. Officium quoque, propter quod datur beneficium, nisi aliud exprimatur, solas horas canonicas comprehendit, quæ licite possunt ubilibet recitari à Beneficiariis merè simplicibus, quibus nullus est præscriptus locus, ubi sacre psalmodie operam dent, ad differentiam Beneficiorum choralium, quibus determinata Ecclesia assignata est, ubi sacras laudes persolvant. Et ita neutrum ex his importat, quod Beneficarii merè simplices residentie vinculis implicentur ex dispositione juris communis, de eis individue non loquentis. Præsertim quia cum in corpore Juris communis, apud Gratianum (f), in libris Decretalium (g), & in Sexto earundem (h), habeamus Canones dilucidè, patentèr, atque inconcusse disponentes beneficia, sive Beneficiarios merè simplices esse à residentie debito exemptos; certè re sincere pensata, & fundamentalitèr examinata, videtur omnino concludendum, quod spectato jure communi beneficia simplicia non exigant residentiam (i).

20. Sed

(a) Cord. de Luca de Regul. tit. 1. §. 10.

(b) Fagnan in cap. Vir. qui non est ad regulam, §. 10.

(c) Leg. ad suff. de legib. Fagnan in cap. Vir. qui non est ad regulam, §. 10.

(d) Cap. quia ministerium de Clerico resid. (e) Cap. fin. de rescriptis de 6.

(f) Cap. Sanctissimum §. Omnes s. de 1. 10.

(g) Cap. Clerici 17 de Cler. non resd.

(h) Cap. Clerici 7. de rescriptis de 6.

(i) Vid. hoc supra §. 7. §. 10.

20. Sed admittamus ex abundantia, quod beneficia merè simplicia, de jure communi antiquo expolerent residentiam, hoc nihil prorsus officit; Nam jurum id præcipientium vis destruitur responsione, quam in consimili casu dicit S. Antoninus dicens, quod *Capitula in contrarium allegata, vel alia similia, loquuntur secundum sua tempora, sed hodiè fecus* (a). Notum est etiam omnibus, vel mediocriter doctis, quod ad cujuslibet Reipublicæ tutum regimen spectat posse leges, prolocorum, temporum, & personarum opportunitate mutare (b). Hæc potestas fuit in lege veteri, de qua præter Interpretes, legatur Limneus in res alioquin Catholicorum parum propensus (c). Fuit & in Republicâ Romanorum, quorum adhuc memorantur leges *Æmilia de Censoribus*; *Appuleja de Majestate*; *Atilia de Tutoribus*; *Bebia de Prætoribus*; *Cæcilia de Fulcionibus*; *Calphurnia de ambitu*; & alie permultæ usque ad 184. (d). quæ paulatim sancitæ sunt, & paulatim dispunctæ unâ obsolescente, & altera de novo procedente. Sed quodnam Regnum, quodnam Imperium, quænam Respublica fuit unquam in mundo, ubi non fuerit licitum leges pro temporum diversitate mutare? Detur intuitus antiquis Regnis, detur presentibus, & agnoscat, quam certa, & inconcussa semper fuerit utiliter hæc potestas, cujus admissio sanè dici potest nunc ex primis principiis laudabilis politiæ, ac boni regiminis cujuslibet Principatus.

21. Hanc autem eandem potestatem, quæ de regalibus est (e), habere quoque debet, ac habuit semper Ecclesia (f). Quæ si eam habet, atque habuit, certum est, quod potuit, ac potest etiam eandem exercere (nisi velimus dicere, quod habeat gladium, sed non possit illum eximere: quod habeat sciamdum, sed non valeat illud contra solis radios explicare: quod habeat equum, sed non possit super illum equitare &c. quod non esset sapienter loqui, sed delirare). Si ergo Ecclesiæ fas fuit interdum leges mutare, proculdubio antiquioribus juribus recentiora successerunt: veteribus autem juribus noviora derogant (g). Ergo quidquid sit, an antiquiores juris Canones depolicerent à Beneficiariis merè simplicibus residentiam; hoc nihil ad nos, qui vivere debemus non secundum id, quod antiqua illa jura præscribebant, sed secundum id, quod postcunt jura, quæ nostris temporibus observantur. Tum quia non sine causâ mutati fuerunt antiqui illi canones (h): tum etiam quia nimia, & nimium deformia sequerentur inconvenientia, si cuncti antiqui Canones observari deberent, & ea fieri modo, quæ antiquis temporibus, vel poterant, vel solebant in praxim perducere, hodiè autem fieri destiterunt; abierunt in desertum, suntque diversis, vel contrariis legibus abrogata.

22. Sic olim Sacerdotes multoties quotidie sacra Missæ mysteria celebrabant, adeo ut Summum, Sanctumque Pontificem Leonem III. legatur in die quandoque etiam novis celebrasse (i). Olim tempore Quadragesimæ vini haustus erat Christianis jejuniis interdictus, quâ de re Theophrastus Alexandrinus. *Qui legum præcepta custodiunt, ignorant vinum in jejuniis, & omnis carnis usum repudiunt* (j). Olim prohibitum erat Monachis ad Sacerdotium promoveri: adeo ut S. Paphnutius, insignis multorum Monachorum rector, & parens, reputaverit cogitationem feralis ambitus, si in mentes irrepserit *Monachorum, ut vel primi capiant esse, vel Clerici* (k). Centum, quinimodè mille alia similia invenire est in antiquis Sacris Canonibus, vel in aliis regulis ecclesiasticæ disciplinæ, olim observatæ, quæ nunc ab usu penitus recesserunt, & hic brevitatibus gratiâ omittuntur. Ergone nunc quoque licebit novies in die celebrare? Eritne crimen in diebus jejunii vini poculum adhibere? Imputabiturne Monachis ad culpam, si Sacerdotium cum Monachatu suscipiant? Peccabuntne homines non observando mores illos antiquos, vel Canones jam obsoletos, quorum olim praxis fuerat in Ecclesiâ? Absit. Alioquin tota jam confunderetur ecclesiastica disciplina.

(a) S. Antonin. 2. par. tit. 15. cap. 1. §. 9. fol. 160.

(b) Anton. Augustin. de legib. cap. 17. §. 19. Vid. supr. tom. 1. c. 11. num. 11. Et infra hoc tom. 2. c. 9. n. 18.

(c) Joannes Limneus in Aut. Bull. Carol. III. cap. 19 §. 4.

(d) Anton. August. de legib.

(e) Card. de Luca de Regal. in Sum. Regal. §. 11 n. 127.

(f) Jacob. Almain. de possib. Eccles. cap. 12. §. 1. tom. 1. oper. Jo. Gerjon.

(g) Sarr. de leg. l. 6. cap. 7. Auct. p. 1. §. 1. cap. 10. in v. 1. Lorman. lib. 1. tr. 1. cap. 110 n. 1. Bonac. de legib. tom. 2. disp. 36. q. 1. par. ult. §. 1. de Luca de jurisd. dist. 107. n. 6.

(h) Cap. Præsentationem 7. d. 30. vid. Fagnan. c. non debet 8. de Consang. & aff. fin. l. 4.

(i) Baron. ann. 462. num. 12. c. 16 n. 19.

(j) Theophrast. Alex. epist. Paul. ad Ecl. Epist. Minerv. dist. 1. Apolog. fol. 48.

(k) Theophrast. op. par. 1. c. 1. §. 1. n. 5.

23. Nam licet hæc, secundum priora tempora, bonum esset, ut observantiam haberent; Attamen mutato rerum statu, propter novas causas, quæ supervenerunt, bonum fuit ut non observarentur, ideoque destitutum est ab eorum observantia: Et sicuti laudabile tunc erat secundum antiquas illas leges vivere; sic præconio dignum est nunc se novis legibus conformare. Profecto admittunt alterationem, sive rationabilem mutationem nedum leges positivæ, sed etiam ipsa lex naturalis, non quidem in se ipsa, sed ex parte objecti, ob circumstantias supervenientes. Et ita quamvis ab initio cuncta bona de jure naturali essent inter homines communia, tuncque contra jus naturale fuisset aliquem usu cujuscumque rei privare; nihilominus quia temporis successus, generisque humani status postulavit, pro meliori esse, quod bona dividerentur, jure positivo eorum divisio facta est. Sic etiam licet de jure naturali esset, quod nullus rem alienam retineat invito Domino; attamen jus positivum hanc legem notabiliter immutavit, superaddictâ lege præscriptionis, quâ statuitur, ut qui rem alienam bonâ fide taxato tempore apud se retinuit, illius dominium acquirat; remque ipsam suam faciat (a). Nec jam licite potest quis contra jus præscriptionis rem suam à possessore bonæ fidei vindicare: neque promiscuè, cunctis, & cunctorum rebus pro suo libito uti, sub pretextu quod antiqua lex naturalis ita deposceret.

24. Si autem etiam Juris naturalis observantia in sensu præfato mutationem admittit; Si jura positiva sunt alterationi obnoxia quoad alias res; nunquid alterari non potuit disciplina, possessionem beneficiorum ecclesiasticorum concernens; & obligationes sive reales, sive personales, illis adnexas perspicies? Quid habent amplius beneficia, quam habeant aliæ res ecclesiasticæ, ut quemadmodum hæc, sic & illa mutationem non admittant; & quidem mutationem non in essentiâ, sed in modo distribuendi eadem cum hoc, vel illo onere? Igitur tamen de jure communi antiquo, sive juxta præfatos juris communis Canones fuisset, quod olim beneficia merè simplicia residentiam postularent; adhuc nihil obstatet hoc adversus exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentie; quippe Canones illi locum habuerunt pro eo tempore, quo in suo robore viguerunt (si tamen res verâ unquam fuerunt)

non verò pro temporibus nostris, quibus jam invaluerunt, & universalem observantiam obtinuerunt; alii Canones, generaliter per totum orbem vigentes, qui eadem beneficia, illorumque possessores, à residentie personalis debito liberant, immunisque prorsus, ac exemptos sine ambiguitate, declarant,

C A P U T XXIX.

In quo dispungitur NONA OBJECTIO, petita ex eo quod olim esset idem ad Ordinem, & Beneficium promoveri: unde inferatur, quod Beneficiarii merè simplices ad Residentiam teneantur.

S U M M A R I U M.

- 1 Nona Objectio ex eo, quod olim promotio ad Ordines, & ad beneficia sacra-
nunt, & idem esset, nec divideretur officium à beneficio, sive à sportulis,
- 2 Perperam hic supponitur, quod beneficia nunc sint idem ac sportulæ antiquæ.
Et quod perceptio sportularum personalem exigeret residentiam.
- 3 Falsum est, quod præcis temporibus beneficium non distingueretur ab officio,
Aliqui Clerici sportulas non percipiebant, etiam si officia ecclesiastica
exercerent.
- 4 Juxta Canones antiquos, ex Sanctis Patribus desumptos, jubentur Clerici
de proprio vivere, & non de rebus Ecclesiæ, si habent bona patrimo-
nialia, Non eras ergo idem beneficium, & ordo.
- 5 Nedum ergo non est verum, quod antiquis sæculis idem esset beneficium, &
ordinem adipisci, & quod unum non esset ab alio separatum.
- 6 Etiam recentiori Ecclesiæ ætate viguit admissio Clericorum ad titulum pro-
prii patrimonii: de quo in Concilio Chalcedonensi edita fuit sanctio. His-
que est titulus Ecclesiasticus ad Ordines.
- 7 Promoti olim ad titulum patrimonii carebant beneficio. Titulus patrimonii
non est beneficium: gaudet tamen privilegiis honorum Ecclesiæ, & est
titulus subsidiarius ad Ordines consequendos.
- 8 Habebant olim, habentque modo etiam Clerici solâ primâ onsurâ insigniti,
ordine verò carentes, beneficia in titulum. Monachi sunt veluti totidem
Beneficiarii.
- 9 Prima Tonsura non est Ordo, sed preparatio ad Ordines. Simplici Tonsurato
non licet lectiones ex ambone legere in Ecclesiâ. Potest tamen habere
ecclesiastica beneficia.
- 10 Eadem prima Tonsura non est Ordo, sed quædam dispositio ad Ordines: eo mo-
do quo Novitatus est quid medium inter statum laicalem, & regularem.
- 11 Contendunt Theologi, & Canonistæ, an prima Tonsura sit Ordo. Cum ei non
competat Ordinis definitio, nec consens materia, & forma &c.
- 12 Agis suæ Barbosa de hac questione; afferens varias rationes, cur Canonistæ
consent primam Tonsuram esse Ordinem.
- 13 Cum Clerici primæ Tonsuræ possint consequi beneficia, quorum laici sunt inca-
paces; inferunt primam Tonsuram esse Ordinem.
- 14 At Theologi oppositâ sententiâ excludunt ab Ordinum numero primam Tonsu-
ram: quid de eâ ex Concilio Tridentino?
- 15 Barbosa responsiones addis, diluentes Objecta Canonistarum, afferentium
primam Tonsuram esse Ordinem.
- 16 Si ergo prima Tonsura propriè non est Ordo, & Tonsurati sunt incapaces bene-
ficiorum; jam non est idem Ordo, & beneficia adipisci.

17 Etiam

- 17 Etiam si olim non disjungerentur Ordo, & Beneficium; jam nova disciplina aliud exigit. In una quoque Republica leges sunt mutabiles.
- 18 Etiam leges ecclesiasticæ mutabilitati subiacent. Nos videre debemus non juxta leges antiquatas, sed juxta eas, quæ nunc vigent.

1. BNICIUM Novo loco Contradictores, hoc modo. Antiquis Ecclesiæ temporibus, promotio ad Ordines, & ad ministeria sacra, una, eademque fuit ac ad beneficia ecclesiastica: & ita beneficium non dividebatur ab officio, & ab ordine, sive ab illius ministerio, nec hoc ab illo: adeoque ad Ordines promoveri, & beneficio ecclesiastico insigniri; seu ad sportulas ab Ecclesiâ percipiendas admitti, unum erat, & idem. Sed sportularum exactio debita Clericis in ordinibus constitutis personalem residentiam requirebat in locis, ubi Ordines exerceri debebant, & stipendia ordinum percipi, nempe sportulæ præfatæ; ergo etiam beneficiorum possessio, quæ in loco sportularum succedunt, ipsam residentiam requirit. Non beneficiorum solummodo curatorum, & choralium, seu illorum, quæ residentialia dicuntur, igitur etiam beneficiorum merè simplicium. Ergo Beneficiarii quoque merè simplices ad residentiam personalis debitum obligantur.

2. Respondetur *primò* potissimam vim hujus argumenti restringi ad hoc, quod beneficium nunc sint idem ac sportulæ antiquæ: quodceptio sportularum, remotioribus illis Ecclesiæ sæculis, personalem exigeret residentiam. Erroneum autem est utrumque; vel saltè tales, atque adeo graves paritur difficultates, ut neutrum valeat pro incontrovertibili admitti: Sicque Objectio innititur duobus suppositis, quæ non subsistunt. Beneficia ecclesiastica nostri temporis sunt res valde diversa ab eo, quod essent sportulæ antiquæ: Et sportulæ antiquæ admittebant etiam extraneos, longè morantes, & in loco, in quo disponfabantur non residentes. In præcedenti octavâ Objectione de illis fusiùs est tractatum, & utroque ad trutinam vocato, demonstravimus ea non verificari, nec quod beneficia ecclesiastica nunc sint idem, ac erant olim sportulæ, quàm Ecclesia dispensabat: Nec quod participes ipsarum sportularum necessariò residentiam personalis onere adstringerentur. Intueatur ergo benignus lector responsiones dictæ Objectioni octavæ per nos allatas (a): Ad illas eoim eum remittimus; ne hic easdem iterum repetamus.

3. Respondetur *secundò* falsum esse, quod præcisè illis temporibus beneficium non distingueretur ab ordine, & officio, unaque esset ad utrumque promotio: nam, ut alibi adnotavimus, non omnes Clerici, tametsi Clericalibus ordinibus insigniti, sportulas, sive fructus ecclesiasticos percipiebant, sed de redditibus proprii patrimonii vivebant, Ecclesiæ nihilominus serventissimè deservientes, de quibus Thomassinus; *qui olim inter Clericos ad cultum perfectionis ferventius eminebantur, Ecclesiæ gratis ministrabant* (b). Erant & alii, nodum ad ordines promoti; sed & ad regendas Ecclesias, atque ad alia officia ecclesiastica exercenda deputati, qui propriis sumptibus vivebant, memoratque illos idem Auctor dicens, *jàm inde à primis intuenti Ecclesiæ sæculi, tam multi Clerici sanctissimè, & parochiis præerant, & Decanatus, atque Archidiaconatus administrabant, aliique ecclesiastica beneficia, qui suo se tamen sumptu, & patrimonii censu alebant* (c). Et ne patetur eos id fecisse ex solo instinctu pietatis, & spiritu majoris perfectionis; attendant Contradictores, qui antiquorum Canonum observantiam inculcant, & audiant, quid Sacri Canonum de hincint.

4. In cap. Clericos, sumpto ex D. Hieronymo (d), dicitur: *Clericos illos convenit Ecclesiæ stipendiis sustentari, quibus parentum, & propinquorum nulla suffragantur bona; qui autem bonis parentum, & opibus suis sustentari possunt, si quod*

(a) *Vid. cap. præced. d. n. 9. l. c.*

(b) *Thomassin. p. 1. l. 1. c. 20. l. 3.*

(c) *Thomassin. loco cit. p. 1. l. 1. c. 20. n. 14.*

(d) *S. Hieron. epist. ad Dav. l. 1. c. 1.*

fi quod pauperum eſt, accipiunt, ſacrilegium proſcindo committunt, & per abuſionem talium, iudicium ſibi manducant, & bibunt (a). Et alibi ex S. Proſpero Aquitanico. Paſtor Eccleſiæ, quibus ſua ſufficiunt, non debet aliquid erogare, quando nihil aliud ſibi habentibus dare, quàm perdere. Nec illi, qui ſua poſſident, dari ſibi aliquid volunt, ſine grandi peccato ſua, unde pauper viſurus eras, accipiunt (b). Sequitur idem S. Proſper: De Clericis quidem dicit Spiritus Sanctus: peccata populi mei comedunt. Sed ſicut nihil habentes proprium, non peccata, ſed alimenta, quibus indigere videntur, accipiunt; ita poſſeſſores non alimenta, quibus abundanti, ſed aliena peccata ſuſcipiunt &c. Qui Eccleſiæ ſerviunt, & labori ſuo velut debita reddi oportere credentes ea, quibus opus non habent, aut accipiunt, aut exigunt, nimis carnaliſter ſapiunt, ſi putant, quod Eccleſiæ fideliter ſervientes, ſtipendia terrena, & non poſſidi præmia æterna pereſciant. Scandalorū quippè miſiſia, quid cæleſtia non habet, terreno ſtrenuè militantibus præſtat. Unde ſatiū indignum eſt, ſi fidelis, & oſeroſa devotio Clericorum propter ſtipendium temporale præmia ſempiterna contemnat. Quod ſi quilibet miniſter Eccleſiæ non habet unde vivat, non ei præmium hñe, ſed neceſſaria præſtat Eccleſia, ut in futuro præmium laboris ſui recipiat &c. Illi quoque, qui vel idonei nihil quidem ſibi dari velut debitum poſtunt, ſed tamen Eccleſiæ ſumptibus vivunt, non eſt meum dicere, quali peccato cibos pauperum præſumendo ſuſcipiant, qui Eccleſiam, quàm juvare de propriis facultatibus debuerunt, ſuis expenſis inſuper gravant (c).

(a) Cap. Clericos & conſ. 1. q. 2.

(b) Capit. Paſtor 9. conſ. 1. q. 1.

(c) S. Proſper de vit. contempl. l. 2. c. 10.

5. Tàm juxtà Canonum ergò, quàm juxtà Patrum ſenſus, & diſciplinam, remotiorum temporum, ut ſuprà relatam, nedùm non eſt verum, quod currentibus illis priſcis ſæculis, unum, & idem eſſet beneficium eccleſiaſticum, & officium, ac ordinem Clericalem adipiſci; nec unum eſſet ab altero ſeparatum; ſed imò potiùs conſtat primum fuiſſe à ſecundo valde diſtinctum; & talitèr diſtinctum, ut unus habere aliquando Clericalem ordinem, atque officium, regeretque Parochias, exerceret Archidiaconatus, Decanatus, & alia eccleſiaſtica miniſteria, nec tamen beneficium, ſeu proventus eccleſiaſticos obtineret: Quinimò & nec eos poſſet integrè conſcientià obtinere, quoties redditus tales ex patrimonio proprio proſideret, quibus valeret congrue ſuſtentari. Sic fe habebat priſcorum illorum temporum diſciplina, quæ tamen ætate noſtrà locum non habet, cum Clericus bona poſſidens patrimonialia, poſſit optimè beneficia quoque ſacra nancifci, & licitè retinere (d). Quis enim militas ſuis ſtipendiis unquàm, inquit Apoſtolus. Debet in ſpè qui arat, arare: & qui trisuras, in ſpè fruſtus pereſcendi (e). Quibus ita fe habentibus, attentàque præſatà priſcorum temporum diſciplinà, corruit argumentum ex ſuppoſitâ inſeparabilitate ordinis, & beneficii deductum, & nihil prorsus probatur ad captivandos Beneficiarios merè ſimpli- ces onere reſidentiar.

(d) S. Thom. quæſt. 1. art. 17. in argum. ſed contrà.

(e) 1. Corin. c. 9. num. 7.

6. Confirmatur hoc idem ex eo, quod nedùm recenti, ſed etiam remotiori Eccleſiæ ætate viguit ſanctio, ut quilibet ordines ſuſceptorus habeat titulum, ad quæ poſſit licite promoveri. Et licet non deſint exempla Clericorum quoque abſque titulo ad ordines promotorum, de quibus in Concilio Meldenſi (f), in Londinenſi (g), & in alijs; tamèn Eccleſia conſtanter titulum ipſum voluit omninò à Clerico poſſideri. Titulus autem iſte nedùm beneficia eccleſiaſtica, complectitur, ſed etiam cenſum proprii patrimonii, qui ſaltem uſque à temporibus Concilii generalis Chalcedonenſis, fuit pro legitimo admiſſus: Decernit enim Concilium ipſum: Neminem abſolutè ordinari Presbyterum, vel Diaconum, vel quilibet in eccleſiaſtica ordinatione conſtitutum, niſi manifeſtè in Eccleſià Ci- vilitatis, ſive poſſeſſionis, aut in Martyrio, aut in Monafterio, qui ordinatur, mereatur ordinationis publicæ vocabulum (h). Ubi Gloſſa in ly, ſive poſſeſſionis, explicat; ideſt ſi ordinetur ad titulum patrimonii ſui (i). Hicque jam ex- tunc eſt titulus eccleſiaſticus, per omnes Orbis Eccleſias univerſalitèr frequen- tas,

(f) Concil. Meldenſ. ann. 345. c. 51. ap. Sirmond. Cont. Gall. 10. 3. fol. 46.

(g) Conc. London. 7. an. 1125. ap. Corſican. fol. 92.

(h) Concil. Chalced. cap. 6.

(i) Gloſ. in c. nemi- nem 1. d. 70.

regularis professionem media quedam dispositio interititur: adeo ut quædammodum in novitiatus constitui, seculari curæ, vivendi formæ, vestitusque abiciantur, regularibus privilegiis ornantur, & regularibus, quantum ad ea, quæ suorum continent, adferantur, necdum tamen regularibus officiis mancipantur; ita Clerici, qui solâ tonsurâ insigniti sunt, Clericalem vitam, vestitusque suscipiant, clericatibusque privilegiis ornantur, quamvis functionibus clericatibus nondum addicantur. Quo fit ut tonsura, nec ordo strictè sumptus dici queat, quid quivis ordo hoc sensu specialem habet functionem ad Sacre Eucharistiæ ministrum: nec gradus, quid ad nullum per tonsuram Clerici officium assurgunt, sed fit veluti solum, & pavimentum, cui omnis edificatio Cleri spiritalis innititur. Quare necessum est, ut ordinis nomen in ampliori significatione Innocentius III. usurpaverit (a), dâm tonsuram, sive Clericalem ordinem, sive Clericatus ordinem dixit in eâ nempe significatione, in quâ ordinatus ille dicitur quicumque in Clericorum classem, numerumque transcribitur (b).

(a) Cap. cum contin-
gat de atate qualis.

(b) Franc. Hallier.
de Sac. Ord. part. al.
ter. de ipsi Ord. sess. 1.
cap. 1. num. 1. § 4. n. 1.
fol. 176.

11. Scimus notabilem esse contentiorem inter Theologos, & Canonistas in definiendo, an re verâ prima tonsura Clericalis sit Ordo, negantibus primis, affirmantibus verò secundis, eam ordinem esse. Sed ut iniquius ex Hallier mox relato communior, & probabilior censetur illa Theologorum, cui favet D. Thomas eo usque in hoc progrediens, ut affirmet, primam tonsuram non imprimere characterem (c). Et sanè cum prima tonsura non constet materiâ, & formâ, prout alii ordines, sive ordinum Sacramenta (d); Cumque illi non convenient ordinis definitio, nimirum quod sit signaculum sacrum, per quod spiritualis potestas tribuitur ordinato; Cum tandem nulla peculiaris potestas, neque aliud speciale officium, ad sacre Eucharistiæ ministerium tendens, Tonsurato ab Ecclesiâ conferatur (e); omnino videtur, quod non sit inter ordines computanda. Gratium erit, uti remur, lectori ut melius responsionis nostræ ad Objectionem vim percipiat) audire utriusque partis rationes, quas inter alios (f) egregie profequitur Barbosa, in suo juris Ecclesiastici universi libro primo, sic dicens; *Questio est inter Nostros, & Theologos, admodum controversa: an prima tonsura sit Ordo? Nostri enim Canonistæ existimant primam tonsuram esse ordinem, multis ad id adductis fundamentis (g).*

(c) S. Thom. 2. p. de
Sacram. qu. 2. art. 2.
ad 1.

(d) Marchini de Sac.
Ordin. fol. 6.

(e) S. Thom. loc. cit.
ad primam.

(f) Sanchez epus five
qu. mor. 1. 2. c. 1. dub. 6.
Marchini de Sac. Or-
din. fol. 2.

(g) Barbosa Jur. Ec-
clesi. univ. lib. 1. cap. 10.
num. 45.

12. Primò ex textu in cap. Clerici 21. dist. Et in cap. perlectis 25. dist. ubi inter cæteros Ordines Psalmista numeratur: & in c. cum contingat, de atate, & qualis ibi: Per primam tonsuram juxta formam Ecclesiæ datam à talibus clericis ordo confertur. Secundò, quid sub vocabulo ordo, seu ordines, & ordinare, generalitèr, & absolutè prolato venis prima tonsura, tam ex Doctores citatis per Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 1. num. 5. tam etiam ex pluribus Concilii Trid. locis, prout in cap. 8. vers. Unusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur, sess. 23. de reform. sicut observat Nicol. Garc. de benef. p. 1. cap. 5. num. 142. Et par. 7. cap. 1. num. 8. idèq. ne cuicumque alicuius Prælati audeat primam tonsuram conferre, monuit Gloss. v. b. Clericum, in d. cap. cum nullus, ubi Joan. Andr. Gemin. Et Franc. Glossa v. b. Clericum, & v. b. Homini in cap. ult. cod. tit. de temporib. ordin. lib. 7. Rebuff. conf. 1. incip. Ordinatus, num. 2. vers. & sic malè, Nav. conf. 30 num. 1. sub iii. de temp. ord. in antiq. Ego ipse d. p. 1. alleg. 5. ex num. 8. Item & in cap. 9. ejusdem sess. 23. dum prohibetur Episcopo familiarem suum ordinare, nisi &c. ad primam tonsuram extenditur, ita illâ Episcopus familiarem suum ordinare non possit, nisi &c. secundum Navar. conf. 24. aliis 11. de temp. ordin. Zerol. in prax. Episc. p. 2. v. b. Ord. vers. quinto dubitatur, post med. Cened. pract. & Canoniar. quæst. 1. qu. 39. num. 30. vers. quid decretum, Ego ipse dist. par. 2. alleg. 5. num. 11.

13. Tertiò confirmatur sic arguendo. Laici sunt incapaces beneficiorum, quod non habent ordinem, cap. ex literis, de transact. cap. 2. de insti. Sed sic est, quod primâ tonsurâ initiati possunt habere beneficia ecclesiastica, ut colligitur in Canonibus de lib. Eccl. Tom. IV.

cil. Trid. eadem sess. 23. de reformat. cap. 6. in princ. ergo illos non esse laicos, sed ordinem habere dicendum est, eo maxime, quia in cap. si quis suadente 17. qu. 4. sub nomine Clerici comprehenduntur etiam primam tonsuram initiati, ut resolvunt Doctores, quos citavi in collect. ad illum text. num. 7. & eos generaliter venire sub Clericorum appellatione, dixi in tract. de appellat. verborum utriusque sub significatione. app. 6. 1. num. 1. Quare exiit, Et alii primam tonsuram esse ordinem ecclesiasticum, tenent Gloss. magna Verb. Episcopus, in proem. Sexti, Hostien. in d. cap. cum contingat, de estate, Et qualis. Greg. Lap. in proem. tit. 5. p. 1. Sylvest. in sum. Verb. Ordo 1. num. 1. Rot. dec. 73. num. 5. & 6. p. 1. divers. Albert. Tros. de vero, & perfectio Clerico, l. 1. cap. 2. Lamberti. de Jurispatron. 1. p. 2. l. quest. 7. art. 2. & c. Vivian. in praxi Jurispatron. l. 6. cap. 1. num. 3. alibi num. 9. in ult. impress. Joan. Eckius in homil. de Ordinibus. Has rationes allegat Barbosa, ut suadeat, etiam primam Tonsuram Clericalem esse Ordinem: deinde subiungit.

14. Verum ipsi Theologi communiter resolvunt primam tonsuram non esse Ordinem Ecclesiasticum, sed designationem quandam ad ordines, neque in ea ullam ad Sacrificium Missae, seu Ministerium Altaris conferri potestatem: ex horum numero videntur esse Eckius in 4. dist. 24. §. 4. Duran. ibid. qu. 6. & Paul. qu. 7. Petr. Sos. de Institut. Sacerd. lect. 1. & 4. de Sacr. Ord. Vasquez in 3. p. tom. 3. disp. 236. cap. 1. à princ. Azor. instit. moral. p. 2. l. 3. cap. 27. qu. 3. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. qu. 48. num. 11. Bonac. de Sacram. disp. 8. qu. unic. punct. 1. num. 6. Paul. Layman. in Theol. moral. lib. 5. tract. 9. cap. 3. num. 3. & ex nostris Canonistis Cov. l. 1. par. cap. 10. nu. 15. & novissime Sebast. Cefin relect. de Ecclesiast. archia qu. 3. proem. §. 1. num. 7. Videntur facere pro illis verba Concilii Trid. eadem sess. 23. de reformat. cap. 6. ibi, nullus primam tonsuram initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus: & cap. 10. ibi: Tonsuram, vel minoris ordinis conferre, quatenus distinguunt primam tonsuram à minoribus ordinibus, quasi illa non esset ordo, quod quidem finitus idem Concil. sess. 23. cap. 2. ibi: Ut in Ecclesia ordinis dispositio plures, & diversi essent ministeriorum ordines, qui sacerdotio ex officio deferrent, ita distribui, ut qui iam Clericali Tonsuram insigniti essent, per minores ordines ascenderent: quae ultima verba satis demonstrant, tonsuram distinctionem esse à reliquis majoribus ordinibus, per illam tamen quem Clericum fieri, & ad illos suscipiendos dispositum, ut Eckius, Azor. Comitol. & Vafq. citatis locis intelligunt.

15. Pergit subsequenter Barbosa ad exhibenda motiva, quibus diruitur opinio affirmantium primam Tonsuram esse Ordinem, dicens. Nec esset difficile, si haec Theologorum opinio placuerit, Canonistarum respondere fundamētis, & in primis ad textum in d. c. Clericos; & in d. c. perfecti, dum Psalmistam inter ceteros ordines numerant, responderetur illos non ita proprie videri vocabulum Ordinis usurpare, sed latius, proinde importas tantum quandam designationem, seu gradum ad ceteros Ordines. Ad textum vero in d. cap. cum contingat, ultra intellectum Soti in 4. dist. 24. qu. 2. art. 1. in fine, responderetur non asserere per primam Tonsuram conferri ordinem ecclesiasticum, in quo aliqua in ordine ad Eucharistiam conferatur spiritualis potestas, sed tantum conferri ordinem Clericalem, hoc est gradum in Clero, Et de hoc tantum fuit Pontifex interrogatus, ibi: Requisisti, an Clericatus Ordo in Tonsuram huiusmodi conferatur? Quod quidem diversum est, solumque importat, per primam Tonsuram fieri quem simpliciter Clericum, juxta textum in cap. duo sunt, ibi, & hoc designat, 12. q. 2., & capacem jurisdictionis ecclesiasticae, & beneficiorum, ac tandem dispositum ad Ordines ecclesiasticos suscipiendos, ut manifeste videtur in finem Concil. Trid. d. cap. 13. in illis verbis supra relatis, vel etiam secundum Aleuin. in lib. de Divinis Officiis, cap. 35. in 3. tomo Bibliotheca Saera, Vasquez in 3. p. 10. 3. disp. 236. poterit responderi, Ordinem ibi usurpari pro gradu eminenti, non quidem in Ecclesia, hoc est in templo inter ministros illius, sed

sed in Ecclesiâ hoc est, in totâ congregatione fidelium: nam omnes primâ Tonsurâ insigniti, dicuntur esse in gradu eminenti super ceteros fideles laicos.

16. Concludit Barbosa cum distinctione procedendum esse, & attendendam vim dictionis *Ordo* dicens. *Ego tamen nec uni, nec alteri opinioni adhibendum puto, sed secundum doctrinam S. Thomæ ad 3. p. q. 57. art. 2. & in 4. dist. 24. ar. 2. scilicet distinctionis rem totam componendam esse exilissimo, ut prima Canonistarum sententia, dum Tonsuram Ordinem censet, procedas improprie, & rationem quarundam astringam: at verò Theologorum contraria intellegas de ordine propriè sumpto, Et perinente ad consecrationem Hostiæ, quod jam diximus de officio. & postest. Episcopi p. 2. alleg. 2. n. 19. (a). Aliæ supersunt hinc inde rationes ad utriusque partis intentum respectivè facientes, quas videre est apud Doctores (b), nobis sufficiat eas, quas usque nunc retulimus, allegasse: nam ex eis abundè constat, quod prima Tonsura propriè, & absolute loquendo, non est Ordo ecclesiasticus: Cumque simplex Tonsuratus, prout ostendimus, optimè sit capax ecclesiastici beneficii (c), sequitur quod idem non est, nec unquam fuit, beneficium, & ordine insigniri: Adeoque corrui assumptum, cui Obiectio hæc nona innititur; nimirum ideò Beneficiarius merè simplices ad residentiam personalis debitum obligari, quia olim idem esset beneficium ecclesiasticum, & ordine decorari, nec unum esset, sive daretur, ab altero separatum.*

17. Respondetur quædā, quod admissio, sive dato transeat Antecedenti; negatur Consequentia. Nam quamvis etiam remotioribus Ecclesiæ temporibus idem fuisset Ordo, & beneficia nancisci; id modo nihil afficit, eo quod novioribus legibus, antiquior illa disciplina noscitur abrogata. Laudamus veteres, sed nostris vivimus annis. Jam supra diximus Capitulo præcedenti, & nunc idipsum novis rationibus comprobamus, quod in unaquaque Republicâ est potestas mutandi leges, prout eas mutari deposcunt varietas eventuum humanorum, & diversitas personarum, temporum, ac locorum: qua de re Antonius Augustinus: *Qui Civile sæpe mutari solet, vel tacito consensu populi, vel aliâ postea lege laet: Id omnibus, aut pluribus semper utile est, mutari quiddam non debet. Mutatur autem quod utile esse desit, quodque inutile videatur. Apud Livium is, qui abrogationem legis Oppie suadebat, quando, & quæ leges abrogari possent, his verbis ostendit (d). Ego enim quemadmodum ex his legibus, quæ non in tempus aliquod, sed perpetuè utilitatis causa in æternum late sunt, nullam abrogari debere fateor, nisi quam aut usus coarguit, aut status aliquis reipublice inutilem fecit. Sic quas tempora aliqua desiderarunt leges, mortales, ut ita dicam, & temporibus ipsi mutabiles esse video. Quæ in pace late sunt, plerumque bellum abrogat: quæ in bello, pax: ut in navis administratione, alia in secundâ, alia in adversâ tempestate usus sunt (e).*

18. En quomodò in quâlibet Republicâ Civili reperitur potestas leges abrogandi, ac mutandi. Eandem esse quoque in Republicâ ecclesiasticâ, crebro innuunt sacri Canones (f), & S. Leo Pontifex scripsit: *Sicut quædam sunt, quæ nullâ possunt ratione convelli; ita multa sunt, quæ aut pro consideratione ætatis, aut pro necessitate rerum oporteat temperari (g).* Alia de hac re vide superius (b). Si ergo inest Ecclesiæ potestas mutandi leges, & eas de facto circa dispensationem beneficiorum, non de recenti, sed jam à multis sæculis immutavit; quidquid sit, an primis temporibus beneficia ecclesiastica dividerentur ab ordinibus Clericalibus, vel non; hoc parum refert: quippe nos vivere, & operari debemus, non juxta leges obsoletas, & jam antiquitate detritas, sed juxta leges, & mores nostrâ ætate vigentes. Cùmque non minus sancta, & laudabilis sit disciplina novior Ecclesiæ, quàm vetustior; eadem namque est Ecclesiâ nunc subsistens, ac illa quæ tunc erat; eadem illius auctoritas in condendis, temperandis, & mutandis Canonibus; eadem demum

(a) Barbosa. loc. cit. n. 105 et 46. 47.

(b) Sanchez Opus. mor. lib. 7. c. 1. dub. 6. Philibertus Marchia, de sacr. ordio fol. 7.

(c) Mossejus Sum. par. 1. ar. 6. cap. 3. n. 10. Filius. tom. 2. tr. 41. cap. 3. n. 21.

(d) Anton. Augustin. de legibus c. 17. circ. sum.

(e) Titus Livius lib. 34.

(f) Cap. sunt quidam 25 qu. 1. Cap. Ut constitueretur dist. 60. 6. suis dist. 6. c. profecti 20. qu. 3. cap. catholica dist. 11. cap. privilegia cap. amputato 25. qu. 1. cap. ab eisdem dist. 35. cap. necessaria 1. qu. 7.

(g) S. Leo epist. 95. ad Rusticum.

(h) Vid. super. tom. 2. c. 1. ad 30. tom. 2. cap. 10. d. 2. n. 10. ad 25. Epist. hoc tom. cap. 1. d. 2. n. 10.

demum super illam divinitatis protectio, atque regimen, non minus venerari debemus leges, quibuscum nunc Ecclesia regulatur, quam illas, quibus antiquiori tempore regebatur: Adeoque quia juxta regulas nunc in Ecclesia vigentes, beneficium ab ordine divulsus est, fit, ut beneficium quoque sit ab onere residentie divinum: nisi sit ex illis beneficiis, quae aliunde residentiae onus exposcam. Et sic utcumque fuerit res antiquitas, unum est, quod nunc Beneficarii merè simplices sunt à residentiae debito exempti.

C A P U T XXX.

In quo proponitur DECIMA OBJECTIO, petita ex relatione, quam habent Beneficia Ecclesiastica, ad Titulum, cujus ratione Clerici ad Ordines promoveantur: Undè inferatur, quod Beneficarii merè simplices ad Residentiae debitum obligentur.

S U M M A R I U M.

- 1 Decima Objectio. *Debent Clerici ad aliquem Titulum ordinari. Titulus autem iste vel est beneficium, vel ejus loco succedit.*
- 2 *Canonici interdicens ordinationem Clerici sine titulo, quae olim fieri poterat ad plures titulos. Quid nunc ex Concilio Tridentino.*
- 3 *Non adeo necessarius est titulus in ordinandis, ut sine illo facta ordinatio sit invalida. Interdum enim licita est, & quando!*
- 4 *Sine titulo facta ordinatio, declaratur irrita, non quantum ad possessionem ordinis, sed quantum ad ejus executionem.*
- 5 *Juxta Hallier ubi in Canonibus dicitur illicita ordinatio, intelligitur non de consecratione, sed de ordinis executione.*
- 6 *Clement PP. VIII. ad terminos juris reduxit sanctionem Sixti V. innodantis suspensione ordines, & Ordinatus sine titulo.*
- 7 *Etiàm si per hypothesein titulus esset necessarius semper; adhuc hoc non verificaretur nisi de solis ordinibus sacerdotum.*
- 8 *Stephanus Tornacensis oras Papam, ut iustitiam temperet providendi necessaria Clericis etiam in minoribus constituit.*
- 9 *Concilium Lateranense III. decernit de Presbyteris, & Diaconibus. Lex nova debet esse possibilis, at normam dare futuris, non praeteritis.*
- 10 *Hos non obstante, perscrutabamur nos ordinandi Clericos in sacris absque titulo: qui exensus postea fuit ad Subdiaconatum.*
- 11 *Etiàm si titulus ordinationis diceret connexionem cum beneficio; residentiae debitum locum habere non poterit in Clericis minorum Ordinum.*
- 12 *Titulus ordinationis non est beneficium: beneficia à Clericis minorum ordinum possessa, non obligant ad residentiam.*
- 13 *Olim poterat quis ordinari ad multos titulos: sed hodie triplex tantum est titulus ordinationis, & qualis.*
- 14 *Ecclesiae Civitatis sunt beneficia in Ecclesiis urbanis creata. Martyria significant Ecclesias alieni Sancto Martyri dicatas.*

- 15 *Titulus possessionis est idem ac titulus patrimonii: Ordinati representant Angelos vel assistentes, vel ministrantes in Ecclesiâ triumphanti.*
- 16 *Titulus Monasterii est titulus paupertatis. Possessiones Monasterii sunt patrimonium Monachorum, qui sunt veluti totidem beneficiati.*
- 17 *Ecclesiâ neminem approbavit Ordines Regulares, bona possidentes; sed etiam alios, qui nihil possident.*
- 18 *Si beneficia simplicia ad residentiam arctarent, quid Clerici pro titulo ad ordines deserviant; etiam promoti ad titulum patrimonii, & paupertatis, ad eam tenerentur.*
- 19 *Ordinatus non tenetur servire illi præcise Ecclesiæ, ubi erectum est beneficium, ad cuius titulum promotus est.*
- 20 *Permissum est Clerico ad beneficii titulum ordinato, beneficium ipsum resignare, dummodo aliunde habeat ex quo vivat.*
- 21 *Qui ordinatus est ad titulum beneficii erecti in unâ Ecclesiâ, potest assignari servitio alterius Ecclesiæ.*
- 22 *Titulus ad hoc solum requiritur ad ordines, ut Clericus habeat unde vivat, neque cogatur cum dedecore mendicare.*
- 23 *Ad titulum propriæ industriæ, vel literaturæ nemo potest promoveri. Si Hincmarus Laudunensis ordinaverat Clericos absque titulo; meruit increpari.*
- 24 *Alexander Leodiensis licet malefecerit promovendo Clericos absque titulo; non propter hoc tamen fuit depositus, sed ob simoniam.*
- 25 *An titulus exigatur neminem ut consulatur sustentationi Clerici, verum etiam ut hic habeat locum, in quo residat, ac functiones ecclesiasticas exercent.*
- 26 *Titulus debet concurrere ad suspensionem sacrorum ordinum solum, ut Clericus non cogatur mendicare: hæcque est tota causa hujus rei.*

1. **B**ICUUNT Decimo loco Contradictores, hoc modo. Non potest quisquam ad Ordines ecclesiasticos promoveri, qui non habeat *Titulum*, ratione cuius ordinetur, sic decernentibus pluribus Canonibus, & signanter Concilio Chalcedonensi (a), Concilio Placentino (b), Concilio Claromontano (c), Concilio Londinensi (d), & aliis. Hocque tanto zelo fuit antiquis temporibus observatum, ut Hincmarus Archiepiscopus Remensis inter objuraciones, quibus Hincmarum Laudunensem nepotem suum pulsavit, hanc inserere non dubitaverit, quod aliquibus Clericis Ordines absque titulo contulisset. Alexander quoque Episcopus Leodiensis hujus criminis reus erat, qui ab Innocentio Papâ II. in Concilio Pisano fuit depositione multatus (e). Quare autem hujusmodi Titulus sacris Ordinibus decernitur præmittendus, vel simultaneè adhibendus, nisi ut Promoti locum, seu Ecclesiam habeant, in qua jugiter debeant residere, & functiones ecclesiasticas exercere? Itâ judicat optimè Thomassinus (f). Titulus autem vel est idem ac beneficium, vel loco beneficii succedit. Ergo saltem ex hoc, quod beneficia, quantumlibet simplicia, pro titulo ad sacram ordinationem deserviant, dicendum est, quod Beneficiarii residentie debito adstringuntur, ut ibi personaliter famulentur, ubi titulum adeptæ ordinationis accipiunt.

- (a) Concil. Chalced. cap. 6.
- (b) Concil. Placent. ann. 1095. c. 11.
- (c) Concil. Clarom. can. 15. & 18.
- (d) Concil. Londin. ann. 1125. c. 3.

(e) Christian. Lup. in Schol. ad Can. 6. Chalced.

(f) Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. par. 2. l. 1. c. 9. n. 1.

(g) Cap. non liceat a c. Episcopus 24. c. cum fecerimus id. de prebend. in d. c. acceptum de elec. l. 9. qual. ordin. c. tunc. c. Episcopus de prebend. (h) Concil. Turon. an. 1151. c. 14. Remens. cap. 13. Tolosan. cap. 7. Avenion. c. 19. Burdig. cap. 14.

2. Respondetur primò negando antecedens, saltè illimitatè consideratum. Verissimum est etenim, quod Sacri Canones nullum ordinari permittunt sine *Titulo*. Et præter enuntiatos in Objectione, affluunt alii Canones, idipsum deposcetes, tum in Corpore juris positi (g), tum per Concilia dispersi (h): pro quibus omnibus unum valeat Concilium Tridentinum decernens: *Cum non deceat eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare*.

re, aut fordidum aliquem quæsum exercere; compertumque sit complures plerisque in locis ad sacros ordines nullo ferre delectu admitti, qui variis actibus, ac fallaciis fingunt se beneficium ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere; statuit Sancta Synodus, ne quis deinceps Clericus Secularis, quavis aliis sit idoneus moribus, scientiâ, & etate, ad sacros ordines promoveatur, nisi prius legitimè constet, beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad vitam honestè sufficiat, pacificè possidere &c. (a). Canones præcedentes admittebant ordinationes factas etiam ad alios titulos, quos Concilium Tridentinum restrinxit ad solos tres, nempe beneficium, pensionem, & patrimonium (b); præter alium titulum, dictum paupertatis, proprium Monachorum, qui vitam regularem in aliquâ Religione approbatâ professi sunt.

3. Tametsi autem Titulus ad suscipiendos Ordines requiratur; non tamen adeò necessariò exigitur, ut sine illo facta ordinatio invalida sit, & semper illicita. Non, inquam, semper est illicita; nam, ut ait Barbosa, ob penuriam Sacerdotum quandoque concessum esse ordinari sine beneficio, vel patrimonio: dummodò quis spondeat se necessaria ordinandis ministraturum, referunt decisum Nicol. Garcia p.2. cap. 5. num.97. Armend. l.6. 1. de parim. Cler. num. 2. (c). Ipsi quoque Contradictores affirmant ab Urbano Papâ II. indultum fuisse Episcopo Tullensi, ut aliquos posset Clericos retinere sine titulo institutos, quamvis Ordinatio sine titulo facta, esset à sacris Canonibus reprobata, citantque hæc verba ex ejus epistolâ 17. de his qui sine titulo ordinati sunt, licet bususf. modi ordinatio sanctorum Canonum sanctioni contraria judicetur. Et sine dubio Alexander Papa III., atque cum eo Concilium Lateranense III. hanc edidit sanctionem: Episcopus si aliquem sine certo titulo, de quo necessaria vis percipiat; in Diaconum, vel Presbyterum ordinaverit; tandè necessaria ei ministraret, donec in aliquâ Ecclesiâ convenientia stipendia militie Clericali assignet: nisi fortè talis, qui ordinatur, extiterit, qui de sua, vel paternâ hereditate subsidium vite possit habere (d).

4. Censuerunt igitur & Pontifex, & Concilium in illo canone admitti, sive conniveri posse, quod Episcopi ordinarent interdum Clericos sine determinato Titulo, dummodò vellent illis alimenta præbere, vel ipsi Clerici sic promoti tantundem de propriâ, vel paternâ hereditate possiderent, quantum esset suo victui necessarium. Ad hæc viget quoque nostris temporibus privilegium Eugenii Papæ IV. Ecclesiæ Metropolitanæ Florentinæ concessum, quod Archiepiscopus valeat quosdam Clericos etiam sine titulo, ad Sacros ordines promovere (e), quippe ipsimet Clerici tales, ac tantos proventus incertos, sed aliquo modo certos, ibi percipiant, quod propabilitè victu, & vestitu congruo, nullatenus valeant indigere. Ex quibus patet, quod Ordinatio, sine titulo facta, non semper est illicita, cum in pluribus hisce casibus licita declaretur. Semperque nihilominus valida sit, quantumvis Concilium Chalcedonense sic disponat: eos autem, qui absolute ordinantur, decrevit Sancta Synodus vacuam habere manus impositionem (f): Et Concilium Placentinum: Usque titulo facta ordinatio irrita habeatur (g), Concilium demum Londinense: qui verò absque fuerit ordinatus, sumptâ careat dignitate (h). Nam verba illa, vacua manus impositio: irrita ordinatio: sumptâ dignitas &c. non validitatem ordinationis percutiunt, sed impedimentum executionis ostendunt: qui enim sine titulo ad ordines promoventur: potestatem ordinis utique acquirunt, sed ab ordinis executione suspenduntur; & ita irrita non est in illis ordinatio, sed impedita solum ordinis executio (i).

5. Hæcque est regula generalis, ut advertit Franciscus Hallier de Sac. Ordin. quod, dum passim in Canonibus ecclesiasticis, Patrumque sententiis, quorundam Clericorum, vel Episcoporum ordinatio &c. irrita, vel nulla fuisse dicitur &c. non intelligatur de ipsâ consecratione; quid quibus ordinis executio

NOB

(a) Conc. Trid. sess. 21. de ref. c. 2.

(b) Barbosa, ad Conc. Trid. sess. 21. c. 2. n. 2.

(c) Barbosa, ibi citat. num. 51.

(d) Concil. Later. III. cap. 5.

(e) Philibert. Marten de Sac. Ord. par. 6. cap. 1. n. 6. fol. 207.

(f) Concil. Chalced. cap. 6.

(g) Concil. Placent. an. 1509. c. 15.

(h) Concil. Londin. an. 1534. c. 3.

(i) Gloss. in cap. ne. incum. dist. 70. Verb. vacum.

non conceditur, si consecrationis quidem rem suscipiunt, seu characterem, juxta verò ad Ecclesiam regendam &c. non recipiunt (a). Itaque defectus tituli non invalidat Ordinationem, sed solum adepti Ordinis impedit exercitium, seu quod idem est suspensione implicat Ordinatam in sententia quorundam Doctorum (b), quorum tamen sententia non est certa; quandoquidem alii permulti, tam Canonistæ (c), quam Theologi (d), in eâ opinione versantur, quod Clerici ad Sacros ordines absque titulo promoti, nullam contrahant suspensionem, aliamvè penam: sed tota pena, per Concilium Tridentinum indicta, solos respiciat Ordinatos (e), nisi velimus quod habeat in cunctis locum Bulla Urbani PP. VIII., perpetuâ suspensione innotantis Clericos absque titulo promotos, quæ tamen videtur tantummodò contrà Ultramontanos edita (f).

6. Et fanè cum Sixtus V. Constitutionem edidisset, quâ Ordinatoſ fine titulo, ſive patrimonio, illorumque Ordinatoſ ſuſpenſione innodabat (g); Septennio poſt, Clemens Papa VIII. eam ad terminos juris reduxit (h). Adeoque ſuſpenſio, de qua ſermo eſt, non ſubſiſtere videtur, ſed pravalere ſanctio illa, quæ dat optionem Episcopis, vel Clericis ſine titulo non faciendi, vel eis, ſi ſeciter, alimenta præbendi, quibus honeſtè vivere poſſint (i): facitque ad hæc decretum Concilii Mechlinenſis, quod Episcopis conceſſit, ut Clericos etiam ſine titulo, pro eorum libito promoverent, dummodò pondus in ſe ſumerent eiſdem congrua alimenta præſtandi (j). Quibus ità ſe habentibus, patet, quod aſſumptum Contradictorium, in Objectione propoſitum, ſi ut ſic, & illimitatè ſumatur, à veritate diſcordat, cum poſſint Clerici etiam ſine titulo interdum promoveri; valeatque ſemper illorum promotio titulo carens, tametiſ licetè ſemper non perſiciatur. Si autem ſemper valida eſt, & non ſemper illicita; ſequitur, quod ex aſſignatione tituli ad ordines ſuſcipiendos, nulla inferri poteſt legitima conſequentia ad perſonalis reſidentię debitum in Beneficiariis merè ſimplicibus perurgendum.

7. Respondetur *secundo*, quod licet per hypothefim, quæ ut inuimus, sine difficultate non tranfit, tùm pro validâ, tùm prolicitâ ordinum fufceptione titulus eſſet imprætermiſſibilis, & neceſſarius; adhuc tamen hoc locum non haberet, niſi in ſolis Ordinibus majoribus, qui ſacri communiter appellantur; non verò in Ordinibus minoribus, pro quibus fuſcipiendi nullum titulum requiri docent paſſim non minùs Theologi (m), quàm Canoniſtæ (n), probatque praxiſ, & conſuetudo ubilibet obſervata (o). Quinimò antiquis temporibus etiam Subdiaconus poterat fine titulo haberi: tùm quia hic olim inter ſacroſ ordines non computabatur (p). Tùm etiam quia Concilium Lateranenſe III., à quo efficacius ad effectum revocata eſt diſciplina de non conferendis Ordinibus abſquẽ titulo, ſolum Presbyteratum, & Diaconatum complectitur, nullâ factâ mentione Subdiaconatus. Aitenim: *Episcopos ſi aliquem fine certo titulo, de quo neceſſaria viſe præcipiis, in Diaconum, vel Presbyterum ordinaueris, tandè neceſſaria ei ſubſignetres, donde in aliquâ eſ Ecclēſiâ convenientia ſtipendia militi Clericaliſ assignes* (q).

8. Hæcque ratione Stephanus Episcopus Tornacensis, Romani Pontificis oravit temperari mandatum (quo sibi jubebatur, ut Clericis, etiam in minoribus constitutis providere necessaria ad congruum sustentationem) allegando, inter alias rationes, ipsum Lateranensem Canonem de Subdiaconis, aliisque inferioribus Clericis non loquentem. En totius facti tenor in quadam ipsius Stepheanepistola expressus: *Sicut muros alme Urbis jure Civili sanctos, & inviolabiles esse didicimus, adeo ut, qui eos transierint penâ capitali, severitate Romulæ puniri debeant; ita & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mandata intransgressibilia jure Canonico censuerim esse debere, & eorum consuetum severitate Apostolicâ puniendum. Confidimus autem de benevolentia paternita-*
Brahe. de lib. Eccl. Tom. IV. O q sis

(2) *Haillier, de Sacr.*
Oratio. Prologum. c. 4.
num. 16.

(b) *Ugolin, de irreg.*
cap 61 m. 7. Graf. aur;
dec p. 2. l 2-c 97. n. 66.
Barb. ad Conc. f. 21
cap. 2. n. 66.

(c) *Generalad reg. 3.*
Cauc. glif. 1.4.10-m. 12.
Garc de bours. p. 2.4.5.
num. 17 Guter. prali.
hha qu. 65. u. 11. Bar.
bal. loc. cit. n. 67.

(d) *Dian. p. 1. fr. 16.*
ref. g. Marchio, de Ord.
p. 6 c. 7. dir. 6. Bonac.
de Sac. disp. 2. qu. 1.
ff. 1. 2. 3. 4.

(c) *Barbof. loc. cit.*
num. 67 cum aliis ibi.
(f) *Barbof. de Off.*
Episcop. Episcopi p. 2
alleg. 20 n. 14.

(h) *Clem. VIII. Can.*
lit. 40. Barbosi, loc. cit.
num. 63.

(1) Concil. Aachen.
ann. 1570. tit. 17.

10

(m) Sanchez apu-
mor. 17. cap. 1. dub. 37
Honnob. de Bonis d.
exam. Eccl. tr. 2. quae
Perr. Ledesma de Sacra
Ord. c. 5. ad fin.

(n) Garc. p. 20 c. 5
num. 4. Paris. 2. 2. 6
num. 4. Rice-plant for
E. c. ref. 271. num. 2. Bor
bo. ad. Cane-fes. 21. c. 2
num. 7. Campan. ruby. 1
c. 1. 2. 5.

(c) Never conf. 14
man. de temp. Ordio
Uglio. de irreg. 4. 61
DATE 1.

(p) *Thomasia* p. 1.
lib. 2. c. 10. n. 1. & 2. & 3.
cap. 11. n. 1. Barbof. ad
Conc. fef. 12. c. 2. n. 5.
cum aliis ab eo alleg.
(q) *Concilio Lateran.*
lib. cap. 5.

is *Vestire*, quod nobis tamquam obedientibus filijs nequaquam impossibile, & intolerabile mandare intenditis, sed quæ & presentibus esse debeant accepta, & utilia, & posteris profutura. Accedunt ad nos frequentè, & passim cum divinis apicibus vestris plures numero, pauci merito, sine omni examinatione originis, conditionis, delicti, vel criminis, terribili comminatorio, vel comminatorio nostram excitantes, & tentantes obedientiam, ut quibuscumque primâ Tonsurâ Clericali, usque ad Sacros ordines inclusivè manus impositionem ordinariorum contulimus, vel Decessores nostros imposuisse cognovimus, eis interim provideremus necessaria, quoad usque beneficia conferamus. Quidam etiam, quibus propriæ facultates, ut inde videre possint, ordinari tamen expetunt, ut pro titulo, secundum dispensationem sacrorum Canonum rebus propriis utantur: nonnulli, ut potestatum secularium jurisdictionem devoti, Tonsurâ tantum, vel minoribus Ordinibus dolo inter Clericos sese simulant aggregari.

9. Prosequitur: Salvâ sanctâ reverentiâ vestrâ, nobis novum videtur hoc, & insolitum, enim in sacris, & antiquis Canonibus circa Presbyteros tantum, & Diaconos ore stringatur hæc observantia, & in Sancto Lateranensi Concilio, sub felici recordationis Beatissimo Papâ Alexandro, cui plures ex nobis interfuerunt, suffragium suum omnibus quæ aderant præstantibus, de Presbyteris tantum, & Diaconibus statutum fuerit, & decretum, id libenter amplissimè, fideliter approbamus, obediens Deo volente servabimus, & servamus. Impossibile autem nobis est nomina, vel numerum eorum, quos infra Diaconatum ordinavimus, memoriter tenere, nec minus impossibile est omnibus eis, vel conferre beneficia, vel necessaria providere. Satius nobis erit amodo non celebrare ordines, quàm hæc importabilia suscipere onera. Quod si fortè cessantibus nobis contigerit, quantum periculum futuris temporibus, vel personis imminet, nemo dubitat, vel ignorat. In Gallicanis etiam partibus ad hoc tantum perique literas adfuerunt, sive parvuli, sive adulti, ut in Ecclesiâ Dei gradum per ordines promovi, Deo serviant, & ministrent. Quod si Ordinatores defecerint, deficient Ordinandi; & cessabunt mysteria, si ministeria cessare contigerint. Attendat & pius, & iustus Pater, quia lex nova in observantiâ suâ debet esse possibilis, in constitutione suâ non præteritis dare formam negotiis, sed futuris. Pro his omnibus paternitas vestre supplicamus, & preces fundimus, ut mandatum istud arduum, intolerabile, & onerosum, si placeat, semperis, cui nos obtemperare, & difficultas prohibet, & impossibilitas non permittit (a).

10. Hæc Stephanus Tornacensis in epistolâ, cui titulus: *Ad magnum aliquem Prælatum*, quam tamen, ex verbis in eâ contentis, agnoscitur fuisse ad Romanum Pontificem destinatam, fortè ad Urbanum, vel Clementem, vel Celestinum hujus nominis tertios, qui, Stephano Episcopatum tenente, Romanæ Ecclesiæ præfuerunt. Itaque non obstante Canone Concilii Lateranensis præfato, adhuc perseverabant ordinari Diaconi, & Presbyteri sine titulo; quâ de re Christianus Lupus ait: *primus apud nos absolute ordinare ausus, quod pius nunquam in more habuerat vel in illâ, vel in aliâ Christiani Ecclesiâ, fuit, teste magno Belgii Chronico, Alexander Leodiensis Episcopus, ab Innocentio II. dejectus in Synodo Pisana. Grassari tunc pedepensum cepit ista prævaricatio, nec per Alexandrum III. Pontificem in Synodo Lateranensi plene eradicari valuit* (b). Et Stephanus Tornacensis mox allegatus, contendit, assignationem tituli in minoribus Ordinibus observari congruentè non posse; nec titulus iustus est præponi Subdiaconatui, nisi ab anno 1200., in quo Concilium Londinense prætaxatum Canonem Lateranensem sic ampliavit: *Idem Subdiaconi ordinatione statimur* (c).

11. Igitur nec olim per Subdiaconatum, nec nunc pro minoribus ordinibus adipiscendis, necessarius est titulus, ad quem ipsi minores ordines suscipiantur

(a) Stephan. Episc. p. Tornac. epist. 11. in tom. 12. par. 2. Bibl. Patr. f. 497.

(b) Christian. Lup. ad Concil. Chalced. c. 6.

(c) Concil. Londin. act. 1270. cap. 6.

tur (a). Et hæc est praxis in toto terrarum orbe, de generali consuetudine custodita; nec sine ratione quoad minores ordines, quippe illis insignitus recedere potest à statu clericali (b), sicque tametsi de facto titulus ordinationis necessariam diceret connexionem cum ecclesiastico beneficio, quod negamus; adhuc tamen, redeundo ad traxitem Objectionis, saltem Clerici minorum ordinum beneficia possidentes, non erunt residentie debito adstricti, quippe in illis nullus titulus est necessarius, in quo resident, vel personaliter deserviant; Et si non est necesse, quod in titulo ordinationis personaliter deserviant; nec etiam personaliter ministrare tenebuntur in beneficio mere simplici, si illud habeant, quod titulo ordinationis subrogari à Contradictoribus autumatur; ut ab eo valeant residentie debitum deducere; ac quod illis pro titulo ad majores ordines suscipiendos poterit deservire,

12. A Contradictoribus, inquam, sic autumatur. Nam pos aliter sentimus, & nobiscum omnes passim convenire judicamus, donec probetur oppositum: quippe beneficium non subrogatur in locum tituli ordinationis, sed potius ipsum est præcipuus titulus ordinationis; vel titulus ordinationis subrogatur in locum beneficii. Titulus postea ordinationis esto representet beneficium, non tamen est verè beneficium (c). Et licet sit res ecclesiastica in titulum canonicum deputata; est quid tamen diversum à beneficio, & consequenter ab uno eorum ad aliud, non tenet consequentia, ex regulâ generali, quod à diversis non fit illatio (d). Et quatenus etiam à titulo ordinationis ad beneficium merè simplex valeret argumentum; inferimus ex mox prolati, quod si beneficia simplicia, quando sunt à Clericis minorum ordinum possessa (ad quorum susceptionem titulus non requiritur, prout ostendimus) Beneficiarios ipsos ad residentie debitum non impellunt; nec etiam ad illud impellent, quando à Clericis majorum ordinum possidentur: nam beneficia merè simplicia eandem prorsus naturam retinent, sive à minorum, sive à majorum ordinum Clericis possideantur.

13. Respondetur tertio, negando causalem in argumento positam; nempe quod beneficia merè simplicia ideo Beneficiarios ad residentiam impellant, quia eis pro titulo ad ordines suscipiendos deserviant. Nam si resfunditis perpendatur, hoc nec est, nec esse posse videtur, Siquidem non una sola species tituli datur ad ordines recipiendos, sed multiplex. Olim poterat quædam etiam ad titulum stipendii sibi ab Episcopo assignandi super fructibus Episcopatus (e), necnon ad titulum paternæ hereditatis (f). Item ad titulum alieni beneficii (g), sed hodiè solum triplex est titulus Ordinationis, nempe titulus beneficii, titulus pensionis, & titulus patrimonii, præter titulum paupertatis (h), quorum tres complectitur Concilium Chalcedonense decernens, neminem absolutè ordinari Presbyterum, vel Diaconum, vel quælibet in ecclesiastica ordinatione constitutum, nisi manifestè in Ecclesiâ Civitatii, sive possessionis, aut in Martyrio, aut in Monasterio, qui ordinatur, mereatur ordinationis publicitate vocabulum (i). Ubi vides tres tituli species evidentissimè designari, beneficii, patrimonii, & paupertatis: approbato alio titulo pensionis ecclesiasticæ per Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 2. de reformatione.

14. Nam per ly in Ecclesiâ Civitatii, literaliter intelliguntur beneficia ecclesiastica in Ecclesiis Civitatum erecta, Per ly quoque Martyrio, intelliguntur alie Ecclesiæ, in quibus Martyrum reliquie posite reperiuntur: Undè Eusebius magnum Templum Hierosolimis à Constantino excitatum, vocat magnum Martyrium (l). Verbum hoc tamen Martyrium propriè locum illum peculiarem designat, ubi reliquie ipsæ condite jacent, latine dictum Confectio, sed per figuram metonymiam, ad totam Ecclesiam significandam usurpatur (m). Horum Martyriorum vel nomina, vel res per illa significatæ leguntur in Concilio Gangrensi (n), in Constantinopolitano, habito sub Flaviano (o), in Concilio

(a) Barbof. *Id. off. Episcopi* p. 2. n. 22. 29. n. 3. & 104. Conc. (c) 23 c. 2. n. 7. (b) *Id. op. Barbof. de off. Episcopi* c. 104.

(c) *Pagani in cap. ad audientiam* n. 1. n. 79. de scriptis.

(d) *Leg. ult. infu. Episcopi* Bart. ff. de canon. G. decept. for. 10. 3. c. 516. n. 6. c. 516. n. 104. cap. 119. n. 124. Barbof. *Adm.* 114.

(e) *Cap. Episcopus de probat. Abb. in cap. cum servandum* 10. 11. ord. tit.

(f) *Id. c. Episcopus in fin. de probat. Barbof. ad Conc. sess. 21. c. 1. n. 2.*

(g) *Cap. postulati de jure patr. c. per ius 3. de Simon. Felix in c. in nostra de rescriptis. correlat 34. n. 31.*

(h) *35. Pius constit. 79. (i) Conc. Chalced. c. 6. ad nomen 1. diff. 704.*

(l) *Euseb. Vit. Constant. cap. 40.*

(m) *Donus. Magri Nativ. de Prob. Ecclesiasticis Prob. Martyr.*

(n) *Conc. Gangren. cap. 14. (o) Vid. Conc. Chalced. AB. 1. c. 4.*

(a) Conc. Caribag. V. cap. 14.

(b) S. Hieron. adv. Vigilantium.

(c) S. August. de car. pro mort. cap. 4. & 5. & 6. & 7.

(d) Concil. Chalced. art. 4. n. 2.

(e) Concil. Roman. sub Sixto. 2.

(f) Conc. African. cap. 50. c. plerumq. 26.

(g) Glos. in cap. neminem verb. possessionis dist. 70.

(h) Regum. in cap. Episcopus n. 14. 40. 50. de probat. l. 1.

(i) Concil. Later. III. cap. 5. Conc. Trid. sess. 21. cap. 1. c. Episcopus.

(j) non licet de probat. c. 1. c. Episcopus de probat. in 6.

(k) Cap. ad hoc cap. Regum. dist. 70.

(m) Bailum. 1. ad Concil. Chalced. f. 155.

(n) Ex Diction. Merseburg. l. 12.

(o) Ex P. Valentin. Merseburg. f. 120. 121.

(p) Barbo. Jur. Eccl. Diction. f. 1. cap. 4. n. 40. Tuumasius p. 1. 3. cap. 13. n. 1.

(q) Pothier. Merced. de Ord. p. 6. c. 5. n. 1. f. 127.

(r) Hieron. epist. 4. ad Rusticum.

(s) S. Basilius. in P. S. Francisci. cap. 7.

(t) Theodor. de Appell. in P. S. Diction. lib. 4. cap. 11.

(u) l. 5. cap. 2.

(v) P. S. Cajetani cap. 5.

lio Carthaginensi V. (a), & alibi: Eaque vocat *Basilias Martyrum* S. Hieronymus (b), prout & D. Augustinus qui ea quoque nuncupat *Oratoria Martyrum*, & eorum memorias (c): Clericique apud loca illa commemorantes antiquitus dicebantur *Clerici Martyriorum* (d), vel *Custodes Martyrum* (e): Quorum Martyriorum crebra olim erat in locis campestribus multitudo, illaque vocat Concilium Africanum *Memorias Martyrum*, dicens: *Altaria, quæ passim per agros, & per villas, sanguine memorie Martyrum construuntur* (f). Et sic tum per *Ecclesias Civitatis*, tum per *Martyria*, Concilium Chalcedonenſe intelligit beneficia, in Ecclesiis, vel ruralibus, vel urbanis erecta.

15. Per ly *Possessionis* intelligi titulum patrimonii explicat glossa, canonem illum expendens (g). Qui titulus patrimonii tamen sit titulus subsidarius, sive dispensativus, ad differentiam tituli beneficii, qui est titulus legalis (h); tamen à temporibus Concilii III. Lateranensis latè invaluit, quippe tam ibi, quàm alibi in jure, & nuper in Concilio Tridentino, Ordinatio habentis de proprio patrimonio undè vivere possit, rata prorsus habetur (i). Jamque spectat ad ornatum Ecclesiæ, ut quemadmodum in triumphanti Ecclesiâ est diversitas beatorum Spirituum, qui quâ assistentes, quâ ministrantes, Deum glorificant (j); ita in militanti Ecclesiâ sint Clerici, qui quâ ad titulum, beneficii sacris ordinibus insigniti ministrantibus Angelis corresponsdeant; quâ verò promoti ad titulum patrimonii, assistentes quodammodo spiritus representent: quâ de re vide Bail (m).

16. Demùm per ly *Monasterio*, Concilium Chalcedonenſe titulum paupertatis intelligit, ad quam solemnī voto se adstringunt, qui in aliquâ Religione approbatâ vitam Monasticam profitentur. Sanè Monachus alicubi vocatur *Servus altaris* (n), alicubi dicitur ad titulum Ecclesiæ Monasterii promotus (o). Cùmque Monasterium bona possideat in communi, de quibus omnes pro necessariis ad congruam vitæ alimenta participant, omnes Monachi totidem Beneficiarii censentur (p), & ipsa Monasterii possessio patrimonium est Monachi, qui proinde si ad titulum professionis monasticæ promoveatur; vel ad titulum patrimonii, vel ad titulum beneficii, seu ad titulum quemdam medium optimè dicitur promoveri, nempe ad titulum paupertatis Religiosæ, quæ pro magni operis computatur, vel beneficii ecclesiastici loco succedit (q).

17. Tantæque virtutis est Religiosa paupertas, canempè, quæ, ut inquit D. Hieronymus, *habet expetita gloriam, non illata cruciatum* (r), ut ipsâ spontè pro Christo susceptâ, & libenti animo custoditâ, nihil ditius esse possit. Illam vocabat D. Franciscus *Evangelici agri thesaurum absconditum, pro quo emendo vendenda sunt omnia, & quæ vendi non possunt, illius comparatione spernenda* (s). Eandem velut hereditatem ditissimam suis fratribus S. Dominicus commendavit, dicens: *hec sunt fratres, & filii, quæ vobis hereditaria jure possidenda relinquo &c. Paupertas voluntaria studeat* (t). Ipsam tandem ut futuram sequacium suæ Regulæ thesaurariam elegit D. Cajetanus, suos affectus movens: *querite primum regnum Dei, & justitiam ejus, & hæc omnia adiescunt vobis* (u). Et de factò ipsamet paupertas Religiosa, eam solemnī voto profitentibus, cuncta, quæ necessaria sunt congruo illorum statui, subministrat, prout quæritie cernitur oculis, & penè manibus attingitur. Quare sancta mater Ecclesia non dubitavit, nedum Religiones Monachales, & Mendicantes, quæ bonis temporalibus stipatæ sunt, approbare, verum etiam Ordines religiosos, fratrum minorum Capucinatorum, & Observantium admittere, qui nihil omnino possident, & alium Theatinorum, qui nedum quidquam possidere, sed nec quidquam valent pro elemosynâ postulare: tam felici rerum successu, ut in hisce Religionibus ingens numerus Fratrum, & Monialium alatur, qui centum fortè millia hominum transcendunt: Et quibus divinam providentiam nunquàm decessisse, pluriès miracula comprobarunt. Ex his illi, qui sacros Ordines accipiunt

pium, ad paupertatis titulum promoventur ab Ecclesiâ approbatum, & continuatâ praxi commendatum.

18. Ergo non subsistit, quod ideò beneficia merè simplicia Beneficiarios ad residentiam personalem obligent, quia illis pro titulo ad ordines suscipiendos deserviant. Nam si hoc esset, sequeretur primò, quod nedum Clerici beneficia merè simplicia possidentes, sed etiam alii ad patrimonii titulum ordinibus insigniti, debito residentie tenerentur; & nedum titulus patrimonii, sed etiam titulus paupertatis Ordinato ad residentiam obligaret, quod nullus dicere audebit, nisi delirer: licet ipsi Ordinati aliundè, nempe non ratione tituli, sed ratione affixionis servitio alicujus Ecclesie, debeant illi jugiter famulari, si sint saculares: quâ de re infra magis ex proposito sermo erit (a); si vero sint Regulares, in illo Convento, & Ecclesiâ suâ Religionis commorari, & ministrare teneantur, ubi à suis Rectoribus transmittuntur, quod nihil habet commune cum Ordinum susceptione; quippe etiam Novitii, & Conversi, ordinibus carentes, ad id ipsum obligantur. A primo ergo ad ultimum ex eo quod beneficia merè simplicia pro titulo deserviant ad Ordinum susceptionem, nullatenus inferitur, quod Beneficarii eorum possessores, residentie personalis debito confringantur.

(a) Vide cap. sequen.

19. Responderetur quartò, iterum negando aliam causalem, in Objectione positam, nempe quod ideò requiratur titulus ad ordines suscipiendos, quia Ordinatus debeat præcisè, ratione tituli ordinationis, in Ecclesiâ illâ individuâ, ubi erectum est beneficium, ad cujus titulum promotus est, deservire, ac sacras functiones exercere. Nam Concilium Tridentinum duo diversa decreta edidit; Alterum, in quo mandavit, ne quis absque titulo ad ordines promoveatur (b), & alterum longè post, in quo præcipit, ut quilibet ordinatus assignatur, sive adscribitur alicui Ecclesie, ubi suis fungatur muneribus (c). Superfluum autem, & inane fuisset, quod Concilium hoc ultimum decretum affixionis, sive adscriptionis Clerici ordinati edidisset, si jam præventivè alio prolixo decreto sanxisset, nè quisquam ordinaretur, qui titulum non haberet, cui in sententiâ Contradictorum, ex ipsâ ratione, sive naturâ tituli servire personaliter debuisset.

(b) Concil. Trid. sess. 21. cap. 2. de ref.
(c) Concil. Trid. sess. 23. de reform. cap. 16.

20. Pariter Concilium permittit Ordinato ad titulum beneficii, ut beneficium ipsum valeat resignare, dummodò mentionem faciat se ad illius titulum fuisse promotum, & aliud habeat undè vivere possit; ait enim: *Id verò beneficium resignare non possit, nisi factâ mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus, neque eo resignatio admittatur, nisi consilio, quod aliundè vivere commodè possit* (d). Hoc autem fieri non valeret, si Clericus in Sacris ordinatus, ratione tituli, ad quem est promotus, teneretur ad residendum in eo, & ibi jugiter ministrandum. Nam si ibi necessariò ministrare obligatur, quomodò titulum illum, & quidem beneficiale, resignare poterit, ut titulum patrimoniale substituat? Quomodò dimittere licitè titulum legale, in beneficio consistentem, ut subsidiarium, sive dispensativum Patrimonii, aut Religiosæ paupertatis, accipiat?

(d) Concil. Trid. sess. 21. c. 2. de ref.

21. Ulteriùs potest ordinatus ad titulum beneficii, erecti in unâ Ecclesiâ, adscribi, seu ab Episcopo deputari ad servitium alterius Ecclesie: eo modo, quo à pari, Clericus potest pro suo arbitrio alteri Ecclesie famulari, diverse ab eâ, cui fuit à suo Antistite adscriptus, & vigore illius servitii satisfacere conditionibus in eo per Concilium requisitis (e), & fori privilegio gaudere (f); Ergo beneficium, præcisè quâ titulus est, ad suscipiendos sacros Ordines destinatus, non exigit residentiam, neque ministerium personale in Ecclesiâ, ubi beneficium simplex erectum est, vel ubi Beneficiarius sacros Ordines est adeptus: cum possit alteri diversæ Ecclesie, vel ex se, vel ex jussione Episcopi deservire. Et sic titulus beneficii ad ordines non idcirco requiritur, quia promotus debeat ratione

(e) Concil. Trident. sess. 21. cap. 6.
(f) Regul. de jur. per. l. 7. c. 6. n. 14. Barboz. sum. Apost. de off. capit. 157. n. 22.

tione ipsius tituli ministrare in eâ Ecclesiâ præcisâ, in quâ idem titulus est erectus, cum alteri valeat Ecclesiæ deservire,

(a) S. Pius V. Const.
71. 1. 1.

(b) Conc. Trid. sess. 22
sess. 2. de ref.

(c) S. Hieron. de 7.
Orat. R. c. 1. 5. c. Dia-
conus 13. dist. 93. in mod.

(d) Meach. de au-
thor. c. 1. 6. num. 13.
Barb. ad Conc. sess. 22
c. 2. n. 1.

(e) Garcia de benef.
p. 2. c. 1. n. 138 Barb. ad
Conc. sess. 22.

(f) Marchio de Or-
din. p. 4. c. 1. 5. d. 5. f. 1. 1.
n. 35 Campani rubr. 8
c. 4. n. 6. Barb. ad Conc. sess.
22. n. 10.

(g) Sord. conf. 250.
num. 20. conf. 460. 19.
conf. 552. 27. Libellus
de assens. p. 1. c. 1. 2. d. 1.
num. 2. Barb. ad
Conc. sess. 22. num. 13. 4.
(h) Christian. Lup.
ad Conc. Cisterci. c. 6.

22. Demum tollitur omne dubium ex Constitutione S. Pii Papæ V. editâ super hâc materiâ, ubi expressè dicitur, ideò requiri titulum ad ordines susci- piendos, ne ordinatus necessariis ad vitam carens, debeat cum dedecore Cleri- calis ordinis mendicare (a). Hancque eandem unicam rationem, ob quam idem titulus exigitur, assignat Concilium Tridentinum, dicens: *cum non debeat eis, qui Divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare &c.* (b). Ratio ergo, sive causa, propter quam titulus exigitur ad Sacros Ordines susci- piendos, non est, quia promotus debet præcisè ratione tituli ei peculiari Eccle- siæ, in quâ positus est titulus, deservire, prout Contradictores autumant; sed tota, & totalis ratio hujusce sanctionis est, ne Clericus titulo carens, ex quo necessa- ria ad suum statum suscipiat, debeat cum sui ordinis dedecore mendicare. Quod malum jam dudum usque à suis temporibus, S. Hieronymus, quot verbis, tot penè lacrimis deploravit, exclamans: *Mendicat infelix Clericus in plateis, & civilis operi mancipatus publicam à quolibet deposcit alimoniam. Et quidem ex eo despicitur cum illis sacerdotale officium, dum misericordia desolatus, justè putatur ad hanc ignominiam devenisse* (c). Ad hoc propterea Cleri dedecus averten- dum, Ecclesia districtè præcepit, ne quisquam sine titulo promoveretur titulo certo, perpetuo, fructifero, ac tali, qui sufficiat ad proventus Clerico porrigen- dos, ex quibus vivere possit, relicta Ordinario definitione quantitatis ad susten- tationem congruam requisitæ (d), dummodo ex titulo firmo, & non contin- gente proveniat.

23. Porro tam ad titulum suæ industrie, sive laboris, utpotè quod sit Mu- sicus, Ludimagister, Pictor, vel aliâ sit professione eruditus (e): Nequè ad titulum propriæ literaturæ, sit quantumcumque in literis peregregrus (f), nullus potest ad ordines promoveri, quippè super hisce rebus, contingentem fructum reddentibus, titulus certus pro Sacris Ordinibus accipiendis, fundari non potest. Hinc si Hincmarus Laudunensis, in Objectione memoratus, Clericos absque titulo Sacris Ordinibus insignivit, bene carptus fuit ad Hincmaro Remensi patro- suo suo, tum quia prævaricator extitit ecclesiasticæ legis, titulum in promo- vendis ad ordines requirentis. Tum etiam quia Clericos illos exposuit periculo indigentia incurrendæ, & in illis totam Clericalem hierarchiam discrimini men- dicatitatis objecit; adeò ut ipsi Clerici, egestate laborantes, cogerentur cum pro- prio, & totius Clericalis Ordinis dedecore mendicare. Sed hoc nihil proficit Adversariis, proresidentiæ debito Beneficiariis merè simplicibus ingerendo: quid enim commune habet indigentia Clericorum, sive illorum indigentia pericu- lum cum residentia Beneficiariorum merè simplicium? Benè stat, quod titulus sit Clericis assignandus pro ordinibus suscipiendis, ne mendicare cogantur: & quod Clerici habentes beneficia merè simplicia residere, seu servire personaliter non cogantur, cum residentia, & titulus sint quid diversum, & uti fert com- mune proloquium à diversis non fiat illatio (g).

24. Ad id, quod opponitur in Objectione de Alexandro Episcopo Leodiensi; respondemus, quod etsi Præsul iste malè se gesserit Clericos ad Ordines absque titulo promovendo, uti Christianus Lupus insinuat (b); Nihilominus non propter hanc, sed propter alias causas, fuit à Summo Pontifice castigatus. Erat hic vir Juliacenensis, & Episcopatus Leodiensis compos effectus, magis ad secula- ria, quam ad ecclesiastica pertractanda visus est aptior: gessit bellum satis cruentum, in quo victor evasit. Innocentium Papam II. Leodium pervenientem excepit, apud quem à Leodiensibus de variis criminibus est accusatus, & præsertim de Simonia. Quare Innocentius Leodio iter dirigens ad Italiam, & ibi in urbe Pisana Concilium celebrans anno 1134. illuc prælatum Alexandrum adesse jussit, ut ejus causa audiretur. Verum ipse ad Concilium non pervenit, quippè

quippe mærore compressus occubuit (a). Rem narrat magis præcisè Joannes Chapeville in gestis Abbatum Sancti Laurentii, dicens: Anno 1135. *Alexander Leodiensis Episcopus apud Innocentium Pontificem de Simonia accusatus, & ab ipso semel, & secundo, ac tertio vocatus, cum venire tardaret, in Concilio Pisano deponitur. Quo duro nuncio percepto in tantam amaritudinem incidit, ut quasi vix confessione factâ, communionemque perceptâ, & regulari vitâ ad Sanctum Egidium promissâ, spiritum exhalaveris* (b). Vides quod non Clericorum promotio ad Sacros Ordines absque titulo, sed simonia culpa causam dedit depositioni Alexandri; & quia simonia nihil habet, quod faciat cum ordinatione Clericorum absque titulo; & ordinatio Clericorum absque titulo infinito intervallo distat à residentiâ Beneficiarium merè simplicium; hinc fit, quod eventus Alexandri Leodiensis nihil prorsus operatur ad negotium nostrum, ac circâ illud nihil omninò concludit.

25. Ad doctrinam postea Ludovici Thomassini, in Objectione allegatam, dicimus, eam quidem fuisse docti illius viri opinionem, sed nullatenus subsistentem. Postquam enim ait, quod Concilium Lateranense III. jubens nullum sine titulo ad Sacros Ordines promoveri, priscos canones idipsum præcipientes, non abrogavit, sed potius confortavit (c), subjungit: *viginti etiam nunc ille leges sacra: sed hoc in Concilio parca decernuntur in Episcopos, qui Presbyteros, vel Diaconos, ordinaverint sine titulo, sine patrimonio, iussu Episcopis, ut eorum ipsi provideant sustentationi. Et sancti præsum illud, ac solenne statutum de non ordinandis sine titulo, vel sine Ecclesiâ Clericis, duabus mitebatur gravissimis causis. Altera erat, quæ ad temporalem spectabat Clericorum sustentationem: altera autem longe potissima causa erat ipsa Clericorum residentiâ iuxta, & indestructa infiduitas ad ecclesiasticas functiones &c. Clericus sine titulo ordinatus inopiâ præmebatur, eique consule Concilium, assignato vel Episcopi censu, vel Clerici ipsius patrimonio. Sed aliud erat præterea, quod in eo desideraretur, nimirum munus, & officium aliquod suæ, quod suam, & aliorum salutem insatigato studio procuraret: idque max decerni à posteroribus Conciliis unanimè provisum, accuratumque fuisse* (d).

26. Non adeò dilucida sunt hujus verba Doctoris, quod in sensum contrarium menti Contradictorum non valeant explicari. Quoties enim ait à posteroribus Conciliis fuisse provisum, ut ultra titulum, etiam locus Clericis assignaretur; ubi suo munere fungerentur; satis ostendit, se non judicasse, quod ideò titulus Clericis promovendis ad ordines assignetur, quia debeant in loco, ubi est ipse titulus, ministrare. Sed quatenus etiam Thomassinus ita opinatus esset, certè illius opinio non debet sanctionibus Concilii Tridentini prævalere. Cum autem Concilium nullam aliam causam, nullam rationem allegat, propter quam jubet, ne Clerici absque titulo Sacris Ordinibus decorentur, nisi hanc unicam, nempe ne ipsi Clerici titulo carentes, cogantur cum Ordinis Clericalis dedecore mendicare (e); Quam & pariter, unicæque allegat etiam S. Pius Papa V. in sua Constitutione super hoc editâ (f); patet, quod titulus Clericis assignatur pro hac solâ causâ, ne debeant cum dedecore mendicare, non verò ut habeant locum, in quo personaliter resideant, vel ministrent. Addequæ ex præfati assignatione tituli nullatenus infertur inesse simplicibus Clericis debitum residenti, & multò minus infertur illud inesse Clericis, qui sunt beneficiis merè simplicibus insigniti.

(a) Jo. Gualter. Chron. Chronus. Ecclesiasticopolis. in Episcopis Leodiens. a. 1135 f. 190.

(b) Chapeville. 10. 1. c. 17. (in 10. 1000. 7. p. 2.) Conc. 10. Concil. Pisano. an. 1135 f. 190.

(c) Conc. Later. III. cap. 5.

(d) Thomass. vet. ac nov. Ecclesiæ. p. 2. l. 3. cap. 2. n. 2.

(e) Conc. Trident. 25. cap. 1.

(f) S. Pius V. Const. 71. 4. 10.

RESPONSIO NOVIS OBJECTIONIBUS

EX ALIIS VARIIS MOTIVIS
CONTRA PRÆFATAM

IMMUNITATEM BENEFICIORVM MERÈ SIMPLICIVM AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T XXXI.

In quo occurritur OBJECTIONI UNDECIMÆ, desumptæ ex adscriptione Clericorum servitio alicujus pecuniariæ Ecclesiæ. Unde Beneficiarios merè simplicium residendi personaliter debitum inferatur.

S U M M A R I U M;

- 1 Undecima Objectionis petita ex eo, quod Clerici debeant Ordinationis suæ tempore adscribi servitio alicujus Ecclesiæ.
- 2 Jubent Concilia, ne Clericus abscedat à sua Ecclesiâ: Est enim servus Altarij, Colonij, & Vassallus ipsius Ecclesiæ.
- 3 Consequentia præfatæ Objectionis nihil habet commune cum Antecedenti: Promoveendus ad Ordines adscribi debet servitio alicujus Ecclesiæ.
- 4 Adscripti servitio alicujus Ecclesiæ illam dimittere prohibentur, juxta sanctiones plurium Pontificum, quæ referuntur.
- 5 Concilia quoque, plures Canones, & Leges ecclesiasticæ jubent, ut Clerici à propria Ecclesiâ non discedant.
- 6 Sub diversis penis inhibent, ne Clericus propriam Ecclesiam deserat, & ne sine assensu proprii Antistitis ab ullo Prasule suscipiatur.

- 7 *At Canonici hi loquuntur de habente beneficium residentiale, ac de perseverantia in susceptione Ordinum ab eodem Anstite.*
- 8 *Affiguntur Clerici alicui Ecclesie, ut locum habeant, ubi Deo deserviant, & non hinc, atque illuc velut gyrovagi errent.*
- 9 *In cunctis hominibus desolabilis est vita vaga, multo vero magis in Clericis, quos oportet locum, ac superiorem stabilem habere.*
- 10 *Clericos adscribendos esse servitio alicujus Ecclesie, nihil concludit, quod Beneficiarii merè simplices teneantur ad residentiam.*
- 11 *Alioquin etiam Clerici beneficiis carentes teneantur ad residentiam, quia hi quoque debent adscribi servitio alicujus Ecclesie.*
- 12 *Clericis et si alicujus Ecclesie servitio adscripti, beneficio residentiali carentibus, Littere Dimissoriales ab Episcopo negari non possunt.*
- 13 *Per Commendatitiam comprobabatur gradus, & ordo ecclesiasticus Clerici. Per Dimissorias vero dimittebatur Clericus à suâ Ecclesiâ, ut alterius Ecclesie Clero inferi posset.*
- 14 *Littere Commendatitiae supplere poterant pro Dimissoriis, non verò è contrâ. Per secundas permittebatur Clericus è nativâ suâ Ecclesiâ ad aliam transire.*
- 15 *Commendatitiae non solis Clericis præbebantur, sed etiam laicis: honorationibus tantum. Laicis verò magis vulgaribus sole Pacificè porrigebantur.*
- 16 *Si argumentum Contradictorum valeret non solum Clerici beneficio insigniti, sed etiam illo carentes: imò etiam laici ad residentiam tenerentur.*
- 17 *Adscriptio Clerici servitio alicujus Ecclesie non est præceptiva, sed solum directiva: Et ubi non sit in ipso actu promotionis, non amplius fieri potest.*
- 18 *Affixio, seu adscriptio servitio alicujus Ecclesie determinatæ etiam olim non erat sub præcepto: poterat enim Clericus ab eâ dissentire.*
- 19 *Origeni nulli Ecclesie affixus est: non Alexandrinæ, nequè Cesarïensî, ubi ordinatus est: quippe ab utraq; illarum discessit.*
- 20 *Qui quondam in variis locis morabatur: ex hac ipsâ locorum mutatione patet, illum nulli Ecclesie in suâ ordinatione affixum fuisse.*
- 21 *S. Martinus Sabariensis variis in locis constitit. Denique factus est Episcopus Turonensis. Ut Clericus autem nulli Ecclesie suis affixus.*
- 22 *S. Paulinus apud Barcinonam ordinatus, non illi tamèn Ecclesie affixus est. Constitit aliquandò Mediolani, sic ut posset pro suo libito abire.*
- 23 *Idem hinc illuc peragravit, donec Nolæ Episcopus factus est. Paulinianus quoque frater S. Hieronymi nulli Ecclesie affixus est.*
- 24 *S. Hieronymus Stridonensis Antiochia insignitus fuit Presbyteratu, cum expressâ protestatione, se nolle servitio Ecclesie illius esse affixum.*
- 25 *Dubius fuit, an licitè posset Ordinem Presbyterii cum professione Monachatus habere: olim enim Monachi à Sacerdotio abstinebant.*
- 26 *Exempla Origenis, Martini, Paulini, & Hieronymi, non sunt facta paucorum. Non omnia, quæ olim acta sunt, fuerunt historie commendata.*
- 27 *Quatuor illorum Patrum successus secum trahit assensum multorum aliorum Patrum, qui aliquo modo cooperati sunt illorum ordinationi.*
- 28 *Recesserunt plures, qui fuerunt Episcopi absquò affixione ad aliquam determinatam Ecclesiam, velut honorariè.*
- 29 *Monachi illi facti Episcopi, non erant Abbates Episcopali titulo decorati, sed ab Abbatibus diversi, Ecclesia nunquam consuevit intitulare Episcopos in Monasteriis.*
- 30 *Ex Episcopis, titulum habentibus alicujus Ecclesie, non bene inferitur, quod Clerici omnes debeant alicujus Ecclesie servitio affigi.*
- 31 *Joannes Filasacus loquitur de variis Episcopis (quorum mentio est in diversis Synodis) non habentibus sedem propriam.*

- 32 *Continuatur sermo de Episcopis sede carentibus. Et quod debeant habere sedem fixam. Quid significet intulitari.*
 33 *Justi Ecclesia, ne ordinarentur Episcopi sine sede, vel sine titulo. Adscriptio Clericorum non erat olim de praecepto, nec est nunc nisi discreta.*
 34 *Canones comminantes penas Clericis ab Ecclesia recedentibus, loquuntur de residentialibus, non verò de simplicibus affixis viordinationis.*
 35 *Canones mandantesiam laicis, ne absint ab Ecclesia. Quid de Nestorii culpa, quod permitteret Clericis, ut ab Ecclesia abessent.*
 36 *In Concilio Sardicensi Clerici extranei ad propria remissi sunt: nempe gyrovagi, & residentiales.*
 37 *Clerici habentes beneficium praesertim residentiale sunt largo modo Vassalli Episcopis cui debent exhibere fidelitatem: non verò carentes beneficio.*
 38 *Non potest Episcopus exigere à Clericis simplicibus iuramentum serviendi alicui Ecclesiae. Quid de aliquibus Conciliis id exigentibus?*

1. **Q**UOD BIICIUNT Undecimo loco Contradictores hoc modo. Cuncti Clerici, tempore suae ordinationis, adscripti debent servitio alicujus Ecclesiae determinatae, cujus servitio taliter sint affixi, ut ab eâ discedere non valeant: ita expressè disponente Concilio Tridentino (a), quod in hoc legem aliquam recentem non edidit, sed antiquam eamdem in defectu reparationis: profuturum enim se Concilio Chalcedonensi vestigiis inhaerere.

Consonat his D. Leo Papa in epistola ad Nicetam Aquilejensem praecipiens, ne cuiquam sit liberum ab Ecclesia ad Ecclesiam transire (b). Consonat quoque sanctio Gelasii Papae I. jubentis, ne quis ad aliam transeat Ecclesiam (c). Faciant & ad haec historiae: nam in Concilio Sardicensi Episcopus Thessalonicensis conquectus est de Clericis, qui à propriis Ecclesiis Thessalonicam confluebant, Synodusque decrevit eos esse ad propria remittendos (d). Similiter in Concilio Ephesino, contra Nestorium fuit acriter declamatum, quod Clericos à suis Ecclesiis abscedere permisisset, ut eorum ipse opera uteretur (e).

2. Addunt. Tantusque vigor est, & fuit hujusmodi ecclesiasticae sanctionis, & disciplinae, ut Clericus ab Ecclesia discedens, pro quâ fuerit ordinatus, à sacris Canonibus, & penis subiaci jubeatur, & censuris plecti, & ab officio deponi, ut patet ex Conciliis Aquisgranensi (f), Triburiensi (g), Arelatensi l. (h), Chalcedonensi (i), & aliis. Demum ne ulla diligentia decisset, quâ Clerici ad serviendum propriis Ecclesiis adigerentur, antiqui Canones praecerant, ne Clerici de uno ad alium locum transeuntes, reciperent sine proprii Episcopi literis Commendatis (j). Et Concilia Valentinum (m), Marticensense (n), ac Narbonense (o), exigere voluerunt ab eisdem Clericis, tempore illorum ordinationis, professionem serviendi Ecclesiae sibi assignatis jurando firmatam: & merito; quippe cum Clericus ad alicujus Ecclesiae familiarum adscriptus, fiat ejusdem Ecclesiae veluti homo ligius, & vassallus; quem admodum cum vocat S. Gregorius (p): seu *Colonus* uti cum nuncupat Concilium Hispanense (q): sive *Servus altaris*, prout in Historiis ecclesiasticis nuncupatur (r); iustum est, ut Ecclesia ab illo homagii pollicitationem exigat, & hominii. Haec autem omnia singulariter, multoque magis unitim coaccervata, demonstrent, Clericos beneficiarios, etiam merè simplices, ad onus residentiae teneri, & in Ecclesia propria personaliter deservendi.

3. Respondetur primò ad hoc argumentum, proluxa rerum complicatione concretum, concessio antecedenti, negando consequentiam: quippe consequentia nihil habet cum antecedenti commune: totumque argumentum extrà Chorum canit, & spiculum longè ab orbita, in quam est jaculatum, insigit. Verum

(a) Conc. Trid. sess. 23 cap. 6.

(b) S. Leo epist. 58. ad Nicet.

(c) Gelas. epist. 1. cap. 3.

(d) Concil. Sardic. cap. 3.

(e) Concil. Ephesin. par. 1. c. 30.

(f) Conc. Aquisgran. cap. 37.

(g) Concil. Tribur. cap. 28.

(h) Concil. Arelat. cap. 21.

(i) Concil. Chalced. cap. 30.

(j) Conc. Sardic. c. 9. Cont. Auxil. b. c. 7. s. 9.

(k) Cap. 3. de Cler. priv. (m) Concil. Valens. cap. 5. 6.

(n) Cons. Martens. cap. 10.

(o) Concil. Narbon. cap. 10.

(p) S. Gregorius in epistolis.

(q) Conc. Hispan. (r) Dismar. Alesci. b. 2. lib. 4.

rum est, & verissimum, quod Clerici, cum ad ordines promoventur, alicujus Ecclesiæ servitio debent adscribi (a), sic etenim disertè sancit Concilium Tridentinum his verbis: *cum nullus debeas ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis; sancta Synodus, vestigiis sexu Canonis Concilii Chalcedonensis inherendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assumitur, non ascribatur, uti suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. Quod si locum inconsulto Episcopo deserueris, ei sacrorum exercitium interdiciatur, Nullus præterea Clericus sine Commendatitiiis sui Ordinarii literis ab ullo Episcopo ad Divina celebranda, ac Sacramenta ministranda admittatur (b).* Hoc factum fuit præcipuè ad reprimendos, & in sacra disciplinâ continendos Clericos sarrabaitas, instabiles, vagabundos, gyrovagos, & erroneos, quos paulò infra ex D. Isidoro Hispalensi (c), lineis expressioribus depingemus. At hoc quid proficit ad coarctandos Beneficiarios merè simplices vinculis servitii personalis, & residentie?

4. Verissimum est quoque, quod Clerici Ecclesiis adscripti, pro quarum servitio ad ordines sunt promoti, easdem dimittere prohibentur, & ità observandum esse non semel, sed centies fuit Sacris Sanctionibus definitum: nam S. Leo in epistolâ ad Nicetam Aqueileensem præcepit: *illam partem ecclesiasticæ discipline, quâ olim à sanctis Patribus, & à nobis decretum est, ut nec in Presbyteratus gradu, nec in Diaconatus ordine, nec in subsequenti officio Clericorum ab Ecclesiâ ad Ecclesiam, cuique transire sit liberum, ut in integrum revocetis admonemus, & unusquisque non ambitione illectus, non cupiditate seductus, non persuasione hominum depravatus, ibi, ubi ordinatus est, perseveret (d).* Gelatius I. paritèr in Epistolâ ad Episcopos Lucanæ, inter alia mandavit: *quisquis propriæ deserti Ecclesiæ, nullis extantibus causis, ad aliam putaverit transgendum, temerèque susceptus fuerit, atque promotus, reverendorum canonum vel ipse, vel receptor ejus, atque prodefflor constituta non effugiet, quæ de hujusmodi presumptione præfixere servanda (e).* Quibus addimus Urbanum II. hoc decernentem: *sanctorum canonum statutus consonâ sanctione decernimus, ut sine titulo facta ordinatio irrita habeatur, Et in quâ Ecclesiâ quilibet titulus est, in eâ perpetuò perseveret (f):*

5. Itidè in Concilio Arelatensi I. hæc bipa, quæ sequitur, prodit constitutio: *De his, qui in quibuscunque locis ordinati fuerint Ministri, in ipsis locis perseverent (g), & infra: De Presbyteris, aut Diaconibus, qui solent dimittere loca sua, in quibus ordinati sunt, & ad alia loca se transferunt, placuit, ut his locis ministrarent, quibus præfixi sunt. Qui si relictis locis suis ad aliud locum se transferre voluerint, deponantur (h).* Demùm Concilium Nicænum II. uniformitèr ad Canonem 17. & 18. Concilii Trullani, & ad Canonem 13. & 23. Concilii Chalcedonensis (i), decrevit: *Quoniam nonnulli Clerici Canonicam constitutionem, prætergredientes, suâ relictâ parciâ, in alias parciâs excurrunt, ut plurimùm autem in hæc à Deo custoditam, & Imperatoriam Urbem, & apud Principes assident, & in eorum Oratoriis divinis ministeria faciunt, eos sine proprio Episcopo non licet in quavis eadè, vel Ecclesiâ recipi. Si quis autem hoc fecerit, & perseveraverit, deponatur (j), Consonant hæc sanctionibus aliæ leges ecclesiasticæ, de quibus in Canonibus Apostolorum (m), & in Conciliis Nicæno I. (n), in Sardicensi (o), in Antiocheno (p), in Laodicensi (q), in Aquisgranensi (r), Epaoenensi (s), Triburiensi (t), Vuormaciensi (u), Aurelianensi III. (v), & ex recentioribus, in Aquis (y), Rotomagensi (z), Burdigalensi (aa), Remensi (bb), atque aliis (cc), quibus concordant Canones in corpore juris clausi, & præsertim cap. 4. dist. 71. cap. pervenit, cum tribus sequentibus 6. qu. 1. cap. quoniam 21. qu. 2. cap. ex parte. cap. inter quatuor, cum aliis de Cler. non resid.*

Bract. de libert. Eccl. Tom. IV.

(a) *Tord. quæll. Casus par. 1. c. 1. §. 11. num. 2. Adh. ut de Jur. Jur. Card. in Eccl. Jur. Tit. 1. c. 10.*

(b) *Concil. Trid. sess. 23. c. 16.*

(c) *S. Isidor. de Offic. Eccl. l. 2. c. 3. Vid. infra in hoc cap. 9.*

(d) *S. Leo I. epist. 85. c. 1. Gratian. l. 1. epist. 10. c. 32.*

(e) *Urbanus II. in Conc. Placent. c. 2. Sanctorum dist. 10.*

(f) *Conc. Arel. sub S. Sidon. l. 1. c. 3.*

(g) *Concil. Arel. c. 1.*

(h) *Id. in ipsis Conciliis, Ep. Carian. ad Conc. Nicæ. II. c. 10.*

(i) *Conc. Nicæ. II. cap. 10.*

(j) *Conc. Apostol. cap. 1. Ep. 15.*

(k) *Conc. Nicæ. I. cap. 1. Ep. 16.*

(l) *Concil. Sardic. cap. 1. Ep. 19.*

(m) *Concil. Antioch. cap. 1.*

(n) *Concil. Laodic. cap. 1.*

(o) *Conc. Aquigr. cap. 19. Epist. 82.*

(p) *Concil. Epaoen. cap. 6.*

(q) *Concil. Tribur. cap. 18.*

(r) *Conc. Vuormac. ann. 584. can. 19.*

(s) *Conc. Arel. III. cap. 15.*

(t) *Concil. Aquis. ann. 1581.*

(u) *Concil. Rotomag. ann. 1581.*

(v) *Conc. Burdigal. ann. 1581. Ep. 162.*

(w) *Conc. Remens. ann. 1584.*

(x) *Concil. Turon. ann. 1581. Toif. ann. 1590. Avenion. ad 1594.*

6. Et Concilium IV. Mediolanense; Clericos quoscunque *certe Ecclesie, pio loco adscriptos, si ab Ecclesia, cui adscripti sunt clericali statione, sine Episcopi facultate, eaque literis exarata, discesserint; suorum ordinum munere ex ejusdem Concilii Tridentini sanctione, Episcopos interdicit* (a). Et ut multum in unum breviter congerantur, audiat Cabasilus ad Canonem Arelatensem ita egregie perorans: prescribit Concilium, *ut penam suspensionis ab executione ordinum incurrant qui ab prefixa sibi statione discedere, aut alibi ordinem susceptos exercere, citra veniam proprii Anistitii presumpserint. His assipulatur Nicænus Canon 15. quo cavetur, ne Episcopi, Presbyteri, & Diaconi, ab Ecclesia, ad quas fuerunt ordinati, in aliarum vel Ecclesiarum ministerium transiant. Et citatur in cap. non oportet Episcopum 7. qu. 1. suffragator pariter canon 6. Chalcedonensis Concilii, prohibens quemquam absolute ordinari, sed in ipsa sui ordinatione jubens desinari certe, cui famuletur Ecclesie, & profertur à Gratiano cap. neminem absolute diss. 7. Eodem collimant Canonem Apostolorum 15. & 16., quibus citiam pena excommunicationis infligitur Episcopo alienum Clericum desinenti, invito, ad quem Clericus pertinet, Episcopo. Regulam istam aliquam ex parte insaurare connixum est Tridentinum Concilium sess. 23. cap. 16. Nemo, inquit, ordinetur, quin certe Ecclesie ascribatur. Nec admittantur alieni Clerici ad divina officia celebranda sine Commendatitii proprii Ordinarii Episcopi (b).*

(a) Concil. Mediol.
IV. Ad. Eccl. Ide-
dualib. 3. tit. 10. c. 11.

(b) Cabasil. ad Conc.
Arelat. nov. 114. c. 3.
fol. 99.

7. Res ergo certa est, vera est, inconcussa est, nec difficultatem admittit, quod ecclesiasticarum legum vi Clerici ad Ordines promovendi, alicujus Ecclesie servitio debent adscribi, semelque adscripti ab ea recedere prohibentur. Verum quantum ad Canones Concilio Tridentino anteriores, sive in Conciliis editos, sive per Romanos Pontifices exaratos, adscriptio, de qua ipsi loquuntur, valde differt ab ea, que per idem indicitur Tridentinum. Canones enim illi loquuntur præcipue de adscriptione facta per beneficii ecclesiastici, & quidem residentialis consecutionem, & ut plurimum de Episcopatibus, & Parochiis, eodemque modo de existentibus in Ordine Diaconatus, & de aliis Clericis, quos jam præventive aliquis Episcopus inceperat ad aliquos ordines promovere, ne proprias relinquere Ecclesias, ut alias pinguiore satagerent adipisci; vel ne proprio relicto Episcopo, à quo incæperant ordinari, reliquos ordines ab alio Episcopo consequi procurarent, quod ita se habere satis educitur ex ipsorum Canonum verbis, & lecturâ, ut ea consideranti patebit. Liqueatque omnino aliunde ex Canone præcipiente; *Clericos in Ecclesiis tue jurisdictionis, beneficiis, que residentiam exigunt affectos, si ad alterius diocesim absque sua licentia morandi causâ transferint; liceat tibi, si moniti non redierint, dictis beneficiis spoliare, nisi excusationem rationabilem ostenderint* (c). Ubi videtur interdictum descendendi ab Ecclesia sibi assignatâ, ad solos Clericos coarctari, qui beneficia possident, residentie debitum exigentia. Et cum restrictio, seu exceptio firmer regulam in contrarium (d), sequitur quod Clerici, beneficio ecclesiastico residentiali carentes, non prohibentur ab Ecclesia, in qua ordinati sunt, elongari, ac ad alia loca pro libito se conferre.

(c) Cap. 17. de Cler.
non res.

(d) L. quæstion 6.
denique ff. de suc. in-
strum. B. h. fol. 17. v. 10.
Antom. 85. v. 4.

8. At verò Concilium Tridentinum, in allegato capitulo, vel non loquitur de Beneficiariis residentialibus, & de Clericis ad alios ordines promovendis, quippe de his rebus alibi congruas edidit sanctiones; vel si eas quod hic comprehendere iudicetur; certè mens Tridentini, per ipsam ocularem inspectionem enitescit, quod eo solum retendit, ut evagationem Clericorum compesceret, ac scordiam in Ecclesie servitio. Cum enim aliqui Clerici ordines acciperent, sed nunquam Ecclesie deservirent; & alii huc illuc peragrandò, modò hic, modò illic se deservire ipsi Ecclesie simularent; alii susceptis ordinibus, tamquam instabiles, & gyrovagi, vitam erronum agerent, ac velut acephali, sine capite, sine loco moræ, sine disciplina vagarentur; Concilium eorum

eorum vagationi occurrere gestiens, decrevit in posterum nullos ordinari Clericos, qui non alicui adscriberentur Ecclesiæ, ubi suis perungerentur muneribus, & non vagantium modo incertis quotidie sedibus commearent.

9. Dissolutionem hujusmodi Clericorum aliquando coarguit S. Isidorus Hispalensis, ita declamans: *duo sunt genera Clericorum. Unum ecclesiasticorum sub regimine Episcopali degentium. Alterum Acephalorum, id est sine capite, quem sequuntur ignorantium. Hos neque inter laicos secularium officiorum studia, neque inter Clericos religio detentat divina: sed solutos, atque oberantes sola vaga vita complectitur. Quisque dum nullum metuentes explende voluptatis sue licentiam consistantur; quasi animalia bruta libertate, ac deservio suo fruuntur, habentes signum religionis, non religionis officium: Hippocentauris similes, neque equi, neque homines, mixtumque (ut ait Poeta) genus hominis, prolesque biformis. Quorum quidam firdidâ, atque infami numerositate, sicut superque nostra pari Oceidua polluitur (a). In quolibet homine vita instabilis, & vagabunda detestabilis est: potiusque belluino, quam humano ritu converfantur in terris, qui nec locum habent, ubi conqueant, nec superiore, cujus regimini se subiciant: sугerente Psalmistâ, consilium Domini Legislatorem super eos, ut sciant gentes, quoniam homines sunt (b): quasi quod homines, superiore carentes, cui obtemperant, se esse homines non cognoscant. Hoc autem est multo verius in Clericis, quos ad vitam ecclesiasticam vocatos, oportet locum stabilem habere, ac superiorem fixum, sub cuius disciplina vitæ incumbant, ad normam canonum institutæ, non verò dissolutis itineribus evagando, vitis omnibus se se immergant. Qui multum peregrinantur, inquit ferventissimus Thomas à Kempis, raro sanctificantur (c).*

10. Ad compescendos ergo hujusmodi depravatos Clericos, vagos, & effrenes, atque ad ecclesiasticam disciplinam quoad hunc abusum faciendam, decrevit Concilium Tridentinum, quolibet Clericos alicujus Ecclesiæ servitio esse formiter adscribendos. Sed sive hoc solo intuitu id fecerit, sive etiam ad retinendos Beneficiarios residentiales, nè à suis Ecclesiis abscederent, sive demum nè Clerici, postquam ab uno Episcopo inciperant ordines adipisci, reliquos quibus carebant, ab aliis Episcopis extorquerent: sive his, sive aliis de causis Concilium Tridentinum, aliive Canones mandaverint, quod Clerici alicujus Ecclesiæ servitio adscribantur; quid facit hoc ad residentiam beneficiorum merè simplicium possessoribus ingerendam? Quid commune simul habent hæc duo, Clericos alicujus Ecclesiæ servitio adscribi, & Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalem arctari? Diversa sunt hæc inter se, toto cælo distantia, atque naturaliter impermixta: benèque stat, quod Clerici tempore suæ ordinationis alicujus Ecclesiæ debeant servitio mancipari, nè incertis vagentur sedibus, & quod Beneficiarii merè simplices sint à residentie debito exempti.

11. Respondetur *secundò*, argumentum, sive Objectionem, de quâ hic agimus, nihil probare, quia nimium probat: probat enim, quod nedum simplices Beneficiarii, sed etiam simplices Clerici, ordinibus tum majoribus, tum minoribus insigniti, tametsi beneficio carentes, ad residentiam teneantur: quippe omnes Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, & inferiorum ordinum Clerici, alicui Ecclesiæ debent esse adscripti, ubi suis fungantur muneribus, & nullus ex eis sine commendatitiis literis sui Ordinarii ad celebranda Divina, & Sacramenta ministranda debet alibi admitti, ut ex ipso Concilii textu enitescit (d), quod utitur dictione *nullus* illimitatâ, universalique quæ omnem etiam minimam partem eorum, de quibus prædicatur, excludit (e). Adeoque cuncti Clerici cuiuscumque gradus sub hac Synodale dispositione capiuntur. Quis autem dicit, quod cuncti Clerici, sive in sacris, sive in minoribus constituti, si beneficio careant residentiali, ad residentie debitum obligantur, quia hi omnes alicujus

(a) S. Isidor. de Offic. lib. 2. c. 3. f. 196.

(b) Psalm 9. v. 21.

(c) Thomas à Kempis de Imitat. Christi lib. 1. cap. 27. n. 4.

(d) Conc. Trid. sess. 23. cap. 16.

(e) Abb. in c. 24. nostrum n. 1. de elect. Bart. conf. 47 in princ. Soc. in conf. 23. n. 16. vel. v. Barbos. 17. v. 1. d. 110. n. 1. v. 1.

Eccle

Ecclesiæ servitio affixi esse debent, nec sunt sine Commendatitiis literis proprium Antistitem ab aliis Episcopis recipiendi?

12. Porro tamen vigere præfatæ sanctionis Tridentinæ Clerici, alicujus Ecclesiæ servitio adscripti, non valeant inconsulto Episcopo abesse, prouti decisum referunt Doctores (a); Attamen certum est licentiam discedendi, si justam causam habeant abeundi, non esse illis ab Ordinariis denegandam: undè ait Barbosa, Presbyteros, & Clericos adscriptos Ecclesiis, non potest Episcopus ob necessitatem Ecclesiæ cogere, ne discedant ab eâ, causâ studii; imò tenetur illis Dimissorias, seu Commendatitias literas concedere, ut per Aldan. cit. 8. num. 4. attestat. sic fuisse decisum sub die 11. Martii 1617. (b). Et nêdum concurrente causâ studii, sed etiam aliâ causâ occurrente: imò nec ullâ causâ existente, adhuc licentiam discedendi, & ligas Commendatitias non posse Clericis beneficio residentiali carentibus denegari, insinuat idem Auctor, sic scribens: *Nec sunt denegande ab Episcopo Sacerdotibus, & Clericis, qui non habent beneficia in situ, residentiam requirentia, prout etiam decisum refert Armenarum num. 36. Et iterum in Sacr. Congreg. Cardinalium, negotiis Episcoporum, & Regularium præposita, decretum suis, illos non posse revocare subditos ecclesiasticos alibi degentes, nec eos cogere, sed teneri literas eis dare extravalentibus morari, si ratione beneficii non adstringerentur in suâ Diocesi residere. Dicitur ita in causâ propriâ obtinuisse Campanil. in divers. jur. canonic. rubr. 9. cap. 6. num. 4. sic etiam in facti contingentia respondisse assersit Aloysius Riccius in prax. for. Eccl. dec. 598 in 1. edit. & resol. 524. Ubi amplius ad Clericum obtinentem simplex beneficium, qui etiam non poteris cogi residere in Diocesi, ubi illud habet, sed poteris ire quod velis. Et ita dicitur in Rotâ decisum in unâ Nullius Beneficii 28. Maii 1604. coram Ludovico &c. (c).*

13. Quæ literæ Commendatitiæ (species epistoliarum, quas Antiquitas vocavit Formatas) ab alicuius confuse cum Dimissoriis accipiuntur, sed non rectè; quippè uti notatur à Balsamone ad Concilium Trullanum; omni Clerico duas scripturas afferre antiquitus opus erat: *Ejus qui cum ordinavit, Commendatitiam scilicet, & Dimissoriam; ut illâ quidem utatur ad probationem illius gradus, qui ei inesse dicitur: hæc verò, ut citrà ullum impedimentum ab aliâ Ecclesiâ in Clerum cooptetur (d).* Et alibi: Canonibus cavetur, ut licet Commendatitias literas habeant Clerici, & de fide retitè sentiant, Dimissorias tamen literas suorum Episcoporum eos ostendere oportere, aliqui sacris non operaturos. Per Commendatitias enim literas eos esse sacros probatur: licere autem iis in alienâ terrâ sacrificare, non ex illis, sed ex Dimissoriis literis ostenditur (e). Similia de utriusque literis proferunt Matthæus Blaïtas (f), & Cabasutius (g): Quarum literarum antiquitatem commendat sanctio magni Concilii generalis Niceni I. novam illis formam præscribentis, ne Impostores, & Hæretici eisdem possent abuti: præcepit enim, ut tamquàm tessera quædam eisdem inscriberentur prima elementa verborum Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Petri Apostoli, ac Præsuli scribentis epistolam, cum aliis notis, de quibus videre est Cardinales Baronium (h), & Bellarminum (i), ac alios de hæc re loquentes (l).

14. Itaque Dimissoriæ epistolæ supplere poterant pro Commendatitiis (quantenus testes erant ordinis, in quo constitutus erat Clericus) non verò è contrâ. Et vi harum Dimissorialium Clerici licentiam in alienis regionibus ad sacra peragenda, à locorum Ordinariis admitti, sed etiam ab eisdem proprio Clero interiri valebant, seu alicujus Ecclesiæ servitio participari. Per illas enim dimittebantur Clerici ab Ecclesiis, in quibus fuerant ordinati; præbebatque illis facultas aliò se transferendi, ut aliarum Dioceseon Clerici fierent, inibique possent Ecclesias, five beneficia sacra nancisci. En formula literarum Dimissorialium, quarum antiquitus usus erat, ex Ivone Carnotensi desumpta: *Ego N. humilis Episcopus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & in unitate San-*

(a) Barbosa Conc. sess. 32. c. 16. n. 13.

(b) Barbosa Dec. cit. num. 41.

(c) Barbosa de off. Ep. posth. lib. 2. c. 1. n. 12. 15. num. 5.

(d) Balsam. ad Can. 17. Can. 17. n. 1.

(e) Balsam. ad Can. 17. n. 1.

(f) Blasius ad Can. 17. n. 1.

(g) Cabasut. de notis. Eccl. Sac. 2. differt. 8. num. 4. & 5.

(h) Barro. ad 1. 1. c. 1. n. 1.

(i) Bellarm. de Don. 1. c. 1. n. 1.

(l) Cabasut. de Form. 1. c. 1. n. 1.

Sanctæ Ecclesiæ, in quâ Petro datum est jus ligandi, atque solvendi, absolvo Presbyterum N. de Civitate N. Indictionis N. & licentiam de vobis N. in thronizandi eum in quacunq; Ecclesiâ vultis vestræ Parochiæ (a). Et hæc non solum Presbyteris, & Diaconibus, verum etiam inferiorum ordinum Clericis erant olim, suntque hodiè quoque communes. Et antiquitâ alio nomine vocabantur Apostolici, de quibus in Concilio Aurelianiensi II. Abbates, Martyrarii, Reclassi, Presbyteri, Apostolica dare non presumant. Ad solos enim Præfules hæc concedere pertinebat (b).

15. Demùm literæ *Commendatitiæ* non solis Clericis præbebantur, sed etiam laicis, ad alias Dioceses proficiscentibus: non cunctis autem laicis vulgaribus, & proletariis, sed honorationibus tantum, & majoris momenti viris, ut honorificentius exciperentur. Laicis verò minoris notæ, solæ literæ *Pacificæ* porrigebantur (c). Quâ de re Concilium Chalcedonense, decretum edidit peculiare (d), quod ita reddunt Ivo, & Burchardus: omnes pauperes, & indigentes auxilio, cum proficiscuntur, sub probatione episcopalis, vel ecclesiasticis Pacificis tantummodò commendari decrevimus, & non Commendatitiis literis, propter quod Commendatitiis literis honoratioribus tantummodò præfari personis conveniat (e). Itaque quidam laicos differebant *Commendatitiæ* à *Pacificis*, quod illi laicis honoratioribus, istæ verò humilioribus iter agentibus porrigebantur, ut utrique hospitio susciperentur, & in communionem cum cœteris Christianis fidelibus susciperentur: talitèr tamen, ut viri Commendatitiis conspiciantur lautius, & liberalius exciperentur (f). Meminit harum literarum Tertullianus sub nomine *Consestrationis hospitalitatis* (g).

16. Si ergo affixio Clerici ad servitium alicujus Ecclesiæ id efficit, ut ipse Clericus ita affixus, non possit sine literis Dimissorialibus, sive Commendatitiis inde discedere: ex unâ parte autem affixio non solum fit Clerici, beneficiarii, residentiale possidentis, verum etiam ejus beneficio carentis; ex aliâ verò, præfatæ literæ Clerico, qui beneficio residentiali caret, non possunt rationabiliter denegari: demùm si literæ Dimissoriales talis naturæ sunt, ut competant nedum Clerico in sacris constituto, & beneficiato, sed etiam Clerico inferioris ordinis, nullum beneficium retinenti: & literæ Commendatitiæ, antero prisco ritu, non tam Clericis debentur, quàm etiam Laicis; profecto patet, quod ex his nullum præsidium causæ Contradictorum inferatur, ad Beneficiarios merè simplices residentie debito arcandos: quippe alioquin, si eorum ratio valeret; sequeretur quod nedum Clerici, beneficio ecclesiastico præditi, & in sacris constituti, sed etiam Clerici minorum Ordinum, omni beneficio carentes: & non solum Clerici majorum, & minorum Ordinum, sed etiam Laici ad residentiam tenerentur: quod quis audeat, vel sine dementia effutire, vel sine nausea audire?

17. Respondetur *tertio*, negando suppositum; nempe quod adscriptio Clerici ordinibus decorandi, servitio alicujus peculiaris Ecclesiæ, sit de præcepto imprævaricabili, & ex necessitate observando. Nam si vera loqui velimus, hujusmodi lex potius est directiva, quàm præceptiva, ideòque non necessariò, sed solum congruentèr servanda: quod patet tum ex eo, quod in aliquibus locis praxis est contraria, quatenus in pluribus locis adscriptio hæc intermittitur. Tum etiam quia ubicumque velit ad effectum perducì, oportet eam fieri in ipso actu promotionis ad Ordines (h). Quo tempore prætergresso, si adscriptio tunc non est facta; Clericus non potest amplius ulli Ecclesiæ adscribi (i). Deberet autem posse fieri etiam post ipsam promotionem præfata Clerici adscriptio servitio alicujus Ecclesiæ, si lex esset præceptiva, & necessariò observanda, non verò tantummodò directiva: quemadmodum cernimus, quod aliæ res necessariæ, ac de præcepto servandæ in sacra Ordinatione, si fortè omittantur, sunt successivè supplendæ.

(a) Ivo Carnot. p. 6. c. 115. Burchard lib. 2. c. 127. Ferras. Bernard. Ferras. de antiqu. Eccl. Episcopalis lib. 1 c. 2 fol. 58.

(b) Vid. Thomaf. vet. & nov. Eccl. discipul. lib. 2 c. 94. n. 1.

(c) Cælest. loc. cit. Magri viri de Præb. Eccl. V. l. 1. c. 149.

(d) Conc. Chalced. 11. c. 1. Cælest. loc. cit.

(e) Ivo p. 6. c. 116. Burchard lib. 2. c. 149. Ferras locut. lib. 1. c. 9. fol. 71.

(f) Cælest. vet. Eccl. Sacra. differt. 2. num. 4.

(g) Tertul. de Præscript. 6. 100.

(h) Garcin de be- nef. p. 2. c. 1. num. 101. Burchard. de Cœcil. scilicet. 13. c. 16. ma. (i) Garcin loc. citat. Burchard. de Præb. discipul. lib. 1 c. 149. n. 1.

18. Accedit quod etiam olim, & antiquis illis temporibus, in quibus à Contradictoribus floruisse disciplinam ecclesiasticam decantatur, adscribi, sive affigi servitio alicujus peculiaris Ecclesie, non erat quid necessarium, sed arbitrium, ità ut in libertate Clericorum, ordines recipientium esset pati affixionem illam, vel ab eà dissentire. Clerici, inquit Cabasutius, *ad ordines expetiti, & rogati, non inferebantur canonis, seu albo ministrorum ejus Ecclesie, in qua ordinabantur, nisi se inferi consentirent; ità ut libertas eis relinqueretur aliò commigrandi, ut constat ex Paulini epistolis 8. & 45.* (a). Si ergò poterant Clerici resistere ne adscriberentur, poterant quoque Episcopi arbitrari, ne Clericos ipsos adscriberent; positoque hoc arbitrio pro utrâque parte, vel etiam pro illarum alterutrâ; sequitur, quod adscriptio ipsa non sit necessaria, sive præceptiva, sed arbitraria, sive simpliciter directiva, talisque fuerit etiam temporibus prætergressis.

(a) Cabasutius vocit.
Eccles. in Conc. Londin.
cap. 19.

19. Profectò Adamantius Origenes, natione Ægyptius, patriâ Alexandrinus, illiusque Ecclesie catechistes, ordinatus fuit Presbyter à Theodotio Episcopo Cæsariensi, & ab Alexandro Episcopo Hierosolymitano, nullique Ecclesie, cui peculiaritèr deserviret, fuit affixus (b). Non Alexandrinæ, quia inscio Demetrio illius Patriarchalis Ecclesie Antistite promotus fuit, & nedum inscio, sed etiam post notitiam habitam facti, contradicente, tantisque adversus illam ordinationem clamoribus ejulante, ut suis vocibus, & literis, de hac re datis, totum orbem repleverit (c). Non Ecclesie Cæsariensi, quia postquam in illà breviter est moratus, ad nativam Alexandrinam reversus est, ut ibi moraretur; nullâ præconceptâ suspitione, quod inventurus esset Demetrium sibi valde indignatum, ac totis viribus resistentem. Neque figuretur, sive asseratur, quod Origenes fuerit servitio Ecclesie Hierosolymitanæ, sive Cæsariensis adscriptus, eo quod à Henrico Valefio teste, hi Episcopi *Alexandrinæ sebole magistrum hoc factò ad Ecclesiam suam transfuissent* (d); Nàm non est facile definire, an uterque Episcopus Hierosolymitanus, & Cæsariensis æqualitèr concurrerint ad ordinationem Origenis, vel alter eorum tantum operâ; alter verò consilio actioni illi interfuerit (e). Adeoque non constat quis eorum tamquam verus Ordinator illum in propriâ potuerit Ecclesiâ retinere.

(b) Thomaſ. vet. lgn.
nov. Ecc. dicit. p. 10.
c. 10.

(c) Euseb. hist. l. 6.
c. 8. S. Hier. de Script.
Eccles. 14.

(d) Henr. Valef. ad
c. 8. l. 6. Hist. Enclib.

(e) Thomas Jaco cit.
nov. p.

20. Et quatenus etiam hoc non obstaret, attamen Valefius non loquitur de translatione propriè sumptâ per affixionem ad propriam Ecclesiam: quippè Origenes citò à Palesina discessit: sed potiùs improprie per manuum impositionem: alias si verum esset dictum Valefii, sequeretur, quod Origenes non soli Ecclesie Cæsareæ Palesinæ, sed etiam Hierosolymitanæ affixus fuisset, quandoquidem utriusque illius Ecclesie Antistites ad ipsius promotionem supponitur concurrisse: sicque Origenes non uni, sed binæ Ecclesie fuisset affixus, quod improbabile prorsus est. Nèc minùs est improbabile, quod ipse Origenes, cum jam diù per 25. annos in Ecclesiâ Alexandrinâ officio Catechiste perfunctus esset, se permiserit vel Hierosolymitanæ, vel Cæsariensi Palesinæ Ecclesiis applicari; & adhuc est improbabilius, quod semel istarum alterutri adscriptus, ad Alexandrinam postea redierit ibi perpetuò moraturus, si proprium Episcopatum in se irà magnopere concitatum non passus esset adverterum. Sed tollit omnem difficultatem Eusebius, de Origene scribens: *intercèa jugi, & continuato labore, in explanatione divinorum voluminum perſſtebat, sive Alexandria, sive apud Cæsaream posſus* (f). Et infra, de Firmiliano loquens Episcopo Cæsareæ Cappadociæ; *tantum venerationis ergà Origenem, scientiæ, & doctrine gratiâ habebat, ut indefinenter constringeret eum seum morari* (g). Tandem in urbe Tyri mortuus est, & sepultus (h). Ergò Origenes ad Presbyteratum promotus, modò Cæsareæ Palesinæ, modò Cæsareæ Cappadociæ morabatur; modò Alexandriæ, modò Tyri, ut ex hac ipsâ locorum mutatione pateat, illum in suâ ordinatione nulli Ecclesie affixum fuisse.

(f) Euseb. l. 6. hist.
cap. 19.

(g) Euseb. loc. cit.
cap. 21.

(h) S. Hier. de Script.
pura Ecc. in Origen.

21. Sic itidem *S. Martinus*, natione Hungaricus, patriâ Sabariensis, & in Urbe Ambianensi baptizatus (a), Ordinem Exorcistatus à D. Hilario Pictaviensi Episcopo accepit, non tamen Ecclesiâ Pictaviensi se affigi permisit, in quâ & Diaconatum recipere recusavit ab ipso Hilario, qui tentabat *imposito Diaconatus officio sibi eum arctius implicare, & ministerio vincere Divino* (b). Exorcistatu suscepto, patriam repedavit, non consentiente, sed permittente Hilario, Martinumque lacrymis, atque precibus obstante, ut rediret, Verum ipse ad Pictaviensem urbem non rediit, sed apud Mediolanum primo constitit, ubi & sibi statuit Monasterium, à quo per Auxentium Antistitem Arrianum depulsus, in Gallinariam Ligustici maris Insulam se recepit, ibique aliquanto tempore vixit; deinde Romam profectus est: postmodum ad eandem Pictaviensem urbem reversus, demum Antistes à Turouensibus est delectus (c). Ex quibus patet, quod D. Martinus, nec ulli Ecclesiâ affixus est in statu Clericali, nec se ulli affigi permisit; permittitur profectum si hanc adscriptionem, sive affixionem necessariam fuisse cognovisset.

22. Similiter *S. Paulinus*, origine Gallus, in Aquitaniâ natus (d), Romæ educatus, & Senatoris Consul, atque Præfecti officio perfunctus (e), Baptizatus à Delphino Episcopo Burdigalensi (f), & Presbyteratus ordinem à Lampio Barcinonensi suscepit: à quo tamen se dicit fuisse promotum eâ conditione, ut nulli Ecclesiâ esset affixus: *Scito*, scribit Severo amico suo, *vos communis eodem Domino præstante solum esse rationem: nam eâ conditione in Barcinonensi Ecclesiâ consecrari adductus sum, ut ipsi Ecclesiâ non alligarer; in Sacerdotium tantum Domini, non etiam in locum Ecclesiâ dedicatus* (g). Aliquando Mediolanum divertens, ut morem geret D. Ambrosio Antistiti sibi plurimum dilecto, Ecclesiâ Mediolanensis Clero inferi passus est, lege quidem expressâ, non inibi personaliter, & perpetuò residendi, sed libertate retentâ, ubi, quando, quoties, & quò vellet, semel, ac pluries abundi. En ejus verba ad Alipium: *Nam ego essi à Delphino Burdigale baptizatus, à Lampio apud Barcinonam in Hispaniâ primum inflammate subito plebis saceratus sum; tamen Ambrosii semper, & dilectione ad fidem nutritus sum, & nam in Sacerdotii ordine confiteor. Denique suo me Clero dedicare voluit, ut essi diversis locis degam, ipsius Presbyter censear* (h).

23. De facto S. Paulinus, & post Presbyteratum Barcinonæ receptum, & post sui aggregationem Clero Mediolanensi, quam dicere possumus honorariam, ad tempus, & nullâ perpetuitatis lege constrictam; huc illuc per orbem, pfo suo libito peragravit, donè Nolanus fuit lululis exornatus (i). Itaque si sanctus hic Antistes in Clerum cooptatus abnuìt alicui Ecclesiâ peculiari pereuni titulo adscribi, nulli loco affigi voluit, nullibi permisit se tamquam ex debito retineri; satis ex ejus facto enitescit, quod suo tempore nulla lex ecclesiastica deprecabatur, Clericos in suscipiendis ordinibus debere ex necessitate Ecclesiâ alicui adscribi; non enim ipse prævaricator tam urgentis legis fieri voluisset. Alibi advertimus, quod etiam *Paulinianus* frater D. Hieronymi à S. Epiphano Episcopo Salaminæ in Cypro promotus est ad ordinem Presbyteratus, flens, & reluctans, apud Eleutheropolim in Palestinâ (l), nec tamén ulli Ecclesiâ affixus est, à quâ non posset pro suo libito resilire (m).

24. Ipse quoque *S. Hieronymus* natione Dalmata, patriâ Stridonienfis, Romæ baptizatus, atque diu moratus (n), post varia itinera per orbem suscepta, quandoque in Syriam se recepit, ubi à Paulino Episcopo Antiocheno sacro presbyteratus est ordine decoratus, hâc interpositâ expressâ protestatione, se nolle per illam Sacerdotii susceptionem, Ecclesiâ Antiochenæ servitutis esse debito affixum (o): quo nil clarius potest in re, de quâ agimus, allegari. Si dicatur Sanctum Hieronymum trepidantem ordinem suscepisse cum reluctantiâ affixionis; idèòque judicium de justitiâ suæ promotionis, absque affixione ad servitium ali-

(a) *Heiliger de Sacri Ordinis p. 1. sect. 5. c. 3. art. 1. §. 4. n. 19. f. 808.*

(b) *Severo Sulpit. Pict. S. Martin. c. 5. Sa- rati 11. Novembriis.*

(c) *Severo Sulpit. loc. cit. cap. 4.*

(d) *Vit. S. Paulin. p. 2. natus f. 653.*

(e) *Baron. ann. 394. n. 50. 51.*

(f) *S. Paulin. ep. 16. ad Delphon. Ep. 19. 41. ad Alipium.*

(g) *S. Paulin. ep. 6. ad Severo, Sulpit.*

(h) *S. Paulin. ep. 41. ad Alipium f. 400.*

(i) *Vit. S. Paulin. p. 2. f. 774. 775. ejus 477.*

(l) *Cord. Baron. ann. 395. n. 40. 41.*

(m) *Vit. supra loc. cit. p. 4. n. 5.*

(n) *Baron. ann. 374. num. 40.*

(o) *Baron. ann. 378. num. 65.*

cujus determinatæ Ecclesiæ, in Paulini ordinantis providentiam, & conscientiam refusisse, quem taliter interpellavit: *si sic Presbyterum iribui, ut monachatum nobis non auferas, tu videris de judicio tuo* (a); Futilis est, & insipiens hujusmodi verborum Sancti Doctoris, ad hæc significanda, interversio. Siquidem ipse Sanctus Hieronymus non de jure suscipiendi ordines absque concomitantæ affixione Ecclesiæ alicui titubavit, sed de compatibilitate presbyteratus, cum monachatu anceps aequaliter fuit: etenim ipse monachatum, quem antea professus fuerat, à se abjicere reculabat, & quia dubitabat nūm fas esset monachi, & presbyteri officia in eodem homine copulare; ideo egrè annuebat sacri illius ordinis susceptioni.

25. Notum est eruditis, quod Monachi sub primis illis temporibus, sacros ordines suscipiendi consuetudinem non habebant (b): adeo ut etiam, si numerosa series Monachorum simul alicubi moraretur, nullus nihilominus inter eos Sacerdotio præfulgeret: Sed cum solemnitas ex more deposceret, ut mysteriorum ecclesiasticorum participes fierent, ex proximis viculis presbyteros convocabant, qui eis *festivitatem letitiæ spiritualis implerent* (c). Ratio hujus observantiæ legitur in vita S. Pachomii, & refunditur in eo, quod factum, & arrogantiam quandam speret in monacho sacros ordines adipisci, quatenus hinc frequenter inter fratres contentiones, & emulationes inutilis nascerentur (d). Sanctus igitur Hieronymus, de monachatus compatibilitate cum Sacerdotio dubius; ne errorem incurreret, in judicio Episcopi Ordinatoris conjecit, an tunc, & super ipso expediret observantia hujusmodi consuetudinis derogare. Quodque hæc fuerit illius mens, convincitur ex facto per Sanctum Epiphanium recensito, nimirum Sanctum Hieronymum nunquam voluisse intrā limites Monasterii Sacerdotali officio perfungi (e). Et ex eo, quod ipse S. Hieronymus constanter obstitit Joanni Episcopo Hierosolymitano, conanti eum suæ Ecclesiæ subjugare: contestatus est enim se immunem esse à cujusvis Ecclesiæ peculiari affixione, hancque sibi exemptionem, expressis vocibus in ordinatione servasse (f).

26. Habemus igitur exempla Sanctorum Paulini, Martini, Hieronymi, & aliorum, qui etiam sub antiquis sæculis, quando sacra disciplina summo perē florebat, dum ordines ecclesiasticos recipiebant, affixionem suam servitio alicujus peculiaris Ecclesiæ declinabant. *Isti ergo tam sancti, tam perfecti viri salis evidentiis elamant, posse, & debere fieri, quod fecerunt. Qui utrique homines tam secularium, quam divinarum literarum sine ambiguitate doctissimi* (g), nunquam affixionem servitio alicujus Ecclesiæ devitassent, si conscii fuissent, hanc ullo modo cadere sub præcepto. Quod si fortē dicatur, hæc, quæ mox retulimus, exempla esse facta paucorum, quæ statum non faciant, nec vim legis generalis exolvant; nos respondemus, quod ubi agitur de re antiquissimā, & de probando priscorum sæculorum more, non est parum tot, & talia exempla congerere: quippe non omnium remotiorum successuum memoria ad nos pervenit: multæ namque historiarum periire: neque cuncta, quæ in Ecclesiā evenerunt, fuerunt in codicibus registrata: pro magno ergo habeatur, quod ad probandum qualis fuerit antiquorum sæculorum disciplina, circa affixionem Clericorum servitio alicujus Ecclesiæ, præfatis exemplis, & quidem magni ponderis ostendatur, affixionem præfatam non fuisse tunc temporis necessariam.

27. Præsertim quod si res seriò perpendatur, invenietur in his paucis exemplis non trium, vel quatuor tantum virorum sensum, sed multorum, & quidem ex præcipuis Ecclesiæ Patribus, doctrinā, & respectivè sanctitate quoque celeberrimam, in unum consentire cogeri, nempe Origenis, Hieronymi, Martini, Pauliniani, Ambrosii, Augustini, Epiphanii, Paulini Nolani, Paulini Antiocheni, Hilarii Pictaviensis, Firmiliani Cæsariensis in Cappadociā, Theodacti Cæsariensis in Palestinā, Alexandri Hierosolymitani, Lampii Barcinonensis, Alipii Tagastensis, & aliorum, qui omnes, vel ordines conferendo, vel respectivè sine affixione, seu adscriptiōe servitio alicujus Ecclesiæ peculiaris suscipiendo,

vel

(a) S. Hier. ep. 61. ad Pamach.

(b) Vid. Thomas Aquinas. 2. 2. q. 185. & 186. fol. 67. 69.

(c) Vid. S. Pachomii ep. 14.

(d) Ex ead. vita loc. citat.

(e) S. Prosper. de vit. contempl. 2. c. 9.

(f) S. Epiphani. ep. 5. fol. 60.

(g) S. Hier. ep. 61. ad Pamach. de p. 1. c. 11.

vel aliter præfatis exemplis quomodolibet se immiscendo, distitunt, eorum sententiam hanc esse, quod eo tempore, in quo ipsi vixerunt, necessarium non fuit, Clericos, quibus ordines ecclesiastici præbebantur, alicujus Ecclesiæ servitio adscribere, & ut ibi personaliter ministrarent, affigere.

28. Sed si desint exempla Clericorum nulli Ecclesiæ affixorum, non desunt exempla plurimorum Antistitum, Episcopali honore præditorum, sine affixione ad aliquam determinatam Ecclesiam. Nam apud Eusebium legimus, quosdam fuisse Episcopos non Urbium, sed Nationum, qui proinde affixione peculiaris Ecclesiæ caruerunt (a). Alios consimiles memorat Photius in sua Bibliothecâ (b). Sozomenus agens de Syriæ, & Edessæ Monachis, recenset nomina Lazarari, Barfæ, & Eulogii, qui non Urbium, sed honoris ergo Episcopalis dignitatis præstulerunt insignia, *quamquam Episcopatus nomen sit operis, non honoris* (c). Adde his, inquit Sozomenus, *Barfæ, & Eulogium, qui ambo post creabantur Episcopi non urbis alicujus, sed honoris causâ, qui veluti vite piæ antecessæ compensatio in propriis monasteriis illis deferrebat, Ad quem modum Lazarus quoque, de quo supra diximus, Episcopus fuit* (d). Legitur adhuc privilegium, quod Hadrianus Papa I. Monasterio S. Dionysii consulit, *ut liceat ibidem habere Episcopum sicut à præfatis temporibus, & usque basiliensibus suis &c. & quando Episcopus &c. de hoc seculo migraverit, & alius ab Abbate, & Monachis dignus electus fuerit &c. de vicinis Episcopis consecratur* (e).

29. Nec dicatur, hujusmodi Monachos, Episcopali titulo decoratos, fuisse affixos Monasteriis, in quibus degebant, non sicut ac si essent Abbates in Episcopos versi, vel Episcopi Abbatum munere defungentes; quippe quidquid sit de aliis, an Monasteriis præfuit, in eisque Abbatum officium exercerent; certe Episcopus in Monasterio S. Dionysii degens, non erat Abbas, sed ab Abbate distinctus, & vix quidquam poterat sine Abbatis assensu, prout ex privilegio Hadriani Papæ innotebit. Et tam iste, quam alii præfati Episcopi Ecclesiâ carebant, cujus Cathedralæ, velut cardinati Antistites insiderent: Cumque nunquam Ecclesiâ consecraverit Episcopos in Monasteriis intitulare, sive incardinare; sequitur, quod Monachi præfati, nullius Ecclesiæ Antistites proprii fuere, nullique omnino fuerunt Ecclesiæ defixi. Sic & Sanctus Bonifacius Anglus fuit à Gregorio Papâ II. constitutus Episcopus, sed sine titulo, atque sede, Germaniam huc illuc excurrens, & sanctâ operatione secundans, nec nisi post 25. annos fuit ei à Zachariâ Papâ Ecclesiæ Moguntinæ titulus assignatus (f). Et dudum, antè, S. Augustinus Episcopus, à D. Gregorio ad Angliam directus, titulo caruit Ecclesiæ peculiaris, cui esset affixus, nec nisi post plures annos Cantuariensem est Cathedralam assecutus (g). Similia evenere apud Hispanos Egilæ, quem Valcharius Legatus Apostolicus in Episcopum consecravit.

30. Parum relevante, quod hujusmodi Episcopi essent quidem ordinati sine sede cardinali, sed non sine titulo cardinali, prout etiam sit modo quoad Episcopos Titulares. Nam quidquid sit de istâ distinctione; summa negotiis est, quod quantum ad rem præsentem intitlatio quoad denominationem differt ab affixione quoad servitium. Et sicut non per hoc, quod adit aliquis Prælatus Romæ, vel alibi, insignitus titulo Episcopali, exempli gratiâ, Patriarchæ Alexandrini, fas est ordinare Clericum Romanum, & eum servitio Ecclesiæ Alexandrinæ affigere; ita ex eo, quod præfati Episcopi carentes sede, haberent tamen titulum sui Episcopatus, non bene inferitur, quod alicujus Ecclesiæ servitio Clerici sint necessario affigendi. Alios Episcopos sic ut supra nulli Ecclesiæ quoad servitium affixos, memorat Concilium Ravennatense (h). Alios ex Hiberniâ sine certo Episcopatus loco constitutos, adeoque cardinali titulo sui Episcopatus carentes, recenset S. Anselmus Cantuariensis (i). Rursus Episcopos vagantes, & parochiam non habentes, refert Concilium Vernense (l). Episcopos in suis parochiis non constitutos commemorat Concilium Trullanum (m). Conciliabulo Ephe-

Braich. de libert. Eccl. Tom. IV.

Qq 2

fino,

(a) Euseb. hist. lib. 3.

c. 37. l. 4. 30.

(b) Photius in Bibliothec. c. 94.

(c) S. August. de Civ. Dei. 19. c. 19. tom. 5.

(d) Sozomen. lib. 8. cap. 34.

(e) Conc. Gall. tom. 1. fol. 113.

(f) Vit. S. Bonif. ap. Surium die 5 Junii.

(g) Vit. S. August. ap. Surium die 26. Martii.

(h) Conc. Ravenn. III. an. 518. c. 4.

(i) S. Anselm. lib. 3. ep. 147.

(l) Concil. Vernenf. an. 755. c. 13.

(m) Concil. Trullen. cap. 37.

fino, ex Nestorianis composito, plures Episcopi interfuere, sedium, atque Ecclesiarum expertes (a). Huiusmodique qualitatibus fuisse oportet Episcopos, quorum Clemens Papa V. vetuit ordinationem, utpotè Clero, populoque carentium (b).

31. Auger istorum numerum Joannes Filescus de sacrâ Episcoporum auctoritate sic loquens: *Neque verò illud prætermittendum, Episcopos aliquando consecratos sine ullo titulo, sine Sede Episcopali. Cujusmodi extitit B. Bonifacius Moguntinus Episcopus, quid Gregorio II. Pont. Rom. ordinatus est sine sede, sine titulo. Sic enim Gregorius epistola ad eundem Bonifacium scripsit, quæ est 125. inter Bonifacianas, inam reverendam fraternitatem ad imitationem Apostolorum, qui Domino jubente, præcepti sumi cunctis prædicare evangelium regni, gratis acceperitis, gratis date, in partibus Hesperiarum ad illuminationem Germanicæ gentis, in umbrâ mortis sedenti dirigere prævidimus. Idem firmatur epistolis 120. 121. quæ sunt Gregorii ad Saxones, & Thuringos, idem 143. quæ est Zacharie Pont. Rom. ad Bonifacium. Et apud Hincmarum epistola 6. cap. 19. Cui Bonifacio per annos 25. in eadem prædicatione sine cardinali sede laboranti, præfatorum successor Zacharias Papa inter cetera in privilegio sibi directo scripsit &c. Quo pacto etiam Concilio Massiconensi II. subscribere Episcopi non habentes sedes. Hos Scotos nominarunt nostri, Conc. Cabilon. II. cap. 43. quod repetitum in Capitularibus, de quibus ita statuerunt Episcopi Gallicani, Conc. Verrensis. cap. 13. De Episcopis vagantibus, qui parochias non habent, nec finem de ordinatione eorum qualis fuerit; placuit juxta instituta Sanctorum Patrum, ut in aliorum parochiâ ministrare, nec ullam administrationem facere debeant, sine jussione Episcopi, cujus parochia est.*

32. Prosequitur in suo eloquio Filescus: *Idem habet Concil. Vormac. cap. 63. citatur ex Concilio Caribag. nescio an allatum ad e. 2. Concilii Carthaginensis II. & Concil. Caribag. III. c. 20. Hispani ut malo ejusmodi mederentur, Concil. Valent. c. 6. ita definiunt. Næc ullum sanctorum sacerdotum, idest Episcoporum quispian ordinet, qui localem se futurum primitus non sponderit. Quod localem hic nominat Synodus Hincmarus, loquens de B. Bonifacio Germaniæ Apostolo, qui sine sede Episcopali ordinatus fuerat Episcopus, ut dictum est antea epistola 6. e. 19. cardinalem sedem appellat, idest eam, & definitam. Eodem sensu Concil. Meldens. cap. 54. tituli cardinales, idest fixi, & ceteri, quosque Episcopi canonice, & sine retractatione ordinare, & disponere debeant. Cardinalem Sedem etiam præcipuam interpretari licet, ut cardinalis alieu dicitur, qui præcipuus est, non diductus, apud Bernardum Benevall. lib. 2. de vit. S. Bernardi c. 5. Cui respondet illud Gelasii Pont. Rom. ad Celestinum Episcopum, quo illum Visigotorum nomine alieni Ecclesiæ prædictum significat, non cardinalis Pontificis: hie Cardinalis non aliud vocatur, quàm quod nec Corepiscopus, nec Coadiutor, nec interitus sedis, sed præcipuus talis Diaconus Pontificis. Næc alieno sensu cardinalis dicitur idest ausubentius, nec innovator, aut usurpator alienæ Ecclesiæ, sic enim cardinalis ausubentius exponitur Collatione Carthaginensi integrâ (c). Sermonem alibi fustius habuimus, quid sit inistulari, quid inordinari significet. Illuc lectori remittimus: Qui si plura desiderat, legget Auctores in margine citatos (d), ad fatietatem etenim per hos ei satisfiet.*

33. Itaque ex his, quæ hucusquæ allata sunt, patet, quod elapsis temporibus ordinabantur Episcopi, nedum sine sede, sed etiam interdum sine titulo cardinali, & sine affixione ad ullam Ecclesiam, donec fuit ecclesiasticis legibus interdictum, ne quis Episcopus ordinaretur sine sede, vel saltem sine titulo, eo quod episcopali nomine indigni esse censerentur illi, qui nec ad aliquam Episcopalem sedem titulati erant, nec ad aliquam Episcopalem Cathedralam ordinati (e): Et qui nec ut expediret, prodesse, nec præesse ut deceret valentes, instabilitate vagationis, & mendicitatis opprobrio, fœrentem Pontificatui obnubilant.

(a) Relatio Synod. Episc. ad Carth. I.
(b) Clementin. in pierisq. P. de elec. c. 1. c. 1. p. 11.

(c) Joan. Filesc. de Sacr. Episcop. ad Carth. I. c. 1. p. 11.

(d) P. Gratian post cap. 4. dist. 71. c. 1. p. 11. in cap. autum 1. p. 11. in cap. autum 1. p. 11.

(e) Concil. Gall. 2. c. 1. p. 11.

lans dignitatis (a). Quibus ita se habentibus, jam deducendo argumentum à majori ad minus, quod est optimum, & validissimum (b), dicimus, quod si absque affixione ad ullam Ecclesiam Episcopi olim poterant promoveri, multo fortius ordinibus insigniri poterant Clerici absque adscriptione ad servitium alicujus Ecclesie determinatæ. Et sic patet, adscriptionem istam non semper fuisse in Ecclesia observatam: quæ nunc quoque, quia in Concilio Tridentino nulla adiecta pœnâ infinuatur; sit ut non præceptiva sit, sed simpliciter directiva. Quare si de facto intermittatur; nihil deperit necessariò in sacrâ ordinatione servandum: tamen nullus prudens, & benè agens Præful debeat Clericis sacros Ordines elargiri, quin & eos famulatui alicujus Ecclesie peculiaris affigat.

34. Quoad reliqua, in Objectione hæc proposita, nempe censure, atque pœnas fuisse à sacris Canonibus indictas contrà Clericos ab Ecclesie servitio discedentes; dicimus, quod Canones illi non nisi de Clericis loquuntur beneficio aliquo residentiariis insignitis (c). Non verò de illis, qui solo titulo ordinationis sunt Ecclesie alicujus ministerio deputati: nisi quatenus olim, & nunc quoque alicubi hujusmodi deputatio secum trahit jus participandi de proventibus ecclesiasticis, inter præsentem tantummodò dividendis: habet enim nunc, prouti & olim habebat ista ascriptio suum onus, & suum commodum. Onus in obligatione ministrandi: commodum in jure participandi ex bonis communibus Ecclesie (d). Certè Clerici sic affixi, si participes esse volunt illorum proventuum; ab Ecclesia sibi assignatâ discedere non debent. At extrâ itas circumstantias affixio ut sic pœnis non involvit Clericum, ab Ecclesie servitio, cui adscriptus fuerat, discedentem. Et quod antiquis temporibus res ita se haberet, convincitur ex eo, quod Concilium Agathense jussit Clericos ad Ecclesiam convenire solis diebus anni solemnioribus (e). Ad quid Concilium hoc præscribere, & ita limitate præscribere, si Clerici toto anni tempore, vi affixionis, ex ordinatione manantibus, fuissent ad quotidiani servitii, & personalis ministerii debitum obligati? Quod pariter res ita nostrâ ætate se habeat, patet ex viribus superius allegatis (f).

35. Cæterum Canones aliquandò pœnas comminantur etiam laicis ab Ecclesia discedentibus, sive ad illam per determinata tempora non convenientibus, ut ex Concilio Sardinensi (g), Parisiensi (h), Turonensi (i), & Burdigalensi (l), enitescit; nec tamen ideò quisquam asserere audeat, quod laici ad residentiam personalem in determinatis Ecclesiis teneantur, vel quod ex talibus functionibus debitum residendi in Beneficiariis merè simplicibus inferatur. Quà pariter responsione occurritur historiz ex adverso allegatæ Nestorii, cui ad culpam datum est, quod alienos Clericos à suis Ecclesiis abstulisset: verum est hoc de Clericis, qui in aliis Ecclesiis ad parochialia, vel alias residentiaria officia præventive fuerant deputati: vel de iis, qui semel à proprio Episcopo incæperant ad aliquos ordines promoveri: non enim poterat Nestorius illos ad se trahere, & reliquis Ordinibus insignire, absque eo quod sacrorum canonum esset prævaricator, per quos districtissimè prohibitum legitur, ne quisquam Episcopus alieni Episcopi Clericum accipere auderet, ac suo Clero inferre, sine Dimissorialibus literis proprii Antistitis (m). Fortè illà ætate nondum Præfules Constantinopolitani prævaluerant in jure accipiendi Clericos undecumque, illosque ad suam, vel ad aliorum Ecclesias traducendi: de quâ re alibi dictum est.

36. Historia postmodum Archiepiscopi Thessalonicensis, quæ relas multas in Concilio Sardinensi effundens adversus Clericos extraneos illuc confluentes, & ut ad propria remitterentur instantis; nihil facit ad rem, & idcirco in Objectione perperam allegatur. Nam vel ipse quoque Archiepiscopus locutus est de Presbyteris, atque Diaconibus, ratione officiorum, sive beneficiorum, quibus præ-

(a) *Clémentin. in plerisq. V. de elec.*
(b) *Cephal. de sacros. canonum 17. Sauch. de Matr. l. 3. d. 15. n. 11. Barboz. trad. var. loc. 67. 2.*

(c) *Cap. 17. de Cler. non resid.*

(d) *Bail Sum. Conc. tom. 1. ad Can. 8. Conc. Chalch. 154. 2.*

(e) *Concil. Agath. cap. 64. cap. 65. quæ 29. 7. 24. 1.*

(f) *Vid. hic super. num. 1. h.*

(g) *Concil. Sardis. cap. 1. 6. Bail ibi.*

(h) *Concil. Parisiense. cap. 12.*

(i) *Concil. Turon. ann. 155. par. 15.*

(l) *Concil. Burdigalense. tit. 5.*

(m) *Concil. Aurel. V. cap. 5. Conc. Avenionense. cap. 10. Bracar. l. cap. 8. 10. Gratian. c. 15.*

erant, residentiē debito adstrictis: vel de talium Ordinum Clericis, gyrovagis, erraticis, & vagabundis, propriam dioecesim relinquentibus, ut sine capite, sine Antistite, sine duce, tamquā acephali, excusso omnis obedientię iugo, hūc illūc sine lege vagarent, quos corripi bonum erat, & ad proprias remitti sedes: cum imō subsequētiū temporum Canones jussissent eos ad certam Ecclesiam destinare (a), & si opus esset, custodiā mancipari (b), ac omni etiam clericali honore privari (c). Finis præterea Præsulis Thessalonicensis, in Concilio Sardicensi clamantis, non fuit urgendi alienos Clericos, Presbyteros, & Diaconos, ut apud suas quique Ecclesias residerent, sed alleviandi onus, quo propter ipsos premebatur Ecclesia Thessalonicensis, quæ cum subsidia multis Clericis ex propria Dioecesi porrigere teneretur, non habebat quid daret extraneis, eadem deposcentibus, nisi subtraheret primis quicquid daret secundis; & sic neque his, neque illis præbendas congruas ministraret. Unde ex facto Archiepiscopi Thessalonicensis nihil prorsus deduci potest ad involvendo Beneficiarios merè simplices onere residentiē.

37. Demum ad id, quod postremo loco fuit Objectioni tandem insertum, de juramento per aliquos Episcopos in ordinatione Clericorum exacto, ut serviant Ecclesiis, sibi peculiaritèr assignatis; dicimus, quod si agatur de beneficiis parochialibus, vel choralibus, aut alia ratione residentialibus; optimè adiguntur Clerici eorum possessores ad spondendam Episcopis fidelitatem, ac personalem servitium in loco, seu Ecclesiis, ubi ministrare debent, actualitèr exhibendum (d). Et ratione administrationis eis commissæ Clerici sunt veluti vassalli non stricto modo loquendo, nec sumpto vassalagio in legali actione, quā sumi solet; sed lato modo, & perquamdam similitudinem, sicque præfati Clerici sunt velut homines ligii sui Antistitis, eique justum est per illos hominum exhiberi. Si verò sermo sit de Clericis, beneficio residentiali carentibus; dicimus, quod tametsi exigi ab eis possit juramentum fidelitatis Episcopo præstandæ ratione beneficii, quantumvis non sit residentiale, sed merè simplex, tamen nec ipsi, neque Clerici simplices adigi debent ad spondendum jurejurando servitium personale Ecclesiis sibi peculiaritèr assignatis. Imò ne dum non debent, sed etiam quod licitè non possint ad id impelli; per ea, quæ sequuntur, legitur definitum.

38. Etenim Barbosa, de præsentī rē loquens, ita suum sensum exponit: *Episcopum non posse ante ordinationem exigere ab Ordinandis promissionem de inser-vi-endo certæ Ecclesiæ, etiam post obtentum beneficium simplex, residentiam non requirens, dicit Sellus c. 13, n. 29. ubi refert decisum in Lauretanâ 15. Aprilis 1628. (e). Quod si aliqua Concilia in Objectione relata hanc sponsonem exigi posse sanxerunt, hæc tamquā illa, quæ non faciunt legem generalem, sed particularem, extrâ loca, Conciliis ipsi subordinata, non obligant. Deumque si promissio ista exigatur, & respectivè præstetur, Clericus ad resi-dendum, & personalitèr deservendum tenebitur Ecclesiæ sibi assignatæ, non ratione adscriptionis, & affixionis eidem, sed ratione propriæ promissionis, & oneris ex se voluntariè suscepti, sub vinculo juramenti, quo sibi legem peculiarem constituit imprævaricabiliter observandam (f). Et ita quocumque modo, & ex quacumque parte accipiat Argumentum in hac Objectione propositum, tam collectivè sumptum, quā distributivè in suis partibus consideratum, nullatenus probat, inesse Clericis beneficia merè simplicia possi- dentibus, debitum servitii personalis, & residentiæ.*

(a) Concil. Tolos. 1re.
(b) Concilium Mo-
guntinum.
(c) Concilium Pa-
læstinum.

(d) Cap. nullus de
jurjur. c. legatur de
mon. & obed. c. fin.
c. 5. Ritus. d. 5.
quod f. Clerici seu Cler.
prej. n. 4-5. n. 3.

(e) Barbof. ad Con-
sil. 126. 16. n. 23.

(f) Vid. cap. quod
David. cum aliis sup.
32. q. 4.

C A P U T XXXII.

In quo datur congrua DUODECIMÆ OBJECTIONI Responsio, petitæ ex spirituali conjugio, quod contrahitur inter Clericum, Beneficio Ecclesiastico insignitum, & Ecclesiam, in quâ erectum est Beneficium.

S U M M A R I U M.

- 1 Duodecima Obsectio, quod inter Clericos, beneficio insignitos, & earum Ecclesias contrahitur spirituale conjugium, residentiam exposcens.
- 2 Inter Episcopum, & suam Ecclesiam, contrahitur spirituale connubium: idem vestitum est ei, suâ Ecclesiâ dimissâ, aliam accipere.
- 3 Hæc vera sunt solum metaphoricè: pluraque locum habens in spirituali matrimonio, quæ non verificantur in corporali.
- 4 Inter Beneficiarios residentiales, & illorum Ecclesias non contrahitur spirituale connubium, sed quasi spirituale matrimonium.
- 5 Ipsa obligatio residentie, quæ inest Beneficiariis curatis, & choralibus, afficit strictiâ, vel laxiâ: dependens à voluntate superioris.
- 6 Etiam inter Clericum simplicem, & Ecclesiam, cuius servitio adscriptus est, contrahi dicitur spirituale connubium: tamen non tenetur ad residentiam.
- 7 Si ratio spiritualis matrimonii valeret, etiam Clerici simplices alienius Ecclesie servitio adscripti, ad residentiam tenerentur: quod non subsistit.
- 8 Matrimonium spirituale contrahitur inter Clericum, & Præbendam merè simplicem, non verò inter Ecclesiam, in quâ præbenda ipsa erecta.
- 9 Alioquin accideret interdum polyviria spiritualis, quæ vitium est in matrimonio corporali. Quinam polyviriam admitterent?
- 10 Polyviria sic non admittitur sine vitio in matrimonio corporali; sic & in spirituali admittenda non videtur.
- 11 Matrimonium, ut contractus, subjacet legibus ab Ecclesiâ præscriptis, quæ varietatem admittunt, ut patet de impedimentis.
- 12 Etiam matrimonium spirituale est contractus, & idem subjacet regulis Ecclesie, quæ invicem faciunt Beneficiarios merè simplices à residentia.
- 13 Connubium inter Beneficiarium, & suam Ecclesiam, seu Præbendam esse simile videtur potius matrimonio rato, quàm consummato.
- 14 Profectio in religione dirimit matrimonium ratum, non consummatum: Hocque valet contractum cum conditione servandi castitatem.
- 15 Referuntur nomina multorum Sanctorum, piorumque Principum, & aliorum, qui in matrimonio castitatem servaverunt.
- 16 Bimestre Jura dant sponsis ad proscindendam religionem antè consummatum matrimonium. Ex matrimonio spirituali non inferitur obligatio residentie.
- 17 Romanus Pontifex dispensare potest pro dissolutione matrimonii rati, & nondum consummati, prout pluriâ factum est.

18 Multò fortius dispensare, vel statuere potest in matrimonio spirituali Beneficiarius merè simpliciter eximè à residentiâ.

1. **B**IICIUNT Duodecimo loco Contradictores adversus exemptionem Beneficiorum merè simplicium à debito residentiâ, hoc modo. Inter Clericum, beneficio insignitum, & Ecclesiam, contrahitur spirituale matrimonium: siquidem hoc proculdubio contrahitur inter Episcopum, & suam Ecclesiam. Hinc Petilianus Donatista Constantiniensis Episcopus, in collatione Carthaginensi, ac decretum Ephesuz Synodi de Eustathio Pamphylionum Metropolitâ, necnon hujus Synodi Canon 15. mentionem faciunt de Cathedralis, aut Ecclesiis viduatis. At verò *Viduatis*, ut rectè advertit Hincmarus, *conjugium supponit*. Sed Clerici, non minùs quàm Episcopi, sunt suarum Ecclesiarum sponsi: Undè inferebat Hayton Basileensis Episcopus eos debere illis immobilitèr adherere, dicens: *Scians quid in Ecclesiis, quibus præsumunt sponsi facti sunt, & idè omni vigilantia, qualiter eas decorent, & eis ineffessantèr deserviant, totius vite sue vigilantiam impendant* (a). Ergo sicuti carnale matrimonium exigit cohabitationem viri cum uxore, sic spirituale, deposcit assiduitatem Beneficiarii cum suâ Ecclesiâ. Sed hæc assiduitas siue residentiâ esse non potest; ergo Beneficiarii ad residentiâ personalis debitum obligantur.

(a) Spicileg. rom. 6. fol. 698.

2. Respondetur primò verissimum esse, quod inter Episcopum, & suam Ecclesiam contrahitur spirituale conjugium, de quo Innocentius Papa III. si electus electioni consenserit, ut per mutuum consensum eligentium, & electi quasi conjugale vinculum spiritualitèr su contractum &c. (b). Et dudum antèa Evaristus Papa ad omnes Episcopos scripsit: *sicut vir non debet adulterare uxorem suam; ita nec Episcopus Ecclesiam suam, idèst illam dimittat, ad quam sacra-mentum est &c.* Et sicut uxori non licet dimittere virum suum; ut alteri se, vivente eo, matrimonio societ &c. ita Ecclesie non licet dimittere Episcopum suum, aut ab eo se segregare, ut alterum, vivente eo, accipiat (c). Hæc de causâ Eusebius se Antiochenum respuisse Patriarchatum, ultro sibi à Constantio Cæsare oblarum, professus est, quia Cæsariensi Ecclesiæ connubiali nexu erat indissolubiliter alligatus (d). Quam paritèr ob causam Canones Apostolici (e), nec non Concilia Nicænum (f), Sardicense (g), Carthaginense III. (h), & alia plurima interdiciunt Episcopo de unâ ad aliam Ecclesiam transinigrare, & de minori ad majorem pertransire: nè, ut ait D. Hieronymus, *Virginis paupercule societate contemptâ, ditioris adulteræ queras amplexus* (i). Porro Episcopus dicitur suæ Ecclesiæ alligatus, atque idcirco non valet eligi ad aliam Ecclesiam, sed tantummodò postulari (j). Sicut & ob eandem causam liberum ei non est ad aliam Cathedralè transire, nisi ad eam auctoritate Summi Pontificis, dissolvente prium vinculum, transferatur (m).

(b) Cap. cum inter 13. de elec.

(c) Capit. si ut 22. can. 7. qu. 1.

(d) Eu'eb. vii. Const. lib. 1. c. ult.

(e) Canon. Apostol.

14. de 19.

(f) Conc. Nicæna. I. c. 19. 16.

(g) Concil. Sardic. 3. c. 11.

(h) Conc. Carthag. III. cap. 8.

(i) Hieron. epist. 83. ad Orest.

(j) Cap. actus unum 6. de postulat. Prælat.

(m) Cap. cum inter corporalia de trans. Episc.

(n) Cap. actus unum 6. de postulat. prælat.

3. Hæc inquam vera sunt (n), sed non sunt vera, nisi metaforicè, similitudinariè, & per quamdam analogiam, quæ claudicat multis pedibus: plurimè etenim vera sunt de carnali matrimonio, quæ in hoc spirituali conjugio non habent locum: plura è contra locum habent in matrimonio spirituali, quæ de carnali verificari non possunt. Sic viro non est licitum dimittere uxorem, cum quâ matrimonialitèr se commiscuit: non eam permutare; non super insolubiliter conjugii consumati à quolibet dispensari; quæ tamèn omnia quoad beneficia ecclesiastica, servatis servandis, & possunt, & potuere, & semper poterunt ex Ecclesiæ praxi compleri. Legitimâ namque concurrente causâ, & superioris auctoritate, fas est Beneficiario Ecclesiam sponsam suam dimittere, ac permutare semel, & bis, ac pluries, si opus sit, ita fieri. Quare tametsi carnale

matrim-

matrimonium exigit personalem adhesionem viri uxori suæ; non idcirco tamen sequitur, quod etiam spirituale connubium Beneficarii cum Ecclesiâ deponat personalem assiduitatem illius cum istâ, imprevaricabiliter observandam.

4. Tantò magis quod non caret difficultate, an intèr Beneficiarios inferioris ordinis, & eorum Ecclesias contrahatur verè, & propriè matrimonium spirituale, sicut inter Episcopos, & eorum Ecclesias, quippè Doctores in eo sensu versantur, quod intèr Beneficiarios inferiores residentiales, & illorum Ecclesias non matrimonium spirituale, sed quasi matrimonium spirituale contrahatur (a): Multò magis ergò ratiocinium hoc esse verum reperitur respectu ad Beneficiarios merè simplices: quippè cum hi, vel ut plurimum non habeant Ecclesiam suam propriam, & peculiarem, sed solummodò altare, ubi eorum erectum est beneficium; vel si habent, nullum ei sponponderint personalem famulatum, prout spondent Beneficarii, residentie debito adstricti; videtur omnino dicendum, quod Beneficarii merè simplices vel nullum contrahant spirituale conjugium cum suis Ecclesiis, vel ad summum cum eis contrahant quasi spirituale connubium, diversum ab eo, quod cum suis Ecclesiis contrahunt Beneficarii residentiales, Hancque differentiam talem effectum parere dicendum, erit, quod ubi Beneficarii residentiales ad exhibendam personalem assiduitatem, & præsentiale ministerium suis Ecclesiis tenentur; Beneficarii merè simplices è contrà ab hoc onere sunt exempti.

5. Auget vim hujus rationis alia ponderatio, quod nec etiam intèr Beneficiarios residentiales, & eorum Ecclesias contrahitur spirituale connubium cum obligatione indefinitâ, & absolutâ personalitèr residendi, sed conditionatâ, & limitatâ ad loca, tempora, & personas, de quibus alitèr per leges ecclesiasticas non disponitur (b). Uno verbo residentie onus est subordinatum voluntati superioris: quâ de re Diana: *illud pactum inter proprium Episcopum, & suam Ecclesiam, ex naturâ rei subordinatur supremo Pontifici; ita ut in illo pacto includatur conditio offerendi ministerio talis Ecclesie cum subordinatione ad supremum pastorem, qui habet in illâ Ecclesiâ excellentiorem potestatem* &c. (c). Pontifices ergò varias ediderunt, vel approbarunt sanctiones, regulam dantes oneri residentie à Beneficiariis, tam curatis, quàm choralibus exequendæ; itâ ut in aliquo loco magis, in alio minus: & juxta varietatem personarum, temporum, & causarum, strictius, aut laxius istud onus afficiat. Si autem ipsos Beneficiarios altioris, & inferioris ordinis ad residentiam obligatos, intèr quos analogicum, vel quasi matrimonium spirituale intercedit, & suas Ecclesias, non pariter debitum personalis residentie, nisi subordinatè ad voluntatem Superioris, modum, locum, & tempus ipsius residentie regulantis, & limitantis, multò magis id verum erit in Beneficiariis merè simplicibus, intèr quos vel minus rigorosè contrahitur idem quasi spirituale matrimonium, & quos voluntas Superioris, legesque à Superiobus conditæ, à personalis residentie debito exsolvunt (d).

6. Respondetur secundò, argumentum in præfati Objectione contentum, nihil probare, quia probat nimium: nam spirituale conjugium, vel quasi spirituale conjugium, non contrahitur solummodò intèr Beneficiarium merè simplicem, & Ecclesiam, sive præbendam, quam recipit in titulum (si tamen verè contrahitur, ut innuimus) sed etiam intèr simplicem Clericum, tametsi beneficio carentem, & Ecclesiam, cui adscriptus est. Quare Christianus Lupus, semel, atque iterum affirmat, quod non solummodò Episcopatus, sed inferior Clericatus esse dicitur spirituale cum Ecclesiâ conjugium, quo Ecclesiâ, ut uxoris proprii, sacramentalitèr alligari etiam Clerici vult scribit Stephanus Episcopus Tornacensis (e), aded ut inter spirituale connubium Beneficarii cum sua Ecclesiâ, quam habet in titulum, & Clerici cum Ecclesiâ, cujus servitio affixus est, non alia differentia intercedere videatur, nisi quod primum est firmius, quàm secundum (f). Firmioritas autem hæc est qualitas extrinseca, non tangens sub-

(a) *Gl'f. in Abbat. in cap. ejus ordinem de post. Tral. Altit. ad c. 12. cod. tit.*

(b) *Concil. Trid. sess. 13. cap. 1. in med.*

(c) *Diana per. 10. tract. 14. ref. 66.*

(d) *Id. Dianap. 10. tract. 14. ref. 66.*

(e) *Christian. Lupus ad Can. 9. Conc. Chalcedon.*

(f) *Lup. ad Can. 9. Rom. sub Greg. VII. Can. 10.*

stantiam vinculi spiritualis, sed solum illius vim augens, secundum magis, & minus, quæ ex notissimis, non mutant rei speciem, aut naturam (a).

(a) L. ff. de fund. iust. B. h. l. v. var. Annot. 140. n. 6.

7 Itaque si argumentum probaret, si ratio spiritualis matrimonii attendenda esset; res eo usque se protenderet, ut probaret, quod nedum Beneficiarii merè simplices adstricti sint onere residentie, sed etiam simplices Clerici ad servitium alicujus Ecclesie deputati; quod non subsistit. Retrotrahat benignus lector gressus aliquantulum, & excurrat responsiones, quas præcedenti Objectioni dedimus, certus quod rem ita esse comperiet (b). Igitur spirituale connubium, quantum est in se, non exigit debitum residentie personalis, nisi subordinatè ad leges ecclesiasticas. Et si non illud exposcit à simplici Clerico servitio alicujus Ecclesie deputato, nec etiam exposcet illud à Clerico, qui est simplici beneficio insignitus.

(b) Vid. hic sup. cap. præced. per tot.

8. Respondetur *tertio*, negando majorem propositionem, in Objectione productam, si generalitèr, & illimitatè sumatur. Quippè tametsi ponatur, quod inter Beneficiarios merè simplices contrahatur spirituale connubium; verum quidèr erit, quod contrahitur spirituale conjugium inter Clericum beneficium, & præbendam, quam sortitus est in titulum: non verò quod contrahatur spirituale connubium inter Clericum beneficium, & Ecclesiam, in qua præfata præbenda erecta est; sicuti contrahitur quidèr carnale, seu corporale, matrimonium inter virum, & uxorem, non verò inter virum, & Civitatem, in qua uxor nata est, vel in qua dotem tenet, vel paternam sortita est habitationem; quandoquidèr locus nativitatis, vel dotis, vel habitationis paternæ, merè accidentalitèr, & extrinsecè se habent ad contrahendum matrimonii, quod in solo mutuo consensu viri, & uxoris consistit, non verò in præfatis accidentalibus, & extrinsecis qualitatibus dotis, nativitatis, vel habitationis paternæ &c. Ergo eodem modo spirituale connubium (quod in solo consistit consensu, quo se Clericus obligavit accipere in titulum præbendam ecclesiasticam) contrahitur quidèr inter ipsum Clericum, atque eandem præbendam; non verò inter ipsum Clericum, & Ecclesiam, in qua præfata præbenda erecta est: adeoque licet Beneficiarius debeat assidue versari cum sua præbendâ, quod facit retinendo apud se illius titulum, recitando divinum officium, aliaque adimplendo onera ipsi annexa, si quæ habent; non tamèn idcirco tenetur assidue versari, idèst residere, & morari cum Ecclesiâ, in qua præbenda ipsa erecta est.

9. Alioquin sæpè sæpius contingeret, seu contingere diceretur polygamia, sive polyviria spiritualis: quippè cum crebrò accidat, quod in unâ, eadèrque Ecclesiâ, imò in uno, eodèrque Altari, seu Capellâ ipsius Ecclesie, sint erecta duo, tria, & quatuor præbendæ beneficiales, diversis Clericis in titulum concessæ; sequeretur, quod Ecclesia illa, & Capella dicenda esset spiritualis uxor cunctorum ipsorum Clericorum, qui eadèr beneficia, sive præbendas beneficiales inveniuntur possidere: quod an convenientèr dicatur, prudens lector dijudicet. In matrimonio corporali Polygamia quandoque præcis temporibus permittitur, & tunc, ut ait D. Augustinus, plures habere uxores *inculpabile erat, quia nulla lex erat, quæ polygamiam prohiberes eo tempore* (c): At Polyviria, quod unquam fuerit licita, nobis non contingit reperire: ipsa profectò à Lactantio Firmiano dicta est *confusio generis humani* (d), vitiumque in se continet communis uxorum, quæ sunt plurium hominum libidini prostituta: quam communionem admisisse magnâ turpitudine Parthos, & Ægyptios, refert Eusebius (e): Athenienses, Laertius (f): Herodotus, Thracæ (g): Cirenaiicos, Pomponius Mela (h): Mauros, & Numidas, Sallustius (i): Plinius Garamantas (j): & alios populos, alii rerum antiquarum relatores (m): quam pariter in Ecclesiâ introducere fatigasse Nicolaum, unum ex numero septem primorum Diaconorum, habemus ex Apocalypsi (n): Simonem magum, legimus apud D. Augustinum (o). Adamitas, narrat S. Iohannes Damasci-

(c) S. August. de Civ. dei. lib. 6. c. 3. & de civ. dei. lib. 1. c. 17.

(d) Lactant. de Div. inst. lib. 3. c. 11.

(e) Eusebius de prep. ev. lib. 1. c. 6.

(f) Laertius in vita Socratis. c. 10.

(g) Herodotus de rebus Persarum. lib. 1. c. 10.

(h) Pomponius Mela lib. 1. c. 1.

(i) Sallustius in Jugurtha.

(j) Plinius lib. 5. c. 1.

(k) Dider. Traj. m. de Polygamia quæ. 1.

(l) Apocalyp. c. 1.

(m) Eusebius. Hist. l. 1. c. 1.

(n) S. Augustinus. lib. de ciuitate dei. c. 10.

(o) S. Iohannes Damascenus. de heresi. c. 10.

nus (a) : Picardos demum, recenset Aeneas Sylvius (b) : & de Luthero, ejusque sequacibus, Bellarminus (c) : Nè alias barbaras gentes enumeremus, be-
stiali modoviventes, & communi usu mulierum abutentes : mixtim, ac sine
ullo discrimine se cum eis libidine commiscentes, canino modo per usum promi-
scuum *securinarum*, ut inquitbat D. Augustinus (d) .

10. Hujusmodi turpitudine quoddam connubium corporale, quæ fuit in tot Se-
ctis, Populis, & Nationibus improbata, & quæ ipso jure naturali esse dicitur in-
terdicta (e) ; adeò ut nec etiã Summus Pontifex super illà valeat dispensa-
re (f) ; quoddam spiritualia non contingit . Attamen si analogia, seu metaphora
matrimonij in beneficiis merè simplicibus teneatur, videtur, quod in terminis,
de quibus suprà dici poterit, alicubi dari polyviriam spirituales, de quâ judicet
lector . Igitur magis propriè dicendum videtur, quod matrimonium spirituale
succedit inter Beneficiarium, & suam præbendam, non verò inter Beneficia-
rium, & Ecclesiam, in quâ præbenda erecta est : & ideò tenetur quidem Be-
nificarius juxter adherere ipsi præbendæ, idest illius titulum apud se retinere,
illum à se sine causâ legitimâ non abicere, divinum officium recitare, aliaque
onera, si quæ habet, implere; non verò apud Ecclesiam, in quâ eadem præbenda
erecta est, indivisibiliter residere . Dicimus hæc in illâ hypothesi (quæ suæ ma-
gnâ difficultate non transit) quod Beneficiarius merè simplex suscipiendo bene-
ficiũ, contrahat matrimonium spirituale in sensu de quo suprà, & respectu ad
ipsa beneficia merè simplicia .

11. Respondetur *quartò*, quoddam matrimonium corporale, sive carnale, non est
solummodo Sacramentum, sed est simul etiam contractus (g) : Et quidem con-
tractus ordinatus ad bonum commune totius Reipublicæ civilis, prout illud vo-
cat D. Thomas (h) . Uti contractus autem subjacet legibus ab Ecclesiâ prescrip-
tis (i) . Nam omni humano contractui commune hoc est, ut pro varietate temporum,
ac circumstantiarum, subinde alias, & alias conditiones, & quasi modum alium
posse requirere, ut ejus usus sit opportunus, & conducibilis ad commune bonum
Reipublicæ Christianæ (l) . Et idcirco si matrimonium pro varietate temporum,
& circumstantiarum alio, & alio modo oportet contrahi, ut conducat ad bonum
commune Christianæ Reipublicæ, in quod tamquàm in finem est ordinatum;
dubitari non debet, quin illa auctoritas, quæ toti Christianæ Reipublicæ præst,
possit pro varietate temporum, & circumstantiarum, varias conditiones in illo
usù requirere, ut sine ipsis aut non validè, aut non bene, & licitè contrahatur
(m) . Sic Ecclesia varia introduxit impedimenta, matrimonium dirimentia,
& nullum prorsus redditia : non recenti adinventione, sed antiquissimâ disci-
plinâ, jam usque à prioribus Christianæ fidei temporibus efflorente . Nam ma-
trimonium inter Confubrinus ab Ecclesiâ prohibitum commemorat S. Augusti-
nus (n) : Vetitum inter Patruales itidem recenset S. Ambrosius (o) : Inter Con-
sanguineos, gradum septimum Cognationis non egressos, S. Gregorius innuit
interdictum (p) . Et quod potuit Ecclesia facere sæculis remotioribus, potuit
proculdubio etiam recentioribus temporibus adimplere : quippe Ecclesia una
est, & semper est eadem, quæ fuit, est, & erit, æquali semper prædita pote-
state : quæ tamquàm talis, in Synodo Tridentinâ decrevit nullitatem matrimo-
nii, cui Parochi, & testium præsentia non interfuit (q) .

12. Quâ itaque ratione matrimonium corporale subest legibus Ecclesiæ,
illud regulantibus, approbantibus, & respectivè invalidum declarantibus, eidem
imò, & fortiori ratione subest eisdem spirituale matrimonium, quale est illud,
quod inter Beneficiarium, & illius præbendam, seu Ecclesiam occurrit, cum
& ipsum sit contractus, præsertim respectu ad obligationem residentiam, de quâ
Diana loquens de beneficii Episcopalibus : *obligatio residendi non insurgit, nisi
mediante pacto, & vinculo inter Episcopum, & Ecclesiam : hoc autem pactum,
& vinculum humani voluntate contrahitur, & idcirco hæc pars mutabile est,*
Brasib. de libert. Eccl. Tom. 17.

(a) S. Jo. Damas. in
lib. Hæretic. S. Epi-
phan. c. 25.

(b) Aeneas Sylv. de
erig. Roman. c. 41.

(c) Bellarmin. Cen-
trev. tom. 3. de ma-
trim. lib. 3. c. 10.

(d) S. Augustin. de
bono videt. lib. quæ-
stion. 4. c. 11.

(e) S. Augustin. de
matrim. 1. 7. disp. 8. c. 10.

(f) S. Augustin. de
matrim. 1. 7. disp. 8. c. 10.

(g) S. Augustin. de
matrim. 1. 7. disp. 8. c. 10.

(h) S. Augustin. de
matrim. 1. 7. disp. 8. c. 10.

(i) S. Augustin. de
matrim. 1. 7. disp. 8. c. 10.

(j) S. Augustin. de
matrim. 1. 7. disp. 8. c. 10.

(k) S. Augustin. de
matrim. 1. 7. disp. 8. c. 10.

(l) S. Augustin. de
matrim. 1. 7. disp. 8. c. 10.

(m) S. Augustin. de
matrim. 1. 7. disp. 8. c. 10.

(n) S. Augustin. de
matrim. 1. 7. disp. 8. c. 10.

(o) S. Ambrosius, ep.
66. ad Patruales.

(p) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(q) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(r) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(s) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(t) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(u) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(v) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(w) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(x) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(y) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(z) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(aa) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(ab) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(ac) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(ad) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(ae) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(af) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(ag) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(ah) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(ai) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(aj) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(ak) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(al) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

(am) S. Greg. lib. 15.
epist. 17. Fasti. loc. cit.

Sanctus Gregorius, eujusdam Gorgoniæ (a). Et in historiis tam celeberrima, quam piorum virorum præconiis prædicata sunt matrimonia rata solummodo inter S. Henricum Imperatorem, & Cunegundem Palatinam ejus uxorem (b); inter Pulcheriam Augustam, & Martinum itidem Imperatorem (c); inter Eduardum II. Britannie Regem, & Editham ejus conjugem (d); inter Boleslaum Pudicum Polonie Regem, & Cunegundem Belæ Hungarie Regis filiam (e); inter Egfredum Northumborum Regem, & Etheldredam Regum Anglorum sanguine natam (f); inter Sanctam Ceciliam, & Valerianum (g); inter S. Julianum Antiochenum, & Basilidam (h); inter Arnulphum Turonensem, & Stambergam (i); inter Constantiam, Constantini filiam, & Galicanum (l); inter S. Elzearium Comitem, ac Delphinam (m); & alios: non referendis immoremur Emerico D. Stephani Hungariorum Regis filio (n); Alphonso Casto Asturie Rege (o); Conrado Henrici IV. Imperatoris filio (p); aliisque apud Historicos claris, qui matrimonio inito, castitatem cum suis uxoribus observaverunt.

16. Cujus matrimonii rati, & non consummati, tanta est dignitas, & tam iuclytum privilegium, ut ex antiquâ Ecclesiæ traditione (g), atque expresse jure Canonico (r), cunctis matrimoniojali fœdere copulatis, sacri Canones tempus concesserint ad deliberandum de Castitate servandâ, quod bimestre esse solet, potestque etiam à Judice, causâ rationabiliter concurrente, aliquantulò latius prorogari (s). Si itaque admittitur, quod inter Beneficiarios omnes, & siam, Ecclesiâ, & quod etiam inter Beneficiarios merè simplices, & eorum præbendam, intercedat spirituale concubium, dicimus hoc esse concubium æquipollens, sive correspondens matrimonio corporali rato, non verò consummato: hocque posito, argumentum faciliè retorquetur hoc modo. Quæmadmodum matrimonium ratum, non verò consummatum, cohabitationem viri cum uxore non exigit; ita etiam matrimonium spirituale, inter Beneficiarios merè simplices, & eorum præbendas, sive etiam Ecclesias succedens, illos nullatenus impellit ad cohabitationem, sive residentiam, sive servitium personale in loco, ubi eorum præbenda erecta est, præbendam, & sic argumentum à Contradictoribus deductum ex matrimonio spirituali, consistente inter Beneficiarios merè simplices, & eorum præbendas, non concludit in istis debituræ residentię personalis.

17. Præterquàmquod Matrimonium ratum potest ex gravi causâ per Summum Pontificem dispensari, sive taliter dissolvi, ut tam vir, quàm uxor, liberè valeant ad alia vota transire, sive cum aliis sibi benè visis conjugibus copulari. Quæ sententia tamquàm verâ, & certissimâ à Canonistis communiter reputatur (r); præsertim ab iis, qui scribunt super cap. ex publico de Converf. Conjug. uti Goffredus, Innocentius, Hostiens. Joannes Andr. Panormitanus, & alii: necnon ab iis, qui interpretantur Capit. Ex parte 9. cod. tit. & cap. fin. de Spons. duorum. Nec minori constantiâ à Theologis optimæ notæ defenditur (a). Quorum sententiam roborat praxis Ecclesiæ, quam pluries matrimonio rata solummodò, nec adhuc consummata, dissoluisse dubium non est. Nam D. Antoninus testatur, se vidisse Bullas Martini Papæ V. atque Eugenii Papæ IV. qui super hujusmodi matrimonio dispensarunt (x). Navarrus refert Paulum III. & Pium IV. tervel quater ad sui petitionem super eadem rê dispensasse (y). Cajetanus affirmat, suo tempore fuisse pluries per Romanos Pontifices interpositas dispensationes (z). Demùm Henriquez commemorat Gregorium Papam XIII. unâ, & eadem die undecim dispensationes hujusmodi generis concessisse (aa). *Ex certè sufficere debet eademque Christiânâ, quamvis literato, Romanos Pontifices (& præcipuè Paulum V. alioqui sanctissimam, ac extimam Theologum) sepe dispensasse in prædictis matrimoniis nondum consummatâ (bb).*

18. Si itaque Romanus Pontifex matrimonium ratum, & nondum consummatum, dissolvere potest, tum per viam statuti, tum per viam particularis dispen-

(a) *S. Greg. Dial. 13*
cap. 14.

(b) *Cranz* L. 3-c. 37.
Fuigas L. 4-c. 3. *Egnat.*
lib. 4-c. 3. *Baron. ann.*
1243-50.

(c) Nicéph. Lit. 8.2
In 18. Baron. tom. 6.
an. 450 Cedrenus ubi
agit. de Martiano. In
Pulcher.

(d) Marvel, I. 4, c. 3.
(e) Crumer, 5-9, 10.

(1) Beda bef. Eccl.
bb 4.c.20.

(g) *Afarui* lib. q. c. v.
(h) *Afarui* lib. q. c. v.

(1) *Adiant. lab. v-r. j.*

(m) *Petr. Conf. l. a.*
de Brinco, p. 20, f. 10.

de Depora c. 17. Sa-
rius 17. Septemb.
cinque c. 8.

(n) *Boyle, L. A.*

(o) *Roderis, Telt.*
lib. 4. c. 5.

(p) *Cranz, L. S. & S. A. N. J. C. 195.*

(q) S. Thom. in 4.
dist. 27 qu. 1. ar. 1. qu. 2.

10. q. 1. par 7. § de reg.

(c) Cap. 480, sec. 10, as amended, in part, and public law 101-508, sec. 101, as amended, in part.

de Cervejas, conjugaf.

(1) *Sanchez de ma-*
trím. J. a. d. p. 20.0.1.2.
(2) *Field J. Can. m.*

(t) *Bald. J. Des ob-*
bes en princ. m. C. de
Eccl. Escl. in c. au

in Ecclesiasten 7. 20.
de Confit. Menoch.

de arbitraje, conf. 455,
an 4. Fagnan, in c. ex

part 9. de coverf.
conjug. n. 2.

(u) Bellarmine lib. 2-4
Monach. c. 18 Cof. 10.

Oprazditi, raz. pr. zbirke
matrimo qu. aut. Ca-

rharia, Lf. con. Cajal,
cap. y. Sanchez de ma-
niz. Ek. - 1892.

Diana *reced.* *form* *p.*
18. 1. 1861. 22. 22. 22. 22.

1970-1971-72 73 74-75
Tavernier 20-4 4/10 1/1
1970-1971-72 73 74-75

Arctostaphylos, *Vaccinium*, *Lonicera*, *Ceanothus*.

(x) *Sedimentis*, p. 9.
p. 10. 11. 12. 13. 14.

(v) *Never in form.*

(2) *Cryptosporidium*, 10, 1.

fr. 2 B. die unacrim. qu.
m. 10.

(22) Henry L. Ladd
marries C. B. Allen, Jr.
Feb. 1, 1900

(bb) *Diana cord.*
10. p. 1. 1. 94. 8. 11.

(a) *Regum. in cap.
de part. 9. de Conc.
Conjag. n. 7. cum aliis
ibi.*

dispensationis (a), multò magis potest virum à cohabitatione mulieris nondùm carnaliter cognitæ dispensare. Et si utrumque potest in matrimonio corporali, multò fortius idipsum poterit in matrimonio spirituali. Ideoque sive ex suâ naturâ spirituale connubium inter Beneficiarium merè simplicem; & præbendam suam intercedens non exigit cohabitationem ipsius Beneficiarii apud Ecclesiam sui beneficii, sive ab hujusmodi cohabitatione per Summum Pontificem dispensetur; hoc unum est, quod ipsi Beneficiarii ad residentiam personalis debitum nullatenus obligantur; & ita Objectio ex adverso proposita ex analogiâ matrimonii spiritualis cum corporali, nequaquàm prævalet ad probandum Beneficiarios merè simplices, residentiæ personalis esse vinculis allegatos.

C A P U T XXXIII.

In quo expeditur TERTIADECIMA OBJECTIO postulata ex interdicto pluralitatis Beneficiorum, in uno, eodemque Clerico conglobata, quatenus hujusmodi prohibitionis ratio sit onus residentie personalis, à singulis Beneficiariis indivisum.

S U M M A R I U M.

- 1 Decimatertia Objectio de pluralitate Beneficiorum interdicta sicut uni corporis membro non licet plurium membrorum officia exercere.
- 2 Pluralitas ipsa quod prohibetur, quid singula beneficia exigant servitium personale; & consequenter onus residentie.
- 3 Recensentur plures Canones, & Concilia, nec non Pontifici interdicentes pluralitatem Beneficiorum in uno, & eodem Clerico.
- 4 Obligatio residentie in Beneficiarii nullatenus est ratio, nisi inadequata, ob quam interdicta est pluralitas beneficiorum.
- 5 Assignantur duo motiva constans veram rationem, propter quam beneficiorum pluralitas fuit interdicta à sacris Canonibus.
- 6 Aliud motivum est, quid non debent uni dari plura beneficia, quibus potest satisfieri opportunitatibus plurium Clericorum.
- 7 Canones à Contradictoribus allegati, loquuntur de beneficiis residentialibus, non verò de merè simplicibus.
- 8 Canon in Objectione positus, & alii similes non loquuntur de beneficiis merè simplicibus. Cæterum pluralitas ipsa permixta fuit etiam antiquitatis.
- 9 Plures Pape cum Pontificatu alias tenuerunt Ecclesias: In Oriente pluralitas beneficiorum aliquando locum habuit.
- 10 Recensentur plures Clerici, qui in Galliâ, Angliâ, Hispaniâ, Germaniâ pluribus eodem tempore præfuerunt Ecclesiis.
- 11 Alii referuntur ex Belgio, & Italiâ. Et quodâ Orientem innuitur sensus Balsamonis de pluralitate beneficiorum.
- 12 Non cadem ratioque afficit in beneficiis residentialibus, afficit quoque in merè simplicibus, unde in his non inferitur debitum residentie.
- 13 De jure novo, & de consuetudine pluralitas beneficiorum simplicium non est prohibita: potestque super eâ Ecclesiâ dispensare, si opus est.

- 14 Si consuetudo tenendi plura beneficia merè simplicia dammanda esset, oporteret infinitos viros pios, & sanctos damnare, qui ea tenuerunt.
- 15 Super pluralitate beneficiorum nedum potest dispensari: sed etiam quaritur, an iustâ concurrentie causâ dispensari debeat.
- 16 Si super pluralitate beneficiorum residentialium dispensari potest, multò magis id fieri potest super beneficiis merè simplicibus.
- 17 Cum personis sublimibus, & literatis, & cum Cardinalibus S. R. Ecclesiæ dispensatur super pluralitate beneficiorum.
- 18 Vbi causâ quoque utilitatis, vel necessitatis concurrat, licet interponitur dispensatio super pluralitate beneficiorum.
- 19 Ipsam pluralitas an sit prohibita solo iure canonico, vel etiam naturali, & divino, disputant Doctores. Ecclesiâ in eâ dispensat.
- 20 Dispensatio super pluralitate beneficiorum excludit onus residentie ab habentibus illud; multò magis à beneficiis merè simplicibus.
- 21 Plurâ habere præbendas non curatas sine dispensatione, ex D. Thomâ est actus licitus, concurrentibus iustis circumstantiis.
- 22 Nimia hominum multitudo damnetur, si plures beneficiorum non possent licetè haberi: nec Ecclesiâ illam permitteret.
- 23 Quid sentiendum sit de revelatione damnationis cuiusdam habentis plura beneficia? Non omni spiritui credendum est.
- 24 Revelatio illa fortè fuit de habente plura beneficia residentialia: vel simplicia ad excessum: vel de abutente redditibus beneficiorum.
- 25 Etiam si plura possident beneficia peccaret; non idè tamèn sequitur, quod Beneficiarii merè simplices ad residentiam teneantur.

1. **DISCITUR** Decimo tertio per Contradictores hâc formâ. Profutissimi sunt sacri Canones in prohibendâ pluralitate Beneficiorum, nè in uno, eodemque Clerico multiplices agglomerentur præbendæ, ac geminata coarcentur officia: nam in cap. singula D. Gregorius itâ decernit: *Singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulasim committi jubemus: sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem altum habent; itâ in Ecclesiâ corpore secundum veridicam Pauli sententiam in uno, eodemque spiritu, alii conferendum est hoc officium, alii commissendum est illud: nequè uni, quantumlibet exercitate persone uno tempore duarum rerum officia committenda sunt, quid si totum corpus est oculus, ubi auditus? Sicut enim varietas membrorum per diversa officia, & robur corporis servat, & pulchritudinem repræsentat; itâ varietas personarum per diversa nihilominus officia distributa, & fortitudinem, & venustatem Sanctæ Ecclesiæ Dei manifestat, & sicut indecorum est ut in corpore humano alterum membrum alterius fungatur officio, itâ nimis noxium, simulquè turpissimum, si singula rerum ministeria personis eodè non fuerint distributa (a). De quâ corporis mystici Ecclesiæ cum corpore humano analogia superius quoque sermo habitus est ex D. Paulo ad Romanos (b).*

2. Hinc illi, qui plura occupant beneficia, nominantur à Guiljelmo Parisiensi ignis devorant ipsum corpus Ecclesiæ, ac membra ipsius, atque ut pestis idolatriæ, avaritiæ, & damnatæ ambitionis, vastant, & auferent ex magnâ parte honorificentiam cultus divini (c). De illis etiam itâ pronunciat Cujacius, non minùs mihi monstruosi videntur, qui tot personas in Ecclesiâ sustinent, quàm Briareus ille, qui manus centum habuit, ut est in fabulis, aut Geryon, quem trium fuisse corporum perhibent (d). Tota autem ratio, cur sic à sacris Canonibus interdicta legatur hæc plures Beneficiorum, est, quia unus non potest duobus

(a) Cap. Singula 1.
d. 8.
(b) Ibid. sup. in hoc
Tom. cap. 23. n. 1.

(c) Guiljelmo. Paris.
lib. 1. de cultu. & plur.
benef.

(d) Cujac. cap. 3. de
Cur. non resid.

avaritiæ (a). Undè Concilium Nicænum II. sanctione generali decrevit: *Clericus ab instanti tempore non connumeretur in duabus Ecclesiis. Negotiationi enim hoc est, & turpis lucri proprium, & ab ecclesiasticâ consuetudine penitus alienum &c. Quæ enim per turpe lucrum in ecclesiasticis rebus efficiuntur, aliena consilium à Deo &c.* (b). Quia ergo removenda est ab Ecclesiâ, quantum fieri potest, nedum avaritia, turpis quæstus, & negotiatio, sed etiam eorum species, & imago; idè pluralitas beneficiorum fuit à Sacris Canonibus, & quidè sapienter, atque rationabiliter interdicta.

(a) Concil. Parif. an. 812. c. 49.

(b) Conc. Nicæn. II. cap. 15.

6. Demùm tertium motivum est inæqualitas, quæ causatur in bonorum Ecclesiæ distributione, dùm plura beneficia in uno, eodemque Clerico conglobantur. Et idè Joannes Papa XXII. in sua Extravaganti Constitutione, de hac re verba faciens, improbavit, *quod interdum unus, qui unicuique, quamvis modicum vis officium implere sufficeret, plurimarum sibi vendices stipendia, quæ multis literatis viris, vite puritate, ac testimonio bonæ fidei pollentibus, qui mendicant, possent abundè sufficere, equè distri- itutione collata* (c). Inæqualitas autem ista non minùs conferentibus, atque distribuentibus, quàm suscipientibus ecclesiastica bona, & beneficia vitium ingerit, ipsò Divino jure damnatum, saltè radicalitèr: ubi D. Paulus abominatur, quod *unus quidem esurit, alius autem ebrius est* (d); Salvâ nihilominus semper dignitate personarum, ad quarum majorem, vel minorem qualitatem habendus est in bonorum ecclesiasticorum distributione respectus: dignum est enim, ut qui sublimi nobilitate, doctrinâ eminenti, ac dignitate notabili præditus est, majora quoque de bonis, & beneficiis ecclesiasticis percipiat emolumenta, id etiam Sacris Canonibus Ecclesiæ approbantibus evidenter. Hæ sunt causæ vetantes pluralitatem beneficiorum, non residentiæ onus, quod cunctis beneficiis insitum sit.

(c) Extrav. canon. bullæ de prob.

(d) 1. Corinthior. cap. 13. v. 12.

7. Respondetur secundò ad Argumentum, quod Canones vetantes pluralitatem beneficiorum, loquuntur de beneficiis Curatis, atque residentialibus, & incompatilibus, nec ullus ex eis aperte sermonem habet de beneficiis merè simplicibus, quorum in præsentî res controvertitur. Ità intelligendum esse Capit. *Singula*, in Objectione allegatum, satis ex ipsâ lecturâ patet; cumque sit sumptum ex D. Gregorio, conferendum est cum aliâ doctrinâ ejusdem Sancti, & invenitur vim ejusdem Canonis ad beneficia merè simplicia non pertinere. Insupèr quia Canon hic insertus est Decreto Gratiani, satis erit glossam illi adjectam oculis intueri (e). Perpendantur quoque ceteri Canones superius recensiti, & alii quotquot poterunt allegari; in illisque nunquàm vel ullum verbum erit facillè reperire, quod beneficiorum merè simplicium mentionem faciat, & tamen cum simus in pœnalibus, certè operæ pretium erat, quod Canones eorundem facerent individuali verbo mentionem; lex etenim non comprehendit id, quod non nominat (f). Hocque magis attento generalis totius Ecclesiæ stylo, & consuetudine, excludente à residentiæ debito Beneficiarios merè simplices. Consuetudo autem præsertim generalis, & per totum orbem ab Ecclesiâ frequentata, ex notissimis est interpret legum Ecclesiæ.

(e) Gloss. in cap. singula 1. dist. 82.

(f) Barbof. tr. 2. v. 16. loc. 16.

8. Non quod Canones approbent, ac ratam habeant pluralitatem beneficiorum merè simplicium, cum potius hanc quoque improbent, & detestentur; sed quod Canon ille, qui ex opposito allegatur, & alii similes de his beneficiis non loquuntur. Sufficit autem nobis ad præsens negotium, quod Canones ipsi pluralitatem beneficiorum interdicentes, de merè simplicibus non loquantur, ut eorum pluralitas vitata non censeatur: eo modo quo D. Antoninus ponderans prohibitionem retinendi plures curas animarum, indè inferit, prohibitam non esse pluralitatem alterius generis præbendarum; Undè, inquit, *cum de illis specialitèr prohibetur, videtur hodie concessa pluralitas præbendarum* (g). Cæterum dicimus, quod antiquitus, & in veterum Canonum sensu, (priusquam aliud subsequentes Canones definirent) nedum prohibita non erat pluralitas beneficiorum.

(g) S. Antonin. p. 3. tit. 15. c. 1. § 9.

(a) Conc. Nannet.
cap. 8.

(b) Concil. Emerit.
an. 666. c. 11.

(c) Conc. Paris. PL.
c. 19. an. 800.

(d) Conc. Metens.
an. 817. c. 1.

(e) Conc. Aurel. III.
cap. 18.

(f) Conc. Nicaen. II.
can. 15. in fin.

(g) Cap. 1. de cons.
21 qu. 1. in glossa.

(h) Cap. 1. de cons.
94. 1. in ibi glossa.

(i) Carol. B. in an.
101. c. 3. § 4.

(l) Leo Olfens. in
Chron. Cassin. lib. 2. c. 97-98.

(m) Vid. supra. loc.
cit. § 4. § 15.

(n) S. Basil. ep. 190.

(o) Concil. Ephesin.
an. 431. c. 7.

(p) Mortyn. Gall.
9. apud scriptor. Arch.
p. 1. c. 10. an. 1100.

(q) Dacbeire 10. 1.
f. 118. 1. ibidem p. 2. c. 2.

(r) Specul. 10. 1. an.
739 f. 117.

(s) S. Greg. VII. l. 1.
ep. 11.

(t) Flodoard. hist.
Remens. l. 4. c. 18.

(u) S. Greg. VII. lib. 6.
ep. 17. c. 18.

(x) Vid. in Jotie ba.
jus opus p. 1. de cons.
21 qu. 1. in glossa.

(y) Specul. loc. cit.
Th. in 2. p. 1. c. 1. in
notis 11.

(z) Varius in vit.
S. Dunst. die 15. Odo-
bris.

(aa) Varius in vit.
S. Dunst. die 19.
Maj.

(bb) Conc. Tole. XII
in 1. an. 1179.

(cc) Vid. scriptor. A.
chep. p. 1. de cons.
21 qu. 1. in glossa.

(dd) Lanzer Schol.
an. 1100. c. 106 § 5. in
notis.

rum merè simplicium, sed imò neque pluralitas beneficiorum residentialium, uti videre est in Conciliis Nannetensi (a), Emeritensi (b), Parisiensi (c), Metensi (d), Aurelianensi (e), Nizano II. Generali VII. (f), & ex Decreto Gratiani, ubi est Canon è D. Gregorii scriptis excerptus, in quo legitur Agnellum Tulliscum Fundanum, Episcopatum quoque Terracinensem infimul possedisse (g), & alius est Canon ex Leone Papà IV. decerptus, ubi dicitur: *Qui plures Ecclesias retinet, unam quidem titulatum, aliam verò sub commendatione retinere debet* (h). Ergò si antiquorum Canonum vilicita erat pluralitas beneficiorum etiam residentialium, multò magis licitam fuisse oportet pluralitatem beneficiorum merè simplicium.

9. Consonant his perplures historiarum sanctorum, piorumque virorum, qui antiquis etiam temporibus multiplicia quandòque beneficia infimul tenebant. Et omisà hic ponderatione, quod S. Leo IX. tenuit cum Papatu Episcopatum Tulliscum (i): Victor II. simul Pontifex Romæ fuit, & Abbas Monasterii Cassinensis (l): Alexander II. eodem tempore Romanam rexit Ecclesiam, & Episcopus fuit Lucensis (m): ac novissimè sanctæ memorie Innocentius XII. Neapolitanus Archiepiscopatum patriæ suæ per aliquod spatium temporis cum Papatu retinuit; memorat S. Basilii, quod Euphronius cum Episcopale beneficium Ecclesiæ Colonienfis obtineret, Archiepiscopali quoque Nicopolitano potitus est, Decreto Episcoporum provinciæ Armeniæ, ac exinde utrumque possedit (n). In Generali Concilio Ephesino, Episcopi provinciæ Europæ libellum supplicem Synodo porrexerunt, petentes, ut eisliceret i posterum, quemadmodum usque tunc fuerat more antiquo permittum, binos, ternosque Episcopatus unà simul retinere: ad quæ Synodus respondit; servandum morem istum, & nihil super illà re de novo mutandum: *Ex Sanctis*, inquit, *Canonibus, & externis legibus, quæ veterem consuetudinem jubent vim legis habere, nihil innovandum in Europæ Civitatibus, sed juxta veterem consuetudinem gubernentur ab Episcopis, à quibus & olim* (o). Ità res se habuit in Oriente: nec difformiter est in Occidente observata.

10. Nàm in Gallia, S. Hugo Archiepiscopus Rotomagensis infimul fuit Episcopus Parisiensis, & Bajocensis, atque Abbas Fontanellenfis, & Senonensis (p). S. Leodegarius Episcopus Augustodunensis, dum in Ecclesiâ Pictaviensi Archidiaconatus dignitate fulgeret, unà quoque Abbatiæ beneficio S. Maxentiiungebatur (q). Eandem Abbatiæ Senonensem tenuit Angilramus cum Episcopatu Metensi (r). S. Gregorius VII. scribit Manassæ Archiepiscopo Remensi, se optare, quod Abbas S. Remigii Remensis præset quoque Abbatiæ Metensi (s). Flodoardus narrat, quod Artaldo Remorum pridem Antistiti datæ fuerunt Abbatiæ S. Bafoli, & S. Auxentii (t). Vormundus Abbatiæ Dolensem cum Viennensi Archiepiscopatu habuit (u). Et ne Fulradum Abbatem, Aicardum, Alcuinum, Ebbonem Remensem, & alios alibi memoratos, repetamus (x). Archiepiscopatum Rotomagensensem Rainfredus cum Abbatiâ Fontanellenfi possedit (y). In Angliâ, S. Osualdus eodem tempore præfuit Archiepiscopatu Eboracensi, & Episcopatu Vorcestrensi (z). Sanctus quoque Dunstanus ejusdem Vorcestrensis Episcopatus est moderatus habenas, dum Londinensi præset (aa). In Hispaniâ, Felix se Concilio Toletano XVI. subscribens tamquam Episcopum Bracarensem, & Portugallensem, ostendit utramque sedem à se tunc fuisse possessam (bb). In Germaniâ, Milo Abbas bini Episcopatus Trevirensis, & Metensis, extitit moderator (cc). Memoratque Lambertus Schafnaburgensis Archiepiscopus Colonienfem deus regem Abbatiæ Malmendrensem, & Endanensem: Archiepiscopalem Moguntinum cum Archiepiscopatu suo regentem Abbatiæ in Seichenstiat: & Archiepiscopum Bremensem duabus fruentem Abbatiis, Corbejensi, & Laurenfi (dd).

11. In Belgio, habemus epistolam Stephani Tornacensi, non audentis privare

præ-

præbendis Canonicos suæ Cathedralis, alibi beneficia possidentes, sed solis plenius stipendiis, sive distributionibus quotidianis, pro ratione servitii (a). In Italia præter alia occurrit memoria Stephani II. sive III. Papæ, qui Ancauso Episcopo Pompeiensi, Monasterium S. Hilarii Galiatensis contulit, toto suæ vitæ tempore possidendum (b). Memorat quoque Luitprandus, quod Manasses Arcelatenis præfuit Ecclesiæ Mediolanensi, Mantuanæ, ac Tridentinæ (c). In Oriente quomodo se res habuerit, ex jam dictis superius enitescit: quibus addimus Theodorum Balsamonem, asserentem extrâ urbem Constantinopolis liberum fuisse Clericis in duabus Ecclesiis constitui, sive in eis beneficia possidere: quod et si prohibitum esset intrâ eandem urbem vi Canonis Ephesini (d); tamen id non servabatur, inquit. *In reginâ autem Urbium, non solum in duabus, sed etiam in pluribus Ecclesiis constituuntur. Ut est autem verisimile præfatus Canon neglectus est habitus, eo quod non puniantur ejus infractores, vel propter Ecclesiarum multitudinem, vel propter quod, qui digni sunt, undè cum rebus ipsi in angustiam contracti sunt* (e). Ex quibus patet, quod tam secundum Canones antiquos, quam secundum antiquam praxim Ecclesiæ pluralitas beneficiorum fuit permessa. Quæ si permessa fuit in beneficiis residentialibus, & curatis; multò magis locum habuit in beneficiis merè simplicibus.

12. Hinc perperam decantatur, eandem rationem, quæ urget adversus pluralitatem beneficiorum residentialium, afficere quoque adversus pluralitatem beneficiorum merè simplicium. Nam in primis hoc gratis asseritur, cum longè diversæ rationes concurrant in beneficiis residentialibus, quæ non prævalent in merè simplicibus: Undè quidquid sit, an aliquis Auctor ex privata ejus opinione, vel ad opportunitatem suæ causæ, vel in alio sensu, posuerit æqualitatem inter utriusque generis beneficia; certè tamen diversæ rationes præstatæ aliud exposcunt. Secundariò, si ex hucusque relatis, etiam beneficiorum residentialium pluralitas aliquando fuit admissa, tam secundum priores Canones, quam secundum antiquum Ecclesiæ morem; multò magis licere nunc debet pluralitas beneficiorum merè simplicium. Præterquamquod dato etiam, & non concessio, quod eadem prorurs ratio concurreret in utrisque beneficiis, adhuc tamen hinc non concluditur obligatio residentie in beneficiis merè simplicibus: quippè optimè stare potest, quod alicui non sit licitum duo simul beneficia merè simplicia possidere, & tamen quod, qui eadem beneficia possident, ex vi neutrius residentie debito constingantur: cum pluralitas beneficiorum, ut mox vidimus, non sit interdicta ratione obligationis residentie, sed aliis ex causis.

13. Respondetur *secundò* ad Argumentum, quod quatenus etiam daremus tamquam verum pluralitatem beneficiorum merè simplicium esse prohibitam, hoc intelligendum esset *primo* salvâ potestate Ecclesiæ sanciendo, & admittendo eandem, & super ipsâmet dispensandi, ut mox dicemus: Nam si dispensat super pluralitate beneficiorum residentialium, prout accidere cernimus in Germania, ubi unus, & idem quondam pluribus præest Episcopatus, vel plures possidet Canonicus, & Dignitates in Cathedralibus; multò magis dispensare potest in pluralitate beneficiorum merè simplicium. *Secundò* id esset intelligendum ad summum de jure antiquo, non verò de jure novo, quod in Ecclesiâ observatur, & pluralitatem beneficiorum merè simplicium admittit (f). *Tertiò* esset intelligendum salvâ contrariâ consuetudine generali, per omnes nationes Christianitatis frequentatâ, per totam Ecclesiam observatâ, & ab infinitis viris piis, sanctis, & religiosis ad effectum perductâ, quàm in iis, quæ ad fidem non pertinent, sectandam esse, & imprævaricabiliter custodiendam clamant uno ore Patres (g), atque ecclesiasticæ leges (h). Nec eam sine notâ magnæ temeritatis impugnari posse certum est. Eamque individué in beneficiorum pluralitate attendendam esse definivit Concilium generale Ephesinum superius memoratum constat eo

Brasili. de Libert. Eccl. Tom. IV.

Sf z

quod

(a) *Stephan. Tornaca epist. 3.*

(b) *Vid. post. epist. l. 1. p. 1. Paul. Papæ I. ap. Brevi. 106. f. 123. R.*

(c) *Luitpr. ap. Brevi. 107. C. 1. p. 1. in 10. Leon. VII. f. 174.*

(d) *Conc. Ephesin. c. 1. in 10. f. 1.*

(e) *Theodor. Balsam. in Canon. Concord. Nicol. c. 11.*

(f) *Cap. quærentes de Cler. non res. cap. de multa de preb.*

(g) *S. Greg. I. c. 1. ap. 1. 1. 2. p. 1. 1. 2. Hier. ap. 1. 1. 2. ad Lucianum S. August. ep. 1. 1. 2. ad Januar.*

(h) *Cap. 1. cum plur. seq. dist. 12.*

quod & Sacri Canones, & civiles leges veterem consuetudinem jubcant vim legis habere (a).

14. Præsertim quod, si vellemus consuetudinem hanc damnare, oporteret penè totam Ecclesiam damnare, ac pœnis infernalibus destinare infinitos viros sanctos, ac respectivè pios, & probos Clericos, Presbyteros, Diaconos, & Episcopos, qui ab initio Christianæ fidei, usque ad præsentem ætatem plurimè beneficia possederunt, & tunc actualitèr possident, Itali, Galli, Hispani, Germani, Hungari, Lusitani, Poloni, Neapolitani, Siculi, Sardi, & omnium Nationum Clerici: quod nec sine impietate affirmari potest, nec sine dementia contendi; estque tanti ponderis hæc ratio, ut eam in proposito, de quo agimus, D. Antoninus non obnuat allegare, ex mente celeberrimi Canonistæ Hostiensis, Natione Galli, quem laudat Bellarminus de Scripturis Ecclesiasticis (b), & de quo ipse D. Antoninus ait: *Quod liceas habere plures præbendas, vel beneficium, arguit, & insinuat alias rationes has inducit, quia nimia multitudo damnabitur, si dicatur esse mortale, & qui nimis emungit, elicit sanguinem, dist. 4. denique. Nec jura contraria sunt recepta dist. 4. §. leges, & per consuetudinem videtur Papa dispensare quasi tacite: ad hoc facit cap. de multà de præbend. (c).*

15. Respondetur quartò, quod iterùm dato, sed non concessio, prohibitam esse beneficiorum pluralitatem, præsertim merè simplicium: adhuc tamen hæc prohibitio non subsisteret, nisi, ut innuimus, ubi deesset legitima dispensatio (d). Estque de hoc textus expressus in jure faciens: Contingit, quod unus interdum etiam ad unum beneficium ecclesiasticum minis idoneus in diversis Ecclesiis, nedum vicinis, sed etiam ab invicem longè distantibus, imò nonnunquam in diversorum Regnorum parvis situatis, duos, aut tres, aut plures dignitates, personatus, officia, seu prioratus, aut diversa ecclesiastica beneficia, curam animarum habentia, possit dispensatione, cum aliis non liceret de jure communi recipere, & simul licitè retinere (e). Consonant & alii Canones (f). Jamque nedum non revocatur in dubium, an super pluralitate beneficiorum dispensari possit, sed quaeritur, an iustà causà concurrente, debeat dispensari, de qua re est glorià notabilis, ita loquens, an dispensatio sis debita, ubi subest causa, & quo jure peti possit, & an peccet non dispensans, ubi causa subest: vide quod nos. in d. cap. ut constitueretur, & exigunt, & 50. dist. Domino Soneto (g).

16. Tota ergo difficultas restringitur in casibus practicis, ad videndum, an dum aliquibus plura beneficia tribuantur, adfuerit iusta causa, ut eis conferretur nec ne. Nam si causà iustà concurrente dispensari potest super pluralitate beneficiorum residentialium, procùldubio dispensari quoque potest super pluralitate beneficiorum merè simplicium. Inter causas autem super hæc re dispensandi, una est dignitas, nobilitas, & prærogativa personæ, beneficiis ecclesiasticis decorandæ (h): Justum est enim, ut quantò aliquis est doctrinà, & notabili nobilitate insignis, tantò amplioribus, pluribusque beneficiis, munetur (i). Quæ ratio tam gravis ponderis reputata est olim in Concilio Londinensi, tempore Gregorii Papæ IX. celebrato (j), ut instante Othone Cardinali Legato pro extirpandâ pluralitate beneficiorum, Episcopus Voigorniensis Volverat scilicet de Camelupo, surgens in medio, depositâ mitrà suâ, sic Dominum Legatum esset effatus: *Pater Sancte cum multis Nobilibus, quorum sanguis noster est, plura obtineamus beneficia, cum quibus nondum dispensatum est, quorum etiam aliqui propele sunt etatis, & usque ad præsentem honorificè vixerunt, & hospitalitatem ad posse procurando, elemosinas pauperibus jamvis erogant; Durum est nimis tales sit: beneficiis spoliatos in ignominiosam tradi paupertatem &c. (m).*

17. Sed quid alia quaerimus, si expressos textus in jure habemus, caventes, locum esse dispensationi super pluralitate beneficiorum propter personarum sublimitatem? Audiatur textus ipse, de pluralitate præfatâ sic decernens: *Circa sublimes tamèn, & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis ho-*

(a) Concil. Ephes. 437. Tomassin. p. 2. lib. 3. c. 2. m. 2.

(b) Bellarminus. de Script. Ecclesiasticis. p. 2. lib. 3. c. 2. m. 2.

(c) S. Antonin. Sum. 3. p. tit. 15. c. 1. §. 3.

(d) Glor. in c. singula 3. p. tit. 15. c. 1. §. 3.

(e) Extror. extra. b. de præb.

(f) Cap. in fine c. 2. c. 2. §. 1. c. 2. §. 2. c. 2. §. 3.

(g) Glor. in d. extra. de præb. c. 2. §. 3. c. 2. §. 3.

(h) Glor. in c. 2. c. 2. §. 3. c. 2. §. 3. c. 2. §. 3.

(i) Fagnan. in c. 2. c. 2. §. 3. c. 2. §. 3. c. 2. §. 3.

(j) Concil. Londin. an. 1537. ap. Bion. 167. Basil 162. f. 437.

(m) Motiv. Parisius an. 1537.

*noranda; cum ratio postulaveris, per Sedem Apostolicam poteris dispensari (a). Et alibi. Cardinalibus tamē S. Romanę Ecclesię, qui circā nos anđverſali Ec-
clesię ſerviēdo, ſingularum Eccleſiarum commoditatibus ſe impendunt, ad
Regium filiis, qui propter ſublimitatem eorum, ac generis claritatem, ſunt poſio-
rioris pręrogativę gratiæ attolēdi, dumtaxat exceptis &c. (b). Unde nec ſine
cauſa, nec ſine juris aſſiſtentiā ſemper fuit in Eccleſiā obſervatum, ut quodā
Clericos, doctrinā, ſanguine, & dignitate eminentes, diſpenſatio conceder-
etur ſuper plurium beneficiorum confeſſione, eorumque licitā retentio-
ne: Per talem namque diſpenſationem conſultitur bono publico (c).*

18. Præter causam verò sublimitatis personæ, doctrinæ, dignitatis, aut nobilitatis eminentis, aliæ duæ causæ assignantur, propter quas licitum est super pluralitate beneficiorum dispensare, nempe causâ utilitatis, & necessitatis (d). Causam utilitatis passim admittunt Doctores (e): sed & glossa eam approbat (f). Ideoque quoties Superior, consideratis considerandis, judicat expedire, ac esse utile, quod cum aliquo super pluralitate beneficiorum dispensetur, dispensatio licita est, rationalis, ac legitima. Multo fortius autem licita est ex causâ necessitatis (g): quâ de re nulli, qui mentis non patiatur defectum, potest esse ambigua, & dubitatio. An autem dispensatio hæc sit à Summo Pontifice concedenda, vel etiam valeat ab Ordinario loci conferri; non est necesse hic fusiùs perquirere: satisque est dicere super incomparabilibus beneficiis solùm Papam, super compatilibus verò tam Papam, quam etiam Episcopum intra propriæ Diocesis limites dispensare, quando, & in quibus casibus, videndi sunt Canonistæ, ad quos Lectorem nostrum remittimus (h).

19. An autem ad hoc ut valida, & licita sit dispensatio, debeat adesse causa gravis, aut levis eam interponendi; res est requirens altiorum indaginem. Aliqui tenent, quod nec etiam Papa sine iusta causa valeat super beneficiorum pluralitate dispensare (i): Alii aliter sentent. Consultat ideo Lector Auditores, si de hac re plura desiderat. Non satis ergo tutè dicitur, quod pluralitas beneficiorum interdicitur sit jure naturali, aut divino; quippe multi Doctores opinantur, illam esse solum ecclesiastico jure prohibitam (j), censeturque ad hoc praxis, & effectus, à quo valem deducitur argumentum (m). Cum enim Ecclesia non valeat nec super divino, nec super naturali jure dispensare, possit autem dispensare, & quotidie dispenset super pluralitate beneficiorum; necessarium consequitur, quod ipsa pluralitas neque divino, neque naturali jure sit interdicta: Imò aliquando utilis esse Ecclesie, & fieri rem Deo magis gratas, meliusque esse inquit Marchinus, *plura uni Sacerdoti pio, docto, & prudenti beneficia conferri propter Sacerdotum paucitatem, quam singula singulis inepti dari, Et omnibus illis satisfiat* (n). Sed fortè res hæc aptius in casibus practicis deliberatur juxta exigentiam locorum, temporum, & personarum, quam de illa speculativè fiat fermo.

20. Licitum est itaque, iustis concurrentibus causis, dispensare super pluralitate beneficiorum etiam residentialium: ergo multo magis id est licitum super pluralitate merè simplicium. Quæ dispensatio vel fiat expresse à superiore, vel tacite per Ecclesiam, scientem, & non improbantem consuetudinem ipsius pluralitatis (o); dat iustam causam Beneficiariis merè simplicibus ipsa sua beneficia retinendi, & apud ea non residendi. Nam quia dispensatio prefata super pluralitate beneficiorum necessariò includit dispensationem super residentialitate ipsorum, si eam de sui naturâ requirant (p); restat quod multo fortius censendi sint dispensati: quatenus opus esset, Beneficariis merè simplices ab onere residentialitatis: Sicque à pluralitate beneficiorum nihil prædicii capere possunt Contradictoriorum, vi cuius persuadere valeant ullo modo, quod Beneficariis merè simplicibus onere personalis residentialitatis constringantur.

21. Respondetur *quinto* ad Argumentum, quod pluralitas beneficiorum, adiunia-

(a) Cap de munt în
față de prădător.

§(b) Extra expenses
of proband.

(c) *Pagano in cond-*
dum n. 17-18. de elec.
lib. 1.

(d) *Graf Marginal*,
ad c. de multa *N. per*
Sedon 23. de quib.

(c) *Vid. Faggar, in*
caladū de elcū l. i. &
in c. quid in tunc o d
prohēd & in c. super
inordinata de proben
lib. 2.

(f) *Glossin c. fregula*
V. endum + d.f. 89.

multa V. per Sedem
de p. abent in Ex
tran. exorabili M

(h) *Vid. Fugner, loc. citat. in in cap. ref.*

C. ad. h. b. i. i. m. alu.

(i) *Vid. Duane* per
10 *trad.* 12. *ref.* 1. *id.*

Coverdine town, 1. pr. 2
ref. 172-6000 miles ab e
miles.

(1) Innocent, in exp-
cum jure dudum d-
probat. Zabori.

Clem. gratias de referen-
guis. 19. Per. S. enno
(m) Cap. et f. C. lxxv

ei de iudac, c. cum cej
sante de appell.

(a) Phil. Mar.

chin-de Ordun. 27. 2 p.
cup. 10 n. 31 f. 293.

(c) *J. Thomas* gave
lib. 9. art. 15. *gine.* *hu.*

S. aureus. Sam.
par-milky-*c.a.s.g.*

(p) *Fagnum* in *c-d*
duon if, 2. *num*, 27. *c*
clad, 100.

animarum curâ carentium, probabiliter potest, vel saltem juxta vetustiora jura potuit, etiam sine dispensatione, à Clericis retineri: Rationem dat D. Thomas integro articulo super hâc difficultate proposito, in quo quærit: Utrum habere plures præbendas sine curâ animarum, absque dispensatione, sit peccatum mortale, & respondet negativè, quia hujusmodi pluralitas non est actus de sui naturâ super malis, sed est actus, qui, aliquibus iustis concurrentibus circumstantiis, potest esse bonus: & sic secundum jus naturale, nullam videtur inordinationem involvere. Jus quoque positivum non ei obstitit, quia est contrariâ consuetudine absumptum. Quare si pluralitati beneficiorum naturale jus non resistit, & si antiqua jura sunt per consuetudinem abrogata, tunc prædictis circumstantiis supervenientibus, etiam sine dispensatione licitum est plures præbendas habere, sine quibus circumstantiis licitum non est (a).

(a) S. Thomas quaest. 109. art. 15.

(b) S. Thom. loc. cit. in Argum. Sed. Contr.

(c) Diana per. 10. tra. 3. res. 1. & concord. 89. tra. res. 17. a. 3.

(d) Vid. Barbes. loc. cit. Loco 67.

(e) Thom. Cantiprat. lib. 1. apud c. 19. n. 5.

(f) S. Thom. quæsti. 9. art. 15.

(g) S. Thom. 4. apud. num. 1.

(h) Cajet. Opus. tom. 1. tra. 1. c. 15. §. 1. nov.

22. Aliam etiam optimam rationem allegat D. Thomas, & est sequens: Illud, quod vergit in commune periculum, non est ab Ecclesiâ suslinendum: sed Ecclesiâ suslinetur, ut aliqui communiter habeant duas præbendas: ergo in hoc non est periculum peccati mortalis (b). Et sanè si pluralitas beneficiorum esset damnabilis, secum traheret damnationem majoris partis Ecclesiæ, cum in eâ infiniti sint Clerici præbendis ecclesiasticis decorati: Non enim autem credibile hos damnari, neque Ecclesiam sibi persuadere, quod Clerici ipsi in statu sint damnationis, alioquin non deberet istud permittere. Tangit hanc, & alias rationes Diana plures allegans Doctores pro pluralitate ipsâ sentientes, quippe ita censuendo obtinuit, & servat, quam Papa scit, & tolerat, & consequenter excusat, & reddit licitam istam pluralitatem, & aliter dicendo esset illagare multis animas, vel, ut loquuntur, totum mundum esset in statu damnationis: consuetudo enim generalis potest de illicito facere licitum, & è converso. cap. cum olim de cler. Conjug. (c). Utitur D. Thomas verbo præbende: per quod si intelligit de beneficiis merè simplicibus, jam secundum sententiam istius Doctoris plura beneficia merè simplicia licita est infirmis retinere. Si verò loquitur de beneficiis residentialibus, prout sunt Canonatus, & Præbendæ choriales; jam ejus ratio deducta à majori ad minus est efficax (d). Nam si beneficiorum residentialium est licita, vel saltem Divi Thomæ tempore licita erat possessio, etiam sine dispensatione; multò magis licita est in se pluralitas beneficiorum merè simplicium, & cum dispensatione, quando illa opus est.

23. Possent Contradictores opponere, ex Thomâ Cantipratenfem, quem citant, cum Guillelmo Parisiensis, & aliis, exemplum ab eo relatum, cuiusdam Philippi Cancellarii Parisiensis, quem dicit post mortem præfati Guillelmo apparuisse, ac miserrimè falsum esse, ad poenas inferi se damnatum propter plura, quorum unum fuit pluralitas beneficiorum (e). Possent etiam opponere terribilem illam sententiam D. Bernardi clamantis, qui non unus, sed plures est in beneficiis, non unus, sed plures eris in suppliciis (f). Sed quoad primam partem, quæ resolvitur in merâ, & privatâ, nec per Ecclesiam, quod sciamus, approbatâ, unius hominis revelatione attendendâ; cum nos divinum eloquium doceat, nolite credere omni spiritui (g); posset veritas hujusmodi revelationis in dubium revocari: Et forte si ad hoc argumentum respondere deberet celeberrimus Cajetanus, diceret id, quod de aliâ revelatione, sibi parum probatâ, est effatus; nimirum hæc esse, vel esse posse phantasias, vel etiam figmenta pro muliereulis, nec digna, de quibus verba fiunt (h): quippe si revelatio hæc admittatur pro verâ, major pars Clericorum erit ad inferos condemnata: quod an admitti debeat, patet ex iis firmatis, & de eo prudens, ac doctus Lector judicet ex se ipso.

24. Nos tamén benigniori animo, ad utramque partem oppositionis respondendo; dicimus, tam narrationem Thomæ Cantipratenfem, quam sententiam D. Bernardi, verificari posse de beneficiis residentialibus, præsertim curatis, non

non verò de merè simplicibus: vel verificari de utrisque, non in sè, sed uti sine legitimâ dispensatione susceptis: crebrò enim contingere potest vel dispensationem non fuisse interpositam, vel non ex iustis causis fuisse collatam, vel fuisse per subreptionem, aut obreptionem extortam, in quibus casibus procùdubio pluralitas beneficiorum mortalem culpam involvit (a). Vel utramque narrationem verificari de coacervatione beneficiorum ultrà id, quod opus sit Clerico ad congruum ejus statum. Vel adhuc melius dici potest utrumque Antorem intelligendum esse, non de pluralitate beneficiorum præcisâ, sed potius de malo usu reddituum, ex beneficiis perceptorum; qui etenim his abutitur, in culpâ est, abscondens in terrâ pecuniam domini sui, quam ad comparandum sibi lucrum acceperat, sicut benè usus fuisset: Itaque, ut ait D. Bernardus, sicut fuit non unus, sed plures in beneficiis; ita non unus, sed plures erit in suppliciis. Verùm hæc culpa non minùs occurrere potest in singularitate, quàm in pluralitate beneficiorum.

(a) S. Thom. quodl. 9. art. 13 in fin. Guilelm. Paris. de Coll. benef. cap. 6.

25. Cæterum D. Thomas quæstionem formitèr ventilando, *Utrum ille, qui habes plures præbendas, peccet*, non eo facile pergit, ut asseveret quod peccet (b). Quis ergò condemnabit quem tantus Doctor non damnat? Sed demus ex abundanti, quod possidens plura beneficia, etiam merè simplicia, culpam incurrat, peccet, in conscientia sit reus: quid inde? non propter hoc probatur intantum Contradictorium, quod Beneficiarii merè simplices ad residentiam personalem teneantur: quandoquidè, uti notavimus, pluralitas beneficiorum non est interdicta propter debitum residentie inhærens Beneficiario, sed propter alias causas superius allegatas: Adeoque argumentum ex pluralitate beneficiorum deductum, nihil proficit causæ Contradictorum.

(b) S. Thom. quodlibet 9. art. 13.

C A P U T XXXIV.

In quo refellitur QUARTADECIMA OBJECTIO, illuc directa, ut ostendat Clericos, Romanæ Ecclesiæ deservientes, Ecclesiæ Universali non deservire, ac proindè teneri apud Ecclesias, in quibus beneficia simplicia obtinent, personalitèr residere.

S U M M A R I U M.

- 1 Decima quarta Objectio de Clericis Romæ residentibus, quod non serviant Ecclesiæ Universali, & de Card. Bellarmino rennente Romæ morari cum retentione Archiepiscopatus.
- 2 Papa est Episcopus Universalis Ecclesiæ, & in quo sensu. Lætherus id impugnâti, nolens vim veritatis intelligere in disputatione Liphianâ.
- 3 Antiqui Scriptores Regni Neapolitani, ut S. Thomas, & Joannes de Neapoli dicunt, quod Papa est Episcopus Universalis Ecclesiæ.
- 4 Servire Ecclesiæ Universalis non est ratio cur Beneficiarii simplices exempti sint à residentiâ, sed alii rationibus hæc immunitas innititur.
- 5 Objectio Contradictorum sive concedatur, sive negetur, nil proficit: non soli enim Clerici Romæ degentes, sed alii quoque beneficia simplicia possident, alibi commorantes.
- 6 Clerici, Sedi Apostolicæ deservientes, serviant Universalis Ecclesiæ, & reputantur pro presentibus apud propria beneficia residentialia.
- 7 Hocque non fictione juris, sed verè, & realitèr: Nulla enim est in Canonibus fictio, quæ hanc fictionem juris ostendat.
- 8 Fictio juris imitatur naturam, operando in casu ficto, quod operetur veritas in casu vero, quemadmodum contingit in re judicatâ, in adoptione, in civilitate &c.
- 9 Clerici occupati in servitio sui Episcopi, vel Cardinalis titularis, vel Legati, habentur pro residentibus apud suas Ecclesias.
- 10 In eâ fictio juris quodâ residentiâ, non minùs salvaret ipsi in conscientiâ, quàm saltem aliæ fictiones juris.
- 11 Licetum est Beneficiariis residentialibus ob Reipublicæ utilitatem, & multò magis ob servitium Sedis Apostolicæ à suis Ecclesiis abesse.
- 12 Vel una, vel plures ex causis admissis à Concilio Tridentino, in servientibus Apostolicæ sedis concurrant, pro residentibus apud suas Ecclesias habentur.
- 13 Romæ morantes S. Sedis servitio non addicti, hi non habentur pro residentibus: tamen hoc in Beneficiariis merè simplicibus nihil officit.
- 14 Morantes in Curia ad questum proprium, pro residentibus non habentur. Sed hoc non arctat Beneficiarios simplices ad residentiâ.
- 15 Clericos Apostolicæ Sedis servientes haberi pro residentibus, dudum antè translationem Sedem ipsam ad Urbem Avenionensem censetur.
- 16 Quod plura mala secuta sint ex dictâ translatione, hoc nihil facit alligandos residentiæ onere Beneficiarios merè simplices,

- 17 Cardinalis Bellarminus suis vir insignis doctrinā, & probitate: tamē ejus facta non dant legem necessariā observandam.
- 18 Nōlūt retinere Ecclesiam Capuā, Romē interim commemorando. At dirigendam sumptis Ecclesiam Politiāensem in absentia Ubalđini Episcopi.
- 19 Interdum unus, vel plures faciunt opera opposita, quae non cadunt sub praecepto: ut fecerunt S. Paulus, Centurio, Zachaeus, & alii.
- 20 Etsi Bellarminus ut supradictū retinere Capuanam Ecclesiam destititavit; Alii tamē pii viri non dubitarunt contrarium facere.
- 21 Bene fecit Bellarminus ita se gerendo, & bene fecerunt alii oppositum agendo. Interdum pii viri laudabiliter contraria opera faciunt.
- 22 Anastasius Cardinalis depositus fuit, quia d. vi Titulo aberas sine licentiā, & Antipapatus tibi assumendo totius incumbebas.
- 23 Ille Cardinalis non aberas in servitio Sedis Apostolicae. Tituli Cardinalitii quid ab initio essent? Olim obligabant ad residentiam.
- 24 Bulla Bonifacii VIII. in Objectione posita, non loquitur de beneficiis merē simplicibus, neque de absentibus in servitio Sedis Apostolicae.
- 25 Pontifex ibi tollit licentiam non residentis concessā personis, non tēdā beneficiis, qualia sunt merē simplicia, carentia onere residentie.

DISCUNT *Decimoquarto* Contradictores, hoc modo. In-
tantum fautores exemptionis Beneficiorum merè simplicium,
à debito refidendi, eos ab hoc onere absolvunt, in quantum
autumant, quod fictione juris illi, qui Romæ resident, ubili-
ter refidere censentur, tamquam qui servant Ecclesiæ uni-
versali (a). Sed hæc ratio nullius est ponderis, & momenti.

tum quia hic est merus pretextus à Fleurio detectatus, natufque eo tempore, quo translata Avenionem Sede Pontificali, tota cepit pietas, ac vetus, & sancta disciplina confundi: tum etiam, quia fictio juris afficit quidem pro foro fori ad eximendum homines à poenis forensibus; non verò pro foro poli ad reatum culpæ coram Deo declinandum, uti docent Cajetanus, Sorus (b), Fagnanius, Thomassinus (c), & Natalis ab Alexandro (d). Favet exemplum Cardinalis Bellarmini, qui maluit Episcopatum Capuanum dimittere, quam illum Romæ commorandum tenere (e). Favet exemplum Leouis Papæ III. qui Anastasium Cardinalem, in suâ Ecclesiâ non residendum, deposuit (f). Favet tandem decretum Bonifacii VIII. qui permanentiam in Romanâ Curia à iustis causis non residendi prorsus excludit. Ergo Romæ morari non est causa sufficiens ad eximendos Beneficiarios merè simplices ab obsequio residendi.

2. Ad hoc Argumentum radicis evitandum, non absit effectus de titulo Episcopi universalis Ecclesiæ fufiori stylo sermonem habere, quandoquidem titulum ipsum Contradiçtores Romano Pontifici nullatenus dubitant denegare. Sed quoniam de hac re nos alibi ex proposito differuimus; illuc lectorem remittimus, ne ibi dicta hic denuò repetamus (g). Unum est, quod Summus Pontifex est Episcopus universalis Ecclesiæ: titulumque Papæ universalis ei attribuitur, atque ita de illo sentiunt & Canones (h), & Concilia (i), & Patres (l), & Theologi (m), & Jurisconsulti (n), & Historici (o), & Reges, ac Principes (p), & Episcopi (q), & alii, quos ubi supra, dum ageremus de hoc titulo, fufius allegavimus, Episcopus universalis Ecclesiæ, inquam, non in essendo, sed in causando: non ut sponsus immediatus, & proprius cujuslibet particularis Ecclesiæ: sed ut sponsus totius Ecclesiæ Dei universaliter sumptæ, quæ ab uno Capite Christi Vicario, & Petrisuccessore, dirigitur, & gubernatur (r). Distinctio hæc optimè rem totam explicat, & significat. Alii rem ipsam exponunt, dicendo, Papam non esse Episcopum universalem, sed Episcopum universalis

Gratias de liberi. Eccl. Tom. IV.

Te

Ec-

- [illegible]

Ecclesie: quàm distinctionem, non minus temerè, quàm ignavissimè deridebat impius Lutherus, teste Cardinali Pallavicino, quando effutiebat, *che havendo cavato da tante spese nella disputazione di Lipsia l'imparare che il Papa non era Vescovo universale, mà benedì Vescovo della Chiesa universale. E pure basta il sapere leggere, à fin di vedere, che tal è per appunto secondo il senso di que' Papi, i quali rifiutarono il titolo di Vescovi universali: potebe ne allegarono per ragione, che quindi parrebbe, che gl'altri non fossero Vescovi. Non volevano pertanto esser quell'involuzione, la quale potesse importare, che il Papa siccome è di Roma, così fosse Vescovo d'ogn'altra Chiesa. Ma non negarono, ch'egli fosse Vescovo della Chiesa universale, cioè in quanto ella non si consideri a divisa in varie Diocesi, mà si prende come una, e richiede un capo visibile; e che la governi (a).*

(a) *Pallavic. Her.
dei Conc. l. 2, c. 22, m. 2.*

3. Titulum *Papæ universalis* datum centies Romanis Pontificibus à Patri-
bus, Conciliis, Imperatoribus, Regibus, Scriptoribus Ecclesiasticis, aliisque
primariis viris, vidimus supra (b). Huncque eundem sensum habere quoque de
Papâ Contradictores nos, modeste de illis cogitando, censemus; tamen, vel
tamquam Politici suggestendo, vel tamquam Advocati scribendo, potius ad op-
portunam suæ causæ, quam ad sinceram animi sui opinionem declandam,
in dubium revocaverint, an Summus Pontifex sit Ecclesiæ universalis Episcopus:
Alioquin nimium discordare invenirentur à majoribus suis, à celeberrimis
inquam Scriptoribus Regni Neapolitani, quos inter Angelicus D. Thomas ad-
versus errores Græcorum strenue tueretur Papam esse Ecclesiæ universalis Episcopum
(c). Et in Summâ profuturum, erronem esse dicere, quod Papa, Vi-
carius Christi, non habeat universalis Ecclesiæ Primatum (d). Joannes quoque
de Neapoli, sollemnis Doctor à pluribus appellatus (e), in speciali quæstione,
quam proponit de potestate Papæ, totus est, ut ostendat, quod Pastor univer-
salis Ecclesiæ fuit Christus, donec eî inter homines conversatus: quod post
Christi Ascensionem Pastor universalis Ecclesiæ fuit D. Petrus: quod demum,
post obitum D. Petri, Pastores universalis Ecclesiæ fuerunt ejus in Summi Pon-
tificatus dignitate legitimi Successores, & talis est Papa (f). Quibus positis.

4. Respondetur *primo* ad Argumentum, negando suppositum, nempe quod ideo Beneficarij merè simplices sint à residentiè debito immunes; quia Romæ permanendo, Ecclesiæ universali deserviant, & huic famulando, censentur residere, ac Ecclesiæ propriæ deservire. Nam immunitas præfata non huic rationi ignitur, neque totaliter, & primario, neque secundario, sed multis aliis rationibus, & motivis, per nos in toto decursu hujus operis allegatis: adeò ut præfens assumptum, servitii, Ecclesiæ universali præstiti, à famulantibus Apostolicæ Sedi, non sit nisi una ex congruentiis, quæ justificant immunitatem ipsam favore Beneficiorum residentialium, non vero favore merè simplicium, quæ illà non indigent: & sic hæc congruentia conferta cum aliis rationibus, earum numerum augeat: quæ tamè abque illà, adhuc suum effectum habent. Nam etiam si Clerici Romæ Curie non censentur universali Ecclesiæ deservire, adhuc tamèn ex infinitis aliis rationibus, superius memoratis, immunes essent ab onere personaliter residendi apud Ecclesias, in quibus erecta sunt beneficia per eos possida.

5. Taptò magis, quod etiam si hæc ratio totalis esset, ac præcipua, & à Contradictoribus non impugnaretur, sed ultro nobis concederetur pro verâ; ipsa nec nobis multum proficeret, nec eis valde noceret, quandòquidem omnia beneficia merè simplicia non complectitur: Sed aliquam tantum eorum partem, & fortè minorem, ne dicam minimam. Etenim non cuncta beneficia merè simplicia possidentur à Clericis Romanæ Ecclesiæ, sive Sedi Apostolicæ defer- vientibus; sed multò numerosiora possidentur à Clericis, Diaconibus, Presby- teris, Abbatibus, Episcopis, à viris tandem ecclesiasticis per Italiam, Germa- niam, Hispaniam, Franciam, Lusitaniam, Poloniam, utranque Siciliam, à iac-

(c) S.T. completed by
the Project Group.

(d) S. Tuum: 1. per,
q₂ = 13. m. 1. a. d. 2. in
h. d. q. q. q. c. d. d.

(c) *S. atrocinclus*
 Jo. Turcz. and. sp.
 From St. Nizapal.

(F) *Jour de Naples*
qu. 7 et qu. 15. part. 1.
4 to 2.

que Christianitatis Regiones, distributis, qui apud Ecclesias non resident, ubi eorum erecta sunt beneficia: sicque argumentum vel concedatur, vel negetur, tam à Contradictoribus, quam à nobis, parum refert: quippe cujus vis, non ad cuncta generaliter beneficia merè simplicia se protendit, cum tamen omnia deberet complecti.

6. Respondetur *secundò*, iterum negando *suppositum*, nempe quod Clerici Romæ commorantes, vel Sedi Apostolicæ deservientes, solà *fictione juris* habeantur pro residentibus apud propria beneficia: Non enim *fictione juris*, sed expressa, rutilanti, atque cubitali juris dispositione hoc privilegio potiuntur, ex Decretali Honorii Papæ III. jam à quingentis propè annis edita, & Juris corpori inserta, cujus tenor est, qui subsequitur, Capitulo Metensi directus; *Mandamus quatenus non obstante constitutione, quæ contrà absentes Canonicos inter vos dicitur emanasse, fructus prebende suæ assignetis eidem in nostro servitio commoranti: Cum familiares nostri, qui circa nos se obsequiales exhibent universi, minori non debeant prerogativa gaudere, quam vestrum singuli, quorum negotia per ipsos seipsum promoveantur (a)*. Consonat textus in Extravaganti execrabilis, ubi à Papâ cunctis prohibetur pluralitas beneficiorum, exceptis tamen, inquit, Cardinalibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui circa nos universali Ecclesiæ serviendo, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt &c. (b).

7. In quibus textibus nullum vel unum verbum legitur, quod *fictionem* juris involvat, qualiter esset si diceret, *quodammodo* (c), vel *de si* (d), aut, *Creditur* (e), vel quid simile: Ubi autem leges nullâ utuntur dictione, quæ *fictionis* speciem contineat, sed absolute, auctoritative, ac liberè decernunt aliquid sic, vel sic esse faciendum; id quod præcipitur, non *fictione* juris præcipitur, sed expressâ, & absolute dispositione juris præcipitur; adeoque veraciter, & non *ficte*: *fictio* etenim cessat, ubi veritas locum habet (f). Alioquin, se queretur, quod major pars illarum rerum, de quibus jura tum ecclesiastica, tum civilia disponunt, diceretur *fictione* juris ita se habere, tamen in lege, vel canone nulla vox appareret *fictionem* juris indigitan: quod quippè prudens rerum æstimator bene agnoscat subsistentiam non habere.

8. Sed quatenus etiam Clerici Romæ Ecclesiæ deservientes non reputantur presentes locis beneficiorum suorum, nisi *fictione* juris, quid inde? Nonne hoc sufficeret? Certe sufficeret: pàm *fictio* juris naturam imitatur (g), ac tantum operatur in casu *ficto*, quantum veritas in casu vero (h). Et ideo dici solet in jure, quod *fictio* idem operatur, ac veritas (i), ita res judicata, quæ pro veritate habetur, idem operatur, ac si esset veritas (l). Adoptio, quæ est *ficta* filiatio, tantum operatur, quantum veritas in vero filio, & naturali (m). Confessio *ficta* idem operatur, ac vera. Civis talis factus *fictione* juris, est verè, ac realiter civis, & sic de aliis rebus: Ubi etenim concurrat potestas in disponente, seu in legislatore; actus, seu res, quam lex præcipit *fictione* juris esse talem, ita se habet ac si verè esset talis. Quare cum nec in Legislatore, nec in lege ecclesiastica desit potestas disponendi, ut Beneficarii Sedi Apostolicæ famulantes, *fictione* juris habeantur pro residentibus apud sua beneficia, hoc satis esset ad illos eximendos ab onere residentie. Multo magis autem hoc verum est in casu nostro, in quo Beneficarii præfati non verbis *fictionem* redolentibus, sed terminis fortibus, & expressis, imperativis, absolutis, atque inconvulsis, lex canonica disponit, ut pro residentibus personaliter apud sua beneficia reputentur verè, & non *fictè*.

9. Profectò Clerici cujuslibet Ecclesiæ in servitio proprii Antistitis occupati, à Jure decernuntur habendi pro personaliter residentibus apud sua beneficia, per textum in pluribus locis (n). Jamque hoc transit sine difficultate apud omnes Doctores (o): & praxis totius Christianitatis id confirmat: textusque, præfatus dat hujus rei rationem, dictus, cum *absentes dici non debeant*, sed

Brosch. de libert. Eccl. Tom. IV.

T 1 2

pra-

(a) Cap. cum dilectus 14. de Cler. non resid.

(b) Extrav. execr. de pract. l. n. dign.

(c) L. prætor §. i. ff. de aced. l. i. ff. de p. ver. obli. Barbof. dist. 31 §. n. 2.

(d) L. si alterius ff. de her. instit. Barbof. dist. 4. n. 1.

(e) Menoch. de præsumpt. l. 6. præsumpt. 17. n. 25.

(f) L. nec ei §. i. ff. de adopt. Barbof. ad Arum 97. n. 6.

(g) L. adoptio ff. de adoptio. Barbof. l. n. ubi in l. his qui ff. de usucap.

(h) L. i. C. de rei uxor. ad. l. i. §. hoc ff. ad Trebel. Barbof. de uxor. Arum 97. n. 1.

(i) L. i. ff. de adopt. l. cum ex ff. de exco. uxor. Barbof. conf. 488. num. 16.

(l) Allen. conf. 3. n. 10. la.

(m) Barbof. in qu. in princ. num. 10. Barbof. loc. cit. n. 3.

(n) Copia de ceteris cap. ad audientiam de Cler. non resid.

(o) Genesiof. pauc. forens. cap. 2. cap. 95. n. 2. Barbof. de Canon. c. 15. n. 5. l. 6.

præsentis, qui tecum (ideſt cum Epifcopo) pro tuo, & ipſius Eccleſiæ ſervitio commorantur (a). Epifcopus enim eſt in Eccleſiâ, & Eccleſia in Epifcopo (b). Quod quidem verificatur, nedum de Clericis aſſiſtentibus ſuo Epifcopo, ſed etiam de Clericis alicujus tituli Cardinalitii, aſſiſtentibus Cardinali ſuo Titulari (c): & de Clericis alicujus Provinciæ occupatis in ſervitio Legati, ibidem Legationem Apoſtolicam exercentis (d). Si autem Beneficiarii etiam reſidentiales, qui Epifcopi, vel Cardinalis, aut Legati famulatu addiſti ſunt, pro præſentibus habentur apud ſua beneficia; cur apud ea pro præſentibus non habebantur Beneficiarii cujuſcumque qualitatis, & multò magis merè ſimplices, obſequiis Summi Pontificis applicati?

10. Nèc obſtat doctrina Cajetani, & Natalis ab Alexandro in Objectione memoratorum, atque aliorum ſi qui ſunt, eorum opinioni ſuffragantium, quod Beneficiarii Romæ commorantes in ſervitio Sedis Apoſtolicæ non habeantur pro præſentibus in ſuis Eccleſiis, niſi *ſiſtione juris*: nam ex hiſcuſque dictis patet eos hallucinari: & benè uterque loquitur dubitativè, dum alter utitur particulâ *forſè*, & alter ſè *Juriſſis remittiſſi*. Et quatenùs etiam ſubſiſteret hypotheſis fictionis juris, errant ſi cenſent, hanc non ſufficere coràm Deo. Nam ſicut ſufficit coràm Deo, ut res judicata pro veritate habeatur; ut conſeſſio tacita, ſive ſiſta in judicialibus habeatur pro verâ: ut adoptio operetur in adoptato effectus, quos parit paternitas naturalis in filio carnali, & ſimilia, quia Legislator, juſtis de cauſis, potuit fictione juris dare talibus actibus vim veritatis, ad bonum regimen Reipublicæ; ità etiam ſi fictione juris decreviſſet, famulantes Apoſtolicæ Sedi haberi pro reſidentibus perſonaliter apud ſua beneficia; cur hoc apud Deum non prodeſſet. Profectò in Concilio Tridentino quatuor cauſæ admittuntur, excuſantes Beneficiarios, alioquin reſidentiales, à debito reſidentia, nempe *Chriſtiana charitas, urgent neceſſitas, debita obedientia, ac evidens Eccleſiæ, vel Reipublicæ utilitas (e)*: Petimus, hæc verba importantè reſidentiam ſiſtam, ſive per fictionem juris, an veram? Si veram; ergo veram etiam important jura ſuperiùs allegata, quæ pro reſidentibus declarant inſervientes Apoſtolicæ Sedi. Et ſi eorum reſidentia eſt vera, non eſt cur non ſuffragetur quoque quoad forum conſcientiæ. Si verò præſata verba Concilii important reſidentiam ſiſtam, ſive talem fictione juris, & nihilominùs hæc ſuffragatur quoad forum conſcientiæ; ergo etiam reſidentia ſervientium Sedi Apoſtolicæ, tametiſi talis fictione juris, eiſdem ſuffragatur, nedum quoad forum fori, verum etiam quoad forum conſcientiæ.

11. Quæ dicta ſint ex abundanti, cum ut oſtendimus, famulantes præſati non fictione juris, ſed veraci, & expreſſâ legis diſpoſitione, pro præſentibus habeantur apud ſuas Eccleſias. Cæterum Auctores præſati intelligendi ſunt de beneficiis reſidentialibus, non verò de merè ſimplicibus, de quibus nobis eſt quæſtio. Et quidem Cajetanus, quem ceteri præallegati ſequuntur, evidenter eſtatur de beneficiis curatis, utens exemplo Cardinalis Epifcopi, quem expreſſè ſatetur, ob urgentiam ſervitii Eccleſiæ Romanæ, cœterarum habentis ſollicitudinem Eccleſiarum, poſſe à propriâ Eccleſiâ abeſſe, & Romæ, vel alibi in ſervitio Sedis Apoſtolicæ permanere (f). Sanè licuit ſemper, ſemperque licebit Epifcopis à propriis Eccleſiis abeſſe, ut ad publicam utilitatem evidentè ſic exigentem in aulis Principum commorentur, ibique bono Reipublicæ regimini operam ſuam impendant, uti docet Thomaffinus, exempla plurima referens Sauctorum Antiftitum, qui operam ſuam in hiſ officiis, aut in legationibus juſſu Principum obeundis impenderunt (g). Sed & Concilium Tridentinum expreſſè admittit inter cauſas abſentiæ à reſidentia, ſedulitatem in ſervitio Reipublicæ, quæ dictio, inquit Hiſtoricus præſatz Synodi, *ſa poſſa ad inſtanza del Cardinal di Lorena, intento à non eſcludere i Veſcovi da publici officii de Regni (h)*. Si autem propter ſecularis Reipublicæ utilitatem hoc licitum eſt;

neſci-

(a) Cap. ad audiendam 19. de Cler. non reſid.

(b) Cap. Scire debet 7. q. 1.

(c) Grægor. 19. Barboſ. in c. 1. Gaudet. c. 1. ibi. 12. c. 1. 2. 149. Letter. de benef. lib. 3. q. 27. num. 189.

(d) 5. Anſelm. Sum. par. 2. tit. 19. c. 1. h. 14. Gaudet de Off. Legat. lib. 1. c. 66. Barboſ. ibi ſupr.

(e) Conc. Trident. ſeſ. 2. de reſcriptis.

(f) Cajet. in D. Tho. 2. 2. q. 187. art. 2. 3. quæſt. 1. poſt medii.

(g) Thomaff. vet. 4. nov. Eccl. diſcipl. par. 2. l. 2. c. 16. 17. 18. 49c.

(h) Conc. Pallavoie. Hæret. Conſ. lib. 11. cap. 120. 26. C. 1. ſeſſendo.

nescimus videre, quare idem non liceat Episcopis, Romæ, vel alibi, jussu Romani Pontificis, servitio Sedis Apostolicæ, ac Ecclesiæ Universalī additis.

12. Verum circa hoc syllogizent, prout volunt, Auctores: doctrinam solidam, vel dicteria pronunciant; quod eorum scripta in hac parte non dant legem, neque faciunt auctoritatem, neque normam præfigunt imprevaricabiliter observandam: sed legem, auctoritatem, normam, & veritatem habemus à S. Concilio Tridentino, quod quoties approbat pro legitimis non residendi causis præfatas quatuor, quæ sunt, *Christiana charitas, argenti necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas* (a); vel hæ omnes, vel ferè omnes unà simul, vel aliqua earum concurrat in eo, qui abest, ut in Sedis Apostolicæ Romæ, vel alibi servitio maneat occupatus; hoc sufficit, & plusquam sufficit, ut prò certò ponamus, quod Beneficiarius Romanæ Ecclesiæ famulatu adductus, habeatur prò residenti apud Ecclesiam, in quâ obtinet beneficium, quidquid dicant, vel fement, vel alibi fingant Scriptores, suadere oppositum fatigantes; eequid prevalent enim privati Doctores coram functione clarâ, & rutilanti Concilii generalis? Quiescunt opiniones privatorum Doctorum, ubi loquitur generale Concilium: nec digni honore ullo essent Doctores sua scripta typis evulgantes, nisi ipsi prius honore debito functiones Concilii generalis proficerentur.

(a) Concil. Trid. sess. 24. c. 1.

13. Si dicatur aliquos quandòque Beneficiarios Romæ commorari, qui vel non sunt in servitio Ecclesiæ generalis, aut Summi Pontificis occupati; vel si sunt, non sunt ministri necessarii, & tales, sinè quibus Sedes Apostolica non possit optimè se habere, & sua exequi ministeria; replicamus hanc instantiam locum habere non in Beneficiariis merè simplicibus, sed in solis residentiariis. Et quoad residentiarios etiam non verificatur de illis, qui verè, & realitèr sunt Sedis Apostolicæ obsequiis applicati, sed tantum de illis, qui proprio arbitrio sine causâ, & ex solo eorum pruritu, in Romanâ Curia commorantur (b), quibus quadrant verba D. Bernardi ad Eugenium, à Contradictoribus allegata: *Clericum Curiam frequentantem, qui non fit de Curia, ad idem noris pertinere ambientium genus* (c). His certè privilegium Romanæ permanentiæ non suffragatur prò causâ illos absolvente ab onere residentie, quia non serviunt Ecclesiæ generali, sed sibi: non obsequiuntur Pontifici, sed ejus potius voluntati resistunt. Verum hoc totum est extrâ casum, ideòque nihil probat adversum nos.

(b) S. Antonius, 2. p. tit. 1. cap. 16. c. 19.

(c) S. Bernardus, de Consid. lib. 4. c. 4. n. 9.

14. Ultròque assentimur, quod si contingat casus à Contradictoribus exagerratus, & à Cardinali de Turrecrematâ summopere detestatus, nimirum quod in Romanâ Curia Episcopi, vel alii Rectores animarum convenienti, non devotionis gratiâ, sed ambitionis spiritu propulsati, ut ulteriora querant, aut beneficia addant beneficiis, aut honores honoribus, atque officia, & legationes querant, quæ curæ animarum commissarum offerunt plurimum impedimenti (d); Si contingat, inquam, iste casus, assentimur non debere talia facientes frui absentie privilegio, sed potius debere à Romano Pontifice ad residentiam coartari, si ad eam ratione beneficii tenentur. Idem dicimus de illis, qui non sunt Sedis Apostolicæ servitio necessarii. Sed hoc quid probat adversus eos, qui verè sunt necessarii, qui verè Sedi Apostolicæ famulantur, qui verè de mandato Papæ ministeriis ecclesiasticis, vel Romæ, vel extrâ Curiam incumbunt, quos uno ore tam Theologi, quam Canonistæ residendi debito exemptos pronunciant? (e). Et multo magis quid probat adversus Beneficiarios merè simplices, quos & jura, & praxis totius Ecclesiæ, & omnium Scriptorum concors doctrina, perhibent esse à residentie vinculis absolutos.

(d) Cardin. Turrecremat.

(e) Acrius l. 7. c. 4. qu. 3. Mosel. in sum. tit. d. c. 11. n. 38. Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 111. Barboz de pos. Episcop. p. alleg. 43. n. 17. Palloz opuscul. de benef. c. 4. §. 2. art. 1. dub. 2. num. 137. Bonacin. de 1. de over. c. 1. ablig. benef. dy. 1. p. 1. n. 9.

15. Respondetur tertio ad Argumentum, denudò negando aliud suppositum, nempe quod sententia docens, Clericos in Romanâ Curia morantes, ac in officiis, legationibus, & servitio Sedis Apostolicæ, Summique Pontificis applicatos, haberi pro præsentibus apud suas Ecclesias, ortum habuisset post translata Sedem

dem

dem Pontificalem ad urbem Avenionensem; dicimus non subsistere: Néc Fleurius id affirmans apud Contradictores vir tantæ auctoritatis est, qui non patitur notabiles exceptiones, & cui potius, quàm historiæ chronologicæ, & legibus sacris debeamus cecâ mente deferre. Nam quoad historiam, *plena est historia sacra Legationum Episcopatum, quas Summi Pontifices destinabant, vel ad Concilia generalia Orientis, vel ad Patriarchas, vel ad Imperatores ad præsecandas exorientes hæreses ad contutandam avitam fidem, ad repurgandam disciplinam, ad pacem restituendam, denique ad ejus momenti res profigandas, ut particularem damnâ Ecclesiarum, pastoribus suis interim orbatarum, abunde resarcirent utilitas Ecclesiæ Universalis. Tot penè occurrunt in Annalibus Ecclesiæ harum Episcopatum legationum exempla, quot causæ majores (a).* Quoad sacras leges, & chronologiam, habemus inter cætera textum expressum in jure, superius allegatum, in quo disertissimis verbis mandatur, habendos esse præsentibus apud suas Ecclesias Clericos Sedi Apostolicæ deservientes: qui textus desumptus est ex epistolâ Honorii. Papæ III. ad Capitulum Metensem (b).

(a) Thucyd. 1. 1. c. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(b) Cap. cum dilectis 14. de Cler. non res.

(c) Olevic. Reginald. 1. 1. c. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(d) Idem 1. 1. c. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(e) Grægorius 1. 1. c. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(f) Idem 1. 1. c. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(g) Idem 1. 1. c. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

16. Porro Pontifex iste fuit electus anno Christi 1216. (c), & cum perfectio Romanæ Curie ad urbem Avenionensem non contingerit, nisi post annum 1316. quo electus est Pontifex Joannes XXII. (d). qui fuit primus omnium Pontificum Avenione residentium: Vel ad summum post annum 1305. quo electus est Clemens Papa V. per quem translata est Sedi Apostolica in Galliam (e), hinc fit, quod lex Honorii Papæ III. præcessit per centum circiter annos translationem Curie præfatam, adeoque malè Fleurius, & qui cum ipso sentiunt Contradictores inemoratam doctrinam à juris dispositione divellunt, & posteriori faciunt perfectioni Avenionensi præfatæ. Quod postea ex hoc transitu Romanæ Curie ad oras Gallicas, multa secuta sint inconvenientia, & mala, tam ipsi Sedi, quàm ferè toti Christianitati perniciosissima, nos non negamus (f), sed sive id affirmetur, sive negetur, hoc parum refert, quia parum, vel nihil facit ad rem, de qua impresentiarum est sermo. Sicut etiam parum refert sententia præfata, Clericos in Sedi Apostolicæ servitio commorantes, absolvi ab onere residentiæ, ortum habuerit ante, vel post perfectionem Avenionensem, quia prioritas, vel posterioritas temporis nihil præjudicat veritati. Unde quandoque prodierit hæc doctrina, satis est, quod sit doctrina verax, juri consona, æquitati consentanea, nihil detrimenti Ecclesiæ inferens, à cunctarum Nationum Clericis frequentata, prò beneficiis merè simplicibus nullatenus necessaria: & quoad beneficia residentialia, juri, & praxi Ecclesiæ in omnibus consentiens; nec leges laudabilis discipline solvens, sed observans: non ledens, sed conservans: non destruens, sed adimplens.

17. Ad id, quod opponitur de Cardinali Roberto Bellarmino, qui Episcopatum Capuanum resignare maluerit, quàm Romæ commorando, retinere; dicimus Cardinalem hunc adeo doctum fuisse, ut de illo Clemens Papa VIII. in sermone ad Cardinales habito, professus sit: *Hunc elegimus, quia non habet parem Ecclesiæ Dei quoad doctrinam &c.* (g). Et quanta fuit in eo doctrina, tanta quoque fuit pietas, & morum sanctimonia, uti apud Auctorem vitæ illius legere est (h). Verum non ideo talis fuit, ut illius opera sint de necessitate salutis à cunctis Clericis imitanda: alioquin vehemundo, & Clericis majoris, & minoris ordinis, si sub penâ prævaricationis legis Divinæ, tenerentur omnes actus vitæ suæ actionibus Cardinalis Bellarmini conformare? Quolibet anno ille per mensem Exercitiis spiritualibus incumbere. A summo Pontifice nunquam redditus ecclesiasticos postulabat, quinimo pluries, antecederet habitos resignavit. Munera à Principibus accipere detestabatur. Vestibus obsoletis utebatur, terebratis, ac ex pluribus panni fragminibus, veteramentarij alicujus Sartoris industria coassutis. In praudio nunquam tertium potus haustum exceffit: sæpè jejunabat: mortificando suo corpori incumbere: hyemalibus

(a) Anton. Baldassari. Compendios. 1. 1. c. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

(b) Jacob. Polignus 1. 1. c. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

li tempore ignis commodum non admittebat: *Æstivo*, refrigerium blandientis auræ non querebat: nèc muscas suo vultui infestas, neque cinifes sibi utcumque molestos, manibus unquam, aut ventilabro fugabat. Alia denum fecit, quæ brevitatis gratiâ intermittimus (a). Ergone tantundem tenentur de necessitate salutis exequi omnes Cardinales, Episcopi, Abbates, Parochi, Canonici, Præpositi, cuncti denum viri ordinis Clericalis? Abfit.

(a) *Fugatahi supr.*
c. 17. q. 18. q. 19.

18. Nihilominus ne à negotio residentie Beneficiariorum discedamus, notandum est, quod ipse Cardinalis Bellarminus gubernandam suscepit Ecclesiam Montis Politiani ex condito cum Domino Ubaldino illius Antifite in Gallias proficiscente, ut ibi Nuncii Apostolici munere fungeretur (b). Romæ, inquam, consistens Bellarminus, operâ inferiorum hominum Ecclesiam Politianensem rexit, quod tametsi ex motivo charitatis exercuerit, adhuc tamen videtur, quod id facere salvâ conscientia non potuisset, cooperando qualitercumque absentie Ubaldini, & præjudicio, quod Ecclesia Politianensis, ut supponitur, patiebatur propter distantiam sui Præfatis; si servitiis Apostolicæ Sedis applicari non agnovisset esse causam legitimam, & sufficientem pro exemptione à debito residentie personalis. Cum autem hoc sine ullo scrupulo egerit; postmodum verò Archiepiscopatum Capuanum noluerit Romæ commorans retinere; dignoscitur, quod istud ultimum facere recusavit, quia sic voluit, non quia ut sic faceret opus esset. Alioquin nec etiam dirigendam à longè suscepisset Ecclesiam Politianensem in absentia Ubaldini: non enim majorem causam habuit Ubaldinus retinendi Ecclesiam illam, dum in Galliâ serviens Sedi Apostolicæ moraretur, quam potuisset habere Bellarminus tenendi Archiepiscopatum Capuæ, Romæ in obsequio Sedis Apostolicæ commorando, & rem agendo, quam alii plures pii, & sancti viri sine scrupulo egerunt.

(b) *Mem. Fulgatus*
cap. 19.

19. Equidem inter mundanas res multæ sunt, quas agere, vel vitare sub præcepto non cadit: & ideo tam bene facit, secundum diversos respectus, qui easdem operatur, quam qui abstinere ab eisdem. Nam cum in cælo non unum tantum, sed plures mansiones sint (c), unica quoque in terris non est, sed multiplex via, quæ tenditur ad easmet. Gloriosissimus Paulus Apostolus interdum res aliquas agebat, interdum ab ipsismet abstinere, de quo D. Joannes Chrysostomus: *credite sibi dispensationis modum sæpè variando, nequaquam de Domini sui imitatione culpatus est, cum modò Judeus fieret, modò se illis nullâ communicatione misceret: Et nunc quidem custodires legem, nunc verò despiceret: Et aliquando conferebat præsentem vitam, aliquando contemneret: Et nunc quidem etiam postulares pecunias, nunc autem oblatas etiam repudiaret: nunc et sacrificium obtulit, Et purificationem ex more celebravit, Et caput rasit: sed rursum Et anathematizavit ista facientes: Et nunc quidem circumcidebat ipse, nunc circumcisionem penitus excludebat. Et erans facta equidem ipsa diversa inser se, atque contraria, mens verò, atque sententia ex illa fiebat valde sibi concinens, Et concordans* (d). Si autem in uno, & eodem homine interdum facta opposita præconio digna sunt; multo magis laudabilia sunt in diversis. Centurio Evangelii se indignum censuit, ut ejus domum Christus personalitè introiret (e). E contra verò Zachæus cum gaudens introduxit in domum suam (f). S. Bonifacius Moguntinus unum unicam in die missam celebrabat: E contra verò S. Leo Papa III. celebrabat pluries in die (g). Aliqui quotidie communicant, alii è contra magis raro ad Eucharistiam accedunt: omnes autem bene faciunt, quia, ut inquit D. Augustinus, *Et ille honorando non audeat quopidie sumere, Et ille honorando non audeat ullo die prætermittere* (h).

(c) *Joan. 4. reg. nu. 12.*

(d) *S. Jo. Chrys. homil. 5. de levit. S. Paul. 1. cor. 9. 14.*
(e) *Matth. 23. 13.*
(f) *Luc. 19. 1. 10.*

(g) *Walefr. Strab. de reb. Eccl. cap. 1.*

(h) *S. August. epist. 11. ad Joann. 10. 1.*

20. Democritus philosophabatur omnia irridendo: Eraclitus è contra id faciebat omnia deplorando. S. Franciscus, ut ajunt, amabat loca desecati aeris, ut ibi Conventus suæ Religionis erigeret. S. Bernardus eligebat loca potius acris sæculenti, sive parum salubris. S. Joannes Chrysostomus se,

prom-

(a) *S. Joan. Chrysost.*
hom. xi. in ep. ad Co-
rinth.

(b) *S. Cyrill. Alex.*
Epist. ad mon. conc. f. p. q
fol. 117.

(c) *Card. Baron. an.*
1649. ad Claren. Ple-
ten. Procl. Ep. ali. 19
S. Leo. IX.

(d) *Rom. 14. 1.*

(e) *Facund. Her.*
piscat. l. 3. c. 2.

promptum exhibuit rationem reddere administrationis bonorum Ecclesie, de-
clamans: *sumus etiam parati vobis reddere rationem. Sumptus non sumus minores*
proventibus, sed allquando majores (a). E contra verò S. Cyrillus Alexandri-
nus, nedum ad hoc promptum non obtulit, sed imò alienissimo ab eà re fuit
animo, censens illam in totius ordinis Episcopalis injuriarum redundare, quem
Deo, non hominibus rationem præfatæ administrationis reddere debere unicè co-
gitabat, dicens: *malè habes, magnâque tristitiâ afficit sanctissimos Episcopos &c.*
quod sumptuum, qui illis eveniunt, dispensationis ratio ab eis exigatur, sive ex
ecclesiasticis redditibus, sive ex fructu aliunde percepto. Unusquisque enim nostrum
dabit suorum malorum rationem omnium Judici (b). Ità homines abundant in
suo sensu, faciendo, vel vitando, ut magis eis libet, opera opposita, quorum nec
actio, neque omisio cadit sub præcepto. Ad rem nostram autem redeundo di-
cimus, quod et si Bellarminus recusaverit retinere Archiepiscopatum Capuæ, non
ibi residendo, ut servitio Sedis Apostolicæ incumbere; alii tamē pii, docti, &
insignes viri non dubitarunt facere oppositum. S. Leo Papa IX. adepto Pontifi-
catu, & Romæ commorans, adhuc Ecclesiam Tullenensem retinuit (c). Id ipsum fecerunt
alii optimi Pontifices, quorum exemplum sectatus est felices recordationis
Innocentius XII. Neapolitanus, qui suæ patriæ Archiepiscopatum, cui anteceden-
tèr præerat, per aliquod tempus cum Summo Pontificatu retinuit: ne plura
alia exempla congeramus Episcoporum, Cardinalium, Abbatum &c. non me-
diocriter probitatis, & animi integritatis, qui vel Romæ, vel alibi, Legationibus,
Nunciaturis, & muneribus publicis, in servitio Sedis Apostolicæ incumbentes,
beneficentiam curata, & residentialia, sine ullius peccati scrupulo tenebant.
Nunquid omnes isti apud inferos igne torrentur æterno, quia Bellarminus,
contrariam sequendo semitam, Archiepiscopatum Capuanum dimisit? Profectò
non: nec quicumque hoc effutire audebit, qui dementiâ non laboret.

21. Benè quidem fecit Cardinalis Bellarminus dimittendo Archiepisco-
pum Capuanum, ut Romæ negotiis Sedis Apostolicæ incumbere: sed benè quo-
que fecerunt plurimi alii, qui officia Romæ Curie exercentes, vel alibi Summi
Pontificis, & Sedis Apostolicæ obsequiis incumbentes, sua beneficia, etiam Epi-
scopalia, tenebant: & ità agendo, ille perfectioni operam dedit, isti usi sunt
jure suo, utrique autem benè fecerunt, quia utrique virtutis opera, sub diversis
prospectibus exercuerunt: eo modo, quo etiam benè fecit S. Cœlestinus V. Pon-
tificatum dimittendo, & benè fecit S. Pius V. Pontificatum ipsum tenendo. Igi-
tur *is, qui manducat, non manducantem, non spernat, & qui non manducat, man-*
ducantem non judicat (d), nec Bellarmini exemplum dimittentis Ecclesiam,
arguat eos, qui Ecclesias retinent; nec eas retinentes, exemplum Bellarmini,
Ecclesiam dimittentis, impugnent: parùm attento, quod hi contrariâ inter se
viâ processerint, quippè ut egregiè notat Facundus Hermianensis, *pro eadem*
religione, quâ rectè colitur Deus, non solum dissentire à se invicem, verum etiam
laudabiliter pugnare adversum se religiosi, ac rectissimi possunt (e). Ultrâ quod
exemplum Bellarmini nihil facit ad rem, quia ipse dimisit beneficium residen-
tiale, quæstio autem nostra est de beneficiis merè simplicibus: ab his autem ad
residentialia ingens distantia est, & præsertim ratione residentie, quæ in merè
simplicibus sub præcepto non cadit.

22. Pariter ad exemplum Cardinalis Anastasii, depositi à Leone Papâ III.
sive IV. præsto est responsum ex Anastasio Bibliothecario, dicente: *In hac deni-*
quæ post cætera Synodo Anastasius Presbyter Cardinalis tituli B. Marcelli, ab
omnibus canonicis est depositus, eo quod parochiam suam per annos quinque contra
Canonum instituta deseruit, & in alienis usque bodiè moratur. Qui neque ad
duo pro eo congregata Concilia venire volens, neque per Apostolicas epistolas,
neque per tres vocatus Episcopos, Nicolaum videlicet, Petronacium, & Joannem:
idè merito unq. consensu, secundum quod de talibus sacris continetur Canonibus,

eum Sancta Synodus deposuit, & Sacerdotali honore privavit (a). Româ discesserat Anastasius, ut Imperatorem adiret, alliceretque manus imponere in futurâ Summi Pontificis electione, atque ipsum Anastasium in Pontificem destinare (b). Quâ rê compertâ Leo Papâ illum revocavit ad Urbem, & recusantem parere depositione multavit, Concilio 67. Episcoporum in idipsum consentiente (c): cujus rei series, Juris corpori inserta est (d). Ipsomet nihilominus Cardinali Anastasio fovente propriam ambitionem, & Antipapatum adversus Benedictum III. sibi usurpante (e), à quo fuit ingenti dedecore expulsum (f).

23. Laborat ergo in æquivocis argumentum, si supponit, quod Anastasius Sedi Apostolicæ deserviret, quippe desertâ Ecclesiâ suâ titulari, & parochiali, jam per quinquennium Aquilejæ, uti profugus laritabat (g), & sic neque in suo titulo, neque in Romanâ Curiâ, neque alibi manebat in servitio Summi Pontificis occupatus. Porro Tituli Cardinalium, quos ab initio fuisse domos Divino cultui consecratos aliqui censent (h): Alii, fuisse primarias Romæ Ecclesias (i): Alii, Ecclesias baptismales, ubi sacramenta ministrabantur (l); Olim possessores eorum ad personalem residentiam coarctabantur (m). Cumque officium Cardinalium sit assistere Papæ (n); hinc est, quod tenerent, vel saltem tunc tenebantur in Curiâ residere (o), nec ab illâ discedere illis upquam fuit licitum sine Summi Pontificis permissione (p). Cardinalis ergo Anastasius, qui & Titulum Divi Marcelli deseruerat, & Româ inconsulto Papâ discesserat: & nec pluries monitus, ac citatus regendi voluerat, certè Sedi Apostolicæ non deserviebat: & si non ei deserviebat, jam illius eventus nihil facit ad propositum nostrum.

24. Respondetur quatuor ad Argumentum ex eâ parte, quâ innititur Constitutiō Bonifacii Papæ VIII. (q), negando alia duo supposita. Primum est, quod in ea sit sermo de Beneficiariis, Sedi Apostolicæ deservientibus: cum re verâ de hæc rê ibi nullatenus agatur, sed de illis, qui Romæ, non pro servitio Sedis Apostolicæ, sive Summi Pontificis, sed pro solo eorum proprio, & privato commodo permanent, ut etiam apertè insinuat glossa eidem textui aptata (r). Secundum suppositum est, quod ibi agatur de beneficiis etiam simplicibus: nullum enim ibi verbum est, quod beneficia simplicia comprehendat, sed solum sit sermo de beneficiis choralibus, & residentialibus, ex quibus Beneficarii ultra redditus præbendæ, distributiones etiam quotidianas valeant adipisci, quascertum est nonnisi pro beneficiis Choralibus solitas esse concedi. Ista vero beneficia, uti Archidiaconatus, Præposituræ, Canonatus, Mansionariæ, & similia Chori servitium deposcentia, tametsi in aliquo sensu dicantur, omnia, vel aliqua eorum, beneficia simplicia, prout contradiſtinguuntur à Curatis, tamen rê verâ sunt duplicia, quia Chori servitium, & personalem residentiam exposcunt. Vel si dici velint simplicia, non sunt merè simplicia, qualia sunt ea, de quibus agimus.

25. Præterea argumentum retorquetur adversus Contradictores. Nam Pontifex in dictâ Constitutione revocat licentias non residenti: concessas personis tantum, non verò collatas Dignitatibus, vel Ecclesiis: ait enim: *Non violentes emendare præterita, & quantum possunt adversus futura cadere, omnes hujusmodi, & similes indulgentias, personis, non Ecclesiis, vel Dignitatibus datæ, penitus revocamus* (s), ergo supponit aliqua dari Beneficia, seu Ecclesias, aut Dignitates, quibus iusta sit, vel collata exemptio ab onere residenti: hæc autem beneficia, hæc Dignitates, hæc Ecclesiæ vocantur, & sunt beneficia merè simplicia, quæ tam à commemorantibus in Romanâ Curiâ, quam alibi permanentibus, de jure, & de consuetudine, absque ullo peccati scrupulo retineri possunt, & sine debito personalis residentie possideri.

(a) Anast. Bibl. 16. 1. Leo. 19.

(b) Binius in not. ad Concil. Aem. ann. 853. tom. 6.

(c) C. 10. Rem. an. 853.

(d) C. 1. ex gestis 2.

(e) C. 1. an. 853.

(f) C. 1. an. 853.

(g) C. 1. an. 853.

(h) C. 1. an. 853.

(i) C. 1. an. 853.

(l) C. 1. an. 853.

(m) C. 1. an. 853.

(n) C. 1. an. 853.

(o) C. 1. an. 853.

(p) C. 1. an. 853.

(q) C. 1. an. 853.

(r) C. 1. an. 853.

(s) C. 1. an. 853.

(t) C. 1. an. 853.

(u) C. 1. an. 853.

(v) C. 1. an. 853.

(w) C. 1. an. 853.

(x) C. 1. an. 853.

(y) C. 1. an. 853.

(z) C. 1. an. 853.

(aa) C. 1. an. 853.

(ab) C. 1. an. 853.

(ac) C. 1. an. 853.

(ad) C. 1. an. 853.

(ae) C. 1. an. 853.

(af) C. 1. an. 853.

(ag) C. 1. an. 853.

(ah) C. 1. an. 853.

(ai) C. 1. an. 853.

(aj) C. 1. an. 853.

(ak) C. 1. an. 853.

(al) C. 1. an. 853.

(am) C. 1. an. 853.

(an) C. 1. an. 853.

(ao) C. 1. an. 853.

(ap) C. 1. an. 853.

(aq) C. 1. an. 853.

(ar) C. 1. an. 853.

(as) C. 1. an. 853.

(at) C. 1. an. 853.

(au) C. 1. an. 853.

(av) C. 1. an. 853.

(aw) C. 1. an. 853.

(ax) C. 1. an. 853.

(ay) C. 1. an. 853.

(az) C. 1. an. 853.

(ba) C. 1. an. 853.

(bb) C. 1. an. 853.

(bc) C. 1. an. 853.

(bd) C. 1. an. 853.

(be) C. 1. an. 853.

(bf) C. 1. an. 853.

(bg) C. 1. an. 853.

(bh) C. 1. an. 853.

(bi) C. 1. an. 853.

(bj) C. 1. an. 853.

(bk) C. 1. an. 853.

(bl) C. 1. an. 853.

(bm) C. 1. an. 853.

(bn) C. 1. an. 853.

(bo) C. 1. an. 853.

(bp) C. 1. an. 853.

(bq) C. 1. an. 853.

(br) C. 1. an. 853.

(bs) C. 1. an. 853.

(bt) C. 1. an. 853.

(bu) C. 1. an. 853.

(bv) C. 1. an. 853.

(bw) C. 1. an. 853.

(bx) C. 1. an. 853.

(by) C. 1. an. 853.

(bz) C. 1. an. 853.

(ca) C. 1. an. 853.

(cb) C. 1. an. 853.

(cc) C. 1. an. 853.

(cd) C. 1. an. 853.

(ce) C. 1. an. 853.

(cf) C. 1. an. 853.

(cg) C. 1. an. 853.

RESPONSIO ALIIS OBJECTIONIBUS

IMPUGNANTIBUS EX DIVERSIS
MOTIVIS MEMORATAM

IMMUNITATEM BENEFICIORVM
MERÈ SIMPLICIVM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

C A P U T XXXV.

*hæc quo discutitur vis QUINTODECIMÆ OBJECTIONIS,
ad id prospicientis, ut evertat velut inanem, &
illicitam, Consuetudinem, cujus vigore Benefi-
ciarii merè simplices eximuntur ab onere perso-
nalis Residentiæ.*

S U M M A R I U M.

- 1 Deimaquinta Objeçtio de consuetudine, quod non salvet Beneficiarios simplices à debito residentiæ: nec ista sit consuetudo, sed abusus jura ledens.
- 2 Mala consuetudo eliminanda est, velut corruptela, contrà quam clamant Pa-
tres, & Pontifices, ut eradicetur.
- 3 Ecclesia quod resisterit huic consuetudini, nec Beneficiarii simplices ex Clau-
dio de lâ Place sint per eam tuti.
- 4 Objeçtio hæc continet sex supposita. Beneficiarii simplices non residendo, non
ledunt jus naturale, neque divinum.
- 5 Idipsum non est contrà jus canonicum, sed potius est contrà illud velle ad resi-
dendam Beneficiarios merè simplices arctare.

- 6 Omissa residentiæ in eis non est punctam discipline immobile . Immobilia puncta sunt ea , quorum subtractione deformaretur Ecclesia .
- 7 Alia minoris momenti puncta discipline , quorum aliqua indicantur , mutabiles sunt , & recta ratio flagitavit illa mutari .
- 8 Olim plarjet in die celebrabatur à Sacerdotib: nunc semel tantum . Olim ter id fiebat etiam in festo S. Jo: Baptiste : nunc fit in solo Natali Domini .
- 9 Quid Beneficarii simplices non resideant , ad punctum discipline invariabilis non spectat , sed potius opportunum est ad aliquos bonos effectus ,
- 10 Nimiam perturbationem pareret in Ecclesia velle Beneficarios simplices ad residentiam arctare , usque nunc ab hoc onere immunes .
- 11 Patres , Doctores , & Pontifices allegati in Objectione , non loquuntur de beneficiis merè simplicibus , adeoque nihil offiunt .
- 12 Consuetudo quod Beneficarii merè simplices non resideant , est legelimus mos , nec ulla forte datur consuetudo melius fundata .
- 13 Consuetudine olim totius orbis terrarum tenebatur . Nec fragminibus vagis doctrinarum impetende sunt laudabiles consuetudines .
- 14 Oportet à Contradictoriis allegari Canones , Patres , & Concilia individue improbantia consuetudinem non residendi in beneficiis merè simplicibus .
- 15 In Concilio Epbesino iussu servari consuetudinem habendi plura beneficia residentialia : multò magis ergo proficit consuetudo merè simplicibus .
- 16 Mutata rerum causa , rectè mutantur que aliter olim fiebant : & plures ecclesiasticæ res mutationem habuisse certum est .
- 17 Nullus canon expresse præcipit residentiam in beneficiis merè simplicibus : & an verum sit , quod de jure hæc quoque ad illam obligentur .
- 18 Canones dicentes Beneficarios teneri ad residentiam intelligendi sunt de generibus singulorum , non de singulis generum .
- 19 Canon , qui pro residentiâ beneficiorum merè simplicium adducitur , non de illis loquitur , sed de eboralibus , & residentialibus .
- 20 De generali consuetudine beneficia merè simplicia excludunt residentiam . In beneficiis consuetudo multum prævalet .
- 21 Idipsum ostenditur aliis motivis . Consuetudo quod Beneficarii merè simplices non resideant , est à Sacris Canonibus approbata .
- 22 Sicque jam facta est de jure , tametsi fuisset olim contra jus . Sicut & juspatronatus est de jure , quod antea erat contra jus .
- 23 Consuetudo non residendi in beneficiis merè simplicibus jam est lex , cui Canones , & Ecclesiæ ipsius praxis favet .
- 24 Si erant jura residentiam potestatis jam per consuetudinem sunt abrogata . Si non erant ; jam hæc ipsa consuetudo lex est .
- 25 Consuetudo quos actibus contrariis vulneretur . Concilia præfatam consuetudinem Beneficiorum merè simplicium non impugnant .
- 26 Ecclesia nedum tolerat negativè , sed etiam positivè approbat immunitatem Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie .
- 27 Differunt non ulcisci opus prohibitum , & ratum habere opus de sua naturâ bonum . Hoc secundum contingit in dictâ immunitate .
- 28 Plures consuetudines per Ecclesiam sublatae sunt , quæ erant corruptelæ . Tales quæ non est illa , de quâ hic sermo est .

1. **Q**UIBUZ *quintodecimo* Contradictores hoc modo: Potissima ratio fovens immunitatem Beneficiorum, merè simplicium à debito residendi, est consuetudo jam inolita de residentiā apud beneficia hujusce generis non faciendā: sed hæc ratio nihil probat, quia consuetudo ista non est vera consuetudo, sed abusus, & corruptela: non est libertas ex fundatione, aut constitutione, sed magis ex longā consuetudine, & Clericorum malitiā

(a) *Prædictus. Parisiensis. de collat. benef. cap. 4.*

(b) *Tertul. de virgin. veland. c. 1.*

(c) *Cap. 8. de Simonia.*

(d) *S. Thom. 1. 2. q. 97. art. 4. Notat. Arist. Ethic. mor. lib. 3. art. 12. q. 2.*

(e) *Concil. Sardicenf. cap. 1.*

(f) *S. Cyprian. epistola 74.*
(g) *S. Augustinus. de bapt. c. 18.*

(h) *Cap. cum iam dudum 18. de preb.*

usurpata (a). Est abusus, quæ jus divinum, & naturale lædit, contrā quod nulla consuetudo suffragari potest, aut præscribere (b): Est corruptela irrationalis, inimica Sacris Canonibus, & uti talis reprobanda, eo modo quo plures aliæ consuetudines sacris legibus adverſe, fuerunt ab Ecclesiā sublata: Est abusus tandem, quæ nunquam potuit, neque poterit in justæ consuetudinis rationem transire, quoniam ea, quæ spectant ad mores, sunt immutabilia, & nullius consuetudinis varietati subiecta: Ea etenim quæ Ecclesiā sciens, & prudens constituit, nullā defuetudine, nullā possunt etiam prolixi temporis longinquitate, aboleri (c), quippè manente eadem ratione, propter quam lex primò utilis erat, non consuetudo legem, sed lex consuetudinem vincit (d).

2. Adversus hanc corruptelam Cardinalis Bellarminus apud Clementem Papam VIII. ut ab Ecclesiā eliminaretur, instetit. Uti corruptela ergò, & abusus habet contrā se voces Ossii Cordubensis, in Concilio Sardicensi exclamantis, non tam mala consuetudo, quàm perniciosissima rerum corruptela &c. ex ipsis fundamentis penitus extirpanda est (e). Habet contrā se murmur S. Cypriani docentis: *Consuetudo impedire non debet, quominus veritas prævaleat, & vincat: nam consuetudo sine veritate vetustas erroris est (f)*. Habet S. Augustinum, altis clamoribus perstreptentem, *veritate manifestata cedat consuetudo veritati (g)*. Habet tandem Alexandri III. Clementis IV. Tertulliani, Gersonii, aliorumque Pontificum, Patrum, & Scriptorum firmitus, uno ore pravæ consuetudines reprobantium.

3. Quibus accedit, quod mos iste non residendi in beneficiis nunquam in justæ consuetudinis rationem abiit; quippè ad tollendam consuetudinem sufficit quilibet actus contrarius. Contrā morem hunc autem toties fuit oppositum, quoties in Conciliis fuit de beneficiorum residentiā tractatum. Nihil relevante quod Ecclesiā connivendo permiserit exemptionem præstatam, quia multa per patientiam tolerantur, quæ si deducta fuerint in iudicium, exigente iustitiā, non debent tolerari (h). Hinc Claudius de la Place seriò declamat consuetudine non esse tutos Beneficiarios merè simplices à debito residendi, ait etenim inter cætera: *Denique tam simplices isti, quàm duplices Beneficarii, ex hac parte graviter peccant non residendo, quia faciunt utrique contra præceptum juris naturalis in materiā gravi: propterea comprobatum habemus generalem istam propositionem omnia beneficia, ne quidem simplices exceptis, sub gravi ex natura suâ peccato, obligare ad residentiā, personalemque ministeriū sui functionis; ex eo quod beneficium axiomaticè iustis, luminisque naturalis evidentiisimo, deus propter officium.*

4. Respondetur primò ad hoc argumentum, vixæ quidè apparentiæ, sed tenuissimæ substantiæ; potiusque dicendum argumenti larvam, quàm argumentum; respondetur, inquam, negando sex supposita in eo perperam complicata. Primum est, quod non residere apud Ecclesias, ubi erecta sunt beneficia, merè simplicia, jus divinum, atque naturale offendat: nam ex hucusque propositis in toto decursu istius Tomi, tam in probationibus, quàm in responsionibus ad argumenta, evidentè ostendimus nec divinum, nec naturale jura violari per non residentiā præstatam. Et quidè tribus Capitulis ostendimus Beneficiarios merè simplices ad residentiā non teneri de jure naturali (i). Aliis tribus Capitulis

(i) *Ibid. supra. in hoc tom. c. p. 2. 3. 4. 5. 6.*

lis idipsum offendimus ut de jure divino (a). Et integro Capitulo conferto ex analogiâ Beneficiariorum novi testamenti ad Sacerdotes, & Levitas antiqui fœderis (b), ostendimus, Clericos beneficia merè simplicia possidentes omnino exemptos esse à debito residentiæ. Et sic illos non residere, nedum non est contra jus divinum, sed imò potius aliquo modo est juxta illud.

(a) *Vid. sup. cap. 21. 22. 23.*

(b) *Vid. hic sup. cap. 9. per totum.*

5. *Secundum suppositum* est, quod ipsum ut suprà non residere, sit Sacris Canonibus inimicum: seu, quod in idem recidit, Clericos non residentes apud sua beneficia merè simplicia, Sacrorum Canonum jus transgredi, prævaricari, prosternere; hoc etenim gratis asseritur, estque probandum, non supponendum. Nedum autem Contradictores non id probarunt, nec unquam probabant, quamvis verba Canonum per vim trahere, & ad suum intentum torquere connixi sint; sed imò potius nos tribus integris Capitulis (præter adducta in responsionibus ad Objectiones) fortissimè probavimus, quod vi Canonum in Conciliis Generalibus, Nationalibus, & Provincialibus, & in corpore Juris contentis, Beneficiarii residentiales à residentiæ personalis debito sunt immunes (c). Adeoque quod ipsi non resideant, nedum Canones non lædit, sed imò prorsus canones lædit velle illos ad residentiam coarctare, quando jura omnia hoc ab illis absciunt.

(c) *Vid. hic sup. cap. 16. 17. 18.*

6. *Tertium suppositum* est, quod debere residere in beneficiis etiam merè simplicibus, sit punctum disciplinæ immobile, & invariabile. Nam hoc tam gratis fingitur, quam sine ullâ hæsitacione affirmatur: & supponitur quidè ex adverso, sed non probatur. *Præceptorum*, inquit B. Petrus Cluniacensis, *quædam pro ratione causarum, & temporum mutantur, quædam se mutari nullâ ratione permittunt* (d). Immutabilia sunt primo loco divina mandata, de quibus D. Bernardus: *quod est non ab homine iraditum, sed divinitus pronulgatum, nisi à Deo qui iradidit; mutari omnino non potuit, ut exempli causâ, non occideret, non mechaberis* &c. (e). Immutabilia quoque, sive immobilia sunt aliqua puncta discipline, quorum generali subtractione decoloraretur formositas Ecclesiæ: Vel omnes illius ordines scandalum paterentur: Vel status universalis Ecclesiæ mutaretur, confunderetur, perturbaretur. Hæcque taliter sunt immobilia, ut secundum Doctores nec etiam Pontifex ea valeat totalitè abrogare, nec in eis generalitè dispensare (f). Sic esset tollere prorsus, in perpetuum, & quoad omnes Jejunium quadragesimale: Vino consecrando ne misceretur aqua interdiceret: Abstiinentiam à carnibus quibusdam anni diebus omnimode prohibere: Cunctos Clericos Canonis privilegio privare: Viros omnes ecclesiasticos generali lege potestati laicali submittere, & alia majoris momenti, per quæ nimium Ecclesia deformaretur, scandalizaretur, & turbaretur.

(d) *Petr. Cluniac. epist. 126. 6. Hoc.*

(e) *S. Bernard. de præceptis ad disposit. cap. 3. item 3.*

(f) *S. Bernard. loco citato.*

7. Alia verò, spectantia quidè ad ecclesiasticam disciplinam, sed non tanti momenti; mobilia sunt, variabilia, & juxta locorum occasionem, ac temporum contingentias, diversitati subjectas. Quæ quia, ut ipsèmet D. Bernardus ait, *inventa, atque instituta fuerunt, non quia aliter non liceret, sed quod magis ita expediret, nec planè ad aliud, quàm ad lucrum, vel custodiam ebarisatis* &c. nonnè justissimum esse liquet, ut quæ pro ebaritate inventa fuerunt, pro ebaritate quoque, ubi expedire videbitur, vel omittantur, vel intermittantur, vel in aliud fortè commodius demutantur (g). Ità cernimus in defectudinè abiisse, aut clanguisse, vel aliter abrogatas fuisse, abstinentiam à sanguine, & suffocato: quotidianam laicorum Communionem in missâ post peractam consecrationem: Agapes sive prandia, quæ in Ecclesiis fiebant: mutuum osculum, quo se fideles, post preces finitas vicissim complectebantur: Penitentia publica frequentem usum, & similia (h). De his bene dici potest cum D. Augustino: *mutata temporis causâ, quod rectè antè factum fuerat ita mutari vera ratio flagitavit, ut cum ipsi decantant res rectè non fieri si mutantur; contra veritas clamat, res rectè non fieri, nisi mutantur* (i).

(g) *DD. ap. Barbos. Jur. Eccl. anno 1542. d. 150 ad 154.*

(h) *S. August. in epistola ad Marcellin.*

(i) *Vid. Petr. de nat. oppos. ad res. Theol. 1. 3. ar. 6. §. 2. d. 2.*

8. Quid

8. Quid plura? Ipsum venerabile Altaris Sacrificium, quo nihil sanctius, nihil augustius, olim pluries in die à Sacerdotibus poterat celebrari, adeò ut aliquos bis (a), alios pluries, & Sanctum Leonem Papam III. septies, octies, & ultra in die celebrasse apud Historicos inveniat (b). Et tamen jam à septingentis annis non licet unà, & ipsà die plus quàm semel celebrare, ex quo Urbanus Papa II. generali lege decrevit: *Sufficit Sacerdoti unam missam in die unà celebrare, quid Christus semel passus est, & totum mundum redemit. Non modica res est unam missam facere, & valde felix est qui unam dignè celebrare potest* (c). Cur autem hoc? quia unam vel plures in die missas celebrare punctum est disciplinæ, sed punctum, quod qualitercunque observetur, non alterat integritatem fidei, non decolorat venustatem Ecclesiæ; non pietatem fidei-um diruit, non scandalum causat, non perturbationem in Ecclesiâ producit, ideòque mobile, variabile, alterabile fuit, pro temporum, locorum, & personarum circumstantiis. Hinc nostrâ ætate tres missæ in die Natalis Domini celebrantur ex præcepto Papæ Telesphori (d), totidemque olim in festo S. Joannis Baptistæ celebrabantur (e), sed subsistente nunc Natalis observantiâ, alia festi Sancti Præcursoris jam recessit ab aulâ. S. Leo III. ut inuimus, novem usque vicibus in die celebrabat: ex opposito S. Bonifacius non nisi semel in die missam facere audebat; *ambo*, inquit Vvalafridus Strabo, *tam scientiâ, quàm gradu præcipui. Itaque unusquisque in suo sensu abundet, dum fides concordet* (f).

9. Idem dicendum est de similibus aliis punctis, & præsertim de illo resistentiæ, quæ sive fiat, sive non fiat, in hoc, vel illo beneficio, & præsertim in beneficiis mere simplicibus, ad ecclesiasticam quidam disciplinam pertinet, verum non est punctum disciplinæ immobile, & invariabile, sed potius mobile, & variabile, quia sive resideant Beneficiarii simplices sive non resideant; nihil deperit Ecclesiæ decoris, nullum scandalum in Ecclesiâ gignitur, nulla inter fideles perturbatio causatur, sed potius custoditur decor ille, qui refunditur in Ecclesiam, quod sit *circumdatus varietate*, dum alii ex ejus ministris in eo loco, alii in alio Deo famulantes stipendia suæ servitutis accipiunt: alii personaliter resident, & officia propria ex se ipsis complent, non aliorum ad aliud officium exercendum additi: alii non per se, sed per alios beneficiis inserviunt, ut alibi utilius Ecclesiæ famulentur, studiis literarum, ministeriis ecclesiasticis, vel Sedis Apostolicæ, aut Reipublicæ Christianæ pro illorum habilitate congruis utilitatibus applicati. Tàm ad venustatem quoque, quàm ad æquitatem Ecclesiæ pertinet, quod viri nobiles, & egregii, vel doctrinâ, vel insigni sanguinis claritate non cogantur in locis ruralibus & solitariis, tamquàm exules, & eremite, habitare, ubi beneficia merè simplicia possident, ut studio scientiarum, & artium liberalium postposito, in solitudinibus errent, otientur, vel rebus ruralibus applicentur, cum solis rusticis conversantes.

10. Propter quæ, & quoniam usque ad præsens tempus in totâ Ecclesiâ, in cunctis Christianitatis Regionibus, omiſsa est residentia à Beneficiariis merè simplicibus, etiam Doctrinâ, & Sanctitate præclaris, & ita in dies frequentatur ab infinitis Clericis, morum probitate, & Sacræ Scripturæ, Theologiæ, atque Canonum peritiâ excellentibus, piis tandem, & doctis; velle nunc omnes Beneficiarios hujusce speciei ad residentiam personalem arctare, idem esset ac Ecclesiam perturbare, atque inquietare: hicque prævalet sensus ille celebris D. Augustini, quod ipsa mutatio consuetudinis etiam quæ utilitate adjuvat, tamen novitate perturbat, quapropter quæ utilis non est, perturbatione instructior, consequenter noxia est (g). Oportet quoque perturbare, ac inquietare Beneficiarios simplices omnes, qui sunt, & qui hucusque fuerunt, peccati, & respective damnationis æternæ damnare; Cunctos demum Papas, Episcopos, Reges, & Laicos, quæ conferentes beneficia simplicia, quæ Clericos ad ea nominant.

(a) Domin. Magr.
Ficab. Eccl. P. Missa.
(b) Vvalafrid. Strabo
de rebus Eccl. cap. 11.
Baron. ann. 516. 845 & 4.

(c) Can. Sufficit
de Consecr. dist. 1.

(d) Vvalafrid. Strabo
de rebus Eccl. cap. 11.
(e) Magr. loc. cit.

(f) Vvalafrid. loco
citato.

(g) S. Augustinus epist.
ad Julianum.

minantes, nec ad residentiam urgentes, gravis peccati proprii, vel cooperationis ad peccatum Beneficiorum, arguere, & sic totum mundum ad penas erebi condemnare, quod non est sapere, sed delirare, & parum providè se gerere. Ceterum quoad legum, & rerum ecclesiasticarum mutabilitatem requirat Lector, quæ alibi in hoc opere sumus fusiùs elocuti (a).

11. *Quartum suppositum* est, quod S. Augustinus, S. Cyprianus, S. Thomas, Otho Cordubensis, Vvilelmus Parisiensis, Tertullianus, Gersonius, Belarminus, Alexander III., Clemens IV., & alii Pontifices, Patres, & Scriptores quæ circa hoc in oppositum allegantur, sermonem habeant de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus: quandoquidem nec unus illorum de tali rê sermonem habet, sed vel loquuntur de Beneficiis, & Beneficiariis curatis, atque residentialibus; de quibus nobis nulla est disputatio: Vel fermocinantur de dogmatibus fidei, aut de rebus ad traditionem Divinam, vel Apostolicam pertinentibus, cum quibus præsens controversia nihil habet commune: Vel demùm agunt de aliis causis, & negotiis, ad rem nostram non facientibus, & quæ toto celo distant ab articulo, quem discutimus: adeoque cum unumquodque illorum sit adia phorum, sit parergon respectu negotii nostri, nihil ad nos refert, quidquid ipsi scripserint, vel protulerint: à diversis enim ad diversa non valet argumentum, & consequentia non tenet.

12. Respondetur *secundò*, negando causalem minoris, in argumento propositæ, nempe quod consuetudo non residendi in beneficiis merè simplicibus, non sit legitima consuetudo, sed corruptela, & abusus, cui adaptari debeant, & possint doctrinæ in oppositum allegatæ pro pravis consuetudinibus evitendis; ideoque ista quoque consuetudo sit ab Ecclesiæ limitibus obleganda: falsum est hoc enim, ac merè commentitium, & ideale. Non enim dici potest corruptela, neque abusus, neque quid prævum, ritus, observantia, sive mos, qui tot rationibus innititur Scripturalibus, Theologicis, Legalibus, Historicis, Politicis, ac ex Sanctorum Patrum, & Conciliorum auctoritate desumptis, quot supra enumeravimus: Nec esse potest prava consuetudo illa, quam omnes Papæ frequentarunt, omnesque Episcopi, omnes Clerici, omnes Reges, omnes Laici, alii conferendo beneficia merè simplicia, alii respectivè ad eam nominando, alii eadem tandem suscipiendo: praxi quæ ab initio Ecclesiæ usque ad nostra tempora invaluit, & nunc quoque indefinenter viget, dum cuncti Christiani sic vivunt, & sine scrupulo observant. Imò si vera loqui volumus, nulla fortè reperibilis est consuetudo tot justis titulis innixa, totque rationibus confutata, quot habet pro se consuetudo, de qua tractamus.

13. Nec valet inutiliter aggregare fragmenta doctrinæ, & segmina auctoritarum, ex Patribus, Conciliis, Summorumque Pontificum Constitutionibus carpitata, generaliter contrà pravas consuetudines declamantia, quasi & nos non possemus centum alia frustula, in contrarium resonantia, congerere, ac Patrum, Conciliorum, & Pontificum doctrinam proferre, bonas consuetudines collaudantium. Quis negat etenim pravas consuetudines eliminandas esse, atque è medio tollendas? Sed quis negabit etiam, si sanè mentis est, quod bonæ consuetudines custodiendæ sint, & pro viribus observandæ? Olim *consuetudinis robore tenebatur orbis terrarum, & hæc sola opponebatur inducere volentibus novitatem* (b). Bonæ consuetudines ergo servandæ sunt, & sicut prævaricatores legum divinarum; ita contemptores consuetudinum ecclesiasticarum coercendi sunt (c), quidquid alicubi clament Pontifices, Patres, & Canones contrà pravas consuetudines. Alioquin si vis argumenti, & modus arguendi, quo hic utuntur Contradictores, prevalere deberet; cum viris doctis, & peritis, notum sit Patres, Pontifices, & Concilia, atque Scriptores, multa pro bona, multa contrà malam consuetudinem dictitasse, posset unusquisque pro suo libito periodos codicum auctoritates Doctorum, ac fragmina librorum, vagè, ac gene-

(a) Vide *supra* Tom. 1. cap. 19. n. 1. & c. 13. per tot. (b) Tom. 1. c. 6. a. 8.

(b) S. August. lib. 1. de baptismo. c. 9.
(c) S. August. epist. ad Consilium.

generaliter loquentia consuevere, sicque omnes humanas consuetudines, tam quæ civilem, quam quæ politiam ecclesiasticam concernunt, arbitrato suo & approbare, & improbare: & impugnare, & laudare: & adstruere, & dissolvere. Sed *quis ita desipiat, ut hoc sapiat* (a).

14. Oportet ergo, quod Contradictores non fragmenta doctrinæ in abstracto, vagæ, ac generaliter eloquentis, producant, sed doctrinam solidam, & auctoritates in concreto, de negotio nostro tractantes, atque impugnantes non malas consuetudines utcumque, sed hanc præcisam consuetudinem non residendi in beneficiis merè simplicibus, quod tamén nunquam facient, quia nunquam invenient Patres, Pontifices, Concilia, & Scriptores ecclesiasticos, qui animam illuc intenderint, ut hanc individué consuetudinem improbarent. Ubi nos ex opposito (prætermisissimis infinitis aliis recentioribus probationibus) ostendere possumus, quod in Concilio Ephesino consuetudo non residendi in beneficiis, nedum merè simplicibus, sed etiam residentialibus, & curatis pronunciata est pro legitimâ, iustâ, rationabili, & fideliter observanda. Nam cum Euprepius, & Cyrillus Episcopi provincie Europeæ Synodum interpellassent, ut liceret eis in posterum, quemadmodum usque tunc fuerat observatum, binos, ternosque regere Episcopatus, tametsi consuetudo illa residentialiam impediret, quippe pluralitas in beneficiis curatis necessariò immunitatem à debito residendi in alterutro includit (b); Synodus antiquum stylum, & consuetudinem observari omnino mandavit.

15. En ejus verba. *Sancta, & Universali Synodus dixit: Honestâ petitione plerissimorum Episcoporum Euprepii, & Cyrilli &c. Unde & sanctis Canonibus, & essentis legibus, quæ veterem consuetudinem jubens vim legis habere, nihil innovandum in Europe Christianis, sed juxta veterem consuetudinem gubernentur ab Episcopis, à quibus & olim* (c), sicque perrexerunt Episcopus Heracleæ juxta præcisam consuetudinem retinere beneficia Episcopalia Heracleæ, & Panionis; Episcopus Bizenlis, Ecclesiâ Bizen, & Arcadiopolis: Episcopus Cæleusis, Episcopatum Cælanum, & Callipolitanum, & alii alios, in quorum alterutro necessariò non residebant (d). Si ergo ex definitione Concilii præfati Generalis tertii, communi voto 200. Episcoporum, qui ei interfuerunt, sancitum est consuetudinem eo usque prævalere adversus residentiam Beneficiariorum, ut eam etiam à beneficiis Episcopalibus, & Curatis expungat; quis tam insipiens erit ut argueudo à majori ad minus, à quo ritè ducitur argumentum (e), audeat pertinaciter affirmare, illam non sufficere ad liberandos Beneficiarios merè simplices ab eodem debito residentie?

16. Ad id, quod dicitur, consuetudinem in iis, quæ spectant ad mores, & quæ jam semel approbata sunt, nihil juris habere ad illa mutanda, respondeat D. Augustinus in epistolâ ad Marcellinum theoricè sic perorans: *non itaque verum est, quod dicitur: semel rectè factum nullatenus esse mutandum. Mutatâ quippe temporis causâ, quod rectè antè factum fuerat, ita mutari vera ratio plerumque flagitat, ut cum ipsi dicant rectè non fieri si mutetur, contrâ veritas elumet, rectè non fieri nisi mutetur, quid utrumque tunc erit rectum, si eris præ temporum varietate diversum* (f). Et si theoricâ gloriosissimi hujusce Doctoris plenè non satisfacit voto Contradictorum, legant ipsi tres tomos Ludovici Thomassini (g), qui totus est in scrutandâ veteri, & nonâ Ecclesiæ disciplinâ: invenientque non unam, sed centum, & mille res, ab initio Ecclesiæ usque ad nostra tempora multiformiter immutatas; & facta convincent quos ratio non captivat.

17. Respondetur tertio, denuò negando aliud suppositum, quod est *quintum* in ordine, fundatum in eo, quod consuetudo adversus canones, residentialiam exigentes, nihil prævaleat. Negamus inquam suppositum, nempe quod dentur canones individué, ac expresse decernentes, Beneficiarios merè simpli-

(a) S. August. de do-
ctr. Christian. lib. 9. c. 1.
num. 1.

(b) Fagnan. in cap.
distin. 9. c. 1. de elec.
num. 1.

(c) Conc. Episc. 1.
ad. 7. in fin.

(d) Ibidem paulo
ante.

(e) Jur. in DD. ap.
Barbolum tit. 1. Var.
lib. 67.

(f) S. August. epist.
5. ad Marcellin.

(g) Ludov. Thomassin.
syn. vet. & nov. Eccl.
discip. 1. p. 2. c. 1.

ces ad residentię personalis debitum obligari. Näm in illo libro canones contine-
nente, reperire facili erit ullum Canonem hoc expresse præcipientem. Et
quamvis communiter à Doctoribus afferatur, quod de Jure cuncta beneficia exi-
gant residentiam (a), scilicet servitium personale; hoc enim importat obliga-
tio residentię (b), & sic de Jure ipsam residentiam depocant etiam beneficia
simplicia (c). Tamen hoc rigorose loquendo non subsistit, ut alibi plurius in
præsenti Tomo pleno calamo patefecimus; verumque est hoc assertum non de
beneficiis merè simplicibus, sed de aliis beneficiis choralibus, uti sunt Cano-
nicatus, Mansionarię, & similia, servitio chori addicta, quę solent dici à Do-
ctoribus beneficia simplicia, quatenus contradistinguntur à beneficiis curatis,
& dignitatibus ecclesiasticis, quę vocantur beneficia simplicia. Et sic perpe-
ram affirmatur, quod de Jure communi beneficia merè simplicia exigant residen-
tiam.

18. Sanè tota ratio, propter quam DD. affirmant, quod de jure communi etiam beneficium merè simplicia reſidentibus debito cœſtetur, eſt quia in *cap. ſuper iurisdictione 35. de prebendis*, decernitur, quod Beneficiati in unâ Eccleſiâ, non ſunt idonei ad beneficium in aliâ Eccleſiâ conſequenda, ob hanc rationem, quia in eadem non valent perſonaliter deſervire (d). In illo autem Canone Pontifex pro ly *Beneficiati* non intelligit ſingula generum, ſed genera ſingulorum, ut loquuntur Philoſophi; nempe intelligit, quod Clerici, qui ſunt ex genere Beneficiatorum, nimirum Epifcopi, Abbates Moniales, Paſtores, Canonici, Manſionarii, Archidiaconi, Præpoſiti, & alii Miniſtri curati, vel chorales, qui ingrediuntur genus Beneficiatorum, non ſunt idonei ad beneficium ſimilia in ſecundâ Eccleſiâ ſuſcipienda, quia in eâ non valent perſonaliter deſervire. Non verò intelligit ſingulos generis, quia ſunt aliqui, genus Beneficiatorum intrantes, qui tamen Beneficiati ſunt, non tamen teneantur ex ſe Eccleſiæ, in quâ beneficium obtinent, deſervire, & hi ſunt Beneficiarii merè ſimplices, quibus alia beneficium eſt licitum adipiſci.

19. Præterquam quod ex ipsâ lecturâ contextus, & epistolæ Gregorii IX. ex quâ conflatus est Canon præfatus, patet, quod Papa respondet consultatiori Episcopi Argentinensis, de beneficiis Choralibus loquentis. Néc res aliér esse debet etiam in sententiâ Contradictoriorum, qui comminantes, quod beneficia merè simplicia remotioribus Ecclesiæ temporibus non darentur à parte rei, & primò inceperint emergere circâ sæculum Christi quoddecimum (quod tamen suprâ nos demonstravimus gratis asseri); Vix credibile est, quod tempore Gregorii Papæ IX. qui initio sæculi decimiertii electus est, jam adèò invaluis- sent in Ecclesiâ Argentinensi beneficia merè simplicia, ut bina eis uni, & eidem Clerico traderentur. Vel si tempore Gregorii IX. jam inceperant beneficia merè simplicia, & consequenter etiam eorum exemptio ab onere residentiz; in- credibile penè videtur, quod Episcopus Argentinensis consultaverit Papam, an posset beneficium simplex Clerico jam beneficiato præbere; cùm jam ut supponitur invaliseret mors abscondens à beneficiis merè simplicibus debitum personalis residentiz. Quare oportet, quod in illo Canone sermo sit non de benefi- ciis merè simplicibus, sed de residentialibus, & sic nîl probat, quod Benefi- ciarîi merè simplices de jure communi residentiz debito contringantur.

20. Sed quatenus etiam verum esset vi hujus, vel alterius Canonis, quod de jure communi beneficia quoque merè simplicia exigenter residantibus certum sit, quod de generali Ecclesie consuetudine illam jam amplius non exposcunt(e). Perperam autem contenditur consuetudinem nihil contra Canones prevalere, cum ex decreto ejusdem Gregorii Papæ IX. juris corpori inserto, habeamus, quod Consuetudo *rationabilis, & legitime prescripta* juri positivo prævalet, ac præjudicat (*f*). Et individue in materiâ beneficiorum dubium non est ex D. Thomâ, quod consuetudo valet jura humana abrogare (*g*). Profecto quid

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

X X

id

(a) *Abbott*, in *c. rumpida* n. 30 de pre-brad Oldrad. C.B. 140.
Fagan, in *c. ill. empes*
nun 12 de Conflic. l.

(b) *Fegnen*, in c. 22
Alibates num. 101, 42
et al. in c. 1.2.

(c) *Fagnan* in *conf-*
per *ordinata* n. g. de
proceditur.

(J) *Proper Fagacy*
loc. cit.

(*) *Severely dec. 639.*
W. J. Oldrad. sev. 1 po.

Fagnan în c. 20 surse
num. 14. de Condit.

(F) Capital de Construção.

(g) *S. Thomas* *quod*,
lib. 9. art. 15.

in Concilio Ephesino, ut inuimus, permittit fecit Episcopis Europæis posse duas, & plures insimul Ecclesias retinere, nisi consuetudo (a)? Quid in Concilio Nicæno audaciam repressit Meletii Lycopolitani hæc illac Sacerdotia diffundentis, nisi consuetudo? Quid in Concilio Antiocheno absoluit Cyprios Episcopos à subiectione Patriarchæ Antiocheni, nisi consuetudo? Quid allegatum fuit à Philippo Pulchro Gallorum Rege adversus Bonifacium Papam VIII. pro jure conferendi quemadmodum faciebat ecclesiastica beneficia, tamen esset laicus, nisi consuetudo? Quid propositum fuit ab Innocentio Papâ III. ad arctandos Canonicos Rotomageneses ad residentiam, nisi consuetudo (b)?

21. Itidem consuetudo facit, quod fructus præbendarum, qui de jure ad solos præsentem pertinent de more etiam abscentibus debeantur (c). Consuetudo inculcata fuit ad Hincmaro Remensi apud Francorum Regem, ut in electione Antifilium servaretur (d). Consuetudo agit, quod certa ratio custodiatur in Cathedrali conservando, quod est pars proventum ecclesiastici beneficii (e). Consuetudo de muni alia plura circa res beneficiales disponit, quas minutatim recurrere longum esset: Non ergo verum est, quod consuetudo nihil prævaleat adversus canones in materiâ, quæ prospicit ecclesiastica beneficia, cum ex relatis pateat evidentè oppositum. Et adhuc magis individualiter sermonem restringendo ad residentiam beneficiorum mere simplicium, nedum consuetudo eandem residentiam perimens invalescit, nec est prava, neque abusiva, & Sacris Canonibus iniurica? Sed potius est bona, laudabilis, legalis, & à Sacris Canonibus approbata: Audiatur Fagnanus: *Generalis consuetudo inolevit, ut beneficia simplicia personalem residentiam non requirant &c. Sed satis est eis deservire per substitutum, quæ quidem consuetudo hodiè videtur approbata in cap. gratia de referip. in 6. Et Clement. gratia eod. tit. (f).*

22. Et ita, si fuit unquam antecederet de jure, quod Beneficarii quocumque mere simplices ad residentiam debitum arctarentur, jam vi consuetudinis, per canones approbatæ, & per totum orbem universaliter custoditæ, factum est de jure, quod ad illam non amplius adstringantur. Eo modo, quo res se habet in jure patronatus, quod ab initio nullum erat de jure. Et ita in Concilio Toletano decretum est: *Noverint conditores Basilicarum, in rebus, quas eisdem Ecclesiis conferunt, nullam se potestatem habere: sed juxta canonum instituta seu Ecclesiam, ita & dotem ejus ad ordinationem Episcopi pertinere (g).* Successu temporum inceperunt plura jura concedi fundatoribus Ecclesiarum, ut est jus de censionis (h), necnon jus processionalis (i), item jus alimentionis (l), & tandem jus præsentationis (m). Et quamquam hoc jus præsentationis, quod inter cetera est magis relevans, & frequentatum, sit jus gratiosum, quippe illud Ecclesia ex mera gratiâ incepit, & postea continuavit, & continuat reservare fundatoribus (n); attamen postquam invaluit jus istud præsentationis, sive jus patronatus, fuitque non solum toleratum ut ante, sed etiam approbatum, & redactum in corpus juris; amodò non tam gratia, quam justitia est, & est de jure (o). Ità ut Ordinarius cogi possit ad reservandum iustipatronatus fundatori Ecclesiæ, & adhuc renuente Ordinarii illud reservare, Superior Antifitis, vel Ordinarii, auctoritate suâ illud valeat reservare (p), sicque factum est jus, & de jure, quod antea erat contra jus.

23. Memoriz occurrit historia, quam hic oportune posse inseri cogitamus. Jus positivum Civile interdicit, & olim quoque interdixit, ne quis posset in Uxorem etiam adulteram, privatâ auctoritate sevirè, illamque, & cum ea adulterum interficere: nemini namque licitum est sibi ipse ipsi se dicere. Nihilominus inter Gothos paulatim ea invaluit consuetudo, ut quisque in adulterio deprehensam uxorem cum adultero posset propriis manibus trucidare. Improbantibus autem aliquibus morem hunc, tamquam legibus inimicum, & apud Regem Theodoricum de ipsomet obloquentibus, Rex nedum non illum

(a) Concil. Ephes.
ad 3.

(b) Innoc. III. epist.
ad Pontif. Reim.
fol. 50.

(c) Borel sum de res.
tom. 1. fol. 10. n. 34.

(d) Fledeur. l. 1. c. 4.
(e) Cap. N. de numero
3. Cap. 8. q. 3.

(f) Fagnanus in cap.
cum omnes an. 14. 15.
16. de Cons. l. 1.

(g) Cap. moverint 10
quæ. Gies. in Cap. pio
mentis 16. q. 3.

(h) Cap. sius 16. q. 7.

(i) Cap. pio mentis

16. q. 7.

(l) Cap. nobis de ju-
renata.

(m) Cap. decerni-
mus 16. q. 3.

(n) Fagnanus in cap.
quoniam n. 7. de ju-
re l. 1.

(o) Fagnanus loc. cit.
num. 15.

(p) Barbof 7m. Ec-
clesiæ n. 10. l. 3. c. 12.

n. 4.

sustulit, sed imò potius expressis vocibus approbavit, respondens: *pro amore pudicitie porrigere ferrum maritis, non est leges calcare, sed condere* (a). Congruè igitur adaptando sensum istius historię quæstioni nostræ, breviter asserimus: pro pace Ecclesiæ tuendâ, nè novitatibus perturbetur; vim conferre consuetudini, absolventi Beneficiarios merè simplices ab onere residentiæ, *non est leges calcare, sed condere*. Quid enim est consuetudo, inquit S. Isidorus, nisi *ius quoddam moribus institutum, quod pro lege suscipitur, cum deficiat lex* (b).

(a) *Cassiod. Var. l. 1. epist. 17.*

(b) *Cap. Consuetudo 5. dist. 1.*

24. Profectò rem non vagè, sed strictè considerando, unum necessariò ex his duobus est verum: quod vel antè consuetudinem hanc erat aliqua lex cogens Beneficiarios merè simplices ad residentiæ personalem, vel non. Si non; prout de factò nulla erat, saltè expressè, & individué loquens; ergò stare debet pro lege consuetudo, illos ab hoc debito absolvens. Si erat, ergò cum successivè invaluerit consuetudo, debitum illud abscondens; Consuetudo iusta, opportuna, laudabilis, cui & per multæ rationes hucusquè recensitæ suffragantur, & praxis totius Ecclesiæ, & Canonum approbatio (c), & Doctorum consona opinio (d); jam hæc ipsa in legem transivit quâ nil firmius reperiri potest (e): & illi dare vim eximendi Clericos, beneficiis merè simplicibus insignitos, à debito residentiæ, *non est leges calcare, sed condere*. Nèc tolli meretur hæc lex, sed illius potius contemptores merentur congruis incrementibus coerceri (f).

(c) *Fagnan. in cap. cum omnes no. 16. de Const. l. 1.*

(d) *Rorcl. tom. 1. tit. 10. d. 2. 16. ad 25. Abb. CN. 41. in prior. lib. 2. Scraph. dec. d. 39. num. 5.*

(e) *Cap. frustra dist. 3. cap. illud dist. 12.*

(f) *Cap. in his rebus dist. 11.*

25. Respondetur quartò, ad reliqua in argumento proposita, nempe quod ad vulnerandam consuetudinem sufficiat etiam unus actus contrarius: tot autem contrarii actus hic intercesserint quor Concilia posteriorum sæculorum, consuetudinem hanc improbant, & de redintegrandâ residentiâ tractant; Respondetur, inquam, quod, quidquid sit de numero actuum sufficientium ad consuetudinem evertendam; negamus suppositum, quod est *sextum* in ordine, nimirum quodullum Concilium quidquam de redintegrandâ residentiâ in beneficiis merè simplicibus tractaverit, vel tractando definiverit. Nam imò potius patet oppositum, & retorquetur argumentum ex duplici capite; primò quia de factò Concilia posterioris temporis, eandem beneficiorum immunitatem, à residentiæ personalis onere decretis plurimis approbant, prout superius nos uberrimè demonstravimus (g): secundo, quia si de hac residentiâ inducendâ tractarunt, & nihilominus nihil definierunt; signum est, quod res seriò ventilatâ, cognoverunt, esse rem nimium injustam velle Beneficiarios merè simplices novo hoc onere prægravare, ac nativâ libertate nudare. In Concilio Tridentino factum est verbum de hac re, nec tamen impugnata immunitas Beneficiariorum merè simplicium à debito residendi, nec ut in futurum residerent decretum est. Imò si de hoc onere ipsis ingerendo, vel per Concilium, vel per Papam deliberatum esset; censet Historicus ejusdem Synodi, quod Reges, & Principes obstitissent: ait enim: *Dimandiamone il parere à tutti i Principi, ed à tutte le Signorie Cattoliche. Proponga il Papa una legge, che tutti i beneficii divengano di residenza, e vedremo se alcun Potentato sia per approvarla; dè se ciaschuno giudicherà necessario al buon governo, che molti di que beneficii, de quali conviene à se la presentatione, possano darli à chi non rissega, mà sia impiegato ne ministerii della Republica* (h).

(g) *Vide supra in hoc Tom. 2. §. 11.*

(h) *Ca. d. Pallespie. Hist. del Concil. lib. 9. cap. 17. nu. 6. Vide hic supra c. 3. a. 10. §. 10.*

26. Tandem ad id, quod dicitur, Ecclesiæ non approbare consuetudinem non residendi apud beneficia merè simplicia, sed solum eam tolerare ad vitandâ majora mala; superflua est ulterior responsio, cum ex hucusquè adductis pateat evidentissimè, hoc gratis asseri, nec Ecclesiæ merè connivendo se habere, solamque patientiam præstare, sed re verâ exemptionem ipsam à residentiæ debito, ejusque morem, & consuetudinem approbare, tam Sacris Canonibus Juris corpori insertis, quàm functionibus editis in Sacris Conciliis,

nec non praxi generali, à cunctis Christianis Nationibus frequentatâ, jam à multis sæculis observatâ, nec unquam interruptâ, & à piis quoque, ac sanctis viris praxim redactâ: quam demum tenent, custodiunt, & ad effectum quotidianè perducunt omnes Summi Pontifices, Cardinales, Episcopi, Abbates, Parochi, Presbyteri, Clerici, omnesque Reges, Duces, Principes, Magnates, Laicique alii, qui beneficia merè simplicia, vel conferunt, vel ad ea nominant; vel respectivè ipsa suscipiunt. Si hoc autem *tota per orbem frequentat Ecclesia Græc. quin itâ faciendum sit disputare, insolentissimè infantia est*, inquitbat Sanctus Pontifex, & Ecclesiæ Doctor Augustinus (a).

(a) S. August. epist.
118 ad Januar.

27. Nec facit ad rem *cap. cum jam dudum de præbendis*, quia ibi textus loquitur de beneficiis residentialibus, quæ toto cælo distant à merè simplicibus, benèque ibi dicit Pontifex, quod plura residentialia, tutâ conscientia non valeat infimul retineri sine dispensatione, etiam si adsit patientia, & tolerantia Ecclesiæ, actum illum non punientis, quippè patientia non est dispensatio (b). Aliud est enim non ulcisci opus prohibitum, sed illud dissimulare, ne intentatio ultionis pecora mala parturiant. Aliud est ratum habere opus, de sua naturâ, non malum, sed bonum, utile, moribus hominum consentaneum, & à cunctis nationibus frequentatum; hoc non dicitur pati, sive patientiam præbere, sed approbare, authorizzare, ac licitum declarare: hocque ipsum contingit in consuetudine, de quâ est sermo, non enim illam patitur Ecclesia, non illi simpliciter connivet, non illius cursum dissimulat; sed eam positiva approbat, & authorizat.

(b) Cap. 1. de Con-
gationib. ibi G. ff.

18. Proût etiam nihil facit ad rem, quod plures consuetudines fuerint ab Ecclesiâ sublatae, eo quod essent à Sacrorum Canonum institutis alienæ: quemadmodum erat illa, quod Sacramentum Confirmationis à Presbyteris, vel Abbatibus conferretur: Quod Præsides Ecclesiarum easdem, in consulto superiore, deferrent: Quod Monachi in Prioratibus non residerent: Quod Canonici duas præbendas possiderent: quod Clerici ex se sibi beneficia, sine Ordinarii collatione susciperent &c. Nam hæc, & similes introductiones non erant legitimæ consuetudines, neque mores per totam Ecclesiam recepti, sed solum alicubi temerariè usurpati, furtim intrusi, ac adversus apertas juris divini, vel humani, dispositiones inducti; talesque demum, quibus Ecclesia fortissimè resistebat, ac eos pro abusibus manifestissimis declarabat: Quæ circumstantiæ non concurrunt in nostro casu. Immunitas namque beneficiorum merè simplicium à debito residentia personalis, nec divino, neque humano juri adversaria: nec unquam declarata fuit corruptela, vel abusus, ab Ecclesiâ eliminandus: nec in uno tantum, vel altero loco furtim ad praxim perductus est, sed ubilibet in totâ Ecclesiâ, à cunctis Christianis Clericis, & Laicis, sine ulla peccati scrupulo frequentatur, & sub hoc themate jam tota vivit Ecclesia: quam totamin errore versari, totam in peccato vivere, totam in statu damnationis miserrimè delitescere, si quis affirmet; elleboro indiget, quo curetur, non responsione, qua suadeatur.

C A P U T XXXVI.

In quo corrucere SEXTAMDECIMAM OBJECTIONEM ostenditur, deductam ex Sacris Conciliis, quæ decernant Beneficiarios merè simplices ad residentiæ personalis debitum obligari.

S U M M A R I U M.

- 1 Decimasexta Obsectio de pluribus Conciliis, à quibus decernantur Beneficiarios merè simplices ad residentiæ personalem teneri.
- 2 Idemque etiam deducatur ex Concilio Tridentino, beneficia compatibilia memorante alicubi, sed ea non approbante.
- 3 Mensque Concilii hujus arctandi Beneficiarios ipsos eliciatur ex pluribus factis, dictis, & decretis S. Caroli Borromæi.
- 4 Plura ex dictis Conciliis non loquuntur de beneficiis merè simplicibus, & aliqua loquuntur de Clericis, non de beneficiis.
- 5 Aliqua obligant non solum Clericos, verum etiam laicos, unde non detrahunt immunitatem à residentiæ debito Beneficiariis simplicibus.
- 6 Concilia Provincialia non obligant extra propriam provinciam. Posita in Objectione loquuntur de beneficiis residentialibus, non de simplicibus.
- 7 Cum possent Concilia illa nominare Beneficiarios merè simplices, nō id fecerint, signum est noluisse illos ad residentiæ arctare.
- 8 Dilectio maximè Concilii Andegavensi non distinguit inter Beneficiarios curatos, & merè simplices, sed inter illos, & alios residentiales.
- 9 Quæ sit vis adverbii maximè in sermone posui. Præsum Concilium percutit omnes Beneficiarios residentiales, sed possimè curatos.
- 10 Ut quid residentiæ præsum ex locis vagi Tridentini expiscare, quandò alibi Beneficiarios merè simplices à tali onere exclusit.
- 11 Bt de residentiæ decernens Tridentinum, nunquàm beneficia merè simplicia suis decretis inclusit, ut fecit residentialia.
- 12 Perperam commendatur Concilium voluisse Beneficiarios simplices ad residentiæ obligare, sed non potuisse, quid suis in aliis rebus occupatum.
- 13 Non est attendenda intentio Concilii nullibi per illud explicata, sed quam verbis expressa præsum Beneficiarios à residentiæ excludentibus.
- 14 Concilium sicut expressit Beneficiarios curatos, & cbarales, sic exprimere potuisset merè simplices, si eos residere voluisset.
- 15 Alibi exigis dispensationem in pluralitate beneficiorum incompatibilium tantum. Approbat proinde compatibilia.
- 16 Dismissis beneficiis requirentia à non requirentibus residentiæ: binoque decreto profuit immunitati, de quâ loquimur.
- 17 Deliberationes Conciliorum sans honorandæ. Injuriam facit Concilio, qui femel in eo disposita revolvere nititur.
- 18 In Beneficiariis residentialibus electa est industria personæ: in merè simplicibus verò non ita. A divocis autem non fit illatio.
- 19 Plures rationes urgent Beneficiarios residentiales, quæ non efficiunt merè simplices. Lex non comprehendit, quod non expressit.

- 20 Inter fundantes Iuspatronatus, & Ecclesiam sit contractus aliorum eisdemque obligatorius: post beneficium erectum non ei potest novum onus addi.
- 21 Beneficii simplicibus, præsertim de jure patronatus novum onus non est addendum. S. Carolus quomodo se gesserit circa beneficia simplicia.
- 22 In suis Conciliis S. Carolus plura decrevit, quæ profunt immunitati Beneficiorum merè simplicium ab onere personarum residentiarum.

1. **BIICIUNT** *Sextodecimo loco* Contradictores hoc themate.

Sacra Ecclesiæ Concilia onus residentiarum cunctis differenter Beneficiariis imponunt: Nam Concilia Laodicænum, Antiochenum, & Sardicæ, interdiciunt Clericis, ne à sua Ecclesiâ discedant (a). Concilium Meldense jubet Episcopos sæpè plebes sibi creditas personaliter visitare (b). Concilia pariter Coloniense, Burdigalense, Venetense, Ravennatense, Beneficiarios omnes incitant ad residentiam sollicitant (c). Pariter Concilium Ebroicense residentiam Beneficiorum huc verbis inculcat: *Cogitans utroque jure non sibi debere beneficium, nisi propter officium, idcirco fructus suos non facere, si suum non obierint ministerium* (d). Concilium Andegavense hoc onus injungit nedum Beneficiariis curatis, sed etiam aliis, dicens: *eum persone ecclesiasticæ in suis beneficiis teneantur personaliter residere, & maxime securam habeant animarum* (e). Concilium Lateranense III. omnes Ecclesias, & ecclesiastica ministeria committi jubet semper *sali persone, quæ residere in loco, & curam ejus per se ipsam valeat exercere* (f).

2. Addunt: Sed præsertim Concilium Tridentinum id & tacite, & expressè interdixisse cognoscitur, dum vetustos Canones de moribus Clericorum in usum revocavit, inter quos est debitum residentiarum (g). Alibi affirmat, beneficia ad divinum cultum, & ecclesiastica munera obunda esse instituta, per quod apparet, velle à Beneficiariis Divinum cultum, & ecclesiastica ministeria personaliter exerceri (h). Alibi mandat aliqua seminario beneficia, quatenus sit opus, uniri, addens tamen id fieri sine Divini cultus præjudicio: undè patet Divinum cultum antè omnia esse à Beneficiariis adimplendum (i). Alibi antiquos Canones de residentia innovat, ne Cardinalibus quidem ab eà exemptis (l): quos etiam Gregorius Papa XIII. & Urbanus VIII. specialibus Constitutionibus ad residendum arctavit. Et licet Concilium ipsum alicubi memoret distinctionem inter beneficia compatiblea, & incompatiblea (m); tamèn compatiblea non fuerunt à Concilio approbata, inquit Claudius de la Place, sed solummodo tolerata propter iniquitatem temporum, & duntiam cordis plurimorum, donèc opportunius posset huic abusu occurrere (n).

3. Sanè Concilium (inquiunt Contradictores) non omnia vitia, & abusus potuit eradicare, in profligandis hæresibus occupatum: concupivit tamen, & præsertim in vobis habuit Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalem arctare. Cujus rei sit fidelis interpretes S. Carolus Borromæus, qui ejusdem Concilii absolvendi adjutor fuit Pio IV. ejus Avunculus Episcopus, qui Concilio interfuerant sæpius, audivit, munus Interpretis decretorum ipsius Concilii unà cum aliis Cardinalibus ad idem deputatis exercuit, Catechismo tandem conficiendo, de voto ipsiusmet Concilii, superintendit. Ipse inquam S. Carolus, tam faciendo, quam docendo, patefecit, mentem præfati Concilii Tridentini fuisse, quod etiam Beneficarii simplices residerent: dum ipse plura fecit huc tendentia; quorum unum est in Conciliis Provincialibus Mediolanensibus decrevisse, ut arcerentur Clerici à possessione plusquam unius beneficii simplicis, quoniam nullus valeat plusquam ni unico residere, & ministrare (o). Ergò Sacra Concilia præmemorata Beneficiarios quoque simplices residentiarum debito adstringunt.

4. Re-

(a) In Decr. 7. qu. 1. & in Decretal. tit. de Cler. non resid.

(b) Conc. Meld. c. 9.

(c) Conc. Ebron. ann.

1310. c. 10. Conc. Bur.

dig. an. 1559. c. 1. Conc.

eil. Venet. ann. 1567.

c. 18. Conc. Ravenn. ann.

1517 rubr. p.

(d) Conc. Ebron. ann.

1557.

(e) Conc. Andegav.

an. 1561. c. 16.

(f) Conc. Later. IV.

cap. 19.

(g) Conc. Trid. sess. 25.

cap. 1.

(h) Trid. sess. 21. c. 26.

(i) Trid. sess. 23. c. 18.

(l) Idem sess. 6. c. 1.

sess. 23. c. 1.

(m) Sess. 7. c. 4. & 5.

& sess. 24. c. 17.

(n) Place c. 3. vers.

sement. 8. q. 102. 1.

(o) Conc. Mediol. IV.

tit. de benef. coll. 10.

provis.

4. Respondetur *primò* ad hoc argumentum, vastissimè quidem molis, sed exiguissimi ponderis, negando suppositum, nempe quod Concilia exadverso citata, loquantur de beneficiis merè simplicibus: nullum enim omnino ex illis sermonem habet de talibus beneficiis, sed solummodò vel loquantur de beneficiis curatis, aut choralibus, & servitoriis: ac aliqua ex illis, nec etiam verba faciunt de beneficiis, sed tantummodò de Clericis ut sic, sine ordine ad beneficia. Et tamèn cum simus in pœnalis, & odiosis, non est facienda extensio de rē ad rem, neque de casu ad casum, sed oporteret, quod Concilia individualitèr, & expressè, de Beneficiariis merè simplicibus loquerentur. Què responsio ut melius pateat, descendamus particularitèr ad singula Concilia in oppositum allegata. Concilium Antiochenum, Laodicenum, & Sardicense, nedum non loquantur de beneficiis merè simplicibus, sed imò nec loquantur de aliis rēfidentialibus: quoniam de neutris loqui poterant, quia tempore, quo edita sunt ipsa Concilia, nondum erant erecta ullius speciei beneficia in prœbendas distinctas, & titulum Beneficialeme erecta: & signatèr non erant beneficia merè simplicia, quæ in sententiâ Contradictorum post annum Christi millesimum emeriscent: nou entis autem, uti fert commune proloquium, nullæ sunt qualitates (a), nec ex non ente fit ens (b).

5. Quod autem præfata Concilia interdiciant Clericis ab Ecclesiâ discedere, hoc nihil facit ad rem, quia nihil habet commune cum residentiâ Beneficarii. Nam vel illorum intentio fuit Clericos cohibere, ne ansum fumerent Ecclesiam propriam deserendi, & huc illuc sine disciplinâ vagandi, ut patet ex Concilio Laodicensi (e). Vel hæc iusserunt, ut cunctos Diocesanos ad frequentiam sacro- rum mysteriorum in communione Ecclesiæ propriæ perurgerent: quandoquidem etiam laicis inhiibuit Concilium Sardicenæ ab Ecclesiâ propriâ ultra tres septi- manas abesse: Undè Osius Cordubensis in Concilio ipso effatus est: *Mementi autem superiore Concilio fratres nosros confluisse, ut si quis laicus in eâ, in quâ commoratur civitate, tres Dominicos dies, idest per tres septimanas non celebrasset conventum, communionem præstaretur* (d). Concilium hic ab Osió memoratum, est Concilium Eliberitanum (e), quod antecederet decreverat: *si qui in civitate positi tres Dominicos Ecclesiam non accesserit, tanto tempore abstineat, ut cor- reptus esse videatur* (f). Hæc autem nihil faciunt ad contringendos Beneficia- rios merè simplices debito residentiæ: Vel si ad id facere contendatur, oportebit quod residentiæ personalis onere distinguantur non solum præfati Beneficarii, verum etiam omnes Laici: quod quis sanâ mente affirmabit?

6. Pariter cætera Concilia in Objectione proposita, videlicet Ebroicensæ, Colonienfæ, Burdigalenfæ, Ravenatenfæ, Andegavenfæ, & Veneticum, tamquam Provincialia, extrâ propriam Provinciam non afficiunt (g), etiam fi effent à Sede Apoftolicâ confirmata (h), nifi eis Papa dediffet expreffam vim legis generalis, quemadmodum funt Canones Conciliorum Provincialium, qui leguntur Juris corpori inferti (i). Pratercâ ipfæmet de beneficiis loquuntur curam animarum præferentibus, necnon de fervitoriis, refidentialibus, & choralibus, quorum natura depofcit, ut vocati ad illorum poffeffionem ex fe ipsis munia beneficii adnexa exerceant, funtque totalitèr diverfa à beneficiis merè fimplicibus, quia iſta præfato onere carent. Concilium demùm Generale Lateranenfe III. factis clarè ſermonem habet de prædictis tantummodò beneficiis choralibus, refidentialibus, & curatis (l). Et quatenus etiam veluti per vim traherent illius verba ad comprehendendos etiam Beneficiarios merè fimplices, in vanum laboraretur: quippè Concilium illud non expoſcit refidentiam perſonalem, neque ſervitium perſonale, ſed ſolummodò ſervitium opportunum, ibi, *prætermiſſis indignis, idoneis aſſumant, qui Deo, & Eccleſiis velint, & valeant gratum impendere famulatus* (m): gratus autem hic famulatus à Beneficiariis merè fimplicibus, necdum per ſe, verum etiam per alium poſſe exhiberi: quiper alium nàmque

(2) *Capit. bonae de elect. c. ad diffinendū de despons. impuber. l. 1 ff. de hered. vend. l. 4 § condemnatum ff. de rē judic.*

(b) *LeSeig ff de Testor. l. ejus ff. de reb. dub. Barbois. tract. var. Axiom. 161. §. 162.*
(c) *Conc. Lundien. c. 41. §. 42.*

1942-43

(d) *Cont. Sard. c. 14.*
(c) *Cabafut. ad Cam.*
14-Sard.

(f) *Council Elderly*,
C49-312.

(g) *Fagus c. Cav.*
Hautan 14 de Conf.
(h) *Barbif. sum. Apo-*
fol. decif. colic. 1938

(i) *Familiar citation*—

(1) *Barbaf.in c grave*
musci de pech.n.a.

(m) *Conf. Later. IV*
c. 29-30 c. 29-30
de iudicand.

(a) Cap. qui per 22.
de reg. jur. in d. c. mu-
lieres de jenz. encum.
l. si per alium ff. de re
quis. l. non idem C. de
Acruis.

(b) Vincent. Corac.
in singular. ff. de ac-
quis. l. si per alium ff. de re
quis. l. non idem C. de
Acruis.

(c) S. Antonius p. 3.
sum tit. 1. c. 1. §. 9.

(d) L. quatuor ad-
m. de fund. inst. Glaf.
V. de iud. in l. cum. Eni.
qi de V. signis. Scaph.
dec. 980. nu. 7. Barbof.
Adm. 15. 14.

(e) Barbof. ff. de ac-
quis. l. 1. §. 9.

(f) Alexand. conf.
833. c. 12. lib. 1. Tufc.
l. de acq. l. 3. p. 9. 1.

(g) Barbof. ff. de ac-
quis. l. 1. §. 9.

facit, per se ipsum facere censetur (a), non per fictionem, sed realiter, atque verè (b).

7. Respondetur *secundo*, retorquendo argumentum adversus Contradiçtores: nam cum allegata Concilia, de residentia Beneficiorum ex professo tractantia, solummodo Beneficiarios, qui possident beneficia curata, vel choralia, sive aliter servitoria, hujusmodi obligationis residentialis legibus implicaverint, & beneficia merè simplicia præteriniserint, signum est, quod illa ab eadem obligatione absolverunt (c): & per consequens vi decretorum in memoratis Synodis editorum Beneficarii merè simplices non sunt residentie personalis debito adstricti, sed potiùs absoluti: Exceptio namque firmat regulam in contrarium (d). Nec deerant verba Patribus, qui præfatis Conciliis intererant, quibus potuissent exprimere Beneficiarios quoque merè simplices, eosque residentie personalis debito arctare, si voluissent: quare si eos nullatenus nominarunt, silentium hoc loquax est, ut eos à memorato debito absolvat.

8. Nec valet dicere, quod Concilium Andegavense, utendo verbo illo *maximè*, ostendit se residentiam deponere, non solum à Beneficiariis curatis, sed etiam à simplicibus: nam præterquamquod, ut innuimus, hoc Concilium, tamquam Provinciale, extrà suam provinciam non facit legem; nedum non probat intentum Contradiçtorum, sed imò potiùs retorquetur adversus illos: quandoquidem Concilium decernit Beneficiarios debere *in suis beneficiis personaliter residere*, statimque subjungit, *maximè si curam habeant animarum*. Verbum autem illud, *maximè*, stat ibi comparative, tamquam includens casum magis relevantem Beneficiorum, quibus animarum cura est commissa (e). Et ita ly *maximè* non distinguit inter Beneficiarios curatos, & merè simplices; sed potius inter curatos, & chorales, aut alià ratione residentiales: & vult significare, quod omnes Beneficarii contenti sub genere Beneficiorum residentialium, si sint Episcopi, sive Abbates Claustrales, sive Parochi, sive Canonici in Cathedralibus, vel Collegiatis, sive Præpositi, Decani, Archidiaconi, Mansionarii, Portionarii &c. choro addicti; omnes, inquam, hi tenentur ad personalem residentiam, sed inter hos ad eam tenentur *maximè* Curati, propter speciales rationes in eis concurrentes.

9. Hicque est obviis, germanus, & naturalis sensus præfate dictionis *maximè*, de qua Doctores affirmant, quod statutum loquens, vel disponens aliquid per verba experimentia genus, includit omnes species sub genere comprehensas, etiam quando enumeratione aliquarum specierum fuit facta: modò fuerit facta cum hac dictione *maximè*, quæ ampliat (f). Et quando genus præcedit, descenditque sermo ad speciem per dictionem *maximè* adjectam, hæc vox importat rationem magis vigentem in illà specie, quæ jam comprehensa erat in genere, idèoque exprimitur cum dictione ipsà, *maximè*, ampliatiuà, & adjunctivà. Sic quoque si addatur ratio alicujus facti per dictionem *maximè*, nil aliud importat, nisi quod licet aliæ rationes subsint; illa tamen, quæ ibi exprimitur, est magis relevans, & potentior (g). Quare Concilium Andegavense, urgens ad residentiam personalem Beneficiarios, *maximè* verò si curam habeant animarum, significat, quod omnes Beneficiarios residentiales ad ipsam residentiam vult adstringere, uti Canonicos, Decanos, Præpositos, Archidiaconos, Mansionarios, Chorales demùm, ac omnes quacumque ratione ad residentiam personalem obligatos: potissimè verò, urgentius, & efficacius adstringere ad eam intendit Beneficiarios curatos, quia cura animarum rationes habet peculiare, ac magis potentes, quæ residentiam exposcunt, Sed quia hic nulla fit mentio Beneficiorum merè simplicium, qui includuntur quidem sub genere Beneficiorum ut sic, sed non sub genere Beneficiorum residentialium; hinc fit, quod ad Beneficiarios merè simplices Concilii Andegavensis sanctio non se extendit, nihilque prorsus proficit causa Contradiçtorum.

10. Respondetur *tertiò*, negando totum id, quod recensetur in Objectione, respectu ad Concilium Tridentinum, in eo sensu, quo proponitur: cum ex ejus sanctionibus contrarium evidentissimè probetur, ut nos jam suprà patefecimus (a). Et quidem est valde mirum, quod tam illustri, atque gloriose Synodo à Contradictoribus vis inferatur, ut ex fragmentis decretorum ejus, generalibus, vagis, adiaphoris, & ad rem non facientibus, velint eliquare sincerum illius sensum, huncque violentè pertrahere laborent ad vincendum Beneficiarios merè simplices loris residentie personalis; quando habemus alibi ejusdem Concilii clara, dilucida, peculiaria, & expressa decreta, eosdem Beneficiarios merè simplices ab hoc debito excludentia. *Extreme dementie est*, inquit Martinus Augustus, *in medio, & perspicuo die commentisium lumen inquirere* (b). Sic & valde insulsum est apud Tridentinam Synodum expiscare residentiam Beneficiariorum merè simplicium, ubi vetustos Canones, de moribus Clericorum, agentes, in usum revocat: vel ubi dicit, beneficia ecclesiastica ad Divinum cultum esse instituta: sive ubi mandat uniri, si opus est, beneficia ecclesiastica Seminario Clericorum, sine tamen præjudicio Divini cultus &c. Et loca illa vitare, ubi aqua limpida est, clara, & chrysellina, nempe ubi Concilium, de residentia beneficiorum agens, merè simplicia huic oneri non supponit, & ubi eadem ab incompatilibus, atque residentialibus disertis verbis distinguit.

11. Enimverò Concilium sub suis primis initiis, videlicet sessione 6, habità die 7. Januarii 1543. efficacissimo decreto Beneficiarios ad residentiam personalem arctavit (c). Deinde post viginti annos, re benè perpensà, iterum sess. 23. quæ habità est die 15. Julii 1563. decretum super eadem residentia replicavit (d). Nèc primà tamen, neque secundà vice Beneficiarios merè simplices hisce legibus alligavit, sed solum Beneficiarios animarum curam habentes, necnon chorales, & servitorios, seu qui de sui naturà residentiales vocantur. Quid dicunt ad hæc Contradictores? Quid volunt expiscare ex decretis ejusdem Concilii, generalibus, vagis, adiaphoris, & alienis; si Concilium, non in abstracto, sed in concreto; non vagè, sed in subjectà materià; non generalitèr, sed individue loquens, remque non perfunctorie, sed ex proposito tractans, per multos annos exagitata, ponderata, examinata, discussa, totique assiduitate revoluta; tandem censuit, Beneficiarios merè simplices non esse ad residentie personalis debitum obligandos? Nunquid magnè illi Synodo defuere verba, quibus intentionem suam exprimeret? Nunquid voluit intrà numerum beneficiorum, residentie debitum exposcentium, includere beneficia merè simplicia, quæ non expressit? Quæ lex, quis Legislator, in suis sanctionibus comprehendit id, quod omittit?

12. Officium sanè Astrologi, non Theologi exercere videtur Claudius de la Place, & quicumque ipsimet consentiunt, dicentes, voluisse quidem Concilium Tridentinum Beneficiarios quoque merè simplices residentie personalis nexibus devincire, sed non potuisse, quia dissentium ad hæreses profligandas, & alia vitia eradicanda, huic rei non se valuit applicare: harriolando papæ, atque divinando hæc effutunt, qui sic loquuntur. Et quis eis Concilii mentem, secretaque cordis magis intima revelavit, dissonantia à verbis, quæ in suis sanctionibus publicavit? Quis eos talia docuit? Undenam ii talia didicerunt? Infinita prope modum alia majoris, & fortè minoris quoque momenti, Concilium ipsum in suo cursu decidit: & omnia quæcumque in materià discipline censuit determinatione indigere, sine metu, ac sine ullà respectus humani remora definitivè. Si ergo Beneficiarios merè simplices, residentie personalis debitum non ingessit, eos proculdubio in suà libertate reliquit: Si enim eos ad hoc obligare voluisset, id expressisset (e). Et sic argumentum ex Concilio Tridentino petittum, non contrà nos probat, sed potius adversus Contradictores evidentissimè retorquetur.

Drafsb. de libert. Eccl. Tom. IV.

Y y

13. Cœ-

(a) Vide suprà, in hoc tom. 4. c. 1. per tot. l. p. 611. & 612.

(b) Leg. 4. C. de sum. Trin.

(c) Conc. Trid. sess. 23.

(d) Idem sess. 23. c. 1.

(e) Cap. ad audientiam 2. de decimis. c. 2. de transact. l. 1. in C. de eod. vel Guirre. præf. 3. qu. 22. n. 7.

(a) *L. differentis*
C. de repud. c. 10. No
Sed. vnde. Sord. conf.
19. q. 1.1.

(b) *Mench. conf. 30.*
n. 5. Berhof. tract. var.
Anima. 136. n. 6.

(c) *Conc. Trid. sess. 23*
de ref. 1.1.

(d) *Conc. Trid. sess. 23*
cap. 11.

(e) *Idem sess. 7. c. 4.*

(f) *Idem capit. 5.*

(g) *Lessus de iust.*
§. 1. §. 1. c. 1. §. 1. §. 17
n. 149. q. 1. 16.

(h) *L. opud 11. c. de*
funct. quing. §. 1. §. 1.
ib. DD. de Conf. Ma-
cardo de prob. c. 1. c.
1346. num. 3. Berhof.
loc. 17. n. 1.

(i) *Cap. translatio de*
Consec. c. 1. c. 1. §. 1.
de iur. i. c. 1. §. 1. §. 1.
de rep. iur. L. §. 1. §. 1.
qui sunt sui §. 1. c. Ber-
hof. tract. var. Anima. 136.
num. 11.

13. Coeterum cum ab homine præsumendum non sit, quod lex non dicat (a), satis patet, quod in presenti negotio non est attendenda intentio Concilii, nulli per illam explicata, sed mens in ejus verbis expressa: quibus si Beneficiarios merè simplices ad residentiam non adegit, vel non expressit, se optare, ut ad illam obligarentur, cum id posset facillimè exprimere; consequenter eos à tali onere absolvit (b). Vel si eos non obligavit, quia tempus magis aptum, ad evellendum hunc suppositum abusum intermisit residentie censuit esse expectandum, expectent igitur Contradictores tempus hoc, quando definita fuerit obligatio residendi in præjudicium Beneficiarios merè simplicium, & tunc rationabiliter, ac iustissime pro eis ad residentiam personalem compellendis instabunt. In reliquis commissi, quod per viginti annos, quot intercurrerant à sextâ, usque ad vigesimam tertiam sessionem Tridentinam, & per longius adhuc tempus, quo antè, & post, Concilium duravit, à multis centuriis Episcoporum, Canonistarum, Theologorum, hominumque insigniorum, qui tunc temporis in totâ Christianitate florebant, Tridenti congregatis, non potuerit minutum hoc punctum disciplinæ maturari, & respectivè Synodaliter definiri, hoc non est Doctoraliter effari, sed insulsum delirare: nisi fiat per modum disserendi, & ad allegandum, non quidquid verum est, sed quidquid est utcumque dicibile.

14. Si Concilium Tridentinum cubitalibus literis definiit cunctos Beneficiarios curatos, & chorales esse ad personalem residentiam adigendos, assignatis etiam causis, propter quas ab eâ possent occurrentibus occasionibus dispensari, quæ sunt hæc quatuor, nempe Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, & evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas (c); si hoc, inquam, potuit definire, & definivit, cur & non idem potuit decernere de Beneficiariis merè simplicibus? Si Concilium declaravit consuetudinem non residendi in beneficiis animarum curâ præditis, choralibus, & aliâ quâcumque ratione residentialibus esse corruptelam, & abusum stirpitùs evellendum (d); Eccc tantumdem declarare non potuit de beneficiis quoque merè simplicibus, & paucis verbis decernere, omnia, & quæcumque beneficia ecclesiastica cujuscumque generis, & conditionis, residentie debitum postulare, tamen merè simplicia? Cur quædā dicendum est hoc non potuisse, si quoddā ejus potestatem erat utrobique par ratio?

15. Præterea Tridentina Synodus in eâ sessione, quam habuit die 3. Martii 1547. compatibilia beneficia ab incompatilibus discrevit, sanciens: *quicumque de cetero plura curata, aut aliis incompatibilia beneficia ecclesiastica &c. recipere, ac simul retinere præsumpseris, beneficiis ipsi &c. pro jure &c. privatus exstas* (e). Et infra: *Ordinarii locorum quoscunque plura curata, aut aliis incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere compellant* (f), quæ compatibilitas aperte significat, esse talia beneficia, quæ simul in eodem Clerico non possunt compati: siue sit *incompatibilitas*, quam vocant *primi generis*, quæ reperitur in beneficiis curatis, & dignitatibus, ac personatibus, vel præbendis uniformibus sub eodem texto: siue sit *incompatibilitas secundi generis*, quæ intervenit in beneficiis inferioris ordinis, choralibus, aut aliâ ratione residentialibus (g). Quâ posita incompatibilitate, ex lege contrarium, à quibus validum desumitur argumentum (h), quippe contrariorum eadem est disciplina (i); infertur, quod Concilium approbat beneficia compatibilia. Et cum residentie onus appropriet incompatilibus, taliter ut sine dispensatione non valeant possideri, sequitur quod compatibilia dispensatione non egent: non egent autem dispensatione ad eorum pluralitatem, quia neutrum ipsorum exigit onus residentie personalis: beneficia verò ista compatibilia sunt illa, quæ alio titulo vocantur merè simplicia.

16. Ulterius in aliâ sessione, quæ celebrata est post sexdecim annos, nempe die 11. Novembris 1663. Concilium distinxit expressè beneficia simplicia à non residentialibus, ait enim, *unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis*

con-

conferatur, quod, si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requiras eidem conferri (a). Quid per hoc autem nisi merè simplicia beneficia à residentia debito absolvit, vel absoluta esse monstravit? Duplici ergò modo Concilium in hujusmodi negotio processit, per multos annos de illo tractando, & statuendo, quænam beneficia personalem exigent residentiam, & quænam non: binoque decreto, cuncta beneficia huic debito subesse declaravit, exclusis tamen beneficiis merè simplicibus. Nec sine observatione, transeundum est, quod Concilium bis diverso temporis intervallo discussit, si-ve discussisse indicavit, an darentur beneficia incompatibilia, à compatilibus distincta; & simplicia, à residentialibus differentia: rêque diù perpensa, & exactissimè maturata, decisis affirmativè. Concilium igitur, bicipi viâ Beneficiarios merè simplices à residendi debito exemit, vel exemptos esse synodalitè declaravit.

(a) Conc. Trid. sess. 24. cap. 12. de res.

17. Porro ingens honor est à cunctis Catholicis deferendus Ordinationibus Conciliorum, præsertim generalium, & quidquid in eis vel expressis verbis, vel naturalitè deductivè eorum significatione deliberatum est; obsequiosè venerationis officio est colendum, non cavillosis interpretationibus vellicandum. Quare in proposito nostro id oportebit opportunè profari, quod Martinus Imperator, de quibusdam, Concilii Chalcedonenis decreta turturantibus promittavit: *Sacerilegus est qui post tot Sacerdotum sententiam, opinioni suæ aliquid tractandum relinquit &c. Injuriam facit judicio religiosissimæ Synodi, si quis semel judicata, ac rectè disposita, revolvat, & publicè disputare contendat* (b). Concilium Tridentinum non semel, nec unico in loco, neque obscure, sed clarè, bis, & pluribus in locis pro exemptione Beneficiarios merè simplicium à residentia onere sententiam dedit, eadem excludens à serie illorum, quæ residentia debito constringantur, ipsorumque compatibilitatem, residentia prorsus exclusivam admittens: qui ad contrarium sensum, vel aliter ad intentionem diversam ejus verba contorquet, non veritati obsequitur, sed errori: nec sinceritati servit: sed veritatem impugnat: & pro eo quod honorem afferat, injuriam potius facit judicio illius religiosissimæ Synodi, ac tot Antistitum eam componentium, quorum sinceræ sententiæ non deferendo, enormem illis ingerit contumeliam, penam, non plausu; & acri correptione dignam, non resonanti præconio.

(b) L. 4. C. de Sum. Trinit.

18. Nec dicatur easdem rationes, quæ Beneficiarios Curatos, & Choralis, ac servitorios, urgent ad residentiam, urgere etiam Beneficiarios merè simplices ad eandem, ideòque quidquid Concilium decrevit circa primos; intelligatur decrevisse quoque circa secundos. Nam in factò tamen aliquis Doctor privatà suà opinione istam æqualitatem, vel paritatem rationis admiserit, quæ aliqualem veri speciem habeat, quoad pluralitatem beneficiorum (c); quo tamen ad residentiam hæc eadem paritas non subsistit, quia beneficia residentialia valde à merè simplicibus differunt: à diversis autem, ut fert commune proloquium, non fit illatio (d), cum diversorum diversum debeat esse judicium (e). Et ratio rationis est, quia in Beneficiariis residentialibus plura, & relevantia motiva concurrunt, quæ in merè simplicibus non habent locum. Etenim in beneficiis Pontificalibus, Curatis, Choralibus, aut aliis quocumque modo residentialibus electa est industria personæ Beneficiarii (f), adeoque debet ipse, non per interpositam personam, sed ex se personalitè cuncta sui beneficii munia exercere. Hæc industria verò non est electa in Beneficiariis merè simplicibus (g): Et ideo illi quidem ad residendum teneantur, non verò isti.

(c) Thomassin, vot. lxx. nov. Eccl. discipl. par. 2. l. 3. c. 2.

(d) L. ult. in fin. lxx. Bart. ff. de calum. Gratian. discip. serv. tom. 2. cap. 516. n. 6. lxx. cap. 514. n. 56.

(e) L. inter stipulantem & servum ff. de verb. oblig. Barbos. Axiom. 74. n. 6.

(f) Concil. Paris. an. 1563. c. 11. Barbos. de Paroch. p. 1. c. 3. num. 47.

(g) Barbos. in cap. significatum 11. no. 4. Ut ar. pend. lib. 3.

19. Insupèr adsunt expressi Canones, & Concilia, Constitutiones quoque Apostolicæ, nec non plurimæ rationes Theologicæ, Legales, Historicæ, & Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV. Y y 2 Poli.

Politice, quæ Beneficiarios residentialia ad residendum, & serviendum personaliter in beneficio proprio adstringunt, sed non concurrunt in Beneficiariis merè simplicibus, ideòque illi residere tenentur, non verò isti. Et quatenus etiam per hypothesim, quæ re verà non subsistit, par utrobique ratio concurreret; ac motiva, quæ in beneficiis residentialibus enumerantur, vigerent quoque in merè simplicibus; oportebat quod Concilium clarè nominaret beneficia merè simplicia, sicut nominavit residentialia, ubi de residentia personalis debito egit: alioquin flat libertas pro non expressis, ex eà ratione, quod lex non præsumitur voluisse comprehendere, quod non expressit; si enim voluisset, id expressisset. Præterquamquod etiam si utrobique concurreret æqualis ratio, adhuc locus esset dispensationi. Superiori namque adempta non esset facultas dispensandi super residentia Beneficiorum merè simplicium, vel generaliter, vel particulariter, quoties in casibus practicis consideraret id expedire. Quæ dicta sint ex abundanti, ad ostendendum pluribus rationibus, & motivis, mentem Concilii Tridentini nunquam ad id prospexisse, ut vellet Beneficiarios merè simplices iisdem residentia vinculis irretire, quibus adstringendos esse censuit Beneficiarios residentialia.

20. Ceterum addimus, quod Concilium, nedum non hanc intentionem intravit, sed imò illam sine iustitiæ læsione, saltè quoad beneficia jurispatronatus, videtur quod alere non debuerit, & multò minùs ad executionem perducere. Certum est enim, quod multi Præsules, Abbates, Clerici, Contrafraternitates, locaque pia, multa beneficia merè simplicia sub suo patronatus iure obtinent, quæ dicuntur beneficia ecclesiastici patronatus: multa quoque alia tenent Principes, Magnates, Equites, alique saculares, nobilis, & ignobilis qualitatibus, quæ dicuntur beneficia laicalis patronatus: inter quos laicos, vel ecclesiasticos patronos, fundatores, aut dotatores beneficiorum, & Ecclesiam acceptantem fundationem ipsam, aut dotationem, stipulatus fuit contractus ultro citroque obligatorius; vi cuius, sicut fundatores ipsi, aut dotatores se obligarunt in potestatem Ecclesiæ tradere illorum bona, illaque in effectu tradiderunt, & de evictione, ac ab omni oppressione defendere tenentur (a), sic & Ecclesia se obligavit ipsi præbere jura omnia, & prærogativas ad patronos spectantes, quarum una est, ut possint ad eadem beneficia virum idoneum præsentare absque onere residentia. Cùmque hoc onus resultet in gravamen beneficii, & Beneficarii, hinc est, quod illud beneficio addi non potest sine iniuriâ, & præiudicio patroni, quatenus patronus non possit ut antè Clericos in solâ ætate 14. annorum præsentare (b); nequè Clericos sibi benè visos eligere, nisi habentes qualitates inusitas, residentia debito correspondens: Ideoque fideles alienantur à fundandis beneficiis, si viderent ab Ecclesiâ promissionem pristinam non observari, cum tamen ad hoc Ecclesia ipsa fundatoribus reservet jurispatronatus, ut eos ad beneficia fundanda, sive dotanda promptius alliciat (c).

21. Ex his, aliisque rationibus fit, quod Ecclesia non permittit, beneficia simplicia libera converti in residentialia, & curata (d): Nequè Beneficiarios, eorum possessores ad residentiam, vel ad servitium personale aliquod obligari (e), multòque minùs id permittit in Beneficariis merè simplicibus jurispatronatus ecclesiastici, vel laicalis. Ac propterea videtur, quod liberum non fuisset Concilio decernere onus residentia, quoad Beneficiarios merè simplices de jurispatronatus, absque læsione patronorum, jurisque jam per eos possessi: quare omnino improbable est, quod Concilium Tridentinum habuerit unquam in mente velle beneficiis merè simplicibus residentia onus inungere. Super quâ intentione, si adhuc standum sit testificationi S. Caroli Borromei, quem Contradictores inducunt pro interprete mentis Tridentini; tam jure, quàm facto, causam vincemus. Nam ipse gloriosus Sanctus plurima possedit beneficia merè simplicia per longum tempus, in quibus nunquam residit, plura inquam, quia permultis Abba-

(a) Fagnan. in cap. cum autem n. 4. de jurispat. lib. 3.

(b) Barbof. Sum. Apos. Decret. Caus. 3. § 4. num. 1. § 2.

(c) Gladius Clericatus in J. Et fuit foris de rescriptis. Fagnan. in cap. quoniam n. 6. de Jurispat. § 1.

(d) Garcia de Benef. par. 1. n. 2. Barbof. Sum. Apos. Decret. Caus. 3. § 4. n. 4.

(e) Barbof. loc. cit. cum §. 6. Garcia par. 1. n. 10 p.

Abbatibus, ac Præbendis fuerat à Pio PP. IV. ejus Avunculo cumulatus. Et licet progressu temporis plura ex illis à se generosè abdicaverit, plura quoque tamen sine hæsitatione retinuit: nec ea quibus renuntiavit, ideo à se abjecit, quia non posset apud eadem residere, sed quia erant suo usui superflua: cumque actus specificetur à fine, & judicetur à principali intentione operantis (a), jam patet, quod intentio S. Caroli resignantis beneficia merè simplicia, nedum non probat intentum Contradictorium, sed imò potius probat oppositum, quia nec eadem resignavit, eo quod non posset apud illa personalitèr residere, nec alia similia retinere destitit, quamvis nunquam apud retenta intenderet residere.

(a) L. 1. G. ad leg. Corneli. de Sicut. l. 6. per J. 2. q. 1. c. 4. n. 5. Barthol. Annot. 12. num. 9.

22. Demùm S. Carolus in suis Conciliis, prout sunt relata in Actis Ecclesiæ Mediolanensis, beneficia compatibilia ab incompatilibus evidentèr discrevit (b). Habenti beneficium simplex, ne alterum sine dispensatione conferretur, inhibuit (c). Duo beneficia simplicia eidem Clerico benemerenti contradi posse decrevit (d). Modum permutationis faciendę inter beneficia simplicia, & parochialia præscripsit (e). Residentiam, & personale servitium à Beneficiariis exigens, illos ab hoc onere excepit, qui ad eandem de jure, vel de consuetudine non tenerentur (f). Quę sanè tam singularitèr, quam collectivè perpensa, quid quęrò pronuntiant, quod Beneficiarios merè simplices valeat ad personalem residentiam coarctare? Imò quid non inelamant, ut eosdem à tali onere absolvant? Perperam igitur sive ex factis, sive ex dictis gloriosissimi istius Antistitis, & Cardinalis mens Concilii Tridentini expiscatur (nisi velit ex illis inferri) quod Synodus illa Beneficiarios ipsos nunquam intenderit ad residentiam personalem impellere, & non potius illos ab eadem omnimodè liberare. Verùm jam est super-

(b) *Ab. Eccl. Mediolan.* 18 f. 128.
(c) *Ibidem* cap. 13. fol. 114.
(d) *Ibidem* cap. 1. fol. 117.
(e) *Ibidem* cap. 11. fol. 169.
(f) *Ibidem* cap. 5. fol. 114. & cap. 18 f. 149.

fluum de hac rē diutius altercare. Cui enim non pressio sunt hæc; cæcus est, & manu tentans, oblivionem accipiens veterum suorum delictorum (g).

(g) 2. Petri cap. 1. Num. 9.

C A P U T XXXVII.

*In quo demonstratur DECIMÆSEPTIMÆ OBJECTIONIS
insubsistentia, continentis Doctrinam Patrum, ex
quâ probetur, Beneficiarios quoque merè simplices,
ad residentiam obligari.*

S U M M A R I U M.

- 1 Decimaseptima Obsectio de Patribus, quod sentiant, Beneficiarios simplices ad residentiam teneri. S. Bernardus exclamat contra Monachos percipientes redditus Beneficiorum.
- 2 Quodque ex verbis S. Bernardi deducatur, cum in sensu fuisse, etiam Beneficiarios merè simplices teneri ad residentiam.
- 3 Patres antiqui in oppositum allegati non loquuntur de beneficiis merè simplicibus. Veritas super omnia amanda est.
- 4 Etate Patrum antiquorum an essent beneficia merè simplicia. Hi Patres improbant malas consuetudines, qualis non est nostra.
- 5 Guillelmus Parisiensis carpsit Beneficiarios curatos, & chorales, non merè simplices. Quandò emergerit distinctio beneficiorum compatibilium.
- 6 D. Bernardus loquitur de primitiis, & decimis, quæ Deo, ejusque ministris debentur, ut fiebat olim ab Hebreis.
- 7 Cur dentur Parochis oblationes, & decimæ. Inceperunt fideles interdum eas dare devotionis intuitu etiam Monachis florentibus sanctitate.
- 8 Decimas ab initio spontè ablatas Monachi exigere inceperunt ut debitas: quibus resistere Patres, & Concilia.
- 9 Olim monachi redditibus carentes, opificio, & labore manuum sibi vitium comparabant: quâ de re plures Patres, & Historiæ.
- 10 S. Robertus fundator Cenobii Cisterciensis volebat possideri decimas, & primitias à Monachis, qui ei resisterunt.
- 11 D. Bernardus cum decimas, & oblationes à Claravallensibus ablegasset; improbat eas in Cluniacensibus.
- 12 B. Petrus Cluniacensis allegat Ecclesiæ auctoritatem, & Monachis non secus ac Levitis decimas deberi ostendit.
- 13 Deberi quoque illas eisdem dicit, quid utilitati Ecclesiæ proficiunt, & per Presbyteros necessaria populis faciente exhiberi.
- 14 Summi Pontifices indulserunt Cluniacensibus posse decimas, & oblationes Ecclesiarum percipere, ideoque illas jussu possidebant.
- 15 Inter distos Patres non altercabatur de puncto fidei, sed de apice disciplinæ, solam perfectionem religiosæ vitæ concernentis.
- 16 Optabat D. Bernardus severiorem regulam D. Benedicti servari. B. Petrus in custodiendâ normâ vitæ consuetâ incumbens.
- 17 Pii viri benè interdum discordant inter se. S. Bernardus abiiciendo decimas, & B. Petrus Cluniacensis eas retinendo benè se gerebant.
- 18 Multa fecit S. Bernardus, quæ aliis non dant legem. In Concilio Tricassino, Templariis permisse sunt decimæ,

- 19 Concilii prefati decretum offertur. Si Equitibus permissum est decimas adipisci; cur non eas habeant Monachi?
20 Quod Monachi possint, vel non possint decimas percipere, Beneficarios simplices residentia onere non ligat.

1. **B**ISIUNT decimoséptimo Contradictores hoc modo: Veteres Ecclesiæ Patres consonâ elocutione consentiunt, Beneficiarios merè simplices ad personale servitium, & actualement residentiam teneri apud Ecclesias, in quibus eorum erecta sunt beneficia. Et prætermisissis Tertulliano, Cypriano, Augustino Guillelmo Parisiensi, ac aliis in idem convenientibus, unus pro multis valeat D. Bernardus, qui in epistola ad Odonem Abbatem, ita declamat: Clericorum est altari deservire, & de altario vivere, nobis nostra professio, & antiquorum Monachorum exempla videntur proprii præscribere laboribus, & non ex Sanctuario Dei. Hæc accedit, quod eidem Ecclesiæ, de qua præfens discipulatio est, Clerici soli deserviant: vosque cum illis parimini beneficium, cum quibus non exhibetis obsequium &c. Quâ audaciâ à Monachi presumitis, seu vinum de vineâ, quam non plantastis, seu lac de grege, quem non pascitis? Quo pacto ibi exigitis, ubi nihil exhibetis? Certè si ita vultis, baptizate nascentes, sepelitis morientes, visitate jacentes, copulate nubentes, instruite rudes, corripite delinquentes, excommunicate contemneres, absolveite resipiscentes, reconciliate penitentes; & in medio deniquè Ecclesiæ aperiat os suum Monachus, cujus officium est sedere, & tacere: sic fortasse dignum se probabit Mercenarius mercede suâ. Alioquin invidiosum est admodum velle metere, ubi non seminaveris: sed & colligere quod alius sparseris, etiam injuriosum &c. Ecclesiarum parochialium, primitiarum, & decimarum possessiones, quæ ratio vobis contulit? eam hæc omnia non ad Monachos, sed ad Clericos Canonice sanctione pertineant? Illis quippè, quorum officium est baptizare, & prædicare, & reliqua, quæ ad animarum pertinent salutem, gerere, hæc concessa sunt, ut non sit eis necesse implicari secularibus negotiis: sed quid in Ecclesiâ laborant, de Ecclesiâ vivant, ut Dominus dicit: dignus est operarius mercede suâ. At vos quare hoc usurpatis, cum nihil eorum, quæ diximus, facere debeatis. Et cum illum non feratis laborem, cur laboris suscipitis mercedem (a)?

(a) S. Bernard epist. 197. al. 187. inter Epist. Rol. Joann. Carnot. epist. 196.

2. Quibus verbis Sanctus Doctor, ut patet, acerrimè detestatur Monachos percipientes fructus beneficiorum, quibus non deserviant, nequè in eis personalitè resident, ac famulantur. Illius ergò fuisse dignoscitur sententiam, quod Beneficarii, ad hoc ut licitè potiri possint beneficiis, eorumque proventibus, debent apud ipsa beneficia moram facere, illorumque Altaribus, & Ecclesiis personalitè deservire. Ergò eadem obligatione constringi declarat etiam Beneficiarios merè simplices, quippè isti quoque percipiunt redditus Ecclesiarum, & proventus beneficiorum. Alioquin sicut injustum esse pronuntiat, quod Monachi lac sumant de grege, quem non pascunt, & vinum de vineâ, quam non plantarunt, ibique exigant ubi nihil exhibent; ita injustam esse infinuat, quod Beneficarii merè simplices redditus beneficiorum percipiant, apud quæ personalem non faciunt residentiam.

3. Respondetur primò ad hoc argumentum, negando suppositum quoddam partem, quæ præferret nomen Patrum antiquiorum Tertulliani, Cypriani, Augustini, & si qui alii sunt ex adverso allegati. Suppositum est, quod Patres ipsi unquam locuti sint, vel etiam loqui potuerint de beneficiis merè simplicibus. Non de illis locuti sunt, quia nos,volvendo, & revolvendo scripta ipsorum Patrum, nullum apicem in eis novimus adnotare, quo affirmetur, Beneficiarios merè simplices ad residentiam onus urgeri. Quare si periodi eorum, talia continentes, oculos nostros non effugerunt (quibus tamèn adhuc, Deo dante

dante, hoc anno 1717. Episcopatus nostri decimonono, perspicilia non adhibemus) rationabiliter iudicamus, hæc à Contradictoribus perpetràm decantari. Veruntamen semper veritati locum relinquimus, & quando sententiæ ipsorum Patrum, sic ut suprâ affirmantium, nobis intuendæ offerentur; vel congruum non detrectabimus illis exhibere responsum; vel si rê verâ Patres præfati in hoc sensu concorditer, & voto unanimi fuerunt, ac sic eos fuisse invenietur, nihil nos pigebit illorum scripta, ut in aliis rebus, ita & in hac venerari, ac toto prosequi honore, quem illis deberi postulat consonantia veritatis: veritas etenim super omnia amanda est, & consequenda (a).

(a) L. f. in Legatione
f. de credul. Co. de
m. Br. Barb. Avion.
114. n. 7.

4. Nedùm autem, uti dicebamus, Patres memorati nunquàm affirmarunt Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalis debitum obligari; sed inò id asserere non potuerunt: & ratio est, quia currente illâ ætate, in quâ ipsi vixerunt, nullius speciei beneficia erant adhuc in titulum erecta, tamen essent erogationes ecclesiasticæ, quibus nunc exemplariter solum, & analogicè beneficia succedunt. Multò minus ergo erant beneficia merè simplicia, quæ ipsi Contradictores censent non nisi circa duodecimum Christi sæculum emerisise: adeoque antiqui Patres de illis habere sermonem non potuerunt. Cùm enim non entis nullæ sint qualitates (b), impossibile est, quod Patres ad beneficia merè simplicia eorum scripta direxerint, nisi supponere velimus, vel somnare, quod ab hac rê sint prophetaliter elocuti. Affirmamus nihilominus, quod S. Augustinus, Cyprianus, Tertullianus &c. improbant consuetudines pravas; verùm quia nec de beneficiorum merè simplicium residentia sermonem habent, nec illorum exemptionem à residentia personalis onere inter consuetudines improbandas recensent; hinc est, quod nullâ ex parte locus est opinioni, quæ in argumento ex auctoritate Patrum deduci posse contenditur in præjudicium Beneficiarios merè simplicium.

(b) Cap. ad dist.
paulat. de despo.
impul. lib. 1. ff. de her.
ven. D. 49. Barb.
Avion. 162. n. 3.

5. Respondetur *secundò*, retorquendo argumentum quoad eam partem, quæ prospicit doctrinam Guillelmi Parisiensis, viri valde pii, & docti, qui floruit anno 1240. Variæque edidit opuscula (c), in quibus de beneficiis quid est ecclesiasticis egit, non verò de implicandis merè simplicibus vinculo residentie. Irrepperat illius ætate pravi quidam abusus, quotidie semper amplius invalescens, ut Episcopi, Parochi, Archidiaconi, Canonici, & alii beneficia curata, vel choralia, aut aliter servitoria possidentes, apud ipsa non resident: quinimò sæpè contingebat, ut unus, & idem Clericus plura simul ex ipsis beneficiis captaret: ac in se unitim coacervaret, nulli eorum personaliter deferendi. Guillelmus ergò, sive Vvilelmus, fervore suo actus, plurimum in vestus est adversus ipsam pluralitatem beneficiorum: & subtractionem residentie in Parochialibus, Choralibus, & Servitoriis, altis ulatibus improbat: sed nihil de beneficiis merè simplicibus est effatus, tamquàm supponens, residentie personalis onus, atque actuale servitium, à Beneficiariis merè simplicibus, nec licite prætendi posse, nec rationabiliter postulari. Nequè hic audeat quisquam inopportunè supponere, quod Guillelmus Parisiensis notitiam non habuerit beneficiorum merè simplicium. Siquidem Contradictores, ut innumis, concordant sensibus Ludovici Thomassini affirmantis, intelligimus illo temporis interstitio, quod ab Alexandro III. ad Gregorium IX. ab anno 1180. ad 1230. elapsum est, eam invaluisse distinctionem beneficiorum, quæ vel à composibilitate, vel à residentia petitur (d). Cùmque Guillelmus præfatus fuerit Gregorio IX. posterior, profectò habuisse notitiam beneficiorum merè simplicium satis probabiliter est censendum, ne ipse esset solus peregrinus in Hierusalem (e). Qui quoniam suas declamationes ad beneficia merè simplicia non extendit; evidentè patefecit, se in illo voto fuisse, quod rê verâ ipsa beneficia merè simplicia essent, ac quoque nunc sunt à servitii, & residentie personalis onere liberata.

(c) *Reform. de Scrip.*
p. Eccles. in Guillelm.
Parisien.

(d) *Ternest. v. 1.*
L. 1. de Eccl. discipl.
p. 1. 10. 11. n. 3.

(e) *Luce cap. 14.*
num. 18.

6. Respondetur *seriò*, iterum negando aliud suppositum, quoad proposita in argumento ex D. Bernardo; Nimirum quod D. Bernardus, in citatâ epistolâ, sermonem habeat de beneficiis merè simplicibus, cum rê verâ solummodò de parochialibus eloquatur, de illorumque decimis, & primitiis. Constat etenim, non parum interesse omnium Christianidelium, ex cunctis, quæ dat illis Dominus, portionem aliquam in primitiis, & decimis consistentem, referre Deo universorum datori, offerendo illas Sacerdotibus, ejusdem Dei Ministris: quade rê D. Augustinus: *Deus, qui dignatus est totum dare, decimam à vobis dignatur repetere, non sibi, sed nobis sine dubio profuturam* (a). Quare de torpentibus in hoc, sic apud Prophetam indoluit Dominus: *Dixistis in quo confisigimus? In decimis, & in primitiis. Es in penuriâ vos maledixisti es, & in id vos confisigis gens tota. Iuxta omnem decimam in horreum, & sit cibis in domo mea, & probas mihi super hoc, dicit Dominus: si non aperuero vobis catarrhat celi, & effundero vobis benedictionem usque ad abundantiam, & increpabo pro vobis devorantem, & non corrumpet fructum terre vestra: nec eris sterilis vinea in agro, dicit Dominus exercituum* (b). Hinc usque ab initio Ecclesiæ Christiani omnes, pio corde, ac reverenti in Deum affectu, primitias, & decimas Sacerdotibus obtulerunt: nec mirum hoc fieri inceptum esse à fidelibus respectu ad Sacerdotes Novæ Legis, quippè in veteri quoque lege Sacerdotibus ordinis Levitici peudebantur (c). Imo primitiæ etiam à Gentilibus alicubi exhibebantur suorum Deorum inanibus simulacris, eorumque Sacerdotibus, & ministris (d).

7. Has autem oblationes Parochis rectoribus animarum deberi, sacra semper censuit antiquitas (e), veluti mercedem, ac præmium tam ipsis debitum, pro animarum curâ Christianis impensâ, quam non debitum pro subtracâ: Unde d. Prosper Aquitanicus adversus desides declamabat: *Gregem Domini pascendum pastores facti suscipimus, & nos ipsos pascimus, quando non gregum utilitati prospicimus, sed quid foveat, & augeat nostras voluptates attendimus. Lac, & lanus ovium Christi, oblationes quotidianas, ac decimas fidelium, gaudentes accipimus, & curam pascendorum gregum, à quibus perverso ordine volumus pasci, deponimus* (f). Nihilominus florente in Cœnobii Monachorum sanctitate, incæperunt fideles, pietatis, & devotionis intuitu, Monachis quoque particulas ex fructibus bonorum suorum, veluti decimas, vel primitias, aut oblationes exsolvere. Quapropter legitur apud Cassianum, Joanni Eremitæ solitos fuisse circumhabitantes ruricolæ, decimas, atque primitias offerre, qui certatim decimas, vel primitias *suarum, memorato seni de suis substantiis offerebant* (g). Quos ipse Sanctus vir sub hisce terminis alloquebatur: *Gratias æmplector, quid fideliter primitias vestras, ac decimas, indigentium usibus profuturas, velut sacrificium Domino bene suavisitatis offeritis* (h). Quas quidem oblationes, Monachis factas, Clerici, Rectoresve animarum, nedum avertere non satagebant, sed imò potiùs, ut animo libenti conferrentur, suadebant: quippè hoc in ipsorum aliquam redundabat utilitatem, quatenus hæc fidelium contributio alleviabat, absorbebatve onus, quod alioquin Clericis fuisset insitum, Cœnobii, ac Cœnobitis ipdgentibus elemosynas impertiendi (i).

8. Enim verò, ut scribit D. Hieronymus ad Damasum, *quoniam quidquid habens Clerici, pauperum est, & domus illorum omnibus debent esse communes susceptioni peregrinorum, & hospitum indigilare debent: maximè curandum est illis, ut de decimis, & oblationibus Cœnobii, & Xenodochiis, qualem voluerint, & potuerint sustentationem impendant* (l). Quare quod Monachi haberent ex decimis, & primitiis undè viverent, refundebatur in utilitatem Clericorum, qui ex imbecantur ab onere suppeditandi eisdem subsidia. Itaque in libertate fidelium erat, & est quoque, Monachis, & spiritalibus viris, Deum timentibus, & colentibus, decimas, & oblationes, cunctisque remedia concedere, & de jure suo in

(a) S. August. serm. 127 de tempore.

(b) Malachie c. 3. v. 9.

(c) Exodi c. 29. Genes. 8. Levit. 27. Num. 18. Deuter. 18.

(d) Alex. ab Alex. gradat. Diet. lib. 5. c. 13. Pined. 4. h. c. 22. Barbof. Jur. Eccl. univ. l. 2 c. 15 num. 4.

(e) Thomassin. p. 3. lib. 1. c. 20. n. 6. & 8.

(f) S. Prosper. de vit. contem. l. 1. c. 24.

(g) Cassian. Collat. 21. c. 4.

(h) Idem Collat. 21. c. 3.

(i) Thomassin. de nov. Eccl. discipl. p. 1. lib. 1. c. 10.

(l) Cap. quoniam 68. Can. 16. qu. 1.

- dominium illorum, & usum offerre: nec tam in pauperibus paupertatem, quàm religionem attendere (a).* Verùm quia progressu temporis Monachi decimas, uti de jure sibi, non parochis debitas, alicubi exigere conabantur; eisdem Patres Ecclesie, atque Sacrorum Antistites aliquando viriliter restitere. Concilium Gangrense Monachos quosdam, ob primitias, decimasque extortas, improbavit (b). S. Epiphanius propter eandem causam adversus quosdam alios clamavit (c). Hincmarus Remensis Monachos S. Dionisii, ut decimas paracho, cui debebantur, restituerent, non venderent, increpavit (d). Concilium Romanum sub Sancto Gregorio VII. Canonem hunc generali lege sancivit: *Nullus Abbas decimas, & primitias sine autoritate Romani Pontificis, seu Episcopi consensu, in cujus Diocesi habitat, detineat (e).* His tamèn non obstantibus, plurimæ Ecclesie parochiales ad Monachos pervenere, vel Episcoporum traditione, vel parochorum oblatione, vel secularium hominum, qui eas usurpaverant, deditioe, & quandoque etiam venditione (f). Undè ad Monachos ipsos, cum parochiarum bonis, jus quoque decimas exigendi pervenit.

9. Sed licet Monachi possent bonis parochiarum, adeoque decimis etiam sine controversiâ potiri; attamèn ad perfectionem regularis observantiæ visum est pertinere, ut se ab ipsis decimis percipiendis compescerent, & vel arva, & prædia possiderent, ex quorum redditibus viverent, vel de labore manuum suarum victum sibi ex proprio officio compararent. Posterior hæc via fuit apud ipsos prior in usu, de qua S. Augustinus, qui librum integrum de *Monachorum opere* compilavit. Abbas quidam Pammon apud Ruffinum agebat: *extrà opera manuum mearum nescio me panem gustasse (g).* Quidam Abbas Marcus apud Joannem Moscum inquebat: *manni meæ nutrimus me, & eos, qui propter Deum veniunt ad me (h).* S. Hieronymus in suis scriptis hoc narrat: *Ægyptiorum monasteria hunc tenent morem, ut nullum absque opere, aut labore suscipiant, non tam propter victus necessitatem, quàm propter animæ salutem, ne vagentur perniciosis cogitationibus (i).* Nedomque in Ægypto, sed etiam alibi eadem methodus tenebatur, de qua S. Epiphanius: *In singulis Monasteriis, tam in Ægyptiorum regione, tam in aliis omnibus, sic laborant ad justitiam, velut apes, in manibus quidem habentes ceram officii sui ore verò guttas mellis, cum propriâ hymniferâ voce universorum Dominum juxta proprium sensum laudantes (l).* Ità res ab initio se habebant, & non sine admiratione audiebatur, alicubi Monachos vivere, nec se operi manuum applicare, undè dicentibus quibusdam Monachis: *nos nihil manibus nostris operamur, sed secundum quod dicit Apostolus, sine cessatione oramus;* Lucius Abbas eos audiens, ab eis quasivit: *nonquid non manducatis (m)?* Et apud Theodoretum Theodosius Abbas ità profitebatur: *Absurdum est eos, qui in seculo versantur, & liberos, & uxores multis curarum, & laboribus alere, atque insuper tributa conferre, & vestigia pendere, & Deo primitias offerre, pauperumque inopiam proviribus subvenire; nos verò res necessarias laboribus nostris nonparare, præsertim cum vili, ac modico cibo, vilique posse utamur: sed compressis, ac complicatis manibus sedere, alienisque frui manuum laboribus (n).*

10. Admissâ postmodum in virorum Monasterii possessione bonorum, & primitiarum quoque, ac decimarum proventus; alio sub regiminis themate, Monachi sibi consulendum esse duxerunt. Nihilominus non defuerunt observantiores, & ferventiores Abbates, qui præfatis decimis, & primitiis vale dici in monachali ordine peroptarunt: & sic se gessit inter alios S. Robertus Molinensis, qui easdem decimas, utpotè quas solis Clericis, seu Parochis debitas assererat, voluit suos Monachos, & Cœnobium non habere. Et quoniam ipsius Monachi eidem Abbati super hæc re acrius resistebant, profitentes: *nos autem Es ordine, & officio Clerici sumus, & Clericale servitium Summo Pontifici, qui penetravit Cælos, offerimus: Ecclesiastica igitur beneficia jure possidemus, &*

communī sanctione semper tenere decernimus. Hoc à Reverende Pater Sanctitati vestre indubitanter notum sit, quæ à prioribus Cænobii, qui religiose vixerunt, servanda didicimus, ac ut heredes ordinis, & professionis habemus (a); Quoniam, inquam, illius ei Monachi restiterunt, non acquiescens Robertus, unâ cum duodecim liba assentientibus Monachis, à Monasterio Molisnensi recessit, aliud aliq. Cænobium fundaturus, ubi regulam D. Benedicti ad litteram observarent. Tumque Odo filius Henrici, Burgundia Dux illis compassus est, & prædium in loco, qui Cistercius dicitur, in Episcopatu Cabilonensi largitus est (b): Et ita Monasterium, quod inde Cisterciense fuit appellatum, erectum est.

(a) Orderic. Vital.
Ecc. Hist. lib. 10. cap. 1094
f. 733 B.

(b) Item Orderic.
Vital. loc. cit. lib. 6.

(c) Guilel. Abb. in
vit. S. Bernard. 1. 6. 4.

(d) Item lib. 6. 5.

11. S. Bernardus itaque, qui in eodem Cænobio Cisterciensi vitam monasticam est professus (c), amplius æmulator existens severioris observantiæ Regulæ S. Benedicti, eamque servari adamussim exoptans, in Monasterio Claravallis, cui fuerat in Abbatem præfectus (d), nedum à subiectis sibi Monachis jus percipiendi decimas ablegavit, quod erat unum ex punctis, quæ Robertus præfatus in Cænobitis observantibus improbabat, his verbis: *Abundantem usum, & vestitum ex decimis, & oblationibus Ecclesiarum habemus, & ea, quæ competunt presbyteris, ingenio, seu violentiâ subtrahimus* (e); Verum etiam idipsum fieri optabat à Monachis Molisnensibus. Quà de re supra locuti sumus (f), sed & quandoque talem usum in Monachis Cluniacensibus easdem decimas percipientibus improbavit: nec minus detestandos censuit alios usus, quos audivit in eodem Cænobio Cluniacensi teneri, tamquam quos censere à literali D. Benedicti Regulâ deviare. Beatus proinde Petrus vir venerabilis, præfati Monasterii Cluniacensis Abbas, quandam quodammodo apologiam disciplinæ, quam ipse cum suis asseclis observabat, composuit, literis ad D. Bernardum directis, in quibus rationem dat, cur in suâ Congregatione mores tenerentur, quos audiebat à Claravallensibus impugnari.

(e) Orderic. Vital.
loc. cit. f. 733 C.

(f) Vide supra lib. 10.
cap. 90, & 8. 11 et 12.

12. Et inter cætera, quoad propositum decimarum, ita ritum sui Monasterii defendit: *Subjungitis interrogando, quæ ratio, vel auctoritas possessiones Ecclesiarum parochialium, primitiarum, & decimarum nobis consulerit: cum hæc non ad Monachos, sed ad Clericos canonicè à sanctione pertineant. Nos verò sicut in scriptis, sic & in illis, Catholica Ecclesiæ auctoritatem præcendimus, atque ipsius sanctionibus, nos parochiales Ecclesias, & ideo ipsarum primitias, & decimas legitime possidere confirmamus. Nam si Tribus Levi hereditas inter fratres suos data non est, ut expeditiores ad Dei cultum, & circa Divina mysteria redderentur: neque ab eis secularibus impedimentis revocarentur, atque ideo primitias, decimas, & oblationibus aliorum alerentur, rectè eadem Monachis conceduntur, qui sicut illa Tribus, rerum temporalium hereditate privati sunt, ac Divinis servitiis die, nocteque insistant. Qui namque iustis fidelium oblationibus suscipiant, Monachi qui assidue pro peccatis offerentiarum intercedunt; an Clerici, qui nunc, ut videmus, summo studio temporalia appetentes, spiritus alia, & quæ ad animarum salutem pertinent, omnino postponunt? Et qui de suis non curant, quomodo aliorum animas salvare contendunt* (g)?

(g) Petrus Cluniac.
L. 2. p. 2.

13. Et paulò post sequitur: *Hoc decimus salvo intellectu illo, quo novimus per officium Clericorum, Divini quidem mysterii Ecclesiam salvari, sed quorundam talium parum orationibus adjuvari. Quid ergo Monachi ex maxima parte fidelium saluti invigilant, licet sacramenta minime ministrent, assiduam ipsorum primitias, decimas, & oblationes, & quæque beneficia eis dignè posse suscipere, quoniam & reliqua populo Christiano necessaria à Presbyteris, & Clericis faciunt exhiberi. Ista verò dicendo nequaquam Clericos ad Ecclesiarum, & Ecclesiasticarum rerum possessionibus excludere volumus, sed Monachos hæc omnia legitime posse obtinere illis rationibus, & auctoritatibus approbamus. Si enim ipsi pro officio baptismatis, penitentiae, prædicationis, ac cæterorum sacramentorum populo exhibitorum, de redditibus ecclesiasticis vivere volunt; cur Monachi*

nachi pro orationibus, pro psalmis, pro lacrymis, pro elemosinis, ac multiplicibus bonis, ob salutem populi Deo oblatis, rebus ecclesiasticis, & devotorum obligationibus non utantur (a)?

(a) Idem Petrus ubi
supra.

14. Tuebatur igitur Petrus Cluniacensis propositum sui Monasterii Casobellæ Ecclesiæ auctoritate, nimirum privilegiis plurium Romanorum Pontificum, quos inter Agapitus Papa II. Aymardo Cluniacensi scripsit, decimas, quæ olim ad vestras Capellas pertinerunt, & per modernam quasi auctoritatem, sive licentiam à quolibet Episcopo subtrahere sunt, vobis ex integro restitimus. Capellas autem, si aliquæ jam factæ, vel faciendæ inibi sunt, ita manere concedimus, ut vestris Ecclesiis nihil ex decimis minuatur (b). Cujus sanè diplomatis, ac aliorum consilium, à diversis Romanis Pontificibus concessorum, intuitum habuit Ludovicus VII. cognomine transmarinus, Gallorum Rex, dum de quibusdam locis, ad Monasterium Cluniacense pertinentibus pronuntiavit, decimas suas indominicatas ad Hospitale habeant. Ecclesias verò suas, cum omnibus decimis, sicut per privilegium Romanum, & per scripta Episcoporum adquisiverunt, teneant, & possideant (c).

(b) Andr. Quercet.
bon in not. ad Bibl. vet.
Clunior. ad fol. 478.
Pag. 1123.

(c) Idem loco citat.

15. Inter sanctos ergo Bernardum Claravallensem, & Petrum Cluniacensem non altercabatur de aliquo articulo fidei, neque de aliquo puncto principali disciplinæ, ad mores Ecclesiæ universalis pertinente, sed de simplici, & mero proposito percipiendi, vel non percipiendi decimas, qui est articulus, non substantia, sed perfectionem religiosæ vitæ monachalis concernens, nec majus fortè momentum in suâ differentiâ continens, quàm sit facultas à D. Dominico suis Alumnis indulta, possidendi bona temporalia; & libertas à D. Francisco suis Fratribus strictioris observantiæ subtrahere, nummos, prædia, & res immobiles retinendi. Neque fortasse magis ad interesse Ecclesiæ generalis pertinebat, quod opinio D. Bernardi sententiæ B. Petri Cluniacensis prævaleret, aut e contra; quam referat hoc, quod Fratribus Franciscanis Conventualibus sit permissum Sæcularium confessiones audire, & quod e contra hocidem sit Capucinis inhibuit. Vel quod Carthusiani solitariam vitam agant, vitæ contemplativæ principaliter applicati; & e contra Carmelitæ, Augustiniani, Servitæ &c. vitæ activæ incumbant, & adipiscantur gloriam in conversatione gentium: quæ omnia diverso modo se habent, sed in suo genere bona sunt.

16. In quæstione, inquam, de percipiendis decimis, ambo isti Sancti Abbates contrariam opinionem nutriebant, nec tamen alterutrius sententia legem faciebat necessariò, & generalitèr observandam. Fervebat D. Bernardus igne, qui e pectore Roberti Molismensis erupit in hæc verba: *Fratres charissimi secundum normam S. Patris Benedicti professionem fecimus, sed ut mihi videtur non eam ex integro tenemus &c. Manibus nostris non laboramus &c. Abundantem victum, & vestitum ex decimis, & oblationibus Ecclesiarum habemus &c. Laudo igitur, ut omnino regulam S. Benedicti teneamus &c. Victum, & vestitum labore manuum nostrarum vendicemus &c. Decimas, & oblationes Clericis, qui Diocesi famulantur, relinquamus &c.* (d). E contra B. Petrus Cluniacensis illi sensui firmitus inhærebat, quo Molismenses Monachi, prefati Roberti æstante in zelum cohibendum, vel non sequendum esse duxerunt, eidem memorando, quod Regula S. Benedicti plura pro locorum, temporum, & personarum diversitate variari posse permittit: Seque tutos esse vitæ talem observando tenorem, qualem à suis majoribus didicerant observatum: *Hoc à Pater, dicebant, vobis notum sit, quæ à prioribus Canoniis, qui religione vixerunt, servanda didicerunt, ac ut hæretes ordinis, & professionis habemus &c. Næ ut temerarii novitatum adinventores, à fratribus nostris longè, latèque condemnari volumus* (e).

(d) Oder. c. Pual.
Ecc. v. 11. l. 4. ad. Ann.
1094 f. 711. a.

(e) Idem loco cit.
f. 713. B.

(f) Ibidem f. 713. C.
(g) Romanor. c. 160.
num. 5.

17. Porro in unâ fide, salvâ illius substantiâ, in reliquis, quoad disciplinam, nihil efficit sanctæ Ecclesiæ consuetudo diversâ (f). In iis, quæ sub obligatione non cadunt, unusquisque in suo sensu abundet (g). Et ut alibi notavimus ex Faciendo

cundo Hermianensi, pro eadem religione, quā rectē colitur Deus, non solum dis-
sentire à se invicem, verum etiam laudabiliter pugnare adversum se religiosi, ac
religiosi possunt (a). Igitur benē sentiebat D. Bernardus decimas reiiciendo,
non quia ejus fratres Ecclesiis non servirent, ad quas ipsæ decimæ pertinebant,
sed quia major perfectio, & exactior observantia erat Regulæ D. Benedicti, re-
ditibus contemptis, vivere de opere manuali. Benē quoque faciebat B. Petrus
Cluniacensis easdem decimas percipiendo, non quia Ecclesiis ipsis per idoneos
Clericos, atque Presbyteros deserviebat, sed quia Summorum Pontificum pri-
vilegiis, Congregationi Cœnobii sui fuerat indultum decimas ipsas posse sine
contradictione percipere. Et sic uterque sanctitate, uterque doctrinā insignis,
uterque bono spiritu ductus, in re non præcepti, sed consilii; tam devotioni,
quā opinioni propriæ deserviebat. Nos autem cur D. Bernardi sententiam
amplectemur, potius quā venerabilis Petri? præsertim cum hujus ultimi do-
ctrinam, Ecclesiæ praxis, & Pontificum decreta, & generalis Monasteriorum
observantia confirmet? Nunquid omnia, quæ scripsit, dixit, fecit S. Bernardus,
sunt de necessitate salutis? Nunquid quia Beatus iste vir Cœnobii, ut plurimum
in locis depressis, atque impuri aeris fabricare solebat; damnabimus propter
hoc alios Regulares, qui pro suis domibus extruendis colles amenos quærun-
t, locaque aeris defæcati? Absit.

(a) Facund. Her-
mian. lib. 7. c. 6.

18. Infinita propemodum gloriosissimus, & sanctissimus Abbas Bernardus
fecit, dum conversaretur in terris, quæ in ejus vitâ, & apud historicos legere
est, egregia, & mirabilia: hæcque proprio fervore actus peregit, & agnam sine
dubio merentur venerationem, sed necessariam non exigunt obedientiam: fuit
namque vir tanti fervoris, ac zeli, ut aliquibus visus fuerit esse nimius. Verum
uti benē notat in ejus vitâ Gulielmus Abbas: Si nimietas in eo reprehenditur
sancti fervoris, habet certè apud pias mentes excessus ille reverentiam suam: quia
quicumque spiritu Dei aguntur, multum verentur in servo Dei reprehendere ni-
mum istam nimietatem. Habet & facilem apud homines excusationem, cum vix
audet quisque eum condemnare, quem Deus justificat, tam multa, tam sublimia
cum eo, & per eum operando. Felix cui solum reputatur ad culpam, quod ceteri
presumere sibi solent ad gloriam (b). Opera ergo illius non sunt necessario ha-
benda pro lege. Undè quidquid scripserit circa decimas respectu ad Monachos
Cluniacenses; nihil afficit: verba enim illius non præceptum resonant, sed con-
silium. Hocque individue in materiâ decimarum convincitur ex alio facto ipsi-
usmet mellissui Doctoris, excludentia præceptum abstinendi à decimis, dum ali-
quibus aliis easdem permitti posse dilucidissime declaravit. Nam in Concilio Tri-
cassino, cui Beatus idem vir interfuit, & vivendi methodum Equitibus Templariis
præscripsit (c); inter cætera pro eisdem Equitibus approbata, illis indultum
est jus decimas percipiendi.

(b) Gulielm. Abb.
et. S. Bernard. l. 1. c. 2.
post med.

(c) Baron. an. 1137.
num. 6. 7. 8.

19. Decretum Concilii sub his terminis conceptum est: *Credimus namque
relictis affluentibus divitiis vos spontanea paupertati esse subiectos, unde decimas
vobis communis vitæ viventibus, justè habere hoc modo demonstravimus. Si Episcopus
Ecclesiæ, cui decima justè debetur, vobis charitativè eam dare voluerit,
assensu communi Capituli, de illis decimis, quas sine Ecclesiâ possidere videtur,
vobis tribuere debet. Si autem laicus quilibet adhuc illam, vel ex patrimonio suo
damnabiliter amplectitur, & se ipsum in hoc valde redarguens vobis eandem reli-
queris, ad nutum ejus, qui præstet tantum, sine consensu Capituli id agere potest (d).*
En quomodo, & qualiter, ac quâ methodo collata est potestas Templariis de-
cimas ecclesiasticas acquirendi, & justè habendi? Nimirum si decimæ ab Eccle-
siâ possiderentur, in facultate esset Episcopi, unâ cum assensu Capituli sui, deci-
mas ipsas in Templarios transferendi. Si verò decimæ jam fuissent ab aliquo laico
usurpatæ, qui tamen compunctus, vellet easdem ipsismet Equibus Templariis
deferre; in potestate esset Episcopi solius, absque alio Capituli assensu, cessio-
nem

(d) Conc. Tricass.
an. 1137. c. 66.

(2) Cap. 1. Reg. 4.
qu. 1. c. 1. Paulus 1. ibi
Gloss. 21. qu. 1. Auth.
multo magis Cate Sa-
cer. Eccles. D. D. apud
Barbois. var. let. 47.

nem prefatam approbandi, atque memoratas decimas Templi militibus appropriandi. Arguendo autem à majori ad minus, à quo proculdubio est validum argumentum (a), magis à Sacerdotali statu, & officio (propter quod decimæ conferuntur) absunt Milites, aut Equites, tametsi regulares, arma tractantes, quam Monachi Clericatu, & respectivè Presbyteratu insigniti, orationibus, prædicationibus, psalmodiis, ministerio sacramentorum, sacris studiis, aliisque piis operibus indulgentes. Cùm ergo Sanctus Bernardus decimas ipsas præberi sæpè dictis Equitibus non impugnavit, qui eas à religiosis Monachis, profitentibus Regulam D. Benedicti, percipi adeo modicus improbavit, nisi propter hoc unum, quod Monachos ad ea, quæ majorem observantiam, & excellentiorem perfectionem, uti de consilio concernunt, non verò ad quid de præcepto perducere nitebatur?

20. Quæ dicta sint ad enodandam, funditusque exhaustiendam vim argumenti, in præsentī Objectione propositi, cum totā illius historiā: dicta sint inquam ex ubundanti: Nām in reliquis posset *quartò* ad idem argumentum breviter responderi, quod canit extrà chorū, ac procedit extrà quæstionem: non enim nostra est disputatio, an Clericis, & Monachis liceret olim, vel non liceret; liceat nunc etiā, vel non liceat percipere decimas, & retinere parochiales Ecclesias, ad quas noscuntur primariò ipsæ decimæ pertinere, sed an Beneficiarii merè simplices teneantur ad residentiam personalem, necnè, apud illas Ecclesias, ubi eorum simplicia erecta sunt beneficia. Hæ namque sunt quæstiones valdè diversæ, nec talem habent inter se communionem, ut una earum sit alteri subalterna; præsertim cum optimè possit subsistere, quod Monachis perfectioni addictis non liceret decimas percipere, & tamen Clericis, beneficia merè simplicia possidentibus, licitum esset tunc, prout est nunc, eisdem beneficiis per substitutum deservire, absque eo quod apud eadem personalitè residerent, ac onera beneficii annexa, ex se ipsis implerent.

C A P U T XXXVIII.

In quo diluitur DECIMAOCTAVA OBJECTIO, contendens Beneficiarios merè simplices non posse suo debito per alium satisfacere, adedque teneri personalitèr in loco beneficii residere, ut proprium munus valeant ex se ipsis obire.

S U M M A R I U M.

- 1 Decimaoctava Objectio, quod Beneficarii simplices opera pia vel injuncta habeant, vel possint Episcopi eadem illis injungere.
- 2 Et quod hæc non possint per substitutos adimplere, sicut Christus non redemit mundum per substitutum, sed ex se.
- 3 Non est sine difficultate, quod Ordinarii possint nova onera Beneficariis simplicibus opponere.
- 4 Patres, Theologi, & Canonistæ, in Objectione positi, loquuntur de Beneficariis residentialibus, in quibus electa est industria persone.
- 5 Damasi Pape sermo est de beneficii curasi, malèque ex adverso fuerunt intermissa verba id declarantia.
- 6 Concilium Lateranense non loquitur de beneficiis simplicibus, quorum immunitati à residentiâ alibi sævet.
- 7 Sancti Bernardus, & Bonaventura, & alii in oppositum allegati, essantur declamatoriè, penè ad excessum.
- 8 Nec sermonem habent de beneficiis merè simplicibus. Quale matrimonium inter Beneficarios, & Beneficia contrahatur?
- 9 Argumentum à matrimonio carnali ad spirituale vales: tamèn in pluribus dispari passu gradiuntur.
- 10 Etidè Beneficarii residentiales interdum uti possunt substituto, nec currit paritas à matrimonio spirituali ad carnale.
- 11 Aliàs indissolubile esset matrimonium spirituale, ut est carnale: nec posset dispensari, ut Curas per substitutum regeret Ecclesiam.
- 12 Cardinalis Papiens scribit de Cardinali Riario, in quosuerant plures Episcopos, & Beneficia concessa.
- 13 Præcepti casus Riarii dedit motiùm Papiensi scribendi Cardinali Gonzaghe de mundi pompis citò præterlabentibus.
- 14 Declamatur Papiensis ut orator, non ut decisor casuum conscientie: monetque spernendos fortuna lusus, & acervationes beneficiorum.
- 15 Loquitur idem Auctor de beneficiis Episcopalibus, & residentialibus, non verò de merè simplicibus, de quibus est questio.
- 16 Lessius, Fagnanus, & alii, in Objectione positi, loquuntur non de beneficiis merè simplicibus, sed de residentialibus.
- 17 Claudius de la Place loquitur ut declamator, non ut Theologus. Cur Christus mundum redemerit per se ipsum, & non per substitutum?
- 18 Præciâ Dei præordinatione de Christo passuro potuisses mundum redimi, atque salvari etiam aliquo alio modo.

- 19 *Christus non omnia circa Ecclesiam ex se fecit, est ei facere possit, sed aliqua Apostolis, & Discipulis suis facienda delegavit,*
 20 *Plura Christus poterat ex se facere, quæ aliis agenda commisit, gessit, & parabolis in idem consonantibus.*
 21 *Cum tot alia Christus delegaverit facienda, cur alius unicuique redemptionis indelegabilis attendi debet contra Beneficiarios simplices?*
 22 *Quæ Beneficiarius debet Deo, scilicet Divine laudes, non sunt delegabiles: Securi de iis, quæ debet Ecclesie, ut est onus missorum.*
 23 *Sæc. Congreg. Rosa, Patres, Concilia, Theologi, Jurisconsulti excludunt à beneficiis simplicibus residentiam,*

BIGIUNT decimo Oñavo Contradictores hoc modo. Cunctis Beneficiariis merè simplicibus inest aliqua obligatio adimplenda, vel tot missas celebrandi, vel alia opera pia determinata exercendi: de quibus oneribus, si expresse constat, sine ullà dubitatione ad ea tepentur fidelitèr exequenda. Si verò expresse non constat, pertinet ad Episcopum opera pia, missas, aliaque adimplenda onera definire, prout in Concilio Mediolanensi decernitur hisce verbis: *ceteris etiam beneficiis, quacumque jam ab ecclesiasticis officiis immunita reperiuntur, sive Canonicatus, sive Clericatus, sive etiam simplicium nomine appellentur, illi Episcopus pristina munera restituat: ac si non constas satis qualia ea essent, pro fructuum ratione onera imponat, aut missas, divinaque officia celebrandi, aut si Clericatus, simpliciorum beneficia sunt, minorum etiam ordinum functiones obeundi, ad Divini cultus propagationem (a).* Sed hujusmodi opera sunt ab ipso Beneficiario personalitèr adimplenda: ergo Beneficiarii merè simplices ad residentiam personalis debitum sunt adstricti.

2. Quod prælata opera Beneficiariis merè simplicibus injuncta sint ab ipsismet personalitèr obeunda, & non per interpositam personam, fuseretur ex eo quod hic est sensus communis omnium: nam ita rem esse agendam concordant, ex Theologis Lessius: Ex Jurisconsultis Fagnanus, & Cujacius: Ex Patribus D. Bernardus, & Guillelmus Lugdunensis: Ex Scriptoris ecclesiasticis Jacobus Cardinalis Papiensis: Ex Conciliis Concilium Lateranense III. Et ex Pontificibus Damasus, omnes unà voce clamantes, debere Beneficiarios onera suæ præbendæ ex se ipsis obire, non verò per interpositam personam: quippè uti bene notavit Claudius de la Place, Ecclesiam *non per Vicarium Christum, aut Angelum, sed per se ipse redemit, proprio sanguine sanctificavit: ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra &c. Non legatus, neque Angelus, sed ipse salvavit eos, eo quod diligeret eos, & parceret eis (b).* Ergo sensus Ecclesiæ fuit semper, & est, quod Beneficiarii merè simplices in loco sui beneficii debeant residere, ut munera beneficio adnexa personalitèr, & ex se ipsis adimpleant.

3. Respondetur primò dato transeat majori propositioni positæ in Objectione, negatur minor, & consequentia ex eisdem illata. Damus inquam transeat majori, & non sine magnâ difficultate quandoquidem ex regulâ generali Beneficiarii non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissimâ consuetudine non tenentur (c). Ideoque non est incontrovertibile, atque certum, quod valeat Ordinarius integrâ, & plenâ facilitate, ac pro suo arbitrio majora, & inconfusa onera Beneficiario merè simplici (nullum habenti onus, præter officii recitationem) adiungere, nisi aliæ circumstantiæ concurrant hoc exposcentes. Et quidquid sit, an id fieri possit in provinciâ Mediolanensi, vi decreti Concilii I. Provincialis à D. Carolo editi, ceterè hujusmet decreti vi hoc fieri alibi non est permissum: quippe

(a) Conc. Mediol. l. 11. Canonica de beneficiis.

(b) Claud. de la Place c. 4. notat. h. 10. c. 11.

(c) Sac. Congr. Conc. ap. Barbi. Sum. Apostol. decr. collect. 409. num. 7.

quippe Concilium Provinciale, ut plurius diximus, extrâ limites propriæ provincie non afficit (a). Et quatenus etiam re verâ onus aliquod posset ab Ordinario, præferim tempore Visitationis, Beneficiario merè simplici adjungi, hoc verum non est de onere personali (b), & sic non ideo arctari potest ad residentiam personalem, taliter ut ipsa onera per substitutum non valeat adimplere,

4. Quantum ad minorem in Objectione positam, jam illam negavimus absolute, & ad rationes in ea contentas, negamus suppositum, nempe quod Patres, Theologi, Canonistæ, & alii ibidem allegati, sermonem habeant de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus: ex ipsâ etenim illorum literali lecturâ patet, quod loquuntur de Beneficiis, & Beneficiariis residentialibus, & curatis, in quibus, ut alibi non semel advertimus, tam ex Conciliis (c), quam ex Theologis (d), ac etiam ex Canonistis (e), certum est electam esse industriam personæ Beneficiati, qui proinde tenetur ex se ipso munus beneficio suo injunctum obire, nec licite valet ad id alterum delegare, obstantibus Juribus expressis, quæ nullius delegati substitutionem admittunt (f). Quia verò industria personæ Beneficiati non est electa in provisione beneficiorum merè simplicium (g); hinc fit, quod isti onera beneficiorum (excepta officii divini recitatione) non tenentur personaliter adimplere, sed satis est, si ea per interpositam personam exercent.

5. Et ut cuncta, in Objectione ex adverso proposita, evacuentur, ea singillatim examinemus. Allegatur Papa Damasus, qui in sua epistola sic effatur: Curam vobis adde demandatam negligitis: qui talia sumunt, videntur mihi meretricibus esse similes, quæ statim ut pariunt, infantes alijs nutrieibus tradunt educandos, ut suam citius libidinem explere valeant. Sic & isti infantes suos, id est populos sibi commissos, alijs educandos tradunt, ut pro suo libito curis secularibus inhiant, & ad principes, & ad eorum favores confugiant, & quod unicuique visum fuerit liberius peragant: pro talibus enim anime negliguntur, & oves percunt, morbi crescant, hæreses, & schismata prodeunt, Ecclesie destruantur, Sacerdotes efficiantur, & reliqua mala proveniunt; non enim ipsi Dominum docuit, nec Apostoli instituerunt; sed ipsi, qui curam suscipiant, ipsi peragant: nam Dominus ovem perditam diligenter quaesivit, ipse invenit, ipse propriis humeris reportavit. Si Dominus pro ovibus tantam curam habuisset, quid nos miserum dicere sumus, qui etiam pro populo nobis commissio curam impendere negligimus, & alijs educandum tradimus (h)? Textus hic non sine mendis in oppositum allegatur, nec sine industria reticentur tria hæc verba illi namque Episcopi, qui talia &c. eisdem vocibus etenim fideliter exaratis, innovasset, Damasus non de Beneficiariis merè simplicibus loqui, sed de residentialibus, & curatis, nempe Episcopis.

6. Interferitur quoque Objectioni auctoritas Concilii Lateranensis III. quod nos alibi ostendimus non obesse, sed favere immunitati Beneficiorum merè simplicium ab onere residentie (i). Nihilominus Contradictores ejus decreto utuntur, quod sic eloquitur: Cum igitur Ecclesia, vel ecclesiasticum ministerium committi debuerit; talis ad hoc persona queratur, quæ residere in loco, & curam ejus per se ipsam valeat exercere. Quod si aliter fuerit actum; & qui receperit quod contra sanctos Canones acceptis, amittat; Et qui dederit, largiendi potestate privetur (j). Hic quoque Canon nihil habet commune cum beneficiis merè simplicibus, quandoquidem evidenter loquitur de beneficiis parochialibus, & de choralibus, quibus inest titulus dignitatis, uti pateret ex totâ & totali ipsius Canonis lecturâ, si non fuisset mutilatè relatus: habet etenim; quæ nonnulli, modum avaritiæ non imponentes, dignitates diversas ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales, contra Sacrorum Canonum instituta nituntur accipere, ut cum unum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum; ne id de cæterò fiat districtius inhibemus (k); quis non videt hic

Brasch. de Libert. Eccl. Tom. IV.

A a a

scr-

(a) Fagnan. in cap. Canonum statuta n. 4. de Const. l. 1.

(b) Sac. Cong. Conc. ap. Brasch. loc. citat. §. 64. n. 5.

(c) Conc. Paris. ann. 1518. c. 11.

(d) Cajetan. 2. 2. D. Thom. qu. 85. ar. 5.

(e) Brasch. de Benef. c. 2. n. 40.

(f) Fed. Decret. tot. tit. de Cler. non resch.

(g) Brasch. in cap. Beneficiorum n. 11. num. 4. de pract.

(h) Damasus, P. P. L. epist. 5.

(i) P. L. Nova. in hoc Tom. cap. 9. n. 5.

(j) Conc. Later. III. cap. 13.

(k) Conc. Later. loc. cit. in c. 2. de Cler. non resch.

sermonem fieri de Beneficiariis residentialibus, non verò de merè simplicibus!

7. Eidem Obiectioni subintruditur nomen D. Bernardi clamantis: *qui per Vicarium inseruit, per Vicarium remunerabitur*. Item D. Bonaventura vox dicentis: *Ve illis, qui habent plura beneficia per Vicarios distributa, ipsi solus tantam, sed de omnibus non curans*. Nec non Guillelmi Peralti Archiepiscopi Lugdunensis, ita tonantis: *ridiculum est matrimonium contrahere spe ponendi Vicarium, & qui hoc facit, videtur incidisse in illam maledictionem. Deuter.*

18. *Vxorem habebis, & alius dormies cum eà. Querimus de Vicario illo, utrum sit pastor, vel mercenarius. Si mercenarius est, laico est, sicut prius ostensum fuit: Cùm ergo dicis aliquis bene possum habere hoc beneficium, quid ponam ibi Vicarium, penè idem est ac fiduciam, possum illud habere, quid ponam ibi la-*

(a) Guillem. Peralti:
de Avariti. lib. 1. c. 11.
p. 2.

tronem, qui suretur, & males, & perdas. Joan. 10. (a). At quæ dicimus hos Auctores non theologicè, sed potius concionatorie, seu declamatorie locutos esse, zelo usque adeò se diffundenti, ut quodammodo terepderint ad excessum: quæ est una ex observationibus habendis in lectione Patrum, percipiendo nempe, an tamquam Theologi, vel tamquam Oratores, & Præcones effati sint (b).

(b) Petr. Avenat.
appor. ad post. Theol.
lib. 4. art. 4. n. 4.

8. De quâ etiam rê quidquid sit, adjungimus, D. Bonaventuram, ac Guillelmum Lugdunensem, sermonem habere, non de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, de quibus est noster articulus; sed de Beneficiis, & Beneficiariis curatis, de quibus nobis nulla est nunc controversia: fatemurque, quod inter Beneficium Episcopalem, & Curatum, contrahitur spirituale matrimonium analogicum, & similitudinarium, in sensu de quo supra sermonem habuimus (c). Ac sicut dedecet matrimonium carnale consummari per substitutum, ita quoque dedecet matrimonium spirituale per Vicarium exerceri. At hoc matrimonium spirituale non intercedit, saltem ita propriè, atque strictè, inter Beneficiarios inferiores, merèque simplices, & eorum Ecclesias, sed solum latè, improprie, ad modum sponsaliorum, ita ut à Scriptoris appelletur, non matrimonium, sed quasi matrimonium (d): sicque nullam turpitudinem involvit, quod per subdelegatum exerceantur, & adimpleantur onera ejusdem, illa nimirum, quæ per substitutum jura permittant adimpleri commodè posse. Et ita hic deficit vis rationis à præfato Guillelmo propolite.

(c) Cep. c. summo-
munde c. de postul.
Præf. vide supra hoc
Tomcap. 1.

(d) Glos. l. p. Abb. in
c. 118. c. de post. Præf.
Altejer. ad cap. 1. ord.
titul.

9. Cæterum dicimus, quod quamvis inter Beneficium, & suam Ecclesiam, detur matrimonium, & respectivè, quasi matrimonium spirituale; atque à matrimonio carnali ad matrimonium spirituale, sit validum argumentum (e); adhuc tamen paritas inter utrumque claudicat multis pedibus, quia plures differentie sunt, ob quas unum eorum diversificatur ab alio, plurimæque sunt conditiones, & qualitates, in eorum altero concurrentes, quæ non possunt in alio verificari. Undè spectat ad eum, qui vult de uno ad aliud arguere, probare similitudinem in eà rê, de quâ arguit (f). Quarè tamen matrimonium carnale non valeat exerceri per substitutum, tam propter deformitatem hujus actus, quam propter illius restrictionem ad personam contrahentem vinculum matrimonii; bene nihilominus potest exerceri matrimonium, & multo magis, quasi matrimonium spirituale per delegatum, quia nulla est deformitas in hoc actu: nec ipse actus, illiusque exercitium restrictum est ad personam, quæ matrimonium quasi spirituale cum suo beneficio contrahit.

(e) Authen. v. 18. rati-
one C. an Tribus. p. 1.
mult. l. p. v. 18. de transi-
t. p. 1. c. cum inter de
elect. Oldend. conf. 82.

(f) Fio Napol. l. p.
c. 155. n. 40. l. 2. Bar-
bosa. l. p. v. 18. 70. in
med.

10. Imò hoc ipsum verum est etiam in matrimonio spirituali Rectoris animarum cum sua Ecclesia: quippe licet electa sit industria personæ in Curato, dantur attamen causæ, propter quas potest Superior suam auctoritatem, seu dispensationem interponere, ut Curatus officium suum exerceat per substitutum, quæ non dantur, ut matrimonium carnale possit exerceri per substitutum. Quare patet ad sensum, quod paritas inter matrimonium carnale, & spirituale, nec semper, nec in omnibus æquali pede procedit, nec inter utraque hæc tri-

trmonia spirituale, atque carnale, intercedit paritas, nisi analogica, similitudinaria, per modum loquendi, ac in latissimo sensu: quæ licet in aliquâ re faciat eadem inter se convenire; in pluribus tamén aliis rebus claudicat notabiliter, & præsertim claudicat quoad exercitium, & restrictionem personarum, prout fufius integro capitulo sumus superius elocuti (a): ad quod benignum remittimus Anagnostem.

(a) Vid. *supra* in citato Cap. 15. per tot.

11. Alioquin sequeretur, quod sicut matrimonium carnale est indissolubile, ita quoque indissolubile esset matrimonium spirituale inter Beneficiarium, & suam Ecclesiam, contrà praxim Ecclesiæ per omnia sæcula custoditam. Iustitia quippè sunt exempla Virorum doctrinâ, & sanctitate sublimium, nec non aliorum, qui beneficia Episcopalia, Abbatialia, & Curata (cum quibus jam contraxerant spirituale connubium) dimiserunt, absque eo quod unquam fuerint de hac dimissione in culpam vocati. Sequeretur pariter, quod sicut neque Papa, neque Concilium generale, neque ulla terrena Potestas dispensare possit, ut matrimonium carnale per substitutum exerceatur; ita nec etiam dispensare posset, ut matrimonium spirituale exerceatur per substitutum: cum tamen supra viderimus fuisse à Concilio Generali Ephesino statutum, ut Episcopi Europææ provinciæ possent duo, & tres Episcopatus regere (b), quorum aliquos proculdubio cogebantur regere, & sic matrimonium spirituale exercere per substitutor. Et quoad Papam, cernimus, quotidie penè, per illum dispensari, ut Prælati Germaniæ binas, & ternas possideant Ecclesias Episcopales, cum quibus contrahunt spirituale matrimonium, nec tamén eas cunctas regere, administrare, ac exercere valent, nisi per Vicarios, quippè in illis omnibus nec resident, nequè residere valent: sed imò dispensatio ipsa ad plura beneficia curata, necessarii in suis visceribus includit dispensationem super residentiâ in alterutro (c).

(b) Concil. Ephes. *Adm.* 7.

(c) *Fagnon* in cap. *datum* 11. c. 21. de *elect.*

12. Id postea, quod ex adverso proponitur ex Cardinali Papiensi, est fragmen ejus epistolæ ad Cardinalem Franciscum Gonzagam, è Ducibus Mantuæ, his verbis: *Adde publicum odium meritis in nos ex sanâ infamiâ comparatum: lamentari Ecclesias vides, quod his cumulis, egenorum panem eripimus, dolere populos, quod veneranda pastoribus loca plena nunc mercenarii videntur* (d). Verum ad hæc responsum congruum ex se præbent, tam dat historia, quam contextus. Historia est ista. Objerat illis diebus Raphael Riarius Cardinalis S. Sixti, adolescens ex ordine Minorum, qui apud Sixtum Papam IV. poterat quod volebat; dignitate, fortunâ, redditibus ecclesiasticis, mirificè cumulatus: in Conviviis, in ædium ornatu, in familiarium pompâ, & quidquid ad splendorem conferre potest, adeò sumptuosus, ut ejus profusio excederet non modo credendi fidem, sed quodammodo facultatem quoque narrandi. Possidebat hic ingentem congeriem beneficiorum: Nam præter illustria *Cenobia magna, & multa ubique gentium comparata, præter inferiora, imeque dignitatis non spolia, etiam ex Supreme Sedes in unum ipsum erant aggregata: Patriarchalis Constantinopolitana, Metropolis Hispalensis, Metropolis Florentina, & Mimatensis Gallica: Congerendæ haud dubiè plures, nisi vitæ, & cupiditatis unâ Dei dispensatione esset modus impositus* (e).

(d) *Jacob. Card. Papiens. epist.* 157.

(e) *Mem. epist.* 148.

13. Ad hujus viritatem celerem è nihilo exaltationem ad fortunæ apogeeum, quam præcipitem casum, è sublimi potentia, & dignitate ad inferiora sepulchri; Cardinalis Papiensis binas edidit literas, Gonzagæ Cardinali directas, quarum prima est etiam sine fine (f). In utrâque autem totus est, ut se simul, ac Mantuanum compungat, consideratione præcipitis casus Cardinalis Riarii. Nam primam incipit hoc modo: *O Mantuane, aliene infantiæ ad salutem nos instruant. Secunda inchoatur: Quantiis quotidie exemplis erudimur ad vitam, mi Mantuane! Quanta nobis se offert ab alieno exitu disciplina Est. Vel uno hoc exemplo Cardinalis S. Sixti quodnam potest esse conspectus &c. Quanti Dracib. de liberi. Eccl. Tom. IV.*

(f) *Card. Papiens. epist.* 147-148 & 149.

discriminis fortunam videbimus? Quamque admonebimur infirmitatis humane? Ecce. Biennio toto hic tantus fortune successus fuit, idem ut apparet festinatus, quàm brevi eras casurus. Quid ergo ex tantâ gloriâ reliquum nunc illo mortuo inspicimus? Ecce. Desit jam Cardinalatus idem propeatus. Evanuisse comitatus ingentes. Convivialium gloria periit. Apparatum divitiarum cessavere. Ludi in lacrymas versi sunt. Vestium nullus illi est usus &c. Quem capere paulo ante Orbis totus non poterat, premit nunc brevis sepulchrum &c. Quis tanto exemplo manendum non censeat in lege sacerdotii?

14. Hæc, & similia scribit Mantuano, Cardinalis Papiensis, non ut Theologus, sed ut Orator: non ut decisor casuum conscientiarum, sed uti declamator, fallaces delicias mundi perstringens. Quæ autem Patres, quæ Scriptores Ecclesiastici, quæ Doctores proferunt tamquam declamatores, instruant ad perfectionem, non obligant ad conscientiam: alioquin si cuncta eorum scripta, ex abundanti zelo edita: si cuncta eorum dicta, ex fervore vehementi prolata, necessariam observantiam exigent, sub pœnâ damnationis æternæ, vel mundo, & incolis ejus. Papiensis ergo instruit animum suum, & Mantuani, ut mediocritate contenti, ampliora non quærant: in casu Concardinalis, fugaces fortunæ lusus edificant: in celeri morte adolescentis, dignitate, divitiis, gloriâ, potentiâ, cunctos sui temporis Clericos transcendentis, agnoscant, stare suam, unicuique diem interitus, & ut plurimum cum minus expectatur: adeoque solliciti sint magis de sempiternâ, quàm de terrenâ felicitate assequenda. Admonet quoque vitandam esse plurium beneficiorum in uno, & eodem viro aggregatam congeriem, adversus quam lingue hominum perstrepebant. Ad hæc omnia simul sumpta, nihil probant pro arctandis Beneficiariis merè simplicibus ad ecclesiastica beneficia.

15. Contextus postea fragmenti epistolæ Cardinalis Papiensis ex adverso citatæ, evidenter impugnât pluralitatem Beneficiorum, & quidem residentialium, animarum curam præferentium: nihil verò de merè simplicibus verba facit. Ait enim: *quatuor quinque pluriumve præsulum sedes occupat unus. Cenobiorum maliorum patres idem unus excludit, minorumque numerum ministros idem unus in domo Dei esse non sinit. Tam multos eiicimus, quàm multa superfluo possidemus. Iterum quoque de omnibus creditis meremur indignè, à quibus, juxta verbum Apostoli, retinentes carnalia, non seminamus eis spiritualia. Quæ enim ratione intendere mens una tam pluribus potest? Et custodis unius oculi tam disjuncta regionibus contueri? Vicaria verò diligentie nullæ ad satisfactionem sunt satis. Mercedem sequantur ille, non fructum: & quod de omnibus ad eas non pertinet, lupis venientibus fugiunt &c. (a). Ex quibus evidenter patet Papiensem loqui de Episcopatibus, & beneficiis Abbatialibus, atque Curatis, quorum possessores non negamus ad residentiam teneri, sed impugnamus, quod ad eam etiam Beneficiarii merè simplices sint adstricti. Alibide Cardinali Papiensi sermonem habuimus, illuc Lectorem si plura petat remittimus (b). Ubi tamen Auctoris hujus & scripta, & facta retulerimus ad probandam libertatem Ecclesiæ prædicendi beneficiis etiam Clericos extraneos; adhuc tamen ex eisdem congruâ ponderatione perpenis, & approbatis, deducitur etiam immunitas Beneficiorum merè simplicium ab onere servitii personalis, & residentiarum.*

16. Citant demùm in præsentî Objectione Contradiçtores, Lessium, Fagnanum, Cujacium &c. Sed istorum periodiceorundem Contradiçtorum libris inserti, nihil probant, quia de beneficiis curatis, & residentialibus agunt, cum quibus beneficia merè simplicia, quidquam commune quoad hoc interesse non habent. Unde superfluum censuimus tam ipsas periodos hic referre, quàm alia eorum scripta subjungere in idem collimantia. Vis ergo Objectionis benè canit: sed extra chorum: alitè clamat, sed casum nostræ disputationis non percutit: adeoque etiam si totum in eâ contentum sine contradictione concederetur; nul-

(a) Card Papiens.
epist. 547.

(b) P. A. Sept. Tom. 2.
sect. 15. 4. 4. & 10.

lum nostræ sententiæ fieret præjudicium: quippè contenta in Objectione ipsâ loquuntur de Beneficiis, & Beneficiariis curatis, atque residentialibus, nos verò contròvertimur de beneficiis, ac Beneficiariis merè simplicibus: statque optimè, quod à primis residentiæ debitum exigatur, non verò à secundis, cum secundorum ratio sit à primis multùm diversa.

17. Respondetur *secundò* ad argumentum, quoddam ea, quæ proponuntur ex Claudio de là Place, quod nos jam suprà latè doctrinam ejus ponderavimus, & nihil prodesset causæ Contradictorum ostendimus ad subtrahendam Beneficiariis merè simplicibus immunitatem ab onere servitii personalis, & residentiæ (a). Nihilominus nè illam quoque, quam præsens Objectio continet indiffeusam relinquamus, promptè admittimus, quod Christus non per Vicarium, neque per Angelum, sed per se ipsum mundum redemit: Verùm hæc elocutio, quantum pertinet ad præsens negotium, videtur potiùs declamatoria, quàm Theologica: & talis, quæ magis deceat Concionatorem ex ambone ad populum perorantem, quàm Doctorem ex cathedrâ docentem quid secundum conscientię leges sit ex necessitate faciendum. Christus non redemit mundum per substitutum, sed per se ipsum. Benè. At quid facit hoc ad causam nostram? Quid probat ad casum? Christus non redemit mundum per Angelum, neque per hominem, tum quia, ut ait Evangelista, oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam (b). Tum etiam quia, ut inquirunt Theologi, necessarium fuit Verbum incarnari, non ut id, sine quo redemptio esse non posset, sed ut id, per quod melius posset ad redemptionis finem perveniri (c). Fuit quoque necessarium redemptionem fieri à Christo per passionem suam, non necessitate coactionis, tam ex parte Dei, quàm ex parte Christi consideratâ; quippè Christus oblatus est, quia ipse voluit (d); sed necessitate finis, quatenus humanum genus non erat nisi per passionem Christi liberandum, eo quod voluntas Dei de Christo passuro, prænuntiata in scripturis, non nisi per passionem ipsius Christi debebat adimpleri (e). Itaque suppositâ præsentia, & præordinatione Dei de passionē Christi futurâ, non erat eventurum, quod homo alio modo, quàm per passionem Christi salvaretur (f).

18. Ex his tamen non inferitur, quod præcisâ Dei præordinatione, non potuisset mundus redimi, atque salvari, sive per Angelum, sive per hominem, sive alio modo, Divinæ potentie magis grato: Nam hoc simpliciter fuisse possibile docet clarissimè D. Thomas (g). Et quidquid sit an alio modo, quàm per passionem Christi potuisset Deo per peccatum offensio satisfieri de condigno, vel ex perfectâ condignitate, vel ex perfectâ iustitiâ compensante offensam Deo per hominem irrogatam (h), quod relinquimus Theologis magis ex proposito ventilandum, aut decidendum nostrum enim non est huic disputationi tuisditi discutiente immorari, & longius ab itinere, quod prosequimur, declinare; hoc unum est, quod simpliciter, & de potentia Dei absolutâ mundus potuisset alter, quàm per passionem Christi salvari: Undè D. Angelinus ait, *modum quo nos per mediatorum Dei, & hominum, hominem Christum Jesum, Deus liberare dignatur, offerimus bonum, & Divinæ congruum dignitati: verum etiam ostendamus non alium modum possibilem Deo desuisse, cujus potestati cuncta æqualiter subjacent* (i).

19. Tamen si verò salus hominum, & mundi redemptio fuerit à Christo Domino immediatè operata; certum est tamèn, quod multa alia, salutem hominum concernentia, atque ad Ecclesiæ edificationem, dilatationem, regimen, & augmentum facientia, non immediatè Christus per se ipsum operatus est, sed per Apostolos, ac discipulos suos, eorumque successores, Undè benè dicit Cornelius à Lapide Christum non omnia ordinasse, sed multa circa Ecclesiæ regimen, pro ratione temporum futurorum ordinanda, commisisse Apostolis, eorumque successoribus (k). Porro cum adhuc in terris conversaretur, multa quæ per se ipsum

(a) P. A. suprà in hoc Tomo cap. 16. à num. 1. ad 17.

(b) Lucæ cap. 24. num. 26.

(c) S. Thom. 3. par. de Satis qu. 1. art. 1.

(d) Galat. cap. 1. v. 7.

(e) S. Thom. loc. cit. qu. 46. art. 1.

(f) Item S. Thom. ibid. 1. 2. c. 1.

(g) S. Thom. 1. par. de Satis qu. 1. art. 1. num. 1. cap. 1. de Causis.

(h) Leonard Poncef de Vicar. nu. 114. fol. 225.

(i) S. August. lib. 12. de Trinitate cap. 16. art. 1. par. 1. v. 2.

(k) Cornei. à Lapide. in c. 1. ad Galat. nu. 1. & 2. Quid.

facere poterat, non peregit, sed Apostolis, & Discipulis suis operanda commisit. Et ita postquam Apostolos ipsos elegit, hos *duodecim misit, præcipiens eis, in viam Gentium ne abieritis, & in Civitates Samaritanorum ne intraveritis, sed potius ite ad oves, quæ perierunt de domo Israel. Eantes autem prædicate dicentes, quid appropinquavit regnum Cælorum: infirmos curate, mortuos suscite, leprosos mundate, demones eicite &c.* (a). Similia inunxit septuaginta duobus Discipulis à se delectis, dicens: *Ite, ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos &c.* In quacunque domum intraveritis, primum dicite pax huic domui &c. (b). Alibi misit duos ex Discipulis suis in Castellum, ut sumerent asinam, ac pullum ejus, quibus uteretur in ingressu Hierusalem (c). Alià vice Apostolos delegavit, ut irent ad quemdam, ut pararet domum, ubi comederet Pascha (d).

20. Omittimus parabolas, in quibus sæpè alloquebatur Apostolos, Discipulos, turbas, & homines illum audientes: parabolas inquam hoc idem, de quo discimus, concernentes; ut est illa Patris familias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam, mittens eos in illam, ut ibi operarentur, & foderent (e). Item alia hominis Regis, qui fecit nuptias filio suo, & misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, qui ingressi in vias congregaverunt omnes quos invenerunt, malos, & bonos, & impleta sunt nuptiæ discumbentium (f). Omittimus historias gestorum ejus huc identidem intuentes rerum, quas aliis operandas delegavit, etiam eas posset ex se ipso ad effectum perducere: pro ut est illa decem virorum lepræ infectorum, qui Christo eunti in Hierusalem occurrerunt, ille autem eos misit, ut se ostenderent à Sacerdotibus, & sanarentur (g). Et ut aliis prætermisissis, breviter multa dicamus, notum est, quod Christus mittens Discipulos suos ad evangelizandum per Urbes, ita illos commouit: *qui vos audit me audit, & qui vos spernit me spernit (h).* Et alibi: *qui accipit si quem misero, me accipit, qui autem me accipit, accipit eum, qui misit me (i).*

21. Quæ omnia cum Christus docuerit, & respectivè operatus sit, & operari voluerit per suos Apostolos, & Discipulos, dum adhuc ipse in terris viveret, ac pro suo libito posset eadem ex se ipso ad effectum perducere; proculdubio tam factis, quam dictis suis ostendit, aliqua esse in Ecclesiâ delegabilia, & quæ possunt per alium adimpleri, aliqua verò indelegabilia. Postremi hujus ordinis fuit redemptio generis humani, quæ supposita præordinatione Dei de Christi passione futurâ, alteri quam Christo non potuit delegari. Primi ordinis verò sunt multa alia superius enunciata, statum, & progressum, aut regimen Ecclesiæ, ac respectivè illius ordinem politicum concernentia, quæ quamvis posset Christus ex se ipso, & immediatè complere, per alios tamen voluit exerceri. In articulo autem nostro possessionis beneficiarum merè simplicium, si super illis ad facta, vel dicta Christi habenda est relatio, dicant quædò Contradictores, cur ad unicum illum actum redemptionis mundi, præsuppositâ ut supra præordinatione Dei de Christo passuro, incommunicabilem, & indelegabilem illa referemus, non verò ad tot alia facta, dictaque Christi, delegabilia, & de facto ab eo delegata? Perperam ergò proponitur ex adverso redemptionis mundi facta à Christo immediatè per se, & non per substitutum, ad inde inferendum, Beneficiarios residentie personalis vinculis alligari.

22. Itaque inter delegabilia, & exercibilia per alium, sunt onera non personalia, Beneficiariis merè simplicibus incumbentia: Hacque optimè, licet, ac justè possunt per alium adimpleri. Nèc ista est nova doctrina, nova praxis, nova nostri temporis adinventio, sed est sententia, praxis, & doctrina, per totam Ecclesiam approbata, custodita, frequentata, ac cum quâ Ecclesia ipsa ubilibet vivit, in eâque consuetudo hac inalterabiliter invaluit (l). Astipulatur huic doctrinæ auctoritas Conciliorum (m): Astipulatur Patrum

con-

(a) Matth. cap. 10. num. 5. Marc. 6. 7.

(b) Luc. cap. 10. num. 1.

(c) Matth. cap. 21. num. 1.

(d) Matth. cap. 26. num. 19.

(e) Matth. 22. num. 7.

(f) Matth. cap. 22. num. 13.

(g) Luc. cap. 17. num. 14.

(h) Matth. cap. 23. num. 16.

(i) Luc. cap. 10. num. 10.

(l) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(m) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(n) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(o) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(p) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(q) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(r) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(s) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(t) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(u) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(v) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(w) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(x) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(y) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(z) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(aa) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ab) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ac) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ad) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ae) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(af) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ag) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ah) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ai) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(aj) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ak) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(al) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(am) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(an) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ao) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ap) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(aq) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ar) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(as) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(at) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(au) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(av) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(aw) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ax) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ay) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(az) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(ba) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(bb) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(bc) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(bd) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

(be) Conc. Trid. sess. 13. cap. 10. Sess. 20.

consensio (a) : Sententia Theologorum astipulatur (b) : Quorum Princeps D. Thomæ hæc habet: *Supposito quod aliquis licitè sit præbendatus in duabus Ecclesiis, scilicet ex dispensatione, considerandum quod ille, qui in aliquâ Ecclesiâ præbendam accepit, duobus obligatur, scilicet Deo, ut ei debitas laudes exolvat pro ejus beneficiis: Et Ecclesiæ, de quâ accepit sumptus. Ea verò, quæ ad Ecclesiam pertinent, subjacent dispensationi Prælatorum Ecclesiæ: & idè hoc debitum, quod debet Ecclesiæ, debet exolvere secundum quod statutum est, vel per se ipsum, si sit præbenda, quæ requirat residentiam, vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundum Ecclesiæ statum, ac consuetudinem (c). Quid clariùs dici potest ad propositum nostrum?*

23. Astipulantur tandem Sacræ Congregationis Decreta (d), nec non Decisiones Romanæ Rotæ (e), ac Jurisconsultorum, & Canonistarum concors sententia, unâ voce clamantium, Beneficiarios merè simplices esse à residentia debito exemptos, posseque onus suis beneficiis inhærens per subdelegatam personam adimplere (f). Quid ultrâ desiderari potest? Quid amplius querunt Contradictores? Perperam sanè allegant Doctores, congeruntque Auctorum sententias de Beneficiariis, & Beneficiis curatis, atque residentialibus eloquentium, quando adsunt & mos generalis Ecclesiæ, & Judicium decreta, & Patres, & Concilia, & Pontifices, & Theologi, & Canonistæ &c.

magno numero, & individualitèr pronunciantes, sine alio modo, prout hucusquè in toto præsentî Tomo probavimus, suggerentes, Beneficiarios merè simplices residentie, ac servitii personalis debito non arctari. His ergo credant, his deferant, his acquiescant, ne veritatem potiùs cognitam impugnare, quàm ignotam videantur inquirere.

***
*
*

(a) *Vid. supr. cap. 10. Gr. 11.*
(b) *Vid. supr. cap. 16. Gr. 17.*

(c) *S. Thom. q. 111. 1. art. 3. in corp.*

(d) *Vid. supr. cap. 15.*
(e) *Vid. supr. cap. 16.*

(f) *Vid. supr. c. 19. Gr. 10. Borel. Sam. de-
est. 10. 1. tit. 10. n. 6. Gr.
tit. 10. 1. tit. 10. n. 6. Gr.
Perez de Lara de Ca.
pellanus n. 5 f. 141. Gr.
fol. 142. n. 7.*

C A P U T XXXIX.

In quo evertitur DECIMANONA OBJECTIO, quod Beneficarii merè simplices, non residendo, Ecclesie non deserviant: idèdque nèc redditus suorum Beneficiorum percipere valeant.

S U M M A R I U M.

- 1 Decimanona Objectio, quod Beneficarii merè simplices, non residentes, non serviant Ecclesie, nec adimpleant suum officium.
- 2 Utrumque agunt, si Officium recitant, & onera beneficii, quæ per id non exercent, faciunt per alios adimpleri.
- 3 Beneficiarius debet laudes Deo persolvere, & hoc est onus personale. Alia obsequia debet Ecclesie, & hæc non sunt ità personalia, ut non possint per alium adimpleri.
- 4 Beneficium datur propter Divinum Officium recitandum. Hoc onus in se sumere est quid grave, & pretio æstimabile.
- 5 Omnes Ecclesie sunt una Ecclesia: Beneficarius simplex alicui Ecclesie serviens, bene per alium cetera adimplet, si non est in eis electa industria persone.
- 6 Serviant Ecclesie Beneficarii simplices, quotièd officium recitant, alia onera sui beneficii per alios adimplent.
- 7 Stat cum inæqualitate reddituum æqualitas laboris, à quo merces Beneficiorum non mensuratur. Episcopi omnes æquales sunt in dignitate, tametsi inæquales in proveniibus temporalibus.
- 8 Principes veltigalia recipiunt à subditis, nec eos regunt ex se ipsu immediatè, sed per suos officiales.
- 9 Non idèd tamen veltigalia ipsa non merentur. Sic dicendum de Beneficariis simplicibus, si aliqua per substitutos adimpleant.
- 10 Clericus est idoneus ad beneficia, tametsi solum Tonsuratus. Hsi dicebantur olim Confessores, & Psalmistæ.
- 11 Si Beneficarii simplices non possent onera per alium adimplere, non liceret beneficia hæc simplicibus Tonsuratis conferre.
- 12 Tam juxta antiquum Ecclesie morem, quàm recentiore, Beneficarii simplices onera sua per alium obire possunt.
- 13 Beneficarii equiparantur usufructuariis, nec possunt onus residentis in se suscipere, quod non habent.
- 14 Nequè Beneficarii præfati novum onus residentis suscipere, nec Præsules hæc beneficiis tale onus addere valent.
- 15 Sui numeri satis faciunt Beneficarii simplices, quotièd Divini officii onus personalitèr, & alia onera per substitutos adimplent.

1. **B**ENEFICIUM *Decimonono* Contradictores hoc modo. Nulla ratio, nullaque iustitia deponit, ut qui non militant in Ecclesiâ, stipendiis militantium in servitio Ecclesiæ perficiantur: sive ut ditentur proventibus Ecclesiæ, illi, qui Ecclesiæ ipsi non serviunt: Jura etenim clamant, beneficium dari propter officium: idest propter personale exercitium officii, beneficium inherens. Sed Beneficarii mere simplices, non residentes apud Ecclesias, in quibus erecta sunt eorum beneficia, sive in quibus adimplenda sunt onera, ipsis beneficiis incumbunt; Beneficiorum fructus percipiunt, absque eo quod officium beneficiorum adimpleant: hocque est contra iustitiam, & naturale æquitatem: ergo Beneficarii mere simplices teuentur ad residentiam, & personale servitium suorum beneficiorum Ecclesiis impendendum: alioquin eorundem beneficiorum proventibus eis non est licitum potiri.

2. Respondetur ad hoc argumentum, illud peccare in solitâ cantilevâ, nempe in supposito. Negamus suppositum, scilicet quod Beneficarii mere simplices non deserviant Ecclesiæ, neque satisfaciant muneribus sui beneficii, nisi eadem ex se ipsis exerceant, ac resideant personaliter apud Ecclesias, in quibus eorum erecta sunt beneficia. Falsum est hoc, & jam supra pluribus in locis, ac multiplicibus motivis ostendimus, hoc non subsistere (a). Ipsi etiam Beneficarii sufficienter, satis, & optime deserviant Ecclesiæ, ac satisfaciant muneribus sui beneficii, etiam si personaliter non resideant, si officium Divinum recitent, & onera suo beneficio incumbant, vel per se ipsos, vel per alios, ab ipsis deputatos, exerceant. *Absens, & presens*, inquit S. Antoninus *servire intelligitur, dummodo bene videat, & bene expendat quod inde percipit* (b). Et ita in licentia hujus Sancti Doctoris, non servit Ecclesiæ ille solus, qui residet, ac ministrat, sed etiam qui alibi consistens bene vivit, & laudabiliter utitur fructibus sue prebende. Hoc dicit D. Antoninus, postquam paulo antè affirmaverat: *si beneficia residentiam non exigunt, tunc nisi esset necessitas, vel utilitas Ecclesiæ, de novo suborta, non possent cogi Beneficarii ad residentiam* (c).

3. Sed si cui hæc doctrina non placet, vel si quis in eâ sibi totaliter non satisfaciât; audiat quid de rigore Theologico, iuxta hanc materiâ veritatis cohæret. Dux sunt obligationes, quas contrahit unusquisque Beneficiatus: Una quoad Deum, ut ei debitas laudes pertolvet, & hæc est personalis: altera quoad Ecclesiam, in quâ erectum est beneficium, ut oneribus beneficio inherentibus satisfaciât, & hæc est realis. Quæ doctrina in pondere, & mensurâ est D. Thomæ scribentis: *Ille, qui in aliquâ Ecclesiâ præbendam accepit, a nobis obligatur, scilicet Deo, ut ei debitas laudes exhibeat pro ejus beneficiis: Et Ecclesiæ, de quâ accipit sumptus. Ea verò, quæ ad Ecclesiam pertinent, subjacent dispensationi Prælatorum Ecclesiæ, & idè hoc debitum, quod debet Ecclesiæ, debet exolvere secundum quod statutum est, vel per se ipsum, si sit præbenda, quæ requirit residentiam: vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundum Ecclesiæ statum, ac consuetudinem: Sed debitum, quod debet Deo, per se ipsum debet exolvere. Non refert autem quantum ad Deum, quibus psalmis, & hymnis Deum laudet &c. Sed sufficit, quod semel officium dicat secundum consuetudinem alicujus Ecclesiæ, quare est Clericus &c.* (d).

4. Igitur Beneficarii mere simplices optime deserviant Ecclesiæ, quoad illam primam partem, quæ respicit obligationem coram Deo, recitando Divinum officium, ab Ecclesiâ destinatum: hacque ratione dicitur communitè, quod beneficium datur propter officium (e), nempe propter officium Divinum recitandum; & ita respectu beneficiorum mere simplicium axioma hoc interpretantur Doctores (f). Nec sine magnâ ratione quippe laudes Divinas persolvere, & ad eas quotidie recitandas se personaliter obligare sub pœnâ peccati mortalis, & consequenter damnationis æternæ, non est res parvi momenti, sed est

(a) *Vid. sup. in hoc tom. c. 30. n. 7. & c. 32. num. 6.*

(b) *S. Antonin. 2. p. tit. 25. c. 1. §. 13.*

(c) *S. Antonin. loc. cit. paul. antè.*

(d) *S. Thomas quodl. 1. art. 13. in corp.*

(e) *Cap. quid per obsequium 15. de rescr. in 6. Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 60. & p. 2. cap. 11. num. 1. Barbos. axiom. 16. n. 7.*

(f) *Lotter. de re benef. 1. 2. q. 7. n. 10. & 1. 2. q. 1. n. 1.*

opus laboriosum, opus grave, opus tale, quod qui ad illud non obligantur, idem ultro exequendum non sibi assumunt, adeoque est opus, labor, & exercitium pretiosissimabile, ac uti tale dignum suo stipendio, & mercede, juxta commune proloquium, omnis labor optat præmium. Si enim Sonatoribus, & Cantoribus in Ecclesiâ musicales cantus, & symphonias exerceantibus: si Clericis, & Præbiteris mortuorum funera comitantibus, & preces pro defuncto fundentibus: si Canonici psalmodiam sacram in choro concinentibus &c. sua merces debetur; cur non debetur Beneficario merè simplici, officium Divinum extra chorum, ex debito perfolventi?

2. Quod aliam quoque secundam partem obligationis, quam Beneficiarii merè simplices contrahunt respectu ad Ecclesiam, optimè illi deserviunt, si seruiunt alicui Ecclesie, etiam diuersè ab illà, in quà erectum est beneficium, quia omnes Ecclesie sunt una Ecclesia (a): Et pro unà considerantur à Sacris Canonibus (b), à Patribus (c), & à Scriptoribus (d): estque satis, quod onera, si quæ injuncta sunt beneficiis, uti missarum, anniversariorum, elemosinarum, hospitalitatis, aut alterius cujuslibet operis pii, non personalis, adimplantur vel per se, vel per interpositam personam: quia qui per alium facit, per se ipsum facere videtur (e), maximè in rebus necessario faciendis (f), nec quidem fictè, aut impropiè, sed propriè, ac verè (g): itaut id, quod per nostrum procuratorem facimus, verè per nos ipsos facere videamur (h), nisi actio facienda sit personalis, & necessariò ab eo ipso adimplenda, qui ejus onus in se habet (i), qualis perfectò non est obligatio secunda, inhaerens uti suprà merè simplici Beneficiario.

6. Hinc quamvis beneficia ecclesiastica sint veluti tot stipendia Clericorum deo ministrantium (1); Adcœque illa laudantes debeant in Ecclesiâ ministrare, & deservire; fit quod si Divinas laudes Beneficarii mere simplices personalitèr præstant; reliqua vero munia beneficio coherentia, vel per se ipsos, vel per alios à se deputatos adimplent, semper est verum, quod Ecclesiæ servant, pro Ecclesiâ militanti, Ecclesiam suis obsequiis prosequuntur, idcœque stipendia militantium in Clericali militiâ, & proventus, qui debentur militibus Ecclesiæ deservientibus, promerentur. Nec habenda est ratio minoris laboris personalitèr exhibiti, solum privatè præstando, respectu ad majorem, quem sustinent illi, qui præter Divinum officium, alia onera personalitèr exequuntur. Nam in rebus Clericalibus, Sacerdotalibus, & Ecclesiasticis, merces non mensuratur juxta laborem, sed juxta dignitatem, & officium: unde videmus alicubi parochum vix triginta scuta percipere de redditibus suæ Ecclesiæ, alium verò fortè mille adipisci, Cœrnum alicum Episcopatum non fructificare quingentis aureis, & alicum alium reddere quinquaginta millia, & ultrà.

7. Tām ingens autē est labor Parochi percipientis triginta in regimine sūe parochiæ, quān alterius percipientis mille, Tām ingens est ille Episcopus, cuius redditus vix ad quingentos aures ascendit, quān alterius, qui quinquaginta millia transcendit. Imò interdū fortē contingit laboriosorem esse parochiam, & dioecesim Parochi, & Episcopi, minores habentis redditus, quān percipientis ditiores. Et tamē nihil obstantē hāc redituū diversitate, relatā ad equalitatē laboris, nulla est differentia inter utrumquē Episcopum, & Curatum, quā res Ecclesiarum in locis illis ita reperiuntur divise, taliaque sunt prædia, talis merces ibi Parocho, vel Episcopo assignata, non pro ratione laboris, sed intuitu dignitatis, quæ quantum ad Episcopos in omnibus est æqualis: Undē D. Hieronymus ad Evagriū scripsit: *Ubicumque fueris Episcopus, sive Romæ, sive Eugubii: sive Constantinopoli, sive Regini: sive Alexandria, sive Tavis, ejusdem meriti, ejusdem est Sacerdoti. Potentia divitiarum, vel paupertatis humilitat, vel sublimiorem, vel inferiorem Episcopum non facit. Ceterā omnes Apostolorum successores sunt (u)*, Benē itat ergo, quod unus habeat proventus eccle-

(11)

(b) *C. leguminosus* in fl.
diff. 93 c. *leguminosus* 24
m. 24.

(c) *S. Cyrtus. d. unis. Ecc. Pat. Clam. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836.*

(d) *William dePas-*
quillo, c. 12, Fagnan in
cap. quinto 3. n 60 de
transl. Episc. 12.

(c) *L'esper d'un offi-*
ce public n'est pas une
cause d'accusation
à elle seule, en soi.

(f) *Ang. Arctiv.*
conf. d. n. e. Barbif.
fr. var. Arctiv. n. e.

(2) Vincent, Carac.
in *Synonymy* 402. Car
of the citon.

(i) *Calderin conf. 271*

num. 2. *Acc. Arctia.*
conf. 117. n. 113. *Tufo.*
num. 3. *lit. F. Concl. 7.*

(1) *S. Thomas* quoted.
 Job. 9. art. 45. in corp.

fasticos majores alio, cum inæqualitate, vel æqualitate laboris: Et quod parum operans personaliter, lautum accipiat de suo ministerio proventum: quia præmium percipit pro ratione officii, non pro ratione laboris: fatique operatur, administrat, & servit Ecclesiæ, si personaliter Divinas laudes persolvit, quæ onus sunt personale: & vel per se, vel per alios cœtera munia exercet suo beneficio connexa, quæ sunt onera non personalia, sed realia.

8. Succedit hoc dietim pariformiter in humanis, nec in uno solo rerum, genere, sed in multis, illudque veluti manibus attractamus in Regibus, & Principibus, quibus debentur à subditis contributiones, & vectigalia, tantquam stipendium laboris, propter regimen oeconomicum, & politicum, quod illis impendunt: Et tamén Principes isti non omnia ex se ipsis tantum faciunt, sed aliqua tantum, quæ magis ad eorum personas pertinent; nec immediate per se ipsos, sed mediatè per alios officiales suos populos regunt: Et ideò in illà Provincià, in illà Urbe, Oppido, & loco, à quibus contributiones, ac vectigalia præfata percipiunt, deputant Judices subalternos, qui causis Civilibus, & Criminalibus dijudicandis incumbunt, pacem inter populos promoveant, injurias propulsent, damna reparent, offensas impediunt, oeconomico regimini communitatum invigilent, & sæpè computa expensarum pro fraudibus evitandis recipiunt: hæcque tempore pacis. Si verò bellum occurrat, Princeps raro ad aciem procedit, sed milites congregat, Duces deputat, Præfectos eligit, Generales determinat, qui ad locum, ubi pugnandum est, se recipiant, & Principatum, Principem, ipsosque subditos, à vi hostium tueantur.

9. Nunquid licitè valent subditi Principem reconvenire, illique debitas contributiones, & vectigalia negare, eo quod ipsos non per se immediate regat, ac defendat, sed mediatè per alios ministros, personas, & judices interpositos? Non certè: nec justa esset illorum reclamatio, neque contributionum justa subtractio: quia sufficit, quod Princeps in suà Regià consistens, quæ magis sunt sibi propria per se agat, juxta rerum, & temporum contingentias; alia verò, quæ delegabilia sunt, per ministros subalternos adimpleat. Et idcirco scitissime per utrumque jus, tam Canonicum (a), quam Civile, provisum est (b), prout supra quoque tetigimus, ut qui per alium facit, per se ipsum facere censetur. Idipsum (congruè semper proportionem servatà) dicendum est de Beneficiariis merè simplicibus; Ut stipendia sui officii, & beneficii percipiant, sufficit, quod in loco sibi magis commodo permanentes, quotidie orationi, ab ecclesiasticis regulis designatæ se applicant, & hanc personaliter exequantur, cœteris verò oneribus, si quæ intuitu beneficii complere tenetur, vel per se ipsum immediate, vel mediatè per personam interpositam satisfaciatur.

10. Hic est stylus in Ecclesià inolitus, est mos in totà Christianitate observatus, est consuetudo ubique gentium custodita, cujus si antiquam originem perscrutemur, vel vestigia ejus requiramus, invenimus illam ab ipsis Ecclesiæ primordiis aliquale initium sumere, nec circa illam aliter esse faciendum, quam fiat. Sanè Ecclesià centies desinivit, ad simplex beneficium idoneum esse quemlibet Clericum: Ità Canones (c): Ità Concilia (d): Ità Doctores (e). Nec tantum Clericum in minoribus Ordinibus constitutum idoneum censet Ecclesià ad beneficia merè simplicia, sed etiam Clericum ad ordines non promotum, sed solà primà tonsurà initiatum (f), quoniam per primam tonsuram, juxta formam Ecclesiæ datam, Clericalis ordo confertur, inquit Pontifex (g), sumpto hic nomine ordinis, non rigorosè, sed lato modo. Tales autem Tonsurati, antiquis Ecclesiæ temporibus, vocabantur *Confessores*, atque *Psalmistæ* (h), de quibus memoriam facit Concilium Toletanum I. (i), & Carthaginense III. (j). Illiisque in suis precibus ad Deum annuà recordatione commendat Ecclesià, rogans pro Acolytis, Exorcistis, Lectoris, Ostiariis, Confessoribus (m).

11. Isti autem simplices Tonsurati, sive Confessores, aut Psalmistæ, anti-

Brasch. de libert. Eccl. Tom. IV.

B b b 2

quis

(a) Cap. qui per alios
72. de reg. jur. in d.
c. mulieres. & ille de
semen. canon.

(b) L. quod iussu al.
tenet ff. cod. l. 1. d. de
servit. ff. de vi, l. vi
arm. l. ita ff. quod si
quis ff. de admin. tu-
tor.

(c) C. ex littera de
transact. c. cum ad huc
de reser. Clementin.
quod contingit ff. de au-
rit. de relig. Don.

(d) Conc. Trid. sess. 13
cap. 5.
(e) Brevel. fundat. ff.
de iur. l. 1. c. 1. ff. de
314. Later. de re be-
nef. p. 1. qu. 1. c. 1. ff. de
Benef. disquis. Cler.
p. 1. c. 1. ff. de iur. l. 1.

(f) Conc. Trid. sess. 13
cap. 6.
(g) Cap. cum contin-
gat de elec. l. 1. c. 1.
ordin.

(h) Domin. Magri
not. Facob. Eri. Dou-
rand l. 1. c. 1.
(i) Conc. Tolet. 1. c. 9.
(j) Conc. Carthag. III
cap. 11.

(m) Missal. in Pa-
raclit. ser. 6.

- (a) *Magri luc. cit. P. Psalms in Tona-
m. 101. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.*

quis temporibus canendi, & psallendi officio in Ecclesiâ fungebantur (a). Dicunturque nunc etiam in Ecclesiâ Græcâ *Psalmes* (b). Quorum officium ita describit D. Isidorus: *ad Psalmistam pertinet officium canendi, scilicet benedictiones, laudes, sacrificium, responsoria, Et quicquid pertinet ad canendi peritiam* (c). Alibi quoque fultius eorum institutionem, officium, & modum explicat adhibendum, in cantu ecclesiastico modulando (d). Illis autem Ecclesiâ, præfatis temporibus, stipendia, sive sportulas conferebat, quibus cum nunc beneficia sacra succedant; iustissimè Ecclesiâ ad eadem beneficia simplices quoque Tonsuratos admittit: Admittere autem illos non posset: & admittendo penè quotidie Clericos Tonsuratos tantum, vel in minoribus constitutos, ad ecclesiastica beneficia, quibus absque alio ulteriori ascensu ad sacerdotium perfruantur, erraret, & en ratio. Tàm Clericus, minoribus ordinibus insignitus, quàm alter, solâ primâ Tonsurâ Clericali initiatus, postquàm beneficium ecclesiasticum est adeptus, non potest aliud officium personaliter adimplere, quàm Divinas laudes in Breviario dispositas recitare: Nec enim potest missas ex se ipso, vel plenas, vel in cantu solemniter celebrare (si beneficium harum onus præferat) quia caret ordine Presbyterali; sine quo impossibile est aliquem, tàm privatim, quàm solemniter sacrificium offerre: ergo si necessario deberent Beneficiarii merè simplices missas, & alia similia onera suis beneficiis adherentia, ex se ipsis tantum, & personaliter adimplere, nec eisdem fas esset ipsamet onera per substitutum obire, etiam Ecclesiâ non posset illis Clericis talia beneficia conferre, & conferendo, prout crebrò facit, erraret: quod sine delirio, vel sine læsione fidei, nemini permillum est affirmare.

12. Constat ergò, quod etiam loquendo de toto rigore; & stando etiam antiquæ observantiæ, ad disciplinæ, per priora sæcula, in Ecclesiâ custoditæ, habitoque respectu tàm ad radicalem institutionem beneficiorum merè simplicium, ac illorum, quos Ecclesiâ ad eadem admittebat, primævis illis temporibus, quæ valde à Contradictoribus magnificuntur; quàm ad simplices Tonsuratos, & Clericos minorum Ordinum, quibus Ecclesiâ dietim solet beneficia, de quibus impresentiarum sermo est, impertiri; Beneficiarii merè simplices nullum aliud onus personale habent, quàm Divinas laudes persolvendi. Quod si beneficium, ratione dispositionis per fundatorem ipsius factæ, ad aliud onus obligatur, uti missarum, per designatos dies celebrandarum, hoc onus non est personale, sed reale, adeoque arbitrarium, ut Beneficiarius illud per se ipsum adimpleat, si velit, & sit ordine insignitus ad idem necessario; vel isto carens, aut nolens, onus ipsum per aliquem à se delegatum exerceat. Quare iidem Beneficiarii, tàm officium Divinum persolvendo, quàm alia onera, si quæ habent, vel per se, vel per interpositam personam adimplendo, verè officium, propter quod beneficium illis datum est, exequuntur, idèquæ ipsius beneficii redditus, & fructus, juxta omnem iustitiam, & naturalem æquitatem percipiunt.

13. Tantaque est rei istius veritas, ut pro iustitiâ, & naturali æquitate præfatâ aliter esse non debeat, nec esse posse videatur, tum propter infinitas fere rationes hucusque adductas ad favorem exemptionis Beneficiariorum merè simplicium à debito residentia: tum etiam quia ipsi Beneficiarii nedum oneri personalis residentia non subjacent, sed imò illud, etiam volentes, in se suscipere non possunt, nec eodem propria beneficia gravare. Siquidem Beneficiarii, dum vivunt, æquiparantur usufructuariis (e): & hi viceversâ in re, quâ fruuntur, dicuntur Beneficiarii (f), taliter ut inter utroque, quibusdam in rebus, congrua curat proportio. Beneficiarii autem, tamquam usufructuarii bonorum Ecclesiæ, non habent dominium proprietatis illorum, sed solummodo usum. Usufructus verò communiter definitur, quod sit jus utendi, & fruendi rebus alienis, salvâ rerum substantiâ (g). Ergo Beneficiarii tenentur conservare beneficia, quæ possident in eâ juriur, & rerum integritate, in quâ eadem acceperunt. Sed beneficia merè

(a) C. fr. de presb. Cur. c. requisiti de tona-
m.

(f) Card. de Luc. de
benef. dist. 21. n. 11. 12.

(g) L. 1. § usufructus
ff. de usufructu.

simplicia acceperunt sine onere residentiz; ergo sine illo onere debent eadem conservare, ac ad suos successores transmittere: Et sic etiam si velint, non est ipſis liberum ſuas præbendas personalis residentiz debito arcere.

14. Accedit ad hæc vinculum juramenti, quo cuncti Beneficarii ore proprio ſe conſtringunt jura ſui beneficii fideliter conſervandi, nec illis præjudicium aliquod inferendi: quare ſas non eſt eis beneficia, quæ poſſident inſolitis ponderibus onerare (a), nequè majores obligationes eiſdem injungere, quam fuerint in erectione (b), nimium autem grave onus apponerent ſuo beneficio, ſi onus residentiz personalis in ſe ſuſciperent, & beneficium ipſum à propriâ ad aliam ſpeciem transferrent, ſive de merè ſimplici in reſidentiale mutarent. Quinimò ſi hoc vellent facere auctoritate privatâ, reſiſteretur eiſ per Judices eccleſiaſticos, ne præjudicium fieret ſuccelluris in beneficio. Et quod notabile eſt hanc poteſtatem, ſive libertatem addendi nova onera beneficiis merè ſimplicibus, nedum non habent Beneficarii, ſed imò ea carent etiam Epilcopi, & Ordinarii locorum, niſi tales concurrant circumſtantiz, quæ in eiſ aliam ſtabiliant. Et ita ſancitum legitur, ne Præſules beneficia merè ſimplicia in parochialia convertant (c): Nè Beneficiarios merè ſimplices ad reſidentiam compellant (d): Nequè illos urgeant ad perſonaliter inſerviendum, ſive ex ſe ipſis ſatiſfaciendum oneribus proprii beneficii (e). Itaque ipſis Beneficariis nulla alia remanet obligatio perſonalis, niſi illa Divinas laudes ore tenus perſolvendi; cæteris oneribus pro eorum arbitrio, vel per ſe, vel per perſonam interpoſitam adimpletis.

15. Ex quibus omnibus evidens, ac patentiſſimum reſtat, quod Beneficarii merè ſimplices, nedum optimè, ac tutâ conſcientiâ, poſſunt ſe immunes tueri, ac eximere ab onere perſonalis residentiz, & munera ſuo beneficio in hærentia, per alium adimplere; ſed imò ex oppoſito non poſſunt, ſalvâ conſcientiâ, onus reſidendi, & perſonaliter munia ipſa exercendi, à quibus, ex naturâ ſuâ, præſati Beneficarii ſunt immunes, voluntariè, ac ſcienter, ac privatâ auctoritate in beneficia ipſa ſuſcipere, atque libertati beneficii ſui præjudicium inferre, quia Domini non ſunt ea ſubjugandi indebitæ ſervituti: ſed quemadmodum illa libera ſuo ceperunt, ſic libera ſervare debent, & in primâvâ libertate ad ſuccelluros transmittere. Optimè igitur ſuo muneri ſatiſficiant ipſimet Beneficarii, ſatiſque ſerviunt Eccleſiæ, ac quidquid debent coram Deo, & hominibus exe-

quantur, ſi onus perſonale recitandi horas canonicas perſonaliter adimplent: alia verò munia, ſi quæ ſunt ſuis beneficiis injuncta, vel immediatè per ſe ipſos complent, vel mediatè per alios à ſe deputatos ad effectum perducunt.

***

(a) *Lettre de ré-bénéficiaire* q. 32. n. 10.

(b) *Idem ibi citat.* num. 11.

(c) *Sacr. Congr. ap. Garcia de benef.* p. 1. c. 5. m. 3. *Barboſ. Apoſt. de iſ. collat.* 64. n. 4.

(d) *Sac. Congr. apud Garcia de benef.* p. 1. c. 2. n. 9. *Lexon. ſum. quæſt. regul.* 10. 1. *P. beneficii* num. 16.

(e) *Barboſa ſum. Apoſt. de iſ. P. beneficii* collat. 64. n. 5.

C A P U T X L

In quo diruitur VIGESIMA, & ultima OBJECTIO, de Inconvenientibus, quæ supponuntur ex non impensâ per Beneficiarios merè simplices residentiâ, & servitio personali Ecclesiæ, profluere.

S U M M A R I U M.

- 1 Vigesima Objectio, quod ex non impensâ per Beneficiarios simplices residentiâ, succedant plura mala.
- 2 Similia inconvenientia exaggerat Joannes Papa XXII. ad quæ tollenda, obligandi sint Beneficarii ad residentiâ.
- 3 Concilium Ravennæ non loquitur de Beneficariis merè simplicibus. Verba præcedentia declarant sequentia.
- 4 Joannes XXII. sermonem habet de Beneficariis residentialibus, in quibus electa est industria persone.
- 5 Idem est de sanctione Urbani V. Beneficarii residentiales tenentur residere, quid & ipse in eis ostendit electam esse industriam persone.
- 6 Similia habentur ex Bonifacio VIII. ex D. Thomâ, & aliis, qui loquuntur de Beneficariis residentialibus.
- 7 Eisdem Cardinalis Papiensis exaggerat mala, quæ proveniunt ex coactione beneficiorum residentialium.
- 8 Mala, quæ decantantur in Objectione, succedunt etiam in Beneficariis residentialibus: ergo non ex defectu residentiæ proveniunt.
- 9 Eisdem etiam D. Bernardi erant inconvenientia in oppositum exaggerata: bonumque est, quod nunc sint minora.
- 10 Juris remediis non residentie adiectione cogendi sunt Beneficarii simplices ad evellenda inconvenientia.
- 11 Inconvenientia ipsa rarè succedunt, quippè Beneficarii merè simplices, ut in pluribus, rectè se gerunt, prohiç paret ex praxi.
- 12 Non quod aliqui Beneficarii malè se gerat, gravandum est novo onere beneficium, nec alii Beneficarii rectè se gerentes.
- 13 Nulla est ars, ex quâ interdum non aliqua profluant mala. In mundo mali cum bonis admixti sunt.
- 14 In Arcâ Noë, in domo Abraham, Jacob, David, in collegio Apostolorum sanctis, mali, & mala fuerunt.
- 15 Non ex eo quod aliqui Beneficarii merè simplices malè se gerant, subjungenda sunt oneri residentiæ illorum Beneficia, & alii Beneficarii.
- 16 In Evangelio inhibuitur est evellere zizanias, ne eradicaretur & triticum. Mala non sunt corrigenda cum præjudicio bonorum.
- 17 S. Raymundus ex quinque capitibus notatum Clericum affirmat esse in peccato, quod non est de iisdem singularitèr sumptis.
- 18 Loquitur de Beneficariis residentialibus. Pluralitas beneficiorum in Clerico excludit residentiâ ab alterutro.
- 19 Idem Sanctus collegit Decretales Pontificum, in quibus Beneficarii simplices eximuntur à debito residentiæ.
- 20 Monentur Contradictores ut veritati deferant: Honor enim est Divinæ majestati cedere, & auctoritati Ecclesiæ non reluctari.

1.

DITICIUNT *Vigesimo* Contradictores hoc modo. Multa inconvenientia, & infinita mala proveniunt ex eo, quod Beneficarii merè simplices apud suas Ecclesias non resident, illisque personaliter non deserviunt: Nam honorificentia, & cultus Dei deperit, Ecclesie defertur cernuntur, & ministrorum penuria laborant; non exercentur in eis sacre functiones;

Templa diruuntur: eorum bona ab Affictuariis dissipantur; Sacra paramenta deficiunt, nec ibi nisi absoleta, & sordida reperiuntur; Clerici, qui deberent suis Ecclesiis fungulari, Romæ, vel alibi otiantur, ibique aut vitis incumbunt, aut lucris inhiant, & honoribus acquirendis; reparationi Ecclesiarum, partem fructuum non impendunt: aliam partem pauperibus non distribuunt: alia demum inde mala proveniunt, quæ ita defest Concilium Ravennatense; *quorundam Clericorum desidiam, & periculosam negligentiam radicis extirpare volentes, qui in eorum Ecclesiis residere negligunt, in grave præjudicium animarum ipsorum, & scandalum plurimorum, propter quod Ecclesie sapientis divinis defraudantur officiis, cultusque divinus minuitur, quem summo cordis desiderio augeri desideramus (a).* Fuit mala eadem dolenter exponit Urbanus Papa V. his verbis: *Ex quo hujusmodi Beneficariis nequicuntibus in diversis beneficiis residere, diminutio Divini cultus, hospitalitatis defestus, ecclesiasticæ libertatis, & jurium perditio, ac rerum lapsus, prædiorum destructio, ædificiorum, & ipsarum Ecclesiarum ruina, visorum pullulatio, animarum pericula &c. veniebant (b).*

(a) Conc. Ravenn.
ann. 1317. c. 19.

(b) Urban. V. Conc.
suæ sedis. ann. 1361.

2. Et adhuc prolixius eadem inconvenientia Joannes Papa XXII, exaggerat, clamans; *Unde inter cetera inconvenientia, subscripta sequuntur, quod videlicet interdum unus, qui unicuique quamvis modicum vix officium implere sufficeret, plurimorum sibi vendices stipendia, quæ multis literatis viris, vix paritate, ac testimonio bonæ famæ possidentibus, qui mendicant; possent abunde sufficere, equâ distributione collata: Habentibus ipsa paratur vagandi materia, Divinus cultus minuitur, hospitalitas in ipsis beneficiis debita non servatur. Et dùm non sunt sui in unaquaque regione rectores, Ecclesiarum detrahatur commodis, & honori, quæ carentes defensorum auxilio, in iuribus suis, & libertatibus multipliciter collabuntur, & ruinis patitur ædificia nobilia, quæ magnificencia extruxerat decessorum, & quod amarum est dolendum, animarum cura negligitur, & visorum sensibus fomentum periculose præbetur (c).* Cum ergo ex non impensâ residentiâ Beneficiorum merè simplicium tot inconvenientia, & tanta mala proveniant, quæ oportet avertere, ac ab Ecclesiâ longius ablegare, sequitur ex consequenti, quod ipsi Beneficarii ad actualem residentiam in suis Ecclesiis faciendam, & ad servitium personale, suis beneficiis irrefragabiliter impendendum, sint iustitiâ, & æquitate flagitante costricti. Et ideo benè D. Raymundus de Pennafort in sua Summâ proponens questionem, an Clerici seculares, qui non intersunt divinis officiis, nec resident, nec deserviunt Ecclesiis, sint in statu salvandorum, diserte negativè respondet; parvipendens, quod ex hac sua sententiâ aliqui scandalizentur, volentes applaudere sibi in peccatis (d).

(c) Extravag. Extr.
c. 1. de præbend.

(d) S. Raym. Sum.
lib. 1. c. 1.

3. Respondetur primo ad hoc argumentum (quod magnum fortè strepitum facit apud minus peritos; nullum verò effectum parit apud sapientes) negando suppositum, nempe quod Concilium Ravennatense, Urbanus V. & Joannes XXII. in Extravaganti Exorabilis, loquantur de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus: Nam legenti eorum scripta, cum totâ serie antecedentium, & succedentium, evidentissimè patet, eorum sermonem ad Beneficiarios curatos, chorales, & residentiales esse directum. Et sanè Concilium Ravennatense immediatè antecedentè ad locum in Objectione citatum, agit de Canonicis, tam ad Cathedrales, quam ad Collegiatas spectantibus, jubetque illo-

rum

(a) Concil. Ravenn.
ann. 1174. §.

(b) Idem Concil.
cap. 10.

(c) Berbeserat. var.
Annon. 122. n. 47. &
ibi DD.

(d) Extrav. Extr.
ordibus de proband.

(e) Berbes. tr. var.

Annon. 122. n. 6.

(f) Sav. decis. 288.

nu. 1. 30. Paris. de de-

lic. p. 400. §. 10. n. 115.

Extr. 122. n. 10. Ber-

beserat. var. p. 1. §.

100.

(g) Berbes. in e. cum

adit. 1. n. 2. de suc-

cessib. integ. l. 3.

(h) L. licet Imperator

ser. ff. de legat. 1. Serapio

de dec. n. 1. Socin.

conf. 13. n. 39. l. 1.

(i) Cap. adia de reg.

jur. in 6. cap. in p. 100.

est. l. 1. §. 1. in p. 100.

§. in p. 100. §. 1. in p. 100.

DD. ff. de reg. iur. l. 1.

quodam §. de iur. &

prohib. l. 1.

rum numerum, ubi jam non est statutus, sine dilatione decerni (a). Immediatè post edit decretum de distributionibus quotidianis (b), quæ non dantur nisi Beneficiariis residentialibus, & choralibus. Quia ergo tam verba præcedentia declarant sequentia, quàm è converso (c); tametsi ex ipsâ lecturâ canonis intermedii Contradictoribus allegati, non constaret, ibi agi de Beneficiariis residentialibus, choralibus, & curatis; hæc ipsa ponderatio extremorum antecedentis, & subsequæ, esset sufficiens ad probandum, quod Concilium ea, quæ sancit, sancit non de Beneficiariis merè simplicibus, sed de implexis onere residentia. Quis dubitat autem, esse ad personalem residentiam personaliter obligandos Clericos, beneficia choralia, & curata possidentes?

4. Similiter Joannes Papa XXII. in Extravaganti citatâ, invehitur contra eos, qui in diversis Ecclesiis, nedum vicinis, sed etiam ab invicem longè distantibus, imò nonnunquam in diversorum regnorum partibus sitati, duas, aut tres, aut plures dignitates, personatus, officia, seu prioratus, aut diversa ecclesiastica beneficia, curam animarum habentia, possidere inveniuntur, prout ex præmio, sive ex initio ipsius Extravagantis agnoscitur (d). Et tunc quia verba legis intelligenda sunt secundum subjectam materiam, de quâ loquuntur (e): tunc etiam quia, ut innuimus, verba antecedentia declarant sequentia (f); tuncque præsertim quando prolata sunt per modum causæ, ita ut dispositivè se habeant (g); p'salmiter constat, quod Constitutio, sive Extravagans præfata non percutit casum Beneficiariorum merè simplicium, sed solummodo curatorum, & choralium, sive residentialium, quales sunt ii, qui possident Dignitates, personatus, prioratus, & beneficia, curam animarum habentia. Proculdubio ad residentiam personalem sunt urgendi Beneficarii residentiales, curati, & chorales, ut per se ipsos suis perfungantur officiis: cum enim in eis, ut pluries notavimus, electa sit individua industria personæ; personaliter quoque debent exercere munia suæ præbendæ. Sed quoniam hoc non succedit in Beneficiariis merè simplicibus; hinc fit, quod hi Extravaganti Joannis XXII., & decreto Concilii Ravennatis non adiguntur, ut debeant in locis sui beneficii personaliter residere.

5. Idipsum dicendum esse de sanctione Urbani V. patet ex lecturâ contextus: Et quoniam, ubi verba sunt clara, superfluum est illorum interpretationem querere, vel super illis conjecturas formare (h); inutile censemus eadem perscrutari, & ad solos Beneficiarios residentiales restricta esse docere. Quibus ita se habentibus, cum jam auctoritates in Objectione positæ, nec Beneficiarios, neque beneficia merè simplicia complectantur, sed solummodo residentialia, & curata, sinasque in poenalibus, & odiosis, in quibus non est extensio faciendâ, sed potius restrictio (i); hinc fit, quod argumentum est de subiecto non supponente, nostrumque ad casum non facit: fatemur etenim liberrimè, quod Beneficarii curati, & chorales, sive quocumque alio titulo residentiales, ad personalem servitium, & residentiam, faciendam apud Ecclesias suorum Beneficiariorum tenentur; sed non ideo sequitur, quod ad eandem Beneficarii quoque merè simplices sint adstricti. Et quamvis inconvenientia præfata sicut accidunt in Beneficiariis residentialibus; ita quoque accidunt, vel accidere possunt in merè simplicibus; tamen hoc nihil refert quantum ad presens negotium: quippe Beneficarii residentiales non tenentur ad residentiam, quia mala illa possint succedere, sed quia electa est industria illorum personæ ad personaliter exercenda munia, illi beneficio residentiam exigenti formaliter inherencia, quod non succedit in Beneficiariis merè simplicibus.

6. Collimat in idipsum declamatio Bonifacii Papæ VIII. adversus Clericos non residentes, & juris corpori sub hoc themate inserta: *Ex quo insolentia oriantur vagandi, & dissolutionis preparatur materia, minuitur cultus Divinus, quem deservimus angeri, & officina plerumque (propter quod beneficium*

ficiū ecclesiasticū datur) omittitur (a). Consonat ex Patribus, & Theologia D. Thomas, de iisdem hæc deformitates recensens: *Sequitur diminutio cultus Divini, dān unus loco plurium insititur. Sequitur etiā in aliquibus defraudatio voluntatum testatorum, qui ad hoc aliqua bona Ecclesiæ contulerunt, ut certis numeris Deo deservientium ibi esset. Sequitur etiā inæqualitas, dān unus pluribus beneficiis abundat, & alius nec unum habere potest, & multa alia huiusmodi, quæ de facili patent* (b). Omittimus alios minoris momenti Theologos, ac Scriptores, qui coherentibus vocibus carpunt Clericos non residentes. Verū nec Bonifacii VIII. quidquam proficit clamor, nec D. Thomæ, nequē aliorum minoris momenti, quā illorum locutio ad Beneficiarios merē simplices non est directā, sed ad solos curatos, chorales, atque residentiales, quos ultrō fateamur esse residentię debito adstrictos, ex rationibus mox allatis, quæ afficiunt quoad illos, sed nihil prævalent ad gravandos Beneficiarios merē simplices novo residentię onere, quod de suā naturali conditione non habent.

(a) Cap. quid per ambiciōnem 15. de rescriptis.

(b) Sanctus Thomas. quodl. 9. art. 22. in corp. in mod.

7. Sic & ex Scripturibus Ecclesiasticis Jacobus Cardinalis Papiensis aliquandō literis ad Franciscum Gonzagam Cardinalem Mantuanum directis, itā ē cordis intimo peroravit: *recense meum coacervatarum administrationum quantum sint mala, quantumque nos involvant criminibus. Defraudamus primo loca Deum gloria jussu obsequii sui: quod enim illi persolvi pluribus administrationibus oportet, per unum cogimus fieri &c. Rurū debilius corpus Ecclesiæ. Quatuor, quinque, pluriusve Presulū sedes occupat unus. Cænobiorum multorum Patres idem unus excludit, minorumque numerum ministros idem unus in domo Dei esse non sinit. Tā multos eiiciunt, quā multa superfluo possidemus. Iterum quoque de ovibus creditis meremur indigni, à quibus iuxta verbum Apostoli, metentes carnalia, non seminamus ei spiritalia. Quā enim ratione intendere nunc una tam pluribus potest? Et Custodis unius oculi tam disuncta regionibus contineri* (c). Hæc Papiensis: sed & iste, non secus ac alii præfati, de beneficiis residentialibus manifestissime effatur; recurritque discursus paulō antea expositus, quod ab istis ad beneficia merē simplicia sermo non currit, quā inter utriusque speciei beneficia æquilibrata proportio, ac paritas æqualiter non occurrat.

(c) Card. Papiensis epist. 147.

8. Respondetur secundū ad Argumentum, iterū negando suppositum, sive bina supposita infimul complicata: nimirū quod mala, & inconvenientia ex adverso objectata succedant in solis, & in omnibus Beneficiariis merē simplicibus. Non enim in solis Beneficiariis merē simplicibus hæc succedunt, quā eadem in Beneficiariis quoque residentialibus accidere conspiciuntur, Ecquod namque Parochi, Priores, Præpositi, Abbates, Archidiaconi, Canonici, Mansionarii reperiuntur, qui tametsi apud suas Ecclesias resident, in memorata prouunt mala? Quot fluunt bona ecclesiastica devastari, sacras ædes dirui, Divinum cultum negligi, curam animarum despici, paramenta Sacra deficere, Ecclesiarum jura perire: docendo populo non incumbunt, pascendis verbo, & exemplo subditis non attendunt: manus subtrahunt ab eleemosynis, avaritiæ, ludo, crapulæ, ebrietati, & interdū etiā scortationibus, aliisque vitiiis se involvunt? Utinā non ista crebrō vel in uno, vel in alio loco succederent? Episcopi, qui præsumt suis Diocæbus, poterunt hæc de re congruum, & experimentale testimonium perhibere. Ergo mala, quæ in oppositum decantantur, si, & in quibus succedunt, non ex defectu residentię proveniunt, sed ex inertia, desidia, pravæque Beneficiariorum animi voluntate, ac laxitate conscientię: sive resident, sive non resident.

9. Totus erat D. Bernardus in exclamando adversus Beneficiarios sum ætatis, quod *habita milites, quæstus Clericos, actū neutrum exhiberens: Qui subdit, neque ut milites pugnare, neque ut Clerici evangelizant. Cujus ordinis Brasib. de libert. Eccl. Tom. IV.*

C c c

sunt?

sunt? Cùm utriusque esse cupiunt, utrumque deferunt, utrumque confundunt. O miserandam Sponsam, talibus eruditam paranympsis: qui assignata, entium, ejus proprio retinere questui non verentur (a). Et alibi: ecclesiastica dignitas officia in turpem questum, & tenebrarum negotia transferunt, nec in his salus animarum, sed luxur quæritur divitiarum. Propter hoc tonduntur: propter hoc frequentant Ecclesias: missas celebrant: psalmos decantant. Præ Episcopis, & Archidiaconis, Abbatibus, aliisque Dignitatibus, impudentèבוד decertatur, ut Ecclesiarum redditus in superfluitatibus, & vanitatis usus dissipentur (b). Vides quod inconvenientia illa, quæ à Contradictoribus exaggerantur, erant quoque tempore D. Bernardi; erant antea, & erant post. Quæ si per tot annorum centurias non potuerunt prorsus evelli; quid mirum si aliqua eorum adhuc supersint? Si nunc sunt minora; gratias agamus Deo, quod Ecclesia perget in melius, & paulatim eradicentur vitia, quæ tempore nostrorum antenatorum erant pejora. Vel si tunc erant communia, cunctis Beneficiariis etiã residentialibus; gaudeamus, quod nunc redacta dicantur ad solos merè simplices Beneficiarios.

10. Cùm igitur tot ipsa mala, ubi plùs, ubi minùs, respectivè occurrant, etiã in Beneficiariis curatis, & choralibus, residentiam facientibus, non, verò solum in Beneficiariis merè simplicibus, à residentia personali deficientibus; pater, quod residentie defectus non est illorum causa, sed pravi animi affectus: & sic vel Beneficarii resideant, vel non resideant, mala eadem non extirpantur, nisi conscientie laxitas corrigatur. Huic ergò emendandæ incumbendum est, ubi, & respectu ad quos ita sit opus, non coarctandis ad residentiam Beneficiariis merè simplicibus de naturâ suâ à tali onere exemptis. Quemadmodum Beneficiariis curatis, choralibus, & residentialibus, in antedicta mala prouentibus, non inculcatur personalis residentie assiduitas, sed emendatio morum, voluntatis morigeratio, earumdem inordinationum euulsio, monitionibus, oburgationibus, minis, multis, pœnis, fructuum subtractionibus, aliisque juris remediis. His ergò Beneficarii quoque merè simplices proficue sunt pulsandi, si mala ex eorum culpâ succedant, si Ecclesiæ, si bona earum detrimenta patiuntur, si Divino cultui præjudicium inferunt, si alia tandem inconvenientia succedunt, quæ in Objectione magnificantur: non verò residentie laqueis inutiliter implicandi, & onerandi pondere, quod non habent. Tantò magis quod superadictio novi oneris residentie refuuditur in ipsum beneficium, quod cum antea esset liberum; sit servile: justum autem non est, quod si Beneficiarius delinquit, plectatur beneficium, nè inter nos parabola vertatur in proverbium istud: Patres comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obsupuerunt (c).

11. Omnes pariter Beneficarii merè simplices præfata mala, & inconvenientia non incurrunt (quæ est alia pars memorati suppositi, vel aliud suppositum, de quo loquimur) sed valde pauci in eâ prolabantur, & pro uno sic errante, ceutum toto zelo rectè procedunt. Cernimus enim Cardinales, Episcopos, Abbates, Præpositos, Canonicos, Presbyteros, Clericos, qui beneficia merè simplicia possident, religiosè, ac piè vivere: de honore Dei esse sollicitos: Missam assidue celebrare: Orationi se addicere: Functiones Sacras, quas debent, vel per se ipsos, vel per alios viros idoneos adimplere: juribus ecclesiasticis custodiendis invigilare, ac si opus est, litigiis, atque dispendiis contueri: Ecclesias reparare, illasqueundas, nitidas, paramentes, & utensiliis benè instructas reuere: pauperibus elemosynas, tum secretas, tum publicas, impertiri: ut arva colantur, domus rurales farterecè serventur, insistere: arbuta plantare, vineas, ac vites augere, agros quandoque comparare, interdum hereditates, & legata de bonis propriis, & patrimonialibus Ecclesiis, & beneficiis ipsis deferre: ac quidquid sit, an aliqui fortè valde rari des-

(a) S. Bernard. de Consid. lib. 2. ad fin.

(b) S. Bernard. in psalm. Qui habitat.

(c) Ezechiel. Cap. 18. vers. 2.

fides, & inertes, diversimodè se gerant; certum est, quod ut in pluribus Beneficarii merè simplices Ecclesias, & bona beneficiorum suorum solertè custodiunt, eorumque oneribus fidelitè satisfaciunt, vel amore Divini cultus, vel utilitatis propriæ intuitu, vel vitandæ humanæ ignominie gratiâ, vel timore pœnarum, quibus desides percutiuntur. Unde ista enormia, & adeo immoderata inconvenientia, quæ exadverso decantantur, in praxi sunt valdè rara, nec digna, ut de illis tanta dicantur.

12. Et quatenus etiam ut plurimum (quod non est) Beneficarii merè simplices præfatis deordinationibus, exadverso decantatis, ac multum exaggeratis, causam darent, prædia, domus, Ecclesias in deterius ruere sinerent, missas, anniversaria, pia opera, & onera quæque beneficiis inhererentia, non implerent, vel aliter à sua obligatione dederent; hoc non probat, quod debeant ad residentiam personalem urgeri, sed solum quod possint, & debeant per Ordinarios locorum, vel aliis respectivè per legitimos superiores, pœnis, multis, sequestrationibus fructuum, aliisque juridicis remediis, ad sua onera prorsus adimplenda compelli: posse tandè, & debere vitia corrigi, mala percuti, inconvenientia divelli; non verò Beneficiario, & Beneficio nova pondera superaddi; alioquin malum curaretur malo, ut inquit Sofocles apud Stobæum (a), & pro eo quod abscinderentur errores, oppositum potius eveniret; nam errores majoribus cumularentur erroribus: correctio esset crimine pejor: remedium esset morbo deterius, dùm pro reis delinquentibus, pœnæ indebitè subicerentur iustis: nempe dum propter culpam Beneficarii delinquentis, novo submitteretur oneri residentie illorum beneficium, quod non deliquit: & demum propter malitiam alicujus Beneficarii incorrectè viventis, aut laxius se gerentis; omnes alii Beneficarii, solertes, & pii, gravi, & insolito residentie personalis pondere premerentur, contra Divinum oraculum sic sonantem: *unusquisque in iniquitate sua morietur*, non aliena: *Omnis homo, qui comederit vocem acerbum, obliuescens dentes ejus*, non aliorum (b).

(a) Jeremia Cap. 23.
num. 12.

(b) Joan. Stobæus.
Serm. 4. num. 12.

(c) Timothe. Cap. 2.
num. 20.

(d) Michæa Cap. 7.
num. 6.

(e) S. Gregor. homil.
12. in Evang.

(f) Genesi Cap. 18.
num. 14.

13. Ceterum, quod in tam numerosâ serie Clericorum beneficia ecclesiastica merè simplicia possidentium, aliqui fortè à recti tramite deviant, & in præfata mala improvide dilabantur; nil mirum: hoc enim fert humana conditio. *In magnâ domo*, inquit Apostolus: *non solum sunt vasa aurea, & argentea, sed & lignea, & fictilia* (c). In mundo nulla est ars, nulla facultas, nulla rerum qualitas, nulla sublimitas dispositio, ex qua non tam bona profluant, quam interdum etiam adversa. Medici non semel egros occidunt: Judices quandocumque proferunt sententias injustas: Theologi aliquando prava dogmata insinuant: Philosophi crebrò heresibus vias sternunt: Amici amicos fallunt, nec raro: Milites ut plurimum vim, & rapinas exercent: Plerique Artifices fraudes committunt: Causidici minus recti litigia fovunt: Scribæ nequiores veris scriptis falsâ commiscunt: Famuli perfidiores heris suis parant insidias: Et oh utinam raro succederet, quod inimici hominis sint domesticus ejus (d). Demum ut benè notat D. Gregorius, in Ecclesiâ mali cum bonis, & reprobi cum electis admixti sunt (e). Hæcque mixtura, ut putamus, probabiliter semper erit, quia usque ab initio temporum quoque fuit. Quam ob causam Abraham interpellavit Dominum dicens: *Nunquid perdes justum cum impio? Si fuerint quinquaginta justi* (declinando deinde paulatim usque ad decem) *peribunt scilicet? Ecce Abis à te, ut rem hanc facias, & occidas justum cum impio, si quis justus sicut impius* (f).

14. Egredi è mundo debet, qui non vult mala in genere morum, quæ in mundo fiunt, vel auribus audire, vel palpebris intueri. Et an detur aliquis locus, in quo nec mala eveniant, nec mali bonis sint intermixti; Contradictorum erit illum assignare, & sub quâ zonâ, sub qua poli elevatione, sub quo zenith sit

Braſil. de Libert. Eccl. Tom. IV.

Ccc 2

indi-

indicare. Nos censemus, quod nulla sit provincia, nulla civitas, nullum oppidum, quinimò & fortè nulla domus, in quâ improbi cum viris probis; ferventes cum piis; & nepharii cum optimis non morentur. Undè D. Augustinus: *quantumlibet vigilas disciplina domas mee, homo sanus, & inter homines vivo: nunc mihi arrogare audeo, ut domus mea melior sit quàm Arca Noè, ubi tamèn inter octo homines reprobos unus inventus est: aut melior sit quàm domus Abraham, ubi dictum est, ecce Ancillam, & filium ejus: aut melior sit quàm domus Isaac, aut de duobus geminis dictum est, Jacob dilexi, Esau autem odio habui: aut melior sit quàm domus ipsius Jacob, ubi letham patris filius incestavit: aut melior sit quàm domus David, cujus filius cum sorore concubuit, cujus alter filius contra patris tam sanctam mansuetudinem rebellavit: aut melior quàm cohabitatio Pauli Apostoli, qui tamèn si inter omnes bonos habitaret, non diceret, foris pugna, intus timores: nunc diceret eum de sanctitate, & fide Timothei loqueretur, neminem habeo, qui germane de vobis sollicitus sit: Aut melior quàm cohabitatio ipsius Domini Christi, in quâ undecim boni, perfidum ac furem Judam toleraverunt: aut melior sit possitudo quàm celum, undè Angelis ceciderunt (a).*

(a) S. Aug. 8. epl.
117.

15. Ità non est locus, qui tametsi bonis abundet, mala tamen, & malos quoque eiusdem intermixtos non capiat. Quid ergò ad hæc? Nunquid exterminandæ sunt provincie, diruendæ civitates, evertenda oppida, desolandæ sunt domus, quia inter multos bonos, mala, & mali quoque homines iusculi delitescunt? Absit. Quare? Quia parcendum est humanæ infirmitati proclivi ad malum: compatiendum est hominum fragili conditioni: & supponendum est, non mirandum, nulla esse Orbis partem à perversis habitatoribus immunem, quando, teste Augustino, nec Arca Noë, nec domus Abraham, nec Aula David, nec ipsius Cælum, nec Apostolorum Christi Collegium, malorum cum bonis caruit admixtione. Ità ergò etiam de Beneficiariis mere simplicibus est sub congruâ proportionem loquendum: non ex eo quod aliqui fortè illorum à propriâ obligatione deficient, statim ipsorum beneficia sunt novo onere prægravanda: nec vitia desiderium sunt solertibus inurenda; nec ob paucorum culpam, cunctorum est innocentia plectenda, gravi pondere, insueti onere, laqueo tandem residentibus, pedes liberos implicante. Non: Imò potiùs his eventibus inhercat quisque consilio D. Chrysostomi sic docentis: *Propter bonos Sacerdotes, etiam malos honorate, ne propter malos, etiam bonos condemnatis. Melius est enim malis iusta præstare, quàm bonis iusta subtrahere (b).*

(b) S. Jo. Chrysost.,
Cores, superj. homil.
81.

16. Habeinus hujus rei parabolicum documentum in Evangelio, ubi detectum est zizaniam crevisse in medio tritici: servi etenim patris familias, dixerant ei: *Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Undè ergò habet zizaniam? Es ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei: Vis imit, & colligimas ea. Et ait, non, ne fortè colligentes zizonia, eradicetis simul cum eis & triticum. Sinite utraque crescere usquè ad messem, & in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizonia, & alligatæ ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregatè in horreum meum (c).* Hoc modo Paterfamilias Evangelicus intemperatè zelum servorum suorum compefecit, ut nos inde discamus, mala non esse corrigenda præjudicio bonorum, nec quod unius proponitur ad remedium, resuere debere in alterius detrimentum. Itaque quantum ad nostrum propositum, neque culpa, quæ in Beneficiariis merè simplicibus, inertia tabelcentibus, reperitur, est refundenda in dociles, & solertes; neque tali pænâ plectendi sunt rei, quæ simul anxiet innocentes. Cumque ex unâ parte remedium residentibus non sufficiat ad mala præserta, si quæ accidunt in Beneficiariis merè simplicibus, evellenda, quia, ut inuimus, communia sunt etiam Beneficiariis residentialibus: & ex aliâ parte remedium ipsum reis applicatum, in detrimentum refundatur infortium, resultat, quod

(c) Matthæi Cap.
13. vers. 27.

quod nec opportuna est, neque iusta compulso Beneficiariorum merè simplicium ad residentiam personalem, quam hactenus nullatenus habuerunt.

17. Respondetur *tertiò* quoad Sancti Raymundi de Pennafort doctrinam, explicando illam, & declarando, prout ejusdem veritas poscit. Proponit Sanctus in loco exadverso allegato, quæstionem non de Clericis à residentia solum deficientibus; an sint in statu salvandorum, nec ne? Sed complicit simul capita, & respectivè vitia permulta, in eisdem Clericis concurrentia, nempe quod *non portant cororam, vel tonsuram, vel habitum congruentem, vel qui non intersunt divinis officiis, nec resident, nec deserviant Ecclesiis*. Et supposito, quod hæc quinque capita, & respectivè vitia in eodem Clerico conglobentur; optimè, ac sapientissime resolvit Sanctus ille vir, talem Clericum non esse in statu salutis. Quis de hoc dubitare debet? Cum evidentissimè peccet, nec talis dicendus sit Clericus, sed Pseudoclericus, & quodammodo Apostata, prout de facto idem S. Raymundus in resolutione quæstionis eum de apostasia redarguit, dicens: *cum enim pro tali apostasia pena gravis, & multiplex imponatur &c. patet quod non est consilium, sed præceptum*, illa adimplere (a). Verùm si D. Raymundus loquitur de Clerico, ex quintuplici capite, ac quinque de causis insimul intertextis ad trutinam vocato, nùm peccet, necne? Non ideo ex quacumque ex illis causis singularitèr acceptà, concludendum est peccare mortalitèr Clericum ipsum, quia ex cunctis simul gravem culpam incurrat.

(a) S. Raym. Sum. p. 1. tit. de Apost. & 10. f. 52.

18. Ceterùm S. Raymundus ea, quæ in præfato loco resolvit, notetur, quod asseverat, non de Beneficiariis merè simplicibus, sed de curatis, & choralibus, aut alià ratione residentialibus, ut ex contextu enitescit. Quidquid autem sit de his, nihil ad nos, qui non de beneficiis residentialibus agimus, sed de merè simplicibus hic eloquimur. Nihilominus tamen beatus iste Vir haberet sermonem de Beneficiariis merè simplicibus, ea non dixisset, quæ protulit, si Clericos, de quibus quæstionem instituit, nullo alio defectu notatos supponeret, quàm residentie non impense apud Ecclesias, in quibus retinent beneficia merè simplicia. Nam cum alibi doceat, in quinque casibus posse aliquem obtinere duas Ecclesias, quorum ultimus est, si habeat unam in titulum, & aliam in commendam (b), quæ retentio necessariò includit subtractionem residentie in alterutro (c); constat quod ille admittit in isto casu exemptionem à debito residentie etiam Beneficiariis alioquin residentialibus: multò magis igitur oportet eam admisisse in Beneficiariis merè simplicibus, ex naturà suà à tali onere exemptis. Si enim cognovit esse in Ecclesià auctoritatem talem, quæ abscondere valet à beneficiis alioquin residentialibus, onus residentie personalis; proculdubio cognovit etiam inesse talem auctoritatem, quæ residentie debitum abstulerit à Beneficiis, & Beneficiarius merè simplicibus.

(b) S. Raym. Sum. l. 3. tit. quod Ordin. sit. Dem. fac. beatus Gregorius l. 3. f. 284.
(c) Fagnan. in cap. Auctor. l. 2. num. 21. de ecc. l. 1.

19. Ad hæc notum est, quod ipse S. Raymundus, de mandato Gregorii Papæ IX. collegit literas Decretales ipsius Papæ, ac præcedentium Pontificum, easque in unum simul redigebat voluminem (d), quod composuit partem corporis Juris Canonici (e). Et quia in ipsis Decretalibus aliqua sunt manifestissime absolventes Beneficiarios merè simplices à debito residentie (f); sicut incredibile est, quod easdem Decretales non legerit, & non sit attente perscrutatus, ità incredibile est, quod visò illarum tenore, liberante præfatos Beneficiarios merè simplices ab obligatione residentie personalis; voluerit ipse oppositum docere, ac quos Jus Pontificum absolvere cognoscebat, idem ipse residenti vinculis irretire. Et ità quamvis etiam D. Raymundus loqueretur de Beneficiariis merè simplicibus, quod negamus, adhuc multiformitèr patet, mentem illius nec fuisse, nec rationabiliter esse debuisse, trahendi super Beneficiarios merè simplices onus residentie personalis, quod non habet.

(d) Barthol. Collett. in lib. 1. Decretal. in præf. num. 2. Cord. de Luca Rel. Curial. l. 2. num. 6.
(e) De Luca. Armo ad Conc. Ales. l. 2. num. 2. Vide suprà cap. 7. num. 17. & 18.
(f) Cap. Clericos 17. de Cler. non res. l.

20. Et per hæc jam satis sit dictum de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, ac de illorum immunitate à debito servitii personalis, & residentie. Restat

Restat ut Contradictores, his auditis, libenter agnoscant veritatem: Agnitâ veritate, humiliter illi deferant: Illi deferentes, ingenuè fateantur, se jam spiritu senioris consilii concitatos, à doctrinâ pristinâ resilire, atque de præfatis Beneficiis, & Beneficiariis id omnino tenere, quod tota observat Ecclesia. Cujus quidem animi mutationis, si expressa signa præbebunt, sibi consulent: se dignos Ecclesiæ filios ostendent: honorem suum augebunt: existimationis sibi præparabunt materiam: & à pravorum illorum hominum se commercio sequestrabunt, de quibus Augustinus: *Homines minus intelligentes, cum arripimus defensionem cujusque opinionis, ab eis vel nunquam, vel difficile insequuntur: dâni docti, atque sapientes magis putari, quàm esse concupiscunt* (a). Sed fortè Contradictores non indigent commoneri ad salutem, revocari ad cor, provocari ad gratiam, mutationem facere voluntatis, quia habent in animo quid immutent: quippè, ut putamus, quæ scripserunt, non in sensu veritatis, sed ut alienæ voluntati suffragarentur scripserunt: ad opportunitatem causæ sibi commendatæ scripserunt: disputaturi, non triumphaturi scripserunt:

benè alioquin sentientes de fide, de Apostolica Sede, de communi sensu Ecclesiæ, cujus auctoritati demùm post contentiones cedere, nec diutius reluctari, fuit semper ingens decus, & honor, de quo mellissimus D. Bernardus: *Summus victoriæ genus, divinæ cedere majestati.*

Et auctoritati matris Ecclesiæ non reluctari, summus honor, & gloria (b).

(a) S. August. *epi.*
174.

(b) S. Bernard. *ep.*
186. ad Eustachium.

F I N I S

Quarti Tomi.

I N D E X

R E R V M . E T . V E R B O R V M

*Primus numerus significat Tomum . Secundus , Paginam
Tomi . Tertius , Paragraphum , seu Numerum Paginæ .*

A

ARON. Ab eo descendentes Pontificatum, & Sacerdotium apud Hebræos tenuerunt Tom. III. Pag. 5. Num. 4. Ei defuncto substituitur Eleazar III. 156. 9. V. *Levite.*

Abbas. Antiqua mentio hujus vocis IV. 20. 4. f. 52. 8. Ex eremo ad

Cenobitas venit . Significat Patrem . Olim dicebatur Major monasterii , vel *Hegumenus* , aut *Archimandrita* I. 132. 3. IV. 51. 6. 2. S. Hieronymus improbat Rectores monasterii dici Abbates IV. 52. 7. Eos uti insignis Episcopalis improbat Petrus Blefensis I. 447. 28. IV. 52. 8. Abbatie , que sunt beneficia merè simplicia ; raro habent prærogativas Abbatiales IV. 4. 5. Undè fluxerint tot Abbatie , & Abbates seculares , qui nunc sunt IV. 52. 8. Quidam Eremita electus in Abbatem à Cenobitis III. 139. 17. Non debet præfici monasterio , qui profectus aliud vitam institutum II. 73. 16. f. 74. 19. III. 278. 21. Abbates ab initio suberant Episcopo Diocesano , qui eos præficebat Cenobitis I. 225. 4. fol. 286. 24. f. 370. 11. III. 136. 12. ad 16. Poterat illos undecumque sumere I. 227. 9. f. 228. 13. 14. Et ex causa deponere III. 137. 14. Vel dimissionem Abbatie concedere I. 381. 1. Successivè variatus est modus eisdem eligendi III. 279. 23. 24. In Digressi Catalaunensi Episcopo præfuit Abbatem monasterii I. 426. 22. III. 138. 15. In Abbatum promotione Episcopi exigebant quoddam emolumentum , ubi non erat privilegium I. 226. 6. 7. II. 202. 14. 16. Eorum electioni aliquando Principes se immiscebant , eique assensum præbebant I. 226. 7. & 10. Eligendus erat Abbas à Monachis Cenobii : non tamen erat de jure , ut eligeretur necessarius aliquis de ipso gremio III. 139. 16. f. 277. 20. Ubi non erat privilegium speciale I. 225. 3. 4. fol. 269. 17. II. 253. 28. 29. III. 136. 12. ad 17. Nostrâ ætate quomodo præficiuntur II. 254. 29. III. 140. 19. f. 290. 22. Aliqui Abbates benedicti à Papâ II. 74. 19. 20. Abbatia est ecclesiasticum beneficium II. 148. 17. f. 167. 5. f. 230. 19. f. 340. 29. f. 384. 10. fol. 428. 25. II. 72. 14. IV. 51. 6. Quod dicitur de ea , locum habet etiam de Episcopatu , & de aliis beneficiis I. 286. 24. II. 72. 14. III. 136. 12. 13. fol. 278. 20. De titulo Abbatibus Abbatum disceptat Abbas Cluniacensis cum Cæsari I. 343. 1. fol. 431. 34. Abbatia quædam in Franciâ , dicta caput totius Archiepiscopii monasterii IV. 132. 11. Hegumecarchium , idest primaria Abbatia IV. 51. 7.

Archontes monasteriorum dignitas Ecclesiæ Constantinopolis . S. Euthymius dictus Hegumenus , vel Abbas Universalis III. 187. 9. Abbas Cluniacensis se indignum reputans titulo Reverendissimi III. 208. 8. Abbas invitus transferri non debet II. 3. 2. Habens monachos sufficientes debebat Abbas dare Episcopo aliquem præficiendum alteri monasterio I. 228. 13. III. 140. 18. Interdum qui fuerat in uno monasterio Abbas , in alio stabat ut monachus I. 167. 2. Abbas refutatus à monachis , eo quod esset nimium austerus I. 402. 29. Abbates plura simul regentes monasteria I. 362. 14. IV. 53. 11. f. 132. 8. ad 12. f. 322. 10. 11. Plures Abbatie per Principes datæ laicis II. 13. 15. 16. III. 134. 7. Datæ cuidam Reginæ IV. 39. 8. Abbates interesse postunt Conciliis I. 191. 15. f. 415. 30. II. 59. 21. 23. Et Ordines minores suis monachis elargiri IV. 52. 8. Alicubi spolia in Ecclesiis à se dependentibus colligebant III. 466. 18. Et interdum exigebant Annatum in dando beneficia II. 212. 12. Abbatissa danc licentiam Moniali transire ad aliud monasterium I. 370. 11. Aliqui Episcopi simul plures Abbatias possederunt IV. 131. 8. ad 12. fol. 322. 10. 11. Abbates carentes curâ , & Conventus non tenebant ad residentiam IV. 151. 6. Abbas Ordinarius alicujus loci nullius Diocesis lato modo dicitur Prælati IV. 263. 10. Abbati non est fas concedere Apostoli I. 1. , seu literas dimissoriales I. 308. 12. IV. 303. 14. Nec Sacramentum Confirmationis conferre IV. 348. 28. Cassinensem Abbatiam Victor 2. uni cum Papatu retinuit IV. 322. 9. Quidam Abbas factus Legatus Papæ ad Rægem III. 384. 20. Abbas quidam , seu Archimandrita in Conc. Chalced. appellatus titulo Papæ III. 212. 16. Alia vid. V. *Abbas* . V. *Privilegium* .

Abajalarus à principatu Apulie executur à Roberto ejus patre III. 319. 16. f. 392. 13. **Abbas Svecionensis** præfuit Episcopatu Remensi pro Hugone puero Præsule I. 335. 14. **Abercius** Hierapolitanus quoddam triticum pro sua Ecclesiâ ab Imperatore Pagano obtinuit II. 176. 6. **Abfalon** Roschidenis duos regens Episcopatus I. 202. 37. IV. 132. 9. 14. **Acacius Amidenis** liberalissimus in redimendis Captivis I. 23. 14. 15. f. 40. 13. f. 43. 22. f. 112. 19. III. 83. 42. **Acacius Constantinopolitanus** ei permittit Papa , ut posset Antiochenum Præfulem Constantinopoli consecrare I. 170. 15. & alia de eo III. 348. 37. 40. Aca.

RERUM, & VERBORUM.

Acacius ipse pluries excommunicatus in censurâ moritur III. 105. 43.

Acceptio personarum reprehensibilis est I. 27. 25. fol. 28. 26. &c. f. 31. 34. f. 548. 9. f. 560. 3. 4. II. 41. 3. In Deo non datur, & cur? I. 518. 13. Quale peccatum sit IV. 45. 24. Incurritur exclusio Extraneorum à beneficiis I. 514. 3. ad 13. fol. 562. 20. II. 45. 19. f. 84. 2. f. 93. 28. f. 125. 15. f. 142. 26. Ex collatione beneficii curati minus digno, omisso digniore IV. 45. 24. f. 65. 10. 11.

Actianus Thessalonicensis: Ei scribit S. Damasus Papa I. 95. 19. f. 66. 21. 22. Quomodo electus II. 242. 1. Designat sibi successorem Anysum II. 235. 12. III. 345. 31. Sollicitudinem plurimum Ecclesiarum habebat III. 187. 9.

Adardas pulsus à Normannis à Sede Nannetensi Romanam petit. Papa ei Pallium concedit, jubetque, ut alteri Ecclesie præficiatur. An Sedem Morinensem in titulum habuerit. Obtinuit demum Turoensem: regebat simul reliquis Nannetensibus. Hincmarus Remensis, modo ei fautor, modo contradictor fuit. Carolus Calvus Rex ei favit: & alia de eo I. 60. 30. fol. 77. 9. fol. 288. 31. 32. II. 289. 13. fol. 460. 16. III. 377. 1. ad 11. IV. 153. 14.

Actus specificatur à fine, & intentione operantis IV. 257. 21. Actusquivocis non tribuunt ullum jus III. 338. 14. V. Facilitate. Actus referribiles ad alium titulum non proficiunt eos alleganti IV. 276. 17.

Adalbertus Bremensis obtinet duas Abbatis I. 402. 19. **Adalbertus** Hamburgensis oblatum sibi Papatum recusat I. 369. 5.

S. Adalbertus Pragensis incedebat nudis pedibus III. 159. 16.

Adalardus Episcopus Veronensis excommunicatus à Papâ, & cur I. 286. 24. II. 72. 14.

Adalgisus filius Desiderii Longobardorum Regis Italia pulsus II. 330. 42. Obiit in prælio apud Beneventum II. 331. 45. Alius Adalgisus Dux Beneventi II. 394. 20.

Ademarus Lemovicen. habens beneficia in Angliâ I. 536. 19. f. 541. 34.

Adenulfus Princeps Capua se prostituit subditum Papæ, & ejus nomine nummos figurare II. 334. 50. & alia de eo II. 397. 26.

Adventus Metensis Papam vocat Præfulem universalem III. 223. 41.

Advenæ. Prælati etiam advenas interdum Civitate donare. Quid Romani, & alii de hoc agerent I. 209. 12. & seq. Advenæ quinam sint? Domicilio mutantur in indigenas I. 492. 43. II. 374. 6. Advenis, & peregrinis reservendis pars bonorum Ecclesie destinatur I. 40. 14. f. 52. 9. f. 56. 19. f. 66. 6. f. 153. 33. f. 293. 10. II. 176. 6. Advenæ sunt benigne excipienda, & honorandi I. 209. 12. 13. Quæ sit differentia inter advenas, peregrinos, & proselytos I. 523. 24. 25. Advenæ dici possunt omnes, qui non sunt de Diocesi Episcopi II. 91. 20. Peregrini amplectentes legem Moysi habebantur pro indigenis inter Hebræos II. 376. 11. Peregrini poterant olim Ecclesiam possessione concedi I. 143. 2. 4. f. 156. 5. f. 389. 25. IV. 29. 3. Alia de advenis I. 157. 9. 11. f. 432. 37. 38. V. *Civitas*. V. *Eleemosyna*. V. *Peregrinus*.

Affixio, sive adscriptio. Clericus et ismo minoribus adscribi debet servitio alicujus Ecclesie III. 147. 34. ad 42. IV. 198. 3. 4. 5. f. 295. 25. f. 298. 1. ad 38. Hinc affixio olim non erat IV. 118. 3. f. 301. 9. Interdum ordinati ad titulum patrimonii ulli Ecclesie affixi I. 69. 16. Illi soli servitio Ecclesie olim adscribebantur, qui in id confectiebant III. 149. 41. IV. 304. 18. Origines, SS. Hieronymus, Paulinus, Martius, & alii nulli Ecclesie affixi fuerunt I. 54. 15. fol. 117. 3. 5. f. 126. 26. III. 149. 42. IV. 229. 2. 3. f. 304. 19. ad 27. Affixio per presbyteratus ordinationem I. 167. 3. Affixio per Monachatum Monasterio editæ professionis I. 81. 22. f. 122. 32. f. 248. 11. & seq. Incardinare quid sit I. 183. 14. 18. f. 187. 31. IV. 308. 32. I. f. 375. 33. III. 147. 34. ad 40. f. 282. 34. IV. 298. 1. ad 7. Directivè, non præceptivè præferibitur hæc affixio Clerici III. 149. 41. 42. IV. 303. 17. ad 27. debet fieri in ipsâ promotione ad ordines I. Si omittatur tunc amplius non est faciendâ III. 149. 41. IV. 198. 4. f. 198. 4. f. 303. 17. Affixus servitio Ecclesie, ne ad aliam transeat I. 68. 14. f. 134. 8. f. 230. 21. III. 92. 13. f. 147. 34. ad 39. IV. 198. 3. f. 298. 1. 7. f. 299. 3. ad 6. f. 309. 25. Potest Beneficiarius simplex affigi servitio alterius Ecclesie, diversâ ab eâ, in qua obtinet beneficium IV. 237. 7. f. 293. 21. Ordinatio ordinatum alicui Ecclesie adstringit IV. 255. 27. Adscripti servitio Ecclesie, debeat ei jugiter deservire IV. 265. 17. At posunt ex iustis causis ab ipsâ Ecclesiâ discedere IV. 198. 4. f. 302. 12. f. 309. 34. Vagabunda vita in Clericis improbat IV. 118. 3. f. 198. 4. 5. f. 261. 5. f. 299. 3. f. 301. 8. 9. 10. f. 319. 36. Affixio est quid diversum à Titulo, ad quem debet Clericus ordinari IV. 293. 18. 19. In canonicis antiquis significabat rem diversam, ab eo quod nunc facit IV. 300. 7. Clericus nullibi spondet permanentiam, nisi ubi habet beneficium residentiale I. 248. 13. 15. Sicut onus, ita & commodum affixio dat Clerico participandi de proventibus Ecclesie IV. 309. 24. Solemnioribus solum diebus jubet Conc. Agath. Clericos ad Ecclesiam convenire IV. 309. 24. An exigi possit à Clerico juramentum serviendi Ecclesie sibi assignat IV. 248. 2. f. 320. 37. 38. Inter Clericum, & Ecclesiam, cui adscriptus est, an matrimonium spirituale accidat IV. 313. 6.

Africanum Concilium 2. Itâ dictum, licet ei plura alia præcesserint. Scripti Papæ ac Venerio Mediolanensi, ut mitterent Clericos ex Italiâ in Africanam I. 131. 2. & seq. Africanum Concilium 3. dictum generale scribit Anastasius PP. ut liceret Donatistas recipere in ordinibus, quos acceperant apud Hæreticos I. 133. 6. 7.

Agapitus Papa Constantinopolim pergit instante Thendato Gothorum Rege. Anthimum deponit, & Mennam illi Ecclesie, manu sua consecratam præficit, permittens Anthimo regressum ad Sedem Trapezuntinam I. 173. 22. & seq. mandat alimenta dari Episcopo deposito II. 190. 9. Io quo sensu dicit se non posse violare canones II. 266. 26. Ab Orientalibus Pater Patrum dictus II. 287. 9.

RERUM, & VERBORUM.

Aganense Concilium cui plures Sacerdotes interfuerunt l. 129. 35. IV. 29. 3. Sacerdotes bona Ecclesiam peregrinis praeberi posse l. 144. 4. Vetat pluralitatem beneficiorum l. 135. 10.

Apelesus equitans super arundinem IV. 146. 15. f. 251. 14.

Aponellus Fundanus praeficitur à D. Gregorio Sedi Terracinae l. 184. 17.

Aicardus Pictaviensis duo regens Monasteria l. 231.

Aidius ejus praedicantis fuit Interpres Ofualdus Anglorum Rex III. 278. 27. f. 409. 33.

Aimericus Lemovicens. Patriarcha Antiochiae l. 472. 27.

Aistulfus Longobardorum Rex ob occupatas terras Papae, coactus à Pipino Rege Gallorum, & alia de eo l. 133. 17. f. 242. 22. II. 330. 42. 43.

Albericus Etruriae Comes praefectus Joanni 10. PP. ad pellendos Italiam Saracenos II. 321. 20.

Albertus Magnus quid fecerat plenitudine potestatis Papae III. 298. 23.

Albertus Imper. cedit Regi Franciae jura Regni Arelatenis, & Burgundiae l. 344. 18. III. 493. 6.

Albionus Longobard. Rex à Narsete acceptus, fundat Regnum in Italia II. 328. 39.

Alcimus desiliens ad Paganismum Sacerdotio hebraico privatus est III. 5. 4. f. 7. 9.

S. Alcinus Episcopus Vicanensis filius Ilicii item Vicanensis Episcopi, & frater Apollinarius Praefulus Valentini l. 144. 5.

Alcivius undenam fuit. Cur iterit in Franciam. A Leone PP. 3. petis absolutionem peccatorum. Discipulus fuit Bedae, & Egberti Eboracensis. Magister S. Ludgeri Monasteriensis. Diaconus Eboraci, Monachus apud Londinium, & Fuldæ. Ivit Romam nomine Caroli Magni. Laudatur ab eximio Viris. Habuit quinque Abbates l. 252. 24. & seq. Alia de eo l. 293. 10. 12. IV. 232. 32.

Alcor stella minutissima, à qua proverbium III. 80. 36. IV. 261. 6.

Aldricus Episcopus Cenomaneensis II. 250. 22. fol. 252. 25. Vexatus appellavit ad Papam III. 299. 27.

Alebrandus translatus de Sede Colonienf. ad Ham-burgensem l. 499. 6.

S. Alexander Cappadox quomodo factus fuerit Episcopus Hierosolymitanus l. 504. & f. 59. 23. & f. 64. 4. f. 81. 21. f. 118. 6. f. 160. 21. folia famia notus III. 42. 47. f. 345. 31. Alia l. 44. 25. f. 53. 11. 15.

Alexander Carthaginiensis factus Episcopus Comanenfis à S. Gregorio Thaumaturgo l. 49. 3. III. 70. 6. f. 360. 21.

Alexander M. dono dedit 4. Civitates Phocioniae Atheniensis II. 344. 17. Poema adulatorium ius flumen fecit proleui, tantumdem minatus Auctori III. 528. 17. Eum noluerunt Scythae sibi dominari, volentes naturalem Regem III. 241. 20. Illi Templum Hierosol. iogredienti, occurrit Iedus Sacerdos IV. 83. 11.

Alexander PP. 2. quomodo, & ejus opera sit promotus III. 386. 25. Ejus electio à Concilio approbata l. 372. 13. 14. Tenuit eum Papatus Episcopatum Lucensem: fatigatus fuit à Cadalo Antipapa. Arguit Jocehium Parisiensem de criminibus. Sanctus ut Abbas Viadocinensis sit semper Cardinalis l.

441. 10. Cogit quemdam ad Episcopatum fumen-dum l. 374. 22. Agit ut subigat S. Sedi Campa-niam II. 354. 5. Terras Regni Neapolis concedit in feudum Normanniis II. 407. 17. 19. Alia de eo l. 360. 14. 15. IV. 322. 9.

Alexander 3. quis & undè fuerit. Ei opponuntur plures Antipapae l. 408. 7. Arguit Abbatem vetan-tem subditis, ne matrimonium contrahant eum extraneis l. 411. 18. Ei feribit Stephanus Tornacen. l. 414. 19. Dat privilegium electiois de gremio Archimandritae Messani II. 72. 15. Gratias agit Hugoni, qui ei miserat librum III. 525. 13.

Alexander 4. offert Regnum Siciliae Edmundo filio Regis Angliae, idèdè Carolo Andegavenfi II. 432. 7. 8. 9. f. 508. 15. Libros Guillelmi de S. Amore igni damnavit III. 526. 15. Edidit Constitutionem Cyprum pro regimine Graecorum III. 401. 15. ad 28.

Alexander 5. mandat expediri Bullas Apostolicas bo-eficiorum intra annum II. 203. 12.

Alexander 6. Hispanus ei in minoribus destinavit Papa Abbatiam in Burgundia III. 411. 36. Privat Regno Neapolis Fridericum Aragonium, allegans inter alias causas, quod executionem literarum Pa-pae impediret II. 516. 8. Investituram Regni ipsius dederat Alphonso 2. II. 509. 17. f. 515. 7.

Alexander Lendensis ordinat Clericos sine titulo. Depositus ob simoniam IV. 290. 10. f. 294. 24.

Alexander Seesie Rex f. Praefaturis dispensandis im-miscet II. 249. 18.

Alexander Severus, ingensq. illius diligentia in ele-ctione monachorum, & Judicium III. 41. 46., eo modo quo faciebant Christiani de promovendis ad munia ecclesiastica III. 160. 17. Noluit dici Pater Patri III. 208. 9.

Alexandria: D. Petrus fundavit Ecclesiam Alexandriae III. 215. 32. S. Marcus totam Aegyptum in Episco-patum, & parochias divisit IV. 23. 13. f. 56. 24. Philo laudat Christianos Alexandriae III. 41. 46. Erant ibi parochiae tempore Arrii l. 105. 14. Quo-modo, ubi, ex quibus, & quo ritu eligenduse erat Praeful Alexandriae l. 82. 24. II. 239. 22. III. 164. 28. ad 32. f. 276. 17. f. 354. 6. Multum poterat in profectione Praefulum Aegypti l. 82. 23. II. 272. 5. An posset Praefules transferre V. Translatio. Clerus Alexandriae vocat S. Leonem Papam universalem III. 420. 35. Quid fecerat S. Cyrillus de Primatu Papae III. 225. 45. S. Gregorius mittit Pallium Alexand. Praefuli III. 217. 27. Arguit Eulogium Alex. ob titulum universalem III. 183. 1. f. 196. 33. Quidam Oeconomus Ecclesiae Alexandriae. memoran-tur III. 103. 40. 41. Et aliqui Patriarchae l. 464. 1. fol. 568. 29. II. 237. 16. f. 277. 19. f. 288. 13. III. 42. 47. f. 89. 5. f. 103. 44. f. 156. 16. f. 165. 31. f. 276. 17. f. 525. 13. IV. 55. 17. Ecclesiae Alexand. sub Ethnicis dices erat. Constantinus Imper. ei triticum assignaverat II. 176. 6. 7. Schisma in electione Patriarchae II. 237. 16. Quidam Patriarchae indè extranei III. 353. 3. Concilio 4. Later. interfuit Pa-triarcha hic per Vicarium l. 464. 1. Diofcorus ju-nior interventionem Papae fit Praeful Alex. qualis fue-rat II. 288. 13. III. 352. 1. ad 7. Alexander desi-gnavit sibi successorem Athanasium, & hic Petrum III. 345. 31. Petrus sedens oon. in solio Episcopa-li, sed in suppedaneo III. 159. 26. Joannes Talai-

I N D E X

da translatus ab Ecclesiâ Alexandrinâ ad Nola-
nam II. 533. 19. Cyrus Alexand. Episcopus ex-
communicatus à Papâ ob hæresim III. 116. 17.
Frumentius missus à D. Athanasio ad prædican-
dum Iudis Evangelium III. 177. 26. Dioscorus
usus est titulo Patriarchæ Oecumenici. Gestit à
Concilio habere potestatem super omnes Orientis
Ecclesias III. 188. 12. Alexandria Patriarcha
quibus titulus utatur III. 195. 30. Papæ titulum
ei dedit S. Cælestinus III. 195. 3. Thomas ex
Alexandriâ Episcopus Theſſalonice. I. 260. 22.
S. Cyrillus volebat arctari ad reddendam ratio-
nem administrationis bonorum Ecclesiæ IV. 17.
22. Humbertus Patriarcha Alex. & Archiepisc.
Remensis IV. 132. 10.
Alexandrius Cardinalis missus à S. Pio 5. ad inter-
pellandum Regem Hispaniæ super abusus Re-
gni Neapolis contra Iurisdictionem ecclesiasticam
II. 320. 19. Beneficia plura habuit IV. 136. 21.
Alexius Angelus Isaacum deponit, Imperium as-
sumit, aliaque de illo I. 484. 18.
Alexius Angelus junior filius Isaacii implorat au-
xilium Occidentalium, quibus multa promittit,
sed non observat I. 484. 18. ad 40.
Alexius Ducas, vel Murchisius Imperator Græcus
multa mala fecit I. 484. 18. 22.
Alienatio bonorum Ecclesiæ. Eam interdicat Con-
cilium Romanum Palmarum I. 143. 1. Agathense,
& Toletanum 3. I. 144. 4. Concilium Oxoniense
II. 194. 23. Conc. Carthag. IV. 25. 17. Agapitus,
& Symmachus Papæ I. 56. f. 389. 25. IV. 5. 15.
f. 29. 3. 6. Penus gravibus plebsunt alienantes bona
Ecclesiæ; resq. hæc valde antiqua est IV. 14. 15.
Alipius Tagastensis intervenit pro Piniano, ne
ordinaretur inivitus à D. Augustino I. 25. 32. or-
dinatus fuit Mediolani à D. Ambrosio I. 126. 27.
Almundè; vox hæc quid significet III. 366. 34.
Alphonſus I. Rex utr. Siciliæ schisma, & Antipa-
patum fovit II. 518. 13. Adoptatus à Joanna 2. Re-
gina Neapolis II. 399. 33. quæ successivè adoptat
alios duos, prevalente nihilominus Alphonſo II.
437. 21. f. 440. 1. f. 449. 22. Investituram Re-
gni obtinet ab Eugenio 4. de qua latè II. 350. 33.
fol. 437. 21. f. 449. à num. 22. ad 26. f. 514. 2.
Obtinet à Papâ mediam annatam super beneficiis
II. 214. 20. Fædissimus poëta non servavit in præ-
judicium Ecclesiæ libertatis II. 451. 27. Petit
à Papa minus sincere potestatem adhibendi assen-
sum Regium II. 514. 3.
Alphonſus 2. Rex Neapolis investituram Regni
obtinet à Papâ II. 452. 28. f. 509. 17. f. 515. 7.
Alphonſus Princeps Capuæ filius Rogerii Silvii
Regis Siciliæ II. 418. 8.
Alphonſus monachatu relicto regnum *Legionis* ac-
cipit II. 417. 6.
Alphonſus alter idem facit in Regno *Castellæ* II.
417. 6.
Alphonſus 7. fit ab Innocentio II. Imperator His-
paniæ. Petit transferri Episcopum Salamantinum
ad Sedem Compellitæ I. 1458. 16. 17. Tollit abu-
sum, quod Clerici Hispani habebant uxores I. 291. 3.

Alphonſus x. Rex Hispaniæ electus Imperator in
schismate I. 564. 17.

Alphonſus xi. Rex Castellæ contentiones habet
cum Clemente Papâ 6. ob exclusionem extraneo-
rum à beneficiis I. 31. 34. f. 200. 33. f. 538. 25. f.
547. 7. ad 12. II. 121. 4. f. 530. 9. Moriens man-
dat Ecclesiæ Jura redintegrari. Papa eum laudat,
& de morte ipsius dolet I. 549. 11. 12.

Alphonſus Testatus Episcopus Abulæ quis, qua-
lis fuerit? Sua doctrina favet admisioni extra-
nearum ad beneficia II. 45. 19. ad 22.

Almonſi Concilium scribit Carlo magno, ut ul-
ciscentur occisionem Patriarchæ Gradenſis I.
265. 1.

Alouus Palagius quis, & qualis fuerit: quid
sentiat de electoribus Imperii, à quo constituti
sunt, & mutari possint I. 562. 12. & seq.

Amalaricus Monachus Luxovien. Episcopus Me-
ten. Archiepiscopus Treviren. demum Cardina-
lis, in Concilio Aquiligranen. convicit indicu-
lum Canonum, pro norma Episcopis I. 266. 4.

Amalasanta Regina Gothorum, Imperatori à Pa-
tre Theodorico commendata, occiditur à Theode-
to ejus Marito I. 173. 22. II. 326. 36. 37. Prius
maritum habuit Eutharicum, ex quo genuit A-
thalaricum: Ob eam cetam everſum est Re-
gnum Gothorum II. 326. 36. 37. 38

S. Amundus missus à Papâ ad propagandam fidem
apud Sclavos, & alia de eo III. 177. 26. f. 337.
12.

S. Amantius Romanus Archiepiscopus Remensis
II. 72. 13.

S. Ambrosius Mediolan. Episcopus, electus per ac-
clamationem, dum intererat ut Præfex electioni
faciendæ. Quo auspicio illuc missus fuerit à Pro-
bo Præfæcto. Convertit S. Augustinum, exclu-
sit è presbyterio Theodosium Imper. qui eum di-
cebat esse verum Episcopum I. 112. 28. II. 258.
41. f. 274. 10. III. 497. 13. Sacram psalmodiam
in Ecclesiâ introduxit IV. 6. 13. sollicitudinem
aliarum quoque Ecclesiarum habebat III. 186. 8.
Liberalis fuit in redimendis captivis I. 23. 14. III.
83. 42. Felix Bononiensis & Gerontius Nicome-
diensis. Episcopi fuerunt ex suo Clero, cui inſere-
re voluit S. Augustinum I. 112. 28. &c. Inſeruit
verb. S. Paulinum, à quo vifitatus fuit I. 126.
27. Ordinat Alipium Tagasten. Ibi. Legatus pro
Valentiniano 3. Imper. adit Maximum Tyran-
num III. 442. 6. Quidam sermones an ſint ejus,
vel S. Maximi III. 227. 50.

Anaſtaſius Papa rogatur à Concilio Africano 2.
ut mittat Clericos Italos in Africam I. 131. 2. f.
217. 31. Ei ſcribit Concilium Africanum 3. ut li-
ceat Donatistas recipere in iis ordinibus, quos
habebant I. 133. 6.

Anacletus Antipapa dat Rogerio Duci Apuliæ,
ac Siciliæ titulum Regis II. 322. 23. f. 409. 20.
23.

Anaſtaſius 4. transfert Episcopum, quem Eugenius
3. recusaverat transferre I. 454. 6. 7.

Ana.

RERUM, & VERBORUM.

Anastafius Antiochenus l. 183. 16. exturbatus à Juliano Imperatore III. 337. 18.

Anastafius Bibliothecarius quo tempore vixerit. An sit auctor Chronici Damasi II. 209. 5.

Anastafius Card. S. Marcelli depositus à Papâ, & cur? III. 214. 19. IV. 336. 22. 23.

Anastafius Sinaita Episcopus Antiochenus l. 178. 20.

Anastafius Thessalonicens. ei scribit S. Leo pluries l. 171. 17. f. 217. 31.

Anastolius Alexandrinus Episcopus Constantinopolis l. 98. 26. Promotus à Dioscuro Hæretico l. 346. 4. 5. S. Leo Papa ejus promotioni assentitur II. 285. 5. Aequalia jura cum Romano Papâ à Concilio Chalcedonensi suffragatur III. 423. 14.

Archiepiscopali honore donat Ecclesiam Berythensem III. 199. 41. Et Præfulem Antiochie ordinat. l. ibi.

S. Anastolius ex Alexandriæ Coadiutor Theoctici Cæsariensis sit Episcopus Laodiceus l. 50. 5.

Ancherus Trecentis Archidiaconus Londini l. 470. 20.

Ancyranum Concilium de Episcopis non receptis à populo decernit. Approbat à Concilio Nicæno. Favet extraneis l. 64. 2. & seq. f. 138. 18.

Anastasius à Joannâ 1. Regina Neapolis Averis strangulatus II. 436. 16 f. 518. 13

Andreas Monachus exclusus ab Episcopatu Cantuariæ propter pinguedinem l. 229. 17.

Angeli diversorum ordinum sub diversis muneribus in Ecclesiâ triumphanti glorificant Deum III. 406. 25.

Anglia. In eâ extranei pervenire possunt ad Regnum l. 212. 18. f. 372. 17 f. 564. 16. Ludovicus 8. Rex Gallie Angliam sibi debere contendebat l. 212. 18. Effet ne fœdalis Papæ l. 372. 18. III. 455. 31. 32. f. 467. 21. Mira diligentia Guillelmi Regis, ut egregii Præsules Ecclesiis præficerentur l. 373. 19. 20. II. 248. 15. III. 264. 32. Cum Rege Papa disceptat pro libertate præficiendi beneficiis extraneos l. 500. 9. latè l. 535. 19. ad 40. III. 434. 38. Reges Angliæ conferentes quidam beneficiis l. 506. 26. f. 537. 24. II. 302. 9. Papa petente duo beneficia posse conferre in Ecclesiis Angliæ, quid Angli responderint l. 468. 14. I. l. 431. 30. ad 36. Henricus 6. interpellatus à Papâ, ut liberum sibi fieret beneficiorum dispositionem II. 249. 17. III. 434. 36. Se aliqui Reges eorum dispositioni ioguerant, mandando rogantes II. 292. 20. Extranei quidam habentes beneficia in Angliâ l. 229. 16. f. 541. 34. ad 39. II. 189. 13. Angli habentes alibi beneficia III. 274. 16. IV. 138. 11. Tandem an extranei fuerint exclusi à beneficiis III. 417. 2. f. 432. 34. Quomodo se res ibi haberent circa electiones præfulem l. 537. 24. II. 248. 15. 16. f. 275. 13. f. 484. 18. III. 506. 31. Henricus 8. offert Papæ dispositionem omnium Ecclesiarum, si S. Thomam Caotuar. deponeret II. 275. 13. S. Anselmus notebat consecrare Episcopos à Regibus electos II. 248. 15. Ibi aliquando anticos ineptos nominabant II. 278. 20. In dando Electis assensum pecuniam po-

scabant III. 506. 31. Usque ad tempus Eugenii 4. Rex non nominabat ad Episcopatus, sed suppli-

cabat Papæ per aliquo l. 543. 38. II. 4. 5. &c. f. 247. 12. ad 17. f. 308. 21. Tandem obtinuit ut nominaret Præsules III. 248. 15. 16. 17. Papâ utens plenitudine potestatis Apostolicæ respectu ad Angliam III. 288. 1. f. 299. 28. Regalia per-

missa Regi cum spoliis vacantium Ecclesiarum, & qualiter III. 464. 14. f. 467. 21. 22. Interdum Rex diù faciebat vacare Ecclesias, ut reditus ad se traheret II. 248. 15. Quid ex Angliâ perciperet Papa quotannis III. 456. 32. Denarius S. Petri ei solvebatur II. 221. 3. quem sustulit Henricus 8. III. 455. 31. 34. Hic rex sub quo obtenta voluit repudiare uxorem III. 380. 34. Librum ed dit pro defensione fidei, quam deinde deservit III. 529. 20. IV. 103. 19. Mos tenendi plura beneficia to-

leratus in Angliâ IV. 103. 20. 21. Rex volenti retinere incompatibilia suggerit ut dispensationem petat à Papâ IV. 133. 14. Reservationes benefici-

ciorum fuisse à Papâ ad petitionem Regis II. 300. 3. Episcopis poscentibus indultum percipiendi Annatas, Papa eas sibi reservavit II. 214. 19. Varia circa exactionem Annatarum ex benefi-

ciis Angliæ l. 543. 39. II. 214. 19. ad 22. f. 221. 3. f. 227. 21. Connubia ibi permilla in quibusdam gradibus consanguinitatis insolitis II. 263. 18. III. 319. 20. fol. 325. 44. f. 418. 3. IV. 112. 8. Subsidia pro succursu Terræ Sanctæ petit Papâ à Clero Angliæ III. 448. 16. Predicatores missi in Angliam ad propagandam fidem. Rexque officio interpretis fungens Prædicatori III. 177. 26. 27. f. 409. 33. S. Augustinus Caotuarien. ab initio nulli fedi affixus IV. 307. 29. Aliqui Reges Canonici in quibusdam Ecclesiis III. 260. 22. Cardinales Angli ex Regio sanguine IV. 137. 25. S. Eduardus Rex honorat Papam ut universalem Patrem III. 280. 34. Rex an utatur ex se plenitudine potestatis. Carolus 1. capite plexus III. 326. 47. Bona Clericorum ab intestato decedentium Innocentius 4. Sedi Apostolicæ applicavit III. 465. 16. Idem spolia per annum coefferit Archiepiscopo Cantuarien. III. 467. 21. Edivaldus Rex Vilfrido Episcopo donavit insulam II. 344. 18. Anglia dicta triplo minor Francia l. 543. 39. Unafridus in Angliâ monialis ad matrimonium transiit II. 417. 6. Richardus, inde Edmundus Regii principes Angliæ à Papâ invitator ad Regnum Siciliæ II. 432. 6. Cum Rex Scotiae fœdus inter se fecisset Regis Angliæ; hic prætendebat Ecclesiis Scotiae non præficiendos esse Præsules sine ejus assensu II. 249. 18. f. 459. 14. III. 499. 15. In Angliâ quid de beneficiis curatis circa infelices idiomati III. 12. 21. f. 429. 34. Pro pueria Angliæ emendis, & vendendis D. Gregorius pecuniam impedit III. 81. 38. Filius Regis appellans ad Papam l. 460. 23. II. 248. 16.

Annata. Ex beneficiis Papa exigit Annatas in recognitionem universalis domini, & loco decimæ, ac redicimæ ei debitas à totâ Ecclesiâ, aliisque ob causas, & ut subventiones, ac recompensationes ei debitas II. 211. 9. ad 30. f. 220. 13. f. 224. 11.

Id d 2 III.

III. 449. 18. debentur Papæ jure divino, ecclesiastico, & gentium II. 222. 8. 9. 11. & jure quidem divino eo modo, quo decimæ decimarum debebantur Pontifici Moysæo II. 216. 25. f. 220. 1. 2. III. 449. 18. Minus inde Papa exigit quam Pontifex Hebraicus perciperet II. 224. 11. annus exactiorem jussu esse pluribus rationibus probatur II. 214. 19. ad 30. f. 120. 1. ad 14. III. 449. 18. 19. Absque vitio limonis exiguuntur II. 215. 22. 23. 27. f. 223. 8. Nec calamus, & charta gratis habentur II. 205. 22. fol. 211. 8. f. 227. 22. Institutionis earum ignoratur principium II. 211. 9. f. 217. 26. Pro Bullis ab initio nihil exigebatur, Spontè tamen oblata poterant recipi II. 202. 14. ad 22. f. 210. 6. Temporibus Damasi, & S. Gregorii, ac deinde quidam Papæ aliquid exigebant, alii non II. 210. 5. 6. Dataria olim dicta scrinium II. 210. 7. Annatas aliqui censent originem habuisse in Frænciâ à Joan. Papâ 22. III. 227. 22. III. 450. 21. Antè Bonifacium 9. non erant generales, & perpetuum. Jam verbè communi omnium Ecclesiarum sensu utilis sunt receptæ II. 215. 21. 22. f. 223. 8. 12. Cur Episcopi eas exigere non valeant, nisi habeant speciale privilegium II. 202. 15. ad 22. f. 204. 18. f. 212. 11. ad 17. f. 220. 1. fol. 222. 5. f. 226. 5. Annatæ interdum locis piis applicantur II. 213. 15. 16. f. 218. 28. f. 224. 12. f. 228. 25. III. 449. 18. Interdum applicatæ Regibus II. 214. 20. f. 218. 28. III. 449. 18. 19. Abbates quidam eas exigebant in dando beneficia à se dependentia II. 212. 12. f. 213. 16. Et Archidiaconus Cantuarien. II. 213. 14. Quidam Episcopi Angliæ petunt à Papâ indultum exigendi aliquas annatas II. 214. 19. Exactioni Annatarum Dataria favent Concilia Viennense, & Constantiensis II. 211. 10. 13. f. 218. 30. f. 223. 10. 11. III. 450. 21. Concilium Basiliense illas impetores, indirectè roboravit II. 11. 22. f. 221. 5. f. 226. 19. III. 452. 24. Quid in Gallia circa annatas II. 223. 10. 11. f. 227. 21. 22. III. 452. 24. 25. 26. An illas impetant Pragmatica Sanctio, & pragmatica S. Ludovici II. 11. 22. fol. 223. 10. III. 448. 17. 18. Vi Concordatorum debentur, quæ illas auxerunt II. 223. 10. III. 448. 17. 18. fol. 452. 25. Aliqui Scriptores eas carpunt, alii plures, & probiores eas tuerentur II. 215. 22. ad 25. f. 220. 2. 6. Signanter Scriptores Neapolitani II. 217. 28. f. 224. 12. Vetus jure debitas esse scribit Cælius 3. Imperatori III. 453. 26. Hoc onus non inest Beneficiario, sed beneficio II. 223. 8. f. 228. 25. Quod si bis, aut pluries eodem anno vacet, Annata semel tantum solvitur II. 226. 17. Diverso modo in diversis regionibus penduntur Annatæ II. 227. 21. an debeantur ex beneficiis, quæ conferuntur vi Primarum precum II. 223. 11. Quid sit Bonifaciana. Quid Commune servitium. Quid Minuta servitium. Quid Quindennia II. 208. 1. ad 30. fol. 209. 3. 4. f. 227. 20. f. 220. 1. f. 444. 9. 10. fol. 448. 18. ad 22. Ludovicus 11. Rex Frænciæ depoluit Procuratorem Regium declamantem contra Annatas II. 217. 22. Propositum, & refutatum fuit

in Conventu Norimbergæ illas applicari fisco Cæsarei II. 214. 20. f. 223. 11. 14. In Sveciâ solvuntur fisco Regio II. 225. 14. Alicubi ex beneficiis plures percipit Princeps, quam Papa II. 227. 22. Alibi si exigitur pecunia pro Regio exequatur? Cur non exigantur Annatæ à Dataria? V. Neapolis. Pro assensu Cæsaris eo novus Papa olim solvebat pecuniam, quam remisit Constantinus Pogonatus II. 205. 23. 24. III. 497. 12. Rex Gothorum quidquam simile exigebat III. 496. 11. Rex Vandalorum exigens 300 aureos à novis Episcopis citò destitit, & cur III. 462. 9. S. Anno Bambergensis Archiepiscopus Colonien. frater Viseloni Magdeburgen. ex aula electus I. 402. 28. III. 364. 29. Et Anno Episcopus Juvenensis provinciam dono accipit à Carolo Magno II. 344. 18. Ambertus 5. Rotomagensis dat privilegium exemptionis monasterio Fontanellensi, & alia de eo I. 226. 5. 7. III. 499. 16. IV. 53. 11. Anselmus Episcopus Pompilien. & Abbas S. Hilari Galien. IV. 323. 11. Aufebarius missus ad propagandam fidem in Dania III. 177. 26. Aufegij Abb. Laubienis inde Episcopus Senonensis quomodo electus, collegit Capitularia Caroli M. I. 293. 8. q. III. 119. 27. f. 499. 16. S. Anselmus Italus Abb. Beccen. Archiepiscopus Cantuarien. quomodo electus I. 373. 20. II. 274. 10. Dictis, & factis proficit causæ extraneorum I. 273. 20. f. 386. 15. 20. Virtutibus floruit: favesit immunitati benef. simpl. à residentia IV. 119. 8. Munusculum mittit Papæ II. 203. 16. Recusat aurum Regi dare II. 206. 25. III. 516. 31. Et consecrare Episcopos à Rege electos II. 248. 15. Dirigit librum Papæ III. 525. 13. Alia de eo I. 400. 20. 21. f. 418. 3. III. 224. 43. f. 455. 31. f. 509. 36. Aspertus Mediolanen. excommunicatus à PP. & cur I. 287. 27. Anterus PP. Calaber decernit Episcopos posse transferri ex causa I. 57. 21. Antimur Trapezuntinus sumit Sedem Constantinopolitan. Papa ei resistit, permisso rediit ad suam Ecclesiam. Ille reddens Pallium Cæsari, discedit. Imperator exilio, & Concilia quedam damnatione illum pulsat. Se finxerat Catholicum I. 98. 26. fol. 172. 22. ad 27. II. 285. 5. Antimur Tyanensis factus Metropolitæ Imper. infensus SS. Basilii, & Gregor. Nazianz. I. 91. 10. 11. Antigonus Rex dicens non ei licere nisi iusta III. 308. 4. Antiochia S. Petrus ibi sedepet. annos III. 215. 21. Ecclesia hæc sub Paganis divos erat II. 176. 7. Res illius ministrabat Oeconomus III. 103. 39. Aliquando illi præerant plures simul Episcopi I. 117. 3. fol. 258. 13. Episcopi per Papam ibi constituti II. 285. 5. Aliqui ab eo depositi III. 115. 15. ad 20. fol. 212. 15. f. 348. 37. 38. Maximus Episcopus Domino antecessori depositio pensionem solvit, & alia de eo II. 189. 8. Episcopus Antiochiæ ne eligeretur Constantinopoli Papa reclamavit, tolerat interdum tamen, vel dispensat pro bono pacis I. 170. 13. 14. III. 199. 41. f. 318. 30. Antiocheni refutant Balsamonem Episcopum electum Constantinopoli III. 391. 35. Boemundus Princeps pacificus cum Græcis, quod Præsul Antiochiæ mitteretur illud ex Constantinopoli I. 472. 27. Post diuturnam vacan-

RERUM, & VERBORUM.

tionem Princeps Arabum permittit Episcopum Antiochie I. 258. 14. II. 200-10. Cyprus suberat Patriarche Antiochie I. 260-20. Subducta fuit vi consuetudinis IV. 346. 20. Flavianus Episcopus sacram psalmodiam introduxit in Orientis Ecclesia IV. 6. 13. Patriarcha hic dictus Catholicus: plures Metropolites illi subieci III. 105. 29. Poterat Episcopos, & Clericos transerre V. *Translatio*. Malefactam à Patriarcha Episcopi Translationem Papa sanat III. 300. 29. Papa mandat Patriarche, ut quemdam recipiat in Canonicum III. 396. 1. Plures Patriarche Antiochie memorantur I. 172. 20-409. 12. f. 464. 1. fol. 472. 27. 29. f. 568. 29. II. 275. 11. f. 285. 5. III. 99. 29. f. 199. 39. f. 337. 12. f. 498. 15. Paulinus designat sibi successorem Evagrius III. 345. 31. Papa obstitit ne illi Ecclesie præficiatur Dioscorus III. 352. 1. 4. Antiochie electus est Dorotheus Syrus Episcopus Constantinopolis I. 96. 23. & Gregorius Cappadox pro Episcopatu Alexandrie I. 84. 24. f. 88. 4. f. 90. 7. Constantinus Imper. struit Antiochie Templum elegans, dictum aureum Dominicum I. 76. 7. f. 88. 3. III. 480. 9. Patriarcha Antiochie, resistit, ne Presuli Alexandrie detur potestas super omnes Orientis Ecclesias III. 188. 12. Gregorius Patriarcha vexatus ad Cæsarem, & Concilium appellat III. 196. 32. Episcopo Constantinopolis tentante iudicare Antiochenum Papa resistit III. 196. 32. f. 199. 41. Vicarius Papæ deputatus in Patriarchatu Antiochie II. 285. 5. III. 116. 17. Archimandrite Syriæ honorantes variis titulis Papam III. 222. 40. *Antiochenum* Concilium qua occasione fuerit celebratum, in eo confirmata est depositio S. Athanasii, & designatus est successor Eusebius Emesensis, inde Gregorius Cappadox I. 76. 7. f. 88. 3. Canonem huius Concilii quanta sit auctoritas, & quando Ecclesia Romana illos admisit I. 77. 10. f. 250. 17. S. Jo. Chrysostomus Concilium hoc pro spurio habuit I. 77. 10. Alia de eo IV. 25. 17. Concilium Antiochenum misit Episcopos ad visitandas plures Ecclesias I. 92. 12. Alia de Conciliis Antiochenis I. 49. 2. f. 50. 5. f. 76. 8. f. 88. 3. f. 110. 23. f. 137. 28. f. 218. 34. *Antipode* olim pro fabulosis habebantur, nunc autem quis eos neget IV. 70. 24. *Antiquitas* veneranda est, & in facultativis maxime consideratur I. 305. 1. Antiquas res aliqui libentius laudant, quam præsentis II. 231. 1. In antiquis leviores probationes sufficiunt I. 537. 28. Antiquitas laudanda est, sed nostris vivimus annis II. 175. 4. III. 276. 16. IV. 68. 18. Antiquitatis vestigia ad ornatum, & pompam, vel eruditionem custodita II. 261. 11. 12. Si antiquitas non est attendenda quoad indigenatum, idem erit faciendum quoad alia II. 775. 10. Ut antiquitas servetur dictum est quinquies in Concilio Romano sub Hilario III. 343. 25. *Antonius Angustinus* egregie probat, leges mutabilitati subiectas esse II. 262. 14. *Antonius* Episcopus Ephesi, cum uxore incontinentem agens, & ordinationes vendens II. 212. 12. III. 359. 18. S. *Antonius* Florentinus quis, & qualis fuerit: Multiformiter proficit admissioni extraneorum ad beneficia II. 40. 1. ad 5. Quid sentiat de plenitu-

dine potestatis Papæ III. 298. 23. Quid de beneficiis simplicium exemptione: à debito residentia, & pluralitate ipsorum ab uno possessorum IV. 125. 13. 24. f. 321. 8. Quæ si non licent, nimia hominum multitudo damaretur IV. 148. 9. fol. 304. 14. *Apollinaris* fit Episcopus Arvernensis vi munus Regi daturum II. 245. 9. f. 272. 5. S. *Apollinaris* Valentinus frater S. ALCIAMI, & filius Ilicii Viennensis I. 144. 5. *Apologia*. Christiani per plures scripserunt Apologos in defensionem fidei I. 42. 18. *Apostoli* ex variis orti regionibus, & Tribubus I. 8. 13. 17. f. 32. 36. III. 26. 8. Aliqui fuerunt Christi consanguinei I. 12. 22. f. 561. 8. II. 86. 6. Vivebant opere manuum I. 122. 18. Eis tamen debita fuit merces laboris I. 8. 14. f. 12. 22. Christus illos elegit II. 134. 8. III. 59. 31. Non omnes ipse consecravit I. 396. 7. II. 233. 5. Cur non elegit sapientes, & divites in Apostolos II. 232. 5. Quomodo electus Matthias II. 233. 7. III. 25. 6. Loquebantur variis linguis III. 11. 19. Fuerunt Episcopi in locis, à quibus erant extranei, & extraneos Ecclesiis præfecerunt I. 29. 30. ad 34. f. 200. 33. fol. 548. 8. II. 235. 12. In quo pater Petro fuerint, & in quo disparet, ac si subordinati II. 233. 6. III. 262. 26. Disiit Dii III. 309. 6. Alia fecerunt ut organa Christi, alia ut Episcopi: & an omnia, quæ egerunt, sint de iure divino, vel de Apostolica traditione, & in quo sensu I. 82. 24. f. 90. 7. f. 235. 24. II. 258. 6. f. 262. 15. III. 162. 24. f. 252. 5. fol. 320. 33. f. 421. 9. IV. 17. 21. V. *Ysa*, V. *Trinitas*. Quod omnium Apostolorum consilio factum est, auctoritati divine adscribitur III. 31. 21. Inhibuerunt fidelibus libros gentium III. 521. 7. Ad eorum pedes bona offerrebat fideles IV. 10. 1. fol. 12. 7. D. Petrus Apostolus universalis non vocatus III. 198. 38. f. 209. 10. S. Paulus ordinatus à Gentilibus conversos, & cenet indignum titulo Apostoli III. 208. 8. IV. 200. 10. Canones Apostolorum quante sint auctoritatis I. 70. 18. f. 82. 24. f. 90. 7. f. 109. 21. f. 218. 34. f. 250. 17. II. 160. 3. f. 272. 4. IV. 13. 9. Noricorum Apostolus S. Severinus II. 325. 33. Gallorum S. Martialis, & Remigius I. 367. 1. f. 452. 1. *Apoecrypha* scripta sub nomine Apostolorum III. 522. 9. fol. 526. 14. *Apostolici* quid essent V. *Litteræ Ecclesiasticae*. Apostolici dicti quidam hæretici I. 423. 13. *Apollonio*. Fas est omnibus appellare ad Papam III. 217. 28. S. Athanasius ad eum appellavit I. 88. 2. III. 163. 25. Marcion Ponticus recurrit ad Sedem Apostolicam I. 39. 10. f. 106. 15. Gerbertus appellavit ad Papam ex Gallia, Ivo Caruotensis I. 597. 9. Daimbertus Hierosolymitanus I. 414. 26. Hugo Sanctandreeus ex Scotia I. 461. 26. III. 509. 36. Hinmarus Laudunensis II. 190. 12. III. 132. 3. 8. 9. Ebbo Remensis III. 124. 40. Clerici Remensis III. 225. 42. Abbas S. Audonis II. 74. 19. Henricus filius Angliæ Regis I. 460. 23. II. 248. 16. Jo. Talada Alexandrinus II. 533. 19. Anasias Mauricus III. 216. 26. Rotaldis Suevionensis III. 280. 27. Aldricus Cenomanensis III. 290. 27. Tuentius Gallus III. 340. 18. Theutboldus Lingonien. III. 381. 12. 14. *Græci* Cypri III. 401. 15. Joannes Consolitus III. 191.

19. f. 216. 26. Carlomannus fil. Caroli Calvi III. 321. 2. Appellatione pendente oñil manovetur I. 482. 14. III. 163. 25. Conflitio Cypria appellationes ad Papam admittit III. 403. 19. Frivola appellatio oon attendatur I. 180. 9. 10. f. 506. 29. 30. Frivola est appellatio ab electione extra gremium III. 398. 7. 8. A' Coocilio generali appellatur ad Papam III. 525. 13. A' Papa ad nullum alium appellatur III. 282. 2. f. 318. 28. Appellatio à Papà male consulto ad eum bene consultum futulus est II. 52. 4. 5. Senatus Parisien. à Papa ad futurum Concilium appellat II. 15. 32. f. 52. 3. 4. Appellatio ad futurum Concilium illicita II. 52. 4. III. 298. 23. Ex toto orbepotest Papa cogere homines ad suam presentiam III. 297. 21. De appellationibus utriusque Siciliæ ad Papam II. 411. 28. 29. f. 422. 18. f. 437. 20. f. 451. 26. f. 458. 9. Delationes causarum ex Germaniâ ad Papam. IV. 106. 28. Recurrentes ad Papam Sergius Damascenus I. 321. 9. Theodardus Narboensis I. 188. 14. Stephanus Larissenus I. 171. 17. Celestius, & Pelagius hæretici III. 334. 4. 6. 7. Appellatio à Cesare irato ad Cesarem paratum III. 338. 13. Patriarcha Antiochici appellat ad Cesarem, & Concilium à suis vexatoribus III. 196. 31.
- Apulia* pars Magnæ Græciæ II. 473. 3. Troja ejus Caput II. 316. 8. Catapanus ibi magistratus Græcorum II. 316. 8. f. 345. 21. f. 395. 24. Græci eam occupabant, & Saraceni II. 314. 27. f. 332. 46. ad 51. f. 345. 20. 21. f. 395. 23. ad 27. Apulii dicitur interdum Longobardi III. 391. 13. f. 394. 20. ad 23. Joan. Papa 8. vocat Imperatorem, ut Græcos Italia pellat II. 395. 24. Otho 1. Imper. eos pellit, citraque redeunt III. 395. 24. Prælius fatigantur II. 393. 17. ad 25. Apulia pertinebat ad Papam antè S. Leonem 9. qui ad pellendos inde Græcos vocavit Normannos, hisque illam dedit in feudum sub titulo Comitatus II. 318. 12. ad 15. f. 348. 27. f. 394. 20. ad 25. Apuli quoque invitantur Normannus ad pellendos Græcos II. 316. 8. ad 12. Quomodo pulsæ III. 391. 12. ad 25. Gregorius 7. dat Apuliam in feudum Roberto Guiscardo sub titulo Ducatus II. 319. 16. ad 21. f. 448. 17. Quod antiqui Duces Apulie quondam beneficium conferret I. 506. 26. II. 302. 9. Regnum Neapolis dictum quoque Regnum Apulie II. 319. 15. f. 319. 15. Iodipomate Henrici 4. Imper. favore S. Sedis memoratur Apulia II. 340. 8. Papa io Investituræ Regni specificat Ducatum Apulie II. 349. 28. ad 31. f. 390. 10.
- Aquileja* Patriarchatus dividitur in duos. Ei favebant Reges Loogobardi contra Gradoensem I. 180. 6. Aquileja suberat Regibus Longobardis. Paulinus Patriarcha coovocat Concilium Altinenfe I. 265. 1. Aquilejensis Patriarchæ ab Imperatore nominati I. 357. 5. f. 402. 26. Aliqui Patriarchæ Aquilejenses innuuntur I. 280. 6. f. 402. 26. f. 568. 29.
- Aquilgrænse* Concilium an. 816. consistit Iodicecutum Canonum, qui servierot Prælati pro normæ disciplinæ I. 265. 4. In Aquilgrænfi Concilio Felix Urgelitanus respuisse dicitur I. 251. 22. Aquilgrænfi Concilio 2. quid de Clericis alienis non recipiendis fuit I. 266. 7.
- Aragonia*. R. mirus monachatu relicto, uxorem, & Regnum Aragonie suscepit II. 417. 6. Petrus Rex

- quod Pape renuntiaverit patronatus plurium beneficiorum, & sustulerit adhibitionem Assensus Regis novis Beneficiis II. 201. 13. f. 484. 19. III. 503. 25. ad 29. In Aragoniâ extranei perveire possant ad Regnum I. 212. 18. Quod Reges conferret Capitulis jus eligendi Præsules II. 245. 8. f. 276. 14. & quod ibi excludantur à beneficiis extranei II. 135. 7. fol. 143. 29. f. 153. 15. III. 153. 1. f. 417. 1. Ulque ad Martinum Papam 5. beneficia extranei etiam extraneis: ooc Rex presentabat Præsules, sed supplicabat Pape pro aliquo II. 4. 5. 6. f. 247. 13. fol. 308. 21. In Iudoto Sixti 4. exclusivo extraneorum oon sit mentio Aragonie II. 82. 40. Aragonia expolita invasioni Caroli Valesii, & cur II. 445. 11. Papa dat Regi patronatus beneficiorum per urbes creptas Mauris II. 308. 21.
- Aragoneses* dominantes Regno Neapolis, quomam, & qua fuerint III. 399. 33. f. 442. à oom. 22. ad 29. Aragonius Petrus favesit sue doctrinâ provectioni extraneorum ad beneficia II. 89. 16.
- Archidiaconus* solebat intendere erogationibus, quæ Clericis præbentur I. 148. 12. Et ministrare alicubi bona Ecclesiæ nutu Episcopis I. 218. 35. Cujus est oculus. Antiqua est ejus mentio apud Patres, & Concilia I. 420. 8. IV. 55. 16. Archidiaconus Cantuariensis erat Ordinarius quarundam Ecclesiarum, à quibus vacantibus exigebat annatam II. 213. 15. Archidiaconus est prima post Pontificalem dignitas. Sedet ad dexteram Episcopi, cuius est Vicarius natus IV. 55. 16. Archidiaconi alicubi fidei usurpabant spolia Clericorum III. 460. 6. Deputati aliquando ad res Ecclesiæ vacantis custodiendas III. 461. 7.
- Archiepiscopus* retuodere mala, & docere Comprovinciales debet, noo sequi errantes III. 343. 26. Habebat magnam partem in electionibus Præsulum suffraganeorum I. 243. 20. f. 319. 33. f. 387. 20. fol. 390. 29. II. 240. 23. f. 577. 3. III. 114. 11. ad 14. fol. 168. 2. f. 361. 22. f. 364. 30. f. 384. 14. f. 400. 10. Si vota Eligentium scindebantur, præfectio ad Metropolitanum spectabat III. 383. 15. Archiepiscopus inhibuit fuit spolia decedentis Coepiscopi sibi usurpare III. 461. 6. Deputabant Visitatorem Episcopatus vacantis conservatioi rerum ejus intendentes III. 461. 8. 9. Archiepiscopo suo debet se presentare Episcopus noviter electus, & ei hoorem exhibere III. 503. 25. Sinè illius assensu electio fieri noo poterat II. 242. 2. 3. f. 245. 9. III. 226. 45. Ad eum spectare jubent canones suos Comprovinciales coofecrare II. 243. 3. Archiepiscopo debet Episcopus suffraganeus venerationem exhibere III. 132. 4. 6. Quæ forma tenenda olim peculiariter esset in electione Metropolitanæ III. 168. 1. 2. 3. Archiepiscopo oon appelletur Princeps Sacerdotum, sed primæ Sedis Episcopus III. 184. 3. f. 13. 18. Archiepiscopus factus à Patriarchâ Constantinopolitana III. 199. 41.
- Archipresbyter* Ecclesiæ plachinæ rector, habentis sub sè plures parochias III. 122. 34. Quanta sit ejus antiquitas, & quodoom officium. De se oon habet jurisdictionem, oisi ab Episcopo ei detur IV. 55. 17. Urbanus Archipresbyter Archidiacono subest, quanta sit ejus antiquitas, & quale officium IV. 55. 17.

RERUM, & VERBORUM.

Arelatensis Antistes emulabatur majores Sedes. Habuit aliquandò primatum super plures provincias. An posset transferre Clericos l. 81. 21. f. 128. 33. Ill. 113. 10. f. 170. 7. Arelatensis Concilia l. 74. 1. fol. 129. 35. f. 300. 29. f. 396. 8. f. 449. 36. Ill. 68. 31. & alibi.

Ariminense Concilium numerosissimum fuit, sed doctus irretitum, & illegitimum l. 58. 19. 20. Joan. Papa 9. vocat illud Latrocinale Ill. 526. 16.

Ariovaldus Longobardorum Rex. Adeum fugit Fortunatus Gradensis, contra quem illi scribit Honorius 1. Papa l. 181. 7.

Aripertus Longobardorum Rex quasdam Urbes, & loca Sedi Apostolicæ restituit l. 346. 22. f. 348. 26.

Armenii non nisi descendentes à parentibus Sacerdotibus ordinis Clericatum dabant, & interdum etiam non adducuntur l. 197. 25. Leo Rex Armenis se vocat Imperii Romani gratia Regem: appellat Innocentium 3. Papam universalem Ill. 220. 34. fol. 300. 28. Armeniorum Præsul dicitur Catholicus Ill. 193. 29.

Armorica, sive Britannia V. *Francia*.

Arnobius de universalitate potestatis D. Petri loquitur Ill. 222. 40.

Arnulphus notuus Lotharii Regis Clericus Laudunensis, inde Archiepiscopus Remensis, perduellionis accusatus, & à Rege carceri traditus, depositus fuit, inde redintegratus: Excommunicat proditores urbis Remorum, & alia de eo l. 337. 20. Ill. 145. 21. ad 27. f. 342. 22. f. 510. 38.

Arnulphus Lexoviensis frater Episcopi Sagienis, legatus Papæ pro pace inter Reges Francie, & Anglie: & reclamant contra ejectionem Canonico-rum Regularium, & contra Monachos tenentes parochias: aliaque plura de eo l. 447. 30., & seq. f. 494. 46. Sentit quod Clerici sint fures, si redditus superfluos non dant pauperibus Ill. 70. 15. Et alia de eo l. 448. 30. 33. Ill. 175. 19. f. 510. 38.

Arnulphus Narbonensis impetrat à Papâ indultum pro electione de gremio l. 71. 12. Simile quid Ill. 378. 16.

Arrius Lybicus Alexandriæ presbyter, & parochus l. 105. 14. IV. 58. 24. Ejus hæresim compressit Concilium. 1. Nicænum l. 68. 13.

Artaldus Remensis plures tenuit Abbatis. Ejus contentio cum Hugone puerro pro Episcopatu Remensi l. 335. ad n. 13. ad 19. IV. 322. 10.

Artaxerxes Rex donavit Themistocli tres Urbes Ill. 343. 17.

Arvernense Concilium à prælaris Episcopis celebratum, Laicos in Episcopatum dispensatione se immittentes compescuit, ordinationem alieni Clerici vetuit. Scripsit Theoderto Regi pro habentibus beneficia in ejus Regno l. 145. 9. & seq.

Arvernenses improbantur, quod apud eos Canonici essent hæreditarii l. 197. 26. 31.

Ascanius Tarraconensis promovet profectionem Irenei ad Sedem Barcinonensem ab Antecessore designati: redarguit à Papâ Ill. 341. 20. 24. 26. 35.

Assensus Regis. Morem assensum præbendi profectioni Papæ renuntiavit, & cessit Constantinus Pogonatus, Ludovicus Pius, Henricus 1. & Otto magnus Ill. 205. 23. 24. f. 338. 3. Ill. 494. 6. f. 497. 12. fol. 501. 21. f. 503. 24. 25. Bullis Pontificiis Assen-

sus Regius non licetè interponitur, nisi ubi privilegium Apostolicum id permittit Ill. 224. 13. f. 493. 10. 11. f. 498. 26. f. 502. 2. f. 505. 9. Ill. 492. 3. fol. 503. 24. f. 510. 39. f. 512. 42. f. 515. 47. Vel immemorabilis consuetudo, non nuda, sed cum fama privilegii Ill. 493. 11. f. 502. 1. f. 510. 19. Ill. 503. 24. f. 510. 39. 42. f. 515. 47. Habens indultum Assensus Regii pro Prælaturis, non illum apponere potest provisionibus beneficiorum inferiorum Ill. 493. 10. 11. Ill. 511. 40. 42. Sine indulto Apostolico fas non est retinere, vel examinare Bullas Pontificias, vel impedire beneficiarios, ne beneficii possessionem assequantur l. 498. 3. Ill. 493. à n. 11. ad 30. Statutum laicale vetans ne quis beneficii possessionem accipiat sine assensu Principis, aut Ministrorum ejus, est nullum l. 96. 35. f. 493. à num. 11. ad 30. f. 497. 23. 25. 26. f. 518. 15. Ill. 492. 3. Bullæ beneficiales ab Episcopis factæ, nullibi indigent assensu Regio Ill. 495. 15. Si Princeps habet privilegium Apostolicum apponendi Assensum Regium, vel examinandi literas Pontificias: hoc totum facit potestate Papali ipsi delegata Ill. 496. 19. Si dubium sit an literæ Apostolicæ sint falsæ, vel subreptitiæ, examinari debent coram Judice Ecclesiastico, non seculari, & secundum canones, non secundum jura civilia Ill. 496. 18. 19. 20. fol. 497. 21. 22. 23. 14. 25. f. 499. 28. An Reges aliqui habeant privilegium examinandi literas Apostolicas: hæcque facultas sit revocata per Bullam Urbani 8. ambigunt Doctores Ill. 496. 18. 19. f. 500. 29. Ubi autem est hoc privilegium, intelligitur de Bullis, & rescriptis privatis, non verbis de Bullis, & constitutionibus generalibus, regimen Ecclesiæ universalis concernentibus l. 500. 29. fol. 517. 12. Libertas ecclesiastica dirigitur submissione literarum Papalium Regio Assensui Ill. 493. à num. 5. ad 30. Innocentius 8. Leo 10. Clemens 7. Bullis plexerunt impedientes executionem literarum Apostolicarum Ill. 516. 19. f. 518. 15. In Bullâ Canonis quotannis vibratur excommunicatio contra impediētes executionem literarum Apostolicarum Ill. 521. 20.

Assensus Regis ab initio nullibi erat Ill. 254. 30. fol. 506. 9. Ill. 495. 9. Incurperunt Imperatores, & Reges electionibus Præsulum se ingerere vel ex præpotentia, vel ad comprimendos tumultus, vel ex convenientia Ecclesiæ: modo auarando electioni, modo ei suffragando, modo testificando, modo natam, modo consiliam, modo bonam gratiam, modo licentiam, modo favorem ei adhibendo, ut sit difficile definire quid facerent Ill. 495. 9. ad 17. f. 510. 38. 40. Excussit hoc onus Ecclesiæ, vetans ne Principes electionibus Præsulum se immiscerent, etiam preces interponendo, quæ libertatem eligentium misuerent. Ill. 500. 17. 18. f. 506. 31. V. *Prioreps*. Rex Aragonie renuntiavit Papæ potestatem apponendi Assensum regium, tanquam pessimam consuetudinem Ill. 503. 25. 29. Quod alibi possent Reges præstare assensum Regium electioni Præsulum, fuit ex privilegio Ecclesiæ concessio pro bono pacis, & ad concordiam servandam Ill. 254. 30. f. 506. 9. Ill. 495. 9. f. 504. 25. Et intelligendum est de assensu præstando post electionem factam, non ante Ill. 361. 22. fol. 505. 18. f. 510.

I N D E X

- fol. 510. 39. fol. 515. 47. In Hispaniâ non erat olim Assensus Regius III. 505. 29. In Germaniâ interdum adhibitus fuit assensus regis electionibus Præsulum. Qui non habebant feuda regalia non illum petebant. Otto 4. reliquit liberas electiones tollens contrarium abusum III. 506. 30. In Angliâ erat assensus Regius, ab eis non negandus alia, quia sine illo profectione Præsulum rata erat III. 506. 31. In Italiâ locum non habuit assensus Regius electionibus Præsulum adhibendus. In Æmiliâ: In Subalpina: in partibus Venetis: in Piceno: in Insubria &c. III. 507. 32. ad 35. In Boemiâ videtur non fuisse adhibendum assensum regium, sed solum consilium III. 506. 30. In Scotia non habuisse locum videtur assensum Regium III. 509. 36. In Polonia quoque non videtur habuisse antiquitus locum eundem assensum III. 509. 37. Idem dic de Norvegiâ: Sicut etiam & de Sveciâ III. 509. 37. In Lusitania locum non habuisse videtur assensum Regium III. 506. 30. In Gallia locum habuit assensus regis, ita consensu verbis explicatus, ut non facili percipiatur ejus vis III. 510. 38. At non in Gallia Aristioris obedientiæ, & in Comitibus Tolosano, & Aquitanico. Ibi. Nunc in Hispaniâ, Gallia, Germania, Polonia, Hungaria, Lusitania, Boemia, quid fiat circa Assensum Regium, statibus Concordatiâ, & respectivè Indultis Apostolicis III. 512. 41. Princeps reclamare potest, quod Beneficiatus sit ei rationabilitè suspectus II. 493. 9. III. 492. 3. f. 515. 48. V. *Princeps*. At cessante suspitione cessare debet exclusio III. 430. 29. Nec suspitionis nota est ultra limites rationis trahenda: rationabilitè non est, quæ sola extraneitate repetitur II. 425. 26. f. 491. 5. ad 8. f. 506. 30. f. 518. 14. III. 510. 39. f. 513. 43. ad 48. Non est fas Principi, prætextu assensus regis arcere beneficia ad quos ipse vult. 1. 298. 24. f. 371. 13. II. 425. 26. f. 491. 5. f. 507. 11. 12. III. 381. 12. f. 363. 26. f. 510. 39. Nec potest assensum ipsum sine gravi causa negare I. 416. 20. 21. f. 532. 12. II. 506. 10. f. 511. 24. f. 518. 14. III. 513. 43. ad 48. Non est jus regium, neque de regalibus Principis dare, vel negare assensum ad beneficia sacra, sed privilegium Ecclesiæ II. 483. 17. 18. III. 492. 3. 4. 6. Interdum profluxit ab actu urbanitatis III. 411. 39. Verum de se non est necessarius I. 360. 15. f. 418. 2. f. 423. 14. f. 468. 13. f. 533. 12. II. 124. 30. Cavendum ubi cernitur præstius assensus regis I an sit datus electio, an electioni, ut liber fieret III. 507. 32. Exactiones pro assensu regio III. 496. 11. 12. f. 500. 17. f. 503. 24. f. 506. 31. Tempore Pauli PP. 2. videtur, quod nullibi haberet locum Assensus Regius ad possessionem beneficii III. 44. 15. De Assensu Regio quoad Regnum Neapolitanum V. *Neapolis*.
- Abbas* Rex Gothorum scribis Romanis de Papâ noviter electo II. 275. 12. Alia de eo I. 173. 72. II. 316. 34. 36.
- Abbas* Alexandrin. puer sacerdotalia exercebat III. 106. 45. Longa series ejus rerum III. 162. 24. ad 33. Transfert Episcopum de una ad aliam Ecclesiâ I. 59. 29. Deposuit in Conciliis Tyri, & Antiochiæ Julius PP. eum redintegrat I. 76. 7. fol. 82. 23. f. 88. 2. Calumnias de stupro, & magis III. 133. 7. f. 162. 24. Scribit Dracontio Episcopatum fugienti I. 82. 23. III. 163. 27. Distribuebat Ecclesiis tritum II. 176. 6. Quosdam Anachoretas ex eremo vocatos fecit Episcopos I. 82. 23. III. 163. 27. Catastrophem rerum suarum vocat Tragediam I. 87. 1. V. *Gregorius Cappadocia* Alia de eo I. 325. 24. f. 482. 14. II. 200. 9. III. 12. 20. f. 177. 26.
- Abbas* Antiochenus I. 472. 27. Constantinopolitani I. 566. 26. Hierosolymitanus I. 409. 11. Alter. I. 474. 33.
- Abbas* Episcopus: & Dux Neapolis Sergium fratrem excommunicationem Romam misit, ipse fuit excommunicatus à Papâ II. 346. 21. f. 397. 27.
- Athenienses* Extraneos ab officiis publicis pellentes: tamen interdum etiam eos admittebant I. 209. 12.
- Atilian* ruri morans invitatus est ad Imperium exercitus Romani II. 374. 8.
- Attici* Constantinopolitani mittebat eleemosynas ad alia loca pro juvenibus pauperibus I. 21. 10. & fol. 37. 7. Persequitur hæreticos I. 138. 19. Transfert Episcopum I. 59. 29. Scribam habuit Prochum Cyzicen. I. 48. 25. Jurisdictionem in Patriarchatu Antiochiæ exercuit. Episcopus transfudit III. 199. 41.
- Atticus* Pomponius cur noluit esse Civis Athenis I. 375. 9.
- Attila* multis exploratoribus interna hostium penetrabat II. 419. 26. Cantilenas Marulli Calabris fecit exuri III. 528. 17.
- Atto* sine Abbatis licentiâ à Canobio digressus affert Episcopatum I. 275. 33.
- Autogenus* Rotomagen. ex Avulco fit Episcopus III. 364. 29. f. 499. 16. Nummos desert ex Gallia D. Petro III. 454. 29. f. 475. 1. Monasterium committit habenti alium monasterium I. 231. 23. 25. IV. 53. 11. Liberalia in præbendo eleemosynas extraneis I. 21. 10. Designat sibi successorem Ansbertum II. 235. 12. III. 345. 31.
- S. Audomarus* Episcopus Morinen. I. 231. 25.
- Aversa* ejusque Comes Ranulfus II. 317. 9. Ibi suffocati fuerunt Andreas, ac Joanna & Regina Neapolis ejus uxor II. 436. 16. 17.
- S. Augustinus* liberalis in eleemosynas præbendo etiam extraneis I. 20. 9. Et redimendo captivos I. 23. 14. III. 83. 42. Patrem suum reputat D. Ambrosium I. 111. 18. S. Patribus Ecclesiæ valde laudatur I. 122. 17. Fugiebat à locis carentibus Episcopis, ne fieret eorum Episcopus. Aurelius Carthaginen. optabat cum suis Ecclesiæ mancipare. Valerius Hipponensis eum ordinat presbyterum, & sibi constituit Coadiutorem. Habebat S. August. monasterium, ubi Cleri mores firmavit, ex quo multi prodierunt Episcopi. Oyatbat suo Clero inferre Pinianum Romanum, at hoc renuit. Sic & suo idem facere optabat S. Ambrosius de Augustino. Qui eum ordinatus est, flebat populo insistente profectionem. Dolet Augustinus, quod Severus ordinasset ejus Clericum. Alium commendare noluit suo Episcopo ut ordinaretur, & alia de eo I. 103. 7. fol. 113. 33. f. 112. 21. f. 113. 21. f. 132. 4. f. 195. 18. II. 258. 4. III. 42. 47. f. 99. 29. f. 155. 7. f. 161. 21. fol. 128. 51. Sibi designavit successorem Eradium II. 235. 12. f. 377. 18. f. 399. 22. III. 345. 31. Dum esset Presbyter prædicabat supplendo pro Valerio Hip.

RERUM, & VERBORUM.

ponens linguæ ignaro III. 11. 19. f. 409. 3. In parvo loco Fuffala fumi diœceſis erigit Episcopatum III. 169. 4. f. 341. 21. Viſus eſt aliquando in ſuis ſcriptis excedere III. 206. 2. Quid ſentiret de ſtylo Sac. Scripturæ III. 227. 49. Antipodas negavit III. 328. 51. IV. 70. 24. Retractiones egit III. 270. 1. Hugo de S. Viſtore diſtus eſt lingua Auguſtini I. 439. 1.

S. Auguſtinus Anglorum Episcopus, ab initio nulli ſedi aſſexus, demum in Cantuarienſi cathedra locatus fuit IV. 307. 29.

Auguſtinus Triumphus, quis, & quantus fuerit; quid de Cardinalium electione ſentiat; de profectione Præſulum ad commendationem Principum; de profectione conſanguineorum, & compatriotum; de Electoribus Imperii, & de admiſſione extraneorum ad beneficia I. 558. 1. ad 19. Quid de pluralitate beneficiorum merè ſimplicium, & eorum exemptione à reſidentia IV. 125. 25. ad 29.

Auguſtus Herodî contulit plures nrbes, & provincias II. 344. 17. Diſperſit libros ſætidicos III. 520. 5.

S. Avitus Viennensis liberaliſſimus in peregrinis III. 82. 40. Vocat Papam orbis terræ Patriarcham III. 222. 40.

Aurelianenſia Concilia. Primum decernit de bonis Eccleſiæ, & alia I. 219. 36. f. 300. 29. f. 390. 8. Secundum approbat poſſe Monafteriis bona Eccleſiarum concedi I. 389. 25. Tertium vetat ordinationem alieni Clerici I. 145. 9. f. 300. 29. Alia de eo IV. 37. 2. Quartum vetat præfici Eccleſiis Clericos peregrinos ſine licentia Episcoporum, & beneficia tunc fuiſſe perpetua oſtendit I. 148. 18. Mandat Archiepiſcopos in propriâ Eccleſiâ ordinari I. 171. 17. Quintum vetat ordinare alienum clericum; & jne quis alterius Eccleſiæ res ſibi arroget I. 150. 22. f. 300. 29.

Aurelianus Lugdunenſis. Pax literis non reſponderet circa Teutbaldum Lingonienſem ſed Egilonem in eâ ſede introductus, & alia de eo III. 381. 12. ad 18.

Aurelianus Diaconus in veſte ſeminea obtulit Severo Antiocheno libellum deſignationis I. 169. 11.

Aurelius Carthaginenſis convocat Concilium Carthaginenſe 3. in quo varia ſtatuta ſunt I. 78. 12. f. 216. 29. Volebat ſuo clero inſerere S. Auguſtinum I. 123. 21. Præſuit Concilio 2. Africano I. 131. 2.

Aurum V. Divitiæ.

Auſtriaci dominatores utrique Siciliæ, quinam, & quot fuerint II. 399. 34. f. 456. 4. f. 516. 10. Eorum proſapia, à quo inceperit II. 399. 34. Albertus Rodulfo Imper. patre ſuo Auſtriam obtinet. Ibi. Eam reliquerat Fridericus 2. Imperat. deſignatus Friderico Nepoti ſuo II. 430. 1.

Auxentius Cappadox Ariarius Episcopus Mediolani, antecellor Ambroſii, ignarus linguæ latinæ I. 112. 30. III. 12. 20.

S. Auxentii Abbatia in Gallia, poſſeſſa à Clerico Romano Eccleſiæ I. 286. 26.

Auxiliarii milites non ſemel armis opprimentes eos, ad quos juvandos fuerant acceſſit II. 394. 21.

Auxilius Preſbyter defendit Formoſi profectionem ad Papatum I. 222. 12.

Axiomaticus dignitas eccleſiaſtica I. 96. 22. **Azorius** doctrina ſua favet profectioni extraneorum ad beneficia II. 95. 34. III. 57. 26.

B

Bajalarus Comes Apoliæ V. **Abajalarus**. **Baldinus** Flander Latinorum Imperat. Conſtantinopoli: Fijos probitas, & alia de eo I. 485. 21. 24.

Baldinus Rex Hieruſalem contendit cum Patriarcha de dominio illius Urbis I. 414. 26.

Baldinus Gallus Abbas S. Edmundi in Angliâ I. 287. 18.

Baptiſmus an faciat Baptizatum ſubditum baptizantis pro ordinibus aſſequentis I. 78. 12. f. 168. 7. II. 376. 12. Facit indigenam loci II. 376. 12. Sumebatur olim adulta ætate III. 99. 29. Baptizari in alienâ Diœceſi I. 257. 9. Non erant adhuc baptizati, quando electi ſunt Episcopi, Neſtarius Conſtantinopolitanus I. 96. 21. Ambroſius Mediolanenſis I. 112. 30. Gregorius Cappadox I. 82. 24. f. 88. 4. Xenſa ſine baptiſmo Episcopatum invadit I. 89. 4. III. 99. 29. S. Hieronymus baptizatus Roma III. 99. 29. S. Paulinus Burdigalæ I. 125. 26. S. Hilarius Picſavienſis Roma III. 99. 29. S. Florianus Hiſpalenſis Mediolani I. 168. 7. III. 99. 29. Maximus Cynicus Conſtantinopoli I. 93. 15. III. 99. 29. Severus Antiochenus Tripoli I. 169. 11. III. 99. 29. Baptizati ab hereticis non debent rebaptizari I. 159. 24. Errorem de his rebaptizandis aliqui Patres tenuerunt III. 157. 12. Parvulorum baptiſma Eccleſia approbat III. 99. 29. Episcopi compates I. 413. 24. Baptizatus ut in re non eſt differendus III. 99. 29. Peregrini baptizati, & ignoti, ne ad Clericatum promovantur III. 99. 29. Baptizatus in infirmitate excludendus à Clericatu III. 99. 29. Baptiſmus ſiſtè ſuſceptus à Proteo, ut à Chriſtianis ſubſidia caperet II. 300. 32. Profeſſio Monachalis dicta velut alter baptiſmus III. 173. 13. Baptiſmarii ordinatio, cura chriſmatis, ejulque diſtributio parochiis, ſpectat ad Theſaurarium IV. 56. 19. Plebana Eccleſia baptiſmalis pro toto plebanatu III. 122. 34. f. 267. 39.

Banner doctrinâ ſua favet extraneis II. 85. 5. ad 10. **Barbari** quinam ſunt, & reputarentur Romæ, ac in Græciâ I. 211. 15. f. 429. 29. II. 379. 20.

Barboſa Auguſtinus doctrina ſua favet profectioni extraneorum II. 134. 1. ad 11. Et exemptioni benef. ſimpl. à reſidentia IV. 183. 2. 3. 4.

Barthas diſcipulus Domini erat ex Cypro, ubi habebat prædium I. 8. 14. f. 12. 22. f. 25. 20. III. 32. 24. IV. 12. 6.

Bartholomæus Apollolus ex quo loco eſſet I. 8. 13. **Baſilenſe** Concilium, vel conciliabulum impetie poteſtatem Papæ, eligit Antipapam, favet extraneis: impugnatur reſervationes Apoſtolicæ: quid de Cardinalibus ſanciat, & alia III. 7. & ſeq. f. 11. 22. f. 31. 8. f. 32. 12. Electione voluit providere Prelaturas, II. 32. 9. & 11. Annatus perſe-

Ecc qui-

- quitur, quibus tamen indirecte faveat II. 226.
29. Eas favore Antipapae decernit II. 11. 22. f.
221. 5. Magis docti qui erant in eo, sentiebant
 Papae potestatem esse irrefragabilem II. 294. 25.
 Jus praeventiois Papae in collatione beneficiorum,
 non auctum est expungere II. 295. 27. Impe-
 dit plenitudinem potestatis Papae, illiusque
 regimen monarchicum III. 293. 13. Alia II. 93.
28. III. 89. 7. Basilicenis conventus temporis
 Alexandri PP. 2. f. 371. 13.
Familiae sunt Ecclesiae principales, aliquid prae-
 rogativae majores habentes; quarum 40. erant Ro-
 mae IV. 272. 6. Basilicenses idem Ecclesiae I. 144. 6.
 f. 219. 36. IV. 307. 18. IV. 292. 14.
S. Basilii Episcopus Caesare frater S. Gregorii
 Nysseni I. 91. 10. f. 98. 27. In ejus odium Valens
 Imper. partem Cappadociae submisit Anthimo
 Tyanaensi I. 91. 10. Basilii cum praeveneris Sa-
 sime consecravit Episcopum Gregorium Nazian-
 zenum I. 91. 10. III. 169. 4. Nec etiam Judaeos
 ab elemosynis excluderet I. 21. 10. & f. 43. 22.
 Transfert Euphronium e Colonienſi ad Nicopo-
 litanam Metropolitim I. 59. 29. Et utramque
 posse ex dispensatione ab eo retineri tueretur IV.
133. 12. f. 222. 9.
Bosius Imper. carpit Marinum, quod ex alio Epi-
 scopatu susceperat Papatum. Stephanus PP. 6. ei
 refcribit, licere translationes Antidilum I. 83. 26.
 f. 278. 3. Eumque arguit quod Ecclesiam Romanam
 diceris velicasset III. 239. 54. Imperator
 profertur laicos non sedebere causis ecclesiasticis
 immiscere, qui ab Ecclesia regi debent III. 212. 17.
Beda Italus, vel Britannus, presbyter, & mona-
 chus in pluribus locis, fuit magister Alcuini I.
229. 18. f. 252. 25.
Bela relictio Monachatu regnum Hungariae suscepit
 Ei scribit Alexander 2. ne impediat libertatem eli-
 gentium Praefules II. 549. 34. f. 417. 6.
Belisarius Theodorae Augustae jussu Silverium PP.
 seclerare, & Vigilium subrogare contendit II. 292.
20. III. 496. 11. Contra Gothos missus a Justiniano
 I. 159. 14. f. 173. 22. II. 326. 34. 38. Pe-
 tens obolum pro elemosynis III. 443. 7.
B. Harminas Card. multae pietatis, & doctrinae;
 rexit Ecclesiam Politanenſem in absentia Episcopi;
 noluit Ecclesiam Capuanam tenere commorans
 Romae. Illius acta non faciunt legem IV. 334.
17. ad 21.
Belium quondam sit licitum II. 55. 14. Non re-
 pugnat quod Papae, & Praefules Ecclesiam interdum
 bello dent operam, & res militares tractent II. 54.
12. 13. 14.
Dei Bene Thomas faveat sua doctrina admissioni ex-
 tranecorum ad beneficia II. 226. 21.
S. Benedictus Nursiensis Monachorum Occidentali-
 um parens quatuor genera Monachorum enu-
 merat; faveat provocationi extraneorum; distinguit
 inter Cenobitas, & Eremitas I. 168. 8. 9. fol.
385. 12.
Benedictus Levita digessit in tres libros Capitula-
 ria Caroli M. III. 119. 27.
Benedictus 7. ex Episcopo Sutriano fit Papa. Fo-

vet Sergium Episcopum Damascenum I. 321. 9.
Benedictus 11. dat Regi Neapolis indultum con-
 ferendi quaedam beneficia in Ecclesia Luceria II.
303. 10. f. 509. 17.
Beneficentia ordinatum exerceri debet in propin-
 quiores, & qui sit II. 166. 21. III. 46. 2. 3. 4.
f. 49. 8. 13. Beneficentia dispensatio interdum
 idem ac elemosyna, & sportulas significabat
 III. 103. 38. IV. 19. 2. Interdum beneficium si-
 gnificat actum beneficentiae I. 206. 4. f. 212. 19.
 IV. 3. 3.
Beneficium haec vox ut sic significat actum benefi-
 ciendi. In jure vero significat privilegium IV. 3.
3. Ob vocem beneficii alteratio fuit inter Hadria-
 num PP. 4. & Fridericum 1. Imper. & cur? IV.
3. 4. Apud ecclesiasticos beneficium significat
 praebendam, Clerico in titulum tributam IV. 3. 5.
 Interdum beneficium non confertur in titulum,
 sed in commendam IV. 3. 5. Ex dignitate, vel re-
 sidentiae debito juncto beneficium, non immuta-
 tur illorum natura IV. 3. 5. f. 37. 1. Beneficium
 quomodo definitur I. 248. 11. IV. 4. 6. Non
 erant initio Ecclesiae beneficia, sed res eis aequiva-
 lentes I. 4. 3. f. 17. 2. f. 35. 1. Ad elemosynas
 Beneficentia tenentur pro viribus suis III. 70. 14.
15. f. 82. 40. IV. 6. 12. f. 185. 2. f. 211. 14. Sa-
 cerdotibus debentur stipendia ex obligatione IV.
12. 6. f. 17. 2. f. 62. 3. An esset olim idem ordi-
 nes, & beneficia suscipere V. Ordo Vox benefi-
 cium quando incipit audiri in Ecclesia IV. 19.
2. ad 6. Antiquior est res significata per illud IV.
21. 7. ad 21. Beneficia sunt introducta a jure po-
 sitivo I. 220. 38. IV. 28. 1. f. 37. 2. 3. f. 91. 17. f.
113. 9. f. 208. 6. Originem habent a Papa I. 220.
38. f. 501. 11. 15. f. 502. 18. II. 283. 1. f. 4. 4.
292. 22. 23. IV. 24. 15. f. 28. 1. Initio Taculli 6.
 incipisse beneficia censet Baronius, sed prius
 erant, praefertim saeculo 5. III. 49. 9. f. 72. 22. f. 289.
5. f. 311. 12. ad 18. f. 316. 23. ad 25. IV. 28. 11.
 ad 4. Clerico datum beneficium subtrahi non de-
 bet I. 149. 9. IV. 28. 2. f. 37. 2. Beneficia olim
 dicebantur etiam *Munificentia*, vel *Ecclesiastici-*
um munus, vel *Remuneratio Ecclesiae*, vel
Agelli Ecclesiae, vel *Tituli*, vel *Munificentia*
Ecclesiae, vel *Munificentia Sacerdotum*, vel
Precaria, vel *Ecclesiae officia*, vel *Altaria* I.
329. 26. f. 145. 7. f. 286. 26. IV. 28. 4. ad 9. f.
37. 2. f. 104. 23. f. 272. 6. Beneficia quoque
 nomine nuncupantur, parum refert IV. 32. 15.
 Praebenda, & beneficium quomodo inter se differ-
 rant IV. 32. 16. ad 18. Beneficia ita dicta sunt,
 sumpta metaphora a seculari militia, in qua da-
 bantur praedia militibus benemeritis ad fruen-
 dum, ut sunt Commendae militares, Timarii
 Taurorum &c. IV. 33. 20. 21. Beneficium Ecclesi-
 asticum sperare debet esse perpetuum, sed potest
 esse amovibile ex speciali jure IV. 37. 1. 3. Re-
 gularia vero beneficia sunt manualia, & amovi-
 bilia IV. 37. 2. Beneficia ordinata sunt ad divi-
 num cultum, & debent aliquid spiritualitatis ha-
 bere IV. 38. 5. f. 180. 23. f. 184. 6. f. 189. 16. f.
210. 11. 211. 15. suntque res spirituales I. 514. 3.
 I. 223.

RERUM, & VERBORUM.

f. 525. 28. II. 93. 26. ad 30. f. 122. 7. f. 126. 21. f. 145. 36. f. 403. 5. f. 425. 25. f. 498. 26. Debet beneficium esse erecta auctoritate Ordinarii, alias resolvuntur in Legatum pium IV. 38. 4. Capellanis non collative non sunt beneficium, & regulantur ad modum Legati pii IV. 38. 4. An fructus beneficii sint quid a beneficio distinctum IV. 38. 6. f. 42. 17. Bona beneficiorum sunt exempta ab oneribus, statutis, & functionibus laicalibus V. *Bona Ecclesie*. Sportularum in locum succedunt beneficia, tamen ab illis differunt I. 25. 19. 21. f. 56. 18. f. 146. 11. f. 183. 23. f. 195. 18. IV. 7. 14. ad 20. f. 10. 1. ad 24. f. 12. 14. f. 130. 4. f. 173. 9. ad 15. f. 180. 2. V. *Sportule*. Beneficia succedunt loco mercedis, quam Christus operariis evangelicis debere voluit I. 9. 16. & seq. f. 12. 22. f. 16. 8. Succedunt etiam in locum decimarum, primitiarum, & ebulationum, debitum Levitis I. 1. 20. ad 24. f. 5. 16. 18. III. 33. 26. ad 28. f. 33. 33. IV. 11. 4. 5. f. 81. 3. Item succedunt loco Elemosynarum, vel Collectarum, quae corrobantur in Ecclesiis I. 19. 7. f. 24. 18. Beneficium adstringit, & incorporat Beneficium cum sua Ecclesia IV. 25. 27. Officium, Beneficium, Personam, Dignitas interdum promiscue sumuntur, & in quo differant IV. 261. 9. Beneficium non fuerit fundata ab Episcopo de bonis propriis III. 315. 21. Relinquat beneficium ad favorem alterius I. 445. 22. f. 447. 18. Beneficia sunt merces, & stipendium Clericorum I. 515. 6. 8. f. 119. 16. IV. 43. 1. f. 135. 1. ad 17. Quo magis fructus beneficium, eo magis Beneficiarius debet rationem Deo reddere de multis oneribus, quae habet III. 443. 7. 8. & de redditum erogatione IV. 185. 7. 8. f. 239. 14. 15. Ab elemosynis ad beneficia valet argumentum I. 52. 9. Beneficium est sequela ordinis I. 195. 17.

Beneficia praesertim residentialia tenens, illud sine licentia Episcopi dimittere non potest I. 68. 14. f. 124. 8. f. 151. 27. f. 196. 22. f. 27. 11. V. *Residentialia*. Beneficia non sunt ingerenda onera, quae non habent III. 76. 26. f. 312. 14. IV. 5. 10. f. 9. 20. Intentio Fundatorum beneficiorum non est, ut hac dentur solis indigenis III. 74. 23. ad 22. f. 312. 13. ad 18. f. 316. 23. 24. 25. Quae quantitas debeat pro honesta sustentatione Beneficarii, attendenda est ejus qualitas, & dignitas III. 76. 27. f. 171. 7. IV. 43. 18. 19. Sportulantes antiqui totidem erant Beneficarii IV. 97. 4. Sportulae non dabantur habenti de proprio patrimonio III. 98. 28. f. 183. 35. 36. Beneficiarius residentialis, si aliud residentialia beneficium recipiat, vacat primum IV. 193. 26. Labor praestandus in beneficio est sequela beneficii, & ejusdem naturae cum eo IV. 208. 6. Propter officium datur beneficium IV. 210. 11. f. 211. 15. f. 220. 14. f. 227. 8. f. 231. 19. 21. f. 238. 11. f. 252. 18. f. 260. 1. f. 267. 24. f. 350. 1. *Ly propter* non importat conditionem, sed modum IV. 231. 20. f. 352. 18. Nec propter officium solum, sed etiam ut Clericus habeat de patrimonio Christi unde vivat: & alia faciat, ad Clericum praesentia IV. 231. 20. f. 352. 18. Non recitans Beneficiarius Divinum officium fructus suos non facit, & ad eos pro rata omissionis restituendos tenetur IV. 38. 5. f. 210. 13. f. 230. 18. Possent constitui aliqua nova species beneficiorum diversa à nunc existentibus IV. 69. 19. 21. Benefi-

cia legem accipiunt à voluntate fundatoris IV. 86. 2. Dantur Capellanis laicales III. 433. 34. Status beneficiorum, etiam circa onus residendum, firmatur cursu 40. annorum, & ut de una ad aliam transeat qualitate IV. 92. 21. f. 229. 15. Beneficia non sunt in Monasteria transferenda, nisi cum consensu Episcoporum, vel Papae I. 388. 23. ad 27. Non sunt daenda ei qui nondum purgavit ea, quae sibi obiecta sunt I. 399. 17. Nec indigno III. 771. 2. Parochos possideri à Monachis improbat D. Bernardus: defendit Petrus Clunienensis I. 431. 35. 37. V. *Bernardus*. V. *Parochia*. Quod dicitur de Episcopatu verum est etiam de aliis beneficiis I. 58. 24. f. 60. 32. f. 151. 20. f. 163. 27. II. 403. 3. f. 428. 33. f. 530. 10. III. 267. 37. 39. f. 278. 20. Inter beneficiarios, & Oeconomos rerum Ecclesiae non curit paritas III. 101. 35. Inter Beneficium, & beneficium est matrimonium spirituale V. *Matrimonium*. Difformia beneficia dicuntur ea, quae sunt diversae speciei IV. 176. 12. Leges laicorum nil afficiunt in materia beneficiorum III. 421. 9. f. 432. 3. In quantum est legibus canonicis, non civilibus II. 98. 1. III. 50. 10. f. 180. 27. 29. f. 382. 33. f. 422. 9. IV. 183. 1. Aliqua loca habentia privilegium Apostolicum excludunt extraneorum. Vid. V. *Extranei*, & V. *Privilegium*. Si in erectione beneficii patrimonialis non est decretum irritans, potest dari extraneo II. 113. 15. Beneficiarii de redditibus sui beneficii, testari possunt, & eos in aliis usibus impendere III. 161. 7. 8. 9. An, & quo jure teneantur suos redditus piis usibus applicare, & quibus, & ubi, tam in loco beneficii, quam extra II. 162. 8. ad 20. Non constat, quod beneficia fuerint fundata à Principibus, vel privatis, ut duntur indigenis II. 175. 4. f. 464. 2. 3. Libera beneficia, non sunt servituti subjuganda II. 179. 14. f. 465. 2. f. 479. 7. Quod beneficia dentur ad beneficium principum, res est pravi exempli, & non concedenda II. 182. 21. f. 192. 21. f. 309. 23. Sine diminutione conferenda sunt beneficia II. 191. 13. 16. f. 194. 21. 23. f. 122. 11. IV. 39. 7. Non privatur beneficio, qui ejus fructus non rectè impendit II. 193. 19. Licentia necessaria est ad dimittenda beneficia II. 200. 9. Secularia beneficia mutantur in regularia, & è contrà cursu 40. annorum I. 245. 6. IV. 50. 2. f. 54. 15. Residentialia quosque verti possunt in merè simplicia, & è contrà IV. 50. 3. f. 55. 15. Papatus est primum beneficium, improprie tamen sic vocatum IV. 50. 3. Cardinalatus, Episcopatus. Abbatis, sunt beneficia V. *Cardinalis*. V. *Episcopus*. V. *Abbas*. Vicaria perpetua est beneficium IV. 103. 20. Omnia beneficia censentur esse secularia, nisi constet oppositum IV. 55. 15. Prioratus, Decanatus, Praepositurae, Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Primiceriatus, Thesaurarius, Scholasticatus, Cantoratus. Canonici, Parochia, Capellania. De his vid. IV. 52. 10. ad 26. Beneficia alia sunt curata, alia simplicia. Curata alia habent jurisdictionem in utroque foro, ut Episcopatus, Abbatz regularis &c. Alia in solo foro interno, ut parochia IV. 61. 1. Dignitates, personatus &c. habentes administrationem in foro externo, vel jurisdictionem dicuntur ab aliquibus duplicia, ut distinguuntur à simplicibus IV. 46. 29. f. 49. 1. Beneficia sunt bona Ecclesiastica II. 286. 7. Non sunt res pertinentes

ad civiliam conversationem: habet enim pro fine Deicolum, & caelestem beatitudinem III. 49. 9. 10. 11. f. 54. 1. ad 7. Beneficia patrimonialia alicubi sunt, & unde id proveiat III. 42. 15. 16. 17. f. 57. 26. f. 153. 1. V. *Gremium V. Privilegium*. Non eoferunt talia nisi probetur. Ubi sunt talia dauda sunt folis indigenis, etiam ceteris non paribus III. 52. 16. f. 57. 26. Non possunt fieri patrimonialia vel restringi ad aliquos folis Principis auctoritate III. 57. 26. Commendae ordinum militarium sunt beneficium I. 206. 4. Ab officio ad beneficium valet argumentum V. *Officium*. Respece ad Papam omnia beneficia sunt maoualia I. 502. 14. IV. 38. 3. Nullum tameo sine gravi causa privat I. 503. 17. Sunt destinata ferventibus Ecclesie I. 514. 4. ad 3. Beneficia praesumuntur esse libera III. 53. 26. IV. 40. 10. f. 87. 3. f. 93. 22.

Beneficium more simplex, ut contradistinguitur a residentiali IV. 3. 5. f. 46. 29. f. 49. 1. f. 61. 1. f. 75. 9. fol. 169. 18. f. 177. 14. f. 178. 17. f. 180. 5. f. 276. 17. fol. 334. 24. f. 345. 17. Quomodo definiatur IV. 4. 6. Male dicunt Contradictores beneficia simplicia innotuisse solum 11. vel 12. saeculo II. 175. 3. f. 179. 25. IV. 7. 15. f. 22. 8. f. 31. 12. f. 69. 18. f. 90. 14. fol. 111. 5. f. 360. 5. Nam dudum antea erat etiam tempore S. Gregorii IV. 21. 7. f. 30. 8. f. 117. 1. 2. fol. 130. 5. f. 270. 1. ad 24. & tempore sportularum IV. 13. 11. 13. f. 15. 16. 17. f. 18. 1. locuperrunt, quando initium habuerunt cetera beneficia IV. 19. 1. ad 21. f. 28. 1. ad 24. A multis saeculis sunt in presenti statu III. 178. 29. IV. 68. 17. 18. Que sint eorum qualitates de essentia, & que de honestate IV. 37. 1. ad 15. Differunt a residentialibus III. 121. 32. f. 180. 3. f. 267. 37. ad 40. IV. 4. 5. ad 9. f. 87. 4. f. 168. 17. f. 332. 12. f. 348. 27. fol. 355. 18. Differentia hac oon est nova IV. 65. 9. Eam dari offenditur & analogia beneficium ad Synagogam, & Clericorum ad Levitas I. 11. 20. 21. fol. 13. 24. IV. 62. 3. 4. f. 81. 3. ad 14. f. 341. 4. Ex analogia Corporis mystici Ecclesie ad corpus naturale IV. 63. 5. 6. f. 73. 1. f. 118. 8. f. 215. 1. ad 9. fol. 319. 1. 7. Rationibus Theologicis IV. 64. 7. ad 11. fol. 123. 17. Legalibus IV. 66. 12. ad 16. Petitis ex Sac. Concilio IV. 73. 1. ad 3. Aliis rationibus IV. 75. 9. ad 14. f. 125. 24. Tota frequenter Ecclesia quod beneficiis simplicibus immunes sunt a debito residentiali IV. 80. 2. f. 87. 3. f. 111. 3. fol. 113. 9. f. 119. 7. f. 146. 17. f. 160. 10. f. 179. 22. fol. 187. 12. 14. f. 195. 29. f. 230. 17. f. 237. 7. f. 243. 24. f. 250. 12. f. 254. 23. f. 323. 13. f. 334. 16. f. 342. 10. f. 348. 26. 28. Consecutio generalis eos a residentialia eximit IV. 64. 8. 9. f. 67. 13. f. 88. 7. f. 90. 14. ad 18. f. 101. 13. 14. f. 120. 9. 12. f. 127. 28. f. 146. 16. 18. f. 152. 8. 10. f. 158. 6. ad 15. f. 165. 7. 9. f. 172. 3. 4. f. 175. 10. f. 177. 17. f. 179. 20. f. 180. 23. f. 183. 3. f. 184. 5. f. 186. 10. 11. 13. 14. f. 190. 18. f. 217. 6. f. 221. 7. Consecutio hanc licita est, non prava, oon ledit vilius jus IV. 172. 4. f. 174. 7. 9. f. 177. 14. fol. 340. 4. ad 28. Ideo oon tollenda IV. 104. 22. Non est solum tolerata, sed approbata in Jure IV. 189. 16. 17. f. 270. 2. ad 7. f. 341. 5. f. 346. 21. ad 27. Et a Conc. Trident. IV. 73. 1. ad 3. f. 100. 13. ad 18. f. 217. 6. f. 221. 7. f. 353. 10. ad 21. Hacque jam facta est Jus IV. 146. 16. 19. f. 347. 24. In

materia beneficiorum multum valet consuetudo IV. 345. 20. Nam potest addere oous residentiali beneficio illum non habenti, & contra IV. 101. 14. fol. 160. 10. ad 14. f. 177. 16. f. 184. 5. f. 187. 12. f. 190. 18. f. 208. 7. Consecutio hinc excedit 500. annos IV. 191. 21. f. 212. 9. f. 229. 15. An tolli possit, & debeat IV. 146. 17. ad 22. Beneficia simplicia erecta post 12. saeculum, cum hac exemptione fuerunt erecta IV. 22. 8. f. 69. 18. ad 25. f. 75. 7. 8. f. 87. 3. 4. fol. 273. 8. Usque ad nostram statem nemo possit in dubium hanc exemptionem IV. 4. 6. 7. f. 125. 25. fol. 137. 23. f. 176. 13. Eidem exemptioni favent auctoritas Ecclesie IV. 89. 9. f. 119. 4. f. 121. 11. fol. 125. 20. f. 134. 15. f. 145. 14. Rationes Theologice IV. 110. 1. ad 16. Legales IV. 86. 2. ad 22. Ex Concilio IV. 96. 3. ad 35. f. 347. 25. Ex Patribus IV. 117. 1. ad 19. Historice IV. 129. 1. ad 26. Ex similitudine Levitarum I. 11. 20. 21. 33. 24. IV. 81. 3. ad 14. Rationes politicae IV. 140. 1. ad 22. Decreta Sac. Congregationis IV. 151. 6. ad 18. fol. 184. 4. f. 188. 14. 15. 20. Rotae decisiones IV. 148. 6. ad 16. f. 183. 4. f. 186. 10. 13. f. 189. 26. Praescriptio IV. 92. 19. ad 22. f. 243. 25. Theologi Scholastici IV. 163. 2. ad 18. Morales IV. 171. 2. ad 23. Canonice IV. 183. 1. ad 30. Proportio ad officia politica IV. 34. 22. f. 143. 10. 11. 12. Aliae rationes IV. 115. 18. Voluntas fundatoris huic immunitati fivet IV. 87. 2. 3. 4. f. 145. 14. f. 229. 13. fol. 252. 19. Que nec divino, nec humano juri, oec canonice est contraria IV. 113. 10. f. 198. 2. ad 21. fol. 340. 4. 5. f. 346. 21. ad 28. f. 164. 4. ad 6. fol. 167. 12. ad 17. f. 172. 4. f. 197. 2. ad 21. f. 206. 1. ad 20. f. 217. 1. ad 22. f. 225. 1. ad 25. f. 235. 2. ad 25. fol. 245. 1. ad 32. Beneficia simplicia solum ad ornam Ecclesie IV. 63. 6. f. 76. 10. f. 163. 3. fol. 342. 9. De illorum iustitia, & utilitate agit Card. Pallavicinus IV. 76. 10. ad 13. Quod folia officii recitatio oon sufficiat in beneficiis, verum est de residentialibus IV. 209. 8. ad 15. f. 211. 15. ad 20. Quot onera habeat beneficiarius simplex IV. 64. 9. fol. 120. 10. Ad solum officium divinum tenetur III. 178. 29. IV. 4. 6. ad 14. f. 32. 13. f. 40. 10. f. 49. 1. fol. 64. 9. f. 77. 13. f. 151. 6. f. 154. 15. 17. f. 169. 18. fol. 173. 6. f. 175. 10. f. 178. 20. 22. f. 183. 2. 6. fol. 188. 15. f. 190. 19. f. 210. 10. 12. f. 213. 17. f. 268. 24. Ideo dicitur quod propter officium datur beneficium, idest propter Officium Divinum I. 516. 8. II. 384. 1. IV. 6. 12. f. 37. 1. f. 38. 5. f. 49. 1. f. 172. 2. fol. 175. 9. f. 208. 6. f. 227. 8. f. 232. 21. f. 233. 24. fol. 276. 19. Etiam si redditus beneficii sint piogues IV. 185. 7. ad 9. f. 238. 12. ad 17. Nec hoc est parvum onus, sed grave, & pretio estimabile IV. 185. 7. f. 211. 13. f. 238. 11. Habet & onus castitatis servandae, elemosinas dandi, & a multis abstinenti quae permixta fuerint IV. 77. 13. f. 185. 7. 8. fol. 211. 14. f. 238. 10. 11. f. 252. 18. Si onera miserum habet, vel humilia non ea tenetur personaliter adimplere, quippe illo non est electa industria personae IV. 5. 9. f. 84. 12. f. 87. 5. 7. f. 186. 10. f. 190. 18. fol. 207. 5. f. 213. 18. f. 227. 7. f. 236. 3. f. 257. 32. fol. 263. 1. f. 275. 16. f. 355. 18. Et per alium faciens per se facere censetur vere, non ficti IV. 5. 9. fol. 37. 1. f. 59. 26. f. 64. 9. f. 87. 5. f. 89. 9. f. 105. 26. fol. 126. 27. f. 152. 7. f. 155. 18. f. 175. 9. f. 178. 17. fol. 184.

RERUM, & VERBORUM.

f. 184. 5. f. 191. 23. f. 194. 27. f. 208. 6. f. 213. 18. f. 216. 3. f. 226. 5. f. 229. 14. f. 236. 2. fol. 276. 19. f. 220. 4. f. 352. 6. *Servit Ecclesie etiam si non residet* l. 10. 18. 19. 111. 96. 22. *V. servit* Nominē beneficii ut sic intelligitur benef. simplex IV. 208. 6. In dubio beneficia presumuntur esse simplicia. IV. 40. f. 49. 2. Benef. simplicia incompatibilitatem non causant IV. 41. 13. f. 176. 12. f. 179. 21. conferri debent Clericis benemerentibus, & dignis IV. 41. 14. Non tamen est necesse quod dentur dignioribus IV. 41. 15. f. 45. 24. ad 30. f. 65. 10. 11. Haneffum est illa conferri Clericis non habentibus aliud beneficium IV. 41. 15. An hac beneficia sint bona communia, debita decernantibus IV. 45. 24. Cum Episcopatu titulari sunt compatibilia IV. 40. 13. f. 154. 13. Alia sunt beneficia merē simplicia per 20, alia per accidentem IV. 49. 1. Simplicia beneficia verit possunt in residentialia, & de contra IV. 50. 2. f. 55. 15. f. 87. 4. f. 128. 33. Abbatis, Prioratus, Decanatus, Præposituræ aliquæ sunt beneficia simplicia. Vid. IV. 51. 6. ad 26. Prima Tonsura facta est ad beneficium simplex consequendum IV. 40. 13. f. 124. 40. f. 141. 2. f. 282. 8. ad 13. f. 285. 16. f. 379. 10. Et annorum 14. inceptorum ætas, imò & minor, si fundator ita disposuit IV. 51. 1. f. 20. 2. f. 40. 12. fol. 241. 2. f. 152. 9. f. 191. 22. Super qua ætate non potest Episcopus dispensare IV. 152. 9. De iure antiquo fact erat ætas 7. annorum IV. 40. 12. fol. 253. 9. f. 264. 15. Simplicia beneficia non debent verit in curata, nec in distributiones chorales, nec omnia uniri Seminario IV. 151. 12. 13. An spectent ad iustitiam commutativam, vel distributivam IV. 164. 5. f. 167. 12. Interest, Papæ Episcopum, Regum, & Principum, Clericorum, & Laicorum, ut beneficia simplicia sint à residentia onere immunita IV. 141. 2. ad 9. Nec Principes permitterent hoc onus suis patronatibus addi IV. 77. 12. f. 135. 20. f. 142. 6. f. 347. 25. Si Beneficiarii simplices teneantur residere sub peccato gravi, nimia hominum multitudo damnetur, quod non est dicendum IV. 137. 24. 26. f. 148. 8. 9. S. Pii 5. Bulla de residentia non comprehendit beneficia merē simplicia IV. 151. 6. f. 155. 17. f. 183. 2. f. 188. 14. Missas celebrare debens Beneficiarius simplex, potest eas per alium adimplere, nisi fundator iusserit, ut celebret per se ipsum III. 178. 29. IV. 5. 9. f. 6. 12. f. 88. 6. 9. f. 159. 7. f. 154. 15. 16. f. 160. 11. fol. 169. 18. f. 173. 6. f. 179. 22. f. 184. 5. f. 186. 10. 12. f. 191. 22. ad 27. f. 213. 18. f. 226. 6. *V. Missa* Non est iustificandum sed supponitur, quod benef. simpl. careat debito residentia IV. 158. 6. 7. 8. 9. 14. 15. 16. f. 176. 13. f. 179. 20. f. 183. 3. f. 186. 11. 13. f. 226. 4. Beneficia præsumuntur simplicia, nisi probetur oppositum IV. 40. 12. f. 49. 2. f. 158. 8. 9. f. 161. 15. f. 226. 3. *Præstamentia*, & alia beneficia simplicia, sunt immunita ab onere residentie IV. 163. 3. 4. f. 166. 12. 14. 18. f. 172. 3. ad 7. f. 175. 10. f. 179. 22. f. 247. 5. Quod de iure communi beneficia simplicia exigant residentiam aliqui dicunt IV. 159. 10. 12. fol.

171. 2. ad 4. f. 172. f. 174. 9. 10. f. 177. 17. fol. 180. 23. f. 183. 3. f. 184. 5. f. 186. 10. 11. 12. f. 188. 16. f. 217. 6. f. 256. 30. f. 275. 17. Sed res potius è contrariè est, cum iura faverent immunitati eorum ab onere residentia IV. 173. 5. f. 179. 2. ad 23. f. 216. 6. f. 252. 20. f. 262. 6. 7. f. 270. 2. ad 7. f. 276. 17. ad 19. f. 323. 12. f. 345. 17. 18. Beneficia merē simplicia nunquam sunt morè dispensandi per viam electionis III. 61. 36. Quod beneficium simplex multum, vel minus fructificet, non est causa residentia, vel non IV. 185. 7. Res est parvi momenti, & non conferens ad essentiam pietatis, quod Beneficiarii simplices residentia IV. 146. 17. 18. f. 341. 6. 9. Quid facere debent Beneficiarii simplices apud Ecclesias campenses? IV. 145. 5. *Prædicare*, Sacramenta ministrare, & alia quæ Beneficiarios residentiales pertinet, non tenetur Beneficiarius simplex facere: imò & non potest IV. 5. 10. 11. f. 134. 17. f. 145. 15. f. 212. 15. 16. f. 229. 14. Onus insolitum, & indubitatum non potest Beneficiarius simplex suo beneficio addungere, cuius iura, & libertatem servare iuravit IV. 5. 10. f. 9. 20. f. 77. 12. f. 93. 22. fol. 145. 14. f. 153. 10. 12. f. 154. 15. f. 184. 4. f. 190. 19. f. 212. 17. Episcopus cogere non potest Beneficiarium simplicem ad residendum, neq. ad sua onera personaliter adimplenda IV. 6. 12. f. 59. 26. f. 101. 14. f. 151. 6. f. 152. 7. f. 154. 14. 15. f. 155. 17. f. 178. 20. f. 179. 22. f. 183. 2. 4. f. 187. 11. 14. 17. f. 302. 12. f. 410. 38. Neque ad sacros ordines suscipiendos IV. 40. 13. Ecclesia non spondet residentiam esse à Beneficiariis simplicibus exhibendam IV. 225. 1. ad 10. Residentiam ingerere benefic. simplicibus aliqui optarent IV. 227. 8. 12. f. 245. 1. 3. 5. Qui huic oneri non se submitterent si haberent beneficia simplicia IV. 228. 12. Simplicia benef. non sunt vendenda in residentialia IV. 356. 21. S. Carolus pluribus modis favit exemptioni benef. simpl. à residentia IV. 356. 21. 22. Et alia, S. Congreg. non permisit onus addere benefic. simplicibus IV. 190. 19. f. 212. 17. Quibus, nec Concilium provinciale addere potest onus residentia, nec Visitatione Apostolicis IV. 178. 18. f. 198. 15. f. 212. 16. 17. f. 190. 19. Non est res dubia, sed certa quod beneficia simplicia immunita sunt à residentia IV. 234. 24. Effect in damnum patronorum addere residentiam eorum beneficiis IV. 356. 20. Canones obligantes ad residentiam, non loquuntur de merē simplicibus IV. 260. 1. ad 26.

Beneficii collatio. Christus pro eà nullam designavit formam, id remittens arbitrio Ecclesie II. 231. 2. 3. Forma hæc pluribus mutata est IV. 278. 24. *V. electio*. Collatio beneficii quid sit II. 479. 17. Papa est supremus dispensator omnium beneficiorum I. 403. 1. f. 500. 8. ad 28. II. 253. 1. fol. 300. 2. III. 300. 30. f. 310. 7. ad 11. IV. 165. 9. Collativa potestas ab eo in alios excitatur, à quo fuit, & reusit l. 27. 24. II. 283. 1. f. 286. 7. fol. 295. 29. *V. Papa*. Propter reservationes confert beneficia utiliter II. 167. 23. Quinsuplici iure id facit II. 293. 24. *V. Regula Cancellaria* Episcopum

scopus de jure est collator beneficiorum suæ Diocesis l. 502. 14. f. 503. 19. Il. 167. 23. f. 287. 23. f. 287. 10. V. *Episcopus*. Acceptor personarum abesse debet in eorum distributione l. 28. 27. f. 514. 3. Sed servanda est iustitia distributiva l. 515. 5. 8. f. 119. 16. Danda sunt benemerentibus l. 15. 6. f. 519. 16. IV. 49. 1. Primaria ad utilitatem Ecclesie l. 520. 16. Secundario ad premiandum succulentem, non ut ex debito, sed ut ex gratia: premium enim expellere debet in Cælo Il. 316. 25. IV. 13. 12. f. 43. 20. 24. f. 261. 4. Conferens beneficium confert illud nomine Ecclesie Il. 193. 20. Il. 97. 25. Nullus habet jus ad beneficia libera, sed ea dantur in arbitrio collatoris est Il. 19. 38. qui proinde gratiam facit Beneficiatio Il. 226. 17. Il. 116. 6. Dignioribus conferenda sunt beneficia; & quis fit dignior l. 517. 9. ad 23. Il. 26. 5. ad 12. f. 113. 13. f. 281. 27. IV. 41. 15. ad 30. f. 65. 10. Dignior nonsemper est, qui sanctior, vel doctior est IV. 44. 21. f. 65. 10. 11. In foro fori sit est eligere dignum l. 520. 18. Il. 179. 30. Ad simplicitatem in utroque foro ita est eligere dignum l. 520. 18. IV. 41. 15. f. 45. 24. ad 30. f. 65. 10. Imò & ad residentialia non curata IV. 46. 28. Concilium Trid. noluit decernere omnia beneficia parochialia fieri patrimonialia l. 201. 35. Il. 63. 33. 35. f. 85. 4. f. 88. 12. f. 92. 22. f. 102. 12. 15. f. 45. 34. fol. 153. 16. Magna fidelitate uti debent collatores beneficiorum, res est enumerata p. riculi l. 873. 19. f. 533. 11. f. 565. 5. Il. 306. 15. f. 478. 2. Il. 37. f. 43. 51. f. 264. 32. ad 35. Charitatis ordo servandus est in eorum distributione Il. 43. 8. Attendi debet prius utilitas universalis Ecclesie, deinde particularis IV. 44. 23. Quæ qualitates requirantur in beneficiatio IV. 44. 22. Ecce semina sibi potest fumere beneficium IV. 348. 28.

Beneficia conferre non est actus ordinis, sed jurisdictionis IV. 39. 6. Voluntaria, non contentiose Il. 226. 8. Laicus, imò & femina, ex privilegio Apostolico potest conferre beneficia, hæcque agens est organum Papæ Il. 305. 14. Il. 236. 7. f. 314. 20. f. 317. 26. IV. 39. 6. Oportet quod beneficium à viro ecclesiastico conferatur Il. 308. 20. 21. IV. 38. 6. Qui non potest sibi illud conferre IV. 39. 7. Clerico debent beneficia conferri IV. 39. 8. Capax ordinis est capax beneficii l. 269. 19. Quæ ætas requiritur ad beneficia residentialia IV. 40. 12. Ad Canonatum Collegiatum sufficiunt 14. anni, ut sit IV. 40. 12. f. 120. 8. Non semper bonum est dare beneficia Clericis in patria l. 4. 3. & seq. Regularia Regularibus, & Sæcularia Sæcularibus danda sunt l. 368. 3. Laici de manu suscipienda non sunt l. 148. 18. f. 268. 3. f. 505. 23. IV. 35. 6. *Laici*. Laicus sine privilegio non est capax juris conferendi beneficia, tamquam rei spiritualis, non obstante memorabili consuetudine l. 220. 39. f. 511. 7. 8. f. 535. 17. Il. 302. 7. ad 16. f. 403. 5. f. 470. 18. Non est jus regium, sed ecclesiasticum beneficia conferre Il. 492. 4. Aliqui Reges, ex privilegio Apostolico beneficia conferentes l. 220. 39. f. 532. 8. 11. f. 537. 24. Il. 167. 23. f. 180. 17. f. 302. 7. ad 16. f. 470. 17. 18. V. *Alex*. Tuncque aliqui hoc posse vocaverunt Jus Regium l. 537. 24. f. 556. 27. Il. 304. 13. f. 309. 24. IV. 141. 3. An id subsistat Il. 303. 9. Aliquorum tali indulto uti noluerunt, & cur. Il. 306. 15. 16. f. 484. 19. Beneficia patere debent

etiam ex naneis l. 30. 32. Il. 175. 3. & seq. f. 465. 3. 4. Sicut eisdem patet eademque l. 36. 3. f. 41. 15. Libera non est collatio (suffringatur ad certum genus personarum l. 37. 5. f. 495. 42. Il. 48. 26. f. 403. 5. f. 471. 18. Restrictio hæc fieri non potest respectu ad Papam, quin fiat etiam respectu ad alios Collatores, & Patronos Il. 48. 28. f. 456. 5. V. *Restrictio*. Ceteris paribus beneficia danda sunt indigenis potius quam extraneis V. *Hæretici*. V. *Paritas*. In praxi pauca sunt beneficia, quæ dantur extraneis l. 213. 21. f. 35. 1. 26. Major libertas inesse debet collatori beneficii, quam electori ad illud Il. 404. 6. Minus est communicabilis potestas collativa, quam iustipatronatus Il. 150. 7. Collatio est quid differens à susceptione bullarum Il. 228. 23. Beneficia dantur vel per collationem, vel per presentationem, vel per electionem Il. 302. 7. Sufficiens beneficium fit subditus Episcopi collatoris Il. 376. 13. Il. 171. 7. Laicus est incapax beneficii sine privilegio Apostolico l. 240. 23. Il. 314. 20. IV. 98. 8. Femina cum eodem privilegio illud potest obtinere IV. 39. 8. Contulisse beneficia per 10. annos fundat jus collationis, & in Clerico, ut habeat jus conferendi, sufficit consuetudo Il. 199. 11. Episcopatus intrā 3. alia beneficia intrā 6. menses conferenda sunt, alias collatio devolvitur ad superiorem l. 226. 31. 33. Principium, & Magnatum ad commendationem beneficia conferri non debent l. 419. 6. f. 560. 5. l. 292. 21. Il. 34. 29. ad 32. f. 91. 11. ad 17. f. 360. 22. f. 361. 23. V. *Principes*. Neque pueris IV. 40. 2. f. 118. 4. f. 172. 2. f. 260. 1. f. 264. 14. Sed solis Clericis benemerentibus Il. 292. 21. Il. 361. 22. 24. Per quant portas introitur ad beneficia Il. 38. 3. 8. IV. 20. 4. Filius non potest immediate habere beneficium patris Il. 345. 30. Beneficia non sunt ex humano affectu danda, neque hereditaria l. 197. 25. ad 38. Il. 34. 29. f. 36. 33. f. 435. 30. V. *Hereditas* Bonum est ea conferre iis, qui à tenera ætate se Ecclesie addixerunt Il. 173. 1. f. 34. 29. f. 405. 42. ad 45. f. 352. 1. f. 356. 10. f. 364. 30. f. 366. 33. f. 378. 3. f. 383. 17. IV. f. 290. 9. Infideles non sunt capaces beneficii Il. 7. 9. f. 62. 38. Næc excommunicati l. 302. 33. Il. 17. 33. f. 62. 38. Næc Irregulares Il. 376. 43. IV. 44. 22. Collatio facta per annuū porrectionem l. 402. 11. Interdum confunditur cum nominatione Il. 303. 11. 13. Dicitur etiam donatio l. 149. 20. f. 241. 23. f. 420. f. 445. 22. f. 526. 31. Il. 212. 11. f. 303. 9. Vel Incardinatio l. 187. 31. f. 287. 19. Vel inhonoriatio l. 306. 9. 6. f. 387. 7. IV. 303. 14. 303. 14. Vel Intestatio l. 163. 26. f. 164. 31. f. 306. 6. Vel Investitura l. 526. 31. Il. 175. 21. Vel beneficii ordinatio l. 194. 13. f. 267. 9. Vel commendatio l. 197. 27. Vel conscriptio Il. 379. 7. Vel consecratio, & ordinatio l. 267. 8. 9. Il. 91. 10. Collatio habet vim electionis l. 398. 12. f. 480. 8. Il. 46. 20. f. 75. 21. f. 182. 25. f. 238. 29. f. 404. 6. f. 428. 33. f. 470. 17. f. 508. 16. Il. 238. 11. Pfectio, electio, confirmatio, institutio, translatio, permutatio, & omnis provisio beneficii, sunt species collationis l. 163. 29. Il. 303. 11. f. 470. 17. Quibus datum est affectui majora beneficia, non est cur & minor obtinere non possint l. 46. 29. f. 150. 15. f. 179. 1. f. 182. 11. f. 192. 9. f. 429. 28. f. 470. 21. f. 499. 7.

RERUM, & VERBORUM.

Beneficiorum pluralitas sapit negotiationem, & alias inordinationes habet. I. 135. 10. IV. 98. 7. f. 109. 25. 27. f. 217. 5. f. 320. 3. f. 323. 12. f. 345. 18. Non est prohibita jure divino IV. 113. 10. f. 123. 12. fol. 126. 26. f. 165. 7. 14. f. 325. 19. Nec naturali IV. 121. 12. 16. f. 165. 7. 14. f. 325. 19. 21. Solo jure positivo prohibetur: id eo consuetudo potest facere illam licere IV. 124. 22. f. 226. 26. f. 323. 13. fol. 315. 19. ad 21. f. 344. 14. 15. In Oriente lex vetans pluralitatem beneficiorum abjicitur in consuetudinem IV. 313. 11. Papa dispensare potest in ea, etiam quoad res spirituales IV. 100. 11. f. 105. 25. f. 113. 12. f. 118. 4. f. 126. 26. f. 131. 19. f. 217. 5. Qua dispensatione confutitur bono publico IV. 324. 15. ad 22. Episcopus dispensare potest in ea IV. 153. 11. f. 213. 19. f. 217. 5. f. 270. 2. f. 272. 6. f. 325. 18. Dispensatio necessaria non est ad beneficia compatible IV. 164. 4. ad 6. f. 166. 9. ad 16. f. 176. 13. ad 17. Causa ob quam dispensatur in ea, fuit necessitas, vel utilitas, Personae dignitas, eminent doctrina, sublimitas nobilitas IV. 100. 11. 12. f. 123. 18. 19. fol. 186. 9. f. 213. 19. f. 320. 16. f. 321. 6. 5. f. 324. 15. ad 22. Vel quando unum beneficium alicui non sufficit ad congruam vitam sustentationem IV. 153. 11. fol. 168. 16. f. 213. 19. f. 217. 5. f. 321. 6. f. 325. 17. ad 19. f. 227. 24. Sine causa prohibita est ipsa pluralitas I. 134. 8. f. 373. 19. III. 282. 33. IV. 26. 19. f. 63. 5. f. 73. 1. f. 98. 7. 10. f. 101. 17. f. 118. 8. fol. 121. 13. f. 176. 14. f. 261. 4. 8. f. 270. 2. f. 319. 1. fol. 327. 24. Clemens 4. oposti habenti tres praebendas, duas sustulit III. 446. 13. Cum causa licita est, etque favent Concilia I. 135. 10. f. 138. 21. fol. 249. 16. IV. 98. 6. ad 11. f. 101. 17. f. 107. 31. fol. 322. 8. & Patres IV. 118. 4. f. 120. 10. ad 16. fol. 133. 13. f. 320. 4. ad 11. Patres, Episcopi, & alii habentes plura simul beneficia I. 183. 15. f. 192. 6. f. 217. 23. 25. f. 239. 17. 22. f. 252. 25. 26. f. 356. 5. fol. 261. 23. f. 272. 16. f. 288. 22. f. 321. 1. f. 362. 24. 25. f. 381. 2. f. 402. 29. f. 446. 25. f. 507. 30. f. 511. 41. II. 44. 16. f. 68. 2. 3. III. 377. 2. IV. 98. 6. fol. 118. 3. f. 131. 8. ad 26. f. 322. 9. ad 11. Papae tenentes cum Papatu alias Ecclesias I. 357. 6. 10. 15. Quae sit incompatibilitas I. & quae 2. generis IV. 354. 15. Quid de revelatione cuiusdam damnati ob pluralitatem beneficiorum IV. 326. 23. Si non liceret plura beneficia simul tenere, nimia hominum multitudo damnaretur, quod non est dicendum IV. 137. 24. ad 26. f. 148. 8. 9. f. 237. 7. f. 304. 14. f. 326. 22. 23. f. 341. 10. Duo beneficia dissimilia, vel uoluntaria, quando eidem Clerico possint concedi, & a quo, & quid quando sint sub eodem testamento IV. 153. 11. Episcopus potest beneficia uni valeat conferre IV. 153. 11. Pluralitas beneficiorum quando, & in quibus licita sit III. 171. 9. f. 379. 7. IV. 53. 11. f. 64. 7. 8. f. 66. 13. f. 73. 1. 2. 4. f. 75. 9. f. 98. 6. 7. fol. 99. 10. f. 103. 20. 21. f. 105. 25. f. 123. 17. ad 29. Tenens beneficia in pluribus locis, magis praecipue fit indigena loci, ubi principaliter habet beneficium, & juxta hujus Calendarium recitare debet Officium I. 164. 31. III. 171. 9. fol. 259. 20. 21. f. 267. 37. IV. 120. 10.

Beneficiarius est civis loci ubi habet beneficium I. 127. 30. f. 144. 6. f. 157. 7. f. 164. 30. f. 213. 21. fol. 385. 15. II. 376. 13. f. 384. 24. III. 171. 9. f. 267.

37. IV. 66. 12. Beneficiarius tamnon simplex ibi sortitur solum forum, non domicilium IV. 66. 12. Beneficiarius olim dicti in *Canone recentiori* I. 68. 24. 161. vel in *Catalogo Ecclesiae scripti* I. 196. 21. vel *Clerici martyriarum*, vel *Castros martyrum*, vel *Martyriarii* IV. 192. 14. f. 303. 14. Habent vere dominium reddituum suum beneficii I. 167. 7. 8. 9. III. 69. ad n. 12. ad 22. f. 75. 15. f. 101. 35. Aliqui Patres oppositum sentientes per excessum locuti sunt III. 69. 13. 14. 15. 17. Sunt domini reddituum sui beneficii, cum onere erogandi in opus usus superflua II. 162. 8. III. 67. 8. ad 12. III. 73. 21. 22. f. 76. 25. 26. IV. 42. 18. 19. Sunt domini reddituum beneficii durante solum eorum vita: post eorum mortem pertinent ad ipsorum haeredes III. 72. 19. Vel ad ipsa III. 466. 19. 20. Beneficiarii non erogantes superflua in usus pios, non peccant contra iustitiam III. 73. 20. 21. 25. f. 82. 40. Quodam jure habent pauperes ad illa III. 69. 11. 12. Patres quidam clamantes, Clericos esse fures, si victui superflua non dant pauperibus III. 70. 14. 15. Beneficiarius potest locare fructus sua praebenda III. 72. 19. IV. 41. 17. Quid Consanguineis, familiaribus, amicis dare possit, & de parimonialibus disponere IV. 43. 19. Si quid parte vivendo reservat de quota debita suae congruae sustentationi, potest pro suo arbitrio applicare IV. 240. 17. Alicui beneficiarii de redditibus testari possunt II. 161. 7. Habent de proprio patrimonio unde viveret, olim fas non erat redditus Ecclesiasticos adipsi *V. Spontale*. At nunc ci licet beneficia possidere IV. 251. 17. f. 281. 5. Beneficiarii non debent bulis eligere successorem I. 199. 30. 31. Tenentur bulas beneficii collatore fulcipere, & cur. II. 197. 1. Pauperes quodam sunt veluti totidem Ecclesiarum beneficiarii. Vide *V. Pauperes*. Beneficiarii ex mera gratia, & solo titulo lucrativo, beneficia confiduntur II. 226. 17. III. 116. 6. Juramento fidelitatis ratione beneficii potest Episcopus exigere a beneficiarii IV. 310. 37.

Beneventum I. Ejus Princeps cum aliis, petendis Apulia Graecis operam dat II. 317. 10. f. 394. 25. Rodulfus Beneventi Princeps instituitur a Papa, cui fert opem contra Normannos II. 318. 12. Beneventum occupatum a Gulielmo Ferrebachio, restituitur a Roberto Guiscardo II. 321. 21. f. 324. 28. In divisione Italiae inter Gracos, & Francos tempore Caroli M. Beneventum proprio Duci remansit II. 324. 27. Inde Carolus, & Pipinus illud subjugarunt II. 332. 46. Beneventanus Ducatus comprehensus in donatione Caroli M. facta Papae II. 331. 44. Quondam fundatus fuerit? Ex eo emeruerunt Salerni, & Capuae Principatus II. 332. 46. f. 394. 20. Ducatus Beneventi erat unus ex 4. principibus Longobardorum, & quam late olim extendere II. 333. 48. f. 394. 20. Beneventum spectat ad Papam II. 334. 50. f. 338. 3. f. 339. 5. Beneventum expresse excluditur ab Investituris Regni Neapolis II. 350. 31. 33. f. 406. 14. f. 431. 34. Beneventani honorifice excipiunt Normannos advenientes Apuliam II. 391. 13. 17. Princeps Beneventi instigat Saracenos contra Neapolitanos II. 396. 27. Beneventani a Neapolitanis infestati II. 397. 26. Alia de Benevento I. 311. 20. II. 395. 23. III. 171. 9. f. 267.

Beneventi monasterium S. Sophie privilegio Papæ insignitum II. 75-80. III. 139. 16. Archiepiscopus Beneventi utens bulla plumbea II. 197. 2.

Benignus Hieratensis agit ut Justinian. Imper. mittat Papæ librum examinandum I. 159. 16.

Birengarius Gallus Abbas S. Trinitatis Venusæ I. 395. 4.

S. Bernardus Senensis quid sentiat de plenitudine potestatis Papæ III. 297. 23.

S. Bernardus qualibus verbis prosequatur dignitatem, & potestatem Papæ I. 429. 31. III. 224. 43. fol. 296. 21. Non improbat, sed approbat sumptuositatem Ecclesiæ III. 476. 2. 3. Improbatur Hibernos, quod beneficia hereditariè conferrent I. 197. 26. 31. Deplorat quod laici potentes occupent bona ecclesiastica I. 193. 28. Privilegium exemptionis datum Monachis, non approbat I. 226. 6. Arma direxit contra Infideles II. 55. 12. Multa latè de eo I. 422. à n. 13. ad 33. f. 434. 42. 43. f. 439. 3. II. 55. 12. 4. f. 287. 8. III. 17. 34. f. 224. 43. IV. 335. 20. f. 359. 1. ad 18. Potestatem dispensandi quoties opus est, admittit I. 467. 10. Corripit Canonicos Lugdun. ubi verbum Conceptionis IV. 71. 25. Papam rogat, ut Episcopo depositio dentur subsidia II. 191. 15. Clericos declamat esse fures, si vidui superflui non dant pauperibus III. 71. 15. Improbatur monachos possidentes parochias, & decimas I. 431. 35. III. 172. 11. ad 21. IV. 88. 8. fol. 119. 6. f. 359. 1. ad 17.

Bernus, Balmenis Abbas, indè Cluniacensis I. 344. 3. Operatur ut sibi succedat Vido ejus consanguineus I. 201. 37.

Bertridus Ambianensis dat privilegium favore monasterii antiquæ Corbeje I. 226. 5. 7.

Bosfarion Cardinalis Patriarcha Constantinopolis se intulit Occumenicum III. 193. 27. f. 210. 11.

Bernardus Cardinalis pietate insignis, quomodo erogaret redditus fuorum beneficiorum III. 79. 33. IV. 137. 24.

Betovius Græcus Episcopus Remensis II. 72. 13.

Bituricensis Concilium jubet eligi personas idoneas, undecumque sint II. 280. 24. III. 111. 4. Aliud I. 469. 16. 17.

Blanca fil. Regis Navarre uxore Martini Aragonis Regis Siciliæ, regnum Siculum post viri mortem tenet II. 419. 21.

Blondus Legatus Papæ resistit Patriarchæ Constantinopolis I. 169. 12.

Boliense monasterium 1. plura de eo I. 323. 16. fol. 339. 26.

Boemis, an in ea extranei à beneficiis excludantur II. 143. 29. III. 12. 20. f. 153. 1. f. 417. 1. An Rex nominet ad Episcopatus II. 309. 23. III. 422. 12. In statibus hereditariis Imperator tempore Pii 2. supplicabat pro Episcopatibus II. 33. 13. Boemia est feudum Imperii II. 484. 17. Electo Pragensi, illius lingue nescio, Aneas Sylvius oblitit. Ladislavus Rex veneno ab Hussitis sublitus, Georgius Podiebrachius fides Catholicus, ex Gubernatore fit Rex. Procopius Cancellarius regni perfectus Catholicus III. 407. 29. ad 33. Boemia olim infesta scriptis Vviclephi, quos Episcopus Pragensi fecit III. 519. 3. 6. Boemis parentibus tributum Poloni restituit III. 455. 30. De Assensu Re-

gio Beneficiis dando III. 506. 30.

Boemundus Guiscardus filius, cum fratre de Ducatu Apulie certat: fit Princeps Tarenti: in expeditione Hierosolymitana egrege se gerit: ibi. Fit Princeps Antiochie. Vitat invidias Imper. Constantinopolitanis: cum eo pacificetur de fumendo Constantinopolis Patriarcha Antiochie I. 472. 28. II. 322. 22. Alter Boemundus Rex Poloniæ, nedum eligere, sed & transire tentabat Episcopos I. 411. 15. f. 459. 20. II. 247. 13.

Bona Ecclesia. Dominium illorum proprietatis est apud Christum I. 26. 23. f. 123. 20. f. 219. 37. f. 515. 6. II. 28. 7. f. 465. 4. f. 477. 1. III. 50. 10. f. 65. 3. ad 12. f. 29. 19. f. 312. 14. 18. f. 469. 26. f. 492. 3. IV. 7. 15. f. 42. 17. Administrationis supremæ, & generalis est apud Papam I. 14. 27. f. 26. 21. f. 149. 19. 21. II. 465. 4. III. 288. 3. f. 310. 7. ad 11. IV. 70. 21. fol. 126. 27. Qui tamén eorum non est Dominus II. 149. 5. III. 288. 3. f. 310. 7. ad 11. V. Papa. Administrationis particularis est apud Episcopum I. 14. 28. f. 17. 1. f. 35. 3. f. 218. 34. 35. II. 159. 3. 5. III. 66. 5. ad 12. f. 289. 9. 314. 18. f. 469. 26. f. 492. 3. IV. 12. 9. f. 12. 10. f. 25. 17. ad 20. Omnium Ecclesiarum bona sunt bona unius Ecclesiæ generalis I. 515. 6. Christus habuit loculos II. 132. 5. IV. 1. 2. 5. Formam eorum distributionis arbitrio Ecclesiæ reliquit II. 231. 2. 3. Fiebant collectæ in Ecclesiis I. 18. 3. 6. Erant hæc bona omnibus communia I. 112. 28. IV. 17. 23. Ad pedes Apostolorum fideles pecunias ferebant I. 17. 1. f. 25. 19. f. 35. 3. f. 112. 28. III. 316. 24. IV. 10. 11. f. 12. 7. f. 32. 13. Incipit indè Ecclesia possidere stabilia I. 35. 3. II. 177. 10. IV. 13. 11. 14. Inguatur partes bonorum Ecclesiæ divisio I. 25. 20. f. 66. 8. 9. II. 160. 4. IV. 17. 21. ad 23. Alicubi in tres partes II. 160. 5. f. 291. 3. IV. 17. 23. In Oriente divisio hæc non erat IV. 17. 22. Dicitur de præcepto Apostolico minis propriè IV. 17. 21. Ibi administrabantur bona ab Episcopo pæc. æconomum I. 218. 35. IV. 13. 9. Quem ubique deputari iussit Ecclesia III. 71. 16. Bona Ecclesiæ sunt Ecclesiæ formalis, non materialis I. 150. 24. Tàm antiqua, quàm recentia bona Ecclesiæ similia sunt I. 26. 3. IV. 8. 17. ad 20. Tàm quæ dantur Clericis in beneficium, quàm quæ pauperibus in elemosinam similia sunt I. 41. 16. f. 45. 26. f. 52. 9. f. 56. 18. f. 67. 11. f. 119. 10. f. 156. 4. f. 322. 36. II. 159. 3. f. 168. 24. III. 64. 1. 2. Si Ecclesia habet multa bona, multas etiam habet expensas I. 37. 7. ad 21. f. 56. 20. f. 431. 35. III. 471. 30. IV. 11. 3. Inventaria sunt bonorum Ecclesiæ à Beneficiario I. 145. 7. f. 173. 9. III. 461. 7. f. 465. 16. A nullo occupantur I. 149. 20. f. 198. 28. Contrà occupantes mandatur invocari imprecationes psalms 118. Conc. Turon. IV. 30. 6. Papa uni Ecclesiæ bona detrahere, & alteri dare potest I. 14. 27. IV. 70. 21. Et ex causâ redditus beneficiorum ubique etiam profectus applicare II. 168. 24. Non tamén bona Ecclesiæ perfundare, alienare, vel irrationabiliter cuique dare III. 68. 8. 10. f. 288. 3. f. 310. 7. ad 11. Etiam sub Ethnicis Ecclesia bonis abundabat II. 176. 6. ad 9. Principes liberales in dando bona Ecclesiæ II. 78. 11. 13. Bona non sunt Ecclesiæ data cum onere, ut prebentur solis indigenis II. 163. 10. f. 178. 13. 14. Cuncte

RERUM, & VERBORUM.

Cunctis communicantibus in fide patent I. 28. 27. 28. f. 112. 28. In quocumque regno bona beneficii sunt, Beneficiario debentur I. 146. 13. 14. f. 150. 23. De visio bonorum in prebendis, loca pia, & Ecclesiis, quando incipit IV. 19. 1. f. 22. 10. f. 25. 17. 20. f. 21. 16. 19. V. Beneficium. Bonis Ecclesiis non est incipiendum omnia, quod non habent II. 179. 14. 15. III. 312. 14. Bona ecclesiastica non spectant ad Clerum, & populum Ecclesie, cui donata sunt, neque ad Communitates locorum, ubi Ecclesie ipsae erecte sunt. Imò nec etiam dantur istis Communitates III. 64. 1. ad 7. f. 73. 22. f. 289. 5. f. 311. 1. ad 18. f. 316. 23. ad 25. Bona Ecclesie sunt vota fidelium, pretia peccatorum, & patrimonium pauperum IV. 12. 5. f. 14. 12. f. 42. 18. Pauperum sunt sustentationi deputata III. 69. 11. 12. f. 98. 28. Conferuntur liberè donata Ecclesiis, & ita olim fiebat: nisi de onore consistit III. 74. 24. 25. 26. f. 312. 10. ad 18. f. 316. 23. 24. 25. IV. 245. 3. 4. De bona Ecclesiis non licebat stipendia, vel sportulas accipere Clerico, habenti ex se unde viveret II. 98. 28. f. 283. 26. 37. f. 316. 24. IV. 13. 11. ad 16. V. sportule. Bonis, & iuribus non est privanda Ecclesia, quibus per 30. annos potita est III. 97. 24. 10 eorum distributione confectus servanda est II. 518. 3. Quam proportio servaretur in eorum distributione tempore S. Gregorii II. 536. 25. 26. Ecclesia corporalis sine rebus corporalibus non proficit III. 66. 5. Bona Ecclesiis sunt sacra quatuor speciei sacrorum III. 68. 9. Diaconi deputati ad Apostolia ad ministranda bona Ecclesie IV. 3. 9. Ministratores bonorum Ecclesie dictus olim Praepositi, vel Senior, vel Defensor, vel Procurator, vel Aconomus IV. 13. 9. Vel Thesaurarius IV. 25. 11. In quot, & quarum personarum usum erogarentur à suo initio bona Ecclesiastica IV. 31. 13. Ecclesiastica bona immunia sunt ab oneribus, functionibus, & statutis Laicalibus, & quo jure IV. 42. 17. Qui habet in dando Ecclesiis bona sua, potest adiciere conditiones sibi bene visas III. 51. 15. f. 57. 26. IV. 40. 9. f. 45. 25. f. 86. 1. f. 208. 7. Donatio bonorum facta Ecclesiis virtualiter continet onus orandi pro benefactore IV. 226. 5. 10. Cum duote bona Ecclesie hæc stipulari videtur IV. 447. 5. S. Chrysostomus se offerebat promptum reddere rationem administrationis bonorum Ecclesie. At S. Cyrillus Alexandr. improbat hoc ab Episcopis exigere IV. 17. 22. f. 336. 20.

Bona fides: cognitio ejus est quid valde diversum à privilegio II. 77. 29. & seq. f. 81. 37. 38. 39. Bonacina faveret exemptioni benef. simpl. ab onere residentie IV. 179. 22.

S. Bonaventura quid sentiat de plenitudine potestatis Papæ III. 297. 22.

S. Bonifacius Anglia Monachum refutat Episcopatum in Anglia, Rome fit Episcopus sine Sede, & in Germaniam mittitur, ad convertendos infideles, & morigerandos fideles. Post 32. annos PP. ei assignat sedem Moguniam. Conversiones uberissimas infidelium fecit in Frisia, Havia, Saxonia &c. Plus laboravit in corrigendo fideles, quam in convertendo infideles I. 62. 30. f. 25. 1. ad 10. Luget Episcopatus in vitiis laici occupatus II. 277. 17. Semel in die tantum celebrare malebat, cum tunc

pluribus liceret IV. 335. 19. Designat sibi successorem Lullum I. 255. 8. III. 245. 31. Zacharias Papa mandat ei, ut quidam Capitula, in Synodo à se congreganda publicet I. 238. 13. Ipse scribit Papæ clamores audiri in Germania propter exactiones Romanæ curiæ II. 210. 7. Et de male collocatis Episcopatibus II. 277. 17. Per 32. annos, nulli sedi fuit affixus I. 255. 4. IV. 307. 29. 31.

Bonifacius PP. 1. translationem Perigenis ad Sedem Corinthensem approbat I. 126. 13.

Bonifacius Papa 2. eligit sibi in successorem Vigilium, inde electionem ipsam abrogat III. 245. 31. 32.

Bonifacius PP. 8. diffidium habet cum Philippo Pulchro Rege Gallie, propter beneficis etiam extraneis conferenda, & propter alia, quæ Rex faciebat I. 214. 22. f. 29. 1. ad 18. II. 121. 4. f. 151. 9. Alia de hac re II. 301. 7. 9. f. 304. 12. 13. f. 492. 8. Voluit ne Beneficarii ante bullas acceptas ab ingerant in beneficium II. 107. 12. Profitetur omnes Ecclesias, ac beneficia ad Papam pertinere II. 284. 3. Dat Philippo Pulchro speciale indultum conferendi quidam beneficia II. 305. 15. III. 433. 36. Decernit deberi successorem Regni Neapolitani agnato proximiori, excluso jure representationis II. 436. 15. Approbat conventiones pacis inter Reges Neapolitis, & Siciliæ II. 445. 12. Censuras Frederico Aragonio infligit. Pacta inter hunc, & Carolum Claudium super Sicilia approbat II. 445. 12. 13. 14. Concedit untri beneficium Prioratus Bari, cui Rex quidam bona contulit II. 474. 25.

Bonifacius PP. 9. declarat Henricum 3. Regem Castellæ censuris implexum, excludentem à beneficiis extraneos I. 550. 14. 16. Non fuit auctor exactio-num Datarie II. 211. 8. Deprecit de Annata, quæ ab eo dicitur Bonifaciana II. 109. 3. f. 17. 26. f. 217. 20. Annatas quæ prius erant locales, & temporaneæ, fecit generales, & perpetuas II. 215. 22. 23. Laudatur à Genebrardo I. carpitur à Niemeni II. 215. 22. 23. Alia de eo II. 227. 20.

Bononia recuperata Ecclesiæ à Julio PP. 2. II. 54. 11. f. 111. 5. Bononienses habent Privilegium exclusivum extraeorum à beneficiis II. 71. 11. f. 111. 5. f. 139. 16. Florida est Universitas Bononie, cui Gregorius 9. direxit libros decretalium II. 111. 5.

Borellus Camillus faveret immunitati benef. simpl. à residentia IV. 187. 12.

Branda Castillonensis Card. quia, & qualis fuerit II. 5. 7.

Britannia: contra ejus Ducem, qui literas Papæ contempnit, invehuntur Patres Concilii Turonensis II. 291. 8. f. 460. 19. Illam cedit Carolus Calvus Salomoni II. 344. 18. f. 460. 16. Britanni quomodo se obediunt profecti sunt Sedi Apostolicæ, respuent Pragmaticam Sanctionem II. 358. 11. Illud missus fuit à Papa S. Germanus Althiodorem, ad propagandam fidem III. 177. 26. Denarius S. Petri debet ex Britannia Sedi Apostolicæ III. 456. 34. In eò locum non habet assensus Regius III. 510. 38.

S. Bruno quia, & qualis fuerit. Fundat magnam Carthusiam in Gallia: aliam in Calabria. Recusat Archiepiscopatum Rhegi. Rogerius Rex Siciliæ dat ei Ecclesiam. Etalia de eo I. 388. 21. 22. 23.

I N D E X

Brocarensis Concilium vetat ordinationem alieni Clerici l. 146. 10. f. 300. 29. jubet dictionem bonorum Ecclesiarum in tres partes ll. 160. 5.

Branlio Cefaravuglannus S. Leandro scribit, ut ageretur cum Rege de quodam ad Episcopatum Tarraconensem promovendo l. 191. 4. Alia de eo ll. 244. 7.

Bulla in Cava Domini. afficit ubilibet omnes, non obstante pretexto, quod non fuerit acceptata ll. 502. 1. Eam publicari mandat S. Pius 5. in Regno Neapolis absque Regio exequatur ll. 519. 17. Fas non est Principi impedire ne publicetur, vel observetur ll. 519. 18. In cunctis Regnis Hispano Regi subiectis est publicata, & acceptata ll. 521. 21. 22. Philippus 2. Rex Hispanie mandavit regi cum Papa pro moderatione quarundam ejus clausularum ll. 521. 22. Propositio, quod hac Bulla non sit in Belgio usa recepta, proscripta fuit ll. 522. 22. In Regno Neapolis est publicata, & acceptata ll. 521. 21. 22. f. 521. 26.

Bulle pro beneficiis: Literæ Papales monitoriæ quando incompert dari, in de preceptoris, ac demum executoris l. 504. 19. Bullæ ad quid sint necessariæ ll. 197. 1. De dictis Bullis late agitur ll. 195. à num. 1. ad 26. Formula antiqua Bullarum tit. 299. 9. 11. Imperator Græcus literas dabat pro confirmatione translationis Episcopi l. 457. 14. Rex prohibens ne pecunia à Regno extraheretur pro Bullis Pontificiis destinata l. 531. 5. Bullæ Pontificiæ non possunt licite à Laicis iudicibus impediri, examinari, sed fit debitur de illarum subreptione, examinari debent coram iudice Ecclesiastico ll. 122. 8. 9. f. 127. 23. f. 493. 5. ad 30. In Hispania examinantur antequam executioni dentur ll. 80. 35. f. 122. 8. & seq. f. 127. 23. Bullæ Pontificiæ scribuntur Gothico charactere, habentque executionem paratam, Idem habent Bullæ Episcopi ll. 197. 2. f. 493. 11. 12. 15. Bullæ pro Episcopatu, quales olim, & à quibus dabantur ll. 199. 6. 7. 8. Intra quod tempus Bullæ accipiendæ sunt? Nec antè illas adeptas potest provius se ingerere in beneficio ll. 101. 12. ll. 197. 1. 4. f. 201. 12. Cur à Bullis Apostolicis pendeant cordulæ bicolores? ll. 102. 13. Quis ex Papis prius apposuit sigillum plumbeum bullis ll. 102. 14. Pro bullis olim nihil exigit poterat: Spontè tamen oblata licebat accipere ll. 103. 16. ad 22. Episcopus cogere potest Beneficiarios ad accipiendæ bullas ll. 404. 21. Bullæ olim appellatæ chartæ ll. 202. 14. 15. 16. 22. f. 210. 7. Earum antiquitas ll. 198. 3. 4. f. 201. 13. 11. 24. 28. Beneficii provio fit per signaturam Consistorii: Bullæ verò sunt testificatio collationis factæ. Ideo etiam antè bullas acceptas, beneficium jam obtentum resignari potest ll. 236. 23. Papæ literas non admittens, totam offendit Christianitatem ll. 291. 18. V. Appata. V. Assensus Regis. V. Mandata.

Bulla, seu sigillum. Imperator bulla aurea utitur, vel cerea ll. 197. 2. Papis utitur bulla cerea, vel plumbea ll. 197. 2. Episcopi aliqui utentes bulla plumbea ll. 197. 2. Reges Neapolis utentes bulla aurea ll. 403. 3. f. 412. 30. f. 419. 11. V. Sigillum.

Bullæ Cardinalis ill. 259. 19. 20.

Eurhardus Wormaciensis quis, & qualis fuerit, Frag

tri suo Franco in Sede successit. Translationes Antistitutum licitas esse docet. Formulam Epistolæ Formatae offert &c. l. 382. 4. 5. 6.

Burgundia olim proprius duces habebat l. 425. 18. Pretendebat ibi Rex Gallie, de ejus, uti directi domini assensu, præficiendos esse præfules Ecclesiæ ll. 459. 24. Albertus Imper. ejus cessit jura Regi Franci ll. 344. 18. 11. 493. 6. Burgundini Duci Fredericus 3. Imper. noluit Regium titulum dare ill. 243. 23. Alia de Burgundia ill. 12. 20. Odo Dux Burgundie fuit Canonicus Turorensis ill. 260. 22.

C

Chilonense Concilium l. 195. 18. f. 319. 36. fol. 169. 15. f. 300. 29. Et alibi.

Catalans Antipapa l. 359. 15. f. 371. 12.

Calabria olim pars magna Græciæ ll. 473. 13. Rhegium qua occasione occupatum fuerit à Romanis ll. 394. 21. Occupata à Græcis Calabria ll. 395. 23. 24. 15. Subtrahita Græcis ab Othone Magno ll. 395. 24. 15. A Saracenis vexata ll. 395. 24. 26. 27. Guilelmus Ferribrachius eam occupat ll. 321. 20. 21. Papa eam in feudum dat Duci Roberto Guiscard. do ll. 319. 16. f. 324. 28. Patrimonium Calabritanum Ecclesiæ Romanæ ll. 212. 26. f. 334. 50. fol. 347. 25. Calabria pfectat ab Papæ ll. 338. 3. fol. 359. 9. f. 540. 8.

Cajera redditæ Papæ à Principe Capuano ll. 334. 50. Rex Cajetanus memoratur ll. 347. 25.

Caligula omnia fibi, & in omnes licere autumat ill. 308. 4. Degener filius fuit Germanici ll. 347. 44. Alia de eo ll. 6. 8.

Calistus 2. Papa, quis, & qualis fuerit l. 408. 6. Eximit Cluniacenses à decimis l. 432. 38. Canonizat S. Hugonem, & sancit quod Abbas Cluniaci sit semper Cardinalis l. 441. 11. Obicit ab Imperatore, ut cedat investituris l. 454. 5. ll. 106. 25. fol. 251. 26. Dat investituram terrarum Regni Neapolis Guillelmo Duci ll. 408. 19. Qui Constantinopolim pergens uxorem ducturus, commendat eidem Papæ Ducatum ipsum ll. 312. 12.

Calixtus 3. prohibetur se velle Concordatæ Germanicæ servare ll. 294. 16. ill. 453. 26. 28. Mortuo Alphonso, Neapolis regnum devolutum declarat ad S. Sedem, & Ferdinando notho intimat, ut ab ejus occupatione desistat ll. 451. 27. Alia de eo ll. 459. 14.

Candidianus Catholicus Patriarcha Aquilejensis ponit Sedem suam apud Gradum l. 180. 7.

Calumnia: S. Epiphanius calumniatus de hæresi An tropomorphitarum l. 106. 16. Severianus Gabalgensis accusatus, quod incarnationem Christi negaret l. 199. 9. Ebbro Remensis calumniis facit deponi Ludovicum Pium ab Imperio l. 272. 25. Paschalis PP. 1. calumniis pectus, ab illis coram pluribus Episcopis se purgat l. 284. 17. Ejus, qui calumniatus fuit, debet probitari testimonium reddi l. 295. 15. Silvester 3. calumniatus quod magicis artibus operam daret l. 323. 17. Arnulfus Remensis de perditione l. 337. 20. Et Adalbero item Remensis l. 338. 24. Gregorius 7. PP. calumniatus quod esset vir

RERUM, & VERBORUM.

vir sanguinum, magus &c. Benno ejus calumnia-
tor I. 361. 20. III. 388. 27. Ilichirion calumnia-
tor S. Athanasii I. 482. 14. Calumnia contra Bo-
nifacium 8. I. 530. 2. Contra Julium 2. II. 53. 7.
Contra Symmachum III. 302. 33. Nil detrahunt
calumniae habenti bonam conscientiam II. 54. 12.
Multi Sancti Pontifices, & ipse Christus fuerunt
calumniis petiti II. 55. 13. S. Joci Chrysoftomus
de mala rerum Ecclesiae administratione III. 103.
39. Tryphon Conspolitanus quod nesciret scribere
III. 192. 23. Teutperga Regina de incestu cum fra-
tre III. 371. 46. Martyrius Antiochenus calumnia
vexatus III. 348. 38. Ivo Carnoten. I. 398. 9.
Tetridus Abbas I. 381. 1. Præfata, & Principes
calumniis expostiti sunt, etiam ob simplices suspi-
ciones, vel de rebus minimis III. 40. 43. 46. IV.
16. 20. Concilium punicos calumniatores III.
355. 7.

Cambracensis Ecclesia facta Archiepiscopalia III.
370. 42.

Campania Jost Hieronymus faves sua doctrina extra-
neorum admisioni ad beneficia II. 103. 14.

Canutus Rex Danie rogat Papam, ne Archiepisco-
pi ejus Regni pro Pallio quid solvant II. 303. 18.

Canones Spiritu Dei conditi dicuntur, & totius mundi
reverentia consecrati I. 478. 2. III. 15. 27. f. 251.
1. f. 324. 43. Reverendorum Canonum Constituta
IV. 299. 4. Eorum scientia est subalternata Theo-
logie IV. 183. 1. Collectores Canonum, Martinus
Bracarenfis, Dionysius Exiguus, Isidorus Morea-
tor, Gelasius Cysicenus, Hincmarus Laudunensis,
Ivo Carnoten. Anselmus Lucen. Burchardus Vvor-
macion. Gratianus. S. Raymundus de Pennafort
I. 150. 25. III. 301. 31. IV. 68. 16. 17. Benedic-
tus Levita, & Anselmus collectores Capitularium
Caroli Magni III. 119. 27. 28. In diebus Canoni-
um compactus iussu Hadriani 1. PP. I. 238. 14.
fol. 250. 17. Zacharius PP. I. 238. 13. f. 240. 21.
Concilii Aquilgranen. I. 265. 4. Clementinas plu-
rea composuit Durandus III. 54. 19. An omnes
editæ fuerint Conciliariter in Conc. Viennensi III.
303. 35. Justellus Collectionem conficivit multis
mendis plenam IV. 68. 16. Canones Nicæni ex-
cidentes 20. & ex Arabico, quales sunt I. 68. 13.
III. 301. 31. 32. IV. 13. 9. Apostolorum Canones
V. *Apostoli*. Per Corpus Canonum intelliguntur
Decretum Gratiani, Decretales Gregorii 9. Clemen-
tinæ, & Extravagantes. His solis inest vis faci-
endi Jus IV. 68. 16. 17. Papa dat Canonibus au-
thoritatem, ut vim legis habeant II. 152. 13. III.
421. 9. In Canonibus salva intelligitur Papæ au-
thoritas, qui subest eis solum quoad vim directi-
vam III. 222. 39. ad 43. f. 275. 51. f. 327. 30.
fol. 421. 9. Potest Papa eos mutare, temperare,
tollere, vel in eis dispensare: præstat enim eorum
causa pro locorum, temporum, ac personarum di-
versitate variari, vel relaxari I. 287. 28. II. 152. 12.
III. 275. 13. ad 19. III. 325. 45. ad 53. IV. 112. 7. 8.
fol. 285. 18. Exceptis illis qui continent aliquid ju-
ris divini, vel naturalis, vel quorum subtractione
decoloraretur formositas Ecclesie III. 270. 2. IV.
341. 6. 7. Contra quos non afficit præscriptio II.
150. 12.

Canonum recentiorum tanta est auctoritas, quanta

antiquorum, & idem spiritus, ac eadem est potestas
Ecclesie utroque edicendi I. 478. 2. ad 5. II. 259.
8. ad 25. III. 112. 7. ad 9. f. 273. 9. ad 19. IV. 285.
18. Non omnia in Canonibus contenta sunt præ-
ceptiva III. 253. 6. f. 354. 5. f. 385. 21. Patrum sen-
tentia, & Conciliorum decreta in Canonibus con-
tenta, quam vim habent III. 327. 51. 52. Qui-
dam Canones determinant tempus implendi præ-
cepta divina III. 271. 4. Inter aliquos Canones
contraria disponentes est antinomia III. 271. 4. 6.
Tunc standum est ultimo III. 273. 9. IV. 262. 7.
Si diversa decernant, Canones sunt canonibus
concordandi IV. 173. 5. f. 262. 7. Leges civiles ca-
nonicis famulantur, etque adjuvant III. 241. 20.
fol. 281. 31. Leges civiles correctæ per canones
III. 272. 7. f. 281. 31. 32. An spiritus canonum dici
possit Spiritus Dei III. 270. 2. ad 8. In quo sensu
aliqui Papæ dicant se non posse canones solvere
II. 266. 26. 27. III. 277. 18. f. 289. 4. Non mirum
quod canones interdum ab aliquibus impugnen-
tur III. 283. 1. 2. Aliqui ejulant canones esse ser-
vandos, quando ita eis proficit: opponunt nobis
canones, nescientes quid loquantur III. 327. 30.
Canones aliqui sunt antiqui & hique loquuntur
secundum sua tempora, sed hodie secus III. 252. 4.
IV. 265. 17. 22. f. 277. 20. Nos non secundum illos
agere debemus, sed secundum alios, quibus hodie vi-
vitur in Ecclesia IV. 277. 21. 23. f. 285. 17. 18. Vel cano-
nibus omnes in usum revocare, esset to-
tam confundere Ecclesiam IV. 68. 18. f. 265. 17.
fol. 277. 22. 23. f. 285. 18. Canonum conditores non
potuerunt cunctis casibus occurrere: unde necesse
est, quod superior præsit eos relaxare, temperare,
vel in eis dispensare III. 318. 30. Indicandum est
secundum verba Canonum, non secundum inten-
tionem illorum, qui eos condiderunt IV. 256. 30.
Canones Decreti Gratiani, & Decretalium locum
habent in Fræneia II. 10. 21. Canones Juris
Pontificii Lutherus temere aduisti III. 520. 5. Alia V.
Jus V. Lex.

Canonicus favent admisioni Clericorum extraneo-
rum ad beneficia II. 98. 1. ad 26. f. 133. 1. ad 38.
Similiter & immunitatem tueretur benef. simplicium
ab onere residentie IV. 183. 1. ad 30. In rebus
forensibus plus deferitur Canonistis, quam profes-
soribus aliarum facultatum IV. 183. 1. f. 209. 8.

Canonicus. Canonico antiqua mentio in fustia
Ecclesie I. 167. 8. f. 194. 13. II. 253. 23. IV. 26. 10.
f. 29. 5. f. 10. 31. f. 57. 22. 23. Alieubi dicti Cano-
nici Cardinales I. 151. 41. III. 251. 2. Faciunt unum
Corpus cum Episcopo I. 511. 42. qui est eis, ut pater,
ipsi illi ut filii IV. 193. 25. 27. Laici non possunt esse
Canonici I. 508. 35. Tamen aliqui Principes fuerunt
Canonici III. 260. 22. IV. 75. 6. Parochi conver-
se in Canoniceatus I. 194. 13. IV. 31. 10. Monachi
alicubi Canonici I. 435. 48. Præbendis datæ
Monachis I. 435. 48. f. 443. 15. f. 453. 1. 2. Alieubi
Canonici regulariter vivunt I. 428. 20. IV. 271.
4. 5. Canonici idem beneficii IV. 56. 23. Cano-
nia pauperum, & Canonici Matricularii II. 536.
26. IV. 274. 13. Stipendia Canonica I. 444. 14. Ca-
nonici an veniant nomine Clericorum I. 508. 35.
Canoniceatus an veniat nomine beneficiarum II. 414.
18. Apud Arverenses erant hereditarii I. 197. 26.
f. 193.

fol. 199. 30. Eorum distinctivum est almutia l. 391. 31. Olim dispensabantur Canonici per viam electionis lll. 267. 39. 40. A' novis Canonici sicut Capitulum aliquod exigit ubi est mos lll. 211. 8. f. 220. 2. Quamvis dignitates Capitulares lV. 52. 10. 26. Canonici cur ita dicti lV. 57. 22. 23. Olim in commune vivebant lV. 12. 8. f. 32. 14. f. 57. 23. Canonici interdum dicuntur beneficia simplicia, & in quo sensu lV. 3. 5. f. 46. 29. f. 120. 8. Non est necesse illos dare digniori, sed sufficit digno lV. 46. 28. Canonici sine praebenda lV. 273. 10. Præbenda, & distributiones an, & in quo differant à beneficio lV. 32. 16. ad 18. Non potest quis habere 2. canonicatus lV. 270. 2. fol. 348. 8. Quidam eos habens legitur in iure lV. 132. 9. Aliud est esse de gremio Ecclesiae, aliud de gremio Capituli l. 508. 35. Quod faciunt duas partes censetur facere totum Capitulum l. 507. 31. lll. 257. 7. electio Praefatus de iure spectat ad Capitulum lll. 253. 28. 29. lll. 114. 12. f. 397. 5. f. 509. 37. Quidam Canonici cessant hunc iuri favore Principis laici lll. 273. 8. Canonici residere tenentur pils, vel minus pro more ecclesiarum lV. 175. 11. Et per se ipsos sua munia exercere lV. 88. 6. f. 106. 29. Etiam si tenues habeant redditus lV. 163. 12. 13. 16. in eis est electa industria personae lV. 189. 18. f. 227. 8. fol. 263. 11. f. 275. 16. f. 320. 5. f. 355. 18. Abientes in servitio Episcopi habentur pro praesentibus lV. 89. 11. f. 331. 9. Absens causa studi non tenetur servire per substitutum lV. 184. 6. f. 190. 19. Nec percipit distributiones lV. 273. 10. Canonici non potest esse parochus lV. 271. 4. 5. Canonici Collegiati, ut est habere 14. annos lV. 40. 12. f. 120. 8. Hi quando non teneantur ad residendum lV. 152. 8. f. 154. 15. f. 189. 18. Ordinem praestandi ad quem spectet disponere lV. 56. 18. Et distributiones partiiri lV. 56. 19. Si Canonici sint tenues, quomodo occurrendum lV. 107. 32. Vertere beneficium simplex, vel tertiam partem praebendarum in distributiones, non est fas lV. 154. 13. 15. Canonice memorantur lV. 39. 8. f. 75. 6.

Capellania interdum non est beneficium, sed in dubio praesumitur esse lV. 59. 26. f. 104. 24. Capellaniam immovibiles non sunt beneficia l. 213. 21. In quo differant Capellania, & Capellæ? Promissum fumuntur lV. 152. 8.

Capitalia Caroli M. quando edita, à quo ecclesia, vim legis Ecclesiasticae an habent: & alia de illis lll. 119. 27. 28.

Capas - Principatus ejus datus à Papà in feudum Ricardus fratri Roberti Guiscardii lll. 319. 16. 17. fol. 334. 51. Emerit ex Ducatu Beneventano lll. 332. 46. f. 394. 20. Substitit etiam post everfos Longobardos lll. 333. 48. Principes Capas sepositentes subditos Papæ, in ejus nomine nummos figurare, & eircedere Cajetani lll. 554. 50. Capas in Donatione Ludovici Pii contenta lll. 338. 2. In alia Othonis M. lll. 339. 5. In diplomate Henrici 4. favore S. Sadii lll. 540. 8. In investituris Regum Neapolitanae specificatur Principatus Capas lll. 349. 28. 29. 30. 31. f. 350. 10. Capuani Principes antiqui erant gentis Longobardi lll. 394. 20. Fadus ineunt ad peli Jandos Apulia Graecos lll. 395. 24. Robertus Capas Princeps junctus Papæ ad bellum inferendum

Rogero Regi lll. 408. 20. Titulus Principis Capas interdictum datu filio secundogenito Regis lll. 409. 22. 25. f. 428. 9. Clerici Capuani olim permanentes Neapoli, ubi faciebant presbyterium l. 185. 22. lll. 535. 23. 23. lV. 117. 2. Capuanam Ecclesiam dimisit Card. Bellarminus, & cur lV. 334. 17. ad 21. Capuani discordes in electione Praefati, tandem eligunt Praelatum Romanum l. 506. 29. ad 38. lll. 121. 3. f. 281. 25. lll. 238. 11. f. 400. 11.

Captivorum redemptio - Ibas Edeffensis accusatus, quod pecuniam, captivorum redemptioni destinam, sibi usurpasset lll. 71. 16. S. Gregorius captivis redimendis incubuit lll. 81. 38. S. Pius 5. eidem operi manum dedit lll. 81. 26. 39. Commendant eam Canones Concilia, Patres lll. 83. 42. 43. Captivorum redemptio commendatur à D. Ambrosio lll. 474. 4. In hoc pio opere licitum est vasa sacra costringere, & bona Ecclesiae alienare l. 23. 14. f. 40. 12. 13. f. 143. 1. Plures Sancti in hac re liberales fuisti l. 23. 14. f. 40. 12. 13. f. 56. 19. f. 156. 4. f. 212. 19. f. 270. 19. lV. 29. 14.

Cardinalis - In aliquibus Ecclesiis Canonici dicti sunt Cardinales l. 511. 41. lll. 251. 2. Et Episcopus cuiusque loci dictus Episcopus Cardinalis illius Ecclesiae l. 186. 25. lll. 277. 2. 3. 7. 9. lV. 130. 5. Incardinare, vel ecardinare id est facere alicuius Ecclesiae rectorem l. 183. 14. ad 18. f. 187. 31. f. 306. 5. 6. lll. 259. 19. 20. lV. 130. 5. f. 308. 32. Cardinalatus Romanæ Ecclesiae est beneficium l. 180. 4. f. 321. 10. f. 358. 10. f. 407. 29. f. 560. 3. lll. 119. 16. f. 305. f. 41. 4. Quod potest dari in commendam lV. 50. 4. Per ejus ascensionem vacant alia beneficia l. 560. 4. lV. 50. 4. Tituli Cardinalitii, quam antiqui sint, & alia de illis l. 180. 4. lll. 176. 8. lV. 24. 14. fol. 272. 6. f. 336. 22. Cardinales in suis locis habent jurisdictionem, ut Episcopi in sua Diocesi f. 340. 4. cum eis desponsati l. 358. 10. f. 510. 40. lll. 41. 4. lll. 149. 40. lV. 50. 4. An ibi residere teneantur l. 510. 40. 41. lV. 337. 23. Canonici Tituli Card. abientes in servitio titularis, habentur pro praesente lV. 332. 9. Cardinalium officium esse assistere Papæ, eumque juvare in regimine Ecclesiae l. 429. 30. lll. 14. 30. lll. 221. 38. lV. 337. 23. Quales debent esse Cardinales probitate, & doctrina l. 407. 4. f. 428. 26. 30. f. 460. 25. f. 560. 3. Refluit in honorem Papæ si egregios promovet Card. l. 560. 34. lll. 41. 3. Extoto orbe assumendi sunt l. 275. 25. f. 428. 26. lll. 41. 3. 5. lll. 430. 29. Olim ex Germaniâ non assumebantur, & cur lll. 35. 21. 22. lll. 426. 21. f. 430. 29. Usque ad seculum 12. videtur quod Reges non proponebant alicui pro Cardinalatu l. 561. 5. Faciunt unum corpus cum Papà l. 511. 42. lll. 41. 4. Servituri Ecclesiae Universali l. 435. 10. f. 511. 42. lll. 221. 38. lV. 335. 17. f. 331. 6.

Cardinales sex antiquiores tenent totidem Episcopatus circa Romam lV. 133. 15. Funguntur vice Metropolitanæ, dum eligitur Papa lll. 144. 30. Privilegia Episcopis concessa extenduntur ad Cardinales l. 510. 40. Ordine sunt minores Episcopis, dignitate majores, & eis praesentur l. 510. 40. lll. 41. 4. lV. 51. 5. Praefici possunt Episcopatibus etiam per viam electionis l. 510. 40. Si Episcopatum habent, non possunt residere tenentur lV. 350. 2. Capas Cardinalatus est capax etiam aliorum beneficiorum l. 429. 28. lll. 9. 16. f. 30. 5. Quis Papa dedit eis munus

RERUM, & VERBORUM.

eligendi Pontificem IV. 50. 4. Possunt eligere in Papam; extraneum ab eorum Collegio II. 89. 15. ad 20. f. 125. 18. III. 117. 22. f. 145. 31. 32. Tamen qui sunt de ipso Collegio magis apti sunt ad Papatum III. 145. 31. Româ discedere non possunt sine assensu Papæ. Card. Anastasius solemniter depositus III. 214. 19. IV. 336. 22. 23. Card. de Coligoi depositus IV. 112. 6. Card. de Cusa carceri trusus II. 35. 21. 22. Verchner in prælio captus I. 321. 15. Quot redditibus opus sit Cardinalibus ad congruum eorum statum IV. 240. 17. Cum eis cur dispensetur in pluralitate beneficiorum IV. 325. 17. f. 330. 6. An ea consequi possint in locis, privilegio extraneorum exclusivo munitis I. 540. 31. 33. 39. II. 44. 13. f. 121. 4. Cardinales tunc facta Bonifacii 8. in iurgio cum Philippo Pulchro I. 532. 9. 10. Redigii Card. ad numerum 24. voluisset Conc. Basileæ, & alia de illis II. 8. 46. Potest Papa eos eligere undè vult, quos vult, semper, & quando vult I. 560. 3. 4. II. 41. 3. Quod Urbanus 6. una die elegerit 29. Card. Neapolitanos II. 41. 5. Cardines ex Regis stirpibus innuunt, & ex Ducalibus IV. 137. 25. Aliqui recentiores Card. fuerunt pietate inliges IV. 137. 24. Varii Card. memorati I. 357. 6. 10. f. 360. 15. 20. f. 365. 31. f. 408. 8. f. 423. 15. f. 471. 25. 26. f. 510. 39. f. 541. 34. II. 29. 2. f. 68. 2. 3. III. 387. 25. Decreta S. Congr. Card. quam vim habeant II. 118. 8. IV. 151. 7. ad 5. Hieronymus ad fuerit Card. I. 116. 1. Abbates Cluniaci, & Vindocini erant similes Card. I. 441. 10. 11. Clericus Mauricius factus Diaconus in Ecclesiâ Rom. III. 216. 26. Quidam Prælati habens Ecclesiâ Romæ in titulum, cum ovis effect Cardinalis I. 455. 10. Excommunicati erant velut Cardines Patriarchæ Constantinopolis III. 391. 35.

Carlomanus frater Pipini Regis Francorum fit Clericus à Zacharia Papa, & Monachus Montis Soræ. Pergit ad Cenobium Monis Cassini. Rediit in Galliam, cogente Aistulpho Longobardorum Rege & cur. Viennæ moritur. Ejus corpus Cassino remittitur. I. 237. 10. f. 240. 21. 22.

Carlomanus Caroli Calvi filius, & communicatus ab Hincmaro Remensi, appellat ad Papam. Erat Diaconus. Pater cum fecit excommunicari III. 131. 2. 3. Conjuraverat contra patrem: habebat plures Abbatis IV. 132. 11.

Carlomanus Balbi filius Rex Franciæ, dat quendam privilegia Monasteriis pro libera electione I. 312. 25.

S. Carolus Borromæus liberalis iis peregrinis III. 23. 41. Usquè pueritiam inclinat ad res ecclesiasticas III. 106. 45. Habuit 12. Abbatis, cum Archiepiscopatu Mediolan. Plures ex eis resignavit ut superfluos. Immunitatem beneficiorum simplicium à recusantia approbavit IV. 136. 22. f. 356. 21. 22. S. Congr. non ei permisit novum ovis addere benef. simplicibus IV. 190. 19. f. 112. 17. 18. Adjutor fuit Pio 4. in abolendo Concilio Tridentino, fuitq; hujus interpres. Catechismo consiliendo superintendit, & alia de eo IV. 350. 3.

Carolus Magnus, Romæ recipit à Papâ compendium Canonum I. 250. 17. Viros literatos fovebat I. 151. 24. 25. Cur peperit Paulo Diacono illius invidiari I. 260. 21. Habuit Cancellarium, &

Generum Eginhardum I. 261. 23. Concitatur à Concilio Ailinenfi contra Ducem Venetorum I. 265. 1. Dat Alcuino Abbatiam, cum onere subsidii exhibendi peregrinis I. 293. 10. 12. Regnabat in Germania, & Gallia. Fuit à Papâ Imperator. A cunctis familiis sui status jubet solvi denarium D. Petro III. 454. 29. Dedit Clericis, & Monachis libertatem eligendi sibi Episcopos, & Abbates I. 245. 9. f. 250. 22. f. 276. 14. f. 484. 18. III. 362. 23. Præsumptuosi se imiscuerat II. 250. 23. Quanta sit vis ejus Capitularium III. 119. 27. A Papa interpellatus Desiderius Longobardorum Regem frangit, capit, ejusque regnum evertit I. 562. 13. II. 320. 18. f. 324. 27. f. 330. 41. f. 331. 44. Vocat Hadrianum I. Papam universalem III. 219. 32. Romam venit, & donationem facit amplius D. Petro: in qui comprehendit Siciliam, Sardiniam, & Corsicam III. 320. 19. Quod partem hæc non fuit donatio, sed restitutio II. 347. 25. 26. De hac donatione Caroli Magni II. 320. 19. f. 324. 29. f. 325. 31. f. 331. 44. f. 332. 47. f. 334. 50. Continebat quendam loca fidei illa expugnandi II. 332. 45. f. 345. 20. Qualiter Carolus se gesserit circa Ducatum Beneventanum II. 532. 46. Donationem Caroli confirmat Ludovicus Pius II. 332. 49. f. 337. 1. 2. 3. Et Otho magnus II. 333. 49. f. 339. 4. 5. 6. Carolus transfudit in Papam Regnum Neapolitis, eversis jam Regno Longobardorum, antequam fieret Imperator II. 481. 11. Donat Annoni Episcopo, ejusque Ecclesiæ provinciam quandam II. 344. 18. Toleranda dicit mandata, etiam gravia. Scelus Apostolicæ cum humilitate II. 358. 10. An haberet ad Hadrianum Papam potestatem assentiendi electioni Papæ II. 244. 6. III. 504. 26. Alia de eo I. 312. 24. f. 253. 27. II. 194. 21. f. 250. 22.

Carolus Calvus obtinuit à patre suo Neustrium: diffidat habuit cum Lothario fratre. Præfuit Ecclesiæ Remensi Hincmarum I. 272. 25. 26. Implorat à Papa privilegium 2. Canonibus, pro electione de gremio I. 285. 20. Papa dolet cum eo, quod nimium frequenter extranei præficerentur Ecclesiis I. 292. 5. III. 365. 32. ad 40. Abbatis laicis tribuit I. 293. 10. III. 131. 2. f. 133. 6. 7. Alia de eo I. 313. 28. 29. &c. f. 326. 26. II. 307. 27. III. 123. 35. 36. 39. f. 127. 46. 48. f. 134. 8. 9. 11. f. 219. 33. fol. 369. 40. f. 502. 22. Se multum ingessit in promotionibus Antistitum II. 245. 9. 10. f. 250. 22. III. 255. 10. Cedidit Britanniam Salomoni saracenicis II. 344. 18. f. 460. 16. Quid de eo circa Capitularia III. 122. 28. Venilonem Seonensem iohannem habuit I. 133. 29. Excommunicari fecit Carlomanum ejus filium III. 131. 3. Contra cum frater illius, & Nepos invocante præfatum Papam III. 219. 33. Quendam fecit favore Aelfardi Nannetensis III. 377. 2. & seq. Occisus fuit à Sedecia Medico III. 417. 23. Sanctionem edidit contra usurpatum spolis Ecclesiarum vacantium, & ea, quæ sibi usurpaverat relaxavit III. 461. 8. 9. 10. Episcopus factus in ejus ditione à Papâ, cum Rex alium optaret III. 507. 33.

Carolus 4. Imper. cedit Regi Franciæ, & Delphino jura Regni Arelatenfis, & Delphinatus II. 344. 18. III. 493. 6. filium degnerem Wenceslaum genuit. III. 437. 44.

Carolus 5. Imperator dissimulat injuriam, coram sè Magnati

- gnati Hispano illatam l. 552. 18. Edic pragmatiam contra extraneos pro beneficiis Hispania, inherens indulto Sixti 4. l. 555. 25. ll. 81. 39. f. 102. 12. fol. 104. 18. 23. f. 143. 18. Quæ tamen aliter fuit extraneis ll. 402. 1. Obtinet ab Hadriano 6. & Clemente 7. jussu presentandi Episcopos ad Ecclesias Hispania l. 556. 28. ll. 209. 22. 25. Contendit cum Francisco 1. Rege Galliarum pro adipiscendo Imperio l. 564. 18. 19. Sub eo in Comitibus Norimbergæ quid propositum fuerit de Curia Romanæ, circa beneficia ll. 23. 17. ad 30. Capitulum Ultrajectense in eum transfertur eligendi eorum Presulem ll. 273. 8. Patet cum Clemente 7. de 24. Cathedra ibus Regni Neapolis regii patronatus ll. 310. 25. f. 359. 114. f. 486. 23. f. 517. 11. Dispensatus fuit à Papa, ut Regnum Neapolis posset cum Imperio teore: investituram Regni accepit, postulatque fuit annuus census Regio ad 7. millia Ducatorum ll. 362. 23. f. 455. 2. Fuit primus ex Austriacis Rex utriusque Sicilia ll. 398. 34. Franciscus 1. Rex Francie illi cessit si quod jus haberet in Regno Neapolis ll. 455. 1. Recusat excludere à benef. Regii patronatus Neap. extraneos, & assensum pro sola medietate ll. 363. 23. ad 27. f. 382. 27. f. 472. 21. Renunciat Imperium, & Regem, & sequæ vitæ privatis addicit ll. 481. 10. Fuit Canonici Basilicis Lateranensibus, & Vaticanæ Romanæ ll. 260. 22.
- Carolus 6.** Imper. tenet nunc Regnum Neapolis. Consultat Sabaudie Duces plures terras, & loca in Insularia ll. 346. 24. f. 390. 10. Non mandavit subtrahi Sedi Apollonice spolia Regni Neapolis ll. 472. 23.
- Carolus 2.** Rex Hispaniarum obtinet investituram Regni Neapolis ll. 331. 34. f. 456. 4.
- Carolus Simplex:** ejus jura tuetur Papa circa Antifistum proveciones ll. 503. 24.
- Carolus Grassus** dat Abbatiam Hucherto laico ll. 73. 15.
- Carolus 6.** Rex Francie schisma promovet inde neutralitatem suam proponit: edictum promulgat de modo providendi beneficia, & alia &c. ll. 10. 20. 21. Habuit ab Antipapa indultum conferendi duas prebendas in qualibet Ecclesia ll. 433. 36. Alia de eo ll. 451. 24. f. 465. 17.
- Carolus 7.** Rex Francie revocat edictum patris novum potestatis Papæ in beneficalibus, sed de contra promulgat Pragmaticum Sanctionem ll. 9. 17. ad 23. ll. 434. 37. f. 454. 24. 25. Rogat Papam, ut sibi reservet Sedem Tornacensem cum primo vacasset ll. 459. 14.
- Carolus 9.** Rex Francie tollit editum Aurelianense, obstrictis præventioni Papæ in beneficiis ll. 295. 28.
- Carolus 1. Andegavensis** provehitur à Papa ad Regnum Neapolis, & Sicilia, cum homagio, censusque designato ll. 341. 12. f. 350. 31. f. 431. 2. ad 5. fol. 433. 9. ad 13. ll. 446. 13. Exclulo Assensu Regio ll. 508. 16. Occidit in prælio Manfredum usurpatorem ipsius Regni ll. 323. 24. f. 399. 33. Primus cepit residere Neapoli ll. 315. 4. Ejus milites, & ministri cœsi una die à Sieulis, unde Vespere Sicula ll. 315. 5. f. 441. 2. Ex tunc solum Regnum Neapolis ei paruit ll. 315. 5. Duo Monasteria erexit in Diocesi Salernitana ll. 474. 25. Moritur, à Scri-
- ptoribus valde laudatus ll. 435. 14. f. 445. 15.
- Carolus 2.** Claudius obtinet investituram Regni Neapolis, spondens libertatem dispositionis beneficiorum ll. 350. 32. f. 435. 15. Ejus pragmatia fuit extraneis ll. 404. 7. Sancit ad beneficia sui patronatus admittendos Clericos quosque Romanos. Quendam de Pirratur Bari ll. 474. 25. f. 475. 28. Papa non servat, quæ sponderat cum esset captivus Regis Aragozie ll. 458. 10. f. 486. 22. Papam requirit, ut defendat Regnum Neapolis ll. 457. 8. Quem & rogat declarare Capitula Regni ab ipso edita ll. 458. 11. Interpellat Legatum Apostolicum, ne fiat Episcopus quidam sibi suspectus ll. 493. 9. fol. 51. 24. 25. Obtinet indultum conferendi quendam beneficia in Ecclesia Lucerie, & ibi Assensum Regium dadi ll. 303. 10. f. 509. 17. 18. Conventiones eum Rege Sicilia initas confirmari facit à Papa V. Sicilia.
- Carolus 3. de Dyrrachio** Regnum Neapolis obtinet ab Urbano 6. Joannem Reginam necat. In investitura Regni spondet libertatem provisionis beneficiorum, & exclusionem Assensu Regii: se ingratum reddit Papæ, à quo excommunicatur. Afficit Regnum Hungarie, ubi occiditur, caretque ecclesiastica sepultura ll. 436. 17. ad 20.
- Carolus Thertus** Rex Hungarie fil. Caroli Martelli excluditur à Regno Neapolis, & cur? ll. 435. 15.
- Carolus Valesius,** Philippi Pulchri frater, usurpat ad Imperium Constantinopolis, ratione suæ uxoris l. 530. 3.
- Carolus 1. Rex Anglie** capite plexus jussu suorum subditorum ll. 326. 47.
- Cartophylus** Ecclesie Constantinopolis: quanta esset ejus dignitas, ornatus, officium &c. ll. 391. 35.
- Carthagenensis** Monachi Papam pluribus verbis honorificis prosequuntur ll. 287. 8. ll. 221. Guigon Prior Carthaginiensis appellari Pater ll. 308. 8.
- Carthago:** ejus Episcopus erat Primas Africæ l. 79. 17. Poterat Clericos alienos de una ad aliam Ecclesiam trahere l. 79. 15. 16. f. 81. 21. f. 84. 27. f. 167. 4. f. 196. 22. 23. f. 247. 10. f. 250. 18. f. 410. 12. ll. 170. 7. f. 390. 32. Et cogere Episcopum habentem Clericos abundanter, dare aliquem alteri indigent l. 80. 18. f. 216. 29. f. 218. 32. Primum habuit à Summo Pontifice l. 80. 19. Plura Monasteria erant apud Carthaginem l. 122. 18. Et alia per totam Africam huic Episcopo immediatè subiecta l. 225. 4. Et si diruta esset urbs, ejus tamén jura stare mandat S. Leo Papa 9. l. 334. 10. ll. 170. 6.
- Carthagenense Concilium** 1. in quibusdam fuit correctum per tertium l. 102. 5. Quendam de secundo l. 315. 33. Alia de tertio l. 78. ad fol. 84. f. 216. 39. fol. 309. 29. Alia de quarto circa Monachos l. 131. 3.
- Casimirus** relicto monachatu, & alter Casimirus relicta societate Jesuitarum, Regnum Polozie suscepit ll. 417. 6.
- Casimirus Magnus** Rex Polonie tentat perperam excludere extraneos à beneficiis ll. 5. 7.
- Cassinese Monasterium:** antiquum ejus diploma perpenditur, an subsistat ll. 328. 39. Fuit aliquando Abbatia ejus possessa à Cardinali ll. 401. 13. Conradus Imper. pollicetur ei Abbatem præficere, estis de-

RERUM, & VERBORUM.

rentibus Monachis III. 277. 20. Victor cum Papatu hanc Abbatiam tenuit IV. 322. 9. Abbas Callinensis cum Cluniacensi contendens de titulo Abbatis Abbatum V. Abbas.

Calixtus vocat Papam patriarcham patriarcharum III. 322. 39.

Calixtus lex contentientie à Clericis observanda non est leve onus IV. 774. 3. 165. 7. 5. 38. 1. Clerici Hispani olim habebant uxores, id introducente Vitia, & abrogante Alphonso 7. Regibus I. 291. 3. Papa non posset ufum matrimonii cunctis presbyteris concedere V. *Matrimonium*. Gothi permittabant viro occidere uxorem eum adultero se miscentes IV. 346. 23.

Canones, & Eunuchi sunt irregulares. Qualis fuerit castratio Origenis I. 53. 12. & sep. Canones mandant, Clericum se ab continentia, deponi, Laicum ab Ecclesia dispelli I. 54. 13. Leontius Antiochenus fuit ab Episcopatu depositus, quia se eviravit I. 54. 13. Aliqui Episcopi celebres, fuerunt eunuchi I. 54. 14.

Catalonia, nùm in ea extranei à beneficiis repellantur III. 153. 1. f. 4. 7. 2. Catalani reclamantes quod Rex Aragonis ecclesiis Papæ jura patronatus III. 204. 25. Raymundus Comes Barcinonensis dimittit abulum usurpandi sibi spolia Clericorum III. 463. 16.

Causas omiffus remanent sub dispositione juris communis IV. 75. 8. f. 100. 11.

Cathedraticum debetur Episcopo à suis Subditis II. 216. 25. In eo servanda consuetudo IV. 346. 21.

Catholici idem significat, ac universales III. 184. 4. 8. vel Orthodoxos, scilicet fidei professor III. 195. 29. Quando, & à quibus Reges Hispanie habuerint titulum Regis Catholicis III. 194. 29. Interdum etiam aliqui Reges Francie hoc titulo insigniti sunt III. 194. 29. Episcopus Seleucia, Patriarcha Antiochia, & Episcopus Armenorum, Catholici titulo utuntur III. 194. 29.

Causa: bonum est allegare plures causas, cur aliquid dicitur I. 89. 6. 7. Cum adest iusta causa, bonum est res mutari, vel dispensationem interponi V. *Mutatio*. V. *Dispensatio*. An ad eam causam transferendi Clericum, vel presbiterum extraneum indigenæ in collatione beneficii, ab ipso collatore judicandum est, non ab aliis I. 15. 30. f. 44. 24. f. 61. 31. fol. 163. 28. f. 183. 12. 14. II. 155. 23. V. *Paritas*.

Celestinus Papa, i. decrevit posse Episcopum de una ad aliam Ecclesiam transferri I. 59. 26. Spiritum Sanctum Conciliis adesse proficitur I. 63. 1. Quale mandatum dederit Legatis missis ad Concilium Ephesinum II. 57. 27. S. Cyrillus Alexandrinus ejus nomine interfuit Concilio Ephesino I. 138. 19. II. 56. 7. Quod ei dat titulum Papæ III. 195. 30.

Celestinus 3. usus est plenitudinis potestatis respectu ad Angliam III. 299. 28.

Celestius quis, & qualis fuerit, dictus Alpinus canis. Ephesi ordinatus Presbyter: ejusque hæresis contragratiam Dei, & fallacia ad Papas, & Concilia deludenda, ut videretur Catholicus I. 138. 19. III. 333. 2. ad 8.

Cesar Romana civitate donavit omnes Doctores II. 379. 20. Occupavit Imperium, quod successivè sa-

ctum est legitimam IV. 93. 20. Æs non habens dandum militibus, templa diripiebat II. 206. 4. Ejus commendationes erant precepta II. 389. 14.

S. Casarius Arelatensis Clericus Cabilonen, monachus Lerinen, amicus plurimum Pontificum, & Regum, præfuit Conciliis quibusdam I. 129. 35. fol. 156. 5. Censet divites non esse dominos locorum reddituum sed pauperes III. 70. 14. Plaudat Insulæ Lericensi I. 127. 31. III. 240. 17. Liberalis fuit in pauperes peregrinos III. 33. 47. In redimendis captivis I. 13. 14. f. 40. 12. III. 83. 42. Designatus fuit Episcopus ab Eonio Antecessore III. 345. 21. Alia de eo I. 129. 35. 36. f. 144. 4. f. 176. 32. IV. 15. 15. fol. 26. 4.

Cessio, sive missio, vel dimissio Clerici facta à proprio Episcopo alteri Præfuit, ut eum possit ordinare, vel suo Clero inferre I. 70. 20. f. 245. 1. f. 250. 18. fol. 261. 24. f. 266. 5. f. 300. 20. III. 155. 6. An heri debeat precepto charitatis I. 84. 30. Blandi susdendus est Episcopus, ut cedat Clericum alteri cum potestati I. 183. 15. f. 187. 30. Cogi ad id potest à superiore I. 79. 16. 18. f. 192. 13. 15. Consensum Episcopi, sede vacante, supplet Papa I. 187. 30. Cessio monachi, facta ab Episcopo, & Abbate, ut in Clerum alienæ Diocesis possit recipi I. 186. 25. Formulæ Cessionis Clerici ab Episcopo factæ alio Episcopo I. 325. 2. 3. 5. & c. f. 183. 6. Clericus post Cessionem non amplius poterit ab Episcopo cedente ordinari I. 207. 27. Nec ab eo repeti I. 78. 12. Male faciunt qui habent Clericos excellentes, & eos aliis cedunt I. 401. 23. 24. V. *Clericus*. V. *Translatio*.

Chalcedonense Concilium vetuit pluralitatem beneficiorum, & admittit transitionem Clericorum I. 134. 8. In illud anathema quod die dicitur Severus Antiochenus hæreticus. Predicari mandatur I. 170. 12. fol. 182. 11. Jubet bona Ecclesiæ ministrari ab Episcopo per Oeconomum I. 218. 35. III. 72. 16. fol. 101. 24. Si interfuit Marcianus Imperator I. 110. 34. II. 56. 16. Ibi data est executio epistolæ S. Leonis II. 57. 17. Daraque est frutimparitas Episcopo Constantinopolis cum Romano reclamantibus adhuc audita Papis II. 540. 35. III. 64. 35. f. 189. 14. fol. 423. 14. Abrogat acta Latrocinii Ephesini III. 188. 13. Libros Eutychetis, & Manichæorum fuit exuri III. 522. 8. In eo delatus est Pape titulus Episcopi universalis III. 189. 14. f. 207. 5. f. 216. 25. fol. 220. 35. Titulos assignat, ad quos Clerici ordinantur I. 68. 14. IV. 25. 10. Memorat presbyteros pluribus Ecclesiis præpositos IV. 98. 6. Petlines quibusdam Præfuit dari mandat II. 79. 8. Chalcedonensem Episcopatum esse voluit Metropolitum Marcianus Augustus II. 250. 21. Quærit fuerit dignitatis, & auctoritatis hoc Concilium III. 101. 34. f. 16. 25.

Character ordinis impressus in anima, indelebilis est I. 281. 11. An eum imprimat prima Tonsura IV. 283. 11.

Charibertus Rex Francorum Heraclium Sautonensem plaustrum spinis pleno imposuit, & io exilium egit, multavitque Episcopos I. 151. 29. 30. Diripit Spolia Episcopi Remensis depositi III. 462. 9.

Charitas: Ecclesie, & Episcopi debent sibi mutua charitate opulari I. 107. 15. f. 123. 2. 5. f. 215. 25. f. 216.

fol. 216. 29. ad 32. f. 266. 5. f. 445. 32. Il. 194. 22. Quod charitatis intuitu facit Papa, dat alius regulam idem agendi l. 143. 3. Charitatis lex facit bonam Ecclesiasticam esse communiam l. 32. 37. 39. f. 445. 23. Il. 94. 29. f. 194. 22. Leges famulantur charitati, quæ tamen non præponerent juri Divino, vel naturali l. 84. 30. f. 358. 9. Il. 275. 15. Charitas quædam fieri admittit, quæ alioquin non fierent Il. 263. 18. V. Pax. Plenitudo charitatis quænam sit Il. 290. 6. 7. Charitas Christi præponitur omnibus, in qua nulla est simulatio l. 107. 17. Debet esse communis indigenis, & extraneis l. 340. 31. 35. Il. 50. 11. Charitatis ordinatrix est discretio Il. 469. 13. Interdum fieri dicitur ex necessitate quod fit ex charitate l. 97. 25. f. 369. 6. Il. 232. 4. Quod charitatis intuitu introductum est, bene urgente charitate mutatur Il. 232. 4. f. 163. 17. 18. IV. 341. 7. Charitas debet esse ordinata: sed ordo est diversus Il. 46. 1. ad 13. Charitas civilis differt à charitate, quæ est virtus Theologica Il. 47. 5. & 8. f. 49. 9. Ingens charitas S. Filaretii Il. 80. 35. Charitas omnibus ab Apostolo commendatur. Papa sua charitate solers est pro cunctis Ecclesiis Il. 230. 57. 58.

Charitativum subsidium Episcopo debent ejus subditi Il. 216. 25. f. 111. 4. Il. 443. 7. Nec semel, sed quoties eo opus habet Il. 221. 4.

Charta sub Papæ nomine figuræ, iudicium est subjectionis Il. 354. 50.

Christophorus propositus à Duce Venetorum, & Gregoriorum Imper. pro Ecclesia Ulivoleni refutatur, unde multa mala l. 265. 2.

Christus non omnia sed per plura Apostolos, & Episcopos decernenda reliquit Il. 231. 2. f. 235. 10. f. 256. 1. Il. 274. 13. f. 319. 32. Ipse fuit quodammodo primus Ecclesiæ beneficiarius: loculoque habuit l. 9. 15. Il. 231. 5. Il. 443. 7. IV. 12. 5. An ex se ipso ordinaverit omnes Apostolos, vel solum Petrum l. 396. 7. Il. 233. 5. Licet omnia ex se posset, tamen aliqua impetrare voluit ope orationis Il. 233. 7. Prius Christus habere debet quod servum est, deinde Rex Il. 542. 37. Christus prænuntiatus à Moyse Il. 9. 15. Quo anno mundi sit natus Il. 49. 9. Habet dominium proprietatis bonorum Ecclesiæ V. *Bona Ecclesiastica*. Habuitque dominium omnium rerum mundi altum, & in actu primo Il. 666. 9. Il. 310. 7. Quod fuerit expertus omni doloris, male sensit D. Hilarius Il. 69. 13. Quomodo fuit impetabilis Il. 205. 2. Non omnia, quæ fecit sunt de traditione Divina Il. 153. 5. 6. Dignitates suas largitur alia, se illis tamen non spoliatis Il. 263. 29. Plenitudo Divinitatis, & plenitudo temporum adventus Christi &c. Il. 290. 7. Habuit plenitudinem potestatis, quam contulit Petro Il. 290. 8. 12. Est Caput Ecclesiæ, diversimodo ac sit Papa Il. 290. 8. f. 293. 13. ad 17. fol. 300. 29. Mater ejus cur dista deipara Il. 208. 7. Ipse est Caput Sacerdotum Il. 290. 8. IV. 11. 5. Qualiter se gesserit circa legis observantiam, & Sacramenta Il. 313. 39. Fuit calumniis petitus Il. 55. 13. Non fecit miracula in pœria l. 4. 4. ad 12.

Christiani ab Ethnicis cenfebantur esse mali, & vi-

tiosi Il. 41. 46. Antiqui Christiani ab aliquibus infidelibus laudati sunt Il. 41. 46. In primitivæ Ecclesiæ vivebant in commune IV. 12. 7. Bonæque illorum erant communia l. 112. 28. Potuissent armis resistere persecutoribus Il. 532. 14. Melior est fraternitas Christi, quam sanguis l. 112. 21. Inter se omnes sunt unum in Christo, & omnes fratres l. 24. 16. f. 25. 20. f. 42. 19. f. 44. 23. 25. fol. 101. 2. f. 111. 28. f. 123. 19. 20. f. 47. 3. f. 185. 5. *Civis*: Invidere solent eives coacivibus l. 4. 4. ad 12. fol. 352. 31. f. 521. 19. Il. 435. 39. Civitate donati fuerunt Romæ, & alibi, multi l. 209. 12. 23. fol. 325. 23. f. 349. 20. f. 524. 26. Il. 374. 8. 9. f. 479. 19. 20. 21. 22. Principes, & Decuriones Civitatis possunt facere eives Il. 379. 20. ad 24. An Papa pro toto orbe, & Episcopus pro sua Diocesi, possint externos facere eives quoad spiritualia l. 324. 22. ad 34. f. 430. 33. Il. 380. 23. 24. An id possit Princeps supremus in terris Vassalli Il. 380. 24. Varii Principes aggregati civibus alienarum urbium. Qui sic aggregati dicuntur Palsburgeri in Germania Il. 379. 21. 22. Suntque vere eives, etsi fictione juris IV. 331. 8. An quis ex æquo possit esse civis in pluribus locis Il. 375. 9. f. 379. 21. Il. 171. 9. f. 189. 20. 21. Episcopus est primus civis suæ Urbis, & Diocesis Il. 267. 37. Beneficiarius est civis loci beneficii l. 127. 30. f. 144. 6. fol. 157. 7. f. 164. 30. f. 213. 22. f. 385. 15. Il. 376. 13. fol. 381. 24. Il. 359. 20. f. 267. 37. Ad beneficiarius simplex non ibi forsitur domicilium IV. 661. 12. Cives sunt potiores, & præferendi extranei Il. 247. 20. Maxime in spectantibus ad civilem conversationem Il. 45. 2. ad 9. Ad quæ tamen etiam extranei admittendi sunt Il. 50. 11. Num beneficiarius Ecclesiæ spectet ad civilem conversationem Il. 49. 9. 10. V. *Extraneus* V. *Indigena*.

Claramontanum Concilium vetat pluralitatem beneficiorum l. 135. 20. Ibi promota est expeditio Hierosolymitana l. 164. 31. Vibrataque censura adversus Regem Franciæ ob ejectionem uxorem: & plures editi Canones l. 386. 29. Decernit de parochiis monachorum l. 449. 35.

Clarus. Per eum significatur potestas alicui collata Il. 292. 11. 12. Clavis potestatis, & Clavis scientiæ, quibus utitur Papa Il. 219. 20. Porrectæ Petro à Christo significant plenitudinem potestatis Il. 185. 5. Il. 262. 16. 27. f. 292. 12. 12. f. 296. 19. Soli Petro collatae sunt, quæ eorum potestatem aliis Apostolis communicaret Il. 162. 26. 27. f. 274. 11. fol. 292. 12. Clavis discretionis Il. 318. 28. Clavis non errans Il. 298. 24. f. 319. 31.

Clement 1. ejus epistola ad Corinthios est genuina l. 64. 3. Il. 235. 12. Deputatur à Petro, ut ei succederet Il. 235. 12. Il. 345. 32.

Clement 2. Electus extra Clerum Romæ, ut res grata fieret Imperatori l. 97. 25. Translationis Presulium ex causa licere decernit l. 369. 5. 8.

Clement 3. Declarat omnium beneficiorum dispositionem ad Papam pertingere Il. 284. 3. Il. 300. 30. Favit prius Tancredus notho pro Regno Neapolis, inde illi restitit, rebus mutatis Il. 322. 24. f. 415. 1.

Clement 4. Investituram Regni Neapolis concedit Carolo l. 341. 12. f. 350. 31. f. 399. 33. f. 434. 11. 12. 23. Binis filiabus, quas in matrimonio habuit, exi-

RERUM, & VERBORUM.

quam dotem contulit. Nepoti tres præbendar habenti duas abſtulit III. 446. 13. Ipſe in minoribus habuerat beneficia in pluribus locis III. 470. 22.

Clement PP. 5. in Concilio Viennensi profitetur omnium Eccleſiarum, & beneficiorum diſpoſitionem ad ſe pertinere II. 284. 3. III. 288. 1. f. 300. 30. Requiritur a Rege Neapolis, ut ad Regnum tuendum expenſas belli agat, tamquam dominus directus II. 457. 8. Recipit quedam puncta, ponenda in Concilio Viennensi, à Durando, qui Clementinis ibidem extendit III. 53. 19.

Clement 6. declarat omnium beneficiorum diſpoſitionem ad Papam pertinere II. 284. 4. III. 300. 30. Regi Angliæ, à beneficiis excludenti extraneos, reſtitit I. 500. 9. f. 536. 19. ad 40. III. 250. 56. Carpit ob eandem cauſam Regem Caſtellæ I. 31. 34. fol. 200. 33. f. 538. 25. f. 547. 7. ad 12. II. 121. 4. Qua de re diſcepat etiam cum Rege Galliarum I. 545. 1. ad 6. II. 121. 4. f. 149. 4. III. 230. 56.

Clement 7. dat Hydruntinis privilegium excluſiuum extraneorum à beneficiis II. 76. 24. Et Regi Hiſpaniarum indultum nominandi præſules Eccleſiis præficiendas II. 245. 8. f. 309. 22. f. 310. 22. Paſcitur cum Carolo 5. de 24. Cathedra ſedis Regii patronatus Regni Neapolis II. 310. 25. f. 359. 14. Idque parum liberat facit II. 486. 23. Alia de coll. 69. 8.

Clement 8. confirmat Milevitanis indultum excluſiuum extraneorum II. 70. 9. f. 110. 3. Aliud ſimile dat incolis Sardinie II. 71. 11. f. 109. 1. Recuperat Ferrariam, illamque addit, ac ſimile indultum dat Ferrarienſibus II. 110. 3.

Clement Alexan^{ri}anus, quis, a quo fuerit. Et alia de eo I. 44. 25. f. 45. 28. f. 102. 4.

Cleopatra Regina Egypti donum obtinuit plures provincias à Marco Antonio II. 344. 17.

Clericus: Clerici undecumque natiſcuntur unum corpus Eccleſiaſticum, ſunt fratres in Chriſto, & æque indigent quodam bona Eccleſiam confequenda I. 42. 19. 20. f. 44. 24. 26. f. 101. 2. f. 112. 28. fol. 123. 19. 20. f. 185. 11. f. 445. 23. 24. f. 516. 7. II. 93. 26. ad 30. III. 47. 3. f. 50. 11. f. 82. 41. Nulla eſt diverſitas in Sacro otio Dei I. 107. 17. Sunt forſ, & hereditas domini à Clero dicti IV. 235. 1. Et milites Chriſti III. 24. 2. IV. 34. 21. 22. Diſt^{inctio} interdum Vicarii Chriſti II. 239. 20. Sunt maiores Laici IV. 186. 8. f. 285. 15. Sunt operarii in agro Eccleſiæ, eorumque officium eſt orare III. 148. 38. IV. 15. 17. f. 231. 19. f. 266. 18. Succedunt Levitis antiquæ legis II. 33. 26. ad 28. f. 175. 20. IV. 62. 3. Non debent eſſe deterioris, ſed potioris conditionis Laici I. 156. 6. fol. 291. 3. II. 385. 2. f. 387. 8. f. 400. 35. IV. 144. 12. f. 186. 8. f. 226. 3. Nec deterioris eſſe conditionis in lege nova, quam in veteri I. 1. 20. II. 224. 12. III. 36. 34. Neque ſub principibus Chriſtianis, quam ſub infidelibus I. 11. 20. II. 55. 12. III. 520. 6. IV. 11. 3. Debet exemptariſſe vivere I. 1. 39. 41. ad 46. A^{nti}comediſ, vanitatibus, & officiis ſeculi abſtinerent II. 93. 16. 18. Non debent cum dedecore ordinis mendica-

re IV. 288. 2. f. 294. 22. 25. Habentes de proprio non poterant olim de bonis Eccleſiæ vivere 1. at ſecus eſt hodie III. 98. 28. f. 283. 35. f. 316. 24. IV. 13. 12. f. 15. 16. f. 42. 15. f. 251. 17. f. 281. 5. V. *Sportule.* De alari vivere debent III. 175. 20. 24. f. 283. 35. f. 289. 30. IV. 32. 13. f. 105. 25. f. 235. 1. f. 359. 1. Non tamen luxurari IV. 43. 19. f. 228. 17. Qui plura bona Eccleſiæ habent, plus tenentur Deo rationem reddere IV. 185. 7. 8. f. 239. 14. Quæ quantitas ſit congrua ſuſtentationi V. *Congrua.* Aliqui olim in commune vivebant, alii ſenſim cum conſanguineis ſois IV. 12. 8. f. 32. 14. f. 57. 23. An exigi ab eis poſſit juramentum ſerviendi Eccleſiis, quibus adſcripti ſunt IV. 298. 2. f. 310. 37. 38. Vagabunda vita in eis reprehenditur IV. 118. 5. fol. 198. 4. 5. f. 261. 5. f. 299. 3. f. 301. 8. ad 10. fol. 307. 30. f. 310. 36. Ad aliam Diaceſim tranſitari debent à ſuo Praſule veniam petere I. 84. 29. fol. 144. 6. fol. 297. 22. III. 126. 45. V. *Ceſſe.* Nemo alienum Clericum ad miniſtrandum ſine commendatiis admittat, neque ordinet, vel Clero ſuo inferat, ſine Dimiſſoriis I. 70. 20. fol. 74. 1. fol. 80. 18. f. 144. 6. 9. f. 149. 22. 27. f. 194. 17. ad 21. f. 217. 31. f. 237. 11. ad 16. f. 245. 1. 2. f. 250. 17. 18. f. 521. 21. fol. 251. 24. f. 266. 5. 5. f. 268. 12. 15. f. 284. 19. f. 297. 22. f. 299. 28. f. 275. 26. 30. 34. f. 279. 37. III. 116. 18. f. 148. 37. 38. f. 153. 1. f. 155. 6. 7. f. 282. 34. fol. 390. 32. IV. 96. 3. f. 298. 1. ad 6. f. 301. 11. Ignoti & extranei nec miniſtrent, nec præſententur Eccleſiis III. 100. 30. 31. f. 163. 26. 28. f. 239. 15. f. 244. 26. 29. f. 338. 13. Sine licentia Diaceſani nallus eos præſentat Eccleſiæ I. 148. 18. f. 495. 47. II. 42. f. 91. 20. f. 105. 20. f. 134. 1. fol. 142. 25. 27. 31. f. 154. 19. f. 206. 17. III. 60. 35. f. 100. 30. f. 122. 33. f. 153. 1. f. 284. 39. IV. 20. 4. f. 24. 16. f. 299. 5. Indiſcuſſi, & ignari non debent Clero inferri III. 256. 12. IV. 290. 8. Nec qui ordines petunt ut ſoro laicali ſe ſubtrahant IV. 290. 8.

Clericus bonum eſt à pueritia eſſe addiſtos rebus Eccleſiaſticis III. 17. 31. fol. 34. 29. 30. f. 105. 42. ad 45. f. 332. 1. f. 356. 10. f. 364. 30. 33. fol. 367. 36. f. 378. 3. Clerici ſoli Epifcopo ſubſunt, ejuſque ſunt Vaſcalli I. 370. 10. IV. 298. 2. f. 310. 31. Quæ qualitates in eis requirantur, at potiuntur privilegio fori, & Canonis IV. 237. 6. f. 266. 19. f. 293. 21. Utrumque privilegium cunctis generaliter Papa detrudere non poteſt, ſecus ex cauſa in caſibus particularibus III. 421. 35. IV. 341. 6. Quo jure ſint exempti à poteſtate judicii laici III. 280. 27. 28. 32. Non tenentur jurare fidelitatem Principi laico: ſecus eſt in Francia de Epifcopis III. 505. 28. Taxatio numeri Clericorum Eccleſiæ Conſtantinopolis I. 81. 22. III. 91. 11. ad 14. Clerici non debent militatibus rebus ſe ingerere III. 492. 4. IV. 142. 5. Nec lucris, & avaritiæ ſtudere, etiam animo faciendi opera pia III. 478. 6. In minoribus poſſit poſſunt à Clericali ſtatu reſilire IV. 291. 11. Clericus impudicus non debet ne ſiat Monachus I. 185. 21. Papa ſus

non esset cunctis Clericis Matrimonium generali-
ter concedere, secus in casibus peculiaribus. Idem
die de officio divino subtrahendo III. 32. 36. Quod
dicitur de monachis, interdum verum est etiam de
Clericis, & de contra I. 29. 5. II. 7. 14. III. 367.
35. Laici solent esse infelices Clericis III. 453. 26.
Olim non omnes Clerici, sed soli consentientes, in-
scribentur albo servientium Ecclesie III. 149. 41.
IV. 304. 18. Debet ei servire ut deet Clericos,
non ut ruricolos IV. 185. 8. 9. f. 208. 6. 7. Sole-
maioribus anni diebus confluant ad Ecclesiam IV.
309. 34. Papa alienos Clericos ad se trahere po-
test, vel ad alias Ecclesias transferre: Idem de
Præfatis primarum sedum I. 80. 18. ad 29. fol.
183. 14. V. *Transitio. Translatio.* Episcopus po-
test ordinare multos Clericos I. 79. 16. f. 85. 30.
fol. 133. 5. f. 194. 15. f. 2. 30. Et abundantes ha-
bens debet dare Episcopo indigentibus, alias cogitur
per superiore I. 79. 6. f. 93. 13. 15. f. 216. 29. 30.
Clerici conjugati tonsuram gestare se debeant non
possunt obtinere beneficia IV. 74. 5. 6.
Cladovei Rex Francorum Coronam, Regnum di-
ctam. Hormisii Papæ misit I. 157. 8. Dat privile-
gium monasterio S. Dionysii I. 225. 2. Cladovei
filii dividerent inter se Regnum Francorum, & quo-
modo? I. 147. 4.
Clotharius Rex Francorum præpotentem præcivit Eme-
ricum Sedi Santoniæ I. 151. 29. Terras quasdam
obtinuit à Justiniano II. 344. 18. III. 493. 6. Se-
dem habebat Svevionis: & alia de eo I. 74. 14.
Cluniacense Monasterium largas elemosynas, & of-
ficia charitatis faciebat I. 38. 7. & f. 40. 14. A quo
fundatum I. 343. 2. Alia de illo I. 339. 28. 29. & c.
fol. 343. a. num. 1. ad 6. fol. 431. 34. 35. fol. 432. 38.
fol. 433. 40. ad 48. f. 442. 12. f. 456. 38. III. 83. 41.
Rex Castellæ ibi Canonicus III. 260. 22. Deficit
ejus observantia I. 443. 14. Ejus Abbas erat Car-
dinalis I. 441. 11. Situm est in Diocesi Matiscen-
sensi III. 286. 24.
Coadiutoria V. Expeditio.
Collecta habant olim in Ecclesia: ex quibus mitte-
bantur subsidia ubi opus erat I. 18. 3. 4. Dicuntur
de Apostolica institutione III. 31. 21. Eis succe-
dunt beneficia I. 24. 18.
S. Columbanus Hibernus: ei in eremo cibaria tulit
Marculus I. 225. 2. Monachus fuit prius Bencharen.
indè Lexovien. demùm Bobien. I. 176. 31. f. 231. 23.
Comacelum inter terras Sedis Apost. nominatum II.
330. 35. f. 338. 2. 4.
Comes. Ab initio Comes locorum, & urbium erant
temporanei: Deindè facti sunt eorum status bice-
ditarii III. 463. 11.
Commenda. Commendarum antiquitas, & iustitia
intè II. 25. 25. & seq. IV. 50. 3. ad 26. Episcopos
commendati I. 507. 29. II. 32. 14. Commen-
do factæ à Principe de beneficio I. 309. 14. II.
431. 10. Commendare beneficium idem ac illud
conferre, ex Conc. Tolet. I. 297. 27. Commenda
Ordinum militarium sunt totidem beneficia I. 206.
4. II. 138. 15. IV. 33. 20. Alicubi dantur etiam
extraneis II. 98. 2. Laicus habere potest benefi-
cium in commendam, ex Apostolica dispensatione
I. 241. 23. Antiquitus monasteria commendata I.
187. 29. f. 270. 21. f. 291. 2. 3. f. 388. 21. f. 445. 22.

25. IV. 104. 23. Resistit Archidux Austria, & ne Ec-
clesia Brixinensis commendetur: tandem cedit II.
35. 21. Monasterium commendatum extraneo in
statu Mediolani, invito Duce II. 37. 26. 27. Bene-
ficio in Francia datum in commendam Italo II.
43. 11. & seq. Abbatibus multe datæ laicis ad possi-
dendum II. 73. 15. 16. 17. Commenda est titulus
canonicus III. 126. 19. III. 380. 8. IV. 52. 9.
Omnia beneficia possunt dari in commendam, Epi-
scopatus, Abbatia, Cardinalatus, non vero Pa-
pastus IV. 50. 3. ad 9. Commendarum antiquitas
in Regno Neapolis, usque à Sæculo Christi quinto
I. 187. 29. II. 534. 19. Commendatarii tenentur
ad elemosynas III. 79. 33. Ad officium divinum
III. 380. 8. Possunt eas resignare, & permutare
IV. 52. 9. Alia de Commendis III. 126. 45. f. 350. 8.
Commenda alia temporalis, alia perpetua. Con-
tinet virtualiter dispensationem super incompati-
bilitate IV. 52. 9. Tempore S. Gregarii erant com-
mendæ. Illas viri sancti possiderunt, vel contu-
lerunt, Concilia easdem ratas habuerunt. Jam à
12. Sæcula fuerunt introductæ, & quia earum fit fi-
nis. Varias vicissitudines experire sunt. Nunc vi-
gent, & alia de illis IV. 51. 5. ad 13. f. 17. 2. Cur in-
troductæ. Laici non possunt eas dare IV. 53. 19.
12. Iusta causa opus est ad eas IV. 123. 18. Com-
mendare in perpetuum beneficia solus Papa potest.
Ad tempus possunt etiam Episcopi. Quid de Pa-
rochialibus Ecclesiis IV. 54. 15. f. 70. 21. f. 87. 4.
fol. 108. 33. Commenda tempore Leonis 4. IV.
322. 4.
Commendatio exactio Datarie, in qua consistat II. 202.
14. 15.
Communicatio socialis debet esse inter homines I.
209. 12. ad 20.
Communio quod tam quotidie, quam rarius sumatur,
bonum est secundum diversâ IV. 335. 19. Laicorum
communio quotidiana in missa in desuetudinem
abivit IV. 34. 7.
Communeservitium exactio Datarie, & in quo consi-
stat II. 209. 3. 4. f. 227. 20.
Compendiose Conciliabulum deposuit Ludovicum
Pium Imper. & alia de eo III. 123. 36. 37.
Compensatio fit inter Extraneos, & Indigenas, quan-
do alter beneficia possidet in Diocesi alterius I.
213. 22. f. 215. 25. III. 441. 3. 4. 5. f. 443. 8. De-
betur Ecclesie compensatio cum damnum patitur
III. 452. 24. Et pro Indulto exclusivo extraneo-
rum II. 47. 25. f. 369. 37. 38. f. 405. 10.
Compessio, illud translata fuit Sedes Emeritenfis I.
193. 13. Laudatur Ecclesia Compessellana, à Petro
Cluniac. I. 435. 47. Quod ibi esset coronandus
tertio loco Imperator Hispanus, designatum olim
fuit I. 458. 16. 17.
Conceptio B. V. olim dicebatur festum sanctificatio-
nis, & quid de eo D. Bernardus IV. 71. 25.
Concilium. Generalia Concilia quot fuerint usque
modo II. 51. 1. III. 274. 10. IV. 95. 2. Concilium
generale obligat totam Ecclesiam III. 109. 2. f. 322.
38. Etiam si non acceptatum II. 60. 26. f. 63. 31.
Debet esse confirmatum à Papa II. 261. 21. III.
322. 38. 41. f. 328. 51. 52. Sine cuius auctoritate
celebrari non potest I. 196. 20. II. 58. 10. f. 61.
27. f. 226. 19. III. 197. 34. 35. f. 217. 28. f. 525. 13.
14.

RERUM, & VERBORUM.

In quo & Papæ auctoritas præservata intelligitur II. 226. 19. III. 110. 4. f. 322. 38. 39. f. 328. 52. IV. 108. 33. f. 112. 8. Divine voluntati adscribitur quod ibi decernitur I. 63. 1. IV. 73. 1. f. 96. 1. fol. 102. 19. Papa transferre potest de loco ad locum Concilium generale II. 14. 31. Aō limitare numerum Patrum, qui ad illud accedant II. 59. 22. 23. Et res in eo tractandas, quæ ab ejus Legatis proponantur II. 57. 17. f. 64. 33. 34. Potest esse generale, etiam si ex parvo Patrum numero constet II. 57. 19. Sat est quod Patribus pateat accessus ad illud, nisi quibuscum ex causa inhibetur II. 57. 18. ad 23. f. 61. 27. Nil refert Concilium esse valde numerosum, si injusta decernat I. 292. 7. III. 346. 23. f. 424. 15. Non potest legem ponere Papæ II. 8. 14. f. 12. 24. fol. 131. 34. f. 226. 19. Ad quem à Concilio appellatur III. 525. 13. Et qui super Concilii decretis dispensat IV. 112. 8. Non minus novioribus, quam antiquis Conciliis additit Spiritus Sanctus II. 261. 15. f. 266. 22. IV. 74. 4. f. 96. 1. fol. 102. 19. Papa Concilii decreta male edita reprobatur, vel cassat III. 110. 4. f. 190. 17. f. 216. 24. fol. 328. 51. f. 340. 17. 18. f. 371. 48. f. 423. 14. 15. Locus Concilii prudenter armis munitur II. 56. 16. Principes aō inhibere possunt, ne Præfules sui status adeant Concilium I. 530. 2. 5. II. 112. 23. f. 59. 23. 24. Abbates interesse possunt Conciliis I. 191. 15. fol. 415. 30. II. 59. 21. 23. An Concilium generale Ecclesiam representet IV. 111. 4. Concilii aliquando interfunt Principes, vel eorum Oratores, & cur I. 66. 8. f. 191. f. 282. 13. f. 326. 25. f. 334. 7. 9. fol. 336. 15. f. 368. 4. f. 370. 10. II. 56. 15. III. 214. 19. f. 371. 31. Legatis Papæ in Conciliis generalibus primus locus debetur III. 214. 19. Concilium generale an possit errare IV. 111. 4. An decernere valeat exclusionem generalem extraneorum à beneficiis I. 556. 27. II. 88. 14. f. 102. 14. III. 412. 11. Injuriam facit Concilio, qui bene ibi disposita vult revolvere II. 65. 36. IV. 355. 17. Non bene pro parte admittitur, & pro alia parte refellitur II. 61. 29. Mali homines dum fiunt Concilia machinantur novitates I. 110. 24. Nec Sanctionibus eorum acquiescent, nisi decernant id, quod ipsi optant II. 60. 25. Generali Concilio debent privatæ hominum opiniones acquiescere IV. 333. 12. Magna consideratione posita sunt verba in decretis Conciliorum I. 69. 16. fol. 75. 4. f. 274. 30. Concilium privatæ statu temporali Comitum Tolosarum, ob heresim III. 432. 32. Conciliabulum deposuit Ludovicum Pium III. 123. 36. In Concilio Lugdunen. depositus fuit Fredericus 2. Imper. II. 350. 31. **Concilia** aliqua particularia fuerunt ex majori numero Patrum, quam generalia II. 58. 19. Et dicta fuerunt generalia, etsi essent solum particularia I. 233. 7. f. 369. 7. f. 371. 13. f. 467. 10. III. 124. 38. 40. f. 137. 13. f. 187. 9. f. 195. 30. f. 221. 37. f. 333. 4. f. 372. 46. f. 498. 15. IV. 271. 4. Nationalia, vel Provincialia Concilia extra propriam nationem, vel provinciam non faciunt legem, nec obligant I. 75. 5. f. 103. 5. III. 55. 22. f. 109. 2. f. 144. 29. f. 212. 18. f. 322. 38. f. 328. 52. IV. 102. 19. Quid si fuerint approbata per Papam III. 110. 3. 4. f. 328. 51. f. 333. 4. IV. 103. 19. f. 112. 16. f. 351. 6. Debent ab eo confirmari I. 415. 30. III. 333. 4. Per-

fectum Concilium provinciale illud est, cui interest Metropolitanus I. 76. 8. f. 150. 25. Concilium Duacenre dictum Latrocinia III. 135. 9. Idem de Ephesino III. 183. 13. Metense dictum Latrocinium, & prostibulum III. 371. 48. Diosopolitanum dictum miserabile III. 333. 3. Aquilegranense quoddam dictum Mæchofynodus III. 371. 45. ad 48. Interdum in Conciliis agitur de Republicæ utilitatibus I. 270. 20. f. 367. 1. Principes promoveotes celebrationem Conciliorum I. 66. 8. f. 138. 19. f. 144. 5. f. 191. 5. II. 533. 17. Fabulantur Græci, quod eorum Imperator posset præsidere Concilio II. 482. 13. Decreta unius Concilii corriguntur per alium I. 101. 5. f. 128. 13. Decreta Conciliabuli cremati in subiequenti Concilio I. 332. 3. Concilia interdum scribent Synodici Regibus I. 146. 12. Mitabant quoque Visitatores ad visitandas Ecclesias I. 92. 12. Vel mandata Papæ sua præceptione muniebant III. 390. 17. Papæ namque aliquando faciebant sua gesta à Conciliis confirmari I. 279. 6. f. 334. 7. Papa dictus in Conc. Lugdun. ab Imperatore, & Græcis, Pater Patrum II. 287. 9. Concilia deferentia Papæ titulum universalis III. 230. 35. ad 38. Alia afferentia in eo plenitudinem potestatis III. 301. 31. ad 37. Principes accusantes alios in Concilia III. 123. 37. 38. f. 134. 7. Concilia implorantia brachium Principis secularis III. 123. 35. Præfules depositi à Conciliis III. 113. 10. f. 141. 23. f. 461. 9. Illi non poterant, nisi à Concilio numerosiore, redintegrari III. 125. 41. Præful citatus à Concilio, & non comparens III. 124. 40. Alius loquens in Concilio deposita mitra IV. 324. 16. Quem locum haberet in Conciliis Præful Hierosolymitanus I. 110. 23. Concilia celebrata occasione dedicata Ecclesiam I. 76. 7. f. 88. 3. Concilium an possit mutare legata pia, & ultimas voluntates III. 487. 26. Et inhibere lectionem pravorum librorum III. 521. 7. 8. f. 525. 13. Et Beneficiorum simplices ad residendum obligare IV. 188. 15. Concilia fiunt admissioni extraneorum ad beneficia III. 87. 1. Dolet S. Bonifacius, quod à diu in Francia non essent celebrata Concilia II. 277. 17. S. Gregorius dispensat cum Siculis, ut femellim anno ea celebrent III. 210. 30. IV. 112. 8. Concilio electionis Matthie præfuit D. Petrus II. 233. 7. Conciliorum reverenda majestas dicta à S. Anselmo III. 506. 31. Judices deputati à Concilio, dicti Electi III. 114. 38. Synodus Episcoporum, dicitur Concilium I. 257. 9. Suspendus à Concilio III. 109. 1. Janus Papa 23. rogatus, ne adiret Conc. Constantin. adhuc adivit I. 56. 16.

Concordata quarundam Nationum cum Sede Apostolica circa beneficia. Eis causam dedit mutua Papæ, & Regum utilitas II. 227. 22. Concordata Germanica, & Gallicana II. 14. 30. fol. 18. I. 2. f. 62. 29. f. 180. 16. 17. f. 301. 6. An Papa ex causa possit resistere à Concordatis ipsis II. 21. 11. f. 170. 29. f. 294. 16. f. 486. 23. Concordata diruere oporteret si excludendi essent extranei II. 180. 16. ad 20. Io es aucta fuerunt Annate quoad Galliam II. 223. 10. f. 217. 21. III. 452. 25.

Concurfus. Papa concurrat cum omnibus collatoribus ad beneficia dispensanda II. 293. 24. 26. f. 294. 27. 28. III. 288. 2. f. 317. 26. Imperator concurrat in

- in iurisdictione eum sua subditis II. 294. 25.
Censuris apposta contractui non est supponenda, sed probanda II. 178. 13. *Conditio* insolita, vel non apposta ad arctandum aliquid, vel quæ non habet effectum, habetur pro non adiecta II. 465. 3.
Confessio 1. An religiosus in peccatum grave lapsus, teneatur statim confiteri IV. 254. 25.
Confirmationis Sacramentum apud Græcos conferretur à Presbyteris, id Papa vetat I. 487. 28. IV. 348. 27. D. Gregorius indultus conferri posse à presbyteris Sardinie deficientibus Episcopia III. 216. 26. f. 297. 22. f. 299. 27.
S. Congregatio Cardinalium: ejus decreta quantum vim habeant? Plurima talia decrevit, quæ favent admissioni extraneorum II. 111. 8. Et plura favent exemptioni beneficiorum simplicium à debito residentium IV. 151. 6. ad 18. An hæc decreta habeant vim legis IV. 150. 1. 2. 3. f. 154. 14. 18. Se habent ut responsa prudentum: & ab eis in judicando non est recedendum IV. 151. 4. Habent executionem paratam sine contradictione IV. 151. 3. 5. Quid requiratur, ut eis adhibenda sit fides IV. 250. 2. fol. 151. 6. Alia de ipsi IV. 158. 4. Decretis Congregationis promptè aequievit S. Carolus Borromeus IV. 213. 18.
Congrua quantitas, debita Clerico ad suum victum, non est regulanda à quantitate laboris, sed à merito, doctrina, sublimitate personæ, & qualiter ponderanda sit III. 76. 27. f. 171. 9. IV. 43. 18. 19. fol. 185. 7. 8. 9. f. 238. 12. ad 17. fol. 294. 22. Congrua debita Parocho pro sua mercede V. *Parocheus*. Episcopalis congrua est mille scutorum IV. 239. 14.
Conradus 1. Imper. noluit deligere Abbatem, Cænobio Cassinensi proficendum ceteri Monachi id ei deferrent III. 277. 20.
Conradus 3. Imperator dat privilegium Monasterio S. Remigii I. 453. 4.
Conradus Capensis filius Friderici 1. Imper. post patrem depositum, & mortuum, occupavit Regnum Neapolim II. 443. 7. Henricum fratrem occidit. Ipseque à Manfredi fratre notho occiditur II. 418. 32. f. 430. 2. A' Patre fuerat relictus hæres Imperii II. 430. 1.
Conradus Maguntinus simul Episcopus Sabinensis IV. 137. 20.
Conradus Minorita procurator Rodulphi 1. Imper. ratificat quæ idem Imperator sponderat Sedi Apostolicæ II. 342. 14.
Conradus Oligenis egregiè scripsit de Primis precibus Imperatoria II. 311. 30.
Consensus de Corduba, curdissimus ille Gran Capitanus Regnum Neapolis acquirit, Gallos debellat, & Ferdinando 5. Hispanie Regi submittit II. 361. 19. fol. 152. 29. 30. Interpellatur à Neapolitanis, ut beneficia Regie dominationis solum Regnicolis conferantur: quibus non annuit II. 361. 9. Ipse deponitur, eo quod suspicaretur, eum ad Regnum Neapolis aspirare II. 362. 22. Auri multum in exploratoribus impendebat III. 459. 26.
Consanguineus, Affectu facit aliquos à recti tramite deviare ob consanguineos I. 7. 11. f. 521. 19. Consanguinitatis sola ratione alicui beneficium conferre, non caret culpa I. 561. 7. 8. II. 46. 21. f. 93. 28.

Nisi aliud meritum eorum exposcat I. 197. 25. 26. fol. 519. 15. f. 561. 7. 8. f. 525. 16. Vid. V. *Hæreditas*. Interdum expedit beneficia consanguineis dari I. 202. 37. Eis danda, si digni sint I. 447. 29. II. 46. 21. 22. In Apostolos Christus aliquos ex sibi consanguineis elegit I. 12. 26. f. 561. 8. II. 86. 6. Consanguineis potius, quam exteris, ceteris paribus beneficentia opera impertienda sunt II. 166. 21. At non eis danda bona Ecclesiastica irrationabiliter III. 288. 3. Beneficarii quid consanguineis, & familiaribus dare possint IV. 43. 19. Beneficia Ecclesiastica non sunt danda ex humano affectu Consanguineis III. 34. 29. f. 36. 33. f. 49. 8. IV. 53. 11. Tamèn charitas in eos exercenda prius est quoad spectantia ad naturam. Et qui ordo in his servandus III. 46. 1. ad 8. Consanguineo Episcopatum resignare aggressus est S. Udalricus Angustanus IV. 131. 8.

Consensus Superioris multum facit in Beneficialibus II. 114. 15. f. 115. 18. Consensus, & consultatio pro eadem res sumitur in Concilio Arausicano I. 71. 22. & fol. 75. 3. 5. fol. 315. 33. Consensus pro Episcopo Ecclesie vacantis interdum dat Papa II. 187. 30.

Consiliarius. Principum Consiliarii, & Officiales debent eis suadere bona, & vera, alioquin reprimi merentur I. 206. 6. f. 414. 17. f. 532. 9. f. 546. 3. fol. 547. 8. II. 506. 11. f. 507. 13. f. 519. 16. f. 521. 20. III. 230. 56. Principes egent consiliariis IV. 141. 4. Fideles ei sunt, non si ei adulentur, sed si corrigenda significant II. 524. 27. Prava consulescentes III. 369. 41. f. 471. 46. 47. Clerici magis pia consilia suggerunt, quam laici IV. 77. 12.

Consilium. Quod de consilio est, non cadit sub præcepto III. 161. 21. 23. IV. 12. 7. In consultando tenenda est opinio probabilis, & communis IV. 254. 24.

Constantia 1. fit Regina Neapolis, & Siciliæ contra Tancredum nothum, qui ei homagium fecerat II. 322. 24. f. 416. 2. Investita de Regno ab Innocentio 3. II. 349. 30. Arma movet contra virum, tyrannicè tractantem regnicolas II. 398. 32. Nuptui data fuerat Henrico 6. Imper. vivente adhuc Guillelmo Bono Rege II. 416. 2. Non fuit Monialis, sed solum ad educanda in Monasterio II. 316. 3. 4. 5. Plures ex Regnicolæ resistebant II. 416. 4. Nata est posthuma II. 417. 7. 8. Quando desponsata est agebat ad summum annum 34. II. 417. 7. 9. Quando peperit Fridericum 2. agebat annum 41. ad summum. II. 418. 7. 9. Moritur, & filium Papæ commendat, quem Balem Regni relinquunt II. 412. 16. Alia de eâ II. 416. 3. I. 504. 6.

Constantia 2. filia Manfredi, uxor Petri Regia Aragoniæ, illius obtentu post vesperas Siculas Sjeitum invadentis: cum ipsa tamen sui nullum ad Regnum haberet II. 441. 2. num. 2. ad 11.

Constantiane Concilium quid egerit circa Annatas Pontificias II. 223. 10. Aboleri optavit ipsolia Clericorum, nisi ubi consuetudo illa falciret III. 459. 2. 6. f. 465. 17. Jo. Pepa 23. voluit omnino ei interesse II. 56. 16. An vere fuerit Concilium generale II. 51. 1. Papali potestati præjudiciale decrevit. Ideo illud magnificat adversarii Sedi Apostolicæ, & alia de eo II. 56. 16. 18. IV. 212. 4.

Csm

RERUM, & VERBORUM.

Constantinopolis dicta Regio urbium IV. 23. 11. & Imperatoria, & à Deo custodia Urbis IV. 199. 5. Et nova Roma II. 379. 10. Pro ea replenda, alia urbes populo denudate sunt I. 95. 20. S. Petrus dedit illi Praefulem I. 175. 29. Qui ab initio suberat Archiepiscopo Heraclio III. 186. 7. f. 199. 40. f. 402. 16. Crevit paulatim usque ad iura Patriarchalia III. 199. 40. 41. Quia furtim liberavit Conciliis Constantinopoli 1. & Chalcedon. dantibus ei aequalia iura cum Papa I. 83. 25. f. 197. 24. II. 379. 20. III. 189. 14. f. 390. 33. f. 402. 16. f. 423. 14. Legati Patriarchae resistunt II. 540. 35. III. 199. 40. fol. 423. 14. 15. Et Papae decreta hęc refutarunt I. 71. 18. III. 318. 52. f. 423. 14. Tandem Papa quoc; ei Patriarchatum detulit III. 309. 28. f. 302. 34. Constantinopoli Praeful est primus Praefatus Ecclesiam post Papam I. 319. 2. Abstinebat à carnibus I. 567. 27. Nomen suum praemittebat nomini Imperatoris III. 196. 31. A quo provehebatur per invocationem SS. Trinitatis II. 483. 15. Mulo veltus incedebat III. 321. 35. Patriarcha renuens coronare Imperatorem, nisi legem revocaret, libertati Ecclesiae noxiam II. 250. 21. III. 503. 3. Patriarchae excentes iurisdictionem in aliena Patriarchatibus II. 243. 4. III. 196. 32. 34. f. 199. 40. 41. Augentes Episcopos honore Archiepiscopi III. 537. 28. III. 199. 41. Consecrante Praefules Antiochenos, & Alexandrinos: dispensante, & connivente ad id Papa pro bono pacis I. 170. 13. III. 199. 41. f. 354. 6. fol. 491. 35. Erigentes Episcopatus in Regno Neapoli II. 473. 23. Concedente exemptionem monasteria, sub suo Stauropegia erectis III. 138. 15. Aliis injungentes, ut subsidia praeberent Praefulibus egentibus III. 194. 22. Transferebant monachos de uno ad aliud Cenobium I. 81. 22. Poterat Patriarcha Clericos se undecunque ad se trahere, vel aibi locare I. 79. 17. f. 81. 22. f. 196. 22. 23. f. 217. 30. f. 247. 8. 9. f. 374. 24. f. 410. 13. III. 170. 7. f. 390. 33. 34. Patriarcha transferens Episcopum III. 199. 41. Quidam eligens sibi successorem III. 345. 31. Pallium Archiepiscopalia Patriarcha dabat I. 17. 17.

Constantinopolitana Ecclesia liberalis in pauperes, & extraneos I. 37. 7. In quo statu esset tempore S. Gregorii Nasiona. I. 92. 13. Non poterant ibi deesse viri ad Episcopatum idonei I. 95. 20. f. 97. 25. f. 121. 24. 15. f. 175. 19. f. 246. 5. III. 356. 10. fol. 389. 30. Semper ibi fuerunt multi Catholici I. 486. 24. ad. 17. f. 489. 31. 33. Monachi latinerant ibi I. 384. 0. f. 433. 41. Tecebat ibidem Papa Legatum, vel Vicarium I. 481. 21. f. 486. 25. Patriarcha tecebat Romę Responsalem III. 196. 32. Templum S. Sophiae dictum *Magna Ecclesia* III. 88. 3. ad. 10. f. 480. 10. Quam numerosis esset ejus Clerus, taxatus ab Imperat. petente Patriarcha 81. 22. III. 91. 12. ad. 14. f. 389. 29. 31. 33. Erat ibi Optio praebendarum III. 87. 2. f. 90. 8. 9. 12. 15. Et solutio emphanis illi. 90. 8. Quidam Imper. ei bona quaedam assignat. Alius ea lulcepit sub sua protectione III. 90. 8. Quandoque ita fuit ire alieno gravata, ut ibi divina officio, nec missa celebraretur III. 92. 14. Appellatio à Patriarcha ad Papam III. 191. 19. f. 216. 26. Patriarchae arripientes sibi titulum Oecumenici, & contentio hac de re cum Papa I. 260. 19. f. 457. 13. III. 183. usq;

ad. 4216. Patriarcha io quo sensu, & sub quo limitata dictus est Oecumenicus III. 193. 26. ad. 32. Papa exercens iurisdictionem in Patriarchas III. f. 189. 14. 16. f. 192. 24. f. 194. 28. f. 200. 42. f. 207. 3. f. Deponenaeo III. 116. 16. 17. f. 212. 15. Depositos redintegrans III. 217. 28. Dispensans ad Patriarchae petitionem III. 325. 44. ex D. Chryloft. Papa est super omnes Patriarchas III. 225. 45. Sampson Romanus crexit Constantinopoli Xeoadochium, & Studium item Romanus, Cenobium Acemetarum III. 80. 35. Archontes Monasteriorum dignitas Ecclesiae Constantinopolis II. 187. 9. Exocataceli velut Cardinales Patriarchae praecedebant Episcopis: Quo honore habiti in Cone. Florent. Cartophylax unus ex eis, quanta ejus dignitas, officium, ornatus III. 391. 35. Plures Oeconomi illius Ecclesiae memorantur III. 104. 40. f. 191. 20. Genadius Patriarcha voluit quilibet Ecclesiam suos assignatos habere redditus IV. 25. 17. 12. Quid ibi de pluralitate Ecclesiarum in uno Clerico IV. 95. 6. 8. Abbas duorum Cenobiorum IV. 132. 9. Quid de Ipsolis Clericorum III. 460. 5. 8. Plures Patriarchae fuerunt heretici III. 198. 39. Atticus Caesitium haereticum expellit III. 324. 5. Constantinopoli capta à Latinis: inde recuperata à Graecis I. 483. 18. ad. 33. Occupata à Turcia V. *Mahometes*. An ibi sit qui sacrosancti se vocet Imperatorem III. 397. 29. Aliqui Episcopi Constantinopoli memorantur I. 96. 22. 23. 26. fol. 173. 24. f. 258. 15. f. 260. 19. f. 409. 10. f. 417. 13. f. 464. 1. f. 473. 31. ad. 35. f. 486. 23. f. 567. 26. ad. 28. II. 74. 18. f. 250. 21. f. 275. 11. f. 285. 5. III. 89. 5. 11. 14. f. 96. 22. f. 116. 16. 17. f. 138. 15. 17. fol. 187. 9. fol. 189. 14. ad. 31. 19. 20. ad. 23. f. 199. 41. f. 217. 27. f. 301. 31. f. 364. 19. f. 391. 35. 36. f. 498. 15. IV. 26. 20. Concilium vetana, ne Imperator se Patriarchae electiani ingereret II. 176. 15. Tamen res aliter succedebat V. *Imperator*. Constantinopolitana Concilia, & varia de illis I. 95. 19. f. 159. 16. 17. f. 169. 11. II. 56. 16. 17. III. 87. 2. 3.

Constantinus Imperator vocat Papam Universalem III. 118. 30. Honorat Concilia I. 63. 11. IV. 73. 1. Patribus euntibus ad Concilium dat vehicula, & annonam: Interfuit Concilio Romano I. 66. 8. Templum erigit Antiochie, à filio suo completum I. 76. 7. f. 88. 3. III. 480. 9. Dat triticum Ecclesiae Aegypti, & Lybiae II. 176. 6. f. 178. 12. Res Ecclesiae restituat praecipit, multasque Ecclesias erexit, & ditavit I. 109. 22. II. 177. 9. 11. III. 480. 9. De unctione ad illo facta Sedi Apostolicae III. 323. 25. 26. f. 324. 19. 30. f. 344. 19. III. 218. 30. 31. Frano ejus equi unus ex clavibus Crucis Christi fuit infertus III. 18. 35. Edificavit magnam Ecclesiam S. Sophiae Constantinopoli III. 82. 4. & Basilicam S. Petri Romae III. 475. 1.

Constantinus Pogonatus Imper. vocat Romanum Pontificem universalem III. 219. 32. Interfuit Concilio II. 56. 16. Remisit exactionem prebii solitam Imperatori à novo Papa II. 205. 23. 24. III. 494. 6. 12.

Constantinus Capranymus Imper. ob haereticam dominio Italiae decedit II. 330. 42.

Constantinus laicus invadit Pontificatum: Deponitur, & truditur in Monasterium I. 235. 4. ad. 8. Ejus ordinationes validae an fuerint I. 282. 11. III. 118. 23. K k k

Constantinus Imperii in fauorem *Constantii*, contra eum ab *Honorio* missi, in Presbyterum se ordinari fecit: at capitis interemptus fuit III. 322. 2.

Constantius Cæsar complexivus Templum Antiochiæ ab ejus Patre inemptum l. 76. 7. f. 88. 3. III. 480. 9. Cooperatur depasitioni *D. Athanasii* l. 88. 3. 9. Alia dē eo l. 325. 23. 24. II. 275. 12. Provehit *Eusebium* Nicomediensem ad Sedem Constantinopolis II. 250. 21. *Simoniaci* Ecclesiæ dispensat II. 273. 4. *Adem* S. *Sophia* Constantinopolis ampliavit III. 88. 4. Clamores contra eum, quod intruderet Episcopos Ecclesiis, eosque de una sede ad aliam transferret III. 162. 24. f. 165. 33. Quod *Liberio* Papa exturbato, alium intruderet III. 496. 10.

Consecratio est lex non scripta, & ius moribus institutum II. 527. 2. IV. 64. 8. f. 90. 15. ad 18. Ejus rebore olim tenebatur orbis terrarum II. 528. 3. IV. 343. 13. Ipsa est lex, factique de non licito licitum, & acquipollent veritati, pacto, statuto, privilegio, præscriptioni, & abrogat jura l. 120. 22. f. 184. 19. II. 528. 2. f. 164. 20. III. 467. 21. IV. 27. 28. f. 64. 8. l. 90. 15. ad 18. f. 127. 28. f. 146. 16. fol. 172. 4. f. 347. 33. Abrogat leges IV. 122. 25. 322. 9. f. 345. 20. Est legum interpres IV. 191. 22. fol. 325. 19. Ad eam in dubiis est recurrendum III. 467. 22. Prævalet juri positivo IV. 345. 20. Prævaricatores Consecutionum Ecclesiasticarum puniendi II. 528. 2. IV. 92. 18. f. 173. 4. f. 343. 13. Quod tota per orbem frequentat Ecclesiæ, bene fit III. 531. 4. fol. 72. f. 423. 12. IV. 8. f. 80. 3. f. 88. 7. f. 343. 12. f. 348. 26. Mutatio consuetudinis ipsa sua novitate perturbat II. 187. 5. f. 528. 3. III. 155. 5. IV. 147. 18. f. 341. 10. Eam laudant, & servari mandant Patres, Pontifices, Canones, Concilia l. 139. 22. II. 541. 37. IV. 91. 25. f. 123. 13. f. 344. 15. Consecratio recentior antiquiori prævalet II. 175. 4.

Consecratio in materia beneficiorum multum prævalet IV. 345. 20. 21. In qua materia eam servandam esse clamant Patres, Canones, & Concilia III. 362. 25. IV. 91. 16. Et in bonorum Ecclesiæ dispensatione II. 528. 3. Hinc consecratio sufficit Clerico ut possit conferre beneficia II. 299. 1. Ut quis percipere possit spolia Ecclesiarum vacantium III. 459. 2. 6. f. 464. 14. f. 467. 22. Retinere plures præbendas, vel beneficiorum II. 203. 16. f. 206. 26. fol. 211. 8. f. 312. 21. ad 16. Vel exigere annatas II. 217. 26. Ut fructus beneficii primi anni dentur hæredi defuncti Beneficium II. 211. 4. Ut laicus possit se aliquibus rebus Ecclesiasticis immiscere III. 501. 30. f. 503. 24. Non tamen consecratio sola sine privilegio satis est laico ad conferenda beneficia l. 220. 39. II. 100. 6. f. 305. 14. Neque ad interponendum assensum regium II. 520. 19. Consecratio inferre potest onus residentie beneficii, illam non habenti, & contra eam tollere IV. 101. 14. f. 160. 10. ad 24. Est sufficiens causa Beneficiorum simplicibus non recedendi IV. 88. 7. f. 90. 14. ad 18. Ipsa non sufficit ad excludendos extraneos a beneficiis, nisi sit juncta privilegio Apostolico, vel ejus famæ II. 100. 6. 9. f. 104. 19. f. 131. 35. Ad ostendendam proximitatem est unus actus, habens tractum successuum II. 537. 28. Quot contrariis actibus vulneretur consecratio IV. 347. 26. Consecratio quam Papa

fit, & tolerat, censetur approbata IV. 123. 19. f. 191. 22. f. 326. 22. Prave consuetudines, quæ contra divinum jus, vel naturale sunt, evelli debent IV. 202. 14. f. 249. 10. f. 340. 2. 2. 3. Rationem consuetudo impedire non debet IV. 249. 21. Veritati cedat consuetudo IV. 340. 2. Quæ his non est contraria servari debet II. 528. III. 154. 3. 5. IV. 92. 18. Alique consuetudines male ab Ecclesiis sublatæ IV. 348. 18. Cum mos erat, crimen non erat II. 205. 23. Alia II. 520. 19. III. 369. 40. f. 419. 4. IV. 104. 22. f. 141. 3.

Contradictores autem sunt, se non per vim, sed ut de jure velle id, quod suis scriptis promoveat IV. 181. 25. Quæ dixerunt non formidanda, sed in usus nostros trahenda III. 347. 36. Ipsi non faciunt leges, & Canes, sed secundum eos loqui, & vivere debent II. 467. 8. Non consulunt jurius Regiis, sed illa dirunt II. 469. 13. 14. Non concordant inter se l. 164. 30. II. 373. 3. 4. Fit parænesis *Contradictoribus*, eisque omnia bona desiderantur II. 541. 37. 38. Eorum libri fuerunt in Sede Apostolica prohibiti III. 518. 2. Et quidem iustissime III. 533. 28. Ipsi regii magistratus Neapolis eos improbarunt II. 357. 9. 10. f. 468. 12. Quæ scripserunt, non in sensu veritatis, sed ad opportunitatem suæ causæ scripserunt II. 459. 12. f. 514. 2. III. 270. 1. f. 304. 39. f. 440. 1. IV. 78. 14.

Contrarium interdum ab aliquibus sent, vel dicuntur contraria, & uterque bene procedit. *S. Gregorius* nullum compellebat ad Episcopatum l. 413. 23. *Gregorius* tamen 7. & alii aliquos compulerunt l. 362. 23. fol. 374. 22. III. 206. 2. *Anastasius* 4. transfert Episcopum, quod *Eugenius* 3. renuerat facere l. 454. 6. 7. Interdum contraria à duobus dicuntur, vel fiunt, & uterque bene agit l. 440. 7. III. 160. 17. fol. 143. 23. f. 328. 51. IV. 335. 19. 20. 21. f. 342. 2. Contrarii sensus *D. Bernardi*, & *Petri Cluniacensis* in quadam re l. 431. 36. f. 434. 42. III. 172. 21. ad 21. IV. 359. 1. ad 20. Eisdem *D. Bernardi* eum *Philippo Bonæ Spei* l. 440. 6. *Democritus* residendo, *Heracitus* plorando philosophabantur IV. 335. 20. Canones interdum inter se contrarii sunt, vel adversantes legibus civilibus III. 271. 4. 6. 7. 9. Aliqui contraria dicunt his, quæ dicunt alii, ut videantur excellentes IV. 180. 24. Ex propositionibus contradictoriis non potest argumentum deduci III. 355. 9. Argumentum à contrario sensu in jure optimum est l. 90. 8. f. 150. 25. f. 169. 10. fol. 195. 19. f. 196. 21. f. 320. 21. f. 328. 13. f. 245. 2. fol. 266. 6. f. 287. 20. f. 454. 7. II. 134. 1. III. 470. 27. f. 518. 1. IV. 93. 22. f. 101. 14. f. 207. 4. Quando hoc non fit verum IV. 207. 3.

Convenire quinquam verè fit II. 374. 6.

Corbejense Monasterium, Imperatori intercedente implorata à Papa privilegium pro electione de suo gremio l. 285. 20.

S. Carbinianus missus ad propagandam fidem apud Francos, & Germanos III. 177. 26.

Cordubensis Antonius faver sua doctrinâ protectioni extraneorum ad beneficia II. 93. 26. ad 33. Et immunitati beneficiorum simplicium à residentia IV. 166. 12.

Corinthiam Concilium jussu Bonifacii PP. congregatum pro translatione Perigenis l. 136. 13. Alia de *Corinthii* Archiepiscopo l. 137. 17.

S. C. v.

RERUM, & VERBORUM.

S. Carolus PP. 1. omnium consensu, & quomodo factus est Pontifex I. 65. 5. II. 136. 14.

Corradus à Lapide sua doctrina favet extraneis II. 115. 15. 16.

Corpus physicum non potest esse circumscriptivè in duplici loco I. 507. 30. IV. 98. 6. f. 105. 27. f. 134. 15. f. 164. 9. f. 192. 25. Corpus humanum habet varia membra, alia ad necessitatem, alia ad honestatem, & decorem, quæ sibi debent mutuo subvenire: inde inferitur quid sentiendum de diversitate beneficiorum in corpore mystico Ecclesiæ IV. 63. 5. 6. f. 115. 1. ad 9. f. 119. 1.

Corradinus in plateâ Neapolis obruturatus II. 428. 32. f. 443. 8. Erat Comes Catanensis II. 430. 1.

Correllius laudabile est ea, quæ male est, vel dicta sunt corrigere II. 541. 37. III. 270. 1. f. 275. 13. 14. 15. f. 340. 19. f. 412. 40. 41. f. 454. 28. f. 462. 10. Pertinacia vero in malo damnable est III. 357. 13. f. 533. 28. V. Mutatio V. Retractatio.

Correspondentia debet esse hinc inde inter Clericos in obtinendo beneficia, alter in loco alterius, & d. contrâ f. 118. 33. f. 212. 44. f. 426. 29. f. 433. 41. II. 6. 8. f. 20. 6. f. 25. 13. 74. f. 27. 19. & seq. f. 35. 21. fol. 41. 5. f. 79. 33. f. 81. 28. f. 468. 10. 11.

Corsica comprehensa in donatione Caroli Magni, facta Ecclesiæ II. 311. 19. f. 325. 20. f. 331. 44. In alia Ludovici Pii II. 338. 3. In alia Othonis M. II. 339. 5. In diplomate Friderici 2. II. 421. 18.

Cosmas 3. Magnus Dux Etruriæ Canonice Basilienæ Vaticanæ III. 260. 21.

Covarruvias Didacus favet sua doctrina protectioni extraneorum ad beneficia II. 302. 12.

Creta insula subjugata à Romanis solâ aviditate regnandi II. 394. 19. Centum Civitates antiquitus continebat IV. 199. 6. Cretenses benignè profecerant extraneos, & eos etiam ad officia publica admittebant I. 299. 12.

S. Cyprianus liberalis fuit in elemosynis præbendis etiam alienigenis I. 20. 9. In captivis redimendis I. 23. 14. & f. 47. 12. III. 342. Loquitur de Sportulis IV. 16. 18. 19. Insinuat modum in Præfatis electione tenendum I. 397. 2. III. 127. 12. f. 156. 9. f. 251. 2. Interdum consulabat, interdum non cum Clero de Clericis ordinandis III. 40. 44. fol. 156. 9. f. 161. 21. Aliqua fecit, non imitanda. Errorum rebaptizantium baptizatos ab hæreticis tenuit, quem creditur correxisse III. 157. 12. Spondet subsidia Histrioni ut ab arte mimice desistat. Fuit doctus, & Martyr, aliaque de eo I. 55. 17. 18. III. 104. 40. f. 156. 9.

Cyprus insula suberat in spiritibus Patriarchæ Antiocheno, deinde habuit proprium Exarchum I. 260. 20. Cyprus data Clespatræ à Marco Antonio II. 344. 17. Cypro Concilium damnat tomos Origenis III. 523. 8. Cardinalis ex familiis Regum Cypro IV. 137. 25. Cypro Episcopi subditi à Patriarchæ Antiocheno vi consuetudinis IV. 346. 20. Pro Græciis, in Cypro viventibus inter Latinos, edita est Constitutio Cypria, dans normam regimenis eorum. Erant ibi quatuor Episcopi Græci, & totidem Latini cum Archiepiscopo Nicolæ, aliquam relationem inter se habentes, & alia de hac re III. 401. 15. ad 18.

S. Cyrillus Alexandrinus restituit Juvenali Hiero-

folymitano, satagenti obtinere jurisdictionem Patriarchalem, & ut S. Leo PP. idem faceret, inelamavit I. 110. 24. Interfuit Concilio Ephesino, ut legatus Cælestini I. 138. 19. Ibi ejus anathematismi lecti sunt II. 56. 17. Successit in Sede Alexandrinæ Theophilus ejus patruus I. 202. 37. Ad eum quidam accusati ob malam ministrationem rerum Ecclesiæ III. 71. 17. Alia de eo III. 235. 45. fol. 301. 31. Quid sentiat de potestate D. Petri III. 29. 10. f. 296. 20. Nolebat archari ad reddendam rationem administrationis bonorum Ecclesiæ IV. 17. 21. f. 336. 20.

S. Cyrillus Hierosolymitanus quid sentiat de potestate D. Petri III. 296. 20.

Cyrus à Laziana Sede ad paludem Meotidem Alexandrinam petiit. Monothelismum prædicabat, cui Honorius PP. 1. obstitit, iussu Sophronii Hierosolymitani I. 181. 20.

Cyrus Alexandrinæ Episcopus ob hæresim excommunicatus à Papâ III. 116. 17.

Cyrus ex Trogeffo Amasriodis Episcopus Constantinopolis I. 98. 26. Dicitur etiam Protocyrus, à Justiniano Rinothmeto proventus, à Philippico depositus I. 259. 15.

Cyrus Rex Persiarum donavit Pythæreo Cyziceno 7. urbes II. 343. 17.

D

Daimbertus Pisanus Legatus Papæ fit Patriarcha Hierosolymitanus I. 356. 3. Contendit cum Regibus, ob dominium illius Urbis. Depositus appellat Papam: Moritur Messanæ I. 414. 26.

Dagobertus Rex Franc. Oppidum Argentinensæ Ecclesiæ donat II. 344. 18. Expellit Amandum Ultrajecten. III. 337. 12.

Damasus Apostolica V. Annate V. Bullæ.

Damasus Papa quid egerit in causa S. Gregorii Nazianzeni, & Maximi Cynici I. 95. 19. f. 96. 21. 2. Damaso famulatus est in conscribendis epistolis D. Hieronymus I. 116. 1. Qui ab eo petiit, cum quoniam ex contententibus de Episcopatu Antiocheno communicare deberet I. 117. 3. Damasi Chronicon an ejus sit, vel alterius auctoris II. 209. 5. In quo sensu dicat, se non posse violare canones II. 267. 28.

Dania. Apud Danos beneficia erant hæreditaria, cui rei Henricus Rex obstitit I. 107. 26. 31. Ad Episcopatum Daniam proponitur Canonice Parisiensis I. 444. 20. Archiepiscopi Daniam pallium recipientes, pecuniam pendebant, quod, Canuto Rege petente, Joannes PP. 20. fieri interdixit II. 103. 18. III. 454. 28. Propagatores fidei in Dania III. 177. 26. 27. Electio Ecclesiæ reddita in Dania, cum pacto, ut Archiepiscopus Nidrosiensis cederet juri designandi Regem II. 276. 14. Isaurus Archiepiscopus Nundensis præelectus à Papâ in Archiepiscopum Salernitanum II. 538. 31. Episcopus ignavus, verbum pro verbo cantans in fueris, risum movet. Profecit in latina lingua, & fit Archiepiscopus Roschildensis III. 420. 35. Ex Dania debebatur Denarius S. Petri, Sedl Apostolicæ solvendus III. 456. 34. Regium titulum Imperator Dania dedit III. 432. 24. La-

I N D E X

Dellus Apulus solers eiecerit Græcos ex Apuliâ II. 316. 8. f. 393. 16. f. 396. 25.

David Rex optavit edificare Templum Deo 1 ad quod immensam auri summam præparavit III. 475. 1. f. 478. 5. 11. Uxorem duxit filiam Regis Gessur. III. 8. 12. Alia V. *Levita*.

Debes: debere importat obligationem, & necessitatem aliquid faciendi I. 307. 31.

Decanatus est dignitas, ex monasteriis ad Clerum Seculare traducta, cujus mentio est valde antiqua. Nunc alicubi est beneficium simplex IV. 53. 10. 11. 12.

Decima Curatis debentur divino, & naturali jure II. 216. 25. IV. 359. 1. Pontifici Moysæ debebantur à Levitis decimæ decimarum II. 216. 25. fol. 220. 1. f. 223. 9. Decimæ debentur Papæ à tota Ecclesiâ II. 221. 3. f. 224. 11. Quasdam decimas exigebat Eduardus Rex Angliæ id à Papâ corruptus II. 248. 16. Decimæ, & parochias à monachis possideri aliqui Patres improbarunt. At licet ab eisdem possiderentur L. 431. 36. 37. III. 172. 11. ad 21. IV. 359. 1. ad 20. Cur Decimarum *Tertius* de beneficiis habeat Rex Hispaniæ III. 311. 9. Decimæ *Tertia* vid. quidam III. 313. 16. Decimæ, primitiæ, oblationes debebantur Sacerdotibus, & Levitis antiquæ legis I. 11. 20. 21. III. 32. 23. 24. IV. 1. 3. 4.

Demetrius Alexandrinus eus, & quantum ejulaverit contra Origenem, & ejus Ordinatores I. 53. 11. 12. fol. 195. 18. IV. 304. 19.

Democritus philosophabatur omnia iridendo: Eracelinus plorando IV. 335. 10. Democritus terram perscrutans, ubi dulciores nascuntur cucumeres IV. 146.

Demophilus Episcopus Berrænsis inde Constantinopolitanus I. 98. 26.

Desariæ S. Petri solvebatur ex Gallia, Polonia, Hibernia, Britannia, Anglia, Scotia, Svecia, Dania, Norvegiæ, & aliis locis II. 221. 3. Fusc III. 454. 29. 2d 34.

S. Degradatus Carthaginensis liberalissimus in remediis captivis I. 23. 14. III. 83. 42.

Deposito. Ambiguum olim erat, an valide conferret ordines Episcopus depositus, præsertim ad communionem laicam redactus I. 281. 11. f. 488. 29. III. 118. 23. f. 125. 39. ad 44. Antistes deponi, nec à Principe, nec à populo potest III. 337. 11. 12. Archiepiscopi Colonienfis, ac Trevirensis depositi, & excommunicati à Papa III. 337. 48. Depositio 2. Presbyterorum facta à S. Perpetuo Turonensi, relictis eis sportulis IV. 16. 18. Alexander Leonensis depositus ob simoniam IV. 294. 24. Et Carolus Constantiensis I. 402. 28. Imperatores Constantinopolis deponentes Præsules de facto I. 457. 13. Episcopi depositi II. 189. 9. 10. f. 199. 3. f. 200. 10. Depositio Præsulis penio pro congruo victu debetur II. 189. 8. 9. 10. f. 191. 15. f. 193. 21. f. 194. 22. Idem de Presbytero II. 290. 12. Solus Papa deponere potest Antistes I. 459. 22. III. 197. 34. Papa deponentes Patriarchas III. 116. 16. 17. Depositiones Præsulum factæ à Conciliis I. 191. 5. II. 189. 8. 9. 10. III. 132. 3. f. 188. 13. Depositio intimata Archiepiscopo Arelatenfi Primati à Concilio Cabilonenfi III. 113. 12. Severus Antioche-

nus depositus à duobus Episcopis, & quomodo I. 169. 11. Joan. 15. suspendit Episcopos, qui deposuerant Arnulfum Remensem I. 337. 20. Perurium, & homicidium, sufficit pro depositione Episcopi I. 373. 18. Gaufredus Caroten. deponitur ab Urbano 2. reintroditus à Conciliabulo Estampensi I. 399. 28. Depositus à Legato Apostolico propter affectum Episcopatum I. 394. 1. Legatus deponit Patriarcham Hierosolymitanum I. 414. 27. Formosus depositus à Joann. 8. re-diintegratus à Marino, & alia de hac re I. 279. 6. 10. 11. Degradatio interdum dicitur, quæ depositio est I. 337. 20. f. 372. 18. III. 142. 23. 25. 26.

Desiderius Longobard. Rex deicit à Papatu Constantinum invasorem I. 236. 5. Præsules Neapolis, & Cajetæ cogit restituere patrimonium S. Petro, & electos ad Episcopatum ire Romam ad suscipiendam consecrationem I. 241. 26. III. 347. 25. Habuit Cancellarium Paulum Diaconum I. 260. 21. Terras Ecclesiæ occupatas Papa vocat contra eum Carolum Magnum, qui eundem vicit, captivum facit, & Regnum Longobardorum evertit I. 563. 13. II. 320. 18. 19. f. 330. 40. f. 331. 45. f. 348. 26.

Devolutio beneficii si non conferatur in tempore debito fit ad superiores I. 298. 24. f. 426. 20. f. 464. 3. fol. 402. 6. f. 426. 31. II. 296. 31. ad 33. III. 143. 28. f. 401. 15. Et quidem gradatim II. 296. 31. Devolutarius servare debet ea, quæ ille, à quo fit devolutio I. 508. 34. II. 296. 31. III. 406. 26. 27. Potestque eligere extraneum III. 236. 7. f. 288. 21. Valde antiquus est usus devolutionis II. 296. 31. 32. Quid de devolutione quoddam Imperatorem I. 454. 5.

Deus. Spiritus Dei est substantia Dei, an insit legibus, & creaturis: Et spiritus canonum sit spiritus Dei III. 270. 1. ad 8. An Deus propostus sua mutet III. 273. 8. ad 15. In Deo est potestas tàm ordinaria, tàm absoluta III. 308. 2. Quod Deus aliquas res facere non possit: quomodo intelligatur III. 289. 4. f. 327. 49. Plenitudo Divinitatis Christi III. 290. 7. Attributorum, quæ sunt propria Divinitatis, homo capax non est III. 291. 8. Deus est terribilis etiam Regibus, qui ejus legi subiecti sunt III. 513. 43. 45. Decipi non potest Deus, nec irridetur III. 514. 46. Deum ante omnia invocare debet qui aliquid est facturus IV. 2. 1. Deum esse per se notum est, quem soli nostra interest: coliturque sacrificiis IV. 11. 2. Deus natura naturans IV. 252. 19. Apostoli dicti Dii. Sed & Papa, Imperator, Rex dicti interdum Dii terreni III. 307. 5. 6.

Dexter, sive Lucius Flavius Dexter, ejusque Chronicon quantæ fit auctoritatis II. 531. 11.

Diaconus. Quamvis esset olim, & sint modò officia Diaconorum I. 89. 6. Primi septem Diaconi quomodo electi, & qui fuerint III. 28. 12. 13. Totidem Romæ deputavit S. Fabianus Papa, qui haberent curam pauperum III. 79. 33. Non debent se præponere Presbyteris I. 89. 6. In Diaconatum solum, & Presbyteratum primitiva habere Ecclesiæ, & cum Diaconatu ceteri ordines inferiores junctim conferuntur I. 108. 20. Ministrabant bona Ecclesiastica nutu Episcopi I. 158. 12. f. 181. 35. Interdum erant Oeconomi Ecclesiæ III. 104. 40. IV. 12. 9. Erant olim etiam Diaconissæ III. 92. 14.

Dia.

RERUM, & VERBORUM.

Diana Antoninus faveat sui doctrinā profectioni extraneorum II. 123. 7. & seq.

Diocesis interdum significat Provinciam Ecclesiasticam I. 183. 14. f. 269. 17. f. 296. 22. f. 300. 29. f. 305. 3. III. 318. 16. III. 379. 7. In aliena diocesi abique consensu Ordinarii non licet ullum ordinare I. 109. 21. Quid fieret in Cypro I. 107. 18. 19. Dioceses episcopalis limites non arctantur limitibus territorii temporalis I. 150. 20. f. 184. 19. II. 85. 3. III. 425. 18. Diocesis interdum significat parochiale beneficium I. 64. 2. fol. 238. 12. IV. 272. 6. Non est fas Principi laico Dioceses scindere I. 184. 19. In aliena Diocesi Pontificalia exercere permittit Imper. Græcus II. 483. 16. Diocesis interdum dicitur Ecclesia III. 88. 3. Territorium Episcopi quod nunc dicitur Diocesis, olim dicebatur Parochia I. 64. 2. IV. 104. 23. f. 271. 4. f. 299. 5. f. 307. 30. 31. V. *Parochia*, Diocesis aliqua si dividitur, ut ibi novus erigeretur Episcopatus, Clives utriusque loci se habebant hinc inde ut concives, & indigenæ III. 341. 21. 22. V. *Remorum*.

Dignitas est preminencia in Capitulo, & Choro cum jurisdictione IV. 262. 9. Tales sunt Archiepiscopatus, Archidiaconatus, Primiceriatus &c. IV. 52. 10. & seq.

Dignitas conferenda sunt beneficia digniori, seu magis idoneo: Dignioritas quomodo consideranda II. 123. 11. 12. f. 126. 19. f. 129. 29. f. 134. 3. III. 179. 30. IV. 41. 15. f. 43. 20. ad 30. f. 65. 10. 11. V. *Beneficium*.

Dimissoriales litteræ recognoscendæ à Diocesano loci, ubi Clericus morari vult I. 498. 4. Alia V. *Litteræ*.

S. Dionysius Papa primus divisit beneficia I. 220. 38. V. *Beneficium*.

S. Dionysius Corinthius qualis, & quantus fuerit I. 35. 1. Laudat elemosynas, quas faciebat Ecclesia Romana I. 21. 9. & f. 3. I. V. 19. 1.

Dionysius Carthusianus admittit pluralitatem beneficiorum iustus ex causis, & faveat immunitati beneficiorum simplicium à debito residentie IV. 24. 21.

Dionysius Rex Lusitanie nolens beneficiis conferri, nisi quibus ipse volebat, desistere cogitur metu Censurarum II. 292. 21.

Diocletianus Alexandrinus Hæreticus provehit Anatolium ad Episcopatum Constantinopolitani I. 246. 4. 5. Quorū Præsules duxerit ad Concilium II. 59. 23. Facinorosa multa fecit in Isteracio Ephesino: Titulum Oecumenici sibi arrogavit, Patriarcham occidit: Deposuit fuit III. 188. 12. 13. Accusatus quod fraudasset tricicum Ecclesiis debitum II. 176. 6.

Diocletianus junior rogans Papam, ut liceret Episcopos Alexandr. Conciliatos Constantinopoli. Imperator maluisse eum præfici Ecclesie Antiochiam. Hæresis fuit infectus, & alia de eo III. 288. 13. 14. 352. 1. ad 7.

Discipuli Domini: eis succedunt Presbyteri erant ex variis Tribubus, & Regionibus I. 8. 14. f. 9. 17. II. 26. 8. Aliqui eorum innotuerunt II. 529. 5.

Discedere Clericus non debet à sua Ecclesia discedere, ut ad aliam pergat. Carenti tamen beneficio residentiali, & cultus discedendi negari non potest I. 248. 13. f. 267. 10. V. *Clericus*. V. *Residentialis*. V. *Transfinitia*.

Discordes aliqui funt inter se, at concordēs contrā veritatem II. 373. 4.

Discretio est ordinatrix charitatis II. 469. 13.

Diodorus Tarsensis solemnem psalmodiam in Ecclesia introduxit IV. 6. 13. Neclarium scribere fecit indiculo eorum, ex quibus unus elegi posset Præsul Constantinopolis I. 97. 24.

Dispensatio quid sit II. 155. 22. IV. 112. 7. Est accessaria potestas dispensandi, quia legislatores non poterunt cunctis casibus occurrere III. 318. 29. 30. IV. 112. 8. Non bene provifum esset regimini Ecclesie, si in ea non esset potestas dispensandi IV. 112. 7. 11. 13. Omnis dispensatio in personā, vel ad honorem Christi fit IV. 113. 11. Duplicitèr interponitur, vel tacite, vel expresse IV. 113. 9. 14. f. 315. 20. Adesse debet iusta causa, ut dispensatio licite interponatur III. 318. 28. ad 30. f. 324. 42. 43. Quia causa exstante necdum potest, sed debet dispensari II. 232. 3. 4. III. 304. 15. f. 318. 28. ad 30. f. 324. 43. Episcopos in pluribus rebus dispensare potest III. 284. 39. 40. In pluralitate beneficiorum compatibitium IV. 153. 11. f. 213. 19. f. 217. 5. f. 270. 2. f. 272. 6. fol. 325. 18. Potestatem in Episcopo dispensandi admittit S. Basilus IV. 33. 13. Et generaliter in iis, quæ non sunt Papæ reservata II. 154. 18.

Qui si nolit dispensare, recurritur ad Archiepiscopum I. 467. 1. Dispensatio consultur publico bono II. 232. 3. 4. IV. 325. 17. Dispensatio purgat quicquid vitii est in re III. 171. 9. Proficit soli dispensato: in reliquis jus intactum permanet IV. 113. 11. Ausert ligamen juris positivi, non verò naturalis IV. 122. 15.

Dispensatio. In iure divino, & naturali Papa dispensare non potest I. 155. 3. f. 335. 12. f. 379. 37. f. 467. 9. f. 495. 48. II. 99. 3. f. 152. 2. f. 265. 23. III. 12. 19. fol. 319. 31. ad 37. Potest tamen declarare interdum illa non efficere III. 321. 37. IV. 113. 11. fol. 165. 8. fol. 221. 18. Hæcque declaratio an differat à dispensatione IV. 222. 18. f. 230. 17. Item in illis, quæ sunt de iure naturali permissivo, ut libertas hominum, communio honorum III. 320. 34. Velez iure naturali eliciuntur, & applicantur IV. 126. 27. f. 202. 15. 16. An interdum etiam aliquo modo in iure naturali dispensari possit IV. 242. 22. 23. f. 255. 26. In voto, & juramento, tamen ad ius divinum pertineant, cur dispensari possit I. 359. 12. III. 320. 33. fol. 324. 42. In reliquis, quæ sunt juris positivi, Papa liberè dispensare potest, & canones temperare, etiam editos à Conciliis generalibus I. 286. 23. f. 229. 32. f. 467. 9. II. 156. 25. III. 317. 27. 28. f. 319. 32. 33. f. 325. 45. 46. f. 468. 24. IV. 112. 7. ad 16. Necdum cum causa, sed etiam sine causa I. 467. 9. 10. II. 156. 25. Generalitèr loquendo an dispensans sine causa peccet II. 155. 22. 25. III. 324. 42. 43. IV. 115. 16. f. 165. 8. ad 11.

10. f. 168. 16. f. 202. 16. f. 325. 19. Dispensationes sic concessæ, vel per importunitatem obsecrantes, an proficiat III. 53. 18. ad 21. f. 324. 42. 43.

Dispensatio: Etiam qui Præp. interdum dispensabatur. 170. 15. III. 318. 30. f. 325. 44. f. 112. 8. 10. voto castitatis Papa dispensare potest II. 417. 5. 6. III. 157. 12. Et pro dissolutione matrimonii rati, non consummati IV. 317. 17. 18. Item in iis, quæ licet radicaliter sint de jure divion, vel naturali, tamen instituta sunt ab Ecclesiâ IV. 221. 18. Super defectu ætatis ad beneficia solus Papa dispensat IV. 152. 9. f. 264. 15. Super pluralitate incompatibilium IV. 200. 11. f. 105. 25. 27. f. 113. 12. f. 118. 4. f. 120. 10. ad 18. f. 126. 21. 133. 3. 14. f. 153. 11. f. 105. 8. f. 213. 19. Et super debitu residentie IV. 101. 15. f. 112. 7. ad 17. f. 121. 12. ad 16. f. 219. 10. f. 221. 18. f. 255. 26. Quæ tamen dispensatio sine gravi causa dari non debet IV. 249. 10. 12. Super defectu scientie idiomatis in Curato I. 209. 21. f. 466. 8. V. *Idioms*. Super defectu natalium ad Regnum, vel Episcopatum I. 328. 31. 32. Cum Simoniacis I. 360. 16. cum Schismaticis I. 489. 31. III. 325. 44. Non verò super polyviria, vel communione uxorum IV. 315. 10. Vel uno, vel alio modo dispensetur, parum refert IV. 99. 9. f. 395. 20. Tolerantia differt à dispensatione IV. 348. 27. Generales Ordinum cum suis religiosis dispensare possunt II. 130. 32. Ecclesiæ iustis ex causis dispensat super irregularitatibus II. 154. 18. Extraneus dispensative potest præfici beneficio locis, indulto eorum exclusivè munitis I. 467. 11. 12. f. 494. 45. II. 130. 32. 34. f. 144. 31. f. 154. 18. 19. Dispensative poterat Gentilis admixti ad consortium Judæorum I. 124. 27. Et Hebræus unius Tribus docere uxorem alterius I. 81. 13.

Distributiones quotidianæ non debentur Canonico absentis causa studii IV. 273. 9. sunt diversæ à beneficio IV. 275. 15. Non est fas in eas vertere beneficium simplex IV. 154. 13. Cur dicantur distributiones? Dcæ non sunt beneficia, sed stipendia IV. 273. 9. Inter bona quasi patrimonialia computantur IV. 273. 10. Similitudinem habent cum antiquis sportulis. Aliubi sunt idem cum præbenda 32. 16. ad 18. f. 84. 14. f. 273. 9. 10. Alia de illis IV. 309. 34. Levites quoque ministrantes in Templo, quasdam distributiones percipiebant IV. 84. 13.

Divisio: illas habet Ecclesiæ, non ut servet, sed ut erogat pauperibus III. 477. 4. Aurum, & pecunia sunt nervi Principatus, quas inde alibi transferri, præjudicat publicæ utilitati; non tamen quando iustus sit, vel aliocud habetur compensatio. III. 434. 37. 38. f. 440. 1. ad 9. Aurum, & munera oblatæ non solent reitari III. 453. 27. Quam in geotæauri, & pecuniarum summæ ex illis traductæ fuerint in Hispaniam III. 440. 2. Ex legationibus, mercatura, matrimonialibus, cambiis, donis, & ad stipendia medicorum, militum, iudicum, artificum, exploratorum &c. multum pecunie transferretur extrâ Regnum, quod incommodum aliis commodis compensatur III. 427. 23. ad 27. f. 444. 4. ad 8. Principales habere potest, ne pecunie è suo Statu extrahantur sed non has, lege comprehendere Papam, & Ecclesiæ.

rum redditus III. 465. 16. f. 472. 33. Clericorum labores non sunt ampliandæ cum majoritate reddituum IV. 185. 8. Regum, Campforum, Mercatorum, & omnium est jus, posse redditus, & pecunias adsepernantes, ad ararium, vel domum, & propriam patriam traducere III. 471. 31. Majoritas, vel minoritas divitiarum, non diversificat Episcopos IV. 139. 13. Alia III. 387. 27. 30.

Di-versa. A diversis non fit illatio II. 393. 10. III. 390. 31. IV. 8. 16. f. 211. 14. f. 263. 9. f. 291. 12. fol. 255. 18.

Dis-paldus Dux Imper. contrâ Tancredum in Regno Neapolis II. 416. 2. Arrogat sibi Baliaum ejusdem Regni II. 421. 16.

Docti. Quam probabilitatem tribuant propositionibus doctores, qui de re bene examinata loquuntur, ac rationem reddunt fidei dicti II. 84. 1. f. 881. Non opus est auctoritate Doctorem, ubi jura clare disponunt II. 84. 2. Differunt scripta Doctorem pro veritate, ab editis ad opportunitatem alicujus causæ II. 137. 10. Non debent viriliter vivere cibo pauperum IV. 240. 16. 17. Mens Doctorem non ex frustulo eorum doctrine, sed ex toto eo, quod scripserunt indaganda est IV. 245. 2. Qui dubitative loquuntur: qui sibi contradicunt: qui suppositis falsis innuntiant, non attenditur IV. 250. 13. Qui loquitur contrâ textum legis expressum parvipenditur IV. 252. 18. Dicta Doctorem cum aliis eorum dictis conferenda IV. 245. 2. Interdum rationibus levibus innuntiantur, & rationes fortiores non attendunt IV. 253. 20. Videndum, non quid scripserint, sed quibus rationibus sua scripta manerunt IV. 252. 21. Non satis est superficialiter aliquam rem delibasse IV. 253. 22. Magistro cuiuslibet non est credendum IV. 254. 22. Pili, ac veraces, non vaniloqui, attendi debent II. 216. 2. Aliqui se censent doctos, cum novas opiniones excoquant, velut ad discordiam oati IV. 180. 24. Ex Doctorem discis nequit sumi argumentum à contrario sensu IV. 207. 3. Doctorem assertiones tantum valent, quantum auctoritates per illos allegatæ II. 125. 18. IV. 209. 8. f. 211. 14. f. 252. 18. Corruente antesignano, corrumpitur eorum opinio, qui in eo se fundant IV. 112. 16. 1. 54. 22. Auctoritas Doctorem dat opinionibus probabilitatem extrinsecam IV. 133. 24. V. *Opinio*. Doctores artium liberalium, & medicæ Romanæ Civitate donavit Cæsar II. 379. 20. Doctos viros Roma benigne complectitur, & fovet IV. 76. 10. 11. Literati profunt Ecclesiæ IV. 100. 12. 12. f. 163. 12. f. 213. 19. Quæ cum eis dispensat, ut habeant plures præbendas IV. 123. 18. 19. f. 186. 9. f. 240. 16. f. 321. 6. f. 324. 17.

Docere alios non potest, qui prius non didicit I. 95. 20. II. 278. 19. III. 94. 18. Docere & prædicare olim poterant etiam laici in Ecclesiâ, de consensu Episcopi III. 176. 23. Docendus est populus, non sequendus III. 161. 20.

Docti. V. *Fraus*.

Domici-lium vertit advenas in indigenas: quanto spatio temporis contrahatur I. 492. 40. II. 377. 15. 17. Cuique liberum est, fraude cessante, ubicunque vult, suum figere domicilium II. 377. 15. Domicilium contrahit Beneficiarius residentialis, non verò merè simplex in loco beneficii IV. 65. 12. f. 177. 17. V. *Civis*.

RERUM, & VERBORUM.

Dominiū quid sit II. 162. 10. III. 67. 8. Jure gentium est introductū III. 69. 10. Quāvis Papa sit Dominus bonorum Ecclesiarum II. 47. 23. III. 66. 4. 5. 8. V. *Bona Ecclesiarum V. Papa*. De ratione dominiū est, quod sit liberum, & non coarctatum II. 47. 13. Reductum sui beneficii dominiū habent Beneficarii II. 161. 7. 8. 9. III. 69. 12. ad 20. f. 101. 35. Omnis natura intellectualis, & rationalis est capax dominiū III. 67. 7. Non anima separata III. 67. 8. Clausula ad habendum importat dominiū translationem III. 313. 17. Dominiū rei distinguitur ab usu ejusdem IV. 316. 14.

Domitius iniquiens, quid te habeam ut Imperatorem, si me non habes ut Senatorem III. 33. 40.

Domulus Cenomanensis liberalis in peregrinis III. 83. 41. Obstat ne S. Maurus fundet Monasterium in Franciā I. 147. 16.

Donnus Antiochenus resistit, ne Episcopo Alexand. daretur potestas in Ecclesiis Orientis III. 188. 12. Deponitur, assignata ei pensione II. 189. 8.

Donatio: Reges, & Principes donare possunt urbes, oppida, & provincias II. 343. 16. ad 24. V. *Rex*. Donatio propriè est, quæ fit liberè IV. 226. 3. Et libera censetur, nisi ei onus expressè apponatur II. 178. f. 477. 1. III. 76. 26. 4. 225. 3. 4. Alia est gratuita, alia remuneratoria. Sicut quilibet potest donare res suas etiam extraneis, ita quoque conferre potest beneficia etiam extraneis I. 526. 32. 33. Collatio beneficii dicitur etiam donatio I. 149. 20. f. 526. 31. 32. II. 303. 11. V. *Beneficium collatio*. Donans potest apponere pacta sibi bene vult ante donationem, non post IV. 226. 3. V. *Teslator*. Donatio facta Ecclesie virtualiter continet onus orandi pro benefactore IV. 126. 5. 10. Non relictum donatio ob non impleta onera donationis, sed ad ea implenda agitur IV. 268. 26.

Donatista. Concilium Africanum ad Ecclesiam Catholicam eos redeuntes decernit admittendos in suis Ordinibus I. 133. 6.

Dorotheus Syrus intrusus in Sede Constantinopolis in locum Marini Thracis, electus Antiochie I. 96. 23.

Dositheus Venetus Episcopus Hierosolymitanus, indè Constantinopolis, cur, & quomodo I. 98. 26. fol. 409. 10. II. f. 456. 13. III. 391. 36.

Dositheus translatus de Seleuciensi Ecclesia ad Tarsensem I. 60. 30. f. 82. 27. f. 278. 4. f. 382. 5.

Dositheus Episcopus ex confictu cum Nestorio maternitatem Deiparam impugnat I. 121. 13.

Dracontius Episcopus fugiens, de quo D. Athanasius I. 82. 23. III. 163. 27.

Draço fit Episcopus Metensis operā Ludovici Pii II. 250. 22.

Drege Normannus expugnat Græcos Apulie, sitque ibi Comes II. 317. 11. fol. 319. 15. f. 321. 21. f. 393. 18. Restaurat Monasterium apud Venusiam II. 474. 25. Occiditur in Ecclesia à Duce Neapolis II. 345. 21. f. 392. 14. f. 395. 22.

Ducianus Dux Græcorum in Apulia II. 317. 9-10. 11. f. 393. 18.

S. Dunsanus plures Episcopatus eodem tempore tenet IV. 131. 8. f. 322. 10. Et ab alio teneri posse decernit IV. 133. 14. Dni reluctans, tandem translatus est ad Episcopatum Cantuariensem I. 60. 30. III. 506. 31.

Durandus de S. Porciano Episcopus Meldensis interfuit Concilio Viennensi, cui quædam agenda suggestit, & aliquas Clementinas fecit, proposuit beneficia ceteris paribus dari indigenis III. 53. 19. Episcopos dicit non bene posse præfelle, nisi habeant quo premia dent sibi ferventibus IV. 141. 5.

Durandus Mimantensis clamat contra vitia, quibus electiones Praesulum contaminabantur II. 278. 21. Alia de eo III. 53. 19.

Dux Dignitas à Longobardis instituta II. 329. 40. Interdum significat solium rectorum Civitatis, vel exercitus II. 333. 48.

Duziacense Concilium I. 230. 32. f. 288. 31. 32. II. 289. 13. III. 131. 1. & c.

E

E Ballus Catalaunensis monetur à D. Bernardo, ut Monachum extraneum præficiat Canobio, pretermisso indigena I. 426. 22.

Ebbo translatus de Remensi Ecclesia ad Hildesheimensem I. 60. 30. Signifer fuit exauthorandi Ludovici Pii. Lotharius Imperator ei favit, & à Papâ obtinuit recognosci ejus causam I. 272. 25. Ebbonis depositi ordinationes fidei invalidas contendebar I. 282. 11. Alia de eo I. 307. 7. 8. II. 250. 23. Fusè de tota serie illius causæ III. 123. 36. ad 43. Dux habuit cum Episcopatu Abbas IV. 132. 11.

Ebbo Gratiopolitans excommunicatus Episcopatum accepit. Ei resistit Hincmarus Remensis, & alia de eo I. 301. 33. III. 15. 27. f. 17. 32. f. 36. 35. f. 38. 39. f. 126. 43.

Ebbo Floriacensis Abbas, & martyr defendit Arnulphum Remensem in Concilio hujus urbis III. 143. 27.

Eberardus fit Episcopus Bambergensis operā Imper. II. 251. 23.

Ebremarus deponitur à Patriarchatu Hierosolymitano illegitimè adeptus, & fit Archiepiscopus Cæsareæ I. 414. 27.

Ecclesia significata per litteram à D. Petro visum I. 27. 25. 26. Quid sit Ecclesia III. 65. 3. 4. f. 88. 1. f. 86. 7. Ecclesia est in Episcopo, & Episcopus in Ecclesia III. 65. 3. 4. f. 88. 3. IV. 89. 11. f. 331. 9. Est corpus morale cunctis sensu Clericis, & laicis I. 121. 15. f. 150. 24. III. 188. 11. Est una, & omnes Ecclesie faciunt unam Ecclesiam I. 14. 27. f. 23. 16. f. 26. 3. f. 43. 20. f. 102. 2. f. 123. 20. f. 133. 5. f. 384. 10. 11. fol. 445. 23. 24. f. 511. 42. f. 515. 6. II. 96. 23. ad 30. f. 121. 5. f. 216. 25. f. 232. 5. III. 65. 3. f. 188. 11. f. 225. 44. 45. f. 262. 26. f. 292. 12. ad 14. f. 297. 22. f. 300. 29. IV. 115. 23. f. 237. 8. f. 241. 16. Ejus caput invisibile est Christus III. 290. 8. f. 293. 13. ad 17. Visibile est Papa II. 265. 23. V. *Papa V. Petrus*. Est libera I. 3. 1. 3. II. 109. 1. f. 116. 24. f. 372. 1. f. 464. 2. f. 541. 37. III. 76. 26. Resistendum volentibus eam capivare I. 3. 1. 2. II. 541. 37. Succedit Synagoga, & ea perfectior est I. 524. 26. 27. V. *Hebræi*. Non habet maculam III. 185. 6. f. 491. 14. V. 111. 6. Errare non potest III. 14. 26. f. 28. 7. fol. 298. 39. IV. 6. 21. f. 69. 8. f. 1. 2. f. 88. 7. f. 101. 1. ad 6. f. 348. 28. Ipsi est fundamentum veritatis III.

III. 48. 7. Nōc sustinet id, quod in commune periculi
vergit IV. 64. 7. f. 326. 12. Non debet esse deterio-
ri conditionis nunc, quam esset sub Ethnicis I. 12.
20. II. 55. 12. III. 520. 6. IV. 11. 3. Nec quam sine
hominis privati IV. 226. 3. Christus non determi-
navit omnia spectantia ad illius regimen, sed ali-
qua determinanda reliquit ipsi Ecclesie III. 231. 2.
6235. 10. f. 236. 1. Ejus regimen est Monarchicum
III. 185. 6. f. 293. 13. f. 295. 17. f. 298. 24. 326. 48.
V. *Papa*. Omnes fideles reputat filios III. 77. 29.
Admissos ad fidem admittit ad sua bona I. 28. 27.
28. f. 102. 2. II. 231. 5.

Ecclesia est circumdata varietate, variaeque in ea
membra sunt III. 178. 18. III. 406. IV. 63. 5. 6. fol.
215. 1. ad 9. Patiens est, tamen & injurias plectit
cum opus est illi. 187. 4. Tunc invalescit cum oppri-
mi videtur III. 534. 28. Ipsa culpam non habet,
nec vexanda, cum ejus ministri delinquant I. 351.
27. 34. III. 541. 37. III. 202. 49. Eadem est nunc,
ac erat primis temporibus II. 268. 29. III. 112. 9.
f. 274. 11. f. 276. 16. fol. 291. 9. IV. 285. 18. Ex
quo Christiani Principes esse ceperunt, ab illis Ec-
clesia negotia perdere inceperunt II. 308. 20. III.
255. 11. f. 495. 9. Imperator est filius Ecclesie III.
497. 13. fol. 502. 23. fol. 523. 11. Regia pote-
stas ad praesidium Ecclesie data est I. 555. 25. II.
539. 34. III. 422. 31. V. *Rex*. Inter Ecclesiam, &
regnum concordia esse debet, ut per illud ista pro-
ficiat I. 555. 25. II. 384. 2. f. 473. 21. f. 539. 34. III.
422. 11. f. 427. 22. Politic Ecclesiasticam politicu
secularis subest III. 491. 1. Ejus regalia, jura, &
privilegia divelli non possunt III. 97. 24. f. 270. 2.
f. 293. 14. f. 494. 7. Quod sit pro quiete Ecclesie
prohibet ad regni quietem III. 540. 34. Leges Ec-
clesia mutare potest III. 259. 8. ad 30. III. 11. 2. 7. ad
9. f. 274. 12. ad 25. Aurum habet ut dispense pauperibus
III. 477. 4. Ecclesie statum in substantialibus
Papa mutare non potest III. 3. 30. 35. 36. Da-
mandum non est, quod tota frequentat Ecclesia IV.
237. 7. V. *Consecratio*. Regalia favore Ecclesie Prin-
ceps credere potest, tuncque evadit Ecclesiastica
III. 493. 6. Ecclesiam significavit Petrus, quando
claves accepit III. 262. 26. f. 291. 11. 12. Nec Cle-
ricus, nec laicus diem dominicum agat sine Eccle-
sia IV. 97. 5. Ecclesia formalis an significet fideles
aliquam peculiarem Ecclesiam componentes III. 64.
2. ad 7. f. 88. 3. Ecclesia non est universalis, quia
habet per capite quing. Patriarchas III. 185. 6. V.
Universalis. Ecclesie debent sibi mutua charitate
epistulari I. 107. 15. f. 132. 2. 9. f. 193. 13. f. 216.
29. 31. 32. f. 445. 23. 24. II. 121. 5. Ecclesia inter-
dum significat Diocesim III. 88. 3.

Ecclesia Materialis. Judei Templum, Ethnici Fa-
num, vel Delubrum, Christiani edes Sacras vo-
cant Ecclesias III. 88. 3. Ecclesie dicuntur, quae San-
ctis dicuntur sunt: Tempia, quae ad sacrificia de-
putata sunt: Basilicae, quae majorem prerogativam
habent IV. 272. 6. Cathedralis Ecclesia dicta etiam
Ecclesia major, vel *maior*, vel *major*, vel *senior*,
vel *noctrix*, vel *matricialis* I. 17. 1. II. 178. 10. III.
88. 3. ad 14. IV. 25. 18. 20. Quae interdum aliud
significant I. 260. 32. f. 412. 20. f. 480. 11. Eccle-
siae sunt ornati V. *Fabrica S. Petri*. Cur in lege
veteri unicum esset Templum, & apud nos tot sunt

Ecclesie IV. 82. 8. Olim in qualibet Diocesi erat
sola Cathedralis, deinde multiplicari ceperunt
Ecclesie IV. 22. 10. ad 21. f. 29. 4. 5. f. 58. 25. In
sola urbe Hierusalem erant 482. Synagoga IV. 82.
6. Non edificentur Ecclesie, nisi assignata eis do-
te I. 247. 8. II. 307. 17. 18. IV. 22. 9. Quae presu-
mitur ab initio illi fuisse assignata II. 477. 1. 5. Omnes
Ecclesie diocesis cum suis bonis substant Episco-
po I. 219. 36. f. 370. 10. IV. 22. 10. f. 26. 19. f.
29. 5. Erant olim Ecclesie non habentes rectorem
IV. 23. 31. 12. In Ecclesie consecratione magna
solemnitas III. 89. 5. Pro qua nil exigi fas est IV.
182. Ecclesie, & loca pia ab aliquibus extra patriam
erecta I. 126. 27. f. 153. 34. III. 80. 18. 39. Ecclesia di-
ctus locus quidam mobilis, in quo Episcopus psal-
lebat IV. 266. 20. Nullus praescribit Ecclesie sine
assensu Episcopi V. *Clericus*. Fundator Ecclesie V.
Isopatronatus. Ecclesiam restaurari permittit Gale-
rius Imper. & multas erexit Constantinus II. 177. 9.
11. Ecclesie ad Magnatibus constructi solent in eorum
villis I. 107. 18. f. 148. 18. f. 246. 6. f. 505. 24. IV.
25. 18. f. 292. 14. dictae interdum *Basilicae* I. 144. 6.
f. 219. 36. II. 307. 18. IV. 104. 23. *Martyrium* I.
68. 15. f. 134. 8. III. 98. 27. IV. 291. 14. *Oratorium*
I. 144. 6. f. 148. 18. f. 246. 6. *Dominicum* I. 76. 7.
f. 88. 3. II. 177. 9. V. *Titulus*. Parochiales Eccle-
siae quam antequam erant I. 105. 14. f. 116. 1. f. 134.
8. f. 194. 13. f. 27. 21. 19. 36. IV. 23. 13. ad 17.
Episcopi edictum Heraclii imper. ad PP. damnatum III.
116. 17.

Edgarni Rex Angliae Cenobio à se structo privile-
gium Papae impetrat II. 137. 12. 13.

Edmundus fil. Regis Angliae à Papā oblatum Regnum
Neapolis acceptat: induit habitum Apulum: ut
Rex illius Papae scribit: res tamen caruit effectu
II. 432. 7. 8. f. 508. 15.

Edmundus Richerius intemperanter adversus Sedem
Apostolicam locutus est: ante mortem reliquit, sua
scripta iudicio Ecclesiae Romanae submittere II. 53.
7. 8. 9.

S. Eduardus Rex Angliae confirmat donationes, &
nummos debitos ex Angliā D. Petro III. 455. 31.
Vocat Papam Universalem III. 223. 34.

Eduardus 2. Rex Angliae obinet à Joanne 22. Anna-
tiam super beneficiis III. 214. 20.

Eduardus 3. Rex Angliae occupat redditus extraneo-
rum, & disceptat cum Papā propter admissionem
eorum ad beneficia I. 500. 9. f. 535. 19. ad 40. III. 12.
21. f. 130. 56. Eliguit Imperator I. 564. 18. Prove-
nit ad Episcopatus dantes sibi pecunias, impeditque
electiones canonicas, reservationes Pontificis im-
pugnat. Inde relapsit II. 248. 16. 18. Moriens exigit
juramentum à blagatibus, ut successorem recipiant
Guillelmum I. 372. 17. Præterdit à Regibus datam
Ecclesie libertatem electionis canonicis III. 275.
13.

Edbertus Rex Angliae Redfridum praefectum suum ob-
viam mittit Theodoro Tarfensi, quem Papa illud
dixerat factum Archiepiscopum Cantuariæ I. 219.
18. 20.

Ægidius Romanus Augustinianus fit Episcopus Bicu-
ricensis in Gallia, vir eximius I. 33. 12.

Ægile Semoneus Archiepiscopus antea monachus in
pluribus locis. Frequens quidem electio extraneis
CAS.

RERUM, & VERBORUM.

capitur à Papâ in eo : & alia l. 292. 5. 7. III. 19. 37. 40. fol. 24. 2. fol. 237. 10. fol. 365. 32. ad 44.

Episcopus Lingonien. cùm ab Archiepiscopo Lugdunen. constitutus, undè contentiones, & alia de eo III. 381. 12. ad 18.

Eginhartus gener. & Cancellarius Caroli Magni : Mortua uxore, fit Monachus, & Abbas in pluribus locis : faveat admissio extraneorum, & alia de eo l. 261. 23. 24. f. 393. 8.

Eleazar coram omni populo ad Sacerdotium provocatus est III. 14. 25. fol. 35. 32. f. 59. 31. 32. f. 156. 9.

Electio Canonica cum pace agenda, & ab ea omnis violentia debet abesse l. 82. 24. f. 90. 4. 7. f. 152. 30. f. 275. 33. f. 382. 3. f. 398. 15. II. 249. 19. fol. 236. 14. f. 238. 18. III. 164. 30. 31. f. 237. 8. ad 11. f. 400. 10. f. 498. 14. Et venalitas, ac ambitio II. 237. 3. III. 114. 11. Libera esse debet II. 402. 2. ad 6. III. 500. 18. Nec est, si restringatur ad quoddam genus personarum l. 450. 18. II. 113. 12. f. 127. 12. f. 279. 24. f. 403. 5. III. 111. 4. Hanc restrictionem Papa facere potest II. 141. 23. Interdum vox electio, & suffragium confunduntur II. 242. 1. In electione facienda servatur consuetudo IV. 346. 20. Gratus esse subditis debet, eligendus, ne præsens iuribus III. 156. 2. f. 168. 12. f. 434. 37. Electio per sortes II. 234. 8. 9. Per compromissum l. 186. 27. f. 480. 9. 10. II. 258. 5. III. 360. 21. f. 398. 6. f. 410. 34. Per acclamationem II. 257. 4. Per coelestia signa II. 257. 4. Fieri potest per viam, vel scrutiniis, vel compromissis, vel inspirationis l. 481. 10. Ab omnibus debet eligi, cui debet ab omnibus obediri II. 236. 13. f. 257. 2. Dignior eligendus II. 236. 14. III. 61. 35. f. 264. 31. In foro fori facit eligere dignum III. 179. 30. Debet electio fieri intra trimensem, alias devolvitur l. 298. 24. 25. f. 310. 16. 17. II. 253. 27. f. 297. 32. 33. III. 143. 28. f. 357. 13. f. 401. 15. Eligibilia non est, qui crimina sibi obiecta non purgavit l. 399. 17. Quilibet undecumque potest elegi l. 481. 11. II. 135. 5. 6. f. 138. 13. f. 428. 33. f. 438. 22. f. 453. 32. Nisi ubi est privilegium restringens aut tales electionem II. 141. 22. Eligendus debet esse cognitus l. 82. 24. f. 90. 7. III. 99. 29. ad f. 31. 156. 9. 10. f. 160. 17. 19. f. 164. 29. f. 168. 2. f. 236. 6. 9. f. 239. 14. &c. Electio fieri debet à majori parte eligentium l. 480. 7. 8. Electores, facta electione, rescire non valent l. 48. 8. III. 60. 35. f. 264. 31. f. 397. 7. Electus assentiri debet sue electioni l. 480. 7. III. 398. 7. Nemo eligat seipsum l. 481. 10. Nulla conditio miscenda est electioni II. 245. 9. Subscriptio in electione II. 239. 21. 22. Facta electione cantatur *Te Deum* &c. l. 418. 2.

Electio Præfatum. De solo jure humano est, quod Episcopi per viam electionis assumantur, non verò de divinis, nisi exemplariter, & analogice l. 82. 24. f. 90. 7. III. 141. 23. f. 404. 6. f. 258. 6. ad 9. f. 270. 1. II. 13. 24. f. 28. 12. f. 30. 18. ad 28. f. 50. 33. f. 253. 9. Ideo variata pluries fuit forma electionis l. 65. 5. II. 242. f. 257. 3. III. 114. 11. 12.

f. 158. 14. f. 257. 16. f. 273. 10. Potuissent S. Petrus, & Papa ex se etiam antiquos Præsules provehere II. 234. 35. f. 256. 1. Electio ubique sub lata, excepta Germania, & apud Maronitas II. 18. 2. f. 89. 16. fol. 254. 29. f. 270. 1. III. 400. 11. Quia forma sub lata cessant dispositiones ad eam facientes III. 62. 38. f. 112. 9. f. 114. 13. f. 121. 31. f. 158. 13. fol. 136. 6. Iusta causa adfuerunt illam abrogandi ob simoniam, tumultus, discordias, factiones, malas artes, humanos affectus, prælectiones indignorum, præpotentias l. 275. 33. II. 183. 23. fol. 271. 3. ad 28. Jamque à 500. annis deficit II. 91. 19. f. 136. 20. f. 254. 29. fol. 260. 9. Populus ab initio non habebat ius eligendi, sed solam præsentiam, inde testimonium, inde consensum dandi electo. Populus, idest non plebs minuta, sed honoratior l. 64. 4. ad 6. f. 104. 10. f. 127. 29. f. 309. 15. f. 361. 19. II. 136. 13. ad 23. f. 242. 1. 2. f. 238. 19. ad 22. f. 242. 1. 2. III. 43. 49. f. 393. 31. f. 121. 30. f. 160. 20. f. 168. 2. f. 241. 20. 29. f. 396. 8. An populus hanc potestatem haberit à Papâ II. 138. 17. Quanto tempore duraverit Clericorum, & Laicorum mixtura in electionibus II. 239. 22. Episcopi comprovinciales ab initio eligebant Episcopos l. 64. 3. 5. f. 82. 24. f. 150. 26. f. 190. 2. 6. fol. 196. 17. II. 237. 15. f. 242. 2. 3. III. 363. 26. Necessarius erat assensus Metropolitani l. 3. 15. 33. fol. 387. 20. 29. f. 396. 8. qui multum in hac re poterat l. 243. 20. f. 315. 33. f. 387. 20. f. 390. 29. III. 382. 14. 15. Mittebat Visitatorum l. 210. 16. Clerus ab initio non eligebat, sed intererat electioni: inde incipit eligere l. 65. 5. 6. f. 151. 29. II. 237. 15. f. 242. 1. 2. III. 42. 49. f. 59. 31. 32. Idem tam Clerici seculares, quam Monachi Diocesis II. 230. 13. f. 253. 28. Demum soli Canonici Cathedralis II. 253. 28. 29. III. 114. 12. f. 509. 37. Principes non poterant licite se ingerere electionibus l. 64. 4. fol. 89. 5. f. 151. 29. f. 392. 3. f. 399. 16. II. 245. 9. fol. 248. 15. 19. f. 254. 30. f. 481. 12. III. 115. 14. f. 500. 17. 18. f. 502. 21. 25. f. 506. 30. 31. 37. Tamen crebro ex se eligebant præficiendos l. 72. 22. f. 151. 29. f. 392. 3. f. 399. 16. Quid fieret olim circa electiones Præsulum in Regnis Christianis II. 244. 7. ad 22. Principes interpellati, ut liberam sinceret electionem l. 273. 28. 29. III. 361. 22. ad 31. f. 365. 32. ad 52. Eam eandem liberam finientes II. 245. 9. f. 258. 6. III. 505. 30. 33. Principes nolentes ex se Præsulem eligere l. 112. 30. f. 118. 8.

Electio, quod fit de gremio, de honestate est. l. 273. 28. f. 292. 5. 11. 89. 16. Cæterum etiam extraneus eligi potest l. 299. 25. f. 390. 30. f. 398. 12. f. 465. 4. f. 481. 11. II. 428. 33. f. 438. 22. f. 453. 32. III. 110. 4. Sublectioni antiquum subrogata est collatio, vel institutio l. 398. 12. II. 46. 20. f. 184. 25. f. 428. 33. f. 508. 16. III. 238. 11. Electiones dilata ultra tempus l. 167. 3. f. 170. 13. f. 424. 17. III. 355. 8. 13. 14. f. 362. 24. f. 369. 41. Vota civium, testimonis populorum, honoratorum arbitrium in electionibus l. 128. 34. f. 137. 18. f. 391. 31. f. 397. 12. f. 445. 21. II. 236. 14. III. 43. 49. f. 164. 30. f. 238. 12. f. 251. 1. 4. Testimonium habere bonum II. 238. 18. 19. III. 384. 40. ad 52. f. 156. 9. ad 20. Præsen-

- tia Principis, vel Judæis ad reprimendos tumultus I. 115. 30. II. 274. 9. 10. III. 498. 13. ad 24. Præsentia, vel iudicium missi Apostolici I. 136. 15. fol. 243. 4. 5. f. 363. 26. III. 502. 22. f. 507. 32. Affectus Papæ I. 435. 36. III. 261. 15. Tres propoliti a Clero, & populo, ex quibus unus ab Episcopis eligendus, vel e contra II. 257. 3. III. 359. 17. Solebat eligi Presbyter, vel Diaconus, inde etiam Subdiaconus III. 251. 1. 2. Electio Gregorii 7. a quibus facta III. 387. 25. Clerici in electione Præfulsi sunt Vicarii Christi, & Episcopi in consecratione II. 239. 20. Ab initio electio fiebat à superiore, inde fluxit ad Clerum, & populum, demum rediit ad superiorem III. 59. 31. ad 33. fol. 158. 15.
- Electores Imperii** vocati sunt in partem sollicitudinis Imperialis I. 566. 23. Nil exigere ante, sed post electionem sponte obici possunt suscipere II. 210. 6. Electores, & Principes Imperii facientur ollum inesse Jurisdictionem Imperio in utraque Sicilia juxta diploma Friderici 2. Imper. II. 340. 9. 10. Electores ipsi à quo fuerint constituti: quot, & quales sint: cur ex sola Germania deputati: an aliunde assumi possint: quæ sit potestas Papæ circa illos I. 562. 12. ad 16.
- Elemosynæ.** Locus in Ecclesia ad eam colligendam, & ad quos usus I. 19. 6. 8. f. 43. 21. Collectas facere de Apostolica institutione dicitur III. 31. 21. Aliqui fingentes se Christianos, ut elemosynas acciperent III. 100. 32. Harum largitis interdum vicia pauperum fuit: nec hæc solæ, sed alia etiam pia opera grata sunt Deo III. 479. 8. f. 482. 14. Ab eis non excludendi Infideles I. 20. 10. f. 43. 22. 24. fol. 119. 10. II. 165. 16. 17. III. 83. 41. Quidam liberales in eis alio mittendis I. 20. 9. f. 43. 22. 3. fol. 37. 6. 7. f. 120. 19. f. 339. 31. II. 177. 8. III. 8. 37. ad 41. Hierosolymas, & ad S. Petrum I. 18. 3. 4. III. 454. 29. Cæteris paribus dandæ indigentis potius, quam extraneis II. 166. 21. III. 64. 2. fol. 74. 23. ad 32. Non excludendi ab eis extranei I. 20. 9. f. 37. 7. 8. II. 165. 18. 19. f. 340. 31. 32. fol. 536. 25. 26. III. 64. 2. f. 74. 22. ad 44. Jus elemosynas petendi nulli negatur III. 481. 11. Non potest lex ferri, excludens ab illis extraneos II. 166. 20. 21. Ab elemosynis ad beneficia valet argumentum I. 24. 18. f. 52. 9. f. 341. 32. 36. III. 64. 2. Beneficiarii tenentur dare elemosynas de superfluis II. 162. 8. ad 20. III. 69. 11. 12. f. 74. 23. IV. 185. 7. f. 111. 14. f. 239. 14. 15. Non tamen necessario pauperibus loci beneficii I. 342. 35. II. 161. 6. ad 20. An laici ex iustitia debeant facere elemosynas III. 70. 14. 15. f. 82. 40. IV. 6. 12. Mandans eas non præsumit, quod restringit ipsas ad solos indigenas loci, si non expresse III. 74. 23. ad 32. Concilia jubentia elemosynas III. 78. 30. ad 32. Alia de illis II. 162. 13. f. 176. 6. ad 12. III. 79. 33. ad 40. f. 103. 38. IV. 6. 12. fol. 190. 19.
- Elisabergensis** monasterium I. 106. 16. f. 109. 21. Videtur fuisse exemptum I. 110. 25. Notebat ibi monasterium D. Hieronymus I. 117. 14.
- Elisabitanum** Concilium quante fidei sint ejus canones. Sedes Elisabitis translata ad Granatensem; & alia de
- dicto Concilio III. 97. 26. ad 33.
- S. Eligius** *Nivomecastri*, unde ovis: captivos externos redemit: duo monasteria alibi erigit I. 270. 19. 176. 32. 21. III. 80. 35. Aurifex erat excellens III. 170. 6. 36. 21. Fidem propagavit apud Belgas III. 178. 26. Una simul 50. hominibus maledixit III. 133. 5. Fuit liberalis in peregrinos III. 83. 41.
- Elipandus** Christum dicebat filium Dei adoptivum. Felicem Urgelitanum resipiscitorem ad errorem ipsum revocavit: Et alia de his I. 251. 22.
- Eliseus** Propheta maledixit pueris, eum contemnentibus III. 133. 5.
- Elpbergus** translatus de Viotonienſi Ecclesiâ ad Cantuariensem I. 60. 30. Liberalis in pauperes extraneos I. 38. 8. 9.
- Emerius** Santonenſis proveſtus per præpotentiam Regis I. 151. 29. Prosequitur Ecclesiam à suo Antecessore inceptam, sed non eam complevit I. 153. 34.
- Emerita** urbs diruta: ejus Archiepiscopatus translatus ad Lucensem, inde ad Compostellanam Ecclesiam I. 193. 13. Emeritenſe Concilium de bonis Ecclesiæ decernit II. 160. 5. & quædam, extraneis favorabilia I. 194. 13. IV. 31. 10. Alia de eo IV. 41. 14.
- Emilia** olim à proprio Duce regebatur. Archiepiscopus Ravennæ Episcopos per eam provinciam consecrabat: quid Dux circa illorum electiones? III. 507. 32.
- Empoſymistica** est contributio, quam alicubi solvunt Capitulo novi Canonici II. 220. 2. III. 89. 7. 8.
- Eonius** Arelatenſis prædecessor S. Cæsarii I. 129. 35. Reliquit argentum mensæ suæ Episcopali I. 23. 14.
- Epaonenſe** Concilium, Burgundia Rege promotum celebratum, cui multi Episcopi sancti interfuerunt: permittit transitum Clerici ad aliam Diocesim, consentiente Episcopo I. 144. 6. Vetat pluralitatem beneficiorum I. 135. 10.
- S. Ephrem** glutino coagulat librum Apollinaris hæretici III. 521. 7.
- Epigonius** Mapalienſis ordinat laicum Uzaltanum, quem baptizaverat I. 78. 12. II. 376. 12. Alia de eo I. 80. 19.
- Epiktes** benignam legis Interpretationem admittit III. 322. 37. f. 168. 38.
- Epiri** veteris Concilium pro Joanne Nicopolitano scribit Hormisdum Papæ III. 105. 41. 43.
- Episcopatus** est omen operis, non honoris IV. 307. 27. Est beneficium I. 58. 14. f. 192. 8. IV. 51. 5. Quod potest poni in commendam IV. 51. 5. Dicitur summum Sacerdotium I. 145. 7. II. 177. 10. III. 213. 18. f. 505. 29. IV. 14. 14. Summus honor IV. 199. 7. Et cultus Ecclesiasticarum dignitatum I. 499. 7. Et eminentissima dignitas II. 276. 15. Ac Serenitas Pontificalis dignitatis IV. 308. 33. Ad illum etas 30. annorum exigitur I. 507. 29. Non est major, vel minor Episcopus, quia majores, vel minores redditus habeat, aut Urbem, cui præest III. 170. 6. IV. 239. 13. Nec perdit sua jura, eo quod urbs ejus diminuat I. 334. 10. III. 170. 5. 6. Quod dicitur de Episcopatu, verum est etiam de aliis beneficiis I. 58. 24. f. 60. 31. f. 151. 26. f. 163. 27.

RERUM, & VERBORUM.

27. f. 283. 14. f. 410. 14. f. 439. 2. f. 457. 15. f. 462. 25. II. 139. 18. f. 64. 3. f. 168. 24. f. 402. 23. f. 402. 3. fol. 418. 33. f. 537. 29. III. 109. 1. f. 234. 2. 5. fol. 243. 15. f. 267. 37. 39. f. 278. 20. IV. 199. 8. In aliquibus tamen differunt III. 111. 5. f. 121. 31. fol. 137. 13. f. 180. 33. f. 235. 5. f. 266. 37. ad 40. Episcopatus non sciendū I. 184. 19. Nec impedendum ac eis preficiatur Episcopos I. 167. 3. fol. 361. 23. Ab Episcopatu dissentus ob pinguedinem I. 229. 17. Ob alias leves causas I. 186. 27. III. 359. 17. f. 385. 22. Ob defectum scientie I. 263. 16. Quid plāmos nesciret III. 385. 22. Ob insipientiam I. 298. 23. Recusantes accipere Episcopatum I. 82. 23. f. 229. 16. f. 340. 28. 29. f. 388. 21. f. 412. 22. f. 443. 14. II. 145. 9. f. 249. 19. Nullus cogendus ad eum sumendum I. 183. 16. f. 186. 25. f. 240. 24. f. 253. 23. Potest tamen cogi I. 362. 23. f. 374. 22. f. 413. 23. 25. II. 200. 10. III. 358. 15. 16. f. 385. 22. Episcopatus instituit D. Petrus, & Romana Ecclesia I. 30. 31. II. 233. 6. f. 266. 24. III. 261. 15. Qui potuisset ubique se perficere Episcopos II. 334. 10. Ubiq. ab initio praevisa fuit contentio futura pro adipiscendis Episcopatibus II. 235. 11. Non est dandus illis affectantibus, sed potius fugientibus I. 413. 23. II. 171. 2. ad 4. fol. 176. 15. f. 179. 21. 22. III. 16. 31. f. 71. 17. Dandus est magis idoneo, & meritis digniori II. 124. 11. f. 181. 27. III. 179. 30. f. 346. 34. IV. 46. 27. Bonum est, Episcopatus viduatos citra conferri II. 297. 33. Melius providentur per collationem, quam per electionem II. 266. 35. Episcopatum plurales in uno I. 138. 2. f. 197. 7. f. 256. 5. II. 68. 2. 3. III. 126. 45. IV. 131. 8. ad 15. Vel cum Abbatibus IV. 53. 11. Juspatronatus ad Episcopatum non habebant Principes usque ad Paulum Papam 2. f. 550. 15. 27. f. 561. 5. II. 36. 23. 247. 12. 13. f. 308. 21. ad 26.

Episcopus: Episcopatus Regni Neapolis soleat esse tenues II. 387. 8. III. 169. 5. IV. 239. 13. Episcopatus interdum a laicis occupati II. 277. 17. 18. Venales facti III. 500. 17. Cum datur Episcopatus loci feudalit, quae ratio habenda sit domini directi II. 459. 13. ad 17. De Episcopatibus disponere est de regalibus Papae II. 486. 23. Principes ut sic non habent quod se illis immisceant II. 254. 30. f. 506. 9. III. 495. 9. Aliqui promoti opera Principum III. 355. 8. f. 358. 16. Quod Imperator Graecus posset Episcopatum in Archiepiscopatu vertere II. 482. 13. Episcopatus significatus per visionem libri III. 410. 34. Episcopatus est beneficium curatum, & quomodo III. 248. 39. Episcopatus est parochus parochorum suae Diocesis IV. 22. 10. Proficit Episcopatus dari iis, qui a pueritia educati sunt in Ecclesia III. 17. 31. f. 24. 29. f. 105. 42. ad 45. f. 552. 3. fol. 556. 10. f. 364. 30. 33. 36. f. 378. 3. f. 381. 13. 17. Privare urbem Episcopatu potest Papa III. 161. 24. Populi augmentum, vel diversus linguae non est causa erigendi novos Episcopatus III. 247. 35. Episcopatus, seu Episcopum domus Episcopalis III. 124. 38. f. 370. 43. Ibi residere debet Episcopus. III. 352. 2. IV. 97. 5. Titularis Episcopatus I. 231. 24. f. 255. 4. f. 334. 10. II. 189. 8. III. 150. 42. IV. 307. 28. ad 33. Non est incompatibilis IV. 40. 13. f. 154. 23. Episcopatus non est inve-

dendus militari modo III. 164. 28. 30. Nec dandus acufato, nec ei, qui non est ritē ordinatus III. 126. 44. f. 128. 48. Bonum est interdum dari incolae loci III. 379. 6. Episcopatus, & Dioceses divisae Ecclesiae IV. 101. 12. Magna cautela procedendum in tradeo Episcopatus III. 37. 37. f. 43. 51. fol. 264. 31. ad 35.

Episcopi: Episcopi sunt successores Apostolorum I. 8. 14. f. 17. 1. f. 200. 33. f. 548. 8. IV. 239. 13. Positi sunt a Spiritu Sancto III. 66. 5. Dicitur etiam Vicarii D. Petri II. 273. 6. Sexdecim qualitates in eis desiderat Apostolus III. 39. 41. 42. Vicia quaeque habent, statim imolentur III. 41. 43. ad 46. III. 40. 43. 46. IV. 16. 20. Suos stellas firmamenti Ecclesiae III. 201. 45. Olim omnes Episcopi vocabantur Papae III. 195. 30. f. 212. 16. Debeat vita, & doctrina clarescere III. 407. 13. Episcopus est in Ecclesia, & contra IV. 89. 11. f. 332. 9. Dicitur sanctus Sacerdos IV. 308. 32. Summus Sacerdos III. 213. 18. IV. 14. 14. Interdum dicitur Presbyter IV. 199. 6. Episcopo propter dignitatem plura competunt, quam non aliis III. 111. 15. Dicitur *Dei gratia* Episcopus III. 127. 47. In qualibet Diocesi unus tantum Episcopus esse debet III. 247. 36. fol. 404. 22. Episcopi vacantes post habitum Episcopatum, vel recusati a populo I. 77. 9. f. 34. 1. 59. 28. f. 65. 6. f. 77. 9. f. 94. 18. f. 133. 11. f. 37. 18. fol. 183. 14. f. 178. 4. III. 237. 10. f. 264. 31. f. 348. 18. Possunt esse Vicarii aliorum Episcoporum III. 247. 34. f. 404. 22. De illis loquuntur varii canonici I. 64. 27. f. 76. 8. f. 77. 11. f. 133. 13. f. 137. 18. f. 150. 25. 26. f. 160. 20. 25. f. 178. 4. f. 173. 19. II. 237. 16. III. 380. 9. Non impeditur morari in aliena urbe I. 250. 18. f. 335. 11. Aliis Episcopis commendati I. 184. 18. Non iuvant alienas Sedes I. 64. 2. f. 150. 25. f. 160. 30. Uxorati facti Episcopi I. 127. 29. f. 144. 5. f. 157. 10. f. 158. 14. f. 321. 8. fol. 374. 22. f. 460. 23. f. 567. 27. III. 355. 8. f. 358. 15. ad 19. Cuncti Episcopi III. 191. 12. III. 135. 10. Leves, & inepti I. 95. 20. f. 128. 34. f. 173. 19. fol. 267. 26. II. 271. 3. f. 277. 17. ad 21. Episcopi non debent esse personae viles II. 250. 22. III. 128. 48. Episcopi illegitimi nati I. 329. 33. f. 338. 21. fol. 465. 5. II. 163. 18. III. 141. 21. 22. Ex paupere officio facti Episcopi III. 170. 6. f. 361. 21. Episcopus ridiculus ex cursu I. 128. 34. Ex inficitia lingua latine III. 410. 35. Episcopi Romani ad iudicium vocati I. 314. 21. f. 320. 5. f. 345. 8. In monasterium detrusi II. 189. 9. Carceri injecti I. 314. 30. f. 337. 20. f. 370. 9. f. 419. 6. f. 531. 5. III. 123. 37. f. 441. 23. 25. Ex Curia suscepti I. 96. 21. fol. 118. 7. f. 169. 11. Crebrius ex monasteriis assumpti I. 129. 36. f. 433. 39. 45. f. 443. 14. Quidam improbandi, monachum fieri Episcopum I. 491. 36. Ex Aula suscepti III. 364. 29. 30. f. 369. 40. De Palatio Principis assumendi non sunt, nisi digni I. 89. 5. fol. 273. 28. 29. f. 294. 13. II. 154. 21. f. 251. 23. fol. 277. 19. III. 94. 17. f. 113. 14. f. 361. 22. 28. fol. 496. 10. Nec proveri ad commendationem Principum I. 302. 33. f. 392. 3. f. 399. 16. f. 455. 10. II. 276. 16. ad 20. III. 361. 22. f. 364. 29. f. 367. 35. 41. fol. 386. 23.

Episcopi: in parvis locis non ponendi Episcopi I. 482. 14. III. 169. 14. IV. 199. 7. Beare locum Sac-

cedit dignitate, idest ibi ponere Episcopum III. 141. 21. Siue Papæ auctoritate ouillus consecrari potest Episcopum I. 396. 7. Bonum est consecrationem oon differri I. 402. 28. Fiatque die Dominico I. 396. 6. f. 85. 27. Tres Episcopi eam debent perficere: Olim unus, vel duofatis erant II. 240. 23. f. 243. 3. IV. 20. 2. An decet Papam exire Episcopos consecrare I. 396. 6. ad 14. Debeant consecrari in sua Ecclesia III. 164. 28. f. 354. 6. Vel in Metropolitana II. 199. 6. III. 283. 16. Inuitis nemo præfici debet I. 128. 33. f. 135. 11. 17. 18. f. 292. 5. f. 381. 3. f. 399. 17. f. 454. 6. f. 509. 36. II. 236. 13. 16. f. 493. 9. III. 43. 49. f. 60. 35. f. 113. 24. ad 24. f. 164. 28. 30. f. 168. 2. f. 155. 10. ad 14. fol. 264. 31. f. 338. 13. 15. f. 349. 39. f. 367. 36. f. 434. 37. Nam omnibus placere debet, cui est ab omnibus obediendum III. 400. 10. 11. Tameo non est dandus eis, quem ipsi volunt II. 240. 23. III. 118. 24. Videntur Episcopo alius non superintrudendus I. 64. 3. f. 82. 13. f. 90. 7. f. 93. 15. 19. f. 128. 33. f. 174. 37. f. 335. 13. f. 414. 26. III. 30. 19. f. 164. 28. ad 30. f. 228. 51. Episcopi debent sibi mutuo optulari I. 110. 25. f. 193. 13. f. 216. 29. 31. Indiscussis, & signavi non debent proveri III. 256. 14. IV. 200. 9. Factus Episcopus debet examinari I. 273. 28. f. 300. 29. f. 302. 34. 35. Bullas suscipere II. 199. 6. 7. 8. Metropolitanoo præstare II. 199. 6. III. 503. 25. Episcopus honorandus est etiam i Papa I. 187. 30. f. 539. 24. II. 57. 17. f. 168. 26. f. 295. 30. Est primus civis sum orbis II. 380. 24. III. 267. 37. Est pars publicæ quietis, interesse Principis illum non habere infensum II. 310. 26. f. 510. 20. III. 427. 21. 22. 28. f. 511. 40. Solus Papa deponere potest Episcopum III. 197. 34. Episcopo deposito, vel renuntianti, debetur congrua pro victu II. 189. 8. ad 10. f. 191. 15. Episcopi facti in ætate puerili I. 335. 13. V. *Ætas*. Quidam oon baptizatus factus Episcopus I. 89. 4. III. 99. 19. Alius una die Diaconatus, & Præbiteratus Episcopatum sumens III. 124. 14. An sit necessaria in eo pericula idiomatis loci III. 55. 22. V. *Idiomata*. A solo Papâ judicatur III. 299. 26. 27. Aliqui Episcopi ob metum Regum oon recta operantes III. 1. 6. 41. f. 135. 9. f. 142. 25. f. 369. 41. Episcopi se habent ut iudices in urbibus, Papa ut rex in Regno III. 297. 22. Præferebantur olim Cardinalibus IV. 51. 51. Episcopis præferebantur Exocathedri Constantinopolis III. 391. 35. Jurant tui jura sua Ecclesie III. 495. 8. Et Ecclesie Romanæ II. 169. 28. In Francia jurant fidelitatem Regi III. 418. 5. Eis caput submittere Imperator III. 497. 13. fol. 502. 23.

Episcopi potestas, officium &c. Episcopus est Princeps I. 317. 28. II. 380. 23. Nec habet minorem auctoritatem in sua Diocesi quoad spiritualia, quàm Princeps quoad temporalia I. 327. 28. Potest Principes laicos sue Diocesis punire. An Regem excommunicare II. 380. 23. An dare literas naturalitatis pro beneficiis I. 327. 28. Si habet ditionem temporalem, in ea potest, quàm Princeps secularis potest II. 54. 82. 14. IV. 47. 30. Debet esse Ecclesie utilis, Regno præficius, Regi fidelis III. 363. 26. Decet eum legationis officio fungi pro utilitate publica III. 442. 6. Simè jurisdictione saltem habituali non potest creari Episcopus II. 168. 25. An ejus jurisdictio sit à Pro

III. 195. 19. IV. 220. 15. Est à Spiritu Sancto per ministerium hominum IV. 199. 8. Initium sumit à D. Petro II. 233. 6. f. 266. 24. Provenit à Papâ I. 220. 38. f. 503. 19. II. 168. 25. f. 236. 6. f. 266. 24. IV. 220. 15. An possit in sua Diocesi quantumpatriarcha in suo districtu I. 81. 21. Omnia potest, quæ oon sunt reservata I. 527. 28. Episcopus non est Papa in sua Diocesi III. 326. 48. Potestatem habet in omnes Ecclesias sue Diocesis, & personas Ecclesiasticas I. 370. 10. 11. Executor est omnium piarum voluntatum III. 481. 12. f. 485. 21. Quando eas commutare possit III. 487. 26. An ei liceat militaria tractare II. 54. 12. 14. Episcopo serviens, servit Ecclesie III. 291. 14. Indigna Episcopalia oon alios decet IV. 52. 8. Episcopus non potest sibi eligere successorem I. 199. 31. f. 335. 13. III. 321. 20. ad 34. Olim id fiebat II. 235. 12. f. 421. 1. III. 345. 31. Et possit etiam fieri nunc cum assensu Papæ II. 231. 12. Val successeo remproponere I. 355. 1. f. 364. 31. Debet habere curam pauperum III. 74. 23. f. 78. 32. V. *Pauperes*. Est iudex privilegiorum sui Ecclesie III. 315. 45. Est admioistratoor booorum Ecclesie I. 14. 28. f. 17. 1. fol. 35. 3. II. 159. 3. 5. f. 163. 13. III. 66. 5. ad 12. f. 88. 28. Non potest eligi ad aliam Ecclesiam, sed postulari III. 342. 23. Nil potest exigere pro beneficiis, & ordinibus II. 204. 18. f. 212. 13. Quid circa Aonatas III. 212. 14. 18. Quid circa spolia Clericorum III. 460. 6. Est collator beneficiorum sui Diocesis I. 502. 14. 19. II. 167. 23. 25. f. 287. 10. 11. Die dominico Ecclesiam adeat IV. 97. 5. In rebus arduis consilium Cleri requirit III. 159. 15. Potest ubique in Diocesi pro tribuuali sedere IV. 97. 5. Contrâ jus commune oil decernere valat II. 114. 18. 21. Est alligatus sui Ecclesie IV. 312. 2. V. *Matrimonium*. Episcopi continentur in rebus, in quibus Papa continentur III. 378. 4. f. 497. 12. Et si detrahatur potestas, fit Papæ miouatur. Nam vocati sunt in partem sollicitudinis. V. *Papa*. Episcopus visitare debet Diocesim IV. 350. 1. Congrua Episcopalis est scut. mille IV. 239. 14. Superfluum nomine quid intelligatur, & quibus, ac quo in loco debeat ea applicare II. 162. 9. ad 12. An teneatur ad residendum de iure divino IV. 200. 11. ad 21. f. 218. 10. ad 32. Io eo electa est industria personæ IV. 201. 14. f. 207. 5. f. 355. 18. Si quid non potest facere per sa, debet per alium IV. 88. 6. Indiget adiutoribus, & mediis, quibus possit eis præmia largiri IV. 422. 4. 5. Ejus interest, ne beneficiis simplicibus ingeratur onus residendi IV. 141. 2. ad 5. Defuncto Episcopo unus ex Coepiscopis provincie ibat, ut funeri assisteret III. 461. 7. Metropolitanus mittebat Visitatorem pro electione novi præfatus I. 302. 33. f. 309. 16. Inventarium rerum Ecclesie fiat à oovo Episcopo III. 355. 8.

S. Epiphanius Salminæ in Cypro Episcopus, Phenix, Monachus in Ægypto, quinque idiomatum peritus, Panarium contrâ hæreses composuit: ordinat unâ die ad Diaconatum, & Presbyteratum Paulinianum relucantem: Contentionem habuic cum Joanne Hierosolymitano, qui eum etiam de hæresi Antropomorphitarum carpebat, & alia de eo I. 105. 13. fol. 109. 21. fol. 117. 4. 5. fol. 217. 31. IV. 25. 17. Ipse Epiphanius fuit unâ die promotus ad Diaconatum, Presbyteratum, & Episcopatum III.

RERUM, & VERBORUM.

18. 14. In Concilio Cyprio damnat libros Origenis III. 522. 8.
- Epiphanius* Episcopus Constantiopolis quomodo electus II. 236. 13. Volebat ordinare Constantinopoli Paulum Antiochenum, sed ei resisterunt Legati Hormisdas Pape: fuit bonus Catholicus I. 170. 14. fol. 172. 22.
- S. Epiphanius* Ticiensis missus pluribus Legatus ad Principes pro utilitate publica III. 442. 6.
- Epheesium* Concilium damothæresim, & libros Nestorii I. 123. 13. III. 522. 8. Interfuit ei S. Cyrillus Alexandrinus ut Legatus Pape I. 138. 10. Concilium hoc iussit nihil innovari quoad plures Ecclesias, quas quidam Episcopi habebant I. 138. 21. IV. 91. 26. f. 222. 9. In eo non fuerunt dictata decreta de matritate Deipere, sed lecti Anathematismi D. Cyrilli Legati. Papa quid mandaverit alia sua Legatus ad Concilium missus II. 56. 17. Alia de eo II. 59. 23. IV. 96. 2. f. 344. 14. 15.
- Ercellus* philosophabatur omnia deplorando, Democritus ridendo IV. 335. 20.
- Erasius* quomodo electus successore S. Augustini II. 235. 12. f. 237. 16.
- Erasmus* præsentatur à Mathildâ Reginâ Angliæ ad Abbatem Malmesberiensem I. 400. 20.
- Eberhardus* Augustinus fit Patriarcha Aquilejensis I. 402. 26.
- Eres* Arelatenfis depositus à Constantio Duce Imper. I. 128. 32. Ejus probitas, ac tota illius rerum lericum cum Papa Zosimo, & alia propter Pelagium, & Cælestium &c. III. 332. I. ad 19. factus inde Episcopus in Hispania III. 339. 16.
- Eusebius* Archiepiscopus Lundenfis successorem habuit Abalonem consanguineum I. 202. 37.
- Estampensis* Conciliabulum reintituit Gauridum Carnoten. quem Papa deposuerat I. 390. 28.
- Ætas* 30. annorum necessaria ad Episcopatum, exposita in Archiepiscopo Capuano I. 507. 29. Hugo quinquennis factus Episcopus IV. 118. 4. Nepos Regis Aragonie exclusus ab Episcopatu ob puerilem ætatem III. 37. 28. Pueria, imò & nec adolefcentibus dandi sunt Episcopatus I. 335. 13. f. 334. 3. Ætasanonica est una ex conditionibus requisitis in Beneficio II. 47. 21. III. 62. 38. Super defectu ætatis Ecclesia dispensare potest ad beneficia II. 154. 18. IV. 264. 14. 15. Anni 14. sufficiunt ad beneficium simplex, imò & minor ætas, si fundator ita disposuit IV. 5. 10. fol. 40. 12. f. 152. 9. f. 264. 15. Non desunt anni ei, qui consummavit ætatem gloriæ dignitate IV. 16. 28. Ad Canonicatum Collegiatæ sufficiunt 14. anni IV. 40. 12. f. 120. 8. Pueria, & immatura beneficia non sunt danda I. 382. 2. IV. 20. 2. f. 118. 4. f. 172. 2. f. 260. 1. f. 264. 14. 15. Pueri sunt 7. majores, & 14. anno minores IV. 264. 25. Septennium de jure antiqua satis erat ad beneficium IV. 40. 12. Presbyter factus 30. annum agens videbatur adolefcent I. 109. 21. f. 211. 26.
- Estarius* Scriba Caroli Magni exarat donationem, ab ipso factam Sedi Apostolicæ II. 331. 44. fol. 338. 3.
- Etheici* stipendia suis Sacerdotibus pendebant I. 12. 23. Libros pravæ lectionis prohibebant III. 519. 4. 5.
- Eugenius* Antiochenus, an ordinaverit Jo. Chrysostomum I. 118. 7. Designatus in successorem à Paulino Antecessore III. 345. 31.
- S. Eutharius* honorificè loquens de Papâ ut pastore pastorum III. 222. 39. Habuit uxorem III. 359. 18.
- Eudoxia* uxor Arcadii Imperatoris, pro Severiano Gabalensis filium suum Theodosium supplicem posuit ad pedes Chrysostomi I. 199. 9.
- Eudocia* uxor Theodosii edificat Ecclesiam in Palæstina, cui præfuit Gabrielem Monachum II. 306. 17. Ei Hierosolymis versanti, quidam plauserunt verû Scripturam accomodatitè III. 28. 35.
- Eugenius P.P.* 3. ei describit S. Bernardus, qualis debeat esse Papa I. 419. 31. Recusit transferre quoddam Episcopum ad aliam Ecclesiam I. 454. 6. III. 242. 23. f. 246. 31. Dat Ludovico 7. indultum conferendi quasdam præbendas III. 433. 36.
- Eugenius P.P.* 4. resistit fortiter Pragmaticæ Sanctioni, reservationes Apostolicas tuetur II. 9. 18. 19. 24., & potestatem Apostolicam disponendi de cunctis beneficiis II. 284. 4. III. 300. 30. Conciliabuli Basilienfis attentata damnat II. 11. 22. Dat Majoricenfibus indultum excommunicum extraneorum à beneficiis II. 71. 11. f. 15. 22. Alia de eo II. 247. 12. f. 249. 17. f. 350. 23. f. 37. 21. f. 440. 1. III. 95. 21. fol. 130. 56.
- Eulalius* Syracusanus suadet D. Fulgentio, nè Thebaidem pergat, quia regio illa Papæ non communicabat I. 166. 1.
- S. Eulogius* Cordubensis elect. Archiepiscopus Tolætan. martyr occubuit. Scripsit itinerarium suum peregrinationis, & historiam Martyrum Cordubensium I. 196. 17.
- Euphrasius* Arvernenfis pensionem de suis bonis dedit ad vicum Quintiano Rutenensi II. 194. 22.
- Euphrasius* ex Hierosolymis fit Episcopus Antiochenus I. 169. 12. 20.
- Euphronius* Cappadox Episcopus Antiochenus I. 172. 20.
- Euphronius* Caloniensis in Oriente duas inimicis tenens Episcopatus, quod rectè fieri D. Basilii tuitus est I. 59. 29. IV. 132. 9. 13. f. 322. 9.
- Eustasius* Sidenfis translatus de Beremensi Ecclesiâ ad Antiochenam I. 60. 30. fol. 172. 20. Interfuit Concilio I. Nicæno I. 69. 16.
- Eustasius* translatus de Myrensi Ecclesiâ ad Thessalonicensem I. 60. 30.
- Eustorgius* Græcus à Papâ fit Episcopus Mediolani, ubi baptizavit, instruxit, & Diaconum scilicet S. Flavianum Panaonium, postea Episcopum Hispalensem I. 168. 7.
- Eusebius* Alexandrinus factus Episcopus Laodicenus I. 50. 5.
- Eusebius* Cremonensis Abbas Monasterii Bethlehemitici I. 106. 16.
- Eusebius* Episcopus Doryleus libros Nestorii, & Pauli Samosatani prohibuit III. 521. 6.
- Eusebius* Emelenus ex Edessa, designatus Episcopus Alexandrinus I. 76. 8. f. 88. 3. III. 162. 25.
- Eusebius* Nicomedienfis Arrianorum signifier, auctor depositionis D. Athanasii I. 88. 3. Pluribus mutavit Sedem I. 484. 14. II. 250. 21.
- Eusebius* Episcopus Berithensis, inde Nicomedienfis, postea Constantinianus I. 98. 26.
- Eusebius* Episcopus Pelusiacus, delatus S. Cyrillo Alexand.

- xand. quod non invigilasset super Oeconomo regum Ecclesiam III. 71. 17.
- Eusebius** Samosatenus sub militari amicitia visitans Ecclesiam jussu Concilii Antiocheni, constituit in eis Episcopos Catholicos I. 92. 12. II. 243. 13.
- Euthymius** Amasenus Episcopus Constantinopolitani I. 28. 26. f. 173. 24.
- S. Euthymius** Armenus, Lectoratu in patriâ insignitus, inde incoluit Lauram Pharaon, & Monasteria Palestinae. Habuit discipulos Heliam Hierosolymitanum, & S. Sabam I. 175. 30.
- Euthymius** praefectus Monasteriorum, inde Patriarcha Constantinopolitani III. 187. 9.
- Eutropius** a digit Theophilum Alexandrinum, ut conficeret Chrysostomum, aliis responderet accusationibus in folio descriptis I. 119. 8.
- Exactiones** pecuniarum in beneficiorum, & ordinum collatione V. *Annae*. V. *Consecratio*. V. *Manus*.
- Examen**. Examinandi sunt Clerici, antequam admittantur ad ordines, & beneficia I. 273. 18. fol. 300. 39. f. 302. 34. 35. III. 256. 14. f. 295. 8. V. *Clerici*. V. *Episcopus*.
- Exarchatus** Ravennae, quondam, & an jussu fundatus fuerit, & quoto tempore duraverit, quasque Civitates complecteretur II. 319. 40. 41. 42. 6331. 43. f. 338. 1. f. 339. 4. Gracis illum representantur Pipinus non amittit, sed illum Papae dedit II. 330. 43. Comprehensus in donatione Caroli Magni, facta Papae II. 331. 44. Et in diplomatis Ludovici Pii II. 338. 2.
- Othonis Magni** II. 339. 4. Et Othonis 4. II. 340. 9. Eum Papae subtraxerat Antipholus Longobardorum Rex, ad restitutionem coactus à Pipino II. 348. 28.
- Exarchum** freti potentia Praefulus Ravennae resistentem contra Papam II. 261. 25. Exarchus faventes Patriarchis Gradenis contra Aquilejensem I. 180. 6. Exarchus capsus auro faveat Paschali pro Papatu I. 179. 3. Alia I. 324. 20. II. 320. 18.
- Exceptio** firmat regulam in contrarium rog. 10. f. 466. 7. II. 153. 7. III. 154. 5. IV. 67. 13. f. 100. 11. 13. f. 165. 3. f. 352. 7. Exceptio est de regula, & debet aliquod operari, na sit alioquin IV. 261. 4.
- Enecessaria** corrigendus est scibi est: non ideo tamen spolianda est Ecclesia suis juribus, & libertate I. 351. 27. 34. II. 22. 12. & 19. fol. 42. 9. fol. 195. 24. fol. 301. 5. fol. 341. 37. III. 202. 49. fol. 429. 25. f. 436. 42. 43. f. 472. 33. 34. IV. 76. 11. IV. 168. 26. Per exitum interduinque Patres locuti sunt III. 69. 13. 14. f. 206. 1. 2. 3. IV. 246. 3. 4.
- Excommunicatio** vibrata contra incesum reum I. 39. 10. f. 106. 15. & Adultarii I. 391. 32. Clericum recedentem à sua Ecclesia I. 171. 37. Impedientes libertatem electionis canonice I. 469. 18. III. 370. 43. Non recipientes Episcopum I. 136. 15. Non obediens Episcopo I. 157. 9. f. 186. 24. Episcopatum sumentem sine assensu Papae II. 204. 21. Nolentem consecrare Episcopum ritè electum I. 287. 27. Praefectum Abbatem Monasterio exempto I. 286. 24. Non competentem ad Concilium I. 336. 15. Affectantem Episcopatum I. 394. 1. Proditores urbis I. 337. 20. III. 142. 23. Uxorem dimittentem alius superinducta I. 371. 15. Suscipientes beneficia de manu laicorum II. 22. 17. Accipientem Episcopatum auctoritate regia II. 330. 43. Eum accipientem sine assensu regio, ubi peti debuit III. 510. 38. Episcopum recipientem alienum Clericum III. 148. 38. Episcopos mala regi consilia dantes III. 369. 47. Usurpantes spolia Clericorum III. 459. 2. ad 4. fol. 464. 13. 14. Arrendatores officii sigilli Episcopalis II. 204. 21. Occupatores bonorum Ecclesiarum III. 131. 3. Adversus quos invocentur maledictiones plimii II. 10. 30. 6. Contrà vocantes quemdam presbyterum, in supposito, quod esset male ordinatus I. 106. 26. Contrà appellantes Episcopum Constantinopolitani Occumenicum III. 184. 3.
- Excommunicatio**: Quidam plures excommunicatus III. 105. 43. Turba hominum simul excommunicatione plexa III. 133. 5. Episcopi maledictiones, vel censuris plectentes urbes, & populos III. 132. 5. Excommunicatio carnis Ecclesiastica sepultura II. 436. 17. Exclusus ab officio regendi regem I. 372. 17. Beneficia excommunicato non est fas adscribere I. 302. 23. II. 154. 18. III. 17. 33. f. 38. 39. f. 62. 38. Quidam excommunicatus suscipiens Episcopatum I. 301. 32. Excommunicatus ab uno Episcopo, ab alio non suscipiatur I. 482. 14. Perpetua lata excommunicatio contrà agentes quidquam ibi prohibuit III. 137. 13. Concilium Toletan. mandans recipi in communionem, quos Rex in gratiam receperat I. 235. 25.
- Excommunicati** Principes. Rex ob ajeetam uxorem I. 389. 26. Alius ob impeditum Episcopum, ne illum Episcopatum assequeretur III. 506. 31. Alius in casu simili III. 509. 36. Plures Reges Aragonii, ob occupatum Siciliam II. 448. 11. 12. Dux Austriae ob carceratum Cardinalem II. 35. 21. Principes Normanni ob occupatas terras Ecclesiae II. 319. 16. f. 324. 28. f. 334. 51. fol. 392. 18. Rex contentius excommunicationem I. 531. 6. Alius citò mortuus in excommunicatione II. 436. 17. Alius idem infortunio expertus II. 445. 11. Dux Neapolis excommunicatus à Papâ II. 345. 21. f. 397. 27. Carolus 3. Rex Neapolis II. 436. 17. Fredericus 2. Imper. excommunicatus, & depositus II. 425. 27. ad 31. Joanna 1. Regina Neapol. excommunicata, & deposita II. 436. 16. 17. Imperator excommunicatus ab Episcopo III. 123. 37. Filius Regis ab Archiepiscopo III. 121. 2. An Episcopus possit Regem excommunicare II. 380. 23. In Patriarchas vibrata censura II. 105. 43. f. 116. 16. 17. f. 118. 3. Archiepiscopi Colonien. & Treviren. excommunicati, & depositi, retorquentes anathema III. 372. 48. 49. Quidam in partibus Orientis, & Dalmatiae censuris plexi à D. Gregorio II. 293. 23. III. 216. 26. 27.
- Exemplum**: Factis, & exemplis non est judicandum, sed legibus I. 277. 1. Quae sunt ac necessitate, non sunt in exemplum trahenda. Facilius sunt, quae praecedens exemplum similis facti habent I. 468. 14. Exemplis non limitantur regulae III. 79. 14. Exemplum suo debet Princeps alios premere in observantia legum III. 323. 59. 41. In exemplum non sunt trahenda; quae ex speciali oeconomia, vel divina inspiratione, vel alias contra solum rerum ordinem facta sunt III. 345. 31. f. 358. 15. 18. f. 361. 20. 21.
- Exequatur** Regium. V. *Assensus Regius*, & V. *Neapolis*.
- Exhibitor** Dux Neapolis occisus à populo, quia deleverat ad Gracos II. 319. 40. 42.
- Exitus** actus probat I. 170. 12.

RERUM, & VERBORUM.

Excoꝛatuli erant veluti Cardinales Patriarche Constantinopolis. Præcedebant Episcopis. Et quo honore fuerint affecti in Concil. Florentino III. 391. 25.

Expectatio: Papa dare potest jus ad beneficia vacatura 1500. 8. Erant in usu in Angliâ tempore Gregorii II. 1. 543. 39. Tridenti sub Callisto 3. III. 411. 36. Eas late concedebat Petrus de Luna I. 550. 16. Concilium Basileum ipsas improbat II. 3. 14. 121. 82. & Pragmatica sanctio II. 11. 23. f. 51. 2. Card. Carvajal resistit in Consistorio, ne aboleretur expectativum II. 36. 25. quod ad eas in Sabaudia non admitantur extranei ex privilegio II. 103. 13. sub decreto Tridentini, excludente illas; non clauduntur primæ preces Imper. II. 311. 30. Coadiutor licet concedatur ex causa II. 26. 26. Coadiutores fuerunt S. Alexander Narcissii Hierosol. Anatolius Theotegni Cæsariensis. 150. 4. 5. Augustinus Valerii Hipponensis. 1. 222. 17. 21. Macharius junior, Machariolensis Antiocheni I. 356. 1. Plures Episcopi sibi successores designaverunt III. 345. 31.

Exploratores sunt utiles reipublicæ. Aliqui Principes fuerunt munici in eis præmiandis III. 479. 26.

Extraneus: Quid significetur per extraneos I. 10. 18. f. 31. 25. f. 447. 29. II. 372. 1. ad 26. III. 338. 14. Secundum naturam nullus est indigena, nec extraneus II. 373. 5. Extranei sunt interdum Principi suspecti III. 417. 21. ad 29. Non est dogma politicum generale, quod extranei sint ab officiis secularibus arceendi, sed potius admittendi I. 35. 18. ad 22. f. 515. 4. f. 564. 16. ad 19. II. 142. 26. 17. Alicubi admittuntur etiam ad Regnum I. 209. 12 ad 18. f. 348. 16. ad 35. Pluribus in locis civitate donati I. 109. 12. 13. f. 335. 23. f. 349. 20. f. 514. 16. V. Civis. Contraria III. 241. 20. Interdum sunt opportuniore ad publica officia I. 107. 8. 9. f. 249. 30. 21. Aliquam leges jubent ea committi extraneis I. 351. 19. II. 102. 26. Cæteris paribus extraneis præferendi sunt indigenæ in rebus secularibus III. 141. 20. Socialis humanitas poscit, quod amplectamur extraneos I. 209. 12. In Moscovia an habeant accessum I. 812. 17. Utile est superioribus, quod eis etiam ab extraneis deserviant II. 188. 6. Extraneis non mensuratur limitibus regnorum quoad res ecclesiasticas III. 425. 17. 18. Christiani sunt unum in Christo, nec inter eos datur ratio indigenæ, vel extranei, quoad res sacras, præsertim inter Clericos I. 24. 17. ad 20. f. 42. 19. 30. f. 76. 88. f. 385. 11. Amplectentes legem Moyse non erant extranei apud Hebræos II. 376. 11. III. 7. 11. Extraneitas ratione fidei excludit à Regno, & Sacerdotio III. 3. 6. ad 13. Ad elemosynas extranei debent admitti I. 10. 8. f. 21. 15. f. 37. 7. 8. II. 161. 6. ad 22. f. 536. 15.

Extranei quoad beneficia. Usque nunc ad beneficia Regni Neapolis paterunt extranei II. 375. 10. Nullibi usque ad seculum 14. & 15. actum est de excludendo extraneos à beneficiis I. 529. 1. f. 545. 1. II. 4. 4. 5. III. 420. 7. De traditione Apostolica est, quod etiam extranei admittantur ad beneficia I. 30. 32. 33. Eorum exclusio divino, & humano juri est inimica I. 540. 32. f. 546. 3. 4. II. 4. 4. Frivolis motivis innititur I. 479. 6. f. 507. 19. f. 548. 8. 10. II. 402. 2. Prejudicat unitati Christiane II. 93. 26. ad 31. Deum offendit III. 37.

27. III. 513. 43. ad 48. Nulla lex datur, quæ excludat à beneficiis extraneos II. 527. 1. III. 413. 12. 13. 15. Potius jura illos admittunt III. 127. 45. fol. 245. 29. f. 315. 21. 23. Et de jure communi admittendi sunt II. 155. 22. 23. f. 279. 13. III. 117. 45. f. 245. 20. f. 419. 4. f. 421. 9. ad 13. f. 451. 23. Et ipsi quoque habent jus ad eadem III. 119. 39. f. 77. 18. Nec per hoc induuntur tertii III. 315. 21. Nec admittuntur de plenitudine potestatis, sed via ordinaria III. 315. 22. Eos excludere à beneficiis, non est jus regium II. 483. 17. 18. III. 492. 3. ad 8. Statuta laicorum eos excludentia, irrita sunt I. 494. 44. fol. 554. 24. ad 27. II. 709. 9. f. 85. 4. 5. f. 95. 34. 35. f. 104. 10. f. 104. 17. f. 114. 17. 20. 21. f. 112. 7. f. 115. 17. f. 126. 21. f. 137. 12. f. 144. 32. f. 145. 35. f. 153. 16. f. 495. 17. 18. f. 499. 16. III. 57. 26. f. 418. 3. f. 421. 9. 11. fol. 492. 3. Solo privilegio Pontificio excludi possunt II. 69. 5. fol. 77. 26. 27. f. 80. 34. f. 92. 24. 25. f. 100. 6. fol. 105. 21. ad 23. f. 111. 13. fol. 116. 32. 4. f. 122. 6. f. 141. 23. f. 144. 39. f. 381. 15. III. 285. 40. f. 418. 4. f. 423. 12. 16. f. 430. 29. f. 493. 2. ad 8. Vel consuetudo immemorabilis cum fama privilegii III. 419. 4. 6. An eam exclusionem jubere possit Concilii generale III. 412. 11. Varia indulta Pontificum de hacre II. 31. 7. f. 37. 28. 29. fol. 68. 4. ad 11. f. 76. 24. f. 78. 31. f. 100. 6. f. 153. 15. III. 47. 1. 2.

Extranei. In locis, induta habentibus, adhuc plures vie sunt admittendi extraneos III. 419. 5. An reges eedere possint libertati admittendi extraneos ad beneficia sui patronatus III. 495. 8. Papa intendit cuique beneficium dare in patria: hujusque taciturnitas subreptitia est II. 153. 13. Cæteris paribus beneficia danda indigenis potius, quam extraneis, & an cætera sint paria, nec ne, Collatoris est judicare I. 15. 30. f. 61. 31. V. Paritas. Extranei interdum sunt apiores ad beneficia I. 69. 10. f. 517. 11. 13. f. 521. 19. fol. 561. 9. Pro extraneis aliquando censetur, qui non sunt de gremio Ecclesie, tamen si natiivi illius loci III. 366. 33. ad 36. f. 397. 4. f. 414. 16. 17. Nullus eam non vocat extraneos eos solos, qui non sunt de tali Regno, vel Provincia, sed qui non sunt de tali loco, urbe, oppido, etiam si orti in illo Regno, Provincia I. 310. 18. 19. f. 459. 19. f. 470. 21. II. 81. 37. f. 85. 3. f. 91. 19. f. 100. 5. f. 105. 22. f. 123. 5. f. 228. 26. fol. 372. 2. f. 466. 5. III. 51. 13. f. 613. 37. f. 111. 6. fol. 138. 12. f. 244. 26. f. 284. 37. f. 336. 10. 14. f. 414. 16. ad 20. Ob solam extraneitatem non est fas Principi obitare promotioni extraneorum ad beneficia: est possit contra eos excipere ex rationabili causa II. 491. 5. ad 30. III. 513. 43. ad 48. V. Assensus Regius. V. Principes.

S. Exuperius Tolosanus pauper, in pauperes liberalis, in pauperibus valis conserabat I. 121. 3. fol. 38. 8. 9.

Ecce Rex Hispan. interest Concil. Toletan. ubi depositus fuit Sisubus conspirator in ejus vitam I. 191. 5.

F

Fabianus Papa electus indicio cælestis columbæ II. 57. 4. Septem Diaconos depusavit, qui Romæ curam pauperum haberent III. 79. 33.

Fa-

Fabrica S. Petri, ejusque Tribunal: In Basilicâ Vaticanâ requiescit Corpus D. Petri. Eam erecit Constantinus Imper. Injuria temporis quatam renovare cogitavit Julius Papa 2. Illuc olim donaria pecuniarum, & auri à Christianis longè positis mittebantur. Julius ei applicavit legata pia, vaga, incerta, & incapacibus relicta, erecitque Tribunal Fabricæ ipsius Basilicæ. Simile quid est Venetiis pro Fabrica D. Marci III. 475. 1. Magna est sumptuositas hujus Basilicæ, quam laudant omnes boni: aliqui mali ex invidia ei detrachunt, abutentes verbis D. Beroardi, qui potius ejus gloriam complaudunt: improbat enim vanitates, & ineptias in Ecclesiis politas, oratum verb earum laudat III. 476. 2. 3. Ecclesias ornare sanctum, & laudabile opus est bonæ virtutis, religionis, & liberalitatis III. 477. 4. 5. f. 480. 10. Templum Hierosolymitanum quàm fuerit sumptuosum: innumera ejus vasa aurea, & argentea: immensa pecunia summa, qua constructum est, & auro undique ornatum: non sine magno mysterio III. 475. 1. 5. 6. 8. 11. Tabernaculum Hebraicum quanta sumptuositate fuerit erectum, populo ad id contribuentem immensa donaria III. 478. 5. 12. Non improbat, sed approbat D. Hieronymus sumptuositatem Ecclesiarum III. 478. 6. 7. 8. Penuria tempore, ac interdum in aliis etiam rerum circumstantiis, melius est pauperibus adjuvandum, quam Ecclesiis construendis, & ornandis aurum conferre: at extra hos casus pietatis, optimum est opus Ecclesiis edificare, & ornare III. 477. 4. ad 8. Simile quid est de Principibus, & privatis contribuentibus, aut ornamentis Palatii, castra, villas &c. III. 479. 7. 8. B. Virgo iussit construi Basilicam Liberianam. Patres laudant quod erigant Ecclesiam III. 479. 8.

Fabrica S. Petri: Ex pulchritudine templorum erigitur animus ad contemplanda Cælestia III. 476. 2. fol. 480. 8. Etiam Ethiorum tempore habebant Christiani Ecclesias auro, & marmore pretiosiorum natas III. 480. 9. Innuuntur varis Ecclesiis sumptuosæ, & precipue in Germania, Gallia, Hispania, Anglia, Burgundia III. 480. 10. De magna Æde S. Sophiæ Constantinopolis latè III. 82. 3. ad 20. f. 480. 10. Decet Basilicam D. Petri Principia Apostolorum esse cunctis Orbis Ecclesiis augustiorem III. 480. 10. Plures Papæ Bullas ediderunt favore Fabricæ S. Petri III. 481. 1. 2. f. 484. 17. 18. 19. 20. Quos ostenditur potuisse applicare ipsi Fabricæ legata pia, vaga, incerta, incapacibus relicta, & alias exactiones, ad ejus Tribunal pertinentes III. 482. 13. ad 25. Quod legata pia, & commutationem eorum, ac ultimæ voluntatis testatoris V. Legata pia, & V. Testator. In quibus legatis, & testamentis Fabrica non se ingerat III. 486. 24. 25. Legata pia, & exactiones, spectantes ad tribunal Fabricæ D. Petri in Regno Neapolis, quam iussu exigantur III. 486. 25. ad 28. Papa commutare potest omnia legata pia, & ultimas voluntates III. 482. 14. 15. 16. Quid de Episcopo, de Concilio generali, nationali, & provinciali III. 487. 26. In Regno Neapolis Tribunal Fabricæ fuit acceptatum, & quomodo in causis se gerat III. 487. 27. 28. Ordines Regni non ibi convenerunt, ut deliberaret: de iustitio pro illius abultione III. 487. 27.

Nec obest, quosdam supplicasse Proregei Toletio pro ipsa abolitione: nam privata auctoritate hoc factum est coram iudice incompetente, nec petito habuit effectum: & post illud tempus Tribunal ipsum fuit in præfato Regno acceptatum III. 488. 27. 28. Voluntas testatorum interdum in melius mutari potest IV. 248. 8.

Facere. Qui per alium facit, per se ipsum facere censetur III. 11. 19. Verè, & non sicut III. 11. 19. IV. 5. 9. V. Beneficium simplex.

Factum. Voluntaria facta non dant legem. Necessaria efficiunt, ut vestita suis circumstantiis III. 79. 34. Facta aliqua Sanctorum non sunt necessaria imitanda, etiam optima in se III. 159. 16. Non tamen factum attendendum est, quàm cur, quomodo, & quando factum est I. 107. 17. III. 432. 33. Non est iudicandum factis, sed iuribus 1. 193. 10. f. 177. 1. III. 79. 34. Non debet attendi quod factum est, sed quod fieri debuit 1. 193. 10. Factum proprium impugnare nulli licet I. 193. 10. Quondam, & ex quibus factis licitum sit iudicare I. 193. 10. & seq. Veritas non minus factis, quam iuribus comprobatur I. 332. 1. Facta per vim, & præpotentiam non sunt in exemplum trahenda II. 518. 13. Facta præcedentia sunt conferenda cum subsequentiis III. 161. 22. V. Exemplum.

Facultates actus liberi sunt, & statum non faciunt III. 162. 23. f. 193. 25. fol. 243. 24. Nec subjacent præscriptioni III. 243. 24.

Fagnanus Prosper laudatur: Doctrina sua favet extraneis II. 137. 12. Tuetur anastas II. 122. 6. Et immunitatem benef. simplicium ab onere residendi IV. 188. 16. ad 20.

Falsitas. Hincmarus Remensis falsavit literas Papæ, quas suo voto adaptavit III. 125. 42. Conciliorum, Epistolarum. Actorum falsitatem III. 190. 16. Falsitatis crimen III. 198. 36. f. 209. 9. In tumultu falsitatem bonum est veritatem audire III. 270. 1.

Fama notos facit illos de quibus loquitur. Aliqui sola noti fama ad magnas dignitates provecti sunt III. 42. 47. 48. fol. 159. 15. f. 160. 19. f. 265. 33.

Familia quilibet est parvum Regnum I. 106. 5.

Familiares: eis quoque subveniendum est, & quo ordine III. 78. 31. 32. V. Charitas.

Familiaritas nimia contemptum gignit I. 5. 5. & 6. 8. **Farsese** Monasterium, ejusque Codex antiquus, & magnus, ac illius monachi memorantur III. 75. 24. fol. 223. 42. f. 226. 47. f. 312. 15. 16.

Farns Meldensis habuit uxorem I. 231. 25. III. 359. 18. Fuarat aulicus Clotharii Regis Francor. III. 364. 29.

Fasilius Episcopus Africanus, à fide pulsus, monasterium construxit in loco fvi exilii I. 166. 1. Compellit S. Fulgentium redire ad proprium Cnobiom, cujus illum facit Abbatem, & ordinat presbyterum, ne ab illo discedat I. 167. 3.

Felix Papa 4. Eustorgium Græcum præficit Ecclesiæ Mediolani I. 168. 7.

Felix Gallus Episcopus Urgellitanus io plures impetgit errores: an resipuerit, & alia de eo I. 351. 22. 23.

Felix Portucalensis fit Archiepiscopus Hiisali à Concilio Toletici, cui subscribit tamquam usqueque Sedis Antistes I. 60. 30. f. 192. 7. f. 499. 6. II. 244. 7.

Fr.

RERUM, & VERBORUM.

Felix ex Clero S. Ambrosii factus est Episcopus Bononiensis l. 113. 33.

Femina ex privilegio Apostolico potest esse capax conferendi beneficia III. 236. 7. f. 314. 20. IV. 30. 6. Beneficia quoque potest ex pari privilegio consecui, & possidere IV. 39. 8. Canonice memorantur IV. 39. 8. f. 75. 6. Femina jubetur convenire ad sacras horas in Ecclesia IV. 265. 18.

Ferdinandus 1. Rex Neapolis petit minando, ut Jo: ejus filius heret Cardinalis II. 30. 4. 5. Dat. plura indulta Hydruntinis ob visitationem Turcarum II. 76. 24. Agit Parliamentum in Terra Foggia II. 353. 1. Pragmaticam edit faventem protectioni extraneorum ad beneficia II. 405. 10. Investituram Regni obtinet à Pio 3. cum solitis pactis. Calistus 3. ei fortiter resistit, nec Rex esset II. 457. 27. 28. f. 515. 7. Diffidia inter ipsum, & Innocentium PP. 8. propter beneficia, quomodo sopita sunt II. 516. 9.

Ferdinandus 2. vulgò Ferrandinus Rex Neapolis à Gallis sibi metuit. Oppignorat quendam loca Regni, pecunia indigens. Interpellatus ut vellet beneficia regni nominationis ad solos Regnicolas restringere, blanda verbis assentiri noluit II. 363. 17. Moritur absque liberis II. 452. 29. f. 515. 7.

Ferdinandus 5. Catholicus obtinet à Julio 2. Investituram Regni Neapolis II. 350. 33. f. 453. 31. f. 455. 13. f. 456. 7. Acquisit opera Consilii de Corduba, quem deinde deposuit ab officio II. 361. 19. 22. Rogatus, ut beneficia patronatus Regii solis regnicolis conferrentur, verbis visus est annuere, sed factis renuit II. 361. 19. ad 22. Vocatus in adiutorium à Friderico Rege Neapolis, illum à Regno excludit II. 361. 19. f. 394. 21. f. 447. 29. 30. f. 516. 7. Duxit uxorem Germanam de Foix, & pacem init cum Rege Gallia, obtinetquecessionem jurium Regni Neapolis, cuius investituram solito modo capit II. 412. 29. ad 31. Habuit à Papâ privilegium recognoscendi Bullas Pontificias in sua Regnis Hispania II. 499. 28.

Ferdinandus Rex Aragonie fil. Joannis Regis Castellae, per triennium fuit Rex Sicilia II. 449. 1.

Ferdinandus de Avalos Dux inclutus multum ausi in exploratoribus infumebat III. 419. 16.

Ferd est vox diminutiva, & imperfectionem denotans II. 114. 16. f. 444. 32. III. 43. 50. f. 157. 10.

Ferraria ducatus recuperatur à Clemonse 8. qui multa privilegia Ferrariensibus contulit II. 110. 3. Ferraria urbs memoratur II. 330. 43. f. 338. 2. f. 339. 4.

Festianus Salomensis obtinet Pallium à Papâ, intercessionem Salomonis Regis Britannia III. 378. 5.

Feudum. Submissio rei alicui in feudum, feudum constituit II. 319. 15. f. 320. 17. f. 335. 52. Feudum est beneficium faculare II. 385. 3. Contentio inter Papam, & Imper. ob vocem hanc IV. 34. Investitura feudi habet rationem contractus, & pacti ultro, citroque obligatorii II. 42. 15. V. Investitura. Vassallus violans juramentum ut periturus, feudo privatur II. 426. 29. Quantum temporis requiritur, ut aliquid censetur feudum II. 457. 6. Aliquid esse feudum probatur testificatione Historicorum, & juris consultorum II. 457. 7. Spolia feudi ad Dominum directum pertinent II. 470. 27. Clevis est velut vassallus, & homo ligus sui Epi-

scopi IV. 198. 2. f. 370. 37. Fidelitatis juramentum exigere potest Episcopus à beneficiatis, ratione beneficii IV. 370. 37.

Fictio juris non est, ubi lex verba non ponit fictionem resonantia IV. 331. 7. Jaris fictio imitatur naturam: haecque fictio idem operatur ac veritas, ut patet in adoptioe, in re judicata, in confessione tacita, in civilitate &c. IV. 331. 7. 8. Fictio juris ubi veritas locum habet IV. 331. 7. Fictio juris prodest nedium quodam forum extraneum, verum etiam quoddam internum IV. 332. 10.

Fides. Identificatio in fide prodeit indigenatum, datque Christianis capacitatem participandi de rebus spiritualibus, & de bonis Ecclesiarum I. 28. 27. & seq. f. 112. 28. f. 384. 11. II. 376. 11. III. 7. 11. f. 10. 15. 47. 3. Fides primo Christi Saeculo erat jam dilatata. Secundo jam cuncta replebat II. 530. 8. 14. 15. Fidei defectus excludit à beneficiis ecclesiasticis III. 7. 9. & 10. f. 10. 17. Plenitudo fidelis III. 290. 6.

Bona fides. Privilegium Apostolicum, excludens à beneficiis extraneos, non est recognitio bonae fidei, sed mera gratia, à Papa concessa I. 553. 25. II. 77. 28. 29. f. 81. 37. ad 39. Bona fides necessario debet esse juncta possessioni, ut hæc vim habeat II. 143. 2. 5. 7.

Figura, & figuratum satis est, quod in aliquo conveniant I. 13. 24.

S. Filaretus eorum juno suppositus, ut araret agrum pauperis, cui unus ex bobus perierat III. 82. 35.

Filius inquit favesit exemptioni benef. simpl. ab onere residentie IV. 180. 23.

Filius: crebro accidis, quod ex patre egregio filii nascentur degeneres: cuius rei exempla recensentur III. 437. 44. Filius est persona distincta à patre IV. 193. 25. Habens multos filios eximitur à publicis oneribus sustinendis IV. 3. 3. Filius cogi potest ad præbendum alimenta patri egeno II. 216. 25. 27. III. 449. 18. Filius oriundus dicitur à loco patris. Paterna origo facit filium municipem quoad paternos honores II. 377. 14. Non potest obtinere beneficium immediate ante possessionem à suo patre III. 345. 30. Habentem filium D. Gregorius excludit ab Episcopatu III. 385. 22.

Firmilianus Caesarem Cappadociae Episcopus optabat Origenem apud se morari I. 54. 15. IV. 304. 20. Rebaptizandos ab hæreticis baptizatos contendit III. 157. 12.

Flandria. An in ea extranei repellantur ab ecclesiasticis beneficiis II. 126. 22. Propositio, quod Bulla Canon non sit us recepta in Belgio, fuit prescripta II. 522. 22. S. Eligius Noviomens. fidei propagator apud Belgas III. 178. 26. Arnulpho Marchioni Flandriae decimas quasdam Papæ concessit, contra Vandalos pugnaturo III. 467. 21. Quidam Episcopi Flandriae accipiunt Mortuum, quem est species spoliatorum III. 467. 22.

Flavianus de Antiocheno Episcopatum contendens Lg. 12. Lg. 17. Scriptis catalogum eorum, qui possent præfici Ecclesie Constantinopolis ex quo Theodosius elegit Nestarium I. 67. 24. An ordinaverit presbyterum S. Jo: Chrysolomum I. 118. 7. Sacram pñalmodiam in Ecclesia introduxit IV. 6. **Flavianus** junior Episcopus Antiochie in Concilio

- bulo Sidenensi depositus, ob fidem Catholicam l. 169. 11.
- J. Flavianus* Constantinopolitanus calcibus à Diocoro Alexandr. Ephesi interemptus III. 188. 12. 13. Causam Ibe. Edesseni ventiliandam commisit III. 199. 41.
- Flavius Dexter* : Ejus Chronicon quantæ sit auctoritas II. 531. 11. IV. 58. 24.
- Florentia* : Hujus Reipublicæ indulget Sixtus 4. ut nominare posset duos, vel tres, ex quibus Papa unum eligeret præficiendum Episcopatu II. 37. 29. An ibi sit privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis II. 71. 11. Florentina Ecclesia indultum habet ordinandi quosdam Clericos absq. Titulo III. 95. 21. IV. 288. 4. Florentini censuræ à Papâ implexi, protegentur à Rege Franciæ III. 452. 25. Cardinales plures fuerunt ex familia M. Ducis Etruriæ IV. 237. 25. Florentinum Concilium quantæ dignitatis fuerit, & quid sentiat de Primatu Papæ III. 303. 35. Canonici Florentiæ quosdam reditus percipiunt etiam in absentia IV. 192. 23.
- Florus Magister* quis fuerit, quando vixerit, & quid sentiat de Principibus, se ingerentibus dispositioni beneficiorum Ecclesiasticorum II. 254. 30. fol. 506. g. III. 495. 9. f. 504. 25.
- Florus* gratia pollens apud Theodobertum impioravit regium præsidium D. Mauro Abbati, ut posset edificare Monasterium in Galliâ : eique donavit bona, quædã viverent Monachi l. 147. 16. 17.
- Fluminis morum* Oppidum, sive Terra Rhegien, diocesis in Calabria habet Pontificium privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis II. 69. 6.
- Foris* : Proiis qui foris sunt quanam intelligantur III. 40. à num. 44. ad 52. f. 95. 19. f. 300. 31. f. 366. 34. f. 397. 4.
- Formosus* post mortem exhumatus, & in Tybrim projectus. Joannes 9. Papa in Synodis Romanâ, & Ravennatî, acta contrâ ejus memoriam, & cadaver abrogavit, si fuerit primus, qui ex Episcopo alterius loci ferretur Papæ : quis, & qualis ipse fuerit cum tota serie illius eventuum in vitâ, & post mortem l. 83. 26. f. 279. 2. ad 15. f. 332. 1. ad 8. III. 225. 46. f. 526. 15. Dispensat cum promociis à Phocio III. 325. 44. Ei scribit Fulco Remensis de translatione Episcopi III. 379. 6.
- Forojulienfis* Ducatus erat unus ex 4. præcipuis Longobardorum II. 333. 88. f. 453. 31. fol. 455. 7.
- Fortunatus* Gradenfis hæreticus à Papâ deponitur, & Judæ comparatur, directâ Ecclesiæ Gradenfi ad Longobardorum Regem Ariannum aufugerat l. 180. 7. 8.
- Fortunatus* Neapolitanus. Ei scribit S. Gregorius de Ecclesiæ Mense l. 95. 21. Erat extraneus, electus fuit Romæ à compromissariis Neapolitanis. S. Gregorius illi committit, ut quendam Monachum Monasterio præficiat. Concedit ipsi Clericum Venafranum, quem petebat l. 166. 27. & seq. l. 377. 3. II. 289. 13. III. 157. 14.
- Formæ ecclesiasticæ* : Illum fortitur quilibet Beneficiarius. Promotio ad ordinem est actus consecutivus fortitionis fori IV. 66. 12. Fori privilegio gaudet Clericus, etiam si serviat Ecclesiæ non sibi assignatæ ab Episcopo, vel diversæ ab ea, quæ illi fuit assignata IV. 237. 8. fol. 266. 19. fol. 293. 81.
- Francia* : S. Martialis Francorum dictus Apostolus I. 367. 1. S. quoque Remigius dictus I. 453. 1. Eorum regnum quomodo divisum inter filios Clodovei l. 147. 14. Remensis urbs dicta Caput Regni : cujus Episcopus est Cancellarius Regis, eumque coronat, ac ejus nuptiis benedicit I. 453. 3. An hoc regnum subordinationem habet Papæ in temporalibus l. 530. 2. Henricus 6. Rex Angliæ prætendebat illud sibi deberi l. 212. 18. Plures urbes Galliæ suberat proprio Episcopo in temporalibus, quæ subtraxit Philippus Pulcher l. 531. 5. Justinianus Imper. cessit Cloathario Regi Galliarum Narbonen. & Provinciam. Albertus Imper. cessit Regi Franciæ sua jura super Regno Arclatem. & Burgundiam. Et Carolus 4. Imper. cessit omne jus super Delphinatû, & super dicto Regno Arclatem. II. 344. 18. III. 493. 6. Carolus 3. Rex ab Henrico Aucupe Imper. excluditur à Lotharingia l. 345. 7. Galliæ per Francos occupata, progressu temporis legitimum regnum evasit IV. 92. 20. Ecclesiæ per Franciam D. Petrus, & Papæ crexerunt III. 176. 27. Episcopi Franciæ jurant fidelitatem Regi III. 133. 6. fol. 418. 5. l. 505. 28. Philippum Valseum acclinem voto nobilium, stagnantium Ecclesiis detrudere jurisdictiones temporales : Archiepiscopus Senonens. deterruit II. 344. 19. Dagobertus rex donat oppidum Ecclesiæ Argentiniæ II. 344. 18. Galli ad Regnum Neapolis aspirantes, excluduntur a Duce Consalvo II. 361. 19. Franciscus 1. renuntiat Carolo 5. sua jura super Regno Neapolis, quæ & Ludovicus 12. cesserat Ferdinando Catholico II. 453. 30. f. 455. 1. Guido Comes Arvernien. proficetur hominû fidelitatem Papæ, quem vocat Universalem III. 220. 34. Rex Franciæ est simul Rex Navarre IV. 144. 10. Britanniam Carolus Calvus cessit Salomoni ejus occupatori II. 344. 18. Theodoricus ex Monacho fit Rex Franciæ, & Nautildis ex moniali transit ad nuptias II. 417. 6.
- Francia quoddã alia*. Parlamenti vires imminuit Ludovicus 11. Rex plenitudine potestatis liberè utitur III. 326. 47. Leges in Francia non obligant, nisi à Parlamentis acceptatæ II. 522. 23. Philippus 4. & Carolus 5. vetuere, nò civibus officia politica dentur l. 349. 12. Helvetæ Francorum Regibus jura civitatis dederunt II. 380. 22. Galli per manus S. Audoeni mittentes aurum Basilicæ D. Petri III. 454. 29. f. 475. 1. Patrimonium S. Petri in Galliâ tempore S. Gregorii. IV. 26. 6. 7. f. 30. 8. Qui ejus reditus jubet ibi dari pauperibus III. 79. 33. 38. Tunc Gallica moneta non habebat cursum Romæ III. 81. 38. Denarius D. Petri solvi solitus in Galliâ III. 454. 29. Aliquî Reges Franci titulo *Cartholici* insigniti III.

RERUM, & VERBORUM.

III. 194. 29. Arguta petitio Ducis armorum contra Episcopum Andagaven. militaria tractantem III. 492. 4. Galli rogantes Papam, ut librum Boteri prohibeat III. 555. 12. Francie Reges laudati ab Innocentio 4. II. 431. 3. S. Ludovicus filio commendat obedientiam Papæ, quo hortante ipse expeditionem Terræ sanctæ suscepit, & ipsius intuitu Papa Regnum Siciliæ Caroli ejus fratris concessit: aliaque III. 446. 12. 13.

Francia quoad beneficia. Reges antiqui Galliæ quam partem haberent olim in electionibus Præfulum III. 499. 16. fol. 502. 22. Non debebant eis se immiscere II. 245. 9. ad II. fol. 251. 24. fol. 254. 30. III. 500. 17. Tamen magnam partem in provectionibus Præfulum habebant I. 309. 14. 15. f. 312. 23. 24. f. 530. 2. 5. II. 250. 22. 23. Resistētia de hoc eis facta II. 246. 19. III. 361. 22. ad 31. f. 400. 10. Reges in libertate electionis sine coactis I. 312. 24. 25. II. 276. 14. f. 279. 24. f. 484. 18. Quidam Reges lineæ Carolinæ, habuerunt ex privilegio posse quosdam præfules nominare III. 503. 24. Antiqui Præfules provehebantur sine assensu Regis III. 496. 9. Hic deinde locum habuit: & quidam excommunicatus fuit ob illum non petiit III. 510. 38. An Reges juri habuerint nominandi Præfules, eo quod Ecclesiæ dotaverint I. 556. 27. II. 309. 24. Uñque ad Eugenium 4. non præfotebant ad Ecclesias, sed supplicabant Papæ pro eo, quem optabant II. 4. 5. 6. f. 247. 12. 13. III. 308. 21. Nunc præfentant ad illas vi Concordatorum II. 245. 9. 10. 11. f. 254. 29. f. 308. 22. 25. Concordata Gallica, & plura de illis I. 214. 23. f. 534. 16. II. 14. 30. fol. 52. 4. f. 169. 29. f. 180. 16. ad 20. f. 245. 9. 10. 11. f. 254. 29. f. 308. 22. 25. III. 303. 36. Hæc utilia sunt illi nationi II. 62. 29. f. 246. 10. II. 279. 23. III. 303. 36. Fuerunt à Gallis Parlamentis approbata II. 52. 4. 5. An Papa possit ab illis resistere II. 21. 11. fol. 170. 21. fol. 294. 26. Illa diruerentur, si excludendi necessarij essent extranei à beneficiis II. 180. 16. ad 20. Reges Gallie sunt Canonici in quibusdam Ecclesiis II. 260. 22.

Francia: Tempore S. Gregorii Papa conferebat aliqua beneficia in Francia IV. 21. 6. 7. f. 30. 8. Bonifacius 8. clamat, se illa posse ibi, & ubilibet conferre II. 284. 3. Quod Galli resistit interdictum Papæ, volentibus conferre ibi beneficia I. 469. 16. II. 143. 29. III. 432. 33. ad 36. Qualiter de illis disponat V. *Mandata Apostolica.* Plures Papæ ad Regum personam sibi reservarunt Ecclesias vacaturas II. 300. 3. Alii ad Regum intenciam dantes mandata Apostolica pro beneficiis II. 291. 17. Reges Gallie conferunt plura beneficia I. 220. 39. f. 506. 26. f. 533. 11. II. 180. 17. Id laico non licere clamabat Bonif. 8. sine indulto Apostolico IV. 39. 6. V. *Bonifacius 8.* Papæ privilegio id faciunt Reges ipsi I. 539. 24. II. 304. 12. ad 16. f. 310. 25. Quodque id possit facere aliquando dictum est jux regium I. 537. 24. II. 304. 13. IV. 141. 3. Reversetur in Regnum præjudicium onus residentie beneficiis simplicibus addere IV. 135. 20. Julius 2. dedit Regi patrona-

tum in quibusdam beneficiis Infobrie II. 308. 21. Plures Papæ dederunt variis regibus Francie inindulta pro conferendo quasdam designatas præbendas, quibus indultis interdum aliqui Reges uti noluerunt II. 305. 15. 16. III. 433. 36. Pro sanctis auspicijs Regi Rex dat primas preces collatoribus beneficiorum II. 312. 30. Pro variis Ecclesiis urbium, quæ accesserant Coronæ, Papæ dederunt Regibus indulta ad præfentandum Præfules III. 243. 23. f. 425. 18. Quomodo res se haberent ante Concordata II. 246. 11. f. 272. 5. 6. Et quid circa Præfules urbium feudalium Coronæ I. 382. 3. II. 459. 14. ad 19.

Francia quoad Pragmaticam Sanctionem, & alia. Pragmatica Sanctio Caroli 7. & multa de ea II. 9. 17. ad 34. f. 51. 2. ad 6. III. 434. 37. f. 451. 24. 25. Non impugnabat jux præventionis in Papâ II. 295. 28. Ab ejus aboitione Senatus Parisien. appellavit ad Concilium futurum, & ad Papam melius consultum II. 15. 32. f. 51. 3. 4. In Britannia non habuit locum II. 58. 2. 4. f. 358. 11. Pragmatica S. Ludovici an sit genuina: & plura de ea III. 444. 10. ad 24. f. 450. 20. Non percutit exclusionem extraneorum à beneficiis III. 451. 22. 23. Nec Annatus Datarum III. 448. 17. Neq. jux Papæ in præveniendi collatores beneficiorum III. 451. 23. Carolus 9. tollit edictum Aurelianen. obstitens præventioni Papæ II. 295. 28. De beneficiis vacantibus in Curia contentiones inter Papas, & Reges III. 243. 23. fol. 420. 7. Quilibet Gallus in totâ Galliâ potest beneficia consequi III. 425. 17. Assensus Regius in Galliâ strictioris obedientiæ, ac in Comitatu Aquitanico, & Tolosæ, non videtur locum habuisse III. 510. 38.

Francia quoad extraneos, Annatus, & Spolia. Quanto tempore ibi contrahatur Domicilium II. 377. 15. Acres contentiones inter Papas, & Philippos Pulchrum, & Valesium, ob extraneorum provectionem ad beneficia, in quibus libertas Ecclesiæ prevaluit I. 214. 22. f. 529. 1. ad 18. f. 545. 1. ad 6. II. 121. 4. f. 304. 12. Uñque ad Martinum 5. beneficia patebant extraneis I. 535. 18. II. 4. 5. 6. Qui nunc excluduntur III. 153. 1. fol. 417. 2. Non jure regio I. 556. 27. Sed privilegio Pontificio II. 98. 2. 3. f. 100. 6. f. 103. 13. f. 105. 22. 23. f. 122. 7. f. 140. 20. f. 143. 29. f. 155. 11. f. 153. 15. III. 419. 5. ad 8. f. 432. 34. De quo aliqui dubitant II. 103. 14. f. 127. 22. 27. Pulchri tempore non videtur adfuisse II. 515. 47. Pro Britannia minori Dux impetravit à Papæ indultum exclusivum extraneorum à beneficiis II. 317. Reges, prætendentes, se posse Præfules undecumque provehere I. 382. 3. f. 399. 16. Rex mala exaggerans, venientia ex collatione beneficiorum extraneis III. 434. 37. 40. Itali habentes beneficia in Francia II. 43. 11. 12. Angli III. 174. 15. IV. 132. 12. Franci ea habentes in Italia II. 45. 17. IV. 333. 11. In Hispania II. 45. 17. III. 339. 16. An Cardinales extranei indigent literis naturalitatis pro beneficiis in Galliâ II. 44. 13. f. 191. 4. Galli suggerentes in Cone. Trid. decerni residentiam in bene-

I N D E X

- beneficiis, Idem in residentialibus IV. 134. 17. ad 20. Et beneficia curata fieri patrimonialia II. 92. 23. Nec eis imponi pensiones III. 442. 5. & nedarentur incisi idiomati, nec in eis re disponeretur II. 106. 24. f. 12. 6. III. 12. 21. Dispensat in ea Papa quoad loca patris obedientie II. 156. 26.
- Francia quoad Annatas. & Spolia.* Annatum solitum solvi Datarum, quod ortum habuerint in Francia II. 227. 22. III. 450. 21. Clerus Galliarum nunquam fecit actum positivum pro earum abolitione III. 451. 24. Debentur etiam vi Concordatorum, quod illas auxerunt, nec eas percutit Pragmatica Q. Ludovici & alia de illis II. 227. 10. 11. f. 127. 21. 22. III. 448. 17. Rex deponit Procuratorem Regium deciamantem contrivannas, & quid de illis responderit Sixtus 5. II. 227. 22. Quod Henricus 4. vetuerit eas persolvi III. 440. 1. Spolia in Gallia non percipiunt Papa III. 464. 15. Tempore antiquo illa obtinebat III. 465. 17. Clerici testari possunt de redditibus sui beneficii II. 161. 7. III. 467. 22. Papa concedens spolia quendam Episcopo Tolonenfem III. 467. 21. Childbertus Rex sibi caput spolia Archiepiscopi Remensis deposuit III. 462. 9. Comes Narbona, & Tolosa dimittunt abulium capiendi spolia Clericorum, & redditus Ecclesiarum vacantium III. 462. 12. Quod Ludovicus 11. vetuerit spolia in Papa percipi III. 440. 1. f. 465. 17. Ludovicus 12. impedit Papam ne habeat spolia Cardinalis de Amboisa III. 470. 27. Rex in quibusdam vacantibus Ecclesiis habet Regalia III. 464. 14.
- Francia quoad alias res.* Decretum Gratiani, & Decretales Pontificum locum habent in Francia II. 10. 21. Rex, & Praefules petentes a Zacharia Papa, quendam capitula, disciplinam spectantia. Alia eis direxit Hadrianus Papa in gratiam Ingilrami I. 238. 10. Capitularia Caroli M. anibi vim legis habent III. 119. 7. 28. Conailium Lugdunen. in quo depositus fuit Imperator, protexit S. Ludovicus Rex II. 4. 6. 9. III. 450. 20. Galli suggerentes Papae, ne permitteret Praefuli Constantinopolis titulum Occumenici in suo tractu III. 293. 26. f. 227. 42. Venerantur Papam ut caput Ecclesiarum, ejusque communionem tenent III. 226. 47. Cujus personam necessariam in Ecclesia agnoscunt III. 318. 30. Diffidia in Francia, ob transitum Regni ad Carolingis ad Capetinos III. 153. 1. f. 417. 2. Ob ordinationes factas ab Ebbone deposito III. 124. 39. 41. 43. Franciscus 1. non servavit pacta, initia Matriti cum Carolo 5. II. 486. 23. Papa petens a Gallis subsidia ad succurrendum Terrae Sanctae III. 448. 16. De aliis subsidiis petitis, & negatis ogamit Parisius III. 447. 10. Pragmatica D. Ludovici quas percutiunt exactiones III. 444. 10. ad 24. f. 450. 20. Rex petens a Clero subsidia *Compurialis* exaggerata multum III. 471. 31. Clerus dolens de multis decimis, & exactionibus Regi pendendis III. 448. 16. 19. Idem rogans Papam pro excusanda quadam exactione III. 474. 34. Hugo Abbas regens regnum in minoritate Regis III. 351. 22. Monasterium in Gallia dissum caput Canobiorum III. 124. 20. IV. 132. 11. Tempore S. Bonifacii Mogunt. per 80. annos in Gallia non fuerant celebrata Concilia II. 870. 17. Pueri soliti literas addicere, ut ad ordines promovantur IV. 250. 9. Cardinales ex regali familia Burbonia IV. 137. 15. Abbatem tradidit Regine jussu Papae IV. 39. 8.
- Franciscus 1.* Rex Galliarum aspirat ad Imperium I. 564. 18. Concordata Gallicana cum Leone X. init. II. 14. 30. Pacta cum Carolo 5. inita, dum detineretur Matriti, cur non servavit II. 486. 22. Renuntiavit eidem Carolo Imperi, si quid juris habebat in Regno Neapolitani II. 455. 1.
- Franciscus de Jojola* Capucinus ad saeculum, Papae dispensante, rediit II. 417. 6.
- Franciscus Marcus* favesit sua doctrina promotioni extraneorum II. 103. 13.
- Franciscus Aaspes* retundit libellum Winphelingii circa gravamina supposita nationis Germanicae propter beneficia II. 23. 16. ad 30.
- Franciscus Piccolpassus* Bononiensis Archiepiscopus Mediolani, tueretur libertatem praeficiendi beneficiis extraneos in ditione Mediolanen. II. 32. 9. & 11.
- Franciscus Dux Mediolani* Papae confecti beneficium extraneo resistit, Papaeque praevallet II. 37. 26.
- Franco Parisiensis* redarguit, ut quid laica beneficia concederet III. 314. 19. IV. 39. 8.
- Franco Voormacensis* frater S. Burchardi, & ejus in Sede Antecessor I. 382. 4.
- Franciscus* Concilium plura decernit. Confutator erroris Elipandii. in eo Carolus M. admittitur cunctis orationum Patrum, Alcuinum I. 251. 22. 24.
- Fraus.* Pia fides Ruricii, ut educeret a Monasterio S. Martinum, ad hoc ut posset eligi Episcopum I. 104. 10. Aurelianus Diaconus indutus veste faminea, obtulit Severo heretico libellum depositionis I. 169. 11. Christophorus Primitivus cum filio, sub specie adeundi Monasterium, Regem Lombardorum petunt, & eum concitant adversus Constantinum occupatorem Papatus I. 235. 5. Deus decipi non potest, nec irridetur III. 514. 46. Simulatio, fraus, dolus a viris ecclesiasticis abesse debet II. 58. 20.
- Fredericus 1.* Imper. contendit cum Hadriano Papa 4. ob vocem beneficium IV. 3. 4. Quale consulerit privilegium Canobio S. Remigii I. 453. 1. In Germania praetendit ad se devolvi electionem Praefulis, si electores in unum non concordet I. 454. 5. Petit Guidonem Blandratenfem fieri Archiepiscopum Ravennae At Papa ei resistit I. 455. 8. 9. III. 402. 22. Se ingerit, ut Papa transferat Episcopum Cicerensem ad Ecclesiam Magdeburgensem III. 242. 22. f. 246. 31.
- Dedit Daniae Regi titulum Regium III. 243. 24.
- Fredericus 2.* Imper. & Rex ut. Sicilia, investitus a Papa II. 349. 30. f. 419. 10. Quo anno sit natus II. 418. 7. 9. Plura diplomata edita favore Sedis Apostolicae circa dominium supremum utriusque Siciliae, libertatem electionis Praefulum, Appellationes, Spolia, & alia. Quae diplomata ratificata fuerunt a Principibus Imperii, & a Rodolpho Imper. II. 342. 9. 10. f. 343. 15. f. 350. 30. f. 422. 17. 18. fol. 416. 29. Bona edita Pragmatica, faventes admissioni extraneorum ad beneficia II. 402. 2. ad 6. fol. 422. 17. 18. Fecit fragus promissa non stare debet I. 43. 19. Conferre beneficia, etsi potestate carens II. 303. 9. f. 4. 4. 25. Excludebat ab etiam indige-

RERUM, & VERBORUM.

digenas, non nominatos ab eo II. 423. 22. ad 25. f. 507. 12. 13. Redarguitur à Papis, quod impedire libertatem electionis Præfatum II. 248. 14. f. 422. 20. ad 34. f. 507. 12. 13. Excommunicatur à Gregorio 9. II. 416. 28. Deposuitur in Conc. Lugdunen. II. 350. 31. f. 476. 29. ad 32. f. 443. 7. Intee causas depositionis una fuit, impedisse libertatem electionis præfatum II. 485. 20. Blasphemias, & hæreses effudit II. 518. 13. Post depositionem adhuc se confovit in Imperio, & Regno II. 443. 7. Suffocatur à Manfredi filio II. 428. 32. f. 430. 1. Editi testamentum: an rescipuerit dubium est, iussit reddi Ecclesie male illi sublata III. 430. 2.

Fridericus Rex Neapolis tenuit archare ad regnicolas beneficia regia nominationis II. 360. 18. Privatur Regno à Papâ, quia impedire executionem literarum Apostol. Societatem inisset cum Turcis, & alia ob causas II. 516. 8. f. 518. 13. Vocans in adiutorium Hispanos, ab eis Regno pellitur, & in Franciâ moritur II. 361. 19. f. 394. 21. f. 452. 29. 30. f. 516. 7.

Fridericus 1. Rex Siciliæ ob eam invasam censuris plexus: post multa prelia ducit suam Regia Neapolim, cum pacto tenendi ad vitam insulam illam velut Rex Trinacriæ, quæ pacta confirmantur à Papâ, sed ipsæ illa non servat, coronato filio in Regem, undè multa bella II. 445. 12. ad 16.

Fridericus Tulleusius plura de eo I. 291. 3. ad 9. **Fridericus** translati de Damiani Ecclesia ad Braccaren. I. 60. 30.

Fulbertus Carnotensis, quis, & qualis fuerit. Abbatibus admittit cessionem Abbatiz. Negat decanatum Ecclesie cuidam ætate adhuc immaturo. Clamat, nullum invitum esse presbiterum in Præfatum I. 381. 1. 2. 3. Improbatur laicos beneficia ecclesiastica possidentes II. 277. 18. Papam vocat universalem III. 214. 43. Arguit Francanem Parisiensem, quod beneficia laica conferret III. 3. 4. IV. 39. 8. Fuit ex aula vocatus ad Episcopatum III. 364. 29.

Fulco Monachus S. Remigii fit Episcopus in Suecia, quem laudat Petrus Cellensis I. 442. 14.

Fulco Abbas S. Germani. Ei scribit Stephanus Tornacensis I. 444. 18.

Fulco Corbejenfis impetrat ab Innocentio 3. privilegium electionis de gremio III. 399. 9.

Fulco Ramensis ex aula ad Episcopatum vocatus III. 364. 30. Papa scribit, an approbet, quod Episcopus Morinensis aliò transferatur, & ibi onus Antistes gratus populo ordineur III. 379. 6. Papa si denunciatur, publicandas causas, cur Egilonom ad Episcopatum Lingonensem non approbaverit III. 383. 16. Scribit Oloni Regi pro libertate electionis Canonice III. 400. 10. Alia I. 172. 25. III. 409. 11.

Fules Dux Andegavenfis fuit Canonicus Turonensis III. 260. 22.

Fulcherius Aquitanus Patriarcha Hierosolymitanus I. 409. 11.

S. Fulgentius origine Carthagenfis, patria Teleptenis, variis in locis Monachus fuit, & Abbas. Thebaidem peregrins Syracensis hæret, quia Thebaidenses non communicabant Papæ. Romam profectus vidit pompam Theodorici Regis Gotho-

rum, undè ad celestis gloriæ contemplationem mentem elevavit. In Africam rediit. Pluribus in Cenobiis Abbas, Coabbas, & Monachus fuit. Flabellus suis manibus contexebat. Abscondit sè, ne fieret Episcopus. Ruspenses cum inventum invadunt, adiguntque ut sit illorum Antistes I. 166. 1. & seq. III. 476. 2. Plures Abbatias eodem tempore tenuit, & rexit IV. 131. 8.

Fulgentius Asigitanus Episcopus frater Leandri, & Isidori Hispanensium I. 176. 31.

Fulradus Abbas, quis, & qualis fuerit: missus bis fuit Romam à Pipino Rege ad tractandum cum Papâ, & quibus de rebus I. 239. 17. 20. II. 330. 43. Habuit Romæ duo beneficia. Impetrat à Papâ indultum, ne possit invitus fieri Episcopus I. 239. 17. 20. Ei scribit S. Bonifacius Moguntinus I. 256. 7. Plura beneficia in Italiâ, & Galliâ simul tenuit IV. 131. 8.

Fundator beneficii V. Teglatur.

G

G Abriel Monachus præfatur Ecclesie ab Eudoxiâ Imper. constructæ II. 306. 17.

Gajanus electus Episcopus Alexandrinus in Schismate contra Theodosium II. 237. 16.

Galerius Maximianus Imper. Ecclesias restaurari permittit, & eis bona reddi præcepit II. 77. 9.

Galfridus Plantaginetæ ex Episcopo Lincolnien. Archiepiscopus Eboracensis I. 465. 5.

Galle Placidus uxor prius Athaulphi Visigot. Regie, indè Constantii Ducis, ex quo natus est Valentinianus 3. Imper. III. 333. 2.

Callix V. Francie.

Gallus Episcopus Arvernensis à quo electus II. 245. 9. Fuit unus ex pluribus Sanctis Episcopis Concilii Arvernenfis I. 145. 9.

Gale impeditur à Rege Francie, ne obtineat Episcopatum Bellovacensem. habet indè Parisiensem. Eum laudant S. Anselmus, & Ivo Carnotensis I. 391. 31. 32. 33.

Gambardus Petrus Andreas fuit sua doctrina provectioni extraneorum ad beneficia II. 104. 16.

Gangrensis Concilium mandat deputari Oeconomum bonorum Ecclesie I. 218. 35.

Garcia Nicolaus fuit immunitati benef. simpl. à debito residentium IV. 187. 13. ad 16. Et admissio extraneorum ad beneficia II. 100. 6.

S. Gaudensius Hispanus Episcopus Novariensis I. 168. 7.

Gaufridus Cenomanensis ei scribit Ivo Carnoten. quando Presul eligendus sit de alia Ecclesia I. 390. 30.

Gaufridus Ridel Cantuarien. fit Episcopus Eliensis I. 460. 23.

Gaufridus Carnotensis deponitur ab Urbano 2. re-intruditur à Conciliabulo Estampensis I. 390. 28. fol. 396. 9.

Gaufridus Clarevallensis clamat, sacrilegos esse Clericos superflua victui non dantes pauperibus III. 69. 15.

Gangericus Diaconus Diocesis Treviren. factus Episcopus Cameracensis I. 175. 31.

Gelasius Papa 1. varios libros interdictum lectionis

P p p

pro-

prohibet III. 522. 9. f. 526. 14. Vetat transgredi Clerici de una ad aliam Ecclesiam IV. 198. 1. In quo sensu dicat, se non posse violare canones II. 257. 28. Juberet una Ecclesia dividi in 4. partes IV. 16. 21. Et una data in beneficium non ei subtrahi IV. 28. 2.

Gembaldus Laudanensis uxorem habuit, cujus confortium non vitans, filium ex ea genuit III. 360. 19.

Genestus Franciscus quid sentiat de Immunitate beneficii simpli. à residentia IV. 209. 8. ad 15.

Gennadius Constantinopol. eulibet Ecclesie suos redditus esse propria voluit IV. 26. 30.

Genoveses noluerunt dare saluum conductum Episcopis Gallie euntibus ad Concilium 5. Lateranense II. 62. 28. Favore Ligurum Theodoricum Gothorum Regem adit, veniam petiturus S. Epiphanius Ticiensis III. 442. 6.

Genus: A genere ad speciem valet argumentum IV. 153. 10.

Georgius Constantinopolis Episcopus: quid de eo circa titulum Oecumenici III. 192. 23.

Georgius Podiebrachius fideus catholicus, ex Gubernatore Boemie fit ejus Rex III. 408. 31.

Gerardus Tolosanus Card. habens beneficia in Angliâ I. 536. 19.

Gerasmus è Manganio Monasterio fit Patriarcha Constantinopolis I. 567. 28.

Gerberga Saxonica uxor Ludovici 4. Transmaria Regis Francie, filios duxit Lugdunum, ut ibi tuti essent sub presidio Magni Hugonis III. 142. 24.

Gerbertus, quis, & qualis fuerit III. 510. 38. V. *Silvestri* 2.

Gerbertus Fontanellensis I. 373. 20.

Germania: Varii Predicatores illic missi ad fidem propagandam III. 176. 26. 27. Libertatem electio. nis Præfulem restituit Ecclesie Germanie Ceroius Magnus II. 276. 14. *Quæ* tunc etiam interdum alicui dabatur de præcepto Papæ III. 219. 32. Quidam Papa noluit transferre Episcopum, petente id Imperatore III. 242. 22. Antiqua quædam concordia inter Papam, & Imper. circa Ecclesias: vi ejus si eligentes non conveniebant in unum, con- tendebat Imper. ad se spectare Præfulem designare III. 246. 32. Episcopus Lubecensis factus à Papâ sine assensu Regio, quia non haberet regalia. Imperator interdum assensum regium præbens pro electione Præfule. Quod ut abusum dimisit Otho 4. liberas sine electione III. 506. 30. Episcopi Germanie vocant Joannem 8. Papam universalem III. 221. 37. Delatio causarum ex Germania ad Sedem Apostolicam IV. 106. 28. S. Pius 5. Germanis indigentibus præbet subsidia III. 82. 30. Papa potens subsidia pro succursu Terræ Sanctæ à Clero Germanie III. 448. 16. Aliqui Germani offerentes munera, ut Romæ beneficium capterent III. 453. 27. Instantia Germanorum pro concessione Matrimonii Presbyteris IV. 77. 13. Olim ex Germania non creabantur Cardinales, plures secus est II. 35. 21. III. 426. 21. f. 430. 29. Præfules Cardinales memorantur ex Regali, & Ducali sanguine Germanico IV. 137. 25.

Germania: Cur depuati ex ea fuerint Electores Imperii, & in Papa illos mutare possit I. 563. 12.

ad 15. Electores sunt vocati in partem sollicitudinis, Imperator in plenitudinem potestatis Imperialis I. 566. 23. lidem nil exigere possunt pro electione Imperatoris antè illam factam, sed post spontè oblata valent recipere II. 210. 6. Principes Germanie facientes, nullam inesse Imperio jurisdictionem in Regno utriusque Siciliæ, juxta diploma Friderici 2. Imper. II. 340. 9. 10. Varii Principes Germani se fecerunt aggregari civibus liberarum civitatum II. 379. 22. Canonici in Germania alicubi jugiter non resident: & alii tenentur ad residentiam præsum, alii ad causativam IV. 175. 11. Concordata Germanica, inita inter Papam, & Imperatorem circa beneficia, quorum plura in sex mensibus alternatim, ac primæ dignitates in Cathedralibus, & Collegiis reservantur Papæ. Prælatum verò per electionem providitur II. 18. 1. ad 8. f. 34. 16. Episcoporum, & Abbatum proventus fit ibi per viam electionis II. 18. 2. f. 39. 16. f. 254. 29. f. 258. 6. f. 310. 27. III. 157. 11. f. 257. 16. Contentiones circa inobservantiam Concordatorum II. 20. 10. 11. An ab illis Papa possit ex causa resiliare II. 21. 11. f. 170. 29. Interdum de facto ab illis recessit favore Imperatoris II. 194. 26. fol. 311. 28.

Germania quoddam extraneus. Idioma loci scire debet habiturus beneficium curatum III. 3. 31. Concordata an excludant extraneos II. 10. 9. ad 21. Quod ipsi extranei à beneficiis ibidem excludantur III. 417. 2. Si ita est, id fiet ex privilegio Apostolico III. 422. 12. Imperator Papam rogans, ne pensiones ex Germania dentur extraneis III. 442. 5. Quod Sixtus 4. Germanis indulserit, ne ibi dentur expectativæ extraneis II. 38. 29. Plura beneficia, & pensiones ibidem habuit Æneas Sylvius, postea Pius 2. sine literis naturalitatis, inquit, Papam illis potuisse ipsi concedere sine ullius iniuria III. 441. 37. 39. Ipsa tamen dicit, se ibi nolle habere beneficia sine bona gratia Principis loci III. 499. 15. Usque ad ejus tempora an in usu fuerint literæ naturalitatis II. 33. 15. Usque ad tempus Comitum Norimbergæ beneficia patebant etiam extraneis II. 27. 29. 30.

Germania quoddam Annatus, Spolia, & alia. Clamores ibi erant tempore S. Bonifacii de exactionibus Romanæ Curie. Papa verò negabat, easdem fieri II. 210. 7. Aliæ conquestiones circa beneficia, & Annatus, de quibus Martinus Meyr, Jacobus Vvinphelingius, & Comitæ Norimbergæ II. 219. ad 30. fol. 33. 15. 16. f. 214. 20. f. 213. 11. Denarius S. Petri an ex Germania solveretur III. 454. 29. An Papa ibidem percipiat Spolia Clericorum III. 464. 25. Callistus 3. ostendit, se nil exigere, nisi Annatus, & se promptum corrigere errorem, si adesset III. 453. 26. 28. De quibus beneficiis ibi solvantur Annatus II. 227. 11. Exiguntur de illis, etiam si dentur vi primarum Precum II. 223. 11. Comes Tyrolis resistens, nè Ecclesia Brixinæ, detur in commendam Cardinali de Cusâ Germano, & cur, tandem cedit II. 35. 21. Ecclesiastici status Germanie rogant Imper. ut agat cum Papâ, ne uni dentur plura benef. residentialis III. 282. 33. IV. 105. 25. In statibus hereditariis Imper. tempore Pii 2. non nominabat, sed supplicabat Papæ pro Episcopatu.

RE R U M, & V E R B O R U M

patibus II. 33. 23. Legatus Papæ in Germania an possit sibi reservare beneficia II. 18. 2. Alia V. Imperium. V. Investitura. V. Prima preces.

Germanus Archiepiscopus Adrianopolis, indè Byzantii I. 474. 32.

S. Germanus Antiochenensis exereitum duxit contra Infideles II. 54. 12. Propagavit fidem in Britannia III. 177. 26.

S. Germanus Constantinopolis Episcopus fuit Eunuchus I. 54. 14. Anteq̃ erat Episcopus Cyzicenus, Floruit sanctitate, doctrinā, & spiritu prophetico. Concilium Nicenum 2. illum laudavit I. 98. 26. f. 259. 16.

S. Germanus ex Augustoduno Episcopus Parisiensis, anteq̃ Abbas S. Simpliciani Eduensis, indè S. Germani Parisien. ejus favore factus Episcopus, edidit privilegium I. 176. 31. f. 226. 5.

Germanus Episcopus unus ex Legatis Hormisdas Papæ resistit Patriarchæ Constantinopolis I. 69. 12.

Germanus Cyzicenus fuit Episcopus Sirmienfis I. 315. 23. 24. III. 162. 24. f. 165. 33.

Gerontius ex Clero S. Ambrosii factus Episcopus Nicomedie I. 115. 33.

Gerfonius vid. V. Joannes Gerfonius.

Gervasius Cenomanensis trusus in carcerem a Gozfrido Andegavensi, liberatur jussu Concilii Remensis, indè fit Archiepiscopus Remen. I. 370. 9.

Gervilio Archiepiscopus Moguntinus occisorem sui patriæ propriæ manu interfecit I. 256. 5.

Gerebodus Metensis fit Patriarcha Aquilejen. I. 401. 26.

Gibellinus Arelaten. translatus ad Sedem Hierosolymitanam. Laudatur a Papâ I. 409. 11. 16. fol. 414. 27.

Gilbertus Porretanus confusus a D. Bernardo in Concilio Remensi I. 423. 13.

Gildardus Rotomagensis frater Medardi Noviomensis undè effecit I. 176. 32.

Gislebertus Gulielmum Repostellum coram Roberto Duce Normandia occidit II. 391. 13. 16.

Gislebertus Comes Capremontia favens Hilduino pro Episcopatu Tungrensi I. 345. 7.

Gislebertus Lexoviensis fit Episcopus Ebroicensis I. 374. 22.

Gislebertus Crispinus Abbas Vvelmonasterien. cui scribit S. Anselmus I. 387. 18.

Goar ex Aquitania Episcopus Treveren. I. 175. 31.

Godefridus, vel Gottifredus Rex Hierusalem fatetur, illam urbem esse feudalem Patriarchæ I. 414. 26. Cui quondam loca temporalia concedit II. 344. 18.

Goffridus Ambianensis quomodo electus III. 410. 38.

Goffridus Vindocinensis male habitus in patriâ I. 56. Abbas, fuit dùm adhuc esset Diaconus; factus Presbyter Romæ I. 377. 32. Duodecies transiit Alpes, ut Papæ opera, consilii, & pecunia prelo esset: ter carceri trusus fuit; fuitque Cardinalis Romanæ Ecclesiæ: ac alia de eo I. 441. 9. 10. III. 225. 46. De Investitura beneficiorum loquitur III. 500. 18.

Gomes Ludovicus favet sua doctrinā extraneis II. 106. 24.

Gondulfus, ludens ex libelli fortuita lectione, fortunæ suæ præmonitum habet: fuit monachus Beccensis, indè Episcopus Roffensis I. 386. 17.

Gonzales Emanuel fuit doctrinā favet profectioni extraneorum ad beneficia II. 141. 25. ad 33.

Gonzales Hieronymus ipsum doctrinā suā favet extraneis II. 145. 34.

Gotefridus Vitorchensis secretarius Frederici 1. & Henrici 6. Imper. II. 417. 7. Librum offert Papæ III. 525. 13.

Gothi: Ad eos erudiendos in fide misit Vvillam S. Joq̃ Chrysothomus III. 177. 26. Qui Gainam eorum Ducem adivit ut Legatus Imper. III. 442. 6. Pars eorum occupavit Hispaniam IV. 92. 20. Gothi missi in Italiam ab Imper. contra ejus invasores: benignè excipiuntur ab Odoacre. Legitimè regnarunt in Italia sub 8. Regibus. Bellisarius, & Narles everterunt eorum Regnum, & cur? Theodatus Rex multa offerebat Imperatori, ut ei parceret: aliaque de illis I. 159. 14. f. 173. 22. II. 325. 23. ad 39. Athalaricus Rex dicit Imperatorem Deum terrenum III. 309. 5. Reges Gothi se Papæ profectioni miscabant III. 496. 21. Permittabant marito occidere uxorem cum adultero IV. 146. 13. Bullæ Papæ scribuntur charactere Gothico II. 197. 2.

Gostfredus Normannus Comes Apulie II. 321. 21.

Gostfredus Princeps Vandalie interpretis Officio fungebatur Sacerdotibus predicantibus, nesciens linguæ vernaculæ III. 409. 33.

Gostfredus, & ejus errores, de quibus tractatum fuit in Concilio Valentino 3. I. 173. 28.

Gostfredus Cabilonensis missus ex palatio ad illam Sedem I. 294. 13.

Gostfredus Andegavensis a Concilio Remensi cogitur exacerare Gervasium Cenomanensem I. 370. 9.

Græci. Tempore Pauli Papæ I. 1. Marius presbyter Romanus cum Imperatore Græcorum machinabatur contrā Sedem Apostolicam, & contrā Pipinum Regem Francorum I. 241. 27. 28. Græcis Monachis Paschalis Papa 1. Comenobium S. Praxedis Romæ concedit I. 283. 16. Benedictus 7. dedit Sergio Episcopo Damasceno Abbatiam S. Alexii Romæ I. 321. 9. Inter Græcos erant Monasteria Latinorum I. 384. 10. fol. 433. 41. Latini Monachi in Comenobii idiomatis Græci I. 450. 37. Græci interfuerunt Concilio Lateranensi 4. & ejus decreta in Græcam linguam transfulerunt I. 464. 2. Joannes Camaterus tractavit cum Innocentio 3. le uniona utriusque Ecclesiæ I. 373. 31. Nisephorus Blemides tractatum edidit de processione Spiritus Sancti a Patre, & Filio I. 473. 31. Joseph Patriarcha Constantinopolis oblitus ne fieret unio. Joannes Bechus verb ejus successor illam promovit I. 474. 32. De qua etiam tractatum fuit, quando Latini acquisierunt Constantinopolim, sed frustra I. 485. 20. 25. Multi Græci Catholici tunc ibi erant I. 486. 24. ad 27. Græcos honorare intendit Papa, eorumque ritus suscipere, quantum eum Domioo potest I. 488. 29.

Græci suo Imperatori adulantes dicebant, quod in rebus sacris omnia possent, non secus ac si esset Summus Pontifex II. 482. 13. 14. 15. 16. Alia V. Imperium. Græcus Patriarcha Hierusalem se intulit universalem III. 189. 13. Græcia Episcopia S. Gregorius scribit, ne dent Præfati Constantinopolis titulum Episcopi universali III. 190. 17. 18. f. 201. 46. 47. Græcorum cum Latinis facta unio in Concilio Flo-

Florentino; articuloque fidei definiti &c. III. 230. 56. Ubi sunt soli Græci, Episcopus Græcus constituitur. Ubi hi sunt mixti Latinis, Episcopus sit Latinus III. 247. 26. fol. 404. 21. Græcis præferuntur Latini III. 247. 26. Quo honore fuerint excepti in Conc. Florentinæ III. 391. 35. Eorum schismatis pernix fautor fuit Balsamon. III. 392. 38. Paulatim schisma hoc incipit, & sub Photio magis invaluit, jamque pluries tentata Latinorum cum Græcis unio semper evanuit III. 402. 16. Constitutio Cyprica, & alia leges editæ pro bono regimine Græcorum, ut quiete in fide catholica viverent cum Latinis, habereotque suos Antistites. Que forma, & tempus in eorum electione servandum. Præsules nonnisi à Papâ possent deponi, vel transferri. Subessent Archiepiscopo Nicomæ, cui & Papæ obedientiam jurarent. Appellatio daretur ad Papam: & alia plura III. 401. 15. ad 28. Per multas provincias diffusi sunt III. 404. 20. 24. Se contemptos à Latinis dicebant, schisma idcirco soventes I. 560. 3. II. 41. 3. Hugo Lugdunanus, Hildorus Thessalioensis, Bessarion Nicænus, Ludovicus Todochatarus Græci Cardinales III. 30. 3. & seq.

Græci in Concilio Florentino uniti Ecclesie, à Marco Ephesino revocati fuot ad schisma II. 59. 23. Græci Præsules exigunt annatas in dando beneficia II. 212. 13. Græci, & Orientales variis titulis honoris afficientes Papam II. 287. 9. Græci Apulie dominantes quomodo inde pulsi fuerint à Normanis II. 326. a. num. 7. ad 12. f. 391. 12. ad 25. Alia de illis Vid. V. *Apulia* V. *Exarchatus*. An in Græciâ sit aliquis secreto se nominans Imperatorem Græcorum II. 397. 29. Apulia, & Calabria distæ olim Magna Græcia. II. 473. 23. Valerius Hipponen. Græcus inficulus linguæ latinæ, pro quo predicabat S. Augustinus III. 11. 19. fol. 409. 33. Commendæ apud Græcos, ex Balsamone IV. 53. 11. Protopresbyter apud Græcos correspondet Latino Archiepiscopo, & Cimeliarum latino Thesaurario IV. 55. 17. Imperium translatum à Græcis ad Germanos I. 553. 13. Græcum inficium Latinæ linguæ ab officiis publicis exclusit Claudius Imper. III. 408. 32.

Gradenfis Patriarchatus quomodo fuerit excitatus, & quatenus latè se protenderet ejus jurisdictio? Tuebatur fidem Catholicam contrâ Aquileensem. Ei sauebat Exarchus Imperialis. Honorius Papa I. deponit Fortunatum Gradensem, & alium ei subrogat I. 80. 6. 7. Gradum suberat dominio Venetorum, quorum Dux occidit Joannem Patriarcham, & cur? Fortunatus nepos Joanni patruo occiso succedit. Joannes voluit consecrare Episcopum Ulivoleensem optatum à Duce I. 265. 1. & seq.

Gratianus collector canonum, quando, & ubi vixit IV. 98. 17.

Gratianus Clericus Vnsfranus, datus à D. Gregorio, Fortunato Neapolitano I. 87. 30.

Grævus Dominicus quid fecisset da exactionibus Annatarum Papalium II. 214. 12.

Gratus Episcopus in Concilio Carthaginensi voluit, non posse alienum Laicum ordinari. Interfuit Concilio Sardienâ I. 102. 5.

S. Gregorius Papa 1. liberalis fuit io fovendo elec-

molyois etiam extraneos I. 20. 9. 122. 13. f. 37. 6. 8. f. 341. 12. III. 81. 37. 38. Etio redimendis captivis I. 40. 12. III. 83. 42. Sollicitudinem habebat omnium Ecclesiarum. Pro nullo se miscebat, ut eligeretur Antistes. Quid jussit Neapolitanis pro electione illorum Præsulis. Alieno Clerico ad se trahere. Beneficia in alienis Diocæbus conferre. Interdum post habitis indigenis Extraneos Ecclesiis præficebat. Opitulabatur Episcopis vacanibus, & expulsi. Monet Reges Gallie, ne scindatur Diocæsis Taurinensis. Præficit Abbatem Cænobio Neapolis. Nullum promovebat iovitum, & alia &c. I. 182. ad 188. Dat privilegium favore Monasterii Claviani, extensum deinde aliis Cænobis I. 246. 5. III. 238. 15. Ejus gesta allegantur in exemplum ab aliis Papis I. 288. 31. Post patientiam adhibitam, lætus contrâ pericula ibat II. 87. 4. Deponit Agathonem Liparitarum II. 190. 10. Proventus Gallicæ ibi pauperibus dari jubet III. 79. 33. 38. Episcopis renuntiantibus congruum portionem ad vicium assignabat II. 190. 11. Prohibit quidquam recipi pro ordinum, pallii &c. collatione II. 202. 14. fol. 210. 6. Subsidio indigentibus Episcopis providebat II. 190. 11. Dat mandata Episcopis pro beneficiis II. 289. 13. 14. Species relevationis beneficii Episcopalis ab eo facta II. 403. 4. 5. Erexit Hospitale Hierosolymis III. 80. 35. Alia de eo III. 81. 37. 38.

S. Gregorius peregrinus sue mensæ adhibebat. Pauperibus ultrâ ad alia loca subsidia mittebat. Pro pueris Angliæ emendis, & vestimentis subsidia erogavit III. 81. 38. Pergrinus subsidia præbebat III. 82. 40. 41. Pluries super canones dispensavit IV. 112. 8. Quendam ab illo sancta eicâ Monachos III. 238. 15. f. 140. 18. Mittit Operarios evangelicos in Angliam III. 177. 26. Permittit præfeci minus idoneum ex necessitate, Dicit prædicatores ali debere, ut prædicent. Secreto monet quendam de sua intentione. Non vult miseri depositioni Episcopi infirmi, & alia de eo III. 176. 22. ad 34. D. Gregorii, & aliorum Pontificum contentio cum Patriarchis Constantinopolis, ob titulum Occumenici III. fol. 183. ad 216. Seindiceretur & stultum ab Imperatore dici humiliter patitur III. 191. 20. f. 197. 36. Notebat, faminam quendam se illi inferre ancillam. Se Sacerdotem non esse dicebat. Servum servorum Dei se vocabat III. 209. 9. Notebat Ecclesie jura suo tempore minui III. 202. 4. Per excessum aliquandò locutus est III. 206. 1. 3. In quo sensu dicebat, sibi non deberi titulum Universalis III. 209. 11. ad 27. V. *Univerſalis*.

S. Gregorius multa fecit, & dixit, que non egisset, nisi Papa esset Episcopus universalis III. 214. a. n. 20. ad 27. Nemo majori plenitudine potestatis regnavit, quàm S. Gregorius III. 229. 27. Dat presbyteris Sardinie potestatem conferendi Confirmationis Sacramentum III. 216. 26. f. 237. 22. f. 299. 27. Interdum levibus ex causis aliquos arcebat ab Episcopatu I. 186. 27. III. 359. 17. f. 383. 22. Levis ne eligeretur in Episcopum vetuit: interdum verò id admittit. Idipsum fecit de electione de gremio III. 386. 23. Beneficia io commendam concessit IV. 51. 5. f. 53. 11. Mittebat Visitatores Ecclesiis vacantibus, & de eorum redditibus disponebat III. 466. 20. f. 501. 19. Mauritium Cæsarem rogavit,

RERUM, & VERBORUM.

- ne fore electioni in Papam preberet assensum III. 497. 12. Pro nullius persona, ad Præfatum provehenda, se volebat ingerere III. 501. 19. Quid de propositione bonorum antiquorum Ecclesiæ cum recentioribus decreverit IV. g. 17. Beneficia consulti in alienâ diocesi IV. 302. 7. In Sicilia IV. 130. 5. 6. In Francia IV. 21. 7. 30. 8. Circa res Neapolitis V. *Fortianus*, Alia de eo I. 377. 31. f. 491. 36. II. 285. 6. III. 194. 29. IV. 117. 1. 2.
- Gregorius 2.* mittit ad prædicandum in Germaniam S. Bonifacium Moguntinum I. 254. 1. 4. Joannem Constantinopolitanum Monothelitam deponere scilicet I. 259. 16. Impedit, ne illi Græcorum excussio jugo, alium sibi Principem statuant II. 339. 42.
- Gregorius 4.* loquitur de plenitudine potestatis Pontificis III. 299. 27.
- Gregorius 5.* Confanguineus Imperatoris, ex Episcopo Verdensi, fit Papa I. 322. 12. 13. Constituit Electores Imperii I. 563. 12. 13.
- Gregorius 6.* de Simonia falso imputatus, obviam it Imperatori usque ad Papiam, convocat Concilium Sutrinum. Spontè cedit Papatu, & Cluniacum pergit I. 368. 4. 5. Latrones Agri Romani, & Imperatorem hostem Ecclesiæ præliis astrivit II. 54. 12.
- Gregorius 7.* profittitur, se posse undecumque Clericos ad se trahere I. 284. 18. Fuit Prior Cluniaci, & Abbas S. Pauli Romæ: prædixit sibi Papatum: electus omnium consensus. Diras habuit cum Henrico 3. Imperatore quæstiones, à quo ei oppositus fuit Antipapa. Variis calumniis appetitur. Compellit quendam ad Episcopatum. Binis Abbatibus uni Monacho committit, & alia de eo I. 357. 6. ad 29. f. 374. 23. III. 387. 25. 26. Quid decernat de Presbytero homicida II. 190. 11. Certavit contra Imperatorem propter ioveituras beneficiorum II. 221. 8. f. 252. 25. Enim excommunicat I. 374. 23. Concedit Roberto Guiscardo in feudum Apuliam, Siciliam, & Calabriam, à quo fuerat adjutus contra Imperatorem II. 320. 17. 21. f. 334. 51. f. 393. 18. fol. 407. 17. Sanctorem fatis ascriptus est II. 484. 19. Instat solvi denarium D. Petri à pluribus Regnis III. 455. 29. 31. Alia de eo I. 395. 1. ad 14. f. 401. 23. II. 120. 2. III. 195. 30. f. 384. 19. ad 18.
- Gregorius 9.* compilare fecit libros decretalium, quos dirigit Universitati Bononiæ II. 111. 5. Carpit, deinde excommunicat Fridericum Imperatorem, & cur II. 425. 27. 28.
- Gregorius 10.* obijurat Episcopum Leodicensem ob excommunicationem annatarum II. 123. 17. Dicitur pater patrum ab Imperatore, & Grecis in Concilio Lugdunensi. II. 127. 9. Electus est Papa existens Hierolymis: versus Scripturæ accommodatè potestatis est subsidium porrigere Terræ Sanctæ III. 18. 35.
- Gregorius 11.* concordiam init cum Rege Angliæ super dispensatione beneficiorum I. 542. 38. Arguit Angliæ Regem exigentem decimas ab Ecclesiis II. 248. 16. Ecclesiam Upsalensem in Sveciâ confert II. 249. 19. Approbat concordiam inter Reges Neapolitæ, & Siciliæ II. 447. 17.
- Gregorius 13.* dat Bononiensibus indultum exclusivum extraneorum à beneficiis II. 71. 12. fol. 112. 5. f. 113. 14. f. 139. 16.
- Gregorius 15.* idem confirmat II. 111. 5. f. 139. 16.

- Gregorius Cappadox* intrusus in locum S. Athenasii I. 65. 5. Fuit armata manu Alexandriam ductus. Depositus iussu Concilii Sardicenis. Fuit ab Alexandrinis occisus, & alia de eo I. 76. 7. 8. f. 82. 23. 24. f. 89. 4. II. 142. 25. f. 237. 15. fol. 142. 2. f. 277. 19. f. 276. 12. III. 8. 12. f. 30. 19. fol. 162. 24. ad 33. Non erat baptizatus, quando fuit subintrusus Athenasio I. 88. 4. II. 163. 25. Quindecim causis Julius Papa 1. assignat improbat illius electionis I. 90. 7. III. 164. 28. 29. 30. Alia de eo I. 325. 23. 14. f. 482. 14. III. 237. 8. f. 496. 10.
- Gregorius Cyprius* ordinatus Lector apud Latinos, fit deinde Patriarcha Constantinopolis, postea Ecclesiam dimisit I. 474. 33.
- Gregorius Cyprius* Episcopus Alexandræ. Confubertus S. Jo. Eleemosynarii III. 35. 3.
- Gregorius Lingonesis* cum aliis Sanctis Episcopia interfuit Concilio Episcopali I. 144. 5. & Arvernensi I. 145. 9.
- Gregorius Abbas* Montis Sinai Episcopus Antiochenus I. 172. 20.
- Gregorius Mattheus* Episcopus ordinatus invitatus II. 189. 9.
- Gregorius Nazianzenus senior*, pater Theologi, suadet filio, ab eo ad ordines promotæ accipere Episcopatum Samsæ, ejusque Consecrationi fectus. D. Basilio cooperatur I. 91. 10. IV. 119. 1. Habuerat uxorem III. 359. 18.
- J. Gregorius Nazianzenus* liberalis fuit in præbendo eleemosynas etiam extraneis I. 20. 9. Bonæ sue Ecclesiæ Nazianzenæ reliquit libros vendidit, ut pauperibus subveniret I. 22. 13. Meletius Antiochenus aggressus est eum transferre de Sede Samsæ ad Constantinopolitanam I. 81. 21. Translatus ad Ecclesiam Constantinopolitanam I. 84. 27. f. 278. 4. f. 410. 13. Solus post D. Joannem dictum per antonomasiam Theologus: fuit filius Gregorii senioris Episcopi Nazianzeni I. 91. 10. Desit, quod inepti eligerentur ad Episcopatum II. 278. 19. Fuit ex Ariano I. 22. 13. f. 91. 10. A. D. Basilio factus est Episcopus Samsæ reluctans, demùm consentiens suasu Patris, qui ejus consecrationi cooperatus est. Quam vilis esset locus Samsæ, quem citò dimisit, & cur? Solitudinem petiit. Nazianzum rediit, ut Patrem senem adjuvaret. Ecclesiam Nazianzenam nunquam habuit in titulum. Mortuo Patre in Monasterium S. Thee præ Seleuciam se recepit. Ivit ad Concilium Antiochenum, à quo missus est Constantinopolim I. 91. 10. & seq.
- S. Gregorius Nazianzenus* ab initio habuit Ecclesiam Constantinopolis in administrationem: deinde in titulum. Meletius Antiochenus, & Imperator Theodosius ejus promotioni operam dederunt. Hospitio excepti Maximum Cynicum, cumque baptizavit: is verbò clam se fecit consecrari Episcopum Constantinopolis, A' Concilio generali fuit approbatus D. Gregorius in Episcopum Constantinopolis. Passus est adversarios Episcopos Egyptios, Macedones, & Orientales. Ipse tandem spontè Sedem cessit, & abiit I. 91. 10. & seq. Curabat tolli schismata Antiochenum post mortem Meletii I. 94. 17. Brevi tempore proficere fecit si dem Catholicam Constantinopoli I. 97. 24. Ejus consecrationi cum D. Basilio interfuit Gregorius

- ejus pater, & Gregorius Nyssenus I. 98. 27. Ordinatus ad presbyteratum advenit solitudinem III. 149. 42. IV. 119. 1. Alia I. 383. 5.
- S. Gregorius Nyssenus* missus à Concilio Antiocheno ad visitandam Ecclesiam Arabum I. 92. 12.
- Episcopus* fuit Nyssa in Lydia, & frater S. Basilii Magni; interfuit consecrationi S. Gregorii Nazianzeni I. 98. 27. Itineranti ei vehiculum pro Ecclesia erat IV. 260. 20. Habuit uxorem III. 358. 15.
- S. Gregorius Thaumaturgus*, quis, & quantus fuerit, & cujus loci Episcopus: fratrem habuit Athenodorum Episcopum. Absens, fuit à Phedimo Amaseo factus Episcopus. Tamquam compromissarius Comanorum eis elegit in Episcopum S. Alexandrum Carbonarium, & aia de eo I. 49. 2. 3. III. 360. 21. IV. 24. 14.
- Gregorius Tarenensis* Episcopus patria fuit Arverus I. 176. 32.
- Gremium Ecclesie*. Aliud est esse de gremio alicujus Ecclesie, aliud de gremio Capituli alicujus Ecclesie I. 508. 35. III. 61. 36. Esse de gremio differt ab esse concivis, vel connationalis III. 61. 36. Esse de gremio alicujus Ecclesie, non intelligitur esse ex Clericia incolis alicujus regali, sed ex Clericia incolis alicujus Dioecesis II. 535. 24. III. 425. 16. 37. Gremium Ecclesie pro facienda electione componebant olim omnes Clerici, & Monachi totius Dioecesis I. 207. 22. f. 308. 33. III. 61. 36. Episcopi Comprovinciales coelebantur de gremio Ecclesiarum sue provincie II. 777. 16. Et insertus Ecclesie per ordinem susceptionem III. 28. 14. 15. Etiam Clerici origine extranei esse possunt de gremio alicujus Ecclesie per beneficii ademptionem III. 60. 34. fol. 128. 18. 19. Interdum qui non est de gremio Ecclesie dicitur extraneus, tamen alioquin ejus loci indigena III. 366. 33. ad 36. f. 397. 4. f. 424. 16. 17. Gremio plurium Ecclesiarum insertus per plura beneficia ibi possessa, adhuc ibidem est origine extraneus III. 259. 19. 20. 21. 37. Inferre gremio Ecclesie interdum dicitur inthronizare, vel ordinare I. 306. 5. 6. III. 259. 19. 20. Vel inthronizare I. 306. 6. Inferre gremio Ecclesie clausuræ, & fraudulenti I. 299. 26. 27. f. 301. 32. III. 258. 18. Esse de gremio aliquando dicitur esse ex ipso sacramento Ecclesie III. 251. 1. Vel ex ejus presbyterio III. 276. 17. Quodam de Clericis de gremio Ecclesie S. Sophie Constantinopolis III. 87. 2. f. 91. 11. ad 15. Aliqui Principes Canonici, & de gremio quarundam Ecclesiarum III. 260. 32. Esse de gremio S. Marzin Ecclesie, id est de aliqua Ecclesia, ubi viget fides catholica III. 387. 25.
- In gremio Ecclesie* eligi Praefulem, non est de jure divino, neque de Apostolica traditione, nec incipit cum ipsa Ecclesia, sed initium posterius habuit cum assensu Papæ III. 176. 5. III. 252. 5. fol. 271. 3. Quod electio fieret de gremio, locum habuit ubi, & quando vigeat forma electionis III. 252. 3. 4. Et cum ipsa electione est antiquata I. 522. 21. Reges non consentit se teneri præbore Ecclesiis alicujus de gremio III. 154. 21. Cæteris paribus bonum est eligi alicujus de gremio potius quam exterum I. 292. 4. f. 297. 12. f. 299. 27. III. 60. 35. f. 94. 17. f. 169. 4. f. 180. 33. 34. f. 234. 2. fol. 237. 10. 14. f. 356. 10. f. 366. 33. 35. 36. f. 397. 4.

- Nam qui est de gremio; ut in pluribus solet esse utilior Ecclesie; aliquando verbò non I. 522. 22. II. 86. 6. f. 124. 13. f. 128. 28. III. 4. 2. f. 56. 24. fol. 60. 35. f. 120. 29. f. 396. 2. At quod non possit eligi nisi quis de gremio, acceptio personarum est II. 45. 19. 20. Canones dicentes, elegendum esse alicujus de gremio, loquuntur demonstrative, & de honestate, non taxative, & de præcepto I. 364. 29. f. 509. 36. f. 522. 21. II. 6. 8. f. 116. 19. 20. f. 89. 16. ad 21. f. 128. 28. 30. f. 154. 20. f. 175. 4. f. 179. 13. f. 535. 24. III. 60. 34. 36. f. 102. 37. f. 120. 29. fol. 144. 29. ad 33. f. 168. 3. f. 180. 33. 34. f. 235. 3. 4. fol. 251. 1. ad 5. f. 385. 21. ad 28. f. 397. 3. ad 5. fol. 401. 14. V. *Honestas*. S. Gregorius suggerebat eligi alicujus de gremio Ecclesie, qui tamen interdum præbicit extraneos. Idemque fecerunt alii Papæ III. 54. 9. f. 386. 23. f. 396. 1. ad 14.
- Gremium Ecclesie*: de jure communi etiam qui non est de gremio Ecclesie, potest eligi I. 272. 24. fol. 344. 2. f. 469. 18. f. 494. 44. f. 509. 37. f. 528. 28. II. 153. 28. 29. III. 139. 16. f. 366. 33. Quod alicubi sit eligendus quis de gremio, non est de jure, sed ex privilegio particulari III. 255. 11. ad 14. fol. 399. 9. ad 11. Et adhuc restrictionem omnino est opus privilegio Papæ I. 285. 21. 22. f. 313. 26. 27. f. 344. 3. 6. III. 71. 12. ad 21. f. 74. 18. 21. f. 87. 9. fol. 92. 24. III. 139. 16. f. 255. 11. 12. f. 285. 40. Qui ex causa potest illud tollere, ac formam illam mutare III. 261. 24. 25. Exceptio, quod electus non sit de gremio Ecclesie, refutatur ut frivola I. 479. 6. 7. f. 506. 29. 30. III. 121. 32. f. 144. 29. fol. 253. 6. 7. f. 398. 6. ad 8. In compromisso, si non cavetur eligi alicujus de gremio, eligi potest extraneus I. 480. 9. III. 261. 23. In aliquibus locis impossibile esset eligere præfulem de gremio III. 169. 5. f. 426. 20. Electio ejus, qui non est de gremio, semper fuit valida III. 253. 6. 7. f. 278. 20. Etiam vigeat forma electionis de gremio III. 261. 23. f. 278. 21. f. 368. 38. 40. Et etiam in loca privilegio munitis electionis de gremio faciendæ I. 313. 26. 28. f. 359. 12. 13. II. 75. 20. 21. f. 154. fol. 251. 23. Beneficia patrimonialia I. 201. 35. III. 63. 33. 35. f. 85. 4. f. 88. 13. f. 92. 22. ad 24. f. 124. 13. f. 153. 16. V. *Privilegium*.
- Guastierus* Anglus Archiepiscopus Panormitanus I. 447. 28.
- Guarimundus* Ambianensis Patriarcha Hierosolymitanus I. 409. 11. 20.
- Guibertus* factus ab Imperatore Antipapa contra Gregorium I. 361. 19. f. 371. 13.
- Guido Blandratenis* Prælati Romani, ubi habebat Ecclesiam in titulum Imperator petiit eum fieri Archiepiscopum Ravennæ, Papa id recusavit I. 455. 8. & seq. III. 502. 22. f. 507. 32.
- Guido Cremenensis* Antipapa I. 403. 7.
- Guido Comes* Reatinus petiit præfici Ecclesie illi quendam, sed Papa exigit prius assensum Caesaris II. 459. 14.
- Guigo* Prior Magnæ Carthusie se indignum confect titulo Patris III. 208. 8.
- Guilclmus* miles Rex Sicilie unà cum Regeorio patre ab Innocentio 2. fatigatus, humiliat fuit, ac Rex Apulie constituitur II. 322. 23. f. 409. 22. 23. Conventionem inquit cum Hadriano 4. in qua posuit Inve-

RERUM, & VERBORUM.

Investituram Regni Siciliae, Ducatus Apuliae, & Principatus Capuae, cum Neapoli, Salerno &c. II. 249. 28. f. 411. 27. 28. Dicitur ab initio Guillelmus magnus, sed ob vitia deinde dictus est malus II. 411. 27. Extorquet ab Hadriano 4. per vim potestatem adhibendi Regium assensum electionibus Praefulum II. 503. 4.

Guillelmus bonus Rex Neapoli, & Siciliae, cur ita dictus? Favet Alexandro 3. Hierosolymitanæ expeditioni opitulatus est. Regno suo profuit. Montem regalem construxit II. 322. 23. f. 412. 32. f. 503. 5. Eo regnante extraneis patebant Ecclesiastica beneficia in utraque Sicilia II. 412. 32. 33. Obiit juvenis. Antè mortem nuptus dedit Constantiniam amicum Henrico 6. II. 416. 2. Uxorem habuit Joannam filiam Regis Angliæ, quæ illi peperit filium Boemundum II. 416. 3. Liberè non sinebat electiones Praefulum celebrari II. 503. 5.

Guillelmus Ferribrachius Dux Normannorum in Apulia II. 17. 11. II. 319. 15. fol. 321. 20. f. 393. 18. f. 398. 31.

Guillelmus Burfo, filius Rogerii, nepos Guiscardii, expellitur à Ducatu Apuliae per Rogerium Siliuvum consubrinum suum II. 322. 22. f. 408. 20. Investitus fuerat à Paschali 2. & Calisto 2. de Ducatu Apuliae, Calabriae, & Siciliae II. 349. 27. fol. 408. 19.

Guillelmus puer, filius Tancredi, nothi coronatur Rex Siciliae II. 416. 1. Captus ab Henrico 6. Imper. & in Germaniam missus, excecatus, & eviratus fuit II. 418. 9. f. 422. 19.

Guillelmus Rex vocatur ad regnum Angliæ ab Eduardo 3. quod non nisi armorum vi obtinuit. Competitores suos Haraldum in prelio occidit, ac Edgarum huic subrogatum vielit. Per vexillum ab Alexandro Papa 2. Regnum accepit, à cujus Legatis conatus fuit. Quanta effectus ejus sedulitas, ut dignos Praefules Ecclesiis præficeret, & alia de eo I. 372. 17. & seq. f. 400. 21. 22. II. 248. 15. III. 264. 32. f. 409. 34. 35. Guillelmus Rufus Rex Angliæ le miscebat provectionibus Praefulum: Dique Ecclesias varare faciebat, ut earum redditus ad se traheret II. 248. 15. Suos aulicos, & immeritos Ecclesiis præficebat II. 278. 20. Petit aurum à D. Anselmo, sed perperam II. 206. 25.

Guillelmus Rex Scoticus contendit circa Archiepiscopatum Sanctoandree. II. 191. 13. f. 249. 17. Se facit feudatarium Regis Angliæ, ac quibus patet II. 249. 18. f. 459. 14.

Guillelmus Comes Hollandiæ electus Imperator post depositionem Frederici 2. II. 427. 32.

Guillelmus de Benedictis faves, non obest, provectioni extraneorum II. 105. 22.

Guillelmus Abbas S. Benigni suadet Papæ, nè permittat Praefuli Constantinopolis titulum, Oecumenicum, & alia de eo III. 193. 26. f. 223. 42.

Guillelmus Blesensis sit Episcopus Lincolnensis I. 470. 20.

Guillelmus Cadomenis Episcopus Rotomagen.

I. 401. 24. Concedit Guillelmum Ducatum suum, ut huc Episcopus in Angliā I. 386. 17.

Guillelmus Praeful Cardomenis fuit Radbodi Episcopi Sageniensis filius I. 374. 22.

Guillelmus Gemmaticensis scriptor historiarum Normanorum Apuliae II. 391. 13. f. 473. 23.

Guillelmus Parisiensis declamans contra pluralitatem beneficiorum IV. 319. 2. Et contra Beneficiarios non residentes, & quos IV. 360. 5.

Guillelmus frater Petri Blesensis, Abbas Manianensis in Sicilia, recipit usum Pontificalium insignium à Papā: id Petrus improbat. Resignat Abbatiam in manibus Papæ I. 442. 28. II. 412. 32.

Guicmannus Cicenensis proponitur pro Archiepiscopatu Magdeburgensi. refutatur, & cur? Deinde admittitur I. 454. 6. 7.

Guimundus Averlanus refutat Episcopatum in Angliā, & cur? Excluditur ab Archiepiscopatu Rotomagensi: dicitur, quod illegitimus natus sit. sit Cardinalis, & Episcopus Averfa I. 400. 23. ad 25. III. 12. 21. f. 409. 34.

Guntbaldus Rotomagensis: Sergius Papa ei committit causam Ebbonis Remensis I. 273. 26. III. 124. 40.

Guntbarius Colonienfis fovet repudium Theutperge Reginae factum à Lothario, Excommunicatur, & deponitur à Papā: contra quem retorquet anathema. Schismatici Photii se jungit, tandem revertitur ad cor, & alia de eo III. 371. 45. ad 50.

Gunttramnus Rex Franciæ se Praefulum provectionis immiscet II. 245. 9. f. 292. 20.

Gaymer Cosmas glossator Pragmaticæ Sanctionis faves sua doctrina extraneis II. 139. 18. ad 21.

H

Ad habendum: Clausula hæc domini translationem importat III. 313. 16.

Hadrianus 1. recursum habet ad Carolum M. contra Longobardos, & à Carolo donationem plurius terrarum obtinet II. 320. 18. f. 330. 42. 44. Conqueritur cum Constantino 6. Imper. quod Tharsium Constantinopolitanum. Oecumenicum dixisset III. 192. 24. f. 202. 48. f. 239. 54. Non dedit Carolo M. potestatem præbendi assensum electioni Papæ III. 504. 26. Dat Ingilrammo Mediomatricensi quondam Capitula, disciplinam, spectantia, quæ à Gallis tamquam regula observarentur I. 218. 14. Dat & Canonum epitome Carolo Magno Romæ exilienti I. 250. 17. Improbatur laicos citò proveri ad Episcopatum I. 491. 36. Dat Tilpino Remensi indultum electionis de gremio II. 72. 13.

Hadrianus 2. mandat præfati Aftardum Nanneticum Sedi primo vacaturæ, & alia de hac rê I. 288. 31. II. 289. 13. III. 377. 1. ad 11. Decernit validam ordinationem Clerici ab Episcopo deposito promoti III. 125. 43. Dat Pallium eidem Aftardo, & Festiniano Dolensi. Scribit Salomoni Bri-

Britannicæ Domino titulo Regio III. 377. 2. 4. Librum Photii fecit aduri III. 526. 15. Jubet Regi Francie, ut quasdam Abbatis concedat Regem IV. 39. 8.

Hadrianus 4. Ei congratulatur Henricus 2. Angl. Rex I. 407. 3. Recusat annuere petitioni Imperatoris I. 455. 10. Quis, & qualis fuerit I. 460. 24. 25. Sub eo invaluerunt mandata Apostolica pro beneficiis II. 289. 14. Conventionem edit cum Guillelmo malo da invictura Regni Neapolis, & Sicilia II. 349. 29. f. 411. 27. 28. Tractat de Hibernia Regi Anglie subigenda III. 455. 31. Altercatio ejus cum Friderico 1. Imper. ob vocem Beneficium IV. 3. 4.

Hadrianus 6. Dat Carolo 5. indultum patronatus in Ecclesiis Hispanie I. 556. 28. II. 310. 25.

Hadrianus Imper. à turba medicorum occisus III. 428. 23.

Hadrianus Afer Abbas Monasterii Nividiani propè Neapolim, recusat Archiepiscopatum Centuarien- sit inde Abbas S. Petri in Anglia I. 229. 16. 17. II. 289. 13. f. 536. 25.

Haimericus ferrè pax 50. annos Ecclesiis Antiochenne prefulsit 409. 12.

Hannem medicus Bajazeto 2. Turcarum Sultano mortem intulit III. 427. 32.

Hannibal ope multorum exploratorum secreta ho- minum penetrabat III. 429. 26.

S. Havus Colonien. crexit alibi quendam Monasteria III. 80. 35.

Hasta erat insigne Regum Longobardorum II. 329. 40.

Hattemburgo monialia in Saxonia ad nuptias dispen- sata fuit II. 417. 6.

Hatto Moguntinus, dictus cor Regis habuit simul 12. Abbatis IV. 132. 11.

Hebræi, & eorum lex. Erant in eâ Pharisei, Saddu- cæi, & Esseni, ut sectæ religiose. Erant & Legispe- riti, ac Scribæ. Pharisei, ac Scribæ incumbabant convertendis Gentilibus ad legem, hique conversi dicebantur proselyti, qui admittebantur ad res fi- dei Synagogam, sacrificia, phasæ: non citò tamen ad officia civilia. I. 523. 24. ad 27. II. 376. 11. III. 7. 11. Ammonites, Moabites, & alios capitales ho- stes non admittebant, quia vix credebant veram eorum conversionem: vel non admittebant ad of- ficia civilia I. 524. 26. Hebræi alios populos superbi- ab eorum lege excludabant I. 2. 12. 19. II. 93. 27. Eu- zuchi, & Manæce excludabantur à Synagogâ I. 524. 26. Synagoga interdum appellata fuit Eccle- sia Dei I. 524. 26. Ecclesia illi succedit, & est æper- fectior I. 525. 27. 28. III. 363. IV. 62. 34. f. 84. 12. Vetus Testamentum fuit figura novi, & quomodo hoc illi succedat I. 525. 28. III. 35. f. 23. 1. IV. 11. 5. Clerici, & Pontifex novæ legis non debent esse de- teriora conditionis Levitis, & Pontificis antiquæ I. 11. 20. f. 224. 12. III. 36. 34. f. 81. 11. De Judæo- rum Sacerdotibus, & Levitis. V. Levitis. Pon- tificis Hebræorum potestatem plenitudine potestatis III. 292. 11. 12. Eleazari substitutio facta Aaron Pontifici morienti III. 156. 9. Docere legem non erat officium Levitarum, sed Scribarum, quorum aliqui non erant ex Tribu Levi IV. 82. 7. Præcep- ta Decalogi, & Monialia legis hebræicæ sunt: ju- dicialia, & Cæremonialia desierunt II. 262. 16. III.

5. 5. fol. 319. 32. Cæremonialia erant 613. nempè affirmativa 248. quos sunt offia, & membra in ho- mine: negativa 365. quos sunt dies in anno II. 263. 17. Christum ex eis necessarium promissit Deus III. 9. 14. 15. Aliqui Reges habuerunt ei legere quos- dam libros noxios, & igni damnatos III. 519. 4. Hebræis non est fas legere libros, quos Christiana fides repudiat III. 522. 8.

Hebræorum Principatus, & Regnum. Principes eo- rum ab initio fuit Moyse, qui principatum non in filios suos, sed in filios Josue transiit III. 34. 19. V. *Moyse*. Judei per totam Palestinam, Europam, & Asiam distributi erant IV. 62. 4. f. 82. 4. 6. Tri- bus eorum fuerunt 12. inter quas erat Societas, et si non quoad omnia I. 8. 13. Eorum Regnum ab initio unicum divisum est in duo III. 4. 37. Quam longè, & latè se protenderet III. 34. 28. Permissive habuerunt à Deo Regem. Regnum ipsorum ab initio unum divi- sum est in duo. Regno Israel duæ Tribus, Regno Juda decem alim parebant. Reges Israel omnes fuerunt ex stirpe David, Reges Juda ex diversis familiis Hebræis III. 4. 3. 7. f. 15. 28. ad 30. Proselyti potuissent esse Rex III. 4. 2. ad 11. Regnum erat hæreditari- um: tamen transiit in diversas Tribus, & fami- lias, & diversis modis electi sunt Reges III. 4. 3. f. 16. 30. Rex noviter electus jurabat observare legem Moyse: ungebatur à Sacerdote, dabatur ei Deuteronomium in manu, ponebatur ejus ca- piti diadema: & alia fiebant III. 5. 6. ad 8. Salo- mon 20. urbes donavit Regi Tyrill. 34. 3. 17. He- bræi non poterant inire sedem cum paganis, nisi cessante periculo perversionis fidei. Et quid de matrimonio eum eis contrahendo III. 8. 12. Pro- clives erant ad Idolatriam III. 6. 7. Fuerunt pluri- bus persecutionibus, & captivitate Babylonica autriti III. 10. 16. Eorum magna strages sub Vespasi- ano I. 309. 22.

Hebræi, eorumque Templum &c. Tabernaculum à Moyse constructum fuit, populo laute donaria conferente III. 478. 5. 11. Ubi nam consisteret IV. 81. 5. Templum, quanta ejus sumptuositas, vas- sa auri, & argenti, auro undèque ornatum, & immensa pecunia edificatum III. 475. 1. 5. 6. 8. Alexandro illud ingredienti, occurrit Jaddus Pon- tificus IV. 83. 11. Templum Zerobabel, & Templum Herodis Afcalonitæ sumptuosè constructa III. 480. 9. Synagoge ad quos effectus essent destinatæ: in sola Hierusalem erant 480. Erant Synagoge in aliis locis etiam in Palestinâ, Asiâ, Græciâ IV. 82. 6. 7. Ter in anno Hebræi concurrebant ad Tem- plum, ferebantque speciem quandam decimarum Levitis, quibus aliquot decimas, & primitias pen- debant III. 32. 2. 3. 4. Herodes obtinuit ab Augusto plures provincias III. 34. 17. Afcalonita mortuo divisum est Regnum in 4. Tetrarchias Antipa ha- buit insignia regis à Cæsare, dictus rex Silvester. Herodes Afcalonitis fuit qui Innocentes occidit. Antipa qui Baptistam decolavit, & Christum albis indutum illudit. *Agrippa senior* qui S. Petrum car- cere, & S. Jacobum mortificavit. *Agrippa junior* qui auditus, & judicavit S. Paulum III. 6. 8. *Moy- ses* minatus est Hebræis, quod populus alienigenæ eis dominaretur III. 9. 14. Quod adit nunc Judæos se vocans Regem Hebræorum ad eludendam pro- phetiam.

RERUM, & VERBORUM.

phetiam adventus Messii II. 398. 29. Sedecias Hebræus Medicus Carolo Calvo, & Hamnon Bajazeto Turcarum Sultano mortem intulerunt III. 427. 23.

Hedemphus substitutus Hinemaro Laudunen. injuriam depositio, & qualiter II. 190. 12. III. 131. 1. fol. 135. 10.

Hedius Noviomensis dirigit Formatum Rodulpho Laudunensi I. 307. 9.

S. Helens adfuit Concilio Romano sub S. Silvestro I. 66. 1. Tempia, & ædificia erexit Hierosolymis I. 109. 21. Unum ex Clavis crucis Christi misit Constantino, qui illum habens fuit equi inferuit III. 18. 35.

Helus Episcopus Hierosolym. Arabs, discipulus S. Euthymii. Nè expelleretur à sede illum S. Sabas cum suis Monachis in brachio forti defendit I. 175. 30.

Heliegalus Imper. Araneorum telis ponderandis tempus infumens IV. 146. 15.

Helioja rogat Petrum Clunianensem, ut extraneo beneficium impetret I. 435. 48.

Helveta dederunt jura propriam civitatis Regibus Gallie II. 380. 22. Quod in Halveria extranei à beneficiis excludantur III. 153. 1. f. 417. 2.

Henricus 1. Imperator in Antium provectionibus ingerebat II. 251. 23. Vocatus à Papà contrà Normannos in Regnum Neapolit II. 334. 51. Edit diploma favore S. Sedis quod ejus terras, confirmans Donationes aliorum Imperatorum II. 340. 8. Renunciavit juri, si quod haberet, assentiendi provectioni Papæ III. 501. 21. Alia de eo III. 506. 30.

Henricus 2. Imper. obvium habet Papam Gregorium 6. usque ad Papiam, cui infestum se reddit. Interfuit Concilio Suturino, ubi Gregorius ipse cedit Papatui I. 368. 4. Disponebat de Episcopatu Germanie I. 402. 18.

Henricus 3. Imper. magnas habuit contentiones cum Gragorio 7. quem deponere satagit, & Antopapam creavit I. 361. 19. f. 371. 13. III. 387. 26. 27. Dispensabat Episcopatus Germanie I. 402. 28. 29. Idque contendebat, ad se pertinere ex privilegio Apostolico III. 306. 16. Indultum præjudiciali libertati Sedis Apostolicæ, illi datum à Nicolao 3. revocat Victor 3. III. 509. 27.

Henricus 4. Imper. extorquet per vim à Paschali 2. privilegium Investiturarum II. 252. 26. Edit diploma favore Sedis Apostolicæ, memorans ejus terras II. 340. 8. Romæ fugat à Roberto Guiscardo Normannorum Ducè, Pontificem adjuvante II. 493. 18.

Henricus 5. Imper. emit investituris beneficiorum I. 454. 5. II. 206. 25. f. 252. 26.

Henricus 6. Imper. uxorem ducit Constantiam Reginam Sicilie II. 322. 24. f. 416. 2. Uxor ejus movet arma contrà ipsum, tyrannice trahentem Regnicolas II. 398. 32. Cognominatus fuit Agrestis, à moribus asperis II. 417. 5. Habuit ex Constantia uxore Fridericum 2. & aliam filiam II. 418. 7. Citò mortuus est Messane II. 419. 10. Promissorum inobservator fuit II. 421. 19. Iancredi, & Rogerii junioris cadaveribus fecit ornamenta regia avelli II. 444. 9.

Henricus 7. Imper. Canonicus Basilicæ Vaticanæ III. 260. 22.

Henricus Auceps Germanie Rex Carolum 3. Regem Francie à Lotharinga excludit I. 345. 7.

Henricus 3. Rex Gallie petit subsidia, dicta *Campanie*, & quid hac de re III. 471. 31.

Henricus 3. Castellæ Rex Legem edit contrà extraneos. Ardente schismate Urbani 6. se Acephalum declarat. Censuris involvit: resistit Antipapæ danti beneficiis extraneis. Desistit tandem ab exclusionis extraneorum à beneficiis. Non fuit Rex imbellis, sed metuendus: & alia de col. 549. 13. ad 21. III. 434. 37.

Henricus 4. Rex Castellæ alio edicto extraneos à beneficiis repellit: res verò non habuit effectum, donec ei Sixtus PP. 4. dedit indultum exclusivum extraneorum I. 555. 21. & seq.

Henricus 1. Rex Angliæ. Illi resistit S. Anselmus, quia pro assensu Regie pecuniam exigeret à Præfibus III. 506. 31. Contendit cum Hildeberto Turonensi propter turres Ecclesiæ I. 419. 6.

Henricus 2. Rex Angliæ congratulatur Hadrisno 4. promotò ad Papatum I. 407. 3. fol. 460. 25. ligat cum filio, appellante ad Papam, cui filio libenter adversabatur I. 460. 23. Provehit ad Episcopatum Sanctum Thomam Cantuariensem, se misit electionibus Præfibus. Indè eas liberat finit II. 248. 16. Quid responderet D. Thomæ Cantuarien. II. 264. 20. Offert Papæ dispositionem omnium beneficiorum Angliæ, si S. Thomam deponat II. 275. 12. Feudatarium sibi facit Regem Scotiæ, qui tamen, ut ejus assensus exigendus esset in provectione Præfibus Scotiæ II. 249. 18. f. 450. 14. Erat Canonicus Cantuariensis III. 260. 22. Habuerat sibi satagit subjurare, cum Papæ de hac re agens III. 455. 31. Intercepit denarium S. Petri, ex Angliā debitum III. 456. 32. Prostituit, Regnum Angliæ esse feudale Sedis Apostolicæ III. 456. 32. Contendit cum S. Thomæ Cantuarien. de Regaliâ, & Spoliis III. 467. 21. 22.

Henricus 3. Rex Angliæ appellat ad Papam eontrà Patrem, liberat finem electiones Canonicos I. 460. 23. f. 468. 14. II. 248. 16. Se offert dare Papæ duas præbendas in singulis Ecclesiis, si idem fieret in aliis Regnis III. 431. 31. Resistit Innocentio 4. adducit Cameræ Apostolicæ bona Clericorum ab intestato decedentium III. 465. 16. At res infecta remansit, & cur III. 470. 27. Alia de eo III. 506. 31.

Henricus 6. Rex Angliæ interpellatus à Papà, ut ei liberam fieret beneficiorum Angliæ dispositionem, quam promiserat Henricus 5. ejus pater II. 249. 17. III. 434. 36.

Henricus 8. Rex Angliæ, sub quo obtento aggressus est Uxorem repudiare III. 320. 34. A' fide, quam deflaverat, desiliit IV. 102. 19. Sustulit denarium S. Petri, solum annuatim solvi ab Angliæ III. 456. 32. Ejus liber pro defensione fidei Catholice III. 459. 20.

Henricus Rex Danorum solers, ne in Daniâ beneficia essent hereditaria I. 197. 26. 31.

Henricus Archiepiscopus Bituricensis frater Odonis de Soliaco Episcopi Parisiensis I. 447. 29.

Henricus Comes Thuringiæ electus Imperator loco Frederici 2. depositi II. 427. 32.

Henricus Abbas Clarevallensis recusat Archiepiscopatum

- pato Tolofano I. 443. 14.
Henricus Secundogenitus *Friderici* 2. Imper. occifus à proprio fratre *Conrado* II. 428. 32. f. 430. 2.
 Fuera à Patre de pofito relictus hære Regni Sici-
 lise II. 430. 1.
Henricus Tefta Dux *Henrici* 6. contrà *Tancredum*
 Notbum in Regno Neapolii II. 416. 2.
Heraclius Imper. dat Epifcopatum Antiochie *Atha-*
nafio Iacobita, fpondeo fidem Chalcedonenfem I.
 128. 11. Taxat numerum Clericorum Eccliefie
 S. Sophie III. 92. 14. Ejus Eccliefie condemonftratur
 III. 116. 17. Operà Exarchi diripit Patriarchum
 Latarenfem, mortuo *Honorio* I. Papa III. 461. 9.
Heraclius electus fibi io fuccefforem à *Maximo*
Hierofolymitano III. 345. 31.
Heraclius Archiepifcopus Cefarem, indè Patriar-
 cha Hierofol. I. 409. 11.
Heraclius Burdigien. præficiunt Sedi Sintonenfi à
 Concilio. Eum Rex plauftro fpois pleno impo-
 fitum, exilio multat I. 152. 3.
Heraclius Tarantufis. Ei fcribit *Hadrianus* Papa pro
Aftardo Nannetenfi, quem habuit fuccefforem I.
 288. 31. III. 377. 2. Alia de eo I. 302. 34. 35.
Hercules I. Illius omnis terra patria fuit II. 573. 5.
Hereditas. Apud *Chriftianos* noo debet Sacer-
 dotum hæreditate jure obineri, ut fiebat apud
 Judæos; morietque, & merita in promovendis
 funt attendenda, non genus I. 197. 25. f. 415. 29. f.
 420. 9. f. 483. 17. f. 547. 8. 10. III. 95. 34. f. 142.
 26. f. 145. 35. III. 34. 29. 30. f. 36. 33. f. 184. 37. f.
 343. 25. Armeni ad Clericatum non promove-
 bant nifi descendentes à Sacerdotibus I. 197. 25.
 Hiberni, Arvernenfes, & Dani hæreditaria fa-
 ciebat beneficia, idè improbatum fuit I. 197.
 26. 31. fol. 420. 9. Hæreditariè dca effe Mona-
 fteria laica, dolet Concilium Melanenfe I. 312. 25.
 Hæreditaria fucceffio in beneficiis à facra cano-
 nibus improbatum II. 235. 12. III. 343. 25. ad
 34.
Heresydenfe Concilium fub S. Theodoro Cantua-
 rienfi, quondam decernit de Clerica, & Moachia
 I. 230. 21.
Hæretici. Ordinati ab Hæreticis, an ponitentes de-
 beant in fuo ordine recipi I. 133. 6. f. 246. 4. Non ad-
 mittendi ad fidem, nifi libros malos Eccliefie tradant
 III. 421. 7. Baptizati ab Hæreticis non debent rebapti-
 zari I. 129. 24. Hæretici funt irregulares II. 154. 58.
 Cum eis Papa difpenfat III. 325. 44. Hæretico da-
 mnato, ejus quoque fcripta damnata cenfeatur III.
 529. 20. Hærefis circa ioveftituræ beneficiorum per
 annulum, & virgam II. 239. 20. f. 302. 8. Hæreticus
 non poteft effe Imperator III. 7. 8. Hærefes natæ
 funt indè, quod uni Summo *Chrifti* Vicario non
 obeditur III. 65. 3. Dolis, & viciis impleatis he-
 retici fe interdum fingunt catholicos III. 333. 3.
 ad 7. Imper. *Honorius* Pelagium, & Cæleftium
 publico edicto persequitur. Conftantia Cefar vetat
 Cæleftio, ne per 100. militaria propè Romam
 accedat III. 336. 8. Beneficia nullas ab hæreticis, vel
 opera, five precibus ipforum, obtinere licitè po-
 teft III. 348. 37. 39. Ob hærefim defenfam *Ray-*
mundus Co. Tolofa à Concilio fuit fua Statibus
 privata III. 432. 32.
Hieribertus Veromandunenfis facit eligi in Epifcopum
 Hugonem filium quinquennem I. 335. à num. 13.
 ad 19.
Hierimannus Coloioefia Romæ vocatus ob male
 promotum Epifcopum I. 320. 5. 6. f. 346. 9.
Hierimannus Leodioen. Epifcopus Cameraceo. I. 338.
 21.
Hermanus *Contraffus*, undè dictus, & quis, ac
 qualis fuerit I. 402. 26.
Hermenfredus Sedunenfis cum 2. aliis Legatis Papæ
 coronat Regem Angliæ I. 372. 18.
Haraldus Regnum Angliæ affectat: obitque in pre-
 lio I. 372. 17. 18.
Hermes Biterrenfis Epifcopus à fuis fubditis non ad-
 miffus I. 65. 6. f. 137. 18. Fit Archiepifcopus Nar-
 bonenfis I. 77. 9. Reftitit ei Papa *Hilarus*: Tan-
 dem confeftus, fubtracto illi jure ordinandi Epifco-
 pos fup provinciam I. 135. 11. Ao effat antè *Ar-*
chidiacum Narbonæ I. 135. 12.
Hervetus Baocorenfis provehitur ad Epifcopatum
 Lexovienfem I. 287. 19. f. 400. 21.
Hernis fub *Odoacre* illorum Duce invadunt Italiam
 II. 325. 33.
Hibernia. Improbantur Hiberni, quod apud eos be-
 neficia fierent hæreditaria I. 197. 26. 31. f. 420. 9.
 Rex, Epifcopi, Clerus, & Populus requirunt
 S. Anfelmum Cantuarien., ut Epifcopum *Vater-*
fordienfem ordinet II. 249. 20. III. 509. 36. Hi-
 berna recufant habere Epifcopum *Dublinenfem* vi-
 rum *Hispanum* III. 12. 20. Quod à beneficiis Hi-
 beriois excludantur extranei III. 152. 1. f. 417. 2.
 S. Malachia in Hiberniam miffus ad propagandam
 fidem III. 177. 26. Exaltioes à Clero Hibernum
 Papa pofcit, ad fuccurrendum Terræ Sanctæ III.
 448. 16. Denarius D. Petri quatuordecim Hiberni
 pendebatur: quam fibi fubjugare geflens *Hem-*
ricus 2. pactus eft cum *Hadriano* 4. dictum deo-
 rium annuatim folvere III. 455. 31. 34. Quan-
 tum penderet Hibernia quatuordecim Pontifici III.
 456. 32. Io Hiberioi Regius affenfus provectio-
 nis Præfidium locum habuiffe non videtur III. 509.
 36. Epifcopi quidam apud Hiberos oulli Sedi af-
 fixi memorantur IV. 307. 30.
Hierophilus Epifcopus I. ræpæopolis transfatus *Pla-*
tinopolim I. 383. 5.
 S. *Hieronymus* Stridonien. Romæ baptizatus III. 99.
 29. Fratrem habuit *Paulinianum* I. 105. 16. Ordina-
 tus presbyter Antiochie, ita ut oulli affixus ef-
 fet Eccliefie I. 103. 7. f. 116. 26. III. 150. 42. IV. 309.
 24. Per 4. annos in deferto *Paleftine* habitavit.
 Græci eum dicunt presbyterum *Hierofolym.* Alii
 Cardinalem Romanum, Favit S. Epiphano contrà
 Joan. Hierofol. Hic optavit cum luo Clero infe-
 rere. Moratus eft apud *Bethlehem*, habitavit Mona-
 fterium Eleutheropol. Famulatus eft in fcribendis
 epiftolis *Damafo* Papæ, à quo petiit, eum quonam
 ex 3. de Epifcopatu Antioch. concedentibus commu-
 nicare deberet: aliaque de illo I. 106. 16. 17. f. 116. 1.
 f. 449. 34. IV. 52. 7. f. 305. 24. Timet venenoum la-
 tens io verbo *Hypocritæ* III. 520. 21. Dat ocepti
 normam, qua vivere debeat III. 478. 6. Flagellatus
 ab Angelo, ob ftylum Sac. Scripturæ III. 227. 29.
 Improbatur, quod rudes ipfius Sac. Scripturæ in eum
 bant lectiones III. 70. 13. IV. 129. 2. Non improbat,
 fed approbat fumptuofitatem Eccliefiarum III. 478.
 6. 7.

R E R U M, & V E R B O R U M.

6.7. Sentit, Clericos non esse dominos reddituum ecclesiasticorum III. 69. 12. Nec illos posse percipere, si habent de proprio III. 98. 28. f. 283. 36. IV. 15. 16. f. 280. 24.

Hierusalem sita in Tribu Judâ III. 34. 28. In ea erat Templum, de quo V. *Hebraei*. Et 480. Synagoga IV. 32. 6. Vastata fuit à Vespasiano, & desolata ab Hadriano Imperat. qui ibi præp. edificavit Eliam, hæcque dicta est Hierusalem, inquam Constantinus, & Helena ædificiis illustrarunt I. 109. 22. Quo anno fundata sit Ecclesia Hierusalem III. 26. 9. Quæ dicta est mater omnium Ecclesiarum I. 109. 22. Bethlehem erat ejus parochia I. 449. 36. Ejus Præf. habuit ab initio solam prærogativam honorariam post Patriarcham, & ante Episcopos solebat in Conciliis generalibus: In provincialibus verb. Palæstina sedebat post Cæsariensem, uti suum Metropolitanum. Tandem in Conc. Chalced. habuit tres provincias cum Jurisdictione Patriarchali I. 109. 22. & seq. III. 186. 7. Tyrusei suberat I. 422. 21. An Præf. Hierosol. posset transferre Clericos I. 81. 11. f. 111. 27. Petrum Episcopum Saracenis dedit III. 177. 26. Habebat sollicitudinem aliarum Ecclesiarum III. 186. 8. Hujus Ecclesie presbyteri fuerunt S. Joan. Damascen. & Cosmas Majumen. I. 258. 11. 12. In Conc. Hierosol. damnatus est Antheimus Trapezunt. I. 174. 27. In alio depositus fuit Daibertus Patriarcha I. 414. 26. Maximus, & Narcissus Episcopi Hierosol. sibi successores designarunt III. 345. 31. Dositheus translatus ad Sedem Constantinopolis III. 391. 36.

Hierusalem S. Gregorius construxit hospitale Hierosolymis III. 80. 35. S. Cyrillus Hierosol. quid sentiat de potestate Papæ III. 296. 30. Polichronius Episcopus Hierosol. accusatus ad Sixtum 3. Papam quod bona Ecclesie alienasset IV. 14. 10. f. 28. 2. Amos Episcopus Hierosol. scribit S. Gregorius, ut Romam mittat Clericum à se excommunicatum III. 216. 26. Episcopi per Papam in Patriarchatu Hierosol. constituti III. 285. 5. Vicarius Papæ deputatus in eodem Patriarchatu II. 285. 5. III. 316. 7. Proclus Hierosol. scribit Papæ favore Cæsariis hæretici, qui se fingebat catholicum III. 335. 6. Urbs Hierusalem expugnata ab Occidentalibus I. 356. 3. f. 364. 31. S. Ludovicus Rex Francie bis expeditionem illam suscepit, Clericisque multas pecunias contulit, ac ex aliis regionibus ad id Papæ subsidia posularunt III. 446. 11. ad 16. Urbs illius dominium ad se pertinere contendebat Patriarcha, unde jurgia cum Regibus I. 414. 26. Qui Patriarcha habebat dominium temporale aliorum locorum II. 344. 18. Grecus Patriarcha Hierusalem nunc se intulit universalem III. 189. 13. Varii Episcopi Hierusalem memorantur I. 110. 23. 24. f. 175. 30. f. 356. 3. f. 409. 10. 11. f. 414. 26. f. 457. 13. f. 464. 1. f. 473. 34. III. 340. 19.

Hilarus Arelatensis unde effert, fuit monachus Lemoisius, S. Honorati antecessoris sui vitam scripsit, à Patribus valde laudatus: Male dedit successorem Projecto Episcopo adhuc viventi, fuit frater Bonandi Episcopi Remensis I. 128. 31. & seq. II. 72. 13. Præfuit Concilio t. Arausico I. 74. 3. Liberalis fuit in redimendis captivis III. 83. 42. Resistit contra potestatem Papæ: demum se correxerat III. 293. 14.

Hilarus Gabilitanus insignis Episcopus interfuit Concilio Arverneni I. 145. 9.

S. Hilarus Pictaviensis, ex Aquitania, Ecclesia Catholica dictus defensor, à D. Augustino, & aliis laudatus. Docet, Ecclesiam esse unam, & omnes Christianos unum corpus componere. Illum aliqui censet fuisse Romæ Diaconum. S. Martini Sabariensem Exorcistam ordinauit, voluitque facere Diaconum suæ Ecclesie Pictaviensis I. 101. 1. & seq. III. 28. 14. Excessit dicendo, Christum fuisse omnia doloris expertem III. 69. 13. Romæ baptizatus est III. 99. 29. Habuit uxorem III. 359. 18.

Hilarus P. P. improbat provectionem Hermetia Bituricensis ad Sedem Narbonensem. Tandem pro bono pacis illam ratam habet, sine potestate tamen ordinandi Episcopos Comprovinciales, quem committit alteri I. 135. 11. Resistit Ireneo, quem Nundinarius Barcinonensis sibi elegerat successorem I. 199. 31. II. 378. 16. III. 341. 20. ad 36. Alia de eo I. 315. 33.

Hildebertus Turonensis vexatus à Rege, quia volebat ad ejus nutum beneficia conferre II. 292. 21. Improbatur Arvernenis de Canonibus hæreticis collatis I. 197. 26. 31. f. 199. 30. Idem vitium evelit à Britannia, de quo scribit Papæ I. 423. 30. Alia de eo I. 418. 1. ad 12. II. 288. 10.

Hildebrandus translatus de Catalaunensi Ecclesia ad Selingestadiensem I. 60. 30.

Hilduinus Abbas valde acceptus Ludovico Pio, & Carolo Calvo, Plures habuit Abbacias. Ei Eugenius Papæ 2. dat reliquias Sancti Sebastiani. Cooperatur promotioni Isaac ad Sedem Ilionicam: spoliatur Abbatis, inde redintegratur, & alia de eo I. 291. 1. 2. III. 127. 46. IV. 132. 12.

Hilduinus Cameracensis promotus opera Lotharii Regis, improbat rem Nicolao Papæ 1. & alia de eo III. 365. 32. 34. f. 369. 41. 42. 43. Hilduinus à Rege Gallie ad Imperatorem transiit, statim fieri Episcopus Tungrensis. Resistit ei Rex. Romam vocatur, causâ cadit, excommunicatur: tandem fit Episcopus Mediolani I. 345. 7. ad 11. Hilduinus intrusus Sedi Leodiensi I. 320. 5. 6.

Hincmarus Remensis clamat, Deum non esse personarum acceptorem I. 28. 27. Objurgat Ebbonem Gratianopolitanum I. 302. 23. III. 15. 27. 33. Docet, sufficere necessitatem, vel utilitatem ad translationes faciendas I. 60. 31. Resistit Regi, oe Avlicæ, & inepti præficienti Ecclesia II. 278. 20. fol. 491. 5. Falsavit litteras Papæ III. 125. 42. Excommunicavit filium Regis: adversus jura Papæ resistit: odio prosequitur Hincmarum Laudunensem nepotem suum: quem accusat in Concilio, deponi facit, carcerari, & excarnari. Affectabat Anarchiam, subjectionis Papæ debita excessor. Laudatur à Carolo Calvo, & alia de eo II. 190. 12. fol. 199. 7. III. 121. 1. ad 11. Vocat Nicolaum 1. Papam universalem III. 223. 42. Fortiter se opponit Regibus Gallie, pro defensione libertatis claustrinis Canonicis III. 361. 22. ad 31. Animi valuisse videtur cum Papâ: & in rebus Astardi Nannetensis, modò hujus fautor, modò contradictor s. aliaque de illo I. 288. 31. III. 377. 1. ad 11. f. 462. 9. 10. f. 501. 19. Cogit ad restitutionem Comitem, qui sibi usurpaverat spolia Clericorum III. 460. 3. Quia,

- Quis, & cuius effect, pluraque de ejus promotione ad Sedem Remensem, & de aliis ejus rebus 1.272. 25. f.297. 22. ad 36. III. 124. 39. ad 42. IV.21.5. fol.118. 3. f.346. 21.
- Hiemarus Laudunensis* nepos Remensis, cuius effect: tueret auctoritatem Papæ contrâ Patrum. Renuit assentiri censuris latæ contrâ unum, qui appellaverat ad Papam. Excommunicat Normanum, occupantem bona Ecclesiæ. Accusatur à Patruo in Concilio, quo agenta deponitur, vinculis alligatus detruditur in carcerem, & excarceratur. Carpius, quod non esset obediens Metropolitano, quod omnes Laudunenses excommunicasset, multos Clericos suspensione innodasset, Regem accusasset ad Papam: quem an vera essent? Fuit unus ex Collectoris canonum. Papa eum facit excarcerari, pontificalibus indui, benedicere populo, & missam cantare. Et alia de eo 1.272. 26. II. 190.12. III. 231. a. n. 1. ad 11. f.342.12. IV. 21. 5. f. 112. 11. An aliquis Clericus sine titulo ordinaverit IV.287. 1. fol.294. 23.
- S. Hippolytus martyr* Metropolitanus Arabiæ, indè Episcopus Portuensis, quis, & quantus homo fuerit 1.49. 1.
- Hispanensis* Archiepiscopus Primatiales honores olim habuit in Hispaniâ 1. 190. 1. Hispanensis Concilium 1.300. 29.
- Hispania*. Svevi, Vandali, Alani sub Honorio Imper. Hispaniam invaserunt III. 332. 2. Gothi eam occuparunt, sed cursu temporis eorum regnum factum est legitimum IV. 91. 20. V. Vallia Visigoth. Regi Vascorum Honorio Imper. concessit II.344. 18. Hispaniæ Rex præfuit multis regnis in Americâ IV. 136. 4. Est ñm Rex Castellæ, Aragoniæ, Valentini &c. IV. 144. 11. Æra Hispanica antecedit 38. annis Æram Christi 1. 370. 10. Eam sustulit Joan. Rex 1.549. 3. Qui etiam fancivit, ut Rex obviam habens Eucharistiam, ad terram desiliat, & eam usque ad Ecclesiâ associet. Idem aspirabat ad regnum Lusitaniam 1.550. 13. Fidem in Hispaniam invexit S. Jacobus Apostolus 1. 200. 33. II. 530. 9. 11. Ecclesiâ Hispaniæ creavit D. Petrus. & alii Papæ III. 177. 26. Sæculo 1. ibi filies jam erat adulta, aderantque Collegia Clericorum 1. 45. 28. Rex Hispaniæ ornatus olim titulo Imperatoris à Papâ deputatis 3. Ecclesiis, in quibus coronaretur, & designatis Regibus feudatariis ejus 1.435. 47. f.458.16. Est magnus magister Ordinum militaris S. Jacobi, Alcantaræ, & Calatravæ III.444. 9. Intitulatur Rex Catholicus: & undè habuerit hunc titulum III. 194. 19. Quam immensam auri, & argenti copiam Hispani ad se traxerint ex Indiâ III. 440. 2. Sedes regia fuit aliquandò apud Ovæum 1. 334. 9. De rebus Aragoniæ V. Aragonia. Contentiones inter Gallos, & Hispanos propter Neapolim Regnum V. Neapolis. S. Pius 5. interpellat regem super abusu Neapolis contra Jurisdictionem Ecclesiæ II. 519. 17. 19.
- Hispania*. Clerici Hispaniæ olim habebant uxorem, introductione Vitæ Regis, quem Alphonsus 7. sustulit 1. 291. 3. Variæ res de Hispaniâ referuntur 1. 190. 1. 2. &c. Martyres Cordubenses, & plura de illis 1. 295. 17. 18. &c. Hispana Ecclesiâ multum colit Romanam II. 244. 7. Alphonsus Rex Legionis, & Veremundus Rex Castellæ, fuerant monachi II. 417. 6. Hispani rogant Papam, ut librum Antonii Perez prohibeat III. 525. 12. Bulla in Camâ Domini est acceptata in Hispaniâ: Rex an mandaverit agi cum Papâ pro moderatione quarundam clausularum ejus III.521.21.22. Episcopi Hispani animarunt Innocentium 4. in Conc. Lugdun. ut Imperatorem deponeret, Ecclesiâ depressorem II. 426. 29. Papa petens subsidia ab Hispaniis pro succursu Terræ Sanctæ III. 442. 16. Papa ibidem percipit spolia Episcopatum vacantium III. 464. 15. f.469. 26. Beneficarii morituri testantur de bonis beneficii II. 161. 7. III. 467. 22. Luctuosam alicubi accipiunt Episcopi III. 467. 22. Comes Barcinonæ & Urgellitan. dimiserunt abusu usurpandi spolia Ecclesiarum vacantium III. 463. 14. Rex Hispaniæ eur decimarum tertias habeat de beneficiis III. 311. 9. f. 444. 8. f.449. 19. Multam pecuniam percipit ex bonis Ecclesiæ, per indulta Apostolica circa Bellum Cruciatum, Spolia, Tritermes, S. Officium, Ordinis Militaris, Peniones impolitas Episcopatus &c. III. 444. 9.
- Hispania quædam extraneis, & beneficiis*. In extraneis possunt pervenire ad Regnum 1. 111. 18. fol.564. 16. 19. Usque ab initio Ecclesiæ ibi erant Episcopi extranei 1.45. 28. Episcopi antiqui solebant sibi eligere successorem, cui rei restitum fuit III. 343. 25. f.346. 34. Quidam Rex Castellæ erat præbendatus in Ecclesiâ Cluniacensi III. 260. 22. Quam partem haberent antiqui Reges in electionibus præsulum III. 498. 15. Non quia dotaverint, vel infidelibus subtraxerint Ecclesiâ, habent ibi Reges juspatriæ, sed ex concessione Ecclesiæ 1. 556. 27. ad 29. III. 309. 24. III. 493. 5. An ipsi transfulerint Jus eligendi præsulæ in capitula Ecclesiarum: Indè electio redierit ad Papam vi Regularum Cancellarii II. 245. 8. f.309. 21. f.484. 18. Concilium Toletanum eum assensu Papæ dedit Regi Castellæ, ut nominaret ad Prælaturas Ecclesiarum 1.10. 24. f.311. 22. f. 556. 28. II. 244. 7. fol.309. 22. III. 114. 12. Præcise privilegio Apostolico, Reges non se possent profectionibus Præsulum ingerere II. 251. 24. f.254. 30. Sub Gregorio 7. Rex non nominabat ad Prælaturas II. 309. 22. Nec usque ad Martinum 5. Eugenium 4. & Sixtum 4. sed solum supplicabat Papæ, si quem optaret præfili Ecclesiæ II. 4. 5. &c. f.37. 28. f.447. 12. f.308. 21. 22. III. 420. 7. Petrus Crudelis rex sibi arrogavit Præfultatum dispensationem, mirante Mariânâ, quod Papa id toleraret III. 505. 19. Nunc rex nominat ad Episcopatus III. 254. 29. fol.308. 22. Sixtus 4. hoc indultum concessit Regi Castellæ. Hadrianus 6. & Clemens 7. id concessit pro cuncta Hispaniâ II. 245. 8. f.309. 12. f.310. 15. Rex nominat ad plura alia beneficia II. 180. 17. Duo Galli sancti Episcopi in Hispaniâ III. 339. 16. Belga factus Archiepiscopus Toleti II. 68. 2. Magna diligentia Philippi 2. Regis in deligendo viros ad Episcopatus præfandos III. 164. 31. In tota Hispaniâ supponi non potest, quod viri desint ad Episcopatum idonei 1. 263. 27. 29.
- Hispania*. Tempore Gregorii 7. beneficia Hispaniæ præbebant extranei 1. 367. 26. II. 120. 2. Et tempore Marini 5. II. 4. 5. 6. III. 420. 7. Contentio-

RERUM, & VERBORUM.

nes inter Papas, & Reges circa beneficia extranei quocumq; danda L. 31. 34. f. 303. 34. f. 338. 25. f. 547. 7. ad 30. II. 37. 28. f. 81. 39. 40. f. 105. 22. f. 121. 4. Rex mala exaggerans ob ea data indigne III. 434. 37. Beneficium ibi datum Gallo II. 45. 17. Danda sunt folia Hispani III. 15. 3. Majoritatem habent privilegium Papale exclusivum extraneorum a beneficiis II. 71. 12. Idem habent Valentini II. 78. 31. 32. Castellani quod idem habeant indulto Sixti 4. I. 549. 13. ad 30. II. 37. 28. f. 81. 39. 40. fol. 101. 5. ad 12. f. 105. 22. 3. f. 126. 19. f. 143. 28. fol. 151. 11. f. 417. 1. III. 421. 10. De en dubitat Thomas del Bene II. 127. 22. 27. Ibi extranei non excluduntur a beneficiis jure regio I. 556. 27. III. 422. 10. 11. Reges edentes de hac re Pragmaticas, inhæserunt privilegio Sixti 4. I. 554. 25. II. 81. 39. 40. f. 102. 12. f. 104. 18. 19. Nec procurassent privilegia Apostolica, si per hæc eis fuisset præjudicium II. 82. 40. f. 110. 2. Ibi extranei excluduntur etiam a pensionibus II. 126. 19. Pluribus in Hispania tractatum fuit de pauperibus exteris depellendis, irrito consilio L. 341. 33. III. 82. 40. Et de obligando Beneficiarios simplices ad residentiam IV. 178. 18. Hiberni resistunt Hispani, volentibus præficere Hispania Ecclesie Dublinensi, & cur III. 12. 20. An Philippus 2. tentaverit prohibere commercia pecunie, & annatarum solutionem Curie Romanæ III. 441. 1. f. 444. 9. Quidam de assensu regio III. 505. 29. In Hispania examinantur literæ Apostolicæ ante executionem, ex privilegio Pontificio II. 83. 35. f. 499. 28. Præsertim ibi existentes sunt beneficia simplicia IV. 164. 3. 4. f. 166. 12. 14. 18. f. 172. 3. ad 7. fol. 175. 10. f. 179. 22. f. 475. 5. Cardinalis Infans memoratur IV. 137. 25.

Historia tellus temporum, lux veritatis, magistra vitæ &c. dicitur à Tullio; & sibi venerationem ex ipsa rerum vetustate conciliat IV. 129. 1. Plures Historiarum antiquæ perierunt IV. 306. 26. Historia est conglobata sapientia, & multorum mens in unum collecta ex D. Nazians. IV. 134. 16. Non omnia, quæ in mundo evenerunt, scripta sunt in historiis IV. 306. 26.

Hydrionem non permittit D. Cyprianus docere artem mimicam, eique spondet subsidia I. 55. 17.

Hoellus Brito Episcopus Cenomane. novet Hildebertum I. 418. 2.

Homicidium inducit irregularitatem II. 154. 18. fol. 190. 11.

Homilia. S. Proclus fuit Scriba homiliarum, seu sermonum Attici Constantinopolitani I. 58. 25. Eusebius Emesenus propter eloquentiam designatus Episcopus Alexandria I. 76. 7. f. 88. 3. Nestorius electus est Episcopus Constantinopolitani, eo quod ad docendum populum aptus esset I. 121. 13. S. Joannes ob excellentiam in prædicando dictus Chrysostomus I. 118. 7.

Homobonus de Bonis doctrinâ suâ favet extrantia II. 134. 13.

Honores, vox hæc quandoq; & quâ occasione emerit in Ecclesiâ IV. 70. 22.

Honestas. Multa de honestate delibantur in hominibus, quæ non exiguntur de necessitate III. 39. 41. 42. De honestate est, non de jure, quod bene-

ficia dentur indigenis, & non extraneis I. 467. 12. fol. 493. 43. 45. f. 509. 36. II. 81. 37. f. 90. 18. f. 100. 7. 8. fol. 103. 13. f. 116. 23. f. 128. 28. & seq. f. 134. 20. fol. 136. 8. f. 138. 15. f. 139. 15. f. 143. 27. f. 145. 35. f. 154. 20. f. 175. 4. III. 20. 40. f. 25. 5. f. 60. 34. fol. 102. 37. fol. 121. 32. fol. 235. 3. 4. fol. 240. 16. f. 353. 3. 5. f. 385. 21. V. Indigena. V. Peritis

Quod de honestate est, lato modo dici potest esse de jure II. 136. 8. III. 235. 4. Quomodo confideranda sit hæc honestas II. 145. 15. Honestati opponitur, quod Clerici sine assensu Episcopi Ecclesie præficiantur II. 154. 19.

Honoratus Arelatenfis undè efficit. Erexit Monasterium Lerinense, ad quod traxit Hilariam Arelatensem, qui ejus vitam scriptis fuit successores Patrocli I. 127. 31. III. 240. 16. Designavit sibi successorum dictum Hilariam III. 345. 31.

S. Honoratus Episcopus Novariensis, inde Mediolanensis I. 168. 7.

Honorius Vandalorum Rex, pater Theodati Gothorum Regis II. 327. 36.

Honorius Papa 1. quis, & qualis fuerit. Deponit Patriarcham Gradensem, & alium ei subrogat. Ei scribit Sophronius Patriarcha Hierosolymis. I. 180. 6. 7. 10. Cyro Alexandr. scribit Honorius, ut à prædicandâ in Christo undè voluntate desisteret. Cujus filii voces pro bono pacis duxit. Scriptis & Sergio Constantinopolit. I. 181. 10.

Honorius Papa 2. scribit Tyria. Dat Vivilmo Tyrrio Pallium Archiepiscopale I. 412. 30. Scribit ei Hildebertus Turoensis, & ipse scribit Episcopo ejus provincie I. 415. 30. Armis pulsât Rogerium Silvium, quem demum investit de Ducatu Apulim II. 349. 28. f. 408. 20.

Honorius Papa 3. indignet Episcopo Tullenis exactionem a. annatarum II. 214. 18. Arguit Fridericum 2. quod se electionibus Antistitum immisceret II. 248. 14. fol. 422. 19. ad 29. An hæc Papa dederit Regibus Gallis indultum, vi cuius concesserunt beneficia II. 306. 6. Ei Fridericus 2. diploma dirigit favore Ecclesie Romanæ II. 422. 18. Ipse petit duas præbendas in singulis Ecclesiis Francoe, & Anglim, sed irrito consilio III. 431. 30. ad 36. Scribit Regi Hungarim circa juramentum III. 495. 1.

Honorius 4. confirmat pragmaticam Regni Neapolis, à Carolo Claudio factam II. 404. 8. Capitula ipsius Regis edit pro bono ejus statu, & alia circa ea edicit II. 458. 9. 10. 11. Excommunicat Jacobum Aragonium invasorem Siciliæ, hancque subicit interdictione II. 415. 11.

Honorius Imper. concedit Aquitaniam Vallis Visigothorum Regi in Hispania II. 344. 18. Ut contra eum commoveret populum, Siculo libros Sybillinis cremavit III. 520. 5. Honorius Imper. vexatus à multis affectantibus Imperium, quos inter idem Siculo ejus Socer, & Constantinus. Galliam Placidiam junxit Constantino, quem in Galliam misit, ubi purpureum invasorem dispecuit III. 332. 2. Pelagium, & Coelestium hæreticos publico edicto persecutus est III. 336. 8.

Hormisda Papa. Quis, & undè fuerit. Ei Papstam præfixit S. Ennodius Ticinensis, & plures literas scripsit. S. Remigius Remensis illi congratulatus est.

- Clodoveus** Rex Francorum Coronam, quæ regnum dicitur, eidem misit. Justinus Imper. alia donaria ipsi transmisit l. 157. 7. & seq. Amavie S. Cæsarium Arelatensem l. 129. 35. Habuerat uxorem, ex qua filium genuit Silverium Papam l. 158. 14. f. 202. 37. Restitit Patriarcha Constantinopolis, ne Episcopus Antiochenus ordinaretur Constantinopoli l. 169. 12. Libros Manicheorum fecit exuri lli. 526. 15. Mandat præfici Ecclesiæ Alexandrinæ Diofcorum lli. 288. 13. lli. 352. 1. Alia de eo l. 304. 11. lli. 105. 4. 2. 43.
- Hospitalia**, & Xenodochia. Eis bona, & beneficia ecclesiastica uniri, & addici possunt l. 68. 12. f. 432. 37. Hospitalia Sampsonis celebre Constantinopoli, cui præfuit Mennas l. 98. 26. f. 174. 26. Hospitalia memorat Concilium Chalcedonense l. 134. 8. IV. 26. 19. Quedam ab aliquibus erecta extra patriam lli. 80. 34. Hospitalia sunt interdum ecclesiastica beneficia l. 174. 27. f. 219. 18. 19. Varias species sunt Hospitalium, ut *Xenodochia*, seu Hospitalia pro peregrinis. *Orphanotrophia* pro pupillis. *Ptychotrophia* pro inopibus. *Berphotrophia* pro infantibus. *Gerontocomia* pro senibus, & invalidis. *Barbentrotrophia* pro virginibus. *Nyctocomia* pro infirmis lli. 73. 22. IV. 17. 24. Alia de Hospitalibus IV. 32. 15.
- Hosiius** fugientibus, non claudenda, sed aperienda est via, ut evadant l. 216. 27. 28.
- Hucbertus** laicus obtinet Abbatiam à Carolo Crasso lli. 73. 15.
- Hugo** Capetus fit Rex Franciæ, Carolinghis se favore velle dicit: Arnulphum Remensem carceri includit, ac deponere facit, quem ad illam Sodom promoverat: & alia de eo lli. 1. 12. 1. ad 26.
- Hugo de S. Caro Cardinalis** invehitur contra dantes beneficia consanguineis, & hæreditario jure l. 198. 29. Quid sentiret de præsentandis ad beneficia lli. 12. 20.
- Hugo Candidus** Card. detractor accerrimus Gregorii 7. lli. 387. 27.
- Hugo Diensis** Cardinalis, Legatus Papæ, Archiepiscopus Lugdunensis præfuit pluribus Conciliis: ordinibus insignitus à Papâ, & plura alia de eo l. 195. 1. ad 14. lli. 384. 19. f. 387. 25.
- Hugo Ednensis** Abbas Cluniacensis, impetrat privilegium pro suo Cœnobio. Hildebertus Turo-nensis ejus vitam scribit l. 344. 4. f. 418. 1.
- Hugo Linconiensis** elamat adversus Ragem Angliæ, ne beneficia darentur alicui lli. 278. 19.
- Hugo Parisiensis** Comes, est laicus, tres possidebat Abbatis, dictus Abbicomes lli. 73. 15. f. 277. 18.
- Hugo Pipini** de Eristallo nepos plures habuit Episcopatus, & Abbatis IV. 132. 10.
- Hugo Vinquennis** factus Episcopus Remensis, de quo multa l. 335. 13. ad 19. IV. 118. 4.
- Hugo Rotomagensis** plures habens Episcopatus, & Abbatis IV. 322. 10. Ei scribit Petrus Cluniac. de Airaldo Clerico extraneo l. 435. 48.
- Hugo Scorus** appellat ad Papam, & coram eo contendit cum suo Competitore propter Archiepiscopatum Sanctan.ensem l. 461. 26. 27. Fuserat alicuius Regis scorus lli. 364. 29.
- Hugo de S. Vittore** in septem sciendis eruditus, dictus lingua S. Augustini, è Saxoniâ in Galliam transiit, ubi fuit Abbas: tuetur, licitas esse mutationes Antistitum, & quando? l. 439. 1.
- Humbertus Card.** Episcopus Silvæ Candidæ vir insignis l. 357. 6.
- Humbertus Viennensis** Archiepiscopus Remensis, & Patriarcha Alexandria l. 568. 29. IV. 132. 10.
- Humbertus Lugdunensis**: ei mandat Papa, ut Landricum ad Episcopatum compellat l. 362. 23.
- Humbertus Aquitanus** fit Episcopus Leodiensis l. 180. 4.
- Hunfridus** Cancellarius Imper. fit Archiepiscopus Ravennæ l. 402. 27.
- Hunfridus** Normannus fortiter pugnat contra Gregor. lli. 317. 11. f. 393. 18. Fit suorum Dux, superatque S. Leonem 9. in prælio lli. 318. 12. A quo Comes Apulia constituitur lli. 319. 15. f. 321. 21. f. 348. 27. f. 392. 14. f. 406. 13. 14.
- Hungaria** dicta magnum Regnum lli. 244. 26. Ibi extranei possunt ascendere ad Regnum l. 212. 18. f. 564. 16. Carolus de Dyrrachio affectans idem Regnum consequi lli. 436. 17. Bela ex Monacho fit Rex lli. 417. 6. Ei scribit Papa, ne impediat electiones Præsulum lli. 540. 34. Comprovinciales Episcopi concurrentes ad electionem Archiepiscopi lli. 242. 1. fol. 248. 14. Contentio pro electione Archiepiscopi Ecclesiæ Strigoniæ. ad quam Papa transfert Archiepiscopum Colocensem lli. 242. 21. 25. Quidam Rex audebat ex se transferre Episcopos l. 459. 22. Papa scribit Regi, ne alienaret jura sua coronæ, quæ tueri juraverat lli. 491. 1. Carolus Uberto Rex affectat confiscari regnum Neapolis lli. 435. 15. Matthias Rex mentio amictu alienas urbes circumlustrabat lli. 429. 27. Tempore Pii 2. Rex non nominabat Præsules, sed supplicabat Papæ pro eo, quem optabat lli. 33. 13. Nunc Rex illos nominat, nec sine privilegio se taliter ingereret lli. 247. 14. f. 251. 24. f. 254. 29. 30. f. 309. 23. An Rex conferat aliqua beneficia l. 506. 26. lli. 302. 9. Quod à beneficiis Hungariæ excludantur extranei lli. 143. 29. lli. 153. 1. f. 417. 1. Idque ex privilegio Apostolico proveniret lli. 422. 12. S. Pius 5. Hungaris egenibus præbuit subsidia lli. 82. 39.
- Hydruntis** urbe expugnata à Turcis, cadibusque consumpta; Clemens Papa 7. dat Hydruntinis privilegium exclusivum extraneorum lli. 75. 22. & sequ.
- Hymenæus** Episcopus Hierosolymitanus interfuit Concilio Antiocheno l. 110. 23.
- Hypostasis** nax, vel tres dicenda esset olim ambigebatur, & cur lli. 208. 7. S. Hieronymus timet venænum latens sub verbo Hypostasis lli. 530. 21.

RERUM, & VERBORUM.

I

S *Aelius Jacobus Apostolus fidam* introduxit in Hispaniam, ubi erat extraneus l. 200. 33. ill. 121. 4. Alia l. 8. 13. f. 561. 8.

Jacobus Aragonis invadit Siciliam. Papa eum excommunicat, & Siciliam interdicto suppedit. Jacobus eam restituit, Carolo 2. tradendam, cujus filiam Blancam ducit uxorem, & ad Regnum Aragonie pergit. Papa conventiones ejus cum Carolo approbat l. 445. 11. 12.

Jacobus Majoricensis Maritus Joannæ 1. Reginae Neapolitis l. 436. 16. 21.

Jacobus Minutulus petit beneficium in Diocesi Lucensi, indè fit Episcopus Agathensis l. 45. 18.

Jacobus Nisibitanus interfuit Concilio 1. Niceno l. 69. 16. Collegit Canones Arabicos l. 302. 32. Arma direxit contra Infideles l. 54. 12.

Jacobus Cardinal. Papiensis ex Luca. Ei obstitit Dux Mediolani, ne haberet Episcopatum Papiensem, tamen ipse prævaluit l. 34. 19. 20. Idipsum ibi ei accidit, propter aliud beneficium l. 37. 26. Alia plura de eo l. 43. 10. ad 18. ill. 508. 34. IV. 54. 12.

Jacobus Weinbelingius pro Germanis scribens contra suppositas gravamina Sedis Apostolicæ, confutatur l. 21. 9. ad 30.

Ibas Edessenus accusatus, quod redditus Ecclesiæ suis usibus applicaret l. 432. 14. Alia ill. 71. 16. f. 103. 39.

Iconoclastæ Sacras Imagines damnatas in Conciliab. Constantinopolis persequuntur. De his tractatum est in Concilio Romano, & in Nicæno 2. l. 242. 29. f. 246. 4. Felix Urgellitanus, & Claudius Taurinensis easdem Imagines impugnaverunt l. 251. 22. 23. S. Joan. Damascenus fuit earum strenuus defensor l. 257. 11. Ob hæresim Iconomachorum Græci Cæsares perdidit Italiam l. 330. 42. Iconomachis favere videtur canon Eliberitanus suspectus l. 100. 33. Alia ill. 192. 24.

Ididi uchi Africæ, prope quam erat monasterium S. Fulgentii l. 166. 1.

Idioma: quod homines non intelligant alter alterius idioma, incommodum eis est l. 248. 37. Infecum latini idiomatis Cæsar à publicis officiis amovit. Apollonius Tianeus saadebat Vespasiano, ne provincias committeret inficis earum linguæ l. 408. 32. Uti vicario, vel Interprete incommodum est. Super Apostolos linguæ ignis apparuerunt l. 409. 32. ad 34. Quidam inficis linguæ Canobii, cujus erant monachi l. 384. 10. f. 450. 37. Gallia Abbas in Angliā, est linguæ illius inficis, laudatur à D. Anselmo, quod moribus eloqui posset l. 387. 18. ill. 55. 22. Curata beneficia debent dari scientibus idioma populi l. 208. 10. f. 385. 11. f. 465. 6. f. 537. 23. l. 22. 14. 20. 22. f. 85. 3. f. 104. 16. f. 140. 20. ill. 11. 18. ad 22. f. 55. 21. 22. f. 248. 38. Regula Cancellariæ exigunt scientiam idiomatis populi in Curatis l. 248. 38.

Tamen hæc peritia non est de jure divino l. 99. 3. ill. 11. 19. Aliqui scitis sentiunt l. 419. 5. An sit necessaria in Episcopis l. 55. 22. In Regno Neapolis non videtur attendi hunc defectum in Episcopis l. 209. 11. ill. 55. 22. f. 248. 39. Super hoc defectu Papa dispensat etiam in Francia quoad patriam obedientiam l. 209. 11. f. 466. 8. l. 98. 2. 3. f. 106. 24. f. 156. 26. ill. 11. 19. 22. f. 55. 23. f. 248. 38. An Episcopus possit super eo dispensare l. 104. 16. Quidam Galli in Tridentino optassent decerni, ne Papa in hac re dispensaret l. 106. 24. V. *Tridentinum*. Aeneas Sylvius restitit, ne fieret Episcopus Pragæ, quidam inficis linguæ Boemicæ l. 407. 29. 31. Episcopus proferens verbum pro verbo, ut inficis illius linguæ irritus fuit l. 114. 10. 35. Episcopus regens populos diversi idiomatis, uti debet Vicarius conficis eorum linguæ l. 247. 34. 37. f. 404. 22. Alia vid. l. 379. 6. In beneficiis, quæ non sunt curata, non est necessaria peritia idiomatis loci l. 466. 7. l. 25. 23. 24. f. 27. 29. f. 106. 25. l. 13. 22. fol. 55. 22. f. 248. 39. Nisi aliud lex propriis beneficii deposceret l. 11. 248. 40.

Jeannius V. Quadragesima.

J. Ignatius Constantinopolis Episcopus eunuchus l. 54. 14. Rogat Formosum Papam, ut cum promotis à Photio dispenset l. 325. 44.

J. Ignatius Layola quæstuando vicicant, bono operi incumbat l. 341. 34.

Illebon Concilium statuit de congrua mercede, debita rectori Parochiæ unitæ Monasterio l. 389. 27.

Illegitimus non potest ordinari, nisi cum eo dispensetur l. 329. 32. Ut fiat Episcopus solus Papa dispensare potest l. 329. 32. Ad successorem Regni, Papa cum illegitimo dispensat l. 328. 31. f. 444. 9. Guimundo Averfano, ne fieret Archiepiscopus Rotomagensis, oppositum fuit, quod esset illegitimus l. 401. 23. Illegitimum fieri posse Presulem docet chartas l. 263. 18. Illegitimi in Regno Neapolis ad coronam non succedunt l. 444. 9.

Illyricum Concilium mandat, Episcopos vacuos præfici Ecclesiis successive vacantibus l. 77. 10. Decem provincia Illyrici suberant Episcopo Thessalonicensi, velut earum Hierarchæ l. 137. 16. l. 110. 43. Pars Illyrici dicitur Slavia l. 260. 19. Illyricis indigentibus D. Pius 5. subsidia præbuit l. 82. 39.

Imagines Sacre V. Iconoclastæ.

Imma filia Caroli M. Græcorum Imperatori prius in sponsam destinata, fuit uxor Eginharti l. 261. 23.

Imperium. Tempore Gentilium in uno erat Pontificatus, & Imperium. In lege Crisbiana atque dignitas distincta est, & à duobus regitur l. 482. 14. Etiam sub Imperat. Ethioicis Ecclesiæ boais temporalibus affuebat l. 176. 6. ad 9. Cæsaris Imperium à tyrannide incipit, tamen tempore Christi jam evaserat justum l. 398. 30. IV. 92. 20. Ei suberant ab initio Italia, Gallia, Hispania, & alie regiones, quæ possidebantur ab aliis Principibus

pibus II. 317. 38. ad 45. f. 344. 20. 23. fol. 398. 30. f. 480. 9. 10. III. 193. 26. Regna, & Imperiis licet ab initio male parta, tamen progressu temporis sunt legitima III. 348. 16. f. 398. 30. Imperia, & Regna sicut valent urbes, & regiones acquirere, sciatiam eas perdere possunt II. 480. 9. 11. Imperatorem vocat Deum terrenum Rex Gothorum III. 309. 5. 8. Plures Imperatores fuerunt extranei ab urbe Roma I. 210. 13. 14. 18. f. 349. 21. f. 564. 16. ad 19. Dabant jus Romanæ civitatis, quibus volebant, quod tandem iudicium est cunctis Romani orbis incolis II. 379. 20. Iustiones Imperiales dicti aliquando *Divini officii* I. 352. 29. Vel *Sacra* II. 200. 10. Vel *Divites* Iustionis II. 205. 23. 24. Vel *Sacra Imperiales* III. 505. 29. f. 507. 33. Milii Imperiales intererant electionibus Præfulum, & cur III. 501. 19. ad 28. f. 507. 33. Valentinianus noluit ex se eligere Episcopum Mediolani I. 112. 30. II. 244. 6. fol. 250. 22. f. 274. 10. III. 497. 13. Quid simile fecit Conradus 2. III. 177. 20. Quomodo se gesserint in Præfulum electionibus Arcadius I. 119. 8. III. 498. 15. Theodosius I. 121. 13. Iustinus I. 169. 12. 13. II. 236. 13. III. 498. 15. Zeno I. 170. 15. Justinianus I. 174. 28. II. 250. 21. Heraclius I. 181. 11. Imperatoris non est de rebus ecclesiasticis decernere I. 80. 19. III. 213. 17. Ideo *Circulus Constantis, Etheis* Heraclii &c. à Papâ circumscripti fuerunt III. 116. 16. 17. Ex quo Imperatores esse ceperunt Christiani, Ecclesiæ negotia ex illis pendere ceperunt II. 308. 20. III. 255. 21. f. 495. 9. Inter Ecclesiam, & Imperium mutus debet esse concordia II. 384. 2. Novus Papa mittebat Imperatori Legatos, ad mutuum amicitiam consociandam III. 502. 21. Electioni Papæ Imperatores assensum præbebant, exigentes pecuniam, à quâ tandem destiterunt II. 303. 23. 24. f. 203. 5. III. 493. 6. f. 497. 12. f. 501. 21. f. 505. 30. 32. Imperium Cæsaris permixtum cum Republica Neapolis Insulam Ænariæ II. 193. 19. f. 473. 12. Imperator debet esse unus III. 247. 36. Etiam Rex Hispani olim fuit dictus Imperator, in 3. Ecclesiis coronandus I. 435. 47. fol. 458. 16. Imperium melius custoditur beneficiis, quam armis I. 206. 4. Appellare à Cæsare irato ad eum pacatum III. 338. 13. Quid te habeam ut Imperatorem, si me non habes ut Senatorem, quidam dixit II. 223. 40. Quidam Patriarcha Antiochiæ appellans ad Cæsarem, & Concilium III. 196. 22.

Imperium Romanum-Germanicum. Etiam extraneus potest eligi in Imperatorem, nec Bulla aurea præscribit, quod esse debeat ex Germaniâ I. 351. 28. f. 564. 16. ad 19. Infidelis non potest eligi in Imper. III. 28. Imperium hoc non venit directè à Cæsare, cuius Imperium quodam partem Orientis fuit destruitum à Turcis I. 175. 5. V. *Mabometes.* Quod partem Occidentis cessavit in Augustulo per 314 annos. Unde hoc fuit ex integro excitatum à Leone Papâ 3. in Carolo Magno II. 325. 32. f. 332. 45. f. 334. 49. f. 345. 20. f. 406. 18. f. 454. 29. f. 480. 9. 10. Joannes Papa 9. adjuvat Lambertum ad Imperium contra Berengarium I. 233. 7. Contentio inter Hadrianum 4. Papam, & Fridericum 1. Imper. ob vocem *beneficium* IV. 324. Ut rem gratum Imperatori faceret, interdum extrinsecus proprium gremium Ecclesiæ Ro-

mana Papam elegit I. 97. 25. f. 358. 8. 14. f. 372. 26. II. 120. 1. III. 146. 32. Imperatores se inge-
rentes electionibus Præfulum II. 250. 22. 23. Olim ad Episcopatus, & Abbatis Germanie nominabant, & quid de Patriarchatu Aquilejæ I. 402. 26. ad 29. Ad se devolvi nominationem Præfulis contende-
bant, si aligentes non convenirent in unum I. 454. 5. Et se id posse facere ex Apostolico privilegio II. 306. 16. Magnæ contentiones inter Papam, & Imperatores propter investituram Episcopatum, & Abbatiarum I. 454. 5. II. 206. 25. f. 211. 8. f. 239. 20. f. 251. 23. ad 26. Hæ investitu-
ræ illis erant satis fructuosæ II. 206. 25. Comes Palatinus Rheni præsentat Clericos ad beneficia de jure patronatus Imperii, illo vacante II. 310. 27. Possit de quibusdam beneficiis ab Imperatore dispo-
ni, aliquando dictum est juxta Cæsarem IV. 141. 3. Aliqui Imper. fuerunt Canonici in quibusdam Ec-
clesiis III. 260. 22. Quomodo se gererent olim circa pensiones ecclesiasticas II. 149. 21. Imper. dat primas preces pro beneficiis in Ecclesiis Germaniæ I. 214. 24. f. 220. 39. f. 506. 27. V. *Preces.* Electores Imperii Gregorius Papa 5. constituit, & quinam sint. Papa ex causâ aliquos ex aliis posset mutare, aliaque I. 563. 12. ad 19. Assumpti fuot in partem sollicitudinis, Imperator verb in plenitudinem potestatis Imperialis I. 565. 23. Hanc plenitudinem potestatis Imperator habet III. 291. 9. fol. 295. 17. ad 19. Electoribus nil fas alii exigera antè electionem: post eam, spontè oblata, licet accipere II. 210. 6. Regni Neapolitani loca partim dona-
ta, partim restituta fuerunt Papæ à Carlo Magno, antequam in eo excitaretur Imperium nunc subsi-
stens II. 345. 20. ad 22. f. 348. 26. f. 481. 11. fol. 506. 11. Principes Imperii latentur, nullum inesse jus Imperio super utramque Siciliam, juxta diploma Friderici 2. II. 340. 9. 10. Alia de hac rē II. 345. 20. ad 22. f. 348. 26. f. 477. 21. Qui est Rex Neapolis non potest esse simul Imperator, & Carolus 5. fuit super ea rē dispensatus à Papâ II. 455. 2. V. *Neapolis.*

Imperium Græcum. Hoc Imperium deferebatur electione nobiliu, nec succedebat filius genitus à Patre, quando nondum erat Imperator. In Templo S. Sophiæ eligebatur, vel ad eam electus ducebatur I. 484. 18. 20. 22. Patriarcha nomen suum præmittitbati nomini Imperatoris III. 196. 31. Quidam Patriarcha noluit coronare Imper. nisi revocaret legem libertati Ecclesiæ adversam II. 250. 21. fol. 503. 3. Imperatores suos adulantes Græci, dicebant, quod posset quidquid vellet in Sacris rebus, tamquam oleo Saero unctus I. 459. 2. II. 482. 13. ad 16. Se valde immittebant hi Imperat. rabus ecclesiasticis I. 110. 24. f. 173. 23. f. 278. 4. II. 250. 21. Constantius deponit S. Athanasium I. 82. 23. 24. f. 90. 7. Rinothmetus Callinicus I. 259. 15. Leo 6. Nicolaus Mysticus I. 329. 35. Imperatores Constantinopolis fac multum ingereutes electioni, & depositioni Patriarchæ I. 58. 26. f. 93. 24. f. 97. 24. f. 121. 13. f. 173. 25. f. 258. 15. 19. f. 311. 22. f. 329. 35. f. 357. 13. f. 486. 25. II. 236. 13. fol. 250. 21. f. 275. 11. III. 591. 35. f. 498. 15. Et aliorum Antistitem I. 76. 6. f. 89. 5. f. 169. 12. 15. fol. 181. 11. f. 265. 2. f. 311. 32. f. 459. 21. II. 244. 6.

RERUM, & VERBORUM.

6. f. 350. 21. f. 275. 11. III. 496. 10. ad 15. Translationes Clericorum, & Episcoporum faciendas de una ad aliam Ecclesiam mandantes l. 82. 22. f. 278. 4. III. 92. 13. f. 162. 24. f. 165. 33. Taxantes numerum Clericorum Ecclesie S. Sophie l. 81. 22. III. 91. 11. ad 14. Provinciam ecclesiasticam in duas Valens Imper. divisit l. 91. 10. Quidam vertebant Episcopos Episcopales in Metropolitanos l. 250. 21. Alii edentes functiones contrā usurpantes Spolia Clericorum III. 460. 5. Imperator quidam permittens Episcopis exactionem Annate in conferendo beneficia l. 212. 12. Imperatores Græci, post regnum Græcorum, & Longobardorum, nullum jus habebant in Regno Neapolitani l. 327. 38. ad 49. f. 398. 30. fol. 480. 9. 10. Nec jussit possidebant loca, que ibi occupaverant l. 339. 41. 42. f. 427. 21. f. 481. 11. fol. 503. 3. Neque dabant assensum Regium adipsificibus ibidem beneficia ecclesiastica l. 503. 3. Jam etiam perdidit provincias Italie ob hyssem, aliasque ob causas l. 330. 42. f. 397. 28. V. *Exarbatas*. Imperium translatus a Græcis ad Germanos per Papā l. 563. 17. II. 26. 26. f. 324. 27. Latini acquirunt Imperium Constantinop. & Balduinus ibi sit Imper. Græcumque Imperium à multis in frustra disceptum esse fuit l. 485. 21. 22. A' Græcis recuperat totaliter, & duravit usque ad Mahometem 2. Turcarum Sultanium, qui illud destruxit l. 175. 5. fol. 330. 41. f. 333. 49. f. 345. 22. f. 397. 29. f. 480. 10. Et ipse solus occupavit 2. Imperia, 12. Regna, & 200. Urbes, & Oppida l. 75. 22. An in Græcia sit adhuc quidam, qui fecerit se nominat Imperatorem Græcorum l. 397. 29.

Imperator est defensor Ecclesie l. 191. 14. III. 497. 13. Cujus jura in regi coronatione tueri jurat l. 271. 32. Et ab ea regi debet, non ei precipere l. 213. 17. Illi enim subiectus est. III. 497. 13. Caput submittit Episcopis, eorumque monita suscipit l. 497. 13. f. 502. 23. Imperator ab Episcopis excommunicatus l. 123. 37. Imperatoris est jura Sedis Apostolicæ tueri, & augere l. 472. 32. Se protestatur filium Summi Pontificis, & quibus titulis ei scribat l. 220. 34. Plures Imper. vocant Papam Præfulem universalem Ecclesie l. 218. 30. ad 34. Ad Papam spectant res sacræ, ad Imper. profane: hicque discere debet ab Ecclesia, etque subesse, si diu vult imperare l. 281. 29. 30. f. 361. 42. Quis tunc iudicem Pontificem constituit, inquebat quidam Papa Imperatori l. 229. 34. Imperatores accusantes alios in Conciliis l. 123. 37. 38. f. 134. 7. III. 123. 37. Ludovicus Pius depositus à Concil. Compunden. & in monasterium tradendus decernitur. Imperator quidam hostis Ecclesie, prælio à Papā pulsatus l. 54. 12. Fridericus 2. Imper. à Papā depositus in Conc. Lugdun. statimque Electores alium elegerunt Imperatorem l. 426. 30. ad 32. f. 430. 2. f. 443. 7. Carolus 5. renunciavit Imperio l. 481. 10. Imperator donare potest, & cedere, atque in feudum concedere urbes, & oppida, prout pluries fecit l. 335. 45. f. 243. 16. ad 24. III. 493. 6. An possit facere civis in urbibus sui vasalli l. 380. 24. Concurrit in iurisdictione cum suis subditis l. 294. 25. Nobilitare potest, & illustres facere l. 211. 15. Potest dare titulum Regie, prout pluries Principibus datus, vel negatus fuit l. 178. 27. f. 243. 23. Quoad vim dire-

ctivam, non quoad coactivam subest legibus l. 324. 41. Rex Armenie se protestatur Imperii Romani gratia regem l. 220. 34. Imperator est Rex Germanie, plurimumque aliorum statuum Principes l. 144. 10. Utitur Sigillo, sed bulla aurea, vel ceræ l. 197. 2. f. 483. 16.

Importunus Episcopus, cui S. Gregorius mandat, ut Ecclesiam cuidam committat l. 289. 13.

India: quam ingentes auri summas Hispani ex India transfulerint in Hispaniam l. 440. 2. Concilium Mexicanum jubet, beneficiarios edicere linguam Indicam l. 12. 21. Ad prædicandam Indiis fidem S. Athanasius misit Frumentium l. 177. 26.

Indigena. Ille sumi debet indigenatus civiliter, non grammaticaliter l. 374. 7. 10. Quinam sit verè indigenæ, & quinam extranei l. 372. 2. ad 26. Secundum naturam nullus est indigena, neque extraneus l. 373. 5. Indigenatus an possit haberi simul in pluribus locis l. 127. 30. l. 375. 9. III. 171. 9. fol. 259. 20. 21. V. *Civis*. Qui eandem fidem tenent, sunt simul indigenæ l. 376. 11. III. 7. 11. fol. 10. 15. Baptizatus in aliquo loco, ibi fit indigena l. 376. 12. Incolatu, & domicilio quis fit indigena l. 492. 40. l. 34. 17. f. 84. 2. f. 377. 15. III. 259. 20. Domicilium non statim, sed progressu temporis contrahitur l. 492. 40. Professione monachali fit quis indigena ejus canonici l. 128. 32. Aggregatione ad cives, facta à Decurionibus, aliquis fit indigena l. 378. 17. 18. Literis naturalitatis, datis à Principe l. 378. 17. Incolæ duarum urbium, quæ ab initio unum corpus faciebant, habentur hinc inde pro indigenis l. 136. 11. f. 141. 21. 22. f. 341. 21. 22. Tenens Baroniam in aliquo loco, est ibi indigena l. 364. 26. 27. f. 378. 18. Habens ibi beneficium l. 127. 30. f. 144. 6. f. 157. 7. fol. 164. 30. f. 213. 21. f. 301. 31. f. 385. 14. l. 376. 14. f. 381. 24. III. 159. 20. 21. f. 171. 7. Quid habeant beneficia in pluribus locis l. 164. 31. III. 171. 9. f. 259. 20. 21. Indigenæ in pluribus rebus, & officiis præferuntur extraneis l. 241. 20. Ad publica tamen officia magis opportuni solent esse extranei, quàm indigenæ l. 208. 9. 10. f. 348. 16. 17. fol. 352. 29. 30. l. 142. 26. 27. Indigenatus est res adiaphora pro assequendo beneficium l. 46. 21. f. 129. 30. f. 138. 15. Et fabulosum est, quod hæc qualitas sit ad id necessaria l. 122. 16. Indigenatus quoad hoc negotium, nec ardetur, nec extenditur limitibus Regnorum l. 85. 3.

Indigena. Nullus est Canon, qui pro indigenis, ad effectum consequendi beneficia, intelligat cunctos incolæ alicujus regni, sed si qui sunt, loquuntur de incolis alicujus Oppidi, vel Urbis, vel loci particularis l. 310. 18. 19. f. 459. 19. f. 470. 21. l. 81. 37. f. 85. 3. f. 91. 19. f. 100. 5. f. 105. 22. f. 121. 5. fol. 228. 26. f. 272. 2. f. 466. 5. f. 535. 24. III. 51. 22. fol. 61. 37. f. 609. 16. f. 613. 12. f. 644. 26. f. 648. 37. 38. f. 636. 10. f. 639. 14. f. 642. 16. ad 20. Si indigenatus effect necessarius ad beneficium, non possit ei derogari per literas naturalitatis, vel aliter, nec huic juri renuntiari, in præjudicium naturalium, & admittendi essent laici, deficientibus Clericis l. 121. 15. 16. f. 293. 8. f. 301. 32. f. 302. 35. f. 309. 14. fol. 311. 21. f. 314. 32. f. 320. 7. 9. f. 327. 14. f. 363. 28. fol. 391. 30. f. 395. 3. f. 413. 23. 28. f. 508. 34. ad 36.

II. 535. 22. III. 347. 36. V. *Laiens*. Exceptis, quod electus sui extraneus, refutatur in jure, uti frivola I. 479. 6. § 507. 29. III. 135. 30. Concilium Trid. noluit decernere, quod beneficia fierent patrimonialia pro solis indigenis I. 201. 35. II. 63. 33. 35. Solum de honestate, & ceteris paribus, beneficia danda sunt indigenis potius, quam extraneis I. 8. 12. fol. 148. 19. f. 202. 38. f. 30. 20. f. 232. 5. 7. f. 347. 15. f. 353. 34. f. 391. 30. f. 465. 3. 4. f. 467. 12. f. 495. 43. f. 551. 16. II. 34. 17. f. 46. 19. ad 21. f. 96. 35. fol. 100. 7. 8. 11. 13. f. 116. 23. f. 120. 2. f. 124. 13. 17. f. 129. 29. f. 134. 4. 8. f. 138. 15. f. 144. 31. 33. fol. 167. 22. III. 19. 39. f. 34. 19. 20. f. 50. 11. ad 14. fol. 56. 24. 25. f. 120. 29. 32. f. 180. 33. 34. f. 135. 3. 4. fol. 240. 18. ad 20. f. 353. 3. 5. f. 365. 31. f. 385. 21. V. *Honestas*. V. *Paritas*. Patrimonialia verò beneficia ei debentur, etiam ceteris non paribus III. 52. 17. Ut beneficia restringatur ad solos indigenos, opus est privilegio Apostolico III. 185. 40. V. *Extraneus*.

Infames sunt irregulares II. 154. 18.

Infideles. Mittere Missionarios ad convertendos Infideles III. 177. 26. 27. V. *Prædicare*. Infideles, & Pegani suis Sacerdotibus stipendia præbeant I. 12. 23. Non sunt ab elemosynis excludendi I. 21. 10. fol. 43. 28. f. 112. 19. III. 83. 41. Infidelis non est matrimonii copulandus cum Fidei II. 376. 11. Non est capax beneficii ecclesiastici III. 7. 9. 10. f. 62. 38. Præstat ut provehendi ad dignitates testimonium bonum habeant etiam ab Infidelibus II. 238. 18. 19. III. 41. 45. f. 161. 20.

Infirmus Non est deponendus beneficiarius propter infirmitatem II. 190. 10. 13. III. 180. 32.

Ingenitum Concilium, in quo St. Udalricus Augustinus fuit, ut sibi substitueretur Adalbero ejus nepos I. 302. 37.

Ingrammus Episcopus Mediometris obtinet quandam capitula, disciplinam spectantia, dum Roma esset, quæ à Gallis pro regulâ servabantur I. 238. 14.

Innocentius PP. 2. sollicitatur à D. Bernardo, ut resistat Regi Francie, excludenti extraneum I. 423. 14. 20. Exemit Clarevalenses à solutione decimarum, reclamante Petro Cluniacensi I. 431. 35. Qui plurius eidem Papæ scribit I. 424. 18. f. 435. 46. 47. Facit Alphenium 7. Imperatorem Hispanie, designare tres Ecclesias, in quibus coronaretur I. 458. 16. Dat privilegium cuidam Canobio II. 74. 19. Depunit Alexandrum Leodensem ob simulationes in Conc. Pisano IV. 294. 24. Gullelmum malum Sicilie Regem supplicem in Regnum consolidat II. 322. 23. Rogerio Silivo dat titulum Regis, & Investituram Sicilie, Apulie, Capue &c. II. 349. 28. f. 390. 10. f. 409. 23. ad 26. Armis cum eodem Rogerio certaverat, & cur? II. 54. 12. f. 322. 22. 23. f. 390. 11. f. 409. 21. f. 474. 26.

Innocentius 3. Ingentem numerum pauperum aiebat Ecclesia Romana ejus tempore I. 37. 6. Arguit Patriarcham Constantinopolis, quod non nisi Venetis præberet beneficia I. 200. 33. f. 481. 11. 12. Dat privilegia quibusdam monasteriis II. 74. 19. 20. III. 399. 9. Docet Papam, posse mutare leges II. 273. 23. Multa de eo, mandante electionem de gremio consulti, dante mandata pro extra-

neis &c. III. 396. 1. ad 14. Inter Scriptores ecclesiasticos numeratur I. 477. 1. Alia de eo I. 390. 9. fol. 479. 6. 9. f. 487. 27. 29. f. 493. 1. 2. f. 499. 5. f. 506. 29. II. 492. 8. III. 506. 31. Concedit Investituram Regni Neapolis, & Sicilie Frederico 2. & Constantiam ejus metri II. 349. 30. f. 419. 10. Cavetque, ut inconcussa maneat libertas ecclesiastica II. 430. 12. 13. 14. Constantia Regina Sicilie illi Fredericum 2. moriens commendat, eumque Basilium Regni facit, qui illuc misit Legatum II. 421. 16. Scribit Saracenis Regni, ut obediant Frederico 2. II. 421. 16. Ei Rex Aragonie renuntiavit consuetudinem Assensus Regii, & jura patrimonialis III. 503. 25. 29.

Innocentius 4. Eximius Legista, & à Scriptoribus valde commendatus I. 480. 7. Ei resistunt Lugdunenses, ob collationem beneficiorum extraneis II. 143. 29. Renuit minuire pensionem, quam quidam solveret promiserat II. 193. 20. Indulget Archiepiscopo Cantuariensi exactionem Annetarum II. 213. 17. Depunit Fredericum 2. Imper. in Concilio 1. Lugdunensi II. 350. 31. Quod protexit Ludovicus Gallorum Rex I. 426. 29. III. 450. 20. Hecree fuit narratur II. 426. 29. 30. 31. Invitat Carolum Andegevensem ad Regnum Sicilie II. 431. 2. 3. 4. Deinde illud offert Richardo fratri Regis Anglie. Quo abveniente, Regnum pro Ecclesia Romana recuperare statuit, Neapolim pergens, ubi moritur, ad quem amplum ejus elogium II. 432. 6. Ad eum Angli reclamant, de extraneis, & immeritis, tenentibus in Anglia beneficia III. 436. 47. Addicit Sedi Apostolicæ spolia Clericorum, ab intestato decedentium III. 465. 16. f. 470. 17. Concedit spolia per annum Archiepiscopo Cantuarii. III. 467. 21. Excommunicat Regem Anglie, quæ resistebat, ne Stephanus Cantuariensis Ecclesiam illam possideret III. 506. 31. Mandat, ut in Suecia Præfules eligerentur à Canonica Cathedralis III. 509. 37. Improbans quod ibi electiones tumultuariae fierent II. 449. 19.

Innocentius 8. Obfistit Pragmaticæ Sanctioni II. 11. 24. f. 31. 6. Resistit Ferdinando 1. Regi Neapoli propter beneficia: Gravem edit Bullam contrâ impediendes literas Apostolicas II. 516. 9.

Innocentius 12. Optimus Pontifex III. 364. 29. Tenuit cum Papatu Archiepiscopatum Neapolis IV. 322. 9. f. 336. 20. Exemit Episcopos Regni Neapolis ab onere spoliis III. 472. 32. Edidit Bullam de Ordinandi IV. 66. 12.

Investitura beneficiorum per annulum, & virgam. De ee inter Papas, & Imperatores altercatum fuit tamquam de hæretica, & res sopita inter Callistum 2. & Henricum 4. in quibus terminis I. 454. 5. II. 106. 25. fol. 111. 8. f. 339. 20. f. 352. 23. ad 26. f. 301. 8. A quadam, & quali urbanitate initium habuit II. 232. 15. Investire de beneficio, interdum fimitur pro illud conferre I. 526. 31. III. 175. 21. Investituræ hec facere aggrediebantur etiam aliqui Reges I. 530. 2. 5. Imperatores valde fructuose erant II. 106. 25. Pro bono pacis aliquando dictæ investituræ tolerantur sunt II. 310. 26. Investitura beneficiorum in Germania, & concordia super illis quid posceret, Fredericus 1. illas re exiebat III. 246. 32. Investituræ ipsæ in Angliâ inhibita III. 500. 18. Alia

RERUM, & VERBORUM.

- Alia de investituris beneficiorum III.** fol. 500. 18. fol. 504. 26. Investitura beneficii quid sit? II. 470. 17. Investitura feudi habet vim potestatis ultraque obliquant II. 421. 15. f. 438. 22. f. 490. 2.
- Interdictum.** Jo. Papa 15. interdicti sacris Episcopio, qui Arnulfum Remensem deposuerant I. 337. 20. Interdictum positum in Regno Francie. ob oon receptum Episcopum I. 423. 14. Familie interdictum illorum, qui impediunt libertatem electionis Canonice I. 469. 19. Pius 2. volebat interdicto supponere Mutinam ob exclusum à Duce extraneum II. 35. 20. Cum Archidux Austrie carceri detrussisset Cardinalem de Cula ob acceptum Episcopatum Brixinensem Io commendam, Pius 2. illum excommunicat, & ejus ditioni sacris interdicti II. 35. 21. Interdicti totius Regni pœna est apposita investituræ Caroli. Regia utriusque Sicilie, si statuto tempore integrum censum annuum non solvat Apostolicæ Sedi II. 435. 13. Sicilie interdicta, eo quod Jacobus Aragoorius eam iuvaverat II. 445. 11. Diocesis Remensis interdicta propter Ebbonem pridem ejus Episcopum III. 124. 40. Urbes, & Regna interdum cœcrosia supposita III. 131. 9. Interdictum illatum à Papâ pluribus Episcopis simul, & cur. III. 142. 26.
- Invidia** in cunctis est damabilis I. 279. 6. Solet esse inter concivæ I. 44. 4. ad 8. f. 352. 31. f. 521. 19. Qui prevalens in potestate, invidia sunt expostus III. 387. 26. Interdum invidia promouet alicuius bonum, ut facilius eum deprimat I. 446. 26.
- Joanne 1.** Regina Neapolis investituram obtinuit à Clemente 6. Andreas Hungaro nupsit, quem postea necari fecit. Tres deinde alios maritos duxit: Schisma fuit contra Urbem 6. à quo excommunicatione, & privatione multata est. Ludovicus Hungarum Rex arma movet contra illam. Carolus de Dyrrachio illam interimit. Ludovicum 1. Andegavensem adoptaverat II. 436. 16. 17. f. 518. 13. Siciliam dimittit in feudum Aragonensibus II. 447. 16. 17. 18.
- Joanne 2.** Regina Neapolis adoptat in filium Alphonsum I. Regem Sicilie, & Aragonie II. 399. 23. fol. 437. 21. Quo abrogato, adoptat Ludovicum 3. Andegavensem: hocque defuncto, adoptat Reatum ejus fratrem. Mulier fuit inconstantia animi. Jacobum maritum carceri includit, Investituram Regni acceperat à Martino 5. cui fe ingratum exhibuit II. 437. 21. f. 440. 1. f. 449. 22. fol. 518. 13. Vetuit, ut virtualia ex Regno Romam fessentur: at Papâ minante cœcrosias, desistit II. 457. 7. In ea extincta est linea Regum Andegavensium Neapolis II. 517. 2.
- Joanne Ferdinandis.** Catholici filia, transmittit utramque Siciliam ad Austriacos II. 399. 34.
- Joanne P. P.** 4. liberalis in redimenda captiva I. 40. 12.
- Joanne 8.** Dat privilegia Monasteriis Toscaniensis, & Aurelianensis I. 271. 23. II. 72. 14. Afferit plenitudinem potestatis Papæ II. 299. 27. An dederit aniam fabule Joanne Papæ, & cur? I. 380. 8. III. 134. 8. Adfuit Concilio Trecenti I. 279. 6. III. 134. 8. Deposuit Formosum Episcopum Portuensem, & cur? I. 383. 26. fol. 279. 6. ad 14. Plura alia de Joanne 8. vid. I. 386. 24. ad 30. f. 313. 28. ad 35. f. 491. 36. II. 72. 14. f. 190. 12. f. 345. 21. f. 395. 24. fol. 396. 25.
- III. 131. 1. fol. 134. 8. fol. 501. 19. 21. f. 507. 32. 33. f. 510. 38.
- Joanne 9.** abrogat acta prius edita contra memoriam, & cadaver Formosi I. 83. 26. f. 282. 13. fol. 332. 1. ad 8. III. 526. 15.
- Joanne 10.** ante Episcopum Bononiæ, inde Ravennæ. Plura de eo I. 319. 4. 5. f. 345. 7. ad 10. II. 303. 11. III. 503. 24. Arma movet contra Saracenos II. 59. 12. f. 311. 20.
- Joanne 12.** valde adolescens Papatum obtinuit, ac moribus fœdavit: unde fortè fabula Joanne Papæ manavit I. 281. 9. Accusatus, quod puerum decernem fecit Episcopum I. 335. 13.
- Joanne 13.** ex Episcopo Narniensis fit Papa, fuit filius Episcopi I. 321. 8. Quibusdam Canoniis pro electione de gremio privilegium dedit II. 75. 20. III. 136. 12. f. 139. 16.
- Joanne 14.** ante Episcopum Papiensis, & Cancellarius Othonia 2. Imperatoris fit Papa I. 321. 10.
- Joanne 15.** fuspendit omnes Episcopos, qui deposuerant Arnulfum Remensem I. 337. 20. 22.
- Joanne 20.** sustulit usum, quo Archiepiscopi Dacis, pallium suscipientes, pecuniam dabant II. 203. 17.
- Joanne 21.** dat Majoricensibus iudicium exclusivum extraneum II. 71. 11. f. 115. 22. Moderatus est exactionem Datarie, dictam *Commune servitium* II. 209. 4. Mandat coronari Uladislum in Regem Polonie III. 455. 30. Exigit tributum à Regno Angliæ III. 456. 32. Denarium D. Petri mandat in pluribus Regnis exigi III. 456. 33. 34. 35. Aliam gestis circa exactiones Datarie II. 114. 20. ad 26.
- Joanne 23.** militaribus rebus libens incumberebat, Ladislauum Regem Neapolis armis fatigavit. Rogatus, ne iret ad Concilium Constantinense, tamen adivit, & alia de eo II. 56. 16.
- Joanne Zemifces Imper.** abrogat legem Nicephori, libertati Ecclesiæ contrariam II. 250. 21. f. 503. 3.
- Joanne Paleologus** Constantinopolis Imperator annuit Vespersi Siculis II. 441. 2. 3.
- Joanne 1. Rex Castellæ** Aram Casaria tollit, & aliam Christi introducit. Sancit, ut Rex, obviam habens Eucharistiam, in terram desiliat, eamque ad Ecclesiam committet. Thesauros Ecclesiæ Gualupri diripit, Schisma fovet, unde Urbem 6. illum Regem privat. Ad regnum Lusitanie aspirat: præcipiti lapsu ex equo moritur I. 549. 13.
- Joanne Rex Angliæ** obsistit Stephano Anglo, ne obtineat Archiepiscopatum Cantuarien. I. 468. 13.
- Joanne Abbas,** post Severum Patriarcha Aquilensis I. 261. 22. Electus à Schismaticis: Ponit sedem apud Forum Julii I. 180. 6.
- Joanne Alexandrino** Romam duxit Eustorgium Græcum, factum Episcopum Mediolanensem I. 168. 7.
- Joanne Antiochenus.** Ei scribit S. Cælestius Papa de translatione Episcoporum I. 59. 26.
- Joanne Antiochenus,** diversus à Chrysostomo Episcopus Constantinopolitanus I. 98. 6.
- Joanne Azarius** fœvet immunitati beneficiorum simplicium à residentia IV. 171. 1. ad 7.
- Joanne Cabasatus** pluribus rationibus probat justitiam exactionis annuatum II. 2. 6. 15. 27.

Joannes Comesterus Patriarcha Constantinopolis transfavitum Innocentio 3. de unionis utriusque Ecclesiarum. 473. 31. Fugit, deponitur, & alia de eo l. 483. 16. f. 486. 23.

Joannes Cantuariensis incitat Regem Angliam contra Papam, propter beneficia collata extraneis l. 535. 19.

S. Joannes de Capistrano quid sentiat de plenitudine potestatis Papae III. 298. 23.

Joannes Cappadox Syncellus, Indè Episcopus Constantinopolis l. 98. 26. Optimus Catholicus l. 172. 22.

Joannes Carvajal Card. Legatus in Germaniâ init Concordatâ Germanicâ II. 18. 1. Resistit in Consistorio, ne abolerentur Reservationes Apostolicae, ac Expectative II. 36. 25.

Joannes Cassianus, vulgò Collator, undè esset? Ordinatus Diaconus à S. Joanne Chrysostomo, & Presbyter Romæ, vel apud Massiliam, ubi duo Monasteria condidit l. 119. 9.

S. Joannes Chrysostomus ex Causidico ad Lecturatum promotus, in solitudine per 6. annos abivit IV. 129. 2. Ordinatus Indè Presbyter ab Episcopo Antiochiæ, cujus Vicarius fuit: electus Episcopus Constantinopolis, clàm è patria abductus est. Edidit 6. libros de Sacerdotio l. Diaconos fecit Cassianum Scytham, & Serapionem Ægyptium. Constantinopoli pepulit Severianum Gabalen, quem ad preces Augulæ revocavit. Docet, elemosinam faciendam etiam Infidelibus. Opus Imperfectum an ejus sit. Fuit accusatus 46. articulis: plures Episcopos infensos habuit l. 118. 7. & sequi. S. Paulus ei scribenti adest l. 58. 26. Theodorum Mopsuesti, è carnis lubrico revocat l. 159. 17. Deposuit Gerontium Nicomedien. l. 113. 33. Quomodo electus Episcopus l. 119. 8. II. 250. 21. f. 271. 3. Famæ eruditionis notus erat utilis l. 122. 16. III. 42. 47. Fuit liberalis in pauperes l. 58. 26. Calumnians de malâ rerum administratione III. 103. 39. 40. Se offert promptum rationem reddere ipsius administrationis III. 471. 30. IV. 336. 20. Monet Magnates, ut fabricent Ecclesias IV. 25. 18. Ab Imper. mittitur ad Gainam Duem Gothorum III. 442. 6. Misit Villam ad Gothos in fide erudiendos III. 177. 26. Deposuit plures Episcopos in Patriarchatu Antiochiæ III. 193. 41. Censet, Divites non esse Dominos, sed solum administratores suorum bonorum, quæ spectent ad Pauperes III. 70. 14. Suadet populis, ut incumbant lectioni Sac. Scripture III. 73. 13. IV. 246. 4. Dat de invaliditate Concilio Antiocheno l. 77. 10. Aliquando visus est excessisse in suis scriptis III. 206. 2. IV. 246. 4. Depositus, reintegratus fuit jussu Papæ III. 217. 28. Cujus primatum asserit, & Petri potestatem per totum orbem diffusam III. 223. 41. f. 225. 45.

Joannes Comnenus Dux Neapolis residit Exarchus Eleutherioli. 329. 40.

Joannes Constantinopolis Episcopus, Monothelitarum Coryphæus deponitur jussu Gregorii 2. Papæ l. 253. 16.

Joannes Damascenus. Eustorgius 2. ejus discipulus à Papa præficietur Ecclesie Mediolanensi l. 168. 7. Fuit dictus Chrysostrus: ob defensionem Sacrarum Imaginum dicit ab Iconoclastis vexatus est, B. Virgo

manum ei abscessum restituit. Ipse Saraceni principi servivit, indè in Laurâ S. Sabæ Monachus fuit. postè presbyter Ecclesiæ Hierosolymitanæ. Cosmas Majumentis ejus amicus fuit l. 257. 11. 12.

S. Joannes Eleemosynarius liberalis in pauperes etiam extraneos l. 38. 7. 8. Ex laico factus est Episcopus l. 236. 8. Extraneus erat ab Ecclesiâ Alexandr. III. 352. 3. Solâ fama notus fuit Episcopus Alexandrinus III. 42. 47. Liberalis in peregrinos III. 83. 42. Quis, & qualis esset: habuerat uxorem III. 358. 16. Ejus vitam scribit Anastasius III. 525. 13.

Joannes Gersonius quid sentiat de potestate Summi Pontificis l. 219. 37. III. 298. 24. Quid de pluralitate beneficiorum, ab uno, & eodem possessorum IV. 125. 22.

Joannes Glycis, uxorem, & filios habens, nec valens abstinere à carnibus, fuit Patriarcha Constantinopolis l. 567. 17.

Joannes Patriarcha Gradensis solitus improbare, & contramitti Duci Venetorum, ab eo è turi precipitatur, undè multa mala emerferunt V. Veneti.

Joannes Grap Norvicensis Episcopus excluditur à Papâ ab Archiepiscopatu Cantuariensi, ad quem eum Rex petebat l. 408. 13.

Joannes Hierosolymitanus defendit Origenem l. 51. 8. De cujus erroribus arguitur à D. Epiphanio, qui cum eo etiam altercavit, ob ordinatum Paulinianum. Theophilus Alexandr. & Archelaus Comes nituntur eos componere l. 106. 16. Joannes sollicitudinem habebat omnium Ecclesiarum III. 186. 8. Optavit inferre suo Clero S. Hieronymum, qui ei obstitit in negotio Pauliniani l. 17. 4. Alia l. 195. 18. fol. 217. 31.

Joannes jejunator Episcopus Constantinopolis arrogat sibi titulum *Universalis*, undè contentiones cum Papâ, quo jubente mittit Romam astra in causa Joannis Presbyt. qui appellaverat III. 190. 17. ad 19. Ficta erat ejus devotio: subjungere sibi gestiebat alios Patriarchas, & convocare Concilium generale III. 196. 32. l. 197. 35. ad 47. f. 226. 47.

Joannes Lefredi Cardinal. Atrabaten. Gallus obinet à Papâ beneficium in Hispaniâ II. 45. 17.

Joannes Major improbat exclusionem extraneorum à beneficiis II. 84. & seq.

Joannes de Neopoli eximius Doctor, quid sentiat de potestate Papæ, illiusque plenitudine, ac de titulo Episcopi Universalis, eidem competere. l. 565. 20. ad 25. III. 226. 47. f. 304. 39. IV. 330. 3.

Joannes Dux Neapolis Cumanam Sedi Apostolicæ recuperavit II. 345. 21. f. 347. 25.

Joannes Nicopolitanus Catholicæ fidei sortis defensor: à pueritia in Clerum cooptatus, virtutibus præstans à Dorotheo Thessalonici vexatus est. Concilium Epiri pro eo scribit Papæ III. 104. à num. 42. ad 45.

Joanne Philadelphien. Vicarius Papæ in Oriente, ad præficiendos quibuscumque Ecclesiis Præsules II. 285. 5. III. 115. 15.

Joannes presb. Constantinopolis, à Petro Fullone factus Episcopus Apameæ, à Civibus refutatus, Antiochiam petit, & Fullonis Sedem occupavit. Simplicius Papa de eo conquestus est cum Acasio Constantinopolitano: & alia de ipso III. 348. 37. ad 40.

RERUM, & VERBORUM.

Joannes de Procidia tractavit de Vesperis Siculis agendis II. 441. 2. 3.
Joannes Episcopus Ravennae improbat, quod Gregorium invitum ordinasset Episcopum II. 189. 9.
Joannes Sarisburiensis Monachus S. Remigii, inde Episcopus Carnotensis, & alia de eo I. 443. 16. 17. f. 447. 19. f. 453. 1. Laudatur ejus electio II. 273. 6. Alia III. 224. 44. Alter Joannes Sarisburiensis I. 460. 23.
Joannes Scalabritensis Lusitanus fondator Monasterii Biclari, Episcopus Gerundensis I. 231. 24.
Joannes Scotus contendit in Scotiâ, inde Romæ, cum Hugone competitore, propter Archiepiscopatum Sanctandreeensem I. 461. 26. 27.
Joannes Sozopolites Patriarcha Constantinopolis sedem dimittit I. 474. 33. f. 566. 26.
Joannes Syracusanus valde liberalis in pauperes etiam extraneos I. 39. 9. Misit nummos S. Petro in Vaticano III. 454. 29.
Joannes Talatidæ Oeconomus, inde Episcopus Alexandrie, translatus ad sedem Nolanam I. 60. 30. II. 533. 19. III. 103. 40.
Joannes Card. Turrecremata quis, & qualis fuerit? Sua doctrina faveat admissioni extraneorum ad beneficia, & alia de eoll. 47. 23. ad 28.
Joannes Vechus Patriarcha Constantinopolis schismati Græcorum adversans, unionem utriusque Ecclesiæ promovit. Sedi renuntiavit, & in monasterium se recepit I. 474. 32. II. 287. 9.
Joannes Dux Venetorum precipitavit è Turri Joannem Patriarcham Gradensem, & cur è I. 265. 1.
Joannes de Voestphalia damnatus, ejusque libri exusti, & cur IV. 111. 6.
Joannes Xiphilinus Episcopus Constantinopolitanus monachus in Monte Olympo I. 98. 29. f. 356. 4.
Joseph Hispanus uxoratus beneficium habens in Belgio I. 291. 23.
Josephus Monæ Galleſio Patriarcha Constantinopolis obſiſtit unioni Græcorum cum Latinis I. 474. 32.
Joseph Vercellenſis Ecclesiæ præfectus, à Papâ reprobatur: obtinuit postea Aſſenſem I. 287. 27.
Jesenus Suceſſionenſis Conſiliarius Regius arguitur à D. Bernardo I. 424. 17.
Jesue extraneus eligitur ad Ducatum populi à Moyſe, eſti hic habetur filios proprios, & agnos. An Joſue fuerit Sacerdos, de quâ Tribu ſit ortus, & alia III. 34. 29. ad 34. f. 50. 10. V. *Moyſes*.
Jrenæus Episcopus à Nundinario Barcinonenſi nominatur in ſuccellorem, Hilarus Papa ei obſiſtit, neſque caruit effectû I. 199. 31. II. 378. 16. III. 341. 20. ad 36.
Irregularitas. Plures irregularitates enumerantur II. 154. 18. Super irregularitate Eccleſia diſpenſat ad beneficia II. 154. 18. Homicidia præbiter non eſt ſuo officio reſtituendus II. 190. 21. Irregularis non poteſt beneficium adipiſci

III. 370. 43. IV. 44. 22.
Iſaac Monachus, inde Archidiaconus Laudunensis, ſic Episcopus Lingonenſis III. 127. 46. 47. fol. 255. 10. fol. 384. 18. Quomodo fuerit electus II. 274. 10. Eo adhuc vivente, Anſelmus Sedem ipſius occupavit I. 274. 32.
Iſacius Angelus Imper. transferri facit Doſitheum, à quo ei prædictum fuerat Imperium à Sede Hieroſolymitana ad Conſtantinopolitanam, deludens Baſilamonem ad eam aſpirantem I. 456. 13. 14. III. 391. 36. Iſacius excuſatur à ſtate, deponitur, & in carcerem traditur, & alia plura de eo I. 483. 18. & ſeq.
Iſaias ex Monte Athos, literarum imperitus, ſic Patriarcha Conſtantinopolis I. 567. 28.
Iſthyrius accuſatur S. Athanaſii, ſacris Episcopus parvi loci I. 482. 14. III. 169. 4. Accuſat Dioſcorum Alexandrinum de fraudatâ erogatione tritici, debiti Eccleſiæ II. 176. 6.
Iſidius Episcopus Viennenſis, antea Senator, ſuit pater SS. Alcimi Episcopi Viennenſis, & Apollinaris Valentini I. 144. 5.
Iſidorus Alexandrinus inuſus Sedi Conſtantinopolitanæ à Theophilo Alexandrino contra Chryſoſtomum I. 96. 23.
Iſidorus Hiſpalenſis frater S. Leandri Hiſpalen. & Fulgentii Aſtigiani I. 176. 31. Præſuit Concilio 4. Toletano I. 190. 1.
Iſidorus Peſuſora declamat contra Episcopos, & Clericos III. 71. 17. Erat Oeconomus Eccleſiæ Alexand. III. 104. 41. Ex moribus conſueti, Pelagium eſſe hypocritam III. 334. 5.
Iſidorus Roſacenſis obſtat Æneæ Sylvio, ne obtineat beneficium in Ducatu Medioli, reprimatur à Concilio Baſilæ, prævelteque Æneæ I. 326. 26. II. 31. 8. & ſeq.
Iſtria. Iſtri dolent cum Romanis, quod nimis ex inde Romam pergerant, & recipiuntur I. 211. 15. Iſtria comprehenſa in donatione Caroli M. II. 331. 44. In alia Othonis M. II. 339. 5.
Italia. Omnes Itali habebant jus Romanæ Civit. quo aliquibus detracto, initium ſuit belli Italici contra Romanos II. 375. 9. f. 379. 19. Eccleſiæ Italici Papæ crexerunt III. 177. 26. Uſq. ad Auguſtulum Italia paruit Imperio tunc vigenti II. 325. 32. Zeno Imper. eam ceſſit Theodorico Gothorum Regi. Quorum Regno durante, & alijs Longobardorum, qui totam Italiam, excepto Exarchatu Ravennæ, regebant Imperium Caſaris in ea juſ non habebat II. 326. 33. ad 45. Græci perdidit provincias Italici, & cur. II. 330. 42. fol. 397. 28. Quidquid ibi occupabant in Regno Neapolis antè Normannos, injuſtè tenebant II. 339. 41. Manuel Imper. Conſtantinopolis exploratores in Italia aſſebat III. 429. 26. Saracenos, qui eam invaſerant Joan. Papa 10. armis populi II. 54. 12. f. 321. 20. Quomodo diviſa fuerit, quando Carolus M. pulſis Longobardis eam ſibi ſubmiſit II. 324. 27. Imperium Romano-Germanicum plura loca Italici Principibus contulit II. 334. 45. Electionibus præſulum, dum ſiebant, non opus erat aſſenſu Rægio III. 507. 32. ad 35. Quid de

hac rē tempore Leonis Papę 4. II. 251. 23.
Judas Isariotes ex qua Tribu esset I. 8. 13. Ei
 Christus commisit loculos I. 9. 15.
Juditha Augusta rogata nomine Ecclesię Seno-
 nenfis pro libertate electionis I. 291. 4. 8.
Judex. Interdum dantur mali judices, socii forum,
 diligeatque munera &c. III. 428. 23. Ille melius de
 rebus judicat, qui est in illis expertus. Miles de
 rebus bellicis: Nauta de maritimis: Negotiato-
 res de contractibus: Regulares de votis claustra-
 libus: Jorisperiti de rebus forensibus &c. IV.
 251. 14. 15. Io judicando amplectenda est opinio
 probabilis, & communis IV. 254. 23.
Julianus Apostata sustulit fromentum, assignatum
 ab Imperatoribus Ecclesię Lybia II. 176. 6.
Julianus Pomerius Africanus Arelate docteur, & di-
 scipulum habuit S. Cæsarium I. 129. 35.
Julianus Uzalisanus coontendit eum Epigonio Ma-
 palieosi, qui laicum Juliani subditum ordina-
 verat. Coocilium Carthagenensē 3. illum coeci-
 pit I. 78. 12.
Julius PP. 1. defendit strenuē S. Athanasium ve-
 xatorem, & depositum, cuiusque suę fedi restituit
 I. 82. 23. 24. f. 88. 2. 3. f. 325. 24. III. 162. 24. ad 28.
 Osius Cordubensis fuit ejus legatus in Coocilio
 Sardieosi II. 64. 33. Alia de eo III. 299. 26. fol.
 301. 32.
Justus 2. molestis affectus à Ludovico 12. Rege
 Fraocię, qui eum impedit, eo habet Spolia Cardi-
 nalis de Amboisa II. 12. 24. III. 470. 28. Pragma-
 ticam Sanctionem condemnare aggreditur in
 Coocilio Lateran. 5. II. 13. 29. f. 52. 6. Dispensavit
 cum Heorico 8. III. 320. 34. Qualis, & quotus
 vir fuerit iste Pontifex? Rectē se gessit io Cooci-
 lio Lateranensi 5. à se convocato. Justē processit
 armorum vi, repetendo terras Ecclesię, injustē illi
 subtractas &c. II. 57. 7. ad 23. Recuperat Bo-
 noniam, datque Bononicosis privilegium ex-
 celsivum extraeorum à beneficiis II. 71. 11. f. 111.
 5. Mandat expediri bullas beneficiorum intrā an-
 num II. 201. 12. Dat Regi Fraocię iodium pa-
 tronatus pro quibusdam beneficiis Isobrie II. 308
 21. Ferdinando 5. Dat iovestituram Regi Neap.
 II. 350. 33. f. 453. 31. f. 455. 1. 3. Basilicam S. Petri
 augustius construere aggressus est, cui legata pia,
 incerta, vaga &c. applicavit III. 455. 1. fol.
 480. 10.
Jussa jurant, quę sperata non profunt I. 90. 7.
 II. 174. 1.
Ivo Cardinalis legatus potuit interdictionem in Gallia,
 ob non receptum ibi Episcopum I. 423. 14.
Ivo Carnotensis improbat privilegia exemptionis
 datę Monachis I. 226. 6. Ordinat Diaconum Gos-
 fridum Viodocensem I. 377. 32. Quis, & qualis
 fuerit ipse Ivo: Ab Urbano 2. fit Episcopus.
 Archiepiscopus Senonensis ei obstitit. Promovet
 Galoem ad Episcopatum Parisiensem, & plura
 alia de eo I. 390. 28 ad 34. f. 397. 9. f. 413. 23. II.
 246. 10. 11. f. 289. 14.
Juramentum. Perjurium sufficiens est pro deposi-
 tione Episcopi I. 372. 17. 18. & Principis II. 485.
 20. Jurat quidam Rex non dare assensum cuidam,

ut fieret Episcopus I. 391. 31. f. 423. 13. 14. Reges
 Francię antiqui jurabant, non personaliter, sed
 per alium I. 391. 32. Juramentum cur exigit Papa
 ab Archiepiscopis in traditione Pallii I. 411. 15.
 f. 459. 20. Juramentum illicitum non tenet, tamen
 io Fraocię pudor erat illud solvere I. 423. 15. 16.
 Illicitum juramentum, ac per vim, & metum
 extortum, servandum non est I. 483. 16. 17. Alex-
 ander Angelus Imperator Gręcus, tot incurrit in-
 perjuria, quot pręstitit juramenta I. 485. 21. Ca-
 rolus 7. Rex Francię petit à Papā absolvi à jura-
 mento improvidē facto II. 10. 22. Etiam Turcæ, &
 Judæi pfecta, & juramenta observant II. 22. 13.
 f. 343. 16. Juramentum additum contractibus,
 etiam invalidis, eos confirmat II. 171. 33. Princi-
 pes quoque teocorum servare pfecta, & contractus
 soltos II. 343. 16. f. 362. 21. 23. Vassallus violat
 juramentum, ut periturus feudo privatur II. 426.
 29. Jurare Dei quomodo se habeat, si jurata non
 exequatur III. 275. 14. Absolvere à juramento si-
 delitatis, & ab omni alia obligatione III. 298. 23.
 Juramento habet obligationem juris Divini, sed
 quia predeat ab humana obligatione, dispensa-
 bilia sunt III. 320. 33. IV. 202. 15. 16. Invalida est
 dispensatio, si delicti iusta causa III. 324. 42. IV. 303.
 10. Juramentum de residendo exigere à parochis
 IV. 103. 20. fol. 310. 37. 38. Clerici non teocorum
 jurare fidelitatem Principi. At Episcopi in Fran-
 cięam jurant Regi: & quantum id officiat II.
 133. 6. f. 418. 5. fol. 505. 28. Juramentum an exigi
 possit à Clerico, de servico Ecclesię sibi assigna-
 ta IV. 298. 2. f. 310. 37. 38. Juramentum fidelitatis
 ratione beneficii exigere potest Pręsul à Benefi-
 ciariis IV. 310. 37.

Jurisdictio ioharet territorio, eique supereminet,
 sicut ocula super paludem II. 288. 8. Extrā terri-
 torium exerceri non potest. Socius censuit S. Epi-
 phasius sub sperati habitatione I. 107. 17. 21. Po-
 testas ordinis differt à potestate jurisdictionis I.
 281. 11. f. 565. 21. III. 125. 41. fol. 298. 24. Jurisdi-
 ctiones ioter Clericos, & Laicos divisi Deur I.
 329. 34. III. 280. 29. In quolibet loco est duplex
 jurisdictionis, secularis, & ecclesiastica, nec minus
 hæc inest Pręfati, quàm illa Principi laico I. 327.
 23. II. 85. 4. f. 380. 23. f. 494. 13. III. 280. 29. fol.
 413. 43. Jurisdictionis Pręfatum non arctatur limi-
 tibus regnorum II. 85. 3. f. 287. 8. III. 425. 18. In-
 ter judices ecclesiasticos, & seculares debet esse
 mutua concordia II. 384. 2. f. 423. 21. Ad Sacer-
 dotes spectant res sacras, ad Principes profanas
 III. 281. 29. 30. f. 361. 22. Jurisdictionis ecclesiasti-
 cę capax est Clericus primæ tonsurę IV. 284. 15.
 Non est capax laicus, sine privilegio Papę V. Lai-
 cur. Defectus jurisdictionis esse infansibilis II. 409.
 23. Hęc non potest exerceri io non subditum:
 nec inferior judicare potest superiorem III. 326.
 47. Ecclesiastica jurisdictionis non subest, sed præest
 laicali II. 493. 23. III. 280. 29. Oportet gladium
 esse sub gladio, & jurisdictionem temporalem
 fobitici spirituali III. 281. 31. f. 297. 22. Jurisdictionis
 ecclesiastica in Sacerdotibus est à Spiritu Sancto
 per ministerium hominum IV. 199. 8. In inferiori-
 res

RERUM, & VERBORUM.

res tota profuit à Summo Pontifice I. 220. 38. fol. 396. 7. f. 503. 19. f. 565. 21. II. 168. 25. f. 336. fol. 266. 24. III. 297. 22. Ad jurisdictionem Ecclesiasticam spectat visitare, corrigere, excommunicare, suspendere IV. 203. 17. Superior non omnia facere debet, quæ potest II. 267. 27. Subiuncti jurisdictioni Episcopi, Clerici, Monachi, Maniales I. 370. 10. 11. Habere jurisdictionem plenam, & non posse illam exercere, involvit contradictionem II. 48. 26.

Jur. Jura sunt iuribus concordanda III. 161. 22. IV. 173. 5. f. 162. 7. Jura posteriora derogant prioribus I. 75. 6. III. 111. 4. f. 258. 17. IV. 262. 7. fol. 277. 21. Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Lex generaliter loquens, generaliter est intelligenda I. 249. 16. Ubi ratio est eadem, debet quæque esse eadem juris dispositio I. 341. 32. Legem querere, ubi effulget ratio naturalis, est infirmitas intellectus I. 222. 44. Iuribus judicandum est, non factis, nisi quando facta iuri coherent I. 193. 10. 11. f. 277. 1. Jura antiqua loquuntur secundum sua tempora: hodie fecus III. 252. 4. Stare debemus iuribus, quibus nunc vivitur in Ecclesia, non secundum jura antiqua IV. 277. 21. 23. f. 285. 18. Si leges patiantur antiquitatem, utilissime standum est IV. 272. 7. Sanctio particularis alicujus loci non est jus, sed statutum locale III. 109. 2. Sanctiones factæ pro calis particulari, interdum fiunt leges generales I. 163. 16. Jus commune Canonicum faciunt Decretum Gratiani, & Decretales II. 10. 21. f. 111. 5. Et Clementinæ, quæ à quo fuerint editæ, & an Conciliariter III. 54. 19. fol. 303. 35. Quid de Cannibus Chalcedonensibus III. 101. 34. Quid de Antiochenis I. 77. 10. Et de Capitularibus Caroli M. III. 119. 27. 28. Juris Canonici conditor est Papa IV. 126. 26. A quo Canones accipiunt auctoritatem I. 81. 20. fol. 430. 33. II. 156. 25. f. 226. 18. f. 258. 6. Et in quibus illius potestas præservata intelligitur I. 467. 9. 10. f. 483. 17. II. 156. 25. III. 120. 3. 4. Episcopus contra jus commune nil valet statuere II. 114. 28. 21.

Jur. Jure suo utens nulli facit injuriam I. 137. 17. f. 445. 23. f. 501. 12. II. 34. 16. Juri suo quisque renuntiare potest I. 507. 31. II. 118. 29. f. 121. 3. f. 130. 31. 34. III. 347. 36. f. 464. 15. Jus ad rem, & jus in re differunt III. 19. 39. Jus in armis quodam sit II. 394. 19. Ubi non constat de mente testatoris, recurrit ad jus commune I. 344. 2. Jure regio conferre beneficia, an subsistat I. 533. 24. II. 304. 13. f. 309. 24. IV. 141. 3. Et ad illa præstare I. 156. 27. II. 319. 24. IV. 141. 3. Et extraneos ab illis accere I. 556. 27. In rebus beneficiis Papa est supra jus, extra jus, & contra jus I. 561. 10. In ipsius rebus attendi debet jus Canonicum, non laicale II. 98. 1. f. 496. 19. IV. 483. 1. Et in concernentibus legata pia III. 483. 16. Alia V. Beneficium. V. Dispensatio. V. Lex.

Jus divinum. Præcepta juris divini non sunt fundanda in verbis Scripturæ indirectè sumptis IV. 206. 2. Nec sunt de jure divino, quæ fecerunt Apostoli tamquam Episcopi III. 320. 33. Juris divini mandata quænam sint II. 268. 15. III. 320. 32. De jure divino sunt aliqua, quæ licet in sacris literis ex-

pressa non sint, ex illis tamen colliguntur IV. 206. 13. f. 219. 10. Jus divinum est, quod spectat ad legem novam, & veterem: Hujus præcepta judicialia sunt abrogata III. 319. 32. Aliquid esse de jure divino, vel de Apostolica traditione, quomodo, & quando verum sit, propriè, vel impropiè II. 99. 3. f. 258. 6. III. 13. 23. ad 26. f. 28. 12. ad 22. f. 30. 18. ad 22. f. 53. f. 256. 9. 10. f. 162. 24. fol. 251. 1. 4. f. 421. 9. IV. 17. 21. Jus divinum est invariabile I. 155. 2. II. 261. 15. 16. Nec est quicquam renuntiare potest I. 508. 33. II. 535. 22. Nec ulla necessitas est derogare valet I. 335. 12. Quæ continent obligationem juris divini, sed ab humana voluntate pendens, ut vota, & juramenta, dispensabilia sunt III. 320. 33. Jus divinum præponderat præcepto charitatis I. 85. 30. De Constitutione domini, vel de traditione Apostolica dicitur modum in præfata electione tenendus, & in quo sensu I. 82. 24. f. 505. 7. f. 325. 24. II. 258. 6. Exemptio Clericorum à judice laico, an sit de jure divino III. 321. 35. Et quod translationes Antiquitatum fiant à finis Papæ I. 499. 5. Non est de jure divino, nisi remotè, & analogicè, quod Curatus intelligat idioma sui populi II. 156. 26. III. 11. 19. fol. 13. 23. 24. In jure divino nullus dispensare potest I. 153. 3. f. 335. 22. III. 12. 19. fol. 319. 31. 32. V. Dispensatio.

Jus naturale. Lex naturæ putanda est consensus omnium gentium in aliqua re IV. 92. 18. Jus naturale præponderat præcepto charitatis I. 85. 30. Nec illi renuntiare potest I. 508. 33. II. 535. 22. Natura illud suggerit I. 497. 1. III. 48. 6. Est invariabile I. 155. 2. f. 508. 33. III. 320. 34. Commune est omnibus nationibus, nec in illis dispensari potest III. 48. 6. 7. f. 319. 32. 34. V. Dispensatio. Jus naturale permixtum, ut est libertas hominum, communio bonorum, vel id, quod ex jure naturali elicitur, & explicatur, dispensabilia est IV. 126. 27. Matrimonium inter Levites non est prohibitum jure naturali III. 320. 34. Princeps laicus juri naturali derogare non potest: neque divino: & neque ecclesiastico II. 182. 21. f. 187. 2. fol. 413. 34. Legis naturalis habet vim confuetudo centenaria IV. 64. 8. f. 105. 18. f. 146. 16. Alia V. Naturale jus.

Juspatronatus nunc nullum erat: incipit reservari ad vitam alicujus: inde fieri hæreditarium itaque factum est de jure I. 219. 36. f. 505. 23. 24. II. 309. 16. ad 19. III. 75. 24. IV. 346. 22. Est res equitativè consentanea III. 493. 5. Est gratia, quam Ecclesia facit fundatori I. 344. 2. f. 505. 22. f. 556. 28. Sed gratia nulli negabilia, & jam facta de jure II. 307. 19. IV. 346. 22. Potest cogi Ordinarius ad præstendam assensum reservatini juspatronatus, aliis id facit Superior I. 504. 22. IV. 346. 22. Viri, & mulieres, ac omnes acquirere possunt jus patronatus, nisi sint de jure incapaces I. 505. 24. fol. 220. 41. Ecclesia nulli id negat, ut alliciat fideles ad similia II. 475. 17. III. 57. 26. IV. 356. 20. Et quilibet in donatione sua rei potest appanere partem hœreditariam, vel bene vite II. 307. 19. III. 58. 15. fol. 57. 26. IV. 40. 9. f. 45. 25. f. 86. 1. f. 207. 8. f. 216. 3. Juspatronatus est jure spirituale I. 504. 22. II. 479. 7. Est servitus appollita beneficio I. 504. 22. f. 556. 28. II.

II. 479. 7. III. 493. 5. Quam semel extincta per extinctionem vacatorum, non est rursus excitanda I. 524. 22. II. 479. 6. 7. Triplex ius patronatus, ecclesiasticum, laicale, & mixtum I. 306. 17. Quid sit ius patronatus ecclesiasticum, & quid laicale IV. 356. 20. Jus processionalis, defensionis, & alimentacionis patrono competens IV. 346. 22. Quid sit hoc jus processionalis II. 307. 18. Ius patronatus est jus spirituale, acquisitum ex gratia, ab dotacionem, fundacionem, vel augmentacionem bonorum Ecclesie I. 220. 39. f. 344. 2. Tunc solum habet locum, quando fuit expresse reservatum. Ibi & II. 167. 23. f. 307. 18. Semper censetur à fundatore acquisitum, nisi illi renuntiet I. 344. 2. Per solum augmentum dotis non acquiritur ius patronatus, nisi alia concurrant II. 477. 1. Dotans ius patronatus tenetur de eviccionis bonorum IV. 356. 20. Ecclesia cum coepiscopali videtur, & pacifici II. 170. 31. IV. 247. 5. f. 356. 20. Patronatus Episcopi III. 356. 8. Semel concessum ius patronatus non potest patrono tolli, sine magna causa II. 308. 29. Exemplum patroni, tenentis clavam Ecclesie vacantis II. 213. 14. Patronus est aliquo modo administrator bonorum sui beneficii I. 220. 40.

Ius patronatus omne radicaliter provenit à Pontificia concessione II. 122. 7. f. 126. 21. Sine assensu Ordinarii acquiri non potest I. 504. 22. II. 479. 7. Quilibet Ordinarius illud reservare valet. I. 201. 35. Antiqua vestigia iuris patronatus inveniuntur II. 306. 17. IV. 21. 7. Jus patronatus est magis communicabile, quam potestas conferendi beneficia II. 150. 7. Fundatur, ubi aliud non constat, censetur se conformasse dispositioni iuris II. 175. 3. Laicorum ius patronatus derogare potest Papa I. 122. 8. f. 127. 25. fol. 537. 23. II. 495. 17. fol. 497. 23. Non tamen id facere intendit, nisi exprimat II. 310. 28. Aliqui Principes habent ius patronatus in quibusdam beneficiis II. 180. 17. 19. Uique ad Martinum 5. & Paulum 2. non videtur. quod Reges habuerint ius patronatus in Episcopatibus I. 550. 15. II. 36. 23. In Magnatibus ius patronatus est suspectum de usurpatione II. 308. 20. An Reges possint cedere libertati nominandi ad beneficia sui patronatus etiam extraneos III. 495. 9. Patronatus in aliquibus Principibus aliquando dictum legitur, ius regium I. 537. 24. f. 556. 27. II. 304. 13. f. 309. 14. IV. 141. 3. Interest Principum, & laicorum obstat, ac suis patronatibus addatur nomine residentem, quod non habent IV. 2. ad 6. f. 77. 12. f. 135. 20. f. 142. 6. f. 347. 25. f. 356. 30. Beneficium iuris patronatus potest alteri uniri, cum consensu patroni IV. 107. 32.

Ius patronatus. Nominatio ad illud est idem ac praesentatio II. 470. 17. Praesentatio ad beneficium quod fit II. 470. 17. Interdum dicitur donatio II. 304. 11. Nominare ad beneficium interdum dicitur illud conferre II. 303. 11. 13. Praesentantes tenent locum eligentium II. 428. 33. Nominans ad beneficium ius patrat. id facit nomine Ecclesie III. 97. 25. Institutio in benef. ius patrat. quid fit II. 470. 17. Dicitur etiam donatio I. 405. 20. f. 526. 32. Patronus non potest praeficere Clericum Ecclesie, vel beneficio ex 28. sed hoc spectat ad Episcopum loci I. 148. 18. f. 456. 67. II. 306. 7. III. 155. 7. V. Clericus.

Ex pluribus per patronos praesentatis, potest Episcopus gratificari ei, quem vult I. 527. 32. Si patronus intra debitum tempus non praesentet, fit locus devotioni II. 297. 33. Per non usum ius patronatus, beneficium fit liberum II. 479. 6. Quilibet potest ad illud praesentari, nisi sit ex prohibitis à jure I. 220. 41. An patronus teneatur praesentare digniorem II. 88. 11. 12. IV. 45. 25. 26. f. 65. 10. Bonum est si praesentet Diocesani III. 12. 20. f. 156. 8. Tamen potest praesentare etiam extraneum II. 104. 16. f. 105. 20. f. 113. 15. f. 139. 18. III. 317. 27. An ius patronatus apponi possit conditio, quod solis indigenis conferatur II. 170. 31. Ad beneficium curatum non est praesentandus vir populo adiosus I. 399. 17. Patronus non potest praesentare se ipsum, etiam per procuratorem IV. 39. 7. Formula nominationis facta à Rege ad Episcopatum I. 309. 15.

Iustellus collectionem canonum, fecit multis mendis, lateantem IV. 68. 16.

Iustinianus Imper. exiit Constantinopoli Agapitum Papam, qui Animum deponit, à Cesare, ejusque uxore protectum, & Mennum praeficit illi Ecclesie. Imper. tandem exilio mulctat eundem Animum I. 172. 21. ad 27. Vin legis habere decrevit Canones Conc. Chalcedonensis III. 101. 34. Se ingressi per Pelagio ad Papatum promovendo III. 496. 11. Librum Theodori Mopsuestensi examinandum misit Vigilio Papae I. 159. 16. III. 516. 15. Decernit modum, in electionibus observandum II. 257. 3. Bellum inferit Gothis, & cur? Causam habuit plebendi Regem eorum, non evertendi Regnum Gothicum, iuste fundum I. 173. 22. II. 327. 37. 38. Cedit Clothario Regi Francorum Galliam Narbonensem, & Provinciam II. 344. 18. III. 493. 6. Construit Ecclesiam S. Sophie Constantinopoli III. 88. 4. 5. fol. 480. 10. Emphaticam, seu salutativam solvi maadat in ipsa Ecclesia II. 220. 2. III. 89. 7. 8. f. 91. 10. 11. 12. Taxavit numerum Clericorum ejusdem Ecclesie III. 91. 11. 12. 13. 14. f. 389. 29. 31. 39. Episcopatum vertit in Metropolitum II. 250. 21.

Iustinianus Rhetor Imper. deponit Callinicum Patriarcham Constantinopoli, & provehit Cyrum I. 258. 15.

Iustinianus Valentinus Episcopus tres fratres habuit Episcopos I. 175. 31.

S. Iustinus Philologus Apologiam scripti pro Christianis I. 42. 18.

Iustinus Imperator donaria, & nuntios misit Hormisdæ Papæ, & cur? I. 157. 8. Praefici facit Ecclesie Antiochenæ Paulum presbyterum Constantinopoli I. 170. 12. Regi Laxorum Coronam Regiam, & fidei propagatores misit III. 178. 27. Fecerat Armentarius III. 211. 14.

Iusticia distributiva servanda est in dispensatione beneficiarum, & hæc in qua consistit I. 515. 5. 8. f. 519. 16.

Iustus Episcopus Cantuariensis, illuc Roma missus I. 182. 11.

Iustus Monachus Agaliensis fit Episcopus Toletanus I. 172. 12.

Iustus Orsellianus tres fratres habuit Episcopos I. 175. 31.

R E R U M, & V E R B O R U M.

Invenalis Hierosolymitanus omnem lapidem movit in Concilio Ephesio, ut iurisdictionem Patriarchalem posset obtinere, ac resistit S. Leo Papa 1. S. Cyrillus Alexandria, Maximus Antiochenus l. 110. 24. Petrum Episcopum Saracenie dedit Ill. 177. 26.

L

L *Absorere* in servitio Ecclesiam V. *Servire*

Ladislans Rex Boemig ab Hussitis veneno sublatum Ill. 408. 30. 31.

Ladislans Rex Neapolis Investituram Regni habuit à Bonifacio Papa 9. Obiit sine filiis Ill. 437. 21.

Laicus. Nullam potestatem habent laici in res, & & personis ecclesiasticis l. 370. 10. 11. Solent esse infesti Clericis Ill. 453. 26. his Clerici non debent esse deterioris conditionis l. 156. 6. f. 291. 3. V. *Clericus*.

Laici. Laici quoque sunt pars communis componentis Ecclesiam l. 121. 15. f. 508. 35. Ab initio in commune vivebant cum Clericis IV. 12. 7. Poterant olim predicare, & docere in Ecclesia de consensu Episcopi Ill. 176. 23. Poterant etiam praeveniri, & ordini à quolibet Episcopo V. *Ordo*. Ne per tot dies abessent ab Ecclesia, senxerunt antiqui canones IV. 96. 3. f. 309. 25. f. 351. 5. Iusseruntque eos convenire ad sacra horas IV. 165. 18. 21. Laicus de se non est capax iurisdictionis spiritualis Ill. 305. 14. f. 415. 35. Nec eam consuetudine praeferebat potest. sine privilegio ll. 496. 19. ad 21. f. 499. 17. Monachi olim erant laici l. 102. 4. f. 167. 3. f. 449. 16. V. *Monachus*. Laici non sunt praeficiendi monasteriis l. 285. 20. f. 368. 2. ll. 73. 16. ad 18. Non eis fas est occupare, vel miserare bona ecclesiastica l. 198. 8. Ill. 312. 13. Nec se de causis ecclesiasticis immiscere Ill. 312. 17. Obsequi debent Ecclesiam, non ei imperare l. 562. 11.

Laicus quoddam beneficium consequenda. De se Laicus non est capax beneficii l. 368. 2. ll. 73. 17. Ill. 314. 19. IV. 74. 5. f. 283. 13. At Papa dispensante capax est l. 240. 35. f. 292. 2. 3. ll. 167. 24. Ill. 311. 9. f. 314. 10. IV. 39. 8. f. 74. 6. Laici quidam inveniuntur, tenentes beneficia de facto, ac illicitè l. 293. 10. f. 312. 25. ll. 73. 15. ad 17. f. 277. 18. 19. Ill. 127. 33. f. 131. 3. 6. 7. f. 314. 19. fol. 362. 24. IV. 39. 8. f. 53. 11. Aliqui Laici fuerunt Canonici Ill. 260. 23. IV. 75. 6. De se tamen Canonici affluere non possunt l. 508. 35. Subita Laici ad sacerdotium profectione improbatur l. 126. 27. f. 236. 8. f. 491. 36. ll. 278. 19. 20. Ill. 94. 17. 18. f. 117. 21. fol. 144. 30. f. 355. 8. Tamen non est prohibitum iure divino l. 236. 7. Laicus est eligi non possit, postulari tamen valet ad Episcopatum l. 237. 2. Sed ad alios docendos, ac sanctificandos minus habilis est l. 95. 29. ll. 278. 19. 20. Laicos fieri Episcopos vult S. Gregorius, interdum verb. id. indulgit Ill. 380. 23. S. Augustinus adhuc laicos fugiebat, ne fieret Episcopus l. 123. 21. Ex laicis facti sunt Episcopi S. Ambrosius l. 112. 32. f. 236. 8. f. 490. 35. Nestorius l. 96. 12. f. 112. 15. f. 236. 8. f. 490. 35. Nicetas ll. 292. 20. Paulus l. 122. 15. Tarasius

l. 122. 15. f. 236. 8. Alii plures l. 236. 8. f. 490. 33. ad 36. Uxorati plures facti Episcopi Ill. 355. 8. f. 358. 15. ad 19. Hi olim convivebant cum uxoris in castitate: At nunc nullus fieret Episcopus, nisi uxor profiteretur castitatem in Monasterio Ill. 358. 15. ad 19. Uxoratus non possunt consequi beneficium, & obtento privatur IV. 74. 5. 6. In defectum Clericorum indegenerum, laici necessarii ordinandi assent, & beneficia praeficiendi, si hinc necessitas dare solis indigenis l. 121. 15. fol. 133. 5. f. 217. 32. f. 302. 35. f. 363. 28. f. 440. 33. f. 508. 36. ll. 152. 14. Ill. 140. 33. f. 356. 10. 12. f. 386. 23.

Laicus quoddam concedendo beneficium. Admissio laicorum potentum ad electiones Praefulum, pro compescendo tumultu, fuit remedium malo deterior Ill. 274. 9. ad 21. De manu laicorum nullas est beneficia suscipere l. 368. 2. f. 505. 23. ll. 251. 14. fol. 253. 27. f. 276. 16. f. 302. 8. f. 308. 20. ll. 115. 14. f. 122. 33. f. 175. 19. 20. f. 237. 8. 9. IV. 30. 6. Laicus nulli potest beneficia committere, sine licentia Episcopi l. 148. 18. f. 246. 6. 7. ll. 251. 24. 27. Ill. 122. 33. f. 153. 1. f. 155. 6. 7. f. 284. 39. IV. 20. 4. f. 299. 5. Conferre beneficia laicus non potest sine indulto Apostolico l. 220. 39. f. 504. 21. ad 25. fol. 531. 7. ad 11. ll. 152. 14. f. 172. 35. f. 238. 19. fol. 302. 7. ad 16. f. 415. 25. f. 487. 26. ll. 97. 25. IV. 38. 6. Ipso indulto accedente, ne dum laicus, sed etiam famulus potest beneficia conferre Ill. 236. 7. f. 204. 44. f. 314. 20. f. 317. 26. IV. 39. 6. Laicus praefato indulto confertens beneficia, est organum Papae l. 107. 7. f. 403. 31. fol. 466. 8. f. 504. 21. fol. 509. 26. ll. 303. 7. ad 16. f. 312. 30. f. 487. 26. f. 490. 3. IV. 39. 16. Laici sine privilegio, non est fas quidquam de beneficiis, & rebus ecclesiasticis disponere l. 562. 11. ll. 122. 7. f. 126. 21. f. 139. 17. f. 145. 36. f. 251. 24. ad 30. f. 275. 21. ad 16. f. 481. 12. f. 487. 26. Ill. 57. 26. f. 115. 14.

Lambertinus Cuius fua doctrina favet admissioni extraneorum ll. 105. 20.

Lambertus adjuvatur à Jo. 9. Papa, ut Imperium obtineat contra Berengerium. Interfuit Concilio Ravennae l. 333. 7.

Lambertus Card. Ostiensis obtinet, ut Imperator eedat Investituram favore Callisti 2. ll. 252. 26.

Lambertus Schafsbuurgensis quis fuerit l. 402. 26.

Lampus. Ecclesiam lampadem S. Theodorus Episcopus Anastasiopolis ex se accendebat Ill. 159. 16.

Lampius Barcinonensis ordinat presbyterum S. Paulinum uxoratum, reluctantem, populo ei piam vim faciente l. 126. 26. & seq. Ill. 161. 21. IV. 129. 5.

Lauderius Ulyssiponensis subscripti Concilii 15. & 16. Toletani. An ei intituat Opus suum Marcellus f. 124. 1.

Lauderius Parisiensis indultum contulit Monasterio S. Dionysii. Interfuit Conventui Cipiacensi à Anfitille, cui Marcellus suum Opus inscripsit l. 125. 2. 5. ll. 300. 11. Ill. 312. 14.

Laudramus Turonensis ex urbanitate dedit Ludovico Pio baculum pastoralem, porrigendum Aldrico Cernomaniensi, quem consecrabat ll. 252. 25. Quid egerit in causa Ebbonis Remensis ll. 124. 40.

Laudricus iussu Gregorii 7. compellit fuisse Episcopatum Masticonem l. 362. 23.

Laudislaus Princeps Caput sicut à Ricardo Nor-

X x x m a n n o ,

- mazono, cui Papa dat illum principum II. 319. 16.
- S. Loupfrancus* Papiensis, Abbas Beccensis, in dñd Cadomenfis, recusat Archiepiscopatum Rotomagensem. Accipit Cantuariensem, cogente Papā I. 373. 20. 21. Coniuit S. Anselmo, ut Monasterium Beccense ingreditur I. 386. 15. Dat quasdam parochias Monachis I. 449. 34.
- Luppi* in persecutione Maximiani, ne ad communionem, nisi pravia penitentia admitterentur, decretum fuit I. 64. 2. Eis negat communionem, etsi correctis, Concilium Eliberitanum, inspectum in hoc III. 100. 33.
- Lopus de Castilione* celebris Jurisconsultus faveat immunitati beneficii simplici a debito residentem. Huncque Auditorem laudant Doctores, & sequitur Rota IV. 191. 21 ad 29.
- Lateranensis Concilia*. Secundum vetat ne beneficia hereditario iure, vel affectu carnali conferantur I. 197. 27. f. 4. 15. 29. Tertium interdicat pluralitatem beneficiorum I. 135. 10. IV. 103. 10. Urget Beneficiarios residentiales ad servitium personale I. 492. 39. Quartum prohibet pluralitatem beneficiorum I. 135. 10. IV. 99. 10. Quia, & quantum Concilium fuerit, hoc quā numerofum, Papa, Patriarcharum, & Orationum Principum praesentia decoratum, Graeci illius decreta in eorum linguam traduxerunt, ut ea servarent. Faveat hoc Concilium extraneis I. 464. 1. 2. 3. Alia de eo I. 492. 39. III. 12. 24. f. 302. 34. Quotum. In eo abrogata fuit Pragmatica Sanctio, & alia &c. II. 13. 28. ad 34. Hujus Concilii dignitas, valor, & in ea gesta, fuisse habentur II. 51. 1. ad 3. III. 303. 26. An fuerit acceptatum, ejusque decreta vim legi habeant, velut Concilii generalia II. 65. 25. ad 31.
- Laudinum*. Hae urbs olim cum Urbe Remorum unum territorium faciebat II. 136. 12. f. 141. 21. 22.
- Laurentius Campegius* Card. Legatus retundit praetensa gravamina Germanicæ Nationis, propolita in Comitibus Norimbergæ contra Sedem Apostolicam II. 23. 17.
- S. Laurentius Hispanus* Diaconus Ecclesie Romanæ I. 51. 6.
- S. Laurentius Justinianus* quid sentiat de Summo Pontifice III. 398. 23.
- Lazarus Aquensis*, ejus probitas, totaque illius rerum series, cum Zosimo Papæ, cum Constantio duce, ac Pelagio, & Cassio fuisse refertur III. 332. 1. ad 19. Optavit Sedem, à qua dejectus fuerat recuperare III. 338. 12. Factus deinde Episcopus in Hispania III. 339. 16.
- Lazarus*, & alii, sancti Episcopi honorarii III. 150. 42.
- Lysius* faveat immunitati beneficiorum simplici a debito residentem IV. 175. 10. ad 16.
- Leander* Episcopus Hispanensis, & Carthaginæ frater Isidori Hi palensis, & Fulgentii Astigitani I. 176. 31. Legatus officio fungitur pro rege Hispano ad Imper. Constantinopolim III. 442. 6. Praesent Concilio 3. Toletano I. 190. 1. Scribitur Brulio Caesar-Augustinus I. 191. 4.
- Legatus pio*: eorum exequutor est Episcopus III. 481. 12. f. 485. 21. Vaga, indefinita, iunctis, & in-

capacibus personis relicta, applicata sunt Fabricæ D. Petri III. 475. 1. f. 481. 12. Et ea sic edens testator, censetur legibus ejusdem applicationis uniformare III. 485. 13. 14. V. *Fabrica*. Legata praefata non tolluntur, sed commutantur applicatione illorum Fabricæ D. Petri III. 482. 14. 16. Non sulp Missa, nec sulp elemosinæ, sed etiam ornatus ecclesiastici, & alia opera pia sunt grata Deo III. 482. 14. Observantia ultimarum voluntatum non est de jure divino, vel naturali, sed positivo III. 481. 15. Papa potest legata pia commutare, & in alium usum convertere, in toto orbe III. 482. 15. f. 487. 26. Legata profana potest princeps mutare, ac in alios usus convertere III. 483. 15. In legatis piis de jure salva intell. quæ potestas Papæ, qui eadem valet mutare, & non alios pios usus convertere, in toto orbe Christiano III. 483. 15. 16. 17. Legatum vagè factum pauperibus loci, debetur pauperibus loci Testatoria III. 74. 23. fol. 77. 29. Quod pia opera, loca, & legata, ubilibet observandum est juxta canonicum III. 483. 16. In quibus legatis piis le ingerat, & in quibus non se immiscet Fabrica S. Petri III. 482. 4. f. 484. 17. ad 25. Concilia generale, nationale, & provinciale possunt legata pia commutare, & quando III. 487. 26. Episcopus in quibuscumque casibus potest idem facere III. 487. 26. Voluntas testatorum interdum id melius mutari potest IV. 248. 8.

Legatus Apostolicus exigere potest stipendium sui laboris I. 14. 27. Legati Apostolici fuerunt Lucifer Calaritanus, Osius Cordubensis, Cyrillus Alexandrinus. Legato Papæ undecumque nato honor haberi debet I. 361. 21. 22. Abbas Massiliensis erat Legatus Gregorii 7. in Hispania I. 163. 26. III. 384. 19. Legati Papæ unguot Guillelmum Regem Angliæ I. 372. 18. Quid iustum fuerit Legatus Papæ, missis ad Concilium Ephesum II. 57. 17. Legatus Sedia Apostolicæ in Germania, an retinere sibi possit beneficia II. 18. 2. Legatis Papæ in Conciliis, an competat propoere definienda in Synodo II. 64. 33. 34. Primus locus debetur eis III. 214. 19. Legati Papæ assensu olim alicubi opus erat ad electiones praesulum II. 243. 4. Thessalonicensis Archiepiscopus erat Legatus, vel Vicarius Apostolicus I. 136. 15. II. 243. 4. Legationes Apostolicæ liberè mitti valeant in Regno Neapoli II. 411. 28. Quid circa eas in Sicilia II. 411. 29. Legatus Papæ interdum dictus ejus Vicarius III. 220. 35. Legati Papæ ad Synodum Meteensem praevicatores fuerunt, in causa repudiij Theuturgæ Reginae III. 371. 46. Alii Legati praevicatores III. 225. 46. Absens in servitio Legati, habetur pro residente in propria Ecclesia IV. 332. 9. Plena sunt historia legationibus Apostolicis, quas Episcopi exercuerunt IV. 334. 15. Decet Episcopos fungi officio Legati apud principes, ad populum, & principum utilitatem, cujus rei multa dantur exempla III. 442. 6.

Lemovicense Concilium 2. pro titulo Apostoli, Ssoeto Martiali dando, deicit laicum à beneficio I. 368. 1.

Leporius erexit Monasterium, de quo S. Augustinus III. 80. 35.

Lericense Monasterium Diocesis Forojulienfis, ereclum à D. Honorato Arclaten. io insula maris, pul.

RERUM, & VERBORUM.

pulsis indè serpentibus, ex eo multi Sancti & Prae-
sules prodierunt. Illud laudat S. Cæsarius Arela-
tensis l. 127. 31. 32. f. 129. 36. III. 240-16. Hila-
rius Arelatensis ibi monachus fuit l. 127. 31. Idem
monasterium laudatur à Sidonio Apollinari l. 129.
36. Episcopi per Gallias crebris sumebantur ex
hoc monasterio l. 129. 36. III. 239. 14-16.

Leucius Alexandrinus Episcopus Brundisium Sacra-
to l. 2. l. 45-28.

Levita. Permissum eis erat inire matrimonia cum
censitis Tribubus l. 2. 13. Quantum esset nu-
merus Levitarum in lege veteri. Non omnes
actualiter operabantur in Templis. Eis debebantur
decimæ, oblationes, ac primitivæ, & cur. Nullus
nisi ex Tribu Levi, poterat esse Sacerdos, vel Le-
vita l. 11. 20. 21. f. 13. 24. fol. 420. 9. f. 432. 26.
IV. 11. 3. In veteri lege Sacerdotium erat hæredi-
tarium ad solos illos, qui erant de Tribu Levi, res-
trictum l. 197. 25. f. 420. 9. Ordo temporis, &
vicium, quibus Levitæ debebant ministrare in San-
ctuario, fuit à Davide statutus IV. 83. 10. Levitæ
debebant decimam decimarum, & primitivam
summæ Sacerdoti II. 216-25. f. 220. 1. f. 223. 9.
Majora percipiebat Pontifex Hebraicus, quam Pa-
pa II. 224. 12. IV. 11. 4. Hebræorum Pontifice
deterior esse non debet Pontifex Christianorum
II. 224. 12. III. 36. 34. Coram omni Synagoga
constituendus fuit Pontifex Hebraicus II. 237. 15.
Levitæ erant veluti totidem beneficiati IV. 81. 3.
Sacerdotium aliqui ex Tribu Benjamin invaserunt,
& eisdè amiserunt III. 4. 4. Pontifex debebat jugiter
manere apud Sanctuarium IV. 83. 11. Levitæ,
& Sacerdotes ex solâ Tribu Levi assumpti sunt.
Manantes à Moyse Levitæ erant, descendentes ab
Aaron erant Sacerdotes III. 5. 4. f. 35. 31. Extrane-
us à fide, vel ab ea deficiens ad Paganismum,
fuit incapax Sacerdotii apud Hebræos III. 7. 9. Va-
rii Pontifices Hebræorum inveniuntur III. 4. 4. f. 7.
10. f. 92. 12. IV. 83. 11.

Levite. De illis & Sacerdotibus, ac Pontifice anti-
que legis latè agitur: quot reditus, & proventus,
prædia, & urbes habent. Possidebant etiam alia
prædia extra Judæam. Morabantur per suas Civi-
tates. Aliqui erant distributi per alias Orbis par-
tes. Ministrabant in Templo, vel secundum vices
suas, vel ex devotione aliis etiam temporibus.
Erant divisi in 24. classes, continentes singulæ ultra
quinque millia, & in totum 120. millia hominum.
Aptiores ad ministrandum in Templo erant 38.
millia. Actû ei servientes quosdam proventus pecu-
liares, & sportulas percipiebant. Alii præben-
dam hereditariam sui Levitatus possidebant, et si
Templo non servierint. Quinam essent Levitæ fu-
rentes, vel externi III. 32. 4. n. 23. ad 28. IV. 62.
3. 4. f. 81. 3. ad 14. Levitæ antiqui Clerici novæ
legis succedunt III. 33. 26. ad 28. f. 173. 20. IV.
11. 4. f. 62. 2. IV. 62. 3. 4. f. 81. 3. f. 84. 12. Taber-
naculum, & Arcam de loco ad locum movere, Le-
vitarum erat: interdum id fecerunt Sacerdotes
IV. 81. 4. f. 83. 11. Arca, & Tabernaculum fue-
runt in diversis locis. At solebant manere, ubi erat
Pontifex IV. 81. 5. Levitæ in Templo solum, non
in Synagoga, exercere poterant suum officium IV.
82-97. Alia V. Hebræi.

Lex est regula agendorum, & amittendorum l. 477. 1.
Ratio legis equiparatur legi II. 182. 21. f. 300. 2.
An causa, & ratione legis cessante, cesset lex l. 481.
12. ad 15. f. 507. 31. Quod lex non dicit, non est
ab homine præsumendum IV. 354. 13. Ubi lex
non distinguit, nec nos distinguere debemus l.
470. 20. Lex non censetur voluisse quod non ex-
pressit, cum posset. Ibi f. IV. 72. 3. f. 353. 11.
ad 13. f. 356. 19. Verba legis intelligenda sunt cum
effectû, & debent aliquid operari II. 20. 8. Non
mens, sed verba legislatoris sunt attendenda IV.
73. 3. f. 356. 30. Lex recipit interpretationem à
consuetudine l. 493. 42. Inobservantia ejus per
40. annos illam abrogat l. 479. 5. Non exemplis,
& factis, sed legibus judicandum est l. 193. 10.
fol. 277. 1. Leges non sunt pro privatis hominibus,
sed pro omnibus, ad differentiâ privilegii l. 271. 24.
Leges generales non corriguntur per speciales IV.
276. 18. Leges aptatæ sunt ad id, quod solet ut plu-
rimùm evenire II. 281. 16. III. 396. 2. IV. 221.
17. f. 276. 18. Debet esse possibiles, & normam
dare futuris, non præteritis rebus IV. 290. 9. No-
lebat Plato de illis disputari, sed eas observari II.
262. 14. Ex legibus, alii bonum, alii malum delu-
munt III. 234. 1. Et dum gloriantur in lege, per
pravariationem ejus Deum innotant III. 251. 1.

Lex divina, & naturalis. Lex novi, & veteris Te-
stamenti quomodo inter se differant, & sibi succedant
l. 525. 28. III. 5. 5. f. 23. 1. f. 273. 8. IV. 11. 5.
Divina lex an aliqualem admiserit varietatem II.
262. 12. f. 265. 23. f. 268. 29. III. 273. 8. 10. 13.
Decalogi, & moralia præcepta sunt. Cæremonia-
lia verò, & Judicialia veteris legis cæsurant: quon-
que essent præcepta cæremonialia II. 262. 16. 17.
III. 273. 8. 10. Alia V. Hebræi. V. Jus divinum.
V. Jus naturale. V. Naturale jus.

Lex quod est conditorum. Lex humana à Deo est,
à naturali derivatur, & de lege Dei æterna parti-
cipat l. 478. 1. 2. III. 272. 5. 6. In quo sensu leges
dicantur à Deo esse, vel divino mutui, aut di-
vinis esse editæ III. 13. 24. f. 272. 5. ad 7. Lex
non subdit, si ejus conditor potestate legislativa
careat IV. 158. 4. Promulgatio est de necessitate
legis IV. 150. 2. Sufficit etiam promulgata esse in
Curia Principis II. 523. 25. Variæ leges inveniun-
tur, & qua occasione sint editæ l. 482. 14. Leges
Principis laici non obligant, si non sint acceptatæ
II. 522. 23. Legum conditores non potuerunt cun-
ctis casibus occurrere: Ideo Superioris est, juxta
rerum eventus, eas relaxare III. 218. 30. IV. 113. 8.
Legum observantia admittit epikiam III. 324. 37.
Legislatoris est veram intelligentiam suæ legis de-
clarare IV. 150. 2. Stylus Romanæ Curie habet
vim legis IV. 158. 3. 5. Consuetudo enim contra
legem, ipsa est lex non scripta IV. 64. 8. f. 90. 15.
18. Responsa prudentum legem faciebant apud
Romanos. Quid nunc de Sac. Congreg. Decretis,
& Decisionibus Rotæ IV. 150. 1. ad 5. f. 157. 3. Se
legi alligatum profiteri debet, qui eam condidit II.
360. 16. III. 308. 3. 4. f. 322. 39. 41.

Lex quod est mutationum. Rex, Princeps, Comes &c.
Episcopus, Abbas &c. in sua ditione leges can-
dere, ac mutare possunt: multò magis Papa in
tota Ecclesia II. 253. 8. 9. III. 112. 7. 8. f. 174. 10.

- ad 26. f. 468. 24. IV. 277. 21. Referuntur Jura, Patres, Scriptores, Reges, Haeretici, & Gentiles, de legum mutabilitate loquentes II. 160. 10. ad 21. III. 112. 8. f. 274. 12. Leges nullibi sunt aeternae, etsi interdum tales in aliquo sensu dicuntur II. 260. 10. Prodest bono publico, quod leges interdum mutantur II. 268. 29. III. 275. 13. ad 19. IV. 261. 7. f. 277. 20. f. 285. 17. 18. Non sine causa sunt mutatae IV. 277. 21. f. 285. 17. Ejus est legem tollere, cujus est condere II. 251. 13. f. 259. 8. 9. Successor potest legem tollere Antecessoris, vel in ea dispensare III. 337. 51. In quo sensu aliqui Papa dicant, se non posse Canones solvere II. 266. 26. ad 28. III. 277. 18. Leges posteriores derogant prioribus I. 479. 5. II. 259. 8. 10. III. 311. 4. f. 458. 17. f. 473. 9. IV. 262. 7.
- Lex quoad ejus obligationem.* Leges laicorum non obligant Ecclesiasticos II. 82. 40. III. 280. 27. 32. Lex Papalis obligat etiam si non sit acceptata, & cur II. 61. 26. f. 519. 17. ad 26. Si Papa committit inobservantiae suae legis, ipse oon obligat II. 62. 30. Potest eas condere independentem ab Ecclesia II. 265. 21. 23. Romae publicatae ubique auctoritatem II. 519. 17. f. 523. 25. Nec dari potest contra eas de non usu II. 522. 24. 26. Leges totam Ecclesiam obligantes solum Papa condere potest III. 217. 18. A Conciliis editae, non obligant, nisi approbatae a Papa II. 265. 21. III. 110. 3. 4. Pleuitudo legis est dilectio III. 290. 7. In rebus beneficialibus jus canonicum, non civile servandum est II. 98. 1. III. 421. 9. V. *Beneficium.* Leges civiles non designantur secus Canones imitari III. 241. 20. f. 280. 29. Et eis famulari III. 281. 31. Aliques illarum sunt per Canonicos correctae III. 272. 7. f. 281. 31. 32. Variis leges innovantur antiquae, nunc obsoletae II. 261. 12. IV. 277. 20. Ha loquuntur secundum sua tempora, sed hodie locus III. 252. 4. IV. 265. 17. Si nunc servandae essent leges abolitae, quomodo erant in usu, confunderentur regna III. 112. 7. 8. IV. 265. 17.
- Leo PP. 1.* a D. Cyrillo Alexandrino incitatus, ut resistat Juvenali Hierosolymitano, ambianti Patriarchatum Pelagione, scribit Maximo Antiocheno I. 110. 24. Reprehendit gesta Hilarii Arelaten- sis I. 228. 33. III. 293. 14. Scribit Anastasio Thes- salonicensi, ut Archiepiscopus in sua Ecclesia ordinetur I. 171. 17. Eidem, ut nemo usurpet alie- num Clericum I. 217. 31. Alia de eo I. 299. 28. Libris Manichaeorum fecit exuri III. 516. 15. 16. In Concilio Chalcedonensi data est execucum ejus epistola de incarnatione Verbi III. 57. 17. Depo- nit Basilianum ab Episcopatu Ephesino II. 200. 10. Partem habet in profectione Anatolii Constanti- nopol. II. 285. 5. Se intulit Episcopum Ecclesiae universalis III. 529. 54. Afferit pleuitudinem po- testatis Papae III. 295. 26.
- Leo 2.* vetat, ne quid in acceptione pallii salvatur II. 210. 6.
- Leo 3.* impetrat a Carolo M. ut intacta finentur bo- na beneficiorum II. 194. 21.
- Leo 4.* monet Nomenojum invasorem Britanno- rum, ut sit fidelis, & obediens Carolo Calvo. Literas ejus Nomenojus non aperuit, ideo carptus fuit a Concilio Turonensi, dicente, in hac re tantam la- sam esse Christianitatem II. 291. 18. f. 460. 15.
- S. Leo 9.* quis, & unde fuerit? Sanctis edicuntur Ger- ardum Colonensem. Plures Cardinales insignes creavit I. 357. 6. Interfuit Concilio Remensi I. 370. 9. Ipse Papa confert privilegia quibusdam monasteriis, pro electione de gremio I. 344. 4. II. 75. 20. Arma movet infideliter contra Nor- mannos II. 54. 12. f. 318. 18. f. 406. 13. Alia vid. V. *Normanni.* Quis vocavit contra Gracos, & Saracenos Apuliam II. 318. 13. f. 354. 52. Vocat Imperatorem contra ipsos Normannos II. 334. 51. Sanctorum falsis adscriptus est II. 484. 19. Dat indultum exemptionis Canobis S. Sophiae Beoe- venti III. 139. 16. Alia de eo III. 386. 24. Cel- brabat aliquando novies in die IV. 277. 22. f. 335. 19. Tenuit cum Papatu Episcopatum Tullensem I. 357. 6. IV. 322. 9. f. 335. 20.
- Leo 10.* Sub Julio 2. fuit praefectus exercitus Ponti- ficis, & ennum agens 37. annos est Papa. Dedit Ro- manis, & aliis privilegium excommunicationis extraneo- rum a beneficiis: alique de eo II. 67. 2. ad 9. Iohis Concordata cum Gelis: abolivit Pragmati- cam Sanctionem in Conc. Later. 5. II. 14. 30. Cu- jus exemplaria sub gravibus poenis reuinci prohi- buit III. 526. 15. Dispensas cum Carolo 5. ut cum Imperio teneret Regnum Neapol. 3. cujus investitu- rem ei concedit II. 435. 2. Condemnat Lutherum, ejusque doctrinam III. 117. 19. f. 516. 15. Hic vero Papa Bullam, & Canones temere exurit III. 510. 5.
- Leo 4. Imper.* Philosophus alimente praestari facit Theodoro Santabareno Episcopo deposito II. 193. 21.
- Leo Mauricus Imper.* Graecis ob haesim a domino Itelie decedit II. 320. 42.
- Leo Arelatenfis.* Et scribit Hilarius Papa de Har- mette huerensi I. 235. 12.
- S. Leodegarius* Archidiaconus Pictavicus. Iohis Epi- scopus Augustodunens. & Abbas S. Maxentii I. 231. 25. Fueret autem Childerici Gall. Regis III. 364. 19. Plura beneficia simul tenuit IV. 132. 9. f. 322. 10.
- Leodegarius V. pinguis* missus a Greg. 7. ad Arela- tentes, pro electione novi Praefulsi III. 384. 29.
- Leonardus Cogatus* defendit excommunicationem anathemam Danarum II. 213. 9.
- Leontius* Constantinopolitanus depositus ab Isacio Imperatore Graeco I. 457. 13.
- Leontius Hierosolymitanus* I. 409. 11. f. 457. 13.
- S. Leontius Burgundensis* Romanus Subscriptus Con- cilio Parisiensi 3. celebravit Concilium Sedi Sentonen- se, in quo depositus est Emerius intrusus Sentoni- se, a Rege, & successit ei Heraclius, quem Rex plaustro ipsois pleni impositum, exilio affect, & Leontium paena pecuniaria multavit. Ipse Leo- tius liberalis fuit in peregrinos. Struxit Ecclesiam in Italia extraneis I. 551. 20. & seq. Erexit elibi monasterium III. 85. 35. Habuerat uxorem III. 359. 18.
- Leontius Phrix* Episcopus Antinchenus I. 172. 20.
- Leopoldus 1. Imper.* dedit Duci Brandeburgico titu- lum Regis Prussiae III. 241. 23.
- Liberius PP.* Depositus a Constantio Imp. intro- ducendo Felicem III. 496. 10.

RE R U M, & V E R B O R U M.

Libertatis. Basilica: eam Romę constitui iussit B. Virgo III. 479. 8.

Libertas cunctis ingenuis viris grata est, & servitus odiosa IV. 142. 7. Libertas data servo in cornu Altaris I. 306. 5. f. 383. 7.

Libertas Ecclesiastica. Ecclesia libera est, & domina, non ancilla III. 504. 27. i. libertate servanda est I. 3. 1. 2. II. 109. 1. f. 116. 24. f. 464. 2. Libertas si connaturalis est I. 243. 32. f. 262. 26. Honor est adversus impugnatores ipsius libertatis non facilius quascere III. 64. 1. Nec ulla est honestior causę certandi, quem pro tuenda Ecclesiastica libertate II. 423. 21. f. 425. 26. ed 31. f. 403. 3. Pro quā tuenda interdum arma adhibita sunt II. 474. 26. Prælati eam debent fortiter tueri II. 360. 33. Hildebertus Turonensis fuit strenuus ejus defensor I. 419. 6. II. 292. 31. Et S. Gregorius 7. III. 387. 26. Quendam de D. Bernardo I. 423. 14. 17. Reges jurant fervere jure Ecclesie III. 494. 7. Regum est Ecclesiasticam libertatem conservare, non tollere II. 525. 28. f. 539. 34. Ipsaque Regnorum felicitati est proficua I. 147. 12. 13. II. 12. 26. Leges civiles eam impeditas nullas sunt III. 248. 8. Legem Odosceri Regis, dictam libertati noxiam, abrogavit Concilium Roman. I. 143. 3. III. 493. 10. Justionem similem Theodoberti Regis abiecit Concilium Arvernense. I. 146. 12. 13. Bonis, & beneficiis ecclesiasticis non est inicienda servitus, quam non habent II. 179. 14. 15. f. 465. 2.

Libertas, & Immunitas Ecclesie. Imditur restrictione collectionis beneficiorum ad certum genus personarum I. 197. 26. f. 298. 24. f. 371. 17. II. 186. 2. 3. V. **Libert.** Et impedimento executionis literarum Apostolicarum per Regem exequatur II. 493. 5. ad 30. V. **Affensus Regis.** Ubiq; ad inculum I. non fuit impugnata libertas praestitendi beneficia etiam extraneos I. 529. 1. Ab hac libertate nunquam Ecclesia occidit I. 232. 26. f. 243. 3. f. 262. 26. f. 353. 35. f. 392. 34. f. 401. 15. f. 436. 50. f. 461. 28. II. 38. 30. Si quibus Papæ dederunt indulgentiam exclusivum extraneorum; per id non violata, sed firmata est præfata libertas I. 208. 36. Ubi est aliquis excessus in rebus Ecclesie, agendum est de tollendo abusu: non idem eum spolianda est Ecclesia sua libertate I. 38. 27. V. **Excessus.** Hæc libertas olim male habita in Angliā I. 538. 26. 29. Clerici de jure divino suat exempti à potestate judicii laici, & à legibus civilibus III. 280. 27. 28. f. 311. 35. Inconstituto opinione sequenda est ea, quæ faveat libertati Ecclesiastica III. 58. 29. In investituris Regni Neapolitani deducitur in præstium integritas libertatis Ecclesiastica, & revocatio legum illi adversantium II. 419. 12. ad 15. f. 432. 5. ad 21. f. 451. 26. Pragmatica S. Ludovici faveat libertati Ecclesiastica III. 444. 10. f. 451. 22. 23. Dolebat S. Bernard. quod conculerentur Sancta, & Ecclesia turpiter ancillaretur III. 510. 38.

Libri. Per librum in somnium, euidam perniciosus fuit Episcopatus III. 410. 34. Alexander Papa 3. gratias reddidit Hugoni, qui ei miserat librum III. 525. 13. Eximendi sunt libri antequam publicentur. Olim transmittebatur Papæ ut eos examinaret, antequam publicarentur. D. Paulus misit S. Paulo approbandum Evangelium, quod

scribi fecerat. Episcopi est licentiam imprimendū librorum concedere III. 525. 13.

Libri prohibiti. Officium est Ecclesie inhibere libros prava continentes III. 518. 1. ad 28. Hanc potestatem nullus Catholicorum Ecclesie denegavit III. 518. 2. f. 520. 6. f. 523. 10. 11. f. 532. 26. Ecce Scripturā, exemplis Patrum, & ulu omnium gentium liquet, homines corruptos, & libros pravam doctrinam divulgentes esse tollendos III. 518. 2. 3. 4. Ad Sedem Apostolicam spectat tollere scanda, & pravos doctrinas I. 428. 26. III. 526. 15. Papæ est principaliter inhibere libros malos, & quā antiquus sit iste mos III. 522. 9. f. 524. 12. ad 16. f. 529. 19. f. 531. 23. Huic potestati Papæ plauidit Concilium Turonense III. 527. 35. Reges rogantes Papam, ut libros quosdam prohiberet III. 515. 12. Justinianus Imper. misit Vigilio Papæ librum Theodori Mopsuesteni examinandum I. 159. 16. III. 526. 15. Episcopus in suā Diocesim prohibere potest libros prava continentes III. 520. 6. f. 523. 21. 12. f. 527. 16. Nestorii, & Pauli Samosatani libros Eusebius Episcopus Doryleus prohibuit III. 521. 6. S. Epiphanius interdixit libros Origenis III. 522. 8. Lutherus, & Calvinus infamant, libros noxios esse tollendos III. 520. 5. Concilia prohibere possunt libros pravos III. 522. 7. 8. Concilia Romę, & Ravennæ aduri fecerunt ædes contræ Formosum, dicendo, pluries simile factum esse. 332. 2. 7. III. 526. 19. Concilium Trident. mandat fieri indicem librorum prohibitorum III. 528. 19. f. 531. 24. Index similis talium librorum quā sit antiq; in Ecclesiā III. 522. 9. f. 526. 14. Ad principem laicum non pertinet libros prava lectionis quoad fidem inhibere. Alios tamen sediciosos, sibi injuriosos, & similes prohibere valet, & qualiter III. 524. 10. 11. f. 531. 24. Et libris ab Ecclesiā vetitis addere poenam, ne legantur III. 523. 10.

Libros prohibitos flammis dare, & alia. Non admittentur ad fidem antiqui Christiani, nisi libros pravos Ecclesie darent, igni tradendos III. 521. 7. Libri Severi Antiocheni exusti fuerunt I. 169. 11. Plures Papæ etiam antiqui, flammis offerunt libros noxios III. 526. 15. 16. Libri Joan. de Westphalia combusti fuerunt Moguntia, ipsique damnati IV. 111. 6. Periculum est ex lectione librorum malorum, & quid acciderit S. Petro Martyri III. 530. 22. Wiclephus plūs obfuit ubi scriptis, quā ubi verbis se induxit III. 519. 3. Esi forte in libris prohibitis aliquid sit boni, tamen majus est malum, & periculum ex eorum lectione proveniens III. 511. 6. 7. f. 527. 16. 21. Libri hereticorum, etiam heresi carentes, jussu prohibentur: vel interdum permittuntur ad eorum confutionem III. 529. 20. 21. Nedum libri contrā fidem, sed etiam contrā bonos mores, inhonesti, sediciosi, honoris principum detrahentes, inhibendi sunt III. 524. 11. f. 528. 7. 18. 22. Libri Gentilium quosvis flos prohibiti III. 521. 7. 8. Libri poetarum obfama loquentium III. 527. 17. Pragmatica Sanctioris retentio prohibere est sub pœna excommunicationis, & arminis lese Majestatis II. 15. 31. III. 526. 15. Papa libros prohibendo, utitur cleve potestate, & scientia III. 529. 20. Non prohibet libros pro arbitrio,

- quâ suis votis non faveant, sed quâ verè noxios, & prava continentes eos compertit III. 529. 20. fol. 431. 23. Quanta maturitate, & diligentia Sedes Apostolica in hac re procedat III. 531. 23. ad 28. Legentes libros prohibitos graviter peccant, & alia periculis subiacentur: Suntque plectendi qui eos defendunt, vel pro non prohibitis habent III. 528. 18. 19.
- Limina Apostolorum Romæ.* Illa memorat D. Gregorius I. 183. 13. Frequentes erant itinerantes ad ea tempore Nicolai I. Pape III. 372. 48. S. Audoenus Rotomagen. ivit ad lumina I. 21. 10. S. Paulinus Nolanus I. 126. 27. Votum Regis Angliæ ad eundem limina, commutat Papa in erectionem Canonici I. 359. 12.
- Linus Joannes* probat, leges mutabilitati esse subiectas II. 261. 13.
- Lino Alexandrino*, de qua Geographi, quid sit. IV. 236. 4.
- Litteræ, seu Epistolæ.* Litteræ Papales, dictæ interdu *Apices* IV. 290. 8. Alia *V. Bullæ.* Litteræ Imperiales dictæ olim *Sacra* II. 200. 10. Vel Alto modo *V. Imperium.* Litteræ Regales dictæ *Sacra Regalia* III. 505. 29. & 33. Litteræ bybinnæ I. 107. 17. Litteræ collybistice, vulgò *de cambio* III. 441. 4. Litteræ naturalitatis *V. Naturalitas.* Litteræ aliquem alteri commendare I. 224. 22. f. 157. 9. 10. f. 261. 25. f. 295. 15. f. 302. 35. f. 420. 8. f. 423. 15. f. 435. 47. f. 443. 14. 19. 20. f. 447. 29. III. 377. 2. Litteræ Principum pro aliquo ad Episcopatum provehendo II. 200. 11. Officialis debet habere litteras publicas sui Officii II. 198. 4. Litteras Episcopi, denuntiantes diæ jejuniis, per Offitios divulgare officium est Primicerii IV. 56. 18. Quidam Archiepiscopus non respondet litteris Papæ III. 381. 32. 14. Britanoni invalor apertis contemto litteras Papæ illi scriptas, arguitur à Concilio II. 291. 18. f. 460. 15. *V. Venerabilis.* Litteræ, seu Epistolæ Pontificum, usquæ ad Siricium, quantum hoc auctoritatis I. 57. 24. III. 226. 48. ad 53. f. 30. 32. Epistola S. Clementis ad Corinthios est genuina I. 64. 3.
- Litteræ Ecclesiasticæ* Formulæ antiquæ illarum II. 200. 9. 11. *V. Marculfus.* Litteræ Communicatorum, de quibus in Concil. Eliberitano II. 198. 5. Litteræ suorum Præfatum necessarium sunt Clericis, ut alibi admittantur ad ministrandum II. 198. 3. 4. An sint legitime, judicandum est ab Episcopo Diocesis II. 42. 7. Litteræ Episcopi, cum ejus nomina plumbo impræssâ I. 269. 15. II. 197. 3. Litteræ *Formata* I. 267. 8. f. 306. 3. ad 9. III. 155. 6. IV. 302. 13. Dictæ etiam interdum *Canonica* I. 267. 8. f. 297. 22. 26. Vel litteræ *Regulæ*, aut litteræ *Ecclesiasticæ* I. 295. 15. Vel *Apostolica*: hæcque oon nisi ab Episcopo danda esse decernitur I. 208. 12. IV. 303. 14. Vel litteræ *Dimissoriales*, sumpsit interdum promittere & cum *Commendatitiis* I. 305. 1. ad 12. f. 382. 6. 7. f. 387. 20. IV. 301. 14. Verè tamen inter se differunt, nam per *Formatas* maou mistabatur Clericus I. 308. 12. f. 382. 7. f. 387. 20. *Formatæ* sunt idem ac *Dimissoriales*, quæ obtinent Clericus potest alibi Clero inseri, & ordine recipere I. 57. 11. f. 196. 21. 22. f. 238. 12. f. 245. 1. f. 247. 8. f. 286. 25. f. 305. 2. ad 12. f. 498. 4. III. 155. 6. *V. Cressio.*

- Litteræ Commendatitiæ* sunt quæ testantur integritatem fidei, & morum eâ obnoxios, & gradum ejus I. 53. 11. f. 136. 21. 22. f. 230. 21. f. 238. 12. fol. 251. 21. f. 302. 12. II. 198. 3. 5. f. 306. 17. III. 153. 1. 6. IV. 246. 16. f. 298. 2. 3. 6. 11. f. 302. 13. 14. Hæc uacantur sunt Clerico, ne qua sit singulæ ordinatum, cum non sit I. 266. 7. f. 383. 6. II. 198. 3. 8. III. 155. 6. Promittit interdum summuor Dimissoriales, & Commendatitiæ: verè tam-o differunt IV. 302. 13. 14. Commendatitiæ dictæ etiam *Placite* II. 199. 7. Vel *Conferentiarum hypotactis*: Et hæc commendatitiæ, oedum Clericis, sed etiam laicis nobilioribus itinerantibus dari solebant. Laicis verè miuoris notæ dabantur litteræ *Pacificæ* IV. 303. 15. Commendatitiis sunt idem ac *Testimoniales* I. 308. 12. Hæc negari non possunt Clerico discedere violenti, si careat beneficio residentiali IV. 302. 12. Commendatitiis, vel Dimissoriis sui Abbatis erant oim oecessarii Monacho, ut posset aggregari alteri Monasterio I. 269. 9. fol. 230. 21. f. 249. 14. *Formatæ*, quas olim *Papæ*, & Archiepiscopi dabant Episcopo II. 198. 5.
- Londinense Concilium* præsertim in sua decreta auctoritatem Papæ I. 467. 10. Vetus defiguationem successoris in beneficio I. 299. 32.
- Longobardi* venerunt prius in Italiam pro Cæsare contra Totilam, ioddè vocati sunt à Nariete ad eam accipiendam, seminum quoque illorum, cesaris ad mentum alligata, in preliis pugnant III. 328. 39. Hæc erat ioter eorûm insignia, illorum regnum fuit julium. Toti Italiam domati sunt, excepto Exarchatu Ravennæ II. 329. 40. 41. f. 348. 25. Erant 4. p. p. capui eorum Ducatus, & qui II. 333. 48. Fovebant Patriarcham Aquilejæ archiepiscopatum I. 280. 7. Nolebat S. Gregorius, quod si immiserent eactinnibus Præfatum I. 1. 348. 39. Satagebat quod cum eis haberetur pax, etiam duris conditionibus III. 297. 36. Aliqui eorum Reges Papæ restituerunt urbes illi subactas II. 346. 22. 26. Ultimi eorum Reges plexi à Pipino, & Carolo M. nutu Ecclesiæ I. 563. 3. II. 320. 18. 19. Illorum quoque regnum iustit fuit averium II. 321. 45. Etiam post illud destruetum, quidam Magnates Apulim dicebantur Longobardi II. 391. 13. f. 394. 20. ad 26.
- Longobardia, seu Lombardia*, dicta ab aliquibus Paradisus Italici. 371. 13. Ejus civis erat S. Anselmus I. 386. 15. Alia *V. Mediolanum.* Rex Neapolia, & Sicilia non potest simul esse domus Lombardum II. 434. 12.
- Libert*: quid significet hæc vox III. 289. 3. Excludit Affricolam regium II. 417. 21. Excludit quoque restrictionem beneficiorum ad certum genus personarum I. 499. 42. II. 404. 58. 11. f. 412. 31. f. 418. 33. f. 428. 22. f. 449. 20. f. 453. 22. III. 300. 30.
- Lombardia*: eam Carolus Ludovici 4. Regia Franc. filius ad Othone 2. Imper. suscepit, cu fidelitatem juravit III. 142. 24.
- Lutherus* 1. Imperator facit, ut Ludovicus Pius ejus pater deponatur ab Imperio: duss Abbatis ad Ebboni, cujus depositi causam fidei obinet à Sergio Papâ. I. 272. 25. 26. III. 123. 36. ad 40. Aufert Monachis Abbatiam, peregrinorum subventioni destinat, ut eam dei laico I. 293. 10. Interpellatur à Concilio Valentino, ut liberam finat electionem

RERUM, & VERBORUM.

- Antistitem** II. 246. 11. f. 257. 23. III. 255. 10. Subscribit sententiam, latam à Papâ contra Anastasium Cardinalem III. 214. 19. Dividit ducatum Beneventanum, & partem ejus dat Principi Salerno II. 394. 20.
- Lotharii Rex:** Lotharii Imper. fil. Theutbergam uxorem repudiare, & Vvaldradam accipere nixus est, fœventibus ei duobus Pseudosynodiis. Cui rei obstitit Nicolaus Papa 1. & alia de hac re III. 371. 45. ad 50. Idem Papa si censuras minuit, nisi Ecclesiam Cameracensem libertatem sineret sibi Præfulem eligendi III. 369. 41. ad 44. Qui & ei mandat, ut Theutbergæ quasdam Abbatis tribuat IV. 39. 8.
- Lotharius fil. Ludovici 4.** Regnum Franciæ tenuit: Lugdunum morans: habuit ex concubina Arnulphum filium, Archiepiscopum Remensem III. 142. 32. 24.
- Lotharius Episcopus Senonensis** discipulus Gerberti, qui fuit Papa Silvester 2. I. 23. 16.
- De Luca** Jo. Baptista Card. doctrina sua fœvet promotioni extraneorum ad beneficia II. 138. 14. ad 17.
- Lucas** Patriarcha Constantinopolis decretum edidit circa Monachos I. 81. 22. II. 74. 18. III. 139. 17.
- Lucense Concilium** in Hispaniâ, cui Martinus Bracarenensis collectionem Canonum transmisit I. 150. 25. Archiepiscopalis dignitas ex Emeritenſi urbe translata est ad Lucensem, & ex hac ad Compostellanam I. 193. 13. Alia de hac Sede, & Concilio I. 334. 9. 10. f. 396. 8.
- S. Lucianus** Martyr scripsit Apologiam pro Christianis I. 42. 18.
- S. Lucianus Antiochenus** fuit Episcopus Nicomedienſis I. 51. 6.
- Lucius Papa 1.** Invenitur contra occupantes bona ecclesiastica I. 198. 28.
- Lucius Rex Britannia** fidem in suo Regno admisit III. 178. 27.
- Lucifer Caltaritanus** Legatus Papæ præfœcit Ecclesiæ Antiochenæ Paulinum I. 94. 17. II. 285. 5.
- S. Ludgerus** discipulus Alcuini Episcopus Monasterienſis I. 252. 25.
- Ludovicus Pius Imper.** insuit in Concilio Aquigranſi conficri indiculum canonum, qui servavit Prælati pro norma disciplina I. 265. 4. Assignat Neustrium Carolo Calvo ejus filio I. 272. 25. Dat Ecclesiæ libertatem electionis canonice III. 362. 23. Dat Monasterio Ferrariensi Ecclesiæ S. Julochi, cum onere subsidii peregrinis exhibendi I. 295. 10. Interpellatur à Concilio, ut bonos eligat Episcopos II. 245. 9. Diploma concessionis, vel donationis plurium terrarum fecit favore Sedis Apostolicæ, confirmans alias Donationes Caroli M. Patris, & Pipini ejus avi, multasque ibi expressè memorat Urbes, & Provincias II. 320. 19. f. 337. 1. 2. 3. III. 219. 32. Hoc diploma confirmatur à Rodolpho I. Imper. I. 345. 12. Opera Lotharii filii, & Ebbonis Remensis ause spoliatur, deponitur, & allicio iudatus in Monasterium detrudendus destinatur: Liberatur à Ludovico filio, redintegratur, & aclusus Ebbonem in Concilio: & alia de eo I. 273. 25. f. 312. 24. II. 250. 22. 25. f. 484. 18. f. 127. 46. III. 123. 36. ad 28. fol. 178. 27. f. 463. 10. Vocat Paschalem 1. Papam universalem III. 219. 32. Cedit mori assensum præbendi electioni Papæ III. 494. 6. f. 504. 26. Moritur III. 124. 39.
- Ludovicus 2. Imper.** dabat laicis Abbatis, nteos sibi conciliare II. 73. 15. Intrat Regnum Neapolim, vocatus à Beneventanis, & Capuanis II. 346. 22. Premio attrivit Saracenos II. 397. 28.
- Ludovicus Rex Germaniæ.** Ludovico Pio ejus Patri vexato, ac deposito, succurit, eumque liberavit III. 123. 37. 38. Cum Lothario nepote, invocata auxilium Papæ contra Carolum Calvum III. 219. 33.
- Ludovicus, & Carlomanus** Reges Franciæ ab initio impuberes fuerunt, Hugona Abbata Regum regente. Cum eis deinde contendit Hincmarus Remensis, ne opprimeretur libertas electionis canonice III. 361. 22. ad 31.
- Ludovicus 4. Rex Galliarum** dat Archiepiscopo Ramanſi jus eundem monete II. 461. 17.
- Ludovicus 5.** iners ex progeni Caroli Magni. Ab eo Regnum Franciæ transit ad Hugonem Capetum III. 141. 22.
- Ludovicus 6.** agit, ut Papæ dirigat mandatum Capitulo Parisiæ pro beneficio. Vexat Episcopum, quia non conferebat beneficia ad eas notum II. 291. 17. 21.
- Ludovicus 7. Rex Galliarum** multa de eo I. 423. 14. & seq. Habuit ab Eugenio 3. indultum conferendi quasdam præbendas III. 433. 36. Idem Ludovicus Rex Franciæ noluit uti Apostolico indulto, distribuendi quasdam beneficia II. 305. 15. f. 484. 18 III. 243. 23.
- S. Ludovicus 9. Rex Galliarum** protexit Concilium Lugdunense, in quo depositus fuit Imperator I. 426. 29. III. 450. 20. Habuit à Papâ indultum conferendi quasdam præbendas III. 434. 36. Quo noluit uti II. 305. 15. f. 484. 18. Ejus Pragmatica non tollit Papæ jus præventionis in beneficiis. 295. 28. III. 451. 23. Eam esse supposititiam in totum, velin articulo 5. impetente jura Sedis Apostolicæ, ostenditur: Et quatenus genuina esset, non tollit Annatas Datarie, sed solas exactiones novas, & injustas: justas enim permittit III. 444. 10. ad 23. f. 450. 20. Ingessit suis ahus devotio in Papam, quam filio commendavit Expeditiones in Terram Sanctam suscepit Papæ consilio III. 446. 12. 13. f. 450. 20. Cum eo comissa est concessio Regni Siciliae Carolo 1. ejus fratri II. 433. 9. 10. III. 446. 16. Magno zelo utebatur in conferendo beneficiis ad se ipsamante I. 533. 11. II. 304. 13. An verè conferret beneficia, vel solum ad illa nominaret II. 304. 13.
- Ludovicus 11. Rex Franciarum** vix Parliamenti immisit III. 326. 47. Arguta petitio ei facta à Generali suorum armorum pro reformatione Cleri Andegavensis, quia Episcopus illius Ecclesiæ se rebus militibus immiscebat III. 492. 4. IV. 251. 15.

I N D E X

- Hic Rex** abolevit Pragmaticam Sanctionem, quam deinde ostendit se velle refutlare II. 12. 24. ad 28. III. 452. 25. V. *Pragmatica*. Deponit Procuratorem Regium, declamantem contra Annatas Datarie II. 227. 22. Protegit Florentinos, censuris plexos à Papâ III. 452. 25. Inhibet spolia percipi à Pontifice III. 465. 17.
- Ludovicus 12. Rex Gall.** impedit Julium 2. Papam. petentem spolia Cardinalis de Amboisi III. 470. 27. Contra ipsum Julium refuscitat Pragmaticam Sanctionem II. 12. 24. 28. Mittit Legatos, qui renuntient Conciliabulo Pisano, & adhæreant Lateranensi 5. II. 61. 28. Obtinet à Julio 2. indultum patronatus pro quibusdam beneficiis Infubrie II. 308. 21. Delusus ipse occupandi Regnum Neapolitanum, cedit Ferdinando 5. si quid jus in eo habet II. 452. 29. 30.
- Ludovicus Rex Hungar.** arma movet contra Joannam 1. Reginam Neapolitanam, ob eandem Andream filium suum, & illius fratrem, qui regens Papam, ut eam deponeret, Alariam filiam post se reliquit, cuius Regnum Carolus Dyrachous affectat II. 436. 16. 17.
- Ludovicus Tarentinus Rex Neapolis** maritus Joannæ primæ II. 436. 16.
- S. Ludovicus fil. Caroli 1.** Regis Neapolis possionis Regnum vitz Ecclesiasticum II. 435. 15. Fuit Archiepiscopus Tolosanus I. 530. 3. *Qui* & alium simul rexii Episcopatum IV. 131. 8.
- Ludovicus 1. Andegavensis** adoptatus à Joannâ 1. Regina Neapolitanâ II. 436. 17.
- Ludovicus 3. Andegavensis** adoptatur à Joannâ 2. Regina Neapolitanâ. Et favet Maritus 5. citò maritus relique Regni pro eo imprispet succedunt II. 437. 21.
- Ludovicus Mediarata Patavinus** Card. Episcopus Albanus Patriarcha Aquilejen. apprime potens apud Eugenium Papam 4. Ecclesiam Terguinam petis pro Decano suo, qui data est Anno Sylvio II. 33. 13.
- Lugdunense Concilium 1.** In eo depositus fuit Frijaricus 2. Imper. ab Innocentio 4. Papa, quem animaverit Episcopus Hispani ad id faciendum, & S. Ludovicus Rex Franci Concilium protexit. Nec solam presentiam, sed etiam approbationem depositioni Concilium adhibuit. Episcopi tælas accensas deiecerunt in terram II. 450. 31. f. 426. 28. 29. 30. f. 431. 2. f. 443. 7. III. 450. 20. Inter easdem depositionis fuit, libertatem electionis Præfatum impedisse II. 485. 20.
- Luitprandus Rex Langobardorum** honore prosequitur Zachariam Papam I. 237. 9. Quoddam urbes, & loca S. Sedi restituit II. 346. 22. f. 348. 26.
- Luitprandus Ticinensis** scriba, & secretarius Berengarii Regis Italici, memorat decretum Symmachi Papæ de bonis Ecclesiæ Inquentis I. 156. 5. Alia effatur de Cadavere Formosi Papæ III. 225. 46.
- S. Lullus** Anglus Archidiaconus S. Bonifacii Maguntini, & ejus in sede successit I. 256. 6. III. 245. 31. Excommunicat præbiterum, una sua assensu Ecclesiam illius Diocesis ad intrudentem, & de ea re scribit Papæ I. 257. 9.
- Lupus Arelatensis** Archiepiscopus Senonensis I. 231. 25.
- Lupus Ferrariensis** Abbas, quia, & qualis fuerit, a multa de eo I. 293. 10. ad 16. Binis præfuit Abbatibus IV. 132. 12.
- Lupus Episcopus Sarizon** jussu Joannis Papæ 8. ordinatus I. 288. 33.
- Lupus Senonensis** campanam sua manu quandoque pulsavit III. 59. 16.
- S. Lupus Trecentis Episcopus** habuit uxorem III. 359. 18. Arma direxit contra Infideles II. 54. 12.
- Lupianus** Ex ea quodam referuntur I. 193. 13. Illam Hispani quandoque sibi submiserunt I. 221. 8. Joannes Rex Castellæ illam sibi debere contendit I. 550. 13. Sæculo 2. in ea erant Episcopi extranei I. 45. 18. Rex Lusitanie est simul dominus Algarbi, Brasilis, & aliarum provinciarum in Asia, Africa, & America extra lineam Alexandrinam IV. 144. 11. f. 336. 4. Quidam Cardinales ex hac regali familia innouuntur IV. 137. 25. Rex quidam, nolens eligi in Præfulem nisi quos ipse volebat, ad desistendum cogitur II. 247. 12. f. 249. 1. Assensus regius pro concessione beneficiis ad habuerit, habetque ibi locum III. 506. 30. Præfatus privilegium Apostolo illo, fas non est Regi sa Præmulum electionibus immiscere II. 251. 14. f. 254. 30. Eugenii Papæ 4. tempore Rex non nominabat ad Episcopatus, sed iupplicabat II. 308. 21. Nec utque ad Paulum 2. II. 36. 24. f. 247. 12. Neque utque ad Innocentium 8. II. 247. 12. Nunc ad eam nominat II. 254. 29. f. 303. 23. An hoc ei competat, quia Ecclesiæ dotaverit, vel de manibus Infidelium eripuerit I. 556. 27. II. 309. 24. In ea quidam Episcopi peregrini Lusitaniam, quæ est pæces spoliatorum III. 467. 22. Papa ibidem an percipit spolia III. 464. 15. Eugenius 4. Regi scribit, se posse omnes ubilibet Ecclesiæ conferre II. 284. 4. An in Lusitania sit privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis II. 100. 6. f. 135. 7. f. 143. 29. fol. 153. 15. III. 153. 2. f. 171. 1. f. 172. 12.
- Lutberus** detractor impudens Romanus Curie, cum 41. ejus articulis condeinatur. Ipse verbè temerè enubruit Codices Juris Pontificii, & Bulam Papæ, qui eum condeinaverat: dicitque liberos noxios esse tollendos III. 117. 19. f. 120. 5. f. 126. 15. Negat Papæ titulum Universalis IV. 330. 2.

M

- Macarius Antiochenus** senior, Patrum Macarii junioris, quem sibi subrogari procurat I. 355. 1. Alia II. 275. 11.
- Macarius Junior** Antiochenus, dimissis Ecclesiæ. Hæresin solymam petit, inde per Occidentem peregrat profectus est, & in Belgia defunctus I. 356. 1. 2.
- Macarius Hierosolymitanus** interfuit Concilio Nicæano 1. & præfedit Eusebio Cæsariensi I. 69. 16. fol. 110. 23.
- Macedonius Episcopus Antioch.** bureticus, & intrusus, à Papâ deponitur III. 115. 15. ad 20.
- S. Macarius Britannus** maledixit III. 131. 5.
- Magdanense** Coacilium decrevit da quibusdam ad Monachos spectantibus III. 136. 12. & seq.
- Magis**, & minus non variant naturam rei I. 410. 14. II. 9. 16. IV. 120. 9. f. 314. 7.

M2:

RERUM, & VERBORUM.

Mabometes 2. Turcarum Sultanus destruxit Imperium Constantinopolis II. 330. 40. f. 333. 49. fol. 345. 32. Totumque simul Imperiale familiam fecit eo tempore trucidari II. 337. 39. fol. 480. 10. Ipse solus duo Imperia. 12. Regus. & 200. Urbes, & Oppida occupavit II. 75. 32.

Majoresces habent privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis II. 71. 11. f. 115. 22. & seq.

Majus. Cui licitum est majus, licitum est etiam quod est minus I. 24. 28. f. 179. 1. 2. f. 192. 9. fol. 235. 3. f. 334. 8. f. 406. 11. A majore ad minus valet argumentum I. 146. 6. f. 145. 8. f. 172. 21. f. 179. 1. fol. 192. 9. f. 235. 3. f. 249. 15. f. 319. 2. f. 360. 17. fol. 406. 21. f. 470. 21. II. 29. 1. f. 85. 15. f. 125. 18. fol. 530. 10. IV. 45. 25. ad 27. f. 100. 32. f. 126. 25. fol. 309. 33. Et est contra I. 248. 10. f. 334. 8.

Malacitas missus ad propagandam fidem in Hibernis III. 177. 26.

Malmesberienfis Abbatia in Anglia ubi, & à quo fundata sit I. 400. 20.

Malum 1. nulla est ars, officium, professio, & status hominum, ex quo sicut multa bona proveniunt; ita etiam per plura mala provenire non valeant, & sepe ipsius eveniant: non ideo tamen artes illas, officia &c. est medio tollenda sunt, & cur? III. 427. 23. 24. 25. f. 437. 44. f. 468. 26. Malum non est amplexendum, sed fugiendum. A malo quis bonum deducit? IV. 140. 1.

Manasses Arelaten. plures Episcopatus alibi teneus IV. 323. 11.

Manasse Remensis volebat deferre alicui Legato, qui de gremio Romanæ Ecclesiæ non esset, & alia I. 361. 21. 24.

Mandata Apostolica pro beneficiis antiquissima, Hormisdæ, S. Gregorii, Pauli 1. & aliorum Pontificum de beneficiis in Italiâ, in Galliâ, Angliâ &c. I. 229. 18. f. 42. 28. 30. f. 287. 30. 31. f. 454. 4. II. 229. 13. f. 289. 13. Commendationes Papæ, & Principum habent rationem iustionia II. 289. 14. Mandata Apostolica invaluerunt sub Hadriano 4. addente in eis preceptum II. 289. 14. Papæ censcebant se honorare Episcopos, cum eis mandata de beneficiis dirigebant. Aliqui Episcopi præbendas aliquas destinabant, super quibus recipere mandata Apostolica. Quæ mandata, quis ab aliquibus spernebantur, ideo Papæ iustiones, & præcepta addiderunt II. 290. 15. 16. 18. 19. Contra crebriora Mandata Apostolica reclamavit Philippus 4. Rex Galliarum. At Cardinales illorum jus defendunt I. 332. 8. fol. 531. 10. Interdum Papæ dirigebant Episcopis mandata de beneficiis, ad instantiam Regum II. 291. 17. Mandata Apostolica frustranda non esse ipsi Episcopi inculcabant II. 290. 16. 19. Apostolica mandata aliquando vocata primitivum precum II. 291. 18. Precatoris literis, preceptoris, inde executorias Papæ addere inciperunt I. 504. 14. II. 288. 11. 12. f. 291. 19. Etiam Imperatores, Regesque Lusitanie, Franciæ, Angliæ mandata mixta precibus, beneficiorum dispensatoribus dirigebant olim II. 292. 20. 21. Mandata Apostolica de beneficiis locum habent in Galliâ vi Concordatorum I. 214. 23. II. 292. 21. Pro uno beneficio solebant Papæ dare mandatum collatoribus præbendarum II. 288. 12. Plura mandata de-

dit Innocentius 3. Patriarchæ Antiocheno, & aliis Episcopis Galliarum, Angliæ, Italiæ I. 526. 31. III. 396. 1. f. 400. 12. 13. Alia de Mandatis Apostolicis II. 301. 4. V. *Regula Cancellaria*.

Manfredus Friderici 2. Imper. illegitimè natus II. 443. 7. 9. Invasit Regnum Siciliæ. Papa illi opposuit Carolum Andegavensem, qui eundem in prælio occidit II. 333. 24. f. 399. 33. f. 428. 32. Suffocaverat patrem Fridericum, huiusque filium primogenitum Conradum II. 428. 32. f. 430. 1. 2. Principis Tarentini titulo potiebatur II. 430. 1. Infinita mala in Regno perpetrabat, Ecclesias anxiabat, Saracenos Christianis præferebat, ad eorumque penè vitam transierat II. 433. 9. 10. 11.

Manfredus Cifanus, etiam Regnicola excluditur ab Episcopatu Regni, quia Regi odiosus II. 493. 9. fol. 511. 23. 24.

Manfionaria est beneficium chorale, cujus quanta sit antiquitas, & quodnam officium IV. 57. 21. Manfionarii dicti etiam Almissi, & ad residentiam tenebantur IV. 174. 8.

Mantagæ urbs comprehensa in Donatione Caroli Magni Sedi Apostolicæ II. 331. 44. & in alia Othonis M. II. 339. 5. Mantum Concilium approbat electionem Alexandri 2. contra Cadalium Antipapam I. 359. 14. f. 371. 13. &c.

Mannus Comnenus Imper. sub sua recipit protectione bona S. Sophiæ Constantinopolis III. 90. 8. Exploratorum ope in cunctis Italiæ urbibus secreta Principum penetrabat III. 429. 26.

Marcellus P. P. 2. multas probatitas, & austeritatis, fuerat Legatus in Conc. Trid. à saltu, & Constantinensis alienus fuit: Beneficiarios ad residentiam urgere intendit, non tamen simplices IV. 136. 21.

Marcellus Ancyranus reintegratus à Papâ III. 217. 28.

Marcianus Imper. Concilio Chalcedonensi interfuit, & alia de eo I. 110. 24. II. 56. 16. Episcopatum Chalcedonen. verit in Metropoli II. 250. 21.

Marcion Ponticus, rejectus ab Ecclesiâ Romanæ cum suis nummis I. 39. 10. A Patre suo Episcopo propter incestum excommunicatus, Romam petierat, undè spe frustratus discessit, & ad Cerdonis hæretici sequelam transiit I. 106. 15.

Marensides tyrannus affectus Baliaum Regni Neapolis exercere II. 421. 16.

Martynus Abbas Prumiensis I. 294. 13. 15.

Marcus auctor Formularum, quis fuerit. Ejus plures formulæ recensentur I. 224. 1. & seq. II. 200. 2. Alia de eo III. 312. 14.

Marcus Antonius dono dedit Cleopatram plures provincias II. 344. 17.

Marcus Antonius de Dominis, qui à Paulus Suavia, ecclesiasticæ potestatis impugnator, ob ejus pravam doctrinam exultus est IV. 77. 14.

Marcus Aurelius Imper. quoddam triticum Ecclesiâ Hierapolitanæ assignavit II. 176. 6.

Marcus Carius, viri rapax elixans, repertus est ab Oratoribus Samitarum II. 374. 8.

Marcus Epiphanius revocavit Græcos ad schismata, quod abjuraverat in Concilio Florentino II. 59. 23.

Marcus Perpetuus Ejus memoria damnata est, quod cum non esse: Civis Romanus triumphasset III. 241. 20.

I N D E X

- Maria filia Ludovici Hungarici Regis*, & heres Regni, vexatur a Carolo Dyrrachino, Regnum ipsum affectante, qui ab Hungaris occiditur II. 436. 17.
- Maria Regina Siciliae*, five Trinacriae, nubit Martino Duci Momolanchi Amgonio, citoque moritur, & Regnum vir ejus tenet II. 449. 21.
- Martinianus Episcopus Ravennae*. Ei scribit S. Gregorius de Monasterio Claustrano: Et ut possit invitato Abbate Monachos abundantes tollere, ac aliis praeficere monasteriis I. 226. 5. f. 228. 13. III. 277. 20. *Aegre* suscepit Episcopatum Ravennae, fuitque a D. Gregorio in honore habitus III. 385. 22.
- Martinus Papa* confirmat privilegium Monasterii Solemniacensis I. 270. 20. 21. II. 78. 14. Bulgari eum optantur in Archiepiscopum ante Papatum. An tunc esset Episcopus. Basilica Imper. scripsit contra eum amaras literas. Illius provocationem ad Papatum iustam fuisse defendit Stephanus PP. 6. I. 83. 26. f. 277. 2. 3. Redintegrat Formosum a Ioan. 8. depositum I. 279. 6. &c.
- Martini* plures erant Romae tempore Pauli Papae 1. quorum unus perduellionia suspectus, quod adhereret Imperatori Graeco, missus in Franciam, ibi iussu Papae affixus fuit Episcopatu, Pipino Rege aditente I. 222. 27. 28.
- Martini* *Trax* intrusus ab Ariarianis in Sede Constantinopolitana I. 96. 23.
- Martini Alterius* quid sentiat de Dominio Ecclesiae super Regno Siciliae, ac Neapolitana III. 320. 18. 19.
- Maronitis* natio catholicae in Phoenicia ad montem Libanum. Eorum Patriarcha, & Praefatus praeficiuntur per viam electionis II. 254. 29. f. 258. 6. f. 270. 1. III. 400. 11.
- Marta* scriptor Neapolitanus quid sentiat de Donatione Constantiniana, & de dominio Papae super Regno Siciliae, ac Neapolitana III. 323. 25. ad 28.
- S. Martialis* Lemovicensis quis fuerit, a D. Petro missus ad Gallos, eorumque est Apostolus I. 367. 1.
- Martinianus* querens per pecuniam fieri Episcopus apud Alexandriam II. 272. 5. Cum esset Oeconomus Ecclesiae Pelusienae, accusatus fuit de mala ministrante III. 71. 17.
- S. Martinus Bracarensis*, ex Pannonia in Galliciam profectus est, ubi Abbas Dumienis fuit, inde Archiepiscopus Bracaren. per 30. annos. Fecit collectionem antiquorum Canonum, quam misit Concilio Lucensi I. 150. 25. 26.
- S. Martinus Sabariensis*, Ambiani baptizatus, Monachus apud Mediolanum, inde in Insula Gallinaria, post apud Angustoritum a D. Hilario Pictaviensi ad Exortitatum promotus, a quo recusavit Diaconatu insigniri. Pio dolo eductus est a suo Monasterio, ut posset eligi Episcopus Turonensis. Aliqui Episcopi repugnabant eum consecrare tamquam despiciabilem, & incultum, & alia de eo I. 102. 3. & seq. III. 28. 14. f. 339. IV. 305. 21. Electus est sine assensu Regis III. 496. 9. Fuit Legatus ad Maximum Tyrannum III. 442. 6.
- Martinus PP. 1.* in quo sensu dicat, se non posse violare canones II. 266. 26. Deputat Vicarium, qui in Patriarchatus Antiocheno, & Hierosolymitano constituit Praefules II. 285. 5. Dicitur Sacerdos Sacerdotum ab Orientalibus II. 287. 9. Deponit Patriarchas, & alia de eo III. 116. 17.
- Martinus 4.* habuit plura beneficia in locis diversis. Legatus fuerat Papa in Gallia in Concilio Bituricensi I. 469. 17. f. 471. 22. Censuras inflixit Siculis, a Carolo 1. Rege deficientibus, clamans contra Vesperas Siculas, & Petrum Aragonie Regem II. 442. 4. ad 11.
- Martinus 5.* arguit Vladislavum Regem Poloniae, quod arceret a beneficiis extraneos I. 212. 20. f. 550. 15. II. 4. ad 10. f. 31. 6. f. 149. 4. Indulget Regi utriusque Siciliae annuatim beneficiorum II. 214. 20. Dicitur felicitas sui saeculi II. 3. 2. Alia de eo circa annos II. 218. 30. Alia de eo II. 247. 13. fol. 249. 17. f. 308. 21. f. 437. 21.
- Martinus filius Martini* knoies Regis Aragoniae, ducit Mariam Reginam Trinacriae, & sic Rex Siculorum II. 449. 21. Confirmat edictum Episcopi Milevitani exclusivum extraneorum a beneficiis, sed res caruit effectu, donec impetratum est privilegium Apostolicum II. 70. 9.
- Martinus Myr* conquirerit pro Germanis contra Reservatos Pontificis, Annatas &c. Ei respondet Pius 2. tunc in minoribus II. 21. 9. 12. f. 33. 15. 16.
- Martinus Navarrus* fuit doctus & favebat promotioni extraneorum ad beneficia II. 91. 21.
- Martinus Polonus* fuit Archiepiscopus Cusentinus in Calabria II. 6. 8.
- Martinus Temitanus* translatus a D. Gregorio ad Sedem Alariensem I. 184. 17.
- Martyrium, sive Oratorium, vel Ecclesia*, est unum ex titulis, ad quem quis potest ordinari I. 68. 15. f. 109. 22. f. 134. 8. III. 98. 27. IV. 24. 16. 19. f. 42. 16. f. 98. 6. Quid significet haec eadem vox Martyrium IV. 291. 14. Clerici Martyriorum, vel Custodes Martyrum, vel Martyriarii IV. 292. 14. f. 403. 14.
- Martyrius Antiochenus* a Petro Follone, astante illius Cathedram, calumniis fatigatus III. 345. 38.
- Marwan* Princeps Arabs permittit eligi Theophilasum in Praefulem Antiochie II. 200. 10.
- Massiensis* quod extraneos a beneficiis excludant II. 143. 29.
- Matbilde Comitissa* uxor Gothealdi Lotharingiae Ducis, fratris Stephani X. I. 358. 10.
- Matbilde uxor* Guillelmi Regis Angliae, nominata ad Abbatiam I. 400. 20.
- Mutriminium*. Non poterant Hebraei connubia contrahere cum alienigenis III. 8. 12. Neque cum feminis diversarum Tribuum, nisi dispensative: Levitae ex cunctis Tribubus accipiebant uxores I. 8. 13. Jungi non debet Fideiis Iudaeis II. 376. 11. Olim Polygamia erat permissa III. 158.

RE RUM, & VERBORUM.

¶ 58. 13. IV. 314: 9. Quidam habuerunt plures uxores III. 152. 3. Polyviria anquam fuit licita IV. 314. 19. Uxorum communionem aliqui populi habuerunt in usu, quam quidam satagerunt introducere inter Christianos. In ea non potest Papa dispensare IV. 314. 9. 10. Matrimonium debet esse liberum III. 441. 4. Nec metu contractum III. 373. 46. Leges civiles oibis disponere valent circa matrimonium III. 382. 32. Et quidam ex illis fuerunt correctæ per canonica jura: Ideoque prohibita sunt Concubina, inhibitu repudium, valet matrimonium femina sine assensu patris, vel fratris, etsi leges civiles aliter faciant III. 272. 7. § 281. 31. 32. Principes prohibere oon possunt, ne sui subditi contrahant matrimonium cū exteris I. 411. 18. 19. III. 441. 4. Matrimonium ut contractus subest legibus Ecclesiæ, quæ diversa impedimenta introduxit, usq; à seculis antiquissima IV. 315. 11. S. Gregorius cum Anglis dispensavit io quibuldam gradibus cognationis III. 319. 30. § 235. 44. Contentiones io Francis ob Regem, teatantem repudiare uxorem I. 389. 26. III. 225. 46. § 371. 46. Inter leviros matrimonium non est prohibuit jure naturali, neque divioo III. 320. 34. Valet matrimonium contractum cum pactio castitatis servandæ: quam multa de facto io matrimonio servarunt IV. 316. 13. 14. 15. Bonum est matrimonium celebrari in propria parochia, sed non est necessarium III. 397. 3.

Matrimonium spirituale. A matrimonio carnali ad spirituale valet argumentum I. 411. 18. § 480. 7. Metaphoricè tamen: Nam de rigore non ambulant pari passu IV. 312. 3. In quo consistat essentia utriusque matrimonii IV. 314. 8. § 316. 14. Inter Episcopum, & suam Ecclesiam est matrimonium spirituale I. 480. 7. § 497. 2. III. 211. 5. § 165. 33. fol. 342. 23. IV. 223. 21. § 312. 1. ad 18. Quod est simile matrimonio carnali ratio IV. 316. 13. 16. Hocque spirituale matrimonium subest legibus Ecclesiæ IV. 315. 12. Inter Beneficiarios verbio ioseiores, & suas Ecclesias oon est matrimonium, sed quasi matrimonium spirituale I. 498. 3. 4. § 510. 40. II. 40. 2. § 376. 14. III. 211. 5. § 248. 39. IV. 313. 4. Quid de Beneficiariis merè simplicibus, & de Clericis alicujus Ecclesiæ servitio addictis IV. 313. 4. 6. 8.

Matrimonium quoddam aliud. Uxoratus non potest fieri Episcopus. Aliqui tamen olim fuerunt, cessantes à matrimonio. Nūc hoc non fieret nisi uxor profiteretur in Mosaicis III. 355. 8. fol. 358. 15. ad 19. Habens uxorem non potest consequi beneficium, & adeptum amittit. Olim Clerici conjugati erant capaces beneficiorum IV. 74. 5. 6. In Austria Germanorum pro concessione matrimonii presbyteris IV. 74. 13. Non potest Papa cunctis Sacerdotibus generalitèr matrimonium concedere, possit verbò in casibus particularibus II. 417. 5. 6. Prout interdum cum religiosis, ex gravi causa dispensat II. 417. 5. 6. III. 156. 12. § 321. 36. Matrimonium ratum dissolvitur per professionem alterutrius conjugis io religionem, qui ad hoc deliberandum bimestre habent, prorogabile ulterius ex causa IV. 316. 14. 16. In matrimonio rato non consummato, Papa dispensare potest pro dissolutione IV. 317. 17. Vir, & uxor non sunt aliter ab altero extraneos III. 377. 13.

S. Matthias quomodo, & à quibus electus fuerit ad Apostolatam II. 133. 57. & seq. III. 25. 6. 7. Potuisset à solo Petro ad Apostolatam proveli, sed hic voluit electionem deferre Ecclesiæ II. 133. 7. Quid significantes fortes, per quem Matthias electus est II. 234. 8.

Matthias Corvinus Rex Hungariæ venit in subsidium Regni Neapoliæ, ut Turcas pelleret, qui Hydruntum occupaverant II. 76. 23. Aliquando mentito amictu alienas urbes circumstrabat III. 429. 27.

Matthias Card. de Aquasparta gesta Boiofacii 2. contra Regem Galliarum defendit I. 521. 9. & seq.

Matthias Episcopus Aquilanus fit Patriarcha Constantinopolis I. 474. 34.

Matthias Cracoviensis fit Episcopus Wormaciensis II. 6. 8.

Mauritius Imper. rogatus à D. Gregorio, ne assensum præberet ejus electioni ad Papatum III. 497. 12. Missi denarios D. Petro in Vaticano III. 454. 29. Præfici fecit Cyricum Ecclesiæ Constantinopolis II. 275. 11. & Maximum Salonitæ II. 291. 20. Vilipendit S. Gregorium: quem iudiscretum, & stultum dixit III. 191. 30. f. 197. 36.

S. Maurus Abbas missus io Galliam à D. Benedicto, ut ibi fuodaret Monasteria I. 147. 16.

Maurus Episcopus Cæfæ in Concilio Romano locum teones Mauri Archiepiscopi Ravennæ II. 221. 37.

Maurus Episcopus Milevitanus edicit, ut beneficia pateant extraneis: Sed res caruit effectu II. 70. 9.

Maximè: vox est ampliatiua, & quid significet in legibus IV. 352. 8. 9.

Maximilianus 1. Imperator edictum promulgat pro observatione Concordatorum Germaniæ. Satagis ibi introducere pragmaticum Sanctioem, sed perperam II. 21. 13. ad 16.

S. Maximus Martyr honorificè loquitur de Honorio 1. Papa. I. 180. 6.

S. Maximus Episcopus: An quidam sermones sint ejus, an verò S. Ambrosii, ambigitur III. 227. 50. Vocat Papam pastorem Ecclesiæ III. 222. 39.

Maximus Antiochenus, literis S. Leonis Papa inhaerens, Juveotali Hierosolymitano, Patriarchatum ambient, restitit I. 110. 24. Offert pensionem Antiocheni: aliamque designat alteri dandam II. 189. 8.

Maximus Cynicus Alexandrinus. Eum Constantinopolis S. Gregorius Nazianzenus hospitio accepit, instruxit, & baptizavit. Ipse verbò cū se fecit ab Episcopis Ægypti consecrari io Episcopum Constantinopolitæ, quem damnavit Concilium ibi celebratum I. 93. 15. Damascus quoque Papa eum exautorari mandavit, & alia I. 95. 19. 23. III. 99. 29.

Maximus Hierosolymitanus Heraclium ubi successorem elegit III. 345. 31.

Maximus Salonitanus, an opera Mauriti Cæsaris proventus fit: restitit ei S. Gregorius, ne fieret Episcopus II. 292. 10. 23.

Medardus à Saleotico Viromanduenis, Episcopus Novioneosis, frater Gildardi Rotomagensis I. 176. 32. IV. 133. 14.

Mediei quidam intulerunt mortem quibusdam Principibus III. 427. 23.

Mediolanum. In hoc Ducatu tempore Pii Papæ 2. beneficia patebant extraneis I. 316. 26. II. 31. 8. 9. f. 35. 19. 20. f. 43. 10. III. 508. 34. Et tempore Pauli 2. qui de hac re contendit cum Duce II. 36. 26. f. 43. 10. III. 508. 34. Dux noluit dare solum conductum Episcopis Gallis, euntibus ad Concilium 5. Lateranense II. 62. 28. Julius 2. dedit Regi Francie juppatronatus pro quibusdam beneficiis, per Insubriam constitutis II. 308. 21. Afcianus Card. fil. Ducis Mediolani II. 30. 4. Quædam loca hujus Ducatus data à Carolo 6. Imperat. Duci Sabaudie II. 346. 24. Ille qui est Rex Neapolis, prohibetur dominium simul habere Lombardie II. 434. 12. Mediolanenses Canonici dedit olim Cardinale III. 51. 2. Valentianus Imper. noluit se miscere electioni Episcopi Mediolani V. *Valentinianus*. S. Gregorius monet Mediolanenses, ut eligant Episcopum, nil metuens Agilulfum Longobardorum Regem III. 508. 34. Mediolanenses refutant Vicecomitem, electum à Papâ in Archiepiscopum, timentes, ne excidium statui moliretur III. 508. 35.

Meinverem fit Episcopus Paterbornensis, opera Henrici 1. Imper. II. 251. 23. Dat quædam beneficia, & Ecclesiâ Monachis I. 449. 34.

Meliosæ Concilium dolet, Monasteria causa esse in alioquin laicis I. 312. 25. Aliud in causa Hugonia Remensis pueri I. 336. 16.

Meletius Antiochenus, sola fama notus, fit Episcopus Sebastenus III. 47. 47. Translatus ad Sedem Bergenfem I. 98. 27. Indè ad Ecclesiâ Antiochie I. 82. 27. f. 117. 3. f. 172. 20. f. 178. 4. f. 499. 6. An ordinaverit Diaconum S. Jo. Chrysof. I. 118. 7. Conperat esse profectioni S. Greg. Nazianz. ad Sedem Constantinopolis I. 81. 21. f. 93. 13. Missus à Concilio Antiocheno ad visitandas Ecclesias Syriæ I. 91. 12. Obiit Constantinopoli I. 94. 17. S. *Meletius* Martyr Episcopus in Perside suæ urbi maledixit III. 132. 5.

Meletius Lycopolitanus hæc illæ sacerdotia diffundens IV. 346. 20. Constatit schisma adversus S. Petrum Alexandr. compressum à Conc. Nicæno I. 68. 13.

Melitanum Concilium, & quædam in eo decreta. I. 388. 23. f. 449. 35.

Melita. Ordo Equitum Melitenfium laudatur II. 367. 33. IV. 37. 2. Insula hæc est feudum Regio Siciliæ. Magnus Magister nominat pro Episcopatu tres Regi Siciliæ, qui ex eis præsentat Papæ aliquem. Ibi Episcopus, & Rex jussurant excludi à beneficiis extraneos, sed res non habuit effectum, donec Papa indultum exclusivum contulit, & alia II. 69. 7. 10. f. 110. 3. Commendæ Ordinis Melitenfis sunt beneficia I. 206. 4. II. 138. 15. IV. 37. 2. Quinmodò, & quibus dantur II. 367. 34. 35. Sunt de se immovibiles: tamen manualitas sine magna causa non habet effectum II. 367. 34. IV. 37. 2. Diffidia in Milevitana Ecclesiâ ob Præfultia electionem II. 237. 16. Episcopus ibi quidam spolia percipit III. 461. 6. Neapolitani rogant Regem, ut agat, ne Commendæ hujus Ordinis, in regno positæ, dantur extraneis II. 367. 33. 35. Ejus Com-

mendæ in Franciâ dantur etiam extraneis II. 98. 2.

Melito Sardenfis apologiam scripsit pro Christianis I. 42. 18. Fuit Eunuchus I. 54. 14.

Melas Barenfis Apulus solers pro dispellendis ex Apulia Græcis II. 316. 8. f. 392. 15. 16. 17. f. 394. 21. f. 396. 25.

Menas Alexandrinus fit Episcopus Constantinopolis, & consecratur ab Agapito Papâ. Sampsonem Romanum promovet ad presbyteratum. Concilium celebrat, in quo damnatus est Anthimus I. 98. 26. f. 173. 23. ad 29. II. 285. 5.

Merces, vel premium Clerico præbendum, non est regulandum à quantitate laboris, sed à qualitate meriti personæ, officii, temporis, loci, & ut fit in nobilibus IV. 185. 8. f. 238. 12. ad 17. V. *Servire*. Laboranti debetur merces, quæ debet operi correspondere IV. 232. 23. f. 235. 2. f. 238. 11. Qui ad onus eligitur, repelli non debet à mercede IV. 235. 1. f. 238. 11. Beneficia sunt merces, & stipendium Clericorum, & propter quod opus illi debita IV. 235. 1. ad 17. Rigorose tamen, & propriè ipsi mercedem non debent potestare ex beneficiis, sed expectare in Cælis III. 316. 25. IV. 13. 12. fol. 43. 20. 24. 6281. 4. V. *Premium*.

Metenfe Concilium. In eo Ludovicus Pius accusavit Ebbonem Remensem I. 272. 25.

S. *Metodius* Olympi in Lycia, inde Tyri in Phœnicia Episcopus I. 51. 6. Impugnât Origonem I. 51. 8.

Metodius missus ad propagandam fidem in Moraviâ III. 177. 16.

Dux Methimna las Torres Vice rex Neapolis, ingenti dono prosequitur filium primi Ministri Regiæ Hispaniæ II. 386. 7. III. 444. 8.

Metropolis. Modus qui servatur in Metropoli, servandus est etiam in locis subjectis III. 459. 13.

Metus. Quæ fiunt per metum aliquam veniam merentur I. 332. 2. f. 335. 14. 15. f. 483. 17. II. 252. 26. III. 135. 9. f. 142. 25. f. 369. 41. Principum preces sunt jussiones, & minæ II. 289. 14. III. 499. 17. V. *Viti*.

Michael Imper. Constantinopolis faceret Primum Papæ, ac ejus plenitudinem potestatis III. 302. 34. In Concilio Lugdunensi Papam honorat II. 287. 9.

Michael 8. Paleologus Imper. Græcum recuperat Constantinopolim de manu Latinorum I. 486. 23. Detrahit Patriarchæ Constantinopolis potestatem eximendi monasteria III. 136. 15.

Michael Paphlago Imper. mandat alimenta præberi Theophani deposito Episcopo II. 194. 11.

Michael Bulgarorum Rex optat subsidari in Archiepiscopum Marinum Diaconum Rom. Ecclesiæ. Abnuat Nicolaus Papa 1. & ei dat Silverstrum I. 278. 2. 3. Optat sibi dari in Archiepiscopum Formosum, qui fuit Papa I. 279. 6.

Michael Antonius fit Patriarcha Constantinopoli 2. coronat Theodorum Lascaris Imper. I. 486. 23.

Michael Decanus Meldensis, indè Laudunen. deum Parisien. I. 445. 23.

Michael Oxiter Episcopus Constantinopolis I. 98. 26. f. 409. 10.

Michael Solunius doctrinâ suâ favet profectioni extraneorum ad beneficia II. 91. 22. ad 25.

Militares res. Officia militaria præstat dari extraneis potius, quam in-fignis I. 208. 10. Extranei Milit.

RERUM, & VERBORUM.

Militaribus dignitatibus decorati I. 209. 11. 13.
 Arx cuiusdam Ecclesie II. 271. 21. f. 419. 6. S. Bernardus fuit Generalis Exercitus Crucifigato-
 rum I. 413. 13. II. 55. 12. Clerici sunt Milites
 Christi III. 24. 2. IV. 34. 21. Militiam operam da-
 re non est res mala III. 24. 3. Militari vi non de-
 bent Sacerdotes prefici Ecclesiis III. 264. 28. 30.
 fol. 237. 8. 9. Bella, & alia ad Principatum ſecu-
 larem ſpectantia, licet exerceri poſſunt etiam à
 Sacerdotibus, Episcopis, & Papis, quando adest
 juſta cauſa II. 54. 12. ad 16. S. Leo 9. arma monuit
 contra Normannos II. 54. 12. f. 118. 12. f. 406. 13.
 Joannes 10. contra Saracenos II. 54. 12. f. 118. 12.
 Alii Papæ arma moventes Honorius 2. II. 349. 8.
 fol. 408. 20. Hadrianus 4. II. 411. 27. Innocen-
 tius 2. Vid. ſub ipſius nomine. Interdum milites au-
 xiliarii occupant regiones, quas ad iuvandas
 fuerant acceſſi II. 394. 21. Primus nervus mili-
 tarium rerum eſt pecunia II. 447. 16. Ipſe res, ut in
 fe, non decent Clericos IV. 442. 5. Et nec hæ
 ſunt à Clericis regulanda, neque Clericales à Mi-
 litibus III. 492. 4. IV. 251. 15. Res militares di-
 verſo modo à diverſis militum ſpeciebus ſunt obe-
 undæ IV. 209. 10. Nemo militat ſtipendiis ſuis
 IV. 232. 23. f. 251. 17. f. 281. 5. Non idem ſtipen-
 dium debetur militi, ac Duci IV. 239. 12. Cur
 militantis ſtipendia terrena dentur IV. 281. 5.
Mito ſimil Episcopos Travenſis, & Metenſis IV.
 321. 10.
Minuta ſervitia exactio eſt Datarie, & in quo con-
 ſiſtit II. 209. 4. f. 227. 20.
Minutias Felix ſcripſit apologeticè pro Chriſtianiſ-
 m I. 42. 18.
Atrocitatem. Dum ſunt miracula, Deus utitur ſua
 poteſtate abſoluta. Et quæ quidam miracula aſſi-
 duitate viſuerunt, Deus aliqua miracula facit in-
 ſolita, de quibus homines obſcureſcant III. 308. 2.
Miſericordia. Melius eſt peccare in ea, quam in ri-
 gore I. 339. 18.
Miſſa. Chriſtus obtulit ſacrificium pro peccatis ho-
 minum III. 290. 8. Colli Deum noſtra intereſt.
 Colitur præſertim pro ſacrificio Miſſæ IV. 11. 2.
 Cur in veter. lege tantum eſſet locus, in quo
 offerrentur ſacrificia; in lege verb nova tot ſunt
 Eccleſie, ubi miſſæ celebrantur IV. 82. 8. Quæ ho-
 ra, die, & quoties miſſa celebranda eſſet tem-
 pore D. Auguſtini III. 154. 3. Sacerdotes olim
 pluries in die celebrabant; & S. Leo 9. interdum
 novies id fecit. E contra S. Bonifacius ſemel tan-
 tum in die celebrare malebat IV. 177. 23. f. 335. 19.
 fol. 342. 8. Urbanus 2. decrevit, ut ſemel tantum
 in die celebraretur. In die Natalis Domini ter id
 fit; & olim fiebat etiam in die S. Joan. Baptiſta
 IV. 342. 8. Pleniſſimo benedictionis deſcendit ſu-
 per panem miſſa III. 290. 6. Inſuſo aquæ in vino
 miſſæ tolli non poſſet IV. 341. 6. Nomen bene-
 dictoria in miſſa memoratum II. 307. 17. Cæcus
 quidam Episcopos admiſſus ad cantandum miſſam
 II. 191. 12. In alari, in quo Episcopos celebravit,
 ſas non eſt illa die cuiquam celebrare I. 378. 34.
 Miſſam bonum eſt, ſed non de præcepto, audiri in
 propria parochia III. 397. 3. Extranei præbyteri
 non ſunt admiſſendi ad celebrandum, ſine licentia
 Episcopos Diœceſani I. 148. 19. f. 257. 9. II. 306.

17. Communio quotidiana populi in miſſa in de-
 ſuetudinem abivit IV. 341. 7. Conſtantine Imper.
 frumentum aſſignavit, pro celebratione miſſæ
 rum in Lybia II. 175. 6. Monomachus Imper. q̃s
 dedit pro celebrando in Eccleſia S. Sophie III. 92.
 24. Non ſola miſſa, ſed etiam alia opera pia ſunt
 Deo grata III. 482. 14. Qui ad miſſas celebrandas
 tenetur, eus poteſt adimplere per alium, niſi fun-
 dator aliud præſcribat III. 178. 20. IV. 5. 9. 12.
 fol. 40. 11. f. 59. 26. f. 88. 6. 9. f. 151. 7. f. 154. 15. 16.
 fol. 160. 11. f. 169. 18. f. 179. 21. f. 184. 5. f. 226. 6.
 Super miſſis malicioſe omiſſis, Fabrica S. Petri non
 facit compoſitionem III. 482. 14.
Miſſionarii miſſi ad prædicandam V. Prædicare.
Mithridates, & Mithridaticum Eleſtuarium contra
 omnia venena III. 153. 2.
Magnanimum Concilium I. 168. 12. f. 449. 34.
Moffius Andreas fæcet exemptionis beneſ. ſimpl. à
 debito residentie IV. 178. 18.
Monachus, vel Auguſtus ultimus tenuit Imperium
 à Cæſare fluens in Occidente, pulſus ab Odo-
 cre II. 325. 32. 33.
Monachus. Quodnam fit officium Monachorum III.
 173. 13. 14. Eorum eſt federe, & tacere IV. 359. 1.
 Ipſi communem vitam agunt, quam ab initio etiam
 Clerici agebant IV. 12. 8. Monachorum 4. genera
 diſtinguit S. Benediſtus in ſua regula I. 385. 12.
 Monachi Conventuales, ſeu Cœnobites diſſerunt
 ab Anchoritis, ſeu Eremitis. Ibi & III. 139.
 17. Reſciſus memorat Conc. 2. Aurelian. IV. 303.
 15. Aliqui domi ſue viventes monachali habitu
 induti, ut erat Pelagius hæreticus III. 334. 5.
 Olim erat ſola regula S. Baſilii, & S. Benediſti,
 deinde ſupervenerunt Mendicantes Ordines, ac
 poſtea Clericales IV. 69. 20. Nullus impediendus
 eſt, ne fiat monachus I. 185. 21. Sed Clerico in-
 hibetur monachatum proſeſſeri, niſi beneficio di-
 miſſo IV. 272. 5. Antiqui monachi orientales to-
 taliter tonſi incedebant I. 229. 17. f. 356. 4. Mo-
 nachalia profeſſio à quibuſdam reputata eſt velut al-
 ter baptiſmus III. 173. 13. Monachi antiqui pro-
 priis manibus laborabant I. 132. 18. III. 173. 13.
 ad 16. S. Fulgentius ſtabellos texebat I. 167. 2.
 Quod monachi Occidentales laborare non debe-
 rent III. 173. 15. Monachi Fidelium ſaluti invi-
 gilant I. 432. 36. IV. 88. 8. f. 119. 6. Non decet
 eos avaritiæ incumbere, etiam animo applicandi
 piis uſibus congregata III. 478. 6. Nec debent of-
 ficis, & operibus ſecularium ſe applicare IV. 20. 5.
 Bonum eſt eos monachatu operam dare extra pa-
 triam; tamen in ea quoque poſſunt eſſe perfecti
 I. 7. 11.
Monachi quodd exemptionem. Generaliter exempti
 ſunt à poteſtate Episcopos I. 371. 12. Ab initio
 ſubjecti erant Episcopos Diœceſano I. 185. 26. fol.
 225. 4. f. 286. 24. f. 370. 11. f. 426. 22. Cui hono-
 rem præſtare debent I. 111. 26. f. 118. 5. Exem-
 ptionem eis datam improbant quidam Patres I.
 226. 6. III. 138. 15. Cur exemptio illis data I.
 227. 9. Antiquitas exemptionum monaſteriorum
 quanta ſit I. 110. 25. f. 449. 36. Interdum Episcopos
 dabant indultum exemptionis monachiſ ſum
 Diœceſis I. 215. 5. Fundator Monaſterii poterat
 illud, cui ipſe mallet ſubmittere I. 225. 4. Privile-

gia exemptionis data quibuldam Monasteriis I. 285. 22. Patriarcha Constantinopolis eam dabat in suo districtu III. 138. 15. S. Gregorius pluribus Monasteriis exemptionem concessit I. 226. 5. III. 138. 15. f. 214. 20. f. 217. 27. Memoratur Monasterium, positum sub immediata protectione Regis I. 359. 12. Aliud existens sub immediata protectione Papae I. 377. 32.

Monachi quoad beneficia. Monachi sunt magis extranei à beneficiis, unitis Monasteriis, quam Clerici aliunde orti I. 389. 25. 27. f. 390. 30. fol. 433. 39. f. 449. 36. ad 38. f. 453. 4. Ipsi Monachi sunt veluti totidem beneficiati I. 7. 11. f. 122. 18. f. 128. 32. f. 148. 17. f. 167. 5. f. 230. 18. f. 248. 11. f. 295. 16. f. 339. 27. f. 370. 11. f. 384. 16. f. 439. 3. II. 112. 9. III. 127. 46. f. 174. 16. f. 386. 24. IV. 20. 3. f. 29. 3. f. 422. 16. f. 428. 8. f. 292. 16. Dignitates Monasteriales, ut Prioratus, Decanatus, Propositura, sunt beneficia I. 169. 10. f. 384. 10. fol. 434. 44. III. 386. 24. IV. 51. 6. ad 14. Et quidem beneficia manualia, quae tamen aptitudinem sunt perpetua I. 384. 10. f. 420. 6. IV. 37. 2. Monachi possidentes prebendas in Cathedralibus I. 435. 48. f. 443. 15. fol. 453. 12. IV. 271. 4. 5. Alia de hac re III. 331. 31. Beneficia regularia censu 40. annorum possunt fieri secularia, & et contra IV. 50. 2. fol. 55. 15. Sine assensu Episcopi, vel Papae, non licet Monachi assuequi beneficia I. 388. 23. ad 27. III. 303. 33. Monachi coaccedi posse bona Ecclesiae sivevit Symmachus Papa I. 156. 5. IV. 29. 3. Parochias, & Decimas à Monachis haberi, improbat quidam Patres: alii id defendunt I. 431. 36. f. 442. 12. f. 448. 33. III. 172. 11. ad 21. IV. 259. 1. Alia de his I. 449. 34. ad 38. III. 303. 33. IV. 59. 25. f. 88. 8. f. 119. 6. 7. fol. 271. 5. Hae parochiae regi debent à presbytero seculari I. 449. 34. III. 174. 18. Cui debetur congrua merces I. 194. 14. f. 289. 26. 27. fol. 448. 33. V. *Parochus.* Cum beneficium unitur monasterio, extinguitur ejus titulus IV. 89. 8. Parochiae unitae monasterio quis sit verus parochus IV. 221. 16. Beneficiati olim poterant sua beneficia Monachis concedere I. 389. 26. 27. Monachi exigentes Annatas de beneficiis II. 212. 12. 16. Eremitae quidam facti Episcopi I. 82. 23. III. 163. 27. Superior negare non potest religiofo licentiam assuetudinis suae electioni ad Episcopatum I. 299. 26. f. 434. 45. f. 444. 20. Formula hujus assensus I. 387. 20.

Monachi quoad ordines: Olim Monachi non erant Clerici, sed Laici I. 102. 4. fol. 167. 3. f. 449. 16. f. 451. 36. Et saltim sapiebat in eis ad presbyteratum aspirare: diebus festis presbyterum aliunde accersere pro sacris mysteriis IV. 20. 3. f. 277. 22. f. 306. 25. Deinde inceperunt esse Clerici III. 173. 15. Invito Abbate non fuit, nec fas est Monachos ordinari I. 28. 13. f. 449. 36. Qui ordines minores suis Monachis conferre potest IV. 52. 8. Ad quem spectet Sacerdotio illos insignire I. 185. 21. Ordinatio Monachi eum antiquius à potestate Abbatis emancipabat I. 226. 6. Regulares ordinantur ad titulum monasterii I. 68. 15. IV.

42. 16. fol. 281. 6. Qui etiam dicitur titulus perpetuus, hujusque quanta sit vis, & ejus meritum IV. 292. 16. 17. Memoratur quoddam Monasterium, in quo nullus erat, qui consecraret sacramenta I. 107. 18.

Monachi quoad transitum ad aliud Monachium. Xenochoreta, idest Monachus professus talis, vel talis Cenobii I. 81. 22. Episcopus poterat ab initio transferre Monachos de uno ad aliud Monasterium I. 81. 22. f. 228. 13. 14. III. 39. 17. Inde ad hoc opus fuit licentia quoque Abbas I. 132. 3. f. 286. 25. f. 433. 41. Fas erat Monacho transire ad aliud Monast. cum licentia Abbatis I. 123. 20. f. 166. 1. f. 169. 9. f. 230. 21. f. 248. 114. 14. f. 339. 27. f. 370. 11. f. 433. 41. f. 444. 20. Ex ignoto Monasterio venientes poterant alteri aggregari, etiam sine licentia sui Abbatis I. 168. 8. 9. Et ex iusta causa quilibet Monachus poterat ad aliud Monast. transire I. 249. 14. f. 295. 15. f. 385. 13. f. 434. 42. f. 439. 3. Nisi Monasterium haberet privilegium Apostolicum, vane Monachis transitum I. 440. 6. 8. Monachis professio affigebat Monachum Cenobio I. 28. 32. f. 370. 11. f. 449. 34. Dissidentem sine licentia poterat Abbas repetere I. 251. 21. Nec sine illa poterat transfigurare I. 275. 33. III. 138. 15. 18. An Monachus transiens posset praefici alteri Cenobio I. 81. 22. f. 132. 3. f. 269. 17. II. 74. 18. 19. III. 139. 17. Abbas negare non poterat monachum ab eo petitem, ut praeficeretur alteri Monasterio I. 228. 13. f. 299. 26. III. 140. 18. Monachus, vel Abbas coactus redire ad Monasterium, à quo abiverat III. 173. 16. Monachus, sive Regularis, licentiam transfundendi ad alium Ordinem concedere potest Papa I. 440. 7. f. 448. 31. Et etiam contrahendi matrimonium II. 417. 6. Imperator Graecus dabat licentiam Monachis egrediendi, & militis incumbendi II. 483. 15. Lucas Patriarcha Constantinopolis vetans Monachis transitum ad aliud Cenobium II. 74. 19.

Monachi quoad alias res. Omnes Generales Ordinum subiecti sunt Papae III. 195. 30. Monachis praeficiendas optimus esse debet I. 220. 16. Parum compositum impedit D. Gregorius, ne praeficiatur III. 138. 15. Superior Monasterii dictus etiam Pantocratorenus I. 287. 17. In Monasteriis exemptis electio activa Abbas restricta fuerat ad Monachos Cenobii II. 253. 28. III. 139. 16. Nunquam fuit de jure communis passiva electio Abbas de gremio, sed aliqui tantum de speciali privilegio I. 344. 2. II. 253. 28. III. 136. 12. f. 139. 16. ad 18. V. *Privilegium.* Quod dicitur de Monachis, verum est etiam interdum de Clericis I. 292. 5. f. 295. 16. f. 385. 14. III. 137. 13. Antiqui Monachi difficulter exibat de Cenobio I. 104. 10. Educabantur ibi in virtutibus pueri II. 106. 45. Monachus factus in aetate 11. annorum I. 7. 11. Arx, vel fortalicium Monachis permisum I. 271. 21. fol. 388. 22. In Monasteriis Aegypti Diaconus erat administrator proventus Cenobii III. 104. 40. Semel data res Monasterii non eis auferatur I. 450. 38. Patriarcha Constanti-

RERUM, & VERBORUM.

Constantinopolis iubeat, ut Monasteria Episcopis inagionibus darent subditi IL. 194. 2. Monachi elemosinas dant pauperibus sui Parochii III. 78. 3. 33. f. 83. 41. Aliqui monachatum profitentes in Cœnobii locorum, quorum non callebant idioma IL. 287. 18. f. 84. 10. f. 450. 37. III. 55. 21. Novitii potantur privilegis Regularium IV. 281. 8. 10. Aniquitūs Monachi quoque habebant partem in electione Episcopi Diocetani II. 236. 13. f. 253. 98. Bonum est Monachos esse devotos, & observantes III. 185. 21. An lapsi in peccatum tenentur statim eonferri IV. 254. 5. Severior observantia regulis S. Benedicti alicubi tentata, difficultates invenit III. 173. 1. 2. ad 15. Matrimonium ratum dissolvitur per profissionem monachalem IV. 316. 14. Alia de Monachis V. Abbat.

Monasterium. Plura monasteria erant antiquis temporibus, tempore S. Augustini, S. Hieronymi, S. Fulgentii I. 110. 25. f. 122. 18. ad 22. f. 132. 3. 4. f. 166. 1. f. 449. 34. S. Maurus noluit fundare in Francia Monasterium sine redibilibus: Obstat ei Episcopus I. favebat Rex I. 147. 16. 17. Monasteria ab aliquibus fundata extra patriam, vel diocesim IL. 119. 9. f. 166. 1. f. 231. 24. f. 270. 19. f. 386. 16. f. 400. 20. III. 80. 35. 39. In aliquibus Monasteriis erat Episcopus titularis, & contentio de hac re IL. 231. 14. fol. 255. 4. III. 150. 43. IV. 307. 28. 29. Monasteria data laicis L. 318. 25. II. 73. 15. 17. E Monasterio S. Augustini plures Præsules prodierunt I. 124. 22. f. 132. 2. 4. E Lerinensi I. 127. 31. 36. E Cluniacensi I. 433. 39. 45. f. 443. 14. Ex aliis III. 176. 22. Antiquitūs monasteria erant inter se independentia I. 238. 13. f. 248. 12. f. 370. 11. fol. 385. 13. II. 74. 18. Pœfili inciperunt in congregatione se unire, & Ordinem religionis componere, cuius territorium se extendit ubicumque sunt illius Monasteria I. 248. 12. III. 140. 18. 19. Omnes ibi sunt æqualitèr cives, & capaces officiorum Religionis II. 93. 26. 27. f. 189. 30. 31. Quomodo proficiantur superiores IL. 254. 29. III. 140. 19. 20. Capitulum generale representat totam Religionem II. 130. 32. Præfex Monasterii debet ejus regulam esse professus I. 285. 20. fol. 368. 3. II. 73. 16. ad 19. III. 405. 24. 27. Et in ea diu exercitatus III. 278. 21. Aliqui Abbates memorantur simul regentes plura Monasteria: Episcopi pariter, & Clerici plura simul possidentes Monasteria IV. 53. 11. f. 104. 23. f. 131. 8. ad 12. f. 322. 10. 11. Monasterium factum à Papa caput Monasteriorum Francie III. 214. 20. IV. 132. 21. Papa tenens Monasterium Montis Cassini cum Papatu IV. 323. 9. Et noluit præficere Abbatem Imperator, etsi ad id à Monachis invitatus III. 277. 20. Monasterium innostruit, à Matrone constructum, quæ illi præfecit rectorem I. 505. 24. Alius ab Imperatrice deputatus II. 206. 17. S. Bernardus in locis parum puris & S. Francis in locis aëria defæcati Monasteria edificabant IV. 335. 20. Priores Monachales quibus locis præficiendi IV. 52. 10. In Monte Athos Macedonij sunt 23. Monasteria Græcorum Calogorum I. 567. 28. Imperator depositus, & detrusi in Monasterio destitutus III. 123. 36. Episcopi ibidem detrusi II. 189. 9. Episcopi vacantes in Monasterio interim commorantes III. 333. 3. Episcopus

quidam depositus, qui proficitur in Monasterio IV. 295. 24.

Monialis. Monasteria puellarum L. 270. 19. f. 370. 11. Moniales subsunt Episcopo Diocetani I. 370. 21. Poterant olim ad aliud Monasterium transire cum licentia Abbatis. Ibi Bonum est easpientes a Sibus incumbere III. 479. 7. Moniales innostrant extra Monasteria confitentes III. 81. 37. Quod dicitur de Monachis, etiam de monialibus locum habet L. 248. 11. f. 370. 11. II. 122. 9. A monialium Cœnobis fas non est excludere extraneas, nisi fundator id caverit II. 112. 9. Papa dispensare potest eum monial, ut matrimonium contrahat II. 417. 6.

Moneta. Jus culendi monetam Ludovicus 4. Rex Francie dedit Archiepiscopo Remensi II. 461. 17. Rogerius Rex Siciliae vetuit monetam Romanam habere cursum in Regno: à quæ re citò destitit ob minas Papæ II. 457. 7. Moneta Gallica eursum non habebat Romæ tempore S. Gregorii III. 81. 38. Apud Congenses coles pro moneta deservunt III. 81. 38. V. Droit.

Monethelica unicus in Christo voluntatem ponebant, & alia de ipsa. Sergius Constantinopolitanus, & Cyrus Alexandrinus non observant sponsonem liendi unam, vel duas voluntates in eo. Honorius Papa 1. Et Sophronius Hierosolymitanus huic heresi restitit I. 180. 10. Ioannes Constantinopolitanus Monethelitarum cerniphas iussu Gregorii Papæ 2. deponitur I. 259. 16. Contra eas emerit verbum Theandrica IV. 70. 23. De hac heresi, & eaisfectis plura innostrant III. 115. 15. ad 30. Alia II. : 87. 9.

Mus Silicis locus comprehensus in Donations Caroli Magni, facti Sedis Apostolicæ II. 331. 44. Et in simili diplomate Othonis M. II. 339. 5.

Mores. Patientem defectum quod mires S. Gregorius excludit, ne fieret Episcopus III. 385. 22. Quid simile de Abbate III. 138. 15. Morum qualitas dignoscitur ex qualitate eorum, cum quibus habetur societas III. 337. 11. Sanctitas in eo non est, qui sibi usurpat aliena III. 371. 4. Præiul loquitur probitate morum III. 55. 21. Hinc necessaria est in suscepturo beneficium IV. 44. 22. Talis pro posse morum probitas desideratur in Clericis, in Rectoribus animarum, in Episcopis, & in aliis quoque, ut irreprehensibiliter vivant, velut Angeli III. 39. 42. ad 46. Notantur in minimis interdum, qui sunt à vitiis graviores immunes. Magnatum vitia citò deteguntur, & à cunctis notantur III. 41. 43. 46. Mores Promovendorum ad Ordines, & Dignitates ecclesiasticas, noti esse debent III. 99. 29. 30. fol. 100. 31. f. 156. 9. 10. f. 160. 17. 19. f. 237. 8. 9. fol. 239. 14. 15. f. 244. 26. 27. 28. f. : 64. 31. ad 36. fol. 338. 14. 15. V. Pæmo V. Testimonium.

Moscovia; olim ad eam non patebat accessus extraneis: tunc res alitèr se habent I. 212. 17.

Mosonense Concilium in causâ Hugonis Remensis I. 376. 15.

Moyfes petiit à Deo, ut daret sibi adjutores in regimine populi L. 205. 3. Jesu navic 40. diebus in monte III. 62. 33. Edificavit sumptuosè Tabernaculum III. 478. 5. f. 481. 11. Ab eo descendentes Levitavi fulgebant apud Hebræos III. 5. 4. Minatur mala Hebræis III. 9. 14. Duxit Æthiopifam

Sam filium Jethro III. 8. 12. Pronunciatur Christi adventum III. 9. 15. Principatum suum, non in filios, vel agnatos suos mortiturus transfudit, sed in Josue extraneum II. 16. 27. Fuit Sacerdos. An transfuderit etiam Sacerdotium in Josue. Et alia de eis III. 34. 29. ad 34. fol. 50. 10. Elegit Eleazarum ad Sacerdotium III. 59. 31. 32. V. *Eleazar*.

Justiciflas, vel Alexius Ducas Imper. Græcorum multa mala fecit I. 484. 18. 22.

Justitio. Sapientis est mutare consilium in melius II. 541. 37. III. 383. 17. An Deus mutet proposita sua III. 273. 8. 11. ad 15. Novis morbis, nova remedia paranda sunt II. 280. 24. III. 275. 13. Mutata rerum causa, bonum est leges mutari, & male fieret, si non mutarentur II. 232. 3. 4. f. 265. 23. III. 212. 8. f. 266. 16. IV. 341. 7. f. 344. 16. Itā aliqua, quæ olim erant contra regulam, nunc sunt juxta illam IV. 14. 15. Leges mutari posse proficit bono publico IV. 262. 7. f. 277. 20. f. 285. 16. 17. Et bonum est mutari eas, dum adde causa III. 275. 13. ad 19. Quæ concernunt jus divinum, & naturale, vel prout disciplinam, cujus subtractione decoraretur Ecclesiæ formositas, immutabilia sunt: quæ verò juris positivi sunt, mutari possunt II. 232. 2. f. 265. 23. 28. f. 270. 2. III. 112. 7. 8. IV. 341. 6. 7. Nec mutatio fit in Ecclesiā, sed in hominibus ei subiectis II. 268. 29. Papa leges ecclesiasticas mutare potest, eas temperare, in eis dispensare, & alias de novo condere II. 259. 8. ad 30. III. 274. 10. ad 35. f. 468. 24. V. *Consecr.* V. *Jur.* V. *Lex*. Beneficia mutari statim per cursum 40. annorum IV. 50. 2. Modus eadem distribuendi admittit mutationem IV. 278. 24. Sportulæ mutatz in beneficia IV. 275. 16. Mutatio consuetudinis perturbationes causas III. 155. 5.

Justina, *ejusque Ducas*, an quid pertineat ad Sedem Apostolicam II. 54. 11. Plures Cardinales fuerunt ex Ducali familia Estensi IV. 137. 25. Prius 2. Episcopatum Mutinensem contra votum Ducis contulit Extraneo II. 34. 19. 20. III. 508. 34.

N

N Amatus Viennensis habuit uxorem Euphrasiam III. 359. 18.

Nannetense Concilium celebratum contra incestuosas nuptias, & hereditarium beneficiorum occupationem I. 415. 30.

Narcissus Episcopus Hierosolymitanus adscivit sibi Coadjutorem S. Alexandrum Cappadocem I. 50. 4. f. 59. 29. f. 81. 21. f. 118. 6. III. 45. 31. Ei discordanti suffectus est Dux I. 64. 4. Interfuit Cocilio Casariensi contra Quærodecimanos I. 110. 2. 3.

Narses eunuchus Dux Imperatoris contra Gothos I. 159. 14. Totilam occidit, & Tejam oppressit eorum Reges. Fuit devotus B. Virginia. Invidia malorum spoliatur Patriarcha à Justino 2. A Sophia Augusta scommate dehonestatus, Neapolim pergit, ubi à Papa invisitur, vocatque in Italiam Longobardos, quæ Gothos exegerat II. 318. 39. 41. Ejus pietas multum commendatur II. 329. 41. Alibi memoratur II. 392. 16.

Naturale jus. Natura naturans quid sit IV. 252. 19.

Naturale jus est conceptio naturaliter indita hominibus, quæ dirigitur ad agenda ea, quæ rationi consonant, & vitanda ea, quæ ab eadem dissonant: elique commune omnibus nationibus IV. 241. 20. f. 252. 19. Si obligatio oritur à natura rei præceptum, vel prohibitum, est de jure naturali. Si oritur à voluntate superioris ita præcipientis, est à jure positivo IV. 241. 21. Lex naturalis est immutabilis IV. 252. 19. Nec in ea dispensari potest IV. 255. 26. Et si aliqua sint de jure naturali, taliter ut mutari non possint, alia tamen sunt, quæ possunt mutari IV. 242. 22. 23. Si quæ de jure naturali mutantur, mutatio ejus non fit in se, sed ex parte objecti IV. 279. 23. Uxorum communio naturali jure est prohibita IV. 315. 10. Principi de jure naturali debentur stipendia à Subditis IV. 11. 2. Non est de jure naturali, quod Beneficiarii merè simpliciter resident IV. 235. 1. ad 25. f. 235. 2. ad 25. f. 245. 1. ad 32. Alia V. *Jus naturale* V. *Lex divina* &c.

Naturalitatis literæ. Bonum est eas posse dari ad accersendos viros eximios I. 309. 14. Si præsentibus effect necessarii Indigena beneficiis; non possunt dari extraneis literæ naturalitatis pro beneficiis consequendis in præjudicium Indigenarum I. 293. 8. f. 301. 32. f. 309. 14. f. 311. 21. f. 327. 27. fol. 347. 14. II. 99. 5. f. 152. 14. f. 182. 21. &c. fol. 287. 2. f. 413. 34. III. 48. 7. An olim essent cognitiæ. An eas concedere potest Episcopus pro suo Diocesi, & Papa pro toto orbis beneficio. Pluraque alia de hac re I. 324. 22. ad 34. f. 430. 33. II. 380. 23. f. 413. 34. His literis donatus, non est indigena origine, sed fictione juris II. 182. 21. Sufficit eas obtinere post adeptum beneficium in Gallia I. 306. 26. III. 419. 5. An essent in usu in Germania tempore Pii 2. II. 33. 15. In Francia erant in usu tempore Pauli 2. III. 44. 13. 14. In Hispaniâ statuit de eis Carolus 5. II. 82. 39. Naturalitas quomodo, & quando acquiritur II. 143. 28. fol. 376. 11. ad 26. Antiqui Imperatores jus Romanæ Civitatis dabant quibus volebant II. 378. 20. Princeps Supremus an possit dare literas naturalitatis, & facere cives in Urbibus sui Vassalli II. 380. 24. Dant literas naturalitatis alicui Princeps, non utitur plenitudine potestatis III. 315. 22. Eis carnis extraneus, valide acquirit beneficium, sed eo potest destitui III. 419. 5. Alia de his literis II. 98. 2. 3. f. 152. 14. f. 378. 17. III. 419. 5. V. *Indigena* V. *Laicus*.

Natalis ab Alexandro non bene Pontifici negat plenitudinem potestatis super canones II. 315. 45. ad 49. Quid sentiat de residentia beneficiorum IV. 211. 15. ad 20.

Natio: verbum hoc interdum æquivoce sumitur III. 402. 16. f. 407. 28.

Navarra. Incum Navarræ habentur pro naturalibus in Regno Castellæ. An habeat privilegium Apostolicum exclusivum extraneorum à beneficiis II. 135. 7. f. 153. 15. f. 381. 26. III. 153. 1. f. 471. 1. Cardinalis de Albret ex Regia familia Navarræ IV. 137. 25. Navarræ præfuit Rex Franciæ. IV. 144. 10. *Navarres* Martinus favei doctrinâ suâ promotioni extraneorum ad beneficia II. 91. 21.

Nan.

RE R U M, & V E R B O R U M.

Neapolis sublevaré eleemofynis L. 23. 15. fol. 41. 14. f. 43. 21.

Neapolis ejusque Regnum . Urbis Neapolis laudem II. 315. 4. Urbs est amplissima I. 186. 27. 28. II. 534. 21. Ut Respublica permutavit insulam cum Romanis II. 393. 19. f. 473. 22. Quibus deinde paruit II. 375. 10. f. 379. 19. Sub Gothis, & Longobardis eam regerant Comites, ac Duces I. 189. 22. 23. II. 317. 9. f. 386. 34. f. 329. 40. 41. f. 345. 21. f. 397. 27. Neapolitani sedus incurrunt cum Saracenis, ac Beneventanum, Capuaoum, & Salernitanum principatus infestant II. 345. 21. f. 397. 27. Beneventani iostigant Saracenos contra Neapolitanos II. 390. 27. Neapolis expugnata à Roberto Guisefardo II. 320. 21. Noluit Re Regi submittere, nisi post acceptam à PP. investituram II. 391. 11. fol. 409. 32. Carolus 1. Rex in ea cepit residere II. 315. 4. 5. f. 341. 12. Regnum Neapolis dictum etiam Regnum Apulie II. 315. 5. f. 451. 27. f. 470. 24. Ac Siciliæ citrà Pharium II. 514. 3. f. 390. 10. Quot Urbes, Baronias, Oppida, Principatus, & Episcopatus contineat II. 353. 1. & 5. f. 385. 3. f. 466. 6. 7. 8. Apulia, & Calabria olim dictæ magna Græcia II. 473. 33. Regnum hoc laudatur, ejusque ubertas II. 400. 35. f. 431. 2. 3. In rebus magis momenti opus est convocazione Parlamenti: & quid agere possint Sedilia Neapolis. nomine regni II. 354. 1. ad 7. f. 381. 26. 27. III. 487. 27. 29. IV. 147. 19. 20. 23. Hoc regnum ab initio erat unum cum Regno Siciliæ II. 314. 13. f. 390. 10. Excluduntur ab eo illegitimi, ois cum eis dispoſeſetur II. 444. 9. Arbor Regum, Ducum, & Comitum, qui præſertur Regno Neapolis II. 388. 9. Pragmaticæ Regi faciunt ibi legem communem II. 402. 1. Tribunal magor Curie Vicearii II. 385. 4. Coſilii Collateralis decisiones quam vim habeant II. 112. 10. IV. 158. 4. Papa edere poſſit leges pro dicto Regno, vel editas confirmare II. 404. 8. f. 458. 9. ad 11. III. 304. 39. Declarat ad quem agnatum Regnum pertineat II. 435. 5.

Neapolis, ejusque regnum ad dominiū Sedis Apostolicae spectant. Joan. Dux Neapolis Cumano reſtituit Pape II. 345. 21. 25. Uſque à tempore S. Gregorii Papa habebat patrimonium in Regno Neapolis, dominiū quorum acquiſiverat I. 186. 27. II. 347. 25. Tempore Pipini caſi fuerunt Reguli Neapolis, & Cajetan reſtituere Patrimonium Neapolitanum D. Petro I. 241. 26. 27. II. 334. 50. f. 347. 25. Quid ſignificet hæc vox Patrimonium II. 347. 25. Cajetan reſtituere ſpondet Pape Princeps Capuæ II. 334. 50. Campaniam Urbes ad Papam ſpectantes II. 334. 51. f. 338. 2. 5. f. 347. 25. Campaniam ioculis Re ſpondit ſubmiſerunt Pape II. 347. 45. Neapolitana ditio contenta in Diplomatiſus ſæc. Elis favore Sedis Apoſtolice ad Imperatoribus Ludovico Pio II. 338. 3. Othooe M. II. 339. 5. Frederico 2. II. 340. 9. Rodolpho 1. II. 341. 11. ad 14. Quid de donatione Conſtantini eis monumentis Neapolis II. 323. 25. Ex terris Regni quafiſdam Carolus M. everſis Longobardis, donavit Pape, quafiſdam ei reſtituit II. 347. 25. 26. Alias ei detulit ſub ſpē illas expugnandi, ut ſcit etiam Otho Magnus II. 348. 47. f. 345. 20. Joan. PP. 10. in dē nepulit Saracenos II. 321. 20. Variis rationibus

oſtenditur, Regnum Neapolis eſſe feudum Sedis Apoſtolice II. 457. 7. ad 13. III. 470. 28. 30. Et omoind ſattem à 700. annis hoc regnum eſt feudale Pape II. 315. 6. f. 333. 49. 52. f. 394. 20. f. 398. 30. fol. 457. 6. Et accepta Investitura Reges 5. iocorum Regum tenuerunt ut feudum Pape II. 316. 6. fol. 348. 27. ad 35. f. 387. 8. In inveſtituris antiquis ſpecificatur Sicilia cepit Regni, Principatus Capuæ, & hoior Neapolis II. 409. 23. Et expreſſe Urbs Neapolis II. 399. 29. f. 412. 30. f. 419. 10. Interdū filio majori Regis iovenitur aſſignatus honorari Dneatus Apulie. Secundogenito verb. Princeps Capuæ II. 322. 2. 3. f. 409. 22. 25. f. 418. 8. Io conditionibus oblati à Papā Carolo 1. ad regnum invitato, dicitur Papam conſeſſurum ei Regnum Siciliæ, Ducatum Apulie, Capitaniam, & Calabriam, & Principatum Capuæ II. 431. 4. Investitura ſolita eſt concepta, ut Pape concedat Regi Regum Siciliæ, Ducatum Apulie, & Principatum Capuæ &c. II. 390. 10. f. 410. 26. f. 419. 10. Investituraque ipſa habet rationem pacti, & contractus ultrò citròque obligatorii II. 421. 15. fol. 438. 22. f. 484. 19. 23. f. 490. 2. Quidam Rex Neap. propter annuum cenſum ois ſolutum fuit punitus II. 426. 29. ad 32. Pena iodiſti Regi, ois illum ſolvendi II. 433. 13. Preſervatio ejusdem pennis III. 304. 39. Centus annuus regni prius erat 12. mille unciarum auri, eum alio palafredo II. 434. 11. ad 20. f. 449. 22. ad 29. Inde reductus eſt ad 7. mil. ſcut. II. 362. 23. f. 455. 2. 3. In Regno Neapolis Papa conſiderandus eſt, oedum ut Pontifex, ſed etiam ut ſupremus ejus domus II. 462. 21. 22. III. 469. 27. 28. f. 487. 26. 27. Quomodo ibi juris oon debet habere, quam alibi obtinet II. 424. 23. f. 507. 14. III. 469. 27. 28. f. 487. 26. 27.

Neapolis, ejusque Regnum ante, & ſub Normannis. Regnum poſt Romanos fuit ſub Gothis, quibus Neapolim eripuit Belilaſius II. 326. 34. 38. Deinde fuit ſub Longobardis II. 329. 40. 41. 42. Etiam poſt everſum Regum Longobard. perſtiterant ibi eſſe varii Duces, & Princeps: Neapolis, Bari, Capua, Salerni II. 333. 48. f. 345. 20. Varia loca occupabant Græci, & Saraceni II. 332. 46. f. 345. 20. 21. Eaſque injuſtē detinebant II. 330. 41. f. 334. 50. 51. Dux Neapolis occiſus, quia defecerat ad Græcos II. 329. 40. 42. Regnicolus ſedus incurrunt ad pellendos Græcos ex Apuliā II. 395. 24. Hoc Regnum à tempore Caroli M. uſque ad Normannos pertinuit ad Papam II. 332. 46. ad 52. f. 481. 11. Reges io dominio hujus Regoi, non ſuccedunt Imperatoribus Græcis, ſed Pape II. 472. 21. f. 481. 9. ad 12. Investitura data à Papis Principibus linem Normannicū libertatem diſponendi de beneficiis continet II. 407. 15. ad 18. fol. 412. 27. ad 31. Prima inveſtitura dat regulum ſubſequentibus II. 408. 18. f. 453. 31. Guillelmus Dux commendat Ducatum ſuum Pape, Conſtantinopolim pergens, ad uxorem accipiedum II. 322. 22. Rogerius Silvius fuit primus Rex, titulum hunc adeptus ab Innoc. 2. cum inveſtitura Regni II. 349. 28. f. 390. 10. Vetuit ne moneta Romana curſum haberet io Regno, ſed Pape reclamante, deſtituit à coatu II. 457. 7. Se ingerbat electionibus præſulum, quæ, Pape urgente, libera

B bbb di-

dimisit II. 409. 21. ad 26. Guillelmi Mali Investitura libertatem electionis præstulit, & accessum extraneam dat ad beneficia II. 411. 27. ad 31. Per annos 184. vel 192. Principes 16. Normanni Regno Neapolis domini sunt II. 398. 31.

Neapolis, ejusque Regnum sub Regibus Svevis, & Andegavensibus. Quatuor Principes Svevi per 78. annos Regno huic præfuerunt II. 399. 32. Pragmaticam lineam Svevicæ faveat extraneæ pro beneficiis II. 402. 2. ad 6. f. 422. 18. f. 426. 26. f. 428. 33. Svevis investituram Regni dedit Innocentius 3. in personam Friderici 2. & Constantini 2. ejus matris, deductâ in pactum Ecclesiasticâ libertate quoad provisionem beneficiorum II. 419. 10. ad 14. Fridericum Innocentius ipse defendit, Balium Regni agens in ejus minoritate: & alia II. 421. 16. fol. 433. 9. 10. 11. Qui Fridericus pactis dictæ Investituræ suo diplomate confirmavit II. 422. 17. 18. f. 426. 29. Deindè in reprobum sensum lapsa, multa mala patravit II. 428. 14. fol. 422. 19. ad 31. Idem fuit in Conc. Lugdun. depositus II. 426. 29. ad 31. Manfredus ejus filius nothus Regnum invasit, multa mala faciens II. 433. 9. 10. 11. A' Papa ipsum Regnum, depositio Friderico 2. fuit oblatum Richardo, inde Edmundo Angliæ. Rêque non habente effectum, Innocentius PP. 4. Regnum ipsum Sedi Apostolicæ recuperare deliberavit, sed morte preventus non potuit II. 431. 6. 7. 8. Conditiones inveniuntur, propositæ Carolo 1. à Papa in provisione ipsius Regni, & pacta Investituræ II. 437. 2. ad 22. Octo Reges lineæ Andegav. per 172. annos Regnum tenuerunt II. 399. 33. Pragmatica lineæ Andegav. faveat extraneæ pro benef. II. 404. 7. 8. 9. Prima investitura Andegavensium, dicta Clementina, dedit regulam subsequentiibus II. 509. 27. Carolus Claudius Rex petiit, ut Clemens 5. tamquam Regni dominus, expensas belli faceret, pro eo defendendo II. 457. 8. Honorius PP. 4. edidit Capitula Regni, quæ sunt ejus leges. Confirmata deindè tempore Ferrandi Regis II. 458. 9. ad 11. III. 304. 39. Idem Carolus non servavit pacta, quæ sponderat per vim Regi Aragonum II. 486. 22. Papa deponit Joannem 1. & Regnum confert Carolo 3. cum pactis Clementinæ II. 436. 17. ad 20. Joanna 2. vetans nè viſtalia Romæ ex Regno ferrentur, Papa reclamante, destitit à conatu II. 457. 7. Conventiones inter Andegavensia, & Aragonia approbatæ à Papâ V. Sicilia.

Neapolis, ejusque Regnum sub Regibus Aragoniis, & Austriacis. Sex Reges Aragoni per 79. vel 82. annos Regno præfuerunt II. 399. 33. Pragmatica lineæ Aragonæ. faveat extraneæ pro beneficiis II. 405. 10. f. 449. 20. ad 32. Eugenius 4. dat investituram Regni Alphonsio 1. cum pactis Clementinæ II. 449. 22. ad 26. Pius 2. confert investituram Regni Ferdinando 1. cum solitis pactis ipsius Clementine II. 452. 18. 29. Ferrandinus Rex quandam loca Regna oppignarat Venetis II. 360. 17. Fridericus Rex petens auxilium à Ferdinando 5. ab eo excluditur à Regno, operâ Consalvi Ducis II. 394. 21. Post hunc Regem nullus Rex amplius reſedit jugiter in Regno Neapolis IV. 136. 4. Galli à Regno Neap. exclusi opera Consalvi Ducis pro Rege Hispaniæ II. 361. 19. f. 452. 29. 30. Quæ, & undè essent jura

Gallorum ad Regnum Neapolis. Tandem Ludovicus 12. Rex Gall. illa cecit Ferdinando 5. Regi Hispan. & Franciscus 1. Carolus 5. Imper. II. 452. 29. 30. f. 455. 1. Quinque Reges Austriaci per 184. annos Regnum tenuerunt II. 399. 34. Pragmatica lineæ Austriacæ faveat extraneæ pro beneficiis II. 402. 1. Reges Austriaci à quibus Papis habuerint investituram Regni II. 456. 4. Revolutio Maffianelli originem habuit ob vestigalia, super frustibus posita III. 487. 27. Tunc Hispani arces Regni Neapolis decreverunt Papa committere, uti Regi domino II. 457. 8. Post Carolum 2. Regem tenuit Philippus 5. inde Carolus 6. Imper. II. 346. 24. Posterioris temporis Reges non successerunt Regibus Normannis, & Svevis jure sanguinis II. 479. 5. 6.

Neapolis Regnum quoddam beneficia. Sancti Petrus, & Paulus fuerunt Neapolis, & in Regno plures fundarunt Ecclesiæ II. 528. 4. 5. 6. Non tamen omnes Ecclesiæ, quæ ibi nunc sunt, fuerunt eo tempore fundatæ, ac bonis dotatæ IV. 7. 16. Antequam ibi essent Reges, aderant multe Ecclesiæ, & beneficia fundata II. 473. 22. Rex Neapolis habet indultum conferendi quedam beneficia in Ecclesiâ Lucerinæ II. 303. 10. f. 509. 17. 18. Quod dictum est privilegium singulare II. 509. 17. 18. II. 304. 40. Fridericus 2. de hæc, & illicitè conferere beneficia II. 303. 9. f. 472. 20. Rex olim non presentabat ad alium Episcopatum II. 448. 14. fol. 309. 23. Nunc presentat ad 24. Ecclesiæ, ex conventionem, quam cum Carolo 5. edidit Clemens 7. II. 310. 25. f. 359. 14. 15. f. 517. 11. Est parum liberetur II. 486. 23. Quas conventiones Papa Regi servare debet II. 490. 2. An Reges Neapolis dotaverint Ecclesiæ Regni II. 473. 23. ad 28. f. 477. 1. ad 8. Aliqui Reges interdum hæc beneficiis provisionibus ingesserunt ex præsentia II. 422. 19. ad 31. f. 448. 14. f. 478. 2. 3. Disponere de beneficiis ut sic, non est de regalibus Principis II. 487. 17. 18. III. 492. 2. ad 7. Papa minui non potest libertas de beneficiis disponendi, quin misuatur etiam Regi, Episcopis, Magnatibus &c. II. 456. 5. f. 490. 4. Investituræ datæ Regibus continent libertatem Ecclesiæ disponendi de beneficiis II. 402. 2. ad 31. f. 410. ad 14. f. 431. 2. ad 22. f. 449. 22. ad 29. fol. 484. 18. 19. Reges tenentur servare pacta in investituris appositâ pro libertate dispositionis beneficiorum II. 484. 19. 23. Turpèque esset dicere, Regem non teneri pacta servare, tametsi jurata II. 486. 22. Nam sicut Papa tenetur servare Regibus pacta, in investituris appositâ: sic & vice versa idem ei debent facere Reges II. 487. 25. 26. f. 490. 2. III. 493. 3. 4. Propter beneficia fuerunt gravia dissidia inter Innocentium PP. 8. & Ferdinandum 1. Regem. Alexander 6. deponit Fridericum Regem, allegans inter causas, quod impedisset executionem litterarum Apostol. II. 516. 8. 9. Etiam antiqua saculis Papa habebat dispositiones Ecclesiarum, & consecrationes Episcoporum Regni II. 412. 27. Innocentius 12. cum Papatu per aliquod tempus tenuit Archiepiscopatum Neapolis IV. 322. 9.

Neapolis, ejusque Regnum quoddam extraneas. Quinam habeantur pro oriundiis, vel indigenis in Regno II. 364. 26. 27. f. 377. 15. 17. In hoc definiendo non

con:

RERUM, & VERBORUM.

concordant Contradictores II. 373. 3. 4. Pro talibus habentur tenentes ibi Baroniam possidentes beneficium: habentes literas naturalitatis a Rege, vel civitatibus demanialibus: qui sunt ibi baptizati: & qui contraxerunt domicilium II. 376. 11. ad 26. f. 385. 2. 3. Clerici Rom. Ecclesie non ibi habentur pro extraneis II. 381. 25. Papa nūm ibi possit facere cives II. 380. 24. Antiqui Neapolitani potiebantur jure Romanę civitatis II. 375. 10. fol. 379. 19. Guillelmus Rex dabat officia etiam extraneis I. 348. 18. Neapolitani habentes officia in aliis Regnis I. 350. 23. Omnes Reges Neapolis fuerunt extranei II. 387. 8. f. 398. 31. ad 34. Prorex est semper extraneus, cujus ingentes sunt provenus II. 386. 7. III. 440. 1. Septem officia majora Regni, & alia minora, ex quibus plura dantur extraneis II. 385. 4. 5. 6. Cur extranei pervenire possunt ad Regnum Neapolis, non verb ad beneficia Regni II. 398. 31. ad 35. Scriptores, & alii Neapolitani precedentium temporum seinserunt admittendos esse extraneos ad beneficia I. 343. 3. f. 155. 1. fol. 245. 3. fol. 401. 25. fol. 47. 28. fol. 559. 1. ad 24. II. 102. 11. ad 15. f. 105. 20. ad 24. f. 126. 21. f. 134. 1. ad 36. f. 533. 18. IV. 125. 25. Ad hanc exclusionem non satis est sanctio laicalis III. 474. 15. Sed omnino opus est privilegio Apostolico III. 423. 12. f. 426. 20. Non est autem ibi indultum Apostol. exclusivum extraneorum ad beneficia II. 423. 29. f. 381. 26. 27. Quod si pro toto Regno impetrandum esset, non id agendum esset privata auctoritate, neque per prepotentiam, sed precibus, & communi omnium Ordinum consensu II. 370. 40. fol. 381. 26. 27. Illud verū sibi specialiter procurarunt Hydruntini II. 77. 26. f. 92. 24. Et incolę Terrę Fiuminis morum II. 69. 6. f. 76. 24. Sæculo Christi 1. & 2. erant ibi Episcopi extranei I. 45. 28. II. 529. 5. ad 15. Idem factum est de sæculo in sæculum, usque ad nostram ætatem II. 532. 16. ad 38. Interdum ibi fuerunt plures præsules extranei, quam oriundi II. 530. 34. Extranei patebant beneficia Neapolis tempore I. Gregorii, etiam postpositis indigenis I. 82. 13. f. 185. 22. 25. II. 258. 5. f. 534. 20. 24. III. 261. 25. Cum tamen ibi nunquam defuisse censendum sit viros ad Ecclesiasticos I. 186. 27. 28. II. 534. 21. III. 235. 4. f. 397. 4. Idem S. Gregorius propositionem fuisse, sub qua bona Ecclesię Neapolis deberent erogari etiam extraneis II. 536. 25. 26. Quidam ex Africis fuit Abbas prope Neapolim, inditus Angliā. 229. 16. II. 189. 13. f. 536. 25. S. Gregorius mandat quendam præfici Abbatem Monast. Neapol. I. 187. 29. II. 189. 13. f. 534. 20. III. 137. 14. Plures Episcopi ex Regno Neapol. interfuerunt Conc. Rom. faventi admissioni extraneorum ad beneficia I. 143. 3. f. 155. 1. Petrus Blesensis electus Archiepiscopus Neapol. I. 446. 26. Neapolitani habentes beneficia in Angliā I. 541. 35. ad 38. II. 538. 30. In Sicilia II. 461. 20. Non excludende sunt puelle extranę a Monasteriis Regni II. 112. 9. Defectus peritiam idiomatis loci non attenditur in Episcopis Regni I. 209. 11. III. 122. f. 55. 22.

Neapolis, ejusque Regnum quoad ipsos extraneos. Nulla, unquam ibi fuit edita lex, a beneficiis arcens extraneos: sed potius ibi observantia semper fuit, in

contrarium II. 537. 1. ad 34. Cur per 17. sæcula admitti sunt? II. 540. 35. 36. III. 423. 12. 23. 25. Reges Neapolis nunquam assensit voluerunt, quod beneficia solis regnicolis conferantur I. 209. 11. II. 469. 14. f. 475. 28. f. 489. 1. 2. 3. Et si decem vicibus per 200. annos sollicitati ad hoc, plurimum etiam exhibitione millionum, & de solis patronatibus regiis ageretur. Ita sub Ferrandino, Friderico, Ferdinando 5. Carolo 5. & Philippo 2. Regibus. Annuerunt demum promedietate. Quod beneficium verb libera, & commendas Militarium Ordinum, abnuerunt II. 360. 17. ad 38. f. 382. 27. f. 472. 21. 25. f. 540. 35. f. 566. 31. 32. An Rex valeat restringere suos patronatus ad solos regnicolas II. 362. 21. f. 468. 10. ad 15. f. 480. 8. f. 487. 25. Nec Rex, neque Regnum promovet adlectionem exclusionis extraneorum a beneficiis, quę illis, & Regnicolis non est utiles, sed damnosæ, & ignominiosæ II. 353. 11. ad 40. f. 381. 28. f. 466. 5. ad 14. Regi magistratus improbarunt libros Contradictorum II. 357. 9. ad 11. f. 468. 12. Prædicti Regni an assensuerunt, & possint assensit exclusioni extraneorum a beneficiis II. 369. 39. Non potest subtrahi Papę libertas præficiendi beneficiis extraneos, quin detrahatur etiam Regi, Episcopis, Magnatibus &c. II. 456. 5. f. 490. 4. Non prohibet, sed officit jurius beneficium exclusio extraneorum a beneficiis II. 469. 13. ad 15. fol. 480. 8. fol. 490. 1. 539. 34. Quod antequam Reges conferrent, vel non, aliqua beneficia II. 470. 17. 18. 19. Quod Ecclesię daretur, vel non II. 475. 28. f. 479. 5. ad 8. Quod possint abdicare a se regalia, vel non II. 484. 17. ad 26. Quod potius sit regius assensus, vel non II. 525. 29. 30. Quod Rex possit beneficia sui patronatus dare Clericis sibi bene visis, vel non II. 469. 1. 2. 3. Hac omnia nihil probant pro exclusione extraneorum a beneficiis. Non constat beneficia esse a solis Regnicolis fundata, & eo animo, ut solis Regnicolis conferantur, sed potius a contrā II. 464. 2. 3. 4. Regnicole admittuntur Romę ad Prælaturas, Cardinalatus, & Papatum II. 454. 2. Quot Card. Neapol. fecerit Urbanus 6. una die II. 411. 5. Quot Papę fuerint ex Urbe, & Regno Neapolis II. 468. 13. Ferdinandus Rex precibus minas addebat, ut ejus filius fieret Cardinalis II. 30. 4. 5. Ab his dignitatibus arceundi erunt Regnicole, si a beneficiis regalibus excludantur extranei II. 382. 28. f. 468. 11. V. *Correspondentia.* Vivunt multi Regnicole, habentes Romę & alibi beneficia: Unde si est extranei aliqua in Regno habent beneficia, hinc inde composatio III. 441. 3. Interdum Reges, ædum extraneos, sed etiam Regnicolas a beneficiis excluderunt II. 422. 19. ad 31. f. 472. 20. fol. 477. 2. Sub Regibus *Normanis* beneficia patebant extraneis II. 407. 15. ad 31. f. 412. 32. 33. f. 473. 23. 24. Sub *Sævis* II. 402. 2. ad 6. f. 421. 15. 18. f. 425. 26. fol. 428. 33. Sub *Andegavorensibus* II. 404. 7. ad 10. f. 433. 8. ad 22. fol. 475. 28. Sub *Araginis* II. 405. 10. f. 449. 20. ad 32. Sub *Austriacis* II. 402. 1. f. 455. 2. ad 5. Libertas admittendi extraneos ad beneficia Regni, vel sit ibi de jure, vel ex privilegio, servanda est II. 404. 9. 10. Si in Regno libero excludere non est fas extraneos, sine indulto Sedis Apostolicę, multo minus id licebit in Regno Neapol.

lie, feudali Papæ II. 27. 30. fol. 182. 21. Si inde repellendi essent extranei, accendi essent etiam ipsi Regnicolæ II. 466. 5. 8. f. 535. 22. V. *Extranæus*.

Neapolis Regnum quoddam Assensum Regium, sive Regium Exequatur II. 224. 13. Sub duobus Regibus lineæ Normannica fuit adhibitum illicitè. Sub nno lineæ Svevicæ, licitè. Et sub uno lineæ Aragonicæ, subreptitè. Ceteri eo caruerunt II. 510. 20. f. 513. 1. f. 524. 28. Quod Rex possit assensum Regium adhibere provisioni Ecclesiæ Luceris, ex indulto Apostoli. Robertus Rex id vocat *Privilegium singulare* II. 509. 17. 18. III. 304. 40. Extrà hunc casum locum non habet. In investituris lineæ *Andegavoris* fuit expressè sublatum II. 435. 13. 20. f. 508. 16. 17. fol. 511. 22. 23. Idem quoddam *Aragonensis* II. 514. 2. fol. 448. 19. f. 451. 29. fol. 516. 18. 19. Alphonsus I. tamèn id obtinuit à Papa subreptitè, & sub conditione II. 514. 3. 4. 8. In investituris lineæ *Austriacæ* deducta est in pactum exclusio assensus Regii II. 455. 2. 3. 4. fol. 517. 10. 12. 16. fol. 520. 22. Quid circa hoc evenierit inter Clementem 7. & Carolum 5. cni Procurator Regius denuntiavit, tollendam *Servitutem* Regii exequatur, vi pactorum II. 519. 15. 16. 17. Quid inter S. Pium 5. & Philippum 2. II. 519. 17. 18. 19. Quid inter Clementem 8. & eundem Philippum 2. II. 510. 20. f. 520. 20. 21. Sola consuetudo non sufficit pro ejus appositione: contra quam plurimà fuit reclamatum II. 530. 19. 20. Nec etiam sola lex laicalis ad id sufficit II. 146. 12. II. 96. 35. f. 101. 10. f. 122. 7. fol. 126. 21. f. 128. 26. f. 145. 36. f. 493. 5. ad 30. f. 518. 15. Potest tamen Rex contra sibi suspectum excipere, ne beneficiis obtineat. Sed hoc afficit etiam contra indigenas suspectos II. 493. 9. fol. 511. 23. 24. Qui non utrumque, sed *probabiliter* ratione debet esse suspecti II. 436. 20. 21. f. 532. 12. II. 506. 10. f. 511. 24. f. 518. 14. III. 513. 43. ad 48. Nec suspitionis nota est ultra æquiritatis limites trahenda II. 425. 26. f. 491. 5. ad 8. f. 506. 10. f. 518. 14. Qui secus agit, peccat contra iustitiam, & ad restitutionem tenetur II. 518. 13. III. 513. 43. ad 48. Non est autem rationalis suspicio, in sola extraneitate fundata II. 492. 7. III. 513. 43. ad 48. Etiam si adesset privilegium assensus Regii, afficeret pro solis Prælaturis, non pro beneficiis inferioribus II. 514. 3. 4. 8. Et quoad literas, ac rescripta privata Romanæ Curie, non verò quoddam Bullas, regimen Ecclesiæ generale concernentes II. 509. 29. f. 517. 12. De Bulla in Cræna Domini II. 502. 1. fol. 519. 17. ad 26. Alia de assensu Regio vid. latè II. 491. 5. ad 30. f. 503. 1. ad 24. f. 513. 4. ad 30. III. 495. 9. ad 48. V. *Assensus Regius*. Philippus 2. vetat, ne quid pro illo à suis ministris exigatur II. 224. 13. Sub lineæ Svevicæ, cum Regius assensus peti debebat vi privilegii Apostolici; vicissim quoque petitus negari non debebat II. 402. 2. f. 412. 29. f. 419. n. 13. f. 515. 5. 6. Plures Papæ ediderunt functiones contra impediendæ executionem literarum Apostolicarum III. 516. 9. fol. 518. 15.

Neapolis, ejusque Regnum quoddam Imperium. Nolum in eo habet jus Imperium Romano-Germanicum II. 334. 49. f. 345. 20. f. 481. 11. Id profitentur Principes Imperii II. 341. 10. Nondum erat erectum hoc Imperium, quando Carolus M. terras hujus Regni detulit Papæ II. 345. 20. ad 22. f. 481. 11. Imperatores aliqui armis illuc iverunt, non obvis in eas, sed ot invitati à Papa contra occupatores, vel ad injuriarum aliquam acceptam propulsandam II. 346. 22. Ille, qui est Rex Neapolis, non potest simul esse Imperator II. 431. 2. ad 5. f. 433. 8. ad 22. Nisi cum eo Papa dispenset, ut fecit cum Carolo 5. II. 362. 23. f. 455. 2. 3.

Neapolis Regnum quoddam ejus Magnates. Quanta sit dignitas, & potestas Magnatum Regni Neapolis II. 351. 3. f. 485. 21. Sinè illorum præjudicio negari non potest, Regnum esse feudum Papæ II. 351. 35. Extranei possunt ibi habere Baronias II. 364. 26. 27. f. 378. 18. f. 385. 2. 3. Quot sint ibi Principatus, & Baronie II. 352. 1. 5. fol. 385. 5. Quæ sint septem majora officia Regni II. 385. 4. 5. Magnatibus Regni damnosum esset excludi à beneficiis extraneos II. 456. 5. f. 490. 4. Et urgeri Beneficiarios simplices ad residendum IV. 147. 19. ad 22. Plura sunt regalia, quibus Magnates potiuntur in eorum statibus II. 484. 17. 21. 22. Papæ se junxerunt Magnates Regni contra Rogerium Regem, detrectantem sibi Regem investituram II. 408. 20. Et coorti Guillelmum Malum Regem II. 411. 27. Et contra Fridericum 2. depositum II. 426. 29. ad 32. f. 432. 6.

Neapolis, ejusque Regnum quoddam variæ res. Antiqui Reges Neapolis Sedem Apostolicam honorabant, se in ea, & per eam exaltari censentes II. 422. 12. Utebantur Bulla, seu Sigillo aoreo II. 403. 3. f. 412. 30. fol. 419. 11. Quendam ibi competunt Regi, quæ non competunt Proregi II. 145. 36. Plenitudo potestatis adhibita à Papa pro rebus Regum, & Regni Neapolis II. 425. 25. f. 450. 24. f. 458. 11. f. 486. 22. fol. 509. 17. III. 304. 39. 40. In illo Regno Episcopatus solent esse tenues II. 387. 8. III. 469. 5. IV. 239. 13. Quod Ecclesiæ Neapolis erecta sit in Metropolim à Patriarcha Constantinopolis II. 537. 28. Clerici Capuani solebant esse Neapoli, quosdam proventus percipientes tempore D. Gregorii 11. 85. 22. II. 535. 23. 24. IV. 117. 2. Exemptio Beneficiarium merè simplicium ad onere residentie semper locum habuit in Regno IV. 131. 8. Nec tolli potest sine magno omnium præjudicio, nec privata auctoritate pro ea tollenda potest agi IV. 147. 19. ad 22. Quenam sint Regalia in Regno Neapolis, & an abdicabilia II. 484. 17. 18. Optandum est, ut Rex immitteret suos Antecessores bonos, non improbos II. 470. 20. f. 478. 3. Antiqui Neapolitani professi sunt, Papam esse Episcopum Universalem IV. 320. 3. Tempore S. Gregoriorum in Regno Neapolis Subdiaconus Ecclesiæ Romanæ, administrans bona Ecclesiæ, vacantium ad nuntium Papæ II. 467. 20. *Spolia Clericorum* in Regno iustissime ad Papam spectant II. 422. 17. 18. III. 469. 27. ad 34. Etiam in beneficiis Regii patro-

piatus 1

RERUM, & VERBORUM.

natus : in his tamén reditus decurrentes post mortem provisi, spectant ad successores. *Il. 360. 15. Innocentius 12. exemit Episcopus Regni à Spolio. Il. 472. 32. Alia V. Spolium. De appellatibus ex Regno Neap. ad Papam. Il. 411. 28. fol. 422. 18. f. 436. 17. ad 20. fol. 445. 22. ad 29. De exactionibus Datarum quid sentiant Scriptores Neapolitani. Il. 217. 28. f. 224. 12. Quid de immunitate benef. simpl. à debito residentie. IV. 178. 19. ad 21. Legationes Apostolica illuc mitti possunt. Il. 411. 28. Ingeus donum innuitur, factum à Prorege filio Privati Regis Hispan. Il. 387. 7. III. 444. 8. Modus qui servatur Neapoli in variis rebus, dat regulam de agendis in aliis locis Regni. Il. 459. 19. De rebus Regni Neapolis alia vide *V. Apulia. V. Calabria. V. Italia. V. Normanni. V. Sicilia.**

Necridius Episcopus tres fratres habuit Episcopos, & quos. I. 175. 31.

Necessitas interdum dicitur, quod fit ex charitate. I. 97. 25. f. 108. 19. f. 217. 32. fol. 369. 6. Il. 324. 4. Ei leges famulantur. Il. 475. 13. 15. Nec ipsa ullà lege contrahitur : ac facilitatium, quod esset illicitum. I. 14. 28. f. 84. 28. f. 132. 2. f. 194. 15. fol. 217. 32. f. 333. 4. f. 335. 12. Ipsa facit omnia communia. I. 84. 28. Interdum sumitur pro utilitate, & cum ea equiparatur. I. 14. 28. f. 84. 28. fol. 108. 19. f. 132. 2. f. 194. 15. f. 282. 13. f. 309. 14. f. 333. 4. 5. f. 357. 7. f. 369. 6. f. 374. 23. f. 490. 35. Il. 232. 4. Quæ sunt ex necessitate non debent in exemplum trahi. I. 14. 28. f. 84. 28. f. 387. 29. f. 332. 2. f. 491. 36. III. 80. 32. f. 345. 31. Ex necessitate quod fit, vel permittitur, cessante necessitate ab eo quoque cessandum est. III. 80. 32. f. 261. 24. f. 430. 29. f. 462. 10. f. 501. 20. 11. f. 504. 26. 27. Vel mutari id potest. III. 421. 8. Ubi necessitas, vel utilitas poscit, temperare oportet canones, & iuribus dispensare. III. 318. 28. 29. 30. IV. 325. 18. Necessitas interdum significat congruum est. II. 267. 27. Etiam extra casum necessitatis, de bonis, & beneficiis ecclesiasticis participare debent extranei. I. 55. 16. 19. 20. f. 304. 14. *V. Eleemosyna.*

Nestarius ex curia subceptor ad Episcopatum Constantinopolis : Dubium est an tunc esset laicus, an verò Axiomaticus. Patria erat Tarfensis, & frater Arsacii pariter Episcopi Constantinopolis. Illum ultimo loco scriptum catalogo eorum, qui possent præfari eidem Ecclesie, Theodosius Imper. prælegit, renitentibus Episcopis : & alia de eo. I. 96. 21. 22. f. 112. 15. f. 236. 8. fol. 490. 34. 35. Il. 250. 21. f. 257. 3. III. 199. 41. Jura Patriarchalia fatigat adipisci in Conc. 1. Constantinopol. III. 423. 14.

Negativum argumentum infirmum est. III. 228. 51. f. 419. 6. Tamén interdum afficit : præsertim a re non nominata, ubi locus, & tempus erat, ut nominaretur. I. 106. 16. IV. 73. 2. f. 74. 8. fol. 105. 26. f. 107. 30. f. 135. 17. f. 214. 20. f. 261. 4. 9. fol. 352. 7. f. 353. 11. 12.

Neposianus presbyteratu accepto ab Ecclesia discessit. III. 150. 42. D. Hieronymus ejus avunculus dat ei normam, qua vivere debeat. III. 478. 6.

Nestorius Germanicensis presbyter Antiochenus, idè Episcopus Constantinopolis Hæreticus depositus. I. 58. 25. f. 98. 26. fuit nepos Pauli Samosatensis : & ad decedendum populum aptus. Mater-nitatem Deiparæ negavit, quæ hæc in Concilio Ephesino damnata fuit. Ingens adhuc Nestorianorum secta est in Oriente. I. 121. 13. Laudavit illum ab initio S. Cælestinus 1. Papa, & cum? I. 138. 19. Culpa illi datum est in Conc. Ephesino, quod uteretur Clericis aliunde accitis. I. 300. 29. Proventus fuit à Theodosio 2. II. 250. 21. Et qua occasione. II. 271. 3. fol. 482. 15. Ejus libros Eusebii Dorylei prohibuit. III. 521. 6.

Nicanum Concilium 1. ex tribus causis celebratum est. I. 68. 13. Ejus Canones, excedentes numerum 20. vel ex Arabico sumpti, quantæ fidei sint. I. 68. 13. III. 201. 31. 32. IV. 139. Quot, & quam insignes Patres illi adfuerint. I. 69. 16. Plenitudinem potestatis Papæ agnoscit. III. 301. 31. Igni damnavit libros Arii. III. 522. 8. Alia de eo. I. 135. 33. Ipsius appendix fuit Sardicenis Concilium. IV. 96. 2.

Nicanum Concilium 2. celebratum contra Iconomachos. Statuit recipiendos esse ordinatos ab Hæreticis poenitentes. Redintegrat Episcopatum in hæresim lapsos, veniam petentes. Sancivit ne Clerici, & Monachi ad alienas Dioceses, & Monasteria transirent. I. 246. 4. ad 16. Laudes dat S. Germano Constantinopolitano. I. 259. 18. Admittit pluralitatem beneficiorum, ubi, & quando. IV. 98. 7. 8.

Nicephorus Imper. legem tulit, ne quis sine permissione ejus eligeretur Episcopus, quam legem abrogavit Joan. Zemisces Imperator. II. 250. 21.

Nicephorus Blemydes recusat Patriarchatum Constantinopolis. Excludit Marcianum pellicem Imperatoris de Ecclesia. Librum edidit de processione Spiritus Sancti à Patre, & Filio. I. 473. 21.

S. Nicephorus Constantinopolis Episcopus tenuit elenchum Prædecessorum suorum. I. 96. 22.

Nicephorus ex laico fit Episcopus Constantinopolis, cui subita mutationi obstitit S. Theodorus Studita. I. 236. 8.

Nicephorus Phocas quoddam provehit ad Episcopatum. II. 250. 21.

Nicetas Aquisgranensis. Ei scribit S. Leo Magnus. I. 299. 23.

Nicetas Slavus vir ignavus, fit Patriarcha Constantinopolis, valde gratus Copronymo. I. 260. 19.

Nicetas ex laico fit Episcopus Aquisgranensis opera Regis. II. 292. 20. f. 460. 17.

Nicetius Lugdunensis quomodò electus. III. 499. 16.

S. Nicetius Trevirum. natus cum signo coronæ Clericalis in capillis. III. 105. 45. Interfuit Concilio Arverneni. I. 145. 9. Redarguit, & correxit Theodbertum Regem Francorum. I. 147. 14.

S. Nicolans Patæensis electus Episcopus Myrensis à Coepiscopis. I. 64. 4. dum adhuc esset laicus.

Cccc 136.

- 1.368.** Interfuit Concilio **1.** Niepo **1.69.16.**
Nicolaus P.P. 1. in epistola ad Michael. Imper. memorat Siculum, & Calabritanum patrimonium, spectans ad Sedem Apostolicam **II. 323. 26. f. 334. 50.** Multa de eo in causa Egilonis, ad Senonensem Sedem favore Caroli Calvi, proceſſit **I. 292. 9. 7. III. 19. 37. ad 40. f. 24. 2. f. 137. 10. f. 365. 31. ad 44.** Alia in causa Hilulmi Cameracenſis, proceſſit favore Lotharii Regis, & uxoris per hunc repudiat: atque Guntharii Colonienſis, & Theutaudi Trevirienſis, à ſe depoſitorum **III. 371. 34. ad 52.** Quibus nullum ſubſtitui prohibet linc ſuo aſſenſu **II. 293. 23.** Fuit velut alter Helias, & vir optimus. Prohibet ſe poſſe Monachos, & Clericos undecunque ad ſe trahere. Dat privilegium electionis de gremio Cenobii S. Carleſi, & Corbejenſi **8. c. 1. 84. 18. & c. II. 72. 14.** Alia de eo **I. 322. 30. II. 73. 17. 18. f. 199. 7. III. 124. 38. fol. 125. 42. 43. fol. 128. 48. fol. 370. 44.** Renuit concedere Michaeli Bulgarorum Regi Marinum in Archiepiſcopum: eiſ vero mittit Silveſtrum **1.378. 2. 3.**
Nicolaus 2. anteq. Epicoſcopus Florentin, impedit S. Petro Damiani diſmiſſionem Eccleſie Oſienſis. Dat privilegium Cenobio Anglie. Diſpenſat cum Rege Angliæ in voto viſitandi limina D. Petri **I. 358. 11. 12.** Opera ipſius Petri Damiani ſcribit Mediolanenſibus, omnes dignitates, & beneficia inſtituta eſſe à Romanâ Eccleſiâ **II. 284. 3.** Promotus fuit opera Gregorii 7. **III. 386. 14.** Inveſtit Robertum Guſcardum de Apulia, Calabria, & Sicilia cum titulo Ducis **II. 319. 16. 17. f. 321. 21. f. 334. 51. f. 391. 12. V. Normanni.** Alia de eo **III. 504. 52. f. 515. 15. IV. 50. 4.**
Nicolaus 4. declarat nulla, & inſulta, nec ſervanda eſſe pacta, que Carolus Claudus Rex Neapolis ſpoderat Regi Aragoniæ, cum eſſet ejus captivus **II. 486. 22.** Cavet ne præſtiantur Eccleſiis Regni Neapolis viri rationabiliter Regi ſuſpecti **II. 493. 9.**
Nicolaus 5. init Concordatâ Germanicâ cum Friderico 2. Imper. **II. 18. 4. & ſeq. f. 71. 6.** Dat Petro Duci Britanniæ privilegium excluſivum extraneorum à beneficiis ſui ſtatus **II. 317.** Quid de D. Antonio vivente protulerit **II. 40. 1.** Recedit à Concordatâ Germanicâ favore Imperatoris **II. 304. 26.** Ut faveat Regi, quemdam ei ſuſpectum ab Eccleſiâ Terracenſi excluſit **II. 493. 9.**
Nicolaus Canabus ſit Imperator Græcorum, & ſitò deponitur **I. 485. 22.**
Nicolaus Card. de Caſa carceri traditur ab Auſtriæ Duce. Papa hunc excommunicat: qui tandem humiliatur, & Cardinalis obtinet Epicoſcopatum Briſtanenſem eſſi extraneus **II. 35. 21.**
Nicolaus Danielmſenſis renunciat Eccleſiam cum penſione tertii partis fructuum **II. 193. 20.**
Nicolaus Luceſis obtinet Epicoſcopatum Motinienſem, reſiſtente Duce **II. 34. 10. 20.**
Nicolaus Hyſicus Patriarcha Conſtantinopolis deponitur à Leone 6. Imper. **I. 329. 35.**
Nicolaus Tadeſus Abbas Panormitanus, quis, & qualis fuerit? Suâ Doctrinâ favet extraneis **II. 42. 6.**
Niemenſis Theſaurarius immerito carpit Beneficium 9. de Simonia propter exactionem annatarum **II. 215. 22.**
Nilus flamen ignotum caput habet **II. 502. 1.**
Nipho Archiepiſcopus Cyſici, Patriarcha Conſtantinopolis, vix legere ſciens, & non ſcribere **I. 567. 26.**
Nobilitas. In quo ſenſu perpendenda ſit **III. 212. 15.** Hinc non exigitur ad beneficia, ſed virtus **II. 26. 27.** Tamen viros nobiles, & propria virtute plurimòs Eccleſiâ fovet, eique beneficiolorum pluralitate, & majoritate reddituum liberalitas eſt **IV. 100. 11. 12. f. 123. 18. 19. f. 186. 9. fol. 213. 19. f. 240. 16. f. 321. 6. f. 324. 16. 17.**
Normanni Britanniam occupat, & io ea Principatum ſibi excitat. Fundat Epicoſcopatus. Contemnit, nec aperit literas Papæ. Objurgatur à Concilio 3. Turonenſi **II. 291. 18. f. 460. 15. III. 378. 4.**
Novantia ejuſque Monafterium. Propter iſtud Joan. PP. 8. excommunicat Epicoſcopum Verocacenſem **I. 286. 26.**
Novumquam, verbum hoc quid ſignificet **III. 435. 40.**
Norimbergo. In Comitibus ejus propoſita fuerunt plura gravamina, que Nationi Germanicæ ſupponbantur illata à Curia Romana circa beneficia **I. 123. 17. ad 30.** Et quod Annate Pontificis ſolverentur ſcilicet Imperiali **II. 214. 20. f. 223. 11. 14.**
Normanni Regno Neapolis dominantes, quinam fuerint, & undè venerint. Adjuſtorum præbuerunt Apulia, ac Ducibus Beneventi, & Salerni &c. contra Saracenos, & Græcos **II. 391. 13. 15. fol. 394. 20. ad 30.** Eorum hiſtoriam ſcripſit Guilelmus Gemmetacenſis **II. 391. 13.** Apulia Græcos expulerunt **II. 316. 7. ad 28. f. 387. 8. f. 506. 12.** Et urbes illius regionis inter ſecibi diſtulerunt **II. 312. 11.** Vocati fuerunt à Papâ illuc adverſus Græcos, & Saracenos **II. 318. 13. f. 326. 51.** Nam Apulia, & Regnum Neapolis à tempore Caroli M. uſque ad eorum adventum ſub proprietate Sedis Apoſtolice erat **II. 322. 46. ad 52.** Cum verbò Normanni Loca illa pulſis Græcis, & Saracenis affectarent independenter à Sede Apoſtolica retinere S. Leo Papa 9. contrà eos Imperatorem vocavit **II. 334. 51.** Sed & ex ſe ipſo armamovet contrâ ipſos **II. 54. 13. f. 318. 12. 14. f. 334. 51. f. 348. 27. fol. 406. 12.** Qui proinde ſe obtulerunt eſſe ſeudatarios Papæ **II. 317. 12. 14. ad 16. fol. 324. 28.** Undè S. Leo loca illa in ſeudum ipſi conceſſit **II. 319. 15. ad 17. f. 406. 12. 14.** Nicolaus quoque 2. conceſſit Roberto Guſcardo Normanno Apuliam, Calabriam, & Siciliam **II. 319. 16. 17. f. 321. 21. fol. 324. 28. f. 334. 51. f. 349. 27. f. 406. 14. 15.** Idem ſcriit Alexander 2. **II. 407. 17. 19.** Et replicavit Gregorius 7. **II. 320. 17. f. 321. 21. f. 334. 51. fol. 393. 18. f. 407. 17.** Principes 16. lineæ Normannicæ illi regnarunt per 184. vel 193. annos **II. 398. 31.** Quorum arbor ponitur **II. 388. 9. V. Apulia. V. Sicilia.**
Nortegia. Rege contendente, Régnum hoc eſſe hereditarium, & Archiepiſcopo Nidroſienſi, quod eſſet electivum, ſub Gregorio 10. conventum eſt, quod Archiepiſcopus juſi eligendi Regem deponeret, ac Rex in electionibus Præſidium non ſibi immiſceret **II. 249. 20. f. 276. 14. III. 509. 37.** Denarius S. Petri debitus ex Norvegia **III. 456. 34. V. Dania.**

RERUM, & VERBORUM.

Notarius Episcopi quid occasione collationis ordinis, vel beneficiorum exigere valeat pro charta, sigillo, labore &c. II. 202. 14. ad 22. Cancellarii Episcopalis munus olim erat officium, & beneficium ecclesiasticum II. 204. 19. f. 212. 11. Cancellariam, ejusque proveniunt, non potest Episcopus vendere, vel locare, vel illum emolumentum ipse inde percipere II. 204. 21. 32. Notarius potest stipulare instrumenta ad favorem absentis III. 68. 8.

Novitas. Novis morbis nova remedia opponenda sunt II. 280. 24. Novæ voces quando bonum est, ut excusentur II. 286. 2. IV. 70. 22. 23. Novitatibus resistendum, & quibus II. 286. 2. ad 5. Interdum præstat novæ vocis sileo, ne pax turbetur III. 191. 19. 20. 21. f. 201. 4. Novas opiniones inventare volentes, sunt aliquando ridiculi IV. 110. 1. Post 400. annos docere nos vis quod ante oculos IV. 111. 15. Novorum inventores dogmatum ad Patrum doctrinam sunt provocandi IV. 117. 1. Opiniones ovas aliqui profertur, vel ut ad discordiam nasci, contrarij aliorum sentientes IV. 180. 24. Consuetudo potest opponi tentantibus introducere novitatem IV. 343. 13.

Novitas est vox illimitata, omnia, de quibus prædicatur, complectens IV. 301. 11.

Numidius Episcopus in Concilio Carthaginensi 3. sententiam profert super ordinatione ejusdem. Et potuit Episcopum Carthaginensem tradere Cleticum de una ad aliam Ecclesiam I. 78. 12. 15.

Numidianus Barcinonensis elegit sibi successorem, sed res non habuit effectum I. 195. 31. II. 378. 16. De tota hujus historis serie, latè III. 341. 20. ad 36.

Numidius distulerunt electionem sui Præfatus, ut sibi præficerent S. Fulgentium, ipse verò se abstinent I. 167. 3.

O

O *Oferenda* est interpres præcedentium dispositionum I. 194. 16.

Oblatus Augustus voluit appellari Dominus III. 209. 8. Oblatus à populo, ut solutus esset legibus suis III. 344. 41.

Odo monialis ad matrimonium dispensato in Polonia II. 417. 6.

Odalricus Aquensis sacra exercebat pro Hugone pueri Archiepiscopo Remensi I. 335. 14.

Odalricus Kemensis oepos Aquensis I. 336. 16. fol. 340. 28.

Odo translatus de Vellensi Ecclesia ad Cantuariensem I. 60. 30.

Odetas de Colligoi Card. purpuræ privatus, & damnatus ut hæreticus IV. 121. 6.

Odilo Cluniacensis recensit Episcopatum Rotomagensis, accipere, & Pallium ei à PP. missum, pro successore apud se custodivit I. 340. 18. Insuper annuam commemorationem omnium defunctorum, ac alia de eo I. 242. 25. f. 339. 28. f. 344. 4. Alius Odilo Abbas I. 401. 23.

Odo Abbas Corbejenfis petit privilegium à Papâ pro

illâ Censurâ. Fit Episcopus Ballovetensis I. 285. 21.

Odo Carusensis Comes renuit accipere in Episcopum virum, quem optabat Rex Franciæ I. 382. 3. f. 339. 18. II. 461. 19.

Odo Cluniacensis, quis, & qualis fuerit? Io pluribus locis habuit beneficia. Multa docet pro admissione extraneorum ad beneficia. Et alia de eo I. 340. 30. ad 36. f. 344. 3.

Odoscer Herulorum Rex legem tulit, Ecclesiasticam libertati adversam, quam abrogavit Concilium Romanum, circa Papæ electionem I. 143. 1. II. 174. 9. f. 275. 12. III. 496. 10. f. 498. 14. S. Severinus ei prædixit Regnum Italiæ. Augustulum deposuit. Romam Odoascriam vocavit. Præliis fatigatus à Theodorico Gothorum Rege, illum in confortium Regni admittit, quo Ravennæ occisus est II. 325. 31. 33.

Odoscer electus à Bellovacensibus in Episcopum, reprobat, & cur I. 298. 24.

Odalphus Comes suscepit Abbatiam à Carolo Calvo, altari laico ablatam I. 293. 10.

Oeconomi. Bona Ecclesiæ ministranda erant per Oeconomos in Oriente I. 218. 35. f. 481. 14. Unâ habuerit causam lex de constituendo Oeconomo in qualibet Ecclesia I. 482. 14. III. 71. 16. Debet Oeconomus optimo modo consulere negotijs Domini sui, aliis peccat I. 519. 16. Declamant contra Oeconomos, malè administrantes bona Ecclesiæ III. 71. 17. De ipsis Oeconomis latè III. 101. 34. ad 41. f. 461. 7. Inter Oeconomos, & beneficiarios non erunt pariter III. 101. 35. 36. Nequid unus, sed & plures Oeconomi deputabantur alleubi rerum Ecclesiæ III. 102. 36. Oeconomum eligi de gremio Ecclesiæ stat demonstrativè, & de honestate, non taxativè, & de præcepto III. 102. 37. Poterat eligi etiam extraneus ad hoc officium, solum dari Presbytero, vel Diacono III. 102. 38. ad 41. Oeconomi est custodire res vacantis beneficii, usque ad successoris electionem III. 460. 4. 6. 7. De Oeconomo rerum Ecclesiæ alia vid. IV. 13. 9. f. 20. 2. f. 23. 11. Rogatianus depositarius S. Cypriani I. 56. 19.

Oecumenicus. Hæc vox minus latè patet, quam vox Universalis III. 186. 8. Præfules Constantinopolis Oecumenici titulum sibi arrogarunt I. 260. 19. III. 189. 14. 15. Et Cæsares in hoc eos fovebant I. 157. 13. III. 189. 15. f. 191. 20. 23. Hinc contentionem inter Papas, & eisdem Patriarchas, latè III. à fol. 183. usque ad fol. 216. Titulum hunc sibi non debere dicebat S. Gregorius, & in quo sensu III. 183. 1. f. 207. 1. & seq. f. 210. 11. 12. f. 214. 20. fol. 215. 44. Nam nullibi magis quam ex ejus factis, & scriptis, patet, Papam esse Episcopum universalem III. 114. 20. ad 27. Papæ resistebant, ne eo uteretur Patriarcha Constantinopolis, & cur III. 184. 3. f. 190. 17. & seq. f. 196. 32. f. 199. 4. Phocas Imper. vetat Cyriaco Patriarcha, ne tali titulo utatur, tamquam soli Papæ debitum III. 192. 22. Concilium Africenum vult, quod nullus, etiam Papa dicatur Episcopus universalis & in quo sensu III. 184. 3. Alia fufius vide V. *Univerfalis*.

Officium divinum. Orare est officium proprium Clerico.

ricorum IV. 15. 17. fol. 231. 19. Etiam si non habeant beneficium IV. 266. 18. Deponatur Clericus, qui ad Matrimonium, & Vesperas non concurrat, inquit Canon antiquus IV. 260. 1. Qualiter hoc fit intelligendum, cum etiam de laicis, & figuris aliquid simile sancitum fuerit IV. 265. 17. 18. Sacra psalmodia Choralis in Oriente, & Occidente, quando incipit in Ecclesiis solemniter decantari IV. 16. 13. Clericis, quibus non erat commodum ad Ecclesiam convenire, incipit permitti, ut Horas canonicas privatim recitarent IV. 266. 20. Clericus carens beneficio ecclesiastico, vel illud habens absque redditibus, ad Officium divinum non tenetur IV. 238. 11. f. 264. 13. Si vero habet beneficium, ad Officium divinum omnino tenetur IV. 38. 4. f. 231. 21. Nam beneficium datur propter Officium V. *Beneficium meret simplex*. Habens plura beneficia ad unicum Officium tenetur IV. 127. 28. Et debet juxta Calendarium dignioris Officium recitare I. 164. 31. III. 171. 9. f. 239. 20. IV. 120. 10. Ab obligatione divini Officii cunctos in sacris constitutos, & beneficiarios absolvere, vel sacram psalmodiam de cunctis Ecclesiis generaliter abolere, Papa non potest. Secus in casibus, & cum personis particularibus, dispensando, vel commutando istud onus III. 321. 36. Ab beneficiarius teneatur ad Officium divinum de jure naturæ IV. 230. 18. ad 21. Sub quibus penis ad officium ipsum obligetur IV. 38. 4. Peccat, nec facit fructus suos, si illud omittat IV. 38. 5. f. 210. 13. fol. 230. 18. f. 236. 3. Fructus autem non omnes, sed correspondentes oneri recitationis officii illius diei IV. 232. 23. 24. f. 235. 2. Non est parvum onus debere quotidie, ac devotè illud recitare IV. 185. 7. fol. 211. 13. f. 238. 11. Officium divinum aliquando intermissum in Cathedrali Constantiopolis, ob deficientiam reddituum III. 92. 14.

Officium. Interdum officium sumitur pro beneficio IV. 262. 8. 9. Inter Officium, & beneficium est aliqua proportio, ceteri differant inter se I. 514. 4. II. 328. 1. 2. Ab Officio ad beneficium valet argumentum I. 268. 13. f. 308. 11. f. 348. 15. f. 353. 33. fol. 373. 20. f. 562. 12. II. 138. 14. f. 384. 1. III. 4. 3. fol. 7. 10. f. 19. 27. f. 35. 32. IV. 47. 30. f. 104. 23. fol. 148. 10. Tamen hoc interdum non verificatur IV. 262. 8. In Levitis Judaicis Officium erat distinctum a beneficio III. 32. 16. Officium, id est Anniversarium celebrationis missarum, legitur apud Lupum Ferracien. I. 204. 11. Officium seculare qui acquirit habere debet literas de ipsius acquisitione testantes II. 198. 4. In sacris idiomatis loci, Officia secularia danda non sunt III. 408. 32. Hæc multoties datur non residendis in loco officii IV. 148. 10. 11. 12.

Opri. Eremus Diocesis Sarlinæ, cujus erat Prior S. Petrus Damiani I. 383. 8.

Oligensis. Conradus egregiè scripsit de primis precibus Imperatoris II. 311. 30.

Opinio. Probabilitas ab intrinsicæ unde adveniat alicui opinioni IV. 115. 18. f. 133. 24. Sentus Doctorum illam tenentium, dat ei probabilitatem extrinsecam III. 57. 27. IV. 115. 18. f. 133. 24. Qui si multi sint, & docti, opinio est tuta, & sententia IV. 115. 18. Unius Doctoris opinio

quantum prævalet III. 58. 29. Tantum valent opiniones Doctorum, quantum sonat ratio per illos adducta III. 67. 7. la conflictu opinionum sequenda est ea, quæ favet libertati Ecclesiæ III. 58. 29. Et quæ habet pro se legem, vel consuetudinem IV. 254. 23. Ab opinione quoque communis, io quam omnium Catholicorum ita consensus, non est recedendum III. 68. 9. IV. 110. 11. f. 254. 23. Improvida res est, Patrum doctrinam relinquere, & sequi dilaia insipientium III. 218. 31. Theologi solventes opiniones laxas in discrimen ponunt salutem animarum III. 428. 23. Novas invehentes opiniones, ut admirationi sint, potius despiciuntur IV. 110. 1. Inventores novarum opinionum ad Patrum doctrinam sunt provocandi IV. 217. 1. Aliqui, velut ad discordiam nati, tunc se sapere putant, cum contrarium dicunt eorum, quæ alii sentiunt IV. 180. 24. Opiniones singulares, quæ contra communem sensum Doctorum veniunt, attendende non sunt IV. 251. 21. Neque hæc sunt Juribus præferenda IV. 254. 23. Sicut etiam opiniones, quæ sunt contra Sac. Scripturam, vel sensum communem Ecclesiæ, tenende non sunt IV. 254. 23. Opinio tucior non semper est sequenda IV. 254. 24. Vel sequenda est, si res sit dubia, non quando res est certa IV. 254. 24. 25. Non est obligatio agendi semper id, quod perfectius est, sed sufficit agere, quod bonum est IV. 246. 3. f. 253. 20. f. 254. 24. 25. Opinio communis non est judicanda à numero, sed à pondere Doctorum, eam tenentium IV. 252. 21. Unius, vel 1. vel 3. Doctorum opinio non reddit eam probabilem, si contra illam sit communis omnium aliorum sensus IV. 252. 21.

Optandus. Genevensis à Joan. P.P. 8. in Episcopum consecratus, ab Oteroquo Viennensi temerè fuit carceri inclusus I. 313. 28. 29. f. 326. 26.

Optio præbendam in Ecclesia Cathedrali III. 92. 12. ad 18.

Ordierius Vitalis 11. annos natus factus est Monachus I. 7. 11.

Ordinis Sacramentum quid sit IV. 283. 11. Potestatem Ordines minores conferendi potest Papa Presbytero imperitari III. 297. 22. Eos potest Abbas suis monachiis conferre IV. 52. 8. Omnes Ordines habent specialem functionem ad Eucharistiae ministerium IV. 283. 10. Prima Tonfura aut sit Ordo V. *Tonsura*. Leſtoratus, Psalmitatus, & Officiarius, antiqua sacula memorati I. 103. 5. IV. 56. 18. f. 183. 12. Cantoratus, & Leſtoratus memorati in Conc. Trullan. I. 197. 25. An olim fuerit mos conferendi Ordines minores una simul cum Diaconatu, vel eodem potestmittendi, distinguente tunc Ecclesiæ solos Ordines Diaconatus, & Presbyteratus I. 108. 20. III. 28. 14. Subdiaconatus omnes non erat inter Ordines sacros IV. 283. 7. Potestas Ordinis est à Spiritu Sancto per ministrum hominum IV. 193. 8. Ordinatio facta ab Episcopo depositio, vel Schismatico, censetur olim nulla, cum tamen sit valida, ceteri non licita character ceteri est indelebilis. Exempla bujusei in Formoso, Constantino, Ebbone, & aliis I. 281. 11. f. 488. 29. III. 118. 23. f. 125. 29. ad 44. Pluries dicitur in antiquis canonibus, quod ordinatio va-

qua

RERUM, & VERBORUM.

eua fit in quibuldam casibus I. 151.27. Vel irrita I. 238.14. f. 259.18. f. 266.5. f. 281.17. f. 488.29. III. 147.35. Idem non quoad Ordine susceptionem, sed quoad executionem IV. 283.4. 5. 6. f. 99.4. Nam potestas Ordinis differt à potestate jurisdictionis III. 125.41. Pro Ordinum collatione nihil suscipitur, & quantum fit suscipere III. 202. 14. ed. 21. f. 210. 6. III. 217.27. Manuum impositio significat Ordinum collationem III. 35. 31. 32. fol. 354.6. Interdum etiam aliud significat III. 165. 31. 32. Præfectio ad Ordine est assumptio ad maximos honores II. 377. 14. Plus est Ordines, quam beneficia conferre I. 308. 11. f. 379. 36. Ordinationem Ordinatam Ecclesiam adstringit I. 27. 30. IV. 255. 27. Ejusque gremio inferit III. 28. 14. 15. V. Affixio.

Ordines quoad eorum susceptores. Ordinandus debet esse baptizatus, & Xenaja fecit oppositum I. 89. 4. III. 99. 29. Quibus conferri non possunt Ordines, nec etiam conferre fas est primam I. 283. 12. Armeni Ordines conferbant non adhuc tonsæ I. 197. 25. Invitus nullus debet ordinari I. 124. 24. f. 183. 16. Paulinianus etsi per humilitate reluctans, ordinatus fuit. Diaconus ejus os obstruentibus, ne clamaret I. 106. 16. 18. IV. 25. 17. Agere se passus est ordinari SS. Gregor. Nazian. I. 91. 10. Hieronymus I. 117. 3. Ambrosius I. 113. 31. Chrysostomus I. 118. 7. Augustinus I. 125. 24. Paulinus I. 126. 26. Fulgentius I. 167. 34. Martinus I. 104. 10. Alii per humilitate fugientes Ordines inveniunt I. 322. 13. Monachus invito Abbate non Ordinandus I. 132. 3. f. 228. 13. Ordinatio Monachorum olim eorum auctoritate ab Abbate, & adiebat Episcopo I. 126. 6. Nemini debet Episcopus citò manus imponere III. 244. 47. Indiscussus, & inexaminiatus promoveri non debet III. 256. 14. Ordinandus, ejusque more debent esse bene cogniti Episcopo III. 99. 29. 30. f. 244. 27. V. Merces. Quot sint portæ, per quas intraret ad Ordines III. 38. 38. Non sunt conferendi Ordines illi, qui eoe petit ad vitandum forum laicalem IV. 290. 8. Baptizati in infirmitate ab Ordinibus excludendi. Idem de peregris baptizatis, & igitur III. 99. 16. 29. S. Augustinus noluit quemdam commendare Episcopo, ut eum ordinaret I. 124. 22. Ordines nulli conferendi sunt ex humano affectu, neque ad commendationem Potentium, vel aliorum III. 34. 29. 30. f. 36. 33. f. 91. 11. f. 16. 122.

Ordines quoad idem. Nullus ordinandus est, nisi qui sit utilis, vel necessarius Ecclesie III. 147. 34. IV. 108. 4. f. 199. 3. Signum Divine vocationis ad Ordines habere debet qui promovendus est III. 17. 31. f. 34. 29. 30. Unum ex his signis est, si a pueritia sit rebus ecclesiasticis inclinatus III. 105. 42. ad 45. f. 352. 1. f. 356. 10. Bonum est enim in Clericis hanc inclinationem inveniri III. 17. 31. f. 34. 29. 30. f. 364. 30. 33. IV. 290. 9. Ordinandi debent bonum testimonium habere à populo II. 238. 18. 19. III. 40. 44. ad 52. f. 115. 16. f. 156. 9. ad 20. f. 300. 31. In arbitrio Episcopi est de hac re consultare, vel non cum suo Clero, & Populo. S. Cyprianus modò id fecit, modò intermisit III. 40. 44. f. 156. 9. ad 23. Ordinandus debet esse subditus Episcopi Ordinantis, & quot modis quis fiat subditus I. 78. 14. Fit ratione domicilii, & beneficii II. 377. 13. Ratione baptismi I. 78. 12. fol. 168. 7. Alienum Clericum sine consensu

fui Episcopi nullus Ordinare potest: cum consensu potest I. 68. 14. f. 69. 17. 18. f. 74. 2. f. 102. 4. f. 145. 9. 10. f. 151. 27. f. 195. 17. ad 21. f. 237. 12. ad 16. f. 245. 1. f. 261. 24. f. 266. 5. f. 299. 28. 19. f. 307. 7. f. 375. 26. III. 147. 36. Laicus nili poterat à quolibet Episcopo præveniri, & ordinari I. 74. 1. 3. f. 102. 4. 5. fol. 110. 8. 20. f. 118. 6. f. 123. 21. 22. f. 147. 36. f. 155. 7. fol. 390. 31. Sic ordinati sunt Origenes I. 54. 15. 16. Clemens Alexand. I. 102. 4. Laicus Uzianus I. 78. 12. Paulinianus I. 108. 20. 26. SS. Martinus I. 102. 4. Hieronymus I. 103. 7. Paulinus I. 126. 26. Fulgentius I. 167. 3. Augustinus I. 103. 7. fol. 123. 21. Florianus Hispanensis I. 168. 7. Hi omnes III. 147. 36. Veticus potest fuit alienos laicos ordinare I. 75. 5. f. 102. 5. 3. Clerici quoque alieni non ordinati, qui non erant in Ecclesie Canone, poterant ab initio reliquos Ordines à quolibet alio Episcopo accipere I. 63. 16. f. 102. 4. Sic S. Martinus, & alii, in diversis locis diversæ ordines adepti sunt I. 301. 23. f. 336. 16. Quidam ordinatus lectus à Latinis, & ed reliquos Ordines apud Græcos I. 474. 33. Verè tamen qui incepti Ordines ab uno Episcopo accipere, non potest ceteros ab alio aliusque IV. 167. 13. fol. 300. 7. Alienum Clericum beneficium, Episcopus loci beneficii ordinare potest, servata forma Bullæ Innocentii 12. III. 171. 9. IV. 66. 12.

Ordines quoad Titulum, Tempus, & Locum. Quatuor sunt Tituli ad sacros Ordines suscipiendos I. 68. 14. III. 98. 27. f. 147. 35. IV. 25. 19. f. 42. 16. f. 198. 3. Titulus Patrimonii non erat antè Conc. Chalcedon. IV. 97. 4. Sine Titulo nec eui antiquitas aliqui ordinabatur I. 378. 35. III. 147. 35. Aliqui tamèn illi ordinati fuerunt IV. 81. 6. Archiepiscopus Florentinus quidem Clericos potest sine Titulo ordinare III. 95. 21. Titulus quantum fructificare debeat. V. Titulus. De Titulo Patrimonii V. Patrimonium. Qui habet beneficium, ordinari non potest de titulum patrimonii IV. 82. 7. Ordinatus ad Titulum patrimonii, sub mercede ipsius tituli debet Ecclesie servire III. 90. 9. f. 98. 17. f. 147. 36. Ad Titulum cujuslibet beneficii, tùm residentialis, tùm simplicis, potest Clericus ordinari I. 164. 32. Titulus paupertatis pro Regularibus dicebatur olim Titulus Monasterii IV. 42. 16. Titulus ad Ordinationem necessarius est IV. 24. 19. f. 281. 6. Penitenti est Titulus sufficiens pro Ordinibus suscipiendis IV. 288. 12. f. 291. 23. Extrà tempora cœnonica Ordines conferre non licet III. 595. 29. Olim nec etiam Papa conferrebat Ordines extra tempora à jure statuta I. 396. 6. f. 485. 21. Quidam fuit eodem die ad Diaconatum, Presbyteratum, & Episcopatum promotus III. 28. 14. Extrà propriam Diocesim nulli Episcopo fas est quemquam ordinare ex re I. 109. 21. In Cypro tamèn alim ferebat oppositum, ordinando in aliena Diocesi, & alienis Clericis, sub spè mutuarii habitationis I. 105. 16. ad 20. Ordinati extra patriam, Origenes Cæsariæ I. 51. 11. f. 55. 15. f. 101. 4. Clemens Atheniensis Alexandrie I. 45. 28. Paulinianus Eleutheropoli I. 108. 21. SS. Hieronymus Antiochie I. 117. 3. Augustinus Hippone I. 103. 7. f. 122. 17. 21. Paulinus Barcinonæ I. 126. 26. Venantius Fortunatus Pictavi I. 261. 22. Alipius Mediolani I. 226. 26. Beneficiatus tenetur quam primum Ordines, à suo beneficio requiritos, suscipere IV. 103. 20. f. 106. 19. Udd d

Ordines quodam variis res. Minor 25. annis non promoveatur ad presbyteratum IV. 91. 2. Paulinianus agens 30. annum, dicitur quod ordinatus fuit adolescentulus I. 109. 21. f. 111. 26. Ordinarus debet habere ab Ordinato Placiam, seu literas testimoniales ordinis lulcepi I. 266. 7. II. 198. 3. ad 9. Ordinare plures, vel pauciores, Episcopo licitum est pro suo iudicio, & arbitrio III. 279. 26. Videtur quod antiquitus Episcopi registram non servarent eorum, quos ordinabant IV. 290. 9. Aliubi quandoque taxatus fuit numerus Ordinandum, ob proventus ab Ecclesia percipiendos I. 81. 22. III. 91. 12. ad 14. Contradictories dicunt, idem fuisse olim Ordines, & beneficia fulcipere I. 53. 11. f. 78. 13. f. 108. 19. f. 125. 23. f. 146. 11. f. 149. 22. f. 185. 21. f. 250. 19. f. 258. 12. f. 266. 6. f. 300. 29. II. 198. 2. III. 40. 44. f. 147. 36. fol. 339. 16. IV. 97. 4. f. 118. 3. f. 130. 4. Et interdum ita erat III. 28. 13. Sed generaliter non erat idem Ordines, ac sponsualis, vel beneficia adipisci III. 98. 27. fol. 247. 35. f. 149. 41. f. 287. 35. 36. f. 389. 30. IV. 15. 16. 17. f. 33. 18. f. 280. 1. ad 18. f. 304. 18. In laicis ordinati continentiam servare debent III. 359. 17. 19. Nec Papa posset cunctis generaliter Diaconis, & Presbyteris nuptias permittere III. 321. 36. Uxoratus ordinari non potest, nisi uxor castitatem in Monasterio proficiatur III. 359. 17. 19. Uxorati ordinati sunt S. Paulinus Nolanus I. 127. 29. S. Ennodius Ticinen. I. 157. 9. 10. Constantinus invasor imperii, timens mortem filii inferendam, se fecit ordinari Presbyterum, est irritum consilio III. 332. 2. Illegitimi filii dispensatione ordinandi non sunt I. 319. 32. Neque criminosi, nisi iam sunt correcti II. 767. 18. Bigamus dispensatus ad Ordinem à S. Martino PP. I. 111. 315. 44. Ordinari ab hæreticis an possent promissionem lulcipiendi fieri in ordinandis suis I. 133. 6. f. 246. 4. Cum promotis à Phasio Formosus PP. dispensavit III. 315. 44. Papa ordinare potest alienum Clericum, etiam invito suo Episcopo. I. 375. 26. S. Gregorius ordinavit Clericum provincie Iaurie III. 216. 26. An, & quando debeat aliquem ordinari manibus ipsius Papæ I. 390. 6. ad 14. Qui à Papâ incipit ordinari, non potest reliquos Ordines ab alio Episcopo fulcipere I. 374. 24. Indigni, & criminibus involui, ordinandi non sunt II. 271. Digni esse debent Ordinandi II. 273. 7. III. 61. 35. f. 144. 27. Licitum est Ordines dare, cui fas beneficia conferre I. 269. 15. Nam sequela Ordinis est beneficii adeptio I. 195. 17. f. 308. 11. Inter Levitas erat distinetum odium à beneficio III. 33. 26. Nec plena paritas currit inter Ordinem, & beneficium III. 156. 10. IV. 199. 5.

Ordinare interdum significat beneficium præbere I. 194. 13. f. 267. 9. III. 91. 10. f. 144. 28. f. 156. 8. fol. 352. 1. f. 365. 30. Vel instituire I. 306. 6. Vel consecrare I. 307. 10. f. 377. 32. Ordinare monasterium, idest præficere illi Abbate III. 140. 18. Ordinare Regnum, idest Regem illi præficere I. 175. 17. Ordinare idest eligere, vel deputare aliquem ad aliquid, quod dicitur etiam de laicis II. 245. 9. fol. 289. 13. f. 304. 11. f. 307. 8. III. 152. 1.

Ordo in rebus observandus est, ut rectè procedatur III. 3. 1. Ordo in charitatis operibus exercendis

est servandus, & qualis III. 46. 1. 2. 3.

Ordo Romanus, liber antiquus, octavo seculo compositus II. 199. 9.

Origenes Adamantius quis, & quantus homo fuerit. De illius integritate fidei ambiguum est iudicium. Plures eum defendunt. Alii eum damnant. Ordinatus est presbyter apud Cæsaream. Æthiopis stuprum pati exhorruit. Se ipsum emavit. Laicus erat quando ordinatus est. Nulli Ecclesie fuit affixus. Obiit Tyri, & plura alia de eo I. 51. 8. ad 16. f. 195. 18. III. 150. 42. IV. 323. 19. 20. Ejus libri abominati fuerunt, eo quod prava dogmata continerent III. 520. 6. Ideoque à Papâ, & à pluribus Conciliis eorum lectio fuit inhibita III. 522. 8. fol. 516. 15. fol. 520. 22. 23.

Oriander. Si quis impetrat beneficium, non facta mentione diocesis, ex qua est oriundus; gratia est subreptitia: Papa enim intendit cuique providere in patria sua. II. 134. 2. f. 140. 19. Oriundis potius quam extraneis beneficia danda sunt II. 134. 2. 3. 5. III. 241. 18. V. Indigena Quinam in Regno Neapolis intelligatur pro oriundis II. 364. 26. 27. f. 377. 14. 15. In quo differant originarii ab oriundis II. 374. 6. III. 111. 4. Ratione originis tam propriæ, quam paternæ, si quis indigena alienus loci II. 377. 14.

Orosius Pontus presbyter Tarraconen. discipulus S. Angustini, refutavit Pelagium, & Cælestium hæreticos: Accusatus ad Concilium Diospolitannum, & Carthaginense, Pelagium, & alia de eo III. 333. 3. ad 9.

Ostas Cardabensis Legatus Papæ in Concilio Sardientis canones proponebat II. 64. 33.

Oswinudus Drengotus Normannus adit Apuliam II. 391. 13. 16.

Oswaldus Rex Anglie Interpretis officio fungitur prædicatorem Evangelii III. 178. 27. f. 409. 33.

Oswaldus translatus à Vorcestrensi Ecclesia ad Eboracensem I. 60. 30. Simili dicitur tenuit Episcopatus IV. 132. 10. 14. f. 122. 10.

Oteramus Viennensis scultus, & Romam vocatus à Jo. PP. 8. quia carceri incluserat Episcopum Genevensen, & alium illi Ecclesie insulerat, aliaque fecerat I. 314. 29. & seq. f. 326. 26.

Otto 1. Imper. ob res præclarè gestas cognominatus Magnus II. 339. 7. Liberavit Ecclesiam Romanam de manu Alberici I. 563. 14. Nominabat ad Episcopatus quosdam II. 251. 23. Revoit Abbatiam dare laico potenti, est ejus adiutorio indigere II. 72. 16. Vocat Joannem 12. Papam Universalem III. 219. 33. Edidit diploma favore Sedis Apostolicæ II. 397. 18. In quo specificat Ducentum Romanum, Exarchatum Ravennæ &c. I. 324. 20. Confirmat in eo Donationes Pipini, & Caroli M. II. 332. 4. ad 7. Et pollicetur urbes, ac provincias sub spe illas expugnandas de manibus invasorum II. 335. 47. f. 345. 20. Hoc diploma confirmatum fuit à Rodulfo Imper. II. 344. 12. Regnum Neapolis invasit, ut propularet injurias, à Grecis acceptas II. 346. 22. f. 395. 24. Ingenti prælio Saracenos attrivit II. 397. 28. An habuerit privilegium designandi Papam, vel ejus electioni assentiendi II. 244. 6. III. 504. 26. Usum hunc assensum interponendi

RERUM, & VERBORUM.

- nendi dimisit III. 494. 6. fol. 502. 21. 26.
- Ordo 2. Imper.** Theophanis uxorem habuit I. 339. 26. Cancellarius ejus fuit Episcopus Papien. qui pfectus factus est Papa I. 321. 11. Nominatus ad Episcopatum III. 251. 23. Invitatus ab incolis Regni Neapolis contra Græcos, & Saracenos, pugnat in Calabria, vix vitam evadens I. 321. 10. II. 346. 22. f. 395. 24. Lotharingum dat Carolo Francoorum Regi III. 145. 24. Alia da eo III. 509. 22. f. 506. 30. Praelio attrivit Saracenos II. 395. 28.
- Ordo 3. Imper.** Antipapam depellit. Crescentium Romanum factiosum infestantem, ultimo supplicio afficit I. 322. 12. fuit discipulus Silvestri PP. 2. I. 323. 16. Praelio pfectus Saracenos II. 397. 28. Nominat ad Episcopatum II. 251. 23. Electioni cujusdam Episcopi assensum præbet II. 506. 30.
- Ordo 4. Imper.** edit diploma favore Sedis Apostolicæ, exprimens plures terras &c. II. 340. 9. Quod confirmatur per procuratorem à Rodolpho 1. Imper. II. 342. 15. Volebat præficere Ecclesiam Colonia. Episcopum Cameracen. inficium lingue loci, destitit verbis, & curi III. 410. 34. Dimittit abusum sibi usurpandis spolia Clericorum III. 463. 10. Et assensum præbendi electionibus Praelium III. 506. 30. f. 508. 33.
- Ordo ex aulico Henrici 3. Imper.** fit Episcopus Bambergensis III. 364. 29. Consecratur à Pæleiali Papa 2. I. 397. 11.
- Ordo Brasavensis** maritus Joannis 1. Regine Neapolis II. 436. 16.
- Ordo** missus ad propagandum fidem in Pomerania III. 177. 26.
- Ordo** Prepositus Spirensis nomine Rodulphi 2. Imper. ratificat quæ idem Imperator sponderat favore Sedis Apostolicæ III. 342. 14. 15.
- Osirynches** Urbs plena Civibus Monachis, & perfectis I. 7. 21.
- Ovidius Romanus** Episcopus Bracarensis I. 45. 28.
- Ovetense** Concilium, & Ovetensis Sedes: cur hæc Urbs dicta fuerit civitas Episcoporum I. 334. 9. ad 12.

P

- P****Acianus** Barcinonensis habuit uxorem III. 359. 18. Etiam ad extranea loca mittebat elemosinas I. 21. 10.
- Pactum.** Pacta sunt quid facti, quæ probanda sunt, non supponenda, debentque esse nuda, verbo, vel alio signo externo declarata IV. 252. 2. f. 228. 9. 10. Allegans pactum est in sua possessione manutentendus II. 490. 2. Pacta dant legem negotiis III. 488. 28. IV. 86. 12. Obligant pacificantes in conscientia II. 168. 25. Et multo magis si sine juramento vallata II. 171. 33. Quodlibet pactum observandum est III. 281. 31. IV. 225. 1. Et detestabilis est qui eadem non observat IV. 225. 2. Frederico 3. Imperatori depositum fuit obiectum, quod pacta jurata violasset II. 485. 20. Etiam Infideles observant pacta II. 193. 20. fol. 294. 26. f. 343. 13. f. 362. 21. 23. f. 456. 4. fol. 486. 22. 23. Papa quoque ad illa observanda tenetur II. 169. 27. 29. f. 294. 26. f. 486. 23. f. 490. 2. III. 323. 40. Te-

- men declarare potest, aliquo pacto esse illicita, & non observanda II. 486. 22. Iniquum est dicere, quod Princeps ad pacta servanda non tenetur II. 186. 21. ad 24. Qualiter se res habuerit cum Francis r. Rex Francie, & Carolus Claudes Rex Neapolis pacta quondam non observavit II. 486. 22.
- Pagoni,** & Infideles suis Sacerdotibus stipendia præbebant I. 12. 23. Suscipientes fidem Moyfi habebantur pro indigena inter Judæos II. 378. 11.
- Palatinus Rhemi Comes** vacante Imperio præsentat Clericos, præficiendos beneficiis jurisprætonatus Imperatoris II. 310. 22. Memoratur Cardinalis ex Palatinis Rheni IV. 137. 25.
- Palladius** Galata defendit Origenem I. 51. 8. Ex Helenopoli fit Episcopus Asponum I. 282. 5.
- Palladius** missus ad propagandum fidem in Scotia III. 177. 26.
- Pallavicinus** Cardinalis loquitur de immunitate benefic. simplicium à debito residentia IV. 76. 10. ad 13. f. 347. 25. Et de residentie obligatione in Curia IV. 203. 18. 19. f. 230. 15.
- Pallium Archiepiscopale** plenitudinem significat Pontificalis officii I. 412. 20. Illud Papa dat Patriarchæ I. 474. 34. III. 216. 26. 27. Potest illud etiam Episcopis dare III. 372. 2. f. 416. 26. 27. f. 418. 3. In concessione Pallii exigit juramentum I. 411. 15. Archiepiscopus non potest uti Pallio sui Antecessoris I. 373. 19. Nil pro concessione Pallii exigendum II. 202. 14. f. 210. 5. 6. 7. S. Anselmus munuscula quondam Papa misit, accipiens Pallii occasione II. 203. 16. Archiepiscopi Danie in eo recipiendo quondam pecuniam Papa solvebant, quem nuntius Joann. 20. sollicit II. 203. 18. III. 454. 28. S. Gregorius mittit Pallium Patriarchæ Alexandrie III. 216. 26. 27. Hic Patriarcha volebat Pallium D. Marci de collo Antecessoris defuncti sumere, & sibi imponere III. 354. 6. Præmonitionis Romanus missus à Papa cum Pallio Gradum, ut consecraretur à Patriarcha I. 181. 7. Innocentius 2. misit Archiepiscopum Patremem Patriarchæ Constantinopolis pro Pallio accipiendo, etsi posset illud ex se illi conferre, I. 137. 17. Papa concessit Pallium Archiepiscopo Patriarchæ Hierosolymitani memoratur I. 412. 20. Alius Papa mittens Pallium Regi Britannie pro Episcopo Doleni III. 378. 5. Anselmus, à Papa depositus à Sede Constantinopolis, Pallium Imperatori tradidit, & abivit I. 173. 23. S. Odilo recusans accipere Archiepiscopatum Rotomagen. Pallium sibi missum, pro successore custodivit I. 340. 28.
- Pandalphus** Capum Principis adiutor Apulis ad pellendos Græcos II. 316. 8. f. 321. 16. 17. f. 328. 32. Erigit Neapolim Sergio Duci II. 317. 9.
- Pandalphus** Capum Principis se profecturum subditum Papa II. 354. 40.
- Pandalphus Officiarius** Lateranensis, loquitur de Papa, vocante Normannos contra Græcos Apulis II. 318. 13.
- Panormus.** D. Gregorius mandat Panormitanis, ut mittant Romam aliquos, qui eligant eorum Antifistem II. 258. 5. Panormi urbs, Metropolis est Regni Sicilia II. 315. 4. Expugnatur à Bellisario II. 326. 34. Expugnatur à Roberto Guiscard, & Normannis II. 395. 22. Panormi inciperat Vespem ficul

Sicula II. 443. 4. Panormitanus Archiepiscopus olim habebat consecrationes trium Episcoporum II. 409. 23. Panormitani an habeant privilegium exclusivum extraneoꝝ à beneficiis I. 528. 22. II. 71. 11. f. 118. 8.

Paphlagon Episcopus refutatus à Nicomediensibus I. 137. 18. III. 264. 31.

Pantaleon Justinianus Patriarcha Constantinopolis, quæ urbs ejus tempore recuperatur à Latinis I. 474. 35.

Papa quoad ejus dignitatem. Papa est Christi Vicarius I. 219. 37. f. 327. 29. f. 515. 6. f. 546. 3. fol. 548. 9. f. 565. 20. II. 12. 26. f. 48. 27. f. 495. 16. III. 211. 14. f. 297. 22. 23. f. 300. 28. 31. fol. 303. 35. f. 309. 5. Cum quo facit unum tribunal I. 328. 29. III. 296. 19. f. 309. 5. Est Caput Ecclesie, sub quo omnes Ecclesie unam faciunt Ecclesiam I. 26. 23. II. 209. 3. f. 23. 2. 5. III. 211. 14. f. 296. 20. f. 302. 33. 35. At alio modo Christus, alio modo Papa est Caput Ecclesie III. 290. 8. f. 293. 17. Idem est successores S. Petri III. 300. 28. 30. f. 302. 34. 35. Dicitur autem interdum ejus Vicarius, et si minus propriè II. 291. 18. f. 318. 13. f. 331. 44. f. 337. 1. 2. 3. III. 219. 32. 33. fol. f. 221. 38. f. 222. 44. f. 378. 4. f. 497. 12. Sicut Archiepiscopus Mediolani interdum dictus fuit Vicarius S. Ambrosii III. 349. 39. An Papatus fuerit annexus Episcopatu Romano à Christo, vel à D. Petro I. 517. 11. Papa vicem Dei gerit in terris III. 297. 23. Est veluti Deus terrenus, & in quo sensu III. 298. 23. f. 309. 5. 6. Est Petrus in potestate III. 298. 23. fol. 309. 5. Papæ actiones non sunt contemnendæ, sed venerandæ I. 397. 9. Si Papa contemneretur, in eo contemneretur D. Petrus, & alii Sancti, atque tota simul Christianitas II. 291. 18. f. 460. 15. III. 378. 4. f. 497. 12. Quod si fortè in aliquo Papa deficiant merita propria, sufficiunt quæ à D. Petro, suæque à dignitate obtinet I. 410. 15. III. 309. 4. Vel si ipse quod personam demeretur, tamen Sedes ejus non demeretur I. 351. 27. III. 402. 4. 9. **V. Excessus.** Papa est super omnes, nec ullum in terris superiorem agnoscit III. 308. 3. fol. 326. 48. Neque ulli, nisi Deo rationem reddere tenetur suorum operum, ex privilegio sue dignitatis II. 192. 17. Quis se Pontificum iudicem constituit, scripsit Stephanus 6. Basilio Imper. III. 229. 54. f. 280. 29. 30. Papæ privilegiis detrachere non est fas, sine periculo hæresis: Et qui id tentat, totius Christianitatis interitum machinatur II. 47. 24. 26. 28. Privilegiorum sue sedis iudex est solus Papa III. 325. 45. Mori malebat S. Gregorius, quem pati Ecclesie sue jura perire III. 204. 49. Quiddam simile innotuit III. 319. 31. **Quod** quilibet Episcopus in suis Diocesi sit Papa: & quod in Ecclesia sit fas esse plures Papas, est error in fide III. 326. 48. Sicut est unus Deus, unus Mediator, unus mundus, unus sol; sic & unus est Papa orbis rector III. 221. 3. 8. 41. 42. fol. 247. 36. Est simul Episcopus Romæ, Archiepiscopus Romani districtus, Patriarcha Occidentis, & Papa totius mundi I. 81. 20. f. 85. 31. fol. 197. 24. f. 376. 6. II.

208. 1. III. 211. 14. fol. 226. 47. Omnes Episcopi olim denominabantur titulo Papæ I. 153. 34. fol. 214. 1. III. 195. 30. f. 212. 16. Et Episcopus quoque dicebatur summus Sacerdos I. 145. 7. II. 177. 10. fol. 250. 22. III. 213. 18. Vel Summus Pontifex II. 250. 22. III. 168. 2. Quidam Archimandrita dicitur est Papa III. 212. 16. Demost. Gregorius 7. Papæ titulum soli Romano Præfuli reservavit I. 225. 1. Aliqui Papæ cum Pontificatu simul tenuerant alias Ecclesias III. 188. 11. IV. 322. 9.

Papa quoad ejus Primatum, & necessariam communionem cum eo. Papa est Episcopus Universalis Ecclesie I. 81. 20. f. 85. 31. f. 182. 12. f. 217. 29. f. 275. 27. f. 539. 28. f. 546. 3. f. 565. 20. II. 57. 17. f. 216. 29. III. 212. 16. 18. f. 218. 30. ad 48. V. **Universalis.** Est Præsul totius Orbis III. 226. 46. f. 308. 3. Pastor, & Archipastor Ecclesie III. 222. 39. 42. Pater Patrum II. 221. 36. fol. 322. 39. 42. Orbis Doctor, & Magister III. 303. 35. fol. 309. 5. Princeps Principum, & Dominus Dominantium, Vastor Regum, Christianarum Monarcha, Ecclesie Primas, Princeps Pastorum III. 309. 5. Patriarcha orbis terræ III. 222. 40. Prælati, Princeps, & Patriarcha Patriarcharum III. 211. 14. f. 222. 39. fol. 297. 22. Et alia ejus epitheta II. 287. 8. 9. IV. 210. 2. Representat in se Patres antiquæ legis, etque Princeps Episcoporum, & Pastor, ædum ovium, sed & Pastorum I. 229. 31. III. 224. 43. fol. 309. 5. Est Episcopus Episcoporum, & Pastor Pastorum, ac Ordinarius Ordinarium I. 376. 30. f. 430. 31. f. 501. 11. 12. II. 89. 15. f. 209. 3. f. 287. 8. 9. f. 295. 15. III. 185. 6. f. 220. 34. fol. 222. 39. 40. Tamen se vocat servum servorum Dei II. 209. 9. Primatus ejus, & potestas non ab omnibus, sed à Deo institutus fuit I. 500. 9. f. 539. 30. II. 494. 13. III. 198. 37. f. 222. 48. f. 210. 12. f. 214. 21. f. 229. 55. 57. f. 222. 26. 27. 28. f. 291. 9. ad 14. f. 295. 19. 21. f. 300. 29. f. 302. 34. 35. IV. 67. 14. Nec est Primatus solius honoris, sed etiam jurisdictionis I. 500. 10. Et hæreticum est dicere, Papam non habere Primatum universali Ecclesie III. 225. 45. Cum Papa communicare necessarium, eique obedire est I. 166. 11. f. 198. 5. f. 358. 11. f. 41. 36. 37. III. 226. 47. Sic & ei habere est de necessitate salutis III. 65. 3. f. 211. 31. f. 293. 14. fol. 297. 22. 26. Persona Papæ est necessaria in Ecclesia Dei, quam totam continet in unitate, & decore I. 77. 11. f. 112. 3. Etque utilis etiam juribus, & negotiis Principum, & Regum I. 345. 8. III. 318. 30. Qui dum Papam honorant, in eo præsequebantur honore Christum III. 296. 20. Mandata Papæ transgredi fas non est: debent tamen esse possibilis, & discretæ IV. 289. 8. 9. Alia V. **Romana Ecclesia.**

Papæ quoad ejus electionem. Pro electione Papæ variæ editæ sunt decreta I. 156. 7. II. 89. 15. 16. Potestatem eligendi Papam Nicolaus Papa 2. Cardinalibus dedit IV. 50. 4. An unquam data fuerit Imperatori potestas eligendi Papam II. 244. 6. Missi Imperiales olim electioni ejus assistebant, & cur III. 501. 39. ad 28. Novus Papa mittitur Legatos Imperatori ad conficiendam amicitiam III. 502. 21. Assensus Imperatoris non est necessarius

EX

R E R U M, & V E R B O R U M.

expectandus ad electionem Papam III. 504. 26. 27. Antiqui Cæsares consensum dabant electo, pecuniam ab eo exigentes: quæ res deinde cessavit II. 205. 24. f. 209. 5. III. 494. 6. f. 497. 12. f. 501. 20. 21. f. 503. 24. 25. Aliqui Papæ iociter se fuerunt consanguinei I. 202. 37. Quot uique nunc fuerint Papæ, unde I. et quibus ordinibus I. 376. 29. Ex cunctis nationibus aliqui fuerunt Papæ: & quilibet ad Papatum potest aspirare I. 222. 45. f. 376. 29. Usque ad Julium I. fuerant 12. Papæ extranei ab Ecclesia Romana III. 31. 20. Ex 247. Papæ, qui uique nunc fuerunt, 20. ð Regno Neapolis prodierunt II. 468. 12. Hadelbertus Hamburgensis recusavit accipere Papatum, & Gregorius 6. illi renuntiavit I. 369. 5. Ac Celestinus 5. IV. 336. 21. Et si Romani Ecclesia viris dignis abundet; tamen interdum extraneos ad Papatum extulit I. 97. 25. fol. 358. 8. 14. f. 372. 16. II. 120. 1. Extranei à Collegio Cardinalium possunt esse Papæ II. 89. 15. ad 19. f. 125. 18. III. 117. 22. f. 145. 31. 33. Fabula Papissæ I. 280. 8. 9. III. 134. 8. Si Papatus obtingere potest extraneo; multo magis alia beneficiis I. 46. 29. f. 150. 15. f. 179. 1. f. 182. 11. f. 235. 3. f. 192. ad 14. & 35. f. 324. 8. f. 360. 7. f. 365. 33. f. 410. 14. An Papa possit sibi deligere successorem II. 235. 12. III. 345. 31. ad 34. Concilium abrogavit legem Odnacria, vetanem, ne quis eligeretur Papa sine suo assensu I. 143. 1. II. 274. 9. Papa in ejus auspiciatione spondet Ecclesie juratu III. 495. 8. In eo, qui promouetur ad Papatum, five in Papa 34. dotes D. Bernardus desiderat III. 39. 41.

Papa quoddam ejus potestatem, & jurisdictionem. Totus mundus est Papæ Diocesis, & Territorium I. 328. 19. f. 430. 31. f. 501. 13. 16. II. 218. 29. f. 286. 8. III. 222. 39. ad 45. f. 449. 19. f. 469. 27. Hoc quo nullus Catholicorum negat II. 495. 15. 16. Potestas ejus I. 215. rebus ecclesiasticis est Monarchica II. 260. 9. f. 264. 21. f. 523. 26. III. 185. 6. f. 291. 9. fol. 293. 13. 14. f. 295. 17. f. 198. 24. fol. 326. 48. V. Ecclesia. Idem illi oculus legem ponere debet I. 353. 34. Nec restringibilis, vel subdiciabilis est ejus potestas, quia à Deo est, non ab hominibus II. 47. 24. 26. f. 173. 35. f. 294. 25. 26. f. 494. 13. f. 523. 23. III. 68. 9. f. 192. 10. 14. 15. f. 296. 19. Nec seculi potest, ut sit de potestate seculari III. 193. 26. Habetque plenitudinem potestatis: Non tamen inuercundam, & effrenam II. 168. 26. Quamuisqueque sit extrodas. V. *Canones.* V. *Dispensatio.* V. *Lex.* V. *Plenitudo potestatis.* Esmque habet ubique ut in sua Sede Romana III. 297. 22. Cui oisi datur summa potestas, tot erunt schismatici, quot Sacerdotes III. 295. 17. Hinc ejus potestas in omnibus iuribus salua intelligitur I. 467. 9. 10. f. 483. 17. f. 504. 20. II. 152. 13. fol. 156. 25. III. 110. 4. f. 261. 24. f. 264. 30. f. 285. 40. f. 322. 38. 39. Et Papa dnas alicui potestatem quoddam aliud, semper majorem apud se retinet I. 80. 20. f. 328. 30. fol. 501. 11. 16. f. 506. 28. II. 152. 13. f. 170. 30. fol. 206. 26. f. 295. 29. III. 263. 28. 29. f. 322. 39. fol. 420. 8.

Papa idem quoddam ejus potestatem. Ad Papam spectant res sacre, ad Imperatorem profane III. 261. 22. fol. 281. 29. Tamen Papa præter spiritualis, habet etiam ubique quoddam temporalis tantam potestatem,

quanta est illi necessaria ad ordinandas res Ecclesie I. 328. 29. f. 563. 15. f. 565. 21. III. 274. 13. f. 291. 9. fol. 297. 22. Regis, & Imperium ex causis de gente ad gentem transferre potest I. 563. 13. 15. Et legitime nothos, ut sint Reges, vel Episcopi I. 328. 31. 32. II. 451. 27. 28. Nobilitare, & illustres facere III. 211. 15. An dare possit ubique litteras naturalitatis pro beneficiis I. 317. 28. V. *Naturalitatis litteræ.* Papa vivens omnia potest, quæ poterunt ejus Antecessores I. 329. 32. f. 362. 21. 22. II. 47. 25. III. 322. 38. f. 327. 51. f. 525. 15. Papa ligare non potest suos Successores IV. 67. 14. Successores tamen servare debent pacta Antecessorum II. 486. 23. Papa seipsum ligare non potest, quia auctoritatem habet à Deo, non ab hominibus IV. 67. 14. Pacta oihominibus, & promissiones à se initas tenetur observare II. 169. 27. 29. f. 294. 26. fol. 486. 23. 24. f. 490. 2. III. 323. 40. V. *Pactum.* An possit resistere à Concordatis II. 21. 11. f. 170. 29. 30. f. 294. 26. V. *Concordata.* Et privilegia concessa revocare an valeat II. 170. 30. III. 261. 24. IV. 147. 19. Vel iis non obstatibus dispensare II. 155. 24. Consuetudinem centenariam, & immemorabilem solus Papa tollere potest IV. 147. 19. Papa non debet esse inferioris conditionis quam sint alii I. 197. 24. f. 248. 10. f. 350. 19. f. 371. 14. fol. 375. 27. II. 214. 19. f. 221. 2. f. 346. 23. III. 468. 24. f. 520. 6. Nec quam esse Pontifex Hebræorum II. 224. 12. III. 36. 34. f. 481. 11. Non tamen facere debet per præpotentiam, quæ agenda non sicut III. 288. 2. IV. 112. 7. Nec omnia per arbitrio facere, quæ potest II. 267. 27. Uti enim debet clave discretione, quia non omnia expediunt III. 288. 3. f. 318. 28. 29. f. 323. 39. 40. Clave potestatis, & clave scientium utitur III. 529. 30. V. *Clavis.* Com omnibus jubere possit; interdum tamen abstinet à voce jurisdictionis III. 207. 36. Si Papa non haberet potestatem, quæ utitur, uique ab initio Reges, Episcopi &c. non in eam consensissent, sed resistissent illi II. 266. 25. f. 285. 4. Non minora est suprema potestas Papæ in quolibet loco quoddam spiritus, quam sit ibi suprema potestas Principis laici quoddam seculari II. 494. 13. Nullus est nunc principatus laicus in mundo, quo prior non emerisset potestas Papæ II. 404. 13. In quo sensu aliqui Catholici resistunt interdum Pontificis potestati III. 293. 13.

Papa quoddam Jura, Canones, & Concilia. Jus canoniconum habet suam auctoritatem à Papa I. 81. 20. fol. 207. 7. f. 467. 9. II. 156. 15. f. 172. 35. IV. 126. 26. Quod tamen sic approbat, ut non se illi concessit subiectus III. 322. 39. 41. Directivè profertur Canonum observantiam II. 360. 16. III. 308. 3. 4. fol. 322. 39. 41. In iis, quæ sunt juri divini, vel naturalis, an dispensare valeat V. *Dispensatio.* V. *Plenitudo potestatis.* Sine Papæ auctoritate Concilium generale congregari non potest I. 196. 20. II. 57. 18. 10. f. 65. 23. III. 197. 34. 35. fol. 217. 28. f. 525. 13. Pape est præferbere ea, quæ in Concilio generali agenda sunt II. 56. 17. A Concilio generali appellatur ad Papam, ejus est idem Concilium confirmare III. 525. 13. In Conciliis præservata intelligitur ejus auctoritas V. *Papa quoddam ejus potestatem.* Depositione à Concilio Papæ redintegrare

E c c c

tegrare

tegrare potest Il. 190. 12. Aliqui Papæ interdum sua gesta confirmari fecerunt in Conciliis l. 279. 6. fol. 324. 7. Papa in omni humano jure dispensare potest, & canones temperare l. 286. 23. f. 329. 32. Ill. 217. 27. fol. 325. 45. ad 53. IV. 112. 7. 8. 9. Etiam sine causæ cognitione Il. 156. 25. V. Canonum. V. *Dispensatio*. V. *Jus*. Nam continet omnia jura in serinio pectoris sui Ill. 319. 32. 33. fol. 322. 38. f. 325. 45. ad 53. fol. 468. 24. IV. 341. 7. An peccet dispensando sine causâ Il. 191. 16. Ill. 324. 42. 43. At si adest causâ, nedum potest, sed etiam interdum bonum est, ut dispense Il. 318. 28. ad 30. f. 324. 43. Papæ leges, & sanctiones venerationi habendæ sunt, ac si eas D. Petrus edidisset l. 410. 15. Ill. 57. 17. Obligant statim ac sunt Romæ publicæ, etiam si non sint acceptatæ Il. 61. 26. 31. f. 519. 17. f. 522. 32. ad 26. Sed si non observentur, Papa conuincit, non obligat Il. 62. 30. 31. Leges nouas, & antiquas mutare potest Papa, etiam independentè ab Ecclesia Il. 259. 8. ad 30. Ill. 274. 10. ad 25. IV. 112. 7. In qua sensu aliqui Papæ dicant, se non posse canones solvere Il. 266. 26. 27. Legibus Papæ dari non potest de non ulu Il. 522. 24. 26. Malè dicunt aliqui, quod ultrâ montes vim obo habent Ill. 532. 23.

Papa quoad Episcopos. Papa est omnibus Episcopis, & Patriarchis superior l. 248. 10. f. 250. 19. f. 327. 29. f. 414. 26. 27. Il. 209. 3. Ipeque dicitur Ordinarius Ordinarium, & Patriarcha Patriarcharum. V. *Papa quoad ejus Primatum*. Solus Papa deponit Episcopos Ill. 197. 34. V. *Depositi*. Io Patriarchas pluries exercuit jurisdictionem Il. 285. 5. Ill. 116. 14. 16. f. 189. 16. 17. f. 192. 24. fol. 200. 42. f. 207. 3. f. 212. 15. f. 215. 22. f. 217. 28. fol. 225. 45. Antiquum vices, & consensum aliquando supplet l. 187. 30. f. 188. 23. 24. 29. f. 440. 6. f. 450. 38. Il. 141. 24. f. 286. 6. f. 302. 33. Et licet interdum aliquid agendo utatur jure suo; tamen præseruare solet Ecclesiarum, & Præfultum jura l. 396. 8. ad 11. Præstat enim, quod Papa honoret Episcopos l. 187. 30. f. 17. f. 295. 30. fol. 323. 40. Et eos confirmet, oon deprimat l. 537. 24. Il. 168. 26. 27. f. 296. 30. Et interdum abstante etiam ab iis, quæ possit de plenitudine potestatis, ut honoret Episcopos l. 137. 17. f. 377. 30. 35. f. 396. 8. 9. f. 440. 5. f. 502. 15. 17. Il. 150. 6. fol. 168. 25. 26. Ill. 298. 24. f. 323. 40. Episcopi propriis manibus Papæ consecrati, & quid circa hoc agendum l. 180. 4. f. 313. 28. f. 390. 28. 29. fol. 395. 6. ad 13. f. 424. 15. f. 468. 13. fol. 474. 34. Sine Papæ auctoritate nullus consecrandus est Episcopus l. 336. 7. f. 435. 46. Nec Episcopus à sua Ecclesia suscipiendus est sine literis Papæ Il. 198. 5. Omnes Episcopatus inhiunt Romanus Papa l. 30. 32. f. 80. 19. f. 220. 38. f. 367. 1. f. 500. 9. f. 503. 28. f. 539. 30. Il. 283. 1. 3. 6. f. 293. 22. f. 524. 8. Ill. 177. 26. f. 61. 25. 28. 29. f. 323. 39. Etiam antiqui Papæ conferbant, vel poterant couferre Episcopatus in cunctis regionibus, & cur interdum id poa facerent Il. 235. 10. f. 256. 1. 2. f. 285. 5. 6. De Episcopatibus disponere, est de regalibus Papæ Il. 486. 22. Papa habet plenitudinem potestatis, Episcopi verò vocati sunt io partem sollicitudi-

nis. V. *Plenitudo potestatis*. Et Papa se habet ut Rex in Regno; Episcopi verò ut Judices in singulis ciuitatibus Ill. 297. 22. f. 328. 53. Papæ solebant habere Vicarium in Oriente l. 486. 25. Il. 285. 5. Ecclesiastica Jurisdictio in Episcopos, & Præfules Ecclesiarum, tota profuit à Pontifice l. 220. 38. f. 390. 7. V. *Jurisdictio*.

Papa quoad beneficia. & *bona Ecclesiastica*. Papa est supremus administrator bonorum Ecclesiæ l. 14. 27. fol. 26. 21. 24. fol. 219. 37. fol. 388. 24. fol. 515. 6. f. 562. 10. f. 566. 23. Il. 47. 23. fol. 149. 5. fol. 206. 26. f. 209. 3. f. 218. 29. f. 465. 4. Ill. 66. 4. f. 314. 18. f. 492. 3. Administrator inquam, non dominus Il. 149. 5. Ill. 289. 3. f. 209. 7. ad 11. fol. 449. 19. Ill. 67. 8. 10. Etiam Papæ primorum temporum elemosynis fovebant extraneos, illaque ad eos mittebant l. 21. 9. 13. f. 35. 1. 6. In pensionibus imponendis summa est ejus potestas Il. 191. 15. 16. Reditus ecclesiasticos ex causa potest profanis etiam ulibus applicare Il. 168. 24. Alia V. *Bona Ecclesiæ*. Papatus est beneficium l. 45. 7. fol. 155. 2. f. 179. 1. f. 292. 8. f. 235. 2. f. 277. 1. f. 319. 2. f. 365. 33. f. 407. 2. f. 568. 30. Improprie tamen sic vocatur, & quondam fuerit erectum IV. 50. 3. Beneficia originem habent ex institutione Pontificia l. 220. 38. Il. 256. 1. 2. Papa est dominus beneficiorum Il. 24. 19. f. 27. 28. f. 47. 83. f. 149. 5. 6. f. 209. 3. Vel magis proprie, est dispensator eorum Il. 286. 6. 7. Ill. 300. 30. f. 310. 9. IV. 256. 9. Est supremus illorum distributor l. 149. 19. 21. f. 169. 20. f. 202. 34. f. 267. 11. f. 403. 31. fol. 500. 8. ad 28. Il. 235. 10. f. 256. 2. f. 283. 1. ad 29. Habet plenitudinem potestatis quoad beneficia conferenda Il. 168. 25. 26. Ill. 300. 30. f. 304. 38. fol. 317. 27. 28. Quam quidem à Deo habet Il. 182. 21. Et quoad beneficia conferenda est supra jus, statque illi pro ratione voluntas l. 562. 0. Il. 139. 37. f. 152. 13. f. 156. 25. Ill. 318. 28. Potestas collativa beneficiorum in alios collatores, vel patronos eorum profuit à Papâ: cui hæc imminui non valet, quin minuat et illis l. 27. 24. f. 81. 20. f. 85. 31. f. 207. 7. f. 403. 31. f. 430. 33. fol. 468. 8. f. 501. 11. ad 13. f. 565. 24. Il. 8. 15. f. 437. 9. f. 48. 27. 28. f. 138. 13. f. 141. 24. f. 150. 6. fol. 168. 25. f. 172. 35. f. 256. 2. f. 282. 1. ad 29. Ill. 261. 25. 28. Quæ sanè in eo est absoluta, & suprema; io Ordinariis verò est subalternata, & participata Il. 295. 29. Papæ est designare modum, in beneficiorum dispensatione seruandum l. 201. 35. Pacifici videtur cum Episcopis per Reservationes Apostolicas Il. 167. 23. 25. f. 194. 26. Tamen præuenire potest omnes collatores beneficiorum Il. 168. 25. Ill. 288. 2. f. 217. 26. Potest derogare juripatronatus laicorum Il. 495. 17. Papæ interest agere, ut beneficia simplicia sint à residentibus debito immunia IV. 141. 2. 4. Non seruat ejus potestas dispensatiua beneficiorum, si ea extraneis quoque dire non potest l. 37. 5. Nec istâ libertas ei tolli potest, quin tollatur etiam aliis beneficiorum collatoribus, & patronis l. 207. 6. 7. f. 221. 41. 42. Ill. 231. 60. f. 261. 25. fol. 263. 30. Nec ipse debet sine graui causa restringere beneficia ad solos indigenas l. 562. 10. Il. 87. 9. f. 169. 27. Quam sanè restrictionem facere oon potest, si oon

RE R U M, & V E R B O R U M.

fi non haberet plenitudinem potestatis super beneficiis II. 80. 34. Papa quidam innotuit, commendans Clericum Episcopo, ut ei conferat beneficium IV. 130. 5. Papa dat Mandata, & qualiter Episcopus circa beneficia I. 214. 23. fol. 243. 30. V. Mandata. Laici potest Papa beneficia conferre II. 167. 24. Uel illis dare potestatem eadem conferendi II. 303. 9. An omnia beneficia respectu ad Papam sint manualia, & amovibilia IV. 38. 3. An possit aliquem sine causa beneficio privare I. 503. 17. An in eo cadere possit vitium simoniae III. 310. 7. Alia V. Beneficium.

Papa quoad varias res. An sit infallibilis, docens ex cathedra II. 57. III. 197. 23. f. 309. 6. f. 524. 12. IV. 88. 7. Plures Patres ejus infallibilitati suffragantur IV. 110. 1. ad 6. In dubiis fidelis solus est iudex III. 217. 28. Quod se charitate necesse est Papa, eadem & inferiores quoque adstringuntur I. 143. 3. Ejus iudicium non debet ex alienae voluntatis arbitrio dependere II. 425. 26. f. 518. 14. Ipse privilegiorum suorum Sedes est iudex III. 325. 45. Interdum Papa, ut homo circumvenitur, & errat II. 32. III. 235. 7. f. 338. 13. f. 453. 27. 28. Nec abnuunt revocare si quid male factum est III. 134. 8. fol. 270. 1. f. 340. 19. f. 454. 28. Papa, qui correxerunt male acta à se I. 338. 22. III. 34. 8. Non omnia, quae Papa dicunt, aut scribunt, precepta sunt, & insinuant quae perfectiora sunt III. 385. 21. Quod redditus habet Papa tempore S. Silvestri II. 178. 11. Ipse ut Papa non habet proventus, qui sint velut ejus praebenda II. 208. 1. Ei debentur decimae à tota Ecclesia, & proventus Datarie V. Aemeta. Quod de ea circa affectionem ad consanguineos, & compatriotas II. 91. 28. Omnia ad Papam sua est appellare III. 217. 28. V. Appellatio. Papae est mittere operarios ad conversionem infidelium I. 180. 4. f. 254. 1. f. 279. 6. f. 377. 32. III. 177. 26. Potest undecumque Clericos, & alios ad se trahere I. 184. 18. f. 374. 24. ad 31. f. 446. 3. III. 170. 7. 10. f. 297. 21. Indiget ministris, & adiutoribus IV. 141. 4. Sollicitudinem habet boni regiminis aliarum Ecclesiarum III. 86. 8. 9. f. 230. 57. f. 334. 4. fol. 365. 32. Mittit potest Clericos, & Praefules ad alias Ecclesias I. 377. 32. Papae deserviens Ecclesiae deservit, & est beneficiis munerandus II. 191. 14. f. 290. 14. Quidam innotuit ad ordines promoti ab ipso meto Papa I. 237. 10. f. 377. 32. f. 441. 10. In suo statu temporali Papa se gerit ut Princeps laicus II. 208. 2. Habetque dignitatem Regiam III. 469. 27. 28. f. 487. 26. 28. Habet spirituale, & materiale gladium II. 554. 4. Et licet cum opus esset, potest incumbere rebus militaribus, prout aliqui Papae fecerunt II. 54. 10. ad 16. V. Militares res. De ditione temporali Pontificis I. cap. 25. 26. 27. & c. II. 330. 43. 44. Si habet multos redditus, habet etiam multas expensas, & ejus Camera est aere alieno gravata, contracto ad succurrendum Principibus contra infideles II. 208. 2. III. 471. 31. Majores redditus habet Pontifex Hebraeorum, quam habet Papa II. 214. 12. IV. 11. 4. Non est bonum, quod Papa residat in sua patria, sed Romae I. 5. 7. Clemens 5. transiit Sedem in Galliam. Joannes 21. primus residit apud Avinionem IV. 314. 16. Cur citò divulgaret per totum orbem Papae mors, quando accidit. III. 213. 4. Papa quoad legata pia, ul-

timis voluntatibus, libros prohibitos, ac translationes Praefulum V. Legata Pia. V. Libri prohibiti. V. Testator. V. Translatio. Alia V. S. Petrus. V. Romana Ecclesia.

Papae Episcopus Citeriensis eodem die S. Epiphaniae contulit Diaconatum, Presbyteratum, & Episcopatum III. 28. 14.

Par, Paritas. Argumentum à paritate ductum validum est I. 163. 29. IV. 126. 25. Parium eadem est natura, & juris dispositio III. 428. 25. Par in parem non habet imperium I. 329. 32. II. 404. 13. III. 215. 23. Beneficia ceteris paribus danda sunt indigenis, potius quam extraneis. V. Beneficium. V. Consue. V. Henricus. V. Indigena. Nec ceterorum paritas, à solis beneficiorum dispensatoribus est judicanda, non ab aliis. I. 102. 38. f. 251. 20. f. 274. 29. f. 299. 25. f. 348. 15. fol. 391. 30. f. 467. 12. f. 493. 42. II. 462. 20. f. 75. 21. fol. 85. 4. f. 96. 35. f. 100. 7. 8. f. 102. 11. f. 107. 26. f. 113. 23. fol. 120. 2. f. 134. 4. 9. f. 145. 35. f. 167. 22. III. 524. 4. fol. 120. 19. f. 169. 5. f. 180. 33. 34. f. 135. 4. f. 241. 19. 20. f. 285. 39. f. 288. 28. V. Henricus. De natura paritatis est, quod ad res diversas fit porrigat I. 814. 24. Omnis paritas fides aliquoties claudicare IV. 162. 8.

Paritas Flaminis faveat sua doctrina protectioni extraneorum II. 106. 23.

Paritas Matthaei subannat Papam de exactionibus petitis, & non obtentis à Gallis, & Anglia. Auctor hic insensibilis est rebus Pontificum III. 447. 15. 16.

Parva comprehenditur in donatione Caroli Magni II. 331. 44. In alia Othonis M. II. 339. 5. Innotuit plures Cardinales ex Familia Farnesiae IV. 137. 25.

Parochia. Parochiae non fuerunt divise à Christo, sed ab Ecclesia IV. 201. 12. Eas divisi Everistus, vel Dionysius Papa IV. 24. 14. 5. f. 28. 1. fol. 38. 24. Quam antiquè sit parochiarum in Ecclesia Dei institutio I. 105. 14. f. 116. 1. f. 134. 8. f. 194. 13. f. 197. 27. f. 219. 36. IV. 23. 13. ad 17. f. 19. 5. fol. 58. 24. 25. Multiplicari inceperunt ob commodum populorum, cum ab initio una esset Ecclesia Cathedralis in tota Diocesi IV. 58. 25. Parochiae olim debebantur tituli Cardinales III. 259. 20. An, quando, & à quo dari possint in Commendam IV. 54. 14. 15. f. 57. 25. Dandae sunt scientibus idioma populi, & ad sit de jure divino, vel naturali, vel ecclesiastico hanc scientiam idiomatis III. 11. 18. ad 22. f. 248. 38. fol. 409. 33. V. Idiomata. Dandae sunt digniori, seu magis idoneo, etiam extraneo. Et quomodo hanc dignioritas sit adjudicanda I. 519. 14. 18. II. 174. 12. f. 129. 29. III. 179. 30. IV. 21. 15. f. 43. 20. ad 30. Plures parochias uni conferre non licet III. 281. 33. An dari possit casus, quod quis de jure duas possit parochias possidere IV. 191. 23. f. 310. 4. A concursu ad parochiam repelli quis non potest eo quod origine sit extraneus I. 522. 22. II. 112. 8. Quid de concursu ad eas decreverit Conc. Basilien. II. 7. 12. An fundari possit parochia cum onere, ut solis ex certo genere personarum detur II. 126. 20. Parochiae de manu laicorum suscipiendae non sunt I. 418. 33. 35. f. 494. 45. 46. Nam parochia, ejusque jus spirituale à laico non potest conferri II. 425.

11. 425. 7. Parochie à laïcis occupatz interdum per hos demum cedebantur Monachis, vel hinc aliter adipisci procurabant I. 431. 36. III. 175. 19. 20. D. Bernardus, & alii Patres improbant, quod parochie à Monachis possideantur I. 431. 36. 37. f. 442. 12. f. 448. 33. III. 359. 1. f. 472. 11. ad 21. IV. 359. 1. ad 11. At auctoritas Ecclesie id iustificat I. 449. 34. IV. 59. 25. f. 88. 9. fol. 119. 6. IV. 263. 12. Alique parochie unitę sunt mensę Episcopali, Monasteriis, vel piis locis IV. 201. 12. f. 221. 16. f. 320. 4. Harum parochiarum quis sit proprius rector? IV. 221. 16. Vicariis eas regentibus debetur à cõgruis merces, & stipendium V. *Congrua* I. 194. 14. fol. 389. 26. 27. f. 448. 33. 34. III. 174. 18. 20. IV. 31. 10. 11. f. 101. 13. f. 106. 29. Vox *Parochia* olim significabat idem ac nunc *Dioecesis* I. 64. 2. f. 70. 18. 19. 21. f. 83. 25. f. 103. 6. f. 107. 18. 21. 26. f. 193. 14. f. 237. 11. 12. 14. f. 246. 6. f. 257. 9. f. 266. 5. 8. f. 269. 17. f. 296. 22. f. 300. 29. fol. 305. 2. ad 9. f. 383. 7. f. 410. 13. III. 198. 3. 4. 5. f. 378. 16. III. 186. 7. f. 340. 17. f. 379. 6. IV. 14. 14. f. 104. 23. f. 272. 6. Interdum etiam significabat provinciam Ecclesiasticam; Metropolitano subiectam I. 397. 11.

Parochus. Officiū Curati quoddam sit, & quę facere debeat IV. 202. 14. I. 203. 18. 19. Debet pascere populum suum verbo, & exemplo III. 55. 21. f. 248. 38. 39. Residere debet I. 492. 59. IV. 192. 24. An ad hoc teneatur de iure divino, & naturali, vel solum de canonico IV. 200. 11. ad 21. f. 218. 10. ad 22. f. 215. 1. ad 25. Debet parochiale munus per se ipsum exercere I. 492. 59. IV. 88. 76. In eo est electa industria personę IV. 201. 14. f. 207. 5. f. 227. 7. 8. fol. 237. 6. f. 263. 11. f. 275. 16. f. 320. 5. f. 355. 18. Debet rationem reddere Episcopo sui ministerii I. 449. 34. 35. Qui potest ab eo exigere iuramentum de residendo IV. 103. 20. Cur parochus Decimę à populo debeantur IV. 359. 1. Quod dicitur de Episcopis, interdum etiam locum habet in parochiis IV. 199. 8. f. 267. 21. Impropię, ac latissime loquendo, parochus quoque dici potest Prelatus IV. 262. 10. Qui est parochus, non potest esse canonicus in alia Ecclesia; neque in Monasterio profiteri, nisi dimissa parochia IV. 271. 4. 5. Parochus leprosus datur Coadiutor II. 191. 13. Parochus, cujus cura exercetur per Vicarium, non tenetur ad residendum IV. 152. 8. f. 320. 4. Vicaria perpetua est beneficium residentiale, incompatibilitatem inducens IV. 103. 20. Et Vicarius ipse perpetuus ad residendum tenetur IV. 174. 8. f. 221. 16. Vicarius amovibilis parochiam regens non est amovendus ab Episcopo assensu IV. 106. 29. Bonum est quod populus missam à suo parochio audiat, & peccata sua confiteatur &c. III. 397. 3. Missam parochialem potest parochus etiam per alium facere interdum, celebrare IV. 195. 28. Quis ad officium parochiale spectant exerceri non possunt à Beneficiariis simplicibus IV. 5. 10. 11. f. 134. 17. f. 145. 15. fol. 212. 16. f. 229. 14. Inter beneficia parochialia, & męie simplicia longa differentia est III.

181. 32. f. 180. 35. In dubio beneficium censetur simplex, non parochiale IV. 184. 3. Parochialia beneficia vertenda non sunt in męie simplicia IV. 108. 33.

Pater. Sepę accidit, ut ex patre egregio, filii degeneres nascerentur, cujus rei plura referuntur exemplis III. 437. 44.

Patres Ecclesie. A' sententia Patrum non est discedendum, quando unanimiter in eundem sensum concurrunt III. 168. 1. Inventores novarum opinionum ad Patrum doctrinam sunt provocandi IV. 117. 1. Improvida res est Patrum doctrinam relinquere, & insipientium dicta sectari III. 218. 31. Operibus à se factis docent Patres, posse fieri quod fecerunt I. 436. 50. IV. 137. 24. fol. 306. 26. Tamęn quę ipsi egerunt ex speciali economiā, vel ex divina inspiratione, non sunt in exemplum trahenda III. 345. 31. f. 361. 20. 21. Hinc aliqua interdum fecerunt, quę non sunt necessarię ab aliis imitanda III. 157. 12. fol. 159. 16. IV. 334. 17. Negativum argumentum, sumptum ex eo, quod Patres aliqui non fecerint, vel dixerint, nullius est momenti III. 228. 51. Dicta, & facta Sanctorum Patrum, sunt cum aliis eorum dictis, & factis conferenda III. 80. 36. f. 161. 22. fol. 207. 4. Et in eis attendenda etiam sunt rationes, quibus in suis dictis innuntur IV. 253. 21. Nam aliqui Patres interdum errarunt III. 157. 12. Aliquando per excessum locuti sunt, vel declamatorię taliter ut de rigore illorum verba non subsistant III. 69. 13. 14. f. 201. 1. 2. 3. IV. 246. 3. 4. Interdum aliqui eorum inter se contraria dixerunt, vel fecerunt, & uterque in diverso sensu bene se gesserunt III. 160. 17. f. 328. 51. IV. 335. 19. 20. 21. V. *Contraria*. Patrum sententia, quę in sacris Canonibus reperiuntur, quantam vim habeant III. 328. 31. Aliquorum Patrum similis est stylus in loquendo III. 227. 50. Plures Patres dant Papę titulum Episcopi Universalis, & alia epitheta III. 222. 39. ad 45. Plures item plenitudinem potestatis Papę fatentur III. 296. 20. ad 24.

Pars. A' suo toto pars dissidere non debet III. 186. 6. IV. 166. 12. A' sufficienti partium enumeratione validum est argumentum IV. 107. 30. Et a parte ad totum; atq; à parte ad partem I. 153. 34. fol. 158. 13. f. 310. 2. f. 432. 37. f. 566. 24. II. 188. 6. f. 249. 20.

Pascha quo die celebrari debeat. V. *Quartadecimani*. An eius celebrationem in Dominica posset Pontifex abrogare II. 321. 36.

Paschalis P. P. 1. dat Graciam Monasterium S. Praxedis de Urbe. De pluribus rebus fuit accusatus, a quibus fuit purgatus. Jubet Petronaci Archiepiscopo Ravennę, nę repellat Clericos extraneos à beneficiis I. 284. 16. 17.

Paschalis 2. ei opponitur Antipapa I. 408. 6. Illi scribit Ivo Carnotensis de Galone, exclusu ab Episcopatu Bellovacensi I. 391. 31. 32. 33. Consecrat Othonem Bambergensem I. 397. 11. Obstitit, nę in Polonia translationes Pręsulum fiant ntu Re-

gis l.41.15. f.459.20. ll.483.16. Transfert Gibelinum de Arelatenſi Sede ad Hieroſolymitanam l. 41.15. 16. 17. Interſt Concilio Trecentiſi, & quid in eo factum eſt l.412.22. Conſtantia carens, terribus contuſi Imperatori indutum pro inveſtituris, quod poſtea ipſemet exaceratus eſt ll.232.26. Alia de eo l.418.3. ll. 455.31.

Pafferinus Petrus Maria ſua doctrina favet proveſtioni extraneorum ad beneficia ll.128.28. ad 34. *S. Patient* Lugdunenſis elemoſynas ad extraneos mittebat l.21.10. f.340.31.

Patrenſis Praeful ſe pro Metropolitâ gerebat Achaia, independente à Corinthio, & conſecrationem, ac Pallium recipiebat à Patriarcha Conſtantinopolis l.137.17.

Patria : unicuique ſecundum naturam totus mundus eſt patria ll. 375.3. Romanis duplex erat patria : nature, ubi erant erant, & juris, nempe Roma ll.375.9. Patria utilis in iis, quæ concernunt civilem converſationem, præſentia eſt aliis rebus ll. 462.3.4. In patria homines minus honorantur l.5.6. f.352.31. f.321.19. In patria nemo eſt Propheta l. 4.4. ll.104.17. ll.118.24. In patria monachus an poſſit eſſe perfectus l. 7. 11. Quod Papa in ſua patria reſideat, bonum non eſt l.5.7. Chriſtus in ſua patria non fecit miracula l. 4.4.5. Eſſe de tali patria, non eſt cauſa, cur alicui contemndum ſit beneficium, niſi aliâ ſit dignior l.66.1.7.8. Suſpicio contra aliquem fundata in ſola extraneitate, ratione patriæ : non eſt juſta, & rationabilis ll. 492.7. *V. Civis*. *V. Andigena*.

Patriarcha. Debent Patriarchæ alios præire meritis, & virtutibus ll.201.46. Quatuor ſunt præcipui Patriarchæ ll. 211. 13. Nullus eorum uti debet titulo univerſalis ll. 210. 13. Omnes ſubſunt Papæ ll.212.15. fol. 215.22. fol. 217.28. fol. 225.45. *V. Papa quoad Episcopos*. Qui proinde dicitur Patriarcha Patriarcharum ll.211.14. f.222.39. Patriarchatus erecti fuerunt auctoritate Summi Pontificis ll. 261.25. Patriarchatus eſt beneficium eccleſiaſticum l.171.21. f. 192.8. f.319.2. f.407.3. ll.20.6. Cuius ſi extranei ſunt capaces, multo magis ſunt capaces aliorum beneficiorum l.175.29. f.330.35. f.360.17. f.410.14. f.475.36. Patriarcharum cauſe in Conciliis cognoscendæ ll.196.32. Prima ſedes, ideſt Patriarchalis ll.313.18. Alia *V. Translatio*.

Patriarchialis beneficia, quod alicubi ita ſint, ex privilegio Apoſtolico eſt l.201.35. ll.63.33. f.88.13. f.92.22.23. f.102.12.15. f.143.30. f.145.34. f.153.16. ll. 52.15.16.17. f.57.26. fol.153.1. *V. Beneficium*. *V. Grenium*.

Patrionium. Vox hæc ſignificat rem patrimoniale, & etiam provinciam Status Eccleſiaſtici ll.1347.25.

Patrionium ut titulus ad Ordines. Titulus hic incæpit à Conc. Chalcedonenſi IV 97.4. fol. 281.6. Speciat ad ornatum Eccleſiæ, ut aliqui ordinentur ad hunc titulum IV. 292.15. Jamque hic eſt unus ex titulis, ad quos Clerici ordinantur l.68.15. ll.9.27. IV. 42.16. f.264.17. f.281.

6. f.288.3. f.290.8. f. 292.15. ad 20. Quantum fructificare debeat : hoc ſpectat ad Episcopum definire IV.294.22. Gaudet privilegio bonorum Eccleſiæ, non tamen eſt beneficium IV. 282.7. f.291.12. Eſt titulus diſpenſativus, vel ſubſidiarius, ad quem ordinari non poteſt, qui habet beneficium IV.282.7. f.290.8. f.292.15. f. 293.20. Ordinatus ad titulum patrimonii, ſub mercede illius tituli additus eſt ſervitio Eccleſiæ ll.90.9. f.98.27. fol.147.36. Unde conqueri non debet, ſi beneficium ei non conferatur ll.315.20.

Patroclus Italus ex aula factus Archiepiſcopus Arelaten. l.128.32. ll.333.3. f.337.1.12. f.364.29. Obtinet à Papa primatum ſuper quaſiam provincias l.128. 33.34. Tuetur ſua jura contra Episcopum Maſſilien. cui ſavit Conc. Taurinen. Patroclo verò Zoſimus Papa ll.340.17.18.

Paulinianus frater S. Hieronymi, laicus, annorum 30. reſtans ordinatus eſt prebyter à S. Epiphano, qui oh id grave habuit iurgium cum Joanne Hieroſolymitano l. 106.16. fol. 108.20.21. f.111.26. f.195.18. f.217.3.1. IV.305.23. Una die ad plures ordines ſacros promotus eſt ll. 28.14. Nulli Eccleſiæ ſuit affixus : ductuſque eſt in Cypro à D. Epiphano l. 117.5. ll.450.42. IV.129.2.3. f.305.23.

S. Paulinus Nolanus baptizatus Burdigalæ, apud Barcinonam ordinatus eſt prebyter. Inſensum habuit Siricum Papam, & addiſum Anaſtaſium. Eccleſiam apud Fundanos conſtruxit. Factus eſt Episcopos Nola. Viſitavit limina Apoſolorum l.125.26.27. ll.258.4. fol. 376.12. Habuit uxorem ll.359.18. Dum eſſet Prebyter ſuit inſertus Clero Mediolani, ſine vinculo reſidentie l.113.33. f.126.27.28. IV.305.22.23. Nam nulli Eccleſiæ ſuit affixus l.126.26. ll. 449. 42. IV. 129.2. Elemoſynas liberaliter contulit etiam extraneis l.20.9. Quondamque ſe captivitati dedit, ut captivum redimeret l.25.14. Alia de eo ll.533. 17. IV. 129.2. f.305.22.23.

Paulinus Antiochenus unus ex pluribus de illa Sede contendebus, in ea poſitus à Lucifero Calarit. Legato Papæ l. 92.12. f.94. 17. fol. 117.3. Ordinavit prebyterum S. Hieronymum l. 117.3. Succellorem ſibi designavit Evagrium ll.345.31.

Paulus Aquilejenſis convocavit Concilium Alti-nenſe propter occiſionem Joannis Gradenſis l. 265.1. Landat Alcinum l. 252.25.

S. Paulus ex qua patria eſſet l. 12.22. ll. 374.8. Non exigebat ſtipendia ſui laboris à Corinthiis, eſſe poſſet l.12.22. 25. Interdum ea exigebat l. 13. 25. f.14. 29. Ordinatus eſt Apoſtolus Gentium, nullibi reſidens, ſed huc illuc peregrans, & alios in ſui locum paſtores conſtituens V.200.10. Fuit Neapoli, & plures in Regno fundavit Eccleſias ll. 258.4. Fecit aliquando res inter ſe oppoſitas, prout expedit ſuo miſtiterio cognoscebat IV.335.19. Omnibus omnia factus eſt, ut omnes lucrificaret ll. 264.20. Privilegiis Civis Romani poſitus eſt, etiam ſi nondum Romæ fuiſſet ll.374.8.

Paulus PP. 1. Frater Stephani 2. dat quatuor monasteria Pipino Regi Francorum compatri suo. Eiusque concedit Episcopum, & Presbyterum, quos petierat, scribitque de aliis rebus Græcorum, Longobardorum, Neapolitanorum, & aliorum. Mandat Episcopum Italiam præfici Ecclesiam in Gallia I. 240. 21. ad 30. II. 289. 13. Construit monasterium in pateris adibus, illudque munit privilegio in Concilio Romano I. 242. 27.

Paulus 2. spondet in sua electione quendam Capitula, faventia libertati Ecclesiarum circa beneficia: Contendit cum Duce Mediolani, ob beneficium datum extraneo. Disponit de Episcopatu Lusitanum, & alia de eo II. 36. 23. ad 27. f. 43. 10. 11.

Paulus Cademensis fit Abbas S. Albani in Anglia, etiam meritis lingue Anglicæ, laudatur a D. Anselmo I. 287. 18.

Paulus Constantinopolis Episcopus, ex laico promotus I. 122. 15. Cum postea depositus fuisset; est reintegratus a Papâ III. 217. 28.

Paulus presbyter Constantinopolis Severo hæretico restitit I. Iulianus Imper. illum præficit Ecclesiam Antiochenam, testimonium perhibens ejus merita, tamen moribus obfusus postea suis, verum fide integrâ I. 169. 12.

Paulus Cyprius Episcopus Constantinopolis I. 98. 26. Cito restitit sedem ad monasterium Flori perrexit, vir pius, & valde misericors I. 260. 20.

Paulus Diaconus Ecclesiam Aquilejensem, Cancellarius Desiderii Longobard. Regis, cum quo in Galliam a Carolo M. missus est. Hic ejus vitæ pepercit ob illius doctrinam. Cum Carolo infidiam doctorem in insulam Tremiti relegatus est. Benevolent moratus, Cassinensis monachus factus est I. 260. 21. *Paulus* à Neapolitanis desideratus in Præfulem I. 186. 25.

Paulus Samosatenus Episcopus Antiochiæ I. 105. 14. fol. 172. 20. Eius filius, & arrogantia II. 176. 7. Contrâ cum facta sunt plura Concilia Antiochiæ I. 49. 2. 5. Nestorius hæreticus fuit ejus nepos I. 121. 13.

Pauperes sunt veluti totidem beneficiarii Ecclesiæ I. 24. 18. f. 35. 2. 4. 5. f. 41. 15. fol. 156. 4. Dicti ob sportulas, quas olim accipiebant, *Asiaticarii* Ecclesiæ IV. 274. 13. Apud S. Gregorium 7. legitur *Cassius pauperum* II. 536. 26. Pauperum sunt bona Ecclesiæ III. 69. 11. 12. f. 98. 28. Dicta eorum patrimonium IV. 12. 5. f. 14. 12. 16. f. 42. 18. fol. 81. 4. Partem bonorum Ecclesiæ destinant pauperibus sacri Canones I. 41. 4. Sunt proinde veluti creditores, quibus debentur fructus bonorum Ecclesiæ III. 69. 11. 12. 15. Sed non possunt convenire hac de re Clericos III. 72. 19. 20. 21. Eorum subventio non est conditio, sed modus appositus traditioni bonorum Ecclesiæ III. 76. 25. Pauperum sollicitudinem habere spectat ad Episcopum III. 74. 23. f. 78. 32. f. 103. 32. S. Cyprianus eos valde cordi habebat I. 56. 19. Fabianus PP. deputavit 7. Diaconos, qui pauperum curam haberent III. 79. 33. Plures Episcopi liberales in pauperes I. 20. 9. f. 22. 13. f. 37. 6. 8. Ecclesia Romana I. 35. 1. f. 37. 6. Aliæ Ecclesiæ præcipue I. 37. 7. Etiam pauperibus extraneis elemosynæ dandæ sunt I. 20. 9. fol. 340. 31. 32. Qui vivunt

queritando elemosinam, ut SS. Alexius, Ignatius &c. bene faciunt I. 341. 34. Pluries tractatum est in Hispania de pauperibus extraneis pelendis. at res caruit effectû I. 341. 33. III. 82. 40. Interdum aliqui pauperes faciunt de elemosyna meaturam, vitium, & inertie se dantes I. 20. 8. 11. III. 479. 8. Tempore penuriam melius est pauperes elemosynisovere, quam Ecclesias, palatia, villas ornare III. 476. 2. ad 8. Aliqui Patres arguunt de rapina Clericos, non dantes pauperibus victui suo superfluum III. 69. 11. 15. f. 82. 41. Alii idem declamant contra laicos III. 79. 14. Concilium Turonense suadet, ut quisque civis unum pascat pauperem III. 78. 30. Legatum vagè factum pauperibus, debetur pauperibus loci Testatoris III. 74. 23. fol. 77. 29. Non licet Clericis dare elemosynas pauperibus extraneis, si non licet dare extraneis beneficia I. 36. 3. f. 41. 15. 16. Pauper ceteris paribus est præferendus in affectione beneficii II. 46. 21. Alia V. *Elemosyna*.

Pax in electionibus Præfulem procuranda est II. 236. 14. 18. III. 164. 30. 31. f. 498. 14. Iniqua conditionibus comparanda non est I. 323. 16. Pro bono pacis interdum aliqua tolerantur, vel sunt, quæ non approbantur I. 37. 45. f. 108. 19. f. 133. 6. 7. fol. 135. 11. f. 171. 16. f. 182. 10. f. 358. 8. 9. f. 396. 8. II. 254. 30. f. 310. 26. III. 199. 41. f. 340. 18. f. 505. 29.

Pelagius PP. 2. cujus fuerit I. 159. 14. Decrevit licere translationes Præfulem ex causa fieri I. 60. 31. f. 160. 19. 20. f. 278. 4.

Pelagius hereticus quia, & undè esset, ac qualis monachus, gulosus, cum summis conversans, simulator sanctitatis, gratia Dei impugnat, & a 12 de eo III. 333. 9. Atticus Episcopus eum expulit Constantinopoli I. 138. 19. III. 334. 5.

Pena. Præmium, & pena sunt media, quibus homines alliciuntur ad bene operandum I. 206. 4. 5. Lex penalis vim verborum, quibus concepta est non excedit I. 103. 6. Innotuit quædam pena pecuniaria, inflicta à Rege pluribus Episcopis I. 151. 31.

Pensio. Pensiones Ecclesiasticæ sunt pars beneficiorum III. 442. 5. Licet beneficia imponantur II. 223. 8. Sinè assensu beneficiarii non imponuntur II. 193. 20. Quanta sit earum antiquitas II. 188. 6. ad 25. Pensio tempore S. Gregorii IV. 130. 5. Aliæ antiquæ pensiones I. 291. 2. 3. fol. 444. 18. fol. 461. 26. II. 191. 13. III. 135. 10. Quibus ex causis licet imponantur II. 191. 14. An sine causa licet possint imponi II. 191. 15. ad 18. An Episcopus eas possit imponere II. 194. 22. 23. Summa est Papæ potestas in illis; ipseque solus eas imponit II. 191. 15. fol. 194. 21. 23. Multas pensiones distribuit Rex Hispaniæ III. 444. 9. Ad eas obtinendas exigitur Clericatus II. 188. 7. Tamen dari possunt egregio laico, Ecclesiam in opportunitatibus defendenti II. 311. 9. Pensio est titulus pro sacria ordinibus suscipiendis IV. 288. 12. f. 291. 13. Non licet dare pensiones extraneis, si non liceat eis dare beneficia II. 188. 6. fol. 195. 25. Nec possunt Principes has permittere, vel aliter ea cooperari, si jus divinum, vel naturale obestet extraneis III. 442. 5. Principes impedire non valent

col.

RERUM, & VERBORUM.

collationem pensionum extraneis, ubi ubi est privilegium Apostolicum eos excludens II. 496. 18 Sed solum super hoc rogare possunt Papam. Et quod pensiones dantur hinc inde extraneis; compensatio fit inter illos III. 442. 5. Pensio innuitur per Italiam possessa in Britannia II. 43. 10. Pensiones per Italiam possessa in Germania III. 411. 37. Praefatio indulo Apostolico aliter disponente, pensiones dari possunt extraneis II. 104. 17. Britanniae indultum poposcit II. 31. 7. Quid de Regno Valentiae II. 79. 31. Quid de Hispania II. 126. 19. V. Hispania.

Pantopolis provincia Italiae, illiusque urbes. Imperator Graecus eam petiit Pipino, quicquidem potius tribuit Papam II. 339. 4. Memoratur in diplomate Othonis M. & Othonis 4. II. 339. 4. f. 340. 9.

Peregrini elemosinis iuvandi sunt, idque suadent Patres, & Canones, & Concilia III. 81. 37. ad 41. Ipsi exiendi hospitalia deputata sunt III. 73. 22. Eos admittit an bono publico expedit III. 428. 25. ad 28. Peregrinationes olim secum ferebant literas Formatas, vel Pacificas. Clerici peregrini non recipiant sine Dimissionalibus V. *Litterae Ecclesiasticae*. S. Alexander peregrinatus est ad loca Sancta Hierusalem I. 50. 4. Et S. Macarius I. 356. 2. Peregrinationis fide iter inscriptis S. Eulogius Cordubensis I. 296. 17. Alia V. *Advena*. V. *Limona*. V. *Pauperes*.

Perigenes Episcopus Patrensis, refutatus à suis, fit Episcopus Corinthi I. 59. 28. f. 65. 6. f. 77. 9. f. 382. 5. Bonifacius Papa id approbat I. 135. 13. 14. III. 254. 9. f. 264. 31.

Permissio mali alicuius pro bono pacis, non illud iustificat: multa enim tolerantur, quae non approbantur III. 15. 29. 28. 31. f. 179. 30. 32. fol. 199. 41. IV. 121. 15. f. 340. 3. f. 348. 27. Permissio differt à dispensatione IV. 348. 27. Permittens aliquid, iuste, non, tacendo confirmet, sed non refulendo, desipiat III. 194. 27. S. Congregatio permittens Concilium Provinciale, non ideo tamen illud approbat II. 110. 3. Alia V. *Pax*.

Perpetuus Turonensis. deponit 2. Parochus, aique portionem assignat pro victu II. 190. 11.

Personatus habet praerogativam in choro, sed non jurisdictionem, ut Dignitates IV. 262. 9.

Petrus Archiepiscopus Ravennae. monuit à Papam confirmante illius privilegia, ne Clericos extraneos expellat I. 284. 17.

Petrus Brixianus. Abbas Cassinensis I. 249. 14.

S. Petrus habuit uxorem II. 359. 18. Est Caput Ecclesiae I. 26. 21. f. 28. 26. II. 232. 5. III. 214. 21. fol. 291. 9. ad 12. f. 294. 16. f. 300. 29. Quae fuit à Christo super eum fundata, & illi commissa II. 264. 25. Haecque ab illo in unitate continetur II. 232. 5. Christus cum constituit suum Vicarium I. 26. 23. fol. 430. 31. Et passorem super familiam suam II. 286. 7. Erant alii Apostoli ferventior I. 519. 15. Ipse Sanctus Petrus fundavit Ecclesias Alexandriam, & Antiochiam, atque in hac 7. annis sedet III. 215. 21. Se transfudit ad Romanam I. 57. 12. f. 160. 21. f. 279. 5. f. 363. 25. fol. 517. 11. Romam discedens quomodo ibi fuerit retentus I. 518. 11. Admittebat iudaeos, eorum sacra, & ritus pertulit II. 264. 20. Vidit Lintum, significans Ec-

clesiam, & tam indigenas, quam extraneos in ea contentos I. 27. 25. Claudum ad portam Templi navavit III. 9. 15. Docuit, Apostolos variis linguis loquentes, non ebrios, sed Spiritu Sancto esse plenos III. 11. 19. Petrus erat Petra, 000 tamen ut Christus III. 263. 29. Petrus, officium, & privilegia coepta ipse per Christum III. 274. 1. f. 292. 11. Qui eo non patriam requirit, sed probitatem, & scientiam I. 518. 12. Habuit à Christo plenitudinem potestatis II. 285. 5. III. 291. 9. ad 12. Post Christum fuit primum membrum universalis Ecclesiae III. 185. 5. Et universalis Praetor ejusdem I. 565. 29. Nec tamen dictus est Apostolus universalis III. 198. 38. f. 209. 10. Potestati praeditus est per totum orbem diffusus III. 213. 41. f. 262. 26. 28. f. 291. 10. 12. 16. Petro negans principatum illi non praedictus, & se in inferna demergit II. 194. 24. Ejus Primatus in Papae ejus successoribus perseverat III. 262. 26. 27. 28. Et indefectibilis in fide, illi à Christo promissa, in ipsos ejus successores transfuit IV. 88. 7. f. 110. 1. ad 6. Varia epistola ionuuntur, Petro à Patribus data II. 215. 45. IV. 1. 10. 2. S. Petrus fuit Neapoli II. 518. 4. Plenitudo virtutis in ejus vinculis II. 290. 6.

S. Petrus quoad bonam, & beneficentiam ecclesiasticam & Episcopos. Petro, quem constituit Dominus super familiam suam, subiacet omnia bona Ecclesiae II. 286. 7. Eorum dispensator supremus fuit II. 231. 2. Ulterius ejusdem ipsorum fraudem, factam ab Anania, & Saphira I. 26. 21. Nullum praefixit modum, in dispensatione beneficiorum necessario servandum II. 256. 1. In quo pares, & io quo dispares ei fuerit ceteri Apostoli II. 233. 6. Solus à Christo fuit consecratus Episcopos, & ipse alios consecravit Apostolos I. 396. 7. II. 333. 5. Poterat ex se Matthiam ad Apostolicum promoveri, cur autem id non fecerit III. 233. 7. III. 26. 7. Ad electionem ejus admittit Ecclesiam: in deputatione verb Jacobus in Episcopum, solos 2. Apostolos secum adhibuit II. 234. 7. II. 26. 7. Dicitur est ab Anobis Episcopus Episcoporum III. 222. 40. Et Episcopi à Petro Celsentis dicuntur ejus Vicarii II. 273. 6. Solus Petrus à Christo Claves accepit, ceteris communicandas II. 233. 6. fol. 285. 5. III. 162. 26. 27. f. 292. 11. 12. IV. 110. 2. Ab ejus persona Episcopatus sumit iudicium I. 396. 7. II. 266. 24. Ab eo, & successoribus ejus tota auctoritas Episcopalis in alios dimanat I. 396. 7. II. 233. 6. III. 177. 26. V. *Jurisdictione*. Potuisset ex se omnes Ecclesias providere II. 34. 10. f. 256. 1. Deputavit Episcopos in praecipuis orbis regionibus I. 39. 31. f. 367. 1. II. 518. 4. III. 177. 26. Petrus, ejusque successoribus instituerunt omnes Episcopos II. 292. 22. fol. 28. 4. An deputaverit sibi in successorem Clementem. II. 235. 12. III. 345. 32. S. Paulus misit Petro confirmandum Evangelium, quod scribere fecit III. 545. 23. Si papa contemnitur, in eo D. Petrus constituitur III. 378. 4. Alia de eo I. 201. 34. Antiqui fideles mirebantur numeros, aulea &c. Templo D. Petri in Vaticano II. 454. 29. V. *Denarius D. Petri*. V. *Fabrica D. Petri*. V. *Romana Ecclesia*.

S. Petrus Alexandrinus. Contrà eum schisma constitutum est, compressum à Concilio 1. Nicano I. 68. 13. Sedebat in suppeditato suae cathedrae, non in throno Episcopali III. 199. 16.

S. P.

- S. Petrus Cbrystologus* quomodo praefectus fuit Ecclesiae Ravennae III. 261. 25.
- S. Petrus Damiani* Cardin. Impeditur, ne dimittat Episcopatum, & plura de eo I. 97. 25. f. 358. 8. 10. 11. f. 360. 15. f. 371. 14. f. 392. 34. II. 284. 3. 7. III. 223. 42. f. 501. 19. f. 502. 27. IV. 131. 8. Scribit Episcopo Sarling. Item Monachis latinis Constantinopolis. Unam effe dicit Ecclesiam ex gentium diversitate constare. Differentiam ponit inter Cononitas, & Eremitas &c. I. 383. 8. ad 14. In minoribus fuit Prior Eremiti Ogrici Diocesis Sarlingae I. 383. 8.
- Petrus Rex Aragoniae*. Quod cesserit suis juris patronatibus favore Papae, & quibus conditionibus II. 201. 13. V. *Bulle*.
- Petrus 3. Rex Aragoniae* obtinet ab Urbano 2. patronatum beneficiorum in Urbibus ereptis de manu Maurorum II. 308. 21.
- Petrus 1. Rex Siciliae*, & Aragoniae, maritus Constantiae, filium Manfredi, dat operam Vesperis Siculis, & Siciliam invadit II. 441. 2. 3. 4. 5. 6. Jura sum uxoris se prosequi professus est in hac re, quatenus nullum in Regno jus habebat II. 441. 6. 7. 10. Est ideo Aragonia invasioni Caroli Valensii à Papâ expulsa est, & ipse Petrus excommunicatus, vulnere in pectore accepto citò interit II. 445. 11.
- Petrus 2. Aragoniensis* à Frederico 1. Patre coronatur Rex Sicilia contra pacem II. 447. 16.
- Petrus Episcopus Alexandriae* per litteras recognovit D. Gregorium Nazianzenum in Episcopum Constantinopolis, inde mutatus, illuc misit Episcopos, qui consecrarent illi Episcopum Maximum Cynicum I. 93. 14. 15. f. 98. 27.
- Petrus de Aliano* quis, & qualis fuerit defendit Iustitiam Reservationum Apostolicarum II. 42. 8. fol. 301. 5. Et Annatarum Datarum II. 214. 21. fol. 221. 5. 7. Quid sentiat de potestate Papae III. 298. 25.
- Petrus Aragoniensis* doctrinâ suâ favet promotioni extraneorum ad beneficia II. 89. 16. Et exemptioni Beneficiariorum simplicium ab onere residentiae IV. 163. 2. 3. 4.
- Petrus Bartholomaeus* fit Archiepiscopus Tyri I. 409. 11.
- Petrus Bellouacensis* indulget annatas Ecclesiae S. Quintini II. 213. 16.
- Petrus Blesensis* male habitus in patriâ I. 5. 6. Improbatur privilegia exemptionis data Monachis I. 226. 6. Et insignia Episcopalia data Abbatibus I. 447. 18. IV. 52. 8. Habuit multa beneficia: recitavit plura Episcopatus, & Archiepiscopatus Neapolitani multum prevaluit in aula Regia Siciliae, ubi ad emulas vexatus fuit. Et alia de eo I. 446. 25. ad 29. II. 412. 32. 33. Clamat quod Rex Sicilia non sineret electiones liberè celebrari II. 503. 5. fol. 510. 21.
- Petrus Dux Britanniae* implorat à Papâ indultum exclusivum extraneorum à beneficiis II. 31. 7.
- Petrus de Castro* electus Bituricensis Regis obstitente. Multa de eo I. 413. 16. f. 415. 18. 21.
- Petrus de Cerebalis* preceptor Innocentius 3. qui fategit illum ad Senoenses, insulas, aliaque beneficia promovere III. 401. 13.
- Petrus Celsensis* Abbas S. Remigii, inde Episcopus Carnotensis, Fulconem Monachum suum memorat, factum Episcopum in Suecia. Laudat promotionem Jo. Sarisburiensis ad Episcopatum, & alia de eo I. 442. 13. f. 453. 1. 2. 3.
- Petrus Clavennensis* scribit Papae favore Regis Gallicae I. 424. 18. Et favore Regis Hispaniae I. 435. 47. f. 458. 17. Pse contendit cum D. Bernardo. Jura sui nobilitati cunctur, & plura alia de eo I. 431. 34. ad 50. III. 172. 11. ad 21. IV. 88. 8. f. 119. 6. fol. 363. 12. ad 16. Quid sentiat de mutabilitate legum II. 262. 15. 16. Alia de eo II. 287. 8. f. 358. 13. III. 83. 41. fol. 224. 44. Se indignum reputat titulo Reverendissimi. III. 208. 8. Laudat Rogerium Silvum Regem Siciliae II. 391. 12. f. 418. 9. Memorat largitatem sui Monasterii in hospitalitate exercenda III. 83. 41.
- Petrus Camerinus* nititur detrudere Ecclesiae Franciae ditiones temporales II. 344. 18.
- Petrus Canonicus* S. Genovefi Parisiensis. propositus pro Episcopatu in Daniâ I. 444. 20.
- Petrus de Luno* invadit Papatum. Expectat in beneficiis Castellâ dat. Rex verò illi resistit I. 550. 15. 16.
- Petrus Fullo*, sive Cnaphus hereticus, Monachus Acemeta Constantinopoli, inde presbyter Chalcedonensis, factus Episcopus Antiochiae: postea depositus Papae jussu, trucidare fecit Stephanum successorem suum, & alios, Sacris in Ecclesia operam dantes I. 170. 15. 20. III. 348. 38. 40. Dixit sufficere Xenaje probatissimo consecrationem Episcopalem I. 89. 4. III. 99. 29.
- Petrus Riaris* Card. dilectus Sixti 4. multis beneficiis, & Episcopatibus cumulatus, brevi moritur II. 44. 16.
- Petrus Subdiaconus* Campaniae, cui S. Gregorius scribit de electione Episcopi Neapolitani I. 186. 27.
- Philomachus* discipulus Domini erat Colossensis I. 8. 14.
- Philippus Sorani* Imperator. maritus Irenes, filii Isaacii, & fororaria Alexii Angeli, sollicitat Occidentales ut Imperium Graecum pro Alexio ipso recuperent I. 484. 18.
- Philippus Rex Franciae* excommunicatus propter ejectam uxorem, & aliam acceptam I. 389. 26. Cum Ludovico Crasso ejus filio resistit, ne Galo obtineat Episcopatum Bellovacensem I. 391. 31. 32. Optat ei praefici Robertum I. 394. 1.
- Philippus pater* Rex Franciae. Decernit Judicem à locis sui regiminis debere esse extraneum I. 349. 22. Habuit à Bonifacio Papa 8. indultum confrondi quendam beneficia II. 305. 15. III. 433. 36. Alia ex se conferebat, se fulcra consuetudine IV. 346. 20. Exaggerat mala, orta ob beneficia possessa ab indigna III. 434. 37. Magna habuit cum eodem Papa dissidia propter beneficia I. 214. 21. f. 519. 8. ad 19. II. 121. 4. f. 151. 9. Papam capi fecit; ipse vero citò obiit, ac intra 25. annos tota ejus familia interit I. 531. 6. Alia de eo II. 305. 15. IV. 141. 3.
- Philippus 2. Rex Hispaniae* pragmaticam edit contra extraneos, inhærens Indulto Sixti 4. I. 555. 25. II. 143. 28. Assentitur, & dat operam, ut Valentini, ac Sardi obtineant à Papa privilegium exclusivum extraneorum II. 80. 35. f. 110. 2. Ve-

RERUM, & VERBORUM.

ant, ne quid exigatur Neapoli ratione Regi Exequatur II. 224. 13. Proficitur se Regnum Neapolia in feudum tenere à S. Sede: Investitus à Julio 3. II. 351. 34. fol. 456. 4. Recusat restringere cuncta Regni beneficia regis nominationis ad solos regnicolas II. 304. 28. 29. Usus est magnâ diligentia in eligendis Viris, qui Episcopatibus sui Regni praeficerentur III. 264. 32. An tentaverit vetare commercia pecuniae, & solvi Annatas Curiam Romanam III. 442. 1. f. 444. 9. Dissidia habuit cum Paulo PP. 4. III. 444. 9.

Philippus 13. investitus de Regno Neapolis à Clemente 8. II. 351. 34. f. 456. 4.

Philippus 4. Similiter investitus de eodem Regno à Gregorio Papa 15. II. 351. 34. f. 456. 4.

Philippus 5. Rex Hispan. tenuit Regnum Neapolis donavit quasdam ditiones in Belgio Duci Bavarum II. 346. 24. f. 390. 10. IV. 236. 4.

Philippus 6. *Valefius* Rex Francum discordias habuit cum Rege Angliae: valde discipavit cum Papa pro exclusione extraneorum à beneficiis, quorum reditus occupavit: tandem praevaluit Ecclesia I. 545. 7. ad 6. III. 230. 56.

Philippus Abbas Bonae Spei piâ contendit cum D. Bernardo, ob suum Monachum, ab illo receptum sine suo assensu I. 439. 3. 4. 5.

Philippus de Alexanio Card. Episcopus offensus Archiepiscopus Rotomagus. Petriarcha Aquilej I. 568. 29.

Philippus Pillacensis Episcopus Danelmenfis in Anglia I. 470. 20.

Philippus Sidenfis competitor Procli ad Episcopatum Constantinopolis I. 88. 26. Quem occupavit, sed restitit ei Theodosius Imper. Scripsit historiam Christianam I. 121. 13.

Pibio Episcopus in Cypro ordinabat subditos S. Epiphanii, idratum habentis I. 107. 18.

Pibio Judaeus laudat Christianum Alexandrum sui temporis III. 42. 49. Loquitur de Hebraeis per totum orbem distributis IV. 62. 4. f. 81. 4.

Pobecus Imper. vetat Patriarcham Constantinopolis uti titulo Universalis, tanquam debito soli Papa III. 192. 22. f. 220. 34.

Pobocius Atheniensis dono habuit 4. civitates ab Alexandro M. II. 344. 17.

Plotinus haereticus Galata, vel ex Pannonia, Diaconus Ancyrae, & Episcopus Sirmii I. 106. 14.

Plotinus ex laico invadit Sedem Constantinopolis I. 9. 16. f. 122. 15. f. 499. 36. Cum essent multi eo digniores III. 356. 10. Allegat exemplum Tarasii I. 96. 22. 25. Joannes 8. Papa non ei restitit fortiter ut debuit I. 180. 8. 9. f. 491. 36. Ejus librum Hadrianus 2. fecit exuri III. 526. 15. Ejus Schismati se junxerunt Archiepiscopi Coloniam, & Treverim. à PP. depositi III. 373. 49. Cum promotis ab illo dispensavit Formosus PP. & cur III. 325. 44. Alia de eo III. 366. 24. 36. f. 397. 4. f. 402. 16.

Plotinus Tyricensis III. 280. 27.

Pia loca, & pii usus: Non solum Ecclesiae, eleemosynae, & pauperum, sunt pia loca, & pii usus, sed adstant alii quoque, ab his diversis II. 192. 18. III. 81. 37. 39. f. 479. 8. f. 482. 14. IV. 43. 19. Pia loca subiungit Episcopo IV. 26. 19. Habent suos redditus IV. 32. 14. ad 19.

S. Pierius Alexandrinus in Romanam Ecclesiam se recepit I. 51. 6.

Pignatellus Jacobus doctrinâ suam favet promotioni extraneorum à beneficiis II. 145. 22. Et exemptioni benef. simplicium à debito residentiae IV. 184. 5. 6.

Pianus Romanus: Volebat D. Augustinus eum ordinare, sed ipse restitit I. 124. 22. III. 161. 21.

Pias PP. 2. in minoribus habuit plura beneficia in Germaniâ, Episcopatum Tergestinum, & Warmiensem II. 33. 14. III. 407. 29. ad 43. fol. 499. 25. fol. 509. 37. In Concilio Basileo contendit cum Isidoro Kolaten. ob beneficium Status Mediolani I. 326. 26. II. 31. 8. III. 508. 35. Respondet accusationibus Germanorum circa Augustinum, & beneficium II. 21. 9. 12. f. 337. 15. 16. Restitit, ne Episcopatum Boemiam obtineret ignarus illiuslingue II. 12. 20. f. 407. 29. ad 43. Plura ex eo habentur, faventia extranea II. 31. 8. ad 22. In Condavi, in quo electus est Papa, constitutum fuit, ne ulli daretur jus praesentandi ad Episcopatum II. 308. 21. Induxit Ludovicum 11. Regem Gallie ad abolendam Pragmaticam Sanctionem II. 12. 55. Hic Rex ei restitit, ne spolia exigeret in Francia II. 465. 17. Investituram Regni Neapolis contulit Ferdinando 1. cum solitis pactis II. 451. 27. Excommunicavit Arceiducem Austriae II. 35. 21. Transiit alio Episcopum Ferrariae inimicum Principis loci III. 515. 48. Retrahebat quae in adolescentia contra potestatem Papae protulerat III. 407. 29. ad 43. Alia de eo II. 43. 10. f. 52. 4. fol. 249. 40. f. 265. 35. f. 308. 21. f. 358. 11.

Pias 3. Senectus in minoribus habuit expectativam praebendam in Ecclesia Tridenti III. 411. 36.

S. Pias 5. zelo, probitate, & doctrinâ excellens, simplicia beneficia & antea possedit, & inde aliis contulit, sine residentiae debito IV. 136. 21. Dedit Majoricenis indultum exclusionis extraneorum à beneficiis II. 71. 11. f. 115. 32. Mandavit publicari Bullam in Cnâ Domini in Regno Neapolis, & alia egit contra Regium Exequatur II. 519. 17. 18. 19. Quid jussisset Cisterciensibus circa elemosynas III. 79. 33. 39. Germanis, Hungaris, & Illyricis indigentibus subsidia praebuit III. 82. 39. Aliade eo III. 203. 17.

Pipinus Rex Francorum auctoritate Papae proventus est, Chiderico inerte deposito, uxorem habuit Bertradem, & Carlomanum fratrem. Petiit à Papa quendam capitula, ad disciplinam inspectantia. Bis ad eum misit Fulradum Abbatem. A Paulo 1. obtinuit 4. Monasteria: ei scripsit plures literas, tangentes rae Gregorium, Longobardorum, Neapolitanorum &c. I. 237. 9. 10. f. 239. 17. f. 241. 23. ad 39. II. 411. 27. Invocatus à Papa bellum intulit Longobardis, cui tradidit terras eis substractas I. 563. 13. II. 330. 43. 43. Agit de subjungendo eidem patrimonium Neapolis II. 334. 50. Donationem plurimum Terrarum ipsimet facit, quum confirmant Carolus M. Ludovicus Pius, & Otho M. Imperatores II. 330. 43. 44. f. 337. 12. 4. 6. An habuerit à Papa potestatem nominandi Episcopos sui Regni II. 245. 9. 10. f. 250. 12. III. 510. 38. Alia de eo III. 178. 27.

Pipinus Rex Italiae in-cessu à Fortunato Gradeni

contra Venetos, & cur I. 265. 3. Tentat sibi Beneventum subigere II. 332. 46.

Pisanum Concilium pro tollendo schismate contentum de Papatu, quod potius auctum est II. 3. 1.

Place Claudius perperam dicit, beneficis simplicia fuisse tolerata, non approbata & Conc. Tridentino IV. 73. 2. Gessit obligare Beneficiarios simplices ad redditum IV. 227. 8. 12. f. 245. 1. f. 246. 5. 6. f. 352. 12.

Plato multam reverentiam legibus haberi voluit, nec de illarum probitate disceptari II. 262. 14.

Plebs, seu Plebanus III. 121. 30. 34. f. 267. 39.

Pleni, vox hæc quid significet III. 296. 20.

Plenitudo quid sibi velit. Plenitudo virtutis, plenitudo fidei, plenitudo benedictionis, plenitudo divinitatis, plenitudo temporum, plenitudo sapientium &c. III. 290. 6. 7.

Plenitudo potestatis. In quolibet Principe est duplex potestas, ordinaria, & absoluta III. 307. 1. 2. In eo plenitudo potestatis eadem est ac potestas absoluta, cuius causa non requiritur ratio III. 295. 18. Quilibet Monarcha in suo statu utitur plenitudine potestatis secularis III. 291. 9. f. 295. 17. 18. Imperator, Reges, & Principes supremi ex utroque III. 295. 18. Qui si eadem abutuntur, dicuntur uti plenitudine non potestatis, sed tempestatis III. 307. 1. In eis est limitata à jure divino, naturali, & interdum ab humano III. 295. 18. Plenitudo potestatis regum non excedit limites regum potestatis III. 309. 8. Tyrannorum est omnia, & in omnes tendere: Principes, quæ pudorem, pietatem, & bonos mores laudant, & quod iustum non est, se non posse proficere III. 308. 3. 4. Clavus, de plenitudine potestatis, odiosa est, nec censetur apposita, nisi Principes illam exprimat. Adhibetur quando sit aliquid contra jura. Ea non opus est ad danda extero literas naturalitatis III. 315. 22. 23. Qui habet plenitudinem potestatis, si quid rogando petit, honorem facit ei, quem rogat II. 290. 15. 16.

Plenitudo potestatis Ecclesiasticæ est in Papa I. 565. 21. Quid sit III. 296. 19. De ea latè III. à f. 288. usque ad fol. 319. Nullus Catholicorum eam negavit Papæ III. 293. 13. 14. Multa ei opponunt Contradictores, qualiter debeat esse regulata III. 288. 1. ad 5. f. 318. 28. Quod sit ad modificationem, non ad destructionem III. 288. 3. f. 308. 3. f. 318. 28. f. 321. 36. Nec ejus præjudicat potestati, quod aliqua non possit facere II. 168. 26. III. 289. 4. f. 297. 49. Verè sicut in Deo est duplex potestas, ordinaria, & absoluta, sic & idem est in Papâ: hæcque potestas absoluta dicitur plenitudo potestatis III. 308. 2. 3. Hacque major in terris non datur III. 290. 6. 7. Eam habuit Christus III. 290. 8. Quam consultit Petro porrectione Clavium, suis successoribus communicandam II. 285. 5. III. 262. 26. 27. f. 291. 9. ad 12. f. 300. 28. f. 303. 35. Nec bene providisset Ecclesiæ, si eam illius Pontifici non reliquisset III. 291. 9. f. 318. 30. f. 321. 37. Si potestatis plenitudine utebatur Pontifex Hebræorum; cur non ea utatur Papa III. 292. 11. 12. Si ea utitur Princeps in suo statu; cur non utatur Papa in Ecclesiâ III. 295. 19. Eam igitur habet Papa in tota Ecclesiâ,

sicut habet Rex in suo Regno III. 297. 21. f. 328. 53. Est potestas ecclesiæ III. 292. 10. Potestas Vicarii Christi, adeoque ipsius Christi III. 291. 9. fol. 296. 19. Existens in Papa inextinguibiliter, ut ejus privilegium inconvulsum: nec est restringibilis II. 294. 25. 26. III. 296. 19. In quo si summa non ponatur potestas; tunc erunt scissimata, quot Sacerdotes III. 295. 17. Errantque contra unitatem corporis mystici, qui eam denegant Papæ III. 297. 22.

Plenitudo potestatis Papa ad quæ se porrigit. Non est inverecunda, & effragis II. 168. 26. Nec ad quidquam injustum agendum se extendit III. 289. 4. 5. Complectitur tam ea, quæ sunt ordinaria, quam quæ sunt jurisdictionis in utroque foro III. 298. 24. f. 304. 39. Et eodem spiritualia, sed etiam temporalia III. 297. 22. Se extendit ad omne bonum faciendum, & ad nullum malum III. 298. 32. Ad ea, quæ sunt juris divini, vel naturalis, non se extendit, neque ad ea, quæ statum Ecclesiæ in substantialibus immutarent, vel magnum scandalum in ea producerent I. 495. 48. II. 152. 22. f. 265. 23. III. 12. 19. f. 319. 31. ad 33. f. 307. 1. f. 308. 3. 4. 6. fol. 319. 31. ad 37. f. 328. 53. IV. 112. 7. f. 341. 6. Secus in jure naturali permissivo III. 319. 32. 34. IV. 202. 15. 16. f. 242. 22. f. 255. 26. Et in his, quæ deducuntur ex jure naturali IV. 126. 27. Ac in his, quæ radicaliter sunt de jure divino verum dependent ab institutione Ecclesiæ IV. 221. 18. Potest quoque Papa in casibus prædictis declarare, an tunc jus divinum, vel naturale afficiat III. 321. 37. IV. 113. 11. f. 165. 8. f. 202. 16. f. 221. 18. f. 304. 17. Papa habet plenitudinem potestatis, Episcopus verò vocat in partem sollicitudinis I. 80. 20. fol. 137. 17. f. 227. 29. f. 375. 25. f. 430. 31. 32. f. 500. 8. ad 28. f. 509. 38. f. 546. 3. f. 565. 21. 22. 23. II. 295. 29. III. 163. 28. 29. fol. 297. 22. ad 29. V. Papa, Patres, Scriptores Ecclesiastici, Pontifices, Concilia & Canones hanc plenitudinē potestatis in Papa affirmant III. 296. 10. ad 40. f. 217. 27. 28. IV. 110. 3. Vi cujus præcipue de cunctis beneficiis disponere potest, & de rebus eadem concernentibus I. 267. 11. f. 328. 30. f. 388. 24. f. 444. 19. f. 500. 8. ad 28. f. 531. 7. f. 540. 30. f. 561. 10. fol. 566. 23. III. 103. 13. f. 131. 34. f. 284. 3. 5. fol. 294. 25. 26. III. 185. 4. f. 262. 26. 27. f. 288. usque ad f. 329. Quæ propter multos ad eum concurrentes, ipsi necessaria est I. 379. 36. f. 444. 19. f. 532. 10. fol. 545. 2. III. 297. 21.

Plenitudo potestatis Papa quoad alias res. Ad Canones relaxandos se extendit III. 319. 32. 33. fol. 321. 38. f. 325. 45. ad 49. Et interdum nedum potest, sed præstat, expeditque, ut Papa in aliquibus casibus utatur sua plenitudine potestatis III. 318. 28. 29. 30. At licet plura possit vi plenitudinis potestatis, tamen uti debet clavis discretionis, & à multis abstinere, quia non omnia, nec semper expediunt III. 288. 2. f. 318. 28. 29. f. 323. 39. 40. Cum ea utitur, præsumitur, quod iusta ex causa moveatur: nec censetur ei uti, nisi id exprimat III. 323. 40. Ejus vi tollere potest privilegia, & consuetudinem centenarium, ex iusta causa IV. 147. 19. Ut laicus possit consequi ecclesiasticæ beneficia, eadem plenitudine potestatis opus est III. 314. 10. Non verò ut extranei beneficiis præficiantur.

R E R U M, & V E R B O R U M.

tur III. 315. 21. 23. Plenitudo potestatis Papæ in disponendo de bonis ecclesiasticis, non excedit limites potestatis dispensativæ III. 309. 8. In quo sensu aliqui Catholici Pontificis potestati interdum resistunt III. 293. 13. Vtile est negotiis Principum, quod Papa eadem plenitudine potestatis uti valeat I. 506. 26. 27. f. 533. 11. In negotiis Regum, & Regni Neapolis multoties fuit adhibita II. 425. 25. f. 450. 24. f. 458. 11. fol. 486. 22. f. 509. 17. III. 304. 39. 40.

Plus. Cui licitum est plus, licitum est etiam id, quod minus est I. 235. 3. f. 308. 11. f. 312. 24. fol. 379. 36. f. 563. 14. V. *Majus*.

Potentius Patriarcha Constantinopolis renuit coronare Joannem Zemken Imper. donec abrogavit legem Nicephori libertati Ecclesiæ contrariam II. 250. 21. f. 503. 3.

Politia, politice. Quot species politici regiminis dantur IV. 148. 10. Ex mala politica non potest Respublica quidquam boni adipisci IV. 140. 1. Apud Deum locum non habent politica segmenta injustitiam foventia III. 514. 46. Honesta politica laudabilis est, & res quoque ecclesiasticas politicè bene disponi proficit II. 186. 1. Sacra politica, qua regitur Ecclesia bene ordinata est: eique subesse, non præesse debet politica secularis III. 491. 1. Pluribus rationibus politicis ostenditur, bonum esse, quod etiam Clerici extranei beneficiis præficerentur I. 205. 1. ad 46 f. 243. 30. 31. f. 348. 16. ad 35. f. 372. 16. f. 403. 32. f. 446. 27. III. 74. 3. ad 25. f. 186. 2. ad 25. fol. 539. 34. II. 113. 9. 13. f. 118. 24. f. 426. 20. ad 45. Aliis rationibus politice probatur, utile esse tunc Principibus, tunc Privatis, quod beneficia simplicia sint à residentibus debito immunita IV. 77. 12. f. 135. 20. f. 140. 1. ad 22. Et per contrarium conatum dirimuntur jura Principum IV. 141. 4. Officia publica, principatus, & regna interdum possidentur à non residentibus apud ea IV. 148. 10. 11. 12.

Polonia. Rex Poloniæ simul est magnus Dux Lituanie, & aliarum provinciarum Dux IV. 144. 11. In ea extranei pervenire possunt ad Regnum I. 312. 18. f. 564. 16. Usque ad Sæculum undecimum ibidem Episcopi erant fere omnes extranei II. 2. 9. f. 69. f. 121. 6. III. 247. 15. Episcopi ibi electi non confirmabantur ab Archiepiscopo, sed ut plurimum à Papa II. 69. Cum rex quidam transiret Episcopos de una ad aliam sedem, restitit ei Papa I. 411. 15. fol. 459. 20. II. 247. 13. Vique ad Martinum Papam 5. beneficia in Polonia patebant etiam extranei, & Papæ resistunt Vladislao, atque Casimiro Magno Regibus, eorum exclusionem tentantibus I. 212. 20. f. 550. 15. II. 44. ad 10. f. 247. 13. f. 308. 21. f. 483. 16. fol. 509. 37. An ibi nunc extranei à beneficiis excluduntur II. 143. 29. II. 153. 1. f. 417. 1. Si hoc est proveniet à privilegio Apostolico III. 422. 12. Quid ibi circa Assensum Regum cum promissis ab beneficiis III. 509. 37. Num ibi Pontifex percipiat Spolia Clericorum III. 404. 15. An rex contrahat aliquis beneficia II. 302. 9. Et privilegium habet

nominandi ad Episcopatus II. 247. 13. f. 251. 24. f. 254. 29. 30. f. 309. 23. Vladislao Rex factus Vicarius Papæ in Russia, & Lituania II. 5. 6. Casimirus ex Monacho, & alter Casimirus antea Jesuita, facti sunt Reges II. 417. 6. III. 453. 30. Oja ex Mniali ad matrimonium fuit dispensata II. 417. 6. Quidam Cardinales innotunt ex stirpe Regum Poloniæ IV. 137. 25. Et Poloni habentes beneficia alibi II. 6. 8. fol. 29. 1. 2. 5. fol. 32. 12. Aeneas Sylvius Senensis habuit Episcopatum Varmiensem II. 33. 14. III. 410. 37. fol. 509. 37. Quid in Polonia circâ denarium S. Petri, ejus solutione Poloni aliquando probant, provincias quasdam ad se spectare, nec eos Boemis tributum debere, folique D. Petro esse subiectos III. 455. 30. 34. Ipsi rogant Papam, ut Vladislao Regem coronari faciat. Ibi.

Polichronius Episcopus Hierosolym. accusatus ad Papam, quod bona Ecclesiæ alienasset IV. 14. 15. fol. 28. 2.

Polichronius Episcopus Apameæ, frater Theodori Mopfuensis, laudatus à Theodoro I. 159. 17.

Populus. Docendus est populus, non sequendus I. 125. 25. f. 127. 29. II. 237. 15. f. 239. 21. III. 161. 20. Superiores non debent cullibet de populo, & otiosis viris, rationem reddere suorum operum III. 482. 14. Debile est judicium populi, qui facile proruit in errorem I. 65. 6. II. 237. 7. fol. 239. 19. Et in electionibus favet non digniori, se sibi simili, vel sibi utili III. 272. 7. f. 278. 21. III. 43. 50. 51. fol. 265. 34. Non est de jure divino quod electio Sacerdotum fiat à populo, vel coram eo III. 13. 24. 25. &c. Nec spectat ad illum eligere Sacerdotes, & dare beneficia III. 27. 10. f. 30. 17. f. 59. 31. ad 33. Ipse nullam habet facultatem spirituales, nec eam aliis dare potest II. 238. 19. Nec ei fas est eicere, vel deponere Antistitem III. 337. 11. 12. Ab initio populus solum præsentiam electionibus Præfatum adhibebat I. 65. 5. 6. f. 90. 9. II. 237. 15. fol. 273. 7. III. 59. 32. Deinde à sola præsentia interponenda ad testimonium electio, & consensum electioni dandum processit, sine tamen collatione suffragii I. 64. 4. 5. 6. f. 90. 9. II. 236. 13. ad 23. III. 7. 10. f. 30. 17. f. 59. 31. 32. 33. Populus nempe urbanus, & interdum etiam aliqui de populo diocesano I. 104. 10. f. 309. 15. II. 236. 13. f. 338. 17. debebant concurrere in electum votum civium, testimonio populorum, honoratorum arbitrium, & electio Clericorum I. 288. 34. II. 236. 14. fol. 239. 20. II. 164. 30. f. 169. 5. f. 238. 12. 13. f. 251. 1. 4. Accusationes populi in electione Præfatis sibi grati III. 345. 21. Frequenter tumultus populi in electionibus faciendis II. 249. 19. f. 273. 8. 9. Qui interdum pravebat in eis contra Clerum II. 237. 16. 17. Populo prorudente à præsentia ad testificationem, & ab hac ad suffragia in electionibus ferenda; Ecclesiæ illam inde proferus exclusit II. 253. 27. Canones verant, ne populus partem habeat in electionibus I. 64. 4. 6. f. 239. 20. f. 257. 27. III. 43. 50. f. 160. 20. Quanto tempore dura-

duraverit ista Clericorum, vel Laicorum in Praesulum electionibus mixtio II. 239. 22. Alia de populo circa Praesulum electiones III. 114. 11. 12. f. 121. 30. f. 156. 9. ad 20. f. 151. 1. f. 261. 22. ad 36. fol. 369. 41. Promovendo adesse debet bonum testimonium a populo II. 238. 18. 19. III. 41. 45. Quod nunc suppletur diligentia conferentium III. 266. 36. Potestas provehendi Sacerdotes non est subtrahenda Praesidibus, ut datur populo III. 113. 9. 13. Olim Populus interdum invadebat Clericos, aut Laicos, ut ordinarentur ad presbyteratum, vel Episcopatum I. 124. 21. 22. II. 161. 21. In locis, ubi est populus diversus ritus, & idiomatis, debet Episcopus addicere sibi ministros ipsorum rituum, & idiomatum capaces III. 247. 34. 35. Alia de populo V. *Electio*. V. *Laici*. V. *Testimonium*.

Possesse. Interdum non posse significat, non expedire: Nam non, quae superior potest omnia, facere debet II. 267. 17. Non posse, omnem operandi potestatem excludit III. 245. 28.

Posteriora jura derogant prioribus I. 75. 6. V. *Jus*. V. *Lex*.

Possessio beneficii negari non potest sine peccato extraneis pretextu assensus Regii III. 513. 43. ad 48. Apprehensio in foribus ab impedito ingredi locum beneficii II. 43. 12. Statutum laicale, vetans, ne extraneus, vel quisvis alius beneficii possessionem apprehendat, sine Principis assensu, nullum est. I. 146. 12. II. 44. 15. f. 696. 25. f. 101. 10. f. 112. 7. f. 126. 21. f. 128. 26. f. 145. 36. fol. 493. 11. ad 30. fol. 518. 15. III. 42. 11. fol. 492. 3. V. *Assensus Regis*. Pro ea adpescenda, quid exigere valeat Cancellarius Episcopalis II. 201. 15. 16. Possessio juris conferendi liberet beneficia inest Collatoribus beneficiorum extra loca munia indulto exclusivo extraneorum, cum titulo, & bona fide necessariis ad ipsam possessionem. Quisque autem est manutendus in sua possessione. Et alia II. 148. 1. ad 9. Possessor male fidei usu caput, sive prescribit de jure civili, non verò de canonico III. 281. 31. Possessio honorum, & jurium, quae tenuit Ecclesia per 30. annos, non est ei subtrahenda III. 97. 24.

Postulatio. Laicus postulari potest in Episcopum, non verò eligi I. 237. 8. Episcopus non potest eligi ad aliam Ecclesiam, sed postulari I. 498. 2. 3. fol. 510. 40. III. 342. 23. Admissio postulati non fit ex iustitia, sed ex gratia III. 245. 29. 31. f. 342. 23. Postulatio non reicitur sine iniuria postulati, & postulanti II. 498. 3. Alia est solemnis, alia minus solemnis I. 498. 4. II. 42. 6. Alia propriè, alia impropriè sumpta I. 510. 40. 41. Debet fieri a majori parte eligentium II. 377. 16. Per viam postulationalis patet extraneis accessus ad beneficia I. 498. 2. 3. 4. f. 510. 40. II. 401. 2. 6. 7. III. 342. 23.

Pragmatica Sanctio Gallicana, quid contineret? Ejus initium, progressus, eursus, & abolitio fuse descripta II. 9. 17. ad 34. Tentatum est perperam eam introducere in Germaniam II. 22. 13. 15. An adversa fuerit Annatis II. 11. 22. fol. 223. 10. Britanni eam respuerunt II. 358. 11. Alia de illa II. 51. 2. ad 6. f. 62. 19. 25. f. 358. 11. III. 451. 25. Sub quam gravibus penis inhibuit sit exemplaria dictae Pragmaticae retinere III. 526. 15.

Pragmatica D. Ludovici. V. S. *Ludovici*.

Praebenda quomodo differat à beneficio IV. 32. 16. ad 18. Differat à distributionibus quotidianis IV. 273. 9. 10.

Preces primae. Imperator habet à Papa indultum porrigendi primas preces collatoribus beneficiorum, ut unum conferat Clerico à se designato I. 214. 24. f. 220. 39. f. 506. 27. II. 180. 17. An hoc sint quid favorabile, vel odiosum II. 300. 2. Quondò, cum quibus, & super quibus beneficiis locum habeant II. 30. 27. 310. Locum non habent in Italia. Sunt quid diversum ab Expectativis, prohibitis per Concil. Trid. Earum favore Papa derogat Concordatis II. 310. 28. 29. Collatio beneficii vi primarium precum oritur ex facto Ecclesie, non Principis II. 312. 30. Et si vacat in mense reservato, solvitur Annata Datarie II. 289. 11. Hoc privilegium dirueretur, si excludendi essent à beneficiis extranei II. 180. 16. ad 20. Qui potest precipere interponens preces, honorat eum, quem rogat II. 289. 15. Etiam Apostolica mandata interdum dicta sunt primitivum precum II. 291. 18. Rex quoque Francie dat quandam speciem primarium precum II. 312. 30. Alii quidem Imperatores, & Reges antiqui preces dabant jussionibus mixtas, ut beneficium, cui volebant, conferretur II. 292. 20. 21. Preces Principum, eorumque commendationes, habent rationem jussionis II. 289. 14. III. 499. 17. 18. Preces, quibus electio meticulous evadit, inhibitis sunt III. 500. 18.

Predicare. Debetur predicatoribus merces pro labore: ipsi tamen predicare non debent aviditate pecuniae III. 176. 24. Innuuntur plures, missi ad predicandum Infidelibus Evangelium III. 177. 26. 27. Non omnes beneficiati sunt ad predicandum deputati III. 177. 25. Memorant quidam Principes, officio interpretis fungentes predicatoribus III. 409. 33. Sermonem habiturus, ante omnia Deum invocare debet IV. 2. 1. 2. A predicatoribus interdum aliqua declamando dicuntur ad perfectionem, quae de rigore non subsistunt IV. 246. 3. 4. V. *Docere*.

Praelatus propriè est Episcopus: minùs propriè aut quilibet Ordinarius loci: latissimè etiam parochus IV. 263. 10. Rector Monasterii, & parochi dicitur praelatus in Concilio Toletano. I. 197. 27. Praelati non est bonum quod praesint aliis in propria patria I. 4. 4. 5.

Premium, & pena sunt media, quibus homines alliciuntur ad bonum I. 206. 4. & seq. IV. 76. 20. Clerici premia dari non possunt pro ratione meritum, si desit libertas praeficiendi beneficiis extraneos I. 205. 4. 5. II. 188. 6. Praemii spes proficua est I. 216. 27. IV. 33. 20. 21. Beneficia sunt velut merces, & premium Clericorum benemerentium I. 515. 6. 8. f. 519. 16. IV. 49. 1. Non tamen ut premium illis debitum, nisi pro arbitrio Collatorum III. 317. 25. IV. 53. 20.

Prepositura dignitas est Monasterialis, ad Clerum collatorem tradita. Ejus antiquitas quanta sit. Alicubi est beneficium simplex IV. 35. 10. 11. 12.

Presbyter. Sacerdotes succedunt Discipulis Domini I. 8. 14. Presbyter interdum significat idem ac Episcopus IV. 199. 6. Aliquandò Presbyterium significat

RERUM, & VERBORUM.

fiat Chorum, vel adunationem sacerdotum II. 535. 23.

Præscriptio quare, & qua auctoritate fuerit Introducta IV. 242. 23. f. 278. 23. Quinque Conditiones ad eam necessariae sunt IV. 92. 21. Sine possessione non datur II. 117. 25. 30. Non datur in possessore male fidei de jure canonico: sed de civili III. 281. 31. Præscriptionis vim fateatur Jura, Patres, Concilia, Theologi &c. II. 42. 9. f. 102. 12. fol. 151. 10. III. 217. 26. f. 359. 41. IV. 92. 19. ad 22. Aequivalet privilegio: coram ea silet omnis actio: nullusque illa melior titulus datur IV. 92. 19. 22. Contra quos Canones non afficiat II. 152. 12. Prescribi potest etiam servitus rei liberae, & de contra IV. 92. 22. Etiam Urbium, Principatuum, & Regnorum dominium præscriptio justificat II. 348. 26. IV. 92. 20. Ecclesie sufficit præscriptio 40. annorum IV. 92. 21. Præscriptio favet debito admittendi ad beneficia etiam Clericos extraneos II. 151. 10. ad 17. Et exemptioni beneficiariorum simplicium à debito residentie IV. 92. 19. ad 22. fol. 243. 25. An sufficiat in laico ad fundandum jus conferendi beneficia, sine privilegio Apostolico. Et pro coarctanda collatione beneficiariorum ad certum genus personarum II. 151. 10. 11.

Præsertim, verbum hoc quid significet III. 455. 40. **Præventio**. Papa prævenire potest omnes Collatores beneficiariorum in eorum dispensatione III. 288. 2. Nec Conciliabulum Basilienfe, nec Pragmatica Gallice hoc impugnant II. 295. 27. 28. 29. III. 450. 20. Hæc tamen præventio debet esse moderata, ne nimium gravet Episcopos II. 295. 30. Præventio locum habet etiam in jussis II. 124. 19. **Præmierius**, vel Primicerius, vel Primicerio, dignitas est Choralis, cujus quantitas sit antiquitas, & quale officium IV. 56. 12. 21.

Primogenitus Subdiaconus Ecclesie Romanae fit à PP. Patriarcha Gradenfis I. 281. 9.

Præstans dignitas monasterialis ad Clerum seculari traducta. Ejus quantitas sit antiquitas. Alicubi est beneficium simplex. Priores in Canonibus alii subiecti sunt Abbati: alii superiores Cellarum, vel parvorum monasteriorum IV. 52. 10. 12.

Princeps debet esse sine defectu, alioquin detractioni patet III. 40. 43. 46. IV. 16. 30. Indiget adiutoribus I. 205. 2. 3. IV. 143. 4. 5. Debet bonos eligere sibi ministros, & judices III. 41. 46. Melius committit officia publica extraneis, quam indigeois I. 207. 8. 9. f. 352. 29. Rebus afflicti debet speciosa dictis, & usu necessaria sequi II. 360. 17. Debet pactis observare III. 488. 28. Si humana fides, & veritas exulare, deberet in ore Principum confugium habere II. 171. 33. Principum est præcipere subditorum veris illis obsequi II. 172. 34. f. 356. 6. III. 503. 25. Cavere sibi debent ad aulicos, ne auro capti secreta illorum pandant III. 430. 27. Eorum potestas ad hominibus est III. 295. 19. Si supremi sunt, in eorum statu utuntur plenitudine potestatis III. 191. 9. f. 295. 17. ad 19. Eis debentur à subditis tributa jure naturæ II. 216. 26. IV. 112. f. 236. 3. Principes sunt velut Dii terreni, sic tamen, ut non nisi quæ iusta sunt agant III. 309. 6. Tantum valent per vim operantes, & iniusta facientes, quantum prædones in solitudine I. 152. 32. II.

146. 38. f. 474. 4. f. 518. 13. III. 337. 11. f. 418. 3. fol. 498. 14. Princeps debet se profiteri legibus altigatum, nec nisi quod iustum est facere II. 360. 16. f. 470. 15. III. 308. 3. 4. f. 422. 39. 41. Et exemplo suo alios præire in observantia legum: tamen quod vim coactivam, ipse ad illas observandas non tenetur III. 223. 39. 41. Princeps continet in se Communitates sui Status, & jura eorum III. 312. 3. Est administrator reipublicæ, & potest legata profana in alios usus convertere III. 483. 15. Potest quoque subditorum bona in alios usus transferre, si expedit bono publico IV. 243. 23. Quanta sit ejus potestas in dando literas naturalitatis I. 324. 22. 23. Potest facere cives in suo statu alibi ortos I. 327. 28. Etiam si sit Princeps feudatarius II. 379. 21. 23. 24. Officia publica non tenetur dare digniori, sed sit est, si det digno IV. 47. 30. Inhibere valet, ne pecunie extrahantur de suo statu, sed hac lege Clerici non arctantur III. 465. 16. V. *Divinitus*. Bonum est si per exploratores aliorum secreta penetret. Aliqui mentito amictu id ex se fecerunt III. 429. 26. 27.

Princeps quoad res Ecclesiasticas. In quolibet loco est duplex principatus, Ecclesiasticus, & Secularis I. 327. 28. II. 85. 4. f. 380. 23. f. 494. 13. V. *Jurisdiculis*. Nunc Papa in Palatium, ne Princeps in Ecclesiam intropisciat I. 556. 27. Res ecclesiasticas Deus disponi voluit à Sacerdotibus, non à Principibus I. 328. 30. f. 502. 11. Nunc Princeps veniunt nomine Prelatorum II. 218. 30. III. 450. 21. Sufficere debet Principi moderari secularia, relinquendo sacra Prelulibus Ecclesie II. 85. 4. f. 520. 18. Nullus est nunc Principatus in mundo, quo non prior fuerit potestas Pontificalis II. 494. 13. Principes sunt subditi Ecclesie Sacerdotibus I. 328. 30. f. 502. 11. Et eis obsequi debent, non precipere III. 418. 3. Juvare debent Ecclesiam in ejus regimine I. 355. 25. f. 563. 15. Cui præbere debent brachium, pro exequendis censuris, & sententiis, absque illarum examinatione II. 497. 21. f. 499. 27. Et roborare Ecclesie sanctiones, ut observentur III. 462. 8. Necessariaque est Principum potestas in Ecclesia, ut quæ ei non obtemperant, Principum brachio conterantur II. 105. 19. III. 422. 11. Debent Principes honorare Deum, & Ecclesie sua jura servare, si volunt honorari à Deo I. 285. 25. Et honorem præstare Papæ, tamquam si Christo illum exhiberent III. 296. 20. Princeps derogare non potest juri divino, ac naturali, & nec ecclesiastico II. 182. 21. f. 187. 2. f. 413. 34. III. 443. 5. Neque super canones dispensare II. 152. 14. f. 413. 34.

Princeps quoad bona, & beneficia Ecclesiastica. Nul- lum jus habent Principes administrandi bona Ecclesie III. 312. 13. f. 462. 9. Neque ipsi occupandi I. 198. 28. Sed eorum est eadem bona defendere III. 462. 9. Nunc eis fas est se immiscere dispensationi beneficiariorum I. 505. 23. II. 73. 17. III. 93. 16. 17. Quæ sanè ad eorum commendationem conferenda non sunt IV. 20. 4. Principum preces, & commendationes habent rationem iustitias II. 289. 14. III. 499. 17. 18. IV. 130. 5. Non debent se miscere provectioni Sacerdotum I. 64. 4. fol. 89. 5. 7. f. 145. 9. 14. f. 151. 29. f. 368. 2. f. 371. 3. II h h h f. 412.

64.12.22. f. 419. 6.9. II. 239. 21. f. 424. 20. ad 34. III. 93. 16. 17. f. 115. 14. f. 122. 33. f. 126. 45. fol. 237. 8.9. f. 255. 11. 12. f. 500. 17. ad 31. IV. 30. 6. Neque promp-
tenter agere, ut beneficia ad solos illos perveniat,
quos ipsi volunt I. 151. 29. fol. 198. 29. II. 245. 9. 12.
f. 292. 21. f. 415. 26. f. 491. 5. f. 507. 11. 12. III. 93. 16.
27. f. 115. 14. fol. 237. 8.9. f. 155. 11. 12. fol. 363. 26.
f. 367. 35. 41. f. 418. 3. f. 492. 3. fol. 500. 18. fol. 10. 39.
Nec impedire, ne vacantibus Ecclesiis rectores pre-
ficiantur I. 167. 3. II. 425. 27. 31. Vel ne Clerici redditus
beneficiorum suorum in eorum statu percipiant I.
614. 2. 13. Nec est jus coronam restrictioni beneficiorum
ad solos indigenas, aut Clericos à Principe optatos
III. 492. 3. Quia tamen interest Principis, ne ex
protectione Beneficiorum, status reipublicetur
III. 498. 14. f. 505. 28. f. 508. 35. fol. 511. 40. 42.
48. Ideo excipere potest contra quemcumque, ne
beneficium obtineat, si sit ei *rationabiliter* sus-
pectus II. 140. 19. 21. f. 491. 5. ad 30. f. 517. 12. III. 427.
21. 22. f. 430. 28. f. 492. 3. f. 503. 24. 28. fol. 508.
35. f. 511. 40. 47. 48. Sed non postquam cessavit
suspicio III. 430. 29. Ceterum non sine magno
periculo ipse ingerit se provisionibus benefi-
ciorum II. 478. 2. Et ex Floro Magistro constat,
quod ab initio Principes nullam partem in his ha-
bebant II. 254. 30. f. 506. 9. Alia V. *Assensu Regis*.
Si aliqui Principes quendam beneficia dispen-
sant, in hac re sunt organum Papæ I. 207. 7. II.
145. 36. f. 487. 26. V. *Latus*. Et posse ipsa bene-
ficia dispensare, interdum dicitur jus regium I.
537. 24. f. 556. 27. II. 303. 9. 13. f. 309. 24. IV.
141. 3.

Principes quoad alias res. Clerici non tenentur jura-
re fidelitatem Principi laico III. 505. 128. Cui fas
non est deponere, & persequi Episcopos III. 337.
11. 12. Neque scindere (Dioeceses, eorumve pre-
sules impedire, ne suam exercent jurisdictionem
I. 184. 19. Episcopus potest Principes sue Dio-
cesis ex causa punire II. 380. 23. Principes non as-
sentientur addi onus residentium beneficiis simpli-
cibus sui patronatus IV. 77. 12. f. 135. 20. f. 142.
6. Prohibere possunt libros obscenos, seditiosos,
sibi, & bono regimini injuriosos, & qualiter.
Non tamen eo quod contineant pravam doctri-
nam quoad fidem: sed his ab Ecclesia prohibitis
addere possunt penas, ne legantur III. 523. 10. 11.
Prælati, habentes ditionem temporalem, ibi pos-
sunt id, quod potest Principes secularis IV. 47. 30.
Aliqui Principes fuerunt Canonici in quibusdam
Ecclesiis III. 260. 22. Principibus non est licitum Cleri-
cos præficere Ecclesiis sine assensu Episcoporum I. 148.
18. f. 249. 6. V. *Clericus*. Nec prohibere, ne famine
illorum Status regimini extraneis III. 441. 4. Nec im-
pedire, ne pensiones ecclesiasticæ dentur exteris II.
496. 18. III. 442. 5. Neque interdicere, ne Anna-
te solvantur Datarie sine eorum assensu III. 448.
18. Neque obfistere, ne Papa in eorum statu per-
cipiat spolia Clericorum III. 464. 15. 16. Raymundus
Comes Tolosæ fuit Principatu privatus à Cancellio,
quia favebat hereticis III. 432. 32. V. *Libertas ecclesiastica*. V. *Rex*.

Privilegium est lex privata, differens à lege commu-
ni, & à dispositione Canonica, aliquodque con-
trà illas disponentis I. 217. 8. 11. f. 271. 24. f. 286.

24. f. 359. 12. f. 371. 18. II. 77. 26. 27. fol. 88. 13.
f. 99. 4. f. 110. 4. III. 95. 20. f. 257. 15. fol. 418. 3.
fol. 421. 9. f. 426. 19. Differt quoniam à recogni-
tione bonæ fidei I. 543. 12. 23. II. 77. 28. 29. fol.
81. 37. 38. 39. Aliquid operari debet privilegium,
ut tale sit III. 95. 20. f. 137. 13. Non præsumitur,
sed probandum est, & ostendendum I. 228. 12.
II. 502. 2. III. 419. 4. Illud allegans in sua posses-
sione manutenendus est II. 490. 2. Habet enim
eximè jus ad sui favorem II. 52. 16. Privilegia
singulorum non faciunt jus commune III. 257. 10.
Privilegium exorbitat à jure I. 227. 11. Strictè
interpretandum est I. 217. 11. 21. f. 371. 12. f. 461.
28. Sed est stricti juris III. 426. 18. Ideo non ex-
tenditur de loco ad locum III. 154. 5. fol. 257. 15.
fol. 418. 3. f. 426. 20. Neque de persona ad per-
sonam I. 461. 28. II. 218. 30. f. 471. 8. 19. III.
257. 15. f. 418. 3. f. 426. 20. Et non pibus opera-
tur, quam ejus verba sonent I. 228. 12. II. 104. 17.
21. f. 471. 17. III. 257. 15. f. 418. 3. Quæ non
sunt extrà debitos fines trahenda II. 502. 2. Per
non ulum privilegia amittuntur, & quando II.
116. 24. ad 30. f. 471. 19. III. 257. 15. f. 424. 14.
An Princeps possit ex causâ privilegium collatum
revocare III. 261. 24. Quid de Papa circa hoc I. 467.
10. II. 170. 30. f. 500. 29. III. 426. 8. Major est, &
remanet potestas in concedente privilegium, quam
in illud recipiente I. 80. 20. f. 221. 41. f. 328. 30.
fol. 467. 10. II. 154. 21. 24. f. 206. 26. f. 295. 29.
fol. 471. 19. Et qui privilegium concedit, non
cessatur à se totam suam potestatem addicisse III.
170. 30. III. 420. 8. Sed potius ejus potestas præ-
servata intelligitur III. 261. 24. fol. 322. 39. Pri-
vilegio an, quia, & quando reuocari possit I.
507. 31. ad 36. III. 117. 27. ad 30. III. 419. 5. Fru-
stra per privilegium impetratur, quod de jure com-
muni competit I. 227. 8. 11. f. 240. 20. f. 270. 17.
24. f. 286. 24. III. 399. 9. f. 423. 12.

Privilegium quoad res beneficiales. Interdum Papæ
contulerunt aliquibus Regibus privilegium dispo-
nendi de quibusdam beneficiis L. 51. 7. 8. 11. II. 180.
17. f. 470. 18. III. 433. 36. Quæ privilegia dirue-
rentur si extranei necessarii excludendi essent à be-
neficiis II. 180. 12. ad 20. Ad istam exclusionem
necessarium est privilegium Apostolicum III. 285.
40. fol. 418. 4. fol. 423. 12. 16. fol. 430. 29.
Vel consuetudo immemorabilis cum fama privile-
gii III. 418. 5. 7. Quod privilegium cum Papa da-
re possit I. 561. 10. 11. Valet, quia illud præjudiciale
concedenti III. 138. 13. Et cum illud Papa conce-
dat, nil deperit libertati Ecclesiæ I. 101. 36. Quip-
pè non nisi ad magnas preces Principum, & po-
pulum illud impertit, & non sine gravibus cau-
sis, quæ compendunt dispendium libertatis Eccle-
siæ I. 554. 24. II. 71. 10. f. 77. 30. f. 107. 25. f. 109.
2. Quid si in idolum procurari non debet sine
scientia Principis loci II. 80. 35. III. 422. 12. Plu-
res Nationes, Urbes, & Regna inuocant, quas
tale privilegium habere dicitur, exclusivum extra-
neis à beneficiis II. 143. 18. Romani III. 68. 4.
Germani II. 38. 29. III. 422. 12. Galli III. 98.
2. 3. fol. 100. 6. fol. 103. 13. fol. 121. 7. fol.
126. 22. fol. 147. 19. fol. 153. 1. Hispani Regni
Castellæ I. 419. 45. ad 8. f. 553. 21. 22. II. 137. 28.
f. 100.

R E R U M, & V E R B O R U M.

£ 100. 6. f. 126. 22. III. 153. 1. Lusitani II. 106. 6. fol. 135. 7. f. 153. 15. f. 422. 12. Valentini I. 222. 44. f. 310. 19. f. 513. 22. II. 78. 31. ad 34. fol. 93. 22. f. 153. 11. Navarræ II. 135. 7. fol. 153. 15. III. 153. 11. Sardi I. 310. 19. II. 71. 11. I. 109. 1. f. 153. 15. III. 422. 11. Majoricensis II. 71. 11. f. 115. 22. Quid de Florentinis II. 71. 11. De Flandris II. 126. 22. De Britanniæ II. 31. 7. Miletitani II. 69. 7. ad 10. fol. 110. 3. Bononienses II. 71. 11. f. 215. 5. Ferrarienses II. 110. 3. Panormitani I. 522. 22. II. 71. 11. f. 112. 8. Hydruntini II. 76. 24. 25. Incolæ Terræ Fluminis morum II. 69. 6. Privilegia hæc an subsistant, cum aliqui se habere illa dicant, necesse ita sit III. 153. 14. f. 418. 4. De dictis privilegiis quod Franciam, & Hispaniam quidam dubitant II. 103. 14. f. 127. 22. 27. III. 419. 6. Etsi alicubi sit hujusmodi privilegium, tamen adhuc ibi variis viis admitti possunt extranei III. 419. 5. Nec se illo Principes contenti I. 54. 21. f. 231. 23. V. *Gremium*.

Privilegium quod aliis res. Caute procedendum est in concessione privilegii, ne uni datum possit etiam ab aliis II. 182. 21. Nemo sibi debet usurpare privilegia, quæ Papa alicui ex gratia concessit III. 426. 19. Qui privilegium adipisci desiderat, precipue agere debet, non violentiæ III. 369. 37. 38. Privilegia, quibus Ecclesiæ per 30. annos potita est, non sunt illi subrahenda III. 97. 24. Ecclesiæ privilegia convelli non debent III. 270. 2. f. 293. 14. Privilegiorum Sedis Apostolicæ Juxta est Papa, & Episcopus illorum, quæ suæ competunt Ecclesiæ III. 325. 45. Consuetudo centenaria rationem habet privilegii, à qua ad illud valet argumentum IV. 147. 19. Ad quid Ecclesiæ sibi procuraverint privilegia Pontificum, Antistitum, & Principum I. 113. 26. 29. f. 440. 4. II. 110. 4. III. 255. 1. ad 14. Inveniunt privilegia Pontificum favore Monasteriorum I. 225. 3. 9. f. 269. 17. f. 271. 23. f. 312. 24. fol. 344. 3. f. 453. 1. III. 136. 12. 15. Favore Episcopatum I. 284. 17. II. 71. 12. 13. fol. 378. 16. Alia Imperatorum, & Regum favore Monasteriorum I. 225. 2. 3. f. 227. 9. f. 269. 17. f. 271. 23. f. 312. 24. f. 344. 3. fol. 453. 1. III. 136. 12. 15. Favore Episcopatum I. 291. 4. fol. 312. 24. 25. 28. II. 25. 1. 23. III. 95. 20. Alia edita ab Episcopis, & Concellis favore Monasteriorum I. 225. 2. 5. 9. f. 269. 17. f. 271. 23. f. 312. 24. f. 344. 3. fol. 453. 1. III. 136. 12. Oppressa per Principes electione canonica, non eam Ecclesiis, nisi ex privilegio concedebant II. 275. 13. 14. Sed hæc privilegium verbis nuntiis fuit juris privilegium II. 258. 6. Qui privilegium accepit, & negat se illud habuisse, meretur eodem privari II. 304. 12. Interdum Papæ gravibus ex causis aliqua privilegia concedunt III. 418. 3. Beneficia aliquibus à jure concessa, dicuntur etiam privilegia IV. 3. 3.

Proclat Diaconus Constantinopol. discipulus Chrysostomi, & scriba Attici, datur Episcopus Cypriensis, qui cum refutans. Docet in patria sacras literas, ubi tandem fit Præfatus, & alia de eo I. 58. 25. 26. fol. 98. 26. fol. 121. 13. fol. 160. 21. III. 264. 31.

Proculus Massiliens. fungitur officio Metropolitanæ Papæ invito, qui eum deponit, & increpat III. 340. 17. 18.

Prohibitum quod non est, censetur concessum I. 112. 41.

Projetus Episcopus provincie Viennensis, cui adhuc vivebat Hilarius Arelatensis dat successorem, improbat id S. Leone PP. I. 128. 33.

S. Presbyter quid lentius de amplitudine potestatis Romanæ Sedis II. 286. 8. Censet, Clericos non esse dominos reddituum suorum præbende III. 69. 12. Nec posse de bonis Ecclesiæ vivere, si habeant de proprio III. 98. 28. fol. 283. 35. IV. 13. 12. f. 281. 4. *Preteritus* Oeconomus, & Archipresbyter, inde Episcopus Alexandrinus IV. 55. 17. III. 103. 40. IV. 55. 17.

Protesis fides suscepit baptismum, ut à Christianis subsidia caperet III. 100. 32. Se in ignem conjecit, falsè iactans, se ab eo non ledendum I. 12. 11.

Prudentia est recta ratio agibilium IV. 126. 27.

Præfatus Rex Bithynia doni dedit Castrum Annibaldi Carthaginensi III. 344. 17.

Pyrrhus Epirotarum Rex dicebat, hostibus sternendam esse viam ad fugam I. 216. 28. Num occidere se obtulit Romanis Nicias Medicus, quod ipsi respuerunt III. 427. 23.

Pyrrhus Episcopus Constantinopolis depositus à Papâ, infundente Sanguinem Christi in atramentarium, pro subscribenda sententia III. 216. 16.

Pythæus Cypriensis dono habuit à Cyro Rege Persarum 7. urbes II. 343. 17.

Q

Quadragesima dicitur de divina ordinatione, vel traditione Apostolicâ exemplariter, sed formaliter est de precepto ecclesiastico II. 258. 6. III. 31. 21. f. 60. 33. IV. 241. 21. Vinum in ea olim non permittebatur IV. 277. 22. Illius tempus, ad jejuniarum dies denuntiari, officium est Primicerii IV. 56. 18. An Papa possit eam totaliter abrogare III. 321. 36. IV. 341. 7.

Quartadecimani. Contrâ eos habitum est Concilium Cæsareæ I. 110. 23. Est Concilium Nicenum decrevit Pascha celebrari in die Dominico I. 68. 13.

Quadratus scripsit apologiam pro Christianis I. 42. 18.

Quæstionum est exactio Datarum II. 209. 4. f. 227. 20. Quanta sit ejus antiquitas, & iustitia II. 225. 15. 16. 17.

Quintifextum Concilium, sive Trullanum, dictum Synodus erratica. Non omnes ejus canones approbati sunt: & alia de eo I. 195. 20. 21.

Quintianus Afer, Episcopus Ruthenensis, translatus ad Sedem Claromontanam I. 60. 30. f. 176. 32. II. 245. 9. III. 502. 22. Alia de eo I. 67. 12. f. 144. 4. II. 194. 22.

Quintus Cinnatus, ruri morans, à Romanis præfuit Exercitui II. 374. 8.

Quintus Janus Garamanicus dici voluit, etsi populos illos videret III. 209. 8.

R

R *Archifus* Longobardorum Rex honore prosequitur Zachariam Papam l. 237. 8. Romæ dimisso Regno Monachatum professus est, & ad Cenobium Montis Cassini perrexit. An habuerit Romæ quoddam beneficium ecclesiasticum l. 239. 18. 19.

Radbertus Abbas Corbejen. implorat privilegium suo Monasterio à Concilio Parisiensi l. 285. 21.

S. Radobodus Trajecten. turbam simul Danorum excommunicavit III. 133. 5.

Ramirus Monachus dispensatus Regnum Aragonie, ac uxorem accepit II. 417. 6.

Rannifus Comes Averla petendis Apuliæ Græcis auxilium dat: & alia II. 217. 9. f. 292. 14. 16.

Raphael Volaterranus loquitur de Normannis, & de aliis rebus, ad Regnum Neapolis, & Sicilia pertinentibus II. 221. 20. ad 24.

Katherinus Monachus Lobienis, Episcopus Veronenis, inde Leodiensis, pluries pulsus l. 247. 12. 13. f. 499. 6.

Ratipomense Concilium contra errores Elipandi, & lociorum l. 251. 22.

Ratio. Ubi ali eadem ratio, esse debet eadem juris dispositio l. 241. 32. Ratio legis æquiparatur legi II. 182. 22. f. 300. 2. Quæ ratione carent, eadem facilitatè contemniuntur, quæ probantur II. 266. 24.

Ratibabitis. In Cypro Episcopi ordinabant alienos subditos sub quatuor ratihabitionibus. Dolet S. Epiphanius, quod N. Hierosolymitanus ratam non haberet ordinationem, ab eo factam l. 107. 17. 18. f. 110. 25.

S. Raymundus de Pennafort iussu Gregorii 9. canones collegit IV. 68. 16. Quid sentiat de pluralitate beneficiorum ab uno possessorum? Favet exemptioni beneficiorum simplicium à residentià IV. 123. 18. 19.

Raymundus Comes Barcinonensis dimittit abusum usurpandi bona Ecclesiarum vacantium, & spolia Clericorum. Idipsum facit Raymundus Comes Narbonensis III. 463. 11. 12.

Raymundus Co. Tolosæ se Præfulem electionibus non miscere spondet III. 510. 38. Fuit Status privatus à Concilio Generali, ob hæresim Albigenum III. 432. 32.

Rainfredus Archiepiscopus Rotomagensis IV. 132. 11. f. 223. 10.

Ravenna. Primi 12 Episcopi hujus urbis à columna electi II. 257. 4. Præfule hic poterat Monachos de uno ad aliud Cenobium transferre l. 228. 13. Nicolaus Papa 1. inhibet ei, ne Episcopos per Æmiliam ordinet sine ejus permissione II. 199. 8. Papa quidam electum Raven. refutat, & alium provehat, irritatque electionem, nisi a se confirmatum III. 261. 25. Discordia in electione hujus Præfule l. 510. 39. 40. In quantà exultatione hic Præfule esset apud Imperatorem l. 455. 9.

Alia de eo III. 507. 32. Ravennates eligunt sibi in Archiepiscopum Clericum Romanæ Ecclesiæ II. 381. 25. Postulant Episcopum Imolæn. comprovincialem II. 377. 16. Concilium Raven. sub Joan. 9. Papa, cui interfuerunt Rex Franciæ, & 74. Episcopi, abrogat acta contra Formosum l. 83. 26. f. 282. 13. fol. 333. 7. Alia V. *Exarchatus.*

Raynaldus Carnoten. dat plures Ecclesiis cuidam Cenobio. Fit Archiepiscopus Remensis l. 442. 12.

Rebellus Fernandus favet suâ doctrinâ extraneis II. 123. 11.

Rebuffus Petrus sua doctrina favet admiffioni extraneorum II. 98. 2. ad 5.

Recognitio bona fidei est quid valde diversum à privilegio II. 77. 28. & seq. f. 81. 37. 38. 39.

Regalia quamquam sint. Multa enumerantur II. 483. 17. ad 25. III. 493. 6. An, & quæ sint abdicabilia II. 484. 17. ad 25. III. 493. 6. 7. 8. Doctrina, suggerens, quod Rex non possit se adicere Regalia publico bono, & ipsis suis subditis est damnosa II. 485. 21. 22. III. 493. 6. 7. 8. Disponere de beneficiis ecclesiasticis, & ab eis extraneos arceri, non est de regalibus Principis II. 483. 17. 18. III. 493. 2. ad 8. Possit quædam beneficia conferre, vel ad præsentem, dictum est aliquando jus regium l. 537. 24. f. 556. 27. II. 204. 13. f. 309. 24. IV. 141. 3.

Regalia si cedunt favore Ecclesiæ, sunt ecclesiastica III. 494. 6. Fas non est Principi tollere regalia Ecclesiarum II. 494. 7. Regalium extrinsecus confectorum fines dilatabat Philippus Pulcher Rex Franciæ, unde jurgia l. 531. 5. Vt reditus Ecclesiarum sibi assumeret, eas diti vacare faciebat quidam Rex Angliæ II. 248. 15. Regalium Fridericus 2. dimittit ut abusus II. 403. 4. III. 463. 10. f. 464. 15. Hæcque excluditur in investituris Regni Neapolis II. 451. 26. Alia de ea II. 305. 13. 14. f. 425. 7. III. 458. 9. 10. 11. f. 467. 2. 1. 22.

Regimen politicum: tres ejus sunt præcipuæ species, scilicet. Monarchia, Aristocratiæ, & Democratiæ. Sunt & aliæ species ejus inferiores, ut Olocratiæ, Oligarchiæ, Pineocratiæ, Poliarchiæ &c. IV. 148. 10. Regimen de se non est officium personale, sed potest per substitutum exerceri IV. 236. 3.

Reginaldus Valerius favet immunitati benef. simpl. à debito residentià IV. 174. 8. 9.

Regina Præmiffus vocat Papam Universalem &c. III. 225. 46.

Regnum Exequatur. V. *Assensus Regis.*

Regium, Lombardiæ Vrbe, comprehenditur in donatione Caroli M. II. 331. 44. Et in diplomate Othonis M. II. 339. 5.

Reginus Calabrie qua occasione occupatum fuerit à Romanis II. 394. 21.

Regulariter: hæc vox quid significet III. 379. 7.

Regula Cancellaria jam à 400. annis viget. Johannes 22. incipit eas in scriptis redigere, quas alii Papæ auxerunt, declarant, moderati sunt &c. l. 545. 2. II. 299. 1. An obligent in foro conscientiæ, res incerta est II. 300. 2. Habent vim legis

RERUM, & VERBORUM.

gis II. 300. 2. III. 241. 18. Aliqui censent, quod sint favorabiles, non odiosæ, ut dicitur de Primis precibus II. 300. 2. Causæ harum Reservationum fuerunt Simonie, & abusus potentie Laicalis in electionibus II. 300. 3. 5. Item instantium Principum, Ecclesiis à Papa reservari peccentium I. 539. 29. II. 300. 3. f. 459. 14. Et magnus concursus Clericorum ad Romanam curiam, beneficia peccentium I. 379. 36. f. 444. 19. f. 532. 10. f. 545. 2. II. 300. 4. Pariter relictis Præfatum mandatis Apostolicis circa beneficia II. 30. 4. Vacante Sede Apostolica Regulæ Cancellariorum cessant II. 167. 23. f. 293. 1. Reservationes Ecclesiarum Siciliæ II. ejus investitura in pacem deductæ II. 409. 23. fol. 448. 19. f. 509. 19. Et in aliâ Neapolis II. 451. 28. In his Regni interdictum reservationes factæ sunt, nè Ecclesiæ pervenirent ad Clericos Regibus suspectos II. 510. 20. 22. Regulæ Cancellariorum in curatis exigunt peritiam idiomatis populi regendi III. 18. ad 22. fol. 55. 22. f. 248. 38. f. 409. 33. Mandant ceteris paribus præferri Oriundum non Oriundo, & Dioecesium non Dioecesano III. 241. 18. Beneficium Gallicæ vacans in Romanâ curia tempore Clementis 4. III. 243. 23. Plures Papæ dederunt Regibus indulgentiam pro conferendis beneficiis: hæc ergo curio non poterant sum dispositioni reservare? III. 433. 36. In Franciâ tempore S. Gregorii quidam beneficia Papa conferrebat IV. 21. 7. f. 30.8. Idem conferebat beneficium in aliâ Dioecesi IV. 30. 7. V. *Mandata*. V. *Reservationes Apostolicæ*.

S. *Remigius* Bitoricen. Abbas Solemniacens. indè Episcopus Trajectensis I. 231. 24.

Remensis Linconensis Romanus dirigit presbyterum homicidam II. 190. 11.

Remensis Civitas Regni Francorum dicitur Caput. Episcopus est Regni Cancellarius, & habet jus coronandi Reges, eorumque nuptiis benedicendi I. 453. 3. Remorum, & Laudunensis Urbium olim unicum erat territorium III. 136. 11. fol. 141. 21. 22. f. 340. 21. 22. Remensis Archiepiscopus habebat jus cunctandi moneta. Ei Papa dat assensum pro novo Episcopatu in ejus Dioecesi erigendo II. 451. 17. 18. Remense Concilium excommunicat Episcopum I. 379. 9. Aliud Remense Concilium jubet provehî ad Ecclesiam indigenam: Concilium verò Bituricensis sancti eligi undecumque virum idoneum III. 110. 4.

S. *Remigius*, dictus Francorum Apostolus I. 453. 1. Divisit à Remensi Dioecesim Laudunensem, ut ibi poneretur Antistes III. 341. 21. 22. Litera congratulatus est Hormisidæ Papæ I. 157. 8. S. Remigii Monasterium Privilegio donatum I. 269. 17. Possidet præbendas extraneas I. 443. 15. fol. 453. 1. 2.

Rematus Andegavensis adoptatus tertio loco à Joannæ 2. Regina Neapolis. Ei favet Eugenius 4. Res tamen improspere succedit II. 437. 21. fol. 440. 1.

Reservare quilibet potest juri suo: non tamen juri facienti ad favorem alterius, neque juri naturali, aut Divino I. 507. 31. ad 36. Ad renuntiationem beneficii, Præfata necessaria est licentia II. 200. 9. Potest fieri de beneficio obtento,

etiam ante acceptas Bullas II. 218. 23. 24. Renuntiatio facta ex metu, & non spontè III. 125. 41.

Reservationes Apostolicæ beneficiorum ex quâ potestate profluxerint I. 420. 32. f. 444. 19. f. 539. 30. Ut quid editæ sint II. 180. 16. 17. Habent faciem hæreticæ I. 502. 15. Eisdem impugnavit Concil. Basileæ, approbata tamen contentas in Corpore Juris, & quod Papa posset in qualibet Dioecesi unum, vel duo beneficia conferre II. 2. 14. 15. f. 11. 21. Pragmatica quoque Sanctio illas impedit in Gallia, & aliâ de hac rê I. 469. 16. II. 9. 17. ad 34. f. 51. 2. Post quod ibidem inita sunt Concordata II. 14. 30. f. 180. 17. Sicut etiam quoddam Alamaniam inita sunt Concordata Germanica II. 18. 1. ad 8. f. 34. 16. f. 180. 17. In Angliâ reclamatum fuit contra præfatas Reservationes I. 468. 14. f. 537. 24. II. 249. 16. Eas Papa strenuè defendit contra Eduardum 3. I. 539. 28. fol. 542. 38. Henricus 1. offerebat Papæ dispositionem omnium Ecclesiarum Angliæ, si deponeret S. Thomam Cantuarien. II. 275. 13. Rex Angliæ interpellatus, ut liberam fieret Papæ beneficiorum dispositionem II. 249. 17. Justitiam harum reservationum tuitus est Petrus Alliaccensis I. 210. 38. II. 428. fol. 301. 5. Et Card. Carvajal Hispanus II. 36. 25. f. 308. 5.

Reservationes Apostolicæ quod ærum antiquitatem. & alias res. Etiam antiqui Papæ conferbant beneficia in alienis dioecesibus I. 502. 14. II. 185. 5. 6. Quidam reservationes, vel species earum innotuerunt sub S. Gregorio, & Nicolao 1. II. 293. 23. Sub Innocentio 3. I. 526. 31. II. 288. 13. Mandata de beneficiis dat, & dabant etiam antiqui Papæ Vitalianus, Paulus 1. S. Gregorius, & alii I. 229. 18. fol. 242. 28. 30. V. *Mandata Apostolica*. Qui rarè conferbant beneficia in alienis Dioecesibus: inciperunt postea dare literas monitorias, indè prætorias, & demum executorias I. 504. 19. Causæ fuerint introductæ Reservationes hæ V. *Regulæ Cancellariæ*. Olim erant plures species reservationum, quam sint nunc II. 24. 20. 21. Papa habet plenitudinem potestatis circa beneficia, ideoque potest illa sibi reservare V. *Papa*. V. *Plenitudo potestatis*. De qua omnes accipiant, inquit Stephanus Tornacensis. I. 444. 19. Nè ei potest hæc auctoritas à Concilio restringi I. 501. 12. Neque à Principibus pro eorum libito limitari I. 539. 28. Nàm reservando sibi beneficia jure suo utitur, sine ullius injuria I. 501. 12. II. 34. 16. f. 235. 28. De honestate tamen non debet omnia sibi totius Orbis beneficia reservare II. 150. 6. f. 295. 29. 30. Quintuplici jure Papa confert beneficia per totam Ecclesiam. 1. Jure concursus. 2. Jure devolutionis. 3. Jure preventionis. 4. Jure reservationis. 5. Simpliciter jure II. 293. 24. De Concursu I. 501. 11. ad 19. V. *Concursus*: De Preventionis I. 502. 13. II. 23. 19. V. *Preventio*. De Devolutione. V. *Devolutio*. De Affectione propter vacantiam apud Sedem Apostolicam, quam sit antiqua I. 500. 8. II. 288. 12. Et propter depositionem Beneficiarii, à Papa factam I. 390. 28. 19. Itaque vigore Reservationum confert Papa beneficia in dioecesibus Episcoporum II. 169. 23. Cum quibus per illas pacifici videtur II. 168. 25.

Residentia, quid sit IV. 175. 10. Alia est *præfisa*, & alia *casualis*. Prima causat incompatibilitatem beneficiorum, non secunda IV. 175. 11. f. 256. 29. Aliud est *residere*, aliud *interesse* servitio Ecclesie IV. 175. 10. Residentia ut in se deposite servitium personale IV. 345. 17. Strictius verò, vel laxius obligat, prout præfinit lex Ecclesie, & Superioris, cujus auctoritati subordinatur IV. 313. 5. f. 216. 12. Servire debet beneficiarius Ecclesiam suam IV. 312. 1. Præbende namque sunt stipendia ministrantium Deo in tali loco IV. 121. 13. Et qui altari non servit, de altari vivere non debet IV. 105. 25. f. 115. 24. Ex non impensa residentia plura mala eveniunt L. 432. 8. f. 537. 23. IV. 230. 24. f. 260. 1. f. 268. 25. Omnia beneficia onus residentie habere non substitit IV. 115. 24. Laxius de hac re V. Beneficium. Cursus 40. annorum fuisse pro firmamento statu beneficii circa debitum residentie: ad ejus exclusionem satis est, quod res dubia sit IV. 92. 31. Istud onus non menstrandum est à majoritate, vel minoritate redditum, sed à natura beneficii L. 145. 8. IV. 185. 7. 8. fol. 308. 6. 7. fol. 358. 2. Beneficiarii residentiales, tametsi parvos redditus percipientes, residere teneantur IV. 260. 1. fol. 263. 12. 13. Clericus accipiens beneficium residentiale ipondet ibi permanentiam L. 248. 13. Et ab eo exigi potest juramentum de residendo, non verò ab obtinente beneficia simplicia IV. 103. 20. f. 298. 2. f. 310. 37. 38. Qui plura residentia possidet, debet in loco dignioris residere, & juxta illius ritum Officium recitare L. 164. 31. Guillelmus Parisien. declamat contra non residentes IV. 360. 5. Oratores Galli quæderent in Cone. Trid. circa residentiam IV. 134. 17. ad 20. Beneficio residentiali præficeretur, olim dicebatur cardinare L. 180. 31. V. Cardinalis.

Residentia ex quo jure fit, & quanta ejus obligatio. Plures editi sunt canones pro inducendo ad residentiam beneficiarios residentiales L. 492. 39. IV. 350. 1. 2. f. 353. 11. Pœnis etiam designatis III. 303. 37. Hoc debitum non est de jure divino, vel naturali, sed humano, cui potest auctoritas ecclesiastica derogare IV. 91. 17. f. 101. 25. f. 113. 9. 10. Præfcriptum in choralibus, & servitiorum IV. 163. 3. f. 204. 20. 21. f. 213. 22. f. 230. 16. 17. fol. 215. 26. Idem aliqui censent de beneficiis Episcopalibus, & Curatis IV. 13. 10. Alii censent, quod hi teneantur ad residentiam de jure divino, & naturali IV. 263. 2. f. 165. 7. f. 230. 16. Quid verò de hac residentia sit, & quid sanxerit Cone. Trident. IV. 200. 11. ad 21. f. 218. 10. ad 22. fol. 225. 1. ad 25. fol. 235. 26. Bonum est quod Episcopus in proprio Episcopio residere III. 352. 2. Omnes habentes beneficia cum animarum cura, vel cum debito servitio Choro, aut Ecclesie, ad residentiam teneantur IV. 99. 10. 13. f. 108. 24. f. 71. 8. fol. 174. 8. 11. fol. 192. 24. f. 199. 7. f. 214. 10. f. 246. 2. fol. 262. 8. ad 17. Nec possunt sine licentia superioris suum beneficium relinquere, neque ad aliam Ecclesiam transire L. 68. 14. 18. f. 134. 8. f. 187. 30. f. 196. 22. 23. f. 237. 11. 12. f. 245. 1. f. 247. 8. fol. 250. 17. 21. fol. 266. 5. f. 275. 33. f. 299. 28. 29. 32. fol. 372. 15. fol. 379. 35. III. 147. 34. ad 39. f. 390. 32. IV. 160. 1. fol. 267. 23. f. 271. 4. 5. f. 298. 1. ad 7. f. 300. 7. f. 309.

25. f. 350. 1. 5. Alias cogi possunt ad redeundum L. 201. 31. III. 148. 37. 38. IV. 298. 2. Et ipsi beneficii, si morit non redeant IV. 67. 15. f. 75. 9. fol. 125. 23. Ac quomodo sint citandi IV. 263. 10. S. Cypranus privavit stipendium Clericos à sua Ecclesia discedentes III. 157. 12. Affixi, seu adscripti servitio aliquis Ecclesie, non debent ab ea ad aliam transire III. 92. 13. f. 147. 34. IV. 298. 2. 4. V. Affixi. At carenti beneficio residentiali neganda non est facultas discedendi L. 248. 13. f. 267. 10. f. 300. 31.

Residentia quoddam casus ab eo excusantes. Qui ex aliqua gravi causa impediuntur, à residentia excusantur IV. 88. 6. Quatuor causas admittit Concilium Trident. ab ipsam excusantes, & quas IV. 332. 10. 11. 12. f. 354. 14. Ab ea excusantur absentes in servitio sui Episcopi IV. 89. 11. f. 331. 9. Vel Cardinalis sui Titularis, aut Cardinalis Legati intra suam provinciam IV. 332. 9. Aut occupati in servitio Sedis Apostolicæ IV. 89. 10. ad 13. f. 330. 4. 6. f. 333. 12. ad 14. V. Romana Ecclesia. Non tamen Romæ morantes ad proprium commodum IV. 333. 13. f. 337. 24. Dispensatio quoque à residentia excusat: quoniam tamen sine gravi causa dari non debet IV. 249. 10. 12. Plures sunt causæ, ob quas concedi potest IV. 114. 15. ad 17. Quantum, & quando possit Ordinarius super ea dispensare IV. 113. 12. ad 15. Papa eam dare valet ad tempus, vel in perpetuum, & ipse beneficii residentiam onus aufert IV. 100. 13. 15. f. 113. 12. ad 17. fol. 120. 9. 10. f. 201. 12. 15. 16. f. 219. 10. f. 221. 18. Jura saven exemptioni à residentia, dantur beneficiis, non personis IV. 64. 14. f. 337. 25. Consuetudo quoque est una ex causis, exemptioibus à residentia IV. 177. 5. Quicquid aliqui sentiant in oppositum IV. 249. 9. 10. Et ubi consuetudo hæc tolli non potest, permittenda est IV. 104. 22. Nam etiam converso, consuetudo potest addere onus residentie beneficiis, illud alioquin non habentibus IV. 346. 20. Beneficia merè simplicia immunia sunt à debito residentie: Tom. 4. per totum. Ex generali consuetudine, quæ iusta est, & licita IV. 64. 7. 8. 9. f. 340. 4. ad 28. Nec Bulla S. Pii 5. de residentia compellit hæc beneficia IV. 151. 6. fol. 155. 17. Neque potest Episcopus Beneficiarios simplices ad residentiam arctare IV. 6. 12. V. Beneficium. Quam quidem in eis immunitatem nullus possit in dubium equare ad nostram ætatem IV. 4. 6. 7. Et hi beneficiarii servantur aliter Ecclesie, tametsi non resident IV. 10. 18. 19. IV. 34. 21. 22. V. Servire. Abbatia curens cura, & conventu, non obligat ad residentiam. Nec parochia, cujus cura exerceretur per Vicarium perpetuum. Canonicus quoque Collegialis quando ad eam non teneatur IV. 151. 6. 8. Habentes jurisdictionem ecclesiasticam ad illam tentantur IV. 203. 17. Restrictio beneficiorum ad solos indigenas est quid spirituale, vel spirituali connexum L. 535. 17. fol. 139. 17. II. 403. 5. Stare non potest cum libertate collationis eorum L. 493. 2. II. 183. 24. f. 403. 5. f. 456. 45. Violat etiam libertatem Principum, & privatorum, habentium beneficia, à se dependentia L. 403. 30. II. 170. 31. 32. f. 183. 24. Sed & susceptoribus beneficiorum damno est L. 125. 26.

RERUM, & VERBORUM.

27. Idem pluries declarata fuit, quod sit *contrarius*, *illicita*, *indebita*. & *ambiti*. *f. 1494-45. f. 562-9. Il.* 27. 28. f. 37. 27. f. 87. 10. f. 104. 17. 1. 1. 7. ad 21. fol. 155. 6. 138. 13. 17. f. 143. 4. f. 170. 31. Pluribusque rationibus ostenditur, quod solute damno est I. 205. 1. ad 26. II. 174. 1. ad 25. Numquam generalis lege factum sit, ut 25. 1. 87. 9. fol. 92. 24. f. 102. 12. f. 147. 11. f. 140. 21. f. 149. 3. Non potest fieri à Principe paucius non est restringere electiones ad quos Clericos ipse vult I. 208. 24. f. 371. 13. V. *Princeps*. Et statutum ab eo factum super hoc nullum est, nisi à Papa sit approbatum I. 494. 24. fol. 554. 24. ad 27. II. 70. 9. f. 87. 9. f. 89. 14. fol. 122. 7. f. 153. 7. A quo solo fieri potest hæc restrictio I. 535. 16. 17. II. 27. 28. 30. f. 111. 7. f. 122. 7. f. 131. 35. fol. 145. 21. 22. Sed non sine causa gravi I. 562. 10. 11. II. 87. 9. Quia concurrente, si fiat, habet rationem honesti II. 141. 23. f. 145. 34. V. *Extranei*. V. *Gremium*. V. *Libere*.

Retrahere quæ, vel ex errore, vel aliter male acta sunt, laudabile est I. 338. 22. III. 134. 8. f. 270. 1. fol. 340. 19. f. 412. 40. 41. f. 454. 28. Oblatus verbò persisteri in re, semel male conceptis, damnable est III. 357. 13. f. 533. 28.

Acce. Reges à Deo habent ut regnent III. 12. 24. fol. 471. 6. Eorumque potestas radicaliter à Deo est, sed immediatè à populo III. 521. 23. Exemplum dare subditis debent III. 6. 7. Suos motus rationis imperio resignare III. 369. 42. f. 372. 48. Iusta facere, ac iuste regere III. 418. 3. Alios tantum regere, non regi ab eis III. 453. 25. Honorare Deum, & Ecclesiam servare debent Reges, si volunt honorari à Deo I. 289. 20. Defendere quoque debent Ecclesiam III. 369. 42. f. 469. 9. Regia enim potestas illis data est ad Ecclesiam præsidium I. 555. 25. II. 539. 34. III. 422. 11. Oleo sacro unguuntur II. 191. 14. Et tunc spondent servare jura Ecclesiam, ac Pontificibus honorem exhibere II. 171. 32. III. 494. 7. Ecclesiasticam libertatem conservare debent II. 515. 28. fol. 539. 34. Quæ ipsius quoque, ac eorum Regnis proficua est I. 146. 12. 13. Multi Reges, & Regna cesserunt, quia Ecclesiam vexaverunt II. 428. 31. f. 440. 1. f. 445. 1. fol. 449. 21. f. 451. 27. f. 500. 30. Deus enim terribilis est Regibus: qui quocunque legi subiecti sunt II. 513. 43. 45. Se debet promitteri legibus alligatos II. 360. 16. Quas observare tenentur quodam viam directivam II. 324. 41. Sola cupiditate alienas res invadendo, latrocinium committunt II. 394. 19. f. 398. 30. Sicut valent loca, & provincias acquirere: sic & eas perdere possunt II. 480. 9. Easque donare II. 343. 16. 17. 18. III. 493. 6. Memorantur aliqui Imperatores, qui regiam Coronam tribuerunt, alii negant Principibus, eam petentibus II. 178. 27. f. 143. 23. Reges an adstricti sint privilegiis locorum II. 154. 2. 24.

Regis quodam alius res. Reges subditi, non præsumt Ecclesiam, cui obedire debent, non precipere III. 418. 3. Habent Rex quod suum est, sed prius habet Deus in Ecclesia quod suum est II. 521. 37. Papa ultor est Regum III. 309. 3. Infidelis non potest eligi in Regem III. 7. 8. 10. Quædam competunt Regi, quæ non competunt Vieregi II. 145. 36. Non est supponendum, quod rex mentiatur III. 124. 8. Reges indigent adiutoribus IV. 141. 4. 5. Ubi expressè non

nominantur, se comprehensos non censent II. 155. 21. Rex dictus à Menandro, Deus terrenus III. 309. 5. Interdum vox *Rex* significat regulum, vel rectorem urbis I. 241. 26. II. 327. 25. Quilibet usurpat nomen regis sibi indebitum, est sicut rex Schaccorum II. 398. 19. An leges Regum obligent, si non fuerint à populo acceptas II. 522. 23. Utunter plenitudine potestatis in suo Regno III. 291. 9. f. 295. 17. 18. 19. f. 310. 8. Eis debentur stipendia jure naturæ IV. 11. 2. Et si non resident personaliter in provincia, à quibus illa capiunt IV. 144. 10. 11. f. 326. 4. 5. Estque jus regium posse illa exigere, ac ad luum marium transferre III. 471. 31. Regum litere aliquando dictæ sunt *Sacra Regalia* III. 505. 29. fol. 507. 33. Regum filii digni sunt pluribus Ecclesiæ beneficiis IV. 325. 7. Rex an possit aliquem aggregare civibus urbis sui vassalli II. 380. 24. Rex iudicari non potest à suis subditis III. 526. 47. An excommunicari possit ab Episcopo II. 380. 23. Papæ exerceat jurisdictionem in reges I. 271. 22. f. 284. 18. 20. f. 330. 2. 8. fol. 344. 5. f. 549. 13. 14. II. 74. 16. f. 81. 39. V. *Excommunicatio*. Rex memoratur, fungens officio Ioterpretis cuius prædicatores III. 409. 33. In cunctis Regnis fuerunt aliqui Reges Sancti III. 37. 36.

Reges quodam res beneficiorum. Quam partem habeant Reges in profectione Anstultum sui status II. 201. 12. f. 244. 7. ad 30. Quidam Reges olim conferbant aliqua beneficia ex privilegio Apostolico I. 230. 39. fol. 504. 21. 26. 28. fol. 537. 24. II. 302. 9. V. *Laicus*. Innuuntur aliqui Papæ, qui similia indulta aliquibus Regibus contulerunt I. 531. 7. 8. II. 180. 17. f. 470. 18. III. 433. 36. Hæc fuerunt privilegia personalia, vel gentilitia III. 303. 9. f. 471. 18. 20. Nam interdum probatur aliquis Regis facit, ut Ecclesia de illo confidens, aliqua ei negotia ecclesiastica committat III. 504. 26. 29. Aliquando, beneficia conferri à Rege, vel ad ejus prælatum tribui, dicitur jus regium I. 537. 24. fol. 556. 27. II. 304. 13. f. 309. 24. V. 141. 3. Verè tamèn beneficiorum provisionibus se miscere, citrà privilegium Apostolicum, non est jus regium III. 491. 3. 4. Nam res sacre ad Sacerdotes spectant: ad Reges profane III. 281. 29. fol. 365. 23. Reges, & laici conferrentes beneficia, in hoc sunt organum Papæ, cuius privilegio id faciunt I. 207. 7. f. 403. 31. f. 506. 28. II. 145. 36. f. 167. 23. f. 303. 7. ad 16. f. 487. 26. f. 490. 3. III. 172. 0. Possunt undecumque vocare Clericos ad beneficia sui patronatus I. 267. 11. fol. 310. 16. 19. f. 382. 3. f. 399. 16. f. 506. 28. II. 488. 26. Iure regio I. 537. 24. Violantur eorum jura restrictione beneficiorum sui patronatus ad solos indigenas I. 403. 30. II. 469. 14. An ipsi cedere possint libertati nominandi etiam extraneos ad beneficia sui patronatus III. 495. 8. An ad Episcopos tenentur nominare digniores IV. 46. 27. Eorum interest agere, ne beneficia simplicia sui patronatus graventur onere residentium IV. 141. 3. 4. Plures Reges noluerunt se beneficiorum provisionibus immiscere II. 284. 18. Sine gravi periculo non est eis fas detrahare libertatem dispensandi beneficia, illam habentibus II. 540. 34. Electionibus Præfulum olim intererat Misi regis, ad comprimendos tumultus III. 501. 19. ad 28. Reges non assentirentur addi onus residentie

- dentia beneficiis sui patronatus IV. 77. 12. fol. 135. 20. f. 142. 6.
- Regnum:** quodlibet Regnum est magna familia, & quilibet familia est parvum Regnum I. 206. 5. Fere in cunctis Regnis admittuntur extranei ad officia publica, utque ad regiam dignitatem I. 212. 18. 30. f. 351. 28. 32. Simul ista mundi conditor posuit Deus, odium, atque Regnum III. 387. 26. Præfusa iustitia, Regna sunt veluti tot latrocinia III. 418. 3. Regna interdum ab initio male parta progressu temporis fiunt legitima II. 348. 26. f. 398. 30. IV. 92. 30. Inter Ecclesiam, & Regnum debet esse mutua concordia II. 384. 2. fol. 423. 21. Aliquando etenim per Regnum certum colesse Regnum proficit I. 555. 25. II. 384. 2. f. 393. 34. III. 241. 30. f. 422. 11. Quidquid pro quiete Ecclesie agitur, ad regni quoque quietem cooperatur II. 540. 34. intra Regnorum limites non arduat potestas Præfatus, & Ecclesie II. 85. 2. V. Diacensis. Nullus canon est generalis, faciens, beneficia danda esse solis Clericis Regnorum, ubi beneficia ipsa constituta sunt I. 210. 18. 19. V. Indigena. Accessio urbis ad aliquod Regnum non alterat res ecclesiasticas, in ea sitas II. 85. 3. f. 287. 8. III. 425. 18. Regna confunduntur, si ibi fervande essent leges civiles iam antiquitate IV. 205. 17. Regnum duos non admittit: & duos Reges, etsi fratres, unâ simul Roma habere non potest III. 247. 16.
- Riccius Jo.** Aloysius faret sua doctrina profectioni extraneorum II. 103. 15. Favet quoque immunitati beneficiorum simplicium ab onere residentie IV. 186. 10. 11.
- Richardus** Comes Cornubiæ, frater Regis Angliæ, oblatum sibi Regnum Siciliæ recusat II. 432. 6. Aspirat ad Imperium, ad quod fuit electus in schismate I. 564. 17. II. 432. 8.
- Richardus Pisanensis** fit Episcopus Vintoniensis I. 460. 23.
- Richardus Anglus** fit Episcopus Syracusanus I. 447. 28. II. 412. 32.
- Richardus** unus ex præcipuis Normannis Apulie II. 392. 14. A' Nicolao 2. investitur de Principatu Capue II. 319. 16. 17. f. 334. 51.
- Richardus Prutenus** electus Leodienfis: de eo plura I. 320. 5. 6. f. 345. 7. ad 12.
- Richerius Senonensis** resistit Ivoni Carnotensi, subrogato à Papa in Sedem Galonis, quem deposuerat I. 390. 28.
- S. Rigobertus Romenus** dat quasdam Parochias Monachis I. 449. 34.
- Ritus.** Diversitas rituum, quos variz nationes in sacris rebus observant, ad venustatem Ecclesie militantis conferit III. 406. 25.
- Robertus Rex Neapolis** Patri succedit, ut proximior, exclusio veniente jure representationis, & investitura obtinet à Clemente 5. II. 436. 15. 26. Ducit uxorem Jolantam Aragoniam II. 445. 11. Multa bella habuit cum Aragoniis, Siciliam occupantibus II. 447. 16.
- Robertus Abbas S. Ebrusci,** inde S. Euphemie, & alibi in Italia, tandem Episcopus Trainenfis

in Sicilia, quos, & qualis fuerit, recusavit Episcopatum Carnotensem, & plura de eo I. 394. 7. ad 4. f. 538. 30. II. 473. 24.

Robertus Atrebatensis Bajulus Regni Neapolis, de gente Carolo Claudio Rege captivo in Catalonia; Mandat impleri Capitula Regni, edita à Papa II. 458. 10.

Robertus Guiscardus, exacto Nepotes, Dominium Apulie suscepit, primusque ibi titulo Ducis potitur. II. 391. 12. Fortiter pugnat contra Græcos II. 317. 11. Acquisit Siciliam II. 397. 28. A' Nicolao 2. & Gregorio 7. investituram Apulie, Calabriae, & Siciliæ adipiscitur, juramento fidelitatis præstito, & designato annuo censu II. 319. 16. f. 321. 21. f. 324. 28. f. 334. 51. f. 349. 27. f. 392. 14. f. 393. 18. 1406. 14. ad 18. Se intulit, *Dei, & D. Petri gratia*, Ducem Apulie, Calabriae, & Siciliæ III. 219. 34. Laudatur in investitura Regum Neapolis, & ab Historicis II. 390. 10. 13. 18. fol. 396. 25. Imperatorem Græcum in propriis terris invadit II. 319. 17. f. 321. 21. fol. 392. 12. 18. Romam pergit, indeque fugat Imperatorem Germanicum, infestantem Gregorium 7. quem ducit Salernum II. 393. 18. Vocat eum Papam universalem II. 319. 34. Plures Ecclesias restituit II. 474. 24. 25. Plures Abbates dat Roberto Gallo, qui demum fit Episcopus Trainenfis I. 395. 4. Alia de eo II. 321. 20. f. 324. 28. fol. 474. 24. 25.

Robertus Gebennensis Antipapa, sub nomine Clementis 7. II. 436. 17. Beneficia Castellæ dat extraneis: Rex verò illi obstitit I. 550. 14.

Robertus Molisunensis Abbas promoveit rigorosam observantiam Regule S. Benedicti: Monachi ei resistenti ipse abicit Cistercium: Papa eum cogit redire Molisum, & alia de eo II. 173. 14. ad 18. Satagit, ut Monachi abiciant à se beneficia ecclesiastica I. 432. 37. III. 173. 14. &c.

Robertus nepos Joannis Sarisberienfis à Petro Blefensi commendatur Patro, ut beneficium ei conferat I. 447. 20.

Rodolphus de Habsburg primus Imperator ex domo Austriacæ I. 564. 17. II. 399. 34. Amplo diplomate fovet Romanam Ecclesiam, illudque ratificat, sive quo amplè II. 341. 11. ad 15. Tuetur, sibi competere jure de quibusdam beneficiis disponendi IV. 140. 3.

Rodolphus Mansunensis Gallus fit Patriarcha Antiochenus I. 409. 12. f. 472. 27.

Rogerius Siciliæ Rex Neapolis, & Siciliæ occupat Ducatum Apulie, Calabriae, & Siciliæ, exacto Duce confubino suo. Præliis fatigatur ab Honorio Papa 2. & Innocentio 2. & cur II. 54. 12. f. 322. 22. 23. f. 390. 11. f. 409. 20. ad 26. Investituram habuit à dicto Honorio ut Dux. Titulum deinde Regionem obtinuit ab Innocentio 2. spreto simili titulo, quem habuerat ab Antipapa. Præstititque Pape juramentum fidelitatis cum annuo censu II. 322. 23. f. 349. 28. fol. 390. 10. f. 409. 20. ad 26. Laudatur à Petro Cluniacensi II. 391. 11. Dat D. Brunoni Cornubium in Calabria I. 388. 21. 22. Et Clero Ceno-

RERUM, & VERBORUM.

Cenomaonensi quoddam redditus in Apulia. I. 418. 3. Se Præfatum electionibus immiscebat. Vetusque, ne Romana pecunia cursum haberet in Regno, à quibus constatibus Papæ reclamante destitit II. 409. 21. ad 26. f. 457. 7. Tres habuit uxores, & quandam obijt II. 417. 7. 8. 9. Alia de eo II. 312. 23.

Rogierius pater filius Tancredi coronatus Rex iussu patris: citòque moritur II. 415. 1. Henricus 6. cadaveri ejus ornatus regis fuit evelli II. 444. 9.

Rogierius Crameus, vel *Barfa* cum Boemundo fratre de Ducatu Apulizæ contendit, & prævalet II. 312. 21. Ab Urbano 2. per vexillum investitur de Ducatu paterno II. 319. 27. f. 408. 19.

Rogierius Bessus Comes frater Roberti Guiscardi fortiter pugnat contra Graecos II. 317. 11. Regesbat Siciliam nomine dicti ejus fratris II. 311. 21. Laudatur in prima investitura Papæ, data Rogierio Silivo Regi ejus filio II. 390. 10. Pluribus Ecclesiis Siciliæ restituit bona illis abstracta II. 474. 15.

Roma profana dicta à Martialis terrarum, gentiumque Dea III. 309. 5. Orbis compendium, & commune totius terræ oppidum II. 374. 6. Porricidio dedicata, duos fratres habere simili reges non potuit III. 247. 36. Figurata fuit imagine Deæ Ruminæ, mammis circumfusa, lac omni- bus exhibentia I. 379. 36. Conctorum est mater, & oullius ooverca I. 376. 28. Universarum nationum caput I. 159. 19. f. 518. 11. Et omnium communis patria I. 158. 12. f. 211. 16. f. 221. 43. fol. 358. 8. f. 376. 27. 28. II. 374. 6. Extraneos Urbe pepulit lex Pappia, damantique fuit memoria Perennæ, quia triumphasset, cum non esset Civi- vis Romæ III. 241. 40. Verùm Romanum liberalissi- mi fuerunt in admitendo ad Civitatem. ejulque dignitates, extraneos, eum hostes victos I. 209. 13. 14. f. 349. 20. 21. f. 376. 28. II. 374. 8. 9. fol. 379. 19. 20. Civium Romanorum duplex erat patria, naturæ, ubi orti erant, & juris, idest Roma, tametii alibi manerent. Atticus recusavit jus Ci- vilitatis Atheniensis, ne Romanam perderet. Vir- gis eandem non licebat Romanum Civem II. 374. 7. 8. 9. Romani sui Sacerdotibus stipendia dabant IV. 11. 3. Apud eos responsa prudentum jus fa- ciebat IV. 157. 3. Romæ muri sacrosancti habebatur, pœnæ mortis indicia eos transeuntibus IV. 289. 8. Ibi officia iusticiæ latinæ linguæ non patebant III. 408. 31. Libros nuxios ignis ablu- mebat III. 419. 4. 5. f. 528. 17. Romani assensum noluerunt Nicie medico, qui Pyrrhum Epirota- rum Regem eorum hostem veneno interimere sese obtulit III. 417. 23. Interdum Romani loca bello invadebant, solâ regnandi cupiditate II. 394. 19. fol. 380. 39. IV. 9. 20. Senatores contemnus Tyberius vocabat eos homines ad servitutem para- tos II. 482. 13.

Roma Christiana quod non possidet armis, religio- ne tenet I. 376. 28. III. 183. 1. Plena est extra- neis I. 221. 41. f. 376. 28. II. 374. 6. Neminem à suis dignitatibus excludit I. 211. 16. f. 221. 43. fol. 375. 27. 28. S. Paulus fuit Romanus Civis II. 374. 8. Antiquissima regina Roma dicta est in Concl. Chalcedon. III. 189. 4. Ut Roma profana, sic & sacre invaluerunt res, quæ non genus,

sed virtutes hominû in pretio semper habuit I. 363. 27. Ibi enim aliter virtus, & literatis præmia dantur IV. 76. 10. 11. Decet Romam eunice ad negotia, excipere benignè, & fovet I. 301. 4. Romam, ejus- que districtum, à Longobardis vexatos, vocabat S. Gregorius, terram suam captivum sciam III. 198. 36. Ipsa Urbs, & districtus exprimitur in diplo- matibus, factis Romæ Ecclesiæ à Ludovico Pio Im- per. II. 338. 2. Othone Magno I. 314. 20. f. 338. 4. Rodulpho I. 11. 34. 11. Romani habent à Leone 10. privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis, & quibus II. 68. 4. Romæ constitutus est Prima- tus Ecclesiæ I. 159. 19. f. 518. 11. Ibi olim erant 40. Basilicæ IV. 272. 6.

Romana Ecclesia prima Sedes est III. 226. 46. f. 229. 54. Sponsa Christi II. 390. 10. f. 433. 8. Omnium fidelium, & Ecclesiarum exemplar, magistra, ma- ter, & caput I. 159. 15. f. 211. 43. f. 277. 1. f. 455. 9. fol. 409. 38. f. 438. 28. II. 13. 36. fol. 381. 25. Do- minus est, non ancilla, nec ulli subdita, fed omni- bus prælata, cui nullius temeritas, vel stulticia præjudicare debet III. 504. 27. Etiam sub Impe- ratoribus ethnicis divitiis affluebat, & quot re- ditus haberet S. Silvester II. 176. 8. 11. Ejus benevolentiam laudat D. Dionysius Corinthiis I. 211. 9. f. 35. 1. IV. 19. 1. Latius præstat religionis divinæ, quam dominationis terrene III. 487. 12. Quid de amplitudine illius potestatis sentiat Patres I. 376. 27. II. 286. 8. III. 183. 1. In ea viget fidei, & potestatis Ecclesiasticæ plenitudo, perfi- dia ooo habet accessum, & ab ea unitas Sacerdo- talis exoritur III. 183. 1. IV. 28. 7. fol. 111. 3. Nulli mortalium fas est eam judicare, sed ei obedi- re debent, si communionem ejus volunt habere II. 541. 36. 37. Illius Primatus à Deo est, non ab hominibus I. 500. 9. f. 539. 30. III. 198. 7. fol. 202. 48. f. 210. 12. f. 214. 21. f. 219. 55. 57. fol. 262. 26. 27. 28. f. 291. 9. ad 14. f. 295. 19. 21. fol. 300. 19. 34. 35. Quomodo dicatur Ecclesiæ uni- versalis III. 185. 4. 5. f. 213. 28. Interdum patitur impugnatores, quos deberet habere fautores III. 183. 1. At debemus ei honorem nostro tem- pore impendere II. 541. 37. Nèc ejus raveren- tia ullius præsumptione turbanda est III. 216. 20. fol. 293. 14. Quid stabilita Christi manibus nitimur subvertere fundamenta II. 541. 37. Privile- gia hujus sedis impingi possunt, transferri non possunt III. 183. 1. Mori malebat S. Gregorius, quam jura Ecclesiæ suo tempore minui III. 202. 49. Imperatoris est jura ejus custodire, & augere III. 472. 31. Alla V. Papa. V. S. Petrus.

Romana Ecclesia quædam alias res. Ipsa cunctis Orbis Ecclesiis præfatur III. 144. 30. Sedulitatem suam impendit cæteris Ecclesiis III. 211. 38. ad 45. fol. 229. 55. 57. Quorum status inæger perseverat, si hujus dignitas convalescat II. 214. 20. E contra si hæc humilietur, aliam ad eam confugit auxilium II. 48. 28. III. 302. 33. Ad eam referri oportet, si quid in aliis Ecclesiis accidit, præsertim hæ- reses, & scandala I. 428. 26. II. 256. 1. Quod facit Romana Ecclesia, dat aliis normam agendi I. 143. 3. f. 277. 1. Debentque aliæ in sacris rebus eam imitari, & cum illa concordare IV. 88. 7. fol. 158. 5. Ac ipsius regulam sequi in beneficiis.

K k k k k
rum

rum dispensationes II. 459. 13. Stylus Rom. Ecclesie facit legem II. 299. 1. Lacerant aliqui contra eam, quia invident ejus gloriam III. 453. 26. Antiqui verb Reges utriusque Siciliam illam valde honoraverunt, se in ipsa, & per ipsam honorari censescentes II. 420. 12. Ejus impugnationibus dici potest, Cathedra quid tibi fecit, ut contra eam linguam exacuas: quid deliquit S. Rom. Ecclesia? Corrigenendum est excessus, si adest, sed non tollenda Ecclesie privilegia. Etiam si aliquis Papa careret meritis, non demeretur Petri Sedes I. 351. 27. II. 541. 37. III. 202. 49. f. 474. 34. V. *Excusatus*. Ipsi Ecclesie mandata transgredi fas non est IV. 189. 8. Et etiam si gravis sit, cum humilitate tolerari debent II. 358. 10. Vel ad eam recurrendum est pro illorum moderatione III. 454. 28. f. 473. 34. Ipsa etenim non abouit revocare, si quid inopportune per eam factum est III. 134. 8. fol. 270. 1. f. 340. 19. Ceterum si aliqua ibi forte succedat inconveniencia, humanitati est impotandum, & majora alibi eveniunt III. 266. 35. Sedes Apostolica multa debita contraxit ad succurrendum Principibus contra Turcas, & Hareticos III. 471. 30. 31.

Romana Ecclesia quoad extraneos. In eam se recepit Pierius Alexandrinus I. 51. 6. Marcion Ponticus, cujus erroribus detectus, fuit cum suis nummis expulsum I. 30. 10. f. 106. 15. Fuerunt in ea Diaconi S. Laurentius Hispanus I. 51. 6. Hilarius Pictaviensis I. 101. 1. Gossidus Vindocinensis I. 377. 31. Epiphanius Iauricus III. 216. 26. Secundum aliquos in ea fuit Prasbyter S. Hieronymus I. 116. 1. Joannes Cassianus I. 119. 9. Ordinatus in Rom. Ecclesia, nec ab ea discedere, nec alibi ulterius ordinari valet I. 183. 14. f. 374. 24. f. 377. 33. f. 453. 10. Ad eam recursum habuerunt Patres Conciliorum African. 2. & 3. I. 131. 26. In Romana Ecclesia non desunt Clerici ad beneficia idonei I. 97. 25. fol. 333. 5. f. 358. 8. III. 146. 31. Ipsa virum preciaros undecunque ad se trahit I. 284. 18. f. 374. 24. 29. fol. 546. 3. II. 120. 2. Non se illis privat I. 456. 10. Interdum ipsos per alias Ecclesias distribuit I. 455. 9. f. 546. 3. Neminem a suis dignitatibus excludit, modò dignum I. 211. 16. f. 221. 43. 45. f. 375. 27. Aliquando etiam abundans propriis Clericis idoneis, Papas elegit extraneos I. 97. 25. fol. 358. 8. 9. 14. fol. 372. 16. II. 120. 1. III. 146. 31. 33. Sicut ad beneficia Rom. Ecclesie admittuntur extranei, sic & ejus Clerici ad beneficia aliarum Ecclesiarum admittendi sunt I. 212. 44. f. 286. 26. fol. 379. 36. Carolus Claudius Rex Neapolis putare decernit beneficia sui patronatus Clericis Rom. Ecclesie II. 475. 28. Ili verò tum quia sunt membra Papæ, qui est Caput omnium Ecclesiarum, & fidelium, nullibi sunt extranei I. 491. 38. 41. fol. 509. 38. 42. II. 121. 2. 3. III. 231. 58. IV. 329. 2. ad 25. Tùm etiam quia serviunt Ecclesie universali I. 455. 10. fol. 510. 39. 42. II. 381. 25. III. 231. 58. IV. 89. 10. ad 13. f. 241. 18. fol. 325. 17. fol. 329. 2. ad 25. Et quidem servitio verò, non per suum ius IV. 331. 6. 7. 10. 11. Aliqui Principes in ea fuerunt Canonici III. 260. 22.

Romano Concilio. Palmare sub Symmacho I. 143.

1. 2. 3. Aliud sub eodem I. 55. 1. Sub S. Gregorio I. 216. 5. 13. Sub Bonifacio 4. I. 171. 17. Sub Martino 1. I. 138. 18. Sub Zacharia I. 245. 1. Sub Paulo 1. I. 241. 37. Sub Leone 3. I. 251. 22. Sub Joanne 9. I. 83. 26. f. 251. 22. f. 282. 13. f. 332. 2. Alia I. 236. 8. f. 242. 29. f. 282. 11.

Romanus Argvry Imper. quosdam redditus assignat Ecclesie S. Sophie III. 90. 8.

Ravenna Lsdunen. refutatus a suis I. 65. 6.

S. Rosalia canticans cum avicula IV. 146. 15.

Rota Romana ex doctis Prælatiis constat præcipuarum nationum, & judicat de causis beneficialibus totius mundi IV. 188. 14. Ejus decisiones quam vim habeant, an legis, an ut responsa prudentum IV. 157. 1. ad 5. Plures decisiones edidit pro admisione extraneorum ad beneficia III. 112. 10. ad 29. f. 135. 5. 6. 12. f. 141. 23. III. 241. 18. Et pro immunitate benef. simpl. à debito residentia IV. 157. 1. ad 16.

Rorhaldus Svecfionen. appellat ad Papam III. 180. 27.

S. Radbertus ex Gallis Episcopus Vormacii, inde Salisburgensis I. 231. 24.

S. Rastinus Episcopus Sarding I. 288. 30.

Rasus Thessalonicensis, plura de eo I. 59. 26. f. 136. 14. 15.

Ravenna pia fraude D. Martium ex Monasterio eduxit, ut consecrari posset in Episcopum I. 104. 10.

Rufficana patricia mittit aulas Ecclesie D. Petri in Vaticano III. 454. 29. S. Gregorius nolebat, quod ei scriberet cum titulo ancillæ III. 209. 9.

S

Sabbas ex Cappadocia Monachus, ad Lauram S. Euthymii Palæstinæ perrexit, ubi Hierosolymis ordinatus est presbyter. Helim Hierosol. cum suis Monachis aditit, fugatis illis, qui eum pellere nitebantur I. 175. 30. Monasterium S. Sabbæ Romæ datum fuit Cluniacensibus I. 433. 41.

Sabaudis. Nùm ibi sit privilegium exclusivum extraneorum, & à quibus beneficiis III. 505. 28. An ab expectativa II. 103. 13. Plus 4. cedit spolia Clericorum, ad suum beneplacitum, illius religionis Duci III. 464. 15. fol. 467. 21. Mauritius Card. Sabaudis memoratur IV. 137. 25. Tempore Joan. 8. in Subalpinis non adhibebatur Assensus regis III. 507. 32.

Sacerdotes variis nominibus apud diversas gentes nominati sunt, nec ulla republica diù potest sine illis consistere IV. 11. 3. Vox Sacerdotum, tùm Episcopum, tùm Presbyterum significat IV. 56. 24. Presbyteri succedunt discipulis Domini I. 84. 4. Eorum Caput est Christus. Ipforum officium est offerre Deo sacrificia IV. 11. 2. 5. Sacerdotium apud Christianos hereditarium non est. V. *Hereditas.* Sacerdotibus debentur stipendia pro eorum labore ex obligatione I. 1. 2. 22. 24. & c. f. 516. 8. IV. 11. 2. 6. Nàm etiam Ethnicis fuit Sacerdotibus præbentur stipendia II. 12. 13. IV. 11. 3. Non debent esse deterioris conditionis Sacerdotes Evangelici, quam essent hebraici I. 11. 20. II. 55. 12. III. 520. 6. IV. 11. 13. V. *Cle.*

RERUM, & VERBORUM.

V. Clericus. Possunt esse simul Principes politici, & militaria tractare **II. 56. 12.** ad **14.**

Sacra Scriptura fuerunt à Spiritu Sancto dictata quod verba, & apices **I. 52. 29.** Eius libros Antiochus penam edicto persecutus est, ut disperderentur. Diocletianus idem tentavit, & præsentes illi eisdem libros, Traditores vocabantur **III. 519. 4. 5.** Plures Sacra Scripturæ libri fuerunt à diversis inideliis impugnat **II. 60. 25.** f. 82. 2. Stylus ejus videbatur D. Augustino parum eloquens: & D. Hieronymo incultus, qui proinde fuit ab Angelo flagellatus **III. 227. 49.** Sacra Scriptura intelligi debet bene, non trahi ad sensus improprios, & repugantes **III. 22. fol. 44. 52.** **IV. 226. 4. 5.** Non omnia que leguntur in ea exemplariter, vel narrative, sunt de jure Divino **III. 421. 9.** Juris divini præcepta non sunt fundanda in verbis Scripturæ transpositis **IV. 206. 2.** De jure divino dicitur etiam id, quod licet in Scriptura non sit expressum, ex ea tamen deducitur **IV. 201. 1. 2.** S. Chrysostomus fuisse debet populo assidue legere Sacra Scripturæ. S. Hieronymo, verò improbatur, quod homines rudes huic studio incumbere **III. 70. 13.** **IV. 226. 4.** Interdum fragmina Sacra Scripturæ ad aliquod festivum dictum adhibentur **III. 38. 38.** D. Gregorius id improbat, de hac re quoddam redarguit **III. 217. 27.** Quondam fragmina Scripturæ accommodatè adaptata in negotio extraneorum **III. 20. 41.** **52. 23.** fol. **34. 29.** Sensus accommodatitius ingeniosus est, sed in ratione argumenti nihil probat **III. 10. 17.** **617. 34. 35.** **610. 40.** **625. 5. f. 38.** **IV. 216. 4. 5.** Scriptura interdum figuratè loquitur **IV. 206. 2.** Publica lectio Scripturæ in ecclesiis **III. 126. 45.** Inficium psalmorum D. Gregorius noluisset Episcopum **III. 385. 27.** Invocatio maledictorum psalmi **118.** contra præceptores bonorum ecclesiæ, à Concilio sancta **IV. 30. 6.** D. Paulus misit S. Petro approbandum evangelium, quod scribere fecerat **III. 5. 13.**

Salernus ejus principatus emerit ex Ducatu Beneventi, & subsistit etiam post everfos Longobardos, quorum generis erat Princeps ejus **II. 332. 46.** **48. f. 394. 20.** Ille stipendiarios excepit Normannos in Apuliam venientes **II. 391. 13. 15. 21.** Principatus ille in proprietate spectat ad Sedem Apostolicam **II. 318. 3.** **f. 249. 29.** Alia de eo **II. 408. 17.**

Salomon Rex Hebræorum donavit 20. urbes Regi Tyri **II. 343. 17.** Edificavit Templum magno pecunie sumptu, ornatu, & quot ejus essent vasa, ac qualia mystrarum **III. 475. 1. 5. 6. 8.** Depravatus est propter mulieres **III. 28. 12.** Filium de genere reliquit **III. 417. 44.** Contradictio Salomonis, liber à Gelasio prohibitus **III. 352. 9.** Alium adussit Rex Ezechias, & cur. **III. 519. 4.**

Salomon Britannicæ Dux eam regionē à Carolo Calvo obtinet **II. 344. 18.** Expellit Actardum Nanctensem **II. 460. 16.** Corripitur à Concilio Tullensi **II. 428. 32.** fol. **460. 16.** Papa ei scribit titulo regio **III. 378. 3. 5.**

Salomon Michael faveat promotioni extraneorum ad beneficia **II. 26. 19.**

Sampson Romanus crevit Xenodochium Constantinopoli **III. 80. 35.** Fuit presbyteratu insignitus **I. 98. 26. f. 174. 16. 27.**

Sancus quid sentiat de extraneis ad beneficia profici-

endis **II. 126. 19.** Favet immunitati benef. simpl. à debito residentia **IV. 177. 17. 18.**

Saraceni varia loca Regni Neapolis occupant **II. 312. 46. 50. 51.** Interdum conducti à Grecis, interdum à Christianis, & quotannis ad exigendum vestigal ab Apulis veniebant: variis preliis attriti sunt **II. 395. 24.** ad **28.** Innocentius 3. scribit quibdam Saracenis, in ipso Regno morantibus, ut Regi obediant **II. 422. 16.** Eis utebatur Manfredus, & ad eorum vitam ferè transferat **II. 432. 9. 10.** Saladinus Saracenorum Princeps mentio amicitie alienas urbes cicumlostrabat **III. 419. 27.** Quibdam Saracenis Episcopus dedit Juvenalis Hierosolymitanus **III. 377. 26.**

Sardienfis Concilium fuit appendix Niceni **I. 103. 5.** **IV. 96. 2. 3.** Prò ejus indictione quam partem habuerit Papi **II. 533. 17.** Canones in eo edendi propositi fuerunt ab Offo Legato Apostolico **II. 64. 32.** Concilium hoc à Patribus laudatur, & favet immutari benef. simpl. à debito residentia, aliaque de eo **IV. 96. 2. 3.**

Sardinia. Sardi dolent cum antiqua Romanis, ob multitudinem propterantem Romam ex illa Insula **I. 21. 1. 5.** Symmachus Papa fuit ex Sardinia **I. 55. 2.** Quondam illud missus fuit Episcopus ex Monasterio Callinensi **I. 365. 32.** Ecclesiæ Sardinia fundavit S. Petrus, ejusque successores **III. 177. 26.** Tempore S. Gregorii erat defensor patrimonio Sardinia **III. 83. 41.** Insula hæc comprehenditur in donatione Caroli M. Imper. facta Pape **II. 321. 19.** In alia Ludovici Pii **II. 318. 3.** In diplomate Frederici 2. **II. 422. 18.** Sardinia presbyteris concessum fuit Confirmationis Sacramentum ministrare **III. 216. 26.** Quod Sardi habeant privilegium exclusivum extraneorum à beneficiis **I. 310. 19.** **II. 71. 12.** fol. **109. 9.** **f. 153. 15.** **f. 381. 26.** **III. 417. 2.** An ibi rex nominet ad Episcopatum **II. 309. 33.** Alia **V. Læifer.**

Sarsina tres habuit Sanctos Episcopos. Ejus Præsul variis potuit prerogativis. Erat olim Protothronus inter Comprovinciales. Stephanus Episcopus interfuit Concilio 3. Constantinopol. & alia de hac Ecclesiâ **I. 288. 30.** S. Petrus Damiani Prior fuit Eremiti Ogri hujus Diocesis, scriptus Episcopo, commendans ei adolescentem **I. 384. 8. 9.**

Sesima Episcopatus S. Gregorii Naziana. locus vilis erat: illamque sedem ipse dimisit **I. 91. 11.** **III. 169. 4.**

Schisma. Innuntur plura Schismata in Ecclesiâ Romanâ. In electione Symmachi **I. 155. 1.** Post mortem Cononis **I. 179. 3.** Post Paulum **I. 1. 235. 4.** In electione Nicolai 2. **I. 358. 11.** Alia schismata **I. 168. 4. f. 408. 6. 7.** **III. 145. 32.** Schisma in electione Urbani 6. **I. 549. 13.** ad **16.** **II. 3. 1.** Ferè per 40. annos Ecclesiâ vexavit **II. 436. 17.** Schisma contra Eugenium 4. **II. 7. 11.** Nisi detur Pape summa potestas, tot erunt Schismata, quot Sacerdotes **III. 195. 17.** Schismata, in quibus aliqui Principes se ingesserunt circa Papi **III. 496. 10. 11.**

Schismata in aliis Ecclesiis, & Regibus. Schisma in Ecclesiâ Constantinopoli **I. 236. 8.** In Alexandriâ **II. 237. 16.** In Antiochenâ **I. 92. 12.** fol. **94. 17.** fol. **117. 3.** In Aquilani, quæ in duas divisa est **I. 180. 6.** In Sanctandream **I. 461. 26. 27.** In Lin-

Lingoneo III. 381. 12. Græci causam sui Scisma-
tis retulerunt ad hoc, quod contempti fuissent I.
560. 3. Photius illud pertinacius conuictus III. 408.
16. Cui se iunxerunt Archiepiscopi Coloniae, &
Treuero. à Papâ depositi III. 373. 49. Comes
Cenomanensis à quadam sua petitione destitit,
ne Schisma ferret in illâ Ecclesiâ I. 418. 2. Ordina-
tos à Schismaticis non nisi pro laicis habendos esse
aliquandò censum est I. 488. 29. Recipiendos
in ordinibus suis, & admittendos dispensatiuè ad
beneficia, si resipiscant I. 133. 6. f. 489. 31. Schisma
in electione Imperatoris I. 364. 17. Ob Schisma
Regnum Hebræorum in duo diuisum est III. 15.
29.
Scholaris dignitas choralis est, frequens in
Hispaniâ, ad docendam Clerum destinata: quan-
ta sit ejus antiquitas IV. 56. 20.
Scipio notatus, quod esset somnolentus III. 41.
Hofibus facilitas esse fugam dicebat I. 216.
37.
Scotia. Palladius illuc missus à Papâ ad propagan-
dam fidem III. 177. 26. S. Aidanus idem ibi fa-
ciens III. 409. 32. Denarius S. Petri excludè pen-
dendus III. 456. 33. 34. Exactiones ibi per Papam
positas ad succurrendum Terræ Sanctæ III. 448.
16. Scotia feudalibus Regis Angliæ, cujus officio
ibi Praefules praeserebant Ecclesiis II. 249. 18. fol.
459. 14. f. 484. 17. fol. 499. 15. Scotum Reges se
Praefulum electionibus immiscebant II. 249. 18.
Scoti quidam Episcopi sine Sede memorantur IV.
308. 31. Contentiones ob Electionem Sancti andree-
ensem, repulsam à Rege, ut alium praeficeret: t
undè regnum interdictum, & Rex fuit excommu-
nicatus II. 191. f. 249. 18. III. 509. 36.
Seignior Archiepiscopus Turonensis. inde Patriar-
cha Antiochie I. 566. 39.
Seminarium Clericorum. S. Augustinus in suo Epi-
scopo Cleri mores fovebat, undè varii praefules
prodierunt I. 224. 22. f. 132. 4. Seminarium Cle-
ricorum dici potest huius Ecclesiæ, ex D. Petr.
Damian. I. 384. 9. Clericos educatos in domo
Episcopi ad aliam Ecclesiam transire vetat Conc. 2.
Tolet. I. 145. 10. Bonum est quod Clerici ad res ec-
clesiasticas à pueritia inclinantur III. 109. 42. ad
45. V. *Clericus*. Beneficia simplicia uniri possunt
Seminarium IV. 102. 16. f. 108. 26. f. 135. 19. Non
tamen valet unio omnium benef. simplicium ei-
dem Bâla IV. 153. 12.
Senior idest Dominus, vel Patrons, undè quere-
re, vel habere aliquem pro seniore I. 267. 8. f. 308.
12. 13. f. 338. 24. 25. III. 132. 6. Dominus I. 300.
29. Senior aliquando significat Oeconomum Ec-
clesiæ IV. 13. 9. Senior Episcopus, idest antiquior
inter Comprovinciales I. 136. 14.
Serapion Aegyptius Archidiaconus Constantinopoli-
tis causam dedit discordiæ inter S. Chrysostomum,
& Severianum Gabalensem, undè varis turbolen-
tiis emerserunt I. 119. 9.
Sergius 1. Antiochis natus, & educatus Panormi, sit
Papa, exclusus duobus indigenis. Mittit S. Ville-
broordum ad Frisios I. 179. 3. 4.
Sergius 3. an, cur, & qualiter inuierit contrà cor-
pus Formosi I. 279. 7. 10. f. 332. 1. 2.
Sergius Episcopus Constantinopolis depositus à Pa-

pâ III. 116. 17. fol. 392. 22.
Servandus ad petitionem Regis Mauritanie fit à Pa-
pâ Episcopus Hipponensis I. 397. 11.
Servire Ecclesiæ. Clerici debent Ecclesiæ deservire,
sunt enim velut ejus operarii III. 148. 38. IV. 312. 1.
Et coloni, ac servi Altaris. An ab eis possit exigi
sponsio serviendi Ecclesiæ sibi assignatam IV. 298. 3.
fol. 310. 37. 38. Qui altari non servit, de Altari
vivere non debet, & è contrâ IV. 105. 25. fol. 125.
23. 24. f. 206. 1. ad 20. f. 206. 8. 13. f. 220. 14. 17.
f. 236. 1. 238. 17. Quod est de bono jure, at non
de jure divino IV. 207. 4. f. 209. 8. 13. Nam etiam
olim erant Clerici sportulas accipientes, & tam-
eo Ecclesiæ non servientes, & è contrâ III. 283.
36. IV. 13. 11. ad 17. Servitus est cunctis odiosa,
& grata libertas IV. 142. 7. Laboranti, & ser-
vienti debetur merces IV. 232. 23. Beneficia sunt
merces servitium Ecclesiæ, & qualiter I. 519.
6. 8. f. 519. 16. IV. 235. 1. ad 5. At non sunt præ-
mium debitum Clericis, nisi pro arbitrio collato-
ris, quippe ipsi præmium debent in alia Jura ex-
pectare III. 316. 35. IV. 14. 12. Idè ad patrimonii
titulum ordinati servire debent Ecclesiæ sub
mercede illius tituli III. 90. 9. f. 98. 27. f. 147. 36.
Solemnioribus anni diebus ad Ecclesiæ conve-
niant IV. 309. 34. Beneficarii residentiales debent
tali Ecclesiæ præciue personaliter deservire IV.
207. 5. Beneficarii verò simplices sufficit, ut alicui
Ecclesiæ deserviant IV. 136. 6. 7. f. 241. 18. f. 266. 19.
f. 293. 19. 21. Servitus Ecclesiæ sequela est beneficii,
& ut de jure humano regulanda est pro diversitate
beneficiorum IV. 208. 6. Est quoque configura-
nda qualitati personæ, loci, temporis, & officii
IV. 239. 12. Beneficarii enim servire debent Ec-
clesiæ, at non ut agasones, & rusticæ, sed ut de-
cet Clericos, ac secundum Ecclesiæ morem, &
jura IV. 185. 8. 9. f. 208. 6. 7. f. 258. 12. Clerici
beneficia obtinentes Ecclesiæ serviunt, etsi origi-
ne sint extranei I. 10. 18. 19. III. 96. 26. Bene-
ficiarii simplices bene serviunt Ecclesiæ, quoties
laudabiliter vivunt, in Clericali habitu Deo famu-
lantur, callentem servant, à multis abstinent,
que laicis permitta sunt, superflua suo statu pios
in usus impendant, & officium divinum recitant
IV. 6. 13. f. 15. 16. f. 125. 24. f. 207. 5. 6. 7. f. 211.
13. 14. f. 238. 9. 10. f. 267. 24. Alia V. *Romana
Ecclesiæ*.
Severianus Gabalensis pulsus Constantinopoli à
S. Chrysostomo, & cur revocatus ad preces Theo-
dosi pueri Imper. aliaque de illo I. 119. 9.
Severus Antiochie Episcopus hæreticus, unde fue-
rit, ubi baptizatus, & Monachus? Quotidè ana-
thema dicebat Concilio Chalced. Depositus fuit, ac
lingua ejus excisa, & libri exusti: aliaque de eo I.
169. 11. 12. III. 99. 29.
Severus laicus uxorem habens, ex Lanistæ officio
fit Episcopus Ravennæ I. 236. 8. III. 170. 6. f. 159.
18. 21.
Sinifus Remensis, destinato ei successore Hugone
puero, citò moritur I. 335. 13.
Sextus Cassilis leges mutabiles esse ostendit II. 260.
10.
Sibilla uxor Tancredi, cum 3. filiabus, & filio missa
in Germaniâ ab Henrico 6. Imp. II. 418. 9. f. 422. 19.
Sici-

RERUM, & VERBORUM.

Sicilia terras tam citra, quàm ultra pharum complectitur, quæ olim a fuerint unitæ II. 314. 3. f. 390. 10. Insula hujus nominis etiam sub Ethniscis erat Regnum II. 390. 10. Odoacer eam in feudum obtinuit a Genferico Vandal. Rege II. 520. 33. Gothi inde paruit, quorum Rex Theodatus cum Justiniano Imper. obtulit, si à bello desisteret: Belisarius autem eam expugnavit I. 173. 22. II. 326. 34. Indè occupata fuit à Saracenis per 230 annos II. 320. 19. 20. f. 395. 24. ad 28. In proprietate ad dominium Papæ spectat II. 316. 7. 8. fol. f. 323. 25. f. 505. 8. f. 507. 14. Qui etiam antiquitus ibi habebat ministerium, dictum Rectorem patrimonii Siculi, tempore S. Gregorii I. 183. 15. II. 347. 35. Et Nicolai I. II. 323. 26. fol. 334. 70. Contenta est in donationibus, & diplomatibus Imperatorum factis favore Sedis Apostolicæ: idest Caroli M. II. 320. 19. fol. 333. 49. Ludovici Pii, Othonis M. Henrici 4. Othonis 4. II. 338. 3. 5. 8. 9. Frederici 3. cujus diploma lectum fuit in Conc. Lugdun. II. 340. 9. f. 418. 17. 18. f. 426. 29. Ad cujus tenorem Principis Imperii facti sunt, Siciliam ad Imperium non pertinere II. 341. 10. Demum in diplomate Rodolphi. II. 341. 11. 12. Principes, & Reges quinque linearum eam ut feudum à Papa habuerunt II. 349. 27. ad 35. Quot fuerint hi Principes, & Reges II. 398. 3. 1. ad 34. Arbor eorum ponitur II. 388. 9. Panormus Metropolis ejus est II. 315. 4. Quam primo loco expugnaverunt Normanni II. 395. 22.

Sicilia quodam fœderatatem. Præter dicta, Nicolaus papa I. indè Gregorius 7. dederunt Siciliam in feudum Roberto Guiscardo lineæ Normannicæ II. 319. 16. 17. f. 321. 21. f. 335. 31. f. 407. 15. 16. 17. Qui cum regeret opera Comitissæ Rogeris Bolfi ejus fratris II. 321. 21. Hicque plura bona relictuit Ecclesiis II. 474. 25. Rogerius Silvius Rex fatigatus armis à Callisto 2. & Innocentio 2. donè investituram ab eo adeptus est cum titulo regio II. 323. 22. 23. Quem prius habuerat ab Antipapa, vocante hanc insulam caput Regni Siciliæ, tunc terras tam ultra, quam citra pharum complectentis II. 409. 23. Post Guillelmum hodie Regem eam Tancredus invasit, cui Papa opposuit Constantiam I. cum viro suo Henrico 6. Imperator. datâ illi investiturâ II. 322. 24. Siculi, audita depositione Frederici 2. Imper. eorum Regis, illi se subtraxerunt II. 427. 32. A Carolo 1. Rege milè habiti, magna caussæ Gallos omnes ibi repositos occiderunt, unde vespere Siculæ, de quibus latè II. 315. 5. f. 399. 12. II. 421. 2. ad 11. Statimque vexillum D. Petri elevarunt, se Papæ vassallos professus, Papa vero illis censuras, & pœnas intimavit, nisi ad obedientiam Caroli redirent, qui ejus Regni investituram habebat II. 442. 5. 7. 8. Ex tunc insula hæc paruit Petro Aragonio, Regnum autem Neapolis Carolo, & ex uno facta sunt duo regna II. 315. 5. Interdicto supposita est Sicilia, cum Jacobus Aragonius Petri filius eam invasit: Jacobus verò illum Papæ uti Domino relinquens, discessit II. 445. 11. Papæ minis, & censuris procellerunt contra Aragonios

occupatores Siciliæ II. 442. 5. ad 12. Et aliquæ Civitates ab his deseruerunt II. 447. 16. At per 70. annos inter defendentes Caroli, & Patri; Anagavenfes, & Aragonios, pugnatum est super ipsa Sicilia, donè primi eam secundis cefferunt cum titulo Regni Trinacriæ, habendæ in feudum à Sede Apostolica, & à Rege Neapolis, approbantibus Papæ pacta inter eos inita, & designato juramento fidelitatis, ac annuo censu 3. mille unciarum, Papæ solvendo II. 445. 12. ad 20. Alphonsus 1. ambo hæc Regna simul possedit obtenta à Papa investiturâ, quam à utramque Siciliam complectatur II. 449. 22. Post hunc nullus Rex ibi reledit IV. 236. 4.

Sicilia quodam beneficia, extraneos, & alias res. Ecclesiæ Siciliæ erexit D. Petrus, ejusque successores III. 177. 26. Illis præficebat Episcopos Sanctus Gregorius I. 183. 15. 16. Qui & ibidem beneficia conferbat IV. 150. 5. 6. Præfates ibi antiquitus eligebantur, & Legatus Apostolicus eis dabat assensum II. 243. 4. Indè reservabantur Papæ II. 409. 23. Hocque conferbat utilitatibus Regū II. 300. 3. Nunc Reges eos nominant ex indulto Apostolico II. 248. 19. fol. 309. 23. Nominantque etiam extraneos III. 12. 32. f. 55. 22. Quod Papæ quoque faciebant antè dictum indultum II. 461. 21. Regius assensus Beneficiariis præstandus exclusus legitur in investituris II. 447. 16. 17. 18. f. 509. 16. ad 20. Nec debet Papa minus posse facere in Sicilia, quam in aliis Regnis II. 424. 22. f. 507. 14. Ad officia, & beneficia patebat extraneis accessus sub Guillelmo bono Rege II. 412. 32. 33. An ibi sit privilegium arcens extraneos à beneficiis II. 143. 29. III. 153. 1. f. 477. 1. Quid de Appellationibus ad Papam, & Legationibus Apostolicis II. 243. 3. f. 411. 1. 38. 29. f. 447. 16. ad 18. Syracusanus Prelatus olim habuit, ut Sicilia præfideret, causasque Sedi Apostolicæ directas audiret III. 418. 3. Monarchiæ tribunal undè processerit II. 410. 23. S. Gregorius cum Siculia dispensavit, ut semel tantum in anno Concilia celebrarent III. 319. 30. IV. 112. 8. Spolia quædam Clericorum Martinus Papa 5. indultit Alphonso Regi III. 464. 15. f. 467. 21. Corona Sicula solis legitimis debita est II. 444. 9. Eam plurimi reges extranei tenebant I. 212. 18. Quod antiqui Reges Siciliæ quædam beneficia conferrent I. 506. 26. II. 303. 9. Insula Milevitana est feudum Regis Siciliæ, & quomodo illi agatur circa Episcopi nominationem II. 69. 7.

Sidonius Apollinarius uxorem habuit III. 358. 15. Laudat Monast. Leningense I. 129. 36. Panegyricum recitat Avito Cesari III. 240. 16.

Sigebertus in Papam parum æquanimis, quædam confixit ei contraria III. 504. 26.

Sigillum. Eo utebantur Episcopi tempore Concilii Ephesini I. 139. 21. II. 199. 6. Quod alicubi dicitur Annulus Ecclesiæ I. 535. 7. Ipsum ab Episcopis modò impressum in cera II. 202. 15. 16. 20. f. 483. 16. Modò in plumbo I. 269. 15. II. 197. 2. 4. f. 483. 16. Archiepiscopi Beneventi utitur bulla plumbea II. 197. 2. Imperator utitur bulla aurea,

- vel cerea II. 197. 3. Græcus Imperator utebatur cerea II. 483. 6. Reges Neapolitani utentes aureo sigillo II. 403. 3. fol. 412. 30. fol. 419. 11. Papa olim utebatur bulla cerea, hunc utitur plumbei, & à quo tempore I. 197. 3. fol. 202. 13. Sigillum Episcopi à probo, & docto Clerico custodiatur II. 404. 21. Sigillum Patriarchæ Constantinopolitaneæ Carthophylax III. 391. 35. Sigilli officium Episcopus vendere, vel locare non potest II. 404. 21. Pro illius appositione Notarius quid exigere valeat II. 202. 14. ad 23.
- Sigismundus Imperator.* interfuit Concilio Constantiensis II. 56. 16.
- Sigismundus Rex Burgundiarum,* ex Arriano Catholicus, promoves celebrationem Concilii Episcopis, ad extirpandam hæresim, & pro ecclesiastica disciplina II. 144. 5.
- Sigismundus Dux Austriæ* excommunicatus ob carceratum Cardinalem Episcopum Brixinensem, resipiscit II. 35. 21.
- Sigorus* Carolus quid sentiat de utraque Sicilia, nunc ad Papam pertineat II. 316. 7. ad 12. Eum Præfulem vocat universalem III. 326. 47.
- Silefia,* nunc in ea extranci à beneficiis arcantur II. 153. 1. I. 407. 11.
- Silva* intrusus Sedi Naisone deponitur. Episcopi Concilii Nemausens. indumenta ei sciuntur, & baculos super caput infringunt I. 268. 14.
- Silvester* fit Papa opera Gothorum Regis II. 192. 20. III. 496. 11. Fuit filius legitimus Hormildæ Papæ I. 158. 14. I. 402. 37.
- Silvester PP. 2.* quis, & qualis fuerit, prius Archiepiscopus Remensis, inde Ravennas, demum Papa, & aliis de eo I. 322. 14. ad 21. fol. 337. 20. ad 27. III. 142. 25. 27. Improbatur laicos beneficia possidentes II. 377. 18.
- S. Simon Stylita* in columnas commorans IV. 146. 15.
- Simile.* Valet argumentum à simili ad simile I. 238. 12. 15. I. 249. 15. I. 371. 12. I. 410. 14. IV. 126. 25. I. 148. 9. Quod tamen est fragile, illudque omnis, cetera parva dissimilando destruit IV. 275. 15.
- Simon Monfortius* Athleta strenuus contra Albigenfes III. 432. 32.
- Simon* electus Eboracen, reprobatu à Papa. I. 465. 5.
- Simon Vigorius* intemperanter locutus est contra Sedem Apostolicam. An resipuerit II. 53. 7. 8. 9.
- Simonia.* In beneficiis, & ordinum collatione nihil exigitur, & quid de sponte oblati II. 203. 16. ad 26. I. 226. 18. Canones Apostolorum eam improbant II. 272. 4. Et S. Gregorius III. 117. 27. Ac Urbanus 2. II. 388. 10. Nil exigitur pro collatione, præsentatione, admissione ad possessionem beneficii III. 89. 7. 8. Consuetudo salvat aliquas exactiones occasione beneficii II. 203. 16. I. 206. 26. I. 210. 8. 12. Ut est insinuativa in aliquibus Capitulis III. 89. 7. 8. Aliquid accipere in traditione Pallii ad sit Simonia II. 202. 14. I. 210. 5. 6. 7. Quid de exactione An-
- natarum II. 215. 22. 23. I. 217. 27. I. 223. 8. Simonia, ut relata ad res Beneficiales, prohibita est solo jure positivo, in quo Papa potest dispensare I. 360. 16. II. 226. 18. An in eo cadere possit vitium Simoniæ III. 310. 7. Quidam Episcopus Constantien. depositus ob simonias I. 402. 28. Et Episcopus Leodienfis IV. 294. 24. S. Anselmus nolo pecuniam Regi dare, cum post adeptum Episcopatum II. 206. 25. Jocelinus Svesvigen. de simonia diffamatus I. 360. 16. Constantius Cæsar simonias committebat II. 272. 4. Ac Theodorus Rex Gothorum III. 496. 11. Exarchus Ravennæ I. 179. 3. Quidam Reges Angliæ III. 506. 31. Rogerius Rex Sicilia II. 410. 24. Alii Principes I. 147. 14. II. 206. 25. I. 248. 16. Alii Simoniæ II. 212. 12. I. 272. 5. 6. Laici, & Clerici ementes, & vendentes beneficia, & parochias I. 148. 33. 35. I. 494. 45. 46. III. 175. 20. Aliquando sic invaluerunt Simoniæ, ut Ecclesiæ fierent venales vilibus hominibus, & Sacerdotia vel venderentur à Regibus, vel emerantur à Clericis II. 275. 5. III. 500. 17. Nimis Simoniæ fuerunt una ex causis, ut Papæ canonice electiones abrogarent II. 272. 5. III. 43. 50. Alia de hac re I. 369. 5. III. 445. 10. I. 453. 27.
- Simplicius* Papa Petrum Fullonem Antiochenum deponit III. 348. 38. Petente Imperatore dispensat, ut electus Antiochenus ordinetur Constantinopoli I. 170. 15. 16. I. 472. 28. Jubet Episcopo Ravennæ, ut pensionem solvat Episcopo, quem per vim consecraverat II. 189. 9. Alia de eo III. 348. 37. I. 498. 14.
- Simplicius Asagathodunus.* uxorem habens, cum ea dormiebat, & miraculo suam continentiam comprobavit III. 360. 19.
- Simulatio* abesse debet ab Ecclesiasticis II. 58. 20.
- Strictus* Papa improbat subitam laicorum in Præfules mutationem: infususque fuit S. Paulino I. 126. 27.
- Stjepan* Constantinopolitanus quomodo electus, & alia de eo I. 58. 26. I. 318. 19. II. 199. 41. I. 337. 16.
- Sixtus PP. 4.* faciliis fuit in concedendo, ideò deputavit inspectores, qui ejus gratias discernerent II. 38. 30. Florentinis dedit ultimum proponendi 2. vel 3. ad Episcopatum II. 38. 29. An eis dederit indulgentiam exclusivam extraneorum à beneficiis II. 71. 11. An illud dederit Germanis II. 38. 29. Consultit illud Castellani I. 553. 21. ad 30.
- Societas.* Communicatio localis esse debet inter homines I. 209. 12. ad 20. Mores hominum informantur ex eorum qualitate, cum quibus habent societatem III. 337. 11.
- Solutio.* Argumentum à solito deductum validum est I. 51. 6. II. 527. 1. Ob personas particulares non est ab eo devianum I. 362. 21. 22. Servetur solutum, nihilque innovetur I. 339. 22. 24. V. Confutatio.
- Sophronius* Hierosol. ex Damasco scribit Papæ pro fide catholica contra Monothelitas, rogans compri Cyrum Alexandrinum. I. 81. 10.
- Sorres.* Eis uti malum non est, Multa per eas desin-

RERUM, & VERBORUM.

finienda legatur in Scripturis, in Jure, in Conciliis: At beneficiorum per sortem collatio non licet. S. Marthias electus est per sortes, & hæc quid essent II. 233. 8. 9. III. 25. 6. 10.

Sede Dominicus faves promotioni extraneorum ad beneficia II. 88. 11. ad 15. III. 56. 24. 25. Et immunitati benef. simpl. a residentia IV. 164. 5. 6. Quid sentias de elemosynis dandis peregrinis I. 341. 33. III. 82. 40.

Spiridon Trimitunt. ex Opilione factus Episcopus III. 170. 6. f. 361. 21. IV. 146. 17. Coarguit in Cone. Nicano Triphillum Leucon. I. 69. 16.

Sonnenus: ejus fides interdum notat I. 96. 21.

Spoletanus Ducatus fuit unus ex 4. principibus Longobardorum II. 333. 48. Continetur in Donatione Caroli M. & in diplomate Ludovici Pil. Othonis 1. & 4. favora Sedis Apostolicæ II. 331. 44. fol. 128. 3. 5. 9.

Spolia Clericorum. Debent esse distinctæ res propriæ Clericorum a rebus Ecclesiarum suarum, & de illis inventarium fieri I. 145. 7. fol. 373. 19. III. 461. 7. Cujus exemplar aliquando missum Romam inventum III. 465. 16. Spolia ut plurimum olim destinata fuerant Successoribus, vel usibus Ecclesiarum II. 213. 15. III. 458. 1. ad 7. Quibus tamen, nec de jure divino, nequa de naturalibus debentur III. 468. 24. Successoribus dabatur tempore S. Gregorii I. 183. 14. Qui nihilominus de iisdem pro suo etiam libito disponebat III. 466. 30. Inciperunt Clerici spolia decedentium Prelatum usurpare, & Episcopi spolia Clericorum, quibus id inhibuit fuit III. 460. 1. ad 6. f. 466. 19. Laici quoque ad ea manus extendunt, quibus excommunicationem Concilia, & Imperatores alias potius comminati sunt, tamquam sacrilegis, & necatoribus pauperum III. 459. 1. ad 8. f. 464. 13. 14. Principes iidem ea sibi sumere aggressi sunt. Sic Rex Vandalorum III. 462. 9. Quidam Reges Francorum I. 424. 17. fol. 531. 5. III. 462. 9. Quidam Rex Angliæ, qui ut illa diu ad se traheret, diu faciebat Ecclesias vacare II. 248. 15. S. Thomas Cantuariensis. hac de re cum Rege contendit III. 463. 13. Nam spolia Clericorum ad Principem laicum non pertinent II. 403. 4. f. 422. 18. Nec etiam eorum Custodia, vel Advocacia, sub cuius titulo multi sibi spolia usurpantes, fuerunt excommunicationati III. 464. 13. Comes quidam usurpator eorum ad illa restituenda coactus fuit III. 460. 3. Varii Imperatores, & Principes dimiserunt abusu eadem, sibi usurpandi III. 463. 10. 11. 12. Custodia tamen eorum, Depositis, vel Regalia permixta est, ubi consuetudo iñ fert III. 462. 9. fol. 464. 14. f. 467. 21. Quæ in hæc re multum prævalet: unde Conc. Constant. optans tollere spolia, ea admitti ubi accessit consuetudo III. 459. 2. 6. f. 465. 17. Alioibi fructus primi anni relictur hæreditibus beneficiarii II. 221. 4. Alia V. Oecumenus. Spolia Vassalli debentur Domino feudi III. 470. 27.

Spolia Clericorum quædā Papæ, & alios. Spolia hæc ad Ficum Pontificium pertinent, tam citra, quam ultra montes, & maria, de qua re plures Papæ Bullas ediderunt III. 458. 1. ad 30. f. 464. 15. 18. Pluribus rationibus probatur, eadem ab

ipso jussu percipi III. 466. 18. ad 26. Sicut Episcopi, Abbates, & Clerici potuerunt, & possunt ea percipere, ubi est consuetudo, vel privilegium, sic potest Papa ea sibi sumere III. 459. 2. 6. Sic Episcopus Agrigentinus, & Milevitanus quondam spolia colligunt, & quidam Episcopi Hispaniæ, Lusitanis, ac Belgis, luculorum capiunt, quæ est species spoliatorum III. 461. 6. 15. 21. 24. 26. Sicut Papa ea potest interdum Principibus laicis, & Prelatis applicare, sic & illa potest sibi sumere III. 467. 21. 24. 25. Rex Hispaniæ de his multum sentit utilitatis III. 444. 9. Innocentius 4. eadem sibi ex Anglia reservavit III. 465. 16. f. 470. 27. Tempore Schismatis Avenionens. latius invaserunt, agentibus Antipapæ, & connivente Gallis Regenta. Plurima tractatum est de illa evellendis, re non effectum sortiente, ob indigentiam Papæ III. 465. 17. Cujus si amplius sunt reditus, magnam quoque sunt expensa III. 471. 30. 31. Ludovicus 11. restitit Pio 3. ne colligeret spolia in Gallia, renovata edictum Caroli 6. ea inhihibent III. 440. 1. fol. 465. 17. Ludovicus 12. impedivit, ne Julius 2. exigeret spolia Cardin. de Ambuosis III. 470. 27. Verè autem Princeps licet inhihere non potest, ne Papa exigat spolia Clericorum sui status III. 464. 15. 16. Clerici non sunt domini reddituum beneficii sui, nisi durante illorum vita. Papa verò spolia colligena, vindex est eorum avaritiæ III. 466. 20. Cujus exactioem eludendi duplex via est, & quæ III. 473. 34. In Regno Neapolia spolia beneficiorum regni nominationis usque ad mortem beneficiarii spectant ad Papam: decurrentes post ejus mortem, spectant ad Successorem II. 360. 15. Ex beneficiis liberis debentur Papæ III. 479. 17. ad 34. Innocentius 12. Episcopatus Regni ab hac onere exemit. Si de illis prolixius abolendis agendum esset, ad quem spectaret hoc? Si excessus affert in modo, ad Papam recurrendum esset III. 472. 32. ad 34. In quibus aliis locis Papa illa exigat III. 461. 6. f. 464. 15. f. 467. 21. fol. 469. 26.

Sponsalia Ecclesiasticæ, idest manuales erogationes, solent dari Clericis ab Ecclesia, quibus nunc succedunt beneficia I. 25. 9. f. 35. 2. f. 56. 18. f. 146. 21. f. 156. 5. f. 185. 23. f. 195. 17. Variæ nominibus appellata sunt I. 444. 19. IV. 15. 18. f. 19. 1. 2. Et pro ratione temporis dicta, vel *divisæ mensuris*, vel *proportio diutius* IV. 32. 14. f. 273. 9. Verè non erant beneficia IV. 273. 9. 11. 15. V. *Beneficium simplex*. Diaconum eisdem dispensandis intendebant I. 68. 14. 16. Participantes de illis vocabantur Sportulantes IV. 16. 19. Erantque scripti elencho, dicto *Comen*, vel *Album*, vel *Inscriptio*, vel *Matricula*, vel *Catalogus* IV. 15. 18. fol. 57. 22. fol. 174. 13. Eorum numerum poterat Episcopus augere, vel minuire IV. 274. 13. 14. fol. 285. 2. Non soli Clerici, sed etiam pauperes, infirmi, captivi &c. de illis participabant, nec dabatur in titulum ut beneficia IV. 7. 14. ad 20. fol. 32. 13. 14. f. 273. 9. 13. 15. Neque Clericis habentibus de proprio patrimonio unde viverent III. 98. 28. f. 283. 36. 37. f. 316. 24. f. 389. 30. IV. 13. 11. ad 16. f. 42. 15. f. 174. 12. f. 280. 3. 4. Neque ordinatis ad titulum patrimonii III. 90. 9. f. 98.

- fol. 98. 27. Neque cunctis aliis Clericis; sed follis Canonis, vel Matriculæ Ecclesiæ in scriptis IV. 97. 4. f. 130. 4. f. 274. 11. 12. Cui non omnes inscribentur, sed soli consentientes III. 149. 41. IV. 304. 18. Et hi dicebantur Clerici Matricularii II. 536. 26. IV. 274. 13. Vel in *Canone recensiti* I. 68. 14. 16. Vel *Catalogo Ecclesiæ scripti* I. 196. 21. 25. Qui & inde *Canonici dicti* sunt IV. 57. 22. Et eorum sportule stipendia Canonica I. 444. 16. Nec poterant alibi ad superiores ordines promoveri, ut poterant non inscripti dicto Canonis I. 69. 19. f. 102. 4. Sic etiam, & soli pauperes albo Ecclesiæ inscripti sportulas percipiebant, dicti *Matricularii Ecclesiæ*; de quibus legitur alicubi *Canonis pauperum* II. 536. 26. IV. 274. 13.
- Sportularius*. Dabantur Clericis tum majorum, tum minorum ordinum, canonis in scriptis I. 104. 40. f. 283. 35. 36. Non tamen erat idem ordinem, & sportula adipisci: cum plures Clerici eas obo perciperent IV. 274. 11. f. 280. 2. ad 18. Et aliqui regabant Ecclesiæ, qui carebant Sportulis IV. 274. 12. f. 280. 3. Hæque darentur Clericis, obo ut servientibus Ecclesiæ, sed ut egentibus subsidio sic ut interdum darentur non servientibus Ecclesiæ, ac interdum ei servientibus non darentur IV. 13. 21. ad 17. Quia & alicubi taxatus erat numerus Clericorum, eisdem percipientium III. 91. 12. Poterat quoque Episcopus illas erogare Clericis abscentibus IV. 274. 13. 14. f. 285. 2. Clericis demum dabantur etiam pro sola privata erandi actione IV. 7. 14. Quærimonia ob dispensationem Sportularum V. *Bona Ecclesiæ*. Mutatio Sportularum in beneficiis licite facta est IV. 275. 16. Tempore S. Cypriani dividebantur in portiones mensuras, & ipse illis privavit Clericos abscondentes sine sua licentia III. 157. 12. f. 161. 22. Sportule similitudinem habent cum distributionibus quotidianis IV. 32. 16. ad 18. f. 84. 14. f. 272. 9. Alia de Sportulis II. 190. 11. IV. 117. 2. Sportula Coofulares memorantur IV. 275. 15. Etiam Levites Hebraici quædam Sportulas percipiebant in Templo II. 32. 24. 26. 27. IV. 84. 13. Matriculam disponere officium est Primicerii IV. 56. 18. Sub quâ proportionem distribuenter Ecclesiæ reditus tempore S. Gregorii II. 536. 25. 26.
- Statutum*. Foro ligari, & Statuto subiaci paria sunt: Statutum Laicorum non ligat Clericos III. 280. 27. 28. Nec sustinetur, nisi in præjudicium statutorum II. 128. 13. Statutum Laicale, à Papa confirmatum, dicitur Papale II. 139. 17. A consuetudine ad Statutum valet argumentum II. 518. 24. Alia V. *Extranei*.
- Stephanus P. 1.* vetat rebaptizari baptizatos ab hæreticis I. 139. 24.
- Stephanus 2.* vocat Pipinum pro recuperandis terris Ecclesiæ à Rege Longobard. occupatis. Fuit frater, & Antecessor immediatus Pauli 1. Dat Fulrado Abbati indultum, ne invitus fiat Episcopus I. 239. 17. 20. 21. 22. II. 330. 40. 43.
- Stephanus 3.* incepit uti sigillo plumbeo II. 202. 13.
- Stephanus 4.* fit Papa schismate ardente I. 235. 4. 5. III. 117. 21. 25.
- Stephanus 6.* scribit Basilio Imper. de licite Præfatu translatione ab uona ad aliam Ecclesiæ I. 83. 26. f. 278. 4. Eumque arguit, quod Romanam Ecclesiæ diæcesim pulsasset III. 229. 54. Dat privilegium Ecclesiæ Narbonen. II. 378. 16.
- Stephanus 7.* sevit contra cadaver, & membra Formosi. Cujus rei acta fuerunt ab ejus successoribus damna I. 83. 26. f. 280. 7. 10. 15. f. 332. 1. ad 8.
- Stephanus 9.* fuit primus Papa ex Germania I. 381. 8.
- Stephanus 10.* Levir Comitissæ Mathildis, Abbas M. Cassini I. 358. 10.
- Stephanus Antiochenus senior* occisus cum aliis in Ecclesiâ jussu Petri Fulonis I. 170. 15. III. 348. 38.
- Stephanus junior* ex Constantinopoli, fuit ordinatus in patria Episcopus Antiochiæ I. 172. 20.
- Stephanus* ab Episcopatu Beliovac rejectus: eo quia esset aleator, fuisset adulter, & munera dedisset I. 391. 31. 32.
- Stephanus Carnoten.* Patriarcha Hierosol. I. 409. 11.
- Stephanus Dorensis* Vicarius Papæ in Oriente, deponit Præsules hæreticos II. 285. 5. III. 116. 17.
- Stephanus Lantboani* Card. vir doctus, consecratus Viterbi à Papa in Archiepiscopum Cantuariæ: Rex Angliæ illum à possessione impedit, ideoque excommunicatur. Stephanus ipse celebrat Concilium Westminster. I. 468. 13. 14. II. 254. 9. f. 431. 31. fol. 506. 31.
- Stephanus Turanensis* quid sentiat de potestate Papæ III. 297. 21. Male habitus fuit in patria I. 5. 6. Et scriptis, & factis favet protectioni extraneorum ad beneficia: aliquæ de eo I. 444. 18. ad 24. II. 291. 18. IV. 323. 11.
- Stephanus Parisien.* indulget annatas quibusdam Monachis II. 213. 16.
- Stephanus Gallus* Archiepiscopus Panormi, & Cancellarius Regis Siciliæ II. 413. 32.
- Stigundæ* Cantuarien. deponitur ob perjurium, homicidium &c. Pallio sui Antecessoris abutitur I. 372. 17. 18.
- Stilianus Neocesarien.* rogat Papam, ut cum pro motis à Photio dispenset III. 325. 44.
- Studius Romanus* erexit Constantinopoli Monasterium Acemetarum III. 80. 35.
- Stylas oratorius*: ejus uniformitas, vel diversitas; lepor, vel mediocritas, de se satana non est ad judicandum scriptis esse genuina, vel spuria III. 227. 49.
- Stylas, sive mos.* Stylus Rom. Curij facit legem II. 299. 1. Sic & Rotæ Decisiones IV. 157. 3. 5.
- Suares* Franciscus doctrina sua faveat admisioni extraneorum ad beneficia II. 90. 18.
- Subditus*. Principis est præcipere; subditorum est esse obsequii II. 172. 34. f. 356. 6. III. 503. 25. Subditus pro ordinibus assequendis fit quis ratione originis, domicilii, & beneficii I. 78. 14. Rex quidam conquerens de subdito suo, quod in alieno regno Episcopatum accepisset I. 338. 24.
- Subrogatus* sapit osturam: ejus, io ejus locum subrogatur I. 4. 3. f. 272. 24. f. 310. 17. f. 398. 12. fol. 414. 23. II. 46. 20. f. 75. 21. f. 113. 13. 14. fol. 221. 3. f. 404. 6. f. 428. 33. IV. 7. 14.
- Succesor*. Canonem veterat, ne Beneficiarii, & Præsules

RERUM, & VERBORUM.

foles sibi conſtituant ſucceſſorem II. 235. 2. V. *Epifcopus*. V. *Hereditas*. V. *Papa*.
Svecia. Fulco Gallus Epifcopus in Svecia I. 443. 14. Sueno Roſchilden. Epifcopus ignavus, cantans verbum pro verbo, riſum movet. Hinc rubore ſuffuſus profecti in doctrina III. 410. 35. Innocentius 4. mandatur Epifcopo ibi eligi à Canonica III. 509. 37. Nam antea per potentiam Regis, & ad clamorem populi tumultuantis provehebantur. Pape quoque de illis Eccleſiis disponebant: & an ibi haberet locum aſſenſus regis II. 249. 19. III. 509. 37. Deoarius D. Petri colligi ſolitus in Svecia III. 456. 33. 34. Annata, quæ indè ſolvebantur Datarie, nunc penduntur Regi II. 215. 14.
Socii Reges dominantes regno utriuſque Siciliæ qui, & quot fuerint II. 399. 37. Hæc progenies Papæ inſeſta, à Deo deſolata fuit II. 423. 19. fol. 428. 32. f. 441. 2. 8. f. 508. 14. Sveviam Fredericus 2. reliquit Frederico nepoti II. 430. 1.
Superius Abbas Conſtitarius Regius arguitur à D. Bernardo I. 424. 17.
Sulpitius ſit Epifcopus Bituricenſis à Rege Gunteranno II. 245. 9.
Superfluum. Collectæ pecuniarum, & eleemoſynæ aliò tranſmiſſio ſolum ſebant, nedum de ſibi ſuperfluit, ſed etiam de penè neceſſariis I. 18. 5. fol. 22. 32. 13. f. 39. 9. Vix io ullâ Eccleſiâ datur ſuperfluitas bonorum I. 56. 19. 20. An Clerici ſuperflua reddituum beoſſici teneantur impedere in uſus pios II. 162. 9. ad 12. V. *Eleemoſyna*.
Superiores non poſſunt ex ſe ipſa omnia facere, ſed indigent adiutoribus I. 205. 2. 3. Semper habet qui eos odio proſequantur: nec enim omnibus placere poſſunt I. 207. 8. f. 215. 36. Utilius eis eſt quod ei ſerviant exteri, quam indigenæ I. 207. 8. 9. II. 189. 6. Indigent Miniſtris, & familiaribus idoneis, & fidelibus, quales eiſe ſolent extraneis I. 215. 26. 27.
Suſpenſio. Theodoſius Arelatenſis ſuſpenſione innotatus fuit à Concilio Cabilonenſi I. 195. 17. Epifcopi, qui depoſuerunt Arnulfum Remenſem à Papâ Joan. 15. ſuſpenſi fuerunt I. 327. 20. Suſpenſio ad tempus ad adminiſtratione Sedis Epifcopalis lata à Conc. Provinciali III. 109. 1. Suſpenſio, ſivè interdictum, illatum à Papâ pluribus Epifcopis ſimul III. 143. 26. Suſpenſio à celebratione miſſæ illata Reſponſali Patriarchæ Conſtantinopolis à Papâ III. 196. 33.
Syagrius Auguſtodunen. Pallio, & primo loco poſt Metropolitani donatus à Papâ III. 216. 26. Juſſu S. Gregorii monet Reges Gallie, oè ſcindatur diocæſis Taurinæſis I. 284. 19.
Sybillini libri: eos exuri fecit Sullio, ut concitaret populum contrâ Honorium Imper. III. 420. 5.
Sylveſter Prioras ſuæ ſuâ doctrinâ protectioni extraneorum ad beneficia II. 91. 20.
Symmachus PP. Sardus. Seſſima io ejus electione I. 155. 1. Liberalis fuit in fovendo eleemoſynâ etiam extraneos I. 20. 9. Io redimendo Captivos I. 156. 4. Amavit S. Caſarum Arelatenſem I. 129. 35. Reſcipit litteras à S. Ennodio Tielonenſi I. 157. 9. 11. Ejus electio confirmata eſt io Concilio Romano contrâ Schiſmaticos I. 143. 1. f. 155. 1. In eâ partem habuit Theodoricus Rex Gothorum III.

496. 11. Pecuniâ, & veſtibes annualiter fovebat Epifcopos Africanos, exilio affectos I. 156. 4. Vult alienari bona Eccleſiæ, niſi Clerici, Monachi, & peregrini dentur I. 156. 5. IV. 29. 3. An ſub eo inceperint beneficia eccleſiaſtica io titulum dari Clerici I. 156. 5. Libros Manicheorum fecit exuri III. 526. 15.

Synodus diocæſana dicitur etiam Concilium Epifcopi. Debet ad eam omnes præſbyteri convenire I. 57. 9. & Monachi habentes parochias I. 449. 44.

Syveſtus uxorem habens, & nihil intentatum reliquens, ne ſeret Epifcopus; tamen Ptolemaidenſium Præſul factus eſt, divione vocationi obſequens III. 358. 15.

T

Tacti, & expreſſione adæſt ratio, & judicium I. 250. 16. IV. 226. 5.

Taillerandus Cardinalis plura beneficia habebat in Angliâ I. 541. 34.

Talardus Joannes ab Eccleſiâ Alexandrin tranſſectur ad Nolanum II. 533. 19.

Tamen eſt vox reſtrictiva eorum, quæ diſta fuerant IV. 271. 3.

Taucredus de Altavilla Normannus Italiam veniens in Emilia conſtitit, inde ad Regnum Neapolit pergens, ibi in rebus militaribus profecti II. 321. 20. Et Comitatum adeptus eſt. An fuerit idem ac Turſinus Scellius, & alia de eo II. 387. 8. f. 391. 13. 14. fol. 395. 22. fol. 398. 31. fol. 406. 12. fol. 415. 1.

Taucredus noſtus appetit utramque Siciliam: Coſtellinus PP. 3. ei favit II. 415. 1. Rebus mutatis eidem reſtitit II. 322. 24. Quem etiam Henricus 6. Imper. & Conſtancia 1. ejus uxor armis ſtigarunt, & alia de eo II. 322. 24. f. 398. 32. Coronare fecit Taſtredum filium, eoque mortuo Guillelmum puerum in Siciliæ reges, citòque mortuus eſt II. 415. 1. ad 9. Nullum jus habuit ad utramque Siciliam, ſolia legitimis debuit. Ejus, & Rogerii filii cadaveribus, ornatus regio detracti fecit Henricus præſatus II. 444. 9.

Tarasius ex laico factus Epifcopus Conſtantinopolis L. 96. 27. f. 122. 15. f. 236. 8. Erat aulicus Conſtantioi 6. Imper. III. 364. 29. Loquitur in Concilio Nicæno 2. I. 246. 4. Quid de epifſola Hadriani Pape ad eum III. 192. 23. 24.

Taurinum. Ducatus Taurinæſis erat noſus ex 4. præcipuis Longobardorum II. 333. 48. Taurinæſis Concilium, & plura de eo I. 128. 33. f. 300. 29. Quidam de Diocæſi Taurinæſi I. 184. 19.

Taxa ſanctiſſima quid concernat? II. 204. 21.

Teja Gothorum Rex oppreſſus à Narſete præpè Nuceriam II. 318. 39.

Tempus. Potestas alicui data ad aliquod limitatum tempus I. 128. 34. f. 135. 11. f. 171. 16. Per magnum tempus oſo uti privilegio; iudicium eſt, illud oſo ſolere III. 423. 14. ad 20.

Terra toto celo comparata eſt iſtaſt punſti, & homines inſtaſt fornicarum, aut apum II. 373. 5.

Tertullianus quis, & qualis fuerit? Eum multa eſtimatione coluit D. Cypricus, aliſque de illo I.

M m m

41.

41. 17. II. 148. 1. Vocat Papam Episcopum Episcoporum I. 376. 30. III. 222. 39. Quid dicat de fide jam suo tempore multum dilatatā, & omnia implente II. 332. 14.

Testator, *testamentum*. Ad valorem testamenti 7. testes de jure civili, 2. de canonico requiruntur III. 281. 31. Quodam de testamentis nullis, in schedula fidei, & cetero editis &c. III. 486. 25. Voluntas testatoris est observanda III. 77. 28. IV. 86. 1. 2. 248. 8. Atque observantia non est de jure naturali, neque divino, nisi lato modo, sed de positivo III. 481. 15. IV. 86. 1. 2. Censetur, quod testator se uniformaverit dispositioni juris, ubi aliis non constat de eadem ejus mente I. 344. 2. III. 77. 28. IV. 252. 19. Hoc autem praeiuvit in testamentis potestatem superioris, committendi ultimas voluntates IV. 86. 1. Ideo hō mutari possunt IV. 248. 8. A' Principe supremo quoad res profanas, applicando eas alii usus III. 483. 15. IV. 86. 1. A' Consilio Generali, Nationali, & interduh in Provinciali, & in aliquibus casibus ab Episcopo III. 487. 26. Multo magis à Papa quoad legata pia, in quibus intelligitur salva ejus potestas, & ita est de jure III. 463. 15. 16. f. 487. 27. IV. 86. 1. Eadem legata pia, incertis, & incapacibus relicta, censetur se legi uniformare, quae illa deserit Fabricius D. Petri III. 482. 13. 14. Etiam Venetis sunt quidam procuratores Fabricii D. Marei, qui manu apponunt in testamentis III. 476. 1. f. 482. 14. S. Perpetuus Turoren. edidit testamentum IV. 16. 18. Quam antiquum sit, quod Clericis & Episcopis opus sit licentia Papae ad testandum III. 459. 25. An Papa concedere possit Beneficiariis potestatem testandi ad usus profanos III. 161. 8. In Gallia, & Hispania, & ubi est consuetudo, Beneficiarii testantur de suis bonis, & in quos usus II. 161. 7. 8. 9. III. 467. 22. Secus est in Regno Neapolit III. 470. 20. V. Fabricia. V. Legato. V. Spolium.

Testator quoad beneficia. Delatio bonorum, Ecclesiae facta, virtualiter continet onus orandi pro Beneficiatore IV. 226. 5. 10. Quem sanè praesumitur bona libere detulisse Ecclesiae, nisi constet de onere addito III. 74. 24. ad 26. f. 312. 13. ad 18. f. 316. 23. 24. Nec praesumitur voluisse, quod beneficium à se fundatum, aut elemosyna solis indigenia deatur, nisi de hac restrictione constet III. 74. 23. ad 32. Beneficia legem accipiunt à voluntate testatoris, vel fundatoris, quod praesumitur voluisse, ut beneficium simplex à se donatum excludat onus residuum IV. 86. 2. 3. 4. f. 352. 19. Cur ergo illi hoc onus addendum est contra mentem fundatoris IV. 145. 14. f. 229. 13.

Testamentum habere bonum quid sibi velit, & à quibus dandum sit III. 238. 18. 19. III. 38. 40. ad 52. f. 593. 31. 302. 31. f. 115. 15. f. 156. 9. 10. f. 159. 15. ad 21. f. 237. 8. 9. f. 239. 14. f. 251. 1. fol. 498. 15. V. Alere. V. Ordo.

Testis. Testibus inimicis nulla debetur fides II. 54. 9. III. 325. 46. f. 391. 38.

Theobaldus Episcopus Lugdunen. & simul Lingonien. IV. 132. 10.

Thalaeus Apostolicus, ex qua Tribu esset I. 8. 13.

Thaddeus de S. fta, unus ex Procuratoribus Frederici 2. in Conc. Lugdunensi, omnem lapidem movens,

ut eum excusaret II. 485. 20.

Theodrica, vox haecquandā, & qua occasione emerferit in Ecclesia IV. 70. 23.

Theophilus dono habuit tres urbes ab Artaxerxe Rege Persarum II. 343. 17.

Theobaldus Cantuariensis Joannem Sarsberiensem, ex Canobio D. Remigii Clero suo inserit I. 443. 16.

Theophilus Celsarensis Palatinus Episcopus ordinat Originem Presbyterum I. 53. 11. IV. 304. 19.

Theodatus Rex Gothorum mandat, Silverium fieri Pontificem II. 292. 10. Amalasuntam uxorem occidit, Minatur Agapito Papae, & Senatui Romae, nisi se interponant, ut Imperator arma non moveat in Gothos, Caesari offensa Siciliam, & Regnum Italiam, modò ejus vitae indulget, & alia de eo I. 173. 22. II. 326. 34. 36. 38. III. 496. 11.

Theobertus Rex Francorum ferox, Regnum suum valde dilatavit, Italiam usque ad Picenum armis inundavit, juramento contempto. Carptus à Sancto Nicetio Trevirensi, ex malo in melius mutatus est. Concilium Arvernense illi scribit, ne impediat Clericos extraneos percipere provenus, quos habebant in ejus ditione. D. Mauro Abbati opitulatus est, ut posset fundare Monasterium: & alia de eo I. 146. 12. & seq.

Theodora uxor Justiniani Imper. provehi facit Anthemium Trapezunt ad Sedem Constantinopolis, siveque ob hoc iohannis Agapito Papae I. 173. 22. 23. Agit ut Vigilius fiat Papa II. 292. 20. III. 496. 11.

Theodoretus Episcopus Cyri & ei inhihit Theodosius 2. Imper. ne adeat Synodum Ephesi II. 59. 23. Resistit Dioscoro, quem passus est adversarium, & cur III. 188. 12. Quodam ejus opera nūm bene fuerint damata III. 522. 8. f. 514. 11.

Theodericus ex Monacho fit Rex Francie II. 417. 6. Plures Clericos Arvernenfes Treverim introduxit, officii ecclesiastici applicatos I. 175. 31. Assentitur electioni Ermeriti Abbatis Corbejensis I. 227. 10. Episcopos quodam deputat in Ecclesiis II. 245. 9. Alia de eo III. 502. 22. Ei scribit, S. Gregorius de Diocesi Taurinen. I. 184. 19.

Theodericus Rex Gothorum obtinet Italiam à Zenone Imperat. Praeiliis fatigat Odoacrem Herulorum Regem, à quo ad Regni consorsium admittitur ipse verò illum tandem Ravennae occidit. Amalasuntam filiam Justiniano Imperatori commendat, & alia de eo I. 173. 22. II. 326. 33. ad 39. III. 519. 3. Comprimit Schisma I. 153. 3. III. 496. 11. Provehit Felicem ad Papatum II. 275. 12. III. 496. 11. Cernitur Romae à D. Fulgencio in magna pompa I. 167. 2.

Theodericus designatur à Rege in Episcopum Carnotensem, Cives Clerus, & Comes illius Urbis eum respuebant I. 382. 3. f. 398. 15.

S. Theodorus Sicesta Episcopus Anestipolis lampadem Ecclesiae ex se accendebat III. 159. 16.

S. Theodorus Studita duo simul regens monasteria IV. 132. 9. Improbatur profectionem Nicephori leici ad Episcopatum Constantinopolis I. 236. 8. Laudat Paschalem 1. Papam I. 283. 16. Quem titulus excelsus prosequitur III. 223. 42.

S. Theodorus Tarsensis praeficitur Ecclesiae Cantuariensi à Vitaliano Papa, quetiā ei dat mandatum, ut Abbatē antea Neapolitano confarar beneficium in Anglia. Egbertus Rex eum excipit cum honore. Cloe.

RE RUM, & VERBORUM.

Celebrat Concilium Herefordienſe. Et alia de eo L. 239. 16. ad 21. II. 289. 12. V. Tanſura.

Theodoruſ Papa 7. deponit Paulum Conſtantinopolitanum, & Pyrrhum, inſuſo ſanguine Chriſti in aſtamentario, pro ſubſcribenda ſententia III. 116. 17.

Theodoruſ PP. 2. execratur contumalias irrogatas cadaveri Formiſi L. 284. 13.

Theodoruſ Baſilicenſ Cariſtaphyl Eccleſie Conſtantinopolis præſcitur in Præſulem Antiochenia, qui illum reſutarunt. Probat licere translationes Præſulum, ſpe Patriarchatus Conſtantinopolis aſſequendi, quo eſruit. Doſiſtheo ei propoſito, contra quem, & Imperatorem ille inſurrexit ſuit vir doctus, ſed adverſarius Latinarum, & alia de eo L. 409. 12. 13. f. 457. 13. 14. f. 472. 27. III. 150. 42. f. 389. 29. ad 40.

Theodoruſ Meliſſienſ Episcopuſ Conſtantinopolitanuſ L. 98. 26. Alter ex Chalcedone L. 409. 10.

Theodoruſ Miſſaſſenſ Clericuſ Antiochie, nō Tarſi, poſtea ſacruſ Episcopuſ Moſuſtienſ. Theodoretuſ illum valde laudat: fratrem habuit Polychroſium Episcopuſ Apameæ. Juſtinianuſ Imper. miſit Vigilio Pape ejus ſcripta examinanda. In Concilio Conſtantinopolis 2. præpter prava dogmata ejus memoria improbatuſ eſt L. 159. 16. 17. III. 322. 8. fol. 326. 15.

Theodoruſ Pharenitanuſ ob hæreſim excommunicatuſ à Papa III. 116. 17.

Theodoruſ Sautabarenſ ei depoſito alimenta aſſignantur II. 193. 21.

Theodoſiuſ 1. Imper. de Gethiſ, & Scythiſ triumphavit. Eccleſiaſ ab hæreticis poſſeſſaſ, Catholicis reſtituiſ fecit. S. Gregoriuſ Naſazanenuſ provexit ad Eccleſiaſ Conſtantinopolia L. 93. 14. 15. Poſt quem, Neſtariuſ, ultimoſ in Schemula deſcripſum elegit L. 97. 24. Solebat appellare S. Ambroſiuſ ſolū veruſ Episcopuſ L. 111. 28. A quo excluſuſ fuit à præſbyterio II. 482. 14.

Theodoſiat 2. Imper. pueruſ poſituſ à matre ad pedes Chryſoſtomuſ, ut gratiam impetraret L. 119. 9. Inſtat apud Papam pro celebratine Concilii Ephreſini L. 238. 19. Interdicit Theodoretuſ, ne Synoduſ illam adeat, & Dioſcōro præſinit numeruſ Præſuluſ, ad ipſam ducendoruſ: aliq; II. 59. 23. Promovet Neſtoriuſ ad Eccleſiaſ Conſtantinopolis omnibuſ aliis excluſiſ L. 121. 13. II. 250. 21. Cuiuſ, in hæreſim lapſi, libroſ inhihiſ III. 322. 10. 11.

Theodoſiuſ Armenuſ Episcopuſ Conſtantinopolis L. 98. 26. f. 409. 10.

Theologia, Theologi. Determinationeſ Theologicæ meliſ auctoritate, quam ratione. Theologia ſupponit ſua principia, articuloſ fidei: an ſi argumentativa L. 515. 29. Ei ſubalternatur Diſciplina Sacramentuſ canonuſ IV. 183. 1. Theologia ſchoolaſtica utiliſ eſt in Eccleſia Dei tribuſ ex cauſiſ IV. 163. 1. Plureſ Theologi favent immunitati benefici ſimpliciuſ à debito reſidentiaſ IV. 163. 2. ad 18. f. 171. 2. ad 23. Rationeſ Theologicæ per plureſ idipſum probantur IV. 110. 1. ad 16. Theologi multi probant, admiſſendos etiam extraneos ad beneficiſ II. cap. 4. cap. 7. & cap. 10. In rebus ad forum externuſ ſpectantibuſ, piſiſ deſertur Canonuſ, quam Theologiſ IV. 209. 8. f. 251. 35.

Theophiluſ Imper. hæreticuſ Canobia, pulſiſ Monaſchiſ, dabat laiciſ II. 73. 15.

Theophiluſ Alexandrinuſ intrudiſ Sedi Conſtantinopolitanaſ Iſidoruſ Alexandrinuſ contra Chryſoſtomuſ L. 96. 23. Quem invituſ conſecravit, ne egeretur reſpondere accuſationibuſ, ſibi in folio ab Eutropio propoſitiſ. Chryſoſtomuſ deinde perſecutuſ eſt L. 119. 8. 9. Reconciliare ſtatigit S. Epiphaniuſ, & Joan. Hieroſolymitanuſ diſſidentuſ L. 106. 16.

Theotecnuſ Cæſarienſiſ Coadiutoreſ ſibi aſſumit S. Anatoliuſ Alexandrinuſ L. 50. 5.

Theoſiſta mittent denarioſ Eccleſie D. Petri io Vaticano III. 454. 29.

Theotecnuſ, vox hæc quando, & qua occaſione emerſit in Eccleſiaſ IV. 70. 22.

Theſaurariuſ, vel Succellariuſ, vel Cimeſiarcha eſt dignitaſ Choralis, cuiuſ quæ ſit antiquitaſ, & quodaſ officiuſ IV. 56. 19.

Theſſalonienſ: ejus Præſul erat Vicariuſ Papæ L. 136. 15. II. 243. 4. f. 32. 3. 26. III. 168. 1. 2. IV. 96. 3. Et Hierarcha decem provinciaruſ Illyriæ L. 137. 16. IV. 97. 3. Non ſuberat Patriarchæ Conſtantinopolitani II. 243. 4. Præſuli huic mandata D. Gregoriuſ, nē Episcopuſ Corcyrenſem moleſtiſ aſſiciat III. 217. 27. Aliuſ D. Leo III. 299. 26. An ejus judicio fuerit facta translatio Perigeniaſ L. 136. 15. Theſſalonicanuſ concurrentibuſ aliandē nimis Clericia, Altuſ Episcopuſ petitiſ à Synodo Sardiceniſ, decerni, ut ad ſua redirent IV. 96. 3. ad 6. fol. 298. 1. f. 318. 36. Præſul hujuſ Urbis eligit mandata Innocentiuſ 3. III. 396. 1. Alia de eo III. 251. 1. f. 160. 23.

Theatbolduſ Lugdunenſiſ, & Lingonicuſ Præſul III. 126. 45.

Theatgauduſ Trevirenſiſ fovet Lothariuſ Regem in repudio injuſto Regine. Depoſituſ, & excommunicatuſ à Papā, contra quem ipſe retorquet Anathema, & alia de eo III. 371. 45. ad 50.

Theatberga uxor Lotharii Regia, à viro repudiata, conſentientibuſ Conciliabuliſ Aquilgranenſi, & Metenſi, à Papā adjuvatur: de inceſſu calumniantuſ cum proprio fratre, & alia de ea III. 371. 45. 46. &c. Ei dari quaſdam Abbatiāſ jubet Papa IV. 39. 8.

S. Thomas de Aquino, quiſ & quuſ fuerit. Eſt Auctoriſ ſtudioſuſ patronuſ. Doctrinā S. hujuſ Doctōriſ probatur debituſ præſcindiſ beneficiſ etiā Clericoſ extraneuſ L. 513. 1. ad 32. III. 56. 24. 25. Et immunitaſ beneficiuſ ſimpliciuſ à reſidentiaſ IV. 120. 10. ad 17. Quid ſentiat de Papa poteſtatiſ plenitudine ſuper univerſam Eccleſiaſ III. 224. 44. f. 297. 22. f. 325. 46. fol. 330. 3. Quid de pluralitate beneficiuſ IV. 326. 21. 22. Non eſt damnuſ quom tantuſ Doctōr pōn damnat IV. 227. 25.

S. Thomuſ Cantuarienſiſ ex laico fit Episcopuſ L. 236. 8. Diſſidia habuit cum Rege: cui quid reſponderet circa conſuetudineſ controverſiaſ II. 264. 20. Optat ſedem reſignare, proſtando, ſe io illā inuſum non electioneſ legitimaſ, ſed Regiſ poteſtateſ II. 248. 16. f. 275. 13. Fuarat ſulicſ Henrici 2. Angl. Regiſ III. 364. 29. Alia de eo III. 463. 13. fol. 467. 21. 22.

S.Thr

S. Thomas de Villanova. Suggestere in Conc. Trid. quod beneficia parochialia fierent ubilibet patrimonialia, sed res non habuit effectum II. 94. 23. fol. 112. 6. Quomodo se gereret in elemosynis? Sibi vestes ex sù refarciebat, & alia de eo III. 79. 33. 35. f. 159. 16. IV. 137. 24.

Thomas Ansellus, vulgò Malaniello. In ejus revolutione Hispani deliberant ares Regni præcipuus committere Papæ, uti domino directo Regni Neapolis II. 457. 8.

Thomas del Bene pluribus rationibus probat Justitiam exactionis annatarum II. 217. 28. Favet sua doctrina provectioni extraneorum ad beneficia II. 126. 21.

Thomas Maurocæus Venetus, ex laico fit Patriarcha Constantinopolis I. 491. 36. Consecratur manibus Papæ, à quo Pallium recipit I. 474. 34. fol. 485. 21. Redarguitur, quod beneficia solis Venetis conferret, cique jubetur, ut ad illa promoveat etiam alios I. 26. 27. f. 1200. 33. fol. 474. 34. fol. 481. 11. ad 36. II. 85. 2. f. 140. 20. f. 377. 15. III. 255. 10.

Thomasius Ludovicus doctrina sua favet provectioni extraneorum ad beneficia II. 120. 1. 2. Et exemptioni beneficiorum simplicium à debito residentie IV. 217. 6.

Thyco Brabe telescopium tota nocte cælum perspiciebat IV. 146. 15.

Ticinense, seu Papiense Concilium III. 82. 40. f. 121. 30. 31.

Tippicus Remensis implorat à Papâ indultum electionis de gremio II. 72. 13.

Tinathens Alexandrianus, successor Petri fratris sui in illa Sede. Infensus fuit D. Gregorio Nazianzeno I. 94. 17.

Titulus interdum significat beneficium, vel Ecclesiam, & intituare, idest Ecclesiam, vel beneficium in titulum concedere I. 163. 26. fol. 164. 31. 32. fol. 306. 6. f. 449. 34. III. 149. 39. 40. f. 159. 20. IV. 30. 9. f. 55. 17. f. 498. 3. 5. f. 270. 2. 4. f. 308. 32. Et Ecclesiæ dicuntur Tituli III. 148. 39. 40. f. 460. 5. 6. IV. 24. 14. Sic Ecclesiæ, quibus Cardinales Romæ præstant, dicuntur Tituli. V. *Cardinalis.* Titulus necessarius est ad possessionem, ut sit legitimus II. 148. 2. 5.

Titulus ad Ordines necessarius est IV. 287. t. ad 26. Nè Clericus cogatur cum ordinis dedecore mendicare IV. 288. 2. fol. 294. 22. 25. At non est necessarius ad Ordines minores IV. 289. 7. 11. Et olim nec etiam ad Subdiaconatum, sed ad solos Diaconatum, & Presbyteratum IV. 288. 3. ad 11. Tituli ad Ordines olim plures erant, nunc sunt solum 4. Beneficium, Penſionis, Patrimonii, & Paupertatis IV. 24. 14. f. 288. 2. f. 293. 13. f. 294. 23. Spectat ad ornatum Ecclesiæ, quod varii tituli sunt pro Ordinibus IV. 292. 15. Beneficii titulus est titulus legalis: Et quando sic ordinatus possit illud resignare IV. 292. 15. f. 293. 20. Paupertatis titulus quam sit antiquus IV. 291. 13. 16. V. *Almoner.* Titulus Patrimonii IV. 288. 3. f. 292. 15. fol. 293. 19. 20. 25. Interdum permittitur ordinatio sine titulo si quis spondeat necessaria ordinato præbere IV. 288. 3. Archiepiscopus Florentinus quosdam Clericos ordinare potest sine titulo, ex

privilegio III. 95. 21. IV. 288. 4. Quid simile de Episcopo Tullen. vid. IV. 288. 3. Ordinatio facta sine titulo valida est IV. 288. 3. ad 6. Sed ordinatio tenetur alimenta ordinato præbere IV. 288. 3. f. 295. 25. Hincmarus Laudunen. & Alexander Lendien. carpi, quod quosdam ordinasset sine titulo IV. 287. 11. f. 290. 10. f. 294. 23. Ordinationes, & ordinatos sine titulo Sixtus 5. suspensione innodavit, At Clemens 8. hanc sanctionem redixit ad terminos juris IV. 289. 6. 8. Sic ordinati suspensione multantur, & specificè Ultramontani IV. 288. 4. 5. 6. Quantum fructificare debeat titulus pro ordinibus, Episcopi est definire IV. 294. 22. Alia V. *Ordo.* V. *Patrimonium.*

Tolerantia. V. *Rex.* V. *Permissio.*

Toletum. Archiepiscopus Toletanus quando super Hispanensem prevaluerit quoad Primatiales honores, & Crucis prægellationem? Ejus erat olim Episcopos consecrare, à Rege nominatos I. 191. 4. fol. 311. 22. f. 144. 7. Et Imperatorem Hispanie prima corona ornare I. 458. 16. Concilium Toletan. ann. 610. desert. Primum Archiepiscopo Toleti I. 190. 1. Conc. Toletan. vetat Clericum in Episcopio educatum aliud transire I. 146. 10. Conc. Tolet. 3. quendam decernit de bonis Ecclesiæ I. 219. 36. Et beneficia posse monasteriis applicari I. 388. 24. Ei præfuit S. Leander Hispal. I. 190. 1. Conc. Tolet. 4. ex pluribus provinciis compositum. Ei præfuit S. Isidor. Hispal. quendam decernit de bonis Ecclesiæ & alia de eo I. 190. 1. f. 219. 36. III. 505. 29. Conc. Tolet. 10. vetat beneficia ex affectu carnali conferri I. 197. 27. Conc. Tolet. 12. Primum Archiepiscopo Toleti solidius roboravit I. 190. 1. Dedit Regi populo Episcopos nominare I. 191. 4. f. 311. 22. II. 44. 7. III. 498. 15. f. 505. 29. Oblit Regi, qui ordinare fecerat Episcopum in monasterio I. 231. 24. Justit recipi in communionem quos Rex in suam gratiam receperat I. 325. 25. Conc. Tolet. 16. transfert 3. Episcopos. Deponit Sisbutum Toletanum, laia majestatis reum. Rex, & Comes illi adfuerunt, & subscripserunt I. 191. 4.

Tonsura. Prima Tonsura an sit Ordo, vel preparatio ad Ordines IV. 282. 9. ad 26. An constet materia, & forma, imprimatque characterem IV. 283. 11. Per illam confertur gradus Clericalis, non ulla potestas in ordine ad sacrificium missæ IV. 284. 14. 15. Prima Tonsura non est capax, qui non est Ordinum IV. 283. 12. Eam habes in statu medio est inter statum laicalem, & Sacerdotalem IV. 283. 10. At est verè Clericus IV. 283. 10. 13. Gaudet privilegio Canonis, & est capax jurisdictionis ecclesiasticæ IV. 284. 13. 15. Et beneficii IV. 40. 13. f. 141. 2. f. 282. 8. 9. 13. Sola Tonsura initiatos non permittit Conc. Nicæn. 2. Lektionè è suggestu Ecclesiæ legere IV. 282. 9. Conc. Trullanum improbat Armenos, conferentes Ordines non tonsis I. 197. 26. Clerici tonsuram ferre debent, ut privilegio fore potiantur IV. 237. 8. An Clerici conjugati eam ferre teneantur IV. 74. 5. Antiqui monachi Orientales comam fidebant. S. Theodorus Cilix expectavit 4. menses, ut coma ei cresceret, ac tonderi posset, herique Archiepiscopus Cantuar. I. 219. 17. f. 356. 4. S. Nicetus

Tit.

RE RUM, & VERBORUM.

Treviren. natus cum signo Tonfura in capillis
III. 105. 45. V. Ordo.
Tetila Gothorum rex occisus in praelio à Narsete
II. 327. 38. 39.
Toto Dux Nepesinus tuetur Constantinum ejus fra-
trem invasorem Papatus I. 235. 4. III. 117. 21.
Totum. A parte ad totum validum est argumentum
I. 153. 34.
Traditio. Antiquæ Traditiones sunt honoranda
II. 528. 2. Quanta sit vis Traditionis Ecclesiasticæ?
Aliqua dicuntur esse de traditione Divina, vel
Apostolica, & in quo sensu verificetur I. 30. 32.
f. 82. 24. III. 30. 20. 21. f. 36. 34. f. 59. 33. f. 162. 44.
f. 251. 1. 5. f. 241. 9. IV. 17. 21. V. 7. 1.
Traditores ita dicti, qui tradebant sacros Codices
Diocletiani ministris, volentes eos disperdere III.
520. 4.
Trajanus porrexit enssem Tribuno, ut eo tñm pro
se benè imperante, quàm contrà se, si malè imper-
aret, uteretur IV. 251. 16.
Translatio. Presulem, & Clericum de una ad aliam
Ecclesiam transferri, exorbitat à jure III. 245. 30.
Hoc qua occasione fuerit prohibitum I. 482. 14.
Canones improbant ipsas translationes I. 146. 10.
III. 92. 13. f. 166. 33. IV. 298. 1. ad 6. Idem si fiat
privato ausu, arrogantia, & avaritia causa,
ac sine superioris auctoritate I. 70. 18. f. 76. 8.
f. 96. 22. f. 134. 8. f. 160. 20. 21. f. 163. 26. f. 372. 15.
f. 410. 13. III. 148. 39. f. 170. 7. f. 245. 30. 31. f. 343.
27. IV. 312. 2. Et sic transiens, pauper Ecclesiæ
relictæ, ad pinguiorem pergat ex se IV. 312. 2.
Hoc modo transiens meretur & relictæ, & acce-
pta Ecclesiæ privari I. 173. 25. 26. III. 245. 30.
f. 300. 29. f. 344. 28. fol. 391. 36. Sed concurrente
iusta causa translatio licitè fit I. 499. 7. II. 92. 25.
III. 242. 32. f. 391. 36. Nam aliud est mutare Eccle-
siam, aliud mutari III. 246. 31. Licere translatione-
nes docent Papæ I. 57. 22. 23. 25. f. 83. 27. f. 160.
19. f. 278. 24. f. 287. 28. f. 369. 8. f. 374. 23. Con-
cilia I. 68. 13. f. 78. 15. 16. f. 134. 8. f. 145. 7. f. 283.
13. IV. 26. 19. Patres I. 282. 12. f. 287. 19. f. 435.
47. f. 458. 16. III. 391. 36. f. 410. 13. f. 457. 13. 14.
Dùm enim adest causa, charitas suggerit eas li-
citè fieri II. 263. 18. Tuncque fiunt non ex iusti-
tiâ, sed ex gratiâ III. 242. 22. f. 245. 29. 31. f. 342.
29. Iusta autem causa est necessitas, vel utilitas,
quarum alterutrum concurrente licitè fiunt transla-
tiones I. 60. 31. f. 82. 2. f. 84. 28. 29. f. 160. 19. 20.
f. 163. 27. f. 282. 12. f. 370. 8. fol. 382. 5. fol. 439. 2.
f. 454. 6. f. 557. 15. Alterutra deficiente illicitè fiunt
III. 242. 22. f. 245. 30. An verò alterutra concurrat,
transfrensus est iudicare I. 163. 28. fol. 439. 2.
V. *Consej*. Nam non benè consuleretur oppor-
tunitati Ecclesiæ, si non liceret ex causa transla-
tiones facere I. 160. 19. f. 287. 28. Non tanta causa
necessaria est pro translatione Clerici, vel Pre-
sbyteri, sicut pro translatione Episcopi I. 163. 27.
Nullus Episcopus invitatus transferri debet I. 186.
25. fol. 187. 30. II. 3. 2. Translati non à præce-
denti, sed ab ultima Ecclesia intulatur I. 410. 13.
Bona primæ Ecclesiæ dimittere debet, cum qua
jam illi commune habet I. 134. 9. f. 145. 7. IV. 26.

19. De minori ad majus aliquis est promovendus
III. 243. 25. Honestius est suffraganeum ad Me-
tropolim suam promoveri, quam Archiepiscopu
ad aliam Metropolim transferri III. 242. 21. Dis-
plicere solet populis, quod sui pastores aliò tran-
sferantur I. 96. 21.

Translationes cujus auctoritate fieri debeant. San-
ctus Petrus ex Antiochena Ecclesiæ se transfudit
ad Romanam V. S. *Petrus*. Translationes An-
tistitum quomodo fieri debeant I. 287. 19. Solus
Papa transferre Episcopos, & multò magis Cleri-
cos potest de una ad aliam Ecclesiam I. 80. 20. ad
27. f. 163. 27. f. 187. 30. f. 197. 24. f. 217. 30. f. 241.
24. 28. f. 284. 18. 19. 28. f. 374. 23. f. 392. 33.
fol. 435. 47. f. 439. 2. f. 448. 31. f. 458. 17. ad 22.
III. 170. 7. f. 390. 33. Quod illi ex divina insti-
tutione translationes Præfulum referrentur I.
499. 5. Aliqui Papæ noluerunt petitas transla-
tiones facere I. 454. 6. III. 242. 22. f. 246. 31. fol.
343. 23. In Regno Neapolit ex ipsis investitu-
ris liberum est Papæ transferre Præfules II. 411.
28. An fieri possint ab Archiepiscopo, prævia ap-
probatione Papæ III. 379. 6. Olim fieri poterant
à Concilio Provinciali I. 84. 29. f. 150. 25. f. 191.
5. Non tamen nisi petita auctoritate Papæ I.
287. 29. f. 288. 32. III. 378. 3. Fiebant quoque
auctoritate Primatis, & Patriarchæ, vel Con-
cilii Provincialis, nunc autem soli Papæ I. 50.
27. 28. f. 160. 19. f. 372. 15. An possint transla-
tiones facere Præfuli Constantinopolitanus I. 79.
17. 21. 22. f. 83. 25. 27. fol. 196. 22. 23. fol. 217. 30.
fol. 247. 8. 9. fol. 274. 24. fol. 300. 29. fol. 374. 24.
III. 22. 13. fol. 96. 23. fol. 170. 7. fol. 199. 41.
fol. 390. 33. 34. Alexandrinus, & Antiochenus
I. 81. 21. 23. fol. 217. 30. fol. 374. 24. fol. 499. 5.
III. 170. 7. Hierosolymitanus I. 81. 21. 22. fol.
111. 27. Carthagenensis I. 79. 15. 17. 21. 27.
fol. 164. 4. f. 196. 22. 23. fol. 216. 29. 30. fol. 250.
18. fol. 374. 24. III. 170. 7. fol. 390. 32. Arela-
tensis I. 81. 21. 22. fol. 217. 30. fol. 374. 24. III.
170. 7. Episcopus Justinianæ Cypri, & Justi-
nianæ primæ Bulgariæ I. 275. 24. Græci adula-
bantur Imperatori suo, quod posset translatio-
nes facere I. 81. 22. fol. 278. 4. f. 459. 21. III.
162. 24. fol. 165. 33. In Polonia quidam rex
translationes ex se facere audebat, cui resistit
Papa I. 411. 15. fol. 459. 20. II. 483. 13. Quodquam
simile in Hungaria I. 459. 32. Plures Episcopos
transiit S. Gregorius I. 184. 17. fol. 238. 31.
Alii Episcopi translati I. 59. 29. 30. fol. 84. 27.
fol. 168. 7. fol. 184. 17. fol. 278. 4. fol. 330. 35.
fol. 382. 5. fol. 387. 19. fol. 499. 6. Alia de tran-
slationibus I. 83. 26. fol. 279. 6. ad 14. fol.
332. 1. ad 8. V. *Affixio*. V. *Cessio*. V. *Refi-
dentia*.

Transsubstantiatio, vox hæc quando, & qua occa-
sione emerferit in Ecclesia IV. 10. 23.

Transiundus Dux Spoleti quidam bona donat
Monasterio Farfensi III. 75. 25. f. 113. 16.

Trecense Concilium cui interfuit Joannes 8. I.
279. 6. Aliud, cui interfuit Paschalis 2. I. 412.
22.

Triphilius Ledrensis arguitur in Concilio Niceno à Spiridione Frumitente. 169. 16.

Trullanum Concilium. V. *Quinisextum*.

Tridentinum Concilium vetat pluralitatem beneficiorum. 1. 135. 10. Suggestit Episcopos ordinari in eorum Ecclesia. 1. 171. 18. In ea consultatum fuit, ut beneficia saltim parochialia fierent patrimonialia: Sed Concilium noluit id decernere. 1. 201. 35. II. 63. 33. 35. f. 88. 13. f. 92. 23. f. 102. 12. f. 15. f. 122. 6. III. 13. 17. f. 88. 13. f. 92. 23. f. 102. 12. f. 15. f. 122. 6. III. 13. 17. Quid actum sit circa verba: *Propositis Legatis* II. 64. 33. 34. Ibi Galli quidam optassent decerni, ne Papa dispensaret super inficitia Idiomatis quoddam curas animarum: ac res non habuit effectum. II. 106. 34. f. 122. 6. III. 12. 21. Item ne pensiones imponerentur parochialibus. III. 442. 5. Et ut beneficiis novis residentia ingereretur, fidei beneficiis residentialibus IV. 134. 17. Concilium noluit decernere, beneficia esse totis indigenis conferenda. III. 57. 27. Quedam ab eo fauista, Papam iusserunt de plenitudine potestatis, executioni mandari. III. 303. 37. Quid in eo actum sit de residentia Episcoporum, & Parochorum, & quoniam iure isti ad illam teneantur IV. 200. 11. ad 21. Urget Beneficiarios ad residentiam IV. 353. 11. Quatuor casus admittit excusantes à residentia IV. 333. 12. Exemptioni favet beneficiorum simplicium à residentia, nec toleranda, sed eam approbando IV. 73. 1. 2. 3. f. 100. 13. ad 18. fol. 217. 6. f. 347. 5. f. 352. 7. fol. 353. 10. ad 21. Sentus Concilii de hac exemptione ex Cardin. Palavicino IV. 76. 10. ad 13. f. 347. 25. Idem Concilium iussit Indicem fieri librorum interdicti lectio III. 522. 9. f. 528. 19. Alia de hoc Concilio III. 62. 32. ad 26. III. 147. 36. ad 42.

Tuentius dāmonius in Gallia, Papam appellat, à quo absolvitur, abjurato errore Priscillianistarum. Deinde fuit factus Episcopus III. 339. 17.

Turca expugnant Hydruntum, ibique magnam caedem faciunt. Eorum imperium sub Mahomete 2. Sultano valde crevit II. 75. 22. & seq.

Turibius Italus Episcopus Coletanus I. 45. 28.

Turanese Concilium declamat contra Ducem Britannie, qui literas Pontificis contempserat II. 291. 18. f. 460. 15. Mandat quaque pauperes in suis parochiis alii. 1. 340. 34. III. 78. 30. Alia I. 300. 1. fol. 465. 6.

Turrianus Lufius favet suis scriptis profectioni extraneorum ad beneficia II. 125. 17.

Tuscia non valet ultra simul ab eodem cum Regno utriusque Sicilia Rege teneri II. 434. 12.

Typas editum Constantis Imper. eodemnatum à Pontifice III. 115. 16.

Tyranni omnia sibi, & in omnes licere autumant: Princeps recta solim III. 308. 4. Licetum est Tyrannorum jugum excutere III. 336. 25. fol. 398. 30. Ipse enim non fuit legitimus Domini rerum, quas occupant contra verum Dominum II. 334. 50. Tamen plura Regna per Tyrannidem incipit, progressu temporis facta sunt legitima; & Regna iusta II. 348. 26. f. 398. 30.

V *Valentius* Gregorius favet immuotati beneficiorum simplicium à residentia IV. 165. 7.

Valentinianus Imper. reouit eligere Presulem Mediolani, ad quod Episcopi cum iocundabant, dicens, hoc esse negatum suas vires excedens I. 112. 30. II. 244. 6. f. 250. 23. III. 497. 13. f. 508. 34.

Valentinus in Hispania habent indultum Sixti 5. exclusivum extraneorum à beneficiis I. 222. 44. f. 310. 19. fol. 522. 23. II. 78. 31. f. 92. 23. f. 153. 15. III. 153. 1. f. 417. 1. Tamen ad Episcopatus ibi admittuntur extranei I. 248. 30. II. 82. 34. f. 92. 23. f. 155. 22. 24.

Valentinum Concilium in Hispania I. 145. 9.

Valentinum Concilium 3. in Delphinatu de erroribus Goteschalchi, & de disciplina decernit I. 273. 23. Alia de ea I. 300. 29. II. 246. 10. fol. 251. 23.

Valerius Hipponensis Græcus ordinat presbyterum S. Augustinum, & ne sibi ab alia Ecclesia præcipiatur, illum sibi facit Coadiutorem, & Successorem I. 122. 17. 21. III. 345. 31. Faciebat ab eis suppleri vices suas in predicando III. 11. 19. fol. 409. 3.

Valis Rex Hispanie obliat ab Honorio Imper. Vasconiam II. 344. 18.

Valterus Duncemalis nititur vitare solutionem pensionis, quam Antecessori promiserat II. 193. 20.

Vamba Rex Hispanie: illi obstitit Concilium Tolosanum 12. ob promotum Episcopum in Monasterio I. 231. 24.

Vararanes Rex Persarum miratur liberalitatem Christianorum in redimendis captivis I. 23. 15. f. 40. 13. f. 112. 18.

Varius Ambianensis concedit Annas Canobio à se fundato II. 213. 16.

Obertus Sarinates, cui D. Petrus Damiani scribit litteras pro Clerico I. 383. 8.

Odabicus Augustinus Ecclesiam suam Nepoti valuit resignare, & Abbatiam cum Episcopatu tenuit I. 207. 37. IV. 131. 8.

Velle, & oalle, sunt actus facultativi, qui plenum important arbitrium III. 243. 23. 28.

Venantius Fortunatus Forajulien. fit presbyter, inde Episcopus Pictavensis, doctrina, & sanctitate celebris I. 261. 22.

Venerius Mediolanensis ei scribit Concilium Africanum 2. ut mittat Clericos Italos in Africam, Clericis indigentem I. 137. 2. f. 217. 31.

Venetis. Antiqui Veneti iure Romana civitatis donati sunt II. 379. 19. Non opus erat assensu Regia antiquis id provectione Præsulum in eorum statu III. 507. 31. Cum Dux Venetorum occidisset Patriarcham Gradi, quia hic noluisse consecrare in Episcopum Ulivolum. virum à se opatum; Concilium Altinoense vocavit Carulum M. contra Venetos, ut bellum eis ioceret. Idem factum est cum Pipino ejus filio I. 265. 1. 2. &c. Alia de Venetis quoad provectionem Præsulum III. 508. 34. Provincia Venetiarum comprehensa in donatione Caroli M. favore Sedis Apostolicæ II. 321. 44.

RERUM, & VERBORUM.

Et in diplomate Othonis M. II. 339. 5. Thomas Maurocenus Patriarcha C. nstantinopolis redargutus à PP. quia beneficia solis Venetis conferret I. 28. 27. f. 200. 33. f. 474. 34. f. 481. 11. ad 36. Veneti infelici Rogerio Regi utriusque Siciliae II. 322. 23. Quidam loca Regni Neapolis in pignus accipiunt à Ferrandino Rege II. 360. 17. Venetorum Rempublicam PP. II. vocat Christianissimam I. 181. 8. Cum Veneti plures Urbes Ecclesiam occupassent, Julius PP. 2. arma eos ad illas restituendas adegit, quibus & ejurantis maris imperium, ac liberam finientibus Papae beneficiorum dispositio: m. Julia se ipsa coniunxit, eosque tuitus est, ne illorum Respublica periret II. 54. 10. 11. III. 507. 33. Venetis sunt quidam fornitores testamentorum, incumbentes fabricae D. Marci III. 476. 1. f. 482. 14. An io eorum statu extranei à beneficiis repellantur II. 143. 29. III. 153. 1. f. 417. 1. Intra quantum temporis Venetiis contrahatur domicilium II. 377. 15. Veneti qualem species erant monetæ antiquæ II. 104. 10.

Venit Senonensis adversus Carolum Calvum proditionis reus, à quo proditores dicti sunt Venitones I. 273. 29. III. 369. 40. Moritur III. 366. 33.

Verba in Conciliis sine magno iudicio posita non sunt I. 69. 16. f. 75. 4. fol. 274. 30. Verba legis in propria significatione, ac prout sonant sumenda sunt I. 48. 12. 15. III. 435. 40. IV. 73. 3. Aliquid debent operari, nè sint superflua II. 208. III. 435. 40. Penalisa strictè interpretanda sunt I. 103. 6. Aequivoce nihil proficiunt, & interpretanda sunt contrà proficentem III. 338. 14. Non verborum sonus, sed eorum significatio est attendenda II. 267. 27. Sunt enim signa mentis IV. 73. 3. Et alia esse verba censendum est, qualia foris sonant IV. 73. 3. Rebus affectus debet princeps blandia verbis uti II. 360. 17. Aliqua verba interdum filere praestat, etiam vera sit eorum significatio III. 108. 7. Verba dimidiata retulit Serapion Cheliosomo contra Severianum, unde gravis mala evenerunt I. 119. 9.

Verecundus ex monacho fit Rex Castellae II. 417. 6.

Veritas. Veritatis firmamentum est Ecclesia III. 48. 7. Una est, & omnia vincit II. 314. 1. III. 514. 46. Quo magis discutitur, eo magis enitescit III. 46. 1. fol. 234. 1. Fictio cessat ubi veritas locum habet IV. 331. 7. Veritate manifestata, eedat consuetudo veritati: Nam consuetudo sine veritate est vestitus erroris IV. 340. 2. Interdum aliqui sunt inter se discordes, sed concordēs contrā veritatem II. 373. 4. Alii dummodo illudant, nil curant quomodo, sive veris, sive falsis II. 268. 30. Fidelis est Principi, qui ei veritatem dicit, non qui eidem adulatur II. 524. 27. In tumultu fallitatum, bonum est veritatem audire III. 270. 1. Contra veritatis impugnatores honor est non facili quiescere III. 64. 1. Quod Rex veritatem non dicat, supponi non debet III. 134. 2. V. *Confisarius*.

Vexillum Pontificum quibus coloribus conflet, & cur? II. 201. 13. Per Vexilli perrektionem Papa quemdam invectivæ de Regno Angliae I. 372. 18. Et pluries de terra Apuliae, Calabriae, & Siciliae II. 319. 16. f. 349. 17. 28. f. 408. 19. f. 409. 20. f. 410. 25.

Vicarius. Hæc vox interdum significat idem ac successor III. 349. 39. Sic Papa interdum dicitur Vicarius S. Petri. V. *Papa*. Clerici dicti in aliqua re Vicarii Christi II. 239. 20. Episcopi dicti Vicarii Christi in consecratione Antistitum: Vel etiam Vicarii D. Petri II. 273. 6.

Vicarius Pape in Patriarchatu Antiocheno, & Hierosolymitano II. 285. 5. III. 115. 15. 17. Archiepiscopus Thessalonicae solebat esse Vicarius Pape in Oriente, qui ordinationibus, & translationibus Praefulum solitus erat consentire, ac alia ejus nomine facere I. 136. 15. f. 390. 7. Uladislus Rex Poloniae fuit ut Vicarius Pape in Prussia, & Lituania II. 5. 6. Legati Pape aliquando dicti sunt ejus Vicarii III. 220. 35.

Vicarius Episcopi bonum est, quod sit extraneus I. 208. 9. II. 138. 14. Ejus Vicarius natus est Archidiaconus IV. 55. 16. Episcopus potest esse Vicarius alterius Episcopi, & quando III. 147. 34. fol. 404. 22.

Vicereus. Quidam competunt Regi, quæ non competunt Viceregi, præsertim circa res, concernentes beneficia II. 145. 36. Viceregis Neapolia quanta sit dignitas, potestas, & proventus II. 386. 7. Ingens munus innuitur, quod quidam Vicereus Neapolis misit filio Privati Regis Hispaniae II. 386. 7. III. 444. 8.

Vicini Episcopus alicubi decernitur, quod coram habeat Ecclesiam vscantis, & deputet Oeconomum III. 102. 38.

S. Vicinius Ligur Episcopus Sarinæ tempore Dioneletiani I. 288. 30.

Visor 1. cum Papatu Abbatis Catinensem tenuit IV. 322. 9. Invitus, & ægrè, assensiente Imperatore, fit Papa I. 357. 7. Alia de eo III. 386. 24.

Visor 3. quis fuerit, invitatus præfatur Papatus Plures Monachos Catinenses alius præfexit Ecclesiae I. 364. 30. Ægrè inducitur dare Ecclesiam Ploensis Episcopum Pologum II. 6. 9. Revocat indultum præjudiciale libertati Ecclesiasticae, datum à Nicolao 2. Imperatori, dicens quod Sedes Apostolica libera est, non ancilla, nec ulli subiecta, sed omnibus prælata III. 50. 27.

Vienna Gallia. Ejus provincia Ecclesiastica non subest Sedi Archiepiscopali I. 128. 33. Viennense Concilium favet admiffioni extraneorum ad beneficia III. 34. 10.

Vigiles eligunt in successorem à Bonifacio 2. qui deinde electionem in ipsum cassavit III. 345. 32. Fuit anathematizatus à Silverio Papa III. 345. 33. Fit Papa opera Theodori: uxoris Justiniani Imper. II. 192. 20. Ejus decretum de plenitudine potestatis Rom. Pontificis III. 299. 26.

Vigorius Simon intemperanter locutus est contra Sedem Apostolicam. An respiceret II. 53. 7. 8. 9.

Vilfridus Episcopus dono habuit insulam ab Edualdo Rege Anglorum II. 344. 18.

Villebertus Catalaunen. de eo plura I. 302. 33. II. 199. 7.

Villelmus Gallus Abbas S. Michaelis Melliti in Calabria I. 395. 4.

Vindictinus Abbas solebat esse Cardinalis S. Priscæ, & alia de hoc monasterio I. 441. 10. 12.

Vincentius Justinianus missus à S. Pio 5. ad Regem

gem Hispaniæ interpellandum, super abusu Regni Neapolitani contra jurisdictionem Ecclesiasticam II. 519. 17.

Virtus magis quam genus attendenda est in promovendis ad dignitates I. 197. 25. & seq. f. 363. 27. fol. 368. 2. f. 373. 19. 30. f. 407. 4. f. 415. 29. fol. 428. 26. 30. f. 460. 25. II. 85. 2. f. 492. 22. fol. 95. 34. fol. 114. 17. f. 120. 2. f. 122. 26.

Via. *Violentia*. Episcopi Concilii Nemausensis confecerunt in frusta indumenta Silvii iotruhi in Sedem Narbonensem, & baculos pastorales super ejus caput fregerunt I. 268. 14. Henricus 4. Imper. per vim extorfit à Paschali 2. indultum Investiturarum II. 352. 26. Facta per vim, & prapotentiam, non sunt in exemplum trahenda II. 118. 13. III. 418. 3. f. 421. 9. Vi velle prevalere, conratione; Turcarum est non Catholicorum IV. 180. 25. Malè Contradiutores non vi, sed ratione prehtentur se exigere quod exposcunt IV. 211. 25. V. *Electio*. V. *Metus*. V. *Princeps*.

Visitatio Sacra. Concilium Antiochenum misit ad visitandas, & confortandas Ecclesias ab Hæreticis contaminatas quatuor insignes Episcopos, & quos? I. 92. 12. Etiam antiqui Papæ mittebant Episcopos ad visitandas Ecclesias vacantes I. 185. 12. f. 394. 2. II. 285. 6. Interdum cum potestate conferendi beneficia II. 285. 6. Visitator debita est procuratio III. 443. 7. f. 466. 20. Mitti quoque solebant Visitatores ad Ecclesias, quando erat faciendi electio novi Præsulis I. 310. 16. Aliæ Visitatores III. 458. 1. f. 461. 8. f. 466. 20. f. 501. 19.

Visitator Papa præficit Ecclesiæ Cantuariensi Theodorum Tarlenton, cui etiam dat mandatum, ut beneficium conferat in Angliâ Hadriano Afro I. 219. 16. ad 20. II. 289. 13. f. 536. 25.

Vitiger Rex Gothorum Ravennæ captus, & Constantinopolim perductus à Belisario II. 327. 38.

Vladislaus Poloniæ Rex corripitur à Martino 5. ob extraneos à beneficiis exclusos I. 212. 20. f. 550. 15. II. 4. 4. ad 10. f. 47. 13. f. 308. 21. Fit Vicarius Sedis Apostolicæ in Russia, & Lituania II. 5. 6.

Vnderemque, vel undique quid significet III. 365. 27.

Unio beneficiorum, & quorum liceat IV. 102. 6. f. 107. 32. f. 108. 34. f. 135. 19.

Unitas laudabilis est III. 221. 38. f. 247. 36. Ecclesia est una V. *Ecclesia*.

Unitas Ecclesiastica, & Sacramentalis à Sede Apostolica conservatur IV. 77. 11. f. 111. 3. Unitas ipsa Ecclesiastica, & Christiana depoluit, ut etiam extranei sint participes beneficiorum II. 93. 26. ad 30. f. 121. 5.

Universalis. Vox hæc interdum significat idem ac Catholicus; Latiusq; patet quam verbum Oecumenicum III. 185. 4. 8. De titulo Episcopi Universalis, vel Oecumenici, gravis contentio fuit inter Papas, & Episcopos Constantinopolitans III. f. 183. ad fol. 216. Episcopus universalis dici potest aliquis, vel in essendo, vel in causando. In essendo nullus est talis. In causando vero Episcopus universalis est Papa III. 187. 10. 11. f. 200. 44. f. 209. 11. 12. fol. 215. 22. Ex D. Gregorio constat, quod Papa sit Episcopus Universalis III. 214. 20. ad 27. Plures Papæ. Imperatores, Concilia, Patres, Scriptores Eccle-

siastici, & Principes dant hunc titulum Romano Pontifici III. 189. 14. 15. f. 192. 22. f. 207. 5. f. 216. 25. f. 218. 30. ad 56. IV. 329. 2. 3. 4. Titulum ipsum sibi ab aliis delatum, Papi non respicit, sed ipsum ex seipso non accipit III. 193. 25. f. 196. 31. Posses tamen eo uti, si vellet III. 231. 57. Hæreticum est dicere, Papam non habere Primum universalem Ecclesie III. 225. 45. IV. 330. 3. An sit differentia inter esse Papam universalem, & esse universalem Ecclesie Pontificem, vel Episcopum III. 220. 34. f. 221. 38. f. 226. 47. IV. 339. 2. Toleratus fuit ab initio titulus Patriarchæ Oecumenici in Episcopis Constantinopolis, tùm quia non illum sibi usurpabant ex se, sed solum ab aliis attributum admittebant III. 190. 17. f. 196. 31. 32. Tùm quia alioquin subjectionem suam Papæ ostendebant III. 189. 14. 16. f. 199. 42. At postea illi restitum fuit, ne hunc titulum sibi arrogarent, dum jam tendebant ad excutiendam præstatam subjectionem, & deprimentem juram alicuius primarum Sedium III. 188. 12. f. 190. 17. 18. 21. 24. f. 196. 32. ad 47. f. 210. 12. Phocas Imper. vetuit, ne Præsul Constantinopolis eo uteretur, tamquam titulo soli Papæ debito III. 192. 22. f. 220. 34. Galli fuaserunt Papæ, ne ullo modo hunc titulum illi Præsuli permitteret III. 193. 26. Primus ex antiquis, qui hoc titulo usus est, fuit Dioscorus Alexandrinus. Nunc eo utitur etiam Patriarcha Græcorum Hierusalem III. 188. 12. 13. Ecclesia Romana dissimulat, vel parvipendit, quod Præsul Constantinopolis se vocet Oecumenicum respectu ad tractum sui Patriarchatus III. 193. 26. ad 32. f. 210. 11. Nàm universalis dicitur etiam aliquis, non respectu ad totum orbem, sed respectu limitato ad aliquam regionem, aut locum, aut ordinem, aut aliquam orbis partem; & hoc modo interdum Concilia alicuius regionis, etsi particularia, dicta sunt universalis, & aliqui Archiepiscopi, Prælates, aut Abbates primarii dicti sunt universales III. 186. 8. 9. 12. 16. f. 193. 26. 27. 28. 30. f. 209. 11. Sicut etiam Magistri primarii Ordinum Regularium dicuntur Generales quoad suas Religiones III. 195. 30. V. *Oecumenicus*.

Votum continet obligationem juris Divini, sed quâ pendeat ab humana voluntate, dispensabile est III. 320. 34. IV. 102. 15. 16. Non tamen sine iusta causa III. 324. 47. IV. 303. 16. Voti prævaricatorum Anania, & Saphira fuerunt morte puniti IV. 111. 1. Nicolaus PP. 2. commutavit Regi Angliæ votum visitandi limina Apostolorum in aliud pium opus I. 359. 12. In voto castitatis cum Religio utriusque lexis potest Papa dispensare, ut matrimonium contrahat. Hocque pluries factum est II. 417. 5. 6. S. Cyprianus dispensavit in voto castitatis: verùm solus Papa in eo dispensare potest III. 157. 12. f. 321. 36.

Vox. Novæ voces, & nomina an, & quando præfret, quod excutitur II. 186. 2. IV. 70. 22. 23. Interdum glanda sunt, vel contemnendæ novæ voces, & ne pax inter homines turbetur III. 191. 19. 20. 21. f. 207. 45. 47. Vox, de qua sermo habendus est, proprietas sciri debet IV. 3. 2. Quilibet scientia potest introducere voces novas ad significandum res, ad se spectantes IV. 70. 22. Ecclesia quoque idem facere potest, ut accidit io voci-

RERUM, & VERBORUM.

vocibus *Homoſon*, *Theſacen*, *Theandria*, *Tranſaſſantiſio* &c. IV. 70. 22. 23. Vox populi vox Dei eſt III. 306. 31. Alia V. *Novitas*. V. *Verbum*.

Urbanus Papa 1. quid ſentiat de novis legibus con-
dendis à Pontifice II. 265. 23. 26.

Urbanus 2. quis. & qualis fuerit, ſui antecſſores
illum proponunt, ut eorum eſſe ſucceſſor. Pro-
mouet Sacram expeditionem Hieroſolymitanam.
Plures Monoachos Caſſinates facit Episcopos &c. I.
264. 31. 32. Offert Archiepiscopatum Rhegitanum
D. Erucio I. 288. 21. Deponit Gauſfredum ab Epi-
ſcopatu Carnienſi, quem dat Ivoni I. 390. 28.
Dat Episcopum tunc Averſanum Guimudo Gallo I.
401. 23. Dat privilegium electionis de gremio Car-
nobio S. Pauli Narbonen. II. 73. 15. Mandat benefi-
cia ab Episcopo conferri, ſed ſine venalitate II.
288. 10. Concedit Regi Aragonie patronatum bene-
ficiorum in urbibus ereptis de manu Maurorum
II. 302. 21. Dat Rogerio Crumano Duci inſtituti-
onem Apulie &c. II. 349. 27. f. 408. 19. Alia de eo
III. 287. 26.

Urbanus 4. in minoribus plura beneficia in locis diver-
ſis poſſedit I. 470. 22. Invocat Carolum 1. Andega-
venſem ad Regnum uſurpato Siciliæ contra Man-
fredum, ſcribitur S. Ludovico Francorum Regi,
Caroli fratri de hære II. 433. 9. 10. 11.

Urbanus 6. Regno Caſtellæ privat Joannem 1. Regem,
& ejus ſubditos à Juramento fidelitatis abſolvit I.
550. 13. Quod una vice 29. Cardinalis Neapolita-
nus fecerit Vid. II. 41. 5. Ejus electionem ingens
ſchiſma ſecutum eſt. Cenſura, & privationis plectit
Joannem 1. Reginam Neapolitis, cujus Regnum con-
ſentit Carolo de Dyrrachio II. 436. 17. 18. Ubi dicit multos
Neapolitanos fecit Præſules in Sicilia II. 461. 20.

Urbanus 8. In urbe notabili, ejusque Dioceſi, non eſt ſuppo-
nendum deſuiſſe viros indigenas beneficiorum ca-
paces, quando adea multoties promoti fuerunt
extraneæ I. 95. 20. f. 202. 6. Ut ſunt Urbes Antio-
chiæ I. 358. 2. Bellovacæ I. 297. 22. Bituricen. I.
309. 14. Conſtantinopolis I. 95. 20. f. 121. 14. fol.
175. 29. f. 246. 5. III. 356. 10. f. 389. 29. Doſeo. I.
413. 23. Graden. I. 181. 9. Lugdun. I. 363. 25.
Mediolani I. 113. 22. Neapoli I. 186. 27. 28. II.
534. 1. III. 355. 4. 397. 4. Panormi I. 95. 20. Romæ
I. 97. 25. f. 333. 5. f. 358. 8. f. 369. 6. II. 89. 15. III.
145. 32. 33. Saggiu I. 448. 31. Senonen. I. 95.
20. f. 292. 6. f. 333. 5. III. 146. 32. f. 169. 3. f. 368.
37. Tornaco. I. 445. 21. Tyrien. I. 412. 21. In
totâ Hiſpaniâ I. 363. 27. 29. In urbe Metropoli
III. 169. 3. In quolibet Dioceſi I. 391. 30.

Uſurarius Laurienſis reſiſtit Regibus Francorum;
in ſcindat partem Dioceſis, quam habebat in
Francia, ſi auxiliante D. Gregorio I. 184. 19.

Utilitas plurimum præſtari debet uniſus utilitati III.
246. 31. f. 218. 28. Publicæ utilitati leges, & ca-
nones ſubſerviunt III. 275. 15. f. 318. 29. 30. Cau-
ſa utilitatis licitum eſt diſpenſare ſuper pluralita-
te beneficiorum IV. 325. 18. Et tranſferre Præſu-
les de una ad aliam Sedem I. 282. 12. V. *Transla-
tio*. Utilitas interdum ſumitur pro neceſſitate,
& cum æquiparatur. V. *Neceſſitas*.

Uvalde ad, in uxorem optata à Lothario Rege cum
repudio Theutbergæ Regina, habuit ſuaveſſimæ duæ

Pſeudofynodos, & reſiſtentem Nicolaum Papam
III. 371. 45. 46. 48.

Vasimachus, vel Guaimarus Dux Salerni ſtipendia-
rios accipit Normannos II. 391. 13. fol. 392. 14.
17.

Vaspertus Episcopus recipit in ſuo Clero Mona-
chum aliæ Dioceſeos cum licentia ſui Præſulis
&c. I. 286. 25.

Vazo Dux Neapolis occidit Humfridum Comit. m
Normannorum in Eccleſia II. 345. 21. f. 392. 14.
fol. 395. 22.

Venito Senonenſis quid fecerit in cauſa Ebbrois
Ramenſis III. 124. 40. Alius Vvenio Ruten-
gaſis Antiſtes III. 127. 47. 48.

Venimasterieſe Cœcilium de beneficiis Angliæ,
& à Romana Eccleſia diſponendis I. 468. 14.

Veuila miſſus à D. Jo. Chryſoſtomo ad erudiendos
Gothos in fide III. 172. 26.

Villelmus Catalaunum, aliunde acceſſit Abbates,
preſciendos Monasteriis I. 426. 22.

Villelmus Mediolanenſis fit Patriarcha Hieroſoly-
mitanus I. 409. 11.

Villelmus de Monasterio factus ab Alexandro 2.
Signifor, ut ſubigat Campaniam Sedis Apoſtolicæ
II. 334. 51.

Villelmus Norvicenſis, cujus occaſione excitata
eſt in Angliâ repulſio extraneorum, tandem ibi
admittitur. Iodè legatione Ragis ſanguit ad Pa-
pam I. 540. 32.

Villelmus Santanen. Episcopus in-ſe Remenſis, &
Cardinalis, ac alia de eo I. 443. 16. 17. 18. 22.

Villelmus Tyriar, antea Prior S. Sepulchri, Impra-
bat privilegia exemptionis data Monachis I. 226.
6. Pallio à Papa donatus, & alia de eo I. 326. 6.
fol. 412. 20. 21.

Vilſibardus Anglus Episcopus Trajeſten. I. 321.
24. Ei operam dedit S. Bonifacius Moguntinus I.
254. 1.

Vulcanus Rex Dalmatię vocat Innocentium 3. Pa-
pam uni-verſalem II. 220. 34. Ei ſcribit Papa de
plebitudine ſue poſteſtatis III. 300. 28.

Vulſebertus, vel Vvlicarius Episcopus Senonenſis
Conc. Romano in cauſa Imaginum interſuit: in-
terpellatur à Papa, ut præſciat alicui Episcopatu
Marium, in Galliam miſſum, & cur? I. 342. 29.
29. II. 289. 12.

Vulſodus Ligonenſis, ejus promotioni reſiſtit Hinc-
marus Remenſis, & cur? I. 309. 33. Fit Archiepi-
ſcopus Bituricenſis, & alia de eo I. 307. 7. 8. fol.
309. 14. III. 122. 35. ad 48. f. 255. 10.

Vulſbertus Maldanſis frater, & antecſſor in Sede
S. Pari I. 321. 25.

Vulgaris à ſuo Monasterio ad Clerum alienæ Dio-
ceſis traductus I. 286. 25.

I N D E X.

X

- X** *Euxia* nondum baptizatus, temere inuasit Episcopatum Hierapolis. Et Petrus Fulio Pseudopresul Antiochiæ dixit, ei pro baptismo sufficere Consecrationem Episcopalem. Aliaque de illo I. 89. 4. III. 99. 29.
- Xenodocia* significat monachum localem, prout alicujus monasterii professum, eique affixum I. 81. 22.
- Xenodochium* dicitur Hospitale, in quo recipiuntur peregrini III. 73. 21. Xenodochiis interdum Decimæ debitas sunt IV. 361. 8. fol. 364. 14. Aliq. V. Hospitalia.
- Xerxes* Rex Persarum tæneis orabat arbores IV. 146. 15.
- Ximenes* Franciscus reprobatus à præbenda Toletana possidenda, successu temporis fuit Archiepiscopus illius Ecclesiæ, & Cardinalis II. 399. 34. Pietate multum floruit IV. 137. 24.
- Xiphilinus* Patriarcha Constantinopolis III. 391. 36.

Z

- Z** *Acharius P.P.* Calaber. Eux Loiprandus, & Rachisius Reges Longobard. venerati sunt. Cujus quoque auctoritate Pipinus Regnum Fran-

- corum adeptus est, Childerico inerte dejecto. Totondic, & Monachum fecit Carlomannum, Pipini fratrem, eique Monasterium montis Soræti contulit. Ipse Pipino, & Gallis Præsulibus quendam Capitula milit. disciplinam spectantia I. 337. 9. ad 16. Que publicari mandavit in Synodo per D. Bonifacium congreganda I. 238. 13. 3240. 21. Sub eo celebratum est Concilium Romanum I. 245. 1. Assignat D. Bonifacio Sedem Moguntinam I. 255. 4. IV. 307. 29. Abstinere ab accipiendo quidquam in Fallo Archiepiscopi, aliisque sacris rebus tradendis II. 210. 7. An dederit Pipino Regi potestatem nominandi Episcopos Galiam II. 245. 9. 10. 3250. 22. III. 510. 38.
- Zelus* alius est bonus, alius est malus II. 469. 13. IV. 80. 1.
- Zeno* Imper. rogat Simplicium Papam, ut dispenset quod Præsul Antiochiæ possit consecrari Constantinopoli, jurando quod in posterum non idem faceret I. 270. 15. 16. Cedit Italiam Theodorico Regi Gothorum II. 326. 33. 35. 329. 41. 481. 11.
- Zerobabel* Templum post captivitatem Babylonicam restauravit III. 480. 9. IV. 83. 11.
- Zosimus P.P.* in quo sensu dicat, ad non posse violare Canones II. 267. 28. III. 277. 18. Variæ res, quas fecit in causa Pelagii, & Celestini, ac Erotis Arelaten. & Lazari Aqueus, modò deceptus, modò rerum melius instructus III. 332. 1. ad 19.

F I N I S.

ERRATA CORRIGE: Tom. IV.

<i>Pag. Lin.</i>	<i>Error</i>	<i>Corrigitur.</i>	<i>Pag. Lin.</i>	<i>Error</i>	<i>Corrigitur.</i>
3 1	quod nam etiam ait	quod reprehensibile	116 52	Triburgo ejus glossator	Friburgo glossator
	lex reprehensibile		118 32	antea nisi fuerint	antea vili fuerint
14	voto beneficium	vox beneficium	35	Archiepiscopus, errari	Archiepiscopus, ornari-
35	voto beneficium	vox beneficium	119 37	inducunt rationem	inducunt rationem
4 46	oppositum	oppositum	112 45	alterum ex quibus	alterum ex ipsis
5 20	qui alium	qui per alium	126 29	supra ejus potest talis	supra jus, potest ta-
40	alter natio	alternatio		refutationem	scilicet refutationem
7 14	patres sit	quatenus sit	132 25	in suis actibus	fuit actus
8 2	sit cōtroverſia excitata	controverſia excitata	137 46	ſtrips peſſerit	ſtrips peſſerit
6	eſt ſecutum	eſt locutum	138 11	ſicuti ſtultus eſſet	dele totum
30	obſoleta	obſoleta	140 5	beneficiorum	beneficiorum
47	valabant	valcant	9	potest officia	potest cum officiis
9 36	nec debeat	nec debent	175 50	Prima die sē	Prima de sē
12 29	Scythos	Scythas	178 2	opportune probatur	opportune profatur
13 23	& libentes	& bibentes	183 5	& uti	& vi
13 7	Nicanum primum	Nicanum primum	16	congeritur	congeruntur
24	quæ	quos	185 49	nullos aureos	mulle aureos
15 38	& ideo Eccleſie publi-	Et non ideo Eccleſie	186 9	coacervantur, ſed etiā	conferuntur, ſed etiā
	ce non ſerviat	publice d. ſervient		coacervantur	coacervantur
17 17	inſtituit	innotuit	52	principalem non	perſonalem non
17 14	de beneficiis	de beneficiis	190 34	dictis Prioratus	dictis Prioratus
15	memoratur	memoratur	199 13	provincie Eccleſie	provincie Aſie
20	Titularis	Titularis	205 1	præſtunt	præſtunt
42	immediatæ	immediatæ	206 37	contra viſionem	contra juſſionem
24 15	Oreſte	O. aſe	208 38	laboranter modo	laborant eo modo
26 6	martyrium	martyriorum	215 26	rem ſine	non tamen ſine
19	diſperſendos	diſperſendi	217 6	ad meum ſenſum	ad meum ſenſum
28 5	vel reſert	piſ reſert	218 31	nō inter beneficiarios	non occupat
31 42	non conferimus	non proferimus		diſtincta ſint occupat	
48	admiſſione	admiſſione	219 1	Sanchez	Vaquez
36 6	ſimplici	ſimplici	225 1	ſi non ſine	Non ſine
15	ſportulis	ſportulis	228 12	& virtualiter	& virtualiter
37 44	& viros	ut viros	230 38	indictioni	indictioni
45	fortis ferro	fortis ferro	49	& Diana	& Piana
38 23	opus beneficio	opus, à beneficio	231 18	cum natura	cum Navarra
29 17	actus rem	actus, non	236 48	itaque	quo ita
33	Falconem	Francōnem	238 45	ultra qua meſurantur	ultra qua meſurantur
42 22	illam exponit	illam exponit		labores, & ſpendia	labores, & ſpendia
44 43	Clericos	Clericum		ſumulorum	buſulorum
45 17	qui etſi non ſint	etſi non ſint	239 3	viginti	triginta
46 27	aliquoties	aliquoties	240 18	inexpertis	in expertis
50 21	cauſa ipsis	cauſa juſtis	246 48	illi perperam	id illi perperam
51 17	alium	ad rem	49	geſſere	geſſere
118	ſortem i provident	ſortem i provident	251 39	ſubſiſtentibus	inſubſiſtentibus
52 14	exarceſſit	ex arceſſit	255 3	poſitioni	poſitioni
38	beneficium	beneficium	256 49	d. creavit	d. creavit
41 1	non eſſet	non eſſet	261 4	exceſſiſſet	exceſſiſſet
54 50	quod dubitet	quod ubilibet	271 16	827	827
61 6	quia	quia	279 17	Nedum ergo non eſt	Quare non eſt
62 27	nec eis	nec omnes	280 2	In unaquoque	In unaquoque
64 20	reſident	reſident	290 52	per ſubdiaconatum	pro ſubdiaconatu
69 2	Hos	Nos	297 9	teneantur	teneantur
32	exileretis	exulabat	301 9	Quique	Quique
70 24	hæ ordines	hi Ordines	307 23	niſi poſt 25	niſi poſt 22
71 20	eviſu	eniſu	309 30	ex viribus	ex 3 viribus
71 30	dictis	dictio	316 45	adeo valet	adeoque valet
72 18	Canonice	Canonicis	321 42	Episcopatus	Episcopatus
73 48	quæ audiunt alia	quæ audiunt, eſſe talia	326 37	ſaltem eſſe	ſaltem eſſe
74 38	cum uxore quoad ſa-	cum uxore, & recen-	328 42	alligandos	ad ligandos
	crum, & retentionis	tioris	341 53	niſi mutetur	mutetur
75 6	Canonice	Canonicis	343 9	qua circa	qui circa
80 44	Vidimus	Videmus	345 1	nam in illo	Nam in nullo
81 13	incepnum	inceſum	348 3	viris praxim	viris ad praxim
81 52	exercuerint 120	exercuerint 120	16	pecora mala	pejora mala
91 28	&c. auditis	&c. Hi auditis	37	perduſtus eſt	perduſta eſt
93 24	intelligi	inſolati	350 8	diſſerenter	indifferenter
95 42	Nec ſola	Hæcque ſola	24	interdixiſſe	injunxiſſe
99 11	ſive hæc	ſine hæc	29	quidem	quidem
202 38	iudicatur	iudicatur	367 12	oppoſere	imponere
41	jam fruſtra	jam ſupra	371 32	tam dat hiſtoria	tam hiſtoria
106 52	exigent	exigunt	372 15	vel mundo	vel mundo
107 28	quid egerit Concilium	dele totum hoc	31	non ſint	non ſint
	compoſtellanum		376 27	ſi aliqua	ſi onera
108 14	ſuperius & hiſce	ſuperius ex hiſce	381 30	ſuo experunt	ſuccederunt
109 12	obtinuit, quem	obtinuit Petro, quem	384 10	palmariter	palmariter
111 33	errorem tunc	errorem hunc	388 1	aut de duobus	ubi de duobus
111 64	vel parum cum	vel parum reſert, cum	390 12	quia habent	quia non habent
214 2	intitulari valeat	intitulari valet			

Alia errata minoris momenti doctus Lector ex se poterit emendare.

